

GOVERNMENT OF INDIA

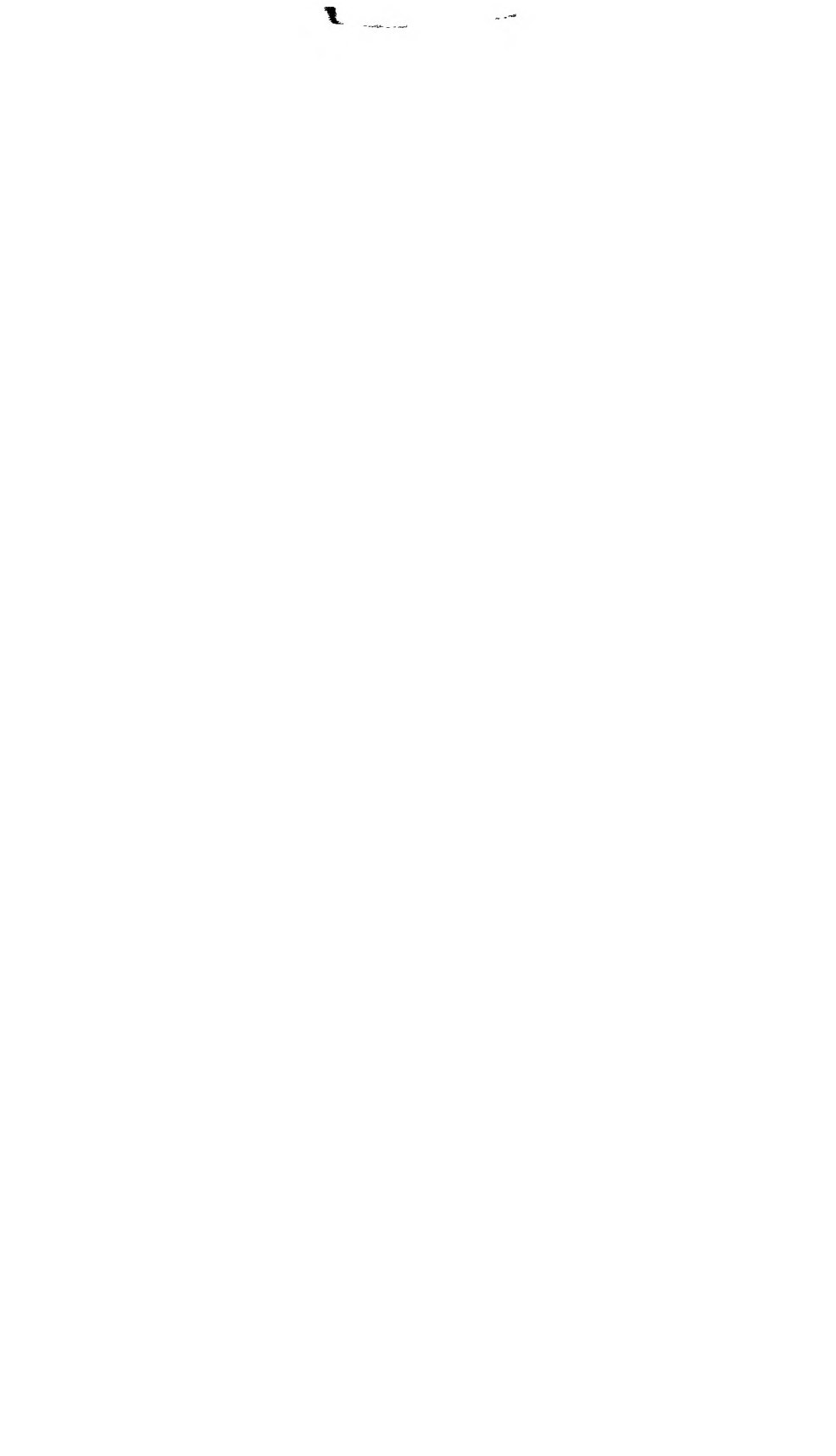
DEPARTMENT OF ARCHAEOLOGY

**CENTRAL ARCHAEOLOGICAL
LIBRARY**

25074
CALL No. 891.05/J.M.B.R.A.S

D.G A. 79.

JOURNAL OF THE MALAYAN BRANCH
ROYAL ASIATIC SOCIETY.

Journal
of the
Malayan Branch
of the
Royal Asiatic Society

Vol. X

1932

891.05
J.M.B.R.A.S.

A362

This Journal forms the continuation of the Journal of the Straits Branch, Royal Asiatic Society, of which Nos. 1-86 were published 1878-1922.

SINGAPORE:
PRINTERS LIMITED.

1932

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL
LIBRARY, NEW DELHI.

Acc. No. 25074

Date..... 3.1.57

Call No. 891.05 / J. M. B. R. A. S.

CONTENTS Vol. X.

PART I.—JANUARY, 1932.

	Page
Title Page	i
Contents	ii
Council for 1932	iii
Proceedings of the Annual General Meeting	iv
Annual Report	v
List of Members for 1932	ix
Rules	xxxi
The Prehistory of Malaya <i>by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.</i>	1
Muslim Tombstones in Raffles Museum <i>by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.</i>	6
Mother-right among Khasis and Malays <i>by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.</i>	9
Three of Eredia's Illustrations <i>by J. V. Mills, M.C.S.</i>	14
Notes on some Malayan Place-names <i>by J. V. Mills, M.C.S.</i>	16
A Letter from Dr. J. Brandes on the Kerimun Inscription ..	21
I Murut Basketwork <i>by G. C. Woolley</i>	23
II Murut Basketwork <i>by G. C. Woolley</i>	27
The Temenggongs of Muar <i>by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.</i>	30
The Early Rulers of Perak, Pahang and Aceh <i>by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.</i>	32
The Early Sultans of Pahang <i>by R. J. Wilkinson, C.M.G.</i> ..	45
The Bendaharas and Temenggongs <i>by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.</i>	55
Some Malay Studies <i>by R. J. Wilkinson, C.M.G.</i>	67
The Malay Game of Apit <i>by Raja Samusah</i>	138
Shaër Dandan Sëtia <i>by H. Overbeck</i>	141
Neoliths from Johore <i>by Engku Abdul-Aziz, D.K.</i>	149
Notices of Books <i>by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.</i>	160
Tokin: A Correction <i>by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.</i> ..	163
A History of Johore (1673—ca. 1800 A.D.) <i>by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.</i>	164

PART II.—AUGUST, 1932.

	Page
Malay Text of Tuhfat al Nafis	1
Summary of Contents <i>by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt. (Oxon)</i>	320

PART III.—DECEMBER, 1932.

A History of Johore (1365–1895 A.D.) <i>by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt. (Oxon)</i>

LIST OF PLATES—VOL. X.

PART I.

- I. Winstedt: Palaeolithic Artefacts from Perak.
- II. Winstedt: Palaeolithic Artefacts from Perak.
- III. Winstedt: Bacsonian Proto-neolithic Artefact from Perak.
- IV. Winstedt: Muslim Tombstones in the Raffles Museum.
- V. Winstedt: Muslim Tombstones in the Raffles Museum.
- VI. Winstedt: Muslim Tombstones in the Raffles Museum.
- VII. Winstedt: Muslim Tombstones in the Raffles Museum.
- VIII. Winstedt: Muslim Tombstones in the Raffles Museum.
- IX. Winstedt: Muslim Tombstones in the Raffles Museum.
- X. Mills: Portrait of Master Francisco Xavier.
- XI. Mills: The Locality of the Fortress of Muar.
- XII. Mills: Portrait of Emanuel Godinho de Eredia.
- XIII. Woolley: Murut Basketwork.
- XIV. Woolley: Murut Basketwork.
- XV. Woolley: Murut Basketwork.
- XVI. Woolley: Murut Basketwork.
- XVII. Woolley: Murut Basketwork.
- XVIII. Woolley: Murut Basketwork.
- XIX. Woolley: Murut Basketwork.
- XX. Woolley: Murut Basketwork.
- XXI. Woolley: Murut Basketwork.
- XXII. Woolley: Murut Basketwork.
- XXIII. Engku Abdul Aziz: Stone Implements from Johore.

Note.—Although appearing as Vol. X, pt. I, 1932, this part was originally intended to be Vol. IX, pt. III, 1931 and the plates were printed and numbered accordingly: they should therefore be redated and renumbered from I to XXIII as above.

PART III.

- I. His Highness Colonel Sir Ibrahim, D.K., S.P.M.J.,
G.C.M.G., K.B.E., Sultan of Johore ..
- II. Grave of Sultan 'Ala'u'd-din Shah at Ulu Pagoh
- III. Grave of Sulaiman Shah, Sayong Pinang ..
- IV. Grave of Sulaiman Shah, Sayong Pinang ..
- V. A Grave and Grave-yard, Sayong Pinang ..
- VI. A Grave-yard at Kota Tinggi and a Grave-
stone on the grave of Sultan Mahmud
(d. 1699)
- VII. A Grave-stone from Sungai Telipok and (below)
the grave of Raja Puteh, Sungai Tukul,
Panchor
- VIII. Temenggong Daing Ibrahim, Sri Maharaja ..
- IX. His Highness Sultan Abu-Bakar, D.K., S.P.M.J.,
G.C.M.G., K.C.S.I.
- X. Reverse of grave-stone of Sultan 'Ala'u'd-din
Shah
- XI. Inscriptions (1) from 'Arabian Nights,' (2)
Sultan 'Ala'u'd-din's tomb—both at Ulu
Pagoh; and (3) from a Sayong Pinang
grave
- XII. Inscriptions from the graves of (1) Sulaiman
Shah and (2 and 3) another grave at
Sayong Pinang
- XIII. Reverse of grave-stone of Sulaiman Shah ..
- XIV. One of two graves near the river, Sayong Pinang
- XV & XVI. The footstone of Sultan 'Ala'u'd-din's grave
- XVII. The Arabian Nights stone at Ulu Pagoh ..
- XVIII. The reverse of the same stone
- XIX & XX. An Ulu Pagoh stone
- XXI & XXII. A grave at Sayong Pinang with inscrip-
tions (3) and (2) of Plate XII ..
- XXIII & XXIV. Two sides of a Sayong Pinang stone
- XXV & XXVI. The footstone of Sulaiman Shah's grave
- XXVII & XXVIII. Two sides of a Sayong Pinang stone
- XXIX to XXXII. Sides of a Sayong Pinang grave
shown at the bottom of Plate V
- XXXIII & XXXIV. Inscriptions on the head and foot-
stones of a Sayong Pinang grave

PLANS OF FORTS, ETC.

Sungai Telor. p. 15. Sayong Pinang. p. 18. Johor Lama. p. 20
One of the Panchor stones 129

MAP OF JOHORE RIVER.

INDEX.

Index to Vol. X (1932).

AUTHOR'S NAMES.

	Page
<i>Abdul Aziz, Engku</i> , Neoliths from Johore	159
<i>Brandes, J.</i> , A Letter on the Kerimun Inscription	21
<i>Mills, J. V.</i> , Three of Eredia's Illustrations	14
Notes on some Malayan Place-names	16
<i>Overbeck, H.</i> , Shaër Dandan Sëtia	141
<i>Samusah, Raja</i> , The Malay Game of Apit	138
<i>Wilkinson. R. J.</i> , The Early Sultans of Pahang	45
Some Malay Studies	67
<i>Winstedt, R. O.</i> , The Prehistory of Malaya	1
Muslim Tombstones in Raffles Museum	6
Mother-right among Khasis and Malays	9
The Temenggongs of Muar	30
The Early Rulers of Perak, Pahang and Acheh	32
The Bendaharas and Temenggongs	55
Notices of Books	160
Tokin: A Correction	163
A History of Johore (1673—ca. 1800 A.D.)	164
Malay Text of <i>Tuhfat al Nafis</i>	1 (2)
Summary of Contents of <i>Tuhfat al Nafis</i>	320(2)
A History of Johore (1365—1895 A.D.)	1 (3)
<i>Woolley, G. C.</i> , Murut Basketwork	23

Vol. X

Part I

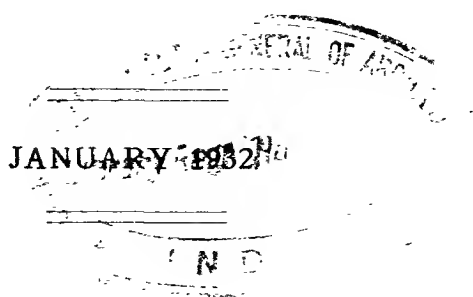
Journal

of the

Malayan Branch

of the

Royal Asiatic Society

Although appearing as Vol. X, pt. I, 1932 this journal was originally intended to be Vol. IX, pt. III, 1931 and the plates were printed and numbered accordingly: they should therefore be redated and renumbered from I to XXIII.

SINGAPORE
PRINTERS, LIMITED.
1932

CONTENTS.

	PAGE.
Title Page	i
Contents	ii
Officers and Council 1932	iii
Proceedings, Annual General Meeting 1932	iv
Annual Report, 1931	v
List of Members, 1932	viii
Rules	xxix

	PAGE.
The Prehistory of Malaya, by R. O. Winstedt, C.M.G., <i>D.Litt.</i>	1
Muslim Tombstones in Raffles Museum, by R. O. Winstedt, <i>C.M.G., D.Litt.</i>	6
Mother-right among Khasis and Malays, by R. O. Winstedt, <i>C.M.G., D.Litt.</i>	9
Three of Eredia's Illustrations, by J. V. Mills, M.C.S. ..	14
Notes on some Malayan Place-names, by J. V. Mills, M.C.S.	16
A letter from Dr. J. Brandes on the Kerimun Inscription ..	21
I. Murut Basketwork, by G. C. Woolley	23
II. Murut Basketwork, by G. C. Woolley	27
The Temenggongs of Muar, by R. O. Winstedt, C.M.G., <i>D.Litt.</i>	30
The Early Rulers of Perak, Pahang and Aceh, by R. O. <i>Winstedt, C.M.G., D.Litt.</i>	32
The Early Sultans of Pahang, by R. J. Wilkinson, C.M.G. ..	45
The Bendaharas and Temenggongs, by R. O. Winstedt, <i>C.M.G., D.Litt.</i>	55
Some Malay Studies, by R. J. Wilkinson, C.M.G.	67
The Malay Game of Apit, by Raja Samusah	138
Shaër Dandan Sëtia, by H. Overbeck	141
Neoliths from Johore, by Engku Abdul-Aziz, D.K.	159
Notices of Books, by R. O. Winstedt, C.M.G., <i>D.Litt.</i>	160
Tokin: A Correction, by R. O. Winstedt, C.M.G., <i>D.Litt.</i> ..	163
A History of Johore (1673—ca. 1800 A.D.), by R. O. <i>Winstedt, C.M.G., D.Litt.</i>	164

The
Malayan Branch
of the
Royal Asiatic Society.

Patron.

H. E. SIR CECIL CLEMENTI, G.C.M.G., Governor of the Straits
Settlements, High Commissioner for the Malay States,
British Agent for Sarawak and North Borneo.

Council for 1932.

THE HON. MR. R. O. WINSTEDT, C.M.G.,				
D.LITT.	<i>President.</i>
MR. C. E. WURTZBURG, M.C.	} <i>Vice-Presidents for the S.S.</i>
DR. A. L. HOOPS	
THE HON. MR. M. B. SHELLEY	
MR. A. CALDECOTT, C.B.E.	} <i>Vice-Presidents for the F.M.S.</i>
MR. W. LINEHAN	
MR. C. C. BROWN	} <i>Vice-Presidents for the U.M.S.</i>
MR. A. H. HAMILTON	
MESSRS. R. E. HOLTUM, W. MARSH,				} <i>Councillors.</i>
J. V. MILLS, W. M. MILLINGTON AND	
E. N. TAYLOR.	
MR. E. H. CORNER	<i>Hon. Treasurer.</i>
MR. F. N. CHASEN	<i>Hon. Secretary and Editor.</i>

PROCEEDINGS
OF THE
ANNUAL GENERAL MEETING.

The Annual General Meeting of the Society was held at the Raffles Museum, Singapore at 4.45 p.m. on Monday, 29th February, 1932.

The President, THE HON. DR. R. O. WINSTEDT, C.M.G., D.LITT., in the Chair.

1. The Minutes of the Annual General Meeting held on 23rd February, 1931, were read and confirmed.
2. The Annual Report and Accounts as submitted by the Council were adopted.
3. The Officers and Council for 1931 were elected.
4. Mr. C. Boden Kloss was elected an Honorary Member of the Society.
5. An alteration of Rule V, increasing the Annual Subscription to six dollars from 1st January, 1933, was confirmed.

F. N. CHASEN,
Hon. Secretary.

Annual Report

OF THE

Malayan Branch, Royal Asiatic Society.

for 1931.

Membership. At the end of the year the membership roll included 16 Honorary Members, 2 Corresponding Members and 629 Ordinary Members. At the end of 1930 there were 711 Ordinary Members.

Thirty-five new members were elected during the year; the figures for 1930 and 1929 were forty and twenty-eight respectively.

The new members are:—

Dato Bentara Luar Mohamed Ghazaly	Miss J. Nesbitt
A. L. Birse	Mrs. J. McNicol
L. Coomans de Ruiter	H. D. Noone
G. Dawson	Osman bin Taat
L. R. F. Earl	E. F. Pearson
E. C. Gair	G. L. Peet
E. A. Gardiner	R. Phillips
D. G. L. Gibson	The Rev. A. S. Rego
C. P. Gregory	R. J. Richardson
C. C. Hough	P. Samuel
R. S. Jennings	J. S. Smith
Tengku Khalid bin Tengku Bendahara	Herman Marie de Souza, J.P.
W. A. Kirk	Thurai Raja Singam
T. M. Kirkwood	The University Library, Rangoon
Flight-Lieut. S. M. Knocker	Wee Kwee Theow
G. F. Leechman	R. Wendover
W. W. Little	W. A. White
	F. S. Walker

Annual General Meeting. The Annual General Meeting was held in the Society's Room at the Raffles Museum on 23rd February.

Council. The Council as elected at the Annual Meeting remained in office for the whole year.

Journal. Two journals were issued during the year and the volume for 1931 consists of pp. i-xxxiv, 1-300, plates i-xix, maps i-iii.

The first journal for the year was miscellaneous in character; it contained sixteen articles by eleven authors in addition to the usual reviews, etc.

The second journal was devoted to a well illustrated popular account of the mammals of Borneo written by Mr. E. Banks, the Curator of the Sarawak Museum.

Donations. By the Royal Command of His Majesty King Prajadhipok of Siam, a complete set of the "Tripitaka" or the Buddhist Scripture was printed as a memorial to the memory of His late Majesty King Rama VI of Siam. His Majesty was graciously pleased to present one set to the Society through H. H. Prince Devawongs Varodaya, Minister for Foreign Affairs. A set of Paramathamajusa Visuddhi-Maggatika (Commentary on Visudhi-Magga) in three volumes was presented by H. E. Chow Phya Abhai Raja of Siam who caused this work to be printed to commemorate his 60th birthday.

Finance. Financial support from the Government of the Federated Malay States ceased with their contribution of \$500 in 1930.

Expenditure for the year is slightly in excess of *Income* although the latter includes a grant of \$500 from the Government of the Straits Settlements and the payments side of the balance-sheet contains expenditure on account of two journals only.

F. N. CHASEN,

Hon. Secretary.

MALAYAN BRANCH, ROYAL ASIATIC SOCIETY

[illegible]

M. R. HENDERSON,
Hon. Treasurer, M. B. R. A. S.

List of Members for 1932.

(As on 1st January, 1932.)

*LIFE MEMBERS.

Patron.

1930. CLEMENTI, H. E. SIR CECIL, G.C.M.G.

Honorary Members.

Year of Election.

- 1903, 1923. ABBOT, DR. W. L., North-east Maryland, U.S.A.
1890, 1918. BLAGDEN, DR. C. O., School of Oriental Studies,
Finsbury Circus, London, England.
1921. BRANDSTETTER, PROF. DR. R., Luzern, Switzerland.
1930. CLIFFORD, SIR HUGH, G.C.M.G., G.B.E., c/o The Crown
Agents, 4, Millbank, London, England. (Patron,
1927).
1930. CROSBY, SIR JOSIAH, K.B.E., c/o H. B. M. Consulate,
Panama.
1903, 1917. GALLOWAY, SIR D. J., The British Dispensary,
Singapore. (Vice-President, 1906-7; President,
1908-13).
1895, 1920. HANITSCH, DR. R., 99, Woodstock Road, Oxford,
England. (Council, 1897-1919; Hon. Treasurer,
1898-1906, 1910-11, 1914-19; Hon. Secretary,
1912-13).
1922. JOHORE, H. H. THE SULTAN OF, G.C.M.G., K.B.E., Johore
Bahru, Johore.
1903, 1927. MAXWELL, SIR W. G., K.B.E., C.M.G., 123, Oakwood
Court, Kensington, W. 14, London, England.
(Council, 1905, 1915; Vice-President, 1911-12, 1916,
1918, 1920; President, 1919, 1922-3, 1925-6).
1921. PERAK, H. H. THE SULTAN OF, K.C.M.G., K.C.V.O.,
Istana Negara, Bukit Chandan, Kuala Kangsar,
Perak.
1890, 1912. RIDLEY, H. N. C.M.G., F.R.S., 7, Cumberland Road,
Kew Gardens, Surrey, England.
1916. SARAWAK, H. H. THE RAJAH OF, G.C.M.G., Kuching,
Sarawak.
1885. SATOW SIR E. M., Beaumont, Ottery St. Mary,
Devon, England.
1894, 1921. SHELLABEAR, REV. DR. W. G., 20, Whitman Avenue,
West Hartford, Conn., U.S.A. (Council, 1896-1901,
1904; Vice-President, 1913; President, 1914-18).
1921. SNOUCK-HURGRONJE, PROF. DR., Leiden, Holland.
1921. VAN RONKEL, DR. P. H., Zoeterwoudsche Single 44,
Leiden, Holland.

Corresponding Members.

1920. LAIDLAW, DR. F. F., Eastfield, Uffculme, Devon, England.
 1920. MERRILL, DR. E. D., New York Botanical Garden, Bronx Park, New York City, U.S.A.

Ordinary Members.

1921. *ABDUL AZIZ, D. K., ENCKU, Johore Bahru.
 1927. ABDUL GHANI BIN MOHAMED, Medical College, Singapore.
 1926. ABDUL HAMID BIN DATO KAYA, DATO, Klang, Selangor.
 1926. ABDUL HAMID BIN HUSSAIN, District Office, Pasir Mas, Kelantan.
 1918. ABDUL MAJID BIN HAJI ZAINUDDIN, HAJI, 2, Treacher Road, Kuala Lumpur.
 1926. ABDUL MALEK BIN MOHAMED YUSUF, District Office, Kuala Klawang, Jelevu.
 1926. ABDUL RAHMAN BIN YASSIN, 3, Jalan Chat, Johore Bahru, Johore.
 1923. *ABDULLAH BIN JAAFAR DATO, Tarom, Johore Bahru, Johore.
 1916. ABRAHAM, H. C., Revenue Survey Office, Taiping, Perak.
 1907. *ADAMS, SIR A., K.B.E., "Rockleigh," Swanage, Dorset. (Vice-President, 1919).
 1909. *ADAMS, T. S., Kuala Kangsar, Perak.
 1919. *ADELBORG, F., Pelepah Valley Rubber Estates, Kota Tinggi, Johore.
 1927. AHLSTON, A. T., Changkat Tin Dredging, Ltd., Batu Gajah, Perak.
 1926. AHMAD BIN MD. ISA, District Office, Sungei Patani, Kedah.
 1926. AHMAD BIN OSMAN, District Office, Pekan, Pahang.
 1922. ALEXANDER, C. S., c/o The Crown Agents, 4, Millbank, London, England.
 1927. ALLEN, B. W., Police Depot, Singapore.
 1914. ALLEN, H. C. W., Boustead & Co., Ltd., Singapore.
 1921. ALLEN, HON. MR. L. A., The Residency, Perlis, Kedah.
 1927. ALOR STAR GOVERNMENT ENGLISH SCHOOL UNION, Alor Star, Kedah.
 1930. ALTSON, R. A., Department of Agriculture, Kuala Lumpur.
 1930. AMBLER, D. B. J., Malay College, Kuala Kangsar, Perak.
 1926. AMBLER, G., Outram Road School, Singapore.
 1929. ANDERSON, D. K., Mercantile Bank, Kuantan, Pahang.

1926. ANDERSON, CAPT. H. A., Commissioner of Police, Kota Bharu, Kelantan.
1921. ANDREINI, CAPT. E. V., Sarawak.
1926. ARIFF, DR. K. M., The New Dispensary, 217, Penang Road, Penang.
1908. ARTHUR, J. S. W., Secretary for Postal Affairs, S.S. and F.M.S., Kuala Lumpur, Selangor.
1926. ATKIN-BERRY, H. C., Swan & Maclaren, Singapore.
1926. AUGUSTINE, J. F., Government English School, Alor Star, Kedah.
1908. *AYRE, C. F. C., Ipoh, Perak.
1926. *BAGNALL, HON. MR. J., The Straits Trading Co., Ltd., Singapore.
1919. *BAILEY, A. E., "Keecha," Park Road, Leamington Spa, England.
1926. *BAILEY, J., British Vice-Consulate, Nakawn Lampang, Siam.
1915. BAIN, N. K. Kuala Kangsar, Perak.
1926. BAIN, V. L., Forest Department, Bentong, Pahang.
1912. *BAKER, A. C., Land Office, Alor Star, Kedah, (Council, 1928), Vice President, 1931).
1899. *BANKS, J. E., Ambridge, Penn., U.S.A.
1920. BARBOUR, DR. T., Museum of Comparative Zoology, Harvard University, Cambridge, Mass., U.S.A.
1921. BARNES, J. R., 81, East Coast Road, Telok Kurau, Singapore.
1914. BAZELL, C., Malay College, Kuala Kangsar, Perak. (Hon. Librarian, 1916-20; Hon. Treasurer, 1921-22).
1926. BEACH, N. B., Kinta Kellas, Batu Gajah, Perak.
1928. BECKETT, O., Land Office, Malacca.
1925. BEE, R. J., P. W. D., Ipoh, Perak.
1921. BELGRAVE, W. N. C., Department of Agriculture, Kuala Lumpur, Selangor.
1931. BENTARA LUAR MOHAMED GHAYALY, DATO, Kota Bharu, Kelantan.
1910. *BERKELEY, CAPT. H., I.S.O., Clink Gate, Droitwich, England.
1930. BERNEY, H. A., c/o The Chartered Bank, Ipoh, Perak.
1927. BEST, G. A., Botanical Gardens, Singapore.
1912. *BICKNELL, J. W., U. S. Rubber Plantations, Medan, Sumatra.
1884. BICKNELL, W. A., 2, Phillips Avenue, Exmouth, Devon, England.
1924. BIRD, R., Batu Pahat, Johore.
1926. BIRKINSHAW, F., Department of Agriculture, Kuala Lumpur, Selangor.
1931. BIRSE, A. L., Kemaman, Trengganu.
1908. *BISHOP, MAJOR C. F.
1922. BISHOP, D. A.

1926. BIRTWISTLE, W., Fisheries Dept., Singapore.
1923. *BLACK, J. G. c/o Colonial Secretariat, Singapore.
1921. BLACK, MAJOR K., General Hospital, Singapore.
1926. BLACKBURN, H. K., Malim Nawar South Ltd., Malim Nawar, Perak.
1923. *BLACKER, DR. G. O., "Sentosa," Brooklands Road, Sale, Manchester, England.
1884. BLAND, R. N., C.M.G., 25, Earl's Court Square, London, S.W.5, England. (Council, 1898-1900; Vice-President, 1907-9).
1921. BLASDELL, REV. R. A., Paya Rumput, Malacca.
1925. BLYTHE, W. L., Chinese Protectorate, Seremban.
1926. *BOSWELL, A. B. S., Forest Department, Taiping.
1910. BOULT, F. F., c/o Sarawak Govt., Office, Millbank House, Westminster, S.W.1.
1930. BOULTER, R., C.M.G., Fullerton Building, Singapore.
1919. *BOURNE, F. G., Coroner's Office, Singapore.
1921. BOYD, R., Co-operative Societies Department, Penang.
1928. BOYD, MR. JUSTICE T. STIRLING, Kuching, Sarawak.
1919. *BOYD, W. R., Colonial Secretariat, Singapore.
1913. BRADDELL, R. ST. J., Braddell Bros., Singapore.
1926. BRETHERTON, E. H. S., Sultan Idris Training College, Tanjong Malim, Perak.
1897. BROCKMAN, SIR E. L., c/o F. M. S. Agency, Cockspur Street, London, England.
1926. BROOKS, A. C., Government Analyst's Office, Singapore.
1915. *BROWN, C. C., The Residency, Trengganu, (Vice-President, 1925).
1910. BROWN, D. A. M., Glugor, Penang.
1913. *BRYAN, J. M., Borneo Co., Ltd., 28, Fenchurch Street, London, England.
1887. BRYANT, A. T., The Moorings, Falmouth, Cornwall, England. (Council, 1907-10; Vice-President, 1912, 1914-16).
1926. BUCKLE, MISS D. M., O.B.E., Raffles Girls School, Singapore.
1926. *BURTON, W., Judge's Chambers, Ipoh, Perak.
1921. BUTTERFIELD, H. M., Alor Star, Kedah.
1913. *CALDECOTT, THE HON. MR. A., C.B.E., Federal Secretariat, Kuala Lumpur (Vice-President, 1931).
1925. CALLENFELS, DR. P. VAN STEIN, Madiun, Ponorogo, Java.
1926. CARDON, REV. FR. R., Taiping, Perak.
1926. CARDWELL, H. F., Tangkah Estate, Tangkah, Johore.
1925. CAREY, H. R., Supt. of Education, Kelantan.
1924. CARR, C. E.
1927. CARROL, A. F., Forest Office, Kuala Lipis, Pahang.
1921. *CAVENDISH, A., Kuala Lumpur, Selangor.
1926. CHARTER, J. R. N., Forest House, Seremban, Negri Sembilan.

1921. CHASEN, F. N., Raffles Museum, Singapore.
(Council, 1925, Hon. Secretary, 1927-).
1924. *CHEESEMAM, H. R., Education Department, Johore
Bahru, Johore.
1926. CHELLIAH, D. D., Anglo Chinese School, Penang.
1913. *CHOO KIA PENG, Kuala Lumpur, Selangor.
1913. CHULAN IBINI AL-MARHUM SULTAN ABDULLAH, THE
HON. RAJA SIR, K.B.E., C.M.G., Kuala Kangsar,
Perak.
1927. CLARK, B. F., c/o Adamson Gilfillan & Co., Pontianak,
W. Borneo.
1926. *CLARKE, G. C., "Tilton," 14, Gallop Road, Singapore.
1929. CLARKE, W. L., Sibul, Sarawak.
1930. CLARKSON, S. W., Sanglop Estate, Batu Gajah, Perak.
1921. CLAYTON, G. E., c/o Colonial Secretariat, Singapore.
1926. CLAYTON, R. J. B.
1911. *CLAYTON, T. W., Alor Star, Kedah.
1925. CLEGG, R. P., Kuala Selangor.
1917. CLIFFORD, G. F. W., Lawas (Sarawak) Rubber
Estates, Ltd., Lawas, Labuan.
1929. COBDEN-RAMSAY, A. B., District Office, Alor Gajah.
1922. COCHRANE, HON. MR. C. W. H., C.M.G., c/o Crown
Agents.
1922. COE, CAPT. T. P., Kota Bahru, Kelantan.
1926. COLEMAN, C. G., High School, Malacca.
1920. *COLLENETTE, C. L., Gothic Lodge, Woodford Green,
Essex, England. (Council, 1922).
1926. COLLINS, G. E. P., Killaloe, Wroxham, Norwich,
England.
1928. COLOMB, R. E., Forest Department, Telok Anson,
Perak.
1926. COMMANDANT, THE, Police Depot, Kuala Lumpur,
Selangor.
1931. COOMANS DE RUITER, L., Singkawang, Dutch West
Borneo.
1926. COOPE, A. E., Federal Secretariat, Kuala Lumpur,
Selangor.
1928. COOPER, B., Survey Department, Batu Gajah, Perak.
1926. COOPER, R. H., The Eastern Smelting Co., Kuala
Lumpur, Selangor.
1930. CORBELL, H. E., Eastern Smelting Co., Chartered Bank
Chambers. Penang.
1929. CORNER, E. J. H., Botanical Gardens, Singapore.
1925. CORRY, W. C. S., Government House, Singapore.
1926. COSGRAVE, DR. A. K., Kuala Lumpur, Selangor.
1921. COULSON, N., Kota Bharu, Kelantan.
1921. COWAP, J. C., Government Analyst's Office, Singapore.
1923. *COWGILL, J. V., Land Office, Kuala Lumpur, Selangor.
1921. CRANNA, GORDON
1921. *CULLEN, W. G., Bartolome Mitre 559, Buenos Aires,
South America.

1925. CULLIN, E. G., Barrack Road, Penang.
 1927. CUMMING, C. E., Floral Villa, Ipoh, Perak.
 1923. CURTIS, R. J. F., Government House, Singapore.
 1930. DALE, L. S., c/o E. A. Barbour, Ltd., Taiping, Perak.
 1929. DALLEY, J. D., Chief Police Office, Johore Bahru, Johore.
 1922. DALTON, H. G., Swan Green, Lyndhurst, Hants.
 1910. *DALY, M. D., Cleve Hill, Cork, Irish Free State.
 1918. *DAVID, P. A. F., c/o The Crown Agents, 4, Millbank, London, England.
 1926. DAVIDSON, J., c/o Caldbeck Macgregor & Co., Kuala Lumpur, Selangor.
 1928. DAVIDSON, W. W., c/o Public Works Department, Batu Pahat, Johore.
 1925. DAVIES, D. J., Sungei Purun Estate, Semenyih, Selangor.
 1927. DAVIES, E. R.
 1927. *DAWSON, C. W., Colonial Secretariat, Singapore.
 1931. DAWSON, G., Kenneth Estate, Kelantan.
 1928. DAWSON, W., S S. Police, Penang.
 1923. DAY, E. V. G., Besut, Trengganu.
 1926. DEL TUFO, M. V., Labour Office, Penang.
 1922. DENNY, A., Sungei Pelek Estate, Sepang, Selangor.
 1930. DE VOS, A. E. E., Taiping, Perak.
 1929. DICKINSON, MRS. W. J., Bandoeng, Java.
 1897. DICKSON, E. A., 118, Dunkeld Road, Bournemouth.
 1121. *DICKSON, REV. P. L., Long Marston Vicarage, Tring, Herts, England.
 1926. DIRECTOR OF FORESTRY, Kuala Lumpur.
 1927. DODD, G. C., c/o Colonial Secretariat, Singapore.
 1930. DOHOO, K. G. A., Colonial Secretariat, Singapore.
 1926. *DOLMAN, H. C., Forest Office, Kuala Kangsar, Perak.
 1930. DONLEVY, J., c/o S. Way Dredging, S. Way, Selangor.
 1923. *DOSCAS, A. E. Coleman, Department of Agriculture, Kuala Lumpur, Selangor.
 1922. DRURY, CAPT. F., Bukit Zahara School, Johore Bahru, Johore.
 1921. DRYBURGH, A. M.
 1926. DUFF, DR. W. R., 5, Wardie Road, Edinburgh, Scotland.
 1915. *DUSSEK, O. T., Sultan Idris Training College, Tanjong Malim, Perak.
 1931. EARL, L. R. F., Colonial Secretariat, Singapore.
 1922. EBDEN, W. S., Grik, Upper Perak.
 1922. ECKHARDT, H. C., Alor Star, Kedah.
 1922. EDGAR, A. T., Suffolk Estate, Sitiawan, Perak.
 1929. EDMETT, L. R. J., Linden Estate, Scudai, Johore.
 1927. EDUCATION DEPARTMENT, Alor Star, Kedah.
 1885. EGERTON, SIR WALTER, Fair Meadow, Mayfair, Sussex, England.

1929. EHLERS, R. H., 28, Hulre Crescent, Clifton, Bristol, England.
1921. ELDER, DR. E. A., The British Dispensary, Singapore.
1922. ELLES, HON. MR. B. W., The Residency, Alor Star, Kedah.
1918. ELLIOTT, F. M., Treskelly, Marnhull, Sturminster Newton, Dorset, England.
1926. ENSOR, T. D., c/o Messrs. Neill & Bell, 1, Old Market Square, Kuala Lumpur, Selangor.
1913. ERMEN, C., c/o Lloyds Bank, Brixham, South Devon, England.
1923. *EU TONG SEN, HON. MR., O.B.E., Sophia Road, Singapore.
1924. EVANS, I. H. N., The Museum, Taiping, Perak. (Vice-President, 1926-7; 1928-30).
1925. FAIRBURN, HON. MR. H., Chief Police Office, Kuala Lumpur.
1927. FARRELLY, G. A., Jesselton, British North Borneo.
1909. FARRER, R. J., C.M.G., Municipal Offices, Singapore. (Council, 1925-7).
1930. FERGUSON, N. G., Kuala Krai, Kelantan.
1911. *FERGUSON-DAVIE, THE RT. REV. C. J.
1909. FERRIER, J. C., 28, Fenchurch Street, London, England.
1928. FINDLAY, C. S., c/o Colonial Secretariat, Singapore.
1917. FINLAYSON, DR. G. A., "Changi," West Moors, Dorset, England.
1919. *FINNIE, W., 73, Forest Road, Aberdeen, Scotland.
1925. FITZGERALD, DR. R. D., c/o Director of Medical Services, Singapore.
1926. FLIPPANCE, F., Botanical Gardens, Penang.
1897. *FLOWER, MAJOR S. S., Spencersgreen, Tring, Herts, England.
1928. FOENANDER, E. C., Forest Office, Mentakab, Pahang.
1930. FORD, C. F., North Malay Rubber Estates, Ltd., Ulu Sapetang P. O., Perak.
1926. FORD, P. B., 60, Klyne Street, Kuala Lumpur, Selangor.
1923. FOREST BOTANIST, THE, Forest Research Institute, Dehra Dun, U. P., India.
1921. FORRER, H. A., District Court, Kuala Lumpur, Selangor.
1918. *FOXWORTHY, DR. F. W., Forest Department, Kuala Lumpur, Selangor. (Council, 1923, 1926-7).
1921. *FRASER, F. W., The Badminton Club, Piccadilly, London, W. 1, England.
1908. *FREEMAN, D., 16, St. Catherine's Road, Southbourne, Bournemouth, Hants, England.
1926. FRODA, A. H., Ipoh Club, Ipoh, Perak.
1910. *FROST, MEADOWS, Dernford Hall, Sweffling, nr. Saxmundham, Suffolk, England.
1931. GAIR, E. C., Kerilla Estate via Temangan, Kelantan.

- 1912. *GALLAGHER, W. J., General Rubber Coy., 22, Fenchurch Street, London, E.C. 3.
- 1931. GARDINER, E. A., Sungei Patani, Kedah.
- 1917. *GARNIER, REV. KEPPEL, Penang.
- 1923. GATER, B. A. R., College of Medicine, Singapore.
- 1926. GATFIELD, W. H., Chinese Protectorate, Singapore.
- 1928. GEAKE, F. H., c/o The Government Analyst, Singapore.
- 1920. GEALE, DR. W. J., Kuala Krai, Kelantan.
- 1926. *GEORGE, J. R., The Chartered Bank, Singapore.
- 1917. *GERINI, LT. COL. G. C.
- 1931. GIBSON, G. L., c/o Survey Dept., Kuala Lumpur.
- 1928. GILLET, PROF. E. W., Raffles College, Cluny Road, Singapore.
- 1923. GILMOUR, A., District Office, Kuala Krai, Kelantan.
- 1902. *GIMLETTE, DR. J. D., 15, St. Martins Avenue, Epsom, Surrey.
- 1922. *GLASS, DR. G. S., Municipal Offices, Penang.
- 1928. GLOVER, A. H., Municipal Offices, Malacca.
- 1918. GLOYNE, G. B., c/o Messrs. Burt Myrtle & Co., Batavia, Java.
- 1916. GOODMAN, HON. MR. A. M., Chinese Protectorate, Singapore.
- 1930. GORDON, A., Municipal Offices, Singapore.
- 1922. GORDON, T. I. M., c/o Hongkong & Shanghai Bank, 9, Gracechurch Street, London.
- 1920. GORDON-HALL, CAPT. W. A.
- 1926. GOSS, P. H., Survey Department, Malacca.
- 1909. GOULDING, R. R., Survey Department, Taiping, Perak.
- 1929. GRACIE, A. J., Kuala Trengganu, Trengganu.
- 1930. GRAHAM, H. C., c/o Perak Club, Taiping, Perak.
- 1927. GRAHAM, H. GORDON, Sungei Kruit Estate, Sungkai, Perak.
- 1924. GRAHAM, W. H., Malacca.
- 1929. GRAY, G. L., Sandakan, British North Borneo.
- 1928. GREAD, R. E., Sitiawan, Lower Perak.
- 1923. GREEN, DR. P. WITHERS, Johore Bahru, Johore.
- 1926. GREENE, R. T. B., Institute for Medical Research, Kuala Lumpur, Selangor.
- 1929. GREGG, J. F. F., c/o Colonial Secretariat, Singapore.
- 1931. GREGORY, C. P., Kerilla Estate, via Temangan, Kelantan.
- 1928. GREGSON, CAPT. H. ST. JOHN-RUSSEL-DE LYS, c/o Chartered Bank, Singapore.
- 1926. GRICE, N., Chinese Protectorate, Johore Bahru, Johore.
- 1923. GRIEVE, C. J. K., Post Box No. 58, Klang, Selangor.
- 1911. GRIST, D. H., Department of Agriculture, Kuala Lumpur, Selangor.
- 1922. GUBBINS, W. H. W., c/o Mansergh & Taylor, Seremban, Negri Sembilan.
- 1926. GUMMER, W. A., Survey Department, Kulim, Kedah.

1916. GUPTA, SHIVA PRASAD, Naudansahu Street, Benares City, India.
1923. *HACKER, DR. H. P., Zoological Department, University College, London, W.C. 1, England.
1923. HAINES, MAJOR O. B., S. O. S. Estate, Selama, Perak.
1911. *HALLIFAX, F. J., Oakwood, Brampton, Cumberland, England.
1915. HAMILTON, A. W., Commissioner of Police, Johore Bahru. (Vice-President, 1922, 1925, 1929-30).
1918. HAMPSHIRE, A. K. E., Kuala Lumpur, Selangor.
1922. HAMPSHIRE, D. H., c/o Boustead & Co., Ltd., Kuala Lumpur, Selangor.
1924. HAMZAH BIN ABDULLAH, Seremban, Negri Sembilan.
1923. HANCOCK, A. T., 22-2, Tanglin Road, Singapore.
1922. HANITSCH, P. H. V.
1922. HARROWER, PROF. G., Medical College, Singapore.
1921. HART, DR. H. H., 328, Post Street, San Francisco, U.S.A.
1921. HASHIM, CAPT. N. M., 12, Tanglin Road, Kuala Lumpur.
1926. *HASTINGS, W. G. W., 56, Klyne Street, Kuala Lumpur, Selangor.
1921. HAWKINS G., The Secretariat, Kuala Lipis, Pahang.
1925. HAY, A. W., Chinese Protectorate, Singapore.
1919. HAY, M. C., The Residency, Perlis.
1921. HAYES, L. J., Fraser & Co., Singapore.
1904. *HAYNES, A. S., Federal Secretariat, Kuala Lumpur, Selangor. (Council, 1920).
1928. HEAH JOO SEANG, c/o Hin Giap Co., 195, Victoria Street, Penang.
1930. HEATH, R. G., Agricultural Department, Kuala Lumpur, Selangor.
1922. HELTINGS, G. S., Estate Duty Officer, Kuala Lumpur, Selangor.
1926. HELPS, A., Alor Star, Kedah.
1926. HENDERSON, CAPT. A. M., Sandala Estate, Sandakan, British North Borneo.
1921. HENDERSON, M. R., Botanical Gardens, Singapore. (Council, 1928; Hon. Treasurer, 1928).
1917. HEREFORD, G. A., 20, Circular Road, Kuala Lumpur, Selangor.
1926. HERON, F. R., Singapore Cold Storage Co., Singapore.
1929. HERRING, MRS. J. M., c/o The Manager, Scarboro Estate, Sungei Patani, Kedah.
1923. *HICKS, E. C., Education Department, Muar, Johore.
1922. HILL, W. C., Singapore Oil Mills, Ltd., Havelock Road, Singapore.
1922. HINDE, C. T., Mersing, Johore.
1927. HIS MAJESTY'S STATIONERY OFFICE, Princes Street, Westminster, S.W.1, London, England.

1923. *HODGSON, D. H., Forest Department, Kuala Lumpur, Selangor.
1921. HOLGATE, M. R., c/o Education Department, Singapore.
1926. HOLL, E. S., Kuching, Sarawak.
1923. HOLLAND, A. D., Kapoewas Rubber Co., Ltd., Sungei Dekan, Pontianak, Borneo.
1922. HOLTUM, R. E., Botanical Gardens, Singapore (Hon. Treasurer, 1923-6, 1928; Vice-President, 1929-31).
1921. HOOPS, DR. A. L., Malacca. (Vice-President, 1930-).
1897. HOSE, E. S., C.M.G., The Manor House, Normandy, Guildford, England. (Vice-President, 1923, 1925; President, 1924).
1931. HOUGH, C. C., Raffles College, Singapore.
1926. HOWITT, C. R., c/o Colonial Secretariat, Singapore.
1923. HOWL, CAPT. F. W., c/o Federal Secretariat, Kuala Lumpur, Selangor.
1930. HOWMAN, CAPT. ROSS, 1/20th Burnia Rifles, Taiping, Perak.
1909. HUBBACK, T. R., Sunlaws, Bukit Betong, Kuala Lipis, Pahang.
1922. HUGGINS, CAPT. J., District Office, Kuantan.
1909. HUGHES, J. W. W., Commissioner of Lands, Kuala Lumpur.
1922. HUNT, CAPT. H. NORTH, District Office, Kuala Lipis, Pahang.
1921. HUNTER, DR. P. S., Municipal Offices, Singapore.
1929. HUTCHINSON, DR. H., Kuching, Sarawak.
- 1926 *INCE, H. M., c/o Secretariat, Sandakan, British North Borneo.
1930. INCE, R. E., King Edward VII School, Taiping, Perak.
1929. INGLE, D., c/o Secretariat, Sandakan, British North Borneo.
1922. IRVINE, CAPT. R., Tampin, Negri Sembilan.
1921. ISMAIL BIN BACHOK, DATO, Johore Bahru, Johore.
1926. ISMAIL BIN HAJI PUTEH, District Office, Baling, Kedah.
1921. *IVERY, F. E., Alor Star, Kedah.
1925. JACQUES, E. V. H., Kuching, Sarawak.
1918. *JAMES, D., Goebilt, Sarawak.
1927. JAMIESON, M., c/o Government Analyst, Singapore.
1926. JEFFERSON, J. P., Miri, Sarawak.
1926. JEFFERSON, J. W., Education Office, Clark Street, Kuala Lumpur, Selangor.
1931. JENNINGS, R. S., c/o Messrs. McAuliffe, Davis and Hope, Penang.
1921. *JERMYN, L. A. S., c/o Education Office, Singapore.
1910. JOHNSON, B. G. H., Crossways, Littlehampton, Sussex, England.

1925. JONES, A. E. THORNLEY, Mansfield & Co., Ltd., Singapore.
1918. *JONES, E. P.
1913. *JONES, S. W., Johore Bahru, Johore.
1919. *JORDAN, A. B., Chinese Protectorate, Singapore.
1930. JOSEPH, J. D., King Edward VII School, Taiping, Perak.
1926. KAHAR BIN YAMTUAN ANTAH, TENGKU, Kuala Pilah, Negri Sembilan.
1921. KASSIM BIN SULTAN ABDUL HAMID HALIMSHAH, TENGKU, Alor Star, Kedah.
1921. *KAY-MOUAT, DR. J. R., Medical College, Singapore.
1926. KEIR, A., Education Office, Taiping, Perak.
1926. KEITH, H. G., Forest Department, Sandakan, British North Borneo.
1921. *KELLIE, J., Dunbar Estate, Neram Tunggal, P. O. Chegar Perah, Pahang.
1913. KEMPE, J. E., Klang, Selangor.
1920. *KER, W. P. W., Paterson, Simons & Co., Ltd., Singapore.
1920. *KERR, D. A., Street House, Hayes, Kent, England.
1931. KHALID BIN TENGKU BENDAHARA, TENGKU.
1926. KHOO SIAN EWE, 24, Light Street, Penang.
1921. KIDD, G. M., District Office, Tampin, F.M.S.
1920. KING, E. M., Kong Lee (Perak) Plants., Ltd., Bagan Serai, Perak.
1927. KING, S. E., Chinese Protectorate, Malacca.
1926. KINGSBURY, DR. A. N., Medical Institute, Kuala Lumpur, Selangor.
1931. KIRK, W. A., Kulim, Kedah.
1931. KIRKWOOD, T. M., c/o Public Works Dept., Singapore.
1921. KITCHING, T., c/o Survey Office, Kuala Lumpur.
1900. KLOSS, C. BODEN. (Council, 1904-8, 1923, 1927-8; Vice-President, 1920-1, 1927; Hon. Secretary, 1923-6; President, 1930).
1915. KNIGHT, V., Fairgreen Cottage, Glemsford, Suffolk, England.
1931. KNOCKER, FLIGHT-LIEUT. S. M., Royal Air Force Base, Singapore.
1914. LAMBOURNE, J., Agricultural Department, Kuala Lumpur, Selangor.
1929. LANGLADE, BARON FRANCOIS DE, Budu Estate, Raub, Pahang.
1927. LAYCOCK, J., c/o Braddell Bros., Raffles Place, Singapore.
1926. LAYMAN, E. C. H., F.M.S. Railways Constr., Dept., Kuala Lumpur.
1923. *LEASE, F. E., The Shanty, Chislehurst Hill, Chislehurst, Kent, England.
1921. *LEE, L. G., Ladang Geddes, Bahau, Negri Sembilan.

1931. LEECHMAN, G. F., 7, Everton Park, Neil Road, Singapore.
1922. *LEGGATE, J., Railway Construction Dept., Kuala Lumpur, Selangor.
1913. *LEICESTER, DR. W. S., Kuantan, Pahang.
1894. *LEMON, A. H., C.M.G., Hillbrow, Reigate, Surrey, England. (Vice-President, 1916-18).
1920. LENDRICK, J., 30, Norre Alle, Aarhus, Denmark.
1926. LEONARD, THE HON. MR. H. G. R., Treasury, Kuala Lumpur, Selangor.
1925. *LEONARD, R. W. F., Mansfield & Co., Ltd., Penang.
1926. LEUTHOLD, W. H., Hooglandt & Co., Singapore.
1890. LEWIS, J. E. A., Harada 698, Kobe, Japan.
1928. LEWIS, T. P. M., Maxwell Road, Ipoh, Perak.
1922. LEYNE, E. G., c/o The Chartered Bank of India, 38, Bishopsgate, London, England.
1915. LIM CHENG LAW, 294, Brick Kiln Road, Penang.
1925. LINEHAN, W., Asst. Adviser, Kota Bharu, Kelantan, (Vice-President 1931).
1931. LITTLE, W. W., Govt. English School, Alor Star, Kedah.
1928. LOCH, C. W., Tronoh Mines, Ltd., Kampar, Perak.
1918. LOH KONG IMM, 12, Kia Peng Road, Kuala Lumpur, Selangor.
1930. LONDON, G. E.
1922. LOWINGER, V. A., C.B.E., Survey Department, Kuala Lumpur, Selangor.
1930. LUCKHAM, H. A. L., District Office, Telok Anson, Perak.
1907. *LYONS, REV. E. S., c/o Methodist Publishing House, Manila, Philippine Islands.
1926. MACASKILL, DR. D. C., Kuala Lumpur, Selangor.
1920. *MACBRYAN, G. T. M., Bedil House, Kuching, Sarawak.
1926. MACDONALD, J., Chartered Bank, Kuala Lumpur, Selangor.
1929. MACE, N., Survey Department, Kuching, Sarawak.
1910. *MACFADYEN, E., c/o Sports Club, London, England.
1920. MACKIE, VIVIAN, Kuala Lumpur, Selangor.
1922. MACKNESS, L. R., Kuala Lumpur, Selangor.
1921. MACMILLAN, I. C., S. S. Police, Malacca.
1930. MACNAUGHT, W. E., Game Warden's Office, Taiping, Perak.
1931. MCNICOL, J. MRS., Kuala Pertang Estate, Kelantan.
1930. MADDEN, L. J. B., Taiping, Perak.
1918. MADGE, RAYMOND, Kuala Lumpur, Selangor.
1929. MAHMUD BIN JINTAN, Malay College, Kuala Kangsar, Perak.
1924. MAHMUD BIN MAT, District Office, Kuala Lipis, Pahang.

- 1903: MAKEPEACE, W., 22, Holmes Grove, Henleaze, Bristol, England. (Council, 1914, 1916, 1920; Hon. Librarian, 1909-12; Vice-President, 1917; Hon. Secretary, 1918-19).
1926. MALAY COLLEGE, THE, Kuala Kangsar, Perak.
1927. MALLESON, B. K., Sungei Kruit Estate, Sungkai, Perak.
1921. MANCHESTER, H. L., Municipal Offices, Singapore.
1916. MANN, W. E., c/o Burt Myrtle & Co., Batavia, Java.
1929. MARJORIBANKS, DR. E. M., Kuching, Sarawak.
1907. *MARRINER, J. T., Pantiles, Frinton, Essex, England.
1920. MARSH, W., Municipal Offices, Singapore. (Council, 1929, 1931).
1927. MARSHALL, A. O., Borneo Motors, Ltd., Kuala Lumpur, Selangor.
1925. *MARTIN, W. M. E.
1921. MATHER, N. F. H., Federal Secretariat, Kuala Lumpur, Selangor.
1926. MATTHEWS, J. J., Krubong Estate, 'Alor Gajah, P. O., Malacca.
1921. MAXWELL, C. N., Sitiawan, Perak.
1922. MAY, P. W., c/o Spicers Export, Ltd., 51, Robinson Road, Singapore.
1914. MEAD, J. P., Batu Gajah, Perak.
1928. MEE, B. S., Forest Department, Kuala Lumpur, Selangor.
1927. MEGAT YUNUS BIN ISA, Land Office, Telok Anson, Perak.
1928. MEYER, L. D., Revenue Surveys, Taiping, Perak.
1926. *MILES, HON. MR. C. V., Rodyk & Davidson, Singapore.
1926. MILLAR, G. R. M., Tranquerah, Malacca.
1925. MILLER, G. S., Mansfield & Co., Ltd., Penang.
1921. MILLER, J. I., Registrar General of Statistics, Singapore.
1926. MILLINGTON, W. M., c/o Colonial Secretariat, Singapore.
1925. MILLS, G. R., Kinta Kellas Estate, Batu Gajah, Perak.
1926. MILLS, J. V., Solicitor General's Chambers, Singapore. (Council, 1929-30).
1924. MILLS, L. L., Kuala Lipis, Pahang.
1925. MILNE, CHARLES, Lendu Estate, Alor Gajah, Malacca.
1919. MISSIONARY RESEARCH LIBRARY, 3041, Broadway, New York City, New York, U.S.A.
1924. MOHAMED IBNI SULTAN ABDUL HAMID HALIMSHAH, TENGGU, Alor Star, Kedah.
1922. MOHAMED ISMAIL MERICAN BIN VAFOO MERICAN NOORDIN, Legal Adviser's Office, Alor Star, Kedah.
1927. MOHAMED NOOR BIN MOHAMED, Free School, Penang.
1922. MOHAMED SAID, MAJOR DATO HAJI, Bukit Timbalan, Johore.

1921. MOHAMED SALLEH BIN ALI, DATO, Johore Bahru, Johore.
1921. MOHAMED SHERIFF BIN OSMAN, Land Office, Alor Star, Kedah.
1920. MONK, H. F., Alor Star, Kedah.
1926. MONTGOMERY, A.
1926. MOONSHI, DR. H. S., Moonshi Dispensary, 742, North Bridge Road, Singapore.
1921. MORGAN, S., c/o The Chartered Bank of India, 38, Bishopsgate, London, England.
1926. *MORICE, JAMES.
1920. *MORKILL, A. G.
1920. *MOWBRAY, G. A. de C., Commissioner of Land, Trengganu.
1930. MOYSEY, MAJOR L. LEWIS, Gopeng Consolidated Ltd., Gopeng, Perak.
1926. MUMFORD, E. W., Police Department, Ipoh, Perak.
1915. *MUNDELL, H. D., c/o Sisson & Delay, Singapore.
1930. MURDOCH, DR. J. W., Mental Hospital, Tanjong Rambutan, Perak.
1930. MURPHY, H. J., c/o District Office, Temerloh, Pahang.
1913. MURRAY, REV. W., Gilstead Road, Singapore.
1909. MCARTHUR, M. S. H., c/o The Crown Agents, 4, Millbank, London, England.
1920. MCCABE, DR. J. B., Kapoewas Rubber Estate, Sungai Dekan, Pontianak, Borneo.
1923. McKERRON, P. A. B.
1921. McLEOD, D., King Edward VII School, Taiping, Perak.
1917. NACIE, REV. J. S., 2732, N. Calvert Street, Baltimore, Md., U.S.A.
1922. NASH, G. H., Magistrate's Court, Kuala Lumpur, Selangor.
1926. NEAVE, J. R., Assistant Adviser, Kota Tinggi, Johore.
1926. NEIL, W. H. E., Kuala Lipis, Pahang.
1921. NEILSON, J. B., Inspector of Schools, Malacca.
1931. NESBIT, Miss J., Singapore Chinese Girls' School, Singapore.
1928. NOBLE, C., Assistant Superintendent of Surveys, Trengganu.
1931. NOONE, H. D., Taiping Museum, Perak.
1916. ONG BOON TAT, 51, Robinson Road, Singapore.
1923. OPIE, R. S., 12, Treacher Road, Kuala Lumpur, Selangor.
1921. ORCHARD, H. A. L., Chinese Free School, Cecil Street, Singapore.
1920. O'SULLIVAN, T. A., Education Office, Kuala Lumpur, Selangor.
1931. OSMAN BIN TAAT, c/o District Office, Krian, Parit Buntar, Perak.
1913. OVERBECK, H., Bintaran, Kidoel, No. 2, Djokjakarta, Java.

1925. OWEN, A. T., Bukit Batu Estate, Tampin, Negri Sembilan.
1929. PAGDEN, H. T., Agricultural Department, Kuala Lumpur, Selangor.
1919. PARK, MUNGO, P. O. Delivery 19, Kuala Lumpur, Selangor.
1908. *PARR, C. W. C., C.M.G., O.B.E., Parrisees Hayne, Howley, nr. Chard, Somerset, England. (Vice-President, 1919).
1926. PARRY, B. B., Cia Mexicana Petroleo "El Aguila" S.A., Puerto Mexico, Mexico.
1921. *PATERSON, MAJOR H. S., c/o The Crown Agents, 4, Millbank, London, England.
1926. PEALL, G. T., c/o The District Court, Singapore.
1928. PEASE, R. L., Tarsus Estate, Port Dickson, Negri Sembilan.
1931. PEARSON, E. F., Penang Free School, Penang.
1921. PEDLOW, J., Deputy Public Prosecutor's Office, Singapore.
1922. PEEL, H. E. SIR W., C.M.G., Government House, Hongkong.
1931. PEET, G. L., c/o Straits Times, 27, Java Street, Kuala Lumpur.
1928. PENANG FREE SCHOOL, Green Lane, Penang.
1926. PENANG LIBRARY, Penang.
1921. *PENDLEBURY, H. M., Selangor Museum, Kuala Lumpur, Selangor.
1926. *PENGILLEY, E. E., Land Office, Batu Gajah, Perak.
1924. PENNEFATHER-EVANS, J.P., F.M.S. Police, Kuala Lumpur, Selangor.
1925. *PENRICE, W., Mansfield & Co., Ltd., Singapore.
1914. PEPYS, W. E., c/o Federal Secretariat, Kuala Lumpur, Selangor.
1920. PESKETT, A. D., c/o Eastern Telegraph Co., Electra House, Moorgate, E.C. 2.
1920. PETERS, E. V., c/o Yukon Gold, Ampang, Selangor.
1931. PHILLIPS, R., Sokor Estate, Temanggang, Kelantan.
1925. PIJPER, DR. G. F., Batavia Centrum, Java.
1927. PITT, ISAAC, Bried Estate, Bagan Serai, Perak.
1921. *PLUMMER, W. P.
1928. POWELL, I. B., Llanfihangel Talylllyn, Breconshire, Wales.
1924. PURCELL, V. W. W. S., Chinese Protectorate, Singapore.
1926. PURDOM, Miss N., Education Office, Kuala Lumpur, Selangor.
1906. PYKETT, REV. G. F., 5, Logan Road, Penang.
1926. QUAH BENG KEE, 15, China Street, Penang.
1926. RAE, CECIL, Ipoh, Perak.
1924. RAJA MUDA OF PERAK, Telok Anson, Perak.

1929. RAJA RAZMAN BIN RAJA ABDUL HAMID, Kuala Kangsar, Perak.
1926. RAJA YA'ACOB BIN JAAFAR, Kinta Sanitary Board, Ipoh, Perak.
1924. RAMBAUT, A. E., Forest Department, Kuala Lumpur, Selangor.
RANGOON, The University Library.
1924. RASMUSSEN, H. C., c/o East Asiatic Co., Singapore.
1916. RAYMAN, L., Kuala Trengganu, Trengganu.
1926. *REAY, MR. JUSTICE J. McCABE, 29, Crystal Palace Park Road, Sydenham, S.E. 26, England.
1924. REED, J. G., Klang, Selangor.
1931. REGO, THE REV. A. S., Portuguese Mission, Victoria Street, Singapore.
1910. *REID, DR. ALFRED, Batang Padang Estate, Tapah, Perak.
1926. RENNIE, A. A., Kuching, Sarawak.
1930. RENTSE, A., Kuala Haw Estate, Kelantan.
1921. *REX, MARCUS, Kuala Lumpur, Selangor.
1930. REYNOLDS, L. N., Kuching, Sarawak.
1915. RICHARDS, H. E. MR. A. F., Government House, Jesselton, British North Borneo. (Council, 1923, 1926-7, 1929).
1929. RICHARDS, D., c/o The Sanitary Board, Taiping, Perak.
1931. RICHARDSON, R. J., Kenneth Estate, Kelantan.
1923. RIDOUT, F. G., c/o Harbour Board, Singapore.
1926. *RIGBY, W. E., c/o The Chartered Bank, Singapore.
1912. ROBERTSON, J., c/o W. H. Rose, Esq., Burgh House, Burgh, Woodbridge, Suffolk, England.
1911. *ROBINSON, H., 55, St. George's Square, London, S.W.1, England. (Council, 1916-20; Vice-President, 1922-3).
1926. ROBINSON, P. M., c/o The Eastern Smelting Co., Ltd., Penang.
1916. ROGERS, A., Public Works Department, Singapore.
1917. *ROWLAND, W. R., Schloss Kalling, Post Moosen a.d. Bils, Oberbayern, Germany.
1922. RUSSELL, D. J. A., Kuala Lumpur, Selangor.
1924. SAMAH BIN HAJI ALI, Pekan, Pahang.
1931. SAMUEL, P., Govt. English School, Alor Star, Kedah.
1926. SANGER-DAVIES, A. E., Forest Office, Taiping, Perak.
1923. *SANSOM, C. H., Police Headquarters, Kuala Lumpur, Selangor.
1919. *SANTRY, D., c/o Swan & Maclaren, Singapore.
1896. *SAUNDERS, C. J., The Lawn, Barcombe Mills, nr. Lewes, Sussex, England. (Vice-President, 1910-11, 1914-15; President, 1916-18).
1923. SAVAGE, H. E., Geological Survey Department, Batu Gajah, Perak.

1926. SAYID JAN BIN SAYID ASGAR ALI, Government English School, Sungei Patani, Kedah.
1922. SAYID MOHAMED IDID BIN ALI IDID, Alor Star, Kedah.
1926. SAYID SHAIDALI, Government English School, Batu Gajah, Perak.
1921. SCHIDER, DR. R., Miri, Sarawak.
1929. SCOTT, SIR JOHN, K.B.E., C.M.G., The Colonial Secretariat, Singapore.
1920. *SCOTT, DR. WAUGH, Sungei Siput, Perak.
1906. SCRIVENOR, J. B., 68, Chancer Road, Bedford, England. (Vice-President, 1922, 1924, 1926-30).
1915. *SEE TIONG WAH, Balmoral Road, Singapore.
1922. SEHESTED, S., c/o Eastern Smelting Building, Kuala Lumpur.
1927. *SELLS, H. C., Satuan, Burnham, Buckinghamshire, England.
1923. SHEARN, E. D., c/o Pooley & Co., Klyne Street, Kuala Lumpur, Selangor.
1926. SHEFFIELD, J. N., Topographical Surveys, Taiping, Perak.
1923. SHEIKH ABDULLAH BIN YAHYA, CAPT., Bukit Timbalan, Johore.
1925. SHELLEY, HON. MR. M. B., c/o Colonial Secretariat, Singapore. (Council, 1930-31).
1929. SHEPPARD, M. C. FERANCK, Carcosa, Kuala Lumpur, Selangor.
1924. SIME, F. D., Bukit Lintang Estate, Malacca.
1926. SIMMONS, HON. MR. J. W. The Residency, Kuala Lumpur, Selangor.
1921. SIMPSON, P., Presgrave & Mathews, Penang.
1927. SIMPSON-GRAY, L. C., c/o Federal Secretariat, Kuala Lumpur.
1909. SIMS, W. A., The Lodge, Gander Green Lane, Cheam, Surrey, England.
1926. SKINNER, C. F., Beaufort, Jesselton, British North Borneo.
1921. SKRINE, W. F. de V., c/o The Chartered Bank, Singapore.
1926. *SLEEP, A., Kuala Selangor, Selangor.
1922. SMALL, HON. MR. A. S., Treasury, Singapore.
1922. SMART, DR. A. G. H., Senior Health Officer, Perak.
1924. SMEDLEY, N., Raffles Museum, Singapore. (Hon. Treasurer, 1926-7; Asst. Hon. Secretary, 1928-9).
1930. SMITH, DR. A. W. H., Central Mental Hospital, Tanjong Rambutan, Perak.
1929. SMITH, C. R., Keningau, via Jesselton, British North Borneo.
1912. SMITH, PROF. HARRISON W., Papeari, Tahiti, Society Islands.
1924. SMITH, J. D. MAXWELL, Parit Buntar, Perak.
1929. SMITH, J. H., Bruas Rubber Co., Ltd., Bruas, Perak.

1931. SMITH, J. S., c/o Forcst Office, Batu Gajah, Perak.
 1930. SOANG, A. I. C., Batoe Doelang Estate, Semarangkai, Pontianak, Borneo.
 1928. SOLLIS, C. G., Inspector of Schools, Kuala Lumpur.
 1910. SONG ONG, SIANG, HON. MR., C.B.E., Aitken & Ong Siang, Singapore.
 1921. SOUTH, F. W., Department of Agriculture, Kuala Lumpur, Selangor.
 1931. SOUYA, HERMAN MARIE DE., J. P., 21, Church Street, Malacca.
 1921. SPEERS, W. E., "San Souci" House, Larne, Co-Antrim, Ireland.
 1925. SPROULE, HON. MR. JUSTICE P. J., Supreme Court, Singapore.
 1927. STAINES, E. A., General Post Office, Penang.
 1928. STANTON, W. A., Brooklands Estate, Banting, Selangor.
 1925. STARK, W. J. K., Labour Office, Kuala Lumpur, Selangor.
 1926. STEVENS, E. H., c/o The British American Tobacco Co., Ltd., Keppel Road, Singapore.
 1920. STEVENS, HON. MR. JUSTICE F. G., Supreme Court, Singapore. (Council, 1914-15, 1931).
 1917. *STIRLING, W. G., Chinese Protectorate, Singapore, (Council, 1923-5, 1927-31).
 1928. STOOKES, DR. V. A., Sandakan, British North Borneo.
 1921. STOWELL, DE LA M., Free School, Penang.
 1930. STRAHAN, A. C., Victoria Institution, Kuala Lumpur, Selangor.
 1926. STREET, A. C., 13, Palm Bungalow, Kuching, Sarawak.
 1926. STROUTS, E. A., Forest Department, Kuala Lumpur, Selangor.
 1927. STRUGNELL, E. J., Forest Office, Kuala Lumpur, Selangor.
 1910. STURROCK, A. J., Sanitary Board, Kuala Lumpur, Selangor. (Vice-President, 1924).
 1930. SUEUR, R. E. LE., Kuching Sarawak.
 1926. SULTAN IDRIS TRAINING COLLEGE, Tanjong Malim, Perak.
 1927. SUNGEI PATANI GOVERNMENT ENGLISH SCHOOL, Sungei Patani, Kedah.
 1912. SWAYNE, J. C., Sarawak.
 1923. SWORDER, G. H., Taip'ing, Perak.
 1918. *SYKES, G. R., Chinese Protectorate, Alor Star, Kedah.
 1930. SYMINGTON, C. F., Forest Research Institute, Kepong, Selangor.
 1927. TALLACK, C. C., Silimponon, East Coast Residency, British North Borneo.
 1908. TAN CHENG LOCK, HON. MR., 59, Heeren Street, Malacca.
 1926. *TAN Soo BIN, 9, Boat Quay, Singapore.

1929. TATHAM, T. P. H., Budu Estate, Raub, Pahang.
1913. TAYLER, C. J., Telok Manggis Estate, Sepang, Selangor.
1928. *TAYLOR, E. N., Bankruptcy Department, Singapore.
1925. TAYLOR, W. R., Maclaine Watson & Co., Batavia, Java.
1926. TEMPLETON, T. V., Alor Star, Kedah.
1926. TERMANSEN, V., Kuala Hau, Kelantan.
1921. TERRELL, MR. JUSTICE A. K. B., Supreme Court, Singapore.
1929. TERRY, R. A., Survey Department, Singapore.
1927. THILLAIMUTHU, S., Kennedy Burkill & Co., Ltd., Ipoh, Perak.
1921. *THOMAS, L. A., Chief Police Office, Singapore.
1926. THOMAS, T. J., 17, Fort Terrace, Malacca.
1923. THORNE, HON. MR. JUSTICE W. H., Supreme Court, Singapore.
1931. THURAI RAJA SINGAM, Government English School, Pekan.
1930. TIVY, L. W., Katoyang Estate, Tanjong Malim, Perak.
1926. TOYO BUNKO, 26, Kami-Fujimayecho, Hongo, Tokyo, Japan.
1930. TRATHIEN, R., Sime Darby & Co., Ltd., Malacca.
1930. TREEBY, J. W. C., Tanjong Rambutan, Perak.
1930. TURNER, H. G., c/o District Office, Ipoh, Perak.
1923. UNDANG OF REMBAU, THE, Rembau, Negri Sembilan.
1931. UNIVERSITY LIBRARY, THE, University of Rangoon, Rangoon, Burma.
1925. VENABLES, O. E., c/o Land Office, Kuala Lumpur.
1928. VERNON, DR. G. H., Thrusday Island, Australia.
1927. VETHAVANAM, J. R., Bungsar Road, Kuala Lumpur, Selangor.
1926. *WADDELL, MISS M. C., Government Girls School, Alor Star, Kedah.
1922. WALKER, E. G., c/o United Engineers, Ltd., Singapore.
1931. WALKER, F. S., District Forest Office, Malacca.
1926. WALKER, H. HOPSON, Klang, Selangor.
1926. *WALLACE, W. A., Tewantin, via Cooroy, Queensland.
1930. WALTERS, G. J., Kuching Sarawak.
1921. WALTON, B. S., Land Office, Malacca.
1923. WAN IDRIS BIN IBRAHIM, Muar, Johore.
1927. WATSON, E. L., Kuala Lumpur, Selangor.
1917. WATSON, THE HON. MR. J., Education Office, Singapore.
1916. WATSON, J. G., Forest Research Institute, Kepong, Selangor.
1916. WATSON, SIR MALCOLM, Ross Institute, Putney Health, London, England.
1930. WATSON-HYATT, R. D., Clifford School, Kuala Kangsar, Perak.

1931. WEE KWEE THEOW, Tumpat Kelantan.
1931. WENDOVER, R., Philippine Cutch Corp., Zamboanga, Philippine Ids.
1926. WHEATLEY, M., Victoria Institution, Kuala Lumpur, Selangor.
1926. WHEELER, L. R., c/o Royal Empire Society, London, W.C.2, England.
1927. WHITE, THE VEN. GRAHAM, 1, Mt. Sophia Road, Singapore.
1931. WHITE, W. A., Kota Lama, Brustagi, Sumatra.
1923. WHITFIELD, L. D., Education Office, Muar, Johore.
1929. WHYTE, R. P., Posts and Telegraphs Dept., Kuala Lumpur, Selangor.
1926. *WILCOXSON, W. J., c/o The Straits Trading Co., Ltd., Singapore.
1926. WILHELM, DR. O., 114, Mittlere Strasse, Basel, Switzerland.
1923. WILKINSON, H. B., 65, Harcourt Terrace, London, S.W.10, England.
1920. *WILKINSON, R. J., C.M.G., Poste Restante, Mitylene, Greece.
1926. *WILLAN, T. L., Gopeng Road, Batu Gajah, Perak.
1921. WILLBURN, E. S., Batu Gajah, Perak.
1926. WILLIAMS, A., District Office, Dindings.
1921. WILLIAMS, E. T., Colonial Secretariat, Singapore.
1922. *WILLIAMS, F. L., Chinese Protectorate, Singapore.
1929. WILLIAMS, G. C. G., Singapore Club, Singapore.
1927. WILLIAMSON, PROF. K. B., Tana Rata, Cameron Highlands *via* Tapah.
1925. WILSON, C., Labour Office, Kuala Lumpur, Selangor.
1910. *WINKELMANN, H.,
1923. WINSON, V. H., Office of the Senior Engineer, P. & T. Department, Penang.
1904. WINSTEDT, THE HON. DR. R. O., C.M.G., D.LITT., Johore Bahru, Johore. (Vice-President, 1914-15, 1920-1, 1923-5, 1928; President, 1927, 1929, 1931).
1913. WOOD, W. L., Istana Gardens, Johore Bahru, Johore.
1920. WOOLLEY, G. C., Jesselton, British North Borneo.
1927. WOOLLEY, J. B., "Harbledown," Cambridge Road, Great Shelford, Cambridge, England.
1922. WORLEY, N. A., Education Office, Kuala Lumpur, Selangor.
1905. *WORTHINGTON, A. F., (Vice-President, 1924).
1921. WURTZBURG, MAJOR C. E., Mansfield & Co., Ltd., Singapore. (Council, 1924-6; 1930; Hon. Secretary, 1915; Vice-President, 1927, 1929, 1931).
1914. WYLY, A. J., Lebong Donok, Moeara Aman, Sumatra.
1923. WYNNE, M. L., Police Office, Kuala Lumpur, Selangor.
1926. YAHYA BIN AHMAD AFIFI, 70, The Arcade, Singapore.

1923. *YATES, H. S., Rt. 5, Box 114, Santa Rosa, California,
U.S.A.
1917. *YATES, MAJOR W. G.,
1920. *YEWDALE, CAPT. J. C., c/o Lloyds Bank, 6, Pall Mall,
London, W.1, England.
1927. YOUNG, C. G., Byram Estate, Nibong Tebal, Prov.
Wellesley.
1904. *YOUNG, H. S., Rosemount, Tain, Rosshire, England.
1920. ZAINAL ABIDIN BIN AHMAD, Sultan Idris Training
College, Tanjong Malim, Perak.

RULES
of
The Malayan Branch
of the
Royal Asiatic Society.

I. Name and Objects.

1. The name of the Society shall be 'The Malayan Branch of the Royal Asiatic Society.'
2. The objects of the Society shall be:—
 - (a) The increase and diffusion of knowledge concerning British Malaya and the neighbouring countries.
 - (b) The publication of a Journal and of works and maps.
 - (c) The acquisition of books, maps and manuscripts.

II. Membership.

3. Members shall be of three kinds—Ordinary, Corresponding and Honorary.

4. Candidates for ordinary membership shall be proposed and seconded by members and elected by a majority of the Council.

5. Ordinary members shall pay an annual subscription of \$5 *payable in advance on the first of January in each year.*

No member shall receive a copy of the Journal or other publications of the Society until his subscription for the current year has been paid.

Newly elected members shall be allowed to compound for life-membership for \$100; other members may compound by paying \$50, or \$100 less the amount already paid by them as ordinary members in annual subscriptions, whichever of these two sums is the greater. Societies and Institutions are eligible for ordinary membership.

6. On or about the 30th of June in each year the Honorary Treasurer shall prepare and submit to the Council a list of those members whose subscriptions for the current year remain unpaid. Such members shall be deemed to be suspended from membership until their subscriptions have been paid, and in default of payment within two years shall be deemed to have resigned their membership*

* BYE-LAW, 1922. "Under Rule 6 Members who have failed to pay their subscription by the 30th June are suspended from membership until their subscriptions are paid. The issue of Journals published during that period of suspension cannot be guaranteed to members who have been so suspended."

7. Distinguished persons, and persons who have rendered notable service to the Society may on the recommendation of the Council be elected Honorary Members by a majority at a General meeting. Corresponding Members may, on the recommendation of two members of the Council, be elected by a majority of the Council, in recognition of services rendered to any scientific institution in British Malaya. They shall pay no subscription; they shall enjoy the privileges of members (except a vote at meetings and eligibility for office) and free receipt of the Society's publications.

III. Officers.

8. The officers of the Society shall be:—

A President.

Vice-Presidents not exceeding six, ordinarily two each from (i) the Straits Settlements, (ii) the Federated Malay States and (iii) the Unfederated or other Protected States, although this allocation shall in no way be binding on the electors.

An Honorary Treasurer.

An Honorary Secretary.

Five Councillors.

An Assistant Honorary Secretary.

These officers shall be elected for one year at the Annual General Meeting, and shall hold office until their successors are appointed.

9. Vacancies in the above offices occurring during any year shall be filled by a vote of the majority of the remaining officers.

IV. Council.

10. The Council of the Society shall be composed of the officers for the current year, and its duties and powers shall be:—

- (a) to administer the affairs, property and trusts of the Society.
- (b) to elect Ordinary and Corresponding Members and to recommend candidates for election as Honorary Members of the Society.
- (c) to obtain and select material for publication in the Journal and to supervise the printing and distribution of the Journal.
- (d) to authorise the publication of works and maps at the expense of the Society otherwise than in the Journal.
- (e) to select and purchase books, maps and manuscripts for the Library.
- (f) to accept or decline donations on behalf of the Society.
- (g) to present to the Annual General Meeting at the expiration of their term of office a report of the proceedings and condition of the Society.
- (h) to make and enforce by-laws and regulations for the proper conduct of the affairs of the Society. Every such bye-law or regulation shall be published in the Journal.

11. The Council shall meet for the transaction of business once a quarter and oftener if necessary. Three officers shall form a quorum of the Council.

V. General Meetings.

12. One week's notice of all meetings shall be given and of the subjects to be discussed or dealt with.

13. At all meetings the Chairman shall in the case of an equality of votes be entitled to a casting vote in addition to his own.

14. The Annual General Meeting shall be held in February in each year. Eleven members shall form a quorum.

15. (i) At the Annual General Meeting the Council shall present a report for the preceding year and the Treasurer shall render an account of the financial condition of the Society. Copies of such report and account shall be circulated to members with the notice calling the meeting.

(ii) Officers for the current year shall also be chosen.

16. The Council may summon a General Meeting at any time, and shall so summon one upon receipt by the Secretary of a written requisition signed by five ordinary members desiring to submit any specified resolution to such meeting. Seven members shall form a quorum at any such meeting.

17. Visitors may be admitted to any meeting at the discretion of the Chairman but shall not be allowed to address the meeting except by invitation of the Chairman.

VI. Publications.

18. The Journal shall be published at least twice in each year, and oftener if material is available. It shall contain material approved by the Council. In the first number of each volume shall be published the Report of the Council, the account of the financial position of the Society, a list of members and the Rules.

19. Every member shall be entitled to one copy of the Journal, which shall be sent free by post. Copies may be presented by the Council to other Societies or to distinguished individuals, and the remaining copies shall be sold at such prices as the Council shall from time to time direct.

20. Twenty-five copies of each paper published in the Journal shall be placed at the disposal of the author.

VII. Amendments of Rules.

21. Amendments to these Rules must be proposed in writing to the Council, who shall submit them to a General Meeting duly summoned to consider them. If passed at such General Meeting they shall come force upon confirmation at a subsequent General Meeting or at an Annual General Meeting.

Affiliation Privileges of Members.

Royal Asiatic Society. The Royal Asiatic Society has its headquarters at 74 Grosvenor Street, London, W., where it has a large library and collection of MSS. relating to oriental subjects, and holds monthly meetings from November to June (inclusive) at which papers on such subjects are read.

2. By Rule 105 of this Society all the Members of Branch Societies are entitled when on furlough or otherwise temporarily resident within Great Britain and Ireland, to the use of the Library as Non-Resident Members and to attend the ordinary monthly meetings of the Society. This Society accordingly invites Members of Branch Societies temporarily resident in Great Britain or Ireland to avail themselves of these facilities and to make their home addresses known to the Society so that notice of the meetings may be sent to them.

3. Under Rule 84, the Council of the Society is able to accept contributions to its Journal from Members of Branch Societies, and other persons interested in Oriental Research, of original articles, short notes, etc., on matters connected with the languages, archæology, history, beliefs and customs of any part of Asia.

4. By virtue of the aforementioned Rule 105 all Members of Branch Societies are entitled to apply for election to the Society without the formality of nomination. They should apply in writing to the Secretary, stating their names and addresses, and mentioning the Branch Society to which they belong. Election is by the Society upon the recommendation of the Council.

5. The subscription for Non-Resident Members of the Society is 30/- per annum. They receive the quarterly journal post free.

Asiatic Society of Bengal. Members of the Malayan Branch of the Royal Asiatic Society, by a letter received in 1903, are accorded the privilege of admission to the monthly meetings of the Asiatic Society of Bengal, which are held usually at the Society's house, 1, Park Street, Calcutta.

Palaeolithic Artefacts from Perak.

The Prehistory of Malaya.

By R. O. WINSTEDT, C.M.G., D.Litt.

(Plates, XX—XXII).

Bijdrage tot de Chronologie van het Neolithicum in Zuid—Oost Azië by Dr. P. V. van Stein Callenfels (Royal Batavian Society's Oudheidkundig Verslag, 1926, pp. 174—180).

Report on Cave Explorations in Perak by Dr. van Stein Callenfels and I. H. N. Evans (*ib.* pp. 181—194, and also in F.M.S. Museums Journal, 1928, vol. XII, part 6.)

Beitrag zur Chronologie des Neolithiums in Sudostasien by Dr. Robert Heine-Geldern, Vienna (Festschrift P. W. Schmidt, Wien 1928, pp. 809—843).

Zur Steinzeit Ostasiens by Oswald Menghin, Vienna (*ib.* pp. 908—942).

Problems of the Stone-Age in the Far East by Dr. P. V. van Stein Calleniels (Proceedings of the Fourth Pacific Science Congress, vol. III, Batavia, 1930, pp. 375—378).

Archaeology by N. J. Krom (Science in the Netherlands East Indies, Amsterdam, pp. 287—290).

Papers on the Ethnology and Archaeology of the Malay Peninsula by I. H. N. Evans (Cambridge, 1927).

F.M.S. Museums Journal (*passim* and notably Mr. Evans' articles in vol. XII, parts V (1928) and 7 (1929)).

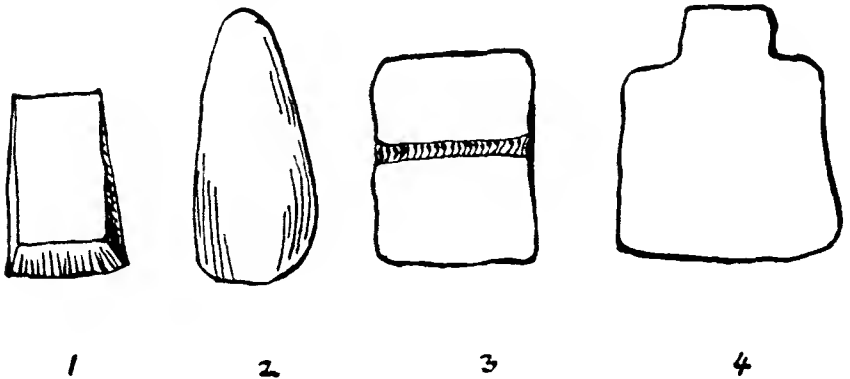
L'Age du Bronze au Tonkin et dans le Nord-Annam by M. Victor Goloubew (Bulletin de l'Ecole Francaise d'Extrême-Orient, T. XXIX, 1929).

In 1932 at Hanoi there will be a Conference if the pre-historians of the Far East. So new is the scientific study of celts and primitive relics of this region, that few even of the readers of this learned journal will be acquainted with the scanty and scattered literature of the subject and few therefore can know what problems will exercise the minds of delegates. It is hoped that this short sketch, based on the above articles and more particularly on the articles relating to Malaya, will give some hint of the problems of a wide field and show how the efforts of a few enthusiasts like Dr. Ph. van Stein Callenfels and Mr. Ivor H. N. Evans, whose work is a closed book to most people, is leading to valuable results.

Discoveries at Gunong Sennyum in Pahang and at Goa Kajang near Lenggong in Perak had revealed traces of palaeolithic and protoneolithic civilisations in the rock-shelters of British Malaya. More recently scientific excavation at Gunong Pondok in Perak unearthed (a) palaeolithic artefacts (*coup-de-poing* and scrapers) chipped all over and without a trace of polishing (Plate XX), (b) palæo-proto-neolithic implements of Sumatra type (made of

fragments of river-stones, chipped on one side but on the other keeping their original surface) such as occur at Bac-Son in Tonkin and on the east coast of Sumatra (Plate XXI) and (c) Bacsonian protoneoliths with polished edges (Plate XXII). No pottery was found in the lower layers so that the Bacsonian period must be divided into two, an older—as in Sumatra—with no proto-neoliths and no pottery, a later that has not yet been found in Sumatra when protoneoliths and finally even pottery occur. The terms palæolith and neolith are best used of types of stone-age culture, without reference to date, and at Gunong Pondok the three kinds of celt were associated throughout the deposits—as also were red body-paint, grinding and pounding stones and grinding slabs. It has been surmised, however, that the palæolithic civilisation, which spread through Malaya, Indo-China, the Philippines and part of the Netherlands Indies is about seven or eight thousand years old. After it, came the Bacsonian civilisation, which grew out of a palæolithic culture either after learning the art of polishing on bone and horn or from contact with a neolithic people. To the older Bacsonian civilisation have been attributed the institution of mother-right, the two-class culture of Australia and the cultivation of yams,—an attribution that would ascribe matriarchy (or more precisely mother-right) to the cave-woman.

Then we come to neolithic civilisations, when polished tools took the place of chipped. Several of these civilisations must have entered the Archipelago from the east and not down the Malay Peninsula. For Malaya lacks the perhaps oldest Malaysian neolithic type—so old that it is common to Java and the Philippines—a clumsy adze with a pronounced trapezoid cross-section (fig. 1). It also lacks the sharp-necked cylindrical Dravidian axe of India, Japan, the Celebes and Sumatra, which has in cross-section the shape of an ellipse or lens and from its present-day use in New Guinea is sometimes termed the Papuan axe (fig. 2). And it lacks the "Philippine" axe with back partly cut away for shafting purposes, a type found also in Hongkong, the Celebes and Polynesia (fig. 3). But though it lacks East Indonesian types, the Peninsula is rich

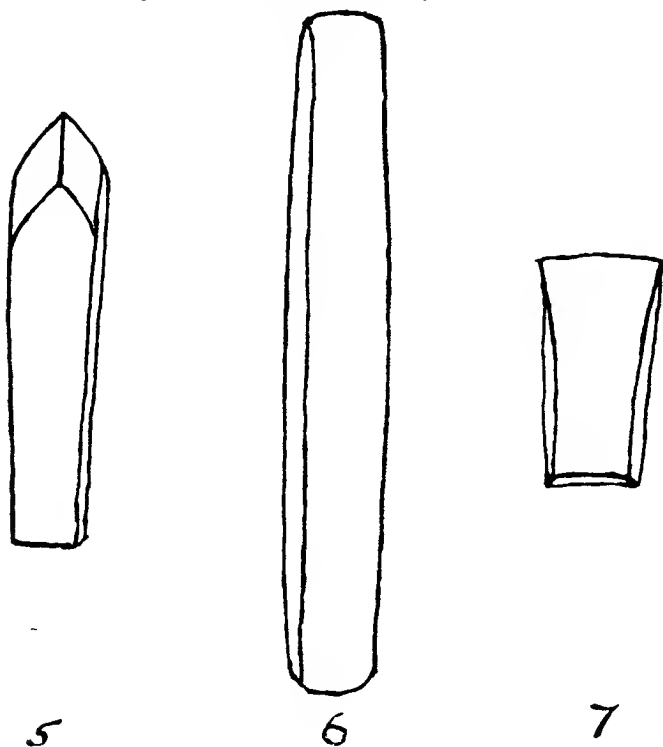
*Sumatra - tupe Palaeolithic Artefact from Perak
(upper figure front, middle figure back view).*

Bacsonian Proto-neolithic Artefact from Peouk (front and side views).

in West Indonesian neolithic types that occur also in Sumatra, Java and Bali. Generally in Malaya these neoliths have been found not in caves but in rice-fields and near river-banks, as on the Tembeling, on the Bernam (at Tanjong Malim) and on the Kinta (at Batu Gajah).

Malaya knows only two specimens of the dented high-shouldered Mon-Khmer axe (fig. 4), one whose provenance is unknown, one from the Pahang River (fig. 2 Plate XL JRASMB vol. VIII, 1930). Probably they were imported by stray Mons, as their sphere stops above British Malaya. This high-shouldered or Austro-asiatic type occurs in the Philippines, in Indo-China, in Burma, in Assam Orissa and Chota-Nagpur in Northern India, and in the Munda district of southern India, and so covers the area of the Austro-asiatic language family. By 1500 B.C. Malay and Mon-Khmer late neolithic developed two distinctive types of axe, the high-shouldered Austro-asiatic type and the Malay pointed type* (*ib.* vol. VI, 1928, Plate XXXVIII fig. 2 with variants 1, 3 and 4 and Winstedt's "Malaya" p. 153), so that some time before this date must have been the epoch when the Malays of Sumatra and the Javanese left the continent

* Note.—Dr. Heine-Geldern notes fig. 5 as the 'pointed' axe characteristic of Malaya, with which the beaked axe of Java is associated. No. 6 is of a type recorded—till Mr. Evans illustrated it as common in

of Asia. Judging by the practical identity of the systems of mother-right obtaining among the Khassis of Assam and the Minangkabau Malays, that social institution must have been highly developed well before Austro-asiatics and Austronesians parted company, namely in 'Austrian' times or by 2000 B.C. at least:—cord-pottery and pig-rearing are thought to have belonged to the same civilisation.

A civilisation apparently associated with river-banks produced in Perak on the west coast of the Peninsula graves built of granite slabs. These graves have been unearthed at Changkat Mantri on the Bernam River, and at Sungai Kruit off the Sungkai River, while another is recorded from the Slim River:—one of them has been rebuilt in the garden of Taiping Museum. These cists are closely related to the dolmen and are of a type not uncommon in Java where they extend from a late neolithic to an iron age:—the Philippines, also, have tombs said to be of a similar type. With the Perak cists have been found iron socketted tools, cornelian beads, stone pounders, rough pottery and bronze utensils. These iron tools have also been unearthed at Klang (along with a bronze bell-like object—Winstedt's "Malaya" p. 155—), at Tanjong Rambutan and Sengat in Kinta and at Bengkong in Batang Padang. Thirteen iron implements including a spear-head and several of these socketted tools were found at Bukit Jong on the Tembeling River, close to a stone quoit disc, a cross-hatched stone pounder, cord-marked pottery and some fragments of bronze. From the wash-boxes of Kenaboi mine in Negri Sembilan have come two similar quoit-discs, a long late neolithic chisel and two bronze adzes (*ib.* p. 154) resembling specimens from Rasa and Tanjong Malim and Indo-China. Other objects from the Tembeling are several 'cut-outs' (from the centre of quoit-discs and stone bracelets) and an earpendant of black stone, as also the tympanum of a bronze gong of a kind common in Java and in Indo-China (JRASMB vol. VI, 1928, plate XLII). This type of gong belongs to the later Han period (1st cent. A.D.). In Tonkin and North Annam where also they are associated with socketted bronzes, neoliths, cord-marked pottery and shanks of worked iron, these gongs bear designs of magic boats identical with those still used for Dayak funerals, of figures pounding rice, of figures blowing a peculiar Dayak musical pipe and of birds identical with those on the Tembeling and Java gongs.

Pahang—only from the Mekong (Upper Laos). The Malayan types of neolith have not been found in Tonkin, Annam and Kambodia. Are they, Heine-Geldern asks, the artefacts of an early Austronesian civilisation, and did the Austro-asiatics take over these Austronesian neoliths and drop their own high-shouldered axe when they invaded Malaya and brought the Mon-Khmer language to the Semang and Sakai? Or did the Austro-asiatics come before they had the shouldered axe? Or very late in a metal age? Or did they come twice, once very early, once about 200 A.D. when Funan's Khmer rulers invaded Malaya? Stratigraphical excavations may throw light on the problem.

Later still in the iron-age comes the Indian settlement near Kuala Selinsing, Perak. Along this beach have been picked up hundreds of cornelian, glass or paste and shell beads, portions of bracelets in stone and in blue green glass, some pottery and cross-hatched pottery stamps. The commonest types of glass-beads are opaque yellow, opaque blue, opaque green, clear blue, clear yellow, dark red, and orange paste with dark-red striations. One type has "a core of non-translucent yellowish paste, plated with gold-leaf which is covered with clear yellow glass." Parti-coloured beads have been found in an East-Java dolmen, thought to be of Indian type. Beads of most of the Selinsing types occur in Philippine graves of the iron-age, at Santubong in Sarawak and glass-beads on Papan Island off Borneo. A gold ornament bearing the figures of Vishnu on his Garuda, has been unearthed at Selinsing and in a hole left by the roots of a fallen tree a cornelian seal engraved with the name of a Hindu prince Sri Vishnuvarman, in Pallava characters of the 5th century A.D. The Selinsing settlement, therefore, is no longer prehistoric but must have been an Indian trading station like others of the same period with Pallava inscriptions, Taruma in West Java and Kutai in Borneo.

The definition of the two Bacsonian periods and of the four neolithic periods, referred to in this paper, is the work of Callenfels. The surmise that the beads at Selinsing were Indian was made by Evans before he discovered the engraved seal of the gold ring. A paper by Mr. Evans will shortly appear describing his Selinsing discoveries. It cannot be emphasized too often that to be reliable modern prehistorical research must proceed by the method of meticulous scientific excavation adopted at Gunong Pondok, so that the position of the different layers of culture may be determined. Chance specimens have little value except as leading to places likely to yield the scientist results. Discoverers of chance specimens should invite scientific excavation before the site of their find is disturbed.

Muslim Tombstones in Raffles Museum.

By R. O. WINSTEDT, C.M.G., D.Litt.

(Plates XXIII—XXVIII.)

(1). In Number 85 of the Journal of the Straits Branch of the Royal Asiatic Society, March 1922, pp. 1-3, pls. I-III, the veteran Dutch scholar J. P. Moquette allowed the Society to print a translation of his article on the Grave-Stone of Sultan Mansur Shah of Malacca (died 1477 A.D.), now in the Raffles Museum, Singapore.

(2). In the same paper he distinguished the Sultan's grave-stone from another stone, that has a round hole pierced through it, —a hole perhaps used for the taking of oaths. On both sides are texts from the Quran, which the deceased Dutch scholar was unable to decipher—This stone also is in Raffles Museum and is illustrated in J.S.B., R.A.S. No. 78, June 1918, Plate II.

(3). Heer Moquette was also good enough to give his opinion on Plate XXIII, figs. I & II of this article. On fig. I he deciphered the following inscription:—

هذا قبر المغزور المرحوم الراجي الى رحمة الله تعالى (1)

ناخدا حاجي الكنبايي بن جمال الدين (2)

التاسع من شوال سنة ثلثة وستين وثما نمائة (3)

On fig. II he read the following:—

On the topmost of the three sections (1)
the *Kalimah* followed by the words:

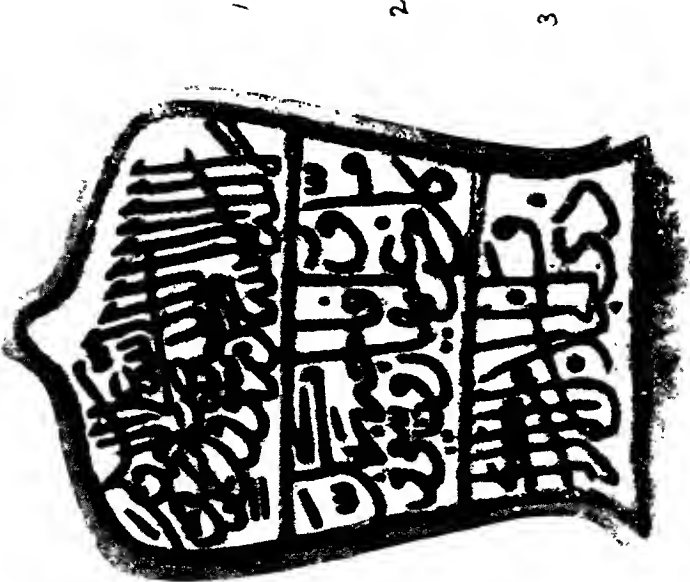
وصلى الله على محمد واله وسلم

كل من عليها فان ويبقى وجه ربك (2)

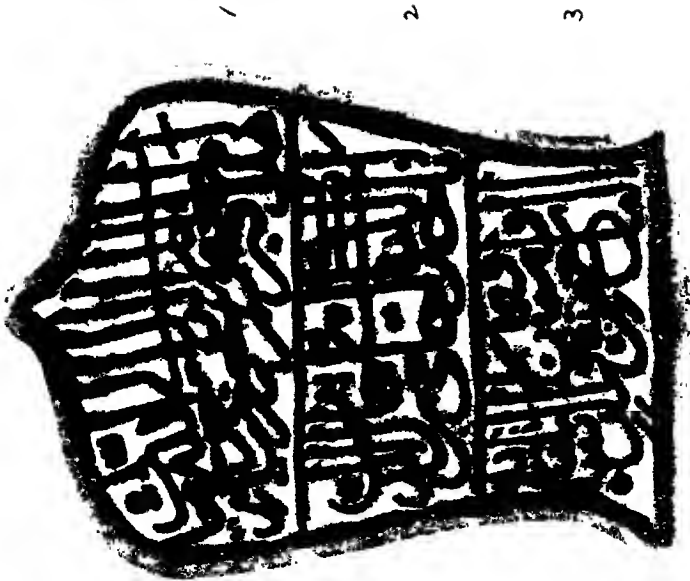
ذي الجلال والاكرام (3)

Fig. I therefore bears the inscription “*This is the grave of the pious deceased who beseeches the mercy of Almighty God, Nakhoda Haji al-Kanbaiy (the Sea-Captain Pilgrim from Cambay) son of Jemal-al-din who died on the 9th of the month Shawal in A.H. 863*” =9th August, 1459 A.D.

Fig. II in addition to the *Kalimah* is inscribed with verses 26 and 27 of Surah 55 of the Koran:—“*All on earth shall pass away, But the face of thy Lord shall abide resplendent with majesty and glory.*”

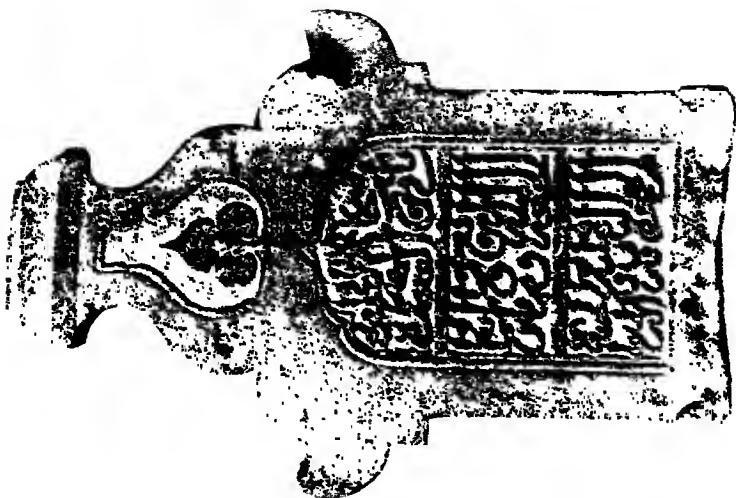

I

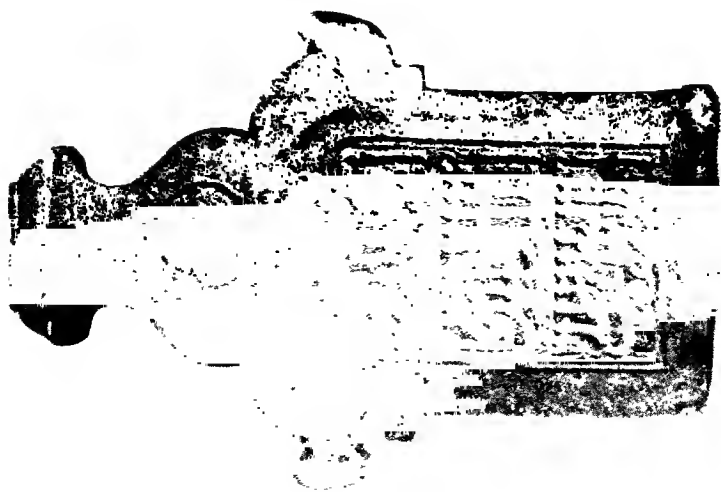

II

R O WINSTLETT: *Muslim Tombstones in the Raffles Museum.*

II

I

R. O. WINSTEDT: *Muslim Tombstones in the Raffles Museum.*

I

II

R. O. WINSTEDT: *Muslim Tombstones in the Raffles Museum.*

Figs. I & II are photographs of *two* stones now in Raffles Museum, but in Moquette's opinion almost certainly both belong to the same grave. The shape, he adds in his unpublished letter, is not unusual for the date. Who Nakhoda Haji of Cambay was is unknown. The name makes it almost certain that the stone was one of those from the old Fort wall, Malacca, presented to the Museum in 1852 by the Resident Councillor. In Sumatra, also, Muslim influence from Gujerat was strong.

(4). Raffles Museum possesses another grave-stone (Plate XXIV figs. 1, 2, and Pl. XXV, figs. 1 & 2.) on which Moquette was kind enough to give his opinion. He deciphered its inscriptions as follows:—

Plate XXIV, fig. I, the front-side of the stone, bears the words

المحتاج الى رحمة الله

الملك الجليل البار (ي)

اسماعيل بن حاجي ناصر الدين بن اسماعيل لاي

*Our hope is in the mercy of Allah
The King, the Lord, the Creator!
Ismail son of Haji Nasru'd-din son of
Ismail Lai (?).*

Plate XXIV, fig. 2, the back of the stone, reads:—

في تاريخ خامس شهر (ذي) القعدة في ليلة

الجمعة لسنة اربع وثمانين وثمانماية

من الهجرة النبوية عليه الرخوا (ن) والتحية

*On the date, the fifth of the month Dzu'l-Kaidah on
Friday night in the 884th year after the Hegira of the
Prophet on whom be grace and peace: (=18th
January, 1480 A.D.).*

Plate XXV, the edges of the stone, read:—

المغفور المرحوم المشهور الفقير الى رحمة

الله تعالى اسماعيل بن حاجي ناصر الد (ين)

*The pious deceased the renowned Fakir,
To the mercy of God Most High
Ismail son of Haji Nasru'd-din.*

On the top is the text (Surah XXVIII, 88).

كل شيء هالك الا وجهه

Everything shall perish except His Face.

Who was Ismail the son of Haji Nasru'd-din the son of Ismail (? Lai)? The date of his death makes it almost certain that this stone also came from Malacca. Actually the 18th January, 1480 A.D. was a Tuesday, but mistakes in the day of the week are common.

(5). There is only one other fragment of a tomb in Raffies Museum that bears an epitaph (which is illegible) beginning

هذا قبر العيد (?)

and verse 26 of Surah 55 of the Koran, which appears also on grave (3)—

كل من عليها فان

(6). There is a footstone inscribed on front (Plate XXVI) and back (Plate XXVII) with verses 22, 23 & 24 of Surah LIX, on the sides (plate XXVIII) with verses 16 & 17 of Surah III (as far as الاسلام and on top, front, back and sides are repeated four times the verse 13 of Surah LXI.

نصر من الله وفتح قريب وبشر المؤمنين

Help from God and speedy victory. Bear thou these tidings to the faithful.

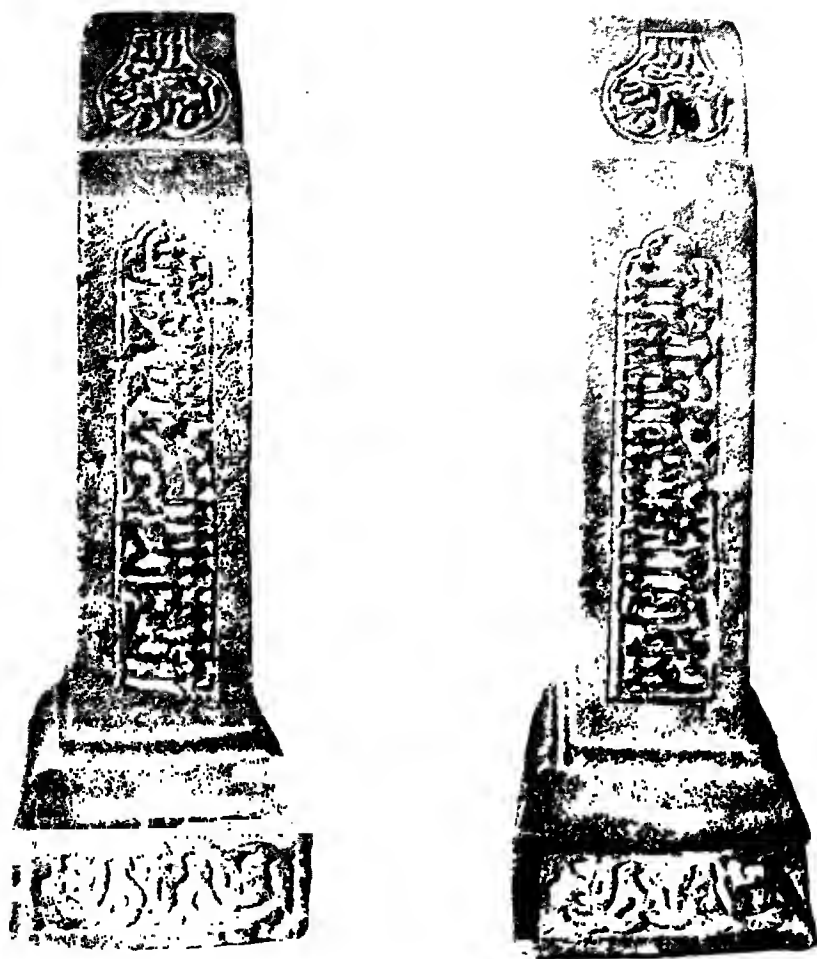
(7). There is one other fragment without value.

R. O. WINSTEDT: *Muslim Tombstones in the Raffles Museum.*

R. O. WINSTEDT: *Muslim Tombstones in the Raffles Museum.*

R. O. WINSTEDT: *Muslim Tombstones in the Raffles Museum.*

Mother-right among Khasis and Malays.

By R. O. WINSTEDT, C.M.G., D.Litt.

It is more than thirty years since Father Schmidt discovered a relationship between three sub-groups of languages, (a) Sakai, (b) Khasi, and (c) Mon-Khmer, Cham and Munda and labelled the whole group Austro-asiatic. He concluded that "the first two are in a stage of development earlier than that of the last, a fact which is important for determining the relative times of the migration of each group to its present seat." He also in 1899 labelled the languages of Oceania Austronesian, a name that includes three related sub-groups, Indonesian (to which Malay and Minangkabau belong), Melanesian and Polynesian. He included Austro-asiatic and Austronesian in one great united whole, the Austric family. There is therefore a remote linguistic affinity between Khasi (of Assam) and Malay. Considering the time since migration of these languages took place, the resemblance in the phonetic and morphological structure of Khasi and Malay and even the agreement in their vocabularies are remarkable. (The *Khasis* by Lt.-Col. P. R. T. Gurdon, c.s.i., London, 1914, pp. 200-219 and JRASSB. No. 77, 1917, pp. 251-257). The adze of Khasi is the high-shouldered neolith of Mon-Khmer type (of which only two stray specimens have been found in Malaya) and prehistorians tell us that by 2000 B.C. at the latest this Mon-Khmer late neolith was differentiated from the pointed Indonesian (Malay) type and that this must have been the epoch when the Malays of Sumatra and the Javanese left the continent of Asia. Both Khasis and Malays use menhirs for their dead, but those of the Khasis are more elaborate than the two-or-three-feet high granite flakes that mark the graves of the Muslim Malays of Negri Sembilan. Next to language, the most remarkable thing the two peoples have in common is almost identical systems of mother-right. Of the social system of the Sakais, in spite of the mass of material collected, we have few reliable data: the only trace of mother-right, if trace it is, is that the groom goes with his bride to her parents' hut for a few days, but the conditions of Sakai life would preclude an elaborate matriarchy. The matrilineal system of the Chams seems to resemble that of the Malays and Khasis. "Family," writes Baudesson in his book on 'Indo-China and its Primitive People,' "is traced through the mother. The children take her name, adopt her religion if they are the issue of a mixed marriage, and remain her property in case of divorce. Inheritance descends in the female line only. A woman is the principal figure in many of the domestic ceremonies and she retains at all times the right to select her husband."

Among the Khasis many clans trace their descent from ancestresses who are almost deified. Below the clan comes the sub-clan (*kphoh*=womb=Malay *pěrut*, womb, sub-clan), all des-
1932] *Royal Asiatic Society*.

cended from one great-grandmother. Below the sub-clan is the family. "Ancestor-worship in common and clan sepulchres in common seem to indicate that the original unit was the family, for there would be no reason for the members of a clan to worship the same household gods and to deposit the remains of the clan members in the same tomb, unless there was some strong tie, such as that of consanguinity, binding them together." Moreover the clans are strictly exogamous. "A Khasi can commit no greater sin than to marry within the clan." A Khasi cannot marry two sisters but he *can marry his deceased wife's sister... He cannot marry the daughter of his father's brother* or of his father's paternal uncle. But provided the brother is dead, he can marry the daughter of his mother's brother,—who belong to a different clan to that of the mother i.e. to the mother's brother's wife's clan. *His wife's elder brother is head of her house but her husband has executive control.* After divorce the mother always has custody of the children. Polygamy does not exist. If the female members of a family have died out, the males may adopt a girl from some other family to perform funeral and other religious ceremonies and therefore to inherit the family ancestral property. The girl takes her place as youngest daughter and becomes head of the house.

Let us compare this system with the Malay. There are many relics of ancestor-worship among the Malays, especially of the founders of settlements, medicine-men and Muslim saints. (*Shaman, Saiva and Sufi* pp. 14-17; JRASMB., Dec. 1924, pp. 264, 270-5). In the Minangkabau States of Negri Sembilan the names of the ancestresses of many clans and sub-clans are recorded in folklore, and the grave of at least one, Sendok Mas, the mother of the first territorial chief of Muar, is a sacred-place. But several reasons militated against the worship of ancestresses in Negri Sembilan. The States belonged originally to the *patriarchal* rulers of Malacca, who appointed male territorial chiefs. Again, when the Minangkabau colonists arrived, the country was populated by pagan proto-Malays. In some cases the colonists may have married pagan women; in all cases their matrilineal organisation made them invent a title to the land through the original female inhabitants. But to worship a pagan female, whether she is a fiction or an historical entity, is asking a lot from the laxest Muslim. In Negri Sembilan, however, there are the clan (*suku*), the sub-clan, whose name "the womb" is identical with the Khasi name, and the family. The clans are strictly exogamous. The inability of two sub-clans to trace descent to a common ancestress is their passport to intermarriage. The breach of exogamous custom is for Malays as for Khasis incest and used to be punished by death (or outlawry) and confiscation of property, though the territorial chief could commute this penalty to heavy fines and today the British Penal Code refuses to recognise it as a crime. By the Malays as by the Khasis *marriage with a deceased wife's sister is allowed* and is in fact a common practice. In spite of Islam and

the rubber boom, monogamy is the general rule with the matrilineal Malays. The children of a brother and sister can intermarry. The marriage of the children of sisters is of course prohibited *and, as with the Khasis, the marriage of the children of brothers, though outside the matrilineal ban is forbidden*—the modern fiction being that on the decease of a father the uncle becomes his niece's *wali* and on the decease of father and uncle, the male cousin becomes the *wali*—an objection not really raised by Muslim law. A Malay cannot marry during his wife's life another woman of her tribe. The Malay is a lodger in his wife's house. Her mother and eldest brother and the tribal authorities look after a girl's interests. In Minangkabau the head of a married household is the wife's eldest brother, as among the Khasis. On divorce the Malay like the Khasi mother has custody of the children. A girl or even a man may be adopted into a Malay sub-clan (JRASMB., Aug. 1929, pp. 39-47): full adoption of a child gives it full rights of inheritance.

Among Khasis only women inherit the property. *The youngest daughter*, whose house is the place for all the family's religious ceremonies, *gets the lion's share i.e. the family jewellery and the family house* with most of its contents. But all the other daughters get a share of their mother's property. They must repair the house of their youngest sister free of cost but she cannot sell it without their unanimous consent. If the youngest daughter dies, she is succeeded by her next youngest sister. Failing daughters, a mother's property goes to her sister's youngest daughter, who will be succeeded by her youngest daughter and so on. Failing sister's daughters, succession reverts to the mother's sisters and their female descendants. No man can possess landed property unless it has been self-acquired. Property acquired by a man before marriage belongs to his mother, that is, to his clan. If a married man dies and leaves acquired property, in some districts his heir will be his mother, excluding wife, sons and daughters:—if the wife undertakes not to remarry, she will inherit half of her husband's property, which will go at her death to her youngest daughter by him. In some districts the property acquired by a man after marriage goes to his wife and children, the youngest daughter getting the largest share on the death of her mother. If there are no daughters, acquired property is equally divided among the sons. A gift of acquired property to any amount can be made during a man's life but he cannot leave it by will except in accordance with the custom.

Among the Malays only women inherit ancestral property. In Rembau "should there be more than one daughter, it is a duty of the father, or the husband, to build a house for his daughter, or wife, on a convenient site on the ancestral property. *The mother's house is inherited normally by the youngest daughter*, who undertakes in return to look after her in her old age. The rice swamp is divided equally among the sisters. Should a daughter predecease her

mother, her female descendants obtain collectively an equal share with their aunts." (JRASSB. No. 56, 1910, p. 68). Failing daughters, a woman's property goes to her sisters and her sisters' daughters and so on. Property acquired by a man as a bachelor goes to his mother or his aunts whether he dies unmarried or married. Property acquired by a man after marriage goes on his death to his wife and her issue by him—kampong, rice-land and orchards exclusively to girls, rubber land, money and movables equally to sons and daughters, the sons' shares in due course reverting to the sisters. In Minangkabau a father can transfer not more than half his acquired property to his children in his lifetime. After death, the distribution of his acquired property cannot be affected by will: it follows the custom.

Among Khasis and Malays tribal chieftainships of all ranks go to men, who become eligible through their mothers. By Malays these officers are elected. Among the Khasis the sons of the eldest uterine sisters inherit in order of priority of birth but they are subject to election. The Siems or Chiefs of the Khasis derives their revenue from State lands, from a voluntary contribution to meet the cost of public ceremonies and tolls levied on markets. The Ruler of Negri Sembilan used to be supported by the produce of certain court lands, by offerings on great festivals and a toll on cock-fights. In three Khasi States, there are two main branches of the Siem family, a Black and a White, from either of which Siem may be chosen as the electors wish. This reminds one of the Malay system of the rotation of offices and that there may be traces of "black" and "white" Malay families. (JRASMB. May, 1931, p. 136). And it rather looks (Gurdon, p. 73) as if the electoral divisions of the Khasi State may have been based on the number four, just as the Minangkabau State was once composed of four divisions. The Khasi priest, like the Malay shaman, has a female assistant.

The system of mother-right, occurring among American Indians, among the Nayars of Malabar, in Melanesia and in many other parts of the world, is too widespread to be evidence of racial relationship. But certainly the resemblances between the Khasi and the Malay systems are startling.

Often borrowed, customs and beliefs are not irrefragable evidence of any connection between races. But joined with the evidence of anthropology, linguistics and social organisation, the frequent similarity of customs that are apparently primitive perhaps deserves remark. By the Malay and by the Khasi, the umbilical cord is cut by a bamboo-knife and the placenta are preserved for some days in an earthen vessel. Both races call parents not by their own names but mother (or father)—of-so-and-so, naming the child. Both use eggs for divination, the Malay on bringing home the rice-baby and in cases of illness, the Khasi on the occasion of religious sacrifice and at funerals. Khasis, Sakais and Malays obtain

omens from dropping leaves into water (Gurdon, p. 119; SSS. p. 78). To both races it is tabu to use the sickle for reaping. Both races use the cock for sacrifices. Neither race cares for butter, ghee or (until tin milk was imported) milk. Both used ordeal by water (Gurdon p. 94; Skeat's "Malay Magic" p. 542).

Both races seem to have identical traps and snares. The spring-gun impelling an arrow, pit-falls with bamboo caltrops at the bottom, nooses for roping deer, a concealed platform which sinks under the weight of an animal and releases a roof weighted with stones that crushes the beast beneath, bird-snares of bamboo limed with the gum of the jack-tree—all these are common to both races. Tuba is used for fishing by Khasis and Malays. Children of both races fly kites and indulge—as in Trengganu—in spinning peg-tops. Neither race till recently used the potter's wheel.

All my information about the Khasis comes from Col. Gurdon's book, referred to above. The chief works on Malay mother-right are Parr and Mackray's "Rembau" (JRASSB. No. 56, 1910); E. N. Taylor's "Customary Law of Rembau" (JRASMB. August, 1929); Wilken's "Malayan Sociology" (Paper on Malay Subjects, Kuala Lumpur 1921)—translated from the Dutch, "Matriarchy in the Malay Peninsula" by G. A. de C. de Moubray (London 1931). There are also various other articles in the "Papers on Malay Subjects" and in the Journals of the Asiatic Society (Malayan Branch).

Three of Eredia's Illustrations.

By J. V. MILLS, Malayan Civil Service.

(Plates XXIX—XXXI.)

The accompanying illustrations, it has been represented, may be of interest to members. They are taken from the "Declaraçam de Malaca e India Meridional com o Cathay" written in 1613 by Emanuel Godinho de Eredia (born at Malacca in 1563).

The manuscript is preserved in the Bibliothèque Royale at Brussels (No. 7264). A Portuguese transcript with a French translation, and reproductions of Eredia's illustrations, was published in 1882 by Janssen, in a volume entitled "Malaca, l'Inde Méridionale et le Cathay." Copies of Janssen's book are to be found in Raffles Library at Singapore and in the Penang Library.

An English translation, based on Janssen's transcript, was published in JRASMB., Vol. VIII, Part I, 1930: which (p. 285) contains a note on the manuscript.

The present reproductions are photographs from the manuscript courteously supplied by the Conservator-in-Chief of the Bibliothèque Royale.

(Plate XXIX.)

Folio 47 R.

"Portrait of Master Francisco Xavier of the Order of the Company of Jesus. 1542 A.D." It has been said that this portrait of St. Francis does not resemble any of those which appear among the materials which the Bollandists collected in order to write the life of this saint in the *Acta Sanctorum*.

Several portraits of St. Francis will be found in "The Life of St. Francis Xavier" by E. A. Stewart: 1917.

A life of St. Francis in 4 volumes is being written by the Reverend Father Schurhammer, S.J., of Berlin.

(Plate XXX.)

Folio 61 V.

"Chorographic description of the locality of the fortress of Muar, founded by the "Descobridor" Manuel Godinho de Eredia. 1604 A.D."

Cf. JRASMB., Vol. VIII, Part I, 1930, p. 71, for Eredia's account of his naval and military activities and the foundation of the fortress at Muar.

"Descobridor" ("Discoverer") means 'officer commissioned to organize the work of exploration and discovery.'

The fortress was placed on the south bank of the Muar river immediately to the west of the stream now called Sungai Bentayan.

The scale of this illustration is about $\frac{1}{4}$ mile to 1 inch.

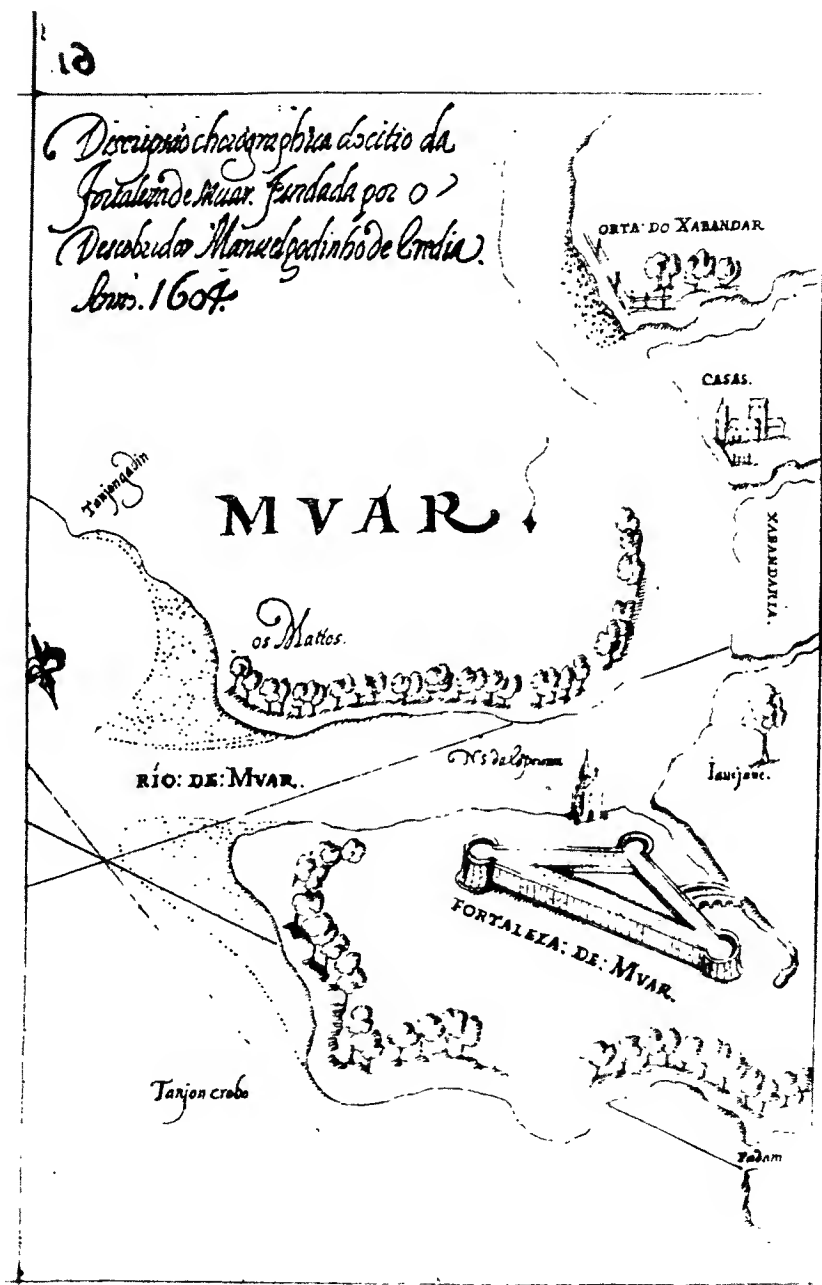
Journal Malayan Branch [Vol. X, pt. I,

47.

RETRATO DE MICER FRANCISCO XAVIER.
DA ORDEM DA COMP. DE IESV. Anno. 1542.

„Portrait of Master Francisco Xavier of the Order of the
Company of Jesus. 1542 A. D.”

„The Locality of the Fortress of Muar“.

82.

RETRATO:DE:EMANVEL:GODINHO:
DE:EREDIA:

„Portrait of Emanuel Godinho de Eredia“.

Key.

Os mattos—‘the woods.’

Tanjon Gadin—‘Tanjong Gading.’

ORTA DO XABANDAR—‘Harbour Master’s Garden.’

CASAS—‘houses.’

XABANDARIA—‘Harbour Master’s Office.’

Jauejaue—unexplained: a tree, perhaps jawi-jawi, *ficus benjamina*.

FORTALEZA DE MUAR—‘Fortress of Muar.’

N.S. de Esperanca—(The Church of) ‘Our Lady of Hope.’

Tanjon Crobo—‘Tanjong Kerbau.’

‘*Padam*’—‘Padang.’

(Plate XXXI.)

Folio 82 R.

“Portrait of Emanuel Godinho de Eredia.”

For “Luca Antara” (which may perhaps represent Australia)

cf. JRASMB., Vol. VIII, Part I, 1930, p. 188.

Notes on some Malayan Place-names.

By J. V. MILLS, Malayan Civil Service.

I. *Batu Berantai.*

The 10th chapter of the "Malay Annals" relates the attack on Singapore made by the sword-fish (*todak*).

(*The Journal of the Indian Archipelago*: Vol. V, (1851), p. 319). "Rajah Sri Maharajah, attended by his nobles, came to the beach and formed a rampart with the legs of the people, endeavoured to prevent the Todaks from landing, but his efforts were ineffectual. The Todaks, numerous as the falling rain, cut through the legs of the people and were not restrained. At last a boy said "What use is there in our forming a rampart with our legs, it were better that we formed one of plantain stems." When the Raja heard this he commended the boy's quickness and ordered a rampart to be formed as advised. The Todaks now striking against the rampart became fixed and were easily destroyed..... Afterwards the great men represented to the Rajah that the talents of the boy, shown by his counsel to-day to be so great in his youth, might become dangerous to the state when he grew up, and they recommended that he should be put to death. Accordingly the Rajah ordered him to be killed, and he was killed."

A legend still current in Singapore qualifies this account of the boy's death.

According to this legend, the boy was kept in chains pending the Raja's decision as to his fate. The boy took this opportunity to emphasize that he could constitute no danger to Singapore or its Rajah if he was permitted to go to the island of Batam. The Rajah agreed, and ordered that, if the boy was able to swim in his chains to the island of Batam, his life was to be spared.

The boy made good headway across the Strait, but near the rocks now known as Batu Berantai he was unable to cope with the eddies and the weight of his chains, and sank beneath the surface. From this incident the rocks were known as "Alang berantai," the barrier of chains.

Below the surface of the water the rocks are cut away, and fish are plentiful beneath the over-hanging arch.

The Malay fishermen know this, and dispose their boats in such a position that the current will carry their lines underneath the rocks. There is great danger of their lines being caught in the rock, however, and when this occurs there is no alternative but to cut the line.

Journal Malayan Branch [Vol. X, pt. I,

II. *Bulla*.

Resende (c. 1638), in his account of Malacca, after referring to "the chain of islands called Bintang," continues "Here close to the Straits of Singapore, is the port of Bulla, thickly populated with Malays and frequented to excess by numbers of merchants from all the southern tribes, who come here to sell their wares, from which the King of Pam (Pahang) receives great profit. They come here rather than go to Malacca because of the great abuses committed by the captains of that fortress."

(*JRASSB.*, No. 60. (1911), p. 9).

It seemed to the present writer, when examining the manuscript (Sloane MS. No. 197) at the British Museum, that Resende intended to write "Bullaõ"; which may represent "Bulang."

One suggests, therefore, that Resende refers to Bulang Bay on the north coast of the island of Batam.

Two hundred years later Bulang Bay appears to have played the same role, *mutatis mutandis*, as in the time of Resende: Horsburg (1843) writes "Boolang Bay, in Battam Island, or Pulo Battam, situated about 13 or 14 miles E.S.E. from Singapore, affords safe anchorage, and has lately been frequented by American ships; here they receive cargoes, and trade with Singapore, in order to evade the expenses that would be incurred by going direct to the latter port, as the former place is out of the limit of the British possessions. (*The India Directory*. II. p. 272).

III. *Hsi-li* (昔里)

Wang Ta-Yüan (汪大淵) in his *Tao i Chih lo* (島夷志畧) or "Description of the Barbarians of the Isles," written in 1350, recounts an attack made on Singapore by the people of Hsien (暹), Siam:—" (Thus) in recent years they came with seventy odd junks and raided Tan-ma-hsi (單馬錫) and attacked the city moat.

(The town) resisted for a month, the place having closed its gates and defending itself, and they not daring to assault it.

It happened just then that an Imperial envoy was passing by (Tan-ma-hsi), so the men of Hsien drew off and hid, after plundering Hsi-li (昔里)."

(*T'oung Pao*. Vol. XVI, (1915), p. 100).

1932] *Royal Asiatic Society*.

Clearly Hsi-li must have been within striking distance of Singapore, and the present writer suggests that the place plundered by the Siamese was situated in Keppel Harbour, the *Sělat* (Malay 'strait'), of which Hsi-li (Cantonese, *Sik lei*) may be a transliteration.

The word *sě'at* is the origin of Shek Lat (石叻) often shortened to Lat, one of the Chinese names for Singapore; and the name Shek lat mun (*Sělat*-gate, strait-gate) is used to designate the Keppel Harbour and Telok Blanga districts. (cf. JRASSB., No. 23. (1891), p. 59; No. 42. (1904), p. 134; No. 46. (1906), p. 203).

IV. *Ka-wang and Ki-pei Islands.*

Huang Shêng ts'êng (黃省曾) in the *Hsi Yang Chao kung tien lu* (西洋朝貢典錄) or "Record of the Tributary Nations of the West," written in 1520, gives the course followed by junks going from Malacca to Su-mên-ta-la (Sumudra, on the north coast of Sumatra). The course leads by the island of Ka-wang, or "the island of the false King" (假王之嶼), Ki-pei island, or "cotton island" (吉貝之嶼), and then by Ki-ku island or "Chicken-bone island" (鷄骨之嶼 the Aroa Islands), Shuang hsü or "Double Island" (雙嶼 The Brothers), and Tan Island or "Single Island" (單嶼 Pulau Berhala), to "A-lu" (Aru) on the east coast of Sumatra. (*T'oung Pao*. Vol. XVI, (1915), p. 145).

The sailing directions in the *Wu-pei-pi-shu* chart (c. 1400) give the course in the opposite direction: George Phillips translates "From which place [Aru] another five watches S.E. by E. bring the vessel up to Tan-seu 單嶼 (Varela island?) from which in a S.E. by a little E. direction four watches put the vessel off the Brothers, from which in a S.E. and a S.E. by E. direction for fifteen watches the Aroe islands (?) are reached, three watches further S.E. by E. bringing the vessel to the South Shoals, from which S.E. by E. in three watches Malacca is reached." (*Journal of the China Branch of the Royal Asiatic Society*. Vol. XXI.

Journal Malayan Branch [Vol. X, pt. I,

(1886), p. 31). What Phillips calls "the South Shoals" are represented in the chart by the name Mien Hua Sha (縣花淺, "cotton shoals"): they are to be identified with the "south sands" of the British Admiralty Charts, e.g. No. 794 and 1355.

Now

(1) the *Wu-pei-pu-shu* chart marks two places on the coast between the Klang River and Malacca: the more northerly place is called Mien Hua hsü (縣花嶼) "cotton island" and the more southerly is called Ka wu hsü (假五嶼) "false five islands": just off the coast, close to "cotton island," the chart marks "cotton shoals":

(2) the proper course for a sailing-ship proceeding from the Aroa Islands to Malacca lies almost due east towards Parcellar Hill (Bukit Jugra): the Hill is an important leading mark in navigating the east-and-west channel between the North Sands and South Sands: so much so that, according to Dampier, pilots would lay-to in thick weather until they could see the Hill:

(3) Arab, Chinese, and Portuguese navigators all connected Parcellar Hill with the adjacent shoals: Ibn Majid (1462) speaks of "Pulaw Pasalar which is with Kafasi" (*Journal Asiatique*, Tome XII. (1918), p. 399): the Chinese call the South Sands "Cotton Shoals" and Parcellar Hill "Cotton Island": the Portuguese used the designation "Capacia," "Capasia" and "Capacea" to denote the Hill and the Shoals (*Journal Asiatique*, l.c.):

(4) cotton, before its introduction into China, "was called 吉貝 *Ke-pa* or 古貝 *Ku-pa*, a native name which we find back in the Malay *kapas* or *kapeh*" (Groeneveldt in *Essays relating to Indo-China*. Second Series, Vol. I. (1887), p. 259).

It seems reasonably certain, then, that Ki-pei island is Parcellar Hill; the occurrence of the form Ki-pei (*Ke-pa*) confirming the surmise made by the present writer (*JRASMB*, Vol. VIII, Pt. I. (1930), p. 123) that the origin of the Arabic, Chinese and Portuguese names is to be found in Malay 'kapas' or, to go further back, in Hindustani 'kapâs,' meaning "cotton."

The designation 'island' apparently refers to a time when the hill was completely surrounded by water, as is Penang Island at the present day.

If 'Ki-pei island' is Parcellar Hill, 'Ka-wang island,' probably represents Cape Rachado: for it is difficult to suppose that this prominent feature of the coast-line would be ignored by the Chinese pilot.

The name, "the island of the false king" is curious: and it would seem to be a confusion of two names, viz. the Malay name "the lord's cape" (tanjong tuan) and the old Chinese name "the false five islands" (i.e. "the false Malacca," for Malacca prior to 1409 was known to the Chinese as "the five islands"), which appears in the *Wu-pei-pi-shu* chart (*JRASSB.* No. 53. (1909), p. 158: *T'oung Pao.* Vol. XVI. (1915), p. 131).

The designation "island" may be derived from its original insular character or from its appearance: Horsburgh notes that "when first seen, in coming from westward, it appears like an island" (*The India Directory.* (1843), II, p. 253).

V. *Ku bo lut.*

The original Chinese name for Kuala Kubu was 師牙岳, Cantonese *Sz-nga-ngok*, i.e. 'Selangor;' but a fresh triumph has been won for the transliteration theory of which the Railway is the chief protagonist, for the new station at Kuala Kubu Road glorifies in the name of 古毛律, Amoy Hokkien *Ku bo lut*.

VI. *Pulau Ular.*

Eredia's Pulau Ular, 'Snake Island,' situated near the western end of the Johore Strait, has been tentatively identified with Pulau Merambong. (*JRASM.B.* Vol. VIII, Pt. I. (1930), p. 225). The identification is confirmed by Horsburgh who refers to "Pulo Marambon, called also Isle Cobra," and speaks of the western entrance of the straight as a channel "formed between Singapore and Snake Island." (*The India Directory.* (1843), II, pp. 263, 273).

VII. *Suara.*

"Once upon a time there was a poor Malay fisherman who lived near the sea-coast about 14 miles north-west of Klang.

One day when cutting fishing-stakes in the jungle he got lost and after wandering for a long time he was eventually led to safety by certain supernatural sounds (*bunyi*) which were not like human voices (*suara*).

From this incident the village where he lived was called Bunyi." So runs the legend. But modern progress is great and must not be denied. In the year of grace 1919 the Federated Malay States railway administration found that dislocation was being caused through the confusion in their documents between the names Bunyi and Bangi. So the former name was changed to Suara—which is precisely what it ought not to be.

A letter from Dr. J. Brandes on the Kerimun Inscription.

The following copy of a letter from Dr. J. Brandes was recently found among old papers.

Welteveden, Oct. 13th 1887.

Dear Sir,

From our Secretary I received the photograph of the Pasir Panjang inscription (Kerimun Islands), sent by the Honorary Directory of the Straits Branch of the Royal Asiatic Society, through the intermediary of Mr. Lavino, the Dutch Consul. I beg to thank the Directory for the benevolence shown in sending it, and have the honour by means of this letter to acknowledge the receipt and make you acquainted with the results of my study.

The inscription, of which the language is the well-known and and wide spread Sanskrit, is done in a somewhat antique Nagari-type. The difference between the latter forms in the inscription and those commonly used in printing Sanskrit-texts in British India is rather minute, as will be clear, if after perusal of my reading the inscription is compared with some Nāgāri texts. This likeness makes it also difficult,—perhaps impossible, to fix the time of the inscription, but there are reasons making it probable that the date of the (undated) inscription, is between 700—900 Saka. The very few inscriptions in Nāgāri, so far found in the Archipelago, all date from that time, the older from the beginning of the period, (cf. Tijdschrift Indische Taal-Land-en Volkenkunde XXXI, 235 sqq.).

In Roman type the inscription is:—

Mahâyānika

Golayantritacri

Gautama cripada (h)

Yantra in *golayantritā* is written with lingual *nt*; the common spelling is with dentals *vantra*. Behind the last character of the inscription (*dā* in *cripādāh*) the *wisarga* is missing,

Literally translated into English it runs. "The illustrious feet of the illustrious Gautama, the Mahāyanist, who did possess an armillary sphere."

Golavantra is the Sanskrit name of the armillary sphere, an astronomical instrument formerly in common use. In his essay on Indian and Arabian divisions of the "Zodiac" by the only Colebrooke, (cf. his Essays, II 345 sqq.) this master of us all gives a description of the Hindu-form of the armillarium, and of other forms of this instrument. Even now it would be a phenomenon if some one in the Archipelago possessed such an armillarium, and used it to define an *celijes*, for instance.

Gautama, the astronomer of the Kerimun Islands, was a Mahāyanist. As far as we know all Buddhism in the Archipelago was Mahāyana, of the northern church.

Cri, and also *pādāh*, are honorific. *Crigautama* is "the illustrious Gautama," *Cripādāh*, "the illustrious feet," just as *Gautama pādāh* "the feet of Gautama" would be "the illustrious Gautama." To illustrate the expression *Cri Gautama Cri pādāh* one may compare *Crimannarayana padair uhtam* "said by the feet of the illustrious Nārāyana" = "Nārāyana said": cf. the *Kang jeng* of modern Javanese (old Jav. *ikang jong*); the *Ka-bawah duli yang di-pertuwan* of Malay and the use of *paduka* as an equivalent of our "Majesty."

Before closing this letter of which the unidiomatic English I hope will be pardoned because the writer is a born Dutchman, who never had the opportunity of staying for sometime in an English country it will be of interest to call your attention to the printed Notulen Bat. Gen. K. S. W., XI, 97, XII, 107 and 133. In 1873 and 1874 it will be seen the Directory of our Society did try to produce a facsimile or squeeze, or something of this kind of the Kerimun inscription on the instigation of Mr. K. T. Holle of Waspada, but without success. The merits of Messrs. Skinner, Ashworth, and Haughton may not be underestimated for they did render the Kerimun inscription legible to interested people: theirs is the honour. And if you like to publish the essence of my results in one of the publications of the Society, I should be pleased if you would mention the fact here pointed out.

With my good wishes for your Society that she may flourish as she does, I have the honour, dear sir, to be

Your obedient servant,

(Sd.) Dr. J. Brandes.

To the Honorary Secretary
of the Straits Branch
of the Royal Asiatic Society.

13 Oct. '87

Gang Buntu,
Weltevreden.

I. Murut Basketwork.

By G. C. WOOLLEY.

(Plates XXXII—XXXVI.)

In its issue for September 1929 the Journal of the Malayan Branch, R. A. S. published some notes on Murut basketwork with illustrations of typical patterns. The present notes and illustrations deal with actual Murut articles in ordinary use, together with some further illustrations of patterns taken from photographs of mats made as samples to show patterns only. In some cases the photographer, in order to get better contrast, has photographed the back of the mat, and the black and white are therefore reversed.*

Figures 1, 2, 3 of Plate XXXII and 2 of Plate XXXIII are "Sitting mats," Tabir. A string is fastened in the centre of the upper triangular portion and tied round the waist, the mat hanging down behind. It is worn principally by the Tagals of Province Clarke and the upper waters of the Padas, and the Semambu, Peluan and Pensiangan tribes; it is not used now by the Muruts of Keningau or those of the Tenom plain. In figure 1, Pl. XXXII the black and white strands are arranged at regular intervals in each direction; in figures 2 & 3, Pl. XXXII the whole mat is made in black and short white strips are inserted over the black and the ends are neatly trimmed off so as not to project. Figure 2 of Pl. XXXII shows the Kinuai, "whetstone" pattern, and is made with the black and white strands going in opposite directions. The edges of the tabirs are bound with coloured cloth (imported, not native-made) with a further ornamentation of buttons; beads too are often used for this purpose.

Figures 4, 5, & 6 of Pl. XXXII and 4 of Pl. XXXIII are flat baskets like open satchels. They are called 'Tekiding' in the Upper Padas district, 'Balait' in Tenom, 'Barait' in Keningau, 'Kapa' in other parts. They are carried on the back by narrow strips of bark cloth forming two loops which go over the shoulder and under the arm. The cloth is passed through the two rings on the top outer edge of the basket (seen in Fig. 6, Pl. XXXII) or the loops at the top of the black strengthening bands seen in figs. 4 & 5 Pl. XXXII, then over the shoulder and under the arm back to the bottom of the basket where the ends are fastened in another ring or loop. This method of fastening keeps the mouth of the basket closed by its own weight. The principal patterns are:—Fig. 4, Pl. XXXIII, top and bottom, 'Simpalilit' (bands) and 'Sinusu' (triangular pattern) with a centre of the 'man' pattern, 'Pinongulun.' Fig. 5 has a similar top and bottom and a centre with 'split pinang' Inari Kusub or 'Pinongulansat' a bunch of 4 lansat fruit on a central stalk and small rings called 'Sinusulau':

* I am indebted to the authorities of the British Museum for the photographs, except for those reproduced in Plate XXXVI which were taken for me by Mr. N. K. Pallant.

sulau are small discs of white shell which formerly were a form of currency, and were used also as a decoration on coats etc. The larger rings are called in Tenom 'Sinungkar bulu' *i.e.* the pattern left on the ground by section of the large bamboo which is used as a water jar: a Pensiangan name for them is 'Sinalaput' the end view of a blow-pipe. Fig. 6, Pl. XXXII has 'Simpalilit' bands at the top and bottom with bands of 'Tetagong' (snake) or 'Tinikotimog' (river) pattern; the centre part has a variety of 'Sinusu.' Fig. 4, Pl. XXXIII shows a variety of 'Senampang' check pattern. Fig. 1, Pl. XXXIII is a small flat basket called 'Tikapan' in Keningau used for carrying tobacco, sirih, etc.: it is worn slung over one shoulder by a cord of plaited rotan which passes through two loops on each side of the lid, to keep it in place. The pattern is a variety of 'Senampang' check.

Fig. 3, Pl. XXXIII is a small flat receptacle for tobacco etc. shaped like an envelope; the flap folds over, and it is carried inside another basket; it is called 'Tikapan' or 'Bundusan.' The pattern is 'Inari Kusub' the 'split pinang.'

Figs. 5 of Pl. XXXIII and 3 of Pl. XXXIV show the two sides of a round basket with a circular base made separately. It is carried on the back. The top of the basket is made into a series of loops through which a cord is passed by which the mouth of the basket can be drawn close. The name is 'Lawongan,' and it is used only in parts of Pensiangan district and across the border towards Bulongan. The central pattern is called 'Dinang kurau,' fern or bracken leaf, fronds on each side of a central stem, the whole being worked in lines of 'Simpalilit,' there called Sinipalilit.

Fig. 6, Pl. XXXIII is a similar to that in fig. 5, but of very much finer workmanship. It is made of rotan sega so thin and fine that the basket is almost as soft as a Panama hat. The pattern is the full Senampang check with borders top and bottom. These border patterns are continuous, but are difficult to follow in the pure white and pure black squares. The bottom of the basket is turned up: it is made of concentric rings of rotan, or a rotan spiral, laced together with coloured rotan strands.

Fig. 1, Pl. XXXIV is a bottle-shaped basket for carrying rice. I have seen these only in the Pensiangan district, where they are called 'Sesaab' or 'Tinatubong.' The main pattern is the square form of the 'Nomboyunan,' 'mad,' pattern.

Fig. 2, Pl. XXXIV comes from the upper waters of the Padas. It is a plain white basket with a square base, kept in shape by a thin strip of wood and with stiffening bars up the sides. The lattice work is added afterwards, in black and red rotan, and the top of the basket is made of concentric rings laced together with red white and black rotan.

Fig. 4, Pl. XXXIV represents the commonest type of Murut basket. The general name is 'Boyong' or 'Sesaging;' in the Dalit district the former becomes 'Beyung' and smaller sizes of the type

are called 'Bebotan.' The basket has a square base and the four uprights which help to keep the body in a square shape cross under the base. It has no cover. It is carried on the back, the straps being fastened to the loops at the top of two of the uprights and under the base. The pattern in the central portion is the 'Nomboyunan.'

The usual name for a hat is 'Seraung,' with a Kwijau variant 'Sirong.' Other names are 'Jurok' in Keningau and 'Tadong' in the Boka district and in Pensiangan.

Fig. 5, Pl. XXXIV is a Tenom variety, and is usually of a reddish orangecolour on a straw-coloured ground. The pattern covers the whole of the hat. The pattern is called 'Linalau,' said to be derived from 'Lalau' a marsh plant with curling leaves.

Fig. 6, Pl. XXXIV. A Tagul hat from the upper Padas. It is made from thin round rotan in concentric circles or spirals, with an inner lining of palm leaf, the whole stitched together with rather coarse thread; it is finished by being painted with black white and red.

Fig. 7, Pl. XXXIV. A Keningau type. The pattern covers the whole hat, and is in black on a greenish ground, due to the use of the outer portion of 'bemban' stems, with probably some colour added. The pattern was called 'Sinampitan' in Keningau, and in Tenom, where a sample was seen with a slight variation, 'Batik Lumut.'

Fig. 1, Pl. XXXV. A type from the Boka district of Keningau. The pattern inside the "frame" is called 'Inambau.'

Fig. 2, Pl. XXXV. One of the commonest types, made largely by the Kwiaus, and also worn by the coast Dusuns. There are three broad bands of pattern in black and white, each band often having a different pattern, and the three triangular portions in white have also a pattern of their own distinct from that of the bands. These hats generally have an inner lining of a coarsely woven bamboo or bemban. The front band shows a variety of the "hook" pattern, called 'Pinangko,' the 'bent head.'

Fig. 3, Pl. XXXV. From the Pensiangan District. The bands are not so broad as those in the previous figure, black and white are used for the triangular portions, which are more elaborate in design, and the hat has no strengthening uprights. The top is finished with some beadwork. The pattern on the bands is called 'Yinahong' or 'Kinahong'; it is often found, identical or with slight variations, on Kwijau hats: the front triangular section has part of the 'Nantupan' pattern—the Muruts do not trouble much about selecting a pattern which will fit entirely into the space available—the section on the right has a lozenge-shaped pattern called 'Pinandulog' or 'Batik Sandai' (also called 'Sinusosoian' in the Boka district). The section on the left has a hook pattern called in Pensiangan 'Pinansit'; a Kwijau name is 'Nongkoitan' or 'Linokuitan' (koitan means 'hooked, as two fingers are hooked together.')

Fig. 4, Pl. XXXV. Another Keningau hat, of the same type as fig. 7, Pl. XXXIV. The pattern is found in many districts: it is called 'Penuruh' in Keningau, 'Pinuntugit' or 'Tinuntubik' in Tenom, 'Inarus' or 'Kinawat' or 'Sinalari' in Pensiangan.

Fig. 5, Pl. XXXV. Hexagonal hat from Tenom district, where it is used by the Peluan tribe. As in the Kwijau type, the patterns on the black and white strips are independent of each other and of the pattern of the white ground. The hat often has an interior part, made separately and sewn in, like the upper part of a skull cap, to keep the hat in place. The diamond-shaped pattern of the strip on the left was called 'Inumbir' or 'Nagumbir'; that on the other two strips were not known.

Fig. 6, Pl. XXXV is a Pensiangan hat made of rotan rings or spirals laced with rotan. The pattern is painted on afterwards, and a bead top sewn on.

EXPLANATION OF PLATE XXXVI.

1. A hat made of palm leaf with a top and rings of rotan. It is worn by some of the Pensiangan Muruts, but principally by the Sakais, a Mohamedan tribe who come over from Dutch territory.

2. A Boyong, open basket. The pattern is in alternate strips of 'pinaluob' (crab) and the diamond-shaped 'sinusu.'

3. A tubular piece of basketwork, Bebato, intended to be fitted round a pole to be stuck up in the ground at a halting place in a path. The main patterns are the 'pinongulun' (man) and a variety of the 'pinansit' (hook).

4. A small tobacco pouch, 'ipok-ipok' or 'tikapan,' the upper part fitting right over the lower like a cigarette case. The pattern is the check 'senampang.'

5. A small bottle-shaped basket 'sesaab' for rice, from Pensiangan District. The pattern, 'sinulaiau,' represents a swarm of small 'sulaiau' fish, such as may be seen under the lee of a rock with all their heads pointing the same way.

6. A Tenom basket 'barait' made of plain uncoloured bamboo. The pattern is obtained by crossing inner and outer surfaces of cane. The pattern is 'Binusak rungin' (flower of the rungin tree.)

7—9. A Kwijau carrying basket, 'sabat' or 'kapi.' It is fastened on to a wooden back board. The cover has a light wood top. To make the basket more weather proof, it is sometimes lined with sago palm leaf.

10. A mat pattern.

'Binangkusangan' (horn-bill) Keningau.

'Pinangaian siku' (elbow pattern) Keningau.

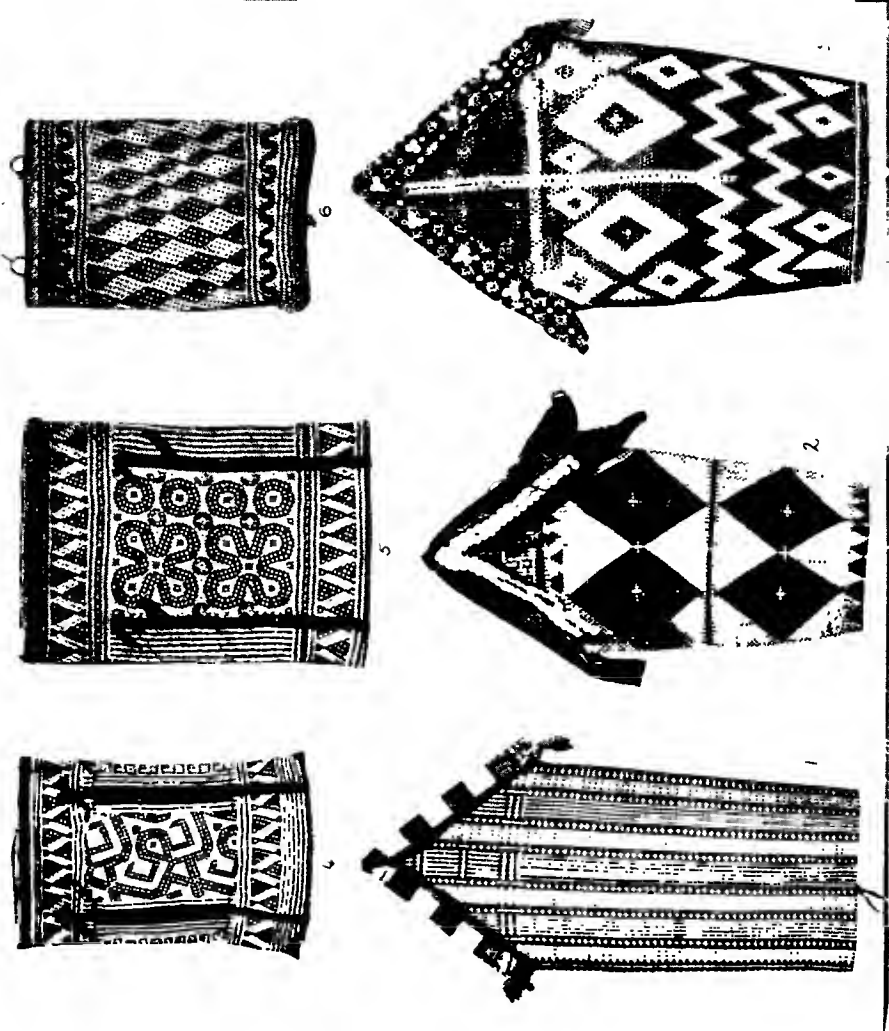
'Inampoi' Bokan Murut.

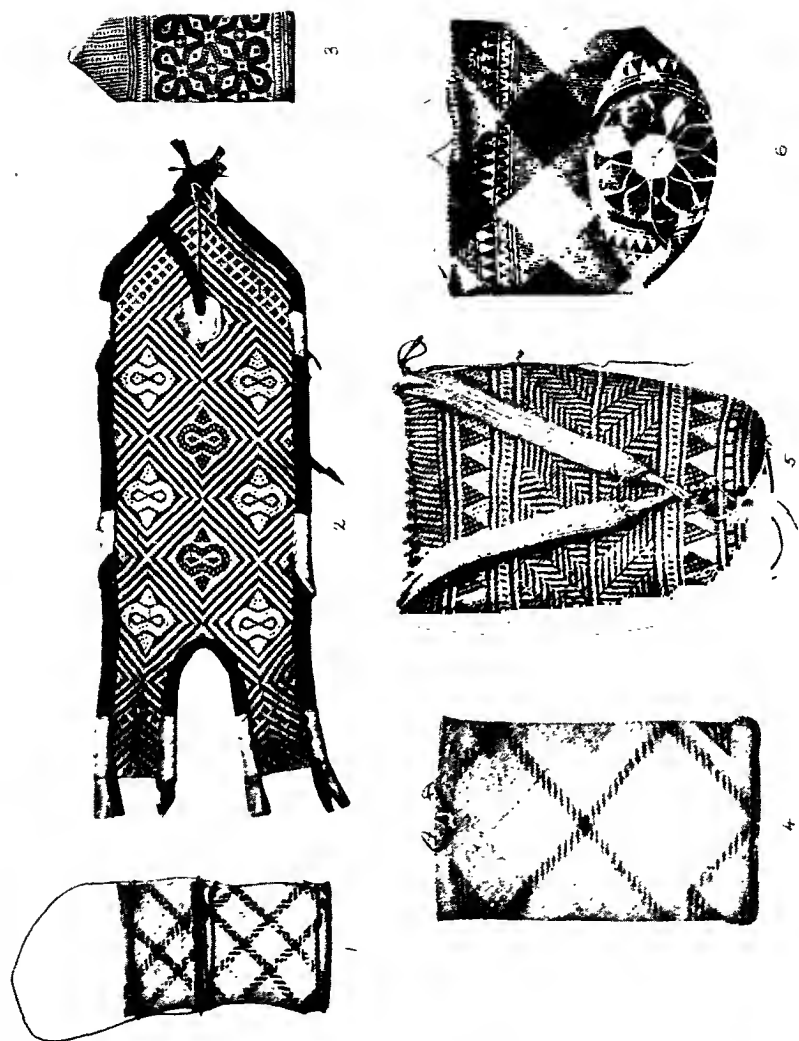
'Binauk' or 'Lelingkong' Telekosan Bokan Murut.

11. A mat pattern.

'Batik Lumut' Tenom.

'Sinampitan' Keningau.

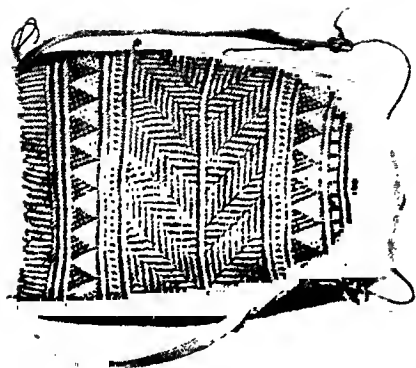

G. C. WOOLLEY: Murut Basketwork.

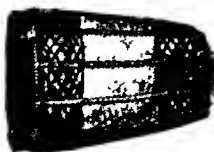
4

3

1

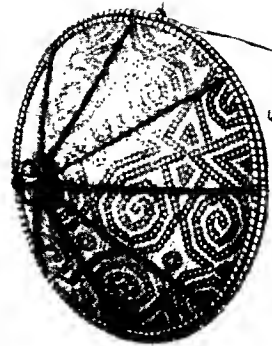
2

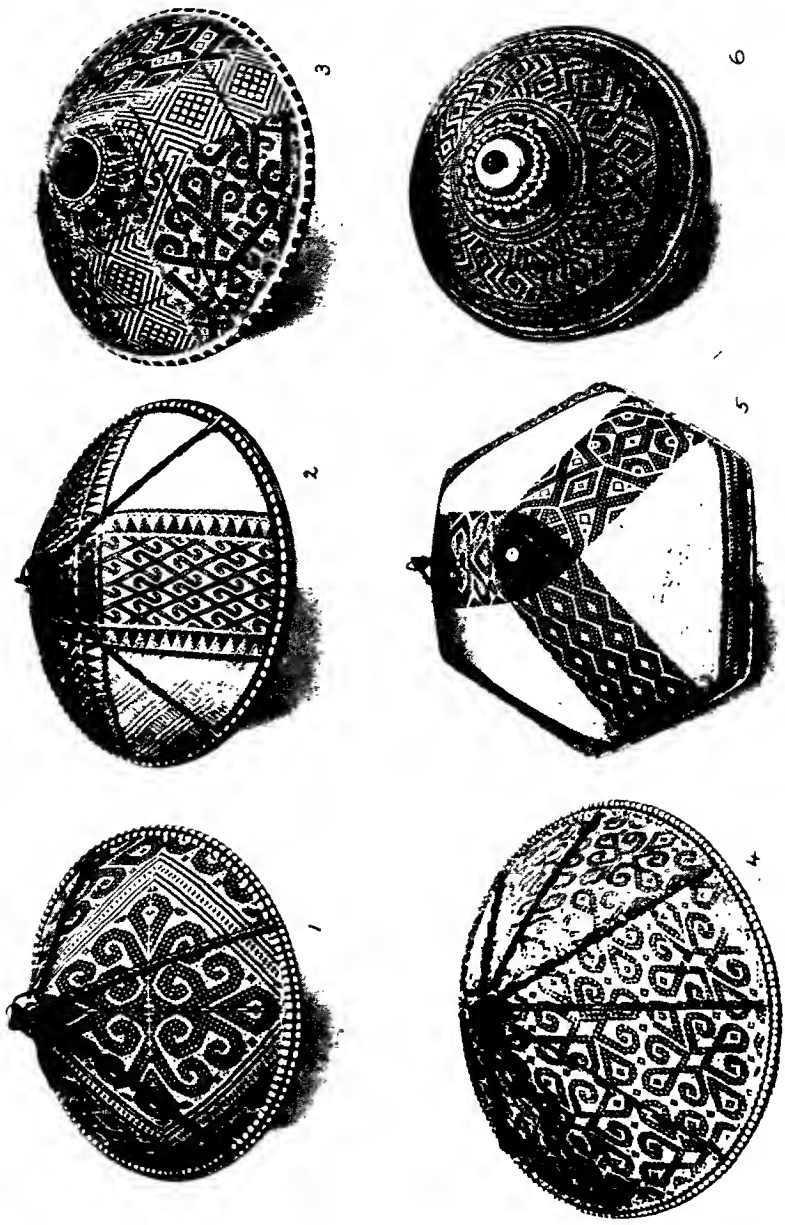
7

6

5

G. C. WOOLLEY: Murut Basketwork.

G. C. WOOLLEY: *Muut Basketwork.*

II. Murut Basketwork.

By G. C. WOOLLEY.

(Plates XXXVII—XLI.)

I am indebted to the authorities of the British Museum for the photographs from which the plates comprised in this article are taken.

The illustrations are supplementary to those which were published in the issue of this Journal in September 1929.

The mats illustrated are of two kinds: pieces made to order simply to show patterns, and small mats such as are used in the Pensiangan District to decorate wall planks or uprights in houses. The former are made of bamboo or "bemban" slips: the latter are of much narrower strips of rattan (*rotan sega*) and are distinguished by having more or less elaborate borders round the main pattern.

It was often impossible to obtain an interpretation of the meaning of the name given, and it was sometimes found that the same name was given to quite different patterns.

PLATE XXXVII.

1. Wall mat. Pattern "Sinumandak" "young girl." Duplicate of Plate I, Sept. 1929 Journal.
2. Wall mat. Pattern "Sinumandak" "young girl." Duplicate of Plate I. *ib.*
3. Pattern mat. "Nemboyunan" Duplicate of Plate II and fig. 3, *ib.*
4. Pattern mat. Pattern, (Tenom) "Tinumpaling" "fish spear."
(Tenom) "Kinaitapon" "barbed hook."
(Bokan) "Kinudu."
(Pensiangan) "Tinintuaian" a bird, the swallow, swift.
5. Wall mat. Pattern "Negimpong" Duplicate of fig. 14, *ib.*
6. Wall mat. Pattern "Pinongulansat" "Lansat fruit" A variety of
"Inari Kusub" "split pinang," fig 6 and
Plate II, *ib.*
7. Pattern mat. "Nantuapan" Duplicate of fig 16. *ib.*
8. Wall mat. Same No. 1 above.
9. Wall mat. (star pattern) (Dalit) "Inaiat-aiat" "butterfly's wings"
(Telecosan) "Minangaian" "fresh-water tortoise" *I.E.* the pattern on its shell
(Pensiangan) "Sinalapa" "tobacco box,"
(Pensiangan) "Binangoh" the bird "bangoh"
(lower pattern) "Sinumandak" same as No. 1 above.
10. Pattern mat. Upper, a variety of No 4 above
lower, duplicate of fig 17, *ib.*

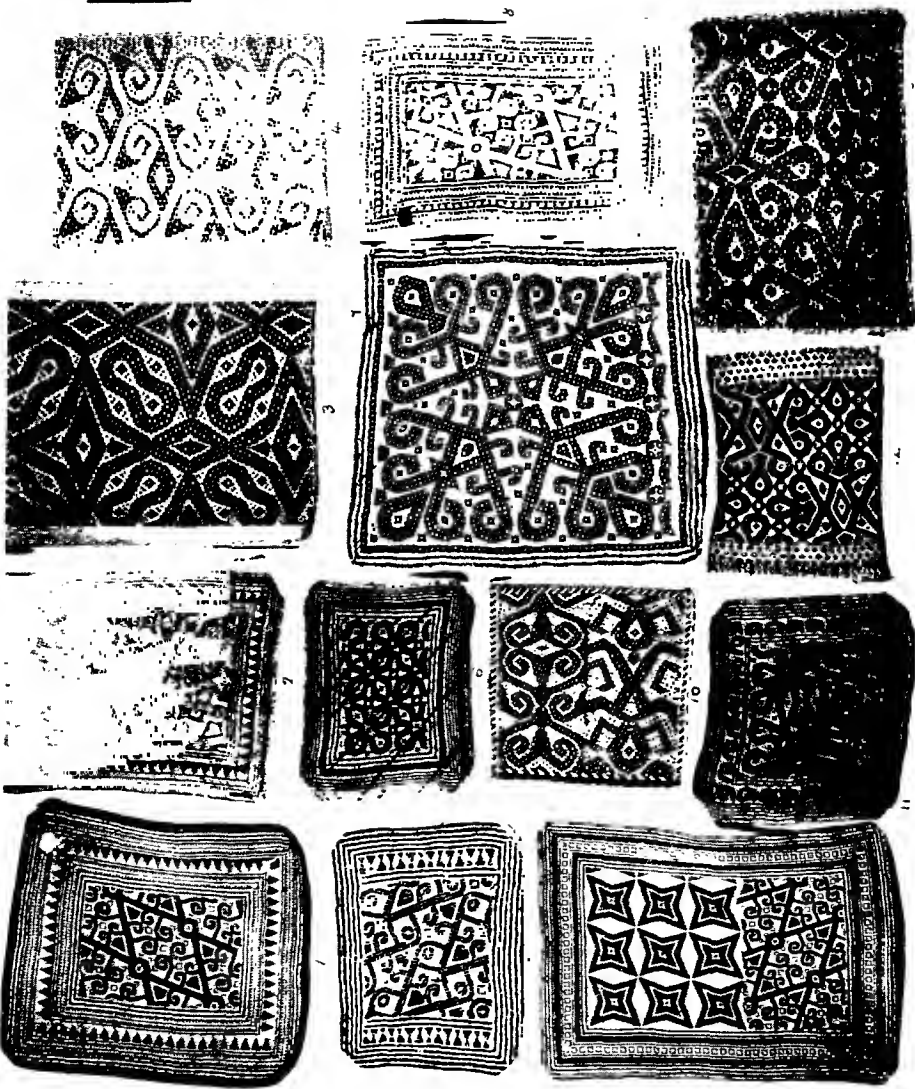
11. Wall mat. Duplicate of fig. 4, *ib*
12. Pattern mat. (Pensiangan) "Inarus" also "Binuaia," "crocodile."
13. Pattern mat. (Bokan) "Penurob."
(Tenom) "Pinuntugit," "Tinuntubik," "Batik Paralat."
(Pensiangan) "Kinawot," "Inarus." (Telecosan)
"Sinalari."

PLATE XXXVIII.

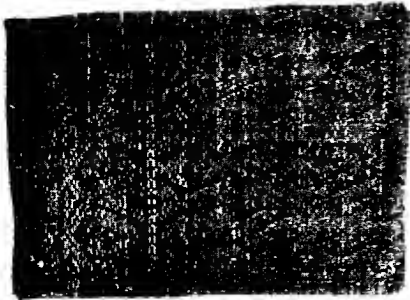
1. Pattern mat (Tenom) "Kinirau Asu," "dog tracks."
2. Pattern mat. (Bokan) "Batik Belanai"
Pattern mat. (Tenom) "Batik Kalas."
3. Pattern mat. Same as Plate XXXVII, No. 13 above.
4. Pattern mat. Same as Plate XXXVII, No. 1 above
5. Wall mat. (This, and some of the other mats, are photographed from the back, so black and white are reversed).
Left. (Pensiangan) "Nantorongan lalaing" "child's seat."
(Pensiangan) "Tinodungan Dalaiing" "child's seat."
Duplicate of Plate II, *ib*.
Centre (Pensiangan) "Nagulalan" Duplicate of fig. 15, *ib*.
Right (Pensiangan) "Inipi," "Linusu," "Linisiu."

PLATE XXXIX.

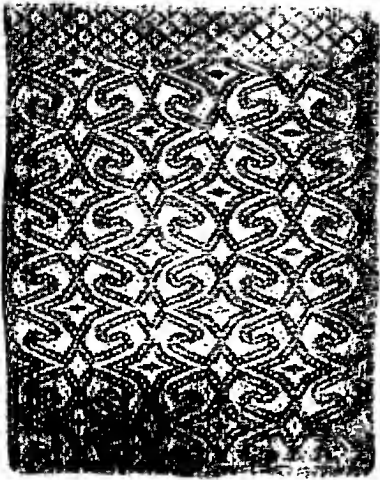
1. Pattern mat. (Pensiangan) "Sinulausulau" or "Sinusulau" "shell rings" also used as a border pattern, fig. 13, *ib*.
Sulau, flat discs of shell, were largely used as decorations for war coats, etc.
(Tenom) "Sinungkar bulu" the print of a bamboo joint, lengths of bamboo are used for carrying water.
(Pensiangan) "Sinalaput" "bore of a blow-pipe" the central spot is the pith head of the dart in the tube.
2. Pattern mat. Duplicate of fig. 17, *ib*.
3. Pattern mat. (Tenom) "Batik Lumut" "fine pattern" Lumut *i.e.* "Halus" (Malay).
(Keningau) "Sinampitan."
4. Pattern mat. (Tenom) "Kinirau Asu" "dog tracks" a variety of Plate XXXVIII, No. 1.
5. Wall mat Pattern (Sapulot) "Lingkakat."
(Telecosan) "Tingaio" "standing upright" (?)
6. Pattern mat. (Tenom) "Tamhuakar" "Dragon" *i.e.* the scaly pattern on its back.
(Kwiiiau) "Kinahan"
This seems to be a variety of Pl. XXXVII, No. 9
Inaiat-aiat
7. Pattern mat. (Tenom) "Tinatangbong" "Tambong" is a "spear blade."
8. Pattern mat (Tenom) "Tungok delaio" "Bending the head."
(Kenigau) "Kenapuk."
A variety of fig. 2, *ib*.

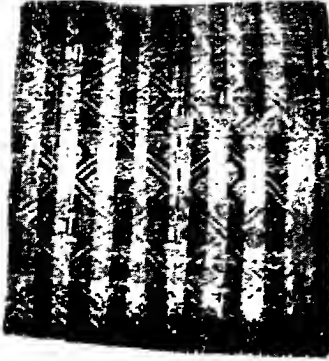
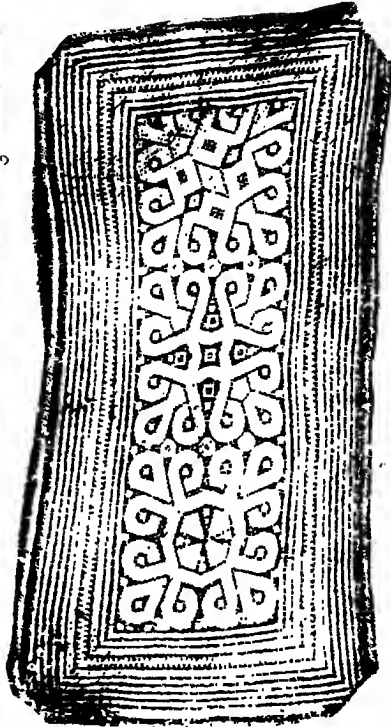
G. C. WOOLLEY: Murut Basketwork.

9

2

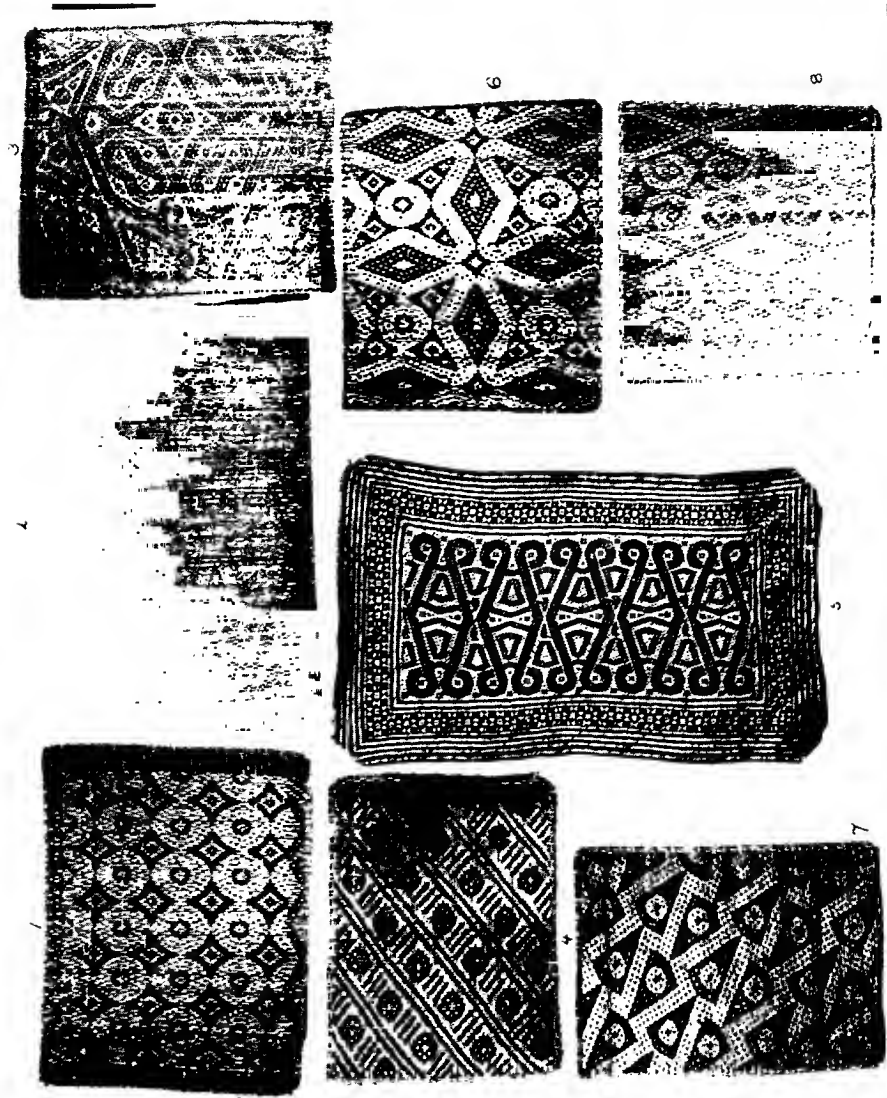

1

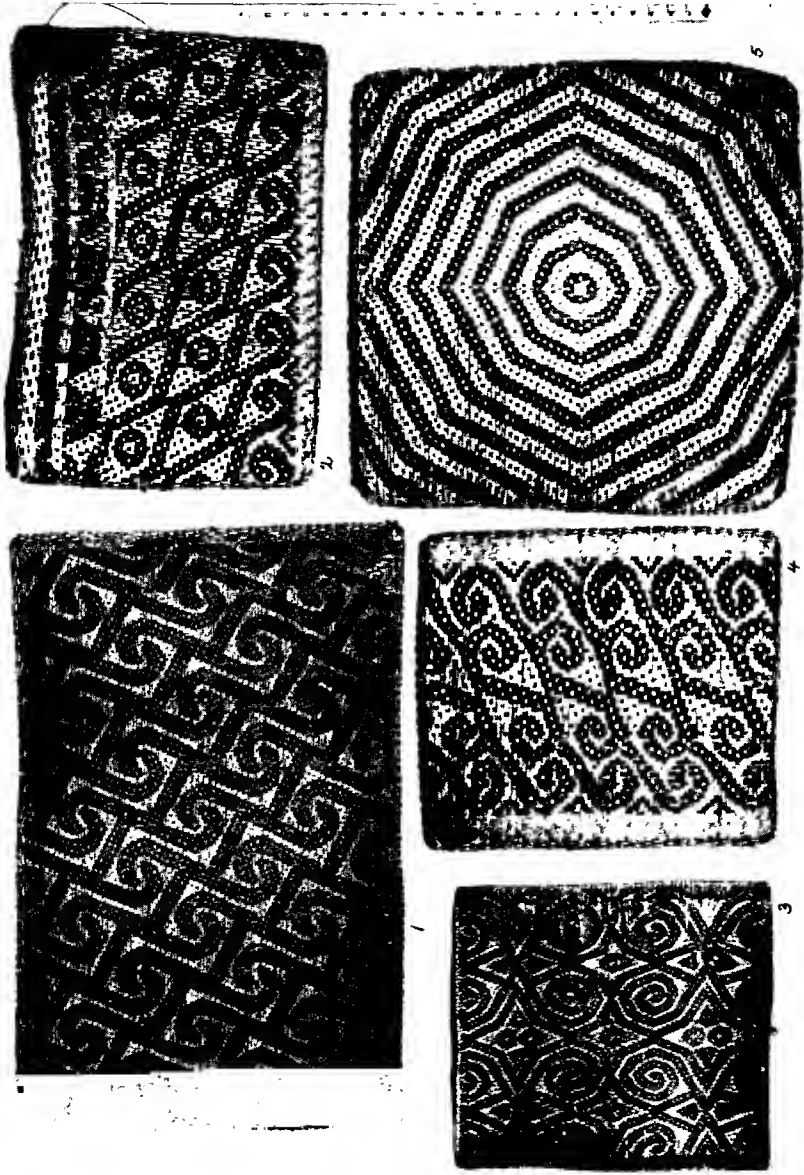

7

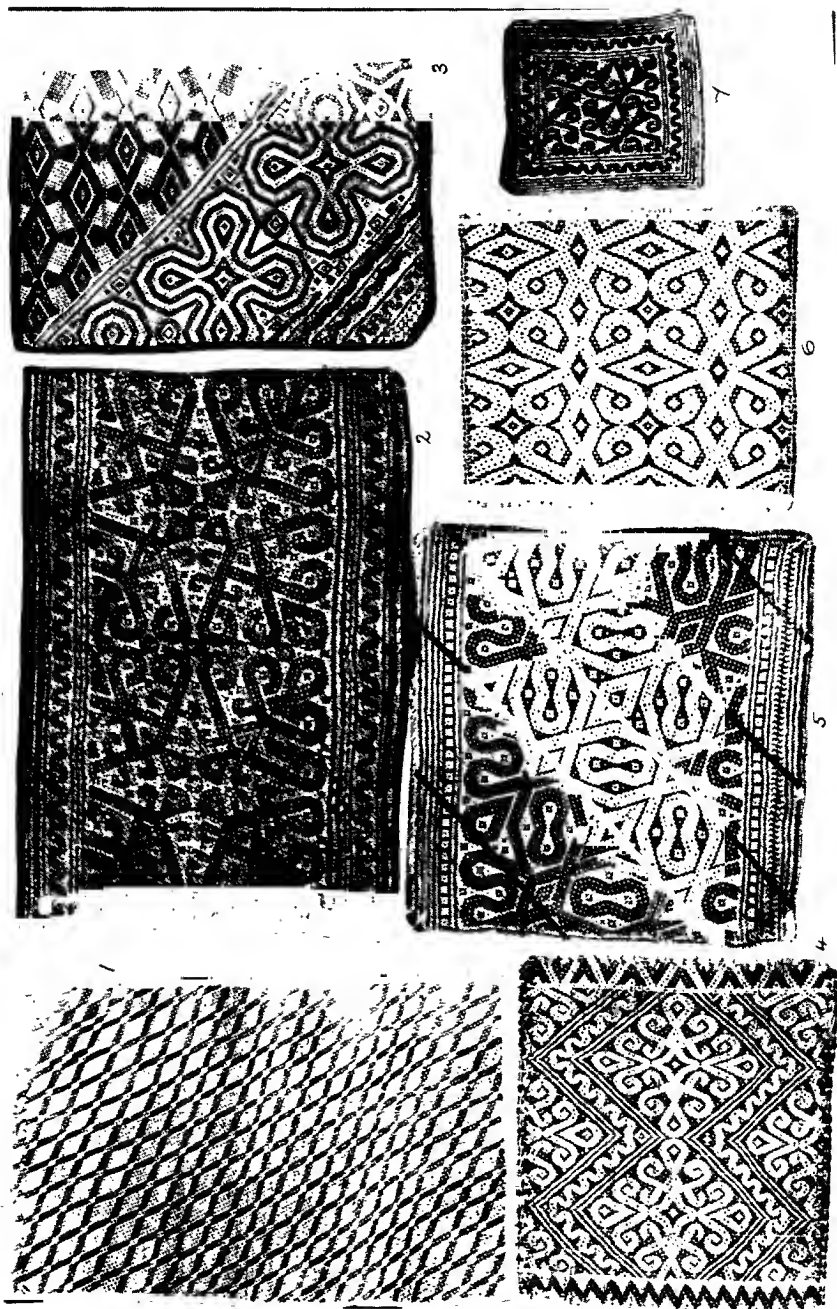
G. C. WOOLLEY: Munt Basketwork.

G. C. WOOLLEY: Munt Basketwork.

G. C. WOOLLEY: Muat Basketwork.

G. C. WOOLLEY: Mount Basketwork.

PLATE XL

1. Pattern mat. (Kwijau) "Nongkoitan" "Linokuitan" "hooked."
 (Telecosan) "Pinansit."
 (Bokan) "Pinaku" "Fern tips."
 (Bokan) "Sinowat" "Sawat" "Cross roads."
 Duplicate of Plate II, *ib.*
2. Pattern mat. A variety of the "hook" pattern.
3. Pattern mat. (Tenom) "Linalau" said to be a marsh—or river-plant with curling leaves.
4. Pattern mat. (Bokan) "Sinuloi" a "hook" pattern variety.
5. Pattern mat. (Bokan) "Binalai lawar" made in broad coarse strands for the inner lining of a hat.

PLATE XLI.

1. Pattern mat. (Telecosan) "Sinusu sinalatan": sinusu seems to be a general name for lozenge-shaped patterns.
2. Pattern mat. Duplicate of fig. 16, *ib.* and Pl. XXXVII, No 7 above.
3. Pattern mat. Top right. (Pensiangan) "Pinandulu"
 (Telecosan) "Batik Sandai"
 (Bokan) "Sinususaian."
 Duplicate of Plate II, *ib.*
 Lower left. (Pensiangan) "Bulus Mandau" "Tiger face"
 Also said to represent a bundle of four heads tied together with rotan.
4. Pattern mat. (Bokan) "Pinangkautan." Very similar to Pl II & III, *ib.*
5. Pattern mat. "Nomboyunan" "mad pattern" Duplicate of fig. 3, *ib.*
6. Pattern mat. Duplicate of fig. 2, Sept Journal.
7. Wall mat. Duplicate of fig. 18, *ib.*

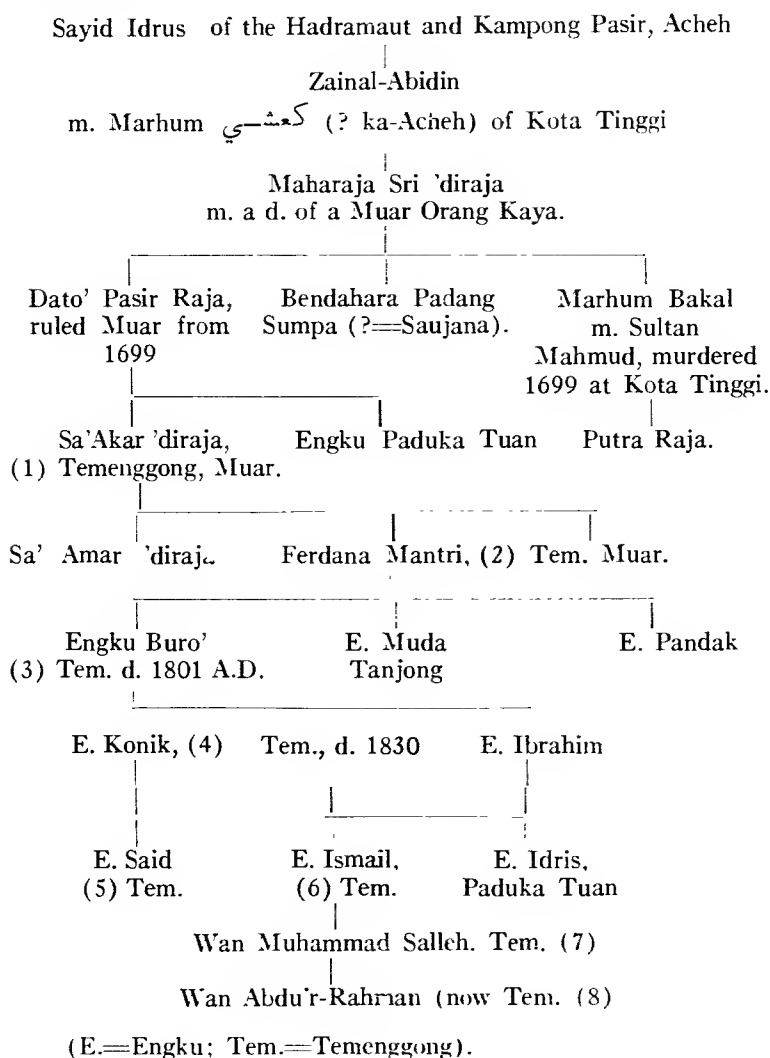
The Temenggongs of Muar.

By R. O. WINSTEDT, C.M.G., D.Litt.

Newbold writes as follows:—"A.H. 1119 (=1707 A.D.) a Mantri of high birth in Johore, named Samade Raja" (?=Sri Ma'raja 'diraja) "obtained a grant of the territory of Muar from the then Sultan of Johore, Abdu'l-Jalil Shah. He settled at a place called Pantai Layang on the banks of the river and ruled till 1145 A.H. (=1732 A.D.) when he died succeeded by his son Paduka Tuan; who, on his proceeding to the Court of Johore, on the occasion of his father's demise, was invested by Sultan Abdu'l-Jalil with the title of Temenggong Paduka Tuan. He died A.H. 1175 (1761 A.D.), succeeded by his son Burok or Ahok. Burok died at Bunga Tanjong on Muar river whither he had removed from Johore in 1214 A.H. (1801 A.D.), leaving two sons Konik and Ibrahim. The former went to Lingga to present himself to Sultan Mahmud III, by whom he was acknowledged as third Temenggong of Muar. Konik died in 1246 A.D. (1830 A.D.), leaving a son Syed, the present chief, who succeeded him: he also left a daughter. Syed proceeded to Singapore, where he was confirmed by the late Sultan Hussain Shah I, whom the English had recently placed on the throne. From him he obtained the title Temenggong Dato' Said. The Temenggong's sway is confined to the villages immediately on the banks of the Muar river and on those of the stream of Segamat. He appears to be popular from his easy temper. We had an interview with this Malay chief at a village, about 18 miles up the river called Grisek. He acknowledges himself a vassal of Johore and sends annually to the Sultan the amount of a duty levied on the houses of the settlers at Pahang (one dollar a house) and 200 kampits of rice" (Moor's Notices of the Indian Archipelago, Appendix p. 74, Singapore 1837). The family still exists and its head and the family of his predecessor draw political allowances. He gives the account of his house, which I set forth elsewhere in this number in my paper on "The

Journal Malayan Branch [Vol. X, pt. I,

Bendaharas and Temenggongs," and he gives the following genealogical tree:—

It is strange that Newbold gives 1707 as the date on which Muar was given to this family. According to Netscher it was in that year that its head took to Kota Tinggi the pretender to the Johore throne, Raja Kechil, then a child, who was forthwith banished to Sumatra. Moreover history has never ascribed any child to Sultan Mahmud; not even accepting Raja Kechil, whose mother, tradition says, was Enche Apong daughter of the Laksamana.

The Early Rulers of Perak, Pahang and Acheh.

By R. O. WINSTEDT, C.M.G., D.Litt.

This paper illustrates the known relationship between the early rulers of Johore and Pahang and goes to corroborate relationship between the early rulers of Johore and Perak. Perak once gave Acheh a Sultan and so, too, did Pahang and throughout the period until the Dutch captured Malacca in 1641 A.D. and a series of women rulers enfeebled Acheh, that Sumatran State constantly raided Johore, Perak and Pahang. A comparison of the genealogical trees of the Rulers of the three Peninsular States with that of the Sultans of Acheh helps to throw light on several historical puzzles. The Johore tree will be handled fully in another paper.

The main sources of information are:—

- (a) *Sejarah Melayu* or “Malay Annals”, ed. Shellabear, (romanised) 1909 Singapore.
- (b) *Bustanu's-Salatin*, Fasal XI—history of the princes of Malacca and Pahang from a copy in the possession of the late Sultan of Pahang; JRASSB. No. 81, 1921.
- (c) Variant version of the *Sejarah Melayu* (JRASMB, 1925). This was written by a Raja Bongsu. The date, the absence of a *bin*, the intimate account of the upper reaches of the Johore river make it very probable that this was Raja Bongsu, afterwards Abdullah Maayat Shah (b. 1571 d. 1623), the Sultan of Johore who inspired Tun Sri Lanang to write the “Malay Annals.”
- (d) *Salasilah Perak* (JRASSB., No. 9, pp. 95-108), a detailed and valuable work, the earliest authority for Perak's rulers, and the only authority I have discovered for the personal name (Raja Bujang) of S. Abdul-Jalil Shah (nephew of Abdullah Maayat Shah) of Johore and for the name of the father of S. Ibrahim Shah of Johore. It ends with Marhum Muda, a ruler of Perak towards the end of the XVIIth century.
- (e) References in Dutch records, for which I have mainly used Rouffaer's “Was Malaka emporium voor 1400 A.D. genaamd Malajoer? en waar lag Woerawari, Ma-Hasin, Langka, Batoe Sawar” (Bij. tot de Taal-Land-en Volkenkunde van N.I., Deel 77, 1921).
- (f) Gravestones of the Sultans of Acheh, worked out by J. P. Moquette and Dr. Husain Jayadiningrat (Encyclopaedie van Nederlandsch-Indie *sub* Atjeh).
- (g) *Salasilah Melayu dan Bugis* (Singapore)—not very reliable for this early period.
- (h) A vague Perak legend (JRASSB, No. 9, pp. 89-95).
- (i) The Dagh-Register Gehouden int Casteel Batavia.

Perak.

The "Malay Annals" (p. 228) give the following tree, without reference to Perak:—

S. Mahmud, last ruler of Malacca (d. 1528)

R. Muda Mudzafar
m. Tun Trang
S. Alaedin Riayat Shah,
(b. 1513, founded Johore, d. 1564)

R. Mansur

The variant version (p. 15), which is a hundred years older than Shellabear's Appendix, amplifies this:—

Raja Mudzafar
(Mudzafar Shah first Sultan of Perak)
m. (1) Tun Trang m. (2) a concubine

R. Mansur Shah R. Dewi R. Ahmad R. Abduljalil R. Fatimah R. Tengah R. Muhammad

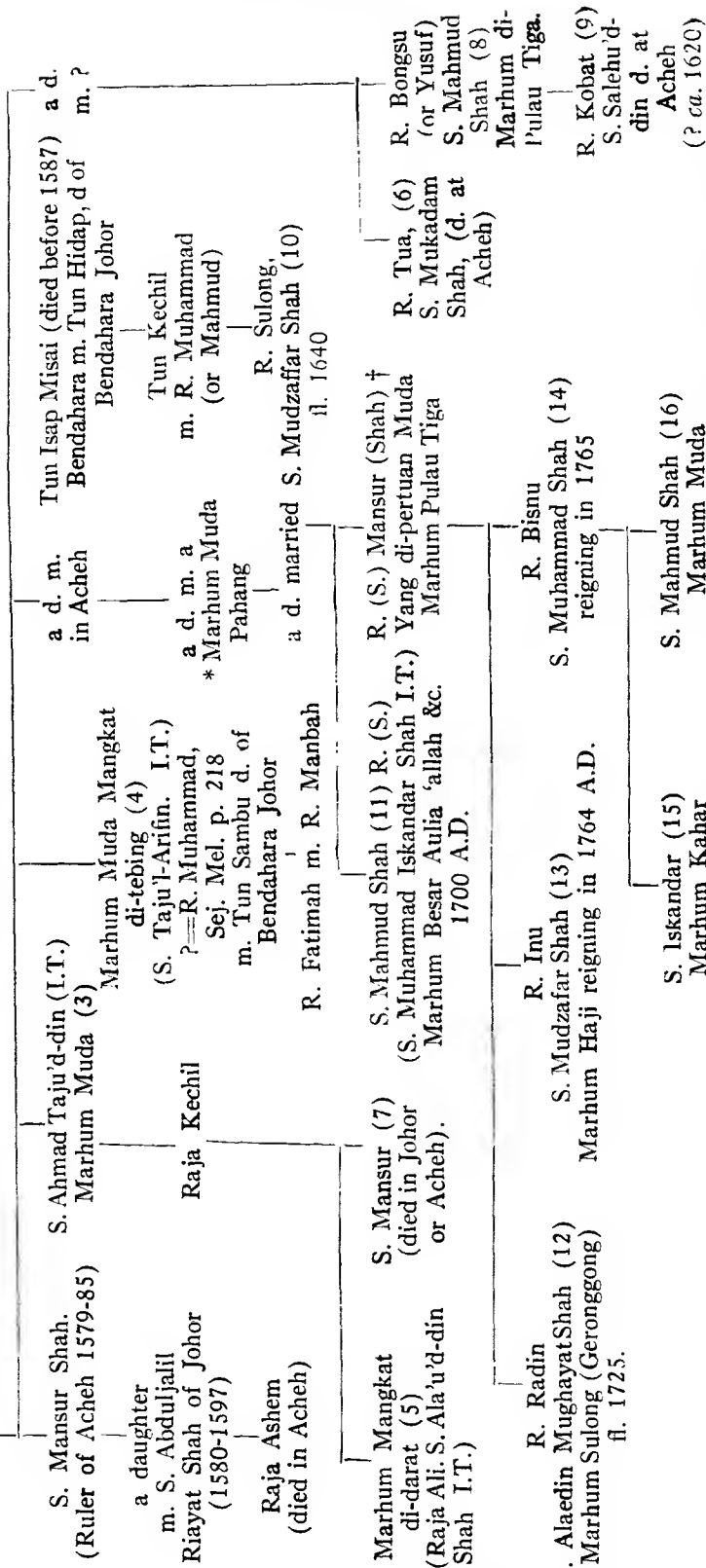
This version gives Sultan Mudzaffar 16 children, though naming only seven.

The Perak tree (JRASSB. vol. 9, p. 99) gives the 16 children (of whom three were sons—perhaps another coincidence) to the son, Raja Mansur Shah, and his royal wife and cousin, the sister of Raja Fatimah (Marhum Bukit) and sister-in-law of Sultan Abduljalil Riayat Shah II of Johore (reigned 1580-1597). This tree gives generally only the honorific names of Sultans after decease but comparing the tree with the list of rulers recorded in *Papers on Malay Subjects* (History. Parts I and II, pp. 105-6, by R. J. Wilkinson, 1908) I have added their titles as living rulers with the letters I.T. (Sultan Idris' tree) in brackets.

S. Mahmud of Malacca

S. Mudzafar Shah (1)—circa 1528 A.D.
(Marhum Tanah Abang) m. Tun Trang

S. Mansur Shah (2)
(Marhum Kota Lama) m. his cousin, sister-in-law of Sultan of Johore

It should be remarked that the site of *Tanah Abang* (? Red Earth) is at Ayer Mati, in the mukim of Lambor Kanan, Kuala Kangsar district, and that it is now a custom for the Sultans of Perak to visit all the graves of past rulers—only the graves of the sixth, seventh and ninth rulers are missing, as they died in Aceh. (JRASSB, No. 48, 1907, pp. 97-106):

* "*Marhum Pahang*" (? Abdu'l-Jalil, seventh Sultan of Johore) "created his son" (?=cousin of a younger generation) "Raja Muda of Pahang, because he was about to ask for him a Perak princess" (JRASSB No. 9, p. 101).

† JRASSB, No. 14, p. 306.

Raja Mudzafar, the elder son of Sultan Mahmud (last ruler of Malacca) was passed over for the throne and so must have had to remove from the neighbourhood of his younger half-brother, the founder of the Johore dynasty. The mother of the Bendahara Johore (who helped Sultan Alaedin Riayat Shah to the new Johore throne) was a son of a Bruas princess (a. p. 167). What more likely than that this Bendahara suggested to the disappointed elder brother a visit to the home of his minister's mother? The variant version of the "Annals" relates circumstantially how the first Sultan of Johore resented the appointment of a Perak Bendahara by Sultan Mudzafar Shah (c. p. 15). The existence of the second Sultan of Perak, Mansur Shah, has been doubted because the "Malay Annals" (p. 168) state there was a Sultan Mansur Shah son of Raja Sulong,—Raja Sulong had been raised by Sultan Mughal of Aceh (reigned 1636–1641 A.D.) to the Perak throne as Sultan Mudzafar Shah:—"Sultan Mansur Shah is now Raja of Perak" say the "Malay Annals." In the first place interpolations are often inaccurate and this is an interpolation more than twenty years later than the original date of these Annals. Secondly it may have been due to the fact that the second son of the contemporary Sultan Mudzafar (Raja Sulong) was actually a Raja Mansur and Yang di-pertuan Muda of Perak—he is even called Sultan in one passage (JRASSB. No. 14, p. 306). The passage in the "Malay Annals" continues (p. 168) abruptly *Dan Raja Muda beranak dua orang perempuan*, as if "Sultan" Mansur Shah, "now Raja of Perak" were—as actually he was—Raja Muda then. Thirdly it may have been suggested by the identical sequence of the names of the traditional two first rulers of Perak. The first Raja Mansur Shah of Perak was a historical character (a. p. 228), the son of Tun Trang, a daughter of Tun Fatimah by Tun Ali whom Sultan Mahmud had murdered that he might marry his widow,—their son was the founder of Johore—and according to the Perak story he married another historical character, a sister of Marhum Bukit (? Seluyut) or Raja Fatimah, wife of Raja Omar of Pahang who reigned over Johor 1580–1597 as Sultan Abduljalil Riayat Shah (d. pp. 98, 99). In 1533 Paulo da Gama found off Malacca 27 *lanckars* which Sultan Alaedin, founder of Johore, had sent to help his *brother* the Sultan of Perak:—the commander whom Castanheda calls Tuan Barcalar (? =Laksamana) paid his respects to da Gama. Lastly we know that Aceh attacked Perak before 1579 A.D. and carried off the consort of a Perak ruler with her children, one of whom ruled Aceh as Sultan Mansur Shah from 1579 till 1585 (Encyclopaedie van Nederlandsch-Indie *sub* Atjeh). Clearly therefore Perak had a dynasty in the XVth century, a dynasty respectable enough to furnish Aceh with a ruler as Pahang was to do later. All the evidence shows it was a branch of the Malacca—Johore royal house and this alone would account for the Achinese attacks on Perak. The fact that one vague Perak account makes Sultan Ahmad Taju'd'din the first ruler of the State is easily explained by the Achinese invasion before

1579, which temporarily broke the succession until as ruler of Aceh a Perak prince restored it. The other more detailed and apparently authentic tradition relates how this Sultan Ahmad was appointed by his brother, the Ruler of Aceh, to be the third of Perak's rulers: the vaguer and uncorroborated tradition wrongly states that he was brought from Johore and adds that he was succeeded after a short reign by a nephew from Johore with the vague title, Sultan Malik Shah (d. p. 92).

There is, of course, some doubt about the earlier names in many pedigrees but Malay genealogical trees seldom try to hide and hardly ever succeed in hiding their weaker links. The tree on p. 87 of Wilkinson's "History of the Peninsular Malays" 3rd ed., 1923 illustrates this. The place played by Raja Sulong in the Perak tree is pretty much that played by Raja Omar in the Johore house. Raja Sulong was the son of a Raja Mahmud (or Muhammad) by a lady of the house of the Bendaharas, but his wife "was daughter of *Marhum Muda, Pahang*, grand-niece of *Marhum mangkat ditebing*, grand-daughter of *Marhum Kota Lama* and great-granddaughter of *Marhum Tanah Abang*" and she was the mother of the next Sultan of Perak. (d. p. 102). The eleventh ruler of Perak, son of Raja Sulong, had, it may be noted, the blood of the Bendaharas in his veins from Tun Trang and Tun Hidap.

The fulness of the early pedigrees, the fact that Aceh raided Perak in the XVIth century, and perhaps the existence of those Hindu relics, the *chiri* or coronation formula and the State secret (a. pp. 19, 20 and JRASSB, No. 10, pp. 287-9) as also the dragon armlets (*pontoh bernaga*) of the regalia, all go to support the claims of the Perak royal house to descent from the Indo-Javanese Sultans of Malacca.

The whole of the chapter on 'Early Perak History', especially pp. 84-88, in Wilkinson's "History of the Peninsular Malays" should be studied.

PAHANG.

A genealogy collated from relationships recorded in the *Sejarah Melayu* is given in the first of the following trees. For the early generations close to the days of the Malacca Sultanate it should be reliable: for the later generations it appears to be less reliable than the second tree, taken from the *Bustan*, whose author writing in Aceh in 1638 would be well informed about the immediate ancestry of Sultan Iskandar II of Aceh. The third tree is compiled in the light of Mr. R. J. Wilkinson's article in the present number of this Journal. It is an advance on anything yet done but is still perhaps doubtful in some respects.

It is clear that the Pahang branch of the Malacca royal house lost a throne it was incompetent to hold. In 1540 Pinto took goods to the factor Tome Lobo in Pahang, who besought him not

to leave before he had turned the goods into cash as the principal Malay, Tuão Xerrafão, had sworn to kill him and burn the factory because he had been cheated in Malacca. In a few days Lobo got rid of goods for gold of Minangkabau, diamonds of Tanjong Pura and Laut and pearls from Brunei and Solor. But when they were about to leave, a certain Khoja Zainal, envoy of the Sultan of Brunei, found the Sultan of Pahang with his wife and murdered him. In the outbreak that ensued more than 4000 men lost their lives and Lobo all his property (P. A. Tiele's "De Europeërs in den Maleischen Archipel," Bij. T. L. en V. ser. 4, vol. III, p. 67). Mansur Shah, the fourth Sultan in Tree III was killed before 1528. Probably it was his next successor but one, Sultan Mudzafar (=Tuan Mudzafar=Tuão Xerrafão) to whom Pinto refers as killed for adultery in 1540. In 1547 the Sultan of Pahang joined his 'brothers' the Sultans of Perak and Johore for an—abortive—attack on Patani. In 1607 Holland put the merchant Abraham van den Broeck in Pahang. In October 1607 Matelief invited Raja Bongsu of Johore to come to Pahang to devise an alliance against the Portuguese:—the son of the Raja of Pahang had married a daughter of the Raja of Kedah. Matelief doubted the Pahang Sultan's ability to fight the Portuguese. Pahang was a State of small consequence but it cast many guns of higher repute than the Javanese but of lesser repute than the Portuguese. A 3000 pound gun was being cast for Raja Bongsu. On 16 November Matelief left Pahang (*ib.* vol. VIII p. 74). Purchas cites the Dutch voyager, Floris as saying (1612) that the king of Pahang had married a younger sister of the Queen of Patani, who was then a comely woman of sixty and had not seen her sister for twenty-eight years. Collecting a fleet of 70 sail she sent it to bring the sister by friendship or force "so that Pahang shall have much to doe by reason of the great dearth, the burning of his house, rice and barnes, as also the warres of Joor." Floris continued in July 1613 there arrived in Patani "the king of Pahang, with his wife, the Queen's sister, and two sonnes, much against his will, leaving his country in great povertie; famine, fire and warre having joyned conspiracie. He brought news that the Acheners had taken Joor" (6th June 1613) "None of the Grandes went to entertain this King of Pahang, only all the dogs were killed for his sake, because he can endure none. He tooke our shooting as he passed by us in his honour very kindly, desiring us to visit him and to trade in his country." On July 31 the king of Pahang "came to our house in great state." On August 1 the Queen "sent for us to the court, where was made a great feast in honour of the king of Pahang. On August 9th the king of Pahang departed, having been a mocking stocke to the Patanees; but the Queenes sister would not leave him but returned back with him: in lieuw of getting great presents, having spent almost all shee had."

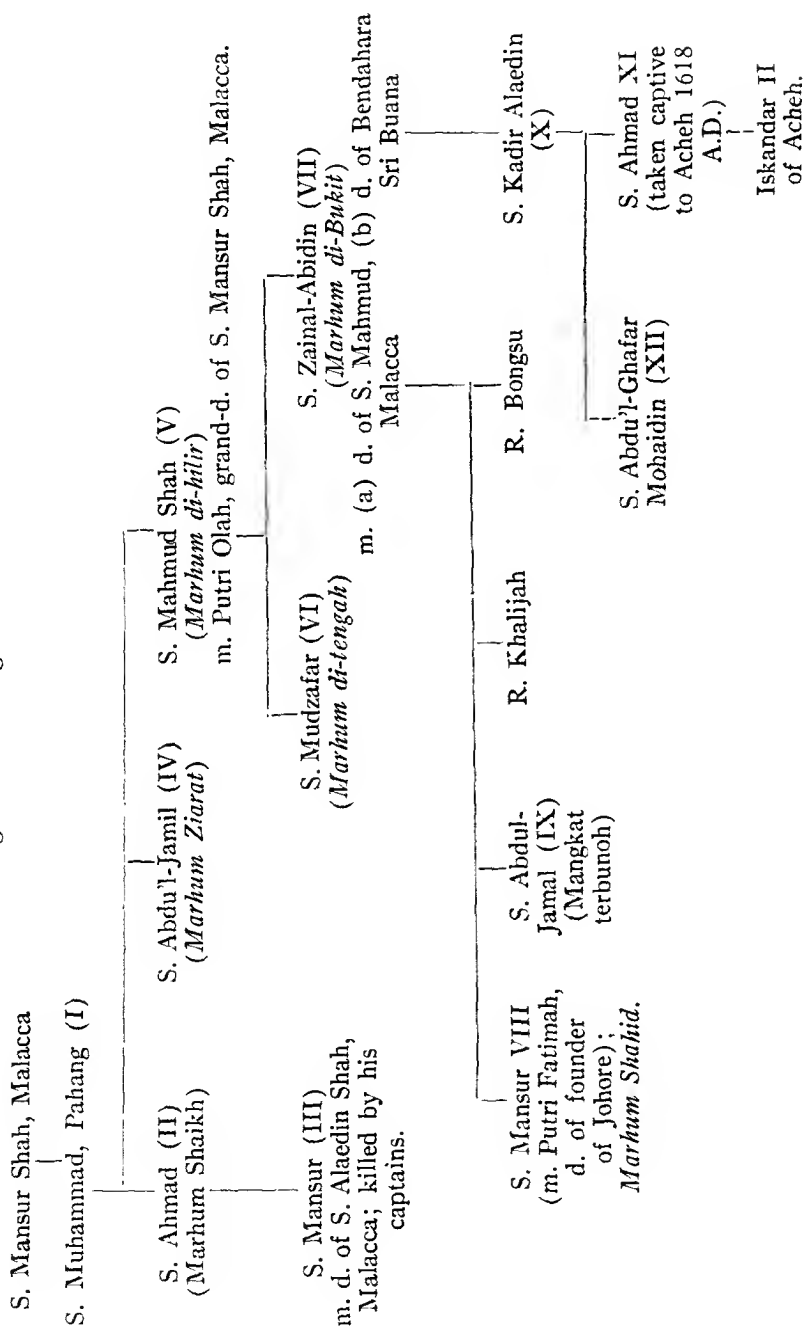
The Dutchman Peter Williamson Floris, one of Purchas' pilgrims, tells us how in September 1612 the king of Johore had "overran the suburbs of Pahang, burning all before him and likewise Campong Sina (? = China) which caused great dearth in Pahang." He adds that the king of Joor, "as is said, maketh great preparation to goe in his own person for Pahan and the king of Borneo prepareth on the other side to their succour." Apparently it was in continuation of this old quarrel that in 1614, after Aceh had conquered Johor Lama and forgiven and released its ruler, the Sultan of Johore sent "three Achinese galleys and a fleet of twenty vessels to Pahang to carry off the daughter of the deceased prince of that state, who was betrothed to the son of the Sultan of Johore but whom the Pahang chiefs refused to let go" (Netscher, p.30). Next in confirmation of their treaty with Johore at Malacca in August 1615, Aceh's enemy the Portuguese convoyed the son of the king of Johore to Pahang to take possession of that State. This treaty with the Portuguese naturally excited the anger of Iskandar Muda, ruler of Aceh, who having sacked Batu Sawar about September 1615 wasted Pahang in 1617 "where a son of the brother of Sultan Abdullah Mammat of Johore ruled." (Bij. T. L. en V., Ser. 5, vol. II, p. 246). On the 12th August 1631 the Dagb-Register records a report that forty Achinese ships had appeared at the river Dillij (Deli) to cooperate with the now tame king of Johore in an attack on Malacca and under 10th December 1632 the Achinese suggested a sea attack by themselves and the Dutch on Malacca with the king of Pahang as commander of the land force. But by 1634 Johore and Pahang were siding with the friends of Portugal against the Dutch. Under 9th November 1634 the Dagb-Register records that 50 great galleons and 5000 men from Johore and Pahang had sailed to assist the rebel king of Patani in his war with Siam:—the Dutch had espoused the cause of Siam "against any forces sent from" the Portuguese at "Malacca, Johore, Pahang and other places" (11th May 1634). So, in 1634 (November 9) a Dutch fleet was instructed to sack Pahang where the Portuguese ships were harboured on their way to Malacca and in 1635 Iskandar Muda of Aceh again attacked Pahang and claimed the throne. On 25th November 1635 commander Coper of the yacht Cleijn Nassouw met an Achinese fleet of about ninety sail coming from Pahang, "Bitam" and other places which it had ruined taking many prisoners. In 1636 Iskandar Muda died and was succeeded by Iskandar Thani, son of Sultan Ahmad of Pahang who had been led captive to Aceh after the 1617 raid and married to Iskandar Muda's daughter. So, early in 1637 Pahang envoys made peace with Aceh at Bulang and in March of that year the "Sultan and Laksamana of Pahang" informed the Dutch they wished to ally with them against the Portuguese. *The Sultan said he would make a strong fort in Johore* (where was one before) to defend it against the Portuguese. On 16th March 1637 the treaty was signed in Pahang. The Dagb-Register here suggests that this Sultan was

ruler of Johore and Pahang: how else could a ruler of Pahang promise to repair a fort in Johore? A copy of the treaty would decide. Shortly after this in 1638-9 when Sultan Iskandar Thani sent a stone for his father's grave in Pahang, the Achinese found that Johore was attacking that place.* (B.T.L.V. dl. 76, p. 171). At that time Pahang was more or less subject to Aceh and this attack broke up negotiations between the Dutch and the Achinese for co-operation in besieging Malacca. Iskandar Thani complained to the Dutch and refused to cooperate while they remained friends with Johore. The Company promised to help him to get possession of Pahang and used every means to get the help of Johore and Aceh. Malacca fell on 14 January 1641 and Iskandar Thani died on 15th February. A woman, Taj al-alam, succeeded and Aceh's claim to Pahang was abandoned (*ib.* dl. 65, p.184-5, 188). Under February 1644 the Dag-Register records that the queen of Patani married the youngest brother of the king of Johore and under October 1644 how fearing treachery from the king of Johore (now the ally of their enemies the Dutch) "the Minangkabaus very bravely removed their property from *Pahang*"—and, so, probably Ulu Pahang ceased to be one of the Negri Sembilan. On 19th March 1648 three vessels arrived at Batavia bringing two envoys (Lela Wangsa and Tun Lela Pahlawan) and a letter from "the king of Johore and Pahang." The envoys stayed a month, were taken by Governor-General Cornelis van der Lijn for a sea-trip to inspect shipping-yards at Pulau Onrust and were entertained by the General. They sailed home with cargoes free of toll. In 1682 a letter from the Laksamana Paduka Tuan to the Governor-General of Batavia calls (evidently with reference to formal installation) Sultan Ibrahim Shah the first king of Johore and Pahang.

Not until the nineteenth century when the Bendahaas of Pahang broke away from the Sultans of Lingga, lineal representatives of the first Bendahara Sultan of Johore, did Pahang have Sultans of its own again.

* *Note.* Unfortunately the *Bustanu's-Salatin* is obscure:—Orang Kaya Besar Panglima Pahang pun lari-lah ka-hulu, anak-nya yang bergelar Paduka Sri Maharaja dan beberapa orang hulubalang serta-nya pun dapat habis di-bunoh Raja Johor. *Dan Raja pun sudah ka-Patani.* Which Raja? Of Pahang apparently, though in the same passage Iskandar Muda says he had hoped the Sultan of Johore would receive the stone he was taking to Pahang for his father's grave. Were the slain chiefs nominees of Aceh? Johore attacked Pahang hoping to destroy the Achinese fleet that escorted the grave-stone.

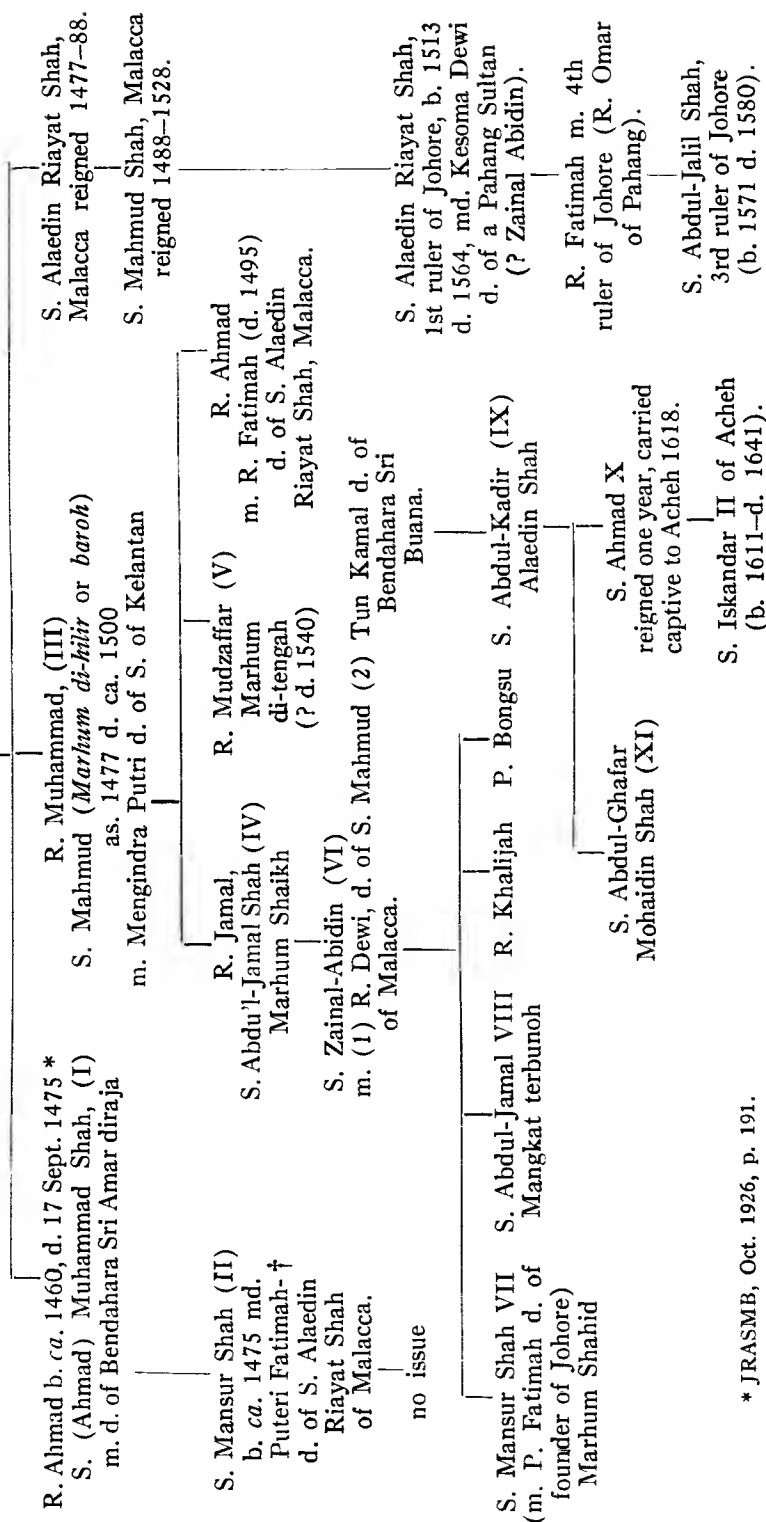
The Pahang tree following the "Bustanu's-Salatin."

The third (revised) Pahang tree.

S. Mansur Shah of Malacca

(ascended 1458 aged ca. 30, at once conquered Pahang and md. Wanang Sri a Pahang lady).

* JRASMB, Oct. 1926, p. 191.

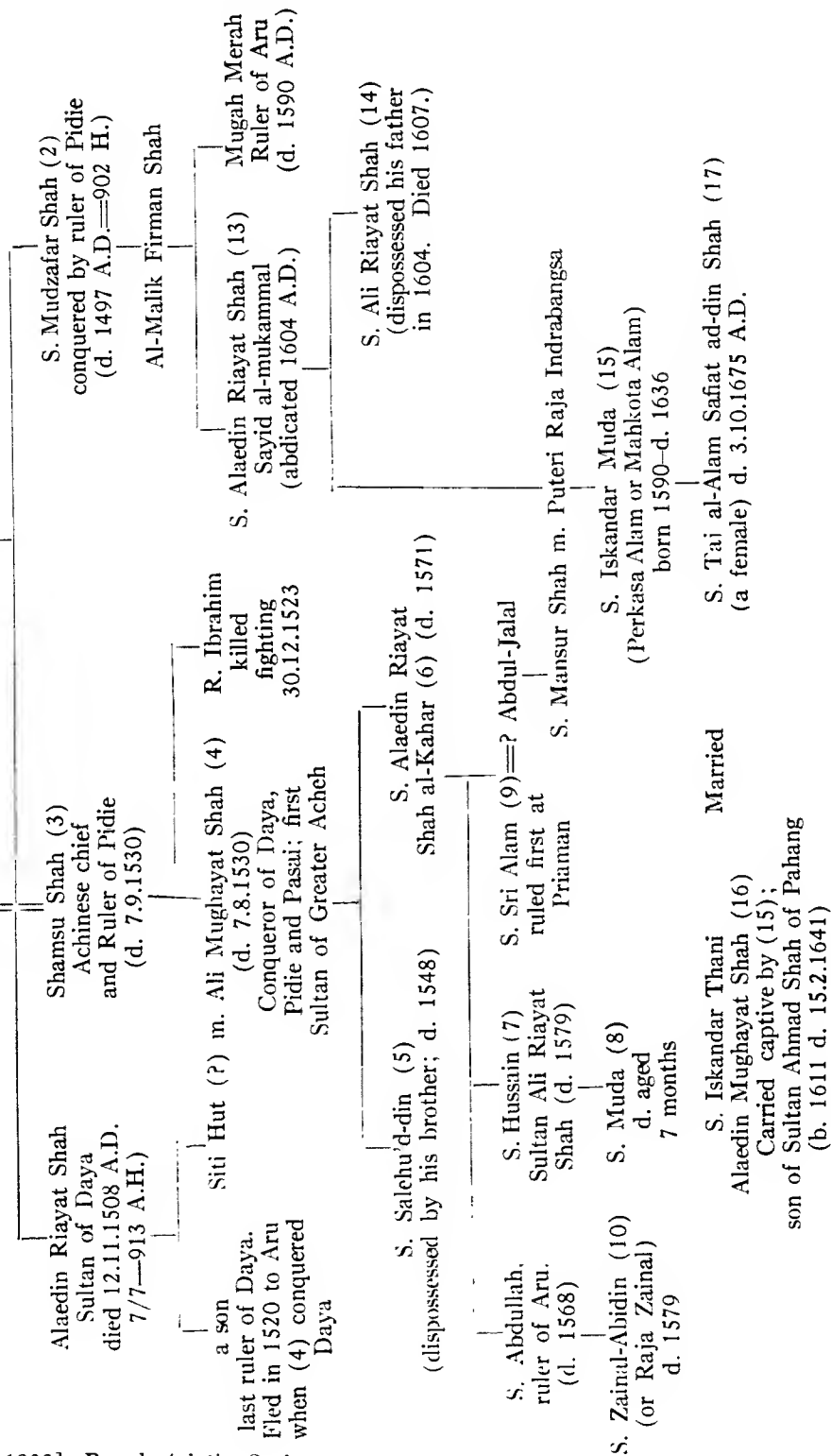
† Married later the Ruler of Indragiri (*ib.* April, 1925 pp. 13, 21).

RULERS OF ACHEH.

Abdullah Al-Malik Al-mubin

Munawar Shah

R. Inayat Shah (1)

No. (4) fought the Portuguese with success.

No. (6) failed in the two attacks on Malacca, attacked the Bataks to convert them to Islam and made himself prince of Aru but had to evacuate it for Johore (1540). In 1564 pretending to go to Patani he suddenly overwhelmed Johore, carrying off the Sultan and his family.

No. (11) was Sultan Alaedin Mansur Shah, son of Sultan (?) Ahmad Shah of Perak. The Achinese invaded Perak and carried off the widow of Sultan Ahmad Shah and her family to Acheh. Her son Mansur Shah married an Achinese lady of high rank and became Sultan of Acheh. He was very pious. In 1582 he sent a fleet to attack Johore without success. Murdered in 1585 he had one daughter who married Raja Omar—Sultan Ali Jala Abduljalil Shah, ruler of Johore and bore him a son Raja Ashem, who was murdered young by No. (13).

No. (12) was chosen by the chiefs to succeed—Sultan Buyong or S. Alaedin Riayat Shah, son of Munawar Shah, Sultan of Indrapura. He died in 1589.

No. (13) was old when he became Sultan. He killed Raja Ashem—and perhaps No. (11), the boy's father, also. He fought Johore, and Aru (or Deli) which had deserted Acheh for Johore. In his reign the European voyagers, Dutch, French and English first came.

No. (15) in June 1613 took Johore and carried off Sultan Alaedin Riayat Shah and Raja Abdullah (R. Sabrang) to Acheh; in 1618 he conquered Pahang, in 1619 Kedah and then Perak. In 1629 Acheh failed in an attack on Malacca which got help from Johore and Patani. In 1635 he re-conquered Pahang.

No. (16) was a son of Sultan Ahmad of Pahang, who was carried a prisoner to Acheh in 1618.

No. (17) was daughter of (15) and wife of (16). Acheh now grew weak. She lost all in Malaya except Perak, and in time her hold on Perak also.

No. (18) was a queen (whose pedigree is unknown) Sri Sultan Nur al-alam Nakiat ad-din Shah (died 1678).

No. (19) was a queen (of unknown pedigree) S. Inayat Shah Zakiat ad-din Shah (died 1688).

No. (20) was a queen Sultan Kamalat Shah—deposed in 1699.

No. (21) was an Arab, Sultan Badr-alam Sharif Hashim Jamal ad-din.

No. (22) was nephew of (21) S. Perkasa Alam Sharif Lamtui ibn Sharif Ibrahim.

The Early Sultans of Pahang.

By R. J. WILKINSON, C.M.G.

Mr. Linehan's discovery of the tombstone of Sultan Muhammad Shah of Pahang—see the second part of Vol. IV of this Journal—gives us only a date; yet that one date is enough to throw a flood of light on the tangled dynastic history of this Sultan's time.

Our main sources of information for the period are:

(i) certain passages from the *Bustan al-salatin* given in No. 81 of this Journal;

(ii) the *Sĕjarah Mĕlayu* or "Malay Annals."—of which I give references to the romanized edition of 1898 (190 pp.)

To illustrate the tangle I may begin by quoting Mr. Linehan JRASSB. Vol. IV, ii, p. 192).

"The *Sĕjarah Mĕlayu* afford some interesting details of this first Sultan of Pahang. He was the son of Sultan Mansur Shah of Malacca and Putri Wanang Sri the daughter of the captive Siamese Viceroy of Pahang. A youth of unbridled passions he slaughtered a playmate for an imaginary affront. For this he was declared by his father to have lost his claim to the succession and was sent to rule over Pahang from which the Siamese had lately been expelled. He took with him one hundred youths and one hundred maidens of noble family to colonize his new country. The boundaries of his territory extended from Sedili Besar to Trengganu. He married Mengindra Putri grand-daughter of Sultan Iskandar of Kelantan and by her had three children, Raja Ahmad, Raja Jamil, and Raja Mahmud."

All this passage is taken (as Mr. Linehan tells us) from the "Malay Annals,"—pp. 88 and 89 of the 1898 edition I am using. Now let us test the credibility of its last sentence.

Mansur Shah became Sultan of Malacca in 1458 or 1459 A.D. He began his reign by sending an expedition to conquer Pahang. After Pahang had been conquered he married a Pahang lady, the mother of the Sultan whose tomb Mr. Linehan discovered. That Sultan could hardly have been born before 1460 A.D. and was not more than fourteen or fifteen years of age at the time of his death. Sultans married early in those days; but, even so, we cannot be expected to believe that this boy died the father (by one wife) of three sons as well as a daughter whom Mr. Linehan does not mention. How then does his date help us?

The date sends us back to the "Malay Annals" for closer study and shows us that they twice mention a "Sultan Muhammad" as reigning in Pahang after the date in question, *i.e.*, in the days of Sultan Alaedin Riayat Shah of Malacca or between 1477 A.D. and (say) 1492 A.D. This cannot have been the boy whose tombstone

has been found. A little further study of the "Annals" shows us that there were two Pahang rulers of this time who are styled "Sultan Muhammad" by our chronicler. They were brothers. The elder was named Ahmad; he took officially the title "Sultan Muhammad" and is also called "Sultan Ahmad" and "Sultan Ahmad Muhammad." The younger was named Muhammad and took the title "Sultan Mahmud;" and the "Annals" speak loosely of him too as "Sultan Muhammad." This loose use of names causes the tangle. Mr. Linehan's date enables us to discriminate between the boy-king buried in 1475 A.D. and the royal paterfamilias, his brother, who fathered Raja Ahmad, Raja Jamal and Raja Mahmud.

We can turn now to the history of Pahang. The country was conquered by Mansur Shah's Malays in or about the year 1459 A.D. It put up little resistance. Its ruler is given in the Malay Annals as a certain "Maharaja Dewa Sura, a relative of the King of Siam." He was probably a Siamese governor with his headquarters at Langgar near Pahang Tua (Linehan, Vol. VI, part 4, of this Journal, p. 78). He tried to escape by the Terbeling route into Kelantan but was betrayed by a peasant-woman into the hands of the Dato' Sri Bija 'diraja who handed him over to his Commander-in-Chief, the *Bendahara*. Maharaja Dewa Sura's daughter (or some other Siamese girl of high rank) was also captured in Pahang and taken into Mansur Shah's harem. She was named Wanang Sri or Onang Sri; and the *Bustan* adds (p. 41) that her name was changed (probably on conversion to Islam) to Putri Lela Wangsa. Both the *Bustan* (p. 42) and the "Annals" (p. 61) agree that she bore Mansur Shah two sons: Raja Ahmad (or Ahmad Muhammad) and Raja Muhammad.

After Pahang had been subdued the Malacca Sultan nominated his Dato' Sri Bija' diraja,—the man who had captured Maharaja Dewa Sura,—to be a King's Deputy or Viceroy in the State. Sri Bija 'diraja was allowed some royal honours: once outside Malacca waters, *i.e.*, as soon as he passed Water Island, he was allowed to use six out of the eight instruments that make up a kingly band and to have a pair of fringed umbrellas borne before him or over his head. The royal instruments he could not use were the *nēgara* or kettle-drums (Annals, pp. 60, 61). He was expected to come to Malacca once a year and do homage to his ruler. For quite a number of years he was left to rule Pahang.

Some twelve or thirteen years after the conquest a deplorable incident happened. Raja Ahmad, the Malacca Sultan's eldest and favourite son, was riding past a group of boys who were kicking up a basket-ball in the Malay game known as *sepak raga*. Accidentally one of them so kicked the ball that in its fall it knocked off the young prince's headdress, causing him to cry out angrily at what he deemed an insult. One of his followers—the man who carried the betel-requisites—dashed out and stabbed the ball-player through the shoulder-blade to the heart. The luckless boy was Tun Besar,

son of the *Bëndahara* or prime-minister. The *Bëndahara's* household flew to arms at once to avenge the boy's death and were only held back by the *Bëndahara* telling them that vengeance on the prince would be treason to the King his father—the one thing unforgivable in a Malay. "But," said he, "let us refuse ever to be ruled by this boy."

Such is the tale of the murder given by the "Malay Annals" (pp. 88, 89); and they are always lenient to the failings of princes. The *Bëndahara's* followers charged the young prince openly with killing Tun Besar. Our other authority, the *Bustan* (p. 42), tells us that Prince Ahmad had been recognized as heir to the throne and that he "slew" (*měmbunuh*) the *Bëndahara's* son Tun Besar. As the result of this act Mansur Shah became very wroth with him, nominated another son to be Crown Prince in Malacca and sent Ahmad to rule Pahang as Sultan Muhammad Shah. There was certainly a boy's quarrel; and the furious young prince either stabbed his playmate or told his follower to stab him. The murder would not have been given such gravity by both sides had it been done without the prince's orders.

Sri Bija 'diraja, Viceroy of Pahang, led the young prince to his new kingdom and installed him there as ruler of the country. Sri Bija 'diraja then returned to Malacca. A certain Tun Hamza was made *Bëndahara* of Pahang with the title Sri Amar 'diraja; and a *Pěnghulu Bëndahari* and a *Těměnggong* were also installed, though the "Annals" do not tell us who they were (p. 88). One name, however, is given—seemingly without any special reason, as it is that of a minor official: "a son of Sri Bija 'diraja was made captain of the guard (*hulubalang bēsar*) with the title Sri Akar 'diraja." Why is he mentioned? We shall see; what the Annals leave out is often more significant than what they say.

This boy-king did not marry "Mengindra Putri, grand-daughter of Sultan Iskandar of Kelantan," as Mr. Linehan tells us. On p. 101 of the Annals we are told.

Ada-pun akan Raja Pahang yang běrnama Raja Ahmad anak Sultan Mansur Shah itu běristěrikan anak bëndahara Sěri Amar 'diraja, běranak sa-orang laki-laki běrnama Raja Mansur.

In other words the boy-king married his own *Bëndahara's* daughter and died in 1475 at the age of fourteen or fifteen leaving an infant or posthumous son to succeed to the throne. The "Annals" make no further mention of this infant; the *Bustan* (pp. 44, 45) tells us that a Raja Mansur succeeded Sultan Ahmad Shah on the throne. Raja Mansur was only a baby; his grandfather, the *Bëndahara*, would be the child's natural guardian and regent of the country.

In 1477 A.D. the baby's other grandfather, Sultan Mansur Shah (of Malacca), died. He was succeeded by Raja Husain, Sultan Alaedin I, whom Mansur had chosen as his heir (*Bustan*, p. 42; Annals, p. 100). But the new Sultan's elder brother was sore; "It

is I who should have been Sultan of Malacca for I am the elder and my late father willed it so" (*aku patut kĕrajaan di-Mĕlaka karna aku tua, lagi aku sudah di-rajakan oleh paduka marhum di-Mĕlaka*), said he at a later date (Annals, p. 106). This elder brother was Raja Muhammad; and he was the younger of the two sons born to Mansur Shah by his Pahang wife. The angry Muhammad asked leave to go to his dead brother's kingdom of Pahang (Annals, p. 101; *Bostan*, p. 42); and Alaedin's advisers let him go; indeed they must have been glad to be rid of a rival claimant to the throne.

The coming of this new prince to Pahang made a great change in the situation there. He was the next heir to the Pahang Sultanate; uncle (and so a natural guardian) of the infant king. We have no details of what happened beyond the fact (*Bustan*, p. 45) that the little Sultan, Mansur, was murdered by his *hulubalang*. We have seen already how the Annals went out of their way to tell us that the Pahang *hulubalang bĕsar* was a Dato' Sri Akar 'diraja. From this time on, we get the uncle, Raja Muhammad, as Sultan of Pahang; and the Dato' Sri Akar 'diraja as his right-hand man.

Raja Muhammad took the throne under the name of Mahmud Shah. He was still smarting under the affront of having been passed over for the Sultanate of Malacca and went sometimes so far as to show his anger openly and indiscreetly. Hearing that the hereditary Chief of Trengganu, Tun Talani, had been to Malacca to do homage to Sultan Alaedin he sent the murderous captain of his guard, Sri Akar 'diraja, to kill Tun Talani (*mĕnitakkan Sĕri Akar Raja ka-Tĕrĕngganu mĕmbunoh Talani*; Annals, p. 106). Sri Akar 'diraja went to Trengganu and told off a gang of his men to waylay Talani and slay him,—which they did. The author of this crime was rewarded by being given his victim's place as feudal Chief of Trengganu where his descendants were still ruling when the "Annals" came to be written.

Sultan Alaedin of Malacca was not the man to overlook an outrage of this sort. When Talani's grandsons fled to Malacca and appealed to him for redress, he wished to declare war at once. He was dissuaded, by his ministers who, seeing no advantage in a fratricidal struggle, chose rather to pay the murderer in his own coin. Following their counsels the Sultan sent his Laksamana on a special mission to Pahang. According to Malay custom the credentials sent with the mission were received with royal honours and read out in the presence of the Sultan and the whole Court. As soon as they had been read out, one of the Laksamana's suite slew a cousin of the Dato' Sri Akar 'diraja. There was a hubbub at once and, in accordance with diplomatic usage, the Laksamana was asked to try his follower there and then. The man pleaded guilty. The Laksamana turned to the Sultan. "This man surely murdered Sri Akar 'diraja's cousin. But how can I pay him out when Your Highness has let Sri Akar 'diraja go free after slaying Tun Talani?" Sultan Muhammad smiled and said, "I had Talani slain because of his evil

tongue. This murder you can account for to the relatives"; and he left it at that. The Laksamana returned in all honour to Malacca, there to be praised and rewarded by his King (Annals, pp. 107, 108).

Of the time when the Talani family ruled in Trengganu there is a singular relic. The home of this ancient house is in Bentan. One of its Trengganu members brought to Bentan a number of Proto-Malayan retainers (*rayat*) recruited or bought in Pahang. Some of these *rayat*, being badly treated, sought shelter in the jungle, and, being forest-nomads, were able by their knowledge of jungle-craft to evade capture and create a small community or tribe—the *Orang Bĕnua*—that lives on in their descendants at the present day. The Protomalays of Bentan are mainly sea-gypsies, *Orang Laut*; and I have heard anthropologists express wonder at the existence of an "aboriginal tribe" like the *Orang Bĕnua* who live in a small island and yet have a dread of the sea. These men are not aborigines of Bentan; they are simply forest-nomads transplanted from continental Malaya.

This Raja Muhammad or Sultan Muhammad or Sultan Mahmud was the prince who married the Kelantan princess Mengindra Putri. The Annals tell us distinctly (p. 101), *Maka raja Muhammad pĕrgi ka-Pahang bĕristĕrikan chuchu Sultan Iskandar Shah raja Kĕlantan*. And they tell us also (p. 101) *Yang bĕrnama Sultan Mahmud Shah itu-pun bĕranak tiga orang laki-laki sa-orang pĕrĕmpuan: Raja Jamal sa-orang nama-nya Raja Mudzafar sa-orang nama-nya, Raja Ahmad sa-orang nama-nya*. Though a wicked uncle Sultan Mahmud was a good father who looked after his children's interests; he was succeeded by his son Abdul-jamal; he gave his daughter in marriage to Sultan Mahmud of Malacca to whom she bore Raja Ahmad, the prince who fought so gallantly against the Portuguese; and he secured for his son Ahmad the hand of a Malacca princess, Raja Fatimah, whose tombstone was found by Mr. W. D. Barnes. In spite of the confusion between the two brothers styled Sultan Muhammad it should be quite clear that it is the younger brother (and not the boy buried in 1475) who was the father of the three princes mentioned by Mr. Linehan.

Sultan Mahmud Shah of Pahang must have died towards the end of the fifteenth century, perhaps early in the sixteenth, as he is described as "old"—according to the standards of that short-lived generation of men. He was known after his death as *Marhum di-hilir* or *Marhum di-baroh*; and was followed on the throne by his son, Raja Jamal, Sultan Abdul-jamal Shah.

Like his father the new ruler began his reign with quarrels with Malacca. He had duly made known his father's death to his Malacca suzerain (Sultan Mahmud) and had received in return a mission headed by the Dato' Sri Dewa Raja to instal him as Sultan in his father's place and to grant him the honour of a full royal

band—a distinction that (seemingly) had not been given to his predecessor. All this was to the good; and we need not wonder that when the Sri Dewa Raja wished to go back to Malacca he was asked politely to prolong his stay a little and see some elephants trapped. Here trouble arose. He could not well stay on without the risk of finding himself tied to Pahang by the N.E. monsoon that stops communication by sea during several months of every year; but he was devoted to elephants and did not like to lose the chance of learning more about them. He explained how matters stood and asked if he could not be shown at once how the animals were caught, tame elephants being used instead of wild. His idea was distasteful to the trappers who thought that it was a reflection on their competence; and it became still more unpopular when the rehearsal went wrong, the tame beasts behaved improperly, and the experts were caught by some misadventure in the trap that they had meant for their prey. The Pahang people felt that the Sri Dewa had the laugh too much on his side; and Sultan Abdul-jamal tried a practical joke to level up the score. He sent the Sri Dewa Raja a greased elephant on whose back riding was extremely difficult; but that chief knew too much about elephants to fall into the trap that had been made ready for him. Briefly the ambassador was better as a mahout than as a diplomat; and when he went away he left behind him an atmosphere of somewhat strained relations (Annals, pp. 130-132).

Outwardly things still went smoothly. Sri Dewa Raja brought back with him the usual complimentary letter and pleased Sultan Mahmud with his report on his mission. "And what is Sultan Abdul-jamal's new fiancée like?"—said Sultan Mahmud who was then at a susceptible age. "I did not see the lady myself," said the envoy; "but from what I heard she must be the most beautiful girl in the country. She is, now, betrothed definitely to the Sultan; and it will not be long before they are united." Sultan Mahmud's envy was stirred; and he promised a great reward to any one who would break off the engagement and bring the lady to him. One of his warriors, Hang Nadim, slipped off to Pahang at once and by means of a go-between wheedled the girl—she was the *Bendahara's* daughter—into thinking that she would be better off as a reigning queen with Mahmud than as the junior spouse of his vassal-king. The girl fled with Hang Nadim to Malacca where the Sultan married her (Annals, pp. 132-136).

This incident failed to create a spirit of goodwill. Sultan Abdul-jamal began to talk of war in such a way that rumours of what he was saying filtered through to the metropolis. The Malacca government objected to fighting about a girl's elopement, so it sent off the Laksamana Khoja Husain with flattery and gifts to calm the angry Pahang ruler. The Laksamana's politeness earned a friendly reply from the injured potentate who expressed himself

ready to let the welfare of his people override his own personal feelings. But Malacca was not happy in her diplomats. The *Laksamana* left with every mark of honour and then stole the Sultan's favourite elephant as he was sailing away (*Annals*, p. 137).

It is said by the "Malay Annals" that the Pahang Sultan was so maddened by the way he had been treated and by the failure of his warriors to avenge the slights put upon him that he abdicated and became an ascetic. Certainly he died an ascetic; he is known as *Marhum Shaikh* to this day. But he was ruling his country long after the date of these occurrences; and all that we can say is that he seems for a time to have made one at least of his brothers, Raja Mudzafar, a junior king or Yamtuan Muda, to act as his deputy and take over part of his duties. This is told us in the "Annals" (p. 138); and the *Bustan* gives a Mudzafar Shah in its list of Pahang kings.

Some time later the Siamese Viceroy of Ligor sent a body of his men to invade Pahang. News of the attack reached Malacca and led to a strong force being despatched by sea under the *Bëndahara* himself to help the vassal-kingdom against the common foe. On its way to Pahang the fleet met the *Laksamana* coming back to the capital. The *Bëndahara* called on him to join the expedition. "But I have no orders from the King," said the *Laksamana*. "Take it from me that the King has given the orders," said the *Bëndahara*. "And I have not paid my proper respects to His Majesty." "Take it from me that you have," was the reply; "shake hands and come along." So the *Laksamana* went on to Pahang, nor did he spare himself; the "Annals" say that his hands, feet and mouth were all working at once. In other words he was doing the work of three men.

After having stolen the king's pet elephant the *Laksamana* may well have had doubts about the kind of welcome that awaited him in Pahang. But it was no time for raking up old grievances. The Siamese were loose in the land and may have been the people who burnt the fort at the capital itself. After repairing the stronghold in feverish haste the allied forces were able to hold it against the invaders and to drive them away—doubtless through lack of supplies—over the old trade-route into Kelantan. Pahang was saved. The *Bëndahara* sailed back to Malacca with gifts from the Pahang rulers, only to receive further gifts and honours at the hands of his own sovereign (*Annals*, p. 142).

The friendly feeling between Pahang and Malacca was now to be cemented by a marriage between Sultan Abdul-jamal's son, Raja Jenal, and Sultan Mahmud's daughter, Raja Dewi. But important events were to happen first. The jealousy underlying the *Laksamana's* unwillingness to take orders from the *Bëndahara* led to the former officer taxing the latter—rightly or wrongly—

with aiming at the throne. The quarrel ended in violence, perhaps in armed revolt; and the *Bëndahara* was killed. His confiscated wealth was being used up in merry-makings over the Pahang wedding at the very moment when the Viceroy Albuquerque cast anchor in the Malacca roadstead. Malacca was taken a few days later (A.D. 1511); and the royal father-in-law took refuge in Pahang.

From the Portuguese we know that the Pahang bridegroom (Raja Jenal) and the bride's brother (Raja Ahmad) were leaders of the war-party that counselled resistance to the Portuguese demands. From the "Annals" we learn nothing of the presence of the Pahang prince at Malacca; indeed we are informed (p. 161) that the marriage took place at a later date. We are told also by the Annals that the bridegroom's name was Mansur (p. 161); it is to the *Bustan* that we owe the name Jenal. These discrepancies have to be put on record.

Sultan Mahmud then went on to establish himself in Bentan; and was driven out of Bentan by Portuguese under Mascarenhas in A.D. 1526. He died at Kampar and is known as *Marhum Kampar* (*Bustan*, p. 45). He was succeeded by his youngest son Alaedin who left Kampar, travelled to Pahang and settled finally at Johor Lama. This must have been about the year 1530 A.D. He found Raja Jenal (Sultan Zain al-abidin) reigning in Pahang; and he married that ruler's daughter Kesoma Dewi (*Bustan*, p. 44; Annals, p. 175). By her he had two children: a son named Mahmud after his grandfather and a daughter, Fatimah, after her grandmother (*Bustan*, p. 44). After the date of this marriage our two chronicles differ hopelessly.

To begin with, the *Bustan* speaks of this Alaedin as "the Sultan of Johor who died in Acheen" (*Raja Ujong Tanah yang mangkat di-něgěri Acheh itu*), *Bustan*, p. 45. We recall at once the words in the preface to the Annals about a later Sultan of the same name: *marhum yang mangkat di-Acheh Sultan Alaedin Riayat Shah*. Is the *Bustan* guilty of an anachronism? No; it is the writer of the addendum to the "Malay Annals" who is hiding part of the truth. There were two Sultans Alaedin carried captive to Acheen: the first about A.D. 1564, the second in A.D. 1613. Of the first captivity the "Annals" make no mention.

We know from Portuguese books that Sultan Alaedin (Marhum Kahar) of Acheen stormed Johor and carried off its people to Sumatra at some date between 1551 and 1568 A.D. Rouffaer gives reasons for thinking that it was in 1564 A.D.: see his *Was Malaka emporium genaamd Malajoer*, pp. 425, 592. The *Bustan* says (p. 44): *maka orang Acheh pun datang mēnyěrang Johor lalu di-alahkan-nya, maka Sultan Alaedin Shah dēngan sěgala anak istěri-pun di-bawa měrcka-itu-lah ka-Acheh*. This passage bears out the view that the *Bustan* is the more faithful History; but, alas for its accuracy, it gives the glory of this conquest to the wrong Sultan of Acheen.

So it is with Alaedin's royal children. The *Bustan* is detailed disinterested and explicit. It tells us that Alaedin had two children by his queen-consort, and one son and many daughters by his secondary wives. It gives us for the royal children the names—Mahmud and Fatimah—that we should expect them to bear. It mentions the royal son's personal title, Raja Kechil Besar. It says that the royal daughter, Raja Fatimah, married her cousin Sultan Mansur of Pahang,—which would be a likely marriage for her though it belies altogether the story in the "Annals." It adds that Alaedin's one son by a non-royal wife was led into captivity with him and was sent back afterwards by the Sultan of Acheen to rule Johor as a vassal and to meet the fate that the story of the Annals would only lead us to suspect. Of the royal son Mahmud it says that he wedded a Pahang princess and died in Pahang. He was not carried captive to Acheen nor did he succeed his father on the throne of Johor.

The addendum to the "Malay Annals" (pp. 165 to 190) is made up largely of faked history; the *Bustan* (written by a foreigner) is more disinterested and closer to the truth. The latter (as we have seen) tells us of the Johor captivity of 1564—which the "Annals" omit to mention. It tells us again that Marhum Kahar of Acheen sent Radin Bahir (son of Alaedin II by a secondary wife) to rule Johor as a tributary prince. He did not rule it long. Rouffaer conjectured that this Sultan (or his shadowy son) was removed by poison in the interest of his successor, the usurper Sultan Ala Jala Abdul-Jalil; the *Bustan* tells us this in so many words (*di-běri orang makan rachun lalu mangkat-lah ia*), p. 44. It tells us that the Johor dynasty ended with him and makes short work of the usurper's claim to the throne. It leaves it clear that the usurper was not the husband of Alaedin II's daughter, Raja Fatimah; she had married Mansur of Pahang. It finds no place for "Raja Omar" in the Pahang pedigree; he was simply a successful pretender to the Sultanate. But, as Sultan, he was the master served by Tun Sri Lanang, the author of the Annals; and it would be unfair of us to expect Tun Sri Lanang to tell us the tactless truth.

Sultan Mansur of Pahang is said to have died in battle against *Jawa kafir* (*Bustan*, p. 46). He is *Marhum shahid*. He was succeeded by Raja Ismail (Sultan Abdul-jamal II), his son or brother, who died at the hands of an assassin and was followed by a Sultan Abdul-kadir Muhaidin Shah, said to have been his half-brother and adopted son. Abdul-kadir left three sons, of whom all claimed the throne. Here history becomes guesswork. According to the *Bustan* (p. 46) the throne went first to the youngest son, Ahmad Shah, who held it for a year was then deposed as "too young" by his eldest brother Abdul-ghafar Alaedin Shah "who loved him dearly." Abdul-ghafar was the last Sultan of Pahang of this line.

He was driven out by the Achehnese; and Pahang became—temporarily—an Achehnese province. The Sultan's fate is not told us.

There is a curious epilogue to this dynastic history. The ex-Sultan Ahmad Shah of Pahang who was carried captive to Acheen had (by a Siak princess) a son who was fortunate enough to win the favour of the great Achehnese Sultan Mahkota Alam. Mahkota Alam gave this youth his own daughter in marriage and left him the throne of Acheen. This son was *Paduka Sēri Sultan Iskandar thani Alaedin Mughayat Shah*, patron of the author of the *Bustan al-salatin*. So, in a sense, the last of the old Pahang dynasty was the mightiest and most famous member of his line. But he died sonless. Acheen went to a succession of female rulers; Pahang to a prince of the usurping dynasty of Johore.

For impersonal reasons this short account of the early Pahang Sultans will end on a personal note. The publication by Dr. Winstedt (in March 1920) of certain passages from the Pahang Sultan's copy of the *Bustan*—one of our two sources of information—may be traced back to a single visit that had been paid by me many years before to the Leyden Library. By the courtesy of the librarian I was shown a copy of the *Bustan* and noticed at once that it contained a new account of the Malacca kings—of which I made a note at the time. My own version of the *Bustan* (published in 1900) had lacked these passages. I mentioned this to the late Mr. W. D. Barnes who copied the missing portions from the Pahang M.S. In this way they came to be published by Dr. Winstedt in 1920. But Dr. Winstedt lacked the evidence to remark on one fact. In my History published in 1908 (p. 16) I referred to these passages in the following terms, "the Annalist" (*i.e.* the author of the *Sējarah Mēlayu*) "gave another pedigree to his friend Nuru'ddin Raniri al-Hasanji the author of the *Bustan*'s-Salatin." Speaking from memory I am confident that the Leyden M. S. prefaces these passages with a personal acknowledgement of information given by Tun Sri Lanang who is mentioned by name. In view of the difference in date between the *Bustan* and the "Annals" and in view of questions arising as to the composition of the latter it would be well worth while to have the *Bustan*'s brief introductory note copied and published. It may have been in the Pahang M.S.; but, if it was, Mr. Barnes did not make a copy of it.

The Bendaharas and Temenggongs.

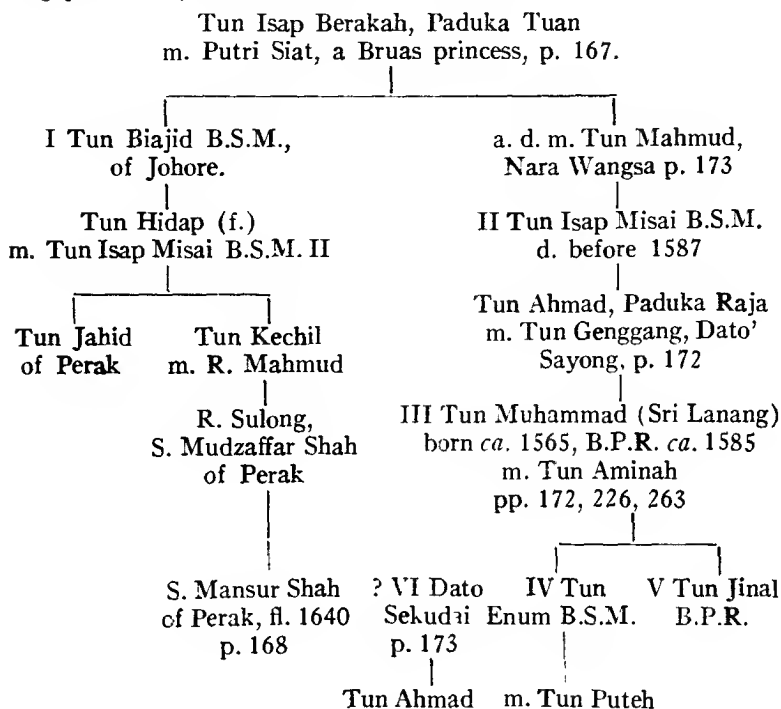
By R. O. WINSTEDT, C.M.G., D.Litt.

Prior to 1530 the history of the Bendaharas and Temenggongs is part of the history of old Malacca. The Bendahara tree for that period presents, thanks to the *Sejarah Melayu*, no difficulty and is given on pp. 65–66 of R. J. Wilkinson's "History of the Peninsular Malays," 3rd ed., Singapore, 1923. But Tun Sri Lanang, author of the *Sejarah Melayu*, (born ca. 1565, created Bendahara Paduka Raja ca. 1585) summarizes his ancestry in words on which the light of scholarship has only recently been thrown:—"Tun Muhammad nama-nya, Tun Seri Lanang timang-timangan-nya, Paduka Raja gelaran-nya, Bendahara, anak Orang Kaya Paduka Raja, chuchu Bendahara Seri Maharaja, chichit Bendahara Tun Narawangsa. piut Bendahara Seri Maharaja, anak Seri Nara 'diraja Tun Ali, anak *Baginda Mani Purindan, kaddasa Allahu sirrahum*, Melayu bangsa-nya dari Bukit Seguntang Maha Miru."

According to chapter 12 of the "Malay Annals," Mani Purindan (= in Tamil "keeper of jewels" = *bendahara*) was the son of a Muslim prince from Pahali in Tamil-land, who went first to Pasai and then came to Malacca where he ranked as a Mantri (Vizier) and married the daughter of Sri Nara 'diraja. His daughter, Tun Wati, married Sultan Muhammad Shah of Malacca and bore a son, Raja Kassim. The title *Baginda* and the descent from Bukit Seguntang both suggest, Rouffaer thinks (*Bij. T.L. en V. van N.I., dl. 77, p. 458*), that this Tamil of Malay descent was of mixed Minangkabau blood, *baginda* being a Minangkabau honorific by no means confined to royalty. Another notable detail is the formula, of Islamic mysticism, *kaddasa Allahu sirrahum* ("God bless their secret being"), which suggests that the early Bendaharas were religious mystics, unless the writer used it loosely and as a mark of special respect (Dr. Snouck Hurgronje, *ib. p. 460*). Raja Kassim, grandson of Mani Purindan, was passed over for the Malacca throne in favour of a younger brother, whose mother was a princess of Rokan, but after 17 months he (Sultan Abu Shahid) and the Raja of Rokan were murdered by Mani Purindan's party and Raja Kassim was put on the throne as Mudzaffar Shah (died ca. 1459). Immediately after giving his own genealogy Tun Sri Lanang gives that of his master Sultan Alaedin Riayat Shah of Johore (reigned 1597–1613) the descendant of this Sultan Mudzaffar Shah of Malacca and therefore his distant relative. Bendahara Tun Mutahir, the diplomat who worsted de Sequeira and was killed along with his family in 1511 A.D. by the Sultan's order,—perhaps he, too, was aspiring to a throne (Wilkinson, *op. cit.* p. 42). Anyhow this great house of the Bendaharas always stood very near the Malacca throne, and its members opened Klang, Negri Sembilan and Perak and followed the Sultans, when in place of Malacca their capital was in Johore, at Riau and finally at Lingga.

1932] *Royal Asiatic Society.*

The tree of the early Bendaharas of Johore (founded *ca.* 1530) is as follows:—S.=Sultan, B.S.M.=Bendahara Sri Maharaja, B.P.R.=Bendahara Paduka Tuan, b.=born, a.d.=daughter, d.=died, f.=female, m.=married, Tem.=Temenggong and the references are to the pages of the *Sejarah Melayu* (Shellabear, Singapore 1909).

The mother of Tun Sri Lanang was a descendant of the dandy Tun Hassan Temenggong (p. 172), son of Bendahara Tun Mutahir. She was also called the Dato' of Sayong, the birth-place of the Jakun champion of old Singapore (pp. 38, 40) and at one time the capital of the founder of Johore, Sultan Alaedin, (JRASMB., 1925 p. 15 *) where—at Sayong Pinang—there have been recently discovered more than twenty graves several of them beautifully carved with Kuranic texts and of an earlier type than those at Kota Tinggi, Panchor, Johor Lama and Tanjong Belading:—further and complete investigation is being made. Another interesting name is Dato' or Bendahara Sri Maharaja Sekudai, whom the rulers of Rembau and Sungai Ujong claim as an ancestor (Wilkinson's

* NOTE.—Blagden's variant version of the *Sejarah Melayu* ends in the reign of the first Sultan of Johore (d. 1564) and has all the signs of being written near that period (v.p. 32 of this Journal). Shellabear's Appendix was written after the sack of Johor Lama by Jambi in 1673.

"Malay History, Part V, Notes on Negri Sembilan," p. 10, Kuala Lumpur, 1911) and who colonized Sekudai in the south of Johore but of whom nothing else is known beyond the name and marriage of his son.

The "Malay Annals" now fail us, and we have to construct history from entries in the Dagh-Register at the castle of Batavia and from names in Dutch treaties and so on, while lately I obtained a MS. genealogy of the Temenggongs of Muar.

Under October, 1642, the Dagh-Register relates that "a report came to Malacca that the Bendahara had died in Johore and the Laksamana and many other nobles lay sick and the king was in great distress: he had changed the name of Makam Tauhid to Batu Sawar and had built a new settlement across the river." On 13th May, 1644 Johore envoys gave the Dutch Governor-General the interesting information that the Rembau people were not subjects of Johore but only tenants (*huijrders*) of the Bendahara.

The big Johore chiefs from the '40s till 1688 were the Laksamanas. In 1641 a Laksamana helped the Dutch to take Malacca. In September, 1642 he was fortifying Makam Tauhid and in October he was sick there. In 1664 passes to go to Perak where given by the Dutch to a Laksamana (whom the Dutch treaty of 1685 *infra* describes as the son of a Laksamana) and the young king (=Raja Muda) of Johore, who was the companion of the Laksamana in the many sea-fights against Jambi and so got the nick-name of prince of pirates, Raja Bajau. The *Hikayat Negeri Johor* tells us that after Jambi sacked Johor Lama in 1673, the Laksamana Abdu'l-Jamil opened Riau,—and killed a Temenggong at Tanjong Batu. In 1679 the Laksamana and Temenggong Paduka Tuan wrote to Batavia that "the Dato' Paduka Raja, who holds authority under the Yang di-pertuan of Johore" had made peace with Jambi. Under 11 February, 1681 the Dagh-Register records that "the Dato' Laksamana *alias* Paduka Raja and his sons administer the whole of of the Johore kingdom." His daughter married Sultan Ibrahim of Johore (reigned 1677—1685)—Netscher, pp. 35, 36. Under the 6th of May 1681—"the old Laksamana or Paduka Raja is drawing all power into his hands and ingratiating himself with the nobles and has grown so bold that he no longer pays proper respect to the Sultan at Riau, who is thinking how to get rid of him. The Palembang campaign was perhaps to keep the Johore forces in his hands and to protect himself from attack." Under April 2nd, 1682 the Paduka Raja wrote to Batavia describing his son-in-law as the first king of Johore *and* Pahang:—he and the king were at Bintan (Riau) but about to remove to Johor Lama. On the 3rd April, 1685 "the Paduka Raja who governs Johore and Pahang" made a contract with the Dutch signed by *Dato Paduka (Raja) son of the Laksamana*—at the top in the place of honour; and then below by the *Dato' Bendara Maraja, son of Dato' Sri Maharaja*; by Orang

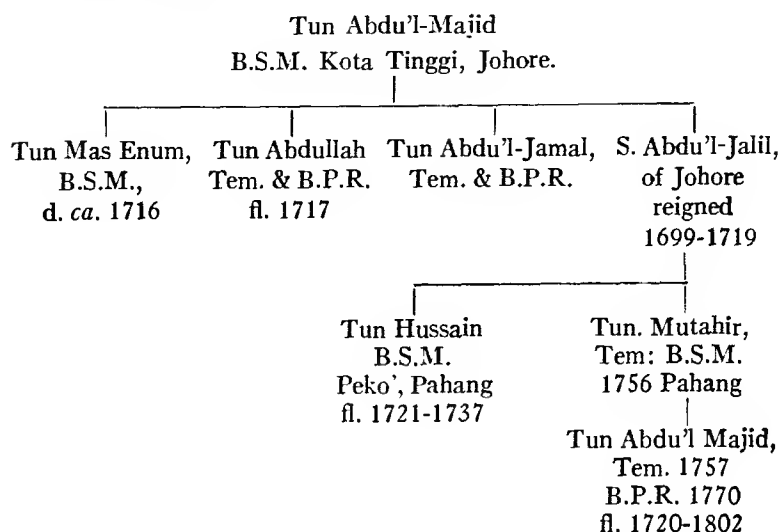
Kaya Laksamana, son of *Paduka Raja*, and by Orang Kaya Temenggong *Paduka Tuan*, son of *Dato' Paduka Raja* (Netscher, Ver. B.G. dl. XXXV, 1870, pp. VII and VIII):—here he signed before the Bendahara and along with two chiefs, who were apparently his own sons. Dutch authorities say that this “troublesome and malicious *Paduka Raja*, whose evil deeds and plans the Johorite himself had detested” died in Trengganu in 1688, a refugee from Riau. “The Laksamana promoted *Paduka Raja* died in Trengganu in 1009 A.H.,” says the *Hikayat Negeri Johor*. The Bendahara Sri Maharaja who signed the 1685 treaty was Tun Habib Abdu'l Majid, and is almost certainly the Bendahara buried at Padang Saujana, Kota Tinggi. He removed the young Sultan Mahmud from Riau to Kota Tinggi and signed another treaty with the Dutch on 11th April, 1689 (Netscher, pp. VIII—XI). According to the *Tuhfat al-Nafis* he died on Thursday, 7th Muharram, 1109 A.D. in the year *dal* (=1697 A.D.). It should be noted that Habib is an Achinese title for Sayids.

The Muar genealogy says that a Sayid Idrus came from the Hadramaut to Acheh, where he settled at Kampong Pasir. His son, Zainal-Abidin went to Johore and married al-Marhum Kaishi (كيشي) —?—=*ka-Acheh*—of Kota Tinggi, who bore a son Maharaja Sri 'diraia, who married the daughter of a Muar chief and begat three children—(a) *Dato' Pasir Raja* who was given Muar by Sultan Mahmud (reigned 1685—99) as his sister's dowry and whose descendents have always been its Temenggongs, (b) Bendahara Padang Saujana—who became Sultan of Johore! (*sic*)—and (c) Marhum Bakal, a girl who married the mad Sultan Mahmud. One story (Netscher p. 48) says that Enche' Apong, daughter of the Laksamana, swore in 1699 that she was not with child by the murdered Sultan Mahmud, and being concealed by her father till she had born a son let him hand the child over to the Raja Negara, chief of Singapore, who in turn gave him to the Temenggong of Muar. When the child was seven years old, the Temenggong having to go to court took the boy to Johore to show to the Laksamana. The child was so like Sultan Mahmud and showed such a strong inclination to visit the Sultan's grave, that Sultan Abdu'l-Jalil got suspicious and the Laksamana handed the future Raja Kechil (pretender to the Johore throne) over to a Minangkabau trader to take to Sumatra. It is interesting to note that Raja Kechil was a candidate put up to recover for the Laksamanas the power they had lost to the Bendaharas since 1688.

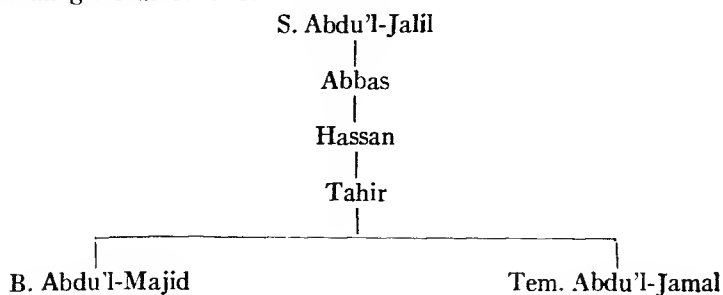
The genealogical tree even of the Bendaharas and Temenggongs of the XVIIIth century is still an insoluble problem. Chronicles generally give the title without the personal name. Sometimes there were Bendaharas of Trengganu as well as of Pahang and perhaps Temenggongs of Riau as well as of Johore. There were quarrels between Bugis and Malays that left historians biased.

Bendaharas travelled all over the Riau-Lingga territory, so that it is sometimes hard to say if one of these officers is a Riau officer or come temporarily from Pahang. At least one unknown holder of the title Indra Bongsu became Bendahara.

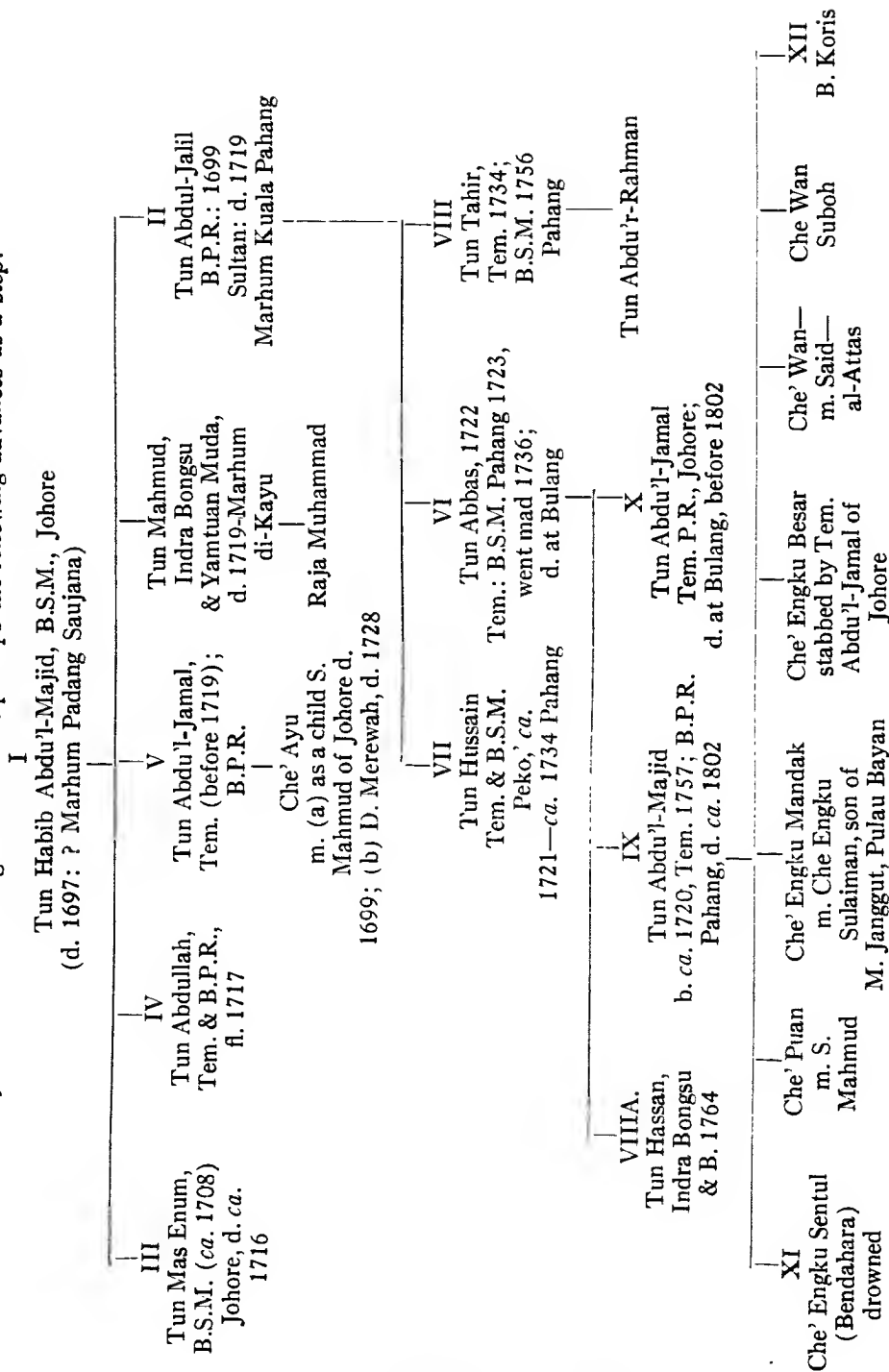
In JRASMB., 1931, pp. 32, 33, Mr. R. J. Wilkinson suggests the following tree:—

But this pedigree omits names mentioned in the *Tuhfat al-Nafis* and elsewhere:—Tun Abbas who lived in Riau and went mad in 1736 A.D. (*Tuhfat*), and Engku Raja Indra Bongsu appointed Bendahara Sri Maharaja (when Daeng Kemboja became Yamtuan Muda) in 1748 (28 Rajab 1161 A.H.; Meursinge's 'Maleisch Leesboek' 3rd ed., Leiden 1880, pp. 43, 44 and van Ponkel's CCCLVIII) and Tun Hassan, who was first Indra Bongsu and then by 1764 Bendahara Pahang (*Tuhfat*). Abbas is mentioned in the old Johore pedigree (Wilkinson's History of the Peninsular Malays, 3rd ed., 1923 p. 82) and Abbas and Hassan are both found in the Pahang tree (JRASMB., 1926, p. 335) which Mr. Linehan gives as follows:—

Any tree must still be guess-work but perhaps the following advances us a step:—

Abdu'l-Majid had 16 children in all. The last three given here were the children of humble mothers (*orang kechil*) (Johore MS. described below).

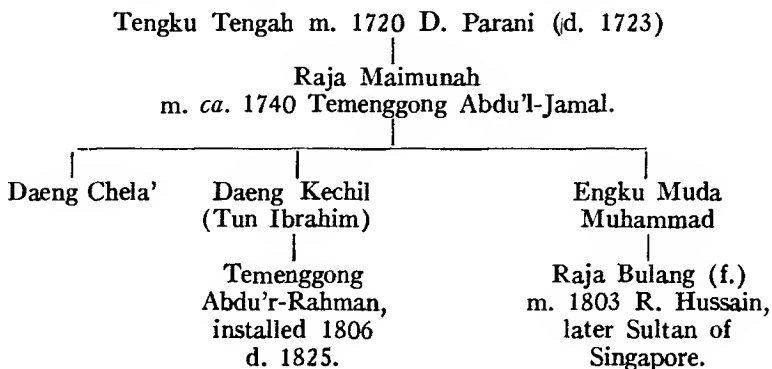
The parentage of Tun Hussain (VII) is taken from the *Hikayat Nēgēri Johor*: he was "brother of Sultan Sulaiman on his father's side." After installing Sultan Mansur Shah as ruler of Trengganu, Sultan Sulaiman returned to Riau "followed by a son of Bendahara Tun Hussain and by the old Bendahara of Pahang" (*Tuhfat*). Both the Johore and Pahang trees make Abbas (VI) a son of Sultan Abdu'l-Jalil:—Wilkinson makes Tun Tahir (VIII) another son of Sultan Abdu'l-Jalil: I have no alternative suggestion. A Johore MS. *Hikayat Kerajaan*—Compelled for Maharaja (*sic*) Abubakar "from Raja Haji Ali's larger work and the tales of old men"—relates that in 1722 Tun Abbas became first Bendahara of Pahang, though the *Tuhfat* implies that he went mad at Riau. A Batavian MS. (van Ronkel's CCCLVIII), the *Sejarah Raja-Raja Riau*, tells how Tun Abbas was made Bendahara Sri Maharaja when Sulaiman was made Sultan Sulaiman Badr-al-alam Shah (*i.e.* 4th October, 1722). The parentage and name of Engku Raja Indra Bongsu, who was Bendahara at Riau in 1748, I cannot trace: was he Tun Hassan? The parentage of Tun Hassan follows Linehan's Pahang tree. The same MS. and Sultan Abubakar's genealogy (Wilkinson's History, p. 82) make Tun Abdu'l-Majid (IX) a son of Tun Abbas (VI) and the former relates how after investiture as Bendahara at Lingga Abdu'l-Majid's eldest son, Che' Engku Sentul, was drowned when entering the Pahang river to take up office. The *Hikayat Nēgēri Johor* mentions a Tun Abdu'r-Rahman as son of Temenggong Tun Tahir and immediately after him mentions a Tun Abdu'l-Majid, who however is not described as the Temenggong's son:—"There were in Pahang (between 1733 and 1740) the Bendahara Tun Hussain (brother of S. Sulaiman on the father's side), Tun Abdu'l-Majid, Raja Muhammad son of Raja Muda Mangkat di-Kayu ٢١ —, Tun Sulong Muda son of Dato' Paduka Maharaja etc." The Pahang tree the *Hikayat Nēgēri Johor* and the Johore MS. all describe Abdu'l-Jamal as Temenggong Riau and the last says that his title was Paduka Raja, that he was the son of a Paduka Raja, Tun Abbas, and that his grave is at Bulang.

So much for personalities. As for dates Wilkinson gives the references for I, II, III, IV, VIII and IX. The title of Hussain Bendahara Peko', Wilkinson points out, appears in a 1734 Dutch treaty viz. Sri Maharaja: the *Hikayat Negeri Johor* says he was Bendahara and Tun Mutahir was Temenggong of Pahang when S. Sulaiman went there after the installation of Mansur Shah as Sultan of Trengganu—the *Hikayat Negeri Johor* gives that date as 1740 though other authorities say 1733—and the *Tuhfat* relates how in 1721 Raja (later Sultan) Sulaiman went to Bendahara Peko' of Pahang for reinforcements against Raja Kechil. The *Tuhfat* says it was by the advice of Bendahara Tun Abbas that Daeng Merewah was made Yam-tuan Muda and the Bugis chiefs married the sisters of Sultan Sulaiman: it adds that in 1736 he went raving mad. As regards Tun Hassan the *Tuhfat-al-Nafis* alone gives us a date which appears to be too late or too early, if we consider the Pahang tree. From the evidence perhaps the list of Temenggongs should be approximately as follows:—

1699—1707	Tun Mas Enum	S. M.
1708—1716	Tun Abdullah	P. R.
1717—1718	Tun Hussain	S. M.
1718—1721	Tun Abdu'l-Jamal	P. R.
1722—1723	Tun Abbas	S. M.
1724—1734	Tun Hassan	? P. R.
1734—1750	Tun Tahir	S. M.
ca. 1750—1770	Tun Abdu'l-Majid	P. R.
?	?	S. M.
— ca. 1792	Tun Abdu'l-Jamal	P. R.
1792—1806	Engku Muda (not installed)	
1806—1825	Tun Abdu'r-Rahman	S. M.

The list of Bendaharas is far harder even to guess. Dutch treaties cited by Netscher show that there was a Bendahara Sri Maharaja in 1713 & again in 1745 & 1756. The alternate rotation of titles gives difficulty:—only a chance reference to the drowning of Che' Engku Sentul after his installation at Lingga saves us from two Paduka Rajas following one another and accidents may have happened to other earlier holders. Apparently Tun Hassan and an old man were Bendaharas at the same time. Tun Abdu'r-Rahman got the title before the death of Engku Muda. More than one Bendahara appears never to have been a Temenggong but instead a Raja Indra Bongsu. Chances and changes must have been manifold, as most of the holders must have succeeded to the office in late middle-age.

Tun Abdu'l-Jamal according to the *Tuhfat* and the Johore MS. married Raja Maimunah daughter of Raja Tengah (sister of Sultan Abdu'l-Jalil) by her husband Daeng Parani and the pair had three children:—

Daeng Parani died in 1723 so that his daughter must have been nubile in 1740. Abdu'l-Jamal's elder brother died very old about 1802, so that Abdu'l-Jamal was probably born in the early '20s. Engku Muda would be born between 1740 and 1750. Of him the Johore MS. has an interesting account:—

"In 1207 (= 1792) S. Muhammad Shah of Linggi handed Riau over to the governance of Engku Muda Raja Muhammad son of Dato' Temenggong Abdu'l-Jamal, who came from Siantan and opened Tanjong Unggit (اوڭگت). He and the Raja Muda (Yamtuan Muda Raja Ali) "disagreed and came to fighting. So on Monday 16th Jemada'l-awal 1218 the Sultan came and settled the matter and gave Riau to the Raja Muda. But Engku Muda had the rank of Temenggong and governed Riau and Johore, refusing however the title of Temenggong. 'If I can't be Raja Muda, I don't want a title. But all the islands and islets and Johore are under me and certainly Pahang belongs to my 'father' (*ayah-ku*) Dato' Bendahara Abdu'l-Majid: for today the Sultan no longer heeds Malays but lives at Lingga and gives Riau to the Raja Muda. Look at our case. We ought to own (*memilek*) the country because we are co-inheritors (*sa-pusaka*) with the Sultan. Why should he do as he likes. Like him we are descended from S. Abdu'l-Jalil (*Marhum-Kuala Pahang*) and custom ordains we rule the country and how can he stop us? Although I am not installed who shall object to my rule? If Engku Abdu'r-Rahman wants to be called Temenggong, let him seek audience at Lingga. I won't! If I die, you, Engku, will rule the islands and never lose Johore because to my mind if the Sultan behaves like this we've got to look after ourselves or be worsted (*kẽchewa*). Moreover the man who did most to wrest Johore from Raja Kechil of Siak was our

1932] *Royal Asiatic Society*.

grandfather Bendahara Tun Abbas and our grandmother, daughter or Marhum Mangkat di-Kuala Pahang, so that she consented to marry our grandfather Upu Daeng Parani'. . . . When Engku Muda ceased speaking, Abdu'r-Rahman said 'True. Please God I'll remember.' The Sultan heard of these remarks and came and told Engku Muda not to be hurt. 'As for the islets and Johore, do you, Enche' Muda and 'Drahman, take them.—I mean Temenggong Abdu'r-Rahman. And Hussain, my son, do you, Enche' Muhammad, do as you like with him—as you and Drahman like. Abdu'r-Rahman I'm giving to the Raja Muda, for he will succeed me. I hope that Enche' Muda and Drahman and all your relatives and Dato' Bendahara Abdu'l-Majid of Pahang will not desert me.' Engku Muda replied. 'True but if we do not assert ourselves, we are lost. You and your son will be Sultans but we though Bendaharas are slighted.' Then Engku Muda circumcised Tengku Hussain and married him to his daughter Raja Bulang. And the Sultan went to Riau and married Raja Hamidah (1218=1803). In 1221 the Sultan installed at Lingga Abdu'r-Rahman as Temenggong Sri Maharaja and Tun Ali as Bendahara Siwa Raja of Pahang in place of his father Tun Koris."

Netscher supplements this with a contemporary Dutch account of Engku Muda. In 1800 the Yamtuan Muda, Raja Ali, and Engku Kraing Talibak took Riau and Engku Muda fled to Bulang. In May 1801 Engku Muda blockaded Riau with eighty large vessels of which half were Ilanun. In 1801 the Bendahara of Pahang went to Bulang to make peace between Raja Ali and Engku Muda. He failed and the Sultan called them to Lingga but Engku Muda declined to risk it. His letter of refusal was signed, 'Engku Muda, Raja of Bulang and Bintang, ex-Sultan of Riau.' In 1802 the Sultan decreed that Raja Ali, aided by Daeng Talibak, should rule Riau for life only and that the office should not be hereditary, and some such arrangement in Bulang was decided for Engku Muda. Neither of the parties liked it. Daeng Talibak left in an English ship for Malacca apparently to solicit British intervention. On 3 September, 1803 the Sultan sailed from Lingga to the island of Bulang, met Raja (or Engku) Muda, Daeng Talibak and the Sultan of Siak and made peace between the Malays and the Bugis. On 21 December 1804 the Sultan settled Raja Ali as Yamtuan Muda at Penyengat where he died on Pulau Bayan in 1805—his widow, Ratu Mas, set up as a pirate with four ships! Raja Ali was succeeded by another Bugis, Raja Jaafar, a son of Marhum Ketapang.

Superficially everything about Engku Muda suggests Bugis descent. The old Malay honorific 'Tun' has gone: in place of it we get Che Engku and for his 'brothers' the Bugis title Daeng. Wilkinson suggest (History, p. 83) that Tun Abdu'l-Jamal had a daughter who married Daeng Kechil, a Bugis, so that her descendants naturally bore Bugis titles. Daeng Kechil never was

Temenggong but Netscher agrees with the Johore authorities in saying (p. 243) that Engku Muda was the son of a Temenggong. The *Tuhfat* says:—"The English took over Malacca and left Riau to Sultan Mahmud who entrusted it to Engku Muda, Dato' Temenggong, and lived at Lingga." The Dutch and the Johore MS. paint him as the Malay claimant to the office of Yamtuan Muda, vaunting his descent from Sultan Abdu'l-Jalil's family: if the Johore pedigree is correct, he would be descended from it on both the paternal and the maternal sides. An explanation of the Bugis titles of his 'brothers' might be that the children took the (in Riau) higher Bugis title of their grandfather, Daing Parani. The practice exists today when the mother is of exalted rank. Engku Muda must have depended on his mother's descent rather than on his father's when he claimed to be eligible for the office of Yam-tuan Muda. He was a difficult problem but he must have been of high rank on both sides for Sultan Muhammad to hand over to him his own eldest son Raja Hussain for circumcision and marriage especially as at that time Raja Hussain was apparently regarded as the heir apparent. (Buckley's 'Anecdotal History of Singapore,' Singapore 1902, pp. 22-24). It is said of Raja Hussain as of Engku Muda that he had a Malay father and a Bugis mother. When in 1863 Raja Ali was consulted by Temenggong Abubakar as to his eligibility for the throne of Johore, that pro-Bugis court genealogist replied that the step to sovereignty was easier for him than for the Bendahara of Pahang. I can imagine no other explanation of that oracular remark than that unlike their relatives in Pahang the Temenggongs were not only Malay nobles but possessed Bugis royal blood in their veins. In deference to Riau-Lingga opinion Wan Abubakar assumed in 1868 the title of Maharaja only. In 1883 Sultan Sulaiman last of the descendants of Sultan Abdu'l-Jalil in the male line died and there was an interregnum of two years before the Sultanate of Lingga was conferred on Raja Abdu'r-Rahman, who inherited through his mother, great-grand-daughter of Temenggong Abdu'r-Rahman of Singapore. Maharaja Abubakar then assumed the title of Sultan.

Note.—The Johore MS. has two passages on Engku Muda of Bulang. I have translated one: the other I give here in Malay:—

Datang kapada masa S. Muhammad Shah Engku Muda ibni Temenggong Abdu'l-Jamal ibni Bendahara Paduka Raja saudara baginda Sulaiman itu dudok di-dalam mertabat Temenggong tetapi tiada bergelar sa-kadar di-panggil akan dia Engku Muda kerana ia tiada mahu jadi Temenggong: yang dia hendak jadi. Raja Muda juga tetapi tiada di-turutkan oleh Sultan Muhammad Shah akan kehendak-nya itu, kerana keturunan ganti Raja Muda dari pihak baka raja Bugis itu sudah ada serta pula sudah berchampur-champur

1932] *Royal Asiatic Society.*

nasab dengan anak chuchu Marhum yang mangkat di-Kuala Pahang. Maka dari sebab demikian itu pindah-lah Engku Muda itu dudok di-Bulang serta mengator diri-nya di-situ dengan kekerasan dan beberapa perahu peperangan-nya yang di-sediakan. Maka didalam antara yang demikian itu datang kerap-kerap dari pihak Raja Siak hendak mendatangkan pergaduhan dan bongkak ka-atas Raja Muda yang di-Riau itu, tiada-lah di-beri oleh Engku Muda itu kerana Raja Muda itu pun sudah berkerabat dengan dia sa-belah Bugis. Maka kesusahan-lah kapada baginda Sultan Muhammad Shah akan perchederaan hati di-antara mereka itu sakalian, pada sa-kali-persetua titah baginda itu kapada Engku Muda, 'Ada-lah bagi kita dua anak laki-laki, sa-orang bernama Hussain dan sa-orang bernama Abdu'r-Rahman. Pada niat hati-ku yang Hussain itu pulang-lah kapada Engku dengan anak saudara Engku Abdu'r-Rahman dan yang Abdu'r-Rahman biar kapada Raja Muda.' Maka di-terima-lah oleh Engku Muda akan titah itu dan kemudian di-ambil-nya akan Tengku Hussain itu ka-Bulang lalu di-khatankan-nya, kemudian di-kahwinkan-nya dengan putera-nya yang bernama Raja Bulang, ia-lah yang di-panggil Engku Puan Bulang. Maka sa-kali persetua kata Engku Muda kapada anak saudara-nya Tun Abdu'r-Rahman itu menyurohkan dia jadi Temenggong Johor, kerana Johor itu sudah ada tertinggal, "Kerajaan tiada sana, supaya kita ambil sa-kali akan Johor itu jadi bahagian milek kita, lagi pun yang bapa saudara kita Bendahara Abdu'l-Majid pun telah menaruh tangan atas negeri Pahang." Kemudian daripada itu tiada berapa antara-nya Tun Abdu'r-Rahman itu pun di-lantek-lah oleh baginda itu jadi Temenggong Sri Maharaja Johor tetapi waktu itu ia dudok di-Bulang juga.—Arakian kemudian daripada mangkat Engku Muda itu berpindah-lah Temenggong Abdu'r-Rahman itu ka-Singapura."

Some Malay Studies.

By R. J. WILKINSON, C.M.G.

Malay Beginnings.

On the Kendeng Hills near Trinil in Java a monument marks the spot where in A.D. 1892 Dr. Dubois found part of the calvarium or brain-pan of a being half-ape half-man. From this bit of bone he was able to deduce that the brain of his *Pithecanthropus erectus* was smaller than that of any existing type of primitive human being though larger than that of an anthropoid ape. Six years later he uncovered in this same Trinil soil the remains of many animals—contemporaries of the ape-man,—older forms of beasts still found in Java such as the tiger and the rhinoceros and even of mammals long extinct there such as the anoa and the hippopotamus.

We do not know precisely when this ape-man lived; but between him and the coming of the first negrito there must have been a huge interval of time. Who were the beings,—ape-men or early men,—who peopled the Malay islands during these many millenniums of which we have no knowledge? Conjecture is useless. None the less, if we are tempted to write down any folk as “aboriginal” or “indigenous,” it is well to recall the monument put up to the find at Trinil.

Even now in the Peninsula we know that there are folk backward enough to suggest a hasty comparison with the ape-man of the Kendeng Hills. This is what a Malay, the well-known writer Abdullah Munshi, says of the *Jakun* whom he saw in Naning, not twenty miles from the town of Malacca itself:

“When I saw them I could do nothing but wonder, wonder, wonder and praise God Whose might alone could make men differ from us as much as they. For I saw that they were men in shape just as we are, but in manner mere animals, and even lower than animals, for the beasts of the field know at least how to keep themselves clean. They had matted hair; but I could not tell its hue, so plastered was it with dirt and tree-sap; it looked like tree-bark; God alone knows what lice and maggots were in it! They wore no coat, no skirt; not a stitch of cloth was upon them; only a strip of bark no bigger than a man’s hand to serve as a loincloth and cover the privities. Their moustaches and beards were unkempt, all through life unshaven, untended; their skin was not like human skin as dirt was in layers upon it. When told to approach they stood in a cluster round a tree, one huddled up against the other and a child clinging to its mother’s neck. They all looked as if they wanted to run away and sat twittering to one another like quarrelling birds—God only knows what they were saying!”

The speech of these wild men turned out to be a Malayan dialect akin to the tongues of similar nomad-hunters in Sumatra though puzzling to town-bred Malays like Abdullah. It shows us that all these primitive savages are "Proto-Malays" in the narrowest sense of the term. We do not mean thereby that these Proto-Malays are "pure-blooded" or a "racial element." Purity of blood to a small community means inbreeding and extinction. Most savages kidnap slaves from their neighbours and intermarry with them,—a custom that plays havoc with their physical type. It matters little; a Malay is a man of Malay speech and habits and not a somatological formula. The cranial index of these Proto-Malays averages less than 80. Hagen gives 79 for the Sumatran Kubu; Boden Kloss 76 for the Kenaboi Mantra of the Peninsula.

The civilised Malays are more mixed still in their blood; they owe their culture to the coming of foreign settlers with whom the Proto-Malays lived peacefully and intermarried. Old inscriptions in a South-Indian script lead us to believe that the settlers up to about 750 A.D. came from the Deccan. After 750 A.D. we find plain signs of Indo-Chinese influence in script, language, art and religion. From 1500 A.D. onwards we read in history of settlers from Arabia, Chirā and all parts of India; and the Malay dynasties of the present day are of Indian, Arabian or Bugis origin. There is no such thing as a Malay "racial type;" and the expression "the real Malay" must be used with caution. One thing too is plain. The higher cranial index—82 or more of the present-day civilised Malay is due to some historic foreign strain (probably the Indo-Chinese for the Malay is cranially very like the Cambodian or Siamese) and should not be traced to an indigenous "Proto-Malayan" element as told us by Dr. Haddon. The primitive Malay has a lower index than the Malay of the towns. As against the Kubu's 79 and the Mantra's 76 Hagen gives us an index of 80 for the Minangkabau Malay, 81 for the Selangor Malay, 82.3 for the South Perak Malay, 83.6 for the East Coast Malay. Jousra in his monograph and the Encyclopaedia of Netherlands India in its article on the Minangkabau Malays give their cranial index as 82 and 82.18 respectively.

Why did the foreign settlers come? The primitive Malay is an asset to commerce and has economic worth. He knows his forest and where its precious products may be found: gums, dammars, bezoars, camphor, dye-wood, scented or ornamental wood, rhinoceros-horn, gold-dust, ivory, peacocks. In the old trading records of the Chinese we hear of all these things being brought from the Indian Archipelago. Even to-day the Dyaks who trade with foreigners look upon the *Punan* nomad-hunters in their midst as an asset of value just as in 1864 Sultan Jafar of Perak made over Larut to the Mantri "with all its Chinese and Dutch." To make full use of the trade in jungle produce the merchants had to open stores

or marts on the banks of the great rivers as in later years the Europeans were to open factories " at Bantam and Batavia. It was the trade of two thousand years ago that brought civilisation to Malaya.

The work of training these primitive nomad-hunters may be seen and studied even now. In the Negri Sembilan the *Jakun* are honoured as the original lords of the soil; and wherever they chose to accept Malay culture were taken on a footing of equality into the " Malay " *suku* or clan of the Biduanda, a clan numerous and powerful. And against Abdullah's contemptuous account of the men who were " lower than the beasts of the field," we may cull from Malay romance the following reproof to a girl who sneered at a negrito,

" Oh, don't disdain a crooked jack,
A jack has many a luscious pod;
Nor curse a man for being black;
He may be black and dear to God."

As a further account of the Proto-Malayan nomad-hunters let us shorten a Dutch description of the " Kubu."

On the brink of a Sumatran river we pass a Kubu hut: a lean-to roof of thatch, with walls of bark and a floor of strips of bamboo. Upon this floor, raised some feet above the ground, sleeps the Kubu household along with its dogs and fowls. Under it a fire smoulders. At the first break of day a skinny apathetic figure wearing a loin-cloth of bark drops wearily from the hut and stirs up the embers to warm the morning meal. A little later the whole family—lean, listless and scurfy with itch—eat what is to be had and set out in the jungle to forage for more. If unlucky they go supperless to bed; if the ill-luck lasts they may starve. Death and sickness are always in their eyes. Death and sickness they put down to evil spirits against whom their shaman alone can screen them. Such is life as the Kubu knows it.

Once more, let us quote the good Father Borie who worked for many years as a missionary among the Proto-Malayan Mantra.

" Savage life to which morbid speculators would wish to see man brought back—the golden age so extolled by poets—is in reality nothing but a life of misery, helplessness and unreason."

It is a wonder to many that human beings can exist at all in the forest-swamps of the Equator. " Are you never taken by tigers," asked Abdullah.—" Well, now and again some one comes to grief before he can use his blowpipe: but tigers, as a rule, shun our woodlands; they fear our poisoned darts." Father Borie tells us that even a Mantra child would take a lighted torch and walk fearlessly through the jungle. When benighted a Mantra coils up between the buttresses of a tree, screens himself with leaves and goes to sleep. In places where wild beasts are most dangerous the wild men build platforms high up on trees and spend the night there with their dogs

and other belongings. Abdullah looked into their bags to see what they ate. He found a monkey's thigh, python-flesh, yams, fruit, a few condiments, tobacco and areca-nut. "And do you never wash or scrape the dirt off," said the irrepressible Abdullah.—"Well, we don't pour water on our bodies but we get wet when it rains; were we to wash at other times we should be ill as we are not inured to water." The layers of dirt are too thin, seemingly, to protect their wearers from flies and gnats; and the Mantra and Kubu sleep in the smoke of fires to keep mosquitoes away. It is certain that ringworm and itch torment unceasingly the lives of these poor primitive souls.

By what strange line of evolution did men of this listless and backward type grow into the artistic and intelligent Malays of to-day? In the first place there is a certain process of selection at work. When the Minangkabau settlers came to the Peninsula the best of the Proto-Malays copied their culture and became the "Biduanda;" and it was only the irreclaimable elements that fathered the modern Mantra and Jakun. Again, the Proto-Malays are not shy of strangers as are the Perak Sakai who shut themselves up in mountain-valleys and forswear all dealings with the outer world; they show friendly feeling if they are treated with kindness,—and the early Indian settlers, who came to trade, were anxious to please their customers. Lastly even in the wildest tribes there are always elements of progress.

Dr. Hose's account of the *Punan* nomad-hunters of Borneo reads exactly like a sketch of the forest-nomads of Malaya. It seems likely indeed that the two great islands of Sumatra and Borneo (and others as well) were peopled by folk of a "Proto-Malayan" culture before the coming of the so-called "Indonesians." These last were warlike mountaineers with great artistic gifts, but given to headhunting and (in one case) to cannibalism. It may have been that the earlier peoples copied in one or two places some features of the culture of the newcomers. That, at least, would explain the Minangkabau tribesman who is a mountain-dweller with a high sense of art, yet speaks Malay and rejects head-hunting. But this problem lies outside our present theme which is to find among the Proto-Malays certain root-features of Malay belief.

Illness, according to the Kubu, is the work of devils against whom the shaman alone can protect him. "If the Mantra are ill," says Father Borie, "it is a demon who is the cause of it." We shall see this idea again and again in Malay thought.

"The Mantras hold that every mountain has its good and bad spirit and that every mountain is a wishing-place." We shall hear more about this theory.

The Kubu make offerings to their evil spirits on curious open-work creels known as *anchak*. A Malay *anchak*, used for the same purpose, is pictured in Mr. Skeat's book on Malay Magic.

The Proto-Malayan sea-gypsies or Orang Laut put offerings to evil spirits on gaily decorated model-boats which are then cut adrift to sail out to sea taking the evil spirits along with them. One of these model-boats actually sailed into Singapore harbour to the great terror of the credulous Asiatic population who objected to the grisly immigrants it was supposed to bring. Whatever may have happened to the passengers the vessel itself found a resting-place in the Singapore Museum.

The Kubu believe in the evil spirit or vampire known to Malays as the *puntianak* or "child-killer." This demon plays a great part in Malay Belief.

There is one custom, trivial in itself, that shows a plain connection with Proto-Malayan habits. A large round ear-stud like a silver coin is worn by a Malay girl at her wedding, only to be taken off a few days later. It is not worn at other times and is looked upon as a token of the bride's maiden state. Malays cannot tell us, why it should have this meaning. A Dutch writer (van Dongen) has given us verses used at a Kubu marriage-ceremony that show the discarding of the ear-studs to be the main feature of the rite itself. One of these ear-studs is known as the "palm-leaf;" why? Among the Mantra, "Parents bore large holes in the ears of their little girls which are meant to hold silver ear-rings; if they cannot get these they fill them up by means of tender banana-leaves rolled up into a spiral form." So says Father Borie, who adds that his more sophisticated girls saw little to admire in the ornament and were giving it up. But the habit of making huge holes in the ear-lobe is still in vogue in Borneo where weights are attached to ear-rings to distend the lobe still further. To the modern Malays, as to us, this distension is hideous. But the practice takes time and needs appliances; and the spiral-spring ear-stud is one means of enlargement. It began when a girl was young and was only given up when she was married. The custom is dead: the symbol survives.

These *subang* or ear-stud emblems of the maiden state betoken also a clash of ideas between the "Indonesian" and the "Malay." To the latter it is a slur on a girl "to wear the *subang* and not be a maid." Among the sea-gypsies of Mergui a girl weds her first lover and the bond is one that is lasting. Far otherwise is it among the so-called "Dyak" tribes. There a girl may have many lovers and escape all blame, but when she is with child the father marries her. Are we to say that the Proto-Malays are "moral" and the Indonesians "charitable to human frailty?" It is no matter of morals. To one race marriage is the link between husband and wife, to the other it is the bond between father and mother.

The Adat.

There is a Malay book named "the Priceless Gem of the Law of the Minangkabau World." In plot it is the tale of a young reformer who tried to "hustle the East." Having been to a funeral

among his own folk he saw that every mourner brought along with him the gift of a pall. Why? No one quite knew why; but it was the rule, the custom or the law,—for the word *adat* means all these things. He made up his mind to do away with this absurd *adat*, for what can a dead man's relatives do with fifty or sixty palls? He little knew his World of Minangkabau.

Our young reformer was a territorial Chief. He called together his tribal councillors and put it to them that the law should be altered and that every guest should bring rice with him as a little gift towards the funeral feast to which he was bound to be bidden. Minangkabau Headmen are slow thinkers who dislike change; still as they failed—on the spur of the moment—to find anything to say against a commonsense proposal, they made non-committal speeches and let their chairman have things his own way. One of the Elders indeed had the repute of being “a deep pool of intellect, a sea of brain;” but it was part of his wisdom always to stay away from Council Meetings. “Thought,” said he, “is the Lamp of the Mind; calm reflection is the Heaven of the intelligent; a bull's eye of wisdom is not to be scored at the first shot.” Time would show up the folly of young men in a hurry.

Surely enough an old lady came along to the next funeral with a pall in her hand. She was told to take the illegal thing away. To this she demurred; she was receiving hospitality and was bound to make a return. Did she not know that the custom had been changed? Yes, she had heard from her neighbours something about a change; but what was she to do? After all, you cannot well give a dead man any gift except a winding-sheet; nothing else is of the slightest good to him. She ended by weeping bitterly at the thought of the wickedness of men who were trying to rob the dead of their due.

Under Minangkabau Law an offender is dealt with first by his or her family and tribal Elders. In this case the old lady was plainly guilty; she had admitted *dago-dagi* or flouting the Chief's orders. Such an offence is serious.—punishable, indeed, in extreme cases with death. The Elders were in a dilemma. They rather agreed with the culprit; and they knew well that old women are a power in Minangkabau where all home-life is governed by Councils of Aunts. In their bewilderment they set off to seek advice of the “deep pool of intelligence, the sea of brain,” who had once again proved his canniness by staying away from the fatal council-meeting.

The old reactionary had been waiting for his chance. “Our customs are the work of men of old,” said he; “though they look unlovely they are not without beauty; where they seem to harm us they have their use; without our forefathers we should have had no Law. The *Adat* was not made up in a day nor yet in a week or month; for years was it tested and assayed, item by item, the good being weighed against the evil, agreement being sought in all.

Then when everything was settled our ancestors bound themselves by an oath on the *bisa kawi* not to abate one jot or tittle of Custom but to hand it on unimpaired to their successors for ever and ever, as long as crows are black and water flows downward and Mount Merapi holds its head aloft. My boys, if you change anything that your fathers did you will incur the curse of the *bisa kawi*. You will be as trees without roots; you will put out no shoots; you will be riddled by beetles between shoot and root. You will find no comfort in life and no hope in death; for what the Men of Old laid down they established for once and for ever."

In face of a curse of this sort—all the more awful because no one can hope to know what the *bisa kawi* was—the tribal headmen felt that a few palls more or less were a small matter. They dropped the change, so that their trees should go on putting out shoots and drawing sustenance through roots. They looked on the Law as a haunted thing. Even in the Sultanates men did the same. "Cannot you alter your wretched customs," said the enlightened Munshi Abdullah in Pahang.—"These customs," said the people, "are survivals of the past; whoso changes or breaks them is struck down by the ghosts of the Kings who made them." "My father tried again and again to better the system of coinage," said the Pahang Ruler's son," but the tigers took to man-eating and the crocodiles did the same; so he had to go back to a system which is co-eval with the beginnings of our history."

In this "priceless gem" of Minangkabau romance where are our sympathies meant to go? To the reformer-Chief with his commonsense proposal? We must confess that he made his law before his people understood it and were ready for it. To the Elder who never went to a Council-meeting because its decision was sure to be hasty and wrong? Without change there can be no progress. A Malay would say that both were right; "every man is right from his own point of view." Change is inevitable; yet changes weaken a law of which Malays have written that "transplanted it withers, uprooted it dies." They also create uncertainty, as in the *adat* of Sunga! Ujong of which men proverbially say two things, "I don't know" and "Good Lord;"—"I don't know," when they are asked what it is, and "Good Lord" when they are told.

What then is the real power behind Sumatran common law? and how comes it that the whole people are jurists? We cannot believe in such a fable as the story of the *bisa kawi*. The interest taken in Minangkabau—with its common law, its constitutional government and, above all, its matriarchate—is apt to make us forget that its old inherited sayings are not confined to law; they deal with everything: the ways of the household, the limits of the State, the etiquette of feasting, the traditions of old history, the beauty of a bride. A child learns them because they enter into all that he has to do; he is nurtured, as it were, on this crystallized wisdom

of his forebears. From the very first he learns to speak in parables, they are his life and the genius of his language.

Malay literature itself would possess little interest if it began and ended with the stilted compositions of modern professional writers. It has more age and originality than that. In the Straits Asiatic Journal for 1921 Mr. J. L. Humphreys published a long Malay speech of which every single line was an old saw well-known to the audience. Such a speech, impossible in English, is within the powers of a tongue as rich in ancient sayings as Malay; and when well composed is extremely effective, for a phrase can be richer in associations than a mere word. Every Malay bard, rhapsodist or orator has in his memory a store of the wisdom and wit of his forefathers. If he speaks of the coast, it is:

"Wherever the wavelets break,
And the sands of the shore are broken,
Wherever the beaches whiten,
And the sandbanks stretch to sea,
Where the wind blows into the estuaries,
And the polers work and the oarsmen ply,
And the traders sell and the merchants buy;"—

or of a wild desolate country:

Rice-land, yes,—but its fields have no embankments;
Waters, yes,—where no fish are ever seen;
A place of tumbled rocks and heaped-up-sands,
Where leafy climbers interwine and chafe,
A lonely scene where the ape howls and calls,
Where gibbons swing from branch to branch to drink,
A haunted bathing-place of shrieking ghosts;

or as in the famous passage of the slow-breaking of the Malay dawn:

Long had past the hour of midnight,
Lingered yet the coming daylight,
Twice ere now had wakening infants
Risen and sunk again in slumber;
Wrapped in sleep were all the elders;
Far away were pheasants calling;
In the woods the shrill cicada
Chirped and dew came dropping earthwards;
Now lowed oxen in the meadows;
Moaned the buffaloes imprisoned;
Cocks with voice and wings responded,
And with feebler note the robin;
Soon the first pale streak of morning
Rose, and upwards soared the night-birds;
Pigeons cooed beneath the roof-tree;
Fitful came the quail's low murmur;
On the hearth lay last night's embers,
Foot-long brands burned down to inches;
Heralds all of day's approaching.

Are we to write down this use of old sayings as a form of plagiarism or not? Malay is so rich in them that a native critic would object as little to the use of a saying that he had heard before as he would to a word that he had heard before. It is on the proper use of sayings (as with us on the proper use of words) that Malay criticism turns; and a speech so made up may be a challenge to others to better it,—if they can.

“What is this” (said Mr. Humphreys’ orator), “no answer? Surely a drum should be beaten at both ends, not at one end only? Have I been displaying fine clothes to the blind, showing off a fine voice to the deaf? Am I both to spin the top and peg it as well? If you can go higher, show me the branches; if you can go deeper, show me the roots.”

It was indeed the custom of Minangkabau to embody everything in its sayings. Quotation of old saws was a direct appeal to the ancient loyalties of the audience,

Goodly the bee, of golden wing,
Alighting on the flowery sprays;
Goodly the ancient song I sing,
A bond with bygone yesterdays.

But to realize to the full the force of such speech we should, as Mr. Humphreys says picture to ourselves the crowded feast, the concourse of strangers and the old man reciting (with gesture and beat of drum at each cadence of the rhythmical accented verse) his appeal to the sons of Minangkabau, now in an alien land.

The Alexander Legend.

“Raja Haji Yahya’s father,” said Sultan Idris of Perak,” worked out my genealogy for me. I have lost what he wrote, but can recall how it began. Adam had two sons,—Seth and Kaiomorz. I am of the line of Kaiomorz.” He was alluding to a well-known Eastern myth. But how has Kaiomorz, the Persian Deucalion or Adam, come to be taken as the forefather of Malay kings?

The tale is worth telling. In the second or third century B.C. there was published in Egypt a book that is without merit either as history or literature. It called itself a *Life of Alexander*. It made out Alexander to be an Egyptian, which is false; and clothed his deeds with miraculous details that are also untrue. It is known as the work of the Pseudo-Callisthenes because it is again untrue that it was written by Callisthenes the friend and comrade of Alexander. Yet this Greco-Egyptian Ananias has made more history than any writer of ten times his worth. His love of the wonderful redeemed his book from the drabness of the usual biography and gave it a vogue that makes its stories and characters crop up even to-day in the most unlikely places.

One example will be enough. The book tells us that Alexander made a journey in search of the Well of the Water of Life, a well that tradition located in the misty region of the Caucasus. Alexander failed to find it. His cook was luckier; chancing to picnic by a pond, he washed his meal of dried fish in its waters, upon which the bit of fish came to life and swam away. Divining where he was he drank deep of the Water of Life, kept his knowledge to himself and became an Immortal under the name of Glaucus of the Sea. As history has failed to record the names of Alexander's domestics the Pseudo-Callisthenes coined for this cook the name of "Andreas," which an Arab or Persian translator turned into "Idris," while rendering Glaucus by the word "Khizr" (glaucous, sea-green). We have turned "Andreas" into "Andrew." So we get from this legend the names of three great saints: our own St. Andrew, indirectly; Idris the Immortal, whom men confound with Enoch and Elias because ancient Scriptures make no mention of his existence; and the undying "Nabi Khizr," known throughout the Moslem World as the patron-saint of sailors,—and also to the West as "Ahasuerus" the Wandering Jew. To this day the humble Ma'lay fisherman calls the sole the "half-fish" or the "leavings of the Prophet's meal" because it escaped half-eaten into the Pool of the Water of Life.

The Alexander romance was translated freely into many languages: most of the medieval tongues of Europe, Syriac, Ethiopic, Armenian, Turkish, Persian, Arabic, Hindustani and even Siamese. It appeared in Malay early in the seventeenth century. Naturally it could not have travelled so far in time and space without being altered and expanded; and in its latest versions it is many times the length of the little book that the Pseudo-Callisthenes had written. It is to two additions or improvements to the story that we owe the belief in the Macedonian origin of the Malay kings.

The Persian translator of the tale did not take kindly to the idea that Alexander was an Egyptian. He chose rather to think that Alexander must have been a Persian, an Achaemenid of the royal line, if his worldwide conquests were to be accounted for at all. Philip of Macedon, said he, had given his daughter in marriage to Darius; Darius had divorced her, not knowing that she was with child. The two sons of Darius fought afterwards for the succession; the elder, Alexander, won. This tale took out of Persian history the slur of a foreign conquest and made of the Conqueror a descendant of the ancient Kaiomorz. It then seemed wise to a courtier to go a step further and bring the reigning Sasanian house into the same long line by tracing their descent from the conquering Alexander. This he did. To this day the royal cradle-song of Perak speaks of its princes as "sons of Alexander and Chosroes the Great" (*anak Iskandar Nushirwan*).

The early part of the Perak genealogy was worked up in Persia and recorded in books that must have been known to scholarly

Malays like Raja Haji Yahya's father. It is indeed set down in black and white in more than one Malay history. But it fails to tell us of the coming of any Sasanian princes to Malaya, a detail for which we must look elsewhere. Between Chosroes the Great and Sultan Idris of Perak there lies a gap of over a thousand years. How are we to bridge it?

One Malay rendering of the Alexander romance tells us that when the great Conqueror had overrun North Africa he came to a spot where the sea narrowed (Ceuta) and saw in the distance the mountains of Andalus (Andalusia). He then built a causeway, crossed the sea, and conquered the lands beyond it. A Malay reader would be wide-eyed at such a piece of history. Of "Andalus" he would know nothing; of "Andalas" (spelt in the same way) he would know much. He would know it as his own Sumatra, the land just visible on a clear day from Cape Rachado when looking across the straits. Alexander must have built a causeway to Sumatra, crossed with his army and conquered the island. He—or one of his descendant—must have been the mysterious prince who (according to all local folklore) came from the water, revealed himself in the mountains of Palembang and was welcomed by all Malaya as her King.

Did we not say that the Alexander legend crops up in the most unlikely places? In the British Museum's Handbook to its ethnographical collections we read, "It is said that as late as A.D. 163 a narrow causeway existed between Sumatra and Malacca." Surely some vestige of such a work—forty miles long—should still be visible to-day. There is, of course, no trace of it. Can we wonder at imaginative ancient Malays believing in the Callisthenes saga when one of its wildest stories is taken seriously by the stolid learning of our own British Museum?

The Alexander legend in Malaya is not myth. It is bad historical research, the work of men who tried to make events fit in with their idea of the course that events should have taken. It is like our own attempts to reconcile history with the measurements of the Great Pyramid or to prove the descent of the English from the Lost Ten Tribes of Israel. It lacks the dignity of legend. There is more of myth in the tale of the prince himself, the reputed scion of Alexander's race, who appeared on Mount Si-guntang-guntang at the foot of Mahameru and turned all the crops into gold. His true name is part of the hereditary State Secret of Perak; but a name, right or wrong, tells us little. Who and what was this prince?

"On the first day of moonlight of the month Vaishakha" of the Sakya era 608 (A.D. 686) a ruler or *datu* of Sri Vijaya cut upon a rock at Kota Kapur in the isle of Banka an inscription telling how he had put down a revolt in Java "which had failed in its duty to Sri Vijaya." The words are Sanskrit and Malay; the script is

South Indian; the *datu's* faith (we learn from a contemporary writer) was the Hinayana or Southern school of Buddhism. The latest known local inscription in this South Indian script is dated 732 A.D.

Next in date are three inscriptions of A.D. 775, 778, 782. All three record gifts by the ruler of Sri Vijaya to Buddhist temples. They are in a North Indian script; they are in Sanskrit only; their Buddhism is of the Mahayana or Northern school of Buddhism. They show that the ruler himself was a *maharaja* of the "Shailendra" line. As two of these inscriptions are in Central Java and one in Lower Siam they make it clear that the Maharaja's dominions were wide.

Is it not a fair inference that there was a convulsion of some sort in these Malayan lands between A.D. 732 and 775? Script, religion, royal title,—all are changed. A prince "from the Mahameru foothills"—for that is what Shailendra really means—did cross the sea from the North and establish a dynasty in Sumatra or Java. He was not of the line of Alexander; he never turned rice into gold. But, stripped of the miraculous, the old legend is true.

The Daulat.

There is much that is striking in the enthronement of a Malay king. Simple enough in outline the ritual has about it an air of old-world mystery that is bound to stir the heart of any stranger, however disdainful; while to Malays it is made far more solemn by the supposed attendance of a host of unseen presences, the tutelary spirits of the state. Needless to say it is replete with myth.

Let us picture to ourselves, for instance, the installation of a Sultan of Perak. The new ruler is historically the thirtieth of his line and traces his lineage to a dynasty older still. Traditionally he has a genealogy that goes back without a break to Adam. The main features of his enthronement date back a thousand years; and in some cases time has robbed them of all meaning and has left us with mere shadows of the past. We are, in fact, watching all that is left of the ceremonial of a dead civilisation.

The rite begins with the lustration of the new ruler. He sits on a banana-trunk while the Dato' Sri Diraja pours water on a banana-leaf so that it may flow over the Sultan's shoulders. Why is he bathed in a way more mindful of the jungle than the palace? No one knows; it has been so for years without number. The Dato' then repeats over him the *chiri* or installation formula "in the language of ghosts"—really corrupt Sanskrit—that no one can interpret, not even Dato' himself. Who is the Dato'? He is the Perak head of the very old family of the *Muntak Lëmbu* whose founder crowned the first of the Palembang princes nearly twelve hundred years ago and who claim to have installed every Malay notable from that day to this. He is the hereditary keeper of the *chiri* and shares with the Sultan alone the State Secret of Perak.

After he has been purified the new Sultan dons his royal dress and insignia and proceeds to take his seat upon the dais-throne. There he must sit absolutely still while the State Band plays five, seven, or nine *man*. Seven is the usual number. What is a *man*? Nobody knows; it is what the band plays at this time. Why must the Sultan never stir? Let Sultan Idris answer: "When I was installed," said he, "the widow of Sultan Ali came up and put a pad on my shoulder where the gold chain of the Sword of Alexander rested. She told me that the ghostly enemies of the State would be likely to pull at the chain so as to get me to make some unlucky movement. All this is mere superstition, of course; but I humoured her. And I am bound to add that I felt three inexplicable tugs while the band was playing the seven *man*."

Many Eastern Rulers are installed by beat of drum.

When the State Band has finished playing its chosen number of *man* an elder of the Mosque comes forward and calls for God's blessing on the new Ruler and his State and on what has taken place. In doing so he has to quote the all-important Koran-text, "Lo, I have appointed a Caliph to be My Vicegerent on Earth." This blessing makes the new prince more than a mere Eastern ruler; it makes him the Leader of Islam and clothes him with the *daulat* or special holiness of Kings. In the words of the royal cradle song of Perak,

"Our Prince indeed is a Prince of the Faith,
Divine is his greatness for ever."

All that now remains is that those present should do homage to the new Sultan. Individual homage can be paid by a courtier advancing for two or three paces, raising (at each step) his hands in the attitude of supplication; then dropping to the ground and shuffling slowly forward with hands lifted prayerfully till he reaches the Sultan; then ending up by touching the Sultan's knees with his forehead and lips or putting his head under the Sultan's foot. The greater Chiefs may do obeisance in this deliberate way; but the fealty of the rest of the assembly has to be rendered less slowly: the silver trumpet sounds its mournful note and all present cry out *Daulat tuanku*, "O King, live for ever."

This ritual has very old history behind it. Near Buitenzorg in Java is an inscription of about 375 A.D., the oldest in Java. It shows two carved footprints under which is written in Sanskrit, "These footprints resembling those of Vishnu are the footprints of Purnawarnam, reigning prince of the City of Taruma." To this day Malay royalty is spoken of as "foot," or "footstep," or "sole," or "shoe," or "sandal," or "underneath the foot (or sole or shoe)," or "dust under the feet," or some such expression. Even a Governor writing on equal terms to a Sultan (or a Sultan to a Governor) addresses "the noble footprints of our friend." The word has become a title of the highest distinction. But what it

means is that while a Sovereign is too exalted to be addressed directly he may deign to overhear what is being said to his "foot-prints," the place underneath his foot where a subject's head should rest in homage.

The word *daulat* has been translated already in two ways and may be rendered in three. In classical Arabic it means "long life;" it is the biblical saying, "O King, live for ever," and the modern, "Long live the King." As a form of homage it is as old as the civilised world. Before Malaya became Moslem the word for the king's "long life" was the Sanskrit *dirgahayu*; *daulat* and *dirgahayu* are still bracketed as synonyms by the learned. In popular speech however *daulat* has supplanted *dirgahayu* and two other old words as well. It has taken the place of the *andeka* of the early Buddhist kings,—a word that meant the ghostly forces that lived around a sovereign and smote with evil any reckless person who blasphemed their majesty. In this sense it is our "divinity that doth hedge a King." It is also in Malaya taken to be the actual curse or *tulah* that smites the ill-doer against the dignity of rulers.

The ghostly powers were not limited to kings. *Daulat* (being a Moslem word) represents the greatest sacrosanctity of all, that which is linked with one of God's Vicegerents upon Earth. But the older word *andeka* lives on in use, both as the sacrosanctity of a non-Moslem ruler and as that of a great Malayan non-royal ruling Chief. Humbler beings have humbler ghostly powers. A saint has his *bērkat* or *afuah*; a Minangkabau warrior has his *sakti*; a tribal headman or village-elder has his *tuah*. It is all a matter of degree. All rank and dignity is thought to be served by unseen forces that punish insults to lawful authority in ways that are cruel and often (to our outlook) most unfair.

Malay chronicles give us tales of the working of this *daulat*. The poor girls who were made to wed the first Prince of Palembang were stricken with a foul disease for their presumption in being familiar with a man so highly placed. An Emperor of China, who wrote in his pride "from below the feet of the Son of Heaven to above the crown of the Sultan of Malacca," was afflicted with a form of itch for daring to insult a monarch who, though weak in power, was an anointed king none the less. The Sultan of Lemabang found it painful to sit down after he had taken unwittingly a disguised Johor prince into his domestic service. The house of Sang Ranjuna Tapa (who turned traitor to the last Singapore king) was "struck down, and his rice turned to dust; and the traitor and his wife were turned into boulders that may be seen in the Singapore moat even unto this day." Worst of all was the fate of Megat Sri Rama who slew the infamous Sultan Mahmud II at Kota Tinggi in Johor; he escaped all human punishment, but "by God's decree grass grew in his own wound and for five years he lingered on between life and death, suffering agony for his treason." Yet no

persons could have pleaded a crueller provocation than these last two victims of the *daulat*. The one had seen his daughter impaled on a mere suspicion of infidelity and without a trial; the other had seen his wife's body ripped open to find out whether she had eaten a small slice of jack-fruit belonging to the king.

Here a word may be said fitly about what makes "kingship" and can claim this *daulat*. Historically the oldest Malay words for "king" are *datu* (*ratu*) and *tuan*. Both terms are royal today in a derivative or modified form. Readers of Abdullah's autobiography may remember that he represents Raffles and Crawford as using the words *tuan Sultan* when speaking to the Sultan of Singapore. They did so because they had learnt to do it in Java where such expressions are still in use. A ruling prince in the Peninsula should be addressed as *tuanku* and bears (by office) the title of *yangdi-pertuan* or *yamtuan*. The terms "Sultan" and "Shah" were personal titles and were once borne by every *yamtuan* and *yamtuan muda*. Sultan Idris, for instance, was "Sultan Idris Mershid al-aazam Shah, *yangdi-pertuan* of Perak." The distinction now drawn between a "Sultan" and a "Yamtuan" and the creation of "Sultanates" in Malaya are things of recent date and are not based on local precedent. In Java, of course, such precedents may be said to exist.

From the cult of the divine right of kings it might be thought that the Malays are believers in absolute monarchy. They are not. Alone among Asiatic peoples they have—in Minangkabau and the Negri Sembilan—built up a working system of crowned democracy or constitutional government. This system they owe, wherever we find it, to a local respect for the unwritten law of the land; and even in the despotic Sultanates the rights of the people had some recognition. The dying Mansur Shah of Malacca warned his heir that monarchs have to answer to God for their treatment of their subjects. So also in the story of the first coming of princes to Palembang we read of a bond between King and people. bang we read of a bond between King and people.

"Sire," said Demang Lebar Daun, "my followers are willing to serve Your Highness and Your Highness's heirs and successors; but they are to be treated well. Even for grave offences they are not to be abused or insulted; and if an offence is deserving of the death-penalty that punishment should be inflicted only in accordance with God's Law."

"I accept that condition," said the new King. "But I have a stipulation to make. However tyrannical and oppressive my heirs may be, yours are not to hatch treason."

"Be it so, Sire," was the reply. "If your descendants keep to your part of the bond mine will hold to theirs."

Nor does the *daulat* hold any awe when it has to deal with alien magnates or Malays of alien training. The Bugis Viceroys of Riau had no use for divine majesty. "The Great King," said they, "is to be like a woman; when food is put before him he may eat. But the Viceroy is to be like her man; his will is always to prevail." Even in Perak in 1871 the Chiefs chose as their Sultan a prince who did not belong to the ruling house. The Malaccabred Abdullah railed against the rajahs as the curse of their countries and put down their faults to a training in self-indulgence. Voluptuaries are careless of power. "When the East India Company gave me my rank," wrote Sultan Husain of Singapore, "it was put down in the bond that I should be allowed to sit still and amuse myself and be untroubled with any business whatsoever." Rulers of this sort are prone to leave their business in other hands, often in the unworthy hands of some flatterer or minion. It is this feature of local rule that has led a Malay poet to sum up the *daulat* as follows:

"The worms may master the tallest tree;
And the Dutchman's glass sees far and knows
That, seeming-great though our princes be,
They are stately ships that some dinghy tows."

The Nobat.

A European sovereign is "crowned"; a Malay ruler is "drummed" (*di-tabal*). The use of such a word for such an event is a tribute to the importance of the *nobat* or State Band, the king-maker, that we find in all Malay courts. Let us first see what it contains.

It is—or should be—made up of eight instruments. Four are "haunted"; two especially so. Its bandsmen are members of one family, *Orang Kalur*, who have been bandsmen from time immemorial. Its conductorship is a hereditary office. To blunder into the bandstand is a grave offence, even in a prince. Alone among men the *Orang Kalur* may sound or even touch the holy instruments. Any one else who handles them risks a serious illness; to tread on a drum is death; to blow the *uafiri* or silver trumpet is instant death—not at the hands of man but through the power of the ghost that dwells within. Great drops of perspiration are said to gather on the body of the *nafiri* when the ruler is dying; and once in every two or three years the haunted instruments have their powers renewed at a solemn service of incantation conducted by a King in the Black Art.

Behind all this myth is a straightforward meaning. The band is known as the *nobat*, the Persian *nan-bat*, a term translatable as "nine items." Four "items" are the haunted instruments; four are unhaunted; the ninth is the conductor himself. The big drum or *nobat-drum* is a heavy signal-drum, historically the *tabal* that stands outside a palace and announces a ruler's movements to his

people. It must have a loud boom that (like a Minangkabau Sultan's drum) "sends its sound throughout his wide dominions." It is a palace-drum, clumsy and unmusical though royal and sacrosanct. When a Sultan travelled up or down river he left his cumbersome big drum behind; but squatted in the bows of his boat a trumpeter blew the *najiri's* one doleful note to let the people know that His Highness was passing. Both the *nobat*-drum and the silver trumpet are sounded only when a Sultan is present in person and are therefore holy in the first degree. The two *nĕgara* or haunted kettle-drums may be said to deputize for the Sultan in his absence and to be holy in the second degree. They can be sent out to greet and escort an honoured guest or to call the people together to hear a royal proclamation; if a mere Chief had anything to say he assembled his vassals by the use of a gong. The *nobat*-drum, the silver trumpet and the kettledrums served their purposes by making sounds that no one could mistake; they were apt to fall harshly on a musical ear. If the State Band was to try anything in the nature of a tune the four haunted instruments had to be helped out by other "items," two fifes and two drums. These last were not haunted and might be duplicated by any one.

In a note in the Seventh Volume of this Journal Dr. Winstedt has told us that the Perak Royal Band is made up of five instruments only. If so—and there is no reason to doubt Dr. Winstedt—it must have fallen upon evil days and shrunk; for we know that it had more in the past. We know that the Selangor *nobat* (of seven instruments) was made in Perak on the model of the *nobat* in use there about 170 years ago. Even the Selangor band is a clarionet short of the ideal. For this shortage there may be a real reason. It would be unwise for one Malay Sultan to bestow his full *nobat* on another; the dignity of a ruler was measured by the size of his band.

The story of this curious institution is not as plain as it might be because the Malay Annals insist that the first Sultan of Malacca—the "Paramisora" of the Chinese and Portuguese—was already a King and needed no "drumming." He was (so they say) Iskandar Shah, the ex-prince of Singapore. But we can have very little doubt that he became a Mohammedan and was "drummed" by those who had converted him. We can learn what must have happened from the analogous case in the earlier Chronicle of Pasai.

"When the Appliances (*alat pĕrkakas*) for a King's installation had arrived and an auspicious day had been reached the warriors and people all came to the Court. The Sultan put on his robes of State—a gift from Mecca—for he was now to be installed king by beat of drum (*di-tabalkan*). The warriors were drawn up in successive lines facing the *nobat Ibrahim Khalil*; the chamberlains stood up and saluted; and each official did what was his duty. Then the drums of installation

(*gëndêrang tabal*) was beaten; all the music struck up; the installation-gun was fired; and the warriors and people did homage and obeisance by crying out "O King, Live for Ever, thou Shadow of God upon Earth" (*daulat dirgahayu shah alam dzil Allah fi'l-alamî*).

In other words the Moslems of Pasai imported from India an installation-drum (*gëndêrang tabal*) and the instruments of a State Band (*nobat*), waited for the festival of "Abraham the Friend of God" (when it was usual for Moslems to do homage to their King), and solemnly "drummed" the new ruler, making Pasai part of the "world under the Peace of Islam" (*dar al-Islam*) instead of what it had been previously, an "Abode of War" (*dar al-harb*).

On his conversion to Islam the Malacca "paramisora" must have been "drummed" in much the same way. He was content with that. But his son, the second ruler, wanted more ceremony in his Palace. According to the Annals he appointed some mandarins (*mantêri*) to put courtiers in their proper places and forty pursuivants (*bêntara*) to stand about on duty in his hall of audience. It was left for the third Sultan to bring in the very elaborate ceremonial that the Annals delight to dwell on and that we see carried out today in the ancient and conservative Court of Perak. This third Sultan (whom the Annals would have us believe was the first Moslem ruler of Malacca) appointed a *bëndahara*, organized a bureaucracy of high officials bearing non-Moslem designations, introduced the use of the Sanskrit *chiri* or coronation-formula, made white the paramount colour instead of the Chinese orange-yellow, and created a titled aristocracy of men on whom he conferred Hindu honorifics. In a sense he represents a reaction against Islam. Where did he go to borrow his ideas?

We can only guess. We know that he had at his Court members of the ancient family of the *Muntah Lêmbu*, hereditary custodians of the older Palembang tradition. We know also from Chinese sources that the Malacca Sultans put forward claims to possession of Palembang territory, claims which the Chinese refused to encourage. So we need not wonder at this third Sultan's anxiety to make what was left of the traditions of the old Empire of Srivijaya live again at his Court. But while he surrounded the simple Moslem "drumming" with old-world Hindu ritual he let it remain the core or essence of the coronation ceremony itself. This is the description given us in the Perak Annals of the installation of a Perak Sultan in A.D. 1756.

When all had been settled the Crown Prince and his wife were adorned and invested with all their regalia and were surrounded by the bearers of the Swords of State and other insignia. Then in the presence of all the princes, nobles, warriors and people the band including the drums and the silver trumpet played seven times. When the seventh drumming

(*tabal*) was over the princes, nobles and people lifted their hands aloft and cried, "*Daulat*, Your Highness—may God lengthen your days upon the throne of Perak."

The third Sultan of Malacca did not forget his royal band in the many innovations that he introduced. He used it to receive and escort distinguished guests upon their arrival in Malacca, and even to do honour to those of his own people upon whom he had titles to confer. The Annals are explicit on these points. If a man was to have a title of the lesser sort he went to his installation on foot under an umbrella—blue or black according to his rank; and was followed by musicians playing one or two of the humbler instruments of the royal band. If he was to be made a chamberlain at Court or an officer in the army he went on horse-back under an umbrella of purple, red, or green; and he might have two fifes and two drums playing some sort of tune behind him. If he was a prince of the blood or about to receive one of the highest State dignities he came to Court on an elephant with a yellow umbrella over his head and the Sultan's haunted kettle-drums playing a tattoo behind. In very exceptional cases—as when a King was to be "drummed"—he might have a white umbrella held aloft on the elephant while the haunted *nafiri* or silver trumpet gave out its mournful note in the procession that followed.

Some thirty years after these innovations Sultan Mansur Shah of Malacca had occasion to appoint the Dato' Sri Bija Diraja to be his Viceroy or Deputy in Pahang. He allowed him the *nobat* less the haunted kettledrums and made it a condition that its music was not to be heard till the Dato' was well beyond Malacca waters. About twelve years after that date the Dato' was deprived of his government in favour of Mohammed Shah, eldest son of Mansur Shah and first Sultan of the new kingdom. The Dato' "drummed," the new ruler.

The history of the *nobat* makes it clear also that the significance of the instruments had been changed. The band itself was, in the first instance, a combination of a royal installation-drum (*gëndërang tabal*) with the seven instruments of the Indian *nobat*. On that point let a modern book, Shahinda's "Indian Music," speak for itself.

Noubat literally means nine performers:—Two Senaichees (Senai players), two Nakkarchees (drummers), one Jhanj (bellringer), one Karnai (Karnai player), one Damama (drum beater), one Baaridar (attendant to warm the drums and fill the hookas for the party), and one Jamadar (conductor and leader of the band).

Noubat was a band exclusively organised for the dignity and majesty of the kings and noblemen, dead or living, and

placed in the gateway of palaces, mansions, mausoleums, tombs, etc., of royalty, in recognition of their presence there, living or dead.

The Custom is still prevalent in India.

Noubat is played eight times during twenty-four hours at an interval of every three hours.

In the times of royalty it was also a war band and most stirring anecdotes are told of famous leaders of Noubat who stimulated the soldiers with courage and zeal.

The big palace-drum installed a king. The palace-band was an extra, a mark of honour that princes and great nobles allowed themselves if they could afford it. It was also a military band; and its main instruments were the two clarionets. To this day in Java a military band is a *gamēlan sērūnen*, a *gamēlan* with one or more clarionets to supplement it. A *gamēlan* is made royal in Java by the addition of *sēkatī*. The royal instruments in the Indian "noubat" are the *nēgara* described by Shahinda as follows:

Nakkara. The royal drum. It accompanies the *senai* (*sērūnai*) in the band *noubat*. They are two in number, one smaller than the other. * * * * * They are huge metal cups with thick hides stretched on their surface. The sound is loud, majestic and imposing.

We are left to wonder what was the music at the Court of the Shailendra Kings of Palembang. Nothing in the *noubat* can be traced back to their time; yet the royal *gamēlan* of the Sultan of Jōkja, the finest in Java, is one that was in existence in Pre-Mohammedan days. The old Sri Viṣaya rulers had surely a band of their own.

Regalia (Kēbēsaran).

In A.D. 1910, on the death of an important Malay Chief, his insignia of office were seized by members of his household who claimed that ownership of these emblems carried with it a right to the dignity itself. After months of wrangling the insignia were handed over to the care of the Ruler of the State. "Look at these tawdry objects," said the Ruler: "five dollars would buy the lot." In a sense he was right. Intrinsically the Iron Crown of Lombardy may be worth even less; symbols must be valued by what they betoken. Human nature expects however that emblems for which men have fought and died should represent in a worthy manner the things for which they stand; and if they fail to do it in reality they are made to do it in Myth.

The most time-honoured regalia of Malay history are a "sword," a "seal" and a "spear." Each has a personal name the meaning of which is lost in the mists of the Past. All three are said to have been shown by the first Prince of Palembang to prove his

Journal Malayan Branch [Vol. X, pt. I.

right to the throne. That was some twelve hundred years ago; and they must have been old even then. Let us see what they are or were.

The first was the "sword" *churek si-mandang-kini*. A weapon claiming to be this very sword is the "sword of Alexander" worn by the Sultans of Perak,—a handsome Saracenic blade with a hilt mounted in gold and brightened with turquoises and Arabic lettering. Whatever its history it cannot have been a weapon owned either by Alexander or by the Buddhist princes of twelve centuries ago; nor does its blade show the "one hundred and ninety dents" ascribed to it by tradition. Another "sword" with the same name belongs to the Sumatran prince of Pasimpai and is a rough Indian tulwar with many dents. A third was included in the legendary regalia of the Sultans of Minangkabau. But was this *churek simandang-kini* a sword at all? A *churek* (or *chunri* or *chundërik*) is a planter's knife or chopper to which the Javanese ascribe magical properties even now. It is a primitive tool such as we might expect to find as a sort of mascot among the heirlooms of a Protomalayan Chief.

The second item in these old regalia is the "seal" of *kamat*-wood. In Perak it is shown as a silver seal with a hole in its handle in which the original *kamat*-wood had been embedded. The wood itself has rotted away and been replaced. The seal is relatively modern and bears the superscription "The Illustrious Sultan Mohammed Shah, God's Shadow on Earth." The Minangkabau list of regalia mentions the wood and says nothing about the seal; the *kamat* (or *makamat*) was a talisman and "caused matter to fly." It may have been some freak of the vegetable world, a thing that forest-dwellers regard as haunted and magical.

The third item was the spear *lëmbu-ra*. It is not shown in the Perak regalia though known in the State as a weapon of the Spectre Huntsman. In the list of Minangkabau heirlooms it figures as a wooden pike—a Protomalayan weapon—"made of a sprig of *ijok*."

A planter's lucky chopper, a bit of haunted wood, a wooden pike;—these three have been from time immemorial the historic regalia of Malaya. The originals exist no more; they may have been the prized possessions of some Protomalayan Caractacus to whose land the early Indian colonists brought the beginnings of a higher culture. Their seizure by the first Palembang prince would have confirmed him in his claims by conquest to the lordship of the State.

To these primitive heirlooms the first Palembang prince is said to have added a more pretentious ornament, the *pancha-upachara*, which the founder of the *Muntah Lëmbu* family attached to the ears of the ruler and his consort. This ornament is the modern *pancha-bichara*, a five-pronged gold hairpin or aigrette used at coronations

at the Lingga Pahang and Johore courts and at weddings in those countries. Later Malayan kings have added many other things; the Perak heirlooms are an unrivalled collection of the work of Malay goldsmiths and silversmiths. As for the Sultan of Minangkabau,

“ His words are as grateful as rosewater to the thirsty; his breath is as the soft zephyrs of Paradise; his lips are the instruments of truth, sending forth perfumes more delightful than benzoin or myrrh; his nostrils breathe ambergris and musk; his countenance has the lustre of diamonds. He owns a cloth that weaves itself and adds yearly a thread of fine pearls, when that cloth shall be finished the world shall be no more. He possesses a kind of gold so heavy that a small lump will snap wood; the dagger known as *angin singa* is also his and will, at his command, fight of itself and has vanquished many nations. He has the lance *lěmbuara* which was given him by a denizen of the sea. He has horses of infinite strength and courage and mountains of spontaneous fire. He owns the shrub to which birds of all countries come to die.”

There were other marks of greatness as well. Magnates of the highest rank were allowed a special colour each: white for a sovereign ruler; yellow for other princes; black for a *běndahara*; red for a *těměnggong*; purple for a Perak *orang kaya běsar*. They could use clothes and umbrellas of their own colour and fly flags of their distinctive hue. The Perak State-flag—with its bands of white, yellow and black—symbolizes its three highest dignities. The Kedah flag owes its complicated colouring to the unwillingness of the Penang harbour authorities to understand simplicities of grandeur; if a boat flew the princely yellow it was treated as infected; if the *těměnggong's* red it was directed to the gunpowder anchorage; if the *běndahara's* black it was accused of a silly piratical joke; if the imperial white it was asked why it wanted to surrender. Emblems of glory vary in meaning from place to place.

There was symbolism in much else: in the number of articles in a presentation “robe of honour”—five, four or three; in the folds of a sitting-mat—seven, five or three; in the number and shape of pillows or cushions; in the decoration of a kris, the form of a headdress, the drapery on a wall, the architecture of a house, the address on a letter,—indeed in almost every feature of Malay life. Even where distinctions of this sort were not enforced by law they were enforced by “ghosts.” A Selangor headman at his daughter's wedding accepted buffaloes decorated as though they were gifts to royalty; the first gift-buffalo died at once, the headman died very shortly after. Co-incidence is always ready to lend its aid to Myth.

Even in these degenerate days a Malay raja never “walks”—he is “borne along”; he never “sleeps”—he only “reposes”; he never “eats”—he “regales himself”; he is never ill—he has

"maladies." He dwells in a palace which may be only a hut; but of which every architectural feature can be made a sign of royalty. In old Malacca the Sultan rode nothing meaner than an elephant,—with his War Minister squatted in front and his Dato' Sri Bija Diraja carrying the Sword of State behind him. If he preferred to be carried he went in a hammock-litter borne by his Secretaries of State and escorted by armed guards,—with insignia-bearers all about him, the metal standard of the country held aloft like a processional cross in front of him and the silver trumpet and royal kettle-drums blaring and thudding away in the van. Nor were the Malays the only believers in pageantry. At a later date the Portuguese Viceroys of Goa were to dine off gold plate and be waited on by Knights of the Cross; the Dutch provincial Governor of Samarang allowed himself a guard of honour every morning and a salute of 101 guns; and even the Harbour Master of Malacca had a local right to a velvet coat that only a Member of Council might wear at Batavia. Those were the days of the grand old Company; and the Dutch Commodore van Braam, who was not a Company's officer, expressed himself forcibly about the difference between a livery and a uniform when he found an officer in full regimentals waiting at table on the Governor-General.

Malay Dress.

There came once into the presence of a Resident of Perak a Malay district-headman in European dress. The Resident's conservative feelings were only equalled by his love of Circulars; and a few days later all Heads of Departments were told to urge Malay officers to wear their national costume as being healthier and handsomer than clothes designed for cold and cloudy climates. So far so good. But the Resident's zeal led him to submit the Circular for the approval of the Perak State Council where all the Malay Chiefs were sitting dressed as Europeans. An awkward silence followed. It was broken by the enquiry, "What diseases can European clothes give us?" The Resident was non-plussed; but a member whispered "Dhoby-itch," and silence reigned once more. Then a pious Councillor observed sententiously: "Islam tolerates European dress—all except hat-brims and ties." This remark made a sensation, no less a personage than the Heir Apparent clutching his tie of royal yellow and crying, "What, is this unholy?" The religious expert looked at it and said timidly that it was not what he would dare to call a tie. At this point Sultan Idris—than whom no finer diplomat ever lived—thought it wise to intervene. "What is Malay dress," said he. Then followed a history of changes in dress in Perak during the last two hundred years, the moral of it all being that Malay costume might be anything and everything.

It has been a matter of everlasting sorrow to one at least of that Council that he did not note down at the time all that the Sultan said. His Highness had a matchless knowledge of the by-

ways of his country's past; and his story of dress was of rare interest. One thing at least was made clear: fashion changes in the East as much as in the West. Today's dress is not yesterday's, not will it be tomorrow's.

It is likely that the garments of the Malays in the days of primitive culture were a bark loin-cloth for men and a short bark petti-coat for women. We meet that dress still among the wild tribes whether negroes, Sakai or Proto-Malays. Then came Hinduism with its textiles but without tailoring. Men began to wear oblong pieces of cloth, a costume simple in principle but opening a wide field to fashion—witness the bas-reliefs on the old temples and the traditional figures of the shadow-play, as well as the Latin toga, the Greek chiton, the Siamese *panung* and the Javanese *dodot*. Hinduism had no horror of nudity; dress was decorative only. In the gala dress of a Javanese bridegroom and the *grande tenue* of a prince we see elaborate fashion below the waist combined with absolute bareness for the chest and arms. A bride, indeed has her breasts hidden: but this is a later concession to Mohammedan ideas of modesty.

Islam is against nakedness, be it of arms, legs or body; it looks on dress as meant to be decent. From its own point of view it objects to the tight trousers of the European as much as it does to the bare body of the Javanese, and insists that garments shall be loose and as unsuggestive of bodily shape as they can be. It has failed often to enforce its teaching; but for some centuries past in Malaya it has been a power pushing the people always in the direction of loose and rather voluminous clothing.

Islam brought in tailored garments: coats and trousers. Trousers, at least, are of honourable age; and when a European tells his Chinese servant to put out his *sê'uar* he is using a word that can be traced back etymologically to the twenty-seventh verse of the third chapter of the Book of Daniel. *Saravara* were worn in the "burning fiery furnace." The two Moslem garments,—the trouser and coat—may have been introduced for the sake of decency, but they opened up possibilities of which fashion soon took advantage. Tailoring at that time was primitive. The first cut was known as the "simple cut" and aimed at making a plain short-sleeved coat out of a single piece of cloth with a slit in the centre. Then (if we are to believe the Malay Annals which are trustworthy on such points) Tun Hasan the Temenggong lengthened the skirts and sleeves of his coat and set a fashion that made him the most admired young man in Malacca. But the tailors murmured; the new style meant the "composite cut," and the use of two pieces of cloth to make a single coat. Prices went up. Finally the Portuguese introduced the complexities of European dress-making in what became known as the "camisole cut." Cloth patterns and tailoring were also full of possibilities for Malay nobles who wished

to show their rank by some detail of dress however minute. We have seen that the great magnates had each his own distinctive colour. On State occasions they wore suits of that one colour only so that every one knew who they were. Magnates of the second rank wore pied garments of two colours,—one for each trouser-leg,—a harlequin arrangement that drew attention to their importance at any gathering however choice. Those of the third rank wore cloth woven in four broad stripes only; those of the fourth rank cloth woven in eight. A man's position was thus shown at once. Patterns and embroidery made it possible to go further and indicate a man's exact office and his precedence among others of the same grade. All was minutely regulated.

There were also presentation dresses or robes of honour bestowed for special events. Of such were the clothes of his rank borne on silver platters—one for each garment—to a Chief or noble at his installation: five for a *bēndahara*; four for other officers of high rank and birth; three for lesser officials. Of such also were the robes given to a successful general on his return from war. One modern instance may be mentioned. At a royal wedding in Pahang the wealthy wife of a Perak Chief and some of her rich friends came down for the express purpose of outshining the Pahang ladies in the matter of silks and diamonds. All Pahang was in a turmoil; "if our wives see those jewels," said the impecunious local gentry, "our peace of mind is gone." "Leave it to me," said their Sultan. When the formal invitation-cards were sent out they contained a note. "Ancient Pahang costume: no jewellery." The Perak ladies were worried. They sent a spokesman to see the Sultan and tell him that as they had no ancient Pahang dress's they would like to be permitted to come in their own national attire with whatever jewellery went by custom with it. Sultan Ahmed listened with a kindly smile. He said that he had only been waiting for a chance of being useful to guests who had journeyed so far to honour his Court. He himself would present them with old-world costumes as a mark of distinction. So the Perak dames were present at the marriage, without jewellery, though in special robes of honour that had not been made to their exact measurements; and the ladies of Pahang were happy in the simple but well-fitting frocks that their spouses' means could afford. When the Perak delegates came back with their tale of woe to their sovereign Sultan Idris gave them all his sympathy and added, "And yet, when all is said and done, Sultan Ahmed acted wisely."

Invitation-cards are, of course, an innovation: they are now general and useful.—even though it is rumoured among the irreverent that a royal note calling in Siamese for "evening dress and decorations" was once translated to some English guests as "night dresses and ribbons."

Malays like dress to be full and formal. "Shorts" are too serviceable to be proper. There is a proverbial couplet in Batavia Malay that may be translated loosely,

Men in knicks and sleeveless coats
Raid our ricks and steal our goats.

One old fabric has become the subject of myth. It is the *chindai*, a very long Indian fringed cloth of fine silk marked with a bold gay pattern. In the best examples it was of so delicate a texture that the whole cloth could be made to pass through a finger-ring. What with its length and its fineness it could be wound many times round the body without burdening the wearer in any way, while the number of these folds suggested a guard against sword-cuts and made a broad sash of this material the ideal garment for a warrior's loins. Rumour indeed went further and said that in cases of extreme need the girdle would turn into a huge python (whose reticulate markings the *chindai*-pattern suggests) and fight for its owner against the enemy. It was an imported cloth of rarity and worth, but was copied—in pattern at least—in the tie-and-dye fabrics of Java and Malaya. These last have not the wonderful fineness of their original, though they are of lovely design. In Java they are the material from which are cut the gala-trousers of princes.

The history of the headdress in Malaya is like that of all garments. Among the aborigines a narrow band of bark might be wound round the head; and such a strip (but of cloth) still forms the core or basis of the huge horned headdresses of the women of Payakombo in Minangkabau. Afterwards there came square kerchiefs. These could be worn in many styles: sometimes with one point waxed and sticking up; sometimes with two points aloft; sometimes prominent in front; sometimes projecting behind. It is related of the great Prime Minister of Sultan Mahmud of Malacca that he had twenty or thirty blocks on which headdresses were tied ready for him to try on. He put on first the rest of his garments, sat on a swing and looked at himself in a mirror as tall as a man, then consulted his wife as to which headdress went best with his costume and ended up always by taking her advice. That was at the beginning of the Sixteenth Century. Caps and fezzes of all sorts have since been brought to Malaya and are handier to wear. They lack the distinction and suggestiveness of the old headdress which could be made to convey a hint of a man's rank or even a promise of "unchanging love" to some one whom the wearer was anxious to court:—and which offered also to the wags of the village a fine field of humour in their descriptions of it as "the fowl with the broken wing" or "the taut cover for the pickle underneath."

Footgear had its meaning. The peasant, if he wore anything at all on his feet, wore a rough sandal of untanned leather. The

gentleman and the wearer of Arab dress used a superior sandal or loose slipper made of tanned leather. The Prince had embroidered slippers or European pumps as soon as the latter came to be known in Java and Malaya. European boots were left to Europeans.

When Munshi Abdullah landed at Trengganu he asked what were the statutes that a law-abiding visitor like himself should observe. He was told,

“When you pass a raja’s compound you must fold your umbrella; you may not go about in shoes nor wear fine gauze nor anything of a yellow colour; these things indeed are very serious crimes.”

Abdullah was furious at the pettiness of all this. He was an exceptional man; let us hear what was said by the Minangkabau headman who was honoured by his people as “a deep pool of learning, a sea of brain.” In the good old days, he tells us, men wore what custom ordained and were punished severely if they wore what was allowed to others. There was full dress and working dress, distinctive for every man according to his rank and village. A man of Tanah Datar wore a headcloth of bright bandanna, a dagger with a ferrule of coral, a Bugis ring, a purse with a chain to it, silk nether garments and a short-sleeved jacket of crimson. A man of Lobok Agam was known by a long puggaree with a gold aigrette and an ornamental walking-stave of unusual length. A man of Kota Lima Puloh wore a kris with a ferrule of gold and a ring of the finest pinchbeck, besides being entitled to special marks of distinction on his tobacco-box. What more could any men want?

Something may be said for these old Malay ideas. There are things that are “not done” even in England. A stranger may be thankful if he is cautioned against donning a Guards tie or a pale blue blazer or an unsuitable combination of garments; he cannot be expected to know the ways of the country. His own good taste will keep him from wearing a distinctive uniform or the ribbon of an order to which he has no claim. Conventions in dress extend beyond Malaya.

The Sultan Muda.

In Perak there were two titular rulers. One was the Sultan whom all men knew; the other was the Sultan whom no man mentioned. It is of the latter that we shall be indiscreet enough to speak.

Let us look back four centuries. Sultan Mahmud and his son Sultan Ahmed had been driven out of Malacca by Albuquerque and were living in poverty on the isle of Bentan. The two did not agree; so Sultan Mahmud put his son to death. At that time the Ruler was the father of a second son, Raja Mudzafar, a minor whom he now recognized as his heir and supplied with sundry royal mats

to sit on while he learnt his lessons. To Malays these mats are things of the first importance. A third son was then born to the Sultan, this time by a favourite wife. At her prompting, the baby was raised to full royal rank as Sultan Muda or King-Coadjutor, had his hair shaved with a pinchbeck razor to the music of the State Band, and was given the mats that his elder brother had been using up to that time. In 1526 the whole family was driven out of Bentan by the Portuguese. Sultan Mahmud and the youthful Sultan Muda took refuge in Kampar where the former died and the latter succeeded as Sultan Alaedin Riayat Shah II. The disinherited elder brother ended by finding his way to Perak where he founded the long line of Sultans of that State. In time one of his descendants came to have a "Sultan Muda" or king-coadjutor of his own; but the title was one of unhappy memory and it was laid down that a "Sultan Muda" should never succeed to the throne.

In an old Malay township the leading citizen in point of usefulness was the sorcerer or medium who did duty with the goblins of the place. But the tutelary spirits of the kingdom—the Guardian-Watchers of the Four Corners of the Earth—were too exalted to pay attention to any mere villager, charm he never so wisely. They wanted a liaison-officer of higher grade and were given the Sultan Muda, a prince of the blood, whose rank would secure his admission to the most exclusive spectral circles. The Sultan Muda had his own princely Deputy or Heir-Apparent (the Raja Kechil Muda), a suite of lesser shamans, and a ritual of his own resembling the ceremonial of the Perak Court. He was big enough to do business with any ghost, however disdainful.

Every three, five or seven years the Sultan Muda used to give the signal honour of a State Banquet to the tutelary Spirits of Perak. From every household in the country he collected a quart of rice, a little currystuff and a few small coins, the last being meant for the purchase of sacrificial buffaloes. He always bought "pink" or "albino" buffaloes, never black; and he bought them in odd numbers. On the day chosen for the feast he had the buffaloes washed ceremoniously and then sprinkled with antidotes to evil, after which he slaughtered them himself in the Moslem ritual way. For use on the altar he kept back the gory heads of the slaughtered kine and certain titbits, notably the nails, nose-tips, ear-tips and eyelids. The rest he gave to be cut up and roasted for the people. He then turned his attention to building up the altar. He made it in a rude way, of peeled sticks lashed together with creepers and not with rattan, for the spirits of the country were the Gods of his primitive Protomalayan forebears whose type of altar he copied. But he built it massively in seven tiers to the greatest height that he could reach; and upon its highest platform (of about 16 square feet) he laid the raw heads and titbits of his buffaloes, a silver

coin for each animal slaughtered, and portions of the cooked meats, rice and cakes prepared for the feast. Over all he threw a liberal sprinkling of rice-antidotes to evil.

Round this great central altar all the spectators gathered and made merry on the good things provided; but before letting them disperse the Sultan Muda rose, veiled his face and, holding in his hand three strips of cloth (white, yellow and red), took up a position on the right-hand side of the top step of the altar itself. Looking Northward he raised his voice and called upon the genii of the four corners of the earth to come and feast, to protect the subjects of their friendly Sultan, and to forgive all their offences. Having issued this invitation he directed the spectators to return to their homes and on no account to leave them for the space of three days. The ghosts were about; and any encounter with them, however well-meant, might mean sickness or death.

For this ceremony of propitiation the Sultan Muda received a fee of \$100, a large sum for the Perak of that day. It was his regular charge for services rendered; and it kept back most people from asking for his help. But even so there might be times—when the Sultan was desperately ill or the State in great peril—when it was worth while to consult the Spiritual Ruler of the country. Once more let us watch him at work. His plan of campaign is simple in outline, complex in detail. He has first to get as many Spirits as possible to attend his reception, however far they may have to come. Next he has to win their friendship and goodwill. Having done so he must invite them to the sick-chamber, show them the plight of the patient and appeal to them for help. He has to keep them there till the crisis is over; and then let them depart in all honour lest they recall their favour and allow a relapse.

On the night of his arrival he holds his first *séance*. He uses a large room that has been decked out as a palace-interior with royal mats and hangings to do honour to the coming guests. In front of his own seat he places two or more open bowls with tapers attached to their rims. Facing the bowls, on his left he seats his Singer and bids her invite the Spirits to the meeting. While she sings or drones the song of invocation the royal shaman sits watching the flame of a taper. At last it flickers: a Spirit has arrived. He turns to the Singer and asks, "Is it well." "It is well," says the Singer; and her attendant girls beat their timbrels and burst out in a chorus of greeting. When the chorus is over the Singer resumes her chant till the taper flickers again. This ritual may go on unvaried for hours, for the Spirits are many and the greater the number of comers the greater the chance of a cure. By morning all are exhausted; the *séance* ends.

On the morrow a nine-tiered pavilion is erected by the villagers of Pasir Garam whose feudal duty it is to provide it. It is sur-

mounted by the image of the *jěntayu*, a bird that is the emblem of restless longing. Under this image is laid the grisly head of a pink buffalo, symbol of the feast that is being got ready. About the pavilion are laid delicacies and decorations of every kind: titbits of buffalo-flesh; packets of sweet rice; cakes and pastry; jars of water, joints of sugar-cane; streamers of cloth and paper; strings of flowers and fronds;—everything that may be expected to gladden the eye of a hungry and fastidious ghost. Then in the half-light of the tropical evening, “when faces are just distinguishable,” the Shaman-King comes out, mounts the scaffolding, and with veiled head bows to the four points of the compass and beckons to the Spirits to come and partake. He then leaves them to their feast.

When enough time has been allowed for a plentiful dinner the Shaman-King and his suite move to the palace to show the royal patient to the ghosts who can befriend him. Everything is done to honour the Spirits and rouse their pity. The sick Sultan is laid on a sixteen-sided mat used only on these occasions; the regalia of the State, the royal drums, even the maiden daughters of the Sultan are brought into the room. The tapers are lit; the songs of invocation recommence; wild appeals are made to the Spirits to aid the sovereign in his hour of trial. All eyes are on the Sultan to notice the first symptom of improvement. If it is delayed the songs become louder and louder and the appeals more deafening. The *séance* may last far into the night. Be it remembered always that the Sultan Muda's suite included the best herbalists in the country and that the patient had been helped by all that old medical skill could do. Sometimes he gets better; sometimes, of course, he dies.

A convalescent Sultan is taken to the nine-storeyed pavilion already referred to,—there to receive the ceremonial lustration that marks his recovery and, along with it, the right of the Shaman-King to the fee for his services. The Spirits are thanked for their kindness; the Sultan Muda and his suite disperse. Should the Sultan die the fee is reduced; and it is left to the shamans to explain why the Guardian Spirits of Perak were unwilling to help their King.

The Sorcerer-Sultan was expected also to preside at the triennial ceremony known as “setting abominations to drift downstream.” At Chegar Galah he met his heir-apparent and the sorcerers from the villagers further down the river. When all were ready he slaughtered the customary pink buffalo and set its head on a decorated raft moored in the middle of the waters. He then held *séances* for seven consecutive nights to induce the evil spirits who plagued the neighbourhood—as ills or “abominations”—to embark upon the raft. After these ceremonies he cut the raft adrift and let it float down river, escorted by his deputy and by all the other wizards. At each stopping-place a further *séance* was held to allow

of more ghostly passengers being lured on board; until at last, at Kota Setia near the river-mouth the escort bade a courteous farewell to the raft and its grisly occupants, secure in the knowledge that it would be borne away by the current to destruction in the sea.

Another duty of the sorcerer-Sultan was the periodical reinvigoration of the ghostly powers of the State Drums and Trumpet. This ceremony was much the same as the others: first the song of invocation; then the feast at dusk at a nine-tiered pavilion surmounted by the bird *jëntayu*; lastly the *séance* at the palace when holy water was poured on the instruments and the Spirits were implored to descend upon them.

An example of one of these State *Séances* may be given as it is historic. In August 1875, one was held at Batak Rabit in Perak, the home of the then Sultan Abdullah. It was conducted by the Shaman-King's deputy; and the Sultan himself was present. The *séance* was said to be aimed at the life of the then Resident, Mr. J. W. W. Birch,—and so, in a way, it was. The Sultan and his Chiefs were of opinion that Mr. Birch's policy was imperilling the freedom of the State; and they appealed for protection to the Guardians of the Four Corners of the Earth. It was a new thing, this use of ghostly powers against a national foe; and it savoured greatly of attempting a man's life by witchcraft. Spirits were invoked; they came and were consulted. "Will what I wish come to pass," said the eager Sultan. The royal shaman demurred; the Spirits had to be rewarded, and so had he. He was promised his fee of a hundred dollars; and the spirits were told that they would be given a whole boatload of offerings as soon as the shadow of Mr. Birch ceased to darken the land. "Then," said the Spirits through the mouth of their shaman, "it shall be as the Sultan wishes." A little later they spoke more plainly: there was a ghost at Kuala Perak who would wreck Mr. Birch's launch and drown him in the river. Mr. Birch was killed some three months later, though not in the way predicted. He was speared when bathing by the river, fell into the water, and was sabred when he rose to the surface.

By a freak of fate Mr. Birch had been guilty of a curious *faux pas* over the title of Sultan Muda. Unaware of its Perak meaning he thought that it would be a fair rendering of "king-coadjutor" or *rex emeritus*; and offered it—with the Governor's authority—to the dispossessed Ex-Sultan Ismail. Ismail did not take kindly to the proposal. As a pious Moslem he thought that he could hardly accept with dignity the position of a liaison-officer with the Powers of Darkness. He declined courteously without giving his reasons; and left the Resident to comment in his diary upon the inexplicable difficulty of dealing with Malays.

The Pawang.

Everywhere on earth we meet folk who say that they can look into the future by means of arts or sciences to which they give learned names like prosopology, cheiromancy, divination, sortilege, oneiromancy, vaticination, astrology, odic force, geomancy and so on. Names matter little. A few of us indeed may be led to think that there must be "something" in claims that are put forward so perseveringly; but any such so-called "science," if real, would long since have changed the face of the world. Fortune-telling, as now carried on, is the art of preying on fools. The "Black Art" is no better. Few people confess to any belief in necromancy; yet most of us have "mascots," "lucky numbers" and other small superstitions of one sort and another. It is a relief to be able to turn to the study of more primitive men and see for ourselves the humble foundations upon which has been built this huge edifice of humbug.

In the old Malay State of Perak the "sorcerer" or *pawang* was a man of good repute, a paid servant of Government, whose business it was to heal the sick, direct the planters, watch over the mines and give expert advice to fishermen. He was, in short, the most important person in his village. This is what a digest of Perak Laws says of him:

"He must be a man of great prudence, a clever speaker, a careful and industrious man, refusing to speak a lie to any one, not running after women."

"He must not be a speaker of lies, nor arrogant, nor hot-tempered, and must not be too anxious to grasp his fees; if a man has these failings he should not become a sorcerer."

The author of the digest was a direct descendant of the Prophet, the grandson (or great-grandson) of a saint, and the very last man to speak well of traffickers with the Powers of Darkness. Why did he do it?

Let us answer this question by watching the "sorcerer" at work. It is, for instance, part of his duty (as Director of Agriculture) to act as a diviner and choose a "lucky day" for beginning to plant. He can get no help from the Mosque Elders who use a lunar calendar and cannot tell when the rice-year is over. But he has his own means of knowing. He may be aware, for instance, that the ripening of the *prah*-fruit coincides with the season when planting should begin or he may own a rod handed down to him by his forebears with the information that when the shadow of that rod (held erect) is of a certain length he should tell his people to start work. Or again he may have learnt that "When at 4.30 a.m. or thereabouts a few grains of rice slip off the palm of the hand (the arm being outstretched and pointing to the Pleiads), or when (the arm being so directed) a bracelet slides down the wrist, it is

time to put down the rice-nursery." His "divination" is based on the length of the solar or seasonal year and has come down to him from some observant wizard of the past. There is something scientific in it, after all.

Now let us put ourselves in the sorcerer's place. He knows nothing about the length of the solar year. What he thinks he knows is that the sight of a ripe *prah*-fruit is the "omen" for which he is to look before telling his people to plant; or that he owns a rod of magical might; or that the movements of the Pleiads have some effect on agriculture. In his very practical methods we see the beginnings of superstition; and we can follow him if he uses his wits and infers that a child born when the Pleiads are in the ascendant ought to become an excellent farmer. Here, of course, he would be quite wrong. Superstition is made up of a barleycorn of fact and a bushel of unwarrantable inference. Nor can we tell usually which is which.

Let us look at our sorcerer again when the "lucky day" arrives. He goes in state to the ricefields escorted by a crowd who carry pennons and other marks of dignity; and on arrival he puts up a little altar of peeled sticks and holds a service of propitiation in honour of the Spirits of the Soil and of the Crops. He then tells the people to fall to and plant. Co-operative and simultaneous work is the keynote of good rice-cultivation. Plots of waste land harbour rats and insect-pests of every sort; and it is only by working together under the guidance of the sorcerer—himself an old planter—that success can be assured. The sorcerer has earned his fee.

"But of what use," we may object, "is ritual to a skilled planter?" The sorcerer tells us that it brings "luck." His forefathers knew—as we all know—that Paul may plant and Apollos may water but it is God Who giveth the increase. They showed their submission to Providence by paying tribute to the Controller of Destinies; to omit it would have been "unlucky;" and their descendants continue in the same path to this day.

The sorcerer is unaware that his prayers are echoes of a forgotten religion; he thinks that they are runes possessing a mystic power over the Unseen. He may even have used his wits to improve upon his runes and so create new "magic;" and it is hard sometimes to know what is old and what is an accretion.

So was it also the sorcerer's business to heal the sick. He held *séances* or services over patients because he believed, like all Malays that illness is the work of evil spirits. He also used medicinal simples. In the herbarium of the Botanic Gardens at Singapore there is a collection of over 800 different plants gleaned from the drug-boxes of Malay wizards and midwives. Some of these drugs are in use in Europe; others may be of real value; others again may serve no purpose whatever; but taken as a whole

they represent the primitive medical science of the Malays. The sorcerer was a skilled herbalist. He may have owed much to faith-healing, for both he and his patients had most trust in the *séance*; but for minor complaints he used only his simples. And as a physician is judged by results it was usually the best herbalist who made the best sorcerer.

In every "aboriginal" settlement in Malaya there is an elder or wise man to whom the people look for guidance. It matters little whether we call him "priest" or "wizard;" there is nothing exactly like his position in the fine distinctions of civilised life. This elder is the custodian of Tradition, be it about industry or the ways of animals or the nature of the invisible world. He plays a great part among primitive men and is the prototype of our *pawang*. When the Malays were gathered into the fold of Islam they were given mosque-elders who spoke to them with all the authority of inspired books yet told them nothing about the arts of the jungle by which they lived. Between the *imam* who looked after their religious life and the *pawang* or director of industry there was a lack of real antagonism. Conflict came later over what the latter did for "luck." At first the religious overlooked the unorthodox side of the *pawang's* proceedings much as we allow a man to use a gollywog as a mascot without bringing him to book for his faith in graven images. In time the opposition stiffened. By many pious Moslems the *pawang* is denounced as a believer in groundless superstitions and a trafficker with the Devil himself.

We can honour an *imam* who tells his people to forego any "luck" that is bought by bowing the knee to the Powers of Darkness. Islam represents a higher stage of Belief than Animism. But the peoples who first accepted Islam had old Black Arts of their own. In the bazaars of Malaya a man may buy learned vernacular treatises on soothsaying, astrology, the meaning of dreams, the casting out of devils, the making of love-philtres and the use of magic squares for forecasting the future. These treatises are given to Malays as having the authority of Islam behind them. They are based on Arab or Indian theories and are really alien to Malaya; but, by now, they have been allowed entry into Malay Magic and take up a large portion of Mr. Skeat's book on that subject. Superstition is not driven out by Islam; it is growing fast. It is only its forms that are changing.

The study of these imported beliefs can best be undertaken in the countries from which they come; in Malaya itself their discussion leads us nowhere. The indigenous sorcery of the *pawang* was of another kind. In his ritual he represented the old shaman or medium between the world we live in and the invisible spirit-world. He held spiritualistic *séances* in which he appealed directly to the higher powers in terms of flattery or courtesy or sought their

goodwill by gifts. His runes are primitive hymns or prayers. The shaman is met with among the Protomalays, the Indonesians of Borneo and Celebes, the wavy-haired Sakai and even the negroes of the Peninsula. His procedure varies little among these peoples.

In Mergui there are a number of communities of pagan seagypsies akin in habits to the Orang Laut of Malaya and speaking a language that is half Malay. They have "wizards" for treating the sick. The wizard sits with a palm-leaf or bunch of grass in his hand and fans the patient vigorously with it. Near by he has a bowl or tray of wood, rather deep, with horned corners. Upon the edge of this tray he sticks a candle of bees-wax which he lights. Into the tray he puts parched rice to "cool" the "hot" or septic influence. He repeats incantations and from time to time sucks at the body and spits out the evil. A text of one of these incantations shows that it is an appeal to the spirits to drive out the cause of the sickness. Spirits who do that should not be called "demons." They are kindly and helpful.

In Malaya we get a fuller ritual, perhaps, but one that is the same in its leading features. We get a shaman who sits with shrouded head while his singer (a woman) chants an appeal to the spirits. He holds in his hand a tuft of *sambau*-grass and has before him one or more bowls with a lighted taper on the rim of each. His appeals are always for help from the Unseen World; he uses cooling rice-paste and tries to drive out the septic influence by his own efforts, eked out at times by the aid of a familiar. "Spitting out" enters largely into his way of acting.

In Borneo, among the Kayans, the shaman spits out the evil influence in pellet-form into his own hand. Among the primitive Punans the chief medicine-woman summons minor spirits who ask why they are wanted and are answered, "Tell your master that I have called you because there is a person here who is sick." The master whom they serve comes; and (if he finds the illness beyond his power) says, "I cannot help you; try someone else." Other spirits are then sent for till the patient recovers or is pronounced incurable.

It is indeed hardly fair to call the old Malay shaman a sorcerer and a trafficker with the Powers of Darkness. He was a herbalist and an expert in village-industries who laboured for the good of all and kept up for luck's sake much of the prayer and ritual that had been used with his work in the days of animism. He dealt with Spirits who were kindly to mankind. Such a man would have condemned anything of the nature of Black Magic, though that also existed in the old Perak villages. It took the form of appeal to a malignant demon (by prayers or bribes) to use his power against some person whose identity would be shown by a portrait-image or sample of his nails or hair. The image is of pith in Borneo, of wax in Mergui, in Malaya usually of wax. In Mergui

it is taken to a place haunted by a devil and left there for his guidance. In Malaya charms and invocations are used with the name of the person who is to be assailed. In all cases evil, even death, is expected to follow in the wake of the person depicted. Magic of this sort would be used by private individuals; it had nothing to do with the official sorcerer whose help, indeed, could be invoked against it. If brought home to a culprit it was punishable with death by drowning.

The modern Perak State has ceased to pay sorcerers to protect its hamlets against the evil spirits of the neighbourhood; but the old *pawang* still exists. Villagers trust him to direct the planting of their rice and look to him to keep up the time-honoured ritual for "luck," rewarding him with customary payments that represent his old official fees. Fishermen all along the coast work their large fishtraps in gangs each under its own sorcerer. The weatherwise navigator of a native ship may be a *pawang*,—and in this connection it is noteworthy that the word *pawang* itself once meant "ship-master." Such specialists bring no discredit upon the ancient name of wizard. But any man may call himself a wizard nowadays. The State ignores him; Religion frowns upon him. Everywhere in Malaya we find self-styled sorcerers who claim to work impossible cures, to grow dollar-bearing trees, to possess the gift of second-sight, to guide men to the recovery of their own lost property or to dig up the buried treasures of the past; and who sell charms for altering banknotes into notes of higher denomination, winning the love of women, sowing dissension among enemies, confusing hostile witnesses and bringing ghostly forces to bear on the mentality of a judge and jury. By their claim to communion with higher powers the disreputable wizards of the present time trace back to the honoured *pawang* who was himself the lineal successor of the priest, wizard or wise man of the old animistic Protomalayan tribes.

The Mystic.

Built upon ideas that are as old as history itself the mysticism of the East looks upon the world as an unreal thing, a mirage, illusion. From the seeming truth of dreams while they last it infers that life itself, however long and vivid, is a mere dream from which death some day shall wake us. It shares the doctrine of Euripides, "Who knoweth if the dead are truly dead, or our life death to those who have been through it?" Yet Euripides has been called a rationalist. "Here we part," said Socrates, "you to live and I to die; but which hath the better lot God alone knoweth." Eastern mysticism borrows its teaching from all kinds of sources; from the Neo-Platonists; from the Vedanta philosophy; above all, from the ascetics who for countless years have been a feature of Asia.

Well, if life is unreal, what do these mystics call real? Their aim is to get at the Great Truth that lies hidden behind the Veil

of our imaginations; to find the Creator of the Illusion, the "Being Whom we call God and of Whom we know nought else." Here they join hands with revealed religion since it teaches that before Creation was God was and Is. God is the One Great Truth, the All-in-All. Beyond this they have little to learn from Islam; and choose rather to speak of the Creator as "He" or "Him," to the neglect of the name "Allah" by which He is known to "Illusion." Indeed they look upon all creeds as paths to Him. He alone Is; all else is folly or the fancy of foolish desire. "Since my heart is turned to God," said a mystic, "talk to me of nothing else."

The Eastern mystic is a pantheist. He holds that, as nature is illusive and God alone Is, nothing that we see can be real save for what is divine in it. In this sense he interprets the famous saying of a certain Abu Said, "There is nought inside my coat save only Allah." For him the human body was non-existent; all that had reality in it was the divine element in the soul,—and that same divinity permeates all nature and makes all things akin. Apart from this element man is a cypher, nothing. In the words of a mystic poet:

Nought but the effluence of Thy Light Divine.
 Pervading worlds has reached my bosom too;
 Yes, in my spirit doth Thy Spirit shine,
 As shines the sunbeam in a drop of dew.
 Nought, but I live and on hope's pinions fly
 Eager toward Thy Presence for in Thee
 I live and breathe and dwell; aspiring high,
 E'en to the throne of Thy Divinity.
 I am, O God, and therefore Thou must be.

"To lose oneself in God," said a General of the Franciscan Order, "is the only object towards which man should strive." He was only putting into words what every Eastern mystic is trying to put into practice. The Buddhist *nirvana* is annihilation in God. The aim of every *sufi* or dervish or *fakir* is, in this life, to get into communion with God.

Thou art! Directing, guiding all Thou art!
 Direct my understanding then to Thee,
 Control my spirit, guide my wandering heart,
 Though but an atom in Immensity.

"To lose oneself in God" is a thing that lies open to all men, not merely to the rich or learned or well-born. As one Malay mystic proudly put it,

I, Hamza, live in naked poverty,
 No Persian I, nor son of Araby;
 Yet do I commune with Eternity.

Mysticism is known to Malays as "the doctrine of the Way." The "Way" in question is the Path to Communion with God.

Divided into four stages (of which the names do not always agree) it begins with the practice of religious duties (*shareat, islam*), expecting the *murid* or disciple to discipline himself by carrying out all the wearisome ritual of Islam before it allows him the relative liberty of its adepts. At this stage, which is made in some cases to last for 1001 days, it places him under the guidance of a *shaikh* or teacher to whose will he should submit without question, "as a dead body in the Imam's hands."

To some the second stage in Mysticism is known as that of "Faith" (*iman*); to others as that of the "Path" (*tarekat*). It is the period during which the pupil is initiated into mystic doctrine and expected to live up to the highest ethics of Islam. He has to learn to put aside the lusts and appetites that create the Veil of Illusion: to curb his angry passions by practising patience and forbearance; to rid himself of greed by giving up all that he has; to lose his love of company by living as a hermit; to give up every comfort by mortifying himself; to sever all home-ties by wandering among strangers. When he has lost all liking for the empty pleasures that the world has to offer him he may consider himself a free man; he has become a *mutawassit* or one "who has stepped outside Illusion." Throughout this stage he has been under the control of his instructor or *shaikh*; but in his thoughts and studies he has to model himself upon the example of the Founder of his Order.

The mystic has shaken off the hold that the world had upon him; he has still to learn to put God where the World stood before. This is the third stage. The pupil trains himself to see the kindly hand of God in all that happens; to find in evil a means of self-discipline; in good to disclaim all credit for himself and to ascribe all honour to his Maker; to trust to God by making no provision even for the morrow. As his exemplar he takes the "Perfected Man," Mohammed. His aim is to find in a life devoted to God's glory a happiness that the world's empty pleasures could never have given him; and when he has accomplished this he has become a *muntahi* or one who stands in the Almighty's very presence. In some places he is judged to have won *marifat* or the Wisdom of Holiness; in Malaya *marifat* is credited to the fourth stage, the term *tauhid* being used in the mystic sense of whole-hearted existence in God.

The fourth or final stage is that of Divine Truth (*hakikat*) or Divine Wisdom (*marifat*). The mystic has become a saint. He has rid himself of wordly prejudice and has lost himself in God. He has attained to a Judgment that is free from any chance of human error; and to him in his dreams and daydreams the joys of Paradise are known.

Eastern Mysticism is broadminded. It sees good in all creeds; all religions are Paths to God. It looks on men as brothers, not

only of one another but of all that lives. It doubts the doctrine of Eternal Punishment as being at variance with the all-embracing kindness of God. It wonders whether Sin itself may not be an illusion; who are we to question the good in any work of the Creator? There is no bigotry in Mysticism.

The Path of the Mystic is trodden by thousands of devotees throughout the East. It should train saints,—and has indeed given to Islam most of the saints that Islam can boast. Yet, in a sense, it has been a failure. In Turkey its Orders have been banned, its monasteries closed, its property sequestered, and some of its leaders hanged. In the Arabian Nights its “calendars” and dervishes play a disreputable part. In Malaya (where mystics are plentiful) their presence is never felt and little known. In India this is what a Moslem writer says about the dervishes of one Order:

“They go about the bazaars quarrelling and fighting with the shopkeepers for alms; and if their demands be not complied with they abuse people most obscenely, until they prevail on them to grant something.”

Mystic Orders are the work of men and, as such, are prone to err. They allow great power to their Shaikhs or Caliphs who may abuse it. They lend a suggestion of holiness to individual mystics who may be charlatans selling philtres and amulets to a credulous public. Of such impostors there are many in Malaya and they discredit the “Path.”

Monkery is unsocial. It was banned by Mohammed himself. It leads people to shut themselves up in retreats instead of living in the world and doing good to others. Even where it tells a monk or mystic to do good to others it bids him do so for the purpose of saving his own soul. It is self-centred, selfish.

Mysticism is at loggerheads with conventional religion. If a mystic is frank enough to question the existence of Sin, Hell and Eternal Punishment,—above all if he repeats the famous saying “There is nought inside my coat save only Allah,”—he is anathema at once. If he tries to be orthodox he has to quibble, to lose his broad-mindedness and his kindness to sinners and men of alien faiths. In Malaya he keeps to the illogical border-line; he dare not go too far. A teacher of mysticism who won the patronage of the Ruler of Negri Sembilan in 1910 was clapped into prison for heresy as soon as he tried to preach the same doctrines in Selangor.

Probably the weakest feature in Malay mysticism is its formalism or ritual. The Mystic Way professes to train a man by slow degrees to become indifferent to the world, acquire a spiritual sense and come into communion with the Divine. Blindness to one’s “illusive” surroundings may be got in simpler ways: by auto-suggestion; by trances or day dreams; by whirling and its giddiness; by music or sound; even by drugs and drink. All these things have

been tried by dervishes as short cuts on the Mystic Path. In Malaya divine intoxication is induced sometimes by silent meditation, more often by cries. A formula—such as “God is Great”—is repeated in a loud voice over and over again while the mind of the mystic dwells on the Greatness of God. This goes on till he is tired out; but before that stage is reached the shouter will have worked himself up into a state of rapture over the thoughts that the formula induces. Most Malay mystics are what are called profanely “howling dervishes.”

When all is said and done Mysticism has been a source of comfort and inspiration to many humble seekers after truth. With its teaching and its discipline few can quarrel. If the noisy ritual that is called a *ratib* helps any poor soul in the growth of a spiritual sense it is not for strangers to find fault with him.

The World Invisible.

On the mountain-ridge that parts Selangor from Jelebu there is one summit—not the highest of all, but flat-topped, with cliffs all round it, unclimbable,—that is known as the Haunted Height. From it there come at times the sounds of ghostly revelry; to it are said to go the souls of the mighty dead; should even a bird fall dead upon its tableland the body never decays and the eyes do not lose their lustre. It is only one of many haunted mountains: Mount Ophir, with its fairy princess; Rembau Peak with its guardian spirit; Indrapura, Dempo and Merapi in Sumatra; Sumeru in Java; Kinabalu and Batu Lawi in Borneo. Before climbing any such summit it is deemed wise to hold some small service of propitiation in honour of the Gods upon it.

Of course there is nothing new in this linking up of Gods with mountain-peaks; of Jove with Olympus and Ida; of the Indian divinities with the Himalayas. To the Hindu the King of Mountains is not Everest but Kailas, though the former also is of local repute. To reach Kailas he has to pass the ice-cave in which the Ganges has its source, and Lake Mansarowar out of which the Sutlej flows on one side and the Brahmaputra on the other, the sources of the Indus not being far away. Kailas itself, a superb pyramid of ice and rock, may be said to stand sentinel over the waters that are the wealth of India; it is the heart of Mahameru, the great mountain from whose foot came—or claimed to come—the Buddhist Shailendra princes who are to Malaya the earliest of all their native dynasties.

Local legend that knows nothing of Kailas has shifted Mahameru to Java and Sumatra. It is Mount Dempo to the natives of Palembang; Mount Merapi to those of Minangkabau; Mount Sumeru in Eastern Java. Each is the home of Spirits of whom we know little. Are they the souls of the mountains themselves? Are they the Gods of forgotten religions? Are they ghosts of past genera-

tions of men? No one knows. No one can trace the early story of a being like the Fairy Princess of Mount Ophir. All we can say is that every great height is an Olympus to those who live around it.

There are also sky-kingdoms of the Unseen, invisible fairylands (etymologically) the Heavens of Siva and Indra. These are peopled by forgotten Gods: fairies of Persia, genii of Arabia, Indonesian *mambang*, demigods, nymphs, solar and lunar divinities of India. Only the *mambang* (spirits of the Sunset-Glow) are local to Malaya; and all who have seen Malayan sunsets will know why they are symbols of loveliness with which the fairest girls on earth are compared. Yet like all beauties these fairies can be false; the lurid haze that gives a curious yellow tinge to all nature is a *mambang* and an evil thing. It is the Spirit of Jaundice. So also the *mambang* of the tide-rips is the most dangerous Spirit of the Sea.

Of the other spiritual races who dwell in Fairyland two are known to all Malays. One is the *jin*. *Jin* are Arabian genii, (etymologically) "the Invisible." "God made them in the semblance of shadows," says one Malay book; "they can be seen but only vaguely as in a dream," says another. They are spirits of the waste and wild, inhabiting "forests and desolate plains and all manner of unseemly places," and can assume any form they please. Some are of high character; Mohammed preached to the genii and converted many, the so-called "good genii" of romance. For this reason Malays think it courteous when speaking to an evil spirit to call him a *jin*; the word connotes no evil. To call him a demon or imp would hardly appeal to his good-will. But this Malay habit has added greatly to the list of titular "genii."

Almost as well-known are the *bidadari*, historically the nymphs of Indra's heaven. They play a great part as heroines of old romance. To the Malay villagers they are simply fairies, any fairies, even houris of the Moslem Paradise. The villagers think that these celestial beings keep very much to themselves, though they take a kindly interest in the affairs of human lovers and have been known at times to show favour to the sons of men. One of those so blessed—according to loyal legend—was Sultan Mahmud II of Johor whose love of celestial beauty made him care little for the earthly charms of his wives. The Sultan indeed could do no wrong in the eyes of his faithful followers; and if he chose to flout all the decencies of life a nymph of heaven was made to bear the blame. Not all his people were loyal. In the words of Capt. Alexander Hamilton who had cause to know the Sultan well, one Malay noble "passed a long lance through his heart and so made an end of the Beast." In this mean way died the last lover of a fairy.

There are fairylands also of another kind, unseen kingdoms that once existed but have long since passed away. Of such are

the old States of Pajajaran, Priangan and Langkasuka. Doubtless they are peopled by the ghosts of their own dead. In Malaya the best-known is the Kedah fairyland of *alang-kah suka*, the so-called "land of anything one wishes." Langkasuka was once a great State that flourished for over a thousand years. It is nothing but a memory now; to Malays a cloud-kingdom of mirage, to Europeans a matter of learned controversy. Was it in Java? Was it in Johor? Was it a predecessor of the later State of Ligor? Each theory has its own supporters.

More real, perhaps, to the Malay are some smaller homes of the Invisible People. Bukit Baning and Tanah Runtuh in Sumatra are two such places; at night you may hear the gongs and the shouts of unseen jubilations. From these places come the elves, the "hidden folk," of the Malay forest. Habitually invisible, they can show themselves if they will, coming into hamlets and mixing with the villagers. They may be detected by those in the know because of their habit of wearing a patch of yellow somewhere near their waist-belts. They know which old lady is most likely to welcome a passing stranger, so they put up at her house and bring luck in their train. They even go into markets to bargain and buy, and are easily cheated; but woe to the cheat when the elves have found him out! His crops fail; his ricks, his barns and even his dwelling-house may mysteriously be burnt.

In the jungle the Unseen Folk are rather more at home. They swing their cots from the trailing lianas; and if some poor rattan-cutter severs their hammock-ropes and brings them down to the ground with a crash they turn on him and make him invisible so that his people see him no more. They are also a danger to children playing hide-and-seek. In the shape of a mother or a playmate the elf may guide the child to a hiding-place where no seeker can ever find him again. Briefly, if any one is lost in the jungle,—a common mishap in Malaya,—it is the Unseen Folk who have spirited him away.

The Forest-Elves are also a danger to the hunter. They own the wild cattle, the deer and the jungle-fowl; so that sportsmen and fowlers are always robbing them of their kine or poultry. Naturally they resent it. Their mark of ownership is the *badi*.

"When a deer that has a *badi* is slain it rolls over and over and vapour rises from every part of its body. When it is in this state you must not go near it, for if you come in contact with the *badi* it will make you lose consciousness or drive you mad or make your limbs swell up."

To get away from this danger you have to utter charms and blow away the vapour by flapping a garment at it; after which you can go near the animal and administer, if necessary, the *coup-de-grace*. A Sumatran hunter is reported to have said that when tracking a wounded deer he found that its footprints changed into

those of a tiger; for a time the tracks were those of both tiger and deer; then they became the foot-prints of a little child. The child, he said, must have been one of the Unseen Folk. These elves are harmless in their way, unlike evil spirits whom to see is to be stricken with illness. These elves may be seen sunning themselves at one moment on some beach; a moment more and they are gone. They are like the head of a certain snail that appears and disappears. That snail, indeed, bears their name.

These sprites have two names, "the Hidden Ones" and "the Unseen Folk"; and a distinction is drawn in places between the two. The "Hidden Ones" are always elves. But in certain parts of the Peninsula the "Unseen Folk" are known only as a past race of giant wonderworkers who overran Malaya turning all whom they met into stone. The human mind was too much for them. By dressing up toothless old men as babies the villagers persuaded the Unseen Ones that they were likely to be assailed by giants even bigger than themselves. They fled and never came back. This is their story as Clifford gives it.

"There was formerly a race of gigantic spirits named Gedembai who could turn people whom they addressed into wood or stone. Many years ago they were very numerous and were a great danger to the forest-dwelling Malays. In many places there are still to be seen the clearest traces of their former presence and power. Near the head-waters of the Tembeling, close to the left bank of the river, stands a rock on which are still shewn the claw-marks of a tiger which escaped from the Gedembai by leaping the river (which is ten fathoms across), when a wild boar which it was pursuing was turned into stone. There, to this day, you may see the petrified boar; and the place is known by the name of "the Tiger's leap." Further down the river stands a high and solitary crag, the summit of which is the shelter where the Gedembai used to dry by day the fish they had caught during the previous night. There too you may see the big river-pool into which they threw their casting-net, and the rocks which they dropped into the river in place of the stones thrown in to attract the fish before the cast is made with the net.

"Such was the havoc wrought by the Gedembai that the older inhabitants at length conspired together to frighten them out of the land. For the Gedembai were incredible fools and could be cheated with great facility. And as they only went abroad at night the Malays used certain stratagems to frighten the Gedembai out of the country. Pulling down the long weeping spray of bamboo that overhung the streams they cut them off short and then let them spring back again to an upright position so that the Gedembai might think that only giants could have reached up to cut them. Next they put an old man upwards of sixty years of age in a child's swinging cot, so that the Gedembai seeing his toothless gums

supposed him to be a newborn infant....At length the Gedembai lost heart and fled to the country at the Foot of the Sky; but; as they fled, they called upon everybody they met to follow after them, turning all who refused to obey into trees. Hence you will see in Malayan forests many lofty trees leaning over rivers. These were once men and women who refused to follow the Gedembai in their flight and were so severely kicked by them in consequence that they have never since been able to stand upright. Here and there you will see trees whose silvery outer bark peels off in strips. These too which are now *pahlawan*-trees were once human beings but were transformed into trees for refusing to follow the Gedembai who caused their bark to fall off in patches by stroking the skin of their own breasts."

These Gedembai have crept into local "history." The legend of the use of old men to scare away an enemy is used in the Malay Annals to tell us how a Chinese Emperor scared away an invasion of Raja Suran's "Klings." The Gedembai are known also to the "aboriginal" Sakai who show the house of Yei, a Gedembai King, on Mount Ireu in the Batang Padang range; and who say that Mount Banglak is crowned by the tomb of his son. And every Malay child born with elf-locks has had his hair "towzled by the Gedembai." The Gedembai are folk-lore and may be used to explain away anything, even the carved megaliths at Pengkalau Kempas that no savant can understand. It takes little time for Malays to colour old history with all the glowing tints of legend. The Laksamana Hang Tuah of A.D. 1470 is a saga-figure in his own biography of a century later; he is not dead but lives on in an Upper Perak Avalon of his own. The Perak *bendahara garang* of A.D. 1700 has become a legend, like the genii who helped him to fame. Myth in Malaya has played havoc with History and even with Romance by its reckless disregard for the credible. There is no better motto for the student of Malay Chronicles than the old saying of Epicharmus, "Be prudent and remember to disbelieve; these are the sinews of the mind."

The Powers of Darkness.

Like all pious people the Malays believe firmly in Iblis, the Evil One; the more pious the person the firmer his faith in the Devil. Etymologically Iblis is rendered as "he who has lost all hope"; but this root-meaning is rather fanciful. Iblis seems to be a shortened form of the word *Diabolos*. Historically Iblis is our Satan and is described rightly by Moslems as the ex-Archangel Azazel who rose in revolt against the Almighty and is doomed to perdition for his sin. But he is also the subject of much guesswork; some Moslems say that Marijah ("she of the smokeless flame") was his mother; others that she was his wife and the mother of all the devils. On disputes of this sort no man can arbitrate.

"Satan" means "the burnt one" and is the name given by Malays to the followers of Iblis, be they the angels who revolted with him or the devils borne to him by Her of the Smokeless Flame. Iblis and his Satans are the greatest of the Powers of Darkness, though they are not regarded by Islam as the custodians of Hell. They have a pit of their own far down in the bowels of the earth. The guardians of the seven Hells or places of human punishment are the "Pusher-Angels," so-called because they propel back into the Fiery Pit any poor soul who is trying to climb out of it.

The ordinary Malay peasant knows very little about Iblis and his following; he knows of them through books only, and he is not a great reader. But at his mother's knee he has learnt that Malaya is swarming from end to end with fiends of all sorts, local devils, whose attention is undistracted by the sins of other nations and who prey exclusively upon him and his kin. He is aware also that no man can hope to escape them altogether, for all sickness and ills are the work of these local fiends. He has to defer to them; to be polite to them; almost to worship them. He knows them all by the common name of *hantu*.

Hantu—crudely translated as "ghost"—is the name given in Malaya to evil spirits, police informers and the presiding genius of a masonic lodge. What have these three in common? *Hantu* is Evil that works in darkness or secrecy; the hidden hand behind a police prosecution; the wicked mystery in which freemasons veil their designs upon the human race. "Would that I could see these *hantu*," said an aboriginal free-thinker; "I should dodge them and escape all risk of injury or illness." But Evil takes a thousand shapes; and a demonological census in the Malay Peninsula would be a grim undertaking indeed.

There are first the "devils" of religion, to wit Iblis and his host. Of them we have already spoken. Next we have the "ogres" imported from India and Persia to add to the terrors of the Malay forest. It was the amiable habit of Aryan conquerors to apply the name of "ogre" to any enemy of an alien (and therefore hideous) race. When Kaiomorz came to Persia he found the land peopled by "ogres" who slew his son upon Mount Demavend; and to this day some Malay geographers divide the world between the descendants of Kaiomorz, such as the Persians and Malays, and those of the ogres, giving as instances Europeans and Chinese. The Aryans who conquered India had many kind of ogres to fight against: giants, ogres with huge teeth and sunken faces, dog-faced or monkey-faced ogres. All these are said to be found in Malaya; and nearly all are cannibals.

The Ogres are imported *hantu*, creatures of literature, best-known to the learned: while the peasant has a rich demonology of his own. He sees a devil in every huge tree, rock of weird shape or

monstrosity of any kind. Most of these are really the souls of the objects that they are said to haunt. He believes also in evil spirits of the soil, of the forest, of the mountains, of the rivers and of the sea. He has to propitiate them all. When at sea he must not use bad language lest he bring on a storm. In certain places he has to use secret forms of speech so that his plans may not be overheard and brought to naught by malignant spirits. When descending rapids in a river he must make offerings or shout out prayers at every dangerous corner. Meteors, will-o'-the-wisps, St. Elmo's fires,—all such phenomena are demons or the work of demons.

The jungle is full of evil spirits. At their head is a terrible being known to Malays as "the great *Hantu*," "the tall *Hantu*," "the Spectre Huntsman." He is pre-eminent among the Powers of Darkness;—whence his first name. He is of great height; and when you look at him he seems to grow taller and taller;—whence his second name. He is always hunting, his face turned skyward, a spear in his hand, a pack of dogs behind him, and a swarm of nightbirds flying for ever before him. What does he hunt? Tales differ; it is something that he can never hope to find; he is like the Phantom Ship, doomed to beat about for all eternity. All this sounds harmless enough; but he is a baneful spirit of disease, and even to cross his path is enough to bring on cholera. So whenever the cry of one of his night birds is heard by a household its members draw closer together and sit still in terror till the dread visitation is over.

Almost any "ghost" is a spirit of disease, but some are specialists in evil and have a ghastly greatness thrust upon them. There is, for instance, the Spirit of Smallpox. She is portrayed as a ragged old woman who wanders begging from door to door, taking the infection wherever she goes. Give her a wide berth; the holes in her garments foretell the scars that she will bring. Indeed one should have as little to do with such Spirits as possible; merely to breathe the air where they have passed is illness though of a mild type; to cross their path is worse; to be accosted by them is worse still; to be attacked by them is madness or death. One spirit gives smallpox; another gives epilepsy; many give stomach-trouble; malaria is the special province of the gnomes of the soil. No house should be built, no colony should be founded, without propitiating these gnomes; and it is on record in Malay chronicles that one State-Capital had to be given up because the spirits of the soil were too much for its inhabitants.

What is the ordinary Malay "ghost" like and how does he work? There is a queer story that tells us much about this matter. A Malay woman, living in the heart of the forest with her husband, was unlucky enough to lose him. Being unable to bury the body by herself she sent out to ask for help and stayed at home to

await it. But the Demons of the Forest had got wind of the remains and started out to find them. The poor woman was sitting by herself when she heard the patter of feet on the house-ladder and saw an old crone—hump-backed, gap-toothed, with long skinny fingers like talons—enter the house, go up to the body, lift up the shroud and sniff and lick what lay under it. The terrified widow looked up, and lo' on all the beams and rafters of the room she saw rows of ghosts, turbaned like pilgrims to Mecca, sitting with long legs dangling in the air. Needless to say she took to her heels and was lucky enough to escape when they chased her. The next morning, when the neighbours came, they found the body with its head turned awry and all its skin marked with purple bruises where the ghosts had been sucking it. Malay ghosts are suckers.

There are others. There are ghosts that are half visible, half unseen: limbs or heads without bodies, hands and nothing more. They fly through the air and attack their victims who can do little against the supernatural. When Sir Ernest Birch went to take over the ceded new territories from the Siamese one of his Malay followers said that he had been seeing elephant-trunks without any elephants linked on to them. He understood this, strangely enough, as an order to murder the Resident. Sir Ernest chanced to change his line of march; and the would-be assassin missed his opportunity. On speaking too openly about his vision and intentions the ghost-seer was arrested by a Siamese village-headman and died a few hours later, a raving maniac. But the form his mania took is a type mentioned in old Malay romances.

There are also devil-birds. They are often owls, notably the fish-owl, *Ketupa javanica*, which has a note like a horse's neigh and is supposed to be the soul of a woman who has died in torment, a victim of childbirth; the horned owl (*Scops lempiji*) and an owl with a mournful note (*Syrnium seloputo*) both of which are birds of ill-omen; and two other unidentified owls known in Java as *tētuhu* and *kētekek*. Dislike of the owl is found outside Malaya; and it is said that Kaiomorz, the Persian Adam, cursed the owl inuch as the snake was cursed at the expulsion from Eden. Nor is the owl the only bird disliked by Malays. There is a cuckoo, *Eudynamis honorata*, whose note is ominous of thieves; a cuckoo-shrike, *Lalage terat*, indicative of the presence of tigers; the bee-eater, *Merops sumatranus*, that gives warning of the Spectre-huntsman's coming; and some nightbirds, still unidentified, that are banshees or harbingers of death. There are, however, other birds—notably the bulbul—that are believed to bring luck.

The most-feared demons of all are the ghosts of the deeply-wronged. There is a wide-spread belief in Indonesia that an untimely death creates a spirit of vengeance. It is countered indeed by Islam which promises Paradise to women who die in childbirth or men slain for their faith and country; but the belief is there and

leads men to fear beyond all other things the ghosts of the victims of abortion, those of women dead in labour, and, above all, those of the murdered. The two first are *puntianak*, etymologically "child-killers"; they have a special hatred of childbirth. Sir Hugh Clifford speaks of "that weird little animal, the *mati-anak*, that makes beast-noises round the graves of children." He is writing of what is known in Sumatra as the *kangkong ngeang-ngeang*, the frog-embodiment of a poor unwanted child who whines pitifully outside the homestead of its parents to remind them of the wrong that they have done it. Innumerable are the tales of the vampire-souls of women killed by childbirth. They become ghost-birds, harpies, screech-owls, what you will.

The ghosts of the murdered are in a class by themselves. They are undescribed, though the weird forms of certain sunset-clouds are thought to represent them. Of their malignancy there is no doubt. The chronicles of old Johor tell us that no child could play safely at the tomb of the murdered Sultan Mahmud II at Kota Tinggi. It is said also that when the fort at Kuala Selangor was shelled and made untenable by the British its defenders took a young girl, slew her and sprinkled her blood over their guns, so that fort and guns should be a curse to the sailors who stormed and took the place. Let one more case be quoted. The exact facts are in dispute; the story here given is not official; it cannot be vouched for in every detail; it is only a Malay version given to illustrate a Malay belief.

A small body of men once entered a Malay village in chase of some fugitive enemies. The men had been tramping all day over a most back-breaking mountain-path and came into the hamlet surly and dead-beat, only to find that their foes had given them the slip. Staying in the place was an aged Malay Chief of very high rank who had taken no part in the fighting but might be suspected of sympathy with his own country-folk. He was questioned angrily by one of the men and gave evasive and unhelpful answers. He was threatened with arrest, and referred the questioner to his superior, the Resident. Maddened by failure the man raised his rifle and shot the Chief dead. An old Malay, sitting next the Chief, rose up at once and denounced the act as a cowardly murder. He also was shot. The two murdered men were buried near the hamlet where they fell; but the graves are now lonely and deserted for no one dares live by such a spot. It is haunted and accursed by the story of that crime.

The Soul.

There are seven Malay words that are sometimes translatable as "soul"; and, of the seven, not one tallies wholly with its rendering. No two peoples perhaps no two individuals, can have precisely the same idea of what a "soul" means; and it will be best therefore to write this chapter on historical lines.

The Negritos believe that they will go after death to an "Isle of Fruits" or Land of Plenty. Plainly they regard the soul as human in its tastes and probably in its shape. The wavy-haired Sakai leave blowpipes, bamboo vessels and food on the graves of their dead to help the soul on its journey elsewhere. The Proto-Malayan Jakun supply a Chief's tomb with a "soul-ladder" to help him to climb heavenward, and with a moat on which he may paddle a ghostly canoe. The "soul" in each case must be very like a man.

Primitive men like the negritos are unlikely to believe in eternal punishment, social distinctions among the dead, or the separation of the good from the wicked. They are unaware that such things exist even on earth. But when we get among the Proto-Malays and Indonesians we learn that all souls do not fare alike. The nomad Punans of Borneo believe in a slippery bridge over which the dead have to pass; and in a huge hornbill that tries to startle them into falling into the jaws of a fish waiting below. The Malanaus have a similar doctrine. The Kayans believe in a bridge that is shaken by its custodian so as to upset any unwary soul into a river where he is eaten by maggots or a huge fish. The Proto-malayan Jakun and even the Malays themselves claim to know of a "shaking bridge" that may upset the travelling dead into a boiling brew below them. It is most unlikely that these ideas are taken from Islam, though the latter also speaks of a bridge across the midst of Hell, sharper than a sword and thinner than a hair, "and the Believers shall pass, while the People of the Fire shall slip into the Fire." Still the coincidence is startling.

It must not be thought that the poor souls who fail to cross this bridge of death are those of the wicked. The Punans and Malanaus supply their dead with an offering of beads with which to bribe the terrible being who wants to tilt them into the river. The Kayans think that a man who has been a head-hunter in this life is unlikely to have trouble over any bridge of this sort. We see now how the idea of this death-journey can be used to influence the funeral ceremonies or to enforce certain conduct during life.

If we leave the primitive Punans and Proto-Malays and come to the more advanced Indonesians we meet with a new idea, that a man's mode of death decides his fate afterwards. The Kayans divide the afterworld into five districts. They relegate the souls of those who have died natural deaths to a land where they live much as they lived on earth. They send the souls of those who have died violent deaths to the shores of a Lake of Blood where they wed the souls of women who have died in childbirth. They think that the souls of stillborn children go to a place of their own where they enjoy happiness because they have never known pain. They place the souls of the drowned in a home under the rivers where they are given the use of all property that has been lost in the waters. They tell off the souls of suicides to a miserable

existence on a diet of roots, berries and other jungle-produce. Incidentally the Kayans do not allow their dead to mix in the next life with those of other races; the next world, like this, has its political boundaries. The influence of these Indonesian ideas is seen clearly in the Malay fear of the ghosts of murdered men, unwanted children and women who have died in childbirth. They are visitors from the Sea of Blood.

Now and again among Malays we come upon the belief that the soul of a human being has become incarnate in an animal. In literature this is commonly an echo of an old Hindu or Buddhist legend; in real life we may have to find an explanation in the cry of the animal itself. That of a "devil-bird" or screech-owl, for instance, suggests the shriek of a woman in travail. Soul-embodiments of this sort are included in the long list of the Powers of Darkness.

Lycanthropy or the idea that a man may assume in his lifetime the form of a beast of prey is also common in Malaya. In books this may be made due to a curse by the Hindu divinity Kala; but in real life the belief is confined to the tiger, whose form certain people are credited with assuming at will. Ideas of this sort are found all over the world and have usually little to do with any theory of the soul. In Malaya the link is closer. Some persons and even families are said to be unable to become tigers while they live and yet turn into tigers when they die. Indeed the tiger-soul is so well-known in Malaya that it has to be given a chapter to itself.

As the Malays were once Buddhists or Hindus and are now Moslems we have to reckon among Malay Beliefs doctrines that are borrowed from three great World-Religions. The Hindu and Buddhist teaching of re-incarnation is met with in Malaya in literature and poetry more than in everyday life. The Moslem doctrine of the soul, officially accepted as the only truth, is really that of a risen body and can be discussed as such. But the mystics of Islam take rather a different view of the soul; to them it is the All-in-all while the body is "illusion." Mysticism has been given already a chapter to itself.

To sum up: there are in Malaya five distinct doctrines of the future life. One is that man survives as a shadowy unsubstantial ghost; another that his soul may become an animal; a third is the doctrine of metempsychosis; a fourth that he lives again in an incorruptible body; a fifth is the mystic teaching that the individual soul becomes one with the soul of the Universe. There is also a sixth idea of the soul—one that is linked up with Indonesian animism and has no special reference to the life to come. It is the theory that the spirit of man is a bird, timid and tenuous, that leaves the body in sleep, unconsciousness or death.

Malays believe that all Nature is alive: that there is a soul

in every tree, rock, or mountain; in iron, in rice, in alluvial tin; briefly, in everything that we consider animate or inanimate. Alarm the tin-soul in a mine and the tin disappears. Frighten the soul out of rice and the seed-grains will not germinate. All nature is teeming with invisible life; countless ears are listening to all we say. Take trees for instance. Every tree has its soul; exceptional trees have souls of exceptional power. Walk through the country and you will see small altars, strips of coloured cloth and other marks of veneration at the foot of any tree of unusual shape or size. Try to get Malays to fell such a tree; they refuse at once. The tree is "haunted"; to cut it down would mean sickness or worse.

Naturally there is much confused thinking in all these beliefs. A Malay feels that there is something "haunting" a tree; he does not wait to ask whether it is a soul, a tutelary spirit, or a mere ghost that is nesting in its branches. How, indeed, is he to find out? All he knows is that there is something very wrong about the tree and that he had better avoid it. A District Officer once had one of these large haunted trees in his grounds. His Malay friends gave it a wide berth but during a night of heavy rain a Malay was induced to accompany the D.O. on a short cut passing under the tree. Within a week the Malay was dead.

It need not be thought that all "souls" are aggressive like the soul of this tree; some are timid; others are only fastidious. The soul of tin-ore objects to raw cotton, limes and earthenware, and to a man wearing another man's clothes or mimicking the behaviour of a sorcerer. All such things are strictly taboo on Malayan mines. The soul of rice is so timorous that it has to be approached with terms of endearment and with elaborate ritual; above all things, the blade of the fatal reaping-knife has to be hidden under the hand and the rice-stalks must be drawn between the fingers so that the grains may not know what is happening when they are severed from their parent-plant. Otherwise the seed-rice will lose its "soul"; it will have no life and next year's crop will fail. Much, indeed, has been written about the ritual of the ricefield; the ricefield plays a great part in Malay life.

The soul of rice is a bird like the soul of man. But not all souls are birds. It is said in Patani that at night the souls of the soil may be seen "in waste places, leaning on long sticks, wearing red caps and eating earth." This description represents them as *genii* of Arabia; it flatters them. Elsewhere they are pictured as cattle, especially buffaloes; etymologically they may be pigs. Pigs or no they have to be propitiated. In Abdullah's time the spirits of the soil under St. Andrew's Cathedral were said to be clamouring for heads and to be threatening the Governor and his officials with death if a building of such a size was to be laid upon the earth without some *quid pro quo* to the poor souls living below it. To satisfy these ghostly complaints

Indian convicts were said to be hiding in ambush to waylay and slay the unwary and "bury their heads in a great hole under the building." The scare, of course, ended in nothing. The gnomes under the Raffles Institution were placated by the sacrifice of three luckless coolies who fell from the scaffolding while the building was going up. Panic about the need for heads is known to occur even now, and the more sophisticated Malays laugh at these scares as "bloater-seasons," because, in the Straits, sun-dried fish are sold headless. Even the great Bombay riots of 1929 were provoked by the malicious spread of a rumour of this sort.

One question remains; why should the human soul be thought to be a bird? Be it remembered that this "soul" of the animists has nothing to do with survival after death; it is the spirit of existence in this world, a thing that man shares with all nature. Being the consciousness that flies in dreams to visit absent friends or distant lands it is essentially bird-like. There are tales of such birds having been caught and caged, leaving their owners at the mercy of their captors; there are charms for snaring the wandering soul of a girl in the interest of her lover; there is also the well-known legend of the Sleeping Beauty, whose slumbers could never be broken till the bird of her consciousness was freed to return to her. The call to the Bird of Life,—though it has been translated by the unromantic words "Cluck, cluck, Soul of So-and-so,"—is really the tenderest expression in the Malay tongue, as in the local verse,

Though absence wrings this heart of mine,
And far apart are we,
Her braided tresses still entwine
The very soul of me.

The Risen Body.

Many people think that the Prophet was speaking in parables when he painted Heaven as a Paradise of sensual delights. They may be right. But there is little doubt that Mohammed believed firmly in the immortality of the senses. Once he was asked by an old Arab lady whether she might hope to enter Paradise. "No old woman can ever pass into Heaven," was his answer. He then went on to tell the disappointed dame that rejuvenation went with Eternal Life; and elsewhere he has given us details of the incorruptible body, even to its digestive processes. Of the soul as a distinct entity he seems to have thought little. It was immortal, certainly; it gave sentient life to the body both on earth and in Heaven; but it is treated as having no separate life of its own. In one passage, it is true, we are told that the souls of the unborn and even of the unconceived offered up praise to God. Such an event is treated as most exceptional and even miraculous, just as when Sun, Moon and Stars are said to worship the Almighty.

Apart from mystics—who look upon the body as illusive and the Soul as the only thing that Is—religious Malays think in terms

of the body only. A dead man is believed by them to come to life again at least twice soon after death. He is said to lift himself slightly on his right elbow to listen to the *talkin* or last exhortation to the dead,—an address that is meant to prepare him for the examination that he is about to undergo. He is again awake and living when he is questioned by Munkar and Nakir, the Angel-Interrogators of the Dead; and it is on his sentient limbs that their blows fall when his answers do not agree with their sense of the fitness of things. It is his body, not his soul, that is alive at these times. Certain bands on a dead man's winding-sheet are left undone to allow for movement; and marks on a newly-buried body are explained as bruises from the clubs of Munkar and Nakir.

Belief in a risen body does not tally with the older ideas of the Malays but it has affected them in two well-known cases at least. The first is that of a graveyard ghost that goes by many local names: the risen ghost, the parcel-ghost, the sheeted ghost, the roller-ghost, the huddler-ghost, the badger-ghost. It is the ghost of a man who has sworn falsely after calling on the earth to spit out his body should he be telling aught but the absolute truth. Malays who have watched over the grave of one of these perjurers claim to have seen vapour rise slowly from it and then condense into the grim form of a corpse in all its funeral wrappings. The earth has "spat out" the liar's body. The ghost is black-faced, long-nosed, hideous in aspect; it can move along only by rolling over and over on its side; it decays slowly, emitting a horrible stench. Last of all it falls to pieces and is scattered to the winds.

There is in Sumatra a strange badger known to science as *Mydaus meliceps*. It defends itself against its enemies by making a smell that can be sensed a mile away and at close quarters can almost stun or paralyze. This unpleasant animal is linked in name—perhaps identified—with the ghost that we are describing. The ghost has a thin squeaky voice and loves eating eggs; are these traits shared with *Mydaus meliceps*?

It is vindictive—rolling about the ground in quest of neighbours who plagued it in its lifetime and whom (if caught) it tickles till they die. It is an object of much dread to all who live near a cemetery.

Malays believe (as we have seen) that the souls of those who die violent or untimely deaths become ghosts of peculiar wickedness, but do not regard such ghosts as being the risen bodies of the dead. An occasional exception is that of a woman who has died in childbirth. She becomes a vampire and preys on women like herself. True, she ought to assume a bird-shape—that of the fish-owl, *Ketupa javanica*; but there is much confusion in demonology; and the fish-owl may become a harpy, and the harpy a beautiful woman. The true Malayan vampire (the "sucker") should be a woman, and one still in the land of the living. In any case there is an ex-corporal of police, Monoh by name, who has testified on oath as an eye-witness to the existence of such dead vampires or "ghosts."

"I had an experience of a vampire when I was stationed in Rembau. I had then to go on rounds at night past a cemetery; and my wife, who was a bit of a diviner, warned me once not to go that was lest evil befall me. Well, it was my business to go there; the night was bright moonlight; and, after all, as I said to myself, 'What do women know about anything'? So I went.

At the time I thought nothing of it; but when I came near the cemetery an old man who lived thereby gave me a word of warning. 'Be careful, my boy; five days ago a woman was buried here after death in childbirth and she is now a vampire and plaguing people.' I answered, 'Thank you, old man; it will be all right.'

It was about 9 p.m. and I was going along a little nervously when I saw a new-made grave and said to myself, 'Surely that must be the tomb of the woman who has turned vampire.' Then I walked on boldly as if I did not mind it at all; but God knows what I felt like, for the place was lonely and no houses were quite close by. As I neared the grave itself I turned and had a good look at it. May I be blessed if there was not something lying on it, just like a corpse in its winding-sheet! When I saw this, I looked hard at it once more after rubbing my eyes to be quite sure that they had not failed me; but, sure enough, there was no mistake; there was the body in its wrappings, motionless as in sleep. My hair stood on end; my flesh went hot and cold; my limbs shuddered; the blood left my cheeks; had anybody stabbed me with a knife I could not have bled. My feet felt like lead; my body was weighed down; my mouth could not even open to repeat a Koran text.

After that I simply bolted for all I was worth,—a bird would have been hard put to it to keep up with me; but I found myself then in an even worse plight, for there was the corpse clinging to my back! God alone can tell how startled and horrified I felt; my breath came in quick short pants, and I nearly fainted with terror. Knowing no better I turned and seized the body as if to cast it off. I found the ghost soft and yielding to the touch, but gave it so violent a jerk that even a man in his full strength would have been knocked down and battered. Then I took to my heels again as hard as I could run, without watching where I was running; and I only came to my senses when I found myself floundering in somebody's muddy rice-field. Even then, there was the corpse with her arms well round my waist.

This drove me desperate. In sheer despair I became bold and worked myself up, saying, 'What have I to fear?—this is a woman; I am a man: why be frightened?' I remembered my knife, drew it and stabbed the body time after time. To my surprise I neither cut her to bits, nor slew her, nor even wounded her; all I could hear was the "rip-rip" of her torn winding-sheet while through the rents I could see a thigh with flesh of the fairest colouring, and through her torn mouthband there came the panting of a woman in pain.

Journal Malayan Branch [Vol. X, pt. I,

Haply, where we were struggling, there was a disused well with a little water in it; into this well I thrust the body; after which I closed the well-mouth with grass and took to my heels again. This time I found a house; and though it was pass midnight I knocked up the inmates and was let us in; but it was quite a long time before I could come out with a word of explanation."

The Sucker or Vampire.

In the State of Kedah (so Sir Frank Swettenham tells us) everybody who is anybody owns a familiar or *pělēsīt*. A Kedah lady once told him that by means of this spirit she had secured a proper hold over her husband and could plague any of her friends who tried to spite her. How is a *pělēsīt* to be got? It is quite an easy matter. You recite certain incantations and then swallow your shadow. During the night a child will appear suddenly and put out its tongue at you. Seize that tongue. It will turn into a small living creature, the *pělēsīt*, while the rest of the child fades away. Mr. Skeat indeed knows of a simpler method. Dig up a child's dead body; bite off its tongue; that tongue will turn into a *pělēsīt*.

So far, so good; but there is reason even in Myth and we are tempted to ask, "Why should a dead child's tongue turn into a familiar spirit?" Let us track the tale across the water into Sumatra where we get rather a different likeness of our *pělēsīt*. The word means (literally) "sucker." If a Malay bleeds and there is no stopping the haemorrhage a cry goes up, "The vampire is sucking still." If a child wastes away without any visible cause, "His blood is being sipped by a *pělēsīt*." In each case the "sucker" is thought to be the sorcerer himself and not his familiar.

There are three kinds of these vampire-wizards: two are Sumatran; the third is a Peninsular type.

The first is a "corpse-sucker" or ghou. He walks about the country like any other peasant; and when he sees a fine chubby little child he licks his lips in prospective enjoyment. Luring his victim to a quiet spot he takes a slight sip of its blood so as to make sure that it will pine away and die; and when the child is dead and buried he grovels on the grave at night-time and by the force of his sucking draws the little body out of the earth. He then carries off his prey to his own home, brings it to life by magic art, fattens it up again, slaughters it and cooks it. All this is believed implicitly by Sumatran Malays who tell tales of scoundrelly ghouls being caught in the act by sharp-sighted neighbours and blackmailed properly under threat of betrayal to the Dutch authorities. Corroborative detail of this sort gives quite a modern touch to a very old superstition.

The second kind of vampire-wizard is the "headless sucker." By great skill in magic, possibly by selling his soul to the devil, a sorcerer may hope to get the gift of detaching his head from its body and sending it off on errands of evil while the rest of him stays

quietly at home. The head blackens and changes in form; the eyes expand and stick out; the ears grow into wings and flap the head along through the air; the whole is an image of terror that palsies its victims into stillness. Or again the head may be invisible and so more dangerous still. Whatever it "sucks" is doomed. Let one story suffice.

A decent man was once married to one of these headless suckers. During the night she rose from her sleep to prey on a stillborn child, that is to say, her head went off on this errand and her body stayed behind rolled up in a sheet at her husband's side so as to look like a sleeping woman. By God's Will, the husband awoke. He then tried to wake his wife, but much as he shook her she would not get up. In his fright he pulled away her coverlet; and lo, there she lay, headless! Then he realized for the first time what it was he had married. He got some needles; stuck them point-upwards in his wife's neck; and pretended to be asleep. Presently his wife's head came flying back, fitted itself to the body, and went off to sleep. When morning came he heard his wife complain to her mother that her neck felt very sore. Thereupon he went off, took up pen and ink and wrote out a formula of divorce, saying, "Here is your divorce, you headless vampire."

The third type has grown out of the second by the use of simple reasoning. A sucker can hardly drink the blood of his victims with his head alone; he must take his viscera along with him to empouch the blood that he sucks. So, in the Peninsula, we hear of a *Penang-galan* or "Severed Head," described by Sir Hugh Clifford as the "horrible wraith of a woman who has died in childbirth and comes to torment small children in the guise of a fearful face and bust with many feet of bloody training entrails in her wake." Or let the well-known Malay writer Abdullah Munshi describe this vampire in his own way.

"Sir," said I (to Mr. Milne), "listen to my tale of the Severed Head. It was once a woman. She used the magic arts of a demon in whom she believed, and devoted herself to his service night and day for an agreed term, after which she was able to fly. Her head and neck were then loosened from her body, the intestines being attached to them and hanging down in strings. The body remained where it was. Wherever the person whom she wished to injure chanced to live, thither flew head and bowels to suck his blood; and the person whose blood was sucked was sure to die. If the blood and water which dripped from the intestines touched any person, serious illness followed at once and his body broke out in open sores. For this reason it is usual at all houses where a birth occurs to hang up spiky leaves at the doors and windows or to place thorns wherever there is blood, lest the Severed Head come and suck it, for this vampire has a dread of thorns in which her entrails may get caught. It is said that a Severed Head came once to

a man's house at midnight and got caught; and she had to remain there till daylight when people saw her and slew her.

Any woman who has the power of becoming a Severed Head makes a point of keeping at her house a store of vinegar in a jar or tub of some kind. In this she soaks her intestines; for when they issue forth from the body they swell up and cannot be put back again; but after being soaked in vinegar they shrink to their former size and enter the body again. There are many people who have seen Severed Heads flying about with their entrails dangling all about them and shining at night like a swarm of fireflies. Such at least, is the tale that my seniors have told me, but God forbid that I should give it any credence."

In Negri Sembilan we hear again of this third vampire under another name. Skeat gives a charm for dealing with it:

"Hither, my white fowls; hither, my black fowls,
Peck at the trailing entrails of the *manjang*,
Peck at his heart, his liver and his spleen."

In name at least, this *manjang* shows some kinship with certain "familiars" (*hantu anjong*) of Kedah and the "clawed" *bajang* of Perak.

All vampires—be they "severed heads" or harpies or "child-killers" are birth-spirits—they prey on newly-born children and are the subject of many precautions. With a shrill cry of *i-i-i* they rush to any place where a young child lies or a birth is expected; and if they secure an entrance, woe betide mother and child! For this reason an expectant father never goes straight home; he looks in on some friends on the way in the hope that the spying vampire may mistake his address. Or again he puts thorns all about his house; or uses nets or coconut shells with many holes to bewilder her with their many entrances: or puzzles her with dummy babies; or induces her to run after a cat; or fills his room with the things she abhors such as iron, turmeric, rice-paste and the smoke of incense. Pious Moslems tell us that these child-killers are the souls of women who loved unwisely and met a horrible end; but the belief is older than Islam. They are the souls of women who wander disconsolate on their way to the Indonesian "Sea of Blood" where they are to meet their spouses, the Souls of the Murdered, a class of ghost that is more dangerous still.

The three "suckers" that have been depicted would give us an adequate idea of the Malayan vampire were it not for the tangled nature of local demonology. In various places we hear of "vampire-grasshoppers," "bird-vampires," "vampire-bracelets," "frog-vampires," "vampire clawmarks." Ideas of this sort may owe their birth to disorderly thinking but are too widespread to be overlooked.

We have first a cricket or grasshopper, a *Phasma*, that is said to fly in a wild somersaulting way suggestive of the flight of the
1932] *Royal Asiatic Society*.

"Severed Head." A "sucker" indeed has to fly backwards and must find it a matter of great difficulty—witness the tubs of vinegar—to get its viscera to drop through the neck-cavity into the body; so the *Phasma* that suggests its movements is known variously as "the vampire," "the demon" and the "fami'iar." In a sense it is all three. *Pělēsit* in the Peninsula means "the rustler." It is the small living creature" that helps Kedah ladies to get the better of their husbands—and may also be put to blood-sucking and other unfair uses that expose its owner to the fate meted out by Malay custom to practioners of the Black Art. In that event it is said to rise to the surface and escape in air-bubbles when its master is gasping for breath as his head is held with a forked stick under water till life is extinct. If no grasshopper is seen to fly away the drowned man may be deemed to have been guiltless of withcraft. All familiar spirits are really "suckers"; they have to be fed on blood. This is what Abdullah says of them.

"The blood of a murdered man must be taken and put into a narrow-necked bottle. Then prayers are said over it and something or other is read, I don't know what, but it has to be memorized. After seven days of this ritual (or twice seven, according to some people), a sound is heard proceeding from the bottle, like the cheep of a young bird. The wizard then cuts his finger and inserts it into the bottle for the familiar to suck. Every day he has to feed it with his blood."

The true vampire or sucker has come also to be confused with the fish-owl (*Ketupa javanica*), a "devil-bird" or "screach-hawk" that has a cry like that of a lost soul. It is said to be the spirit of a mother dead in childbirth and to take the form of a harpy—half woman half-bird—with long black trailing tresses covering a hole in her back or neck, through which it sucks the blood of children or through which its entrails may be seen. It is indeed a tangle of divergent ideas: the owl, as a bird of ill omen; the malignant ghost of a woman untimely dead; the "sucker" with its taste for blood its exposed intestines, and its attacks on childbirth—witness the thorns and brambles with which it is kept off. So also (as we have seen) the "frog-vampire" is only a birth-spirit, the ghost of a still-born child.

One demon alone remains, the "long-clawed one," the *bajang*, against whose attacks young children wear a protective "vampire-bracelet" of black thread. His "claw-marks" are seen on the thighs of women after childbirth; his spreading talons give their name to the tenon in carpentry and to the skirts of a swallow-tailed coat. Yet he has been identified with the vampire-cricket which has no claws; with the bottle-imp which is equally clawless; and with the "Severed Head," the *manjang* of Negri Sembilan, who flies off with intestines trailing behind him but leaves his talons at home. What then are the claws of the *bajang*? The *bajang*, as a wizard's familiar, may be a "sucker," a cricket or a bottle-imp; but he can

be identified also with another and better-known familiar, the long-clawed "tiger-spirit" of the aboriginal shaman. Of that "tiger-spirit" we have now to speak.

The Were-Tiger.

A District Officer in Jelevu chanced one day to ask the heirs of a dead man to take out letters of administration to his estate. They fidgeted and shirked replying. Pressed to obey they said that the deceased was "not exactly dead." Pressed still further they explained that he had become a tiger and might take exception to what they were asked to do.

This is no isolated case. Mr. Berkeley reported that the last man given tree-burial in Upper Perak was one Pawang Kwa; "he is now a tiger with a white patch." Mr. George Bellamy from Kuala Selangor wrote to a local journal, "When walking along the shore, if you chance to meet a very large tiger, let it pass unharmed; it is only Raja Abdullah's ghost and in proof thereof you will see it leaves no footmarks on the sand." Who are these human tigers?

In Jempol there are whole families of "tiger-breed" men. Outwardly they may resemble you or me; but this is what a Malay writer says about them.

"In their lifetime as human beings members of these families are said to be peculiarly related to certain tigers of the forest whom they vaguely recognize as incarnations of dead relatives. These tiger-relatives sometimes come to the compounds of their human kinsmen, protect their cattle from the attack of foreign tigers, their poultry from civet-cats, and their ricefields and tapioca-plantations from the ravages of wild boars."

Let us read also what happens when these men are ill.

"When a member of one of these families is ill there is always one tiger at least haunting the neighbourhood of the patient's house. He comes closer and closer as night approaches If the illness is serious or the patient is dying the tiger will show signs of trouble and uneasiness. He groans, makes piteous noises and restlessly moves from one end of the compound to the other."

It is only after their deaths that they become tigers.

"In ordinary cases the prospective tiger dies peacefully and then becomes a tiger. No one has ever cared or dared to go and watch what really happens at the grave during the few nights following the burial. They say that some days after the burial the white shroud of the buried body is found lying beside the grave, torn and tattered; and a hole of the size of man's body is found to have been made into the grave, while the footprints of the tiger are seen everywhere. From this it is concluded that the tigers must take the corpse and bear it into the

forest where the metamorphosis takes place in some inexplicable way. A tiger representing the dead person makes his appearance shortly afterwards. If the dead person had a deformed leg the new tiger also has a deformed leg. If the person was baldheaded the tiger also is baldheaded."

Our authority ends his article on the tiger-breed families with the following statement.

"Belief in were-tigers whose transformation takes place during life is general all over the Peninsula. But as a rule the power is ascribed to the people of the Korinchi tribe from Sumatra. The possession of the power by a person is said to be indicated by the absence of the furrow which ordinary men have on their upper lip immediately below the nose. Tigers of this sort are called *harimau chēnaku* or *harimau jadi-jadian*. They change back into man just as the man changes into tiger.

This last paragraph can be confirmed from many sources. Sir Frank Swettenham writes of the Korinchi men.

"Another article of almost universal belief is that the people of a small State in Sumatra called Korinchi have the power of assuming at will the form of a tiger, and in that disguise they wreak vengeance on those they wish to injure. At night when respectable members of society should be in bed the Korinchi man slips down from his hut and assuming the form of a tiger goes about seeking whom he may devour.

"It is only fair to say that the Korinchi people strenuously deny the tendencies and the power ascribed to them, but aver that they properly belong to the inhabitants of a district called Chenaku in the interior of the Korinchi country. Even there, however, it is only those who are practised in the occult arts who are thus capable of transforming themselves into tigers, and the Korinchi people profess themselves afraid to enter the Chenaku district."

Now let us follow these Korinchi people over to their home in Sumatra. There they not only charge the Chenaku people with being were-tigers but bring the same accusation against certain people in the Pasumah and Kembering districts, on Mount Dempo and among the Rejangs. All the accused plead "not guilty" as regards themselves while they believe firmly that the charge is true of others. All alike agree that there are "tiger-cities" of the type described by Marsden more than a century ago:

"They talk of a place in the country where the tigers have a court and maintain a regular form of government in towns the houses of which are thatched with women's hair."

These tiger-villages are located by Sumatrans mostly in the Chenaku country and on Mount Dempo. However much the

natives of the former locality may protest, to call a man a *Chenaku* or *Chindaku* is tantamount to calling him a were-tiger. Says a Sumatran writer:

“A *chindaku* is a man who can take the form of a tiger. When a *chindaku* sees a sambhur or barking-deer he turns into a tiger and catches it, after which he resumes his human shape and takes it home to dinner.”

Nor has Sumatra any monopoly of tiger-villages. Sir William Maxwell referred in his time to “an extraordinary belief that in parts of the Peninsula there are regular enclosures where tigers possessed by human souls live in association.” In Java, according to popular belief, similar villages are found at Broto and again at Gadongan in the Blitar Regency; a “Gadongan tiger” is the Javanese term for a were-tiger. Indeed the belief that men can turn themselves into animals is world-wide; it is found even in places as unlike Malaya as the Hebrides and Sierra Leone.

We have seen that the power of assuming tiger-shape in one's lifetime is believed by most Malays to be given only to adepts in the Black art. Among the Sakai tribes of the Perak-Pahang border we find a curious variant of this idea. The shaman or sorcerer is linked with the tiger. For this reason a dead shaman is never buried; he is placed in a raised hut or otherwise held up above the ground so that the tiger, his familiar, may tear open his body and release the soul. His son and successor should be present at this time to receive from the tiger himself or from the two attendant fairies full instruction in the dead man's magic; and should he show any signs of fear he is liable to be torn to pieces at once. It is said indeed that the death-rate among expectant shamans is rather high. But it is not claimed that these Sakai sorcerers can assume tiger-form when alive.

There are also among Malays the plainest hints that the tiger is a sorcerer's familiar. Sir Frank Swettenham mentions “the Tiger-Devil,—but out of politeness he is called Blian to save his feelings.” Dr. Winstedt speaks of “the shaman's usual familiar, a tiger-spirit, as shown by growls and sniffing and crawling under a mat.” Mr. Skeat witnessed one of these “tiger” seances and describes it in full detail.

“At length after many twitchings the shrouded figure (of the shaman) arose amid the intense excitement of the entire company and went upon his hands and feet. The Tiger Spirit had taken possession of the sorcerer's body; and presently a low but startlingly life-like growl—the unmistakable growl of the dreaded lord of the forest—seemed to issue from somewhere under our feet as the shrouded figure began scratching furiously at the mat upon which it had been quietly lying, and, with occasional pauses for the emission of the growls which had

previously startled us and the performance of wonderful cat-like leaps, rapidly licked up the handfuls of rice which had been thrown upon the floor in front of it. This part of the performance lasted however but a few minutes, and the evident excitement of the onlookers was raised to fever-pitch as the bizarre and (as it seemed to our fascinated senses) strangely brute-like form stooped suddenly forward and slowly licked over (as a tiger would lick its cub) the all-but-naked body of the patient—a performance of so nauseating a character that it can hardly be conceived that any human being could persist in it unless he was more or less unconscious of his actions. At all events, after his complete return to consciousness at the conclusion of the ceremony, even the sorcerer experienced a severe attack of nausea.....Meanwhile however the ceremony continued.”

Sir Frank Swettenham's *hantu blian* does not mean (literally) “the tiger-devil” but “the shaman's devil.” “Bliau” is the old Indonesian word for “shaman,”—now superseded by politer equivalents such as *pawang*, *pyang*, *bomo* and *malim*. But in Java and Borneo *balian* still survives; and the description of the tiger as the “shaman's devil” points once more to the link between the sorcerer and the Malayan *loup-garou*.

“The existence of the Malayan *loup-garou*” says Sir Hugh Clifford, “to the native mind is a fact and not a mere belief. The Malay knows that it is true. Evidence, if it be needed, may be had in plenty; the evidence, too, of sober-minded men whose words in a Court of Justice would bring conviction to the mind of the most obstinate jurymen and be more than sufficient to hang the most innocent of prisoners.” On this point let us digress for a moment.

In 1917 there was an outbreak of so-called “leopard-murders” in the Northern Province of Sierra Leone; and the local paramount Chief came down to Freetown to seek authority for exceptional measures against the men suspected of guilt in the matter. He was asked:

—When you speak of “human leopards” do you mean men who disguise themselves in leopard-skins or men who have the power of turning themselves into real leopards?

—I mean men who become real leopards.

—But, surely, no man can turn himself into a real leopard.

—So Europeans think. We, Africans, know that they can. Ultimately a number of real leopards were shot down with rifles specially supplied; and the scare ceased.

But in 1913 the Colonial Office had sent out a special commission to stamp out “human leopardism” in the Imperri District of Sierra Leone; a number of men were hanged and many more were sentenced to long terms of imprisonment or banished as

undesirables. Were they wizards? They were given a fair trial by their judges and only condemned upon convincing testimony. Yes; and yet were they found guilty on the evidence of Clifford's "sober-minded men whose words in a Court of Justice would bring conviction to the mind of the most obstinate jurymen and be more than sufficient to hang the most innocent of prisoners?" British justice seldom makes mistakes. Murders, no doubt, there were; "Leopardism" may be quite another story.

Notes and References.

Introductory.

Good accounts of Malay superstitions are to be had in Skeat's "Malay Magic" (Macmillan, 1900) and Winstedt's "Shaman, Saiva and Sufi" (Constable, 1925). References to "Skeat" and "Winstedt" are to what they say in these books. Two excellent brochures in Malay by a Malay (M. T. Sutan Lembang Alam) have been published at Batavia by the Dutch *Commissie voor de Volkselectuur* to combat superstition; the first brochure is often quoted in this paper as "Perch. MaI." (*běrbagai-bagai kěpěrchayaan orang Mělayu*) as it gives first-hand accounts of the beliefs that it ridicules.

For Malay things in general the reader is referred to "P.M.S." (Papers on Malay Subjects published by direction of the Government of the Federated Malay States) and to "J.M.A.S." (the Journal of the Straits and Malayan Branch of the Royal Asiatic Society).

I. Malay Beginnings.

For further general information on this subject see the opening portion of P.M.S. (History) and Winstedt's introduction. The older inhabitants of the Malay Peninsula are the subject of Skeat and Blagden's "Pagan Races of the Malay Peninsula" (Macmillan, 1906); they are dealt with briefly in P.M.S. (Aboriginal Tribes) and more briefly still in P.M.S. (History). Abdullah's account of the Mantra is taken from the second part of the Hikayat Abdullah of which many editions have been published at Singapore. Books have been written by Hagen on the "Kubu" ("Die Orang Kubu," Frankfurt, 1908). White on "the Sea-gypsies of Malaya" (Seeley, Service, 1922) and Joustra on the Minangkabau Malays, a publication of the "Minangkabau Institute." The craniological data are taken from the first and third of these and from Kloss's article on the Kenaboi Mantra in the "Journal of the F.M.S. Museums," v. 58. Father Borie's article on the Mantra appears in Trubner's "Essays relating to Indo-China," 2nd Series, Vol. I, 1887, which include also Groeneveldt's Notices of the Indian Archipelago in old Chinese records. The "Dutch description" of the Kubu is abridged from the opening paragraphs of van Dongen's article on "De Koeboes" in a Dutch journal (*Tijdschrift Binnenlandsch Bestuur*, xxx, pp., 225-253.) For the Punan forest-nomads and the references to the Dyaks and to Hose and Haddon the reader may consult Hose and Macdougall's "Pagan Races of Borneo" (Macmillan, 1921.) esp. Vol. ii with its appendices. The *subang* ear-stud is illustrated in Veth's Midden-Sumatra, vol. II, pl. xii 3, 7, 8. (Leyden, 1881). The verse on the negrito is translated from a quatrain in the Malay romance "Awang Sulong Merah Muda" (Singapore, 1907), p. 81.

Journal Malayan Branch [Vol. X, pt. I,

II. The Adat.

For the story in para. 1-6 see the *Moestiko Adat Alam Minangkabau*, (Batavia) 1920. Abdullah's references to Pahang *adat* (para. 6) are taken from his *Pelayaran*. The Sungei Ujong saying, (para. 7) is: *Ēntah-lah, hai, —adat Sĕmujong*. The reference to Mr. Humphrey's work is to his "Naning recital" (J.M.A.S., No. 83, pp. 1-29). But to appreciate the wide range of Malay sayings one must go outside *adat* to folk-tales like the *Hikayat Raja Donan* (which contains Maxwell's passage about the Malay dawn) or, better still, to those published in the dialect of Minangkabau. The *pantun*-translation is by Mr. Humphreys.

III. The Alexander Legend.

There is a vast literature on this subject. For the original or "Egyptian" version the reader may be referred to the actual Greek text and to the Syriac and Ethiopic versions translated by Sir E. Wallis Budge. The Darius story appears in the Persian "Epic of Kings;" also in the Hindustani version which is discussed by Rehatssek (Journal of the Bombay Branch of the R.A.S., 1881); and in the Malay version, see P.M.S. (History; edition of 1920; pp. 18 to 24). The story that Alexander was the son of Darius appears again in the opening chapter of the Malay Annals and in the second book of the *Bustan al-Salatin* (Singapore, 1899). The Annals also by mentioning that Khizr converted people to the "religion of Abraham" help to explain the story that he was the wandering and immortal Jew Ahasuerus. I am personally indebted for much (including the identification of Idris with Andreas) to Mr. H. A. Rose's notes to Brown's "Darvishes" (Oxford 1927).

For the story of the coming of the "mountain" dynasty to Palembang (para. 9) see P.M.S. (History, Ed. 1923, pp. 16-27). The Kota Kapur inscription and other dated monuments are all described in the article of the Encyclopaedia of Netherlands India s.v. *Oudheden* (antiquities). The Malay name for a sole is *ikan sa-bĕlah* or *sisa nabi*. The "causeway to Sumatra" statement appears on p. 86 of the ethnographical handbook of the British Museum (1920).

IV. The Daulat.

This account of a Perak enthronement is based mainly on information given me by H. H. the late Sultan Idris of Perak and his Dato' Sri Nara Diraja. They were good enough to allow me to see all the regalia, to copy the *chiri* and even to let me learn the State Secret; a summary of the information obtained was recorded at the time in P.M.S. (Circumstances of Malay Life), pp. 73-77. The Perak cradle-song is given also in P.M.S. (Incidents of Malay Life, second edition, pp. 68, 69). The Buitenzorg inscription with the footprints (para. 8) is illustrated in Colijn's "Neerlands

Indie," vol. i, p. 210; and for the "footprint" terms used in letter-writing the reader may refer to P.M.S. (Literature iii, Proverbs and Letter-writing) or to the appendix to Dr. Winstedt's Malay Grammar. The stories of the working of the *daulat* (para. 11) are taken from the Malay Annals (Mission Press, Singapore, 1898, pp. 16, 42, 75, 78) and from the unpublished Hikayat Johor in the Batavian Society's Library at Weltevreden. The dying words of Mansur Shah and the covenant with Demang Lebar Daun are taken also from the Annals, pp. 100, 16. The account of the Riau Viceroy's position (para. 14) is taken direct from the *Hikayat Bugis* (Singapore, A.H. 1329), p. 36; cf. also P.M.S. (History), p. 78. This same History (second edition) gives Sultan Husain's letter referred to in the same paragraph. The verse closing the whole chapter is translated from a Malay quatrain given in my Malay-English Dictionary (Singapore, 1901), s.v. *jongkong*.

V. The Nobat.

The word *tabal* in Persian and Hindustani means "drum;" and its association with royalty appears in the well-known Omar Khayyam passage, "Nor heed the rumbling of a distant drum." A very good (illustrated) account of the Selangor *nobat* appears in Skeat's "Malay Magic" "pp. 39 to 42). The Pasai quotation is from the *Hikayat Raja-raja Pasai*, p. 12. The innovations of the third Malacca Sultan, the Mohammed Shah of the Annals, are given in the Annals pp. 45 to 49. The Perak Annals quotation is from *Misa Melayu*, p. 38. Shahinda's "Indian Music" was published in 1914; the passages quoted are on pp. 83, 84.

VI. Kēbēsaran.

For the regalia of Malaya cf.: P.M.S. (Circumstances of Malay Life), pp. 73-77; Marsden's History of Sumatra (1784), pp. 270-272. For the first Malay prince claiming the throne by showing the regalia see Malay Annals, p. 15. For the *pancha-upachara* or *panchabichara* cf. Mal. Annals p. 17, Hikayat Bugis p. 52. For the story of the headman and his buffaloes see Skeat pp. 38, 39. For the pageantry at Goa and Samarang see Campbell's "Java;" the Malacca Harbour-Master's velvet coat is referred to in Hoynck van Papendrecht's letters in this Journal; Commodore van Braam's grievance is in Netscher's History. The story of the Kedah flag is in our S.S. official records.

VII. Dress-distinctions.

An account of Malay dress is given in P.M.S. (Circumstances of Malay Life), pp. 32-57 and 79-90. The possibilities of untailored garments (para. 3) are brought out clearly in the illustrations to Jasper and Pirngadie's "Batikkunst" (Hague, 1916); especially in figures 99 to 105 for the *dodot* and in figures 83 to 95 for head-

Journal Malayan Branch [Vol. X, pt. I,

dressess. The various "cuts" (*potongan*) described in para. 5 are taken from Poenser's article "*Iets over de kleeding der Javanen.*" For the etymology of *sěluar* (Java *sěruar*, Sumatra *sarwal*, *sarawal*, *shilawar*) see Yule's "Hobson Jobson," s.v. "Shulwaurs." The account of the Bendahara and his headdresses and of Tun Hasan the Temenggong setting new fashions is in the Malay Annals (p. 123). Presentation garments are also referred to in the Annals, e.g. on p. 47. Abdullah's account of Trengganu laws on dress is taken from his *Pělayaran Abdullah*; and the Minangkabau headman's description of Sumatran dress-customs is borrowed from the *Mustika Adat Alam Minangkabau*.

VIII. The Sultan Muda.

The existence of a Sultan Muda in Perak was first recorded in P.M.S. (Incidents of Malay Life), pp. 46-52. He is referred to also by Winstedt (pp. 42, 43, 97) and in P.M.S. (History, edition of 1920), pp. 145, 146. So far as I know this is all the literature about him. His existence is hardly ever mentioned by Malays and during my service in Perak I met him only once.

For the history paragraphs see P.M.S. (History, Edition of 1923), pp. 50, 51; Malay Annals, pp. 162, 163. The Batak Rabit spirit-raising (para. 13) is recorded even in blue-books but they make no mention of the Sultan Muda. It was his deputy, the Raja Kechil Muda, who was the medium at that historic seance.

IX. The Shaman.

Accounts of the shaman and his *séance* are given by Winstedt (pp. 96-115), Skeat 56-61, the Encyclopaedia of Netherlands India s.v. "Sjamanen," and in many books on Indonesian and Proto-Malayan tribes. Hagen indeed gives a good photograph of a Kubu shaman at work with his singer near him. The account of a Perak *pawang's* position is taken from P.M.S. (Ninety-nine Laws), pp. 41, 48; but reference can also be made to p. 25, "the *pawang* is king in the house of a sick patient, in the ricefield and in the mine." For his *séances* over the sick see: Winstedt 96-106; Skeat 409-455; Swettenham's "Malay Sketches," pp. 153-159; J.M.A.S. No xii 222-232; White's "Sea-Gypsies;" Hose and Macdougall's "Pagan Tribes of Borneo," ii 129-135; Hagen's "Kubu," p. 139. For his work in the ricefield see: P.M.S. (Rice-planting), 75-95; J.M.A.S. xxx 297-304; J.M.A.S. xxix, 7-12. For his work in mines see Hale in J.M.A.S. xvi 303-320 and Pasqual in the Selangor Journal (quoted by Skeat 263-265).

X. The Mystic.

A general account of Moslem Mysticism and Mystic Orders may be obtained from Brown's "Darvishes" (Oxford, 1927), Nicholson's "Studies in Islamic Mysticism" (Cambridge, 1921), Depont 1932] *Royal Asiatic Society*,

Coppolani's "Confreries Religieuses Musulmanes (Algiers, 1926) or in shorter form from the articles on Mysticism in the Encyclopaedia of Religions and the Encyclopaedia of Islam. But the higher philosophy of the subject is apt sometimes to overshadow the mysticism of the average dervish just as the conduct of the average dervish may discredit the ideals of Mysticism. For esoteric Mysticism in the Malay world the reader is referred specially to Rinkes' "Abdurraoef van Singkel" (Heerenveen 1909); this book gives all the Arabic technical terms connected with the Mystic Way (para. 5, 6, 7, 8). But for exoteric Mysticism and the *ratib* (para. 14, 15) see Snouck Hurgronje's "Achehnese" (Leyden, 1906).

The first two verse-translations (para. 3, 4) are from Brown's "Darvishes." The third is from the Malay in J.M.A.S., vol. I, p. 316. The quotation about the conduct of Indian dervishes is taken from Herklots' "Qanoon-e-Islam" (Madras, 1895). Winstedt mentions incidentally (p. 169) the saving of Abu Said (para. 3,13), and (p. 168) the mystic belief in the transience of Eternal Punishment (para. 9,13). The incident in Negri Sembilan (para 13) is given from personal knowledge.

XI. The World Invisible.

The "haunted height" (para. 1) is Gunong Hantu; for Mount Ophir and Rembau Peak, see Skeat (pp. 71, 82). Winstedt (p. 24); for the accounts of the *jin* (para. 5) see the *Bustan al-salat*, vol. i, p. 30-32 and Perch. Mal. 37, 39. *Bidadari* is the usual word for "fairy" in romance; it is used for the Moslem houris in the *Bostan* (i, 41) and Perch. Mal. (p. 45). Other references are: for the habits of the invisible elves (para. 8, 9,) see Perch. Mal. 71-73, P.M.S. (Amusements) p. 12; for the *badi* (para. 19) see Perch. Mal. 56; for Langkasuka see P.M.S. Amusements,) pp. 39, 40, P.M.S. (History, 1908) p. 8, Rouffaer. Was 'Malaka genaamd Malajoer.' pp. 86-103; J.M.A.S., vol., i, p. 153; Groeneveldt in "Essays relating to Indo-China," Second Series, vol. i.

The "Hidden Ones" are the *Orang Bunian*. The "Unseen Folk" are (Java) *siluman*, (Kedah) *si-lēmboyan*, (Sumatra) *si-kulambaian*. This last figures as the giant wonderworker *si-kělēmбай* or *Sang-Kělēmбай*, (Pahang) *Gədēmбай*, (Kedah) *Gədēбай*. The snail (*Ampullaria*) is *kělambuai*. On the whole question see the Sumatran Perch. Mal. 71-73.

XIII. The Powers of Darkness.

For the derivation of *Iblis* and *Shaitan* (para. 1, 2) see Lane's Arabic Lexicon and "the Darvishes" (p. 33, note). The "pusher-angels" (para. 5) are the *malak zabaniyah*. "Ogres" (para 5) include the *afrit* or *ifrit* of Persia (Bost. Sal. ii 6), and the *danawa* and *daitya* (titans), *gərgasi*, *bota* and *raksasa* (cannibal ogres) and *hantu doman* (dog-faced or monkey-faced ogres), all of India. For

the "great *hantu*" (*h. raya*), "tall *hantu*" (*h. tinggi*) or "spectre huntsman" (*hantu pëmburu*) in para. 7 see Perch. Mal. 15, Winstedt 9, Skeat 113-120. For the Spirit of Small-pox (*indok pamenan*) in para. 8 see Perch Mal. 74-77. The capital that was abandoned (para. 8) because the "ghosts of the soil" were too much for the inhabitants was *Tanah Puteh*; see Malay Annals 189. The story in para. 9 is given in J.M.A.S. No. 67, pp. 92-84. For half-visible ghosts (para. 10) see van der Tuuk's Kawi-Balinese Dictionary vol. ii p. 820. For "devil-birds" (para. 13) see the same dictionary, vol. ii p. 820 also. For birds generally (para. 11) cf. Skeat 109-141. The *mati-anak* passage (para. 12) is from Clifford's "In Court and Kampong," p. 231. The *Kangkong ngeang-ngeang* is described Perch. Mal. 72. The *puntianak* (para. 12) is the subject of much literature; cf. Encyclopaedia of Netherlands India, s.v. "Pontianak."

The story of the forces haunting Sultan Mahmud's tomb (para. 13) is from the Hikayat Johor; it may be compared with Skeat, p. 17, on the same subject. For the killing of the child at Kuala Selangor see P.M.S. (History, 1920. p. 161).

XIII. The Soul.

The seven Malay words that may sometimes be translated as "soul" are *nyawa*, *jiwa*, *roh*, *arwah*, *malaikat*, *sokma*, and *sëmangat*. Of these seven *sëmangat* is the soul of Indonesian animism, the "soul of things" to which Winstedt devotes pp. 64-74 of his book. *Sokma* is the Hindu or Buddhist soul, the soul of Metempsychosis. *Roh* is properly the spirit of life; it is an Arabic word used sometimes by Malays as an equivalent or synonym for *sëmangat* and also by mystics for "soul" in their sense of the term. *Nyawa*, properly "life," is used in both senses of *roh* and also in the few cases where the Moslem spirit of life is referred to as existing apart from the body. *Jiwa* occurs sometimes as a variant of *nyawa* and synonym of *sëmangat*. *Malaikat*, properly "angel," is used in one or two passages to describe the spirit of a dead man. *Arwah*, really the plural or *roh*, is usually translatable as *manes* (of the dead), e.g. in connection with feasts given in honour of the dead.

Skeat's account of the Malay idea of the human soul as a sort of "thumbling" or "mannikin" (p. 47) is not supported by any other writer on Malay magic, nor by anything that any Malay has ever told me, nor even by his own quoted "charm" which addresses it as a "bird"—which it is. His divergence from other writers seems to be due to a wish to make Malay ideas harmonize with Professor Tylor's "classical definition" of the primitive man's idea of what a soul is (Skeat, p. 49). The *sëmangat* of man is a bird, a *burong pingai*, and is so addressed not only in many charms but also in the well-known call *kur sëmangat*, a call to birds translated

by Skeat as "cluck, cluck, soul of So-and-So." The soul of rice is also a bird. The gnomes of the soil are like cattle; cf. Perch. Mal. 13.

The older theory that the human soul is like a human being and has to cross a difficult bridge after death can be verified not only by Dyak beliefs (given in Hose's book) and by Proto-Malay ideas (cf.—as to a death-journey—Winstedt, pp. 148, 149) but even from Malay literature; cf. van der Tuuk's Kawi-Balinese dictionary, vol. i., p. 441, where a Malay passage is quoted referring to this bridge (known as the *jambatan jugal-jagil*=Balinese *titi agil*), not razor-edged but shifting and treacherous, over a boiling brew (*bubur yang amat panas*).

The idea of metempsychosis still survives in love-poetry. Thus in the Hikayat Koris there is a couplet *Kalau mati balek mēnjēlma tuanku juga patek pērtuan* (and should I die and be reincarnated, thee once again would I take for my lord). Such expressions are not uncommon even now.

The tiger-soul, the risen body and the soul of mysticism are discussed in separate chapters. For Dyak ideas of the future life see Hose and Macdougall's "Pagan Tribes of Borneo," vol. ii. pp. 40-50.

XIV. The Risen Body.

For the "souls" (*nyawa*) of the unborn and unconceived praising God (para i), see Bostan al-salatin i 9; for the dead man listening to the *talkin* (para. 2), cf. Skeat p. 406; a story of bruises being ascribed to Munkar and Nakir is given by Winstedt in his "Malayan Memories."

The names of the "graveyard ghost" (para. 4) are *hantu kubur* (cemetery ghost), *h. bangkit* (risen ghost), *h. bungkus* (parcel ghost), *h. kochong* (sheeted ghost), *h. golek* (roller ghost), *h. jerong-kong* (huddler ghost), *kamolo'* (badger ghost); for an account of it see Perch. Mal. 67-71. Corporal Monoh's sworn statement (para. 7-end) is translated from Perch. Mal. 58-61.

XV. The Sucker or Vampire.

For para. i see Skeat, p. 331 and footnote. "His blood is being sucked by a vampire"—*di-lēsit oleh pēlēsit*. For the "corpse-sucker" (*pēlēsit bangkai*) in para. 4 see Perch. Mal. 63. For the "headless sucker" (*pēlēsit kudong*) and the story about it (para. 5. 6) see Perch. Mal. 62-66. For the "severed head" (*penang-galan*), cf. Skeat, pp. 327, 328 and the Hikayat Abdullah. For the *manjang* (in Negri Sembilan *hantu manjangan*, *hantu manyangan*), cf. Skeat 324. Perch. Mal. 77, 78, and the terms (Perak) *bajang*

(Kedah) *hantu anjong*. A "vampire-grasshopper" is *bēlalang hantu*, *b. polong*, *b. pēlēsit* (para. 10); bird-vampire is *langsuyar*, *burong hantu*; vampire-bracelet is *gēlang bajang*; vampire clawmarks are *garu bajang*. For the first of these (para 11) see also Skeat 320, 329; for para 12 see Abdullah's *Hikayat*; and for the "frog-vampire" see Perch. Mal. 72.

XVI. The Were-Tiger.

A general account of the were-tiger superstition in Indonesia will be found in the *Encyclopaedia of Netherlands India*, s.v. "Weerwolf, Weer-Tijger." The account of the tiger-breed families (see para. 2-5) is by a Malay and is taken from J.M.A.S. No. 85, pp. 36-39. Other references are: Skeat, p. 68 (for our para. 2), pp. 442, 443 (for the long passage quoted), pp. 157-170 (general); Winstedt, 16, 44, 98-100; P.M.S. (Aboriginal Tribes); J.M.A.S. No. 7, p. 22; Swettenham, "Malay Sketches," pp. 153-159, 200; 201; Clifford, "In Court and Kampong," p. 65; Marsden's "History of Sumatra," p. 293; and Perch. Mal. p. 74.

The Malay Game of Apit.

By RAJA SAMUSAH, Malay College, Kuala Kangsar.

This game is played on a draughtsboard by two players.

There are 16 pieces, all of equal value; and these are arranged in two rows as in chess.

Pieces can be moved backwards and forwards and sideways (but not diagonally) as many squares as are required, players moving one piece at a time in turn.

The object of the game is to move the opponent's pieces. SODO'. This can be done (a) by Sodo' (b) by apit. (a) SODO'.

If two pieces say of white are in the same straight line with an empty space between them, black can move a piece on to the empty square between them and remove the white pieces on either side. In fig. I. if B. moves to either place marked X, he can remove the *two* white pieces. (b) APIT.

If one or more pieces are enclosed by an opponent's pieces, one opponent's piece on either side whether from front and back, or right and left, the piece or pieces can be removed.

In figs. II. and III. (a) if B moves his piece to either square marked X, white's piece or pieces can be taken.

N.B.—If the pieces are deliberately placed in the position of APIT by one side, the other side cannot take it from them until one of the enclosing pieces has been moved. In IV. (b) if W. moves to the square marked X, B. cannot remove the pieces until one of the B. enclosing pieces has been moved away and back.

Pieces can be removed by SODO' and by APIT if the arrangement of the enemy's pieces permit as in fig. N. (a).

A piece enclosed in a corner as W. in fig. III (b) cannot be taken.

Peraturan Main "Sodok Apit."

Ada pun permainan ini ia-lah di-mainkan di-antara dua pihak, dan di-mainkan di-atas papan tapak chator.
MENGATUR BUAH.

Maka hendak-lah di-aturlah buah-buah dam atau chator itu, kelaziman dua baris sahaja memenohi tapak-tapak papan itu macham mengatur buah chator jua. Jika sakira-nya buah-buah itu kurang, maka boleh juga di-mainkan yang sa-banyak yang ada itu.

Sa-mentelahan jika berlebeh pula, maka boleh juga di-mainkan akan tetapi di-atas papan yang besar pula.

JALAN-NYA.

Sa-telah siap buah-buah itu di-aturlah, maka boleh-lah di-jalankan kedepan atau kabelakang dan juga ka-kiri atau ka-kanan sabarapa tapak jua pun. Akan tetapi tiada pula boleh di-jalankan menyerong seperti main dam. Ada pun tujuan permainan ini ia-lah menchari muslihat hendak membunuh buah-buah orang yang di-lawan itu; pertama dengan jalan SODOK dan kedua-nya dengan jalan APIT.

MENGGUNAKAN SODOK.

Apabila ada dua buah hitam atau putih beratur bertentang satu dengan lain serta meninggalkan satu tapak di-antara-nya, maka jika ada sa-biji buah putih duduk bertentang dengan tapak yang kosong itu, maka boleh-lah di-bunuh buah hitam yang dua biji itu dengan menjalankan buah putih itu ka-tempat yang kosong itu. Maka buah yang mati dengan jalan SODOK itu tiada-lah boleh lebeh daripada dua. see fig. I.

MENGGUNAKAN APIT.

Jika sa-kira-nya satu buah putih di-himpiti oleh dua buah hitam di-kiri kanan-nya atau di-depan dan di-belakang-nya, maka buah putih itu "Mati" dengan APIT pula. see fig. II. Maka buah-buah yang kena APIT itu boleh pula lebeh daripada satu sa-hingga sampai berapa pun asalkan ada jua jalan yang boleh mengapit-nya.

Dan lagi jika sa-kira-nya ada pula berjumpa seperti aturan 'B' maka jika di-datangkan oleh buah-buah hitam (atau 'B') ka-pada X, maka mati-lah buah-buah putih (atau 'W') itu dengan jalan APIT. Bukan-nya di-tetapkan sa-banyak buah-buah putih itu sahaja yang boleh mati maka sabarapa biji buah pun boleh iua. (see 'II' and 'III' (a)). Akan tetapi jika ada pula sabiji buah putih di-peniuru dan di-dekati oleh buah hitam, maka sa-kali-kali buah putih itu tiada mati. see III (b). Maka jika berjumputa pula seperti IV (a) maka sa-kira-nya di-jalankan B kapada X maka semua-nya W itu di-hukumkan mati dengan jalan (a) SODOK (b) APIT.

Shahadan jika berjumpa buah aturan yang boleh di-apit maka jika buah-buah itu di-jalankan bukan giliran, maka buah itu tiada di-hukumkan mati. see IV (b). Jika W di-jalankan kapada X, maka W itu tiada boleh-di-bunuh oleh B. Maka kalah menang-nya itu ia-lah ka-banyakan jarang berjumpa. Maka kelaziman di-kata-kan seri apabila si-sapa pun tiada boleh dapat menghabiskan buah lawan-nya.

SODOK APIT

Fig. I

	W	x	W				
					W		
		B			x		
					W		

Fig. II

						B	
	B	W	x			W	
						W	
						W	
						W	
			B			x	

Fig. III

(a)

(b)

	B						
	W						
	W						
	x	W	B				
	B					B	B
						B	W

Fig. IV

(a)

(b)

		B					
		W					
	W	x	W				
				B	W	x	B
		B					
						W	

Shaër Dandan Sëtia.

by H. OVERBECK.

This is one of the longest Malay *shaër*, the latest edition comprising about 5,400 quatrains or 21,600 lines. Though its length discourages the European reader, the poem seems to be well liked by Malays. I bought my first lithographed copy of it (only the first three volumes being then available) about 25 years ago in Singapore; it has been out of print for many years, but unless there had been a steady demand for it, the Malay publisher probably would not have ventured on a new edition, lithographed in 1343/44 A.H. (1925/26 A.D.,) complete in two volumes, and I have been told that it was selling rapidly. A "Great Malay Historical Play 'Dandan Sëtia' in 4 parts" adapted most probably from this *shaër*, was staged in 1926 in Singapore by the Union Star Opera. A perusal of the epic will show the reason of its popularity; even stretched or maimed on the Procrustes-bed of a Malay *shaër*, the story has not lost too much of its original charm, and there is an abundance of fighting and love-making, of witty *pantun* and burlesque scenes to please the Malay mind.

I have been unable to trace a prose-version of the story in any of the manuscript-catalogues which are accessible to me or even a manuscript of the *shaër*. It seems to be unknown to European students of Malay Literature, and I therefore trust that the synopsis given below will prove acceptable. There is a very strong reminiscence of the Panji-legend in it, and if a "Hikayat Dandan Sëtia" should exist, it is probably another Malay version of the Javanese tale, transferred by the Malays into a milieu more familiar to them than the kingdoms of East-Java. That the author of the *shaër* was also acquainted with the Panji-legend, may be gathered from the comparison of the heroes with Inu Kertapati or Raden Inu Kuripan, or that of a princess with Galoh Chendëra Kirana. Javanese words, too, are sometimes used, for instance *edan asmara*, *anon*, *lanang*, *nonton* and others.

The synopsis follows the edition of 1925/26. In the Malay epilogue it is stated that the poem was "finished" in 1300 A.H. (about 1883 A.D.,) which probably refers to a former edition. Whether it was composed at that time, or whether a Shaër Dandan Sëtia existed long ago and possibly constituted part of the repertory of the wandering story-teller, I have been unable to find out. To my regret I am also at present unable to compare the former edition with this new one to see whether the old edition contains the anachronisms which we find in the new one, such as the mention of the word "pistol" and "tropong" (telescope,) "pokul sembilan" and others, or the using of European words in the Malay text, e.g. "milyun" (million,) "opas" (the Dutch word for a

police-man) "stolob" (the Dutch "stolp" for a glass-lantern) and of the English words "stocking" and "slipper" in a *pantun*!

In Kěyangan, the Heaven of the Gods, is a country Běrangga Naga, ruled by Batara Indra. The king has a daughter, Kěsuma Kēmala Dēwi. One of her cousins, Indra Shah Pēri, asks for her hand, but is refused by her father. Indra Batara changes his daughter into a manggo-fruit, Pauh Intan Baiduri, and drops her from heaven.

Below on earth is a country Dendam Birahi, ruled by Mendam Pērasat. His queen Lela Mengerna gives birth to a son; the baby drops from the hands of the midwife and enters seven cubits deep into the earth. He is dug out and called Dandan Sētia, with the nursery-name of Nasir Di-Chita.

In a neighbouring country, Karang Bersulam, rules Sultan Perdan Shah, the younger brother of king Mendam Pērasat. Being childless, he makes vows and a pilgrimage to the sea together with his queen. They find the manggo-fruit driving in the sea, the queen eats it, becomes pregnant and in due time gives birth to a very black and ugly daughter, who is suitably called Gēmala Ajaib, with the nursery-name of Intan Terpileh. With her years increases her ugliness, and being of a very bad and violent character, she is hated by everybody, and all suitors turn away. Her father gives her a palace in a beautiful garden to live in with her maids.

When Dandan Sētia has reached the age of 13 and has become the most beautiful, wise and brave prince, an embassy arrives from Karang Bersulam with a letter that Sultan Perdan Shah and his queen are very ill and long to see his elder brother, his queen and his son. Mendam Pērasat goes with his wife and son to Karang Bersulam and finds his brother and sister-in-law dying. They leave their ugly daughter to his care; the princess is called and told by her father that in future she has to obey Mendam Pērasat and Dandan Sētia, who will look after her. Mendam Pērasat is rather astonished at her looks and thinks that she will not be a suitable wife for his son. Dendam Sētia thinks the same. Sultan Perdan Shah and his queen die. When the 100 days of mourning are past, Mendam Pērasat instals the minister of Karang Bersulam as regent and returns to Dendam Birahi, taking Intan Terpileh with him. Her looks astonish the people of the palace, and Dandan Sētia chaffs her. She knows how ugly she is and tries hard to please her uncle and aunt by dutifully obeying them. Dandan Sētia refuses to marry her under the pretence that she has become his sister. He behaves so rudely towards her that she longs to be sent back to her own country. (pp. 1-26.)

Mendam Pērasat chooses Intan Terserlah, the daughter of the king of Merdan Agas, as wife for Dandan Sētia. The princess comes to Dendam Birahi with the embassy. Queen Lela Mengerna

makes Intan Terpileh and Intan Terserlah meet, but the latter dislikes Intan Terpileh, and they cannot get on together. Intan Terpileh shuts herself up in her room and mourns her fate. Dandan Sëtia, impatient to see his future wife, dresses as a maid of the court and brings Intan Terserlah a bowl with fruits as a present from the wives of the ministers, receiving a ring from her finger in return. The marriage-festivities begin; Intan Terpileh, much against her will, is brought by the Queen to look at the plays, and each time is mercilessly chaffed by Dandan Sëtia. The wedding is celebrated and the young couple are very happy.

Intan Terpileh gains the profound love of Mendam Përasat and his queen, of which Intan Terserlah becomes very jealous. Once Dandan Sëtia brings his young wife into the royal park, where they meet Intan Terpileh; Intan Terserlah withdraws, but Dandan Sëtia sends Intan Terpileh back into the palace, forbidding her the park. She now stays in her rooms, until Mendam Përasat, who has heard what has happened from her nurses, has another and more beautiful park made for her to play in. Dandan Sëtia feels his wife slighted, goes into this new garden, surprises Intan Terpileh when she is bathing with her maids, throws her clothes into the water, and later coming to the door of her room, threatens to marry her to a groom. He also ruins her garden by smashing the flowerpots, and she is never safe from his rudeness. Intan Terserlah suspects him of being in love with Intan Terpileh, makes scenes, abuses Intan Terpileh whenever she meets her in the palace, and once they nearly fight, Dandan Sëtia intervening at the last moment. In the torrent of abuse that follows Intan Terpileh gets the upper hand, and Dandan Sëtia has to take his wife away and calm her, but getting into a fury himself takes his whip, rushes to Intan Terpileh's room and beats her. Forgetting herself, she hits back, and they fight until Intan Terpileh drops down in a faint, to the consternation of her maids and of Dandan Sëtia, who wants the matter hushed up, but the maids being unable to restore the princess to consciousness, the king and the queen are called. Dandan Sëtia gets a sharp dressing down and is forbidden to enter Intan Terpileh's part of the palace. The queen restores her to consciousness; Intan Terpileh requests to be sent back to her own country, and with great difficulty the king and queen persuade her to change her mind. (pp. 26-64.)

Intan Terpileh is now safe from the rudeness of Dandan Sëtia, who regrets his doings and fears the anger of the king, but his wife hates Intan Terpileh the more and schemes to destroy her. Through one of her maids she obtains poison, and when Intan Terpileh has a feast in her garden, to which the wives and daughters of the ministers are invited, Intan Terserlah has the food for Intan Terpileh poisoned. After a merry bath with the young girls Intan Terpileh partakes of the poisoned food, vomits and faints. The king and queen are called. The king sees that the princess has been

poisoned, and suspecting Dandan Sëtia, draws his sword and has him and all the maids of the palace summoned to the garden. He orders Dandan Sëtia to find out the criminal. Seeing Intan Terpileh lying senseless on the knees of the queen, still vomiting blood, Dandan Sëtia feels great pity for her and with kris drawn rushes into the palace, threatening everybody unless the crime is confessed. By their guilty looks he finds out that his wife and one of her maids are the criminals. He beats the maids and smashes everything in the palace, until his fury is stopped by a message from his father, informing him that by the aid of the 17 astrologers the princess has been restored to consciousness. He rejoins his father, who gathers from the reports of the ministers—Dandan Sëtia does not answer his questions—that the criminals have been found and that Intan Terserlah is at the bottom of the poisoning. Intan Terpileh turns away her face when she sees Dandan Sëtia; the king promises that from this day Dandan Sëtia will not do her any more harm on pain of banishment, and Dandan Sëtia swears by God that he will pay with his life for any misbehaviour of his. They return to the palace, but Dandan Sëtia refuses to obey the queen's bidding to return to his wife. (pp. 64-77.)

The king had vowed to give Intan Terpileh on her recovery a ceremonial bath in the lake Lumbangan Sëgara, where a pavilion is erected. The ceremony begins, Dandan Sëtia and his friends amusing themselves by wetting the girls by means of their blow-pipes. When the queen bathes Intan Terpileh, a sudden rainstorm bursts out which threatens to carry off the pavilion. The king and his subject princes hold the pillars of the pavilion, all the women are greatly frightened, but the youths make use of the sudden darkness for successful lovemaking.

Dewa Shah Përi, after his cousin had been lost (see above, p. 1,) descends from the Heaven of the Gods into the world, and in the shape of a hawk looks for her. Seeking shelter from the rainstorm, he perches on the mast of the bathing pavilion, sees Intan Terpileh and decides to carry her off. He seizes her, but by the will of God only tears off her caul, and her heavenly beauty appears. The rainstorm ceases, and Intan Terpileh, in a dead faint, is seen in her full beauty. The king orders the 17 astrologers to be summoned. Dandan Sëtia manages to slip in amongst the crowd of women, and faints when he sees the beauty of the princess, which causes Intan Terserlah great misgivings that her husband will turn from her. The astrologers explain that the change has come over the princess by her caul being torn off, and warn the king against an invisible enemy who will cause him and his children much sorrow. They explain further that Dandan Sëtia has fainted through suddenly seeing beauty. Both are restored to consciousness. The princess turns away her face when she sees Dandan Sëtia. All vows having been fulfilled—seven times the princess is weighed, and her weight in gold distributed amongst the crowd—the royal party returns to

the palace, Dandan Sëtia hopelessly in love with Intan Terpi eh. He neither eats nor drinks, distresses his wife by not returning to her but trying to sleep anywhere in the palace of the king, and one night unable to restrain himself, rushes into the room of Dandan Sëtia and throws himself on her knees. She receives him with cold irony, hinting at his former abuse; he asks her forgiveness. She at last forgives him and requests him to leave her and preserve her good name. He now asks to become her husband, swearing that he loves her and will send away his present wife if necessary. She is unable to forget his former rudeness, and bids him look elsewhere. In spite of her entreaties, he stays in her rooms for seven days and nights. The king and queen hear of it and visit her. Intan Terpileh explains, and they try to persuade her to accept Dandan Sëtia, the king promising that he will give her his kingdom and make her the reigning queen. But Intan Terpileh will rather die than marry Dandan Sëtia, whose former behaviour she is unable to forget. The queen asks Dandan Sëtia to have patience until God opens the heart of the princess. For three months he waits hardly eating and drinking. His parents in sorrow approach Intan Terpileh again, but she refuses to yield. (pp. 77-112.)

Dewa Shah Përi has assumed his original shape and summoned his seven trusty pages and his army. He creates a fortified town with a beautiful palace and garden outside Dendam Birahi and stays there. Being informed by his pages of what has happened between Dandan Sëtia and princess Intan Terpileh, he thinks Dandan Sëtia's love for her greater than his own and decides to help him, as it is ordained that she is to marry a prince of the earth. In the shape and the dress of an old astrologer, followed only by his seven pages, he enters Dendam Birahi. The king, having heard of his coming, afraid and suspicious of his doing harm, sends him a message to leave the country and not to show his power by creating fortified towns. The Dewa furiously replies that he will not obey the king's order, and as God has turned his good intentions to naught, he will fight and do what he pleases. He returns to his town, has the guards posted and awaits attack from the king's side.

The king, being informed of the Dewa's reply, sends his army to eject the invader. The first attacks are beaten off, and Dandan Sëtia, knowing that the Dewa aims at him, as foretold by the astrologers, would take command.

During the night the Dewa, being invisible, visits the king's palace, accompanied by his seven trusty pages, and leaving them behind, enters the rooms of Intan Terpileh, where he makes himself visible again. Presenting himself as her cousin and former suitor, he persuades her to let him carry her off, as she thinks that being her cousin, she can trust him, whilst in her uncle's palace she will never be safe from Dandan Sëtia's lovemaking. He takes her away,

together with her nurses and maids, in a magic casket, and with his pages leaves the palace. The guards challenge and attack them, are easily beaten off and are told in *pantun* to inform the king and Dandan Sětia. Arrived at his own place, the Dewa makes love to Intan Terpileh; she asks him to become her brother and take the place of her parents. She denies that she loves Dandan Sětia, but declines the Dewa's advances, threatening to kill herself if he forces her. After some skirmishing with pantuns the matter rests at that, as Dandan Sětia, roused by the disappearance of the princess from the king's palace, attacks the Dewa's town at the head of his troops, storms and enters it. With an embrace, a kiss and her betel-quid Dewa Shah Përi takes leave of the princess and meets Dandan Sětia, whom he finds very handsome, so that he wonders why the princess will not love him. After an exchange of pantuns they start fighting. All the women in the palace are much frightened, and the princess is afraid that Dandan Sětia may be killed, though she explains her pity for him to her nurses by pointing out that he is the only hope of his country.

Dewa Shah Përi and Dandan Sětia continue their fight on the plain outside the town, where they have more space for horse—and sword—play. Neither wins, their magic power being equal, and at sunset they take leave of each other to continue the fight on the following day.

During the night Dandan Sětia tries to stab himself, but his *kris* three times refuses to wound him. With seven trusty friends he flies to the palace of the Dewa, assuming himself the shape of a parroquet, his friends those of different insects. He finds the Dewa in the room of the princess, lying at her side, making love to her in pantuns, whilst she, also in pantuns, rejects him. Dandan Sětia would attack him but his friends hold him back. So he joins in the *pantun*-contest; the Dewa thinks that the bird has been sent by Dandan Sětia, until the latter makes himself known. Taking the princess upon his knees, the Dewa calmly continues the *pantun*-contest with him; at last Dandan Sětia assumes his natural shape, and they fight, first on the couch of the princess, later in the middle of the palace, the Dewa always dragging the poor princess with him, though she implores him to kill her. Dandan Sětia succeeds in freeing her and carrying her off, after a stab of his *kris*, though not wounding the Dewa, has made him faint. He carries Intan Terpileh back to his own palace and to his parents, but promises her to bring her back if she should have left her heart with the Dewa. His parents reproach him for always chaffing her and the princess adds that Dandan Sětia has never done anything else but wound other people's feelings. Dandan Sětia returns to the Dewa's palace, where his seven friends are still fighting with the Dewa's seven pages; the latter regains consciousness, and fighting is continued on the battlefield, troops from both sides joining in it. After seven days and nights of fighting the princes return to their

palaces; when he has posted the guards, Dandan Sëtia goes to his mother's room. She is lying down next to the sleeping princess, quietly slips away, and Dandan Sëtia takes her place. When Intan Terpileh awakes, he makes love to her so skilfully that she confesses that she feels a little pity for him and does not live the Dewa, but will not grant what he asks, being afraid of Intan Terserlah. Dandan Sëtia swears by Allah, that he has already left her and only awaits Intan Terpileh's word to divorce her. She asks him to have patience until the affair with the Dewa is settled, and they both swear to keep this pact. "Bertěmu mulut sěpah di-běri." She falls asleep in his arms.

Thus the Dewa, who is searching for her in the king's palace, finds them. In his fury he would kill Dandan Sëtia, but such a deed is unworthy of him, so he lies down on the other side of the princess and embraces her. She reproaches him, and he reminds her that she had formerly followed him of her own free will, but is told in a *puntun* that she had only said so in order to get away. He tries to take her by force, but she does not fear his sword and wakens Dandan Sëtia. Fighting begins, Dandan Sëtia holding the princess. The king and queen come, the guards are called to capture the Dewa, but Dandan Sëtia bids them to stand off. The princess clings to Dandan Sëtia, and when the fight moves to the middle of the palace and Dandan Sëtia asks her to release him so that he can fight without endangering her, she refuses, ready to die with him. When daylight comes, fighting is continued on the battlefield.

On the following night the parents of the princess come from Heaven (*perudari*) and take away her spirit of life (*sěmangat*.) She falls into a deep sleep from which she cannot be aroused, though she is still breathing. The king sends for astrologers and doctors, and Dandan Sëtia is informed, who is still fighting with the Dewa. He takes leave of him, promising to come back, and rushes to the palace, but all his laments fail to bring Intan Terpileh to life.

Dewa Shah Pěri also comes to the palace, sees Dandan Sëtia with the senseless princess on his knees, the king and the queen with him. He becomes visible, opens the curtains and joins in the lamenting. He will not give up his right to the princess, and challenges Dandan Sëtia to the battlefield, where they fight again. When dawn comes, Dandan Sëtia slays the Dewa, whose time to return to heaven has come. The body is brought into the Dewa's own palace; in the night his parents come and take him back to Kaindraan, making the town and everything disappear. They restore their son to life, give him the name of Chenděrang Menginděra Dewa Laksana and make him forget all that has happened to him on earth. He is married and made king of Awan Berjantěra with the title of Sultan Menginděra Dewa and the surname Chondong Laksana. (pp. 112-226.)

Dandan Sëtia returns to his parents and reports. The astrologers say that the spirit of life of the princess has been meddled

with (*sẽmangat-nya di-permainkan orang*,) but whither it has been taken, they are unable to find out. She will be restored to life, as her time has not yet come, but must be laid on a raft and drift away on the sea; Dandan Sětia must hope for the best. A raft is made, and the princess is laid down on it. The raft is carried away by the sea. Dandan Sětia follows on another raft, which is upset by the waves, whereupon a crocodile swallows him.

The raft with the princess approaches the coast of Alam Biduri, the kingdom of Raja Ardan (also Raden) Berchinta. His son, Shabbēranda Indera, is just grown up, a beautiful youth, but not yet inclined to marry. He dreams that the moon falls on his knees, and when he plays with it, a Gēruda carries it off. Accompanied by the ministers, he goes fishing with the casting-net. They row out and find the raft, with the princess asleep. The prince falls madly in love with her, remembering his dream; he sits down on the raft, takes her upon his knees, and thus they are brought ashore and into the royal palace. The prince swears that he will marry this princess or remain a bachelor all his life. He keeps her on his knees, never leaving her, but all means to restore her to life fail. After forty days her parents give her back her spirit of life; awakening she finds herself, fully dressed and adorned, on the knees of a strange prince, who tells her how he has found her and prayed for her all the time. Intan Terpileh cannot understand why Dandan Sětia has treated her so cruelly, and how this new prince comes to make love to her. She does not reply to his advances; when the king and the queen come, she tells them the name of the country she has come from. It has been attacked and vanquished by a Dewa, and apparently she has been banished (*di-buangkan*) by her parents. The king is surprised, as Mendam Pērasat is a mightier prince than himself. He asks the princess if she will marry his son. She declines for the present. The queen takes her into her own palace, and the princess not having disclosed her own name, she is called Gēmala Merchu. The fame of her spreads all over the country. The king and queen press her to marry their son, who does his best to gain her affection. At last she thinks that in her hopeless condition it will be best to hide her feelings and marry him in order to become the queen of the country. She tells her lover that she will do what he asks, provided that she is made ruler of the country and he will leave her in peace. He agrees, telling her that she is the first woman he has held in his arms, and that he will have no other. She allows him to sleep near her, but nothing unlawful happens. On the following morning the prince informs his parents that the princess will obey their wish, and the wedding-festivities begin.

Dandan Sětia has been in the belly of the crocodile for three months, when the beast dies on the shore of Alam Biduri. Its belly bursts open, and Dandan Sětia is found and cut out senseless by Nenek Kabayan, who carries him to her hut. When he

regains consciousness after a few days, she tells him where he is and what is going on in the country. He faints again and then tells the old woman what has happened. He is still too weak to move, but arranges for her the flowers she is going to sell in the palace, and she has a great success with the maids, who bid her bring more flowers for the wedding that is to take place in a day or two. Dandan Sëtia nearly despairs, as he is still unable to move. He writes a letter on a single flower, which together with his ring Nenek Kabayan succeeds in handing to the princess. Deeply moved the princess sends him her ring, a *sarong* of hers and the message that he should wait until he has regained his strength, and then fetch her.

The wedding is celebrated with all ceremonies. But in the bridal chamber Intan Terpileh refuses to grant the prince what he desires. She tells him, without mentioning Dandan Sëtia's name, that the Dewa had asked for her hand and had been refused, and that she had come here thought dead by her parents. With this sorrow in her heart she is unable to obey him. When day is dawning, she falls asleep on his knees, leaving him torn by his passion. For seven days and nights he pleads in vain, and when the ceremonial bath takes place, she has not yielded. After the bath they are crowned—one of the royal pieces refuses twice to go off, and when fired for the third time makes only a very small noise—the prince receives the title of Indëra Paduka Sultan Shah Bëranda, and the princess becomes Permaisuri Merchu Gëmala Aalam.

Dandan Sëtia has regained his full health and strength. One night he goes into the town, enters the palace, and through a charm everybody who sees him becomes mute. He smears the faces of all the women with charcoal and betel-juice, burns their sarongs, smashes cooking-pots and plays other pranks, until at dawn he disappears. When he reaches home, the women regain their voices, and the palace becomes very lively. The king cannot get his breakfast and sends for the women who have to attend to it; first he laughs at their sight, but later becomes furious and calls his son. Shah Bëranda also informs Intan Terpileh, who suspects Dandan Sëtia, but opines that this thing was sent by God to punish them for their sin. Shah Bëranda cannot imagine what sin they have committed, as they were both unmarried when they were united by his parents. Intan Terpileh smiles, which smile gives Shah Bëranda new hopes.

When Dandan Sëtia returns on the following night, he finds a strict watch kept, and when his charms open the door of the palace, he sees all the women huddled together, many of them in the room of the young couple. Dandan Sëtia extinguishes the lamp, and the women start fighting among each other. Dandan Sëtia gathers that the young couple do not yet agree with one other. He listens outside the curtains of the royal bed and hears Shah Bëranda's pleadings and Intan Terpileh's excuses. Cautiously

opening the curtain, he throws his ring into her lap. She recognizes it and would leave under the pretence of fetching her betel-tray, but Shah Bēranda fetches it for her, Dandan Sētia remaining hidden in the curtain. Shah Bēranda smells his perfume, which he attributes to one of the maids or to an evil spirit or devil. Dandan Sētia replies: "Here is the devil!", opens the curtains, jumps in and seizes the princess. Shah Bēranda being ready to fight, Dandan Sētia changes Intan Terpileh into a firefly and tells Shah Bēranda his name and his right to a princess, whom Shah Bēranda has married without due enquiries. Shah Bēranda maintains that Dandan Sētia has abandoned Intan Terpileh, that he has found and rescued her, and therefore cannot recognize Dandan Sētia's claim. They fight, first in the palace, and from dawn to sunset on the plain. Dandan Sētia returns to the hut of the Nenek Kabayan; Shah Bēranda, alone but fully armed, follows and sees Intan Terpileh returning to Dandan Sētia, who waiting at the door changes her into her natural shape, and withdraws with her, Nenek Kabayan sleeping outside. When all are asleep, Shah Bēranda rushes in and seizes Nenek Kabayan. Muttering charms to put the young couple into a deep sleep, Shah Bēranda enters their room, changes the princess into a jewel which he hides in a little casket and p'aces in his girdlecloth, and leaves again, throwing his betel-quid on the roof of the hut, which begins to burn. In spite of Nenek Kabayan's efforts to rouse him, Dandan Sētia does not awake until the house is nearly burnt down. He hears from the old woman what has happened, though she does not know what Shah Bēranda has done with the princess, and rushes after him. He misses him in the dark, speeds to the palace and searches it in vain. All maids having fled at his approach, he meets only an old, sick woman, who for fear is unable to answer his questions. In his first fury he would kill her, but thinks better of it, and hurls her away. He leaves the palace, beating off the guards with his cane. Like a madman he rushes about, missing Shah Bēranda every time, until his swearing rouses the latter to meet his rival again. They fight until sunset, Dandan Sētia dispersing by magical weapons Shah Bēranda's troops whom his father had send to help him. When night comes, Shah Bēranda returns to his palace; his parents implore him to return the princess to Dandan Sētia, but when he sees his bedroom, which Dandan Sētia had demolished when searching for the princess, and hears the complaints of the servants, his fury flares up again. He lets Intan Terpileh out of the casket and to her disgust starts again to make love to her. (pp. 226-329.)

In Tēlaga Ratna rules Chakram Dewa, a mighty king. His elder daughter is princess Ratna Sēri Dewi, his younger son Bujang Mara Putēra. The latter wants to choose a bride after his own liking, and has already captured 33 princesses, destroying their countries with the help of his seven trusty friends and his army,

but so far none of the princesses suits him. Three years he has been busy with this, and his men are tired of it, so that he must wait until they have regained their strength.

The fight between Dandan Sëtia and Shah Bëranda continues, both being of equal strength and skill. As Shah Bëranda always carries the casket with Intan Terpileh in his girdle-cloth, Dandan Sëtia is unable to find her.

Mendam Përasat is in great sorrow for his son; none of his messengers can find him. At last they bring news that Dandan Sëtia has been swallowed by a crocodile; his parents think him dead and nearly lose their reason. Sultan Mengindëra Dewa (Dewa Shah Përi, see above) has pity on them, takes leave of his parents and descends to the earth in order to help Dandan Sëtia, as he feels himself responsible for these happenings.* He finds Dandan Sëtia fighting alone against Shâh Bëranda and his troops, and stamps on the ground exclaiming what shame that is. Dandan Sëtia remembers the voice, but thinking the Dewa dead cannot believe his senses. He stops fighting, the Dewa reproaches Shah Bëranda for his unfairness, and being challenged by him, becomes visible and tells him his name and that he has come to help Dandan Sëtia. Dandan Sëtia does not yet understand, but withdraws to the side of the battlefield, and the Dewa fights with Shah Bëranda until sunset. He then meets Dandan Sëtia, swears by God that their former rivalry has ended, and that he has come as Dandan Sëtia's friend and brother. He creates a town and a palace and summons his army. Together with Dandan Sëtia he enters his town and has the war-drum beaten; the king of Alam Biduri is informed, and Shah Bëranda would attack at once, but is held back by his father.

During the night Dandan Sëtia, the Dewa and his seven pages visit the palace of Alam Biduri. The maids of the inner palace they bind together into bundles which are carried out of the palace by the pages, who thoroughly enjoy the joke. Dandan Sëtia and the Dewa search in vain for Intan Terpileh. They examine the girdlecloth of Shah Bëranda, but cannot discover her. Shah Bëranda awakes. They fight in the bedroom, and arrange to meet again on the battlefield. Both parties bring their troops, and for many weeks the battle rages. The troops of Alam Biduri weakening, king Raden Perchinta joins his son. The Dewa chaffs him, tears away the old king's weapons and does not even answer his thrusts.

Bujang Mara Putëra, prince of Telaga Ratna, has sent his army again to seek princesses for him. He has already collected ninety-nine, for whom he has a special palace, where he keeps them without having any connection with them. His grumbling troops at last come to Alam Biduri, having heard of Princess Intan Terpileh

* It was said above that his parents had made him forget his adventures.

and the fighting. When the leaders see Dandan Sĕtia, they think that his lady-love must be still more beautiful than he, and they make vows that Shah Bĕranda may be killed.

God has already decided the latter's fate, and Shah Bĕranda knows that his death is near. Unseen by anybody, he throws away the casket wherein Intan Terpileh is hidden. Raden Perchinta, the old king, falls fighting against the Dewa; Dandan Sĕtia tries in vain to persuade Shah Bĕranda to give up this foolish war. The prince thinks that he cannot give way without losing his good name, and is killed by Dandan Sĕtia's sword, expiring at the side of his dead father under the dragon-banner of his kingdom. His ministers and officers put down their arms. The queen is informed, comes to the battlefield, and lamenting over the death of her husband and son, takes Raden Perchinta's kris and stabs herself.

Dandan Sĕtia and the Dewa go into the palace to search for Intan Terpileh, but are unable to find her. The battlefield also is searched in vain. (pp. 329-390.)

One of the officers of Bujang Mara Putĕra, having heard that the magic casket is lost, looks for it on the battlefield during the night and by the will of God finds it. Returning at once to Tĕlaga Ratna, he gives it to Cliakram Dewa and tells him the story of Intan Terpileh. The Sultan calls his queen and his son and gives the casket to the latter. Mara Putĕra is unable to open it or fe'igns to be unable. His father tells him what to do, and Mara Putĕra gives the casket to his mother, who puts it in a special room. In the evening the prince bathes and dresses and goes to the palace. In the presence of his queen and his daughter Ratna Sĕri Dewi the Sultan opens the casket and Intan Terpileh appears, surprising everybody by her beauty. She does not know where she is and is terribly frightened. Dewi Sĕri Ratna calms her, and they sit down before the queen. Mara Putĕra enters and promptly falls in love with Intan Terpileh, she being the first woman to move his heart. He sits down behind his nurses, his eyes fasten on Intan Terpileh. Poor Intan Terpileh sees him and suspects fresh trouble. The king invites her to stay with his daughter, and Ratna Sĕri Dewi and all the other princesses are very kind to her to make her forget her sorrow. She knows however what is in store for her, and that her passing from one hand into another has not yet ended. She asks for kindness for a poor stranger, and Ratna Sĕri Dewi takes her to live with her. She succeeds in making Intan Terpileh forget her grief a little and take part in the plays and games, but she never feels quite at ease.

Mara Putĕra confesses to his father that Intan Terpileh is the woman he has looked for all the time, and that he will marry no other. The king gives order to begin the wedding-festivities, and Intan Terpileh is thrown into fresh distress.

Dandan Sëtia and the Dewa have placed Alam Biduri under a regent and with a combined army have gone to look for Intan Terpileh. They come to Badja Angsana, ruled by Bêkram Aalam Shah. His son, Indëra Perkata, about twenty years old, is not yet married, but has the daughter of a vezier as concubine (*gundik*.) His younger sister is Princess Indëra Gambar. Indëra Perkata is a distant cousin on the mother's side of Dandan Sëtia, and when he arrives, is sent to greet him. They soon become friends, and Indera Perkata, who thinks Dandan Sëtia a suitable husband for his sister, invites him and the Dewa to his palace, telling him that he was on the eve of departure for Tëläga Ratna to witness the wedding of prince Mara Putëra to a princess he had got out of a magic casket, found in Alam Biduri. Dandan Sëtia promises to accompany him. They enter the palace of the king, and the Dewa, seeing Princess Indëra Gambar, winks at Dandan Sëtia. They pay their respects to the king, who also thinks Dandan Sëtia a suitable husband for princess Indëra Gambar, and so do his courtiers. Dandan Sëtia replies that he is already married, but can give no news of his parents, as it is seven years since he left them, and that he is now going to Tëläga Ratna, where perhaps he will throw away his life. He narrates what has happened to him, and Indëra Perkata promises his help. After a few days at Baja Angsana, during which the Dewa falls in love with Princess Indëra Gambar, but is told by Dandan Sëtia to have patience, the three youths leave and march with their army to Tëläga Ratna, where they arrive a day before the wedding. They stay outside the town, and the king's officer is told that Prince Indëra Perkata of Baja Angsana on his way to China is staying for a few days to see the wedding.

The three youths go into the town. They stop by the palace of the princesses. Their beauty collects a large crowd around them, and by beating it off they get into trouble with the police and the palace-guards. They slip into the palace and close the door behind them. The king is informed and has the palace surrounded by his knights, but he forbids them to storm it, fearing for the life of his daughter. All games and plays are stopped. The three enter the room of the princesses, where they find Ratna Sëri Dewi and Intan Terpileh, surrounded by all the other princesses; Indëra Perkata falls in love with Ratna Sëri Dewi. The three sit down on the throne, promising not to harm anybody who surrenders and asking for betel. The princesses pay homage to them, with the exception of Intan Terpileh and Ratna Sëri Dewi, but at last the latter asks them to partake of betel and also surrenders herself. Intan Terpileh only, having recognized Dandan Sëtia and taken courage, does not speak a word and is chaffed by the Dewa that she is very courageous, but perhaps waiting for Mara Putëra to come and rescue her. She becomes cross because her lover suffers her to be chaffed, and answers at last that if she were a man she would challenge them to fight, but being a woman and tired of a

life of sorrows, could only disobey in the hope that they would kill her. Dandan Sëtia tells her that she has nothing to fear, as the Dewa has already become his elder brother and thereby is free to chaff her. She pays homage to the Dewa, to Dandan Sëtia and at the Dewa's order also to Indëra Perkata. Ratna Sëri Dewi and the other princesses become more and more afraid when they see these proceedings and hear who the youths are. At the Dewa's suggestion Intan Terpileh and Ratna Sëri Dewi, who will be Indëra Perkata's portion, are placed in a magic casket, whilst the other princesses and the maids are rendered senseless by a charm. The three throw open the windows of the palace and challenge the knights below and prince Mara Putëra to fight. The uproar brings their troops into the town; the king sends a minister to find out what they want, and when he hears who the intruders are, and why Dandan Sëtia has come here, is doubtful what to do.

Prince Mara Putëra is asleep when the messenger comes to call him. He rushes to the palace and arms himself; his father tries to detain him, but two of his cousins who have come with their parents to the wedding, prince Persanta Indëra and prince Indëra Bëranta, the son of the king of Naga Chita and the betrothed of princess Ratna Sëri Dewi, are ready to fight with him. Followed by their troops, they march to the palace of the princesses, open the door by a charm and rush in. They find the three waiting for them in the middle of the palace; seeing the senseless princesses and maids, Mara Putëra thinks that Dandan Sëtia would only carry off Intan Terpileh and has killed all the other inhabitants of the palace. Dandan presents his friends, and after an exchange of *pantuns* they start fighting, Mara Putëra against Dandan Sëtia, Persanta Indëra with the Dewa, Indëra Bëranta with Indëra Perkata. Outside the palace the troops start fighting. When dawn comes, they move to the open plain. Seven days and nights the battle lasts; the Dewa captures Indëra Persanta, Indëra Perkata kills Indëra Bëranta, and Dandan Sëtia kills Mara Putëra, who in spite of Dandan Sëtia's continuous warnings continues fighting. His troops attack with double fury and suffer great losses. The parents of the three princes are informed and come to the battlefield, Dandan Sëtia and his friends standing aside. The king and queen of Tëлага Ratna reproach Dandan Sëtia and ask him to kill them also; Dandan Sëtia throws himself at their feet and asks their forgiveness. It was not his intention to kill, but happened by the will of God, as the prince had followed his passions too much. The king and queen see that and slowly come to regard Dandan Sëtia as their son. The dead are buried with due honours, Persanta Indëra is set free and makes friends with the three. Intan Terpileh and Ratna Sëri Dewi are released from their casket and returned to the king.

After several months' stay at Tëлага Ratna, Dandan Sëtia returns to Dendam Birahi, taking with him on his march the king

and queen of Tělaga Ratna, of Baja Angsana, the Nenek Kabayan of Alam Biduri, and the king and queen of Merdan Agas, the parents of his first wife Intan Terserlah. They find Dendam Birahi desolate, as Mendam Përasat, mourning for the loss of his son and Intan Terpileh, has neglected his country and its inhabitants. Intan Terserlah is still there; the king intended to send her back to her parents, but she had stayed in the hope of hearing news of Dandan Sëtia. When he is informed of the approach of a large army, Mendam Përasat hopes for an honourable death.

The four youths enter the town; nobody recognizes them, they go to the palace, and Dandan Sëtia and the Dewa throw themselves at the feet of Mendam Përasat and his queen. Then joy begins to reign in the palace and Alam Biduri. Dandan Sëtia presents his friends, the king gives order to receive the guests, and the Dewa creates palaces for them and a town of his own. Intan Terpileh is cried over, and even Intan Terserlah feels pity for her. The Nenek Kabayan is thanked and receives rich gifts. When in the evening the youths return to the town of the Dewa, the latter advises Dandan Sëtia to visit Intan Terserlah, be it only out of respect of her parents who have come with him. Dandan Sëtia promises for the following night, as it is already late, and she will not run away.

The wedding-festivities begin with plays and games and gambling, the Dewa becoming very popular by making good all gambling-losses. Dandan Sëtia and Intan Terpileh are married and after the ceremonial bath are crowned as Sëri Paduka Sultan Dandan Sëtia and Permaisuri Gëmala Ajaib. Intan Terserlah, who has not been visited by Dandan Sëtia, becomes very jealous, as being the eldest wife of Dandan Sëtia she thinks she ought to be the reigning queen. All the kings who have come with Dandan Sëtia render homage to him, also the father of Intan Terserlah, though rather sad that it is not his own daughter who has been honoured.

The Dewa is married to Princess Indëra Gambar, and Indëra Perkata to Princess Ratna Sëri Dewi.

Gëmala Ajaib wants Dandan Sëtia to sleep with Intan Terserlah, but he refuses, as he loves only her, for whom he has undergone his sufferings in the belly of the crocodile and all the fighting. All the young couples live happily together. After a year they take leave. Intan Terserlah is specially recommended by her mother to Gëmala Ajaib who promises to love and treat her as her elder sister.

Indëra Persanta is made king of Alam Biduri, the Dewa becomes Sultan of Baja Angsana, Indra Perkata rules over Tělaga Ratna. The four kings remain great friends and frequently exchange embassies. (pp. 390-525.)

Gëmala Ajaib suggests that the other (99?) princesses should become the wives of Dandan Sëtia, and he agrees as the suggestion comes from her. After several fruitless attempts she succeeds at

last in sending Dandan Sětia to Intan Terserlah, but he stays with her only for a short time and before day-break runs away to Gēmala Ajaib. Intan Terserlah is disappointed and schemes to destroy Gēmala Ajaib.

Gēmala Ajaib gives birth to a son who is named Mendam Paduka by his grandfather, but called Indëra Putëra by his father. The Dewa sends him rich presents. Intan Terserlah plans to destroy mother and child and finds an old woman who wants to earn a 1000 dinars. In the night she puts a devil into the child, who cries out and lies stiff. The Tabibs and Bomors are unable to help; the astrologers find out that an evil spirit has been put into the child, and that the deed was done by an old woman. The haṛ is found, dragged to Dandan Sětia and by his threats is forced to free the child from the evil spirit. Being condemned to a horrible death, the old woman in her fear confesses that she has been bribed by Intan Terserlah to destroy Gēmala Ajaib and her child. Dandan Sětia would kill Intan Terserlah, but his other wives and his parents hold him back and persuade him to send her back to her parents. He rushes to her palace and in scathing words divorces her. The old woman is drowned in the sea (*hendak di-tabalkan menjadi raja, ka-dalam laut tempat di-puja*). With large presents of gold, silver and servants Intan Terserlah is sent home in charge of a vizier. The king of Merdan Agas asks the reason of the divorce, and the vizier answering that he does not know, the king deeply resents the behaviour of Dandan Sětia.

Gēmala Ajaib becomes pregnant a second time. The Dewa becomes father of a son called Indëra Dewa, and Indëra Perkata, too, has a son called Mengindëra Jaya.

In her sixth month Gēmala Ajaib longs to eat of a "Mango-fruit struck by the rays of the moon" (*pauh di-sinar bulan*), which nobody knows how to find or has ever heard of. Dandan Sětia goes in search of it; Indëra Putëra would accompany him, but must stay at home. After a month's wandering Dandan Sětia reaches a lake, in the middle of which he sees with his telescope (sic!) a mango-tree with a single fruit. But the tree is too thin and too high, with branches too far apart, to be climbed. A Dewa from the heaven of the Gods, Dewa Indëra Kesna, son of the Sultan of Përanta Buana, had been changed by his father's curse into a dragon, and to him belongs the fruit. When Dandan Sětia fells the tree, the dragon appears and seizes the fruit. Dandan Sětia awaits his coming, and asked why he steals other people's property, excuses himself, explains the reason and asks forgiveness. The dragon asks in return for the fruit that if a girl is born, she shall become his wife, if a son, Dandan Sětia may keep him and remain his good friend and brother. Dandan Sětia is forced to agree and returns sadly to Gēmala Ajaib. She eats the fruit, and then she

and his parents hear the conditions. All remain in great sorrow; Dandan Sětia tells them to trust in God.

When her time is come, floods come over the country without rains to account for them, and Gēmala Ajaib gives birth to a beautiful daughter, who is named Johar Gēmala. Great is the fear of the young that the dragon will claim her. He arrives indeed in a big flood and asks at the gate whether a boy or a girl has been born. The old Sultan would tell him a lie, but Dandan Sětia sticks to his pact and tells the dragon the truth and that he need not be afraid to be cheated. The dragon appreciates this and asks him to nurse and educate the princess until she is 10 years of age, when he will claim her.

The little princess grows up into a most beautiful and wise girl. Her grandmother, mother and the princesses around her mourn her future fate; she soon perceives this and asks her nurse whether she is expected to die very soon. Her nurse tells her, but the princess keeps it to herself.

When the time is near, Dandan Sětia informs his friends, the Dewa and Indëra Perkata. They both advise Dandan Sětia not to deliver the princess to the dragon, but fight him. Dandan Sětia is not afraid of the fight, but is bound by his word, which however does not include his friends, and he has invited them to see the princess carried off by the dragon. Indëra Putëra, now twelve years old, has plans of his own.

When the appointed time has come, the dragon summons his grand-parents, and they create a beautiful (floating?) palace. In a big flood the dragon arrives at the gate of the town, carrying the palace (on his horns), and shouting for the princess to be placed in it. Dandan Sětia and his friends perceive that they have to do with a magic dragon. Dandan Sětia fetches the princess, who calmly takes leave, comforts her parents and asks her brother to stay with their parents. With her nurses, servants and friends she enters the palace, and the dragon disappears with them.

Indëra Putëra, Indëra Dewa and Mengindëra Jaya ask their parents' permission and follow the palace in a boat as long as they can see the top of it above the waves.

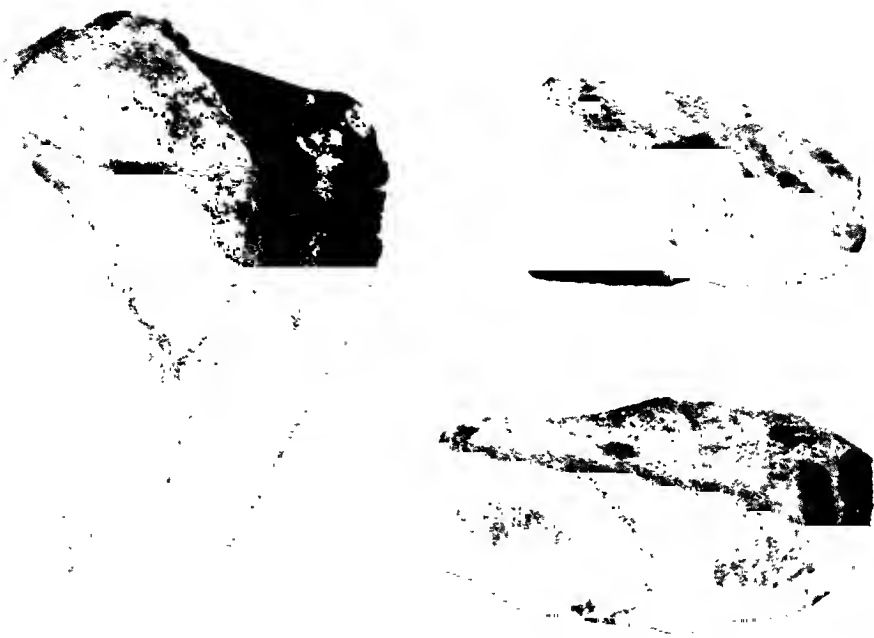
When night comes, Dewa Indëra Kesna assumes his natural shape and visits the princess in the palace. He is young and beautiful and twenty years old, ten of which he has lived in heaven, and ten under a curse. The maids wonder how the dragon allows a youth, beautiful as Vishnu when he comes down on the earth, to visit him. The Dewa explains that he is the dragon and has come to pay his respects to the princess, who should fear nothing, as for ten long years of suffering he had waited for her, declining to marry any other girl. He tells her who he is, and that by accepting him

as her husband she will speedily be reunited to her parents. Johar Gēmala is relieved at hearing that he is of good birth, and agrees to his wishes. Dewa Indĕra Kesna burns incense in the gallery of the palace, and at his request the gods send him in a thunderstorm a town with a palace, fully populated. Taking his seat in the hall of audience, Dewa Indĕra Kesna orders one of his ministers to invite the three princes who are following him in a boat. The minister explains to the astonished youths who the dragon is, and gladly they sail to the new country. An embassy is sent to Dandan Sĕtia, who comes with his parents, his friends and their families. Dewa Indĕra Kesna explains to him that he has been cursed by his father and turned into a dragon because he had refused to marry at his father's bidding. Mengindĕra Dewa Mengerna, Sultan of Pĕranta Buana, is his father, and Dewa Shah Pĕri (Dandan Sĕtia's friend) finds out that Dewa Indĕra Kesna is his own nephew and also related to Gēmala Ajaib. By burning incense Mengindĕra Dewa Mengerna is summoned; he arrives with his wife and his daughter Nila Kenchana, who is to be married to Indĕra Putĕra. Indĕra Dewa is to be married to Princess Chahaya Udara, and Mengindĕra Jaya to Princess Ratna Chahaya. The fourfold wedding is celebrated, and during the procession of the bridegroom a great contest of magic powers takes place between the princes of earth and those from heaven. The young couples are duly brought to bed, Indĕra Putĕra and Nila Kenchana, Indĕra Dewa and Chĕhaya Udara, Mengindĕra Jaya and Ratna Chĕhaya only playing together, being still too young. Dewa Indĕra Kesna and Johar Gēmala are given the ceremonial bath and are crowned, his title being Sĕri Sultan Kĕsuma Indĕra, and he is to rule over both countries, that of his father in the heaven, and the new one on earth. Indĕra Putĕra is crowned by Dandan Sĕtia as Sultan Indĕra Putĕra to rule Dendam Birahi, Indĕra Dewa is crowned by his father to rule Baja Angsana with the title of Sultan Indĕra Dewa Perdana, and Indĕra Pekata crowns his son Mengindĕra Jaya to rule as Sultan Mengindĕra over Tĕlaga Ratna.

Dewa Indĕra Kesna has much trouble with his young bride, and it takes him four months and ten days before she becomes his real wife. She gives birth to a son who is named Dewa Inu. Nila Kenchana, the wife of Indĕra Putĕra, also gives birth to a son, who receives the name of Shah Kobat, with the nursery-name of Dewa Angkasa. (pp. 525-605.)

The writing of the story was finished on the 22nd. Moharram A.H. 1300, in Singapore.

Printed in Singapore A.H. 1344.

Stone Implements from Tohore.

Neoliths From Johore.

By ENGKU ABDUL-AZIZ, D.K.

(Plate—XLII).

The stone implements figured on Plate XLII were found by me in 1919 on the beach at Tanjong Bunga, on the West coast of the Straits of Johore and about 9 miles from Johore Baharu. They were lying on white clay within twenty feet of the bank. At high tide the beach at that spot is covered by about six feet of water. There is an old well about thirty feet away from the bank at the foot of the hill: it is frequently used by fishermen and travellers. The bank nearby is sandy and the beach slopes gently to the sea for about eighty yards before the water becomes deep.

About fifty yards towards the North there is a cliff about fifteen feet high, and there the soil is clay with very hard and dark granite boulders that run right down to the sea.

I had a wooden house built on the beach about fifteen feet away from the bank, and, one day after very heavy rain, the sand near the house was washed away, leaving some pieces of small stone. As I was walking on the beach, I noticed a piece of stone (the smallest specimen) which looked uncommonly like a stone implement. It was then green with slime. I was so interested at the discovery that I made a further search and found three more pieces of different shapes.

Tanjong Bunga was well known among the older generation as "Changkrik Mak Dudok" or as some called it "Janggut Mak Dodok." It must have been an old settlement as there are several graves there.

Since the Causeway was opened in 1925 all the sand on that beach has washed away and it is full of stones.

These stone implements were kept by me and almost forgotten until one day I saw a few similar specimens at a house and remembered that I had found a few myself. The Dutch expert Dr. Ph. van Stein Callenfels has identified as neoliths the two smaller stones: the large stone may or may not be a manufact.

It is interesting to note that in the collection of the Raffles Museum, there is a polished stone implement found on the beach at Tanjong Karang on the West coast of Singapore Island. Tanjong Karang is about four miles South East of Tanjong Bunga.

Notice of Books.

Oudheidkundig Verslag, 1930, published by the Royal Batavian Society. This journal, compiled by officers of the Archaeological Department of Netherlands India is particularly interesting. It records the untimely death of Heer de Haan who in eight years restored or rebuilt no fewer than fourteen monuments in Java. On Plates 12–23 Dr. Bosch illustrates beautiful rosettes, medallions and other carvings from the 16th century grave of the Ratu Kalinyamat, Matingan to the south of Japara: Hindu-Javanese in sentiment and style, they yet show Islamic influence in the adaptation of Arabic characters to ornament and in evasion of the Muslim ban against graven images by the composition of an elephant (Pl. 17 a.) out of a chain of flowers, and of the ape and crab of the fable (Pl. 17 b.) out of arabesques. There is a report of a committee on the condition of the Borobudur basreliefs which is causing anxiety. In his account of a trip through Sumatra Dr. Bosch records many important discoveries:—a 10th century (p. 138) South-Indian bronze of a female figure, and stone monuments from Padang Lawas, Tapanuli (Pls. 32–42); the head of a bronze Buddha from that Malay sacred-place Bukit Seguntang, Palembang; three wonderful Palembang bronzes of the Sri Vijaya type dredged up from the Musi river (Pl. 45)—the only Sumatran specimens of Middle-Java art known (at the time of publication). Then there is a most able and illuminating paper by Dr. Bosch on those Minangkabau regalia with which Marsden and Newbold have made English readers acquainted.—From Tanjong a village in Pagar Ruyong comes a large brass *dulang* with a Hindu-Javanese deer *motil*, its craftsmanship differing from the modern in that the figures are not outlined but formed merely by change of pattern.—All the remaining articles of the regalia were shown to Dr. Bosch by the surviving members of the Minangkabau royal house and most of them are here illustrated. They are (1) two seals engraved in Arabic characters, one of Sultan Abdu'l-Majid Muhammad Ibrahim and one—octagonal and lotus-shaped—of Sultan Tunggal Alam Bagagar ibn Sultan Khalifatu'llah; (2) two teeth of the elephant Hasti Dewah; (3) a huge horn of the buffalo Benuang Sakti; (4) the handdrums (*gendang*) made of *pulut-pulut* and *selegari*; (5) the cloth *Sangsuta* that weaves itself—but looks no more than fifty years old; (6) a silver-hilted *kelewang* called *chinangki* (? =chenangkas R.O.W.); (7) the long creese *Si Manggi Masak*; (8) the creese *charabun*; (9) the plain undecorated lance *Lambura*; (10) a plaster or clay head of Kati-mono, a miniature 2 inches high, depicting not the great serpent but a laughing man of Breughel type, either European or from Majapahit's workshop at Trawulan; and (11) by far the most valuable find, the knife *Si-Mandang Giri* (JRASMB. vol. IV, pp. 414–5). This type of knife is sculptured at Borobudur, at Prambanan (J. Kats' "The Ramayana as sculptured in reliefs in Javanese

Temples," Batavia and Leiden, pls. V, XLII), and at Panataran (*ib.* pl. 90). The hilt has inlaid in gold a cloud pattern that is unknown in the art of Middle-Java but is common in that of East-Java. The form of the weapon and this cloud pattern are characteristic of the last three centuries of the East-Java period. On the obverse and reverse of the blade are two figures inlaid in gold wire, a Bhairava and his *sakti* (wife), one of the terrible manifestations of Shiva and Mahadewi. Now, as Moens has discovered, the 1375 inscription of Surowaso (=Suroasa) records how "in the *saka* year 1297, in the month of the dead, prince Adatiawarman," ruler of Minangkabau, "received the highest consecration under the name of Wicesadharani, seated on a pile of corpses in a burialground, laughing diabolically and drinking blood, while a great sacrifice flared and caused an intolerable stench which to the initiated smelt like the perfume of tens of thousands of millions of flowers." An inscription of 1347 records how this prince and his wife performed a fertility dance as Mataginica and Matangini, that is, as male and female elephant manifestations of Shiva and Mahadewi his wife. Dr. Bosch therefore suggests that the two figures on this broad heavy sacrificial knife (which is sculptured so far as I know generally in the hands demons) represent Adatiawarman (or one of his predecessors or successors) and his consort in the shapes of a Bhairava and a Bhairavi. Finally Dr. Bosch points out how a figure of a Bhairava from Padang Rocho (upper Batang Hari) carries in his right hand a similar knife, which suggests that such a knife was part of the ceremonial equipment of a Minangkabau prince in his role of a Bhairava. The most famous image of a Bhairava comes from Singosari (Stutterheim's "Pictorial History of Civilization in Java," Weltevreden, p. 73, fig. 102): he also carries in his right hand a similar heavy broad-bladed sacrificial knife with a large hand-grip but the blade is slightly curved. The secret demoniacal sect of the Bhairavas (which existed in East Java and Bali as well as on the Padang highlands) professed a Tantric doctrine that connected the worship of Shiva with the worship of Buddha. When a few years later Adatiawarman died, the inscription on his grave averred that he possessed all Buddhist virtues and was an incarnation of Lokeshvara the Deliverer.

Annual Bibliography of Indian Archaeology, 1929, published with the aid of the Government of Netherlands India and with the support of the Imperial Government of India (Leyden—E. J. Brill, 1931).

This is the fourth year this admirable publication has appeared in English. Among its editors are such distinguished names as J. Ph. Vogel, N. J. Krom, George Coedès, Ananda K. Coomarasamy, Louis Finot, Victor Goloubew. The introductions deal with the Sculptures of the Buried Basement of the Barabudur, and explorations at Angkor, at Anuradhapura and in Baluchistan. Its Biblio-

1932] *Royal Asiatic Society*.

graphy embraces all books and articles on Art and Archaeology, Architecture, Painting, Iconography, Palaeography, Epigraphy, Chronology, Ancient History, Ancient Geography and Numismatics. It covers India, Ceylon, Further India, Indonesia (or the Malayan region) and the Far East (China, Japan and Korea). It is a work indispensable to every student of Oriental art, literature and history. The plates are admirable and I would invite attention especially to the reproduction of the beautiful sculptured figure of a Female Deity kneeling, from the excavations of the Prah Khan Temple at Angkor Thom.

As an example of the method of its Bibliography I may quote

“ 561. Dr. W. F. Stutterheim, *Tjandi Barabodoe, naam, form, beteekenis*, Weltevreden, G. Kolff & Co., 1929, 4 to, 85 pages, 32 plates.

The novel suggestions made by Dr. Stutterheim: (1) The name Bara-budur means “the monastery (*vihara*) of the mound;” (2) “not only the general plan of the Barabudur, but even the subdivision of that monument served to interpret a religious-philosophical world system, traces of which the author had found in an old-Javanese Buddhist catechism before the time of Sindok” (p. 36) (3). The Barabudur is “not a fancy-stupa with an anthology from Buddhist texts as devotional ‘decoration,’ but a practical object of meditation for monks....not intended as a sight-seeing monuments for pilgrims....but for a population of meditating monks. (p. 41). (4) The ‘Dhyani-Buddhas’ are, perhaps, partly Manusi-Buddhas.

Reviewed *Nieuwe Rotterdamse Courant*, Nov. 23, 1929 by Prof. C. C. Berg.”

A similar summary is given of Dr. Stutterheim’s researches on the Kāla-Makara ornament so common in Javanese art. He thinks the Makara symbolizes the Zodiac sign *Capricornus*, while the lion’s head above it is *leo*—the whole *motif* originating from Mesopotamian astronomy. “The wings, added in East Java, as well as the single eye point to a symbolism relating to the Sun; this explains also the Nagas. All these elements are very similar to Western Asian and Egyptian symbols which partly have lost their meaning.” Here is grist for the Manchester mill.

R. O. W.

Tokin: A Correction.

By R. O. WINSTEDT.

On p. 137 of Journ. Malay Br. Roy. Asiat. Soc. IX, pt. I, 1931, lines 1 and 3 of the article, for *Johore* read *Johol*.

A History of Johore (1673—ca. 1800 A.D.)

By R. O. WINSTEDT, C.M.G., D.Litt.

In Leiden University Library there are two manuscript copies of a *Hikayat Negeri Johor*, one of them written in 1849 A.D. (Dr. H. H. Juynboll's *Catalogus*, Leiden 1899, pp. 236-7). There are also two more in the Library of the Batavian Society from the von de Wall collection, the second stated by Dr. Ph. s. van Ronkel to contain the same text as the first. (*Catalogus*, 1909, pp. 275-6). No copies have been traced in Johore and the present text is from the Batavian MSS. and printed with the kind permission of the Bataviaasch Genootschap. The second Batavian MS., CCCLVI of van Ronkel's catalogue appears to be the older. Its dates are more accurate. In line 5 it reads *mangkat* instead of CCCLV's corrupt *mangkubumi*. Its style is concise and good. M.S. CCCLV abounds in *dans* and *itus* and *kalakians* and is pretentiously literary and verbose. The subject matter is identical.

There appears to be another *Hikayat Johor*, quoted by Mr. R. J. Wilkinson (JRASMB, vol. IX, pp. 28-9, 1931) but otherwise unknown to me. And there is the modern *Hikayat Johor* written by Dato' Major Haji Muhammad Said, Private Secretary to H. H. Sultan Ibrahim of Johore; it deals mainly with the reign of Sultan Abubakar.

The marginal notes in the following summary are from various sources.

SUMMARY OF MS.

S. Abduljalil
Shah II, 1623
—d. 22 Nov.
1677.

Johor Lama was sacked by Jambi in 1083 (=1672 A.D.) and Sultan Abdul-Jalil Shah Raja Muda (Marhum Besar) fled to Pahang while Laksamana Abdul-Jamil opened Riau. Marhum Besar died in Pahang in 1080 (=1669 A.D.).

S. Ibrahim
Shah, 1677—
d. 16 Feb.
1685.

It was his successor Sultan Ibrahim (Marhum Muda) who first went Riau:—the Laksamana killed the Dato' Temenggong at Tanjong Batu in A.H. 1089 (=1677 A.D.).

S. Mahmud
Shah II, 1685
—d. Aug. 1699.

Sultan Ibrahim died at Riau in 1095 A.H. and was succeeded by Sultan Mahmud, who along with Sri Biji Wangsa was slain at Kota Tinggi (1699 A.D.). The Laksamana, promoted Paduka Raja, died in Trengganu in 1099 A.H. (=1687).

S. Abdul-Jalil
Riyat Shah
III as c. 3 Sept.
1699—d. 21
March 1717
Marhum
Kuala Pahang)

Sultan Abdul-Jalil Shah, Bendahara, became ruler of Johor, at Makam Tauhid, and after a year moved (1102 A.H.) from 'Kota Lama' and built a palace at Panchor (1112 A.H.). This palace was burnt and in A.H. 1120 (=1708 A.D.) he removed to Riau. Attacked by Bugis, Minangkabaus and Patanis he returned to Johor Lama (A. H. 1128) but driven thence by the Minangkabaus (A.H. 1129=1717 A.D.) he fled and stayed a year in Trengganu, made a relative Tun Zainal Paduka Maharaja and then sailed to Kuala Pahang, whither came the Orang Kaya Indra Bongsu from Malacca—he went

Journal Malayan Branch [Vol. X, pt. I,

on to Trengganu. Then the (Minangkabau) Nakhoda Sekam sacked Kuala Pahang, killing the Sultan (A.H. 1133=1720 A.D.) and his relative Tun Tarangi (or Terini), and carrying off to Riau his sons Raja Sulaiman and Raja Abdu'l-Rahman and also Raja Muhammad a child of Marhum Mangkat di-Kayu.

Six years later Klana Jaya Putra (Daeng Parani), Daeng Manampu and their Bugis forces drove Raja Kechil, the Minangkabau pretender to the Johore throne, out of Riau.

The Bugis installed Raja Sulaiman (son of Sultan Abdu'l-Jalil) as Sultan Sulaiman Badar-u'l-Alam Shah. Daeng Manampu was styled the "Old Raja" and Klana Jaya Putra the Raja Muda "Sultan Alaedin Shah." Daeng Parani married Tengku Erang, Daeng Manampu married Tun Tipah (half-sister of Sultan Abdu'l-Jalil, the first Bendahara ruler), Daeng Mensuru married Tun Kechil (daughter of Marhum Muda) and Daeng Mengeto married Tun Ingah. The Bugis pursued Raja Kechil and drove him out of Kedah to Siak. Daeng Parani died of a cannon-shot (A.H. 1136). Then Sultan Badar-u'l-Alam had a quarrel with the Bugis at Riau and removed to Bulang. Raja Kechil invested Riau and made a truce with the Bugis A.H. 1137. Sultan Muhammad Shah went to Kampar and signed a treaty: one copy was given to Sultan Sulaiman, one to Sultan Alaedin and one to Sultan Ibrahim. Raja Kechil came to Riau and got back his wife in return for an oath sworn in the mosque that he surrendered his claims over Johore to Sultan Sulaiman.

In A.H. 1131 (=1718 A.D.) Raja Kechil failed in another attack on Riau and in the same year Raja Tua went to Trengganu and installed (as Sultan) Tun Zainal-Abidin, son of Abdul-Majid and brother of the first Bendahara ruler of Johore.

In A.H. 1140 the Raja Klana (? Jaya Putra) died at Tanjong Pinang, and Raja Tua with Raja Indra Bongsu came from Pahang and went to Siak. Daeng Ali was made Raja Muda and went to Siantan. Daeng Matekoh married Engku Tengah. Engku Bongsu returned from Lingga. In A.H. 1143 (=1730 A.D.) Maharaja Denda was sent to Pahang and the Raja Muda sailed to Selangor where he defeated Daeng Matekoh: both returned in the same year. The Raja Muda married Raja Bakal. Raja Kechil and Daeng Matekoh came from Siak to Riau to ask for their wives: their request was rejected. In A.H. 1144 the Yang di-pertuan Muda (Daeng Ali), Raja Tua, Engku Bongsu and Dato' Bendahara visited Ungaran. Sultan Sulaiman went to Siantan (along with Orang Kaya Siwa Raja, Dato' Bendahara, Tun Sulong Muda, Tun Abdu'l-Majid) but soon returned. Raja Tua, the "Old Raja," died.

In A.H. 1147 (1734 A.D.) the Bendahara* went mad, and Tunku Raja Mas died at Siak. An attack on Riau by Raja Kechil

S. Abdu'l-Jalil Rahmat Shah (R. Kechil) 21 Mar. 1717—Sept. 1722.

S. Sulaiman Shah, 4 Oct. 1722—20 Aug. 1760.

First Sultan of Trengganu, 1725 A. D. (JRASMB. vol. IX, pt. I. p. 31, 1931).

* According to the Tuhfat al-Nafis Tun Abbas.

was foiled. The Yamtuan Besar (Sultan Sulaiman) went to Pahang and built a wall (*diwal*) round the tomb of *Marhum di-Pahang* (his father) and then passed on to Trengganu, where he married Tun Abdu'l-Majid to a daughter of the Bendahara, Trengganu. Trengganu was threatened by an attack from Raja Kechil and 52 war-boats. The Yamtuan Besar returned to Riau and circumcised Raja Ibrahim. A Haji from Rembau reported the coming of Raja Kechil with 62 vessels. Actually the attack was led not by Raja Kechil but by Raja Alam, Daeng Matekoh and Raja Mas. They were defeated with great loss. Maharaja Denda came from Trengganu with 20 pikuls of saltpetre. The Laksamana was attacked by the Bendahara and defeated. The Laksamana and Sri Biji 'diraja were taken by Tun Nara Wangsa to live at Kuala (? Endau).

The folk of the nine tribes (*sembilan suku*) came before the Yamtuan Besar, who gave titles to the nine Batins (A.H. 1151=1738 A.D.). Yang di-pertuan Kechil (JRASMB, 1931, p. 31) was brought from Trengganu and married. An old Raja called Inche' Abdullah died. Nakhoda Ali arrived bearing letters from the Dato' Temenggong, Dato' Dungun, Sayid Abdullah, Raja Siak, Tun Nara Wangsa and Raja Muhammad. Then Inche' Punat arrived, as emissary of the Bendahara in Trengganu, of Tun Abdu'r-Rahman and Tun Abdu'l-Majid. A fleet was sent to Indragiri to receive the Raja Muda—Sultan Jamalu'd-din and the Raja Besar of Indragiri died and Hassan bin Abdullah (1152 A.H.).

The Yang di-pertuan Muda (Daeng Ali) sailed to Selangor. Followed by his ' sons ' the Yang di-pertuan Kechi' and Raja Ibrahim and by Tun Sulong Muda, Tun Abdu'l-Majid, Tun Pasang and Tun Abdu'l-Jamil—the Yang di-pertuan Besar (Sultan Sulaiman) sailed to Ungaran and thence to Muar, where he met the Yang di-pertuan Muda returning from Selangor, Raja Buang the son of Raja Kechi' and Daeng Matekoh. The last two fled and the two Yang di-pertuans returned to Muar, capturing many cannon belonging to Raja Buang.

The Yang di-pertuan Besar (Sultan Sulaiman) sailed to Trengganu. Long Pendawa and Inche' Amat came from Kelantan and the former was given the title Dato' Sri Maharaja. It is announced that the Yang di-pertuan Kechil is made ruler of Trengganu (A.H. 1153=1740 A.D.)—(and called Sultan Mansur Shah or *Marhum Besar*). The ship of the Laksamana is destroyed by fire and he and Sri Biji 'diraja and two slaves and five *rayats* from Singapore lose their lives. The Yang di-pertuan Besar sails to Pahang, visiting Pulau Kapas and Dungun on the way. He repairs and builds a wall (*diwal*) round his father's tomb. There were then in Pahang the Bendahara Tun Husain, (brother of Sultan Sulaiman on the father's side), Tun Abdu'r-Rahman son of Temenggong Tun Muta-

hir, Tun Abdu'l-Majid, Raja Muhammad (son of the Raja Muda who died in the battle, *Mangkat di-kayu*. ٱنق JRASMB., 1931, p. 30), Tun Sulong Muda son of the Dato' Paduka Maharaja, Tun Pasang son of Dato' Siwa Raja, Tun Bani, Tun Hassan son of Orang Kaya Sri Nara 'diraja grandson of the Laksamana, Tun Dagang great-grandson of the Orang Kaya Besar, and Sultan Sulaiman's son-in-law styled Sultan Mansur Shah (of Trengganu) or Yang di-pertuan Kechil. The Yang di-pertuan Besar sailed for Riau, followed by a son of Bendahara Tun Hussain and by the old Bendahara of Pahang.

In 1155 A.H. the year *jim*, on Monday the 11th of Muharram, the Yang di-pertuan Muda sailed to Selangor. Later Sultan Sulaiman followed but meeting Raja Gembo' Yang di-pertuan Muda of Indragiri returned with him to Riau. The Temenggong, sent to summon the Yang di-pertuan Muda of Selangor, failed to find him, as he was raiding Perak (1155 A.H.=1742 A.D.). Raja Gembo' married Engku Dalam Tun Umo' *saudara* of the Sultan who died at Kuala Pahang and went home at the time of an eclipse of the moon (A. H. 1156). Tun Raja Brahim, Tun Abdul-Kahar, Tun Sabtu, Tun Abdu'l Jalil and Panglima Bongsu went to fetch the Yang di-pertuan Muda of Selangor. The Yang di-pertuan Besar pays a vow at Pulau Penghujan. Si-Indud is executed (*di-sula*). The Yang di-pertuan Kechil sails back to Trengganu. The Yang di-pertuan Muda (Daeng Ali) dies—*Mangkat di-Kota* and is succeeded by Daeng Kemboja, son of Tengku Tengah*, who is installed in Selangor and then returns to take up his office in Riau. He soon went back to Selangor, taking Raja Haji, son of Daeng Ali (*Mangkat di-Kota*) and marrying him first to Inche' Ayah, daughter of Tengku Klana Muda, (who soon died) and then to Inche Sejak, daughter of Tengku Raja Amaran.

Sultan Sulaiman and Daeng Kemboja, the Yang di-pertuan Muda, quarrel. In Siak Raja Buang son of Raja Kechil asked Sultan Sulaiman and the Dutch to help him fight his relative Raja Alam. Daeng Kemboja objected and went to Linggi, leaving Riau deserted except for Raja Haji and the Bugis. Raja Alam is defeated and Daeng Kemboja gives him boats so that he can escape to Batu Bara. Sultan Sulaiman sends the Yang di-pertuan Kechil (Sultan Mansur Shah) of Trengganu and Raja Haji and Daeng Tumik to fetch Daeng Kemboja to Riau. Daeng Kemboja hears that the Dutch are taking Raja Haji prisoner in Malacca. He sends the Raja of Selangor to Tanjong Kling who fetches Raja Haji to Linggi. The Yang di-pertuan Kechil and Daeng Tumik attack Linggi and drive Daeng Kemboja to Rembau, where he makes a treaty with Yang di-pertuan Raja Ali, the Penghulu and the tribes. Daeng Kemboja attacks Malacca, takes Tranquerah and builds a fort at

* The *Tuhfat* makes him the son of Daeng Parani not by Tengku Tengah but by another wife.

Klebang; the Raja of Rembau building a second fort there. They take Perenggit, Bukit China, Semabok, Teluk Ketapang. Dutch reinforcements from Batavia fail to take the three forts—Raja Alam had come from Batu Bara and built a third and Tengku Raja Said had brought forces from Selangor. Two or three men carrying yokes could not have carried away the shoes and hats of the dead soldiers. The Dutch ask for a treaty. Daeng Kemboja goes to Pedas and marries Raja Haji to a daughter of Engku Raja Perak. Sultan Sulaiman goes to Bunga Raya, Malacca, and summons the Raja of Selangor to a conference with the Dutch. Daeng Kemboja with his son Raja Indud and with Raja Haji leaves Pedas and goes to Selangor. Raja Haji goes to Asahan and buys a sloop. Daeng Kemboja and Raja Haji and the Raja of Selangor go to Pedas and make a treaty with the Dutch—in a godown outside Tranquerah gate. Raja Haji sails to Riau and collects the Bugis whom the Yang di-pertuan of Trengganu had driven from Riau to Retei when the Dutch attacked Daeng Kemboja at Linggi: he brings them all to Pedas and then returns to Riau sailing up to Sultan Sulaiman's palace under the Malay guns. The Sultan asks which custom (*adat*) Raja Haji wants—that of *Marhum Mangkat di-Sungai Baru* or that of *Marhum Mangkat di-Kota*. Raja Haji says, "The former as we accepted it on oath." All the Selangor rajas come to Riau and return 20th August 1760 to fetch Daeng Kemboja. Sultan Sulaiman مشدّر Shah Alam dies at Riau and Tengku Raja di-Baru (=Baroh, JRASMB, 1931, p. 31) dies in Selangor and is brought to Riau. Sultan Sulaiman is called Marhum Batangan. The Yang di-pertuan Muda builds a palace at Pangkalan Rama Baru. Raja Haji goes to Linggi and thence is invited to marry Ratu Mas the daughter of the Sultan of Jambi and is given the title Pengiran Suta Wijaya. Then he goes to Indragiri and marries the daughter of the Raja Besar. He settles at Chinaku.

The Tengku Raja Selangor is installed as ruler with the title Sultan Salehu'd-din Shah by the Sultan of Perak at Pangkor and later in Selangor in the presence of Perak chiefs. Sultan Abdullah of Kedah marries his daughter.

The Yang di-pertuan Muda (Daeng Kemboja) at Riau pays \$30,457 being the debt of the late Sultan Sulaiman to the Dutch Governor at Malacca for the cost of the attack on Linggi at the time of the Siak war. He refuses to help Raja Ismail the son of Raja Buang, who has been worsted by the Dutch at Siak, and the Bendahara sends the fugitive to Siantan. Engku Puan Daeng Tejah full sister of the Yang di-pertuan Muda and wife of the late Raja Alam dies at Siak. Raja Alam's successor, Raja Muhammad Ali, is afraid to let the Yang di-pertuan enter Siak. Raja Ismail, son of Raja Buang, sails down from Trengganu with 60 to 100 boats, Raja Nekara and all the *rayat* of Singapore. At Singapore they meet the Dato' Penda Sati from Selangor and try to detain him. But he flees to Riau and informs the Yang di-pertuan Muda, who

sails out of Riau and attacks Raja Ismail at Tanah Merah, Singapore. Suliwatang fetches Raja Haji to Riau.

Sultan Ahmad, successor of Sultan Sulaiman dies.

Sultan Ahmad
(Riyat) Shah
1760—d. 1761

Sultan
Mahmud
1761—1810

His younger brother Sultan Mahmud is a child and lives in the palace of the Yang di-pertuan Muda (Daeng Kemboja). Daeng Kemboja has his own children, Raja Indud and Raja Yusuf, brought to Selangor. They are shipwrecked off Malacca but Raja Haji recovers all their belongings from Malacca. Raja Haji arranges a marriage between Raja Indud and Raja Ibrahim (Tengku Tengah) son of the Sultan of Selangor.

The Sultan of Selangor sails for Kedah. Raja Haji puts in at Teluk Pedada off the Perak son and has a son born to him, whom he names Raja Jaafar or Raja Laut. He goes to Betangun* (بتاغون)

in Kedah and strife breaks out. The Selangor people capture the Betangun fort. The Kedah folk flee to Alor Star, which falls. After the victory the Sultan of Selangor arrives, having stayed in Perak to marry the daughter of the Raja Muda of Perak. After the war in Kedah Raja Haji (Pengiran Suta Wijaya) sailed to Merbok (مربق) and thence to Bernam, where the Sultan of Selangor left Dato' ku Long * Putera and his wife Engku Ngah. The daughter of Dato' ku Mangku * Putera marries Raja Brahing, Tengku Tengah, son of the Sultan of Selangor: Raja Selamah marries Raja Pala, another son. Raja Haji sails to Muntok and thence to Mempawah (where he visits the tomb of the Tuan Besar). Then he attacks Sukadana, where hearing of the death of Daeng Kemboja (1777 A.D.) he sails to Pahang and gets the Bendahara Dato' Tun Abdul-Majid (JRASMB, 1930, p. 33) to instal him as Raja Muda of Riau (1778-1784 A.D.). Sultan Mahmud of Riau with Raja Abdul-Samad and Dato' Shahbandar Bopeng sail to Pahang to greet the new Raja Muda and escort him to Riau. The Raja Muda (Raja Haji) builds a palace at Pulau Biram Dewa and one for Sultan Mahmud at Sungai Kalang Besar. The Sultan of Selangor dies at Riau and is succeeded by his son Raja Ibrahim. The new Sultan Ibrahim makes his brother (? Pala or Nala) Raja Muda of Selangor.

S. Ibrahim of
Selangor
(reigned ca.
1780—d. 1826
A. D.)

The Dutch, apparently molested by Raja Haji at Muar, invest Riau. The Sultan of Selangor, and the Penghulu and tribesmen of Rembau build a fort at Batang Tiga, whereupon a war with the Dutch ensues. The Sultan of Selangor goes to Muar to invite the aid of the Yang di-pertuan Muda (Raja Haji). Raja Haji comes, leaving Sultan Mahmud at Muar. Raja Haji builds a fort at Teluk Ketapang. At his order Penda Sati captures Semabok. The Sultan of Selangor builds a fort at Batang Tiga (and having at Rembau married the grand-daughter of Yang di-pertuan Raja Alam goes

* The *Tuhfat al-Nafis* corrects these names to Batangan, To' Engku Long and To' Engku Mangku Putra.

downstream to Sungai Baru). The Dutch get help from Batavia attack and slay Raja Haji. His followers flee to Muar and take Sultan Mahmud back to Riau. The Dutch send ships (with Raja Muhammad Ali, Sultan of Siak and Sayid Ali) to attack Selangor, whose Sultan flees on foot to Bernam, whence he travels with the Raja Muda and Sayid Jaafar to Pahang and down-river to Pekan. Tengku Raja Empuan and Arong Temujong flee on foot to Perak. The Dutch attack Riau, where Raja Ali son of Daeng Kemboja is Yang di-pertuan Muda. Raja Ali flees to Sukadana. The Dutch pursue and conquer it. Raja Ali flees to Tambelan and thence to Siantan. With him is Kraing Tulibeh, a Bugis, husband of Siti a daughter of Raja Haji (Marhum Mangkat di-Teluk Ketapang).

With the help of Pahang the Sultan of Selangor returned to his country but for 14 months two Dutch vessels from Malacca guarded the mouth of the river and made rice betel and fish very dear. Rice was a dollar for 5 *gantang*. The Dutch make a treaty with Selangor. Aceh invokes the aid of Selangor against the Orang Dusun. The Raja Muda of Selangor heads an expedition and dies at Aceh.

Now the Dutch had opened a lodge (*loji*) at Tanjong Pinang. With the sanction of Sultan Mahmud the Wilanun sack it. Sultan Mahmud retires to Lingga and some of his followers to Bulang. The Dutch open a fresh lodge at Tanjong Pinang. Sultan Mahmud flees to Pahang and Trengganu where he meets its ruler, his *nenda*, Yang di-pertuan Kechi' and asks him to negotiate peace for him with the Dutch. This old ruler did nothing. The Sultan of Selangor tried but failed. And then the English took over Malacca and left Riau to Sultan Mahmud, who entrusted it to Engku Muda, Dato' Temenggong, and lived at Lingga. Raja Ali, the Yang di-pertuan Muda, visits Riau and sails for Selangor along with Raja Sulaiman and Sayid Muhammad Jambul, Che Abdullah son of Penda Sati and Haji Mahmud. He sails to Pulau Pinang and thence to Lingga. The Sultan of Selangor makes peace between the Dutch and the Yang di-pertuan Muda of Riau, Raja Ali. Raja Ali fetches his child from Siantan, goes to Langat and then to Muar. The Sultan of Selangor marries Tengku Tengah, a daughter of Raja Haji. He stays for two years at Lingga trying to settle the differences between Bugis and Malays. Then he sails for Selangor, not calling at Riau but visiting Raja Ali, the Yang di-pertuan Muda at Muar (ascended 1784 d. 1805). Now a Perak embassy had gone to Lingga offering the Perak throne to Sultan Mahmud and so annoying the Bugis. The Sultan of Selangor therefore attacked Perak from Riau—accompanied by his brothers Raja Jaafar and Raja Idris, and his sons Rajas Ismail, Muhammad, Hassan and Abdullah. On return from this indecisive raid he stationed Raja Jaafar and Raja Idris at Klang.

ایت مک لسمان فون بردهنله لالو مودیک کرتو فنجغ برسما ۲ دغن فقهواو جرام
 مک ددالم کفد ایت مک لسمان فون لاریله جوک دان بهاروله تیک هاری
 قرجنجین ایت کلکین مک بتاغن فون رنتهله مک سکل قراهو فون مودیکله لالو
 کلومت مک اورغ فیرق فون مبدیلله تیاد دبالس اوله اورغ سلاغور سمشی تیک
 هاری مبدیل بهاروله دبالس اوله اورغ سلاغور ستله ایت مک ایقون لاریله دان
 کبونقون دامبیلله اوله اورغ سلاغور دان سکل مریم فون درمقس اوله اورغ
 سلاغور دمکینه کلکوان فقراغش راج ۲ ایت شهدان مک تیاداله فقیر فنجغشکن
 فرکتان ایت ستله ایت مک تیاداله تنتو انتارا فیرق دغن سلاغور کمیدین
 درقد ایت مک دولی یقدفرتوان سلاغور فون براغکتله فولغ کسلاغور دغن ادند
 سکلین دان فدک انقند سکلین ستله سمشله کسلاغور مک فدک ادند راج
 جعفر دان فدک ادند راج ادیس دتیهکن اوله فدک ککند دولی یقدفرتوان
 سلاغور دودق دکلغ برهوه تمقت اداث والله اعلم بالصواب تمالکلام بالخیر والسلام
 مک اداله ترسوره این دثربوات اوله تیه بکند کفد تیک هاری بولن جمداالآخر
 فدهاری اربع جم فوکل سمیلن.

سلاڭور ڦون براسٽريڪن ڦڊڪ اڏند تڦڳو تڦه ڦٽراڻ ڦڊڪ ايهڏ مرحوم مڦڳ دتلوءَ کڏافڳ ستله ايت مڪ دولي يڏڦٽرتوان سلاڭور ڦون سمايمله دليڳڳ دڦڻ ڦڊڪ اڏند ايت اداله ڪيرا ۲ دوا تاهون لمانڻ دولي يڏڦٽرتوان سلاڭور ايت ددالم ليڳڳ برهچاراڪن انتاراڻ بوکيس دڦڻ ملايو مڪ تياڊ جوکڊ ڊاٽ موافت انتارا بوکيس دڦڻ ملايو درڦڊ بهارا ڦربواتن اورڳ توه ۲ دهولو ڪمڊين درڦڊ ايت مڪ دولي يڏڦٽرتوان سلاڭور ڦون هندقله براڱڱت ڪمبالي ڪسلاڭور سرت مېاوا سري ڦڊڪ اڏند تڦڳو تڦه دان ڦڊڪ اڏند راج جعفر امت برسرودرا يڱ لاکي ۲ دان يڱ ڦرمڦوان دوا اورڳ منجاڊي توجه اورڳ سڪلين ايت ڦٽراڻ مرحوم دتلوءَ کڏافڳ برسم ۲ دڦڻ ڪڪڏ بڪڏ يڏڦٽرتوان سلاڭور ڪلور دري ليڳڳ لالو برلايرله منوجو سلاڭور شهدان مڪ تياڊ اي سيڱه دريو لاکي دان تياڊ براڻ لمان ايت مڪ سمڦيله دولي يڏڦٽرتوان ڪموار مڪ ايشون سيڱه، ڦول برتمو دڦڻ سري ڦڊڪ ڪڪڏ بڪڏ يڏڦٽرتوان مودا راج علي دهوار اتق دايف ڪمبوج ستله سوده برتمو ڪڪڏ بڪڏ ايت حتى مڪ دولي يڏڦٽرتوان سلاڭور ڦون برڱاڪتله ڪمبالي ڪسلاڭور ستله سمڦيله مڪ دولي يڏڦٽرتوان ڦون لالوله منايڪن سري ڦڊڪ اڏند تڦڳو تڦه ڪاستان ديوک ڪمڊين درڦڊ ايت مڪ دولي يڏڦٽرتوان سلاڭور ڦون برتيله ڪڦڊ سڪل ڦڦڳاوه دان ڪڦڊ سڪل اورڱبايق ۲ مپوره ڦربايقن ڦراهو سبب دولي يڏڦٽرتوان هندق ڦرکي ڪڦيرق ميلسيڪن ڦرجنجين ڦيرق دڦڻ سلاڭور ڪارن ڦيرق دڦڻ سلاڭور سهڻاران مالم دڦيرق مالم دسلاڭور ساڪت ڦيرق ساڪت دسلاڭور مڦڳ راج دڪنتي راج دڦيرق مېري تاهو ڪسلاڭور دان سلاڭور ڦون دمڪين جوکڊ اڏان اينله ڦربواتن سلاڭور دڦڻ ڦيرق مڪ تياڊ ۲ تتڪل دولي يڏڦٽرتوان سلاڭور سمايم دليڳڳ مڪ داٽغ اتوسن ڦيرق ڪليڳڳ ممولڱن نڪري ڦيرق ڪباوه رولي يڏڦٽرتوان بسر سلطان محمود دان بايق لاکي برسلاهن ڦربواتن يڱلاهين درڦڊ ايت بڏدالم ڦرجنجين دهولو شهدان ڦرکارا يڏڦٽرتوان مودا راج علي تتڪل يڏڦٽرتوان سلاڭور ڪمبالي ڦولڱ ڪسلاڭور مڪ ڦڊ ماس ايت جوکڊ بڪڏ براڱڱت ڪريو دڦڻ دوا تياڳ بواه ڪاڪڦ ستله سمڦي ڪدالم ريو لالوله برتوت تمڦٽ - تنجوڱ بڪت مڪ سمايمله اي دريو ڪمڊين اڪن ڦرکارا دولي يڏڦٽرتوان سلاڭور تتڪل سوده سيڦ سڪل ڪلڱاڪڦ ايت ارڪين مڪ دولي يڏڦٽرتوان سلاڭور ڦون براڱڱتله سرب ڦڊڪ اڏند راج جعفر دان اڏند راج اڏريس دان انڦڊ راج اسمعيل دان انڦڊ راج محمد دان راج حسن دان انڦڊ راج عبدالله دان سڪلين اڏند دان سڪلين انڦڊ ڦون مڦيرڱن بلاڪ دان ڦڦڳاوه توه دان ڦڦڳاوه ڦڦاٽغ دان سڪلين مريڪ مڦير يڱ بلاڪ ستله سمڦي ڪڦيرق مڪ بڪڏ ڦون مپوره ڪڦڊ لقسمان مڪ لقسمان ڦون مڦاڊڦ مڪ تيته بڪڏ ڪڦڊ لقسمان باٺڪله لقسمان ڦرتموڪن مڪ دڦڻ يڏڦٽرتوان ڦيرق ڪارن ڪيت داٽغ ابن بوڪن داٽغ هندق برجاهت ملائ بڪن ڪيت هندق منجهاري حالن موافت جوکڊ ارڪين مڪ لقسمان ڦون برڱڳاوه بارڱ سڦولله هاري اڪن مېري تاهو ڪهولو ڪڦڊ يڏڦٽرتوان ڦيرق تله

ایتفون دکمالیکنځ کغد یغدڅرتوان بسر اوله کمځنی اغځرس دغن تیاد سوات
څرجنجن کمدین درغد ایت مک سلطان محمود څون منبتهکن اغکو مودا انق
داتوه نمغکوڅ یغ ممکڅ ریو انتارا سبلوم برسلسی څراتوران بچارا ددالم تانه
جوهر دمکینه اداڅ.

شهدان مک بکنده څون سمايله دتانه لیڅک دان براف لماڅ ایت
مک داتغله یغدڅرتوان مودا راج علي دري څولو سینتن ماسق کلیڅک برسما ۲
دغن انقند راج سید څتراڅ یغدڅرتوان سلاڅور ستله سمځله کلیڅک مک لالوله
برتمو دغن ادند بکنده یغدڅرتوان بسر ستله اي برتمو مک بر بچاراله دولي
یغدڅرتوان بسر دغن څدک ککنده یغدڅرتوان مودا راج علي ددالم لیڅک ایت
شهدان مک تیاداله څقیر این مندافت بچاراڅ انتارا راج ۲ کدوا ایت کمدین
دری ایت مک یغدڅرتوان مودا څون منتا دیرله کغد ادند یغدڅرتوان بسر سلطان
محمود هندق کسلاڅور برتمو دغن څدک ادند یغدڅرتوان سلاڅور سرت ممباوا
انقند راج سید کغد څدک ادند یغدڅرتوان سلاڅور دان بڅرسما ۲ دغن
یغدڅرتوان مودا کسلاڅور ایت څرتام ۲ ادند راج سلیمان دان توان سید محمد
جمبول دان انځي عبدالله انق څڅکاوه څندستی دان توان حج محمود ستله
سمځله کسلاڅور ارکین مک برتموله دغن څدک ادند یغدڅرتوان سلاڅور ددالم
کغد ایت مک دولی یغدڅرتوان مودا څون تغکل دسلاڅور دغن انقند راج سید
دان راج سلیمان دان توان سید محمد جمبول دان انځي عبدالله لالوله اي
برلایر څول کڅولو څینڅ دري څولو څینڅ مک بکنده څون کمبالیله دلڅک تباد سڅکه
لاڅي دنڅري سلاڅور شهدان مک اکن څرکارادولي یغدڅرتوان مودا سمايم ددالم
سلاڅور ایت مک یغدڅرتوان سلاڅور څون مېوره کملاک منتا څر با څکن دغن کمځنی ویلند
ایت مک منرباله کمځنی ویلند اکن څر با څکن انتارا یغدڅرتوان مودا دغن کمځنی
ویلندا ارکین مک تیاداله براف لماڅ دسلاڅور ایت مک یغدڅرتوان مودا څون
مندا دیرله کغد ادند بکنده یغدڅرتوان سلاڅور هندق برلایر څرکی کڅولو سبنتن
مځمبیل انقند بکنده بغ تغکل دڅولو سبنتن ایت مک لالو برلایر کسینتن ستله
سمځله کڅولو سینتن ایت لالوله کمبالی څول کسلاڅور حتی مک دودڅله اي
دلاغت تباد راف لماڅ دلاغت مک لالوله بکنده څنده کموار مک سمايله اي دموار
دمکبنله روايتڅ دولي یغدڅرتوان سلاڅور براڅکت کلیڅک ستله سمځی کریو مک
دولی یغدڅرتوان سلاڅور څون برهنستی دریو کمدین درغد ایت مک ادند بکنده راج
جعفر څون داتغ کریو مغادڅ څدک ککنده دولي یغدڅرتوان سلاڅور حتی مک تباد
راف لماڅ دریو مک دولي یغدڅرتوان سلاڅور دغن څدک راج حفر مک یغدڅرتوان
سلاڅور سرت څدک ادند راج حفر څون براڅکت کلیڅکی ستله سمځی کموار مک
دولی یغدڅرتوان سلاڅور سرت څدک بکنده یغدڅرتوان بسر څون داتغله مېموب سري
څدک ککنده یغدڅرتوان سلاڅور لالو دباواڅ ماسق کدالم لیڅک شهدان مک دولی
یغدڅرتوان سلاڅور څون سمايله ددالم لیڅک تباد براف انتاراڅ مک یغدڅرتوان

دغن اوروغ تیموجغ فون داتغله دري لاروت مك سكليئن ايت فون سمايمله ددالم
 سلاغور دغن دولي يغدثرتوان برسماء دان تباد براف لماث انتارا
 دودق ددالم سلاغور شهدان مك اتوسن درفد راج اچيه فون داتغله كسلاغور
 منتا بنتو كارن ايئون برقرغ دغن اوروغ دوسن كمدين درفد ايت مك دولي
 يغدثرتوان سلاغور فون مپوره قدك ادند راج مودا دان ككنداروغ تیموجغ دان قغكاوه
 قعاتغ ستله ايت مك برلايرله قدك ادند بكنند قرکي كنكري اچيه دغن سكليئن
 مريك ايت ببراف لماث دلاوة مك ايئون سمقيله كنكري اچيه دغن راج مودا
 ايت حتى مك برتموله دغن راج اچيه ددالم كغد ايت تباد براف لماث سمقي
 كنكري اچيه راج مودا شهدان مك راج مودا فون گريغله تباد براف هاري لماث
 گريغ مك راج مودا فون مغلته دنكري اچيه مك دقپوركن داچيه ايت جوگك تباد
 دباوا كمبالي كسلاغور دان سكليئن اوروغ سلاغور فون كمباليله ماسيغ ۲
 فولغ كسلاغور دمكيله ادا.

القصة مك ترسبوتله فركتانن تتكل ماس دولي يغدثرتوان بسر سلطان
 محمود كمبالي دري ملاك كړيو مك ددالم قد ايتفون مك بكنند فون سمايمله
 دريو مك داتغله اوروغ ويلانون مغادف دولي سلطان يغدثرتوان بسر محمود
 موهنكن ويلندا يغبړوه لوجي دتنجوغ فينغ ايت هندق ديامقن مك دبنركن اوله
 بكنند سلطان محمود تله ايت مك لالوله ديامن تنجوغ فينغ اوله ويلانون ايت
 مك ويلندا فون الهله لالو لاري قرکي كملاك كلکين مك دولي يغدثرتوان بسر
 فون منغلكن ريو لالو قرکي كليشك برپوه تمقت اد ستغه برپوه تمقت دبولغ
 ماسيغ ۲ دغن اختيارن كمدين درفد ايت مك ويلند فون داتغله قول دري ملاك
 ماسن كړيو شهدان مك دودقوله قول دتنجوغ فينغ برپوه لوجي دان كغد ماس
 ايت دولي يغدثرتوان بسر فون براغكت دري ليغك لالو كفاهغ لالوله كترغكانو
 تله سمقي كترغكانو مك بكنند سلطان فون برتموله دغن نندا بكنند يغدثرتوان
 كچي لالوله برپچاركن فرداميكن دغن ويلندا ايت مك مغاكوله نندا بكنند درفد
 اي بمچاركن دمكين ايت شهدان مك بكنند فون براغكتله كلور دري ترغكانو
 لالو كفاهغ دري فاهغ لالوله كمبالي بكنند كليشك مك سمايمله يغدثرتوان بسر
 سلطان محمود فون منتيله بچارا نندا بكنند يغدثرتوان بسر كچي ترغكانو مك
 تباد جوگك بچارا ايت مك دولي يغدثرتوان بسر فون مپورهله كسلاغور كغد ككند
 بكنند دولي يغدثرتوان سلاغور منتا بچارا فربايقن انتارا كمفني ويلندا دغن
 بكنند يغدثرتوان بسر سلطان محمود ددالم انتارا ايت كلکين مك يغدثرتوان
 سلاغور فون مپوره كملاك كغد كرنور ملاك اكن حال بچارا فربايقن انتارا
 كمفني ويلندا دغن يغدثرتوان بسر اداله كيرا ۲ دوا تيك كالې يغدثرتوان سلاغور
 مپوره كملاك اكن ممتا بچارا فربايقن ايت مك تباد جوگك كمفني ويلندا ماو
 منريما فربايقن ايت مك ددالم انتارا ايت كلکين مك كمفني اغكريس فون داتغ
 مغمبيل ملاك لالوله كړيو ستله سوده دامبيلن ملاك دان ريو مك قرکارا ريو

ارکین مک اینله روایت یغدفرتوان سلاغور سمایم دفاغ مک ددالم قد ایتفون مک دولی یغدفرتوان سلاغور بر بچاراله دغن فذک ادند راج مودا دان سید جعفر دان سکل انق راج بوکیس یغاد دفاغ سرت اورغ فاهغ اکن بر بچارا هندق کمالی ملغکر سلاغور بر جانل دارت هاییس بچارا مک یغدفرتوان سلاغور فون بر سیف سرت مریک سکلین لالوله مودیق کهولو فاهغ ستله سمفی لالو بر جانل کسلاغور تله سمفی کهولو سلاغور لالو هیلیر ککوالا سلاغور تله سمفی ککوالا مک دولی یغدفرتوان سلاغور فون براغکت قد مالم ایت جوک نایک کفر ماتغ دری تیرم بورق ستله سمفی کرومه فغکاوه فماتغ ایت مک دولی یغدفرتوان فون بر تیته کقد فغکاوه فماتغ اکن مپوره ملغکر بوکت کقد مالم ایت جوک ارکین مک فغکاوه فماتغ فون بر تغکو کقد مالم ایسقله فاکت ملغکر کارن انق بوغن باقی یشتیاد تاهو اکن دولی یغدفرتوان سمایم دفاغ مالم ایت تیاد ملغکر کقد وقت صبح مک یغدفرتوان فون بر تیته مپوره ممکل فغکاوه توه شهدان مک فغکاوه توه فون داتغ مفادف بکند کفماتغ مک هاریشون مالمه مک یغدفرتوان فون براغکت میبرغ دغن فذک ادند راج مودا سید جعفر دان سکل اورغ باقی دان فغکاوه کدوان ایت لالوله نایک کبوکت ملغکر مک تیاداله دافت کقد مالم ایت حتی مک دولی یغدفرتوان اندور کفماتغ دان سکلین اورغ باقی فون بر بچاراله هندق ملغکر فول مک ددالم قد ایتفون مک ویلندا فون لاریله ای مشککن بوکت ایت کقد وقت دینهار ی سکتیک مک هاریشون سیغله دان بهاروله دکتھوی ویلندا ایت سوده لاری کلکین مک دولی یغدفرتوان سلاغور فون براغکتله دغن فذک ادند راج مودا دان سکلین اورغ باقی ایت مک دولی یغدفرتوان سلاغور فون سمایمله دبوکت دان فذک ادند راج مودا فون سمایم دتنجوغ کمدین درقد ایت مک کفل دری ملاک فون داتغله فولا بر تغکو دلاوة سلاغور دوا بوه کفل اداله کیرا ۲۱ لمان بر تغکو ایت امقت بلس بولن ماس ایتوله براس مامل ددالم سلاغور هرک لیم کنتغ ساتو رغکتیت دان سیریه فول مامل دان ایکن لاوة فون ماملله ارکین مک کنتغله امقت بلس بولن بر تغکو دلاوة سلاغور ایت مک فیتور فون داتغله کسلاغور سرت کفل باقی دری ملاک لالوله بر بچارامک دمنتا اوله ویلندا دوا فوله امقت فرکارا هندق دتاروهن ددالم فرجنجین ایت شهدان مک تیاداله تر تغکو غ اوله دولی یغدفرتوان سلاغور اداله کیرا ۲۱ تیک فرکارا یغ بوله دتغکو غ اولهن یغدفرتوان ایت مک تیاداله دافت فقیر مغتھوی اکن فرکاران ایت ستله سوده مک لالوله دامی ستله ایت مک فیتور فون کمالیله کمالک دان یغدفرتوان سلاغور فون سمایم دسلاغور دغن فذک ادند راج مودا دان توان سید جعفر دان سکل اورغ باقی مک دولی یغدفرتوان فون منیتھکن فغکاوه توه ممبیل فذک ادند راج سلامه دفاغ دغن انقند سکلین یغدتغکن دفاغ تتکل بکند براغکت ملغکر سلاغور مک سکلین فون داتغله کسلاغور کمدن درقد ایت مک بند بکند دان ککند بکند نغو بسر لاکي استری

سوده دولي يشفرتوان ايت مشكت مك سكل اورغباق ايتفون كمباليله
 كموار لالو ممباوا دولي يشفرتوان بسر كمبالي كړيو مك تتكل يشفرتوان سلاڅور
 تورن دري رمبو كسوغي بارو لالوله كبانغ تيك نله سمقي كباتغ تيك مك ددغون
 تلوه كتافغ سوده اله اوله ويلندا دان ايهند بكند يشفرتوان مودا فون تنتوله
 مفكتش دتلوه كتافغ كمدين درفد ايت مك دولي يشفرتوان سلاڅور دان
 څدك اندند راج مودا فون مغدوركن اورغ سلاڅور سكلين اركين مك دولي
 يشفرتوان سرت اندند راج مودا دان سكل اورغ بابن ايتفون كمباليله كسلاڅور
 دان نياد براه لمان ايت مك سمقيه كسلاڅور حتى مك كفل دري ملاك
 فون دانغله اي كسلاڅور اداله كيرا ۲۱ سميلن دغن سلوب دان كيچي
 دان فنجاب راج محمد علي سرت سيد علي اديق براديق اد دوا بلس بوه
 مك لالوله دلفكرن سلاڅور ددالم كغد ايتفون مك لالو براندور كهولون سلاڅور
 شهدان مك اورغ فاسر بندهرا فون بيلوت مشكل سيد علي موديق سرت سردادو
 ستله ايت مك ففهادان فون الهله مك يشفرتوان فون مودفله كهولو سلاڅور
 لالو برجالن كاكي كبرنم دان اداله بكند راج مودا فون داتغ دري بلاكغ اركين
 مك برتموله دبرنم لالو برجالن دولي يشفرتوان سلاڅور دان څدك اندند راج
 مودا دان سيد جعفر څركي كفاغ شهدان مك تفكو راج امفون دان اروغ
 تيموڅ لاكي استري فون برجالن كاكي كفيرن كمدين درفد ايت مك يشفرتوان
 سلاڅور فون سمبله كفاغ لالو هيلير كفكن مك برتموله دغن داتوه بندهرا
 فاهغ تتكل سوده اله سلاڅور مك كفل يڅ ملڅكر سلاڅور ايتفون كمباليله
 كملاك لالو كړيو ملڅكر ايتله چترا مك برغرغله ددالم ريو براه انتاراڅ
 مك ريو فون الهله تتكل ماس ايت راج علي انق دايڅ كمبوجا منجادي يشفرتوان
 مودا ددالم ريو كغد ماس ايت اله ريو يشفرتوان علي فون كلورله دري دالم
 ريو لالو برلاير څركي كسكودانا دان ممبوت نكري دسان تياد براه لمان
 دسكودانا ايت مك دانغله څول لڅكر ويلندا دري بتاوي مك سكودانا فون الهله
 مك يشفرتوان مودا راج علي فون برجالنله كلاور مك كرايڅ توليه فون دانغله دري
 بوگيس لالو برتمو دغن يشفرتوان مودا دلاور تياد براه لمان دلاور مك لالو برلاير
 كڅولو تمبلن لالو كڅولو سينتن ستله ايت مك سمايله يشفرتوان مودا دڅولو
 سينتن ايت ادڅون څركاران كرايڅ توليه ايت مك تتكل برتمو دغن يشفرتوان
 مودا دلاور ايت مك ددودكتن اوله بكند دغن انقند راج ستي فترامرحوم
 مشكت دنلوه كتافغ يڅبر نام فغيران سوت ويچاي شهدان تتكل ماس اله ريو
 اوله ويلندا ايت مك يشفرتوان بسر سلطان محمود تفكلله ددالم ريو سرت راج
 توه انچي اندق شهدان مك ويلندا فون دودڅله ددالم ريو بروت لوجي دتنجوڅ
 فينغ كمدين درفد ايت مك يشفرتوان بسر سلطان محمود فون براغكتله كملاك
 بربرچارا تياداله فقير دافت مرواينكن بچاران راج ۲ ايت ستله سوده مك دولي
 يشفرتوان فون كمباليله دري ملاك څولغ كړيو.

مك انتارا بر بوب كوبه مك اورغ ملاك فون كلورله ملغكر لالو بر فرغ د باتغ تيك
 تباد براق جم بر فرغ ايون لاريله مك دافته نركر سئورغ مك دودفله فول
 بر كوبه د باتغ تيك شهدان كغد ماس ايت جوگ كفل يغ ملغكر ريو ايت كمبالي
 كمدين دره ايت مك يغدفتوان سلاغور فون براغت كر يو بر كاكف تيك فوله
 اورغ دري ملاك هندق سيلانك ايهد بگند يغدفتوان مودا كملاك كارن اورغ
 سلاغور فون سوده بر فرغ د ملاك حتى مك تباد براق انتارا يغدفتوان سلاغور
 ددالم ريو مك لالوله براغت كملاك سرت دغن فدك ايهد يغدفتوان مودا
 دان مدك انقند يغدفتوان بسر دان قفكاوه فندستي دان سكل اورغبايق يغدالم
 ريو سله سمشي كمور مك يغدفتوان بسر فون دتفكلن دموار اوله فدك ايهد
 يغدفتوان مودا دان يغدفتوان سلاغور لالوله كتلوه كتافغ بسر سما ۲ دغن ايهد
 يغدفتوان مودا دان سرب اورغبايق كمدين دري ايت مك يغدفتوان مودا فون
 بر تيته مپوره بر بوب تمث دتله كتافغ سرت مپوره قفكاوه فندستي ملغكر سما بق
 سرت دغن اورغ با بن مك سما بق فون دافته سته ايت مك يغدفتوان سلاغور فون
 مغلل اورغ سلاغور امقت ليم فوله اورغ فرگي كتلوه كتافغ سبب هندق ممبلهكن
 كئافكن بسر يغدفتوان بسر هندق دباوا كباتغ تيك تباد لس سنله ايت مك
 لالوله داتغ لغكر دري ملاك مك كئافكن ايت فون كئاف دغن فلورو مريم
 مك قنوهله دغن اير تباداله تباوا لاكي كمدين دري ايت مك دولي يغدفتوان
 سلاغور فون براغتله كمبالي كباتغ تيك مندافتكن سكلين اورغ سلاغور يغد باتغ
 تيك سرب ادند راج مودا شهدان مك فدك ايهد يغدفتوان مودا فون تغكله
 دتله كتافغ سرب دغن سكلين اورغ ريو مك دولي يغدفتوان مودا فون سمايله
 دتله كتافغ دان يغدفتوان سلاغور فون سمايله د باتغ تيك سرت مپورهكن
 اورغبايق ملغكر يغ سله بارت ملاك مك يغدفتوان مودا فون مپورهكن ملغكر
 يغد سله تيمور ملاك دمكينله قفراغتن راج ۲ ايت انتارا ببراك لماث دمكين مك
 يغدفتوان سلاغور فون براغت مود بق كرمبو لالو براستري اكن چو يغدفتوان
 راج عالم كمدين درفد ايت مك يغدفتوان سلاغور فون تباد براق لماث درمو
 براستري مك ابقون براغت هيلير قول كسوغي بارو سته ايت مك نلوه كتافغ فون
 دلغكر اورغ ملاك كارن بنتون فون تله داتغ دري بتاوي اداله سمبلن بوه كفل
 با بقن لالوله دلغكر تله كتافغ سرت دنافكن سدادو ترلالو با بق دري فونو
 مك دكغفاله كوبه يغدفتوان مودا ايت سمايم مك دتتهكن اوله يغدفتوان
 سوره مغاموق اكن قفليما ۲ دان سكل يقاد حاضر بر سما ۲ دغن دولي يغدفتوان
 مك ددالم كغد ايت تله كتافغ فون الهله دان دولي يغدفتوان مودا فون شهيدله
 اركين مك اورغ لقا فون كمباله كرحمة الله تعالى دان سكتيك ايت جوگ مك
 دايغ سلفكغ فون متيله دان قفليما توليغ فون متيله.

مك نباداله فبر ان فنجفكن جتران لاكي كارن با بق لاكي غلاء بن سرت
 دولي يغدفتوان مودا ايت شهيد دتله كتافغ دان كمدين درفد ايت مك تتكل

سمځي کڅاهځ ايت مک برتموله بځند دځن ايهند بځند يځدفرتوان مودا تياډ براه لمان دڅاهځ ايت لالو منډاډيري کڅد داتوه بندهره لالو اي برلاير برسما ۲ دځن انقند بځند يځدفرتوان بسر کمبالي کړيو کمدين دري ايت مک سمځيله اي ددالم ريو مک بځند څون بروت استان دڅولو بيرام ديو دان سبوه لاکي بځند برواتکن استان انقند بځند يځدفرتوان بسر دسوځي کالڅ بسر اډان.

ارکين مک سمايمله بځند دځن انقند بځند ايت سلطان محمود يځدفرتوان بسر ددالم ريو مک تياډ براه لمان څغيران سوت ويچاي څون کرجان ددالم ريو مک څدک ککند يځدفرتوان سلاڅور څون مځکتله ددالم ريو لالوله مپوره مبري تاهو کڅد څدک اډند يځدفرتوان سلاڅور سوده مځکت کمدين درڅد ايت مک انقند بځند يځبرنام تفکو تفه راج ابراهيم مځکتتي څدک ايهند بځند کرجان ددالم سلاڅور برکسر سلطان ابراهيم يځدفرتوان سلاڅور دان انقند بځند يځبرنام راج تالا مک دجاډيکن ککند يځدفرتوان سلاڅور راج مودا کلکين مک سمايمله يځدفرتوان سلاڅور دوا برسودرا ددالم نکري سلاڅور دان ممرتنهکن ددالم نکري سلاڅور اډان.

القصه مک ترسبوتله څرکتنان څغيران سوت ويچاي منجاډي راج مودا ددالم نکري ريو مک داتځله سبوه کڅل دري بځکلا مباوا اڅيون برلايه دتنجوڅ څينځ شهدان مک تياډ ۲ داتځله کڅل ويلندا دري ملاک لالو دڅرڅن دکوالا ريو مک الهله کڅل ايت اوله ويلندا مک نحوډا کڅل ايت دباوان مويک کڅولو ناين مک دابکوڅن لالو داميلڅن کڅل ايت اوله ويلندا مک لالو دباوان کملاک کمدين درڅد ايت مک يځدفرتوان مودا څون مځيکوت کلور کڅل ايت مک لالوله سمځي کموار سرت دځن اورځبايق ددالم کڅل ويلندا څون داتڅ کموار سبرممول اډڅون يځ داتڅ ايت سپورايرڅ نماڅ دځن کڅين ملايو مڅاډډ دولي يځدفرتوان مودا سرت بر بچارا مک تياډاله څغير مڅتهوي حال بچارا راج ۱۲ ايت ستله ايت مک دولي يځدفرتوان مودا څون کمباليله کړيو سرت اورځ بايق ۲ سکلين کمدين درڅد ايت مک داتځله څول کڅل دري ملاک منځکو کوالا ريو تياډ ببراف هاري اي دکوالا ريو مک اوله يځدفرتوان مودا دکلوريله دځن ببراف څنجاډ دري دالم ريو ايت لالو برڅرڅ دکوالا ريو ببراف هاري اي برڅرڅ مک تياډ جوک تيواسن انتارا کډوان څيهق څغراڅن ايت دان څد ماس ايت جوک مک يځدفرتوان سلاڅور سلطان ابراهيم دځن څدک اډند راج مودا سلاڅورکلور دري سلاڅور کملاک سرت داتوه ۲ څڅکاوه يځددالم سلاڅور دان سکلين اورځ بايق ۲ مک اڅيون سيڅکه درمو برتمو دځن څڅولو يځ امڅه سوکو ددالم رمبو ايت شهدان مک دولي يځدفرتوان سلاڅور څون بر بچاراله دڅس دځن څڅولو يځ امڅ سوکو ددالم دڅس ايت ستله هابس بچارا مک يځدفرتوان سلاڅور څون براڅکت دځن څدک اډند راج مودا سرت اورځبايق لالو کلور دري دڅس څرکي کسوځي بارو مک دسيتوله بروت تمڅت کمدين دري ايت مک لالوله کباتڅ تيک تله سمځي کباتڅ تيک مک بروتله کوبه بسر دباتڅ تيک ايت

فون بهاروله داتغ کارن بگند ایت سبشکه دفیرق لالو براستري اکن انق راج مودا دفیرق ایت.

القصة مك ترسبوتله فرکتانن فرغ ددالم نكري قدح بيراف لماث مك لالو الهله نكري قدح توجه هاري سهاج لماث فرغ ایت شهدان مك اکن حالن فقيران سوت ويجاي فون دودق ددالم نكري قدح ادیق برادیق دغن یشدفرتوان سلاڭور دان تڭکو راج سید دان سولیواتغ دان سکلین اورغباق تیاد براف لماث مك لالو کلور دري دالم قدح برلایر کمر بوء دان سبوه کفل لاري لقس تتکل کلور دري قدح ایت مك دي فون مقاموق ماتي انچي طاهر دان ایشن فون لوک یغیر نام انچي جاوا ارکین مک کفل ایتفون لفسله برلایر فولغ کنکري کلیغ کمدين دري ایت مک فقيران سوت ويجاي فون ماسق کمر بوء سرت یشدفرتوان سلاڭور دغن سکلین اورغباق دان تڭکو مڭکو فترا دان نڭکو بوغا لاکي استري ایت فون سرت جوک برسمما ۲ دغن یشدفرتوان سلاڭور کلور دري قدح سمقي کمر بوء تیاد براف لماث دمر بوء لالو برلایر کبرنم شهدان مک سمقيله کبرنم ایت مک ایتفون برهنتيله دبرنم سکلین کمدين دري ایت مک یشدفرتوان سلاڭور فون کماليله کسلاڭور دغن قدک اددن فقيران سوب ويجاي سرت ممباوا مڭکو فترا ماسق کسلاڭور دان توء کولغ فترا تفکل دبرنم دغن انقند اڭکو غه لاکي استري دغن تڭکو بوغادان فترا توء کو مڭکو فترا یغ فرمفوان ددودقکن دغن فترا یشدفرتوان سلاڭور یغیر نام تڭکو تفه راج ابراهيم کمدين دري ایت شهدان مک فقيران سوت ويجاي فون مندودقکن انقند راج سلامه دغن فترا ککند یغیر نام راج تالا فترا ایت کمدين درقد مڭهوينکن انقند راج سلامه دان تیاد براف لماث مک فقيران سوب ويجاي فون برلایرله دري سلاڭور لالوله سمقي کمنتوء تیاد اي ماسنی کفلمبغ دري منتوء مپبرغ کسقاوه مک لالوله نایک زیاره قد مقام توان بسر ممقاوه تیاد براف لماث مک فرکی ملڭکر سکودان کمدين درقد ایت مک سورة دولي یشدفرتوان مودا دري ريو فون داتغ منجشوق کارن بگند ساغت کریغ مک ددالم کفد ایت بلوملاکي داتغ مریک یشدسوره ایت کمالی حتی مک یشدفرتوان مودا دا یغ گمبوجا فون مڭکتله دریو کمدين درقد ایت مک داتغ قول سورة دري ريو کسقاوه مڭتاکن دولي یشدفرتوان مودا سوده مڭکت کر حمة الله تعالی مک قدماس ایت جوک فقيران سوت ويجاي براڭکت برسمما ۲ مریک یغ دسوره ایت لالو برلایر کفاهغ ستله سمقي کفاهغ ارکین مک سورهن ایتفون لالوله برلایر کریو مک فقيران سوب ويجاي فون سیڭکه دفاهغ لالوله ناک برتمو دغن داتوء بندهارا تن عبدالمجید کمدين دري ایت مک فقيران سوت ويجاي فون دلنیتک اوله داتوء بندهارا ددالم نكري فاهغ مجادي راج مودا ددالم ربو شهدان مک یشدفرتوان بسر سلطان محمود فون مندثر ایهند بگند اد دفاهغ مک یشدفرتوان بسر فون براڭکنله دان راج عبدالصمد فون فرکله جوک برسمما ۲ دغن بگند دان داتوء شهبندر بوئیغ فون فرکی حوک مڭرغکی بگند ایت لالوله برلایر کفاهغ تله

سوت ويچاي فون برتمو دغن ككند بگند يشفرتوان سلاغور لالو مندودقكن
 انقند راج علي دغن انقند راج فتوه يغبيركلر تفكو بسر اركين مك فغيران سوت ويچاي
 فون مباوا ككند بگند يشفرتوان سلاغور سرت انقند راج ابراهيم يغبيركلر تفكو
 تفه كمبالي كريبو سته فغيران سوت ويچاي سمفي كريبو دغن ككند دان انقند
 ايت لالو مفادف دولي يشفرتوان مودا مك برتموله انتارا ككند كدوا دان
 انقند بگند شهدان مك تياد براف لماث ددالم ريو مك فغيران سوت ويچاي فون
 بر بچاراله دغن ككند بگند يشفرتوان مودا هندق مندودقكن انقند راج ابراهيم دغن
 انقند راج اندود كمدين دري ايت مك دولي يشفرتوان مودا فون موافقت دغن اند
 يشفرتوان سلاغور دان فغيران سوت ويچاي لالوله دكهوينكن انتارا انقند كدوا
 ايت كمدين دري ايت حتى مك دولي يشفرتوان سلاغور فون برموهنله قفد ككند
 بگند يشفرتوان مودا مك لالوله دولي يشفرتوان سلاغور براغكت كمبالي كسلاغور
 دان انقند راج ابراهيم فون تشكلله ددالم ريو كلكين مك يشفرتوان سلاغور فون
 برلايرله كمبالي دري ريو سته سمفي كسلاغور مك دولي يشفرتوان مودا فون
 سمايم مننتي اند بگند فغيران سوت ويچاي سته يشفرتوان سلاغور فون
 كمبالي مك فغيران سوت ويچاي فون كمباليله كاندراگيري تياد براف لماث ددالم
 اندراگيري لالو براغكة كسلاغور تله سمفيله كسلاغور مك دولي يشفرتوان سلاغور
 فون برلفكفله لالو برلاير كنكري قدح سته سمفي كفيرق مك فغيران سوت
 ويچاي فون سيفكه دفيرق ماسق سكالې مننتي دتلوه قددا مك اداله كيرا
 توجه هاري لماث دتلوه قتاده ايت شهدان مك برقتراه سئورغ لاي ۲ مك
 دنماي راج جعفر تيمغ ۲ نث يابت راج لاوله سته ايت مك فغيران سوت ويچاي
 فون برلايرله كنكري قدح براف لماث دجالن مك اي فون سمفي كبتاغو شهدان
 مك فغيران سوت ويچاي فون برهننيله دبتاغو دغن سوليواتغ سرت دغن اورغباق ۲
 سكلين مك انتارا ايت سوره مپورهله كدالم قدح فركي داتغ جالن قرايقاتن
 فرجنجين ستيا اورغتوا ۲ مك ددالم قد ايت مك مفكيركن جنجيله اورغ قدح سته
 ايت مك لالوله برفرغ دغن كوبه بئاغو فون تياد جوگ برتيواس كمدين مك لالوله
 نايك كدرات برجالن كاكي ملغفر كوبه بئاغو ايت سهاري ايت جوگ دلفكرن
 مك كوبه بئاغو ايتفون الهله اوله اورغ سلاغور كلكين مك يغ نايك سوليواتغ
 سرت اورغباق مك لاريله اورغن كلورستر مك سوله فون ماتي دان نخودا
 اورغ بوكيس سئورغ ماتي برنام لاوله كمدين دري ايت مك سوليواتغ سرت
 اورغباق فون برجالنله كلور ستر سته سمفي كلور ستر لالو مپيرغ كفغكالن
 كئل لالو لغسوغ ككشوغ تفكو بوغا كمدين مك بهاروله هيلير ككوالا مك كوالا
 فون الهه مك لالو دبوگ رنتي كوالا مك سكلين فراهو فون ماسقوله كدالم
 سوغي سته ايت مك لالو موديق سته تفكل دكوالا سته موديق اركين مك
 مرمشله سكل اورغ ۲ ايت دان تتكل كفل كليغ بهارو داتغ كيرا ۲ سبس بوه
 كفل سكلينن ايت دافت بلاك كمدين درفد ايت مك دولي يشفرتوان سلاغور

اداله کیرا ۲۱ انم ڦوله ڦنجاڅ سمځي سراتس دغن راج نکارا دان سکل رعیت سیغافورا ڦون سرتاله دغنډي مک دننتي ۲ دسیغافورا کمډین دري ایت مک داتوه ڦځکاوه ڦندستي ڦون داتغ دري سلاڅور مک برتموله دسیغافورا لالو دناهن اوله راج اسمعیل ڦراهوښ اي منتا بچارا کغد داتوه ایت اي هندق مځادښ یغډډرتوان مودا کتان کدالم ريو تنافي سهاج نیتن ایت هندق مپرغ نکري ريو جوا ارکین مک داتوه ڦندستي ڦون منځکلکن ڦراهوښ دسیغافورا مک ایښون ماسق کدالم ريو برسمن ستله سمځي اي کړيو لالو مځادډ دولي یغډډرتوان مودا موهنکن ڦنجاڅ کباوه دولي یغډډرتوان بارغیغ اد ددالم ريو ایت شهدان مک دولي یغډډرتوان مودا ڦون مځرنیاکن ڦنجاڅ اداله کیرا ۲۱ دوا ڦوله بوه باقن دان بکنده سندري ڦون براغتک کسیغافورا برسما ۲ دغن داتوه ڦځکاوه ڦندستي سنله سمځي کسیغافورا مک لالوله برځرغ دتانه میره اداله کیرا ۲۱ دوا هاري کتیکان برځرغ مک راج اسمعیل ڦون لاریله دان ڦراهوښ راج عبدالله ڦون ددافتله اوله اورغ ريو مک ترلالوله باقی ماتي اورغ سیک مک سولیواتغ ڦون دسوره اوله دولي یغډډرتوان مځمیل ڦغیران سوت ویجاي کاندراکیري ستله سمځي سولیواتغ مک ڦغیران سوب ویجاي ڦون داتغ برسما ۲ دغن سولیواتغ ستله سمځي کبورو مک راج اسمعیل لاري حتی مک برتموله ڦغیران سوت ویجاي دغن راج اسمعیل دبورو مک تباد دڦغناښ کارن اورغ سوده لاري مک ڦغیران ڦون لالوله اي برلایر کړيو برسما ۲ دغن سولیواتغ لالو ماسق کدالم ريو کمډین دري ایت مک سولیواتغ ڦون دتیتهکن اوله دولي یغډډرتوان مودا مځاوا انقند راج اندود دان راج یوسف کسلاڅور مک تنکل سوده مځکت یغډډرتوان بسر سلطان سلیمان مک چند بکنده سلطان احمد یځیرکلر یغډډرتوان بسر ددالم نکري ريو ککنده بکنده سلطان محمود ایفتون مځکه ڦول کلکین مک سلطان محمود ایت ڦون لاگي کچیل مک ساینم ددالم استان احمد یغډډرتوان مودا برسما ۲ دغن بندا بکنده ڦځکو هیتم کلکین مک سولیواتغ ڦون مځاوا راج اندود دان راج یوسف کسلاڅور سمځي کباتو موسغ مک ربیوه ڦون تورنله لالو ڦراهو سولیواتغ ڦون نایکله کباتو لالو ڦچه دان راج ۲ کدوان ایفتون برلنس ککوالا لیځکي مک تیبا ۲ داتغه جاگ ۲ ملاک دوا بوه لالو دځرغن راج کدوان ایت مک دامیلن ڦراهوښ کدوا راج ۲ ایت دباواښ ماسق کلاک شهدان مک راج ۲ کدوا ایت دباواله سولیواتغ کسلاڅور کمډین دري ایت مک ڦغیران سوت ویجاي ڦون دتیتهکن دولي یغډډرتوان مودا ځرگي کلاک مځچارکن هرت راج اندود دان راج یوسف سرت دغن ڦراهوښ ددالم کغد ایت مک ڦغیران سوت ویجاي ڦون ځرگیله کلاک سرت دغن ڦځکاوه ڦندستي تله سمځي کلاک مک ڦغیران سوت ویجاي ڦون بریچاراله ددالم ملاک ایت مک لالوله دڦولځکنښ سکل هرتان انق راج کدوان ایت دان ڦراهوښ دان مان یغ تباد مک دکنتیښ سکلین ایت ستله سلسي درډ ځرکاران ایت ارکین مک ڦغیران سوت ویجاي ڦون برلایرله کسلاڅور تله سمځي کسلاڅور مک ڦغیران

القصه مك ترسبوتله ٲركنآنڻ ڀڏڌرتوان مودا دا ڀڃ كمبوجا تنكل
سمایم ددالم رڀو كمبالڀ دري ٲڑس تڀاد براف لماڻ اڀت شهدان مك
دا تڄله كڀڃي دري ملاك دسوره اوله كورندور ملاك منڄكو هوتڄ دولي ڀڏڌرتوان
بسر سلطان سلیمان كڄڌ بكنڌ تنكل ٲرڄ دنكري سيك بلنجا كمڄني ملڄكر
ليڄكي كلکڀن مك دولي ڀڏڌرتوان مودا ٲون مڄمڄنكن راج ۲ ملاڀو دان دا توه
تمكوڄ ستله بركمڄوڄ سكل راج ۲ اڀتمك دولي ڀڏڌرتوان مودا ٲون برتڀته
كڄڌ سكل راج ۲ اڀت اف بچارا راج ۲ ملاڀو دان اورڄكاي ۲ تمكوڄ اكن حال هوتڄن
مرحوم بسر اڀن كڄڌكمڄني ويلندا اڀتله دي دا تڄ منڄكو اف بچارا مك جواب سكل
راج ۲ ملاڀو دان دا توه ۲ تمكوڄ افاله هندڄ دباڀركن ملاڀنكن ٲولڄ كڄڌ دولي
ڀڏڌرتوان بچاراڻ مك تڀته دولي ڀڏڌرتوان مودا كڄڌ سكل راج ۲ اڀت بكڀمان
جكلو اد ڀڃ ڇاكڄ بمباڀر هوتڄ مرحوم اڀت اف بچارا مك جواب سكل راج ۲ اڀت
دان دا توه تمكوڄ دڄن موافقت سكل راج ۲ اڀت دڄن دا توه تمكوڄ اف بچارا ملڀنكن
بارڄ سیاف ڀڃ بمباڀر اڀت اڀاله ڀڃ مرنتهكن ددالم تانه جوهر اڀن شهدان مك تڀته
ڀڏڌرتوان مودا باڀكله كتاله اكن بمباڀر هوتڄ مرحوم اڀت مك ڀڏڌرتوان مودا ٲون
برتڄكوه لماڻ امڄت ٲولن اكن بمباڀر كمڄڀن دري اڀت مك ويلندا اڀتڄون كمبالڀله
كملاك مك سمڄڀله لماڻ تڀك ٲولن كا مڄتن مك ويلندا ٲون دا تڄله لالو منرڀما
ٲڀوتڄ كڄڌ دولي ڀڏڌرتوان مودا اكن حالڻ هوتڄ مرحوم اڀت تڀك ٲوله تڀك رڀو
امڄت راتس لڀم ٲوله توه رڄكت ستله اڀت مك راج اسمعيل انڄ راج ٲواڄ ٲون
دا تڄ كړڀو لاري دري سيك اله اوله ويلندا دڄن راج عالم هندڄ ماسوڄ كړڀو تڀاد
دبري اوله دولي ڀڏڌرتوان مودا كارن سبب موسه كمڄني كارن ٲوكڀس سوده
برباڀك دڄن ويلندا شهدان مك دسوره اوله دا توه بندهارا ٲرکڀي كڀڀتن
ستله اڀت مك لالوله راج اسمعيل ٲرلاڀر كڀڀتن مك دولي ڀڏڌرتوان مودا
ٲون دودڄله درڀو ببراف لماڻ مك دا تڄله خبر دري سيك مڄتاكن
اڄكو ٲوان دا ڀڃ تڀجه استري ڀڏڌرتوان راج عالم ٲون سوده مڄكت دسيك
ادند بنكد ڀڏڌرتوان مودا سباف دان سبنڌ مك ڀڏڌرتوان مودا ٲون هندڄ
براڄكت كڀڀك ٲرکڀي زڀاره كڄڌ ڇٲور ادند بكنڌ اڀت ستله سیڄله مك دولي
ڀڏڌرتوان ٲون براڄكتله ٲرکڀي كڀڀك ستله سمڄي ككوا تنن مك تڀاد
دبري ماسڄ كڄڌالم سيك اله راج محمد علي كارن اي كراجاڻ ددالم نكري
سيك كارن راج عالم سوده مڄكت مك سبب تڀاد دترڀمان ماسڄ كڀڀك
كارن تاكوت دا تڄ سورت ٲتنه مڄتاكن دولي ڀڏڌرتوان مودا براڄكت كڄڌالم
سيك اڀت ٲوكنڻ هندڄ باڀك هاڻ هندڄ مڄرڄ نكري سيك جوك نڀتن
اڀت جاڄنله دترڀم سهڄك برڀو ٲي مرڀم ددالم سيك تاوكن برباله افڀي ددالم
رڀو اڀتوله سبڀن ستله اڀت مك دولي ڀڏڌرتوان مودا ٲون لالوله بربالڀق كړڀو
كمڄڀن مك تنكل ماس اڀتوله راج توه ٲرلاڀر كڄلمڄ مڀباو بنڌان كلور دري
رڀو ارکڀن مك ٲڑ ماس اڀتوله راج اسمعيل انڄ راج ٲواڄ دا تڄ دري ترڄگانو

اورغسر ۲ فیرق مېاوا دي ستله سمځي کسلاڅور مک یغدفرتوان سلاڅور فون دطابلکن اوله اورغ سلاڅور سکلین برسما ۲ دغن اورغ ۲ بسر فیرق دیدالم سلاڅور کلکین مک جاديله یغدفرتوان سلاڅور شهدان تیاد براف لماڅ ایت مک یغدفرتوان کراجان دیدالم سلاڅور ایت مک داتغله سورة یغدفرتوان قدح کسلاڅور هندق مینغ انقند بکند دغن انقند یغدفرتوان قدح یغبرنام سلطان عبدالله کمډبن درقد ایت مک لالوله دتریمان اوله بکند دغن موافتت سکل اورغسر ۲ یغ تیک سوکو سرت دغن اورغباق شهدان مک برجنجیله تیک بولن اکن داتغ کسلاڅور سلطان عبدالله سرت دغن اورغباق ۲ دان راج ۲ قدح دان هلبالغ قدح اکن داتغ مغیرشکن سلطان عبدالله ایت کسلاڅور اکن کهوین دغن فترا بکند یغدفرتوان سلاڅور حتی مک سمځیله جنجین ایت تیک بولن مک سلطان عبدالله فون داتغله کسلاڅور دغن توه کو مغکو فترا توه کو لغ فترا دان تغکو څه ایت تغکو امت دوالاکي استري دغن تغکو بوغا فتراکلان دان انځي اونوه دان داتوه لقسمان قدح سکلین ایت مېاوا سلطان عبدالله کسلاڅور اکن کهوین ددالم سلاڅور دغن فترا سلطان صالح الدین شه یغدفرتوان سلاڅور کمډبن درقد ایت تیاد براف لماڅ ددالم سلاڅور دودق کلکین مک ممولایله فکرجان برجاک ۲ امقت فوله هاري دان امقت فوله مالم برسوکا ۲ ماکن مینوم سیغ مالم اوله یغدفرتوان سلاڅور اکن مغاوبنکن انقند بکند دغن راج قدح سلطان عبدالله مک بکرجاله کبرا ۲ تیک بولن لماڅ مک لالوله دکهوینکن اوله بکند انقند کمډبن دري ایت مک اداله سلطان عبدالله قدح دودق ددالم نکري سلاڅور تتکل سوده کهوین اداله کرا ۲ یک امقت بولن لماڅ شهدان مک ایفون برمونهله کغد ایهند بکند یغدفرتوان سلاڅور مک دبنرکن اوله ایهند بکند ایت مک سلطان عبدالله فون کمبالیله کنکري قدح تله سمځي کقدح مک دودفله ددالم نکري قدح براف لماڅ مک ایفون کمبالیله کسلاڅور فول مک لالو برتمو دغن فدک ایهند یغدفرتوان سلاڅور دغفکور کارن دولی یغدفرتوان سلاڅور فرکي برما ۲ کغفکور ارکین مک سلطان عبدالله فون سوده برتمو دغن ایهند بکند لالوله برلابر کسلاڅور فدک ایهند تغکل لاکي دغفکور برما ۲ ستله سمځي سلطان عبدالله کسلاڅور لالو مغادف بند بکند تغکو فوان کمډبن دري ایت یغدفرتوان سلاڅور فون کمبالیله دري فغکور تیاد براف انتاران سلطان عبدالله دودق دیدالم سلاڅور مک ایفون برمونهله کغد دولی یغدفرتوان سلاڅور هندق کمبالي کنکري قدح دباوا اوله لقسمان مک برجنجیله سلطان عبدالله قدح دان لماڅ ایت تیک بولن جوا ستله ایت مک ایفون داتغ مغادف ایهند بکند مک جکلو تیاد داتغ ددالم تیک بولن مک سوده شهدان مک دلقسکن اوله یغدفرتوان سلاڅور ستله ایت مک سمځیله سکارڅ این مک سلسیله انتارا لاکي استري سلطان عبدالله دغن تغکو بسر فتران دولی یغدفرتوان سلاڅور انتهی الکلام.

کریغ تیاد براف لماڻ انتاراڻ ایت مک داتغ سورت ایت مشتاکن تفکو راج دبارو ٿون تله مڱت ددالم سلاڱور مک دٿرو تکن اوله اورغ خرندا مک دماسقن ددالم خرندا ستله ایت مک دباوا اورغ کقدس خرندا ایت مک دولي یغدفرتوان مودا ٿون برسیٺله هندق براڱتک برلایر کریو سرت مبابوا خرندا تفکو راج دبارو ایت ستله سمٺیله کریو دولي یغدفرتوان مودا ایت مک لالودتانمکن خرندا تفکو راج دبارو دبتاغڻ برسمما ۲ دغن ٺدک ایهند مرحوم بتاغڻ سلطان سلیمان مندر شه عالم کمدين دري ایت مک دولي یغدفرتوان مودا ٿون هندق برهوه استان دٺفکالڻ رام بارو ماسقن راسوقڻ ایت بلوملاکي برڊيري کلکین مک تفکو راج حج ٿون کلور دري ریو ٺرکیله کلیفگی دغن تیگ بوه کاکف یغ مٺیرغکن تفکو راج حجی ایت فانداء انچی، اوکغ نماڻ سبوه کاکف دان انچی، سرق سبوه کاکف مک تفکو ایت سبوه ٺمایغ منجادي تیگ بوه کاکف مک دودقله تفکو راج حجی ایت دلیفگی تیاد براف لماڻ ایت مک دسوره اوله سلطان جمبی جمفوت کجمبی ستله ایت مک لالوله ننکو راج حج ٺرکی کجمبی ستله سمٺیله تفکو راج حج ایت کجمبی مک لالوله مفادف سلطان جمبی کمدين دري ایت مک راج حجی ٿون ددودقکن اوله سلطان جمبی دغن انقند بکند راتو مس ستله ایت مک تفکو راج حج ایت ٺون دکر نیای کلر اوله سلطان جمبی اکڻ انقند بکند ٺغیران سوت ویجای مک ٺغیران سوت ویجای ٿون دودقله ددالم نڱری جمبی تیاد براف لماڻ ایت دیدالم جمبی مک ٺغیران سوت ویجای ٿون برموهنله کلور دریدالم جمبی ٺرگی کاندر اڱیری ستله سمٺی داندراڱیری مک لالوله براسترکڻ انقند راج بسر اندراڱیری شهدان مک دودقله ای داندراڱیری تیاد براف انتاراڻ ایت مک ٺغیران سوت ویجای ٿون کلورله دریدالم اندراڱیری لالو کرته سرت برٺرغ دغن راج هیجو دان راج بایغ سکنیک ٺرغ مک راج هیجو دان بایغ ٿون الهله مک ٺغیران سوت ویجای ٿون کمبالی کاندر اڱیری لالو برپوت نڱری دکوالا چیناکو ستله ایت مک ٺغیران سوت ویجای ٿون دودقله دکوالا چیناکو حتی سوره مپورهله ٺولغ ٺرگی کریو کغد ادند کدواڻ ایت دان دمکبنله چتران.

القصه مک ترسبوتله ٺرکتانڻ تفکو راج سلاڱور ستله ای کمبالی مک دولي یغدفرتوان مودا کریو مک بیراف لماڻ انتاراڻ ایت مک تفکو راج سلاڱور ایت ٺون براڱتک ٺرگی برماڻین ۲ کفغکور دیدالم ٺد ایت شهدان مک کدغارانه کغد دولي یغدفرتوان ٺیرق بهوا اداله تفکو راج سلاڱور دٺفکر ستله ایت مک دسوره اوله یغدفرتوان ٺیرق ٺرسیلکڻ کدالم ٺیرق مک تفکو راج ٺون براڱتک ماسوق کدالم نڱری ٺیرق مک برتموله تفکو راج سلاڱور دغن یغدفرتوان ٺیرق ددالم ٺد ایت مک تفکو راج سلاڱور ٺون دلنتیک اوله یغدفرتوان ٺیرق دکلر سلطان صالح الدین شه یغدفرتوان سلاڱور سرت دنوبتکن کمدين درٺد ایت مک یغدفرتوان سلاڱور ٺون براڱتک کمبالی کسلاڱور سرت دغن

ملینکن کفد دولي توانکو جوگ مک تیتہ دولي یڈفرتوان بسر مان عدت یغ ہندق
 دفاکي اولہ راج حجی این کارن دوا عدتن سواتو عدت مرحوم مفکت دسوغی
 بارو دان سوات عدت مرحوم مفکت دکوت یغمان ہندق دفاکي اولہ راج
 حجی مک سبہ تفکو راج حجی ایت عدت مرحوم مفکت دسوغی بارو
 ایتولہ عدت دان یغ کفد مرحوم مفکت دکوت ایت عدت بارو سبب دولي تونکو
 سودرا برسودرا لہ کورغ تیاد مفاث کارن یغ کفد مرحوم دسوغی بارو ایتولہ
 عدت یغ فرجنجین سمقہ ستیا شہدان مک تیتہ یڈفرتوان بسر بایکلہ
 کمہدین درقد ایت مک راج تفکو سلاغور دان داتوہ فٹکاوہ دان فٹکاوہ مودا دان
 داتوہ سولیواوغ فون تلہ برلایر دری سلاغور دغن سکل اورغ سلاغور تلہ
 سمفیلہ کیورو مک برتمولہ تفکو راج دبارو دان سکل ففلیما اورغ ملایو دغن
 تفکو راج سلاغور سرت دغن اورغ سکلین یغبرسما ۲۱ دغن تفکو ایت مک
 لالولہ برہدافن فنجاجب سلاغور دغن فنجاجب اورغ ریو ایت ددالم فد ایت
 مک دولي یڈفرتوان بسر فون مپورہ مپموت انقند بکند راج دبارو سرت دغن
 تفکو راج سلاغور دغن سکلین اورغتوا ۲۱ یغ داتوغ دری سلاغور تیتہ دسورہکن
 ماسن کدالم ریو کمہدین دری ایت ارکین مک سکل مریکیت فون
 ماسقلہ کدالم ریو برکمفوغ ستلہ سودہ مک دولي یڈفرتوان بسر فون برتیتہ
 ممکل نغکو راج سلاغور نایک دان تفکو راج حجی دان سکل مریکیت فون
 نایکلہ مفادف دولي یڈفرتوان بسر مک سلطان سلیمان بدرالعالم شہ فون
 برتیتہ کفد تفکو راج سلاغور دان تفکو راج حجی دان سکل اورغتوا ۲۱ فکاوی
 سلاغور دغن سکل اورغ بابق ایت کلکین مک ادالہ حاضر مریک یشکدوا فیهق
 ملایو دان بوکیس دودق مک یڈفرتوان بسر فون ممولغکن فرنتہ بچارا سکلین
 کفد اورغ بوکیس شہدان مک منریمالہ بوکیس ایت ستلہ سودہ مک لالولہ برتیتہ
 سلطان سلیمان مندرشہ عالم فون مپورہ مباح دعا سلامت مک منادہ تاغٹن
 کلاغیت کنان امین سکل اورغ بوکیس دان اورغ ملایو مک اینلہ اداں فریواتن
 ملایو نان بوکیس کمہدین مک تیتہ دولي یڈفرتوان بسر کفد تفکو راج سلیمان
 سلاغور دان تفکو راج حجی بایکلہ سکل راج ۲ فرکی کلیشکی مپموت راج مودا
 فولغ کریو سرت انقند بکند راج دبارو فون دتیتھکن اولہ فڈک ایہند بکند برسما ۲
 فرکی کلیشکی مغمبیل راج مودا دغن ککند کدوان مک راج ۲ کتیکان فون برلایرلہ
 کفدس سرت دغن اورغتوا ۲۱ دان اورغ بابق ۲ سکلین تلہ سمفیلہ کفدس ایت
 شہدان مک سکل راج ۲ ایت مفادقلہ دولي یڈفرتوان مودا کمہدین دری ایت
 مک تفکو راج سلاغور دان تفکو راج دبارو فون برلایرلہ کسلاغور سرت اورغباق
 سکلن دان دا بغ تومیک فون اد سرتا ستلہ سمفی کسلاغور مک راج ۲ کدوان ایت
 دان سکل اورغ بابق ۲ حتی مک تیاد براف لمان دیدالم سلاغور راج ایت
 کمہدین مک دا نقلہ سورت ریو مغٹاکن دولي یڈفرتوان بسر سلطان سلیمان
 مند شہ عالم سودہ مفکت تنکال ماس ایت مک تفکو راج دبارو فون تھ لاکي

اورغېسر ۲۰ ويلندا يقدیدالم ملاک ایت اد سبوه کدوغ دلور فتنو تلغکیرا ارکین مک دسیتوله فرتموان سرت راج ۲ ایت کارن دور ويلندا سرت اورغېسر ۲۰ برتمو دیدالم کدوغ ایت بر بچارا سرت برجنجی ستیا بوکیس دغن کمفنی ويلندا تله سوده بر بچارا ایت دان برستیا مک کمدين دري ایت مک دولي يقدفرتوان فون براغتک کمالی کفدس ستله سمفی کفدس شهدان مک تفکو راج سلاغور فون کمالی کسلاغور سرت سولیواتغ دان سکل اورغتوا ۲۱ دان اورغ بايق ۲ سکلین مک دولي يقدفرتوان مودا فون سمايم دقدس تباد براف انتاران کمالی اورغ سلاغور ایت مک تفکو راج حجی فون برلایرله فرکی کریو تله سمفی ککوالا سلت تیوغ مک تفکو راج حجی فون برتمو دغن وغکغ مک لالوله دامبیل اوله تفکو راج حجی وغکغ ایت مواتنن اداله کیرا ۲۱ ن سته مک فراهون فون تباد بوله موت لاکي ستله ایت مک لالوله تفکو راج حجی ایت فرکی کرتیه مضمیل ادند راج مینه دان راج حلیمه دان سکل انتق بوکیس يقدسوره اوله يقدفرتوان ترغکانو کلور دري ریو مک تتکل سوده دلیغکی يقدفرتوان مودا دلغکر اوله ويلندا برسما ۲ دغن ملایو مک ای کمالی کریو لالوله دسورهن سکل انتق ۲ بوکیس کلور دیدالم ربو شهدان مک یأتوله يقدامبیل اوله راج حجی ایت دباوان کمالی کفدس تله سمفيله تفکو راج حجی ایت کفدس دان ادند کدوان ایت دغن سکل انتق بوکیس ایت مک دودقله ای دقدس دغن دولي يقدفرتوان مودا کمدين دري ایت مک تفکو راج حجی فون برسيفله هندق فرکی قول کریو ستله ایت مک ایفون برلایرله کریو برسما ۲ دغن راج توه دان انچيء اندوق کمدين مک فکو راج سلاغور فون فرکی جوک کریو برسما ۲ سرت دغن سولیواتغ دان فکاکوه توه دان فکاکوه مودا دان شهبندر نخودا ثغولي دان سکل اورغ ۲ سلاغور دان کمدين درفد تفکو راج حجی برلایر دري سلاغور کلکین مک فرکارا راج حجی دان راج توه برلایر دري فدس کریو تله سمفيله تفکو راج حجی ایت کریو لالوله ماسق کدالم ربو شهدان مک سکل راج ۲ ملایو دان سکل فقلیما ملایو سکلین هندق ملاک ممبدیل تفکو راج حجی ایت مک تباد داندھکنش ایت ملاینکن دلا برکنش جوک بولغ لیغکی ایت هفک سمفی کبتاغن برنتاغن دغن استان دولي يقدفرتوان بر (مک بهاروله دلا بوه بولغ لیغکی ایت مک تباد دبیرکن اوله دولي يقدفرتوان بر سرت ممبدیلله تفکو راج حجی ایت ارکین) مک بگندفون برتیه مپوره ففکل تفکو راج حجی ایت نایک کدارت مفادف دولي يقدفرتوان بر سرت مک تیه دولي يقدفرتوان بر کفدان ایت اف کهندق راج حجی داتغ این دان هندق کمان فرکی مک سمبه تفکو راج حجی ایت فاتک ابن سهاج هندق مفادف کباوه دولي توانکو سبب لماله سوده تباد فاتک مفادف مک اینله فاتک داتغ مفادف کلکین مک تیه دولي يقدفرتوان بر کفد تفکو راج حجی اف بچاران راج حجی سکارغ این مک سمبه راج حجی ایت تباد بچارا فاتک این

کمدين مك بر بچاراله راج ۲ ايت مپوره لڱر فرڱت قول سستله ايت مك دلڱر
 اوله مريكنيت سكلين مك اله قول فرڱت ديدالم كقد ايت مك ويلندا فون مپورڅ
 دامى مك دتريماله اوله دولي يډفرتوان مودا سستله مك لالوله بردامى مريكنيت
 مك اداله كيرا ۲ فرڅ ايت سمبيلن بولن لمان برڅرڅ لالو بردامى كمدين دولي
 يډفرتوان مودا فون كمباليله سرت دولي يډفرتوان رمبو دان سكل راج ۲ دان
 سكل اورڅبايق ۲ كرمبو شهدان مك راج عالم فون برمونه كقد ككند بكند
 لالو كمبالى كباتو بهارا دان تفكو راج سيد فون كمباليله كسلاڅور دغن سكل
 اورڅ سلاڅور فون كمدين مك دولي يډفرتوان څنده دري رمبو هيلير كقدس لالو
 منخانكن راج اندود دان تفكو راج حجى فون بايكله درقد لوكان ايت لالو
 دودقكن دولي يډفرتوان دغن انقند اڅكو راج فيرق ديدالم نكري فوس مك تتكل
 ماس ايت دولي يډفرتوان بسر سلطان سليمان فون اد اي داتغ كملاك
 دري ريو دفعكل كارن ديدالم ملاك هندق بر بچارا شهدان مك سلطان سليمان
 فون محكل سوليواتغ سرت تفكو راج سلاڅور كملاك دان څفكاوه سكين دان
 داتو سهندر نخودا تقولي دان سكل اورڅ نوه ۲ ددالم سلاڅور څرگي كملاك
 تباد سڅكه دقدس كمدين دري ملاك مك لالو نايك برتمو دغن دولي يډفرتوان
 بسر دبوغاري سستله ايت مك بر بچاراله دغن ويلندا دان دولي يډفرتوان بسر
 دان سوليواتغ كلكين مك تباداله فقير دغهوي بچاران ايت كارن ديدالم اووم
 تباد () مك سوليواتغ سرت تفكو راج سلاڅور دان سكل اورڅ سلاڅور
 فون كمباليله كقدس برتمو دغن دولي يډفرتوان مودا دقدس كمدين درقد ايت
 مك دولي يډفرتوان مودا فون براڅكتله كسلاڅور برسما ۲ دغن سوليواتغ دان
 تفكو راج سلاڅور دان سكل اورڅوا ۲ سكلين دري فوس دان انقند راج اندود فون
 اداله سرب دان تفكو راج حجى فون اد جوگ برسما ۲ كسلاڅور دغن ككند
 بكند سنله سمفي كسلاڅور دولي يډفرتوان مودا سرب دغن انقند بكند راج
 اندود دغن انق سوليواتغ يڅبرنام انچي ليجه كمدين مك تفكو راج حجى
 فون برلايرله كنكري اسهان مك برتموله دغن يډفرتوان اسهان شهدان مك
 تفكو راج حجى ايتفون ممبلي سلوب لاير سيرڅ سبوه لالو دباوان كمبالى
 كسلاڅور نله سمفي كسلاڅور ايت مك فراهو اينفون دتوتنه دان دڅرپونڅ فنجاب
 مك ايتوله يډنماي اوله تفكو راج حجى بولڅ ليڅكي سسله ايت مك دولي
 يډفرتوان مودا فون سمايم دسلاڅور مك تباد براڅ لمان ايت مك دولي
 يډفرتوان مودا فون براڅت كمبالى كقدس برسما ۲ دغن تفكو راج سلاڅور
 دان سوليواتغ دان څفكاوه توه دان څفكاوه مودا دان دا و سهندر تقولي
 دان تفكو راج سبد تغكل منڅكو سلاڅور نله سمفي كقدس دان تباد براڅ
 لمان ايت كلكين مك دولي يډفرتوان مودا سرت سوليواتغ دان سكل راج ۲
 ايتفون براڅكتله كملاك څرگي دامى سرب بر بچارا دان ادانه كيرا ۲ دوا بلس
 هاري دودق دتغلكبرا ايت كمدين مك بهاروله كلوار كارن دور ويلندا سرت دغن

مک اي فون داتغه ملنگر دغن باریس فون نایکله دري تنجوغ سري ارکین مک
 تفکو راج حجی فون مقامله لالو لوک سدیکیټ تفکو راج حجی ایت دان فتری
 اورغ مندورافون متیله لالو ترکرت مک لیغکیفون الهله لالولاری ککونخ رمبو کمدين
 دري ایت دان تیاد براټ لمان انتارا ایت مک دولي یغدفرتوان مودا فون برستیاله
 دغن راج رمبو دغن یغدفرتوان راج علي سرت ففوهولون یغ امفون سوکو ایت
 کمدين دري ایت سودهله سمفه ستیا دان برکاوو دره سکین راج ۲
 ایت دان ففوهولو ۲ سکین دغن بوکیس یغاد سکین دلیغکی ایت ارکین مک
 بریچاراله اکن تورون ملنگر کملاک مک اداله کیرا ۲ لیم بلس هاری لمان درمبو
 اندور لاری ایت مک لالوله تورن ملنگر کملاک ستله سمفی کملاک مک هاری
 ایت جوک دلفکرڼ تلغکیرا لالو دباکرڼ تلغکیرا ایت مک متیله ففلیما دا یغ
 مدو یغبرنام لامندغ لالو ترکرت دتلغکیرا کمدين دري ایت مک بر بوت کوبه فول
 دکلیغ مک دسیټوله دولي یغدفرتوان مودا سمایم دان راج رمبو فون بر بوت
 سبوه کوبه منجادی دوا بوه کوبه بر دکلیغ کوبه بوکیس سبوه دان کوبه
 اورغ رمبو ساتو کمدين مک دسوره دولي یغدفرتوان مودا سرت راج رمبو ملنگر
 فرغکت مک فرغکت فون اله ستله ایت مک لالوله کیوکیت چینا شهدان مک بوکیت
 چینا فون اله تیگ کالی بوکیت چینا دلفکر دان کتیک کالین اله جوک کمدين
 درفد مک سما بوه فول دلفکرڼ لالو کتلوه کتافغ مک سما بوه فون اله جوک
 سرت دغن تلوه کتافغ مک دولي یغدفرتوان بالک ککولیغ دان تیاد براټ لمان
 ایت مک تفکو راج سید فون داتغ دري سلاغور ارکین مک راج عالم فون داتغ
 دري باتو بهرا مک راج کدوان ایتفون داتغ ممبتو دولي یغدفرتوان مودا کمدين
 دري ایت مک راج یغکدوان اینفون نایکله ککولیغ تله سمفی مک برتموله دغن
 دولي یغدفرتوان اددن بکند کدوان ایت کمدين مک داتغه سورت دري رمبو
 مفتاکن انقند بکند نله مشکه کمدين یغبرنام راج لیغکی کمدين درفد ایت مک یغدفرتوان
 مودا فون براغکت کمبالی کرمو ارکین مک اددن بکند راج سیدایت دتغکلکن دکوبه
 دان راج عالم فون بر بوت سبوه کوبه مک منجادیله تیگ کوبه دکلیغ مک سفنکل
 دولي یغدفرتوان مودا براغکت کرمو ایت مک داتغه فول لنگر دري ملاک سبب
 بنتون ایت سوده داتغ دري بتاوي کمدين مک دکفوغڼ کوبه تیگ بوه ایت
 ترلالو باقی اورغڼ لیم بشا اورغڼ یغداتغ ایت فرتام ۲ ویلندا سرت سرانی
 کدوا سولدادو بالي دان کتیک مندورا سرت بوکیس دان کامفتڼ چینا
 دان کلیمان ملايو شهدان مک سکلینڼ ایتفون راقتله قد کوبه تیگ بوه ایت
 مک دغن تقدیر الله تعالی منولغ اکن همبان ایت تیاد جوک تیواس مک تیاداله
 ترکیرا ۲ لاکي اورغ یغ ماتی دان لوک سولدادون ایت مک سقاتو چفیو اداله
 سکیرا ۲ جکلو دکندر اورغ دوا تیگ کندران بایقڼ ایت یغ تفکل کلکین مک دولي
 یغدفرتوان فون براغکه فول دري رمبو تورون کلیغ مک سما بوله دکوبه دغن اددن بکند
 راج سبد دان راج عالم سرت سکین انق ۲ بوکیس یغ دري سلاغور دان یغدیغکی

تیمون للکین مک راج عالم فون اله اوله راج بواغ سرت ولندا دان یغدثرتوان بسر
 مک راج عالم فون دانغ برسمقن کلیغکی، مندافتکن دولی یغدثرتوان مودا مک
 دبری اوله ککند بکند قراهو دوا بوه لالوله فرکی راج عالم کباتو بهرا کمدين دري
 ایت مک دولی یغدثرتوان بسر فون کلیغکی ممنا سنجاب جوهر یغداوا کلیغکی
 مک جواب یغدثرتوان مودا تیاد سنجاب جوهر دباوا کلیغکی این هان سنجاب
 بلین کیت سندیری دان لاکیفون کیت دودن دتانه جوهر جوک ستله ایت
 مک تن بواغفون کمبالیه کریو دان یغدثرتوان کچی، ترغکانو فون اد دانغ دري
 ترغکانو کریو ستله ایت مک بر بچاراله دیدالم ریو مشتاکن هندق میمبوت دولی
 یغدثرتوان مودا کلیغکی مباوا کمبالی کریو ستله ایت مک دیاجقله تفکو راج
 حجی کلیغکی ارکین مک تفکو راج حجی فون فرکیله برسما ۲۱ دغن یغدثرتوان
 کچی، برلایر سرت دایغ تومیک کمدين ستله سمفی کملاک مک
 برهنتیله دملاک مک تفکو راج حجی ایتفون دغفلک یغدثرتوان کچی، کملاک، مک
 تفکو راج حجی هندق دتغف دملاک انچی، اول دانغ دري ملاک میمبکن
 تفکو راج حجی فون تیاد ماو نایک کملاک حتی مک کدغارانه خبرن کلیغکی
 کغد دولی یغدثرتوان مودا تفکو راج حجی هندق دتغف دملاک انچی، اول دانغ
 دري ملاک میمبکن کباوه دولی یغدثرتوان مودا وقت عیشا کمدين مک یغدثرتوان
 مپوره ممفلک تفکو راج سلاغور دان سولیواتغ دان ففکاوه مسکین تتکل ایت سکلین
 اورغ سلاغور فون اداله دلغکی شهدان راج سلاغور فون نایکله سرت سکلین اورغ
 سلاغور کمبالی کغد مالم ایت جوک مک دولی فرتوان فون بریتیه کغد تفکو
 راج سلاغور کتاش بایکله فرکی امبیل راج حج ایت قد مالم این جوک جکلو
 تیاد دامبیل قد مالم این بیسوه هاری هندقله دتغف اوله ولندا خبرن ابتوله
 اورغ دانغ دري ملاک دم ددغورن دمکین مک تفکو راج سلاغور فون تورنله
 کفراهون سرت دغن سولیواتغ دان ففکاوه لالو برسیف سمقن تله سوده مک لالوله
 برکایوه سکل اورغ سلاغور مالم ایت جوک سمفی کتنجوغ کلیغ مک تفکو راج
 سلاغور فون مپوره سبواه سمقن منچاری قراهون ادند ایت ددالم کغد ایتون مک
 برتموله دغن اورغثیت قراهون تفکو راج حج دغولو جاوا مک دسمبکن اورغ ایت
 کغد تفکو راج حجی مغناکن ککند راج تفکو راج سلاغور اد دتنجوغ کلیغ ستله ایت
 مک لالو دسورهن بوغکر ساوه قراهون ستله سده مک لالوله برلایر کلیغکی دان تفکو
 راج سلاغور دغن سکلین اورغ سلاغور فون کمبالیه کلیغکی ارکین مک تفکو راج
 حجی ایتفون سمقیله کلیغکی کمدين مک ایسن هارین اورغ سلاغور سکلین فون
 برلایرله کمبالی کسلاغور دباوا اوله سولیواتغ سرت تفکو راج سلاغور دغن بچارا
 سولیواتغ جوک اداله کیرا ۲۱ دوا هاری برلایر سکلین اورغ سلاغور فون
 کمبالیه شهدان مک کفل دري ملاک فون داتغله اد دوا بلس بوه کفل سرت
 سلوب دان فنجاب دان یغدثرتوان کچی، دان دایع تومیک فون اداله کیرا ۲۱
 امثت فوله کچیل دان بسر دان اداله کیرا ۲۱ تیک هاری تیک مالم دکوالا لفکی

براڻڪت ڪسلاڻور مڀمبوت دولي يڏفرتوان مودا سڀرمول اد فون يڱ مڱيرڻڪن
 اڪنديان ايت تن عبدالقاهر دان تن سبتو دان فڱگاوه توه دان تن عبدالجميل دان
 فڱلڀما بڱسو قد هجرة سريو سراسس ليم ڦوله انم تاهون قد تاهون زي فد انم ليڪور
 هاري بولن ربيع الاول دان قد هاري اننين فد همڦر تڦه هاري براڻڪت هيلير
 ڪوالا ڪمدين درڦد ايت مڪ انڇيء ڪاڦه ڦون مڀاوا ڪفال سيلواتڱ ڪريو مڱاڏڦ
 دولي يڏفرتوان قد مالم خميس دان قد انم هاري بولن ربيع الآخر قد هجرة ايت
 جوڪ ڪمدين درڦد ايت مڪ دولي يڏفرتوان بسر ڦون براڻڪت فرڱي ڪڦولو
 فڱهوڄن مڀاير ڦول شهدان مڪ مڀاوا اتڦند بڱند دان سڪلين ايسي استان
 فد بولن ربيع الآخر دان قد سڦوله هاري بولن مڪ اداله بڱند ايت ڪمبالي
 دري مڀاير ڦول ڦولڱ قد استانڻ قد امّت بلس هاري بولن دڱن سلامت سڦرنڻ
 جوڪ قد هجرة ايت جوڪ ڪمدين دري ايت مڪ سي اندود دسولا قد دوا ڦوله
 سميلن هاري بولن ربيع الآخر ستله سوده مڪ فرڱيله ڪترڱگانو دايرڱڪن
 اوله داتوه سيوا راج دان مهاراج دندا قد توجه بلس هاري بولن جمادالاول
 دان فد هاري ثلاث ڪلڪين مڪ دولي يڏفرتوان ڪڇيء ڦون سڦيله ڪترڱگانو مڪ
 مڱت يڏفرتوان مودا داڀڱ علي يڱبرڪلر مرحوم مڱت ڊڪرب دان ڪمدين دري
 ايت مڪ جادي راج مودا اتڱ تڱڪو راج تڦه يڱبرنام داڀڱ ڪمبوجا شدان مڪ
 دلنتيڪ ديدالم نڱري سلاڻور ستله ايت ڪمبالي ڪريو مڪ منجادي يڏفرتوان
 مودا مڪ تباداله براڦ انتاراڻ ايت مڪ دولي يڏفرتوان مودا ڦون ڪمبالي ڦول
 ڪسلاڻور دري ريو سرن مڀاوا تڱڪو راج حجى ڦترا مرحوم مڱت ڊڪوت تله سڱمي
 ڪسلاڻور تڱڪو راج حجى ايت لالو ددودفڪن دولي يڏفرتوان مودا دڱن
 انڇيء اينه اتڱ تڱڪو ڪلان مودا يڱبرنام انڇيء اونو دان تياد براڦ لمان اي
 برسما ايت مڪ انڇيء ابنه ڦون ڪمبالي ڪرحمة الله تعالى تله ايت مڪ تڱڪو راج
 حجى ايفون براستريڪن انڇيء سڱن اتڱ تڱڪو راج اماران شهدان مڪ دولي
 يڏفرتوان مودا داڀڱ ڪمبوجا ڦون ڪمبالي ڪريو ڪمدين مڪ تياد براڦ لمان دري
 ايت مڪ براڻڪت ڦول ڪسلاڻور لالو دودق دڱن ڪوڻيڪ راج اوسه انڇيء ايه نماڻ
 ستله ايت مڪ دولي يڏفرتوان مودا ڦون براڻڪت ڪمبالي ڪريو انتارا دوا ڪالي
 دولي يڏفرتوان مودا اولڱ ۲ ڪسلاڻور مڪ سمايله دالم ريو ڪمدين مڪ برسلاهن
 دولي يڏفرتوان بسر سلطان سليمان دڱن يڏفرتوان مودا ديدالم ريو ڪارن
 دري سبب ڦڦراڱن راج بواڱ اتڱ راج ڪڇيء دڱن سودراڻ راج عالم
 ديدالم نڱري سبڪ ايت مڪ اداله راج بواڱ ايت لالو اي فرڱي ڪريو منتا بنتو
 ڪڦد رولي يڏفرتوان بسر شهدان مڪ سلطان سليمان ڦون فرڱيله مڀنتو ڪسيڪ
 سرب ولندا ملاڪ مڪ تياد ڊبئرڪن له دولي يڏفرتوان مودا اڪن سلطان
 سليمان فرڱي منولڱ راج بواڱ برڦرڱ ستله ايت مڪ دولي يڏفرتوان مودا ڦون
 ڪلور دري ريو فرڱيله ڪليڱي دڱن اتڱ استريڻ ايت ارڪين مڪ دودڦله اي دليڱي
 دان يڱ تڱڪل لاڪي ديدالم ريو ايت هاڻ تڱڪو راج حجى سرت بوڪيس ۲ يڱدسوڱي

مودا اندراکيري براڭکت دري اندراکيري ليم هاري بولن حمادا لآخر دان
 قد هجرة سريو سراتس ليم فوله ليم تاهون دان قد تاهن جيم اركين مك دثرتوكن
 الله سبحانه وتعالى بكنند دغن راج مودا اندراکيري قد ليم ليكور هاري بولن
 حمادا لآخر قد هاري احد قد هجرة سريو سراتس ليم فوله تاهون.

سبرمول ادثون يقدثرتوان براڭکت دري دوري كرو مباوا راج مودا
 اندراکيري ايت كغد سهاري بولن رجب قد ماس ايتوله انقد بكنند راج حوا
 كريغ دان قد هجرة ايت جوگ دغن كرنا الله سبحانه وتعالى راج حوا فون صحتله
 اركين مك بكنند فون منتهكن داتوء سيوا راج كسلا شور ميمبوة راج مودا كغد هاري
 جمعت قد تيك بلس هاري بولن شعبان قد هرة ايت جوگ داتوء سيوا راج
 كمبالي كرو قد بولن ذالقعيد مك راج مودا لاكي دثيرق تباد بكنند فولغ دان
 قد هجرة ايتوله دولي يقدثرتوان مودا ايت مغالهن نكري ثيرق دمكينه اداث.

صاحب الحكايت مك كات يغامقون چترا اين اد فون فرمولان براس مهل
 ديدالم نكري ريو ايت قد هجرة سريو سراتس تيك فوله سمبيلن تاهن شهدان
 مك يايتوله مول ۲ مهل براس دان سمقيله كغد هجرة سريو سراتس ليم فوله انم
 تاهون ماهلن براس ددالم ريو كمدين دري ايت مك راج جينل انق راج قنجغ
 كمبالي كرحمة الله تعالى قد فرمولان تاهون زي سوله هاري بولن محرم قد مالم
 خميس دان وقتو عيشا قد هجرة سريو سراتس ليم فوله انم تاهون مك
 اداله راج مودا اندراکيري درو ايت انم بولن سثوله هاري مك راج جينل فون
 هيلغه منغلكن نكري يغ ثنا كمبالي كنكري يغ بقا كمدين دري ايت مك كهون
 يقدثرتوان مودا اندراکيري شبرنام راج گمبوء دغن اڭكو دالم يغيرنام تن اوومو
 سودارا بكنند يغ مڭكت دكوالا فاهغ كغد دوالافن بلس هاري بولن محرم قد
 فرمولان تاهن زي دان قد هجرة سريو سراتس ليم فوله انم تاهن دان قد تاهن
 زي ند مالم جمعت.

سبرمول ادثون قد ماس است يغ ديدالم نكري ريو يغ برسماء ۲ دغن بكنند
 ايت فرنام ۲ داتوء بندرها توه دان اورغكاي راج اندرا بغسو دان
 داتوء سبوا راج دان يقدثرتوان كچيء دان تن سولغ مودا دان تن فاسغ دان
 تن ابو سيد دان تن علي دان تن ابو دان تن حسن دان انق راج شبرنام دايع
 كمبوجا دان انق راج مودا كلان يغيرنام راج سيد تنافتي تباد برسماء ۲ دودق
 ادثون قد ماس ايتو دولي يقدثرتوان مودا لاكي دثيرق قد هجرة ايتوله كاوان راج
 متكه انق بكنند سلطان برلاوان دغن تن تيغه حندان راج توه دايع منفق قد
 هجرة ايت جوگ قد دوا فوله ليم هاري بولن محرم وقتو مغرب كمدين مك بايتوله
 دولي يقدثرتوان مودا فولغ كاندراکيري قد هجرة سريو سراتس انم فوله انم تاهن
 دان قد داهن زي شهدان مك بولن دتغكف راهو دان ايتوله راج مودا اندراکيري
 فولغ دان كغد هاري اربع برلا بر كمدين درفد ايت مك تن راج ابراهيم فون

قد هجرة سريو سراتس ليم قوله امثت تاهون دان قد تاهن ها دان كمدین دري
 ایت مك ففكاوه سكوني قون ماتي تتكل كمبالي دري اندراکيري قد بولن
 ربیع الاول قد هجرة سريو سراتس ليم قوله امثت تاهن دان قد تاهن ها كمدین
 دري ایت مك دولي یغدفرتوان بسر قون هندق منورنکن کنایقکن قد دوا بلس
 هاري بولن جمادالاول دان قد هاري اربع قد هجرة ایت جوگ كمدین درقد ایت
 مك مهراج دندا دان انجيء سدو دتیهکن اوله بکند فرکي کترغکانو قد تاهن ها
 قد توجه لیکور هاري بولن جمادالاول قد هاري خمیس كمدین دري ایتو مك
 مهراج دندا دان انجيء سدو کلور دري ترغکانو قد توجه بلس هاري بولن شعبان
 دان قد مالم خمیس لالو سفگه کدو غون کلور دري دو غون مك لالوله برلاير کريو
 ستله سمقي کريو ایتو مك قد هاري خمیس سمیلن لیکور هاري بولن شعبان
 قد وقتو ظهر كمدین دري ایت مك كمباليله کرحة الله تعالی کلکین مك تن تیجه
 انق اورغکاي تن ناراو غس یغبرنام تن حمید یغ شهبه دکوالا فاهغ یغبرسم ۲۱
 ایهند بکند قد توجه هاري بولن شوال دان قد مالم سبتو دان قد تاهن ها
 مك اغکو تغه مندریکن رومه قد دوا لافن هاري بولن شوال قد هاري احد دان
 قد هجرة ایت جوگ قد تاهن ها دان كمدین دري ایت مك كمباليله کرحة الله
 تعالی شهدان مك انجيء مریه انق انجيء ابراهیم چچو کغد مهراج دندا کغد
 مالم خمیس قد وقتو عیسا قد دوالافن بلس هاري بولن ذالقعیده قد تاهون ها
 دان قد هجرة ایت جوگ كمدین دري ایت مك داتغ اتوسن دري اندراکيري قدك
 سري دبوا دان انجيء کورس دان فغلیماکاست کريو مغادف کباوه دولي یغدفرتوان
 بسر دان قد یغدفرتوان مودا دان قد اغکو بشو دسمبوت سورة ایت قد تیگ لیکور
 هاري بولن ذالقعیده دان قد هاري ثلاث قد وقتو ظهور دان قد هجرة ایت جوگ
 كمدین دري ایت شهدان مك داتغه انجيء امت انق انجيء علي دان راج
 احمد درقد ملغکر بشکالس قد هاري احد دان قد دوا بلس هاري بولن ذالحج
 قد کسوداهن تاهن ها مك اداله ترتاوان اورغش کچیل دان بسر توجه قوله اورغ
 دان كمدین دري ایت مك یغدفرتوان مودا قون براغکنله کسلا غور قد اووال تاهن
 جیم دان قد سبلس هاري بولن محرم دان قد هاري النین قد وقتو ظهور دان
 قد هجرة ایت جوگ سريو سراتس ليم قوله تاهون دان قد تاهون جیم
 دان كمدین دري ایت مك یغدفرتوان بسر قون براغکنله دایرغکن اوله تن راج
 محمد دان تن سولغ مودا دان تن عبدالرحمن دان داتو سیموا راج دان تن
 عبدالجیل تیگ برسودرا دان ابو سید دان تن ابو انق داتو بندهر دان تن
 قاسغ دان حسن دان تن راج سبتو دان تن کو راج ابراهیم دان یغدفرتوان
 کچیل کلکین مك اداله بکند براغکت برلاير دري تنجوغ قینغ قد هاري اربع دان
 قد ماس ایتوله یغدفرتوان منیهکن داتو تمغکوغ کسلا غور مبري تاهو ادند بکند
 یغدفرتوان مودا شهدان مك اداله بکند ایت لالو کاوغاران لالو کدوري سرت لالو
 بکند کتافقکن دان بالیک قول بکند کدوري كمدین دري ایت مك یغدفرتوان

کشد سقوله هاري بولن ذالحج قد هاري احد دان قد وقتو عصر قد هجرة سريو سراتس ليم فوله تيك تاهن دان قد تاهن اليغ کمدين دري ايت مک مهارج دندا فون کلورله دري کلنتن کبالي درقد مغنتر داتوه سري مهارج دان اداله کقد فرمولان تاهن ها قد هجرة سريو سراتس ليم فوله امقت تاهن دان قد تاهن ها قد ليم بلس هاري بولن محرم دان هاري ثلاث کلکين مک ترباکرله قراهون لقسمان قد وقتو عصر باپقله رعيت ماتي دان همباث دوا اورغ دان رعيت سيغافورا فون ماتي ليم اورغ دان بايق رعيت ترباکر دان ماتي لقسمان دان سري بيچ دراج لقسمان ون سودان سري بيچ دراج دان انجي کورس قد هجرة ايه جوک سبرمول اد فون کمدين دري ايت مک براثکته بکند يغ يثدثرتوان بسر کبالي کلور دري ترغکانو ايت کقدودوا فوله سمبيلن هاري بولن محرم دان قد هاري احد قد وقتو ضحي کلکين مک تتکل سمثيله بکند کفولو کافس تياداله اد اورغکاي تن نارا وئس مک قد سثک بکند تن ناراوئس فرکي برسمما ۲ حتى مک بکند فون سمثيله اي کدوئون لالو اي ميوره کفال مک يفسورهنن مقادث دفرسمهکن تياد ادند مک بکند فون ترماثو ۲ سلاکو ۲ اورغ مناره مشغول ديدالم هاتي دان سمايم دفاغ مک بکند فون ميورهکن سکلين مريک بروث ديوال مقام فدک ايهند بکند مک سکلين مريکنيثون برواتله لالو مشبيل بالقي اکن ديوال ايت دان قد ماس ايتو اکن داتوه بندهارا تن حسين سودرا دغن بکند سباف دان تن عبدالرحمن انق داتوه تمغکغ يثبرنام تن مطاهر تيمغ ۲ نث دان تن عبدالمجيد دان راج محمد قترا بکند راج مودا يغ هثک دکايو انق دان تن سلوغ مودا انق داتوه فدک مهارج دان تن فاسغ انق داتوه سيوا راج دان تن باين دان تن حسن انق اورغکاي سري نارا دراج چچو لقسمان دان تن داگث چچند اورغکاي بسر دان اداله فد ماس ايت منتتو بکند يثبرکله سلطان منصور شه دسبوت اورغ يثدثرتوان کچي ۱ بثفون اداله برسمما ۲ شهدان مک اداله کقد وقتو ايت بهوا اعيت کوکت فولغ دري کلنتن دسورهنن فولغ اوله داتوه سري مهارج اکن مقادث کباوه دولي يثمها مليا قد ماس ايت هغ ديوا دتيتهنن اوله فدک بکند اکن ممثکل اندرا فهاون مک ايشون داتغ مقادث دان قد ماس ايتوله بکندمباوا راج اندرا فهاون برلاير کريو کلکين مک اداله بکند براثکت دري فاهغ ايت فد ليم هاري بولن ربيع الاول دان قد هاري احد قد وقتو ضحي دان تتکل ماس ايتوله داتوه بندهارا تن حسين کبالي کترغکانو مباوا انق داتوه ايت ساکت دان سئورغ لاک انق داتوه بندهارا مغيرثکن بکند فرکی کريو دان قد ماس ايتوله مک داتغ داتوه بندهارا توه دفاغ مغيرثکن بکند کريو دان قد ماس ايتوله مک مهارج مودا دان انجي ۱ وان هاشيم دان انجي ۱ وان هارس دان سري بيچ دراج برلئس برلاير لالوکفتاني دان راج ماکوت يثبرنام نهودا عبدالله اركين مک ماس ايتوله سکل انق ۲ بوکيس دان توامق دان فثکاوه برستما تياداله ملايو تاعو اکن سبثان ايت

عبدالمجيد دري ترغكانو مغادف كباوه دولي يقدفرتوان قد دوالاثن هاري بولن ربيع الاوال قد هاري خميس قد هجرة ايتو جوگ مك محمد دان تن عبدالمادي دسوره اوله راج مودا اندراگيري مغادف كباوه دولي يقدفرتوان قد امفت بلس هاري بولن ربيع الاوال دان قد هاري جمعت لقس بعده صلاة سورة دباچ قد هجرة ايت جوگ دان تاهون اليف شهدان مك كمدين دري ايت مك براغكت يقدفرتوان بسر دايرغكن اوله انقند بكنند يقدفرتوان كچي. دان انقند بكنند راج ابراهيم دان تن سولخ مودا دان تن عبدالمجيد دان تن فاسخ دان تن عبدالجمل دان سكل قغليما سته ايت مك براغكت بكنند ايت قد هاري جمعت لقس بعده صلاة قد بولن ربيع الاوال تله ايت مك لاوله بكنند برلاير كاوغاران دان سمقيه بكنند كقد سميلن سوگو لالو بكنند مپبرغ كموار مك دمواره بكنند برتمو دغن ادد بكنند يقدفرتوان مودا كمبالي دري سلاخور لالو برتمو دغن راج بواغ انق راج كچي. دان داغ متكه تله بيراف هاري بكنند دوا برسودارا بچارا ددالم بچارا ايت دان انتارا براف هاري مك راج بواغقون دان داغ متكه فون مپمبله (?) كلور لالو لاري مك بكنند يقدفرتوان بسر دان يقدفرتوان مودا فون براغكت كمبالي فولغ كروي دايرغكن اوله سكل قغليما مك اداله بكنند تله سمقي كروي ايتو قد هاري خميس دان قد وقتو تغه نايك متهاري قد انم بلس هاري بولن جمادالآخر اركين مك اداله لماث دولي بكنند منغلكن نكري ريو ايت انم فوله هاري دان قد ماس ايتوله بابق مريم راج بواغ ددافه اوله بكنند دوا برسودارا دان كلغكافن فون بابق دافت قد هجرة ايت جوگ مك اداله قد هجرة ايت سريو سراتس لين فوله تيك تاهون اداث.

سبرمول اد فون كمدين دري ايت دولي يقدفرتوان فون براغكت فرگي كترغكانو دايرغكن اوله يقدفرتوان كچي. دان انقند بكنند راج ابراهيم دان تن سولخ مودا دان تن فاسخ دان تن عبدالمجيد دان تن حسن دان بيراف سكل قغليما دان قفكاوه قد هجرة سريو سراتس ليمفوله تيك تاهن دان قد تاهن اليف دان امفت بلس هاري بولن رجب قد هاري خميس قد وقتو عصر شهدان مك اداله ماسق بكنند كترغكانو ايت قد ليم ليكور هاري بولن رجب مك اداله قد ماس ايت كلكافن قليمبغ بسر دان كچيل دغن سلبق فون دوا فوله سميلن ادقون اكن كلغكافن قليمبغ كلورث دري ترغكانو قد دوا فوله هاري بولن شعبان دان قد مالم خميس دان كمدين درفد كمبالي قليمبغ ايت مك لاوله مپوره موديك مبنچي كهولو لالو ككوالا دان بيراف ۲ رومه دكوالا كمدين دري ايت مك داتقله لوغ فندق دان انچي. امت دري كلنن كترغكانو مغادف كباوه دولي شهدان مك داتقن ايت قد هاري احد سميلن هاري بولن شوال قد هجرة ايت جوگ كمدين درفد ايت مك بكنند يقدفرتوان بسر فون مغلكر لوغ فندق داتوه سري مهاراچ دان مبتاكن انقند بكنند يقدفرتوان كچي. اكن كراجان دترغكانو تله دكرنياني اوله بكنند سلطان سليمان كقد انقند يقدفرتوان كچي. ترغكانو ايت

یشفدثرتوان مندودقکن انقند راج بولغ دغن یشفدثرتوان کچی یشدباوا اوله بگند دري ترشگانو دان مولایي بکرج قد امقت لیکور هاري بولن ذالحج دان قد هاري اثنين سودمن فکرجان ایت قد تاهون دالآخر دان قد سهاري بولن محرم دان قد فثغ جمعت کمدين دري ایت مک کمباليله کرحة الله تعالی راج توه یغبرنام انچی عبدالله قد تاهون دالآخر قد تیک بلس هاري بولن محرم هاري اربع سمالم درومه ایسوتن دقپورکن قد هاري خمیس قد هجرة ایت جوک کمدين دري ایت مک داتغ نحوذا علي ترشگانو دسورهکن اوله داتوه تمشکوغ دان داتوه دغون دان سید عبدالله دان راج سیک دان نارا وغنس دان راج محمد دان سکلین ایت قرسمبه سورة کباوه دولي یشفدثرتوان بسر قد هاري جمعت دان قد لیم بلس هاري بولن محرم قد تاهون هجرة ایت جوک شهدان مک داتغ انچی قوتن دان داتوه تو دسورعکن اوله داتوه بندهرادرشگانو دان تن عبدالرحمان دان تن عبدالمجید مقادف کباوه دولي قد هجرة ایت جوک کمدين مک یشفدثرتوان بسر فون براثکت کلاوه فغمشکن سکلین رعیت اداله یغ فغبرشکن دولي بگند ایت یشفدثرتوان بسر تن عبدالرحمان دان تن عبدالمجید کمدين مک بگندفون ماسوق کدالم نکري ريو مک اداله بگند براثکت ایت قد دوا بلس هاري بولن ربیع الاول دان قد هاري جمعت نفس بعده صلاة برلابر قد هاري سبت ستله سمفي قد کلادي شهدان مک بگند فون مپورهکن سکل اورغ فغلیما ممشکل رعیت مک داتغله مریکیت ستله ایت مک اداله اورغلاادي ایت دوا بوه فراهو دري سیک هندق فرگی کسیتن مپاوا ترونق مک مریکیت لاري برسمبوبي لالو بگند مپوره رمفس سکل تروبقن است ستله برکمشوغ رعیت مک دبریکن مک بگند فون براثکت کمبالي مک اداله بگند ایت تله سمفي کربو دوا لیکور هاري بولن ربیع الاول ایت جوک قد هاري اثنين مک اداله سکل رعیت ایت ماسق کدالم ريو دان کمدين دري ایت مک مهراج داندان نحوذا عبدالله دان فغلیما فرغ یغبرنام اسنامیدن داوتسکن کاندراکيري مپمبوه راج مودا داندراکيري قد تاهون دالآخر دان کد لیم هاري بولن جمادالاول دان قد هاري ثلاث قد وقتو ظهر قد هجرة سربو سراتس لیم فوله دوا تاهون شهدان مک مشکت سلطان جمال الدین راج بسر اندراکيري قد تاهون دالاول سمبلین بلس هاري بولن جمادالاول قد مالم ثلاث دان قد وقتو صبح دان قد هجرة سربو سراتس لیم فوله دواتاهون قد تاهون دالآخر کمدين دري ایت مک کمباليله کرحة الله تعالی حسن ابن عبدالله قد هجرة سربو سراتس لیم فوله دوا تاهون دالآخر قد سبلس هاري بولن رجب قد مالم خمیس کمدين دري ایت مک کمباليله مهراج کربو قد هجرة ایت جوک شهدان مک دسمبوه سورة قد تیک هاري بولن ذوالقعيد دان کغد هاري اثنين دان قد وقتو ظهور ادان.

سبرمول ادقون کمدين درقد ایت مک یشفدثرتوان مودا براثکتله کسلاهور قد تاهون دالآخر دان قد امقت بلس هاري بولن رجب قد هاري جمعت بعده صلاة قد هجرة سربو سراتس لیم فوله دوا تاهون دالآخر کمدين دري ایت مک تن

بر بواة وځځځ ڪوټ برجالن (مك كات اورغ اوغاران يځ دافت تيڪ اورغ ايت تباد راج ڪچي. داتغ هاڻ راج عالم سرت دا يځ متكه دان راج امس ايتوله يځداتغ ملڻگر (ريو) دان تياد براء هاري برجالن برهدافن مك وځځځ ڦون دموديقن اوله اورغ مك ايڦون ملڻگر ڪتام برڦرغله تياد اله اولهن سستله ايت مك بگندا سري سلطان سليمان ڦون بر بچاراله دغن اورغ ۲۸ لالو مناريق ڦراهو دري سيمفڻ ڪيري تروس ڪسبله لالو مڃنتو يځدڦرتوان مودا سندريري بگندا ڦرڪي مڃنتو سستله ايت مك دافتله ڦراهون ايت دوا بواه دان سڄڻ ڪوتقن سبواه ددالم ڦد انتارا ايت مك ايڦون اندورله سبرمول ادڦون اڪن بگندا ايت مپوره مناريڪ ڦراهو جوڪ سستله اداله بيراف لماڻ براوله ڪلڦڪاڻن اد اقدر امقت بوه لالوله بگندا مپوره ملڻگر مك اداله برڦرغ ايت ڦد هاري اربع دان ڦد توجه بلس هاريبولن ربيع الاول دان ڦد هجرة سريو سراتوس ليم ڦوله تاهون ڦد تاهون با ڪلڪين مك دافت ڦراهون دوا بواه دان ڪوپوڻ ڦون دوا مك ڦد مالم خميس دان ڦد بولن ذالقعيد سبلس هاريبولن ارڪين مك راج عالم دان دا يځ متكه دان راج امس ڦون لاريله مك ٽڦڪله بيراف بواه ڦراهون دان سڄڻ ڦون بايق ٽڦڪل دان وځځځڻ ڦون دبواغڻ دان ڦراهو سلوب دري سمارغ ڦون دٽڦڪلڪڻن مك دافتله دان ڪمڦوڻ چينا ڦون تر بارڪله ڦد سيڻ هاري ايت دان مريم دان ليلا اد بيراف ڦوجق دافت ڦد هجرة ايت جوڪ شهدان مك مهاراج دندا ترڻگانو مك ڦد دواڦوله هاريبولن جمادالاول دان ڦد هاري ائينن مڻڪيل داتوه بندهارا ترڻگانو امقت ڦوله دوا هاري شهدان مك مهراج دندا ڦون ڪمباليله ڪريو مڃاوا سنداوا دوا ڦوله ڦيڪل ڦرسمبه سڪل اورغ ڪاي ۲ دان ننڍا بڻ ددالم ترڻگانو ڦد هجرة ايت جوڪ مك لقسمان ڦون دلفگر داتوه بندهارا مك لقسمان ڦون اله دان داتوه سري بيج دراج ماتي دان انجي سليمان انق داتوه قاضي ڦون ماتي دان انجي هارون ڦون ماتي ارڪين مك لقسمان دان سري بيج دراج ڦون دامبيل اوله تن نارا وڃس دودق دڪوالا اندرس برسما ۲ دغن نارا وڃس دان ڦد هجرة ايت جوڪ انجي اونق داتغ دري ڦاهڻ دان ڦد هجرة ايت جوڪ راج توه داتغ ڪڦد بولن رجب دان سڀاڳي ڦول لاڪي داتغ سمبيلن سوڪو مڦادڦ ڪباوه دولي يځدڦرتوان بسر سستله ايت مك دڦرتنهڪن اوله قاوس اڻڪو ڦشو دان دڦرسالين سڪلينش ايت ڪڦد هاري سبتو ڦد هجرة ايت جوڪ اڪن بگند مڻڪلر باتين اڻغ ستيا بناوال نماڻ بئر بيدال دان باتن ملي سلمق نماڻ دان باتن سورا سٽڪ نماڻ دان باتن سورا سبت نماڻ باتن مرب عبدالجليل نماڻ دان باتن ڪالغ ڪريمڻغ نماڻ سياون دان باتن ڦڏيل سيفرتس نماڻ دان باتن سلوي ڦد هجرة سريو سراتس ليم ڦوله ساتو تاهون دان ڦد تاهون واو ڦد ليم بلس هاري بولن ذوالقعيد دان وقتو ضحي بهواسن ديواس ايتوله اڻڪو ڦشوموتسڪن ڦرڪٽاڻن باتن سوڪو دغن ڦڦ تيلس دهداث اڻڪو سوا راج دغن سڪل باتن سمبيلن سوڪو ايت دان ڦد هجرة سريو سراتس ليم ڦوله دوا تاهون جيم دان بهواسن دولي

داتغه خبر اورغ رنتو راج کچي. اکن مپرغ کریو لالوله بکند دفرسیلاکن اوله
 ادندا بکند یغدفرتوان مودا دان بکند فون بر بالیق کمالی لالو برهننتی دتنجوغ
 فینغ حتی مک مپوره دوا کالی فرتام ۲ ثقلیما بشو انچی. سورا دان انچی. رمشی
 دان سکالی لاکي فرکی قول. ريو دان ثقلیما کچي. سکلین مریک ایت بر بالیق
 انتارا دوا هاری دان کتیک هاری ککلین مک کلیهاتنله لایرکنغکافن راج کچي.
 دکوالا سلت تیوغ قد فاکي هارین دان کقد سهاری بولن صفر لالوله مپرغ
 لالو براتور دقولو قیشت ارکین مک کلغکافن ريو فون هیلیرله براتور دسغکارغ لالو
 کنجوغ فینغ مک دغن تقدیر الله تعالی ددالم انتارا ایت سمئله قد توجه هاری بولن
 صفر قد هجرة سربو سراتس امقت فوله دلافن تاهون دان قد هارین ایت مک
 برثرغله کقد مالم خمیس ایت شهدان مک راج کچي. فون لاریله مک سکلین
 کلغکافن فون کقد سیغ هاری مودیق ککوت مک بر بچاراله یغدفرتوان بسر دان
 یغدفرتوان مودا دان ائگو بشو فون ستله سمئله کواغکغ مک راج کچي. فون
 سووده کمالی کسیک مک بکند فون تیک بر سودارا کمالیله کربو کمیدین دری
 ایت مک یغدفرتوان بسر فون براغکتله کفاغ لالوله کترغکانو دان کقد دوا فوله
 هاری بولن ربیع الاول اخر دان کقد هاری جمعت قد هجرة ایت جوک مک بکند فون
 براغکت کفاغ ستله سمئله کفاغ مک لالوله بکندا بر بواة دیوال مقام مرحوم دفاغ
 لالو کترغکانو قد هجرة ایت جوک ککلین مک بکند فون سمایم دترغکانو ستله
 ایت مک داتغ اورغ دری تبیلن انچی. هیتیم نمان ایت ممباوا خبر راج کچي. اکن
 کترغکانو لیم فوله دوا کلغکافن دان قد وقتو عصر دان قد هاری سبتو دان قد
 سهاری بولن محرم قد هجرة سربو سراتس امقت فوله سمبیلن تاهون دال اول
 مک بکند فون مپوره ممبواة کوبو دکوالا مک بیراڤ لما انتارائ ایت مک ائگو بشو
 فون داتغ دری ريو دفرسیلاکن اوله بکندا شهدان مک انچی. اونوه دان دایغ
 کمبوچ فغکاوه توه فون اد برسام ۲ دغن تیاد براڤ انتارائ ایت مک بکندا فون
 مفاوینکن تن عبدالمجید دغن انق داتوه بندهارا دترغکانو کمیدین درقد ایت مک
 بکند فون براغکت دری ترغکانو کمالی کریو قد کتیک فاکي ۲ هاری سبتو قد
 سلیکور هاری بولن جمادالاول اخر دان کقد تاهون دال اول قد هجرة سربو
 سراتس امقت فوله سمبیلن تاهون دال اول ستله بکند سمشی کریو ارکین
 مک لالوله بکند منختنکن راج ابراهیم کقد هاری خمیس قد توجه بلس هاری بولن
 ذالحج قد هجرة ایت جوک توان حج رمبو ممباوا خبر راج کچي. کمالی
 دری سینتن دان کمیدین ثقلیما بشو دری اوغاران ممباوا خبر راج عالم داتغ
 انم فوله دوا کلغکافن دان قد ماس ایتوله یغدفرتوان مودا فون براغکت فرکی
 کثفوحن قد وقتو تغه هاری دان قد هاری ثلاث دان قد دوا فوله هاری بولن محرم
 تاهون ها هجرة سربو سراتوس لیم فوله تاهون مک قد هجرة ایت جوک مک تن
 عبدالحمید فون مپورهکن انچی. عصر دان انچی. خمیس مغادف قد بولن محرم
 ایتله داتغ مریکثیت قد هجرة ایت جوک مک راج کچي. مپرغ کریو مک ایفون

كفد هجرة ايت جوگك راج مودا فرگي كسينتن كمين دري ايت كهوين دايغ
متكه دغن اغكو تغه دغن فرنته راج توه قد هجرة سريو سراتس امثت فوله دوا
تاهون دان قد ماس ايتوله اغكو بفسو باليق دري ليغك مباوا سكل رعيت قد
هجرة سريو سراتس امثت فوله تيك تاهون قد هجرة ايتوله مهراج دندا دتيتهن
كفاغ قد هجرة ايتوله راج مودا برلاير كسلاغور برفرغ دغن دايغ متكه مك دايغ
متكه نون اله اركين مك راج مودا فون كمباليله كرىو قد هجرة سريو سراتس
امثت فوله امثت تاهون شهدان مك راج دندا فون كمبالي دري فاهغ قد هجرة ايت
جوگك مك راج مودا براستري اكن راج باكل كمين دري ايت شهدان مك
داتغ فول راج كچيء سرت دايغ متكه موهنكن استرين كغد راج مودا دان
كغد راج توه مك تياد ديرين اوله راج مودا دان راج توه مك ايقون كمباليله
كنكري سيك قد هجرة سريو سراتس امثت فوله امثت تاهون دان قد ماس
ايتوله جوگك يغدفرتوان مودا دان راج توه دان اغكو بفسو دان داتوء بندرها كلور
لالو كاوغاران قد تيك هاري بولن ربيع الاوال قد هاري ائين دان تياد براث
لماث ايت مك لالوله كمبالي كدالم ريو دان كمين دري ايت ماني انچيء حيص
دان لوگك انچيء احد كدواث ايت ابن عبدالله دان بگندفون لوگك كران كريس
سنديرين جوگك قد وقتو مغرب دان كغد مالم ائين دان كغد امثت هاريولن
رجب قد هجرة سريو سراتس ليم فوله انم تاهون دان قد تاهون اليك اركين مك
بگند فون صيحتله درقد گريغ ايت مك سلطان سليمان فون منتا ديري كغد
اندان بگند راج مودا دان راج توه هندق فرگي كسينتن مك ديري اوله اندان
بگند راج مودا دان راج توه مك بگند فون برلفكف سكل كلفكافن فرتام ٢
مغيرغكن بگند اورغكاي سيوا راج دان داتوء بندرها دان تن سولغ مودا دان
تن عبدالمجيد دان تن عبدالقاهر ستله سوده لثكف كلفكافن ايت مك بگند
فون براغكت قد كتيك تغه هاري دان قد هاري ثلاث قد سقوله هاريولن محرم
قد تاهون ها هجرة سريو سراتس امثت فوله انم تاهون دان فدكتيك ايتوله داتغ
مپوره تن عبدالرحمن لالو بگند برلاير حتى مك تياد براث لماث ايت مك بگند
فون كمبالي كرىو دان تياد براث لماث ايت مك راج توه فون مگكت فول قد وقتو
عيشا قد مالم سبتو دان قد سقوله هاريولن ذالحج قد هجرة سريو سراتس
امثت فوله توجه تاهون دان قد كسدهن تاهون ها.

كمين دري ايت مك براغكتنه بگند سلطان سليمان دان راج مودا لالو
كاوغاران دان كدوري دان قد تغه هاري ائين دان قد انم ليكور هاري بولن محرم
دان قد هجرة سريو سراتس امثت فوله دلغن تاهون قد تاهون جيم قد
هجرة ايتوله داتوء بندرها گيلا دان قد هجرة ايتوله تغكو راج امس مگكت دسيك
دان قد هجرة ايتوله جوگك يغدفرتوان مودا منديريكن استان كغد هاري
احد قد توجه بلس هاريولن شوال كمين دري ايت يغدفرتوان بسر فون هندق
براغكت كتافكن شهدان مك برهنتي دتجوغ (?) لين مغمبيل ايقون ستله ايت مك

دغن ایرغ دان دایغ منمقوۛ ایت دکھوینکن دغن تن تغه سودارا سایه دغن سلطان عبدالجلیل یغ مفکت دکوالا فاهغ دان فترا مرحوم مودا یغ برنام تن کچیۛ دکھوینکن دغن دایغ منسورا دان سئورغ لاگی فترا بکند برنام تن ایغه کهوین دغن دایغ مفتوۛ ستله پتاله راج کچیۛ سوده فرگی ککنده ایت مک راج مودا دان دایغ قرانی دان دایغ منمقوۛ سرت بوکیس سکلین فون مٹیکوۛ کنگری قدح ستله سمفی کنگری قدح مک راج کلان دان سکلین بوکیس ایثقون برتموله راج کچیۛ دقدح لالو برقرغ حتی مک بیراف هاری انتارائ برقرغ ایت مک راج کچیۛ فون الهله ستله ایت مک لالو کمالی کنگری سیک دان دایغ قرانی فون ماتی کنا فلورو مریم قد هجرة سربو سراتس تیک فوله انم تاهون دان تقدیر الله تعالی مک سلطان فون برسلاهنۛۛ دغن سکل بوکیس یقدالم ربو لالوله بکند کلوار کبولغ قد هجرة ایت جوک دان کقد تاهون ایت جوک کمدين دري ایت مک راج کچیۛ داتغ فول ملغکر کریو برقرغ درقد سمیلن لیکور هاری بولن شعبان هفک سمفله کقد دوا فوله هاری بولن ذالحج لالوله بردامی دان ند هجرة ایت جوک راجا کمبالی کرحة الله تعالی ددالم برقرغ ایت شدان مک اداله دامی ایت قد هجرة سربو سراتس تیک فوله توجه تاهون کمدين درقد ایت تورن سلطان خلیفه الله محمد شه ککمغر لالو مشارة اکن سمغه ستیا یقدهلو کال مک دهاروۛی فول اوله بکندا مک سورة ایت تیک فوجوۛ سفوجوۛ قد سلطان سلیمان دان سفوجوۛ کقد سلطان علاءالدین دان سفوجوۛ قد سلطان ابراهیم بارغ سیاف انق منکابو ملالوۛی سفرت ددالم سورة سمغه ایت کناله بسی کاوی سورة ایت داتغ قد هجرة سربو سراتس تیک فوله دلائن تاهون کلکین قد هجرة ایت جوک داتغ راج کچیۛ ماسق کریو موهنکن استریث کقد راج مودا دان راج توه مک دبیرین اوله راجۛۛۛ ایت قدان ستله ایت مک راج کچیۛ فون برسغه ددالم مسجد اکن مولفکن تلوه رنتو تانه جوهر دان سکلین اورغن کقد سلطان سلیمان دان تباداله برسترو لاگی مک بکند فون مبریکنله استریث لالو راج کچیۛ کمبالی کنگری سیک مباوا استریث ایت حتی مک تباداله براف لمان کمدين مک داتغ فول راج کچیۛ میراغ نگری ربو برکوبو دقولو باین لالو برقرغ دوا هاری تیاد نرتاهن لالوله اندور قد مالم هاریث ایت قد هجرة سربو سراتوس تیک فوله سمیلن تاهون قد هجرة ایتوله فرمولان مامل براس ددالم نگری ربو هفک برهرک انم چوئق سامس قد هجرة ایتوله راج توه فرگی کترغکانو لالو مراجاکن تن زین العابدین کمدين دري ایت مک راج مودا کلور لالو کتاقکن ساکت لالو کمبالی شهدان مک راج کلان فون مفکت دتنجوغ فینغ قد هجرة سربو سراتوس امفت فوله ستاهون دان هجرة ایت جوک راج توه دان اورغکای راج اندرا بغسو دري فاهغ دان قد هجرة ایت جوک دایغ علی دجادیکن راج مودا دان قد هجرة ایت جوک راج توه دان اورغکای راج اندرا بغسو کسیک قولغ مباوا باتن کوکت دان

سمايم دريو ايت سكيراً ۱۲ ادا له توجه تاهون لماڼ مځ بڼند ټون فندهله ټول كجهر نكري لام ټد هجره سربو سراتوس دوا ټوله دلاڼ تاهون كمدين درفد ايت اله جوهر اوله اورغ مځكابو ټد هجره سربو سراتس دوا ټوله سميلن تاهون مځ سلطان عبدالجليل شه دان تن نار وځس دكوالا ټاهغ مځ سلطان عبدالجليل شه ټون سمايم دترغكانو ادا له ستاهون لماڼ بڼندا سمايم ايت مځ بڼند ټون مځكلر سكل اورغ بسر ۲ دان منترې هلبالغ دان بيراف ټوله اورغ ماس ايت دسوره ټفگيل دري كلننن لالو دكلر لقسمان مځ ددالم انتارا ايت مځ اد سئورغ ۲ سودارا بڼندا برنام تن جينل دان سئورغ لاکي ټول سودارا بڼندا سايه تياد سبند برکلر ټدک مهراج اد برسما ۲ دان سئورغ لاکي سودارا بڼندا سايه جوک برنام تريني مځ دغن دتدديرکن الله سجنه وتعالی ملاکون قدره ارادتس اتس هبنا ايت مځ تيادله موقت سکلين يځاد دترغكانو دان درفد اورغ بسر ۲ سکلين دان منترې هلبالغ تله ايت مځ بڼند ټون براغکتله کځاهغ سمايم بڼند دكوالا دغن تياد براډ انتراڼ ايت شهدان مځ اورغکاي اندرا بشو ټون داتغ دري ملاک مېاوا سکل انق استرين ايت لالو دودق دكوالا ټاهغ سبرمول ادټون راج اندرا بشو ايت لالو اي ټرکي کترغكانو دان ندير الله سجان و تعالی مځ لقسمان نحوذا سکم ټون داتغ ملغکر کوالا ټاهغ ارکين مځ کوالا ټاهغ ټون اله اولهن مځ بڼند ټون مځک دوا برټرا دغن تن تاراغي بڼند ټون شهيدله ټد هجره سربو سراتس تيک ټوله نيک تاهون دان ټد ماس ايتوله ټترا بڼندا يځ لاکي دوا اورغ دباوا اوله لقسمان نحوذا سکم کريو کځد راج کچي مځ يايت سئورغ برنام راج سليمان دان سئورغ برنام راج عبدالرحمن دان ټرمفوان ټترا بڼندا دان يځلاکي ليم اورغ دان ټترا مرحوم يځ مځک دکايو انق ټترا سئورغ لاکي ۲ برنام راج محمد ارکين مځ توجه اورغ ټرمفوان سکلين دودفن کځد راج کچي ستله راج سليمان داتغ کريو مځ دودق کځد راج کچي.

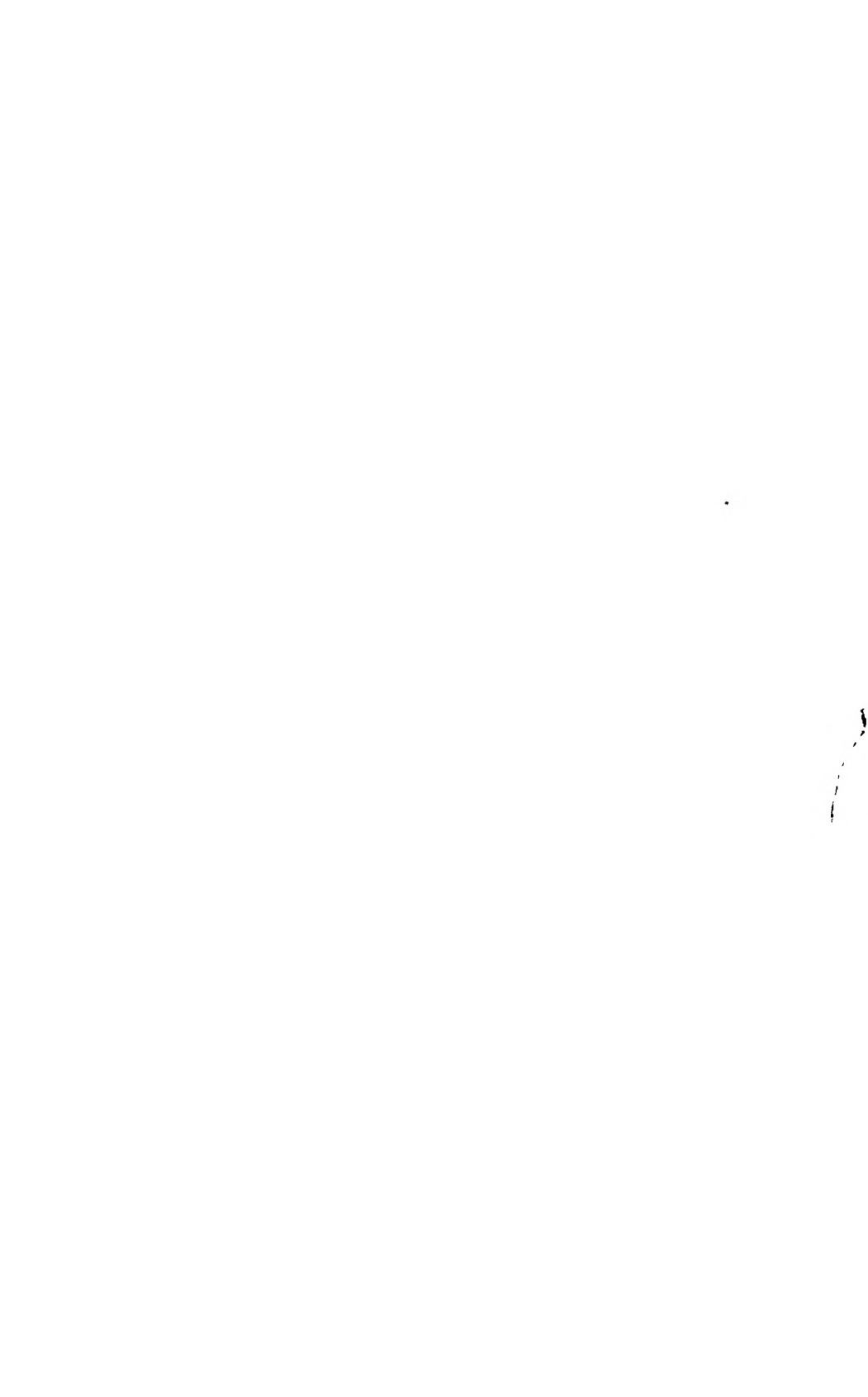
کلکين مځ ادا له لماڼ راج سليمان ددالم نكري رېو ايت انم تاهون لماڼ مځ دغن تقدیر الله تعالی مځ کلان جاي ټترا دان دا يځ ټراني سرت دا يځ منمځو ټون سرت سکل بوکيس داتغه کريو مځ دکلواري اوله راج کچي دان بيراف هاري برټرغ مځ راج کچي ټون اله اوله بوکيس ټد هجره سربو سراتوس تيک ټوله امقت تاهون دان ټد ماس ايتوله بايق انق ملايو ترتاوان اوله انق بوکيس ملاينکن سکل مريکثيت يځددالم استان يځ تياد ترتاوان دان ټد هجره ايت جوک راج سليمان دراجاکن اوله کلان جاي ټترا دان دا يځ منمځو دان دا يځ ټراني سرت دغن بوکيس سکلين شهدان مځ برکلرله بڼند سلطان بدرالعالَم شه دان دا يځ منمځو دجاديکن راج توه دان کلان جاي ټترا دکلر راج مودا برکلر سلطان علاءالدين شه تله ايت مځ تراورقه (?) راج کچي سوده برلاير کنکري قنح مځ سودارا کلان يځ مودا برنام دا يځ ټراني ايت دکهوينکن اوله بڼند

﴿حكايت نكري جوهر﴾

وبعدہ نستعين بالله على این حکايت دان تتکل ماس اله نكري جوهر اوله اورغ جمبي قد هجرت سريو دلائن فوله تيك تاهون شهدان مک سلطان عبدالجليل شه راج مودا سمايم دفاغ دان لقسمان تن عبدالجلیل دتیهکن کبتن مک لقسمان فون بربوت نكري دسوغي چارغ دسبوة اورغ ريو ستله ايت مک لقسمان فون ببراف فوله بمباثون کلغاکان کمدین درقد ایتو مک مگت مرحوم مودا ایت راج ابراهیم قد هجرة سريو دلائن فوله توجه تاهون کمدین درقد ایت مگت مرحوم بسر دفاغ قد هجرة سريو دلائن فوله تاهون کلکین مک لقسمان فرسیلاکن سلطان ابراهیم کنکری ريو دري فاهغ مک لالوله بکندا سلطان ابراهیم براغکت دان ماتي داتوء تمغکوغ دتنجوغ باتو دبو نه اوله لقسمان قد هجرة سريو دلائن فوله سمیلن تاهون مک سلطان ابراهیم فون سمايم دریو لالو مپورهکن لسقمان مهرغ جمبي مک قد ماس اینوله دبری کر نیا نام فذک راج کمدین درقد ایت مک سلطان ابراهیم فون مپورهکن فذک راج هیتم فرگی کسیک دان راج هیتم فون اله کمدین درقد ایت مک بکندا سلطان ابراهیم فون کمالیله کر حمة الله تعالی ددالم نكري ريو قد هجرة سريو سمیلن فوله لیم تاهون دان قد هجرة ایت جوک مک بکندا سلطان محمود کراجان دنکری ريو ستله ایت مک کلوارله فذک راج دري ريو فرگی کترغکانو لالو مگتله دنکری ترغکانو قد هجرة سريو سمیلن فوله سمیلن تاهون شهدان مک سلطان محمود فون مگت تر بونه دکوت تغکی قد هجرة سريو سراتوس سبلس تاهون کمدین درقد ایت مک دبو نه سري بیج وغس ستله ایت مک کراجانله سلطان عبدالجليل شه دمقام توحید قد هجرة ایت جوک.

سبرمول کات یغامقون چترا این اداله ستاهون لماث بکندا ایت ددالم کراجان شهدان مک بکندا فون قنده دري کوت لما کفنجور قد هجرة سريو سراتوس دوا بلس تاهون مک بکندا فون بروات استان تیک فوله دوا دفا فنجش دان هاتش درقد فاقن دان دندیش درقد فاقن برتولیس دان فنتون براوکیر دان برسندی دغن گادیغ دان تیغ بالین فون سکلینش براوکیر دان استان ابتقون تر بارک قد هجرة سريو سراتوس دوا فوله تاهون ستله ایت مک سلطان عبدالجليل فون قنده کنکری ريو دري فنجور قد هجرة سريو سراتوس دوا فوله ستاهون.

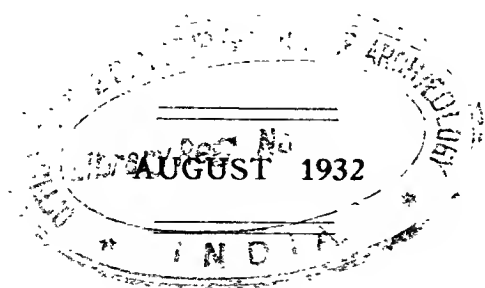
سبرمول کات یغامقون حکايت این قد ماس ایت بکندا سمايم ددالم ريو دان فد ماس ایتوله بابق ستروث درقد بوکیس منغاکو دان اورغ فنانی شهدان مک تیادله فقیر فنجکن حکایتش امت لنجوة فرکتانن دان اداله لماث بکند ایت

Vol. X.

Part II

Journal
of the
Malayan Branch
of the
Royal Asiatic Society

SINGAPORE
PRINTERS, LIMITED.
1932

CONTENTS

	Page
Malay text of <i>Tuhfat at Nafis</i>	1
Summary of contents by R. O. Winstedt, C.M.G., D.LITT. (Oxon.)	320

A Malay History of Riau and Johore.

By R. O. WINSTEDT, C.M.G., D.LITT.

Of this interesting and valuable chronicle, the *Tuhfat al-Nafis*, I know two copies only. Among the list of Malay MSS. bequeathed to the Royal Asiatic Society, London, by the late Sir W. E. Maxwell, K.C.M.G., is one copy, described by Dr. C. O. Blagden (J.RAS. 1899) as

"2. Tuhfat al-Nafis. A historical work, containing the history of certain Malay States down to modern times, including an account of the Royal Family of Selangor. By Raja 'Ali of Riau. MS. Fol. 228. 22 lines on a page. Dated A.H. 1307. Size 12¾ by 7¾."

The other is a MS. kindly lent to me by Tengku Fatimah binti Sultan Abubakar of Johore. It is a copy made in 1923 A.D. from an older MS. The name of the author is not stated.

The Maxwell MS. was copied in 1307 A.H. (1890 A.D.) at Klang by one Shamsu'd-din bin Imam Musa of Larut (? Perak), from an original dated Monday, 17 Rajab, 1282 A.H. Dr. Blagden has been good enough to collate certain test passages and finds that, except for those verbal improvements from which no Malay copyist can refrain, the Maxwell and Johore MSS. agree.

Who was Raja 'Ali of Riau? Almost certainly he was Raja 'Ali Haji bin Raja Ahmad (Engku Haji Tua) and so a grandson of the famous Raja Haji, who died in 1784 at Teluk Ketapang fighting the Dutch from Malacca. This Raja 'Ali al-Haji was the author of the *Salasilah Melayu dan Bugis* printed in Singapore (J.RASMB. 1926, pp. 339-381) a work identical in style with the present history and containing some of the same material. He wrote also in 1857 at the request of the Yang di-pertuan Muda of Riau a grammar *Bustanu'l-Katibin* which was lithographed at Riau and Singapore (Tijdschrift voor Ind. Taal-Land-en Volkenkunde DL XIX, p. 565 and van Ronkel's Catalogue of Malay MSS. in the Library of the Batavian Society pp. 460-1). It was to this scholar and historian that Temenggong Abubakar of Johore sent in 1868, asking if he could assume the title of Sultan.

On 3rd Shaaban 1282 (1865 A.D.) the author determined to write this history and named it the "Precious Gift." He recapitulates the history of the Singapore and Malacca rulers and the founding of Johore. When the Portuguese took Kopak, the Malays rescued 80 *meriam* and 300 *lela rentaka*. His account of the early rulers of Johore is vague and gives no new material. The brother of S.* Abdu'l-Jalil was Y. T. Muda and lived in Pahang. After Jambi took Johore but before the death of S. Abdu'l-Jalil

* S. = Sultan; R. = Raja; Y. T. = Yam tuan; T. = Tengku.

(1088 A.H.) this Y. T. Muda died in Pahang (1087 A.H. = 1676 A.D.): his son was S. Ibrahim. Bendahara Tun Habib (or Habab) died on Thursday 7th Muharram 1109 A.H. (the year *dal*). His son became S. Abdu'l-Jalil on Thursday 8th Rabiul-awal 1111 A.H.

There follow 31 pages of genealogies, of which those of main interest are given below (Tables I, II and III). Next are described the madness and murder of S. Mahmud at Kota Tinggi in language almost identical with Wilkinson's quotation in JRASMB 1931, p. 29. The Sultan cast his spear and killed his murderer, Megat Sri Rama. The murder had the consent of the Bendahara, Temenggong and Indra Bongsu.* It gives the story of the apocryphal posthumous child (Tuan Bujang = Si Buyong = R. Abdullah = R. Kechil). The ex-Bendahara, now S. Abdu'l-Jalil, built a palace at Panchor, which was burnt. He removed to Riau. His brother Indra Bongsu was made Y. T. Muda and fought in Batu Bahara, Deli (1122 A.H. = 1710 A.D.) and Indragiri (1126) and then settled at Makam Tauhid. The Temenggong attacked Linggi (1128). When R. Kechil had grown up, he became a soldier of fortune in Sumatra and getting a seal and the title of R. Kechil from Y. T. Sakti of Minangkabau, he ruled Bengkalis and then attacked Johore. He bribed the chiefs (*Batin Jenang*) of the Sea Gypsies (*rayat*) not to announce the approach of his fleet. His grandfather the Laksamana espoused his cause. The Y. T. Muda was playing chess when R. Kechil arrived at Pengkalān Rama: seeing Johore was lost he slew his wife and was killed fighting. S. Abdu'l-Jalil surrendered and was treated as Bendahara again. R. Kechil is betrothed to his elder daughter, T. Tengah, but seeing her younger sister, T. Kamariah, at a feast insists on marrying her. Upu Daeng Parani arrives on a visit and

*Note—Inaccurate as to dates, Begbie yet has a useful note on the Lingga (or Johore) constitution "The Kings of Johore always had from the year of the Hegira 1173 or A.D. 1761-62, up to the decease of Sulthān Mahmūd Shah in A.D. 1810, eight Ministers, or Councillors of State, four of whom were legitimate descendants of the ancient Malay dynasty. These four were as follows: the Bandharra of Pahang, the Tamoongong of Johore, the Rajah Indrabongsoo, and the Lacsamana or Admiral. The two first resided in, and governed, those countries: whence they derived their titles; whilst the two last had no permanent place of abode, as they were obliged to accompany the Sulthān whithersoever he went. The other four Councillors were either princes or nobles of the Buggises, and had the following style; the first was denominated the Iang de Pertuan Moodah, or the Viceroy of Johore, and resided at Pulo Pinigad (= Penyengat), administering the affairs of the island of Bintang; the second, termed Rajah Toowa, had no fixed residence; the third or Dattoo Soliwatang, resided in Lingga, and the fourth, called Dattoo Panggawa, abode with the Vice-roy in Pulo Pinigad." (*The Malayan Peninsula*, Madras, 1834, pp. 286-7). A Johore MS. of 1868, quoting Raja Haji Ali, states that Raja Indrabongso could become Temenggong and Bendahara and had many other titles such as Sri Nara 'diraja, Sri Amar Perbangsa, Sri Maharaja, Sri Paduka Raja, Penghulu Bendahari, Paduka Maharaja.

weds T. Tengah and promises to wipe away her shame in return for the title of Y. T. Muda. He retires to Siantan to prepare ships and *juak-juak*, *penggawa* and *anderiguru*. Daeng Parani goes to Matan and helps S. Muhammad Zainu'd-din. Now T. Kamariah had left R. Kechil's house and refused to return. R. Kechil therefore attacked S. Abdu'l-Jalil who had built a fort at Seluyut and defeated him. The Malay rajas fled some to Malacca, some with S. Abdu'l-Jalil to Trengganu. Three years later the Sultan started a settlement at Kuala Pahang whither came R. Indra Bongsu from Malacca. R. Kechil had left Johore as accursed and moved to Riau. He sent Nakhoda Sekam to fetch S. Abdu'l-Jalil to Riau but later despatched Si-Mas Radin to tell the Nakhoda to kill the Sultan, who was butchered while praying on his ship. T. Tengah seized a sword and attacked the murderers. The Sultan is buried at Teluk Kandang, Kuala Pahang. The royal ladies were taken to Riau. R. Sulaiman sends a letter to the Bugis at Matan to come and avenge his father. The chain-clad Bugis with blunderbusses (*terakul pemburas*) defeat R. Kechil's cannons and swords at Pulau Pengujan (1134 A. H. = 1721 A.D.). He flees to Pulau Bayan and thence to Penyengat and finally to Lingga. The battle took two days only. The Bugis go to Selangor, which was full of rich Bugis traders, and R. Sulaiman sails to Bendahara Peko' in Pahang for reinforcements. In their absence R. Kechil captures Riau.

Now Selangor Bugis built a fish-trap off Kuala Linggi. The Penghulu of Linggi, an adherent of R. Kechil, first demands tribute and then chops up the trap and sends it to Klana Jaya Putra in Selangor. Then ensues the campaign described with the same detail as a battle off "Lingga" on p. 354 JRASMB, 1926. R. Kechil flees from Linggi to Siak. The Linggi folk become staunch adherents of the Bugis thenceforth. The Bugis attack on Riau is described as on p. 355 *ib.* R. Sulaiman is proclaimed Sultan Sulaiman Badr-al-'Alam Shah and by the advice of Bendahara Sri Mahara'ja Tun Abbas the Bugis Leader Upu Klana Jaya Putra is created Y. T. Muda and the Bugis chiefs marry S. Sulaiman's female relatives as on p. 355 *ib.*:—Tun Kechil was a daughter of Marhum Muda Mangkat di-Kayu Anak (قاي). The Y. T. Muda goes to Perpat Sa-ratus and marries 'Che Ayu the (unbedded) widow of S. Mahmud of Kota Tinggi. The MS. then follows the last two paras. of p. 357 *ib.* and the top of p. 358, and describes the second Kedah campaign in which R. Kechil takes part (pp. 360–2 *ib.*). R. Kechil attacks Riau from 19th Shaaban 1136 until 20th Dzul-hijjah, but peace is made and he meets his wife. In 1138 A.H. S. Khalifatu'llah Muhammad Shah came down to Kampar and made a treaty between the Bugis and the Minangkabaus of Pasisir Laut. R. Kechil went to Riau, fetched his wife T. Kamariah and swore friendship in the mosque only to

break his oath attack Riau and incur defeat. R. Tua goes to Trengganu to instal Zainal-Abidin as Sultan. Then follows a shorter account of events at Mempawah (pp. 370-378 *ib.*). In 1143 the Y. T. Muda sails to Selangor, fights D. Matekko and drives him to Siak. In 1144 R. Kechil brings to Riau D. Matekko to ask for pardon and—in vain—for his wife. A year later S. Zainal-Abidin of Trengganu dies and in 1147 A.H. R. Tua, D. Menempo'. A year later S. Sulaiman sails to Siantan and the Y. T. Muda to Selangor. In 1148 both visit Ungar, Buru, Kerimun, Duri. The Bendahara Tun Abbas goes raving mad. R. Kechil fails in an attack on Riau. On Friday 20th Rabi'u'l-awal, 1148 (1735 A.D.), S. Sulaiman sailed for Pahang and Trengganu and built a wall round his father's tomb at Kuala Pahang. R. Indra Bongsu (brother of the Y. T. Muda) and D. Kemboja invite him back from Trengganu to Riau. R. Ibrahim is circumcised. A Haji from Rembau reports that R. Kechil is attacking Riau again but it is his son, R. Alam with D. Matekko and R. Mas (p. 381 *ib.*). After their defeat the Y. T. Muda gives Tun Abdullah the title of R. Tua (he dies on Thursday 14th Muharram, 1150 = 1737 A.D.). The Y. T. Muda marries his daughter R. Bulang to Y. T. Raja Kechil, son of the deceased S. Zainal-Abidin of Trengganu (Friday 1st Muharram 1152). The two sons of R. Kechil, *i.e.* R. 'Alam and R. Mahmud (R. Buang) fight for the throne of Siak. T. Kamariah dies and R. Kechil goes mad and sleeps beside her grave. He dies and first R. Mahmud and then R. 'Alam and then R. Mahmud gets the throne of Siak. R. Mahmud and D. Matekko fled once to Muar but were driven out by S. Sulaiman and the Y. T. Muda, aided by Tun Ibrahim, Tun Sulong Muda, Tun Abdul-Maiid, Tun Pasang, Tun Abdul-Jamal and Tun Hassan (1153 = 1740 A.D.). In the same year Tun Dalam, Y. T. Raja Kechil, is made Sultan of Trengganu (Monday 10th Dzu'l-hijjah) and Long Pandak is made Sri Maharaja. The Y. T. Muda, D. Chela, takes his consort T. Puan Mandak to visit Selangor. Later he helps in the war between Selangor and Perak. He it was who first got gambir from Sumatra for Chinese to plant in Riau, so that Riau became very prosperous. He dies on Wednesday 17th Rabi'u'l-akhir, 1158. After going to Selangor and consulting his relatives there, D. Kemboja accepts on Monday 11th Rabi'u'l-awal. 1161, the office of Y. T. Muda and R. Haji is created Klana. R. 'Alam ousted from Siak tries to found a kingdom on Pulau Siantan. S. Sulaiman and Tun Dalam, Sultan of Trengganu, go to drive him out, not accepting the advice of the Y. T. Muda, D. Kemboja, to await Bugis fighters from Selangor. S. Sulaiman invests Siantan in vain for five months. At last the Y. T. Muda and the Selangor Bugis arrive and drive R. 'Alam to Matan, defeating his forces. On Thursday 17th Dzu'l-hijjah 1163 the Y. T. Muda returns to Riau and on Wednesday 11th Rabi'u'l-akhir 1164 S. Sulaiman returns.

Owing to the continued intrigue of Tun Dalam, Sultan of Trengganu, and the Malay faction, the Y. T. Muda (D. Kemboja)

leaves Riau and goes to Linggi. When Tun Dalam sends for a Dutch warship to remove Raja Haji and his two sisters, R. Haji prepares to fight. Peace is patched up and the Sultan of Trengganu and R. Haji sail to Linggi to fetch back the Y. T. Muda. They call at Malacca where the Sultan of Trengganu tells the Governor that S. Sulaiman wants the Dutch to attack Linggi and arrest R. Haji. The Y. T. Muda hears of the plot and sends the Raja of Selangor to Tanjong Kling to bring R. Haji to Linggi. The Dutch drive the Bugis out of Linggi, while their Trengganu allies remain in the boats. R. Haji is wounded in the thigh by a bayonet. The Bugis retire to Rembau. R. 'Alam of Siak, whose wife D. Khatijah was a sister of D. Kemboja (the Y. T. Muda of Riau), had now returned from Matan to Batu Bara and from there he brings forces to help his brother-in-law. The MS. then follows the *Hikayat Negeri Johor* in describing the fighting in Malacca. Tun Dalam, Sultan of Trengganu, had fled to Riau and telling S. Sulaiman nothing about the defeat at Linggi tried to get him and all the Malays to sail to Trengganu. S. Sulaiman hears of the defeat at Linggi and is furious with Tun Dalam: his son, Abdu'l-Jalil, Raja di-Baroh, wants to fight Tun Dalam. Tun Dalam flees with many Malays to Trengganu.

The Dutch Governor invites S. Sulaiman and the Raja of Selangor to Malacca to discuss matters. The Y. T. Muda could not go as he was at Pedas marrying his daughter Raja Perak to Raja Haji. The Dutch claim 73457 dollars being the cost of the Linggi expedition. On 1st Ramthan 1166 A.H. a treaty is made between the Dutch and Y. T. Muda. R. Haji fetches all the Bugis, driven by Tun Dalam to Reteh, back to Riau. Riau is so empty and poor since the Bugis left that S. Sulaiman sends Raja di-Baroh Abdu'l-Jalil to fetch the Y. T. Muda from Linggi. He does not meet R. Haji on his way so that R. Haji enters Riau under the Malay guns and demands observance of the *adat* of Marhum di-Sungai Baru not of Marhum di-Kota. Meanwhile Raja di-Baroh meets the Selangor fleet at Ungar and together they return to Riau where amity is sworn between Malays and Bugis. The Raja of Selangor, R. Haji and Raja di-Baroh go to fetch back the Y. T. Muda from Pedas. Visiting Selangor first, the Raja di-Baroh falls sick. In Riau S. Sulaiman dies (20th August 1760, Netscher). Soon after hearing the news Raja di-Baroh dies also (January 1761 *ib.*). His wife R. Puteh after bearing a son R. Mahmud dies for sorrow at her husband's death. Her elder son, R. Ahmad aged 8, is proclaimed Sultan. The Y. T. Muda builds a palace at Pengkalan Rama. R. Haji is made Engku Klana. He goes to Lingga and orders all the Megats there to prepare for any visits of the Y. T. Muda. R. Haji is invited to Jambi to marry the Sultan's daughter, T. Ratu Mas, and receives the title Pengiran Suta Wijaya. Next he helps the Sultan of Indragiri against a Minangkabau invader and marries his daughter

R. Halimah. Then he defeats a Minangkabau *Keramat*, Dato' Malaikat, who tries to rule Danai, Buru, Kerimun, Ungar, and has him executed at Riau. The Y. T. Muda pays Riau's debt to Malacca out of the sale of opium. S. Ahmad dies and the Y. T. Muda has the deceased's younger brother R. Mahmud chosen Sultan by force, his armed Bugis overawing the Bendahara, Temenggong and other Malays. He wins to his side Daeng Kechil, Daeng Chela' and Engku Muda because they are children of the Temenggong by Raja Maimunah daughter of the Bugis Daing Parani. Raja Ismail, a dispossessed claimant to the Siak throne, urged on by the Malays of Riau, Trengganu and Pahang prepares to attack Riau but the Y. T. Muda of Riau, hearing of the plot, banishes the Malay Raja Tua, removes all the big guns from Riau to Pulau Bayan under a Bugis guard and defeats R. Ismail at sea off Singapore and Tanah Merah. Taking R. Endut and R. Usoh to Selangor, a Riau ship is wrecked on Batu Musang near Malacca and, left stranded there, is taken to Malacca and her contents are removed. R. Haji sails to Malacca and gets compensation from the Dutch. Then he sails to Selangor and marries D. Kemboja's son R. Ali to T. Besar Penuha daughter of the Raja of Selangor. He takes Raja Ibrahima another daughter, back to Riau to wed R. Andak, another son of the Y. T. Muda. The Sultan of Perak creates the Raja of Selangor Sultan Salehu'd-din. Accompanied by To Engku Mangku Putra, To Engku Long Putra, T. Ngah (father of T. Ahmad), T. Bunga Putra, T. Klana Chik Onok, the Y. T. of Kedah takes his son R. Abdullah to marry T. Besar, the daughter of the Sultan of Selangor.

R. Ismail of Siak helps the Sultan of Palembang attack Mempawah 1167 A.H. Having murdered its chief Dewa Perkasa, R. Ismail raids Siantan and sails on to Trengganu where he marries a daughter of the ruler and helps to win three campaigns against Kelantan.

R. Haji and the Sultan of Selangor decide to demand the 12 *bahara* of dollars still owing by Kedah for the help Daeng Parani and the other Bugis Upus formerly rendered. On the way at Pangkor R. Haji has a son R. Jaafar (or R. Laut) born. Kedah refuses the demand for payment. R. Haji captures Bentangau fort and worsts Kedah. At Bernam he arranges the marriages mentioned in the *Hikayat Negeri Johor*.

R. Haji next sails for Pontianak to help Sharif Abdu'r-Rahman bin Sayid al-Sharif al-Habib Husain al-Kadri Jamal-allil (who had married a daughter of Upu Daeng Menambun) in a campaign against Sanggau. On the way he has born to him a son R. Idris. He makes the Sharif Sultan of Pontianak.

Hearing of the death of Daeng Kemboja-Marhum-Janggut- (1777 A.D. Netscher) the Y. T. Muda of Riau, R. Haji sails to Pahang. At the time when Daeng Kemboja fought the sea-fight at

Singapore (1764 A.D. *ib.*) Tun Hassan had been Bendahara—formerly he was Indra Bongsu. Now Tun Abdu'l-Majid was Bendahara and creates R. Haji, Y. T. Muda. S. Mahmud, accompanied by the son of Marhum Janggut, R. Abdu'l-Samad, sails to Pahang to welcome him. In Pahang a son is born to R. Haji and named R. Pahang. In Riau a son R. Ahmad is born (1193 A.H.). Riau becomes very prosperous. A pikul of gambir could be bought for one جكتون and sold for 8 or 10 in Java; Javanese rice fetched 3 Bengal *rupiah* a *pikul*; a *kati* of silk cost 5 *suku*; a *pikul* of lac (*embalau*) 3 *rial* and woven silk cloth of Siantan 3 *rial* a piece, silk trousers 5 *rial* and Siamese rice \$10 a *koyan*. There were 50 to 90,000 Malays at Riau, 8,000 Bugis at S. Timun and 2,000 elsewhere. There were 600 rajas and 80 chiefs (*Orang Kaya*) and merchants. European chintz, broad-cloth (*sakhlut*), white cloth, satin (اطلس) and *batik* kerchiefs were dear. The Malays were still jealous of the Bugis and some under T. Fatimah went to Trengganu. According to the chronicle of Engku Busu of Dungun the Malays yearly appealed to the Dutch and to the East India Company to attack Riau.

R. Ismail of Siak marries his daughter T. Kamariah to a Sayid of the Sakaf family (سقاف) and creates him Tuan Besar. They raid and worst Siak. R. Ismail becomes Y. T. Besar and R. Muhammad Ali is degraded to be Y. T. Muda of Siak and goes temporarily mad. Y. T. Ismail dies and is called Marhum Mangkat di-Balai. He is succeeded by his son, S. Yahya Shah.

Soon after R. Haji becomes Y. T. Muda, S. Salehu'd-din of Selangor dies. R. Haji makes the deceased's son R. Ibrahim Sultan and his younger son R. Nala Y. T. Muda of Selangor. R. Haji quarrels with the Dutch at Malacca over prize-money for an enemy ship (Dutch records tell us it was an English ship the *Betsy* commanded by Captain Robert Geddes and bound for China with 1154 chests of opium) captured on his information at Riau. Another account says that the Sultan of Trengganu gave Captain Geddes a Chinese girl convert to Islam, called Jamilah, as an inducement to go to Riau and create trouble with a French ship there so that (France's ally) the Dutch should become unpopular at Riau. A Dutch fleet under Pieter Jacob van Braam or according to another account Heer Abo blockades Riau. According to the account of a Bugis 'Che Sumpu' who had then just grown up—*baharu lekat keris*—, he was one of a crew that rowed R. Haji from vessel to vessel to direct operations and if any of the crew ducked when a shot passed the boat R. Haji struck him with a rattan. At last the Dutch took the fort on Pulau Penyengat in heavy rain and chased the Siantan men, its defenders, with a pack of dogs and shot them all. After 9 or 11 months both

parties tried to negotiate but failed because the Dutch wanted to bring a warship up the river. Later the Bugis fired a shot that blew up a Dutch ship مالک سورفائر (? *Malacca's Welvaren*) killing 500 or 800 men and a Commissary.

S. Ibrahim of Selangor and Y. T. Muda Raja Nala got the Penghulu of the four Rembau tribes and the Penghulu of the four Pedas tribes to join in an attack on Malacca. They build forts at S. Baharu and Batang Tiga. The Dutch fleet returns to Malacca. The Sultan of Selangor sails to Riau and invites R. Haji to attack Malacca. S. Mahmud sails as far as Muar and stays there. R. Haji entrenches himself at Teluk Ketapang, Tanjong Palas and amuses his followers with dances (*joget dan tandak*). The Dutch are driven back into Malacca fort. Reinforcements arrive from Batavia and S. Muhammad Ali of Siak is bribed to help the Dutch. The Sultan of Selangor goes to Rembau to marry. The Dutch surprise Teluk Ketapang fort from Pernu. In vain the Bugis sally forth and charge, one sick chief on horseback. R. Haji stands with a *badik* in one hand and a Guide to Grace (دلائل الخیراء) in the other. His followers embrace him. He is shot down. The Dutch bury him with royal honours in the Fort (*Kota*) "behind the Company's fort" (*kubu*) and later let his son remove him to Riau for burial on the southern hill of Bukit Penyengat:—he was to have been taken to Batavia but the ship was struck by lightning. His people are allowed to flee to Muar, whence they and S. Mahmud return to Riau.

The Dutch helped by Y. T. Muhammad Ali of Siak and his *saudara* (? son-in-law) Sayid Ali attack Selangor (1784 A.D. Netscher):—the Y. T. was angry because T. Embong had been taken by Sayid Jaafar of Selangor as his wife. The Sultan of Selangor flees to Bernam and thence to Pahang: the T. Empuan and Arong Temujong and his wife flee on foot to Perak. The Y. T. of Siak steals all the property he can and sails back to Siak, leaving Sayid Ali as Y. T. of Selangor.

The Bugis by force appoint R. Ali Y. T. Muda of Riau but a Dutch fleet comes to attack Riau. The R. Tua, Enche Andak, a Bugis by birth, sides with the Malays. The Y. T. Muda and all the Bugis go to Sukadana. The Dutch make a treaty with Riau with 26 sections and 3 supplementary sections. No Bugis are to be given State office in Riau. It was signed on board the Utrecht.

بران¹ Ruhdé became the first factor (*pitor*) at Riau.

Aided by Pahang, the Sultan of Selangor came from *ulu* Pahang to *ulu* Selangor and so down to the estuary and Pematang from Tiram Burok. Sayid Ali flees to Siak. Selangor captures the Dutch fort. For 11 months two Dutch ships blockade the mouth of the Selangor. Then Selangor makes a treaty with the Dutch.

S. Mahmud invites the ruler of Tempasok and his Lanun fighters to oust the Dutch from Riau. This they do. But knowing that the Dutch will retaliate, S. Mahmud sails to Lingga with 200 boats, the Bendahara's followers sail to Pahang in 150 boats and others to Bulang and Trengganu. Only the Chinese are left in Riau when the Dutch return. The sea swarms with pirates. In 1206 S. Mahmud goes to Trengganu and asks the Sultan to make his peace with the Dutch.

R. Yahya, son of R. Ismail, was Y. T. Besar of Siak. R. Muhammad Ali was now the old Raja. His son-in-law Sayid Ali was a pirate who sacked Singgora and threatened Trengganu (1790 *ib.*). The Sultan of Trengganu asked help from an English sea-captain whose ship was awaiting tin-ore. The captain laughed and replied "We'll finish him in three hours. Our guns are bigger." In spite of the rudeness of a Trengganu raja to Sayid Ali, he met the Sultan peacefully and sailed away. While S. Mahmud went to Pahang, the Sultan of Trengganu sent to Riau asking the Dutch to make peace with S. Mahmud. The reply was so rude that he did not read it in public but only before his relatives—his son T. Busu (whose mother was T. Tengah), T. Lahad, T. Said, T. Wok. S. Mahmud returns to Lingga. The discovery of tin at Singkep brings prosperity in spite of pirates. He sends R. Jaafar, son of R. Haji, to attack Indragiri, whose old Raja is R. Jaafar's father-in-law.

The Sultan of Pontianak and the Dutch drive R. Ali from Sukadana: he settles on Siantar.

The English take over Malacca and in 1208 (1795 A.D.) English and Dutch recognize S. Mahmud. S. Mahmud leaves Engku Muda, son of the Dato' Temenggong and Raja Maimunah in charge of Riau, as there is no Y. T. Muda. Raja 'Ali moves from Siantan to Langat and then to Muar. The Sultan of Selangor goes to Lingga and marries T. Tengah, a daughter of R. Haji (of Teluk Ketapang). A Perak embassy comes, offering the throne of Perak to him—and so offending the Bugis. Two years the Sultan of Selangor remains at Lingga but fails to reconcile Bugis and Malays or to get R. 'Ali accepted as Y. T. Muda. He returns to attack Perak. R. Jaafar (son of R. Haji), R. Idris, R. Ahmad, accompany the Sultan, as also his own sons R. Muhammad, R. Ismail and R. Abdullah and also R. Hassan son of the Y. T. Muda of Selangor who died in Acheh. Selangor defeats Perak. The Sultan gives Klang to R. Jaafar where he and his brothers get revenue from tin. The Y. T. Muda 'Ali (son of Marhum Janggut) goes from Muar to Riau. He and Engku Muda fight and Engku Muda (nephew of Marhum Janggut) retires to Bulang where a Temenggong of Johore is buried. S. Mahmud pacifies them (1803 *ib.*) and marries R. Hamidah, daughter of the famous R. Haji.

On the death of Y. T. Muhammad 'Ali of Siak, Sayid 'Ali

wrests Siak from the Y. T. Besar R. Bijaya or Yahya and the Y. T. Muda, a son of the deceased. T. Yahya flees to Lingga and thence to Trengganu where he dies mad at Dungun. His flight to Lingga was just before the quarrel between Y. T. Muda 'Ali and Engku Muda. Y. T. Sayid 'Ali comes to Riau (and is fired on by a British Man-of-war) and marries T. Mandak, daughter of Engku Besar Raja Siti and Engku Keraing Telibak.

S. Mahmud builds a palace on Pulau Penyengat for T. Hamidah and her family and gives them the revenue of Riau. The Y. T. Muda lives on Pulau Bayan and and studies the *tarikat* Khalwatiah (Sammaniah) *خلواتيه بآيت سمانيه* from Shaikh Abdu'l-Ghafur. Y. T. Muda 'Ali dies of a carbuncle (*paipa, sakit raja*) and S. Mahmud sends to Klang for R. Jaafar to become Y. T. Muda with the style S. Alaedin Riayat Shah (1221)—he marries R. Lebar, daughter of his predecessor. A Minangkabau, Lebai Kamat, came to Lingga and avowed himself to be God and promulgated other false doctrines. He and his pupils had their heads shaved as a punishment. He went to Lampong but returned to Lingga announcing that he was the reincarnation of R. Haji. S. Mahmud ordered his execution but he fled to Indragiri whence he was decoyed back to Riau and beheaded. On Monday 18th Zu'l-Hijjah 1226 S. Mahmud dies, crying to the Y. T. Muda "Komeng, Jaafar! Komeng, Jaafar," meaning that his son Abdu'r-Rahman, nicknamed Komeng, should succeed. R. Abdu'r-Rahman becomes Sultan of Lingga. After the funeral the elder son R. Hussain arrives from Riau and having paid his respects to his brother returns to Riau where he stays with the Y. T. Muda and Temenggong Abdu'r-Rahman.

Sultan Abdu'r-Rahman was pious, dressed as an Arab on Fridays, read the Quran at his father's grave, had a fine voice and liked to act as muezzin, and wept at the recital of the *khutbah*. By his wife Raja Anitah (daughter of Raja Sulaiman) he had a son Tengku Besar Muhammad—born in the reign of S. Mahmud.

The Yam Tuan Muda in Riau was R. Jaafar who lived with his younger brothers R. Idris and R. Ahmad, his 'son' R. Hussain (*brother* of S. Abdu'r-Rahman) and his 'son' Temenggong Abdu'r-Rahman. R. Idris lived at Sengkarang: the rest all lived at Pulau Penyengat. The Yam Tuan Muda also was pious but had 'white' friends in Malacca as well as Arab friends. He sent 4 or 5 youths to Malacca to learn music and he had soldiers who were uniformed and equipped by his European friends. He made handsome creeses and *badik*, which were sent as presents to Pontianak, Pahang, Kedah. In his time Keraing Chendrapuli came and lived in Riau (with Keraing Telibak)—he quarrelled with R. Idris over the control of Chinese and finally left Riau.

Major William Farquhar came from Malacca and sent his port-officer كرنكي, son-in-law of Adrian Koek, to say he was sailing to Pontianak. At Pontianak he met a Dutch war fleet, so could only despatch a letter ashore to the Sultan. He sailed back to Lingga where he informed S. Abdu'r-Rahman that perhaps the Dutch were coming to take Lingga and Riau. The Sultan referred him to the Yam Tuan Muda. Farquhar told the Yam Tuan Muda that England had given Riau to the Malays in the time of S. Mahmud and would defend them against Dutch aggression: he bestowed rich presents of guns and velvet on the Yam Tuan. The Malays prepared to fight the Dutch, whereupon Adrian Koek came from Malacca and persuaded the Malays that the Dutch had no intention of seizing Riau or Lingga. A Dutch fleet under Wolterbeck

(والتر بيك) with Captain Elout as Commissary arrived at Riau and a treaty was made between the Dutch on the one part and the Yam Tuan Muda and the Temenggong of Johore on the other.

Captain كونس (? Köningsdorffer) was left as Resident at Riau. Then Major Farquhar returned and upbraided the Yam Tuan Muda who replied that he had not sought English help as the Dutch had used no force. Farquhar (or his interpreter) next saw Tengku Long, the elder brother of S. Abdulrahman, and the Temenggong. As he left for Malacca, Farquhar took a ring from his finger and gave it to the Yam Tuan Muda. Farquhar returned to hand back Malacca to the Dutch. The Temenggong sailed to Singapore "in accordance with old custom." Farquhar soon joined him and they awaited the arrival of Raffles from Penang. Raffles got the Temenggong to send Engku Embong immediately to Riau to fetch Tengku Long. He was to act secretly for fear the Dutch made the Yam Tuan Muda hold Tengku Long. Tengku Long pretended he was going to fish, reached Singapore and was installed as S. Hussain. The families of the new ruler and of the Temenggong moved from their "palaces" at Riau to Singapore. The Dutch opened a customs-station (*pêbean*) at Tanjong Pinang. The Yam Tuan Muda left his 'elder brother' Muhammad Zin al-Kudsi in charge of Riau while he went to Lingga for the circumcision of the son of T. Besar Muhammad (and grandson of the Sultan) along with his own son R. Mahmud, Engku Wok Sayid Ahmad (son of Sayid Muhammad Zin al-Kudsi), Raja Ali (son of R. Ahmad and nephew of the Yam Tuan Muda) and Che Wan Abdu'r-Rahman, son of Wan Embong. Now at Tanjong Pinang Arong Bilawa

(بيلو), head of the Bugis, had got Nakhoda Medong to divorce his wife Raja Fatimah and then married her with a festival that led to the discharge of cannon at night and the alarm of the Dutch Resident who summoned the bridegroom to his fort. Instead came Daeng Renggi and others wearing creeses. They were

ordered to discard the creeses and enter. A fight arose and Raja Renggi was killed. The Dutch send two warships from Malacca and Arong Bilawa and the Bugis flee and settle in Singapore. Sultan Hussain of Singapore sends his son during the hostilities to fetch the Engku Puteri to Singapore but she remains at Riau. The Yam Tuan Muda Raja Jaafar returns to Riau, works with the Dutch and arranges for the installation of S. Abdu'r-Rahman with the Johor regalia (*serta hendak kerajaan dan kebesaran Johor*) which were in the hands of *kakanda* Engku Puteri, because "according to old custom; *jika tiada kerajaan Johor itu, belum-lah lagi sah dan dzahir-nya nama Raja Johor itu.*"

In 1236 A.H. (1821 A.D.) S. Abdu'r-Rahman sailed with his son T. Besar to Pahang whence the Dato' Bendahara Tun Ali escorted him to Trengganu:—R. Ahmad, a son of the Yam Tuan Muda accompanied the Sultan. The Sultan married a *saudara* of the Sultan of Trengganu, who shortly afterwards died: his son, the T. Besar Muhammad married T. Teh a daughter of the same ruler, who bore him a son R. Mahmud.

In 1238 A.H. the Yam Tuan Muda sent Engku Sayid Muhammad Zin al-Kudsi and his own *saudara* R. Ahmad and his own son R. Jumaat and others as ambassadors to Governor-General Baron van der Capellen at Batavia. They were greeted by the Shahbandar and Sayid Hassan Habshi, then Mayor of Batavia, and taken in carriages whose coachmen wore lace caps (*songkok pascmen*) to a house in Kampong *كروكوت*. After three days a young Dutchman Angelbeek took them before the Governor-General where their letters were read while cannons boomed in the distance. On Sunday they went again and talked through an interpreter Heer Roorda (*رودا*) and sat down (about 80 persons) to a curry tiffin. General de Koek (*دكوق*) a stout handsome man was present with his pretty little wife. The wife of the Governor-General was stout. After lunch they walked in the garden and were given cigars:—*pelayan membawa bekas perak yang bercheranggah sa-olah-olah pokok kayu: maka terjagak-lah pada sa-genap dahan-nya itu cherutu.* At 5 p.m. the party broke up. The Governor-General got into his carriage and four:—*ada pula Belanda dua orang yang bermisai dan berjanggut terlalu ramus memakai baju lamina saperti rupa perak berkuda puteh sapasang dan menghumus pedang-nya*—these were outriders. Another night they were invited to a cave-like room to see a comedy. After three months many of the party were ill with fever and colic and some died. There were not enough left to man the boats. The Governor-General gave Raja Ahmad \$1,000 for a boat he had bought for \$400; and he sent back Engku Sayid later in a warship,

the *Dolphin*.

Timmerman Thyssen, Governor of Malacca came to the Yam Tuan Muda and took the Johor regalia from Engku Puteri away to Malacca. Raja Ahmad is sent again as an ambassador to Batavia and to buy a ship to fetch S. Abdu'r-Rahman Shah from Trengganu. He buys one for 9,000 *rupiah* but falls very sick. He recovers. And the Dutch send the Yam Tuan Muda to Trengganu in a fighting ketch named *ورستیک*; its colonel was

فرهوفن دمان هوستیر and its three officers *فارفیر* she had a crew of 120 Dutchmen and 30 Javanese. The Tengku Besar, son of S. Abdu'r-Rahman, sails out to meet them and is greeted with a salute but as he boards the ketch coatless he gets no salute on his return. The Yam Tuan Muda and Tun 'Ali the Bendahara, take back to Riau the Sultan and his son the Tengku Besar, whose wife Tengku Teh had 40 days earlier born him a son, R. Mahmud. At Riau they are greeted by the royal sons of the Yam Tuan Muda, Raja Abdu'r-Rahman and R. 'Ali and by the port officer *بورکان*. A Dutch *Raja Laut*, who had come from Batavia, handed the sword and sash (*sayap sandang*) of the regalia to S. Abdu'r-Rahman, who is duly installed and soon returns to Lingga. Dato' Abdullah Shahbandar hoists the Sultan's flag in Johore, where the Y. T. Selat, S. Hussain, and Temenggong Abdu'r-Rahman carry on the government as in the old days. Engku Sayid Muhammad Zin al-Kudsi (= the Holy) is sent to Batavia (taking the headman of the *rayat*) to discuss the suppression of piracy and the loss of the Sultan's Peninsular States under English rule. He returns but a young Heer Angelbeek (who dies soon afterwards) comes to Riau and says that all land to the left of the East Indiamen's course to China has by treaty been recognised as under England. Now although the Y. T. Selat was a relation and Temenggong Abdu'r-Rahman (on the Bugis side) was a second cousin (*anak saudara dua pupu*) to the Y. T. Muda, R. Jaafar, at Riau as well as *menantu saudara-nya*, yet they persisted in opening mines at the Karimun Islands outside their sphere and in *فتنأ فتنأ سرام ریغی دایوغ کاله*.

R. Ahmad, brother of R. Jaafar the Y. T. Muda, decides to go on the *hajj* after his illness. He takes his son, R. 'Ali, and his son-in-law Sayid Abdullah Engku Ngah, son of Sayid Muhammad Zin al-Kudsi and sails first to Semarang and thence to Japara (where he buys—needlessly as it happens—a coffin for his very sick son R. 'Ali) and so to Juana. Then he returned to Riau and sailed for Singapore but found the Arab pilgrim ship had left.

The Dutch Government allowed Arong Belawa to return to Riau where he was given a salary of 500 brass *rupiah* a month.

His daughter, Daeng Pechonga, married R. Hussain, a son of the Y. T. Muda. The Engku Puan of Selangor gave Arong Belawa a *gundek*, Si-Patam, but he went mad and died.

R. Ahmad went again to Singapore on his way to Mecca. He was entertained by the port officer: مستري سامي (? = Mr. Samy) and sailed for Penang in a ship belonging to Sayid Hashim. The Engku Putri gave R. Ahmad \$10,000 and he had \$4,000. At Penang Sayid Hashim lent R. Ahmad a house and sold some tin for him. Enche' Nurati (a *bekas gundek* to the Y. T. Selangor) brought her child R. Hamidah and invited R. Ahmad to stay at her house but as he could not leave S. Hashim he let her take his son R. 'Ali. The Y. T. of Kedah gave him an old-fashioned watch worth \$100. Sayid Zin Idrus, born in Kubu, asked the permission of R. Ahmad to marry Che Nurati. R. Ahmad sails for Jeddah in a Turkish vessel called فلوكت (= ? Felucca). He lives on

18th Shaaban, 1243. At Jeddah he chose Shaikh Ahmad شافعله (or شفع) as he was descended from the "40 Bugis." At Mecca he visited the Mufti Shafei. Sharif Yahya, Raja of Mecca, had just killed Sharif Shambar (شمبر) in the Mosque al-Haram. Ahmad Pasha (nephew of Muhammad Ali Pasha, Ruler of Egypt) the representative of Mahmud Khan, Sultan of Istambul, compelled him to flee to Badr (بدار) where he collected Bedouins and molested pilgrims to Medinah. However R. Ahmad went to Medinah in a caravan of more than 2,000 camels. On the way he met Sharif Yahya and one of his *juak-juak*, Sayid Muhammad Atas, whose father he knew. He bought a garden at Medinah and gave two houses at Mecca as *wakaf* to the Mufti Shafei. The first royal pilgrim from Riau he returned in a Turkish brig.

Now the Sultan of Singapore allowed Sayid Akil to build a house and open mines on Karimun Island. The Y. T. Muda sends Engku Sayid Muhammad Zin al-Kudsi to plant the Riau flag (هيم بر تىكوء قوتيه) there. But the Sultan of the Straits (*Selat*) pays no heed. The Y. T. Muda helped by the Resident of Riau takes Karimun and puts to flight Sayid Akil and his helpers, R. Endud and Tengku Yahya. R. Ahmad the pilgrim hears of the fight at Penang. At Singapore Daeng Renggi' son of Temenggong Abdu'r-Rahman tells him that no Teluk Belanga people have taken part in the fight, which was not the wish of the Y. T. Selat but of his wife and Tengku Yahya. The Y. T. Selat invites R. Ahmad ashore but he excuses himself on the ground of illness and sends his son-in-law Sayid Abdullah and his own son Raja (Haji) 'Ali.

When the Y. T. Muda (R. Jaafar) arrives from Karimun, R. Ahmad gives him one Nubian and one Abyssinian slave, a Turkish rug, a Turkish rifle, two rings, cloths (گرمسوة کناويس وعبدالار), water from the Zamzam well and dried camel's flesh. The Tengku Besar from Lingga marries, R. Fatimah, and Raja 'Ali marries R. Halimah, both brides being daughters of the Y. T. Muda. On the 11th Jemad-al-awal 1246 A.H. the Y. T. Muda and Tengku Besar make a fresh agreement with the Dutch Resident. The Y. T. Muda sends his son R. 'Ali and son-in-law Sayid Hussain, Tengku Erang, to Governor-General Van den Bosch about the arrest by the English of R. Jaafar, his brother-in-law, at Singapore on a charge of piracy. Resident Elout of Riau was succeeded by De Groot (دکرو). Sayid Abdullah son of S. Muhammad Zin al-Kudsi and son-in-law of R. Haji Ahmad dies at Lingga. Soon afterwards on the 20th Muharram 1245 A.H. his father also dies at Lingga. On Monday 13th Rejab 1247 A.H. the Y. T. Muda, R. Jaafar dies (18 Dec. 1831) at Lingga just after the wedding of his son R. Abdullah with R. Aishah, daughter of S. Abdu'r-Rahman. R. Ahmad's "daughter" marries Tun Abdullah, son of Temenggong Abdu'r-Rahman after which R. Ahmad leaves Lingga for Riau. R. Abdu'r-Rahman, lawful (*gahara*) son of R. Jaafar, succeeds his father as Y. T. Muda. S. Abdu'r-Rahman dies on Monday 11 Rabi-al-awal 1248 A.H. (9th August 1832) and before his father's bier leaves the palace, the Tengku Besar is proclaimed S. Muhammad Shah:—S. Abdu'r-Rahman is known as Marhum Bukit Chengkeh. Now at Sungai Ino' lived Ilanun pirates not petty pirates like the Rayat who used *lanchang* and *kakab* and mostly *bidar-bidar* (بیدار) but pirates who used *penjajap* armed with cannon. Lingga and Riau with the aid of the Dutch and a ruse of the Y. T. of Indragiri captured them and beheaded the leaders.

S. Muhammad Shah went to visit the tombs of his ancestors in Johore, and then sailed to Pahang and Trengganu.

Now S. Ahmad of Trengganu had died:—he was the son of Marhum Mata Merah who was the son of Tun Dalam, (whose posthumous name was Marhum Janggut and real name Mansur Shah) who was the son of Zainal-Abidin, the ruler installed by Y. T. Muda Upu Daeng Chela', Daeng Menempo' and S. Sulaiman. S. Ahmad had many (*saudara*) relatives,—the Y. T. Muda, T. Mansur, T. Abbas, T. Ismail. When he died, one of his relatives (*saudara*) succeeded. That relative died and one of his sons, T. Daud then reigned for 40 days and died. The throne was then claimed by T. Mansur, a brother (*saudara*) of S. Ahmad, and by S. Ahmad's son, T. Omar. T. Mansur, styled Y. T. Tua, drove T. Omar, styled Y. T. Besar, to Besut and thence to

Kemaman. S. Muhammad Shah failed to pacify them but he visited Kemaman and ordered the execution of a raja who had molested one of T. Omar's women. He takes Tun 'Ali, Bendahara, from Pahang back to Lingga for the circumcision and installation of his son, Y. T. Besar, Mahmud Mudzaffar Shah. Next he sends an embassy to Batavia to interview Governor General Baud about the suppression of piracy. Holland sends a Commissary Major Kolff

كلمن) to Riau and a new Resident Goldman (قلث

The Y. T. Muda Abdu'r-Rahman sends his brother R. 'Ali Engku Klana, R. 'Ali and R. Abdullah sons of R. Haji Ahmad, and R. Yusuf a son of Marhum Jaafar to crush the pirates. After doing this R. 'Ali Engku Klana marries R. Chik his cousin (*anak saudara sa-pupu*), daughter of the Temenggong and Engku Wo', daughter of R. Buntit a *saudara* of Marhum Raja Jaafar.

Governor Bonham of Singapore causes consternation by pursuing pirates as far south as Lingga.

S. Muhammad Shah fetches from Singapore R. Maimunah, daughter of the Tengku Besar of Singapore who died at Teluk Blanga and marries her to his son Y. T. Besar, S. Mahmud Mudzaffar Shah.

In 1254 the Dutch station an Assistant Resident at Indragiri.

Soon after R. Omar, Y. T. Besar of Trengganu, came to Lingga, S. Mansur of Trengganu died and his son قلیت or قلیت succeeded but was driven to Kelantan by R. Omar.

The mother of S. Muhammad Shah dies at Lingga. T. Tengah the wife of R. Abdullah (brother of Y. T. Muda Abdu'r-Rahman) dies and the widower studies religion with his *saudara* R. Haji 'Ali and then goes to Mecca for a year. On Wednesday night 2nd Jemad-al-akhir 1257 A.H. (20 July 1841) S. Muhammad Shah dies.

Governor Bonham and Tun 'Ali Dato' Bendahara, appoint as Temenggong Daeng Renggi' (or Kechil) as he was called after his (*moyangda sa-belah ibu-nya*) maternal forbear Daeng Kechil, son of R. Maimunah, daughter of Upu Daeng Parani and T. Tengah Erang daughter of S. Abdu'l-Jalil. He lived at Teluk Belanga and was created Temenggong Sri Maharaja. The Temenggong sails to Lingga to do obeisance to S. Mahmud and to meet his 'father' R. 'Ali, husband of his sister Raja Chik. S. Mahmud goes to Singapore and stays till Governor Bonham orders him to return to Lingga. He is young and reckless and gives much trouble to the Y. T. Muda and the Dutch. The Y. T. Muda Abdu'r-Rahman pays \$36,000 for a ship for the Sultan, and on Monday 2nd Jemad-al-akhir 1260 (17 June 1844) dies. A month later the

Engku Puteri dies. After S. Mahmud Shah has delayed to appoint a successor, the chiefs and the Dutch choose R. 'Ali Engku Klana. The Sultan goes to Singapore where this choice is approved by Temenggong Tun Ibrahim, brother-in-law of Y. T. Muda R. 'Ali. After installation as Y. T. Muda, R. 'Ali visits his 'parents' (his uncle and aunt) R. Haji Ahmad and R. Libir (ليبير): he is very pious and forbids gambling and cock-fighting. The Sultan of Selangor often visits him. When his relative R. Haji 'Ali goes to Singapore, he takes back to Riau Tun Abubakar and Tun Abdu'r-Rahman, the sons of the Temenggong. S. Mahmud Shah marries his daughter T. Embong to R. Muhammad Yusuf, son of the Y. T. Muda. A famous Shaikh Ismail comes from Teluk Belanga and teaches the *tarikah* Nakshbandiah at Riau: he visits Kedah also and at last returns to Mecca with a present of \$4,000 from Riau. The Y. T. Muda gives Karimun to his cousin Engku Haji Muda R. Abdullah, and Kundor to R. Haji 'Ali. A tin concession at *مونس* in Karimun Island is given to a Dutchman *فندان بيريج* and soon there are 1,000 people there.

S. Mahmud Shah takes his mother T. Teh for a visit to Trengganu.

At 11 p.m. on Sunday 3rd Zul-Kaidah 1273 A.H. (28 June 1857) Y. T. Muda R. 'Ali dies. The Chiefs and the Dutch want Engku Haji Muda, R. Abdullah, to succeed but S. Mahmud favours his son-in-law R. Muhammad Yusuf son of the deceased. S. Mahmud goes to Singapore and stays with a Persian *كرسجي* (? Kurseji). At last the Dutch send Major *ويلسم* to depose him. R. Abdullah is made Y. T. Muda and T. Sulaiman (called T. Muda), the son of S. Abdu'r-Rahman of Bukit Chengkeh and uncle of the deposed ruler, is created S. Sulaiman Badr-al-'Alam Shah of Lingga and Riau and signs a new treaty with the Dutch (1274 A.H.). The Commissary's interpreter was a Dutchman Von de Wall (فندوال). Tuan *قرباس* is appointed Resident at Riau. The illness of the Y. T. Muda delays an expedition against Reteh. The Y. T. Muda marries his daughter Maimunah to Hassan, son of Raja 'Ali Haji. The Y. T. Muda, R. Abdullah, dies (Marhum Mershid) and is succeeded by his son, R. Muhammad Yusuf. S. Sulaiman comes with his consort, Raja Perak (niece of the deceased and daughter of Marhum Raja 'Ali) and returns to Lingga. The expedition against Reteh starts at 6 a.m. Saturday 1st Rabiul-awal, 1275 under R. Hussain son of Marhum R. Jaafar with 38 boats. R. Abdu'l-Ghani, son of Marhum R. Idris, also went. The Dutch sent the brig *هي* under command of Heer

کروٹ , with a schooner and 600 Dutch soldiers. The campaign lasted a month. After the capture of Reth, S. Sulaiman invests the new Y. T. Muda at Lingga (1275 A.H.).

The deposed S. Mahmud (then aged 38) and his mother removed from Singapore to Pahang and thence to Trengganu and thence to Siam—with his younger sister, T. Safiah, whom the Raja Siam insists on marrying. After 9 months in Siam, S. Mahmud goes to Trengganu. An English ship comes for him and bombards Trengganu. S. Mahmud flees to Besut. Thence a Siamese steamer takes him back to Bangkok. From there he flees to Singapore and stays at Siglap. Then he goes to Kesang and meets T. 'Ali, who says, if he becomes Raja, S. Mahmud shall be his minister. From Kesang he goes with 40 followers to Che' Wan Ahmad in Pahang, where he dies.

Tun Abubakar succeeds Tun Ibrahim as Temenggong in Singapore and is styled Sri Maharaja Raja Johore and often sends messengers to his relatives at Riau.

III

RAJA KECHIL AND THE SIAK FAMILY.

RAJA KECHIL

Y. T. I. of Siak

d. 'very old' 1746

m. (1) d. of Bupati Batu Kuching,

R. Alam

1st Y. T. Muda: d. 1765.

S. ATLIMUD-DIN SHAH, Y. T. IV

m. D. Khatijah, d. of D. Parani

T. Badariah

m. Sayid Usman

(Ben Shahab)

Sayid Ali

S. ABUD'L-JALIL SAIFUD-DIN, Y. T. VII.

abdicated 1811 and d. 1821.

Sayid Ibrahim

S. ABDUL-JALIL KHALILUD-DIN, Y. T. VIII.

went mad 1827.

R. Muhammad Ali

2nd Y. T. Muda

d. 1791.

S. AHMAD ABDUL-JALIL SHAH, Y. T. III & V.

R. Ismail, d. 1781

m. (1) ?

S. AHMAD SHAH Y. T. VI.

R. Yahya (or Sulong)

deposed by Y. T. VII in 1791

d. at Kemaman.

T. Puteri

(m. Habib Omar

al-Sakaf-Vetscher)

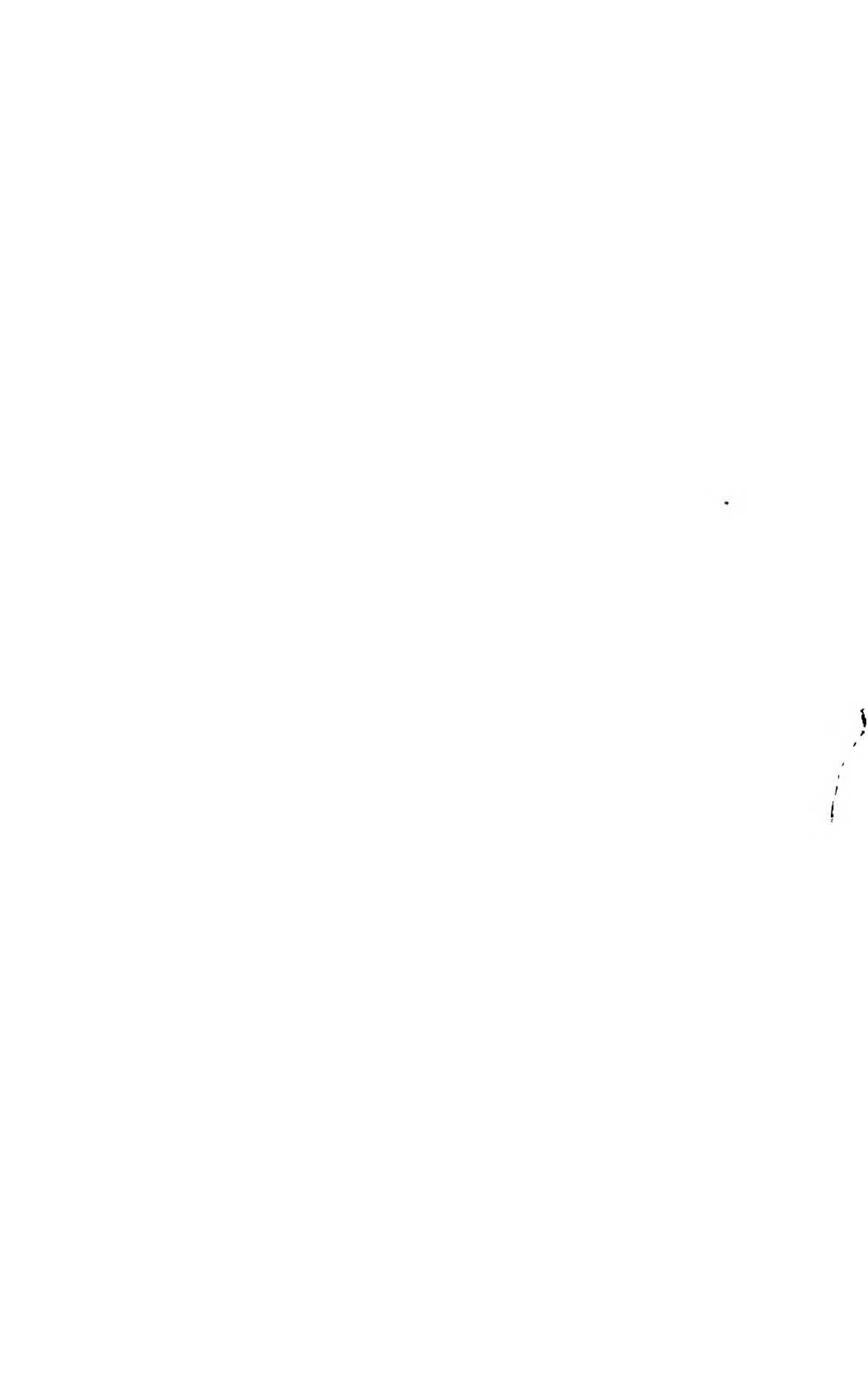
(2) a Trengganu raja

(2) ca. 1719 T. Kamariah (d. 1746), d. of S. Abdul-Jalil, Johore.

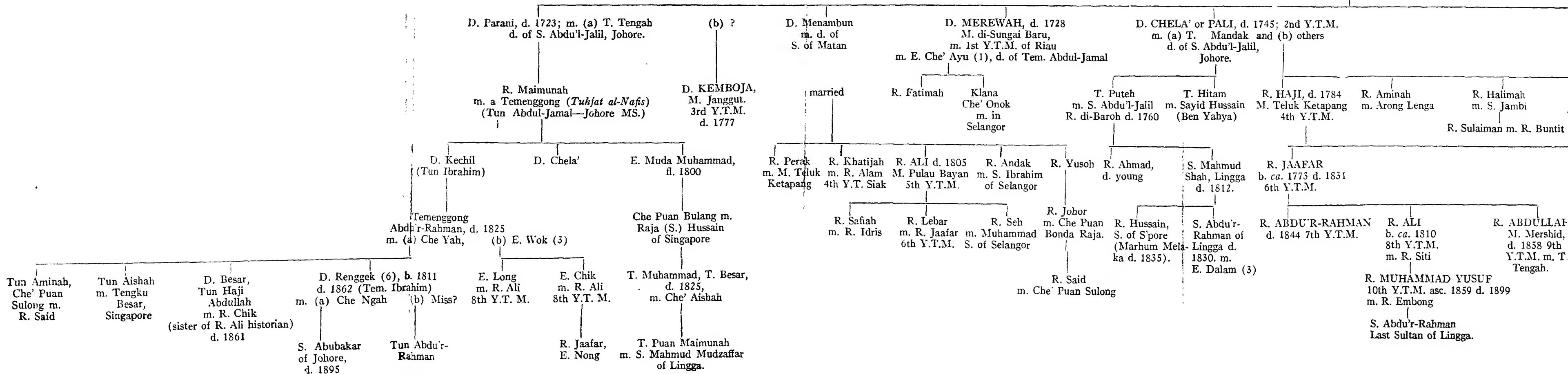
S. MUHAMMAD SHAH, Y. T. II.

R. Buang, d. 1760.

- Notes* --- (a) A Dutch record shows that R. Kechil died 'very old' in 1746, so that his birth in 1700 as a posthumous son of S. Mahmud of Johore (d. 1699) by Che Apong, daughter of the Laksamana, must be fictitious—Netscher p. 57.
- (b) The royal titles of these rulers are taken from Netscher as also the name of the eighth ruler. An account of later rulers of Siak will be found in the "Encyclopædie van Nederlandsch-Indië," vol. III (1919) under 'Oostkust van Sumatra'.
- (c) It should be noted that descent at first followed from Raja Kechil's royal wife.

II
The Bugis Tree,—THE YAMTUAN MUDAS OF RIAU AND THE SULTANS OF SELANGOR.
Upu Tenribong Daeng of Lakkai

Notes.—(1) She lived at Perpat Sa-ratus.
(2) R. Lumu was apparently next to R. Haji but for tabular convenience is put below his three sisters.
(3) E. Wok and E. Dalam were sisters.
(4) Who refused to give up the Johore regalia at Riau, (1812).
(5) After this name, the Selangor tree has been taken from R. J. Wilkinson's "A History of the Peninsular Malays," 3rd ed., 1923, p. 142
(6) Munshi Abdullah calls him Daing Ganggek.

II
THE YAMTUAN MUDAS OF RIAU AND THE SULTANS OF SELANGOR.
Upu Tenribong Daeng of Lakkai

or PALI, d. 1745; 2nd Y.T.M.
Mandak and (b) others
S. Abdu'l-Jalil,
Johore.

Hitam
id Hussain
n Yahya)

R. HAJI, d. 1784
M. Teluk Ketapang
4th Y.T.M.

R. Aminah
m. Arong Lenga

R. Halimah
m. S. Jambi

R. Sulaiman m. R. Buntit

Mahmud
ah, Lingga
d. 1812.

R. JAAFAR
b. ca. 1773 d. 1831
6th Y.T.M.

S. Abdu'r-
Rahman of
Lingga d.
830. m.
E. Dalam (3)

R. ABDU'R-RAHMAN
d. 1844 7th Y.T.M.

R. ALI
b. ca. 1810
8th Y.T.M.
m. R. Siti

R. ABDULLAH
M. Mershid,
d. 1858 9th
Y.T.M. m. T.
Tengah.

R. MUHAMMAD YUSUF
10th Y.T.M. asc. 1859 d. 1899
m. R. Embong

S. Abdu'r-Rahman
Last Sultan of Lingga.

D. Kamase'
m. d. of ruler of Sambas.

R. Bulang
m. 1739 S. Mahmud Shah,
Trengganu

R. Lumu of Selangor (2)
S. Salehu'd-din (1743),
m. d. of D. Merewah.

R. Hamidah (4)
E. Putri, m.
S. Mahmud.

R. Buntit
m. R.
Sulaiman

E. Dalam (3)

E. Wok (3)

R. Idris
m. R. Safiah

R. Siti
m. R. Ali
8th Y.T.M.

R. Pahang

R. Ali
Haji
(author)

R. Ahmad,
E. Haji Tua
m. Che Hamidah,
Selangor.

R. Chik
m. D.
Abdullah.

R. Usman
m. R. Long,
d. of S. Perak.

R. Tengah
m. Ibrahim,
S. of Selangor.

R. Selamah
m. R. Nala.
Y.T.M.
Selangor.

R. Pasir
m. Y.T. Besar,
Indragiri.

S. IBRAHIM
m. a Bugis
d. 1826

R. Nala
Y.T.M.
Selangor.

R. Penuwa m.
(a) a Kedah
raja (b) Arong
Temujong.

S. MUHAMMAD (5)
i Selangor, d.
1858.

a daughter

m.

R. Abdullah d. 1874

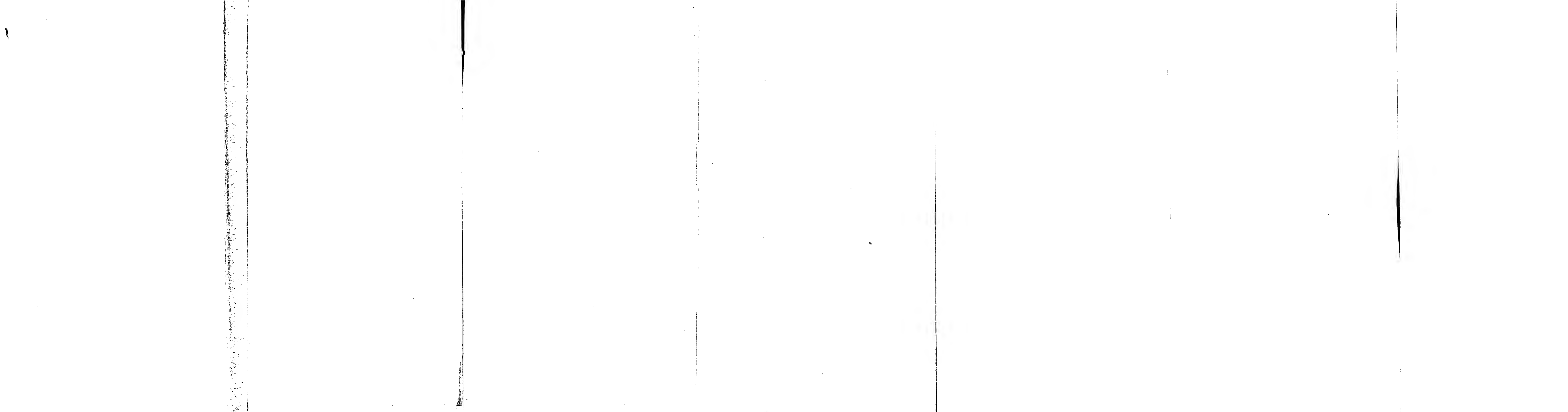
S. ABDUL-SAMAD d. 1898

R. Muda Musa.

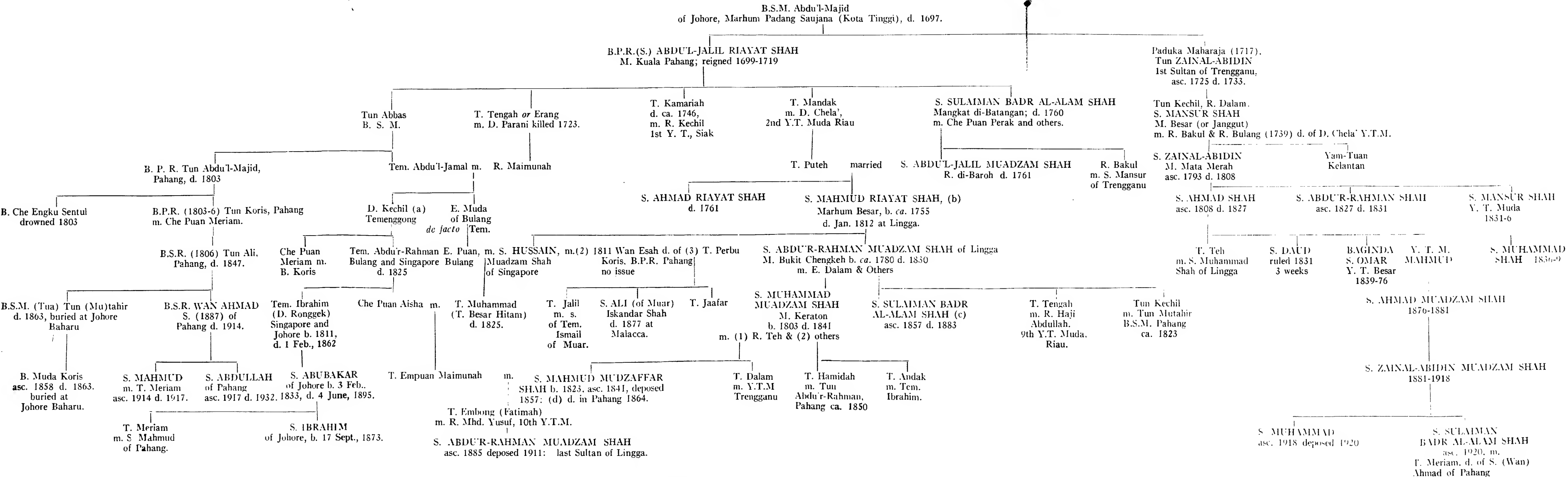
S. ALA'U'D-DIN
SULAIMAN SHAH

for tabular convenience is put below his three sisters.

Riau, (1812).
taken from R. J. Wilkinson's "A History of the Peninsular Malays," 3rd ed., 1923, p. 142

I
SULTANS OF JOHORE, RIAU—LINGGA, TRENGGANU, SINGAPORE AND PAHA

Notes.—These trees follow the *Tuhfat al-Nafis*, except for (1) Tun Abbas and the Johore branch, which is derived from sources cited in my paper on "The Bendaharas and Temenggongs"; (II) the Trengganu branch which is taken from the Johore MS. described in that article. Wilkinson's "Mahmud II and Abdul-Jalil III" (JRASMB 1931 pp. 28-34) and the Kampong Glam tree; (III) the Pahang Branch, taken from Mr. Linehan's paper (JRASMB 1925, p. 334) and the Johore MS; and (IV) some dates and events after 1856 taken from Netscher (Verhandelingen v. d. Bat. Gen. v. Kunsten en Wetenschappen, Deel XXXV, Batavia 1870) while some are from Bezzie's "The Malayan Peninsula," pp. 274-285.

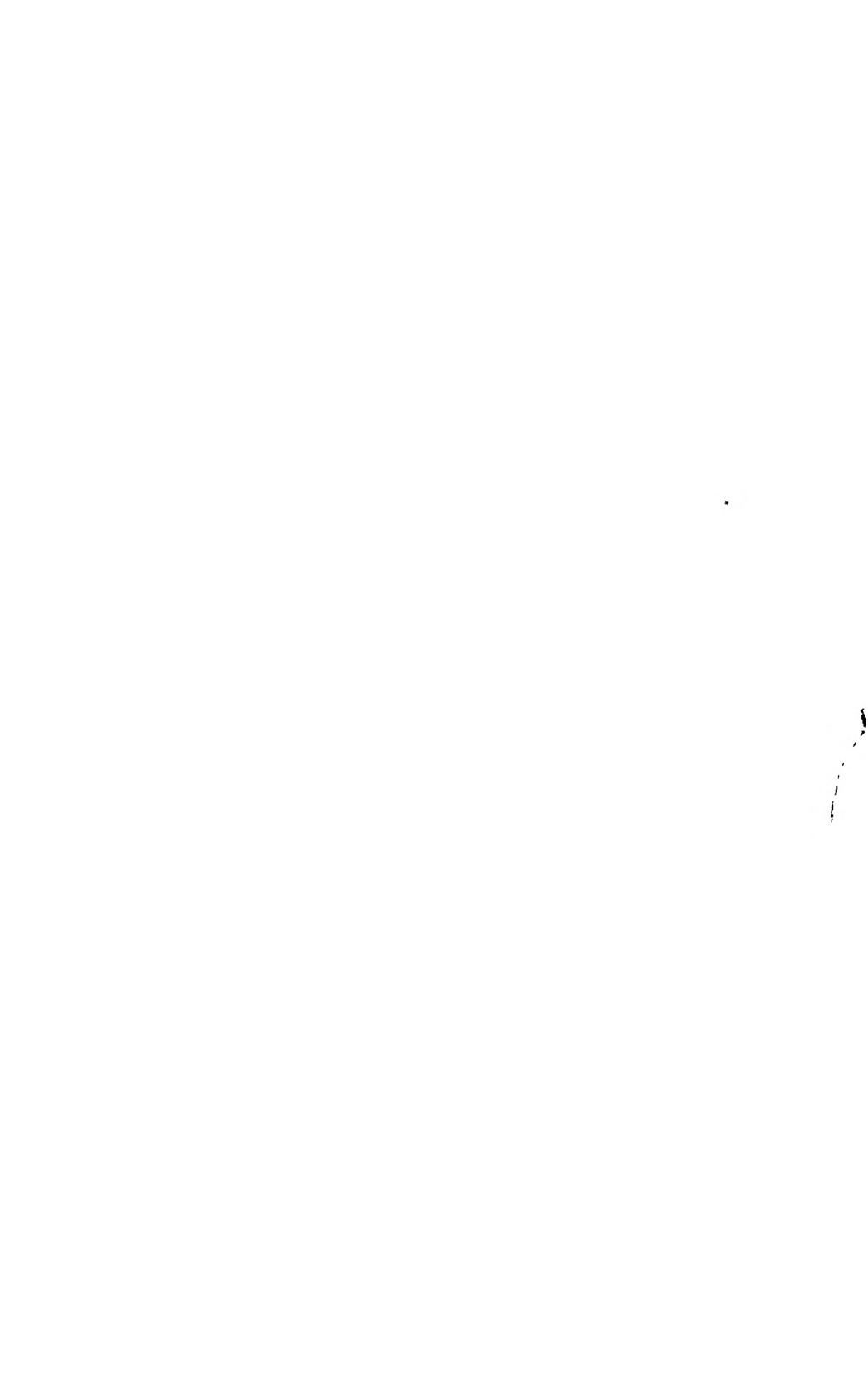
S. = Sultan. Y. T. = Yang-dipertuan. Y. T. M. = Y. T. Muda. R. = Raja. B. = Bendahara. b. = buried. Tem. = Temenggong. T. = Tengku. E. = Engku. M. = M. Marhum. m. = married. D. = Daing. d. = (1) died (2) daughter. asc. = ascended. ca. = circa. B. S. M. = Bendahara Sri Maharaja. B. P. R. = Bendahara Paduka Raja.

(a) The royal Kampong Glam tree gives his name as Enche' Kamis, calls him Temenggong and also makes him a son of Tem. Abdu'l-Jamal. A Johore tree, almost identical with that of Kampong Glam, calls him Engku Abdu'l-Hamid son of Abdu'l-Jamal. A gloss on an 1866 MS. of the *Tuhfat* calls Engku Muda Muhammad.

(b) S. Mahmud Shah of Lingga, d. 1812 m. (1) E. Puan, d. of B. Abdu'l-Majid (Johore MS.) Pahang, no issue; (II) Che Mekoh, d. of D. Maturang, alias Che' Jaafar, issue T. (S.) Hussain of Singapore; (III) in 1790. Che Meriam, d. of 'Bandar Hassan, (and a Balinese slave—Bezzie) issue R. (S.) Abdu'r-Rahman. (IV) T. Hamidah (E. Putri, who kept the Johore regalia) d. of R. Haji (M. Ketapang)—Netscher pp. 246.

(c) Not *gahara* i.e. not noble on both sides *ib.* After his death in 1883 there was no heir on the male side and the Lingga throne was vacant till 1885. This was the time when Tem. Abubakar took the title of S. of Johore, about which he had approached Riau in 1868 when he assumed the style of Maharaja.

(d) Formally installed as heir apparent by Bendahara Ali who came from Pahang to Lingga.

شهدان کات صاحب الحکایت

سمانه مرکبان سلطان محمود ایت هابسه مصهون دان تیغکله یغدفرتوان مودا راج محمد یوسف ددالم ريو سرت استریث فترا سلطان محمود المرحوم ایت مک تنقله یغدفرتوان مودا راج محمد یوسف ایت ممرنهکن نکري ريو دغن سکل دایره تعاوفن سکیمان انوران فادک ایهندان مرحوم ۲ یغدهولو ۲ فد فشکشن ادقون یغدفرتوان بسر سلطان سلیمان بدارالعالم شاه شتف قول ددالم نکري لشکک دان سلالوله سهاج سوره مپوره کریو کغد فادک اندان یغدفرتوان مودا دان کغد رشیدین ريو قد فکرخان نکري دانلاین ۲۰

سیرمول

ادقون تن ابوبکر ددالم نکري سیغافورا ایاه یغ مفکنتیکن ایهندان تمغکوغ ابراهیم اغکو دایغ کچیل برکلر تمغکوغ سري مهاراج جوهر دان ایقون منجالنکن سبکیمان جالن ایهندان جوک انتاراش دغن سانق ۲ سوداران یغددالم نکري ريو سوره مپوره کیریم مغیریم دمکینله حال سهاری ۲ قد ماس ممقربوایه سجاره سیاره این شهدان ایناه اخیر ۲ کسدهن کتاب تحفت النفیس این مک تممله مئه چریتا ۲ اننارا راج ۲ ملایو سرت بوکیس درقد انق چوچو اوغو یغایم برادیق دغن انق چوچو راج ۲ ملایو یغ کترونین درقد مرحوم عبدالجلیل یغ مفکت دکوالا فهغ سرت مرحوم راج کچی نکري سیأ شهدان دبلاکش این کاق سیاف ۲ درقد انق چوچو کو هندق مقوبشکنش سیاره این مک فاتوتله اکنتتافی دغن جالن یغ فاتوة دان دغن عبارة فرکتان یغ واضع دان صح سرت اتوران یغ فاتوت سرت بنر سفای ترفاکی الی ممرالدهو والایا وصلی الله علی سیدنا محمد سید الانام وعلی اله واصحابه ذالفضل الکرم تم امین تم.

ناه سلسی دسالین ساسیاه این قد 19 جمادالاول سنه 1342 برسمان

28 دسیمبر 1923 ادان تم.

اوله سلطان محمود کونى کمدین کفل سیم اینقون بالیقله ادفون سلطان محمود ایت ددالم ترغکانو ایت اد کبرا ۲۱ ساه بولن دافناه ساکیت فروت هاسله کوکو ۲۸ روستی دان منان فونه تیاد نمفق کمدین دافناه سورهن راج لکور مقوبتکن بهاروله بایک ایش.

شهدان کات صاحب الحکایت

اد کبرا ۲۱ دوا بولن لمان مک دغله کفل فرغ دری سیغافورا هندق مغمبیل سلطان محمود ایت سرائی کتاش راج سیم سوره امبیل جواب سلطان محمود جکلو اد سوره راج سیم کیت فرکیاه این نباد سورین نباداله کیت فرکی کات ائگریس ایت جک دوا هاری لاگی تیاد تورن کیت فاسغ مریم نگری ترغکانو ایت کمدین دی فون تورنه ادفون سلطان محمود فرکیله ای مندافتکن یغدفرتوان بسر ترغکانو مک لالوله برنفر ۲ کمدین یغدفرتوان ترغکانو فون نایک کداره برجمفا توان بسر مک دوا هاری نیاد تورن مک کفل افی قرغ فون ممبدیلله دان سلطان فون برجالناه دان بایقله اورغ ترغکانو مغیکوه اکندی مک سمفیله مرلی مران مک مالم ایت جوک ای مندافتکن یغدفرتوان ترغکانو مک لالو دسوره یغدفرتوان ترغکانو فاداک انقندا ایت کبسوه مک اقبیل سمفی کبسوه بایقله کات ۲ اورغ سلطان محمود هندق مافکر ترغکانو دمکین جوک راج ترغکانو کمدین دافناه کفل دری سیم مغمبیل سلطان محمود ایت مک بالیغاه سلطان محمود کسیم مک ددالم ای دنکری سیم ایت نیاد برهننی ساکیت دان ادیق راج سیم له یغ مقوبتکن بهارو بایک اد کبرا ۲۱ سبولن ای سموه ایت منتا فول ای کفد راج سیم هندو بالیق کفغف مک باوم لاگی دجواب اوله راج سیم کمدین مک سلطان محمود فون برلایرله دری سیم برتیک اورغ دغن کاوونش برنام داهیغ محمد دان اسمعبل مک اقبیل سمفی دسیغافورا دودفله ای دسکلف امقت هاری مک لالوله ککسف برجمفا یغدفرتوان تفکو عالی لالوله برپواه فرجنجین فول جکاو تفکو علی ایت منجادی راج سلطان محمود منجادی منتری دان بالیقش فون دمکین جوک کمدین دری سیتو لالوله کفغف برسما ۲ فترا تفکو عبدالجلیل اد امقت فوله اورغ مک اقبیل سمفی کفغف دودفاه ای برسما ۲ انجی وان احمد کمدین تیاد براف انتاران مک سلطان محمود فون ساکیت فول مک کفد سقوله هاریبولن محرام سلطان محمود ماسوه کفغف دان فد لیم بلس هاریبولن صفر سلطان محمود فون مشکله کفد مالم خمیس فولک سباس مک ساسی درفد دمقامکن وان احمد فون ممبری سوره کترغکانو مک سمفیه فرخبران ایت کریو کفد فتراش تفکو امبوغ استری یغدفرتوان مودا راج محمد یوسف کمدین سوره تفکو فون سمفیه کریو مک صله مگکش ایت مک یغدفرتوان ریو فون تهلیلله سرت ممبری خندوری سبکیمان عاده کمانین راج ۲ یغ بسر ۲ اداش دمکینه دامبیل مختصر فرکتانن سهاج دسینی اداش.

ناهو اورغ منجادي راج حوباله برجالن کفد ادیق کیت ایناه یغیکل منجادي راج مک لهمنه بایک ۲ بکیمان جالسن دغن منتریښ ۲ دان اورغ بسر ۲ دان اورغ نوا ۲ سواب فکر جان یغ هندق دفر بواتن موافقت دغندي سموا تباد بوله کیت فر بواه دغن سوک کیت سندیری سهاج دان جک کیت فر بواه سفرت سلطان محمود دفر بواه ایت بارغکالی کیت دیونه اوله اورغ ۲ رامی کمدين دامبیلن کیت فون ابق سودارا کیت دفر بواتن کنسي کیت کران سام جوک دي دغن کیت ایاکه تیدق دان جاش سلطان محمود کچیل ۲ هاتي بوکنش کیت اف ۲ سقدار کن کیت مبري معجاران دبلاکش دان یغ سده ۲ تباد برکون مېسل لاکی شهدان سده ساسي سلطان محمود برخبر ۲ دغن راج سیم ایت مک ایقون قولغله کرومه کدالم کمقوغ چوکن کاهوم ایت مک تنغاه سلطان محمود ایت ددالم نکري سیم اداڼ.

شهدان کات صاحب الحکایت

اد کیرا ۲۱ سانو بولن سلطان محمود ایت ددالم نکري سیم ایت مک داتغاه فسورهن راج سیم کفد سلطان محمود منتأ تفکو صفیه سوداران ایت هندق دفر بواتن استري مک کسوساهنه سلطان محمود ایت لالو دجوابن سده اي برلاکي مک جواب راج سیم تیدق برلاکي اي کیت سده تاهو سموان کمدين مک دفتنأ دغن کران مک تباداله برداي لاکی سلطان محمود ایت لالو دبرين مک دفر بواته اوله راج سیم استري تفکو صفیه ایت کمدين اد کیرا ۲ دوا هاري مک راج سیم فون مخکيل سلطان محمود کاستانن برچاکف ۲ دسیتو دان برجنجي اکن منولغ سلطان محمود ایت اکتنافي هندقه صبر دهولو دودقه تنق ۲ ددالم سیم این کران کیت دافت خبر درقد اورغ فرنسيس سلطان محمود سنديري فون ساله جادي هندق دفر بواه بتول سمولا نرلالو بسر فرکاران دمکینه خبر راج سیم ایت کونن کمدين درقد ایت اد کیرا ۲ سمیلن بولن لمان ددالم نکري سیم ایت ددالم حال ایت دننسي ۲ جوک تباد جوا ساتو اف مک سلطان محمود فون هندق بالیق کران ۲ کادوه مک اینه ساي منتأ اختیارکن راج سیم جوک مک جواب راج سیم بایکله اکتنافي بایکله دودق دترغکانو دهولو اف سلطان محمود ککور اغن امبیلله دسفکورا مک دبريله اوله راج سیم ایت ساتو چف کمدين سلطان محمود فون برلایرله دري سیم سرب مېاوا کبساران چف دان بندیرا راج سیم ایت اداله یغ مفتترن ایت کفل افي سیم مک دمان ۲ سلطان محمود سیغکه قېهق تعلوق دایره سیم دافته اي حرمت کمدين سیغکه اي دکنتنن اد لیم هاري کمدين لالوله کترغکانو مک تورنله یغدرتوان مودا ترغکانو مېموت مک سلطان محمود فون نایقه کداره برجمفا بندان دان برجمفا یغدرتوان ترغکانو سرت سادادو سیم مغیر یکنش مک برتایشنه اي افن برانق مک یغدرتوان ترغکانو فون مېراهکن نکري ترغکانو ایت کفد سلطان محمود مک تباداله دجواب

فرکي کسم ایت مک بیراف سمبه انق راج ۲ دان اورغ بسر ۲ ایت تیاد جوک
 دهیراوکن سمیل کنان مان ۲ انتوغ کامیله سرت کنان تنکل کامی دغهغ
 دهولو اد کامی موره محمد کسیم مک این سکارخ فبورهن راج سیم فون سده
 دانغ یایب وان عبدالله جک کامی بیاد فرکي تیاد فاتوة دان لاکیفون ایه اغه
 تباد بوله منولغ کامی دان وان عبدالله فسورهن راج سیم ایت فون برداتغ سمبه
 سرای کنان سیلاکن لکس براغتک توانکو جاغن فردولیکن لارغ تکه قیا ترغکانو
 ایت جک سمقی دسیم کانی چوچوبت یغ بوله کواس منولغ توانکو مک سلطان
 محمود فون ممبرکن اخنیار وان عبدالله ایت مک تیاداله دافت اورغ ترغکانو ایت
 برداتغ سمبه لاکي مک برسکراله سلطان محمود ایت هندق فرکي سرت اورغ ۲ ث
 دان سوداران تفکو صفیه هندق دباواڭ جوک فرکي برسما ۲ مک راج ترغکانو
 فون برداتغ سمبه سرای کنان تیاد اوسهنه ادندا یغ فرمقوان ایت دباواڭ تربله
 معلمه کباوه دولی اداله راج سیم ایت توانکو لاین درفد اکام کیت کران بلوم
 فرنه اورغ فرکی مغادف راج سیم مبابوا فرمقوان افلاکي راج ۲ بسر شهدان سکل
 سمباهن یغدرقوتوان ترغکانو تیاد جوک دهیراوکن اوله سلطان محمود ایت هندق
 دلاکهکن جوک کهدفن مک دیماه یغدرقوان مودا سرت سکلین انق راج ۲ دان
 اورغ بسر ۲ یغددالم ترغکانو ایت کمدين مک سلطان محمود فون برلایرله دغن
 کفل افی سکیرا ۲ دوا هاری سمقیاه ای دکلتن برهنتیله ای دکلتن امقت هاری
 مک راج کانسن فون برداتغ سمبه فول ملارغکی بکدا ایت درفد مبابوا سوداران
 نعوک صفیه ایت کسیم کران بلوم دفریوة اوله اورغ مغادف راج سیم ایت مبابوا
 فرمقوان ددالم حال ایت مک تیاد دجواب اوله سلطان محمود ساتو اف کمدين
 درفد ایت مک سلطان محمود فون برلایرله دري کانتن ایت کسیم اد کیرا ۲ لیم
 باس هاری سمقیاه بکدا ایت کسیم مک وان عبدالله فون نایقله کداره ممبرتاه
 حوکن کاهوم منتری یغ بسرن مقتاکن سلطان محمود داتغ مک جوکن کلهوم
 فون محقرسمبهکن کفد راج سیم مک راج سیم فون سوره امبیل دغن کفل تاریک
 سکیرا ۲ ساتو جم سمقیاه ککمقوغ جوکن کلهوم مک برهنتیله دسیتو کیرا ۲ توجه
 هاری مک بهاروله برجمفا راج سیم دسمبوتن جوک دغن حرمت مک افبیل
 برجمفا مولا ۲ ددودفکنش دباوه کمدين بهارو دباواڭ نایک کأتس برسما ۲
 دقتدی مک داجقن برحاکف دان جرو بهسان وان عبدالله له شهدان اداله فرملان
 دتبان براف عمر جواب سلطان محمود تیک فوله دلافتن تاهن کمدين دنپان
 فول براڭ لام منیغکالکن نکری لیغک جواب سلطان محمود اد کیرا ۲ توجه بولن
 کمدين دتپان فول اف سبب سلطان محمود جادی تورن درفد کراجان جواب
 سلطان محمود سده نصیب کیت مک کاب راج سیم کیت دافت خبر درفد قیا ترغکانو
 یغ سلطان محمود اف ۲ هندق دفریوة تیاد برمسواره دغن اورغ بسر ۲ دان اورغ
 توا ۲ ددالم نکری سرت تیاد موافت دغن کفنتون اورغ باقی مماکي سوک هاتی
 سنذیری سهاچ فانونا سلطان محمود دافت بکیتو دان جکلو سلطان محمود ماعو

جوک ماسی تیاد صح بیلاغش مک کو بو ایثفون داغته دان الهله رتیه ایت یایت
فد نیکه فوله هاریبولن ربیع الاول ناهن ۱۲۷۵ شهدان ادقون میت قغلیما بسر
ایت فون دباوا اورغله کسوغی مایا نماش دسیته دلتقن هفک سمفی هنجور
کران وقنو ای سده ماتې ایت دامبیل اوله هاندا دباواش کسکوچیش اداله فکایش
ساوار برستی دان فندیغ مس یوجر تاور کریش برترافکن مس مک افبیل سده
هابس فکایش ایت دامبیل هاندا بهاروله دهترکن کسوغی مایا ایت دمکینه
مصهن اداش.

شهدان

سلاه سدهاله رتیه ایت مک سگل فرمقوان ۲ اهل فغلیما بسر دانلایش دامبیل
اوله راج حسین دباواش کریو اکتتافی اغکاتن کبرمنت هاندا دهولو سمفی کریو
دان اغکاتن راج حسین ایت کمیدین درفد ایت سدیکت مک افبیل تیا کریو
مک دنایقک کداره دسراهن کفد فادک انقدا راج محمد یوسف ددالم ریو
فولو فیهت اخرن بالیق ای کرتیه سمولا سیرمول ادقون سلطان سلیمان افبیل ای
مندغر رتیه ایت سده اله مک برانکته ای کریو برجمفا رشیدین ریو سرت منریما
کاسیه فرتولغن کبرمنت ایت مک افبیل سلسی درفد دمکین ایت مک براغکته
بالیق ای کلیفک تنفاه ای ددالم نگری لیفک شهدان ددالم تیاد براف انتاران
مک رشیدین ریو فون فرکیله کلیفک فول برسا ۲ راج محمد یوسف مک افبیل
سمفی کلیفک مک لالوله برلنتی برکار راج مودا بتاف عاده استعادة ملنتی
راج مودا یغدهولو ۲ جوا فد اتوران یایت فد سباس هاریبولن جمادالاول هاری
سبت جم فوکل تیک تاهن سنه ۱۲۷۵ مک افبیل سلسی درفد برلنتی ایت مک
رشیدین ریو فون فرکیله کرتیه برسا ۲ یغدفرتوان مودا راج محمد یوسف
مقاتورکن نگری رتیه دان حاصیل ۲ افبیل ساسی درفد ایت مک براغکته کدوان
بالیق کریو مک تنفاه ای ددالم نگری ریو ممرنتهکن نگری ریو ایت برسا ۲
رشیدین ریو شهدان دالم تیاد براف انتاران مک یغدفرتوان راج محمد یوسف
فون فرکیله فول براغک کلیفک فرکی مغمبیل استریش دان انقش مپیوا ساتو
نماش مرزوتی مک افبیل سمفی کریو مک دنایقکپله انق استریش ایت کاستان
فادک نندان مرحوم راج جعفر یایت دکوتا رنتغ نماش اداش.

القصة

مک ترسبوه فرکتان بکندا سلطان محمود یغدتورنکن کراجانش اوله هاندا ددالم
نگری سیغافورا مک تیاد براف لماش ددالم سیغافورا مک برقندهله فول ای کفغ
مک تیاد براف لماش ددالم نگری فغش مک قندهله کترغکانو برسا ۲ بندان مک
تنفله ای ددالم نگری نرغکانو ایت کمیدین داغته فول فیکرن هندق فرکی کسیم
هندق برجمفا کفد راج سیم مک تیاد دبرکن اوله انقدا ۲ راج دان اورغ بسر ۲
سلطان محمود ایت فرکی کبنوا سیم ددالم حال ایت سلطان محمود ایت برکهندق

فیهق کمدین درفد ایت داتغه اموء اورغ ۲ لانون یأت راج ۲ دان فغلیماښ
 کغد کوبو اورغ ریو ایت فوکل انم فاکي مک براموءله ددالم کوبو ایت برماتین ۲له
 اورغ بوکیس اد توجه ماتي دان راج ۲ لانون سرت فغلیماښ ماتیه اد تیک
 باس اورغ سبب دبديل اوله اتق راج ۲ ریو سرت کغتن ملايو ایت دغن تراکول
 دري باغون ۲ کوبو ۲ مک تبادله تر تاهن لانون ایت لالوله لاري برهمبوران
 برچري براي مبادوا لوکاښ اداله لانون یغداغ مقاموء ایت کیرا ۲ سراتس اورغ
 باقن مک افبیل ماتي راج ۲ دان فغلیماښ مک لاریه سواښ شهدان مک کغل
 فرغ ایتقون بالیقله کریو سبندر کران هندق مغمبیل رسوم سرت سلدادون لاکی
 مک راج حسین فون مبریه سورة کغد ۲ ادک انقنذاښ راج محمد یوسف یغدفرتوان
 مودا دان کغد راج حاج علي مخبر فرغتن سرت کورغ افیون دان مکانن
 یغلاين ۲ سرت منتا اورغ لاکی سرت منتا مریم کيساران ریو یغبرنام کغفتیا
 سقتي مک افبیل تيبا سورة راج حسین ایت مک برسکراه کدوا راج ایت مبري
 اق ۲ کهدق ایهنداښ راج حسین ایت مک دسورهپاله مان ۲ اورغ ۲ ریو یغ سفت
 قرکي ایت .

شهدان کات صاحب الحکایت

مک اداله فد کنیک نكري ریو تغه ۲ ددالم فرکادوهن این مک راج حاج محمد فترا
 مرحوم مرشید فون داتغه دري مکت المشرفه مک نایقله اي برجمفا یغدفرتوان
 سرب بندان راج حاوي دان برتاغیسنه فترا بر فترا کمدین درفد ایت مک راج
 حاج علي فون مولغکن سور ۲۰ مرحوم مرشید کغد فتراښ راج حاج محمد تفکو نوغ
 ایت سرت سکل هرت ۲ بندا یغدفوصیتکنش سفرت فراهو ۲ دان کبون ۲ دانلاین ۲
 ادان کمدین مک مشاورنه فول راج حاج علي دغن تفکو نوغ ایت سرت دغن
 راج محمد یوسف هندق میانوکن راج حسن دغن راج میمونه سقدارکن منتیکن
 امان سدیکیت ربه نكري ریو کمدین درفد ایت اداله لفگفتن سدیکیت مک
 دغرساتوکنه کدواښ دغن سگراښ ادان شهدان ادفون کغل آثي یغ بالیق کریو
 ایت مک بالیقله سمولا اي کرنیه مک افبیل تيبا کرتیه مک برفرغله فول اي سمولا
 لکوم لکم بهنا مریم سبله میبله کمدین درفد ایت مک مشاورتله کمدان کغل
 فرغ ایت دغن راج حسین هندق مینتس سباه بلاکغ کوبون دنایقن سلدادو
 مک افبیل فوتس مشاورن مک نایقله سلدادو هلندا براتس ۲ سرت اورغ ۲ ریو
 دان سغه برفرغ دري لاوه مک برفرغله بر بدیلن ۲ مریم دکوبون دغن فراهو ددالم
 سوغی ایت مک اورغ ممنتاسی دري بلاکغ کوبون ایتقون تيباله کتفي کوبون
 ایت مک دبیلله اوله سلدادو ۲ دغن سناقش ۲ دان دباریس سمبیل موبک فاگر
 ماسوء مقاموء مک براموءله مبدیلکن سناقش دان منیکمن سغکورښ اورغ ریو
 فون منیکمن کریس دان لمیش دان لانون فون منتشکن کفیلن مک مفروتقله
 بوبی سناقش ۲ سلدادو ایت مک باقله اورغ لانون ایت ماتي اد کیرا ۲ له
 سراتس ادفون فغلیما بسرن کناله فلورو مک ربه لالو ماتي دان هلندا فون اد

انق راج ۲ ایت دغن جواب منريما فركتآن رشيدین ريو ایت ادان كمدين مك رشيدین ريو کون متناً باليق مك باليقه اي سرت دفاستگن مريم باليقن مك هابسه فکرجآن واکيل مواکيل ایت مک تيغکله سکل انق راج ۲ ایت موافقت دان مشواره سما ۲ سندريش ادیق برادیق فد فکرجآن ملاکوکن فرغ سرت ملاکوکن وصیت ۲ المرحوم مرشید ایت ادان.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک اداله انق راج ۲ سودارا مرحوم مرشید ایت فرسميله سورة کليشک سرت مبورة کرويس مغيبيل سلطان سايمان بدرالعالم شاه ددالم تياد براف هاري مک سلطان سايمان فون داتفاه کريو مک افيل تيبا کفولو فيغت مک نايقه زياره کماقم قبور فادک ايهندان مرحوم مرشید مک افيل سمقي اي کقد قبورث مناغيسله اي دغن تاغيس يغ امت ساغت ستله ساسي درقد مباح فاتحه مک براغکتله اي کاستان فادک ايهندان مرحوم مرشید ایت دان راج قيراق استري کقد سلطان سايمان فون سده حاضر دسيتو ديمله اي لاکي استري داستان فادک ايهندان ایت کران استريش ایت انق سودارا مرحوم مرشید يأت فترا مرحوم راج علي مک داتفاه راج حاج علي دان راج حسين موهنکن مشواره درقد فکرجآن فرغ ایت مک جواب سلطان سايمان ننتياه کيت مشواره کقد رشيدین دهولو مک مشوارته سلطان سايمان سرت رشيدین ريو ایت فد فکرجآن فرغ ایت مک فوتسه مشوارتن اکن فرکي ایت کمدين سلطان سلیمان فون براغکتله باليق کنکري ليغک مک تنفله اي ددالم ليغک سبرمول ادفون بکل يغدفرتوان مودا راج محمد يوسف سرت فادک ايهندان راج حسين دان راج حاج علي سرت اورغ بسر ۲۸ يغددالم ريو مک موافقتله اي دغن رشيدین ريو اکن منتوکن هاريش فرکي ماشگر رتیه مک فوتسه موافقتش ایت مک لالوله برلاير اغکاتن کدوا فيهق اداله اغکاتن فيهق اورغ ريو ایت يأت کفلان راج حسين فترا مرحوم راج جعفر دان بايق فراهون کچيل بسر تیک بوله دلافن بواه اداله راج ۲ يغبرسما ۲ مغباري اکن راج حسين ایت يأت راج عبدالغاني انق مرحوم راج ادریس دانلاکي انق ۲ راج حسين سموان فرکي بلاک مان ۲ يغ فاتوة دباواش برفرغ دان اد جوک ممباوا فتیکمن بوکيس ۲ اداله کفلان برنام کفتن عبدالکريم دان ففولو عبدالمجيد ادفون اغکاتن درقد فيهي گيرمنت هاندا يأت ساتو کفل افی فرغ نام کمندانن توان کروف دان بريك يأت بريك هي دان ساتو سکونر فاداغ دان تیک بواه ایت اد کيرا ۲۱ انم راتس اورغ فوئيه سرت سدادو ۲۸ ادفون اورغ ريو اد جوک بگيتو بايقن مک برلايرله اي دان سکل فراهو ۲ ريو ایت دتوندا اوله کفل سموان يأت فد سهاريبولن ربيع الاول هاري سبت جم فوکل دلافن فاکی سنه ۱۲۷۵ دان سقيله کرتیه فد ليم هاريبولن مالم رابو جم فوکل انم فاکی مودیک مک فد فوکل سباس مولاي برفرغ کمدين اورغ ۲ ريو ايتشفون نايکله برکوبو کداره کران ملاون کوبون قول مک برقرغله لکوم لکم مک تياد برکتیواسن انتارا کدو.

دان اورغ بسر ۲ دان اورغ توار ۲ هندق ميكران مقبوركن جنازه المرحوم ايت
 مك تياداله سمقت فد هاري ايت دمقامكن مننينكن ايسوءن جوا كمدين كايسوفكن
 هاريث مك بر كمفوناه سكل اورغ ۲ دان سكل اورغ ۲ بسر هاندا دان چينا فون
 راميله برهمفون دمكينلاكي كايش ۲ برهمفوناه كقولو قپغت مك مرحوم مرشيد
 فون دسيرانكن اورغاه سرب دكانكن دان دسمبهيكن اقبيل ساسي مك دباواله
 كقبور ددالم كونا دمقامكن سبكيان اتوران مباوا سوداران مرحوم راج علي جوا
 اداث مك دفبوركن دكت فادك بندان مرحوم اغكو فترتي ددالم ساتو فبه سته
 ساسي درند دتاقبنكن مك كلوارله سكل اورغ ۲ سموان ادفون رشيدن ريو سرت
 اورغ ۲ بسرث سيگكاهه اي كرومه راج حاج علي سموان هفك فنهوله رومه ايت
 اوله هاندا ۲ سرت اتق راج ۲ مك رشيدن ريو فون ميلاكن راج حاج علي
 ماسوء كدالم ساتو بيايق لالوله بركات اي اغكو حاج اين هاري ساي هندق
 منتنوكن واكيان كبرمنت كغد توان ۲ سمو سرت هندق منظره كن وصيت المرحوم
 مرشيد ايت بايك اغكو حاج اجني اتق راج ۲ سكلين سانق ۲ سودارا سكلين
 منتني ميمغ دبالي روغ يغدثرتوان مودا ايت سرت دسمبوة دغن كحرماتن واكيان
 كبرمنت سته راج حاج علي مندغر كان رشيدن ريو ايت مك ايقون كلوارله
 كمدين رشيدن سرب اورغ بسر ۲۸ كاوارله مك راج حاج علي فون مغاجق
 سوداران راج حسين دان راج محمد فترا مرحوم راج جعفر مك برجالنله اي ككوتا
 رسغ كبالي روغ مرحوم مرشيد مك مفيكوتله اتق راج ۲ يشبايق ايت دبلاكفن
 سرت اورغ ايسي نكري مك اقبيل سقي براتورله سكلين اتق راج ۲ ايت دهدافن
 بالي روغ ايت برصف ۲ منتنيكن رشيدن سرت اورغ بسر ۲۸ داتغ سكتيك
 لاكي داتغه سكلين مك اقبيل برهمفيران دغن بالي ايت دفاغله مريم مبري
 حرمت سرب دفوكانكن نوبت مك برهدافناه رشيدن ريو سرت اورغ بسر ۲۸ دغن
 اتق راج ۲ ايت سرب برجمقا مبري ۲ تاييك كمدين مك راج حاج علي فون
 برديريله دهدافن اتق راج ۲ ايت مك لالوله اي بركات اين سودارا ۲ مرحوم يغ
 هياغ اين اتق ۲ مرحوم راج عبدالرحمن دان اين اتق ۲ مرحوم راج علي مك سكل
 هاندا ۲ ايتفون مشكوه ۲ سموان كمدين رشيدن ريو فون منجافي تاغن راج محمد
 يوسف لالو دتمقبنن دباوان نايك كاٲس بفكو دودق برسما ۲ دي دان سكل
 اتق راج ۲ ايتفون دودقا ماسيق ۲ دغن كرسين كمدين رشيدن فون بركات كغد
 راج حاج علي لاكي واكيان مرحوم مرشيد اورغ يغيرانم مك دتنجواء كن اوله راج
 حاج علي سموان كمدين مك رشيدن ريو فون برديريله لالو اي برترتيا دغن
 باريف سواران كاٲن بارغشاهو كيوان سكل اتق راج ۲ دان اورغ بسر ۲ ددالم
 نكري ريو اين هاري دان اين جم كيت واكيان كبرمنت هاندا منتنوكن فيلهن
 كبرمنت سرت توره وصيت مرحوم يغنله هيلغ ايت ياٲت راج محمد يوسف واكيان
 كبرمنت كٲنتي مرحوم يغ هياغ ايت سرت هارف ساي اكن ايه ۲ سوداران مبري
 اجران دان نصيحت يغ كيجيكن اسٲن كران اي اورغ مودا مك منجوابله سكل

معیکن بر تمبه ۲ له کریشن مک همقیرله وافتن مک-ایقون مپوره مخکیل راج علی حاج مک داتغه راج علی ایت مندافتکندی مک برخبرله ای منتا بواتکن ساتو سورة کفد واکیش کبرمنت اکن جادی وصیت سفنگکالن ماتیش یایت وصیت فرمنتانن کفد کبرمنت جک ای دکهندافکی اوله الله تعالی ددالم سهاری دوا این دغن سیوا ۲۰ن قتران راج محمد یوسفله اکن مگنتیکندی منجادی راج مودا ددالم نکری ریو جاغذه لاین ۲ لاگی دفریواتله اوله راج حاج علی سورة ایت کمیدین بهاروله دسالین اوله جرو تولیسن مک لالوله دبریث چف دان تندا تاغنن سله سلسی لالوله دسورهن راج حسین سفوفن مغترکن کفد رشیدین ریو ایت مک دتریمانه اوله رسیدین ریو ایت شهدان اداله ترسورة ایت یایت قد دوا فوله توجه هاریبولی محرم هاری اثنین سنه ۱۲۷۵ کمیدین درفد ایت کریشن فو برسمبه ۲ له مک همقیرله وافتن مک ایقون مخکیل ککندان راج علی حاج دکت ۲ دی سمیل منتا ریا کفلاش مک لالوله برچاکف فرلاهن ۲ قد فکرچان برزاح یایت بعدالموت بورت برایشان ۲ علم فتوا سکل مشایخ اهل الطریقتن کمیدین برشن فو ای افبیل ای سده مانی لکس ۲ ساتوکن انق کیت حسن دغن میونه ایت جاغذه دنجشکن لاگی مفیکوتکن هوا فرمفوان یغ جاهل دانلاکیفون سایی سده معقدکن نکاحن سده میمغ سایی هندق ساتوکن مان هندق منتیکن شکورله اصلکن لفس سایی معقدکن دی الحمد لله له کمیدین مک ایقون منتا تسبیحن دانجوهکن اوله استرین سمیل مناغیس کمیدین برتان فو ای کفد راج علی فوکل براف این کات راج علی همقیر فوکل سبلس کتان عذوره توان هاری این تیاد اوسهاله سمیهیغ جمعت دهولو دتغکلکن سایی جواب راج علی بایکله سکتیک لاگی ای فون برکات سسق دادا سکیرا ۲ سقی فوکل دوا سته مک استفرقه ای ددالم ذکر نفی اثبات دالهن درفد ذکر اسم الذات سکتیک روحن فون برندهاله درفد نکری یغ فنا کنکری یغ بقا مک دبهساکنله کمبالی کریمت الله تعالی انا لله وانا الیه راجعون مک دلتقکن اوله راج عالی کفلاش کبنتل سرت دراهبن مک برجریتنله دان مندروله راتف تاغیس اهلین سرت سکل انق راج ۲ لاگی ۲ دان فرمفوان سرت انق ۲ مرحوم عبدالرحمن دان مرحوم علی دان بندا ۲ دان سودارا ۲ دغن سکل ایسی استان هفک سمقیله کتانه دان ددالم نکری عظمتله بویین درفد جریت دان تاغیس مریک ایت بیراف فون دلارغ ۲ اوله راج علی سرت فادک ایهندان ائگو حاج توا مک تیاد مریکیت دیم لبه معامله کران یغدفرتوان مودا لاگی فون مرشید سفرت راج عبدالله ایت امت مغاسهی سکل سودارا ۲ دان انق ۲۰ن لاکیفون ای مرشید کفد سکل اورغ ۲ اهل الطریقت نقشبندی کمیدین مک مریم فون دفاغله دان مبریناهوله کتجوغیفنغ کفد توان رشیدین ریو مک افبیل تاهو ای دکوتا تنجوغیفنغ فون ماسغله مریم جارغ ۲ سرت تورن بندیران سته تیغ مک کمفرله ددالم نکری ریو ایت مفتاکن یغدفرتوان ریو سده مگت مک برگندولله سکل اورغ ۲ دان برهمفونله سکل انق راج ۲

بسر براف کالي سده دبتر ۳ اورغ تياد جوک سمبوه مځکين ساغت جوا مک کسوساهنه سکل سانو ۲ سوداران مليهتکن حالن کران ددالم تغه ۲ هندق ممبواه فکرچان دان رشيدين فون کسوساهنه جوک ببراف کالي دسورهکنش دفتور هاندا دانغ مرقسا مک تياد دافت جوک داوبتکن مځکين سهاري مځکين ساغت جوا مک ددالم حال ايت مک يقدفرتوان مودا فون تياد هارغ ۱ کنديرين سمبوه درقد فپاکينش ايت مک قد سانو هاري ممځيکله اي اکن سوداران راج علي حاج لالوله اي برتته کناش بایک کيت نکاحکن لکس اتق توان سي حسن دغن انی ساي ميمونه سمناارا ساي لاکي بوله مندغ جواب راج علي حاج مان سهاجه تينه مک فد. مالم جمعت دنکاحکپناه راج حسن ايت دغن فتران راج ميمونه ايت هندق دفرساتوکنپناه سکالي مک دقوهکنن اوله استرين راج حاوی فترا اغکو حاج احمد بير منتيکن مدهمدهان بارغکالي اد دکرنا الله تعالي اد ريغن سديکيت دانلاکيفون فرکاکس الت ففتين بلومله اد يغ سدیا لاکي جک برپواه دغن کوفوه ۲ تياداله دغن سفرين جادي کيعمنله کفداش دان اداله اي موهنک برنغکوه کقد سومين ايت دغن اير متان لبه معلمه اورغ فرمفوان فيکرائن سيفکت درقد لاکي ۲ مک يقدفرتوان مودا فون ديمه ذرقد هندق سکرا مباتوکن ايت شهدان قد ساتو وقتو مک رشيدين ريو فون داتقله زياره کقد يقدفرتوان مودا هندق مليهت فپاکينش ايت مک ماسوله اي کدالم استان برجمفا دغن يقدفرتوان مودا فون برخير کقد رشيدين ريو مننأ لاکوکن جوک فکرچان فرغ ايت مک جواب رشيدين ساي کيرا ۲ بيرله صبر دهولو منتيکن بارغکالي اد کورقن سديکيت نوان مودا بوله کيت اغکت فرغ بولهله صبر سديکيت توان راج سرت جاشن باوا سوسهاتي شهدان اقيل يقدفرتوان مودا مندغر کات رشيدين ايت مک ايقون منجواب قول کناش يغ ساي فتنأ سبوله ۲ سکالي اين کقد کرممنت مننأ لاکوکن جوک اکن فکرچان فرغ اين مسکيفون ساي ساکيت اتو ماتي اد گنني ساي سقرت ساي بایک جوک ننني بوله ساي اتورکن سکيرا ۲ جاشن فايه توان رشيدين برکهندق اکن ماتقکن موافقت دان قرنته قد فکرچان فرغ اين مک لالوله دسورس سرره کقد سوداران راج حاج علي اتوران يغ دفرپوانش ايت مک ددالم مضمون يفتړکندوغ ددالمش راج محمد يوسف کنتي باتغ توبهن راج حاجي عالي ممکغ سکل فکرچان حکوم دان راج حسين ممرتهکن رعيت تنترا يقدباوا فرکي برفرغ ايت دان سيد عثمان اغکو امبوغ سرت راج حسين سقوئون ممکغ فرکارا واغ ۲ بلنجا دان حاج ابراهيم داتوه کاي مودا مرقسا مپوره دعوا ۲ اورغ يقدردعوا دمکينه مضمون اتورانستله ايت. مک دساليں سورة ايت اوله جرو توليس کمدين بهاروله دچقن کمدين دبچاکنله کقد رشيدين ريو هابس دبچاکن مک رشيدين ريو فون منريماله مک اي فون ميري تابیک هندو بايق دان سورة انتعون دباواش سکالي مک تتقله فکرچان ملاکوکن فرغ ايت ادان شهدان ادفون يقدفرتوان مودا اقيل سده رشيدين ايت باليق مک

اكن سكل سانق ۲ سوداران سرت ۲كلاوي ۲ نكري ادفون كتاب يقدچان ايت كتاب ۲ فقيه صح بطل حلال حرام ربع عادة دان ربع معاملات دان كتاب احيا علوم الدين ربع مهلكات سرت منديريكن جمع دان نركادغ اي مباح خطبه سنديري دان منجادي امام اي سنديري دان لاكي بيراف كاللي قول اي خبر كقد سانق ۲ سوداران كتان ساي اين اقبيل سمقي ستاهن ددالم فكرچان راج اين ساي هندق برهنتي جك دكهندفكي اوله كبرمنت اداله گنتي ساي انق ساي محمد يوسف ادفون اق ۲ صابي ساي تياداله يغ كبتولن كقد هاتي ساي يغ ساي هندق فنده كبتنن اتومان ۲ تمقت يغ سويي برواه عبادة كمدين درقد ايت تياد براف انناران اي فون ممبواه وصيت كقد سوداران ۲۱۸ لاكي ۲ قرمفوان دان اداله تيغكل وصيت ايت كقد فتران يغبرنام راج حاج محمد تغكو نوغ كران اداله وقتو اي برواه وصيت ايت فتران تغكو نوغ لاكي تيغكل ددالم نكري مکت المشرقه بلوم لاكي تورن دان اقبيل اي مندغر فادك ايهندان مرحوم راج علي سده مگكت سرت مندغر فادك ايهندان سده مگكتيكن مك بهاروله اي تورن اكننتافي تياد جوك برجمقا فادك ايهندان ايت اداله وصيتن ايت دسراهنكن كقد تاغن راج عاي اداڭ.

شهدان كات صاحب الحكايت

سبرمول

اداله فقايلما بسر ددالم نكري رتیه برواتله اي اكن دوا بنتيغ يغبسر ۲ سرت مفانور مريم مغمفولكن اورغ ۲ سرت اي مميلي اوبت فلورو دسيقاورا هندق مناهن جك اد لفكر يقدفرتوان مودا سرت كبرمنت هلندا مك خبر ايتفون مشهورله هفك سمقي كقد يقدفرتوان مودا سرت رشيدن ريو مك مارهله كدوان كمدين مشوارتله يقدفرتوان ريو دان رشيدن* ريو اكن فركي مراهي فقايلما بسر ايت مك يقدفرتوان مودا فون برسيقله اكن كلغكافن علي قدارن فراهو ۲ يغبوله مماكاي مريم ليلا دان مغمفولكن بوكيس ۲ يغ ددالم نكري ريو دان رشيدن فون دمكين جوك اداله فد ماس ايت كاغكافن كبرمنت هلندا ددالم ريو اد سبواه كقل افني نماڭ سومبيغ دان كمندانن برنام توان كرووف دان ساتو كيچي فرغ دان ساتو سكونر فرغ سرت كرويسن سيقله سكلينن ايت منتتيكن قرنته جوا اداله مقصود يقدفرتوان مودا يغ هندق دجاديكفن كقلا فرغن ايت فيهق اورغ ۲ ملايو دان بوكيس يآيت فتران راج محمد يوسف اكننتافي يغ مرنتهكن سوداران يغبرنام راج حسين كران يقدفرتوان مودا ايت سفاي فتران راج محمد يوسف مراساي فكرچان فرغ دمكينله حالڭ اداڭ.

شهدان كات صاحب الحكايت

ددالم يقدفرتوان مودا نغ ۲ برسيغ ۲ ايت مك دغن تقدير الله تعالي مك يقدفرتوان مودا فون كريسقه كئا فپاكيت راج فايقا فد فيهق بلاكفن مگكين سهاري مگكين

اورغ بسر ۲ نوب فون برېوېله دان مريم فون برېوېله باکيکن عظمه بويين
 ود هاري ايت افبيل ساسي درغد منجونجوغ دولي ايت مک بهاروله براثکت
 نايک کأسان سنغف ناسي هداين ۲ مک افبيل ساسي درغد فکرچان ايت مک
 نممه فکرچان برطبل ايت مک يغدفتوان مودا فون مبري سورة تيته فرينه کغد
 سکل تاوه رننو توکغ فولو مفتاکن حال احوال بگنتي راج يغ بهارو ايت مک
 ميکونه نكري ۲ دان ناوه رنو دان توکغ فولو سرب مفتاکن برکنتي راج بهارو
 ايت يأت فادک ايهندان سلطان محمود مطفر شاه برکلر سريقادک بگندا
 سلطان بيلمان بدرالعالم شاه مک طاعده مريکثيت سکين ماینکن تمقت يغيرنام
 نكري رتیه راجان درغد راج لاون ايون درغد اتق راج ملايو سبله سيا نماش
 راج لوح سده دکار سلطان محمد المرحوم برنام فقايمه بسر دسراهنن نكري رتیه
 ايت کعدان دان ايله يغ تباد ماهو مېمه سلطان سليمان بدرالعالم شاه سبب
 اي برکغ دغن فرخبران اورغ ۲ مضاکن سلطان محمود ايت لاگي اکنداقت
 سمو دان نولوغ اوله بغسا انگريس دان فرسيس اکن مولغن کرچانئ سمولا
 دان بيراف لاگي دانت خبر دان سورة دري سبغاورا مېوره اي تتف جاشن براوه
 دان فرېسوان نني دابع درغد سلطان محمود مک فرچياله اي سرت تکوه فکاغثن
 سهدان افبيل يغدفتوان مودا مندغر حال فقايمه بسر ايت مک مېورهله اي سئورغ
 مبري سورة بصيحت دان اجران مېوره مېمه سلطان سليمان مک تباد جوک اي
 ماهو مک بيراف کالي يغدفتوان مودا مبري سورة دان مېوره اورغ کفرچانئ
 فرکي موجوه فقايمه بسر ايت مک تباد جوک دهيراوکن سرب دجوابن دغن
 فرکان يغ کاسر ۲ کمدين درغد ايت کبرمنت هاندا فون مبري قول نصيحت
 دفرککنن کرنيه تباد جوک ددغرکنش مک لالوله اي برېواه کوبو اکن ملاون
 يغدفتوان مودا سرب رشيدن ريو ايت مک جادي بسرله فکرچانئ اخرن اداان
 شهدان ددالم حال ايت مک سلطان سليمان بدرالعالم شاه فون منتا ديريله
 کغد فادک ايهندان يغدفتوان مودا هندی بالين کليغک مک دبرکن اوله
 يغدفتوان مودا مک افبيل سمي کغد دوا باس هاريبولن رمضان سلسي درغد
 برېواه کنسراف فرجنجين بهارو انارا يغدفتوان بسر دان يغدفتوان مودا سرت
 سکل منري ۲ دغن کبرمنت هاندا قد تاهن سنه ۱۲۷۵ مک سلطان سليمان
 فون برلايرله کايغک داننر اوله رشيدن ريو دغن سکونر فرغ مک افبيل تيبا
 کايغک سکونر ايت فون بالين کريو سمولا ادون يغدفتوان مودا افبيل سلطان
 سليمان بدرالعالم شاه سده بالين مک يغدفتوان مودا فون مشوارتاه دغن رشيدن
 ريو يأت نوان فرېياس قد فکرچان مغوکهنن نكري سرت مشواره قد فکرچان
 نكري رتیه ايت مک ددالم حال ايت مک ايغون دودق ددالم برېواه عبادۀ جوک
 دغن سکل سانق ۲ سوداران سرت منجاننن عبادۀ طريقه نقشبنديه ايت مک
 تياداله برهننتي ختم دان تواجهش فد نيغ ۲ مالم ثلاث دان هاري جمعت سرت
 مندراس علم دباليش يأت سوداران راج علي حاج معاجر ۲ سرت مباح کتاب ۲

نياد بېراف هاري مك يقدفرتوان مودا فون دانغه كړيو مك دسمبوتاه اوله سانځ
سوداران سرب سكل اتق راج ۲ سرت اورغ ۲۱۰ يقددالم قولو قېغت ايت سرب
چيسا ۲۱۰ دان اورغ رعيب ۲ تنسرا سكاين مك براغنده اي كاسنانس سېرمول
ادفون سلطان محمود اقبيل اي بييا كسيغافورا مك لالوله اي مېوره مغمبيل بندان
نغو تيه دنگري ليغك دباوان كسيغافورا دسيوان سېواه كفل افې ادفون يغ
فركي مغمبيل ايت اتق تمغكوغ ابراهيم فركيان دان باليقن اي سيغكه دريو
برجمفا يقدفرتوان مودا ادان شهدان ادفون يقدفرتوان مودا اقبيل سغله اي درغد
ارېنه لاه درغد فكرجانش مك مشوارته اي دغن رشيدن ريو هندق مېيلاك
سلطان سابمان بدرالعالم شاه كنكري ريو سغاي دطاباكن دهادن ماب واكيل
كېرمنت مك منريماله رشيدن ريو اكن مقصود يقدفرتوان مودا ايت مك لالوله
دبرين سابو كفل افې فرغ اكن مغمبيل يقدفرتوان بسر ايت مك يقدفرتوان مودا
مېورهكن سوداران راج عبدالله فركي برسما ۲۱۰ مك برلايرله كفل ايت كليشك
اقبيل سغفي دباواپله سلطان سابمان ايت تورن لالونه برلاير كړيو مك اقبيل
تېيا كړيو دسمبوتاه اوله يقدفرتوان مودا دغن مريم دان بوپين ۲۱۰ مك لالوله نايك
ديم ددالم استان يقدفرتوان مودا كمدين برسېغه يقدفرتوان مودا اكن الت
فركاكس مطلبكن يقدفرتوان بسر ايت سبكيمان عادة قربوكال اقبيل سده سيف
مك لالوله مېنمك كرجا برماين ۲۱۰ درند وايغ دان جوگيت دانلاين ۲۱۰ مك سيف
مالم اورغ ۲۱۰ فون بر كمفول ماسرء كدالم شهدان اقبيل سغفي وقتو يغ فاتوت
قد ساعت يغ بايك مك يقدفرتوان مودا فون مغاتور كناه اتوران منطباكن راج ۲۱۰
يغبرس ۲۱۰ يايت سده ساسي درغد برسيرام دان مماكې ۲۱۰ مك لالوله تورن اكبالې روغ
دان ددودمك دانس سغكسان كراجان سرت جواتن درغد اتق راج ۲۱۰ كيري كانن
ماسيغ ۲۱۰ دغن جوانن براروله دهادن پالي سكل اتق راج ۲۱۰ دان اورغ بسر
منينكن بقليل بنسارا كدوا كمدين بركاتاه يقدفرتوان مودا راج عبدالله كغد
سوداران راج عالي حاج بايكه كيت منظرهكن اين ايكة جالن اكام اسلام
سغاي منجادي فكرجانش كيت بركت مك جواب راج علي حاج بايكه كمدين راج
حاج عالي فون برسما ۲۱۰ دغن سئورغ درغد عالما جوگ اورغ كابول كندهار نمان
سيد غلام ارسول مك برسما ۲۱۰ برديري دهادن سغكسان ايت مك راج حاج
عالي فون مافطكن نوليه دمكين بوپين اداله فاتيك سوما سته درغد اهل الحان
والعهد مننوليهكن سرب منظرهكن يغ دولي توانكو يشعيا منجادي راج ددالم
نكري ريو دان ليغك دغن سكل تاوون يغبركار سريقادك سلطان سايمان
بدرالعالم شاه سرت فاتيك سوما هارف اكن دولي يغها مايا مفيكوه تيته الله
تعالې دان رسولن سغرت يقددالم فران العظيم دان سغرت حديث ۲۱۰ سيدالمرسلين
مك مېوره اي دغن تاغنن كغد فران العظيم يقدفكو اوله سئورغ اتق راج كمدين
بهاروله اي مباح دعا مك تورنه اي كباوه كمدين مك يقدفرتوان مودا فون
مغفيله منجونجوغ دولي لفس يقدفرتوان مودا ايت بهاروله سكل اتق راج ۲۱۰ دان

کمساریس سرب یوان فندوال کاسک دغن کفل افی ایت جوک مک افیل تیا
 کایک مک نایه راج عبدالله برجمفا دغن نغو سایمان نیماغش نغو مودا
 یایب فرما مرحوم سلطان عبدالرحمن شاه جادی ایه سودارا کغد سلطان محمود
 یغ سده دتورنکن دری کرجان ایت دانلاکی بکس ایفر یغدفرتوان مودا راج
 عبدالله ایت مک مشوارنه کدوان ایت یایت ماهوله نغو سایمان مگننکیکن انقدان
 منجادی راج ایت کمدين مک یغدفرتوان مودا فون فرکیاه کغد رشیدین دان
 کمساریس برخبرکن یغافت فایه دی ایناه راج سایمان فرما مرحوم سلطان
 عبدالرحمن بوکت حکمیه مک دتریماله اوله کمساریس سرت رشیدین ریو فمیایه
 یغدفرتوان مودا راج عبدالله ایت مک اداله فد دوا فوله سانو هاریولن صفر مک
 داغکناه اوله کمساریس سرت رشیدین ریو سرب یغدفرتوان مودا راج عبدالله اکن
 نغو سایمان ایت منجادی یغدفرتوان بسر لیغک دان ریو دغن سکل تعاوق
 دایرهمن برکتر سلطان ساسمان بدرالعالم شاه مک تکهله فکرچان ایت سفر
 فرمان الله سبحانه وتعالی ددالم فرأ العظیم تونی الماک من نسأ موزع الماک
 من نسأ ونع من نسأ وتذل من تسأ بیدک الحبر انک علی کل سیء قدیر اریش
 فرمان الله سبحانه وتعالی ددالم فرأ یغ مها بسر مندانشکن کرجان بارغسیاف یغ
 دکهندفکیش دان نمایکن بارغسیاف یغدهفکیش دن مهیاکن بارغیغ دکهندفکیش
 فد الله تعالی جوا سکل کجیک بهوا سسکوهندنغوله یاوهنکو اتس تیغ ۲ سبواب
 امت کواس انهی شهدان نماله فکرچان مفعک مننونکن راج ایت مک تیغکلاه
 لاکي مطبلکن دی جوا سقر عادة اسعاده فربو کال کمدين مک رشیدین ریو
 سرت کمساریس فون بالیق کریو دان یغدفرتوان مودا تیغکلاه دهولو ددالم لیغک
 کارن هندق بر بوا ستیا دغن سلطان سلیمان بدرالعالم شاه سرت هندق بمبتولکن
 نکری سرب موافقت منسکن اورغ بسر ۲ دان اورغ نوا ۲ ددالم نکری لیغک ایت
 ادان شهدان ادفون راج احمد عکو لوغ یغدواکیل اوله سلطان محمود ددالم ریو
 ایت افیل ای ماهیت سلطان محمود سده تورن درفد کرجان ایت مک ایفون
 بالیق کسغافورا مغادف سلطان محمود کمدين فرگی فول ای کایغک دغن
 کانر فصلن هندق منجاری کایرو جوک اکن اورغ ۲ ددالم نکری لیغک مک ای
 فون برجمفا دغن کفل فرع کمساریس ایت مک لاوله دنگف اوله هاندا کانر
 ایت راج احمد ایت فون ترجوانه لاری لینتغ فوکف نایک کداره لفسله ای دان
 کارن ایفون دکنوغه اوله هاندا کهد کیچی فرغن احر ۲۵ هفک هایس
 فکرچان بهاروله دفولکنش کغد نوانس دسیغافورا ادان سبرمول ادفون سلطان
 محمود تنکل سده بالیق کمساریس یغ ممچن ایت مک ایفون فرکیاه کایغک
 برسمق فنجغ مک افیل سمفی ای کلیغک ددغنر ایهندان سده منجادی راج
 مک ایفون بالیقنه کسغافورا کدوه بلاغا دان ادفون راج محمد یوسف منتون
 بالیقنه ای کریو مدانکن فادک ایهندان یغدفرتوان مودا راج عبدالله مک افیل
 سمفی ای کریو دودوله ای منسیکن فادک ایهندان داتغ دری لیغک مک ددالم

هارين کلوآرله فنکسن سنه راج عبدالله مندثر کاب رشيدین ريو ايت مک ايئون
 ترکجوة سرت ترديمه سجورس کمدين مک راج عبدالله فون منأ باليق کفد
 رشيدین ريو مک قولغا کفپت مک برکمفولله دغن سکل سانق ۲ سوداران ۲
 برخبرکن حال احوال سلطان محمود اکدورتکن اوله کيرمنت هاندا دره.
 کراجانئ مک ترکفوره سکل انق راج ۲ ايت ميکرکن کران فکرجان بلوم ثرته
 لاکي دغن دمکين ايت کمدين مک منوارتاه اي دغن سکل سوداران ۲
 مک لالوله مبري سورة کفد توان رشيدین ريو اداله مضمونئ ددالم سورة ايت
 تیک فصل فرنام جانغ هيع نام دان عادة استعادة کيت کدوا فرتولغن کيرمنت
 کفد راج عبدالله ايت برککالن مینتو درفد تيف ۲ کسوساهن دلاکفن کتيک
 لوفوة نام کيت درفد فرکتان سکل راج ۲ دنماکن درهک اتو بياوه کران فکرجان
 ايت فربواتن کيرمنت هاندا مک دتريماله اوله رشيدین ريو سکل فرمنتان ايت
 شهدان اداله سورة ايت ترسورة فد توجه باس هاريولن صفر مالم ثلاث جم فوکل
 نيک ددالم رسته يغ ايت ساعت شهدان فد کایسوفکن هارين فد هاري رابو
 جم فوکل توجه مک برلايرله کمساريس ايت سرت ساتو اورغ فوته يغ عالم
 فد بهاس ملايو نماث توان فندوال مک برلايرله کدوان دغن ساتو کفل افي فرغ
 نماث سايس کسيغاثورا مک اقبيل سمقي نايقله کدوان کفد کبرنور سيغاثورا
 کمدين فرکي فول کدوان منجاري سلطان محمود ايت کسان کماري هفک کرومه
 نمفکوغ نياد برجمفا کمدين دجاري کرومه کرسجي ديوکيت مک لالوله برجمفا
 مک کمساريس ايتفون بمچاکن سورة فاکت يغ محبت سلطان محمود ايت دتورنکن
 درفد کراجانئ ستاه سلطان محمود ايت مندثر سورة ايت براوبهله موکاڭ
 سديکيت مک کمساريس ايتفون باليق دان سورة فاکت ايتفون دتيغکلکنش کفد
 سلطان محمود ايت ساتو مک اي قون برلايرله باليق کريو مالم ايت جوک اي
 سمقي کريو کمدين فد کایسوفکن هارين يأت هاري خميس جم فوکل دلافن
 مک رشيدین ريو سرت کمساريس ايتفون ميلاکن راج عبدالله اڭکو حاج مودا
 ايت کتنجوغ فينغ دحرمتن اوله رشيدین سبکيمان محرمتن يثدقرتوان مودا
 کمدين برکتاله اي توان سلطان سده دتورنکن درفد کراجانئ دان سکارغ
 تياداله ددالم ليفک دان بریو يثدقرتوان بسر دان يثدقرتوان مودا شهدان سکارغ
 اين جوک کيرمنت مففک راج عبدالله منجادي يثدقرتوان مودا ممرنتهکن کراجان
 ريو دان ليفک دغن سکل دايره تعاوق سبکيمان عادة استعادة فربوکل دغن
 کلاران سلطان علادين رعايه شاه ابن اوغو کمدين دبچاکناه سورة ففکنش ايت
 ددقرکن کفد اورغ ۲ رامي مک مريم دکوت فون بربوبناه کمدين رشيدین ريو
 قون برکات فول کفد راج عبدالله اين کيت ماهو فرکي کايغک برسما ۲ يثدقرتوان
 مودا راج عبدالله منجاري يغ فاتوة کيت جاديکن راج درفد انی چوچو مرحوم
 سلطان عبدالرحمن شاه ددالم نکري ليفک ايت شهدان اقبيل سده فوتسله
 موافقتن ايت مک برلايرله يثدقرتوان راج عبدالله ايت برسما ۲ رشيدین ريو دان

شهدان کات صاحب الحکایت

مک اداله فد ایم باس هاریولن صفر هاری احد مک داتغله ساتو کفل افي فرغ دري بتاوي نماش سلیس ماسوء کنکري ريو برلايوه دتنجوغ ښینغ سرت مېاوا ساتو کمساریس نماش توان میجر وایم مک مشوارتله دغن رشیدین ريو حال څر یواسن سلطان محمود ایت مک ددالم حال ایت فد توجه باس هاریولن ایت جوا فد هاری ثلاث مک داتغله سانو کاتر دري سیغافورا یایت کانر کرسجي صحابه سلطان محمود دښنجم اوله سلطان محمود اکن مغتتر راج احمد تښکو لوغ ایت کریو اکن جادي واکیلن ددالم نگرې ريو دان راج احمد ایتله یغ سده برچاکف ۲ دان سغکوڅ منجادي واکیل ددالم نگرې ريو برلاون دغن رشیدین ایت هڅک سمفي کبتاوي اتس دیاله امقوڅ بجارا جاښتله سلطان محمود سوسه مک اقبیل سمفیه ای کریو مک نایفه ای کتنجوغ ښینغ برجمفا رشیدین ريو سرت منظر کن ایله یغدواکیلکن اوله سلطان محمود فد فکر جان نگرې ريو ایت سرت دبریکش سورة سلطان محمود ایت کفد رشیدین ريو مک دېچاله اوله رشیدین ريو مک مفهومه ای بارغیغ ترسوة ددالم مک راج احمد فون بالین کتراهو منتتیکن جواب سورة سلطان محمود کفد رشیدین ريو ایت شهدان ادفون رشیدین ريو اقبیل سده راج احمد ایت بالیق مک رشیدین ريو فون مېیلاکر اغکو حاج مودا راج عبدالله مک اغکو حاج مودا فون داتغله برجمفا رشیدین مک کات رشیدین اد راج احمد برجمفا راج عبدالله مک جواب راج عبدالله تیاد مک کات رشیدین بارغکالی دي راج عبدالله بوله داتغ مفادف دي کمدين لالو دتنجوغ اکن سورة سلطان محمود یغدباوا اوله راج احمد ایت مک دسموة اوله راج عبدالله لالو دېچان دمکین یو یش مضمون څر کتان یغددالم سورة ایت اما بعد کمدين درقد ایت اداله کبت مېتاکن کفد سرفادک صحابه کبت تتکل ددالم ريو سرفادک صحابت کیت مخکيل کیت کریو هندق بر بچارا اکن کنتي راج مودا مک اقبیل کیت داغ کریو مک فادک صحابت کیت بوک څول څرکارا بوسایت راج هاندا ادفون څرکارا بوسایت راج ایت لاکي ماس داتوء کیت یغدفرتوان مودا راج عاي المرحوم سده تیاد سغکوڅ منریماش افلاکي کیت شهدان لاکي فادک صحابت کیت منتا واکیل ایت ددالم نگرې ريو مک ایتله راج احمد تښکو لوغ منجادي واکیل کیت ددالم ريو مک عنداله فادک صحابت کیت سراهکن واغ ۲ حاصیل ريو ایت سرت واغ ۲ اورغ لاوة ۲ کفدشان شهدان دمکینه مضمون څر کتان سورة سلطان محمود کفد رشیدین ريو ددالم فد ایتفون اد لېه کورغ سديکیت درقد نسخین مک تیاداله هېب تاهو کران هېب مندر څر دري مولوة راج عبدالله اغکو حاج مودا سندیري بوکش مېالین نسخین کمدين مک رشیدین ريو فون برکات فول کفد راج عبدالله ایت این توان کمساریس دتنهکن اوله کبرمنت اکن منغکالکن کراجان توان سلطان محمود اوله سبب کسلاهنش اد سمېان څرکارا یغتیاد حرمت اکن کبرمنت سرت واکیلن ایسوء

راج محمد يوسف سيدان محمد يوسف فرگياه اغكو مغيريشكن بکندا سلطان محمود ننتی د بلاکغ اکو کيريمکن فراهو يغ کچيل ۲ اکن تمفت اغكو دان بلنج ۲ مان ۲ ساج مدار کواساکو مک راج محمد يوسف فون فرگياه مغيريشکن سلطان محمود ايت دشن سورهن ايهندان اغكو حاج مودا ايت اداڻ.

شهدان کات صاحب الحکایت

افبيل برلاير سلطان محمود ايت مک کچمالن سهاجاه رشيدین ريو ايت مناهن سلطان محمود ايت کران نياد دفر دويلکن اوله سلطان محمود مک عايبه فد عاده استعادة اورغ بسر ۲ مک افبيل عايب رشيدین مک ملار تله فول عايش کفد کبرمنت هاندا سمنتاهن فول اد ساتو مقصود کبرمنت کفد سلطان محمود درفد فکرچان بوسايه راج يضياد جادي مضره کفد کراچان سلطان محمود مک تياد جوک سلطان محمود ماهو منريم مک اينفون سوات يغ ماوکا هاتي کبرمنت هاندا سرت مالون.

شهدان کات صاحب الحکایت

ايناه فکرچان يقدربواتکن اوله سلطان محمود منجادي فرکارا بسر د بلاکغ کمدين درفد ايت مک افبيل سلطان محمود سمقي کسيغاڻورا مک ديمله اي درومه صاحبين اورغ کافر مجوس درفد بفسا فرسي برنام کرسجي ددالم حال ايت بيراف کالي کرسجي ايت موجق ۲ راج محمد يوسف سقاي بوله هندق مگنتيکن ايهندان مرحوم راج عاي مک راج محمد يوسف فون ماره سرت کاتن جاغن کرسجي برکات دوا کالي کفد ساي يقدمکين يغ ايه سودارا ساي يقدريو ايت گنتي ايه ساي يغ هياغ ايت مک تياداله ساي ماهو مگنتيکن ايه ساي سلام ۲ لاگي اد حياتن ايه سودارا ساي ايت دمکينه کاتن مک ديمله کرسجي ايت شهدان ددالم حال ايت رشدين فون ميوره جوک کسيغاڻورا مپيلاکن سلطان محمود باليق کريو هندق منتا تنتوکن واکيل باکل راج مودا ددالم نکري ريو مک تياد جوک سلطان محمود ايت ماهو منتوکن واکيلن درفد بفسا ۲ انق ۲ يقدالم ريو ايت فد اداله اي موافقت دان مشواره دشن ساتو انق راج يغبيران راج احمد انق راج زينل راج ملايو انق راج احمد انق سلطان سايمان درفد انق گنديق بوکنش انقن يغ کههارا درفد انجي، فون فيرق دان ايبون راج احمد ايت راج بولغ راج توا عدالواهب انق راج توا انجي، انداق انق داهيغ منمقوء مطوا انق چووو درفد راج بوکيس يغ منجادي مطوا راج بوکيس اوڻو يغ ليم براديق کمدين ماس اخرن بابق سغکيناڻ دشن يقدربوات مودا مرحوم جغکو هغک دکاوارکن دري نکري ريو کفالبغ سقرت يفتاه لالو قيصهن ايت شهدان راج احمد ايناه يقدالون اوله سلطان محمود مشواره فد فکرچان راج مودا ايت اداڻ ادڻون سورهن رشدين ريو باليق کريو دشن تياد دافت کنتنون کفوسنن اداڻ.

ټون سباکي جوک نموجو ۲۰ سلطان محمود ایت جاغن فرکی کسيفافورا دهولو
 ساسيکن فکر جان يغسر اين يغ کشکوشن کسوساھن اتس نکري ريو دان
 ليغشک مک سلطان محمود فون نياداله هير او دان تياد انده اکن نصيحت
 رشيدين ريو ایت ماسيه جوک هندق کسيفافورا دغن کراس مک ددالم حال ایت
 کسوساھن فول اتس اشکو حاج مودا ناکوۃ کالو ۲ فرسايهين انتارا سلطان
 محمود دغن کبرمنت مک اشکو حاج مودا فون فرسمبهکن نصيحت دمکين کنان
 ادنون فکر جان راج مودا ایت مان ۲ سوک کباوه دولي توانکو هندق دفریواد
 فربواتله جک تدق سدهله يغ فانیک سمو مغرجاکن کباوه دولي جوک انق
 برانی ادیق برادیق يغ فانیک فوهنکن جاشن کباوه دولي برسليسيه دغن
 کبرمنت سرت جاغن ملالوې فرجنجين يغ سده ۲ دفریواد اوله قادک ايهندا ندا
 يغددهولو سرت سده کباوه دولي منتفکن دغن بيراڤ ماس دان کتيک ایت مک
 تياد جوک سلطان محمود ایت ماندهکن فرسمباھن اشکو حاج مودا ایت سرت
 هندق فرکی جوک کسيفافورا ايسو هاري مک اشکو حاج مودا فون ديم تياد
 ترکيرا ۲۱ لاکي شهدان ددالم حال ایت مپوره فول سلطان محمود کغد رشيدين
 ريو متا واغ حاصل ۲ ريو مک جواب رشيدين ایت واغ حاصل ريو سده
 دفرجنجیکن ددالم کنتراق قد فصل يگانم باس ایت واغ ملک يغدثر توان مودا
 سکارغ مان يغدثر توان مودا ننتوکن لکس سفای واغ ایت کيت سراھکن کغداښ
 سقرت ددالم کنتراق شهدان اقبيل سلطان محمود مندغر جواب رشيدين ایت
 مغکين برتمبه ۲ له مک باقهله فرکنان يغتيا د بایک مک تياداله همب سورتکن
 ند سياره اين ممدای قد اورغ ۲ بر عقل ميکرکن فرکنان اورغيغ برساسيه انتارا
 کدوا فېهن کمدین مک برتاهنله واغ ۲ حاصل ريو ایت کيرا ۲۱ دوا بولن مک
 ساغده کساکيتنشن داتس سکل انق راج ۲ دان اورغ توا ۲ يغددالم قولو څيغت
 سب مريکثبت کيسائن منريم نفقه ماکنشن تياد فوتس تيغ ۲ بولن مک سکارغ
 جادي برناهنله دغن سبب فربواتن سلطان محمود ایت يغتيا د هندق منتوکن
 کنتي يغدثر توان مودا ایت مک داتغله سکل انق راج ۲ ایت سرت اورغ توا ۲
 يغددالم قولو څيغت ایت مرنديوغ کغد اشکو حاج مودا مان ۲ يغتيا د مقوباي داي
 اوفاي مک اشکو حاج مودا فون مغاور کنده واغ کيرا ۲ سريو توجه راتس رغکيت
 مبري سکل سائق ۲ سواران يغ ضعيف ۲ ایت مک يغکورغ ایت برهوتغله اي
 کغد جينا ۲ هغک سمقي سريو رغکيت اداښ ادنون سلطان محمود هندق برسگراله
 برلاير کسيفافورا قد کايوسفکن هارين مک رشيدين فون مناهن جوک منتا تننوکن
 سيف ۲ اي يغدتننوکن کران اورغ ددالم قولو څيغت ددالم کساکيتن استميو
 قول اشکو حاج مودا راج عبدالله درندوغ اوله سائق سواران کران اي دويستکن
 اوله مرحوم راج عالی اکن اهاش ۲ سقرت يغترسبوة ددالم وصيتن مک سلطان
 محمود فون تباد جوک فردوليکن تاهن رشيدين ريو ایت مک لالوله اي برلاير
 کسيفافورا دغن سکونرن مک اشکو حاج مودا فون ممگيل فادک انقندا بکنداښ

بولغ مك ددالم حال ايت سكل انق راج ۲ يقددالم قولو فېفت ايتفون سلالوله جوگ مفادف سرت منتتيكن تيته سياف ۲ جوگ يفاكن گنتي مرحوم يغ مفكت ايت مك باوم اد جوگ تيتهن كنتتوان سئورغ ۲ مك ددالم حال ايت دو كچيتاله سكل انق راج ۲ ايت سبب باوم تنتو يفاكن دبواة كفلا دمكينله حالن اداڼ .

شهدان كات صاحب الحكايت

اداله عزم دان چيتا ۲ دان مقصود سلطان محمود يغ هندق دفر بوتن گنتي مرحوم راج علي ايت يات فتراڼ يغ برنام راج محمد يوسف يغ منجادي منتتوڼ مك راج محمد يوسف ايت تباد ريسا اي مفكتتيكن ايهدان سلاكي اد ايه سوداراڼ اڅكو حاج مودا ايت سهفك ريسا اي برچري دغن استريڼ دان دمر كاي اوله سلطان محمود ايت اصلكن جاغن اي برچري دغن ايهداڼ اڅكو حاج مودا ايت منجادي دغن سبب ايت كفايهانله سديكيت اتس سلطان محمود ايت هندق مفكوتكن سقرت كهندق هاتين مك نرهنتيه درفد منتتوكن اكن گنتي يقدفرتوان مودا ايت دان توان رشيدين ريو فون سلالو جوگ منئا تنتوكن سياف ۲ يفاكن گنتين مرحوم راج علي ايت مك تباد جوگ سلطان محمود ماهو منتتوكن ايت كران سكل انق راج ۲ سرت اورغ تواد ۲ ددالم قولو فېفت ايت سده فوئس عزمڼ تباداله لايڼ يغ فاتوة مانيكن اڅكو حاج موداله يغ فاتوة گني مرحوم ايت دغن بيراف سبب فرتام اڅكو حاج مودا ايت سده ميمغ بياس ددالم فكرجان كراجان مفكتتيكن فادك ككنداڼ مرحوم راج علي كدوا اي اد مخوپاي عام فد فكرجان حكوم ۲ شريعت دان عادة استعادة كتيك جك اد اي لاكي حاضر تباد سئورغ درفد انق راج ۲ يغ ففكت توا دان يغ مودا ماهو منجادي يقدفرتوان مودا سهيفك يفسو كاي اوله سلطان محمود فون تباد ماهو جوگ سلاكي اد اي كا مئت واكيلڼ كبرمنت ممتولي اكن اجتهاد اورغ ۲ نكري ريو سرت ممكغ ددالم كنتراق فرجنجن فف فصل يفتوجه دكنتوڅكن دغن شرط فد فكرجان منديريكن راج مودا ايت جك فاتوة فون فليهن سلطان ليڅك ريو سكاليفون جك كبرمنت تباد ريسا مك تباداله بوله منجادي مليكن سلطان محمود مفكوة جوا اكن اجران كبرمنت ايت مك دغن سبب امفت فركارا ايتوله رشيدين مامتوكن اڅكو حاج مودا ايت جوگ اكن گنتين مرحوم راج علي ايت سرت منئا سكر دنتوكن درفد سلطان محمود سفاي جاغن فكرجان نكري بايق ترسفكوة مك ددالم حال ايت سلطان محمود تباد جوگ مهيراوكن اجتهاد رشيدين ريو ايت سرت سكل ايسي نكري ايت ماسيه جوگ هندق ملاكوكن كهندق هاتين مك اينله اصل منجادي فوكو برسلاهن ۲ فهم سلطان محمود دغن رشيدين ريو سرت دغن انق راج ۲ دان اورغ توا يقددالم قولو فېفت شهدان ددالم حال ايت بابقه قول لاكي كاكاوان دان فركناڼ رشتياد بر بتولن دغن كبرمنت هلندا سرت اورغ نكري مك سلطان محمود فون هندق فركي كسيقاورا هندق منغلكن فكرجان يهاوم بر كنتتوان ايت مك رشيدين ريو

ایت مک اشکو حاج مودا فون میوره مبریتاهو کفد رشیدین ریو مک اثیل سمفی
 خبر ایت کفد رشیدین مک دکوتا تسجوغفیغ فون تورناه بندیران سته تیغ
 دان مریم فون بریوبله جارغ ۲ دان بربالسن ۲ بوبین دغن مریم فولو فېغت مک
 سانته کمقرن دفولو فېغت قد هاری ایت مک برگندولاه اورغ ۲ سکاین کمذین
 درقد ایت کایسوق هارین مک اشکو حاج مودا فون مغفولکن سکل اتق راج ۲ دان
 سکاین اورغ بسر ۲ دان اورغ ۲۱ دان اورغ بایک ۲ دان سایی نگری سکاین
 کران منبورکن فادک ککندا بکندا ایت المرحوم مک برهمفونله سکاین اورغ ۲
 یغترسوة ایت ماسوء کدالم سکبک لاکي مک رشیدین ریو سرت اورغ بسر ۲
 فون تیپانه دغن فکاین کبسانن شهدان اثیل سده برکمفول سکل مریکیت
 سرت سده ساسی دمندیکن دان دکافنکن دان دسمبیشکن مک دلنکناه قد رنجغ
 تمباک برکامبو کران وصبتن دوا فرکارا قرتام جاغن ای داوسوغ سفرت مبت
 راج ۲ یغناه سده ۲ کدوا جک رشیدین ریو هندق مبری دغن سلدادو دان تمبور
 مباواش کنبور سفرت سوداران المرحوم عبدالرحمن کتاکن تریما کاسیه تیاد
 اوسله منجادی اشکو حاج عبدالله فون منتفکن وصیتن ایت مک تیاداله دفریوة
 منانم سفرت عادة اسنعادة راج ۲ یغدهولو ۲ درقدان اداش برمول اداله مغکش
 یغدفرون مودا راج عالی المرحوم ایت یأیت قد تیگ هاریبولن ذالقعیده مالم
 احد جم فوکل ساس سنه ۱۲۷۳ شهدان مک دباوا اورغله جنازه مرحوم ایت
 کمور سرت مغنر دغن سکل ایسی فولو فېغت ایت سرت اورغ بسر ۲ هاندان سکلبن
 مک اثیل سمفی کقبور لالوله دنانم مک اثیل ساسی درقد مباح تاقین مک
 فولغاه سکاین اورغ ۲ ایت دان سکل اورغ ۲ بسر هاندان بون بالیقه کتنجوغفیغ
 سرت مشوارتاه اکن منجاری کنتیش یغ فاتوة مک رشیدین ریو امثون فیکران تباد
 لاین اکن کنتیش یغ فاتوة مابنکن اشکو حاج مودا راج عبدالله جوا کران ای
 سده بیاس ددالم فکرجان کراجان دانلاکفون اورغ برعام اکنتافی لاکي
 مننیکن فیکران توان سلطان محمود دنکری لیغک سهاج شهدان ادفون راج
 عبدالله اشکو حاج مودا ایت موافضله ای دغن سکل سائق سوداران یغددالم فولو
 فېغت ایت سرت اورغشوا ۲ کمذین مک لالوله ای میوره فول ای کسيفافورا مباوا
 سورة سرت بکس توبه مک بلایله سورهن ایت ادفون سورهن کنکری لیغک
 اثیل تیسا مک کمقرله فول ددالم نگری مفتاکن مغت یغدفرون مودا راج عالی
 المرحوم مناغسله استرین دغن ایسی استان یغلیغک فول سرت مبری خندوریله
 دان نهایل بناف عادة استعادة راج بقرسر ۲ کماتین شهدان ادفون سلطان محمود
 اثیل ای مندشر سورة دري ریو ایت مک هندق براغکناه ای مک داتغاه قراهو
 دری ریو مغمیان مک لالوله ای براغک کریو مک اثیل تیپا ای کریو مک تورناه
 اشکو حاج مودا راج عبدالله دان اشکو حاج عالی مغادش سرت مپبلان ای نایک
 کاسنان مک قد کنبک ایت باومه ای نایک کمذین نایگاه ای کاستان کمشوغ

ايت دان اټيل اورغ قوته سفوت رشيدين ريو دانلايش داتغ مك استان ايتله
د نریمان سرت دفرجامون ماكن مینوم دمکینهه حالن دان ببراف ټول انجیغ ۲
یغسر دتاروهن دسبتو دغن فایهراڼ سفرب عادت فایهراڼ اورغ قوته جوا اداڼ
اتنهې ملخصه.

القصة

مک ترسبوة فرکتان یغذرتوان مودا راج عالی ددالم نګري ريو مک دغن تقدیر
الله تعالی مک یغذرتوان مودا ټون کرېغه اصلن ګریغ لله مک داتغله دفتور
هاند مغونکن مک تیاد جوک سمبوه کمدين مفکبن سهارې مفکبن براة کمدين
تومبوه ټول فیاکت بیسول مفکبن برتمبه ټول براتن مک کسوساهنه سکل سانق ۲
سوداران سرت سکل راج ۲ یغددالم ټولو ټیغت شهدان مک افیل سمقي سهاریولن
ذالقمده قد مالم هارین مک یغذرتوان راج عالی مراسله دیریښ براة درقد فیاکیتن
مک مفکبله اي اکن سوداران راج حاج عالی منتا بچاکن سورة الیاسین کمدين
دبجاله اوله سوداران ایت دهمبوسکن کفد سکل توبهن دغن سفاعت کمدين برتان
ټول اي درقد فرکارا اعتقاد اهل السنه والجماعه مک دخبرکن اوله راج حاج عالی
ایت جالن علم اصول الدین سرت جزم مطابق الحق دغن دلیل کمدين برتان ټول
اي درقد بلا فیاکیت مک دخبرکن اوله راج حاج عالی ایت بلا تأذیب بکیني ۲
بلا تقریب بکیني ۲ بلا تعذیب بکیني کمدين برتان ټول اي درقد فکرچان بزراخ
کلکوان اهل الموت دخبرکن ټول بکیني ۲ کمدين راج حاجي عالی ټون بالیقله
شهدان افیل سمقي ټیک هاریولن ذالقمده مالم احد مک همفیرله وافتن مک
برهمفوناه سکل سانق ۲ سوداران مغادفي یغذرتوان مودا ایت دان همفیرله
کفد اغکو حاج مودا راج عبدالله دان راج حاج عالی دان راج حسین دان اورغ
کاي مودا حاج ابراهیم سرت قتران ۲۱ اد سمو حاضر مک یغذرتوان مودا ټون
برسلام ۲ مناه رات ۲ کمدين فادک ایهندان اغکو حاج احمد ټون داتغله مک
لأوله اي مناغیس منتأ ناغن دچومئ سرت برسلامن ۲ دان برتاغیس ۲ سن افلاکي
درقد سکل بند ۲ سوداران دان سوداران ۲۱ ټرمفوان توا مودا سموان برتاغیس ۲ سن
بلاک کمدين بهاروله اي بروصیه کفد سوداران اغکو حاج مودا راج عبدالله
سرت دسورتکنن وصیت ایت کمدين ایقون همفیر نزاع مک اغکو حاج عبدالله
همفیرله منوجهکن دي مک یغذرتوان راج عالی ټون برذکرله اي اکن اسم الذات
تسبیح قد ناغن کاننن قد حال اي برستدار کفد کرسی بسی یغ فنجغ مک سکنیک
لاکي روح ټون کاورله تسبیح ماسیه جوک قد تاغن کاننن مک داغکنه اوله
ککندا ادندا افندا سکاین دتورنکن درقد کرسی لالوله دلننکن قد تیلام فرادوانن
مک صحاه سده مفکنن انا لله وانا الیه راجعون دان دتودغله جنازه مرحوم ایت
دغن کاین مک مندروله رانف تاغیس اتق استرین دان سانق ۲ سوداران سکاین
سرت ایسی نګري مک مریم ټون دفاسخ اورغله دان عظمتله ټولو ټیغت قد هاري

هندق مغمبیل کا یو ۲ دان فافرن ۲ سرت بمبایر حاصل ۲ مٹکین رامیلہ قول کریمون
ایت سهدان کمیدین درفد ایت دانغ فول سئورغ هاندا انق رشیدین یغبرنام
فندان بیریح منأ هندق منجق تیمه ۲ دقولو کریمون ایت مک موافقتاه قول
یغدفرتوان مودا دغن راج حاج عالی سرب اورغ بسر ۲ یغددالم ريو مک ائیل
قوتس موافقت مک لالوله بر بواة سورة فرجنجن دغن فندان بیریح ایتقون فرکیاه
ای ککریمون بر بواة فوندوء ای دیم دسیتو یأیت فد تمقت یغبرنام مونس مک
ددالم تیاد براف اناران مک رامبله قول فد نمفت ایت مک مٹکین سهارى
مٹکین رامی هفک بریوله اورغ ۲ دسینو دمکینه حالن مک تباداله هب فنجقن
هام کران هندق مغمبیل سمفتن جوا اداث سبرمول ادون یغدفرتوان مودا راج
عالی ددالم نگرى ريو مک تتفاه تیف ۲ هاری موافقت دان مشواره دغن سکل
سانق سوداران سرت رشیدین ريو دان سبج اسمعل سلالوله جوک فولغ فرکی
دری سغافورا کریو ترکداغ لالو ای کقدح بالیق قول ای کریو سمولا کمیدین
درفد ایت برینیه ای اکن انق توان خطیب عبدالرشید مندافت سئورغ انق
دنماکنش محمد نور کمیدین درفد ایت مک ایقون بر بالیقله کمکت المشرفه مک
دباواباه انق استریخ کمکت المشرفه ایت سرت دبکاکن اوله یغدفرتوان مودا
کرا ۲ امفت ريو واغ سرت براف فرکاکس دان سئورغ انق یغدفرتوان مود.
برسما ۲ دې فرکی حاج اکنتتافی ای برلایر دهولو کمکت المشرفه مک لالو
کمبالی کرحت الله تعالی یأیت یغبرنام راج منصور اداث.

القصة

مک ترسوتاه فرکتان سلطان محمود ددالم نگرى لیفک مک دافتله ای ساتو
فیکران یأیت هندق مباوا بنداں براثکت کترشگانو مک ائیل سمفی وقتو یغ
بایک مک برلایرله ای دری لیفک کترشگانو مک ائیل سمفی دفرمایاکنله اوله
یغدفرتوان ترشگانو اکن فاداک کندان تغو نیه سرت فاداک انقندا یغدفرتوان
بسر سلطان محمود ایت مک تتفاه ای ددالم ترشگانو ماکن مینوم برسوکا ۲۰۰
سبکیما عاده راج ۲ سام راج بهارو برجمقان دغن سانق سوداران دمکینه حالن
کمیدین تیاد براف انتاران مک براثکتاه قول ای کلیفک سیفکله ای دریو
سنتر کمیدین لالو ای برلایر کلیفک مک تتفاه ای ددالم نگرى لیفک کمیدین
براثکت قول کسغافورا برماين ۲ مک لالوله ماسوء ساتو اعتقاد کمواقفتن اورغ ۲
نصارى یغبر نام فرمسون دان برصايتاه ای دغن ساتو اورغ فرسى یغبرنام کرسجى
بوکنن فرسى یغاسلامن کمیدین درفد ایت ایان بالیق کلیفک بر بواة استان
سقت رومه اورغ قویه انده ۲ جوک فروواتن سرت دغن بسر مک بلومه فرنه
راج ۲ یغددالم نگرى لیفک دان ريو مقربواة استان یغدمکین ایت سرت چوکف
هغبر الت فرکاکسن یغ انده ۲ دان هالوس ۲ سرت دناروهن براف مکانن اورغ
مویه دان میومن ۲ ددالم اسنان ایت سرب براف کمبر ۲ فد دندیغ ۲ استان

کسیغاڻورا برسما ۲ رشیدین ریو مک افیل سمی دیسغاڻورا مک یغدفرتوان مودا
 فون دامیل اوله داتو تمغکوځ ابراهیم دیم داستان دودله ای ماکن مینوم
 سهاری ۲ بتاف عاده راج ۲ سام برداغ ۲ غن کمیدین تیاد براف انتارائ مک
 یغدفرتوان مودا فون براغکتته کریو برسما ۲ شیخ اسمعیل ایت مک دهنتر اوله
 تمغکوځ هغک سمی کقولو نوغسا مک یغدفرتوان مودا فون سمیله کریو کمیدین
 درفد ایت مک تمغکوځ فون داتغ څول کریو مک دفرملیاکنله اوله یغدفرتوان مودا
 داجقن دیم کدارت دبرین استان مک ددالم حال ایت مک بندا یغدفرتوان مودا
 فون مگت مک افیل ساسی درفد برتانه دان منوجه هاری مک تمغکوځ فون
 برموهنله بالیق کفد یغدفرتوان مودا مک لالوله برلایر کسیغاڻورا مک تنقله
 ای دیسغاڻورا دتاو بلاغا اینه حال یغدفرتوان مودا راج عالی فد ماس ایت
 برکاسیه ۲ هن سام ۲ راج ادفون درفد فکرجان کرجان ماس یغدفرتوان مودا
 اینله ملارغکن اتق راج ۲ مباوا سراهن کفد څولو ۲ یستوجه ایت اداله یغ
 منتدیرکن فکرجان ایت دسورهن سودارا دوا څوڅون سید هاشیم بن اغکو سید
 محمد زین القدسی سرت سفوڅون راج اندوه ابن اغکو حاج احمد دان دمکینلاکی
 مغاوارکن حاصل ۲ لاداغ ۲ دان کایو کاین درفد چینا سموائ ایت ماس یغدفرتوان
 مودا راج عالی اینله بهارو باقی تربوک سکل فکرجان ایت.

شهدان کات صاحب الحکایت

اداله څولو کریمون فد ماس ایت همقیرله ماتی تیاد سوات کوار حاصل ۲
 دان اداله اورغ رعیت یشتیگل دڅولو کریمون ایت اداله کیرا ۲ امفت لیم کلایم
 لاکی یقاد یغلا ۲ ایت هایسله برچه بله کسان کماری مباوا دیرین تیاد تاهن
 کران دانیای اوله اتق راج ۲ یغلاوه ۲ ایت دان اورغ جاعت ۲ فون سلالوله داتغ
 کسبتو رمفس مرفس مک دفرماین اورغله کفد یغدفرتوان مودا راج عالی حال
 احوال لاوه ۲ ایت مک یغدفرتوان مودا فون منوارتله دغن سوداران اغکو حاج مودا
 راج عبدالله سرت راج حاج عالی سرت اورغ بسر ۲ کمیدین تله څوتس مشوارتن
 مک لالوله یغدفرتوان مودا مپراهن څولو کریمون دان کندور ایت کفد سودارا
 فوڅون راج عبدالله دان څولو کندور ایت جادی کنتاشن ساما ۲ کفد راج حاج
 عالی بردوا سوداران راج عبدالله ایت فد معمارهکنش دان مرایکنش دان حاصلن
 دبهاکي لیم سفرت یغترسوه ددالم سوره کواش ایت ملینکن څولو کندور تیاد
 ماسوه ددالم بهاکین یغایم ایت کمیدین مک راج عبدالله فون فرکیاه کقولو کریمون
 شهدان افیل سمیله راج عبدالله ایت کقولو کریمون دکفولکنپله سکل اورغ ۲
 کریمون یغبرچه بله کسان کماری ایت مان ۲ یغ برهوتغ دبارش هوتغن دسوره
 بالیق سمو لا ککریمون دمکینه حال ددالم براف بولن مغاوارکن بانجا مغمڅولکن
 اورغ ۲ ایت مک برکفولاله مریکتیت سدیکتیت ۲ سرت دفرنتپله مریکتیت دشن
 جالن یغ فاتوه لام ۲ رامیه کریمون ایت دان چینا ۲ فون داتغه ککریمون منتا

مېورهکن دوا اورغ قنران یغ برنام تن ابو بکر دان سن عبدالرحمن فرکي کړيو برسما ۲ راج عالي ایت اکن مغاذف دان برجما یغذرتوان مودا ایت مک یغذرتوان مودا فون ترلالوله سوکان مک لالوله دفرجمقاکنش دغن رشیدین ریو کمدين درقد ایت بالیقاہ کدوا ای راج ایت کسیغافورا مک ددالم حال ایت سلالوله تمغکوغ کسیغافورا سرت یغذرتوان مودا ایت کیریم مغیریم تندا هیدف درقد بارغ ۲ یغتاوہ قد لایقن دمکیناہ اداں شهدان کمدين تیاد براف لمان مک ساطان محمود فون هدی مندودفکن سرا یغذرتوان مودا راج علي ایت یغبرنام راج محمد یوسف دغن قنران یغبرنام تفکو امبوغ مک قد ماس ایت یغذرتوان مودا ددالم نکري لیقک مک دامیایله قنران راج محمد یوسف ایت کلیفک مک دنکا حکمیاه اوله ساطان محمود دغن قنران تفکو امبوغ ایت بناث عاده استعادة راج بکرج دفرساتوکن سکالي کمدين اثیل سلسي مک یغذرتوان مودا فون براغکنه بالیو کړيو مک تنقله اي ددالم ریو مندیریکن اکام مېورهکن اورغ ۲

سمبېغ سهغک نیف ۲ صبح بیراف اورغ ۲ منجکاکن اورغیغ سمبېغ صبح دمکیناہ حالن ددالم بیراف ناھن دان بولن شهدان کمدين درقد ایت مک شیخ اسمعیل عاماً یغ بسر درقد عاماً جاوي این داتقله کسیغافورا دیله اي کغد نمغکوغ ابراهیم مک مبري سورتله اي کغد یغذرتوان مودا راج علي مفتاکن اي هدی کړيو جوک مک اثیل یغذرتوان مودا مندر سورة شیخ اسمعیل ایت مک ایفون ترلالوله سوکان مک موافقاہ دغن سوداران مک لالوله مېوره امیل شیخ اسمعیل ایت دغن فراھو کریسن دتاوہ بلاغا مک شیخ اسمعیل فون داتقله کړيو مک یغذرتوان مودا فون برکایوہاہ کترکولي مېمبوه شیخ اسمعیل ایت اثیل برجما برسلا ۲ منله کمدين مک دباواپله نایک کداره ددیکنش قد تمغن یعدالم محکمه ایت مک برهیمقوناہ انق راج ۲ دان سکل اورغ بسر ۲ تیغ ۲ هاري برتان ۲ کن سکل حکوم صح بطل حلال حرام اغکو سوداران اغکو حاج عبدالله سرت راج حاج عالي مغاجباہ اي اکن بیراف کتاب ۲ یغ سمغن ۲ سقرت طریق محمدیه دان فرأیض دانلاینش سدیکی ۲ سبب وقنو سغکت کمدين مک

یغذرتوان مودا فون مغمبیلله طریقت نقشبندیه سرت سکل انق ۲ راج ۲ یغذرتوان قیقت ایت سرت ماسوہ ساوک مک تیغ ۲ هاري جمعت دان ثلاث توجه دان خنم دان سمبېغ برجما عهاہ قد تیغ ۲ هاري برامي ۲ کمدين درقد ایت مک شیخ اسمعیل فون بالیقاہ کسیغافورا دان اغکو حاج عبدالله سرت راج حاج علي فون فرکیاہ کسیغافورا مک تمغکوغ فون مباواله اغکو حاج عبدالله ایت دیم برسما ۲ دغندي ماکن مینوم سھاري برکورو سندا بناث عاده استعادة راج ۲ برهیمقون دغن ساس سوداران دمکیناہ حالن کمدين مک اغکو حاج عبدالله ایتقون بالیقله کړيو سرت راج حاج علي ایت مک راج حاج عبدالله فون مغرجاکنله سکل عمل اوراد نقشبندیه ایت دان ایله یغ سده منجادي مرشد کفلا طریقت ایت ددالم نکري ریو اداں شهدان کمدين درقد ایت مک یغذرتوان مودا فون براغکنله

مودا راج علي ايناه ممباوغ دان ملاړغ سگل اورغيغ جاهت ۲ سقرت برجودي دان
مپابوغ تباداله بوله لاکي اورغ اسلام برجودي دان مپابوغ جک دکهوي
دحکومکنش دغن سقاتوتن سهغک اي برکرچاکن قنران نکج کهوين فون نياد
دبرين اورغ ۲ برجودي دان مپابوغ دان جک اد اورغ جاهت ۲ فرومقن ۲
دحکومکنش ترکادغ دغن دبواغ دسراهنکش کفد رشيدن ريو ترکادغ دبوتهن
دکرانن کفلا دان ببراف کالي يقدمکين ايت سقاي يغلانين مغمبيل اصاف
دان کرون دان دمکينلاکي بنچياه اي اکن اورغ برماين ۲ يغ ممباوا کفد چاپول
لاکي ۲ فرمقوان سرب اورغ برپايي براپوه دغن برفنون سندر مپندر قد فکرجان
رناه ترکادغ دسورهن رمقس بيولا دان کچافي اورغيغ براپوه بردونداغ سايع
يغدت ۲ رومه اورغ يغبايک ۲ سقاي جاغناه جادي فتنه کفد اتق مودا اورغ
دان سقاي جاغن جادي چاپول نکري شهدان اداله سبب جادي اي دمکين ايت
سبب اي سوک سکدودفکن دغن اورغيغ عالم ۲ سرت سوک مندغر ۲ نصيحت
اجران مريکنيث دان سوک دبجاکن کناب ادب دانلاکي يقدفرتوان مودا ايناه
يغ مندافت واغ درفد کيرمنت يغبوکنش هوتغ کيرا ۲ امفت فوله دوا ريبو روفيه
دغن سبب بچارا يغ بايک سرت کلکوان يغ قاتوت برسما ۲ رشيدن ريو دان
مندافت فول درفد کبرنور جندرال بتاوي ساتو فتي فکاکنش فيرق يغ مهل هرکان
درفد تمفت ۲ مينوم نيه دان قهوا دانلاکي اياه يغ مندافت هديه درفد راج فروس
ساتو جم يغبربوبي سنديرين سرت اد دغن فرماينن شيکور بورغ امس يغبربوبي
دغن فساوه سقرت بوبي بورغ جوا دان ساتو کرون فول يغ انده ۲ فربواتن سرت
ببراف کايان امس فيرق دان اداله کرون ايت دفاکيښ ددالم مسجد دثولو قيغت
دان اياه يغ مندافت هديه درفد ساتو اتق راج باندا يغبيرانام هرنوح يآيت ساتو
فستول يغبيرانتهکن فيرق يغ فستول ايت هديه ساتو باشاه کفد هرنوخ ايت دان
يقدفرتوان مودا ايناه يغ مندافت تمباهن درفد کيرمنت حاصل ريو جادي انم
ريبو دغن سبب بچارا يغ بايک سرت مشواره يغ قاتوه دغن رشيدن ريو سرت
سوداران ۲۱ شهدان ادقون يقدفرتوان مودا راج علي اين سوک مغمبيل هاتي
سانق ۲ سوداران يغ جاوه ۲ سقرت راج نکري بوکيس سرت دتتکنش عادت
استعاده يغلان ۲ يآيت سقرت اوتوس مغوتوس کنانه بوکيس مک تيف ۲ تاهن
تياداله همفا ملاوه درفد بوکيس تياداله فوتس تندا سانق سودارا يقدبوکيس
ايت دان دمکين قد نکري يغلان ۲۸ سقرت سيا دان سلاغور دان قد ماس اين
جادي راج ببراف کالي يقدفرتون سلاغور داتغ کريو دان ماس نمرحوم
عبد، برحمن يقدفرتوان سلاغور داتغ سکالي لالوله براستريکن بندا موداران راج
اميه کمدين باليق کسلاغور مک اقبيل ددغرث فادک ادندا بگندان راج علي
منجادي راج داتغه فول اي ددالم تياد ببراف لسان مک باليقه اي کسلاغور دان
دمکين لاکي سانق سوداران يقددالم سيغافورا سقرت تمکوغ ابراهيم دانلانين
مک قد ساتو ماس اي مپوره اکن سوداران راج علي کسيغافورا مک تمکوغ فون

حاج مودا دان اداله فرماؤن فکرجانن ایب یأیت منربنکن دان مغاتورکن مکانن
 سانق ۲ سوداران دغن حاصل ۲ نکری ریو مان ۲ یغایوم سمفت یغدفرتوان
 عبدالرحمن المرحوم مغاورکن مک ایاه ممباروکن قول مان ۲ عالی فدارن یغ
 فانوه قد نفقه مریکنیت دمکین لاکي سکل اتوران ممکع جباتن فکرجان درقد
 سکل سانق ۲ سوداران مک دمشوارتکنش برامي ۲ کمدين بهارو دبرین فکرجان
 مان ۲ یغ لایق قد نغوغش یغ تیاد سومبع دان حاجت قد اجنهاد اورغ توار
 دان بیاد سومبع قد مان اورغبع برعل یغ ممفوبای ماب هاتي دمکینلاي اي
 سوک برمسواره برامي ۲ امیل داتع سسواب فکرجان کراجان دان سوک برنان
 کعد اورغ نوار ۲۱۱ دان اورغ بسر ۲ درقد فیکران دان اخیار دان اي سندیری
 براغت کرومه اورغ نوار ۲۱۱ دان اورغ بسر ۲ ایت برتپاکن اختیار یأیت سقر
 سهندار عبدالله دان فکاوا احمد اقلاکي کرومه ایهندا بندان مک اداله قد ماس
 اي باوم منجادي راج دنیهکن اوله مرحوم عبدالرحمن منجادي کلانا ممبولکن
 تاو، رسو مک رانه رومه اورغ نوار ۲۱۱ دان اورغ بسر ۲ دفرکیکن کران مننا
 نصیحت دان فعاجران کمدين بهاروله اي فرکي دانلاکي اداله اي سوک مغاسهی
 اورغ عالم ۲ سرب مالو دان حرمت کعد مریکنیت سهفک ساتو حاج حامیم اورغ
 بنجر یغ عالم ومو اي ددالم منجادي واکیل ددالم نکری لیفک مک دامیان
 بوان حاج ایت دق اجنهاد سوداران راج حاج عالي مک دحرمکنش توان حاج
 عالم ایت تیاد اي ماهو، برجالن دهولو درقدان تیف ۲ فرکي سمهیغ جمعت
 کران اي مرند هکندیرین کعد اورغبع برعالم دان دمکینلاکي کعد یغ فکعت ۲۱۱
 سوداران سقرت راج اسمعین دان راج جعفر ساعله برهسا دان براداب دمکینلاکي
 تیاد سوک اي دودو دانس کرسی جک اد یغ فکعت ۲۱۱ دباوه افلاکي جک
 بوان ۲ سید مک جاواهه اي درقد دودو دکرسي ایت دان دمکینلاکي فراغش سوک
 برجامو ۲۱۱ اکن سانق ۲ سوداران ماکن مینوم قد ساتو هاري یفترتنو دان اي
 قول براغت کرومه سانق ۲ سوداران قد ساتو هاري یفترتنو جوا دان قد ماس
 کراجان بردیری اکام اسلام مندیریکن جمعت دان ممرتنهکن فرمقوان برتودغ
 دان ممقرباکن بربروة مسجد یفتیاد جادي دفربروة اوله مرحوم عبدالرحمن سبب
 معکش کمدين ممبوة قول جباتن سکرش کایو سفای سنغ سکل همب الله برجالن
 قد کییک ایر سوروة دان قد ماس یغدفرتوان مودا راج عالي ایناه بابق عالماً یغ
 دابع دغن کموافس سوداران راج حاج عالي مک دکریناکن مصرفن دان دسورهن
 سکل فکاوي ۲ نکری مننوة عام قرکارا اکام دان مغاجي کتاب ۲ دان بلاجر
 ممبایفک بیان قرآن العظیم دان اي سندیری فون سوک جوک طاب العلم مک
 داخنیارکن اوله سوداران راج حاج عالي مک دکریناکن مصرفن دان دسورهن
 مغاجر دان ببراف بابق اورغ عالم ۲ سقر سید عبدالله بحرین دانلانش دودو
 مغاجر دهولو فیغت سناهن امیل اي هندو بالی دبرین امقت لیم راتس ریگت
 دان دبرین قول ممباوغ درقد مماکي امس فیرق دان سنرا شهدان لاکي یغدفرتوان

سرت اي هندق سيفكه كسگري ريو برجمقا راج علي ايت مك ساطان محمود فون
مبواه سورة مجمقوة فادك نندا ايت راج عي كسگري ليغك اكندفولغن فسكان
منجادي يقدفرتوان مودا ريو مك سورة ايت ديريكنش كقد تمغكوغ سرت دشسكنن
مسنأ سكران راج علي داتغ كليغك ددالم بولن اين جوگ مك تمغكوغ فون
برلايرله دري ليغك كسگري ريو مك افيل تيبا اي كاريو مك نايكه اي منداقتن
راج علي مك افيل برجمقا دانجوفكنپاله سورة درفد ساطان محمود ايت كقد راج
علي لالوله كاتش ساي اين دتتهكن اوله ساطان محمود مپكران ايه كليغك
ددالم بولن اين جوگ مك جواب راج علي تينه ايت دجنجوغ اكننتاقي يغ ساي
اين لاکي هندق مغمفولكن سانق ۲ سودارا كيت مان ۲ يغ جاوه ۲ كران ساي
هندق دجادين توا جك تباد سانق ۲ كيت يغ رامي ۲ سيافله يغ هندو
داجو برسما مفرجاكن راج مك جواب تمغكوغ ايت سبتر فركنان ايه ايت
كمدن افيل ساسيه اي برچاگف ۲ ايت مك تمغكوغ فون برمونهله كقد فادك
ايهندان راج علي ايت مك سلالوله بالبق كسيغافورا مك تنفله اي دنگري سيغافورا
تاول بلاغا نام تمفت كديامنش اداث.

سبرمول

ادفون راج علي افيل تمغكوغ ابراهيم سيغافورا ايت تله بالبق مك ايفون
مغمفولكن سكل سانق ۲ سوداران سكاين موافت مشواره قد فكرجان فركي كايغك
ايت مك افيل سده برساتو موافتش ايت مك راج علي فون برلايرله كايغك مك
مغادفاه اي كقد ساطان محمود مك مفربراتله ساتو سورة ستيا مك راج علي فون
دلنشي اوله ساطان محمود دثولغن فسكان منجادي يقدفرتوان مودا ريو دان
ليغك دغن سكل دأيره تالوقن بتاف استعادة ملنشي يقدفرتوان مودا يدهولو ۲
جوا دمكينه اداث يايت قد توجه اس هاريبولن رجب فرملان هغك سمفي كقد
دوا فوله تيك هاريبولن شعبان قد هاري رابو ساسيله دصحن كلارانش يايت
قد هجرة سنه ۱۲۶۱ انتهى شهدان افيل سلسي يقدفرتوان مودا راج علي درفد
فكرجانن مك ايفون برمونهله بالبق كاريو كقد ساطان محمود مك دبركن اوله
ساطان محمود مك برلايرله راج علي ايت كاريو مك افيل تيبا كاريو مك دسمبوتله
اوله رشيدن ريو دغن حرمت دفاشكن مريم داتس كوت داتوركن كرويس مبدان
سموان اداث دثولو ففت فون دمكين جوگ ماسغ مريم داتس بوكيت سرت سكل
چينا ۲ فون كلاوته دغن بيراف فوله سمفن فوك ددان بنديرا دان بریغ ۲
مپمبوت يقدفرتوان مودا ايت مك يقدفرتوان مودا فون براغتده نايك كداره
زياره كقد فادك ايهندان راج حاج احمد سرت فادك بندان راج ليبر كمدن
باليقه اي كاستانن برجامو سكل سانق ۲ سوداران اداث شهدان اداله قد ماس
كرجان يقدفرتوان مودا راج علي اين مغادان بيراف فركارا يغانده ۲ يغ
منداقتن نام كرجان يغ ايلو دان اكام يغ نكوه مك اداله يغ مفرجاكن
فكرجان يقدباوهن ايت يايت سوداران اگكو حاج عبدالله يقدفگيل اورغ اگكو

ماسیغ ۲ اتق راج ۲ ایتقون مناروه تندا تاغن قد قرطس ایت مک اتفقله فکرچان ایت یأیت قد سمیلان هاریبولن جمادالآخر هاری رابو جم فوکل سمیلان ددالم بالی روع یغدفرونان مودا راج عبدالرحمن المرحوم قد هجرة نبي علی الله علیه وسام سنه ۱۲۶۰ شهدان اقبیل ساسی درقد کمواققتن ایت مک میورهله اشکو حاج راج عبدالله ایت اکن حاج ابراهیم اتق داتوء شهبندار عبدالله کقد رشیدین ریو ممباواکن سورة کمواققتن سکل راج ۲ ایت مک اقبیل سمفی سورة ایت کقد رسیدین ریو مک برکتاله دغن سوکان حاج ابراهیم برساتوله مقصود اتق راج ۲ ایت دغن مقصود کیت کبرمنت هاندا کمدین برکات قول ای ادفون واکیل توان سلطان یغبرتیک ایت سئورغه سایی فاکي یأیت راج علی جاغنده راج عبدالله کچیل ۲ هاتی کران فکرچان توان سلطان ایت دوا فکرکارا یغتیاد ددالم اتوران کیت سکالی ۲ یغ کبت قنتا ساتو سهاج یغدفایه اکن جادی یغدفرتوان مودا مک نوان سلطان ناروه نیگ اورغ قول سفرت دفراولو ۲ کن کبرمنت کدوا فکرکارا نوان سلطان نننوکن فمایهنش تبک اورغ دجادیکش فاتوة جادی یغدفرتوان مودا سرب دنیغداکن واکیل کواس راج مودا ایت سفاج توان سلطان میوره اتق راج ۲ یغ ددالم ریو این برکاده دان روسوه ددالم نکری ایت بایق اتق راج ۲ دقولو فپشت ایت اد علق ماسیغ ۲ دغن موافت جکاو تیدق تنتوله توان سلطان ایت ممبوة فوکوء فکرکلهین انارا سکل اتق راج ۲ ایت سفرکارا لاکی ماس مرحوم یغدفرونان مودا راج عبدالرحمن سده میمغ دجادیکش سواران راج علی سفرت کدودنک کلان قد ککرچان سفاتوتش ایاه یغ مگنتیکن کراجان کناف توان سلطان تیدق سوک ایکوة انوران دان جالن اورغ تواش المرحوم یغدهولو ۲ مک جواب حاج ابراهیم ایت فکرکارا سایی تیاد برانی برخبیر توان لبه ۲ معامه کمدین مک حاج ابراهیم فون بالیق ممباوا خبر درقد رشیدین ریو ایت کقد اشکو راج حاج عبدالله کقد سکل اتق راج ۲ سکاین مک تنغ دان تکوهاه راج علی اکن جادی یغدفرونان مودا ریو سبب فیایهن سکل اتق راج ۲ سرت دغن کسونان کبرمنت هندي نیدر لند.

شهدان کات صاحب الحکایت

ادفون سلطان محمود برمین ۲ دسیغافورا ایت مک برجمقاله ای دغن تمغکوغ نن ابراهیم ایغر یغدفرتوان مودا راج علی ایت مک سلطان محمود فون برخبیره اکن ای ممبوة بالک یغدفرتوان مودا تیک ایت کران ای لاکی هندق برفیکر مک جواب تمغکوغ ابراهیم ادفون فیکران فاتیگ سئورغ لاین درقد ایه فاتیگ ایت راج علی مجادی کنتی ایه فاتیگ المرحوم یغ هیلغ ایت تنتوله تیاد سیاف یغ فاتوة لاکی دان تیاد سیاف یغ ماهو ستله سلطان محمود مندغر سمبه تمغکوغ ابراهیم ایت مک سلطان محمود فون دیماه مک لالوله براشکت بالیق کنکری لیغک مک دابو تمغکوغ فون برسماله فرکی مغننر سلطان محمود ایت کنکری لیغک مک اقبیل سمفی کللیغک تیاد براف اناران مک ایفون برموهنه بالیق کسیغافورا

سکاین مک دقبورکنله اوله سلطان محمود سرت سوداران بناف عادة استعادة راج ۲ یغیسر ۲ مشکت شهدان اد کیرا ۲۱ سیولن انتاراش مک اغکو فتری فون مشکت قول یأیت قد ۲۸ هاریبولن رجب وفنو جم فوکل تیک مالم اثنین قد تاهن ایت جوک مک دقبورکنله اوله فادک ادندان راج حاج احمد سرت فادک انقدنا ۲۱ سکاین ددالم کوتان دفربواتن ساتو قبه دمکینه حالن اداش سیرمول ادفون سلطان محمود اقبیل سده مشکت یغدفرتوان مودا راج عبدالرحمن ایت مک داتغله فنتاش واکیل گیرمنت هاندا یأیت رشیدین ریو سیاف ۲ اکن کنتین مرحوم عبدالرحمن ایت مک سلطان محمود فون برتغوهاه لاکي هندق برفیکر سرت هندق مشواره دغن انق راج ۲ یغددالم قولو فیفت مک تیاداله دافت کبتولن اجتهاد سلطان ایت دغن فیکران انق راج ۲ یغدفولو فیفت ایت مک ددالم حال ایت مک رشیدین ریو فون سلالوله جوک منتا تنتوکن سیاف ۲ جوک یفاکن کنتین مک تیاد جوک سلطان محمود ماهو منتوکن کمیدین درقد ایت سلطان محمود فون ممبری واکیل تیک اورغ منتیکن کنتتوان یفاکن جادی یغدفرتوان مودا ایت فرتام سودارا یغدفرتوان مودا المرحوم ایت نمائ راج عالی کدوا سوداران جوک یأیت اغکو حاج عبدالله کتیک انق المرحوم ایت نمائ راج ادریس مک اقبیل سلسی درقد ملتاکن واکیل ایت مک سلطان محمود فون برلایر کسیغافورا ادفون رشیدین اقبیل ای مایهتکن فربواتن سلطان محمود ایت مک کورغله ای برکنن سبب کران تیاد تنتو ای هندق معمولکن کفد کبرنور جندرال بتاوی مک برتپاله رشیدین کفد سکل انق راج ۲ یغددالم قولو فیفت سرت اورغ تو ۲۱ اداکه فربواتن سلطان محمود ایت سده دفربوای ماس بریکال مک جواب سکل انق راج ۲ ایت سرت اورغ تو ۲۱ ایت بلوم قرنه دفربوای یغدمکین ایت مک ممبری اشارتاه رشیدین ریو سئوله ۲ منتا کموافقتن انق راج ۲ یغبایق سیاف ۲ یغ فاتوة دجادیکن راج مودا مک سکل انق راج ۲ یغبایق فون منولکن فیکران دان اختیار فیکارا راج مودا ایت کفد اغکو حاج عبدالله مک راج حاج عبدالله فون برکات کفد سکاین سودارا ۲۱ کاتن این رشیدین ریو سئوله ۲ منتا فیکران درقد کیت سمو ادیق برادیق رامی ۲ سیاف ۲ یغ فاتوة منجادی راج مودا ادفون یغ ساي سئورغ لووارله سکالی سلاکی اد ابغ عالی سودارا ساي یغتوا تیاداله ساي ماهو ملغکهکن مک منجواب قول راج جمعت سودارا المرحوم عبدالرحمن جوا یغتوان سکالی انق مرحوم جعفر یغلاين ایون درقد مرحوم عبدالرحمن کتاش یغ ساي سئورغ جک لاین درقد ادیق عالی تیاداله یغ فاتوة کفد ساي مک منجوابله سودارا ۲۱ سرت انق راج ۲ سکلین کتاش یغ ساي سمو فون دمکین جوا جک لاین درقد راج عالی مک کورغله سدافن قد فیکران ساي سمو کمیدین برکات قول راج حاج عالی کتاش جکلو سوغکه فرتکان توان ۲ سمو دغن اخلاص یغدمکین ایت هندقله تاروه تندا تاغن ماسیغ ۲ قد ساتو سورة یغ کیت سده موافقت این مک جواب سکل انق راج ۲ ایت بابیکله مک راج حاج عالی فون مغبیل تمقت دعواة سرت قرطس مک

ایت کنکری لیښک مک افیل سځي کنکری لیښک مک ډیرا بوهله سکل کلځکافن
 ایت دکوالا دایک مک هاریفون مالم مک سلطان محمود فون کلوارله ککوالا
 مپمبوه فادک نندان یغدفرتوان مودا ایت سئوله ۲ مپسلله ای درفد فکرجان یغته
 لالو ایت مک افیل ای برجمفا دیاجقپاه ماسوه مودیق کهولو مک یغدفرتوان مودا
 فون برتځکوه منتیکن هاری سیغ مک افیل سیغ هاری مک مودیقکه یغدفرتوان
 مودا برسم ۲ فادک چندا بکندا ایت سلطان محمود مک افیل سځي کهولو
 ډیرا بوهله کنایککن یغدفرتوان مودا ایت دځکالین دالم سرت کلځکافن یغ بایق
 دان سکون فرغ کمندان فروخ ډیرا بوه دلاوه کامبون مک تنقله یغدفرتوان مودا
 مودا ایت ددالم لیښک مرنهکن کراجان فادک چندا بکندا سلطان محمود شهدان
 کمدين تياد براف انتاران مک یغدفرتوان مودا فون مجاحقه سلطان محمود ایت
 برستیا سځرت ستیا عاده استعادة یغدفرتوان مودا دځن یغدفرتوان بسر یغدهولو ۲
 یعنی ستیا انتارا راج بوکیس دځن راج ملایو مک برسومفه ستیاله کدوان دیاتس
 بالی روغ دباوه قایوځ او بر ۲ کبسان سرت برسم ۲ ممکف فران العظیم بتاف
 عاده سومفه ستیا یغدهولو ۲ ادان کمدين بهارو ماسخ مریم تندا سلامت دامي
 سومفه ستیا کمدين دودفاه یغدفرتوان مودا ایت ددالم نکری سرت ممبچارکن
 درفد فکرجان مهاځوسکن فرومځ ۲ ادځون سکون فرغ هاندا افیل سده سلسله
 یغدفرتوان مودا برسومفه ستیا دځن سلطان محمود ایت مک ایفون ډیرا یرله بالیق
 کریو مک کمدين درفد ایت مک یغدفرتوان مودا فون ډیرا یرله بالیق کریو مک
 افیل تیا کریو لالوه ممبواب استان دان مسجد مک ددالم ایتاه جوک ای منتتوه
 عام اوصولالدين کفد اورځیغ عالم ۲ سځرت دځروا تپله کورو دان سوک ای
 مضیهی اورځیغ عالم ۲ دان توان ۲ سید سځرت حبیب شیخ سقاف دان سید حسن
 الحداد دان حاج ۲ سځرت توان کیای برنجځ دان حاج شهاب الدین دان حاج
 ابوبکر بوکیس دان شېخ احمد جبراتی دانلاین اف لاکي کفد سوداران راج
 حاج عاي مک تیا داله برجراي ۲ دځندي سیغ مالم برتپاکن سکل حکومن ۲ یغ
 دځساکن کفد شرع دانلاین درفد سکل یغترسبوه سموان دتولوځن دځن واغ
 مان ۲ عالی فدارن یغقاتوه دمکینه حالن سهاري ۲ مک تیا داله همب فنجځکن قلم
 کران هندق مځمیل سمځن جوا.

شهدان کاب صاحب الحکایت

ددالم تياد براف انتاران ددالم حال یغدمکین ایت مک سلطان محمود فون داتغه
 کریو مک لالوله ای مننأ بایکن سبواه کفل هرکاځ نیک فوله انم ریبو روځیه ځیرق
 مک دبايکن اوله یغدفرتوان مودا مک ددالم تياد براف انتاران مک یغدفرتوان
 مودا فون کریځاه مک ددالم تياد براف هاری دځن تقدیر الله تعالی مک یغدفرتوان
 مودا فون مځکنه کمبالي کرځمت الله تعالی انا الله وانا الیه راجعون یأیت قد دوا
 هاریبولن جمادالاحر رقتو جم نوکل سځوله مالم اثنین سنه ۱۲۶۰ مک کمفرله
 ددالم ریو فولو فېغت دځن رانف ناځیس سکل انق راج ۲ دان سکل ایسی نکری

القصة

مک ترسبوته فرکتان سودارا سقیق یغدفرتوان مودا راج عبدالرحمن یأیت راج حاج عبدالله یغددالم نکري مکة المسترفه ایت مک اثیل سمفی ای ستاهن ددالم نکري مکة المشرفه ایت مک ابثون تورنله دري نکري مکة ایت کجده دان دري جده سلاوله بالیق کباوه اثین سرت اد دباوا ساتو اورغ عالم نماث شیخ احمد جبرتي دان سئورغ لاکی اورغ بنجر اتق شیخ محمد ارشد بنجر یغ مشهور دغن عالم بسر دباوه اثین یغ مقارغ بیراف کتاب فقیه دان لاینش مک اداله نام انفن توان شهاب الدین مک توان ایتقون دغن باوان راج عبدالله جوک کریو شهدان اثیل راج عبدالله ایت سمفی کریو مک تیاد براف انتاراث مک ایقون برلایرله کلیشک برسم۲۱ فادک ککندا یغدفرتوان مودا راج عبدالرحمن مک برهیمفوناه اتق راج۲ ددالم نکري لیشک فدماس ایت.

شهدان کات صاحب الحکایت

اداله کیر۲۱ تیک بولن یغدفرتوان مودا ایت ددالم نکري لیشک مک مفکین بایق قول برسیسیهن فهم سلطان محمود ایت دغن یغدفرتوان مودا مک کسوساهنه یغدفرتوان میکرکنش سرت سلاو جوکاله ممبری خبر کقد رشیدین ریو منجاری موافقت همدق ممبایقکن سلطان محمود ایت سفای تتف ددالم کراجائش دان رشیدین فون سلاو جوک ممبری نصیحت میوره سلطان محمود ایت تتف ددالم کراجائش عمرته دغن عدیل مک ددالم حال ایت سلطان محمود فون ماسیه جوک لاکی ددالم برساله۲۲ هن فهم دغن یغدفرتوان مودا راج عبدالرحمن ایت شهدان ددالم تیاد براف انتاراث مک داتغه فتنه۲ دري مولت بودق۲ جو سلطان محمود ایت منداتقی رومه یغدفرتوان مودا ایت ند مالم هاری دغن مغاث۲ دغن فرکتان یغکورغ فاتوة اتس نام یغدفرتوان مودا مک مرکاله یغدفرتوان مودا لالوله همدق دسورهش برنیکم لاون بودق۲ جو۲۲ یغ منداتقی رومهن ایت کمیدین منداتقیاه اختیار درفد سئورغ سوداراث یغبرنام راج حاج علی سرت ساتو اورغ توان۲۲ نماث انجیء جاوا سفای جاغن جادی فرکلاهین ایت مک منریماله یغدفرتوان مودا اکن اختیار کدواث ایت مک تیاداله جادی فرکلاهین ایت کمیدین فدم کایسوقکن هارین مک براغکته یغدفرتوان مودا بالیق کریو سئوله۲ مراجوقله کلکوانش ایت مک افیل سمفی ای کریو مک تاهوله رشیدین ریو اکن حال احوال سلطان محمود ممبواتکن یغدفرتوان مودا دغن جالین یغ تیاد فاتوة ایت کمیدین مک یغدفرتوان مودا فون مشوارته دغن سابق۲۲ سوداراث سرت رشیدین ریو مک داتغه کفوتسن مشوارتی ایت مقابجی سلطان محمود برستیا سمولا سبکیمان ستیا راج۲ یغدهولولو۲ انتارا بوکیس دغن ملایو یعنی انتارا یغدفرتوان مودا دغن یغدفرتوان بسر کمیدین درفد ایت مک براغکته یغدفرتوان مودا سرت سابق۲۲ سوداراث اد کیر۲۱ تیک قوله بواه قراهو فقراغن دان دسرتای قول اوله توان رشیدین ریو برسم۲۲ فرکی ایت دغن سیواه سکونر فرغ نام کمندانن توان فردوخ مک برلایرله سکل اغکاتن

دان رشیدین ریو فون مشکیلله جوک سدیکیٔ سبب سلطان محمود ایت تیاد
 دافت لاکي دلارغ بارغ ساتو فکرچانن یغ کورغ فاتوة دان دمکین لاکي تمغکوغ
 سري مهاراج فون سلالو ۲ جوک مبري نصیحت اجران یغ بایک ۲ کغد راج ۲
 سرت مبلان بالیق کایغک سفای تنف ددالم کراجان نکري سندیری ددالم
 حال ایت تیاد جوک بکندا ایت مأنرهکن هغک برماين ۲ جوکاله ددالم نکري
 سیغافورا ایت برجالن کسان کماری قد تمفت ۲ یغ کورغ فاتوة یغ مپلاهي عادة
 اسنعادة فرجلانن راج ۲ شهدان مک ددالم حال ایت مک داتغله سورهن توان
 کبرنور بانم سیغافورا مپوره سلطان محمود ایت سکرا بالیق کایغک مک بهاروله
 سلطان محمود ایت بالیق کایغک مک اقبیل سمقي اي کایغک مک دودقه بتاف
 عادة استعادة کلاکوانن یغ سهاری ۲ درقد فرماینن دانلاینن برسا ۲ دغن
 بودق ۲ن یغ مودا ۲ ایت کمدين درقد ایت مک برکهندق قول سلطان محمود
 هندق قرکي کسيفافورا هندق برماين ۲ جوک مک راج علي فون تباداله
 مینرکن فکرچان بکندا ایت سبب بایق ددافتن خبر ۲ بکندا ایت جک اي
 کسيفافورا مندافت فکرچان یغکورغ فاتوة دان کورغ انده کغد نام راج ۲
 ایت له ۲ معامله سلطان محمود ایت اورغ مودا دان یغبرسا ۲ دغندي ایت
 بودق ۲ جوک یغ تیاد ناهو اکن عادة استعادة یغ مغورشکن نام کراجان
 سبب ایتله کورغ برکن راج علي اکن سلطان محمود ایت سلالو ۲ امت
 برماين ۲ کسيفافورا مک ددالم حال ایت سلطان محمود فون هندق جوک فرکي
 مک راج علي فون تباداله دافت مناهنن لاکي مک لالوله اي مپورهکن سوداران
 راج حاج علي معمولکن کغد فادک ککندان یغدرتوان مودا سرت رشیدین ریو مک
 اقبیل یغدرتوان مندثر خبر راج حاج علي ایت مک موافقتله اي دغن رشیدین ریو
 مک لالوله یغدرتوان مودا براغک کایغک مک مغادقه ایث کغد سلطان محمود
 دان کغد بندان تغکو تیه سرت معامکن حال فادک انقدان هندق فرکي
 کسيفافورا ایت سلالو دغن تیاد سوات فکرچان مک کورغله فاتوتن کغد راج ۲
 یغ برسا ۲ دمکین ایت دان بیراف لاکي نصیحت دان ففاجران درقدان سرت
 رشیدین ریو یغدخبرکن اوله یغدرتوان مودا کغد بندان دان کغد سلطان محمود
 مک برهنیله سلطان محمود ایت هندق کسيفافورا مک یغدرتوان مودا قون
 تنقله ددالم نکري لیغک ممرتنهکن نکري لیغک ایت مک ددالم حال ایت مک
 بانغله برساله سلاهن فهم سلطان محمود ایت دغن یغدرتوان مودا سرت رشیدین
 ریو قد قیبران دان مقصود دان کهندق له ۲ معامله فیکران اورغ مودا ۲ دغن
 فیکران اورغ توا ۲ یغ بیاس ممکغ کراجان دغن اورغ مودا ۲ یغ باوم بیاس دان
 باوم لام ددالم فکرچان کراجان مک تیاد قول سوک امت مندثر نصیحت اجران
 اورغ توا ۲ سرت مغیکوة هوا نفسو دیرین سندیری سرت جو ۲ آن یغ مودا ۲ مک
 ایننه جادی فوکو برساله ۲ هن فهم ادان.

فادڪ نندا ايت باليق ڪريو ڪ برلايرله يقدڻرتوان مودا ايت باليق ڪريو ڪ اقبيل
سمڻي ڪنگري ريو لالوله مپورهڪن فادڪ ادنداڻ راج علي اڻڪو ڪلانا ڦرڪي
ڪيڻڪ منجادي نايڻ ددالم نڪري ليڻڪ سرت سئورڻ سوداراڻ يڻرنام راج
حاج علي مڦاوانڪندي ڦڌ سڪل ڦڪرجاڻن ڪ برلايرله راج علي ايت ڪيڻڪ ڪ
اقبيل سمڻي ڪيڻڪ ڪ مڦاڦله اي ڪڦڌ سلطان محمود مظفر شاه ڪ سلطان
محمود ڦون مپراهڪنله سڪل بچارا ۲ يقدڻرتوان نڪري ليڻڪ ايت ڪڦڌ راج علي ايت
ڪ تنڦله دڻن يقدمڪين ايت ادان انتهی مخلصا.

القصة

ڪ ترسبوه ڦرڪتان داهيڻ روڻڪي. ستهه دڦڦڪيل اورڻ نمان داهيڻ ڪڇي. يأت
مقبيل نام برڪت مويڻدان سبله ايبون داهيڻ ڪڇي. اتق راج ميمونه ڦترا اوڦو
داهيڻ ڦرائي دڻن تڻڪو نڦه تن ايرڻ ڦترا مرحوم سلطان عبدالجليل يڻ مڦڪت
دڪوالا ڦهڻ ترپونه دڻن سبب ڦرڻ دڻن راج ڪڇي. سيا سفر ت يڻتله لالو قصهن
شهدان ڪ اداله داهيڻ ڪڇي. ايت ديمڻ دتاوه بلاڻا ڪ مشوارتله ڪيرنور توان
بانم دڻن دتاوه بندهر ت علي ڦڌ ڦڪرجاڻ مڦڦڪت داهيڻ ڪڇي. ايت منجادي
تمڦڪوڻ ڪ اقبيل ساسي مشوارتن ڪ لالوله داڻڪتن اڪن داهيڻ ڪڇي. ايت
منجادي تمڦڪوڻ سري مهاراج ڪمدين ڪ تمڦڪوڻ سري مهاراج ڦون ڦرڪيله
ڪيڻڪ مڦاڦڻ سلطان محمود مظفر شاه سرت برجمڦا فادڪ ايهنداڻ راج علي
يأت سوامي سوداراڻ يڻرنام راج چي. ڪ اقبيل سمڻي ڪيڻڪ ڪ دملياڪنپله
اوله بڪندا سلطان محمود سرت راج علي بتاف عادة راج ۲ سام راج برجمڦا ۲ آن
دان برسوڪا ۲ آنله ماڪن مينوم سهارڻ ۲ ددالم تياد براڻ انتاراڻ ڪ
تمڦڪوڻ سري مهاراج ڦون برموهنله هندق باليق ڪسيڦاڦورا ڪ دبئرڪنله اوله
سلطان محمود سرت راج علي ايت ڪ لالوله اي برلاير ڪسيڦاڦورا ڪ
تنڦله اي دسيڦاڦورا دتاوه بلاڻا شهدان ادڦون سلطان محمود اقبيل تمڦڪوڻ
سري مهاراج ايت سده باليق ڪسيڦاڦورا ڪ سلطان محمود ڦون هندق ڦرڪي ڦول
ڪسيڦاڦورا ڪ ڪورڻاه بنرن ڦڌ اجتهاد وڪيل يقدڻرتوان مودا ايت راج علي
ڪ دڦرسمبهنڪنپله ڪڦڌ سلطان محمود يڻ هندق براڻڪت ڪسيڦاڦورا برماين ۲
ايت سلالو ۲ امت ڪنگري ڦينهق ڦربتاسن ۲ اورڻ ڪورڻله مانيسن ڦڌ راج ۲ ترله
بايڪ ممبايڪتن نڪري ڪيت سنڌيري سرت مراميڪن دي ڪ تياداله دهيروڪي
اوله سلطان محمود دڦرسمبهن راج علي ايت ڪ براڻڪنله جوڪ اي ڪسيڦاڦورا
برسما ۲ جو ۲ آن يڻ مودا ۲ ڪ راج علي ڦون محقرسمبهن سورة ڪڦڌ فادڪ
ڪڪندا يقدڻرتوان مودا سرت ممبري خبر ڪڦڌ فادڪ اتقندا تمڦڪوڻ سري مهاراج
منتا تولڻ لهيت ۲ ڪن سلطان محمود ايت ددالم سيڦاڦورا درڦڌ حال احوالن ڪران
له ۲ معاومله اي اورڻ مودا دان يڻ برسما ۲ ڦرڪي دڻندي ايت ڦون جمله درڦڌ
اورڻ مودا ۲ جوڪ دان بودق ۲ يڻ تياد ڪنهور جوڪ شهدان ستله يقدڻرتوان
مودا منڏر سورة يڻري فادڪ ادندا بڪندا ايت راج علي ڪ ڪوساهنله اي

القصة

مك ترسبوتله فركتان بكندا سلطان محمد شاه ددالم نكري ليغك مك دغن تقدير الله تعالى مك جاتوهله بكندا ايت كريغ فا ايضا فهاكيت راج يآيت كنا فيهق سبله كيري مك كريغش ايت مفكين سهاري مفكين براه مك كسوساهنله سكل ايسي نكري درغد اورغ بسر ۲ دان اورغ توا ۲۱ افلاك ايسي استان درغد فادك ادندا ۲ بكندا دان انقندا ۲۱ دان نندا ۲۱ مك برهيمقونله سكلين مريكثيت كدالم دودق برتوگكو دان برجاك تيق ۲ مالم سرت موافقت مريكثيت درغد سكل اوبت ۲۲ يشبرماچم ۲ جنس مك تباد جوگ ريغش مفكين براه لاکي قول مك ددالم حال ايت يقدفرتوان بسر سلطان محمود مظفر شاه فون مپورهله مبريتاهو كغد فادك نندا يقدفرتوان مودا راج عبدالرحمن اكن حال كريغ فادك ايهندا بكندا سلطان محمد شاه ايت مك افيل سمقي سوروهن ايت مك برسگراله يقدفرتوان مودا براثكت كليغك مك اداله قد ماس ايت اغين سلاتن تغه كراس فرملان تگكا اير فوتييه مك ترمليتله اي ددالم لاوله سبرمول ادفون بكندا سلطان محمد شاه سفنكالن سروغن فادك اسندا بكندا ايت كروي مك كريغش فون برتمبه ۲ ساثت مك افيل سمقيه بيلاشنن مك بكندا سلطان محمد شاه فون مفكتله منيغلككن نكري يغ فنا كنكري يغ بقا انا لله وانا اليه راجعون يآيت قد دوا هاريبولن جمادالآخر مالم رابع قد هجرة سنه ۱۲۵۷ مك كمقرله ددالم نكري ليغك ريوه رنده دغن راتف تاغيس استموا قول ايسي كوتا دان ايسي استان درغد فادك نندا ۲۱ دان بندا ۲۱ دان انقندا ۲۱ سرت اورغ بسر ۲ دان اورغ توا ۲۱ سكاين مك مولايه قد هاري ايت اورغ ۲ بركدول كمدين مك سلطان محمود مظفر شاه فون مشرجاكنه اكن جنازه فادك ايهندا بكندا ايت هندق دمقامن دبو كيت چفكيه برسسا ۲ فادك نندا المرحوم مك افيل سده دسوپچكن دان دكافنكن دان دسميهيغنن مك بهاروله دماسوءكن كدالم خرندا مك نايقله كاتس اوسوغن راج دراج مك براتورله سكل جوانن داتس دن تركمبغه فايوغ فوتييه او بر ۲ يقدلافن يآيت فايوغ يغشرتنتو قد راج يفسر ۲ كمدين بهاروله داغكت اورغ لالو برجالن كبوكيت چفكيه دتامنن دسان سته سلسيله دتامن ايت باليقله سكل مانسي سرت ببراف ماسيغ ۲ داقت صدقه بتاف عادة استعادة راج يغ بسر ۲ مغكت كمدين دخنودوريكنله بتاف عادة خندوري راج يغ بسر ۲ مغكت.

شهران كات صاحب الحكايت

سلام لاكي منحه هاري مك يقدفرتوان مودا فون تيباله كليغك نايكله مفادف فادك چندا بكندا سلطان محمود مظفر شاه مك برتاغيس ۲ سنه كدوا ۲۱ سته ايت مك سلطان محمود فون برتيته بايكله اتوركن نكري سبكيمان يغ فاتوتن مك داتوركيله اوله يقدفرتوان مودا مان ۲ يغ فاتوتن سرت منتفكن اتوران فادك ايهندا المرحوم سته ايت تباد براف انتاران مك يقدفرتوان مودا فون برموهنله كغد فادك چندا بكندا ايت باليق كروي مك دلفسكن اوله يقدفرتوان بسر اكن

یغدفرتوان راج عمر فون داتغه کترغکانو بردوا دغن سوداران تفکو محمود
مک اقبیل سمفی کترغکانو مک دامیپله نکری ترغکانو ایت دان یغدفرتوان
قیات ایتفون لاریاه ککانتن مک تتغه یغدفرتوان راج عمر ایت منجادی راج
ددالم نرغکانو ایت ادان انتهی.

شهدان

کمدین درفد ایت دغن تقدیر الله سبحانه وتعالی مک بندا بکندا سلطان محمد
شاه فون مفکته کمالی کریمت الله تعالی انا لله وانا الیه راجعون مک دقبورکناه
اوله بکندا اکن فادک بندا بکندا ایت بتاف عادة راج یغسر ۲ مفکت مک
بکندا سلطان محمد فون تتغه ددالم نکری لیفک ددالم کمشولن سبب مفکت
فادک بندان ایت سبرمول ادفون سودارا یغدفرتوان مودا راج عبدالرحمن یغبرنام
راج عبدالله یغبراستریکن تفکو تغه فترا سلطان عبدالرحمن شاه المرحوم مک
مندافته ای فترا دغن تفکو تغه ایت امفت اورغ لاکي ۲ سفرت یقتله لالو سبوتن
قد باب ساسیاه ایت مک دغن تقدیر الله سبحانه وتعالی ملاکوکن داتس همبان
مک تفکو تغه فون کریغه قول مک تیاد براف لمان کریغ ایت مک ایفون مفکته
قول انا لله وانا الیه راجعون مک دقبورکناه بتاف عادة راج ۲ مفکت کمدین
درفد ایت مک راج عبدالله فون برینیکن قول انق داتوه لقسمان لیفک مک اقبیل
سده ای برینی ایت مک تیاد جوک بایک هاتین مک ایفون بالیقله کریو سرت
تتغه ی دریو دقولو فیفت طاب العالم کفد سوداران یغ برنام راج حاج عالی
یأیت ای مغاجی صرف دان نحو دان اصول الدین دان علم فقیه سدیکی ۲ دان
تصوف ادفون اصول الدین ام البراهین سرت سراح دان جوهره التوحید سرت
سدیکی ۲ سراح ادفون صرف زنجانی دان نحو عوامل دان اجرومی سرت
سراح ادفون تصوف بدایه الهدایه دان منهاج العابدین کراغن اما حجت الاسلام
المغالی دانلاین ۲ سدیکی کمدین برالیق قول ای مجاج نحو یأیت الفیت نظم
ابن المانک تیاد ختم سکیر ۲۱ بهاکی دوا لیه کورغ سدیکی مک اداله لمان
کیرا ۲۱ لیه ستاهن مک داتغه هاتین براهی هندق فرکی کبیت الله الحرام ددالم
نکری مکه المشرفه مک منتاله ای کفد فادک ککندا بکندا یغدفرتوان مودا راج
عبدالرحمن هندق فرکی حاج ایت مک دبترکن اوله فادک ککندا بکندان ایت
مک اقبیل سمفی قد وفتو ساعت یغ بایک مک ایفون براغکته فرکی حاج ایت
برلایر دغن کفل عرب کمه المشرفه مک اقبیل سمفی کمه المشرفه مک عمرهله
ای کمدین فرکیله ای کمدینه الرسول کران زیاره قد قبور یغمایا ایت یأیت نبی
محمد صلی الله علیه وسام کمدین برالیق قول ای ککری مکه مک اقبیل سمفی
قد بولن ساج مک مغرجاکنه ای اکن حاج اقبیل ساسی ای درفد مغرجاکن حاج
مک تتغه ای ددالم مکه المشرفه مناهونه ای ستاهن دالم منتوه علم سدیکی ۲
سرت مغاجی فرآن ممایتکن یجان کفد قاری یغددالم نکری مکه المشرفه دمکیله
حالی ددالم نکری مکه ایت ادان.

مک اقبیل سمغي کړيو مک مشوارته مایور قلف ایت دغن یدفرتوان مودا سرت
 رشیدین ریو قد فکرچان مهاڅوسکن فرومغی ۲ ایت سرت هندق منجالنکن اتوران
 یغ لاکي اکنداغ مک اقبیل ساسبه درقد مشواره ایت مک یدفرتوان مودا سرت
 مایور فلف سرب رشیدین ریو فون برلایرله کایفک مقادف بکندا سلطان محمد
 شاه برمشواره قد فکرچان فشته دمسوارتکنش دهولو ایت مک دقبولکن اوله بکندا
 اکن سکل اتوران ۲ ایت بایت اتوران ۲ یدفریوایه اوله یدفرتوان مودا سرت مایور
 فلف سرت رشیدین ریو ایت مک ساسبه فکرچان فرجنجین ایت لاوه ۲ قد فکرچان
 مهاڅوسکن فرومغی ۲ مک دجالنکنه سبکیمان یغددالم فرجنجین ایت مک اقبیل
 ساسي یدفرتوان مودا سرت مایور فلف سرت رشیدین ریو فون بالیقه کړيو مک
 اقبیل سمغي کړيو تباد براف لمان مک مایور فلف ایت فون بالیقه کنکري بتاوي
 شهدان کمدين درند ایت مک بکندا سلطان محمد شاه فون براغکتله کسيفافورا
 لالو مقبیل فادک انقندا راج میمونه فترا فادک ککندا بکندا تفکو بسر سیغافورا
 یغله مگنک دتاو بلاغا ایت دباوا بالیق کایفک مک لالو ددودقنکش دغن
 فتران یدفرتوان بسر سلطان محمد المظفر شاه دکهوینکش بتاف عاده استعاده
 راج یغ بسر ۲ نکج کهوین سرت سلالوله دکارن سکالي فادک انقندا بکندا
 یغ فرمغوان ایت تفکو امغوان مک ساسبه فکرچان ایت ادان.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک اقبیل سمغي هجرة سنه ۱۲۵۴ فد بولن جمادوال مک برمشوارته رسیدین
 ریو دغن یدفرتوان مودا کهندف کبرمنت هاندا هندق دودی داندرا کیری مک
 اقبیل سده ساسبه مشوارتخ مک یدفرتوان مودا سرب رشیدین ریو فون براغکتله
 کایفک مشواره دان موافقت فول دغن بکندا سلطان محمد شاه مک اقبیل ساسي
 درقد مشواره ایت برلایرله یدفرتوان مودا سرت رشیدین کاندرا کیری دغن
 اغکاتن براف فراهو ۲۰ دان کرویس ۲ سرت کفل ثرغ دان ساتو سکونر ثرغ
 مک اقبیل سمغي کاندرا کیری دتریمانه اوله یدفرتوان ستن اندرا کیری اکن
 هاندا دودق داندرا کیری ایت سرب بریوایه فرجنجین راج ۲ ملایو دغن کبرمنت
 هلندا یغ تیاد دامبیل دغن ثرغ مک اقبیل ساسي درقد بریوایه فرجنجین ایت
 مک بالیقه یدفرتوان مودا سرت رشیدین ریو ایت کړيو دان هاندا فون منتدبیرکن
 اندرا کیری دتاروهن ساتو استین رشیدین کمدين تیاد براف انتاراه مک
 دتیغکلکنباله اندرا کیری ایت اکن فرجنجین تیاد دفوتسکش دمکینه ادان.

القصة

مک ترسبوتاه فکرچان یدفرتوان ترغکانو بایت راج عمر ددالم لیفک ایت مک
 تباد براف لمان ای دودق ددالم لیفک ایت مک سلطان منصور ترغکانو
 فون مغلته کمدين دکتبکن اورغ بسر ۲۰ دغن انش یدفقکیل اوله اورغ
 یدفرتوان فیات مک اقبیل یدفرتوان راج عمر مندغر حال ایت سرت ددالم
 ترغکانو اورغ ۲۱ یغ قوا ۲ فون سده هیلغ دان نکري ترغکانو فون ضیفه مک

سبرمول

ادفون بگندا سلطان محمد شاه سرت فادک ایهندان یدفرتوان مودا مشوارتله
دغن رشیدین ریو فد فکرجان اغکریس ایت دان فکرجان هندق مهاؤسکن
فرومفق ۲ ایت مک ددالم حال ایت مک کفل فرغ اغکریس فون لالوله کلیغک
لالو ماسو، کدالم سوغی لیغک دغن سلدادون سکالی مک اداله فد ماس ایت
اداله یغ جادی وکیل دنکری لیغک ایت یایت راج عبدالله فترا یدفرتوان مودا
راج جعفر المرحوم مک نایقله کرنیلن ایت برجمفا راج عبدالله ایت سرت برتاپکن
بگندا سلطان محمد شاه مک جواب راج عبدالله بگندا ایت اد دریو تغه مشواره
دغن رشیدین ریو فرکارا فرومفق ۲ جوا کمیدین اد ساتو قلکت یفترکنتوغ دسیئو
فد فکرجان ملارغکن فرومفق جوا مک لالو دیجان ستله ایت مک ایفون برلایرله
بالیق کسبغاؤرا مک راج عبدالله فون میوره کریو مبابوا سورة کغد بگندا سلطان
محمد شاه معلمکن کداتفن کفل فرغ اغکریس ایت کدالم لیغک شهدان افبیل
سده دباچ اوله بگندا سلطان محمد سورة راج عبدالله ایت مک بگندا سلطان
محمد فون مشوارتله دغن فادک ایهندا بگندا ایت یدفرتوان مودا سرت رشیدین
ریو اکن مغوتس کبتاوی یایت حاج ابراهیم انق داتوه شهیندار عبدالله جوک
دتیهکن برسام ۲ انچی سمسودین انق انچی کالوه مک افبیل سده فوتس
مشوارتن ایت مک دتیهکنله کدوان ایت برلایر کبتاوی میپوا سکونر کفتن ایلوله
مک برلایرله سکونر ایت کبتاوی ادفون بگندا سلطان محمد شاه براغکتله بالیق
کلیغک مبابوا فادک بندان دان راج علی فون مغنترله مک تیاد براف انتاران
راج علی فون بالیقله کریو شهدان ادفون اوتوسن حاج ابراهیم سرت انچی
شمسودین سمفیله کدوان کبتاوی مک کدوان فون مغرجاکنله اف ۲ یغدتیتهکن
اوله یدفرتوان بسر سرت یدفرتوان مودا درغد فکرجان سورة ۲ یغدباوان ایت مک
دسوره اوله کبرنور جندرال بتاوی اوتوسن ایت فرکی مندافتکن توان ایلوله
دسولو تیک برسام ۲ رشیدین دکروه کران فکرجان یغدسبله ریو دان لیغک ایت
ایاله یغترله مقتهوی فد ماس ایت مک افبیل برجمفا دغن توان ایلاوه ایت
دفرمعلمکنله اف ۲ فکرجان یغدباوان سرت میتاکن فربواتن اغکریس ایت مک
جواب توان ایلوله کغد اوتوسن ایت اداله فکرجان اغکریس ایت ساله جوک
دان کبرمنت هاندا فون ساله جوک اکنتتافی توان سلطان یغترله ساله دان
جاغنه دغجفکن لاکي فردعوان اتس فرکارا ایت ننتی توان سلطان کبراتن
اخیرن ملینکن بهاروکن سهجاه اتوران ۲ ایت سمولا درغد مهاؤسکن سکل
فرومفق یغ کبنچین سکلین بقسا ایت دان دتمباهی واغ اکنجادی فئولغ توان
سلطان سرت رعبت ۵۲ بولهله سکالی لاکي توان قلف ایت فرکی مغاتورکن
فکرجان ایت برسام ۲ توان سلطان دان راج مودا شهدان مک افبیل ساسی درغد
مشواره توان ایلوله ایت مک اوتوسن ایتفون تورن کسمارغ لالو بالیق کبتاوی
مک تیاد براف لماش مک اوتوسن ایت فون بالیق کریو برسام مایور قلف ایت

دسیتو منایقکن فرمقوان ۲ فرگی مندی مک منداقتله خبر دسیتو مفاکتن اد ساتو
 کفل فرغ مرايو سکنف ۲ لاوه مبدیل سکل فراهمو ۲ یغبرلایر مگکواغ مک اغکو
 علي راج کلان ماذینکن سوداراڻ برنام راج حاجي علي فرگی دهولو مندافتکن
 یغدفرتوان مودا سرت ممباوا سوداراڻ یغ فرمقوان ۲ سفای تیبیا دهولو مک ددالم
 حال ایت داتوه شهیندار فون داتغله مغادف بکندا سلطان محمد شاه معلمکن
 حال احوال قربواتن اغگریس ایت مک بکندا فون مشکیلله لالو تیتھن بکیمانه
 قربواتن اغگریس ایت این کیت لاکي تغه ملاکوکن فکرچان هندق مهافوسکن
 فرومق ۲ ایت مک دبواة فول بکینی برمول ادفون راج حاج علي ایت برلایر دري
 سلت سمبور ایت مک اثبیل سمفی کفولو فگیل مک برجفاله دغن یغدفرتوان
 مودا برسام حاج ابراهیم سرت رشیدین ریو ساتو فراهمو لاین مک ماسوله راج
 حاج علي ایت کدالم کودوغ برچاکف ۲ دغن یغدفرتوان مودا سرت حاج ابراهیم
 سکتیک لاکي مک رشیدین ریو فون نایک کفراهو یغدفرتوان مودا ایت لالوله
 نایک کأتس براندان دغن تروفوغ ساتو مندغ کسبله فولو لوبم سمبیل برتریا
 کناش حاج ابراهیم ۲ سیلاکن یمنوان نایک کسینی لیعت کمان فرگی هلوان
 کفل فرغ ایت کماری اتو کسات مک یمتوان فون نایک کأتس برندا ایت مک
 رشیدین فون مبریکن نروفوغش کغد حاج ابراهیم سرای کناش سای فندغ توان
 کسلت هلوان مک کات رشیدین حاج ابراهیم بتول فندغ مک جواب حاج ابراهیم
 بتول توان هاوان مک کسلت مک رشیدین فون بالیقه کفراهو لالو برلایر بالیق
 کنشو فنیغ دان یغدفرتوان مودا سرت راج حاج علي برلایرله بالیق کفیف سمبیل
 برلایر ایت سمبیل مندغر بوبی بدیل کفل فرغ ایت لکوم لکم . شهدان اثبیل سمفی
 کفیف مک نایقه یغدفرتوان مودا کأتسان سکتیک لاکي مک داتغله باتین
 کوشن نماڻ مغادف یغدفرتوان برسوار بولت باسه ۲ دغن برگندول مک دتات
 اوله یغدفرتوان اف سبب اغکو بکینی سمبهن امفون توانکو فاتیکیک بدیل اوله
 کفل فرغ دکت دغن کوراه فراهمو فاتیکیک فون فچه بله کنا فلورو سبسر نیور
 برگوش لالو فاتیکیک برنق لاری کداره لالو فاتیکیک سمفی کماری دان فراهمو
 فاتیکیک سدهله دنباسکنش کمیدین ایفون برلایرله کسات ستله یغدفرتوان مودا
 مندغر خبر ایت مک دیمه ای سجورس دغن دوکچیتان اکن قربواتن اغگریس
 ایت شهدان ادفون بکندا سلطان محمد شاه مک برلایرله ای دري سلت سمبور
 مک لالوله برلایره ماسوه دفولو فیفت مک تورنه سکل اتق راج ۲ لاکي ۲ فرمقوان
 یغددالم فولو فیفت ایت مغالو ۲ بکندا سلطان محمد شاه سرت بندان اغکو دالم
 راج انتیه سنله ایت مک نایکانه بندان بکندا ایت کداره نایک کأتسان دکوت
 رتغ سرت برجفاله راج انتیه ایت دغن فادک نندا ۲۱ن اغکو فتری دان اغکو
 بسر سرت اغکو لیبر مک دامبیلله اوله نندا ۲۱ن برادو سمالم دوا مالم سئورغ
 سرت ماکن مینزم برسوکا ۲۱ن بتاف عادة راج ۲ دغن سانق سوداراڻ یغ بهاروو
 برتمو دمکینله حال ایت .

ایتفون بکندا سلطان محمد شاه سرت یغدفرتوان مودا فون تغه لاکي ددالم ملاکون
 اتوران هندق مهاقوسکن فرومفق ۲ ایت جوک برسام رشیدین ریو مک کبرنور
 سیغافورا یغبرنام توان بانم فون کاوار دري سیغافورا دغن ساتو کفل فرغ برنام
 اندرا ماکي مک لالوله برلایر کفیهق ریو مک لالوله اي ککالغ مک دفراغیله
 تمفت ۲ دکالغ ایت مک برتوراناه رعیت ۲ دسیتو برلارین اد جوک ملاون هفک
 لوک ۲ ائکریس ایت دوا تیک اورغ مک ددالم حال ایت سمغیاه خبر ایت کفد
 رشیدین ریو مک کسوساهناه رشیدین ریو برسام ۲ یغدفرتوان مودا مک مشوارتاه
 کدوان هندق میوره مباوا سوره کفد کفل توان بانم ایت مک ستله سلسي
 مشوارتن ایت مک میورهله کدوان اکن حاج ابراهیم مباوا سوره مک اقبیل سمغی
 حاج ابراهیم ککفل فرغ ایت مک برجمقاله اي دغن کبرنور توان بانم ایت
 مک برچاکف ۲ سبتتر کمیدین دسورهیله حاج ابراهیم ایت بالیق دغن تیاد مباوا
 سوره بلاسن ایت مک تیاداله حاج ابراهیم ایت ماهو بالیق جکاو تیاد مباوا
 سوره بلاسن ایت مک کبرنور توان بانم فون ترسنپوم سمیل اي منقوق ۲ بلاکغ
 حاج ابراهیم ایت سرای کاتش بکیتو عاده اوتوسن یغ بنر مک لالو دبریث
 سوره بلاسن ایت مک حاج ابراهیم فون بالیقه دان کفل ایت فون تیاداله جادی
 برلایر کفیهق لیغک مک برلایرله اي دري کالغ ایت بالیق کسغافورا سمیل
 مایر ۲ سکل قراهو ۲ ملایو یغبرلایر باتغ ۲ مشکواغ دمان ۲ برجمقا دبناسکپله
 دبدیان دغن مریم شهدان ادفون حاج ابراهیم ایت اقبیل اي بالیق مک دفرمعلمکپله
 سکل حال احوال ایت کمیدین درفد ایت دتیهکن قول اوله یغدفرتوان مودا سرت
 رشیدین ریو فرکي کایغک معامکن حال احوال فکرچان ائکریس ایت کران قد
 ماس ایت فرومفق ۲ لانون فون اد جوک مفاچو دلاوة ۲ ایت دان قراهو ۲ دري
 لیغک فون کوارله قول فایر سموان ایت منمباهي کفد یغدفرتوان مودا جوک
 سمنتلهن مندغرکن فادک انقندا بکندا سلطان محمد شاه هندق کریو
 مباوا فادک بندا بکندان زیاره ایت مشکین برتمبه ۲ له خواطران مک برسکراله
 حاج ابراهیم ایت برلایر کایغک مک برجمقاله اي دغن فایر یغدری لیغک مک
 اقبیل مریکثیت مندغر حاج ابراهیم ایت مک بالیقه سکل مریکثیت سموان کدالم
 لیغک مک حاج ابراهیم تیباله کایغک مک دمعامکپله مان ۲ یغسورهکن اوله
 یغدفرتوان سرت رشیدین ریو ایت مک بکندا سلطان محمد فون کسوساهناه
 میکرکنش کمیدین مک حاج ابراهیم فون بالیقه کریو ادفون بکندا سلطان محمد
 اقبیل سده حاج ابراهیم ایت بالیق مک بکندا فون هندق جوک کریو مباوا
 فادک بندان مک برسیقله اد کیرا ۲ دوا قوله بواه فنجاب دان کاکف مک
 اقبیل سده سیف مک براغکتله بکندا ایت مباوا فادک بندان کریو برسام ۲
 فادک ایهندا بکندا راج علي ائگو کلانا سرت سکل انق راج ۲ یغبرسام ۲
 دغندي ایت دان یغدفرتوان بسر سلطان محمد مظفر شاه فرکي جوک مک برلایرله
 سکل اغکاتن ایت دري لیغک کریو مک اقبیل سمغی کسلت سمبور مک برهنتیه

شاه مک نکاحله راج علي دغن راج چي ايت بتاف عادة استعادة راج ۲ نکح کهوين کمدين برداميه بناف عادة اورغ لاکي استري برکاسيه ۲ هن مک تتفله برهنني دودنی ددالم نکري لیفک.

القصة

مک برسپوتله فرکنان اوتوسن حاج ابراهيم یغ برلایر دری بتاوي بالیق کریو برسام ۲ دغن کمساریس مایور فلف ایت مک تیاد براف لمان دلاوة مک سمقیله کریو مک برجمفاله مایور فلف سرت رشیدین ریو ایت دغن یغدفرتوان مودا راج عبدالرحمن کمدين نیاد براف انتارن مک یغدفرتوان مودا فون براغکته مغادف بکندا سلطان محمد شاه برسام ۲ مایور فلف سرت رشیدین یغلام دان یغ بهارون مک افیل سمقی کنکری لیفک مک مشوارتله یغدفرتوان مودا سرت بکندا سلطان محمد ایت دغن مایور فلف فد فکرجان مهافوسکن فرومفق ۲ دغن فرتولش کبرمنت هلندا داتس کفال ۲ رعیت ۲ دغن داتورکن ترتیب سقرت یغترسبوة ددالم فرجنجین انتارا بکندا سلطان محمد شاه سرت یغدفرتوان مودا راج عبدالرحمن دغن کبرمنت هلندا فد فکرجان فرجنجین اتوران لاوة ۲ یایت ساتو فرجنجین یغلاین درقد فرجنجین یغلام شهدان افیل سلسی درقد بمبوة فرجنجین ایت مک مایور فلف فون بالیقه کبتاوي برسام ۲ رشیدین ریو یغلام ایت دان یغدفرتوان مودا سرت رشیدین ریو یغ بهارو ایت فون بالیقه کریو سرت ملاکوکن فکرجان یغته دغربوة ددالم لیفک ایت ادفون فکرجان مهافوسکن فرومفق ۲ ایت سبلوم لاکي بربوة فرجنجین ایت سده جوک دغربوة درقد ماس یغدفرتوان مودا راج جعفر المرحوم هفک سمقی ماس یغدفرتوان بسر بکندا سلطان محمد شاه سرت یغدفرتوان مودا راج عبدالرحمن دان بیراف فغلیما ۲ یغتربواغ دان یغ نرتفکف دان تربونه سقرت یغترسبوة دالم سکل دغتر ۲ کفتوسن حکومن ۲ اورغ جاهت ۲ کفد یغدفرتوان دان کفد رشیدین ریو دان ماس یغدفرتوان مودا راج عبدالرحمن بیراف دهنترکن بالیق کجاوا مان ۲ اورغ جاوا یغداثت اوله لانون دباواش کرتیه ایت دسورهن سودارن راج جمعت فرکي مقمیل دغن کراس کنکری رتیه مک دافتهل سموان اورغ ۲ جاوا یغ کنا رومفق ایت.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک ددالم حال ایت مک بابی جوک فرومفق سبله فیهق فربتاسن اغکریس یایت سقرت سکل ججهن نکري ملاک دانلاین مک کبرنور سیغافورا فون مارهله کران بابی ادوان اورغ داکغ مک ایفون فرکیاه سندیری ممایر سرت هندق دفرکیکن مان ۲ تمفت یغ مشهور کلوار فرومفق مک سبلوم لاکي ای کلوار سندیری ایت سده جوک ساتو کفل فرغ اغکریس فرکي مان ۲ تمفت فرومفق یغدهسبله فیهق تعاوف دایره نکري ریو سقرت سوکي دانلاین مک کتیک راج علي کلوار فرکي ممرنسا تمفت ۲ ایت مک برهنیهل ای مک افیل راج علي سده تنف دلیفک بمبوة قول ای مرومفق ۲ سبب ایته کمفنی اغکریس ماره اکن تنافی ددالم حال

سبب داتغ فردعوآن گبرمنت هلندا کفد سلطان محمد ایت قد فکرجآن فرومقی سقاي بوله دهافوسکن مک فوئسله مشوارتن ایت یایت حاج ابراهیم اتق شهبندار عبدالله یغ اکن دتیهکن فرکی کیتاوی ایت مک برلایرله حاج ابراهیم ایت منومفغ سبواه کیچی جراکن ریو اورغ کرسیک مک تیاد براف لمان دلاوة سمفيله ای کیتاوی مک نایکاه کداره سیکیمان جالن عادة استعادة اوتوسن دان برجمفاله ای دغن کبرنور جندرال باود سرت اورغ بسر ۲۷ مک دسمفیکنپله اف ۲ فکرجآن یغ دتیهکن اوله بکندا سلطان محمد شاه سرت یغدرتوان مودا ایت تیاداله دغنجکن واه کران هندق مغبیل سمقنن شهدان اوتوسن حاج ابراهیم اینله سمقی ککری سولور دباوا اوله کرنیل ایلوة کمدين تیاد براف لمان مک بالیقله اوتوسن ایت کریو برسام ۲ دغن کماریس یغیرنام مایور قلف داتغ قول کمدين داتغله قول گنتی رشیدین لام ایت رشیدین ریو برنام کلدمن اکن مغاتورکن اتوران یغ اکن مغافوسکن فرکارا فرومقی سرت یغ مبري فایده یغبرککلن کفد بکندا سلطان محمد شاه سرت یغدرتوان مودا راج عبدالرحمن دان کفد سکل کفلا ۲ رعیت ۲ یایت فییق لیفک دان ریو ادا۷۰

سبرمول

ادفون یغدرتوان مودا راج عبدالرحمن سفنکالن اوتوسن حاج ابراهیم ایت برلایر کیتاوی مک یغدرتوان مودا فون مپوره فادک ادندان راج علی اغکو کلان اکن ممرقسا دلاوة ۲ درقد فرومقی دان اورغ جاهت ۲ سرت مهافوسکن فکرجآن رومقی ۲ ایت جوا سکنف تاوه رنتو ججهان نکری لیفک دان ریو دان اداله یغبرسام ۲ فرکی دغن راج علی ایت یایت راج علی اتق راج احمد حاج کدوا اتق مرحوم جعفر نما۷ راج یوسف کتیک راج عبدالله اتق راج احمد حاج ایت جوک مک برلایرله راج علی اغکو کلان ایت مغلیفی سکل ججهان ریو دان لیفک قد سکل تمقت ۲ رعیت ۲ یغ بایک دان یغ جاهت ۲ مک قد تمقت رعیت یغ بایک ۲ دفریوانن بایک اتورانن سرت خدمت یغ بایک دان مان ۲ تمقت یغ جاهت دحکمکنن دغن حکومن اورغ جاهت ۲ سفرت دتفکف دهنترکن کریو دان دامبیل قول سکل کقواتن ای بریوة جاهت ایت یایت دامبیل سکل مریم یغ بسر ۲ دان قراهون یغ بسر ۲ دان اد ستغه کفال ۲ دفتتن سبب پات کسلاهنن دان اد یغ دجادیکنن کفال سبب پات کبییکنن سرت کسوکان اتق بواهن کمدين درقد مشواره دان موافت دمکینه حالن هفک سمقی کلشک شهدان اثبیل سمقی کنگری مک مفادقه ای کفد فادک انقندا بکندا سلطان محمد شاه معلمکن حال فکرجآنن یغسوره اوله فادک ککندا یغدرتوان مودا ایت مک منریماله بکندا سلطان محمد شاه اکن فکرجآنن ایت کمدين درقد ایت راج علی اغکو کلان ایت فون براستریله اکن ففکت اتق سودارا سفوفون یایت اتق تمغکوغ دغن استرین اغکو ووه قترا راج بونتیت سودارا مرحوم راج جعفر نام استرین ایت راج چي اداله فکرجآن براستری ایت دغن کسوکان بکندا سلطان محمد

مك بگندا سلطان محمد فون ديمله لالو براغتت بگندا ككامن مك تياد براث
 لماڻ ددالم ككامن مك داتقله قول سوات فتنه درقد تفكو عمر ايت مملمكن كقد
 بگندا حال سئورخ اتق راج سيا برنام تفكو منصور اد ممبوة فكرجان مميري عايب
 كقدان درقد فكرجان فرمفوان مك مارهله بگندا سلطان محمد اكن تفكو منصور ايت
 مك لالوله دسورهش بونه مك ماتيله تفكو منصور ايت ادقون تفكو منصور ايت
 برسام ۲ ففكت سوداراش يات راج لوغ اتق توء لوكنس ايوش برنام راج ميمونه
 اتق يقدفرتوان سيا سلطان يحيا مك دفر بايك ۲ كيله اوله بگندا اكن راج لوغ
 ايت سفاي اي جاشن مغمبيل هاتي مك بايكله اي شهدان تياد براث لماڻ
 بگندا ددالم ككامن ايت مك بگندا فون برلايرله باليق كفهبغ لالوله مغمبيل داتوء
 بندهارا نن علي برلاير برسام ۲ كايشك ادقون تفكو عمر سرت سوداراش سكاين
 مفيكوتله بگندا سلطان محمد ايت كايشك مك سيفكهله بگندا سلطان محمد
 دريو برجمفا فادك ايهندا يقدفرتوان مودا راج عبدالرحمن سرت رشدين ريو
 ستله ايت مك بگندا سلطان محمد فون برلايرله دري ريو سلالو كلشك مك
 اقبيل سفي كلشك مك مشاورته سلطان محمد دش فادك ايهندا داتوء بندهارا
 هندق مختنكن فادك انقندا بگندا ايت تفكو محمود سرت دراجاكن سكاين
 مك اقبيل سده فوتسله موافقتش ايت مك مپورهله بگندا ايت كريبو منجبوة فادك
 ايهندا ايت يقدفرتوان مودا ريو مك يقدفرتوان مودا فون اكن براغكتله كايشك
 مك اقبيل سده همفير داتغ فادك ايهندا ايت مك بگندا فون مولايه فكرجان بتاف
 عادة راج ۲ بكرجا مك تياد براث لماڻ ددالم فكرجان ايت قد كتيك وقتو يغ
 بايك مك دختنكنله تفكو محمود ايت بتاف عادة استعادة راج ۲ يشسر ۲ برختن
 تياد براث اشاران مك بگندا سلطان محمد شاه سرت داتوء بندهارا منطبلكن
 فادك انقندا بگندا ايت تفكو محمود بتاف عادة راج ۲ يغ بسر برطبل ستاه
 سلسي درقد ايت مك يقدفرتوان مودا راج عبدالرحمن فون تيباله كايشك مك
 تيفكل فكرجان برسيرام لاكي مك يقدفرتوان موداله قول مفرجاكن هفك هابس
 فكرجان برطبل دان برختن ايت اداڻ مك تياداله دفتجفكن قلمن كران هندق
 مغمبيل سمفنتش جوا شهدان اقبيل ساسياه درقد فكرجان ايت مك يقدفرتوان مودا فون
 برمونهله بالين كريبو كمدين تياد براث اشاران مك داتوء بندهارا فون برمونهله
 قول باليق كفهبغ مك لالوله سيفكه دريو برجمفا فادك ادندا بگندا يقدفرتوان
 مودا كمدين مك داتوء بندهارا فون متتا ديريه كقد فادك ادندا بگندا يقدفرتوان
 مودا ايت سلالوله برلاير كفهبغ برمولا ادقون بگندا سلطان محمد شاه ايت تتفله
 اي ددالم نكري ليشك ممرتهكن كراجان فادك انقندا بگندا ايت سلطان محمود
 مظفر شاه كران فادك انقندا بگندا ايت لاكي حكم بودق ۲ جوا اداڻ.

شهدان كات صاحب الحكايت

مك اداله فد هجرة النبي صلى الله عليه وسلم سنه ۱۲۴۱ مك مشاورتله بگندا
 سلطان محمد سرت فادك ايهندا بگندا يقدفرتوان مودا هندق مغوتس كبتاوي

شهدان کات صاحب الحکایت

قد ساتو ماس دان کنیک مک برنجانغانه فرکادوهن ایت انتارا کدوا فیهی برسلاهن مک لالوله برقرغ یغذرتوان توا دغن یغذرتوان بسر ایت بربدیلن ۲ دغن مریم دان لیلا دان سناغ دان برتیکمن لمبیغ برچمقا بواغ برماتینله قد مالم هاری نیاد سمقت سیغ مک یغذرتوان بسر فون الهله لالو لاری کبسوة دان دري سیتو لالو کمانن مک تنقله دکمانن ایت سرت مفرجاکن رومقی اورغیغ برنیاک منجاری کهیدوقن ددالم تعاق دایره ترغکانو ایت مک هارو هاراله ددالم لاوة ۲ ترغکانو ایت سرب بابقله هب الله نعالی یغ تربونه دغن مظلوم یعنی دغن انپای دان ددالم نکری ترغکانو برسیف جوکاله بریوایه کوپو.

شهدان

سیرمول! دقون بکندا سلطان محمد شاه برسیقله اکن کلغکانن اد کیرا ۲ امقت فوله نوجه بواه قنجاچ دان کاکف ۲ مک افبیل سده مستعیب مک بکندا سلطان محمد شاه فون براغکتاه برلایر کفهنغ سیفکه زیاره دجوهر مک افبیل سمقی کفهنغ مک داتو. بندهارا تن عالی فون میپوتله اکن بکندا سلطان محمد ایت دفرملیاکنن بتاف عادة استعادة ملیاکن راج یغبرسام ۲ مک تنقله بکندا ایت ددالم نکری فهنغ کمدین داتغه یغذرتوان بسر ترغکانو یغ اله اوله بقا سوداراڻ یغذرتوان توا ایت مغادف بکندا سلطان محمد شاه مک مشوارتله بکندا ایت دغن داتو. بندهارا سرت اتق راج ۲ یغبرسام ۲ دغندی شهدان اداله اتق راج فرانقن بوکس یغ برسام ۲ دغن بکندا ایت درقد فیهی ریو یایت راج جعفر قترا مرحوم قولو باین اداله مشوارتن جنکو سوک اورغ ترغکانو هندق ددامیکن یغذرتوان توا ایت دغن یغذرتوان بسر مک افبیل سده فوتس مشوارتن ایت مک بکندا سلطان محمد فون میپورهه سید هاشیم اغکو نوغ دغن سید عبدالله اغکو هیتم اتق اغکو سید محمد زین القدسی منجادی اوتوسن کترغکانو مک افبیل سمقی کدوان کترغکانو مک دفرمایاکنله اوله یغذرتوان نوا راج منصور ایت دغن دسمبوة بتاف عادة منریم اوتوسن راج ۲ یغ بسر مک افبیل سمقی کبالی دباچ اورغله سورة ایت مک افبیل سلسی درقد مباح سورة ایت مک یغذرتوان توا فون برتقوله کقد اوتوسن ایت لاکي هندق مشواره دغن سکل منتری ۲ن قد مبالس سورة ایت مک افبیل کیرا ۲ دلاقن باس هاری مک بهاروله دبالسن سورة بکندا سلطان محمد ایت مک بالیقله اوتوسن ایت کقد بکندا سلطان محمد مک دباچله اوله بکند سورة ایت مفهوماه بکندا اکن سورة یغذرتوان راج منصور ایت تیاد منریم یغذرتوان تفکو عمر ایت ماسوء کترغکانو سرت ترسبوة ددالم سورتن ایت جکاو لامز درقد تفکو عمر ایت جک بکندا سلطان محمد سوک جکاو بودق ۲ هیتم اومقمان رضاله ای یغ تفکو عمر نیاد سکالی ۲ ای رضا شهدان افبیل بکندا سلطان محمد مندثر سورة یغذرتوان راج منصور ایت مک تاهوله بکندا ایت یغ کهندق یغذرتوان ترغکانو ایت تیاد ماهو سکالی ۲ دفردامیکن دغن اتق سوداراڻ

د بركن اوله يقدفرتوان بسر ايت مك يقدفرتوان مودا فون باليقله كړيو مك اقبيل سمځي كړيو برجمشاله دغن رشيدين ريو موافقت دان مشواره قول هندق مهافوسكن فرومځي يغ كچيل ۲ قول مك كمدين درقد ايت بايقله ففليما ۲ يفتريغفكف اد يغ د بونه اد يغ دهنتركن كبتاوي مك اداله ترسبوة ففليما ۲ دان اورغيف جاهت ماس يقدفرتوان مودا راج عبدالرحمن يفساتو تيغكل كقد دفتري يقدفرتوان مودا دان يفساتو دسراهكن كقد رشيدين ريو دمكينه اداځ انتهى .

القصة

مك ترسبوتله فركتآن بگندا سلطان محمد شاه هندق براغكت كفغ دان كترغكانو سرت هندق سيفكه زياره كجوهركقد سكل فرفبوران راج ۲ ملايو يقدهلولو ۲ يقاد ددالم جوهري ايت اداځ .

شهران كات صاحب الحكايت

مك اداله فد ماس بگندا سلطان محمد شاه هندق براغكت كفغ ايت مك ددالم نكري ترغكانو جاتوه فركادوهن انتارا راج ۲ ن سام راج ۲ برمولى اداله اصلن فركادوهن ايت يايت تتكل سده مځكت سلطان احمد ترغكانو كقد تفكو فوته استري كقد بگندا ايهندا سلطان محمد شاه دان اداله سلطان احمد ايت انق مرحوم مات مير دسبوة اورغ يايت انق مرحوم جفكو يغبيرانم تن دالم دان نام باتغ توبهن راج منصور انق سلطان زين العايدين يقدراجاكن اوله راج بوكيس يغبيرانم يقدفرتوان مودا اوځو داهيغ جلاء اداله يقدسورهن مراجاكن ايت راج نوا داهيغ منمځو دغن سكل بوكيس ۲ سرت موافقت دغن بگندا سلطان سليمان المرحوم شهدان اداله سلطان احمد ايت ببراف سودارا سفرت يقدفرتوان موداځ دان نفكو منصور دان تفكو عباس دان تفكو اسمعيل دانلاين دان اد جوك سوداراځ براستري دريو دغن انق راج بوكيس يغبيرانم راج تفه .

شهران كات صاحب الحكايت

افبيل مځكاهه يقدفرتوان سلطان احمد ايت مځكتيكن كراجآن سوداراځ مك مځكت سوداراځ مځكتيكن قول انقش يغبيرانم تفكو داود كيرا ۲ اد امقت فوله هاري مك مځكتله قول يقدفرتوان تفكو داود ايت شهدان اداله فد ماس ايت يغ تيغكل سودارا مرحوم سلطان احمد ايت هپاله تفكو منصور دان اد قول انقش يغبيرانم تفكو عمر مك ددالم حال ايت مك تفكو منصور فون هندق منجادي راج كران بابق اورغ توا ۲ ماتوتكن دي كران اي فكتت توا ددالم حال ايت قول تفكو عمر فون هندق منجادي راج جوك كران اد جوك اورغ يغ ماتوتكن سبب كران اي فترا مرحوم مك ددالم حال ايت كسوساهنله سكل اورغ بسر ۲ دان اورغ توا ۲ يقددالم نكري ترغكانو ايت مك موافقت دان مشوارتله مريكيتت بريچارا سفاي بوله جادي امان نكري مك دجاديكش تفكو منصور ايت يقدفرتوان توا دان دجاديكش تفكو عمر ايت يقدفرتوان بسر مك مرننهله كدوا راج ايت ددالم نكري يغ ساتو مك اينله جادي فوكو فركلاهين .

يغذرتوان اندرا کيري ايت لالوله دتگف اوله اورغ رامې ۲ دان فغليما کامن فون داث جوک دتگف دمکيلاکي فغليما نغکو. دان راج شعبان نرغفج موکاله فدا. کتيک ايت مک لالو دايکت دان دفاشوغ مک الهاه اينو. ايت سبب کفلاش سده تر تگف کمدین مک موافقتله راج اسمعيل سرت انجي. محمد طاهير لالوله دباواش راج مرکوغ بردوا سودارا ايت برلاير کليشک شهدان مک اقبيل سمفي ککوالا ليغک مک کاورله يغذرتوان مودا راج عبدالرحمن فرکي ميهت اغکاتن يقداتغ ايت مک اقبيل ترليهت اي اکن فغليما تگکو. ايت مک يغذرتوان مودا فون ساغتله مرکاان اکن فغليما نغکو. ايت کران اي ايت اصلج جوا يغذرتوان مودا جوا کمدین فرکي منگلککندي لالو فرکي مريسو ۲ ميکوة راج لانون ايت مندرهک فول ملاون يغذرتوان بسر دان يغذرتوان مودا مک ايتاه سبب اي مرکا ساغت ۲ ايت مک لالوله دسورهش بونه سبتتر ايت جوک کفد فرتندا مک ماتيه فغليما تگکو. ايت تياد سمفت دباوا ماسو. کدالم نکري لاکي ادفون راج مرکوغ دان راج مراسن دان راج شعبان دان فغليما کامن دباواله ماسو. کهولو مک فدا کاسوقکن هاريش مک مشوارتله يغذرتوان مودا سرت سلطان محمد سرت راج ۲ دان اورغ بسر ۲ سکلين مک کفوتسن مشوارتن راج مرکوغ دان فغليما کامن دحکوم بونه دغن دثجوغ يعني دکرات ليهيرث ادفون راج مراسن دان راج شعبان مک دباوغ کبتاوي سمع هيدوفش مک اقبيل ساسي مشوارتن ايت مک فدا کاسوقکن هاريش مک يغذرتوان مودا فون منيتهکن سکل اورغ ۲ نکري برکمفول دکمفوغ چينا کران هندق منظاهيرکن حکومن راج مرکوغ ايت مک برکمفولاه سکل اورغ ۲ نکري ايت دکمفوغ چينا ايت دان يغذرتوان مودا فون براغکته دغن ساتو سمش سرت اتق راج ۲ مغيرشکندي مک اقبيل سمفي کتمت ممنجوغ ايت مک دسورهله اوله يغذرتوان مودا فثجوغ کفلا راج مرکوغ اداله اورغشغ هندق مفره ايت کورغ تاعوش لاکي تغه برکير ۲۱ مک راج مرکوغ فون برکات کافرکن سدبيکت سقاي سام سکالي فوتس مک اورغشغ مفره فون مشيکوتاه اجرانش ايت مک لالوله دفارغن کنا فدا تگکو. تياد فوتس مک راج مرکوغ فون ربه ترلنتغ مک دفارغن سکالي لاکي کناله فدا داداش فول مک راج مرکوغ فون ماتيله مک تيته يغذرتوان مودا سوره تداس کفلاش چرايکن درفد بادنن ايت مک دتنداس اورغله کفلاش ايت دفرسمبهکن کفد يغذرتوان مودا مک دييايق ۲ له اوله يغذرتوان مودا سرت اتق راج ۲ سکلين کمدین فغليما کامن فول دکرة کفلاش مک ايئون ماتيله کمدین دسوره ساتوکن کمدین بهاروله تانم مک يغذرتوان مودا فون براغکته باليق شهدان ادفون راج مراسن دان راج شعبان دتتهکنش دباوا کريو دسراهکن کفد رشيدین ريو دباوغ کبتاوي مک دباواله کدواش ايت کريو مک اقبيل سمفي کفد رشيدین ريو مک دهترکنيپله کبتاوي مک هابسه قصه فرغ اينو. ايت کمدین درفد ايت ددالم تياد براث انتاراش مک يغذرتوان مودا فون برمونه کفد فادک اتقندا يغذرتوان بسر بکندا سلطان محمد شاه هندق باليق کريو مک

ڦوگ ماسوء کدالم لیڅک سمولا تیاد داڦت کمدین برجمقا ڦول دغن ڦراهو انچي.
 باکا دسات ڦنتو ڦول مک انچي. باکا ایت فون ملاون برسځه ۲ هاتي اکنتافي
 دمانکن تاهن کران اي اورغ برنياک دان لانون مېاوا الت ڦفراغن مک سکتیک
 برفرغ ایت مک انچي. باکا ایتفون ماتي مک درمقسپله ڦراهو ایت ادڦون انچي.
 باکا دکرتن دغن سنداغ عځک برکتی ۲ کمدین دکرتن ڦول ذکر انچي. باکا
 ایت دسوافکنش کغد مولتن لاحول ولا قوة الا با الله العلي العظيم خیب الله وجهه
 لعنه الله علی الظالمین شهدان ادون کاون ۲ انچي. باکا ایت اد یغ دبونهن
 دان یغ دایکتش هندق دفرجوالن اد یغ لفس لاري ترجون مالم ۲ لفس اي
 بالیق مېاوا خبر کمدین فرکي ڦول اي کسبله ريو سقرت اوغر دان بورو دان
 موروه سوکي مک دکاوازي اوله رعیت ۲ دسیټو دغن ڦراهو یغ کجیل ۲ مک تیاداله
 بوله تاهن رعیت ۲ یغ دسیټو کران اي الت ڦفراغن بر ۲ اوندورله مریکیت لاري
 مک برسورځه اي کتنا کواورله یغ دفرتوان مودا ایت سندیري اتو ادیقن راج علي
 برسام ۲ هلندا ننتي اکو کرات جوک.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک کبا یکن رعیت ۲ کرون یعنی تاکوه دان مالوله کغدان دان ستغه ڦول ماسوء
 مخرمېاکنډیري کغدان یایت کغلا رعیت یغبرنام ڦغلیما کامن دان ماسوء ڦول
 اورغ بایک ۲ لیڅک ڦرانکن نماش ڦغلیما تغکو مځکین بسرله ڦکرجانن حتي
 دغن دمکین ایت مک سغلیه خبر ۲ ایت کغد یغ دفرتوان مودا سرت بکندا سلطان
 محمد مک مرکاله کدوان لالوله مېري سورة کغد رشیدین ريو کمدین برسېله
 کدوا راج ایت اکن کاغکافن اد کیرا ۲ تیک ڦوله بواه ڦنجابج ريو لیڅک لاین
 ڦول ڦغلیما ۲ کالغ دان کیرس هاندا اد جوک برسام ۲ مک اقبیل سده مستعیب
 مک مېورهه یغ دفرتوان مودا ایت مانځر ایوه ایت اداله کغلاش ڦیھت یغ دفرتوان
 مودا یایت ایه سوداران برنام راج جعفر فترا مرحوم ڦولو باین دان کغلا ۲ ڦیھن
 اورغ ۲ لیڅک یایت انچي محمد طاهیر دان انچي عباس مک ڦرکیله سکل
 مریکیت مانځر اینوه سبرمول ادڦون راج مرکوغ دان راج مراسن اقبیل ددغن
 بکندا سلطان محمد هندق مانځر دي ایت مک ایفون برسېله اکن کو ۲ مغاتور
 مریم دان لیلا رنتکاځ دان مغاتور ڦراهو ۲ مک اقبیل تیا سکل اغکاتن ريو دان
 لیڅک ایت مک لالوله برفرغ لکوم لکم بوپین سبله مېبله سره دغن سورق تمیقن
 تیاد براڦ اناران مک هغیله تیواس راج مرکوغ ایت مک یغ دفرتوان مودا
 اندرا کیري ڦون داتغه مېنتو اغکاتن ريو شهدان ادڦون راج مرکوغ ایت اداله
 بایک ۲ مېمغ دغن یغ دفرتوان اندرا کیري ایت مک جاتوهه ڦد سځکا هاتین
 یغ دفرتوان اندرا کیري هندق منچاري کبجکین دي جوک مک یغ دفرتوان اندرا
 کیري ڦون سلالوله مېري نصیحت اکندي مک تورنله اي کڦراهو یغ دفرتوان
 اندرا کیري دان اورغ ريو لیڅک ڦون اد جوک دسیټو کران تغه ۲ برمشواره
 دغن یغ دفرتوان مودا اندرا کیري مک اقبیل راج مرکوغ ایت نایک کڦراهو

سوداران مغادف بکندا سلطان محمد شاه مک ددالم تباد براف انناران مک بکندا سلطان محمد فون مولاياه فکرجان ملنتیق ایت مک اقبیل سمثی وقتون مک دلنتیقاه راج عبدالرحمن ایت اوله بکندا سلطان محمد سبکیان عادة استعادة ملنتیق یغدفرتوان مودا یغدهولو ۲ دمکین جواله اداث شهدان اداله دلنتیق یغدفرتوان مودا راج عبدالرحمن ایت قد هجرة سنه ۱۲۴۹ سبرمول اقبیل ساسی یغدفرتوان مودا برلنتیق ایت مک بکندا سلطان محمد فون برمشوارته دغن فادک ایهندا یغدفرتوان مودا ایت فکرجان قرغ هندق مانفکر اینو یأیت ساتو تمقت دغن رتیه اداله تمقت ایت ددالم سوغی دقگیل اورغ سوغی اینو مک اداله سوغی ایت دباوه فرنه کراجان ریو جوا اکنتتافی ای مندرهک ملاون بکندا سلطان محمد شاه اداله کفلاش یأیت راج بشا لانون نماش راج مرکوغ دان راج مراسن سبرمول اداله سبب ایت راج مرکوغ دان راج مراسن ایت ایله راج فرومقی یغ بسر سکاکی بوکنش سفرت فرومقی سکانق دانلاین ۲ اکنتتافی ترله بسر دان ترله قوآه درغد فرومقی ۲ رعیت کران فرومقی ۲ رعیت یغ فرکی مرمقی قد ماس کراجان یغدفرتوان مودا راج جعفر ایت یأیت جارغ دغن فراهو ۲ فنجاب یغ بسر ۲ ماینکن دغن فراهو ۲ لنچ دان کاکف جوا دان کباپکن دغن بیدار ۲ سهاج دان اد جوک قد فیق قولو بواي ساتو تمقت برنام باکوغ سده هندق بسر رومققن یأیت سده ای مرمقی دغن فنجاب مک اقبیل یغدفرتوان مودا راج جعفر المرحوم تاهو لالو دسورهن فتراش یشبرنام راج عبدالرحمن یغ جادی یغدفرتوان مودا قد کنیک سده مرحوم جعفر مشکت دان راج عبدالرحمن اینله دسورهن مانفکر باکوغ ایت مک باکوغ ایتفون اله مک دنباسکنله اوله راج عبدالرحمن سکل فغلیما ۲ دان دباکرپله باکوغ ایت لالوله روسق هفک سمثی ماس ممبواه سجاره دان سیاره این تیاداله تمقت برنام باکوغ ایت بشکیت لاکی فرومقی ۲ یغ بسر ۲ شهدان ادثون فرومقی لانون راج مرکوغ دان راج مراسن ایت بوکنش ماچم فغایما ۲ رعیت یغترسبوه ایت تتافی اداله ای ترله بسر دان ترله قوآه درغد فرومقی فغایما ۲ رعیت ایت کران ای اورغ بشا دری رعیت ۲ جوهر لاکیفون ای راج لانون سفکوه سبب ایتله مک ای برانی ملاون سلطان محمد شاه.

شهدان کات صاحب الحکایت

اداله فرملان منجادی قرغ دلفکر اینو ایت مک یأیت راج مرکوغ مرمقیله دغن کلشکافن فراهو یغ بسر ۲ یأیت دغن فراهو براغین یغ ماکمی مریم مک برکلیلیغله ای سکنف تلوه رتنو تعلوق دایره کراجان ریو لیفک هفک ببراف اورغ یغدنباسکنش سئوله ۲ کروهه لاوتن ریو لیفک ایت دروسفکنش دان برجما قول ای دغن فراهو اورغ مبادا دکاغی اد تیک بواه نام نخودان انچیء علی فرانقن سلاغور یأیت برجما دسلت داسی مک لالو دفرایمیه مک دافتله سکل فراهو ایت دان اورغ ۲ نفس کمدین برجما قول ای دغن فراهو انچیء احمد قوتیه مک لالوله دفرایین ایت یأیت دسلت داسی جوک مک انچیء احمد ایت فون لاری لینتغ

سورهن ايت باليق مك بگندا سطان عبدالرحمن فون مگنله كمبالي كرحمت الله تعالى انا لله وانا اليه راجعون مك كمقرله فول ددالم ليفك دغن راتف تاغيس سكل ايسي نكري افلاكي ددالم كوت دان استان عظمتاه بوپيش راتف تاغيس سكل راج ۲ دان اورغ تواج ۲ لاكي ۲ قرمقوان ستله ايت مك دكرجاكن اورغاه اكن جنازه المرحوم بگندا سلطان ايت مك دماسوء كن كدالم خرندا مك باومله لاكي دتنام كران منتتيكن تفكو بسر داتغ دري ريو شهدان ادقون سورهن مبريتاهو تفكو بسر ايت فون تيباله مك لالوله دقرمعلمكنش حال فادك ايهندا بگندا ايت ساغت گريغ ستله تفكو بسر مندغر خبر سورهن ايت مك برسكراه اي باليق كليغك مك ددالم حال ايت داتغ سورهن دري ليفك مشتاك بگندا سلطان عبدالرحمن سده مگنك ستله تفكو بسر مندغر حال فادك ايهندا بگندا ايت سده هيلغ مك تفكو بسر فون مناغيسله دغن تاغيس يغ امت ساغت مك اقبيل سمغي اي كليغك برجمقاله اي دغن بندا ايت برتاغيس ۲ سناه فول دغن سكل ايسي استان.

سبرمول

اداله يغبراير يغ دغن تفكو بسر ايت باليق كليغك يايت حبيب شيخ سرت راج احمد مك راج احمد فون برجمقاله دغن فادك انقندا راج انتيه فون مناغيسله ستله ايت مك تفكو بسر فون هندق مپكراكن منام فادك ايهندا بگندا المرحوم ايت مك راج احمد سرت حبيب شيخ سرت راج ۲ سرة اورغ بسر ۲ منتاله كقد تفكو بسر ايت مگنتيكن نام فادك ايهندا بگندا ايت قد كتيك مشكت جنازه ايت دبالي مك منريماله تفكو بسر اكن قرمنتان مريكتيت مك دظهر كنده قد كتيك ايت اكن تفكو بسر گنتي فادك ايهندا بگندا برگار ساطان محمد شاه ستله سلسي درقد ايت بهاروله داغكت جنازه المرحوم بگندا ساطان عبدالرحمن ايت دتنام ديوكت چغكيه مك دسبوة اورغ مرحوم بويكت چغكيه كمدين درقد ايت تهليل مبري صدفه دان مباح قرآنله سرت دخن دورين كقدروح بگندا المرحوم ايت سبكيان عادة استعادة راج يغسر ۲ قد منامن دان كمدين درقد منام اكندي دمكينله حال ادا.

شهدان

اداله مگن بگندا سلطان عبدالرحمن ايت يايت قد هجرة سنه ۱۲۴۸ قد انم بلس هاريبولن ربيع الاول مالم اثنين وقتو صبح ادا.

سبرمول

ستله سلسيله درقد فكرجان يفترسبوة ايت مك بگندا سلطان محمد فون مپورهله كيو ميبلاكن فادك ايهندا راج عبدالرحمن ايت اكن دلتيء دليغك منجادي يقدقوتوان مودا ريو دان تعاوقن مگنتيكن فادك ايهندا بگندا المرحوم راج جعفر ستله ايت مك راج عبدالرحمن فون داتغله كليغك دغن سكل سانق ۲

علي دان راج احمد مباح ياسين كمدين درقد ايت فتراڻ راج علي فون مپوښگر
 كريښان تفكو بسر سميل اي مناغيښ يځ امت ساغت مك كمقرله ددالم استان
 ايت بوبي راتب تاغيښ سكل راج ۲ لاکي ۲ فرمفوان سته سلسي درقد کاوار روحڼ
 ايت مک دتوتقاه اوله راج احمد ايت مک تفکو بسر فونله کبالي کمبځ مرنتهکن
 سکل اورغ بسر ۲ اکن مفرجاکن جنازه فادک نندا المرحوم ايت مک کمورهه
 بوبي راتف تاغيښ سکل مريک ددالم نکري ليڅک ايت دان برکندوله
 سکين اورغ نکري شهدان اداله مفکتن يقدفرتوان مودا راج جعفر ايت يأت فد
 تيک باس هاريولن رجب هاري احد قد هجرة سنه ۱۲۴۷ کمدين مک يقدفرتوان
 بسر بگندا سلطان عبدالرحمن دان تفکو بسر سرت راج احمد سرت انق راج ۲
 سکين فرکياه منام جنازه فادک ايهندا مرحوم ايت بتاف عادة راج ۲ يځ بسر ۲
 مځت سرت دغن اتوران تهليل دان صدفه دان خندوري دمکينه حالڼ شهدان
 اقبيل ساسيه درقد فکرچان يفترسبوة ايت مک سلطان عبدالرحمن فون مفرجاکنه
 فکرچان نکج کهوين ايت سمولا مک ددالم تياد براث هاري قد وفنو ساعت يځ
 بايک مک دفرساتوکنله اوله بگندا سلطان عبدالرحمن اکن فادک انقندا بگندا
 ايت دغن راج عبدالله بتاف عادة استعادة راج يفسر ۲ دفرساتوکن دمکينه
 حالڼ شهدان ادفون راج احمد اقبيل سته سلسيه درقد فکرچان فادک انقندا
 راج عبدالله دان ساسي فول مقاوينکن انقن دغن انق تفکوځ عبدالرحمن يڅبرنام
 تن عبدالله مک ايڅون برمونهله باليق کقد بگندا سلطان عبدالرحمن مک باليقه
 اي کريو کمدين درقد ايت مک راج ليبر استري مرحوم راج جعفر سرت فتراڻ
 راج علي دان راج جمعت فترا مرحوم ايت جوک فون باليقه کريو سموان مک
 تنقله سکل انق راج ۲ ايت دان فترا ۲ مرحوم يقدفرتوان راج جعفر ايت ددالم
 نکري ريو اداڼ.

سيرمول

ادفون بگندا سلطان عبدالرحمن اقبيل سده فادک ايهندا راج احمد سرت
 فادک ادندا ۲ فترا ۲ فادکک ايهندا مرحوم ايت باليق کريو مک بگندا سلطان
 عبدالرحمن فون برمشارتاه دغن فادک انقندا تفکو بسر هندق مفکنتيکن فادک
 ايهندا مرحوم ايت دغن فتراڻ يځ کهارا ايت يأت يځ برنام راج عبدالرحمن
 سته ايت مک تفکو بسر فون براغکتله کريو برمشاره دغن رشيدين ريو دان
 فادک نندا اڅکو فتراي سرت فادک نندا راج احمد سرت اورغ بسر ۲ دان انق
 راج ۲ سکين مک برتولناه موافقت ايت راج عبدالرحمن جوکاله اکن کنتي
 المرحوم راج جعفر ايت منجادي يقدفرتوان مودا ريو.

شهدان کات صاحب الحکايات

سفنگالڼ تفکو بسر کريو ايت مک بگندا سلطان عبدالرحمن فون کريغه مک
 اقبيل سمقي دوا تيک هاري ځکين برتمه ۲ ساغت مک مپورهله ندا تفکو بسر
 ايت مبريتاهو فادک انقندا ايت کريو مک سکراه سوزهن ايت فرکي مک سلوم

کریو برسام ۲ فادک ادندا بگندا ایت راج احمد سرت فادک انقندا بگندا ایت راج عبدالرحمن فترا یدفرتوان مودا ایت دان استری یدفرتوان مودا اگکو راج لیبر تیگنله ای ددالم لیفک سرت فترا یفترنام راج علی سهاج شهدان مک ددالم حال ایت مک انجیء مریم ایبو بگندا سلطان عبدالرحمن فون کمبالی کریمت الله تعالی مک دقپورکن فد فیق غیامه مسجد لیفک فد سبله کاکي بگندا مرحوم سلطان محمود کمدين درقد ایت بگندا سلطان سرت فادک انقندا بگندا تفکو بسر فون مولایاه فکرجان نکج کهوین بساف عادة استعادة راج ۲ یغ بسر بکرج دمکینه دفربواتن ادا.

شهدان کات صاحب الحکایت

ددالم تغه ۲ بکرج ایت مک یدفرتوان مودا راج جعفر فون بالیق قول کریش ترله درقد دهولو مک کسوساهنه اتس بگندا سلطان عبدالرحمن سرت فادک انقندا تفکو بسر سرت اسنریخ سرت فادک انقندا سکاین هندق دبرهنتیکن فکرجان ایت تیاد دبری اوله یدفرتوان مودا بیرله بکرج جوک جکلو سمفی اجاکو بیرله سقدارکن اکو فنتاکن بیرله اکو منکحن سندیری عبدالله دغن عایشه ایت ستاه برکمفوله اتق راج ۲ دان اورغ بسر ۲ کاستان تمثت یدفرتوان مودا کریغ ایت کران هندق معقدکن نکج راج عبدالله ایت ستاه برکمفول مک یدفرتوان بسر سلطان عبدالرحمن فون مواکیکن فترا راج عایشه کفد فادک ایهندا راج جعفر ستاه ایت مک یدفرتوان مودا فون معقدکن فادک انقندا ایت راج عبدالله دنکحکنش دغن فادک چندا ایت راج عایشه ستاه سلسی درقد ایجاب قبول ایت مک برقولانغه سکاین اورغ ایت.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک اقبیل سده سلسی یدفرتوان مودا معقدکن فادک انقندا بگندا ایت راج عبدالله دغن تفکو تغه مک یدفرتوان مودا فون مفکین برتمبه ۲ کریش ساغته همشیر سده نزعن مک برهمقونله سکل فترا ۲۱ سرت بگندا سلطان عبدالرحمن دان تفکو بسر ددالم حال ایت مک راج احمد سودارا یدفرتوان ایتقون داتغله دري ریو برسمن کجیل برسما ۲ حاج داود ققلیما یمتوان مک برجمفا برتاغیس ۲ سنه بردوا سودارا ایت سرت اورغیش حاضر دسیتو کمدين یدفرتوان مودا فون ممکیل فترا ۲۱ دان اورغ بسر ۲ دان اورغ توا ۲ سکلین راج ۲ مان یغ حاضر ددالم لیفک مک اقبیل برکمفول مریکیت مک یدفرتوان مودا فون برسلامن ۲ له دغن سکل مریکیت مک بگندا سلطان عبدالرحمن سرت تفکو بسر فون مناغیسه دغن تاغیس یغ امت ساغت سنه ایت مک یدفرتوان مودا فون نزاعه مک لالوله مغت کمبانی کریمت الله تعالی انا لله وانا الیه راجعون برمول اداله یغ میندارکن دی درقد نزعن هفک مفکتن یأیت استریخ اگکو لیبر دان یغ مفکو کاکین یأیت فترا راج محمود دان یغ ممکغ تاغنن یأیت فترا راج

شهدان کات صاحب الحکایت

داله بکندا سلطان عبدالرحمن سرت فادک انقندا تفکو بسر مشورتاه بردوا فترا
 فد فکرجان هندق منتا فترا فادک ایهندا ایت یدفرتوان مودا راج جعفر یغبرنام
 راج عبدالله هندق دودفکن دغن فترا یغبرنام راج عایشه تیمغ ۲ غنن تفکو تفه
 مک اقبیل سده فوئس مشواره کدوا لالوله مبری سورة کریو ستله یدفرتوان
 مودا منذر سورة فادک انقندا بکندا ایت مک مشکله ای سدیکیست سبب
 یدفرتوان مودا سده مشواره دغن داهیغ مراجق دولوغ تقمانه هندق مپورهکن
 فترا راج عبدالله ایت براستری کبوکیس دغن اتق داتو دبوکیس کران ایفون
 بوکن اورغ لاین ماسیه لاکي سانق ۲ سودارا جوک مک خبر ایتفون سدهله
 مشهور سمقي کبوکیس ائگو داتو فون سده سوکاله دان سدهله کیریم برکیریم
 تندا اورغ برتونانن جکلو جادی راج عبدالله ایت فکری دایغ مراجق ایتله
 برسام ۲ فکری مک ددالم حال ایت داتغله کهندق فادک انقندا بکندا سلطان
 عبدالرحمن تیدق دایکوت تاکوت جادی برکییلن هاتی فول دان دبوکیس
 سگوه فون سودارا اکتشافی تمفتن برجاوهن ۲ لاکیفون بلوم لفس فیغ میغ
 سقدارکن بهارو مبری خبر سهاج درفد فیغ دایغ مراجق ادفون کهندق بکندا
 سلطان عبدالرحمن رشیدین ریو فون سوک فول منجادی ترهنتیله فول فکرجان
 بچارا کبوکیس ایت منتیکن لفس مقصود سلطان عبدالرحمن ایت دهولو ننتی
 د بلاکش جک فنجغ عمر مان ۲ فول اختیار یغ فاتوه شهدان ستله تتغله هیاغ
 واس ۲ یدفرتوان ریو ایت یدفرتوان مودا فون برکمسله اکن الت فکری کلیشک
 مپاوا فادک انقندا بکندا ایت راج عبدالله فکری براستری کنکری لیغک ایت
 مک اقبیل سده مستعیب سکاين الت فکاکس فکری کلیشک ایت مک یدفرتوان
 مودا فون براغکتله کلیشک فد حال ای ددالم کریغ ساکیست بشق تاغش سرت
 ساکیست سدیکیست یغلاین شهدان مک اقبیل سمقیله یدفرتوان مودا ایت کلیشک
 برجمقاله دغن فادک انقندا بکندا سلطان عبدالرحمن دان فادک انقندا راج
 انتیه مک مشورتاه فد فکرجان مولای فکرجان نکج کهوین ایت مک ددالم حال
 ایت یدفرتوان مودا فون برتمبه ۲ له کریغ سمنتلهن فول کماتین فترا راج
 میمونه سغفنگالن ای براغکت کلیشک ایت مک برتمبه ۲ له کریغ دان دوکجیتان
 ادان کمیدین مک لالوله مپوره مبریتاهو کریو کفد فادک ککندا بکندا ائگو فتری
 سرت فادک ادندا ۲ بکندا یفدریو سرت استرین ائگو لیر مک اقبیل راج ۲ ایت
 منذر فادک ادندا ایت کریغ مک براغکتله ائگو فتری سرت فادک ادندا راج
 احمد سرت ائگو لیر مک اقبیل سمقي کلیشک مک نایقله سکلین مندافتکن
 فادک ادندا اتو ککندا یدفرتوان مودا ایت مک دودقاه مریکثیت عملیهار فادک
 ادندا یدفرتوان ایت برسام ۲ فادک انقندا بکندا سلطان عبدالرحمن مک ددالم
 تیاد براه هاری مک یدفرتوان مودا فون عافیتاه سدیکیست درفد فاکپش اکتشافی
 بوکن عافیت سمبوه هیغ سکالی یایت بلوم کمیدین مک تفکو فتری فون بالیقه

قول دكهوينكن اوله يقدفرتوان دغن فتران راج حليمه مك اداله يغ مأيجا بكن
نكحن ايت، اغكو سبد محمد زين القدسي دان قد هاري ايسوءن دفرساتوكن سكالی
مك هابسانه فكرجان نكح كهوين ايت اداث شهدان كمدين درقد ايت تباد
براف انتاران مك مشوارتله قول يقدفرتوان مودا سرت تفكو بسر ايت دغن رشيدین
ريو هندف محمربوابة فرجنجین بهارو سئوله ۲ منجادي چاوغ فرجنجین لام کونن
قد حال اغكو سيد محمد زين القدسي اد برسلاهن ۲ فهم دغن رشيدین ريو درقد
فكرجان يفتله دفربوابة اوله اغكو سيد ددالم فولو کريمون جادي قد ماس مشواره
ايت اغكو سيد سده باليق كليشك سمتهلن قول قد ماس ايت اغكو سيد ايت
ددالم دوکچيتا کماتين انقن دامو اوله کاونن يشبرنام احمد اداله انقن ايت
برنام سيد احمد تفکو ووء دان سي احمد ايتفون ماتي جوک دبو نه اورغ قد
تتکل مولا ۲ تفکو بسر کريو ايت شهدان اقيل سلسيله يقدفرتوان ريو سرت تفکو
بسر برمشواره دغن رشيدین ريو ايت لالوله بربوابة فرجنجین بهارو ايت اد کير ۲۱
دوا قوله فصل دان ترقربوابة فرجنجین ايت يأت قد سبلس هاريبولن جمادالاول
قد تاهن ۱۲۴۶ سنله سلسي لورقد بربوابة فرجنجین ايت مک تفکو بسر فون
براغکتله باليق كليشك مک تتقله اي ددالم نكري ليشك ايت.

شهدان کات صاحب الحکایات

کمدين درقد ايت مک يقدفرتوان مودا فون ميورهله فتران راج علي سرت منتنوت
سيد حسين تفکو ايراغ ممباوا سورة کيتاوي اکشد کبرنور جنرال يغ برنام فندان
بوس يأت سورة فرکارا راج جعفر ايفر يقدفرتوان مودا راج جعفر دتفکف اوله
کبرنور اغکريس سيفاقورا سب فتنه فرکارا مروفق کمدين لفسله راج جعفر ايت
ستغه فول فرکارا هوتغ فيوتغ شهدان تباد براف لمان راج علي ايت دبتاوي مک
ايفون باليقله کريو سرت ممباوا بلاسن سورة درقد کبرنور جندرال فرکارا راج
جعفر ايت اداث شهدان ددالم تباد براف انتاران مک رشيدین ريو فون برگنتيله
يشبرنام توان اياوة ايت دغن رشيدین دکروة مک رشيدین ايلوة فون باليقله
کيتاوي ادفون فرسليسيهن انتارا رشيدین ايلوة دغن سيد محمد زين القدسي
ايت سدهله بردامي چوچياه دغن برکيريم ۲ سورة درقد فيهق سبله ميبله سقرت
عادة اورغ برصحات صحابتن فولغ سدياکالا دمکينه حال مک تتقله رشيدین
دکروة ممرتههن کراجان ريو برسام ۲ يقدفرتوان مودا راج جعفر سبکيمان يقددالم
فرجنجین ايت سيرمول ادفون سيد عبدالله منتنو راج احمد انق اغکو سيد محمد
کرحمت الله تعالی انا لله وانا اليه راجعون دان کمدين تباد براف انتاران مک
اغکو سيد فون وافته قول کبالي کرحمت الله تعالی انا لله وانا اليه راجعون
يأت قد هجرة سنه ۱۲۴۵ قد دوا قوله دوا هاريبولن محرم جم قوکل دلاقن مالم
جمعت دليشك انتهى تم.

فادک ایهندان سرت سمبهن فادک ککندا یدفرتوان سده بالیق لالو سیفکه داوغر سته ساسی درفد برخبر ۲ ایت مک راج حسین فون برموهانه تورن کفرهون برسام ۲ برلایر برساغ منوجو فیفت مک افیل فاکي ۲ هاری برلا بوهله کفل ایت دلاوه فیفت سباه کوتا رنتغ سکتیک لاکي تورناه راج علي فترا یدفرتوان میمبوه فادک ایهندان نایک کداره مک راج احمد سرت فادک انقدا سکلین سرت کاون ۲ن یفتنه حاج ایت نایکه سموان لالو ماسوه کدالم کوتا اغکو فتری مک ساغته سوکان اغکو فتری کران کداتهن فادک ادنا سرت فادک انقدا سکلین کمدين داتغه سکل انق راج ۲ یغدالم قولو فیفت دان اورغ بسر ۲ سرت اورغ ۲۱ سکلین برجمفا راج احمد ایت سته ایت برجمفاله قول راج احمد ایت دغن فادک ککندا اغکو سید محمد زین القدسی دان سید عبدالله فون برجمفاله دغن فادک ایهندان سته ایت اد کیرا ۲ تیک هاری انتاران مک یدفرتوان مودا راج جعفر دری فرغ ایت تیباله کقولو فیفت مک راج احمد فون سکراله تورن کفتتی برجمفا یدفرتوان ایت مک افیل برجمفا ساغته سوکان یدفرتوان مودا کران کداتهن فادک ادنا ایت مک لالوله برسام ۲ برجان کرومه فادک ککندا اغکو سید محمد زین القدسی برچاکف ۲ سبتر کمدين براغته بالیق کاستانن برجان برسام ۲ فادک ادنا ایت راج احمد مک افیل سمفی ککون رنتغ راج احمد فون مفرسمهکن هدیه کفد فادک ککندا یدفرتوان مودا دوا اورغ بودق هیتم سئورغ بقسا نونی دان سئورغ بقسا حبشی دان ساتو همقاران اسطمبول دان دوا بنتوه چنچین یغ بسر متان ساتو زمرو د یغ هبجو دان ساتو یعقوب یغ میره دان تراکول اسطمبول یغرفامور برناتهکن مس دان دوا تیک کابو کاین یواتن باجو بمذار دان کناویس دان گرمسوه دانلایش درفد جنس تبرک مکه المشرفه درفد ایر زمزم دان مسوک هفک داکیغ انتا یغ کریغ دفرسمهکنن جوک کمدين سکل سانق ۲ سوداراش دان سکل اورغ بسر ۲ دان اورغ ۲۱ یغدالم قولو فیفت سموان داتت هدیه علی فدارش مک سوکاله سکل مریکثیت سبب داتت برکت مکه المشرفه ایت شهدان ددالم تیاد براف انتاران مک موافقتله یدفرتوان مودا سرت فادک ادنا راج احمد هندق منککن انق فادک انقدا راج احمد یغبرنام راج علي دغن فتران یغبرنام راج حلیمه شهدان ددالم حال ایت مک تفکو بسر فون داتغه کریو کران ملواتی فادک ندان یدفرتوان ریو بهارو بالیق درفد فرغ ایت سرت اد سسوات حال یغدمشوار تکی دغن رشیدین ریو مک بر بچاراله یدفرتوان مودا سرت تفکو بسر سرت رشیدین ریو فد فکرجان یفتنه دفریوه دان لاکي یغ اکندفریوه بته ایت مک تفکو بسر فون براغته ککریمون کمدين بالیق قول کریو لالوله منتأ هندق براستریکن فترا فادک ندا ایت یدفرتوان یغبرنام راج فاطمه ایت مک دبریاله اوله یدفرتوان مودا لالو دکهوینکن تفکو بسر ایت دغن راج فاطمه افیل لفس مندی ۲ مک راج علي انق راج احمد

علوم برالاهن ۲ لاکي سده برماتي ۲ ين خبرن سبه ريو اتق داتوه شهيندار ماتي
 شهدان اد سجورس اي برچاکف ۲ ايت مک ايئون برموهنله باليق لالو برسما ۲
 برلاير مک ددالم تباد براث هاري مک تياله کسيغافورا قد حال کفل تمثت
 راج احمد ايت لالو دلاوه کريمون قد هاري رايو مک قد هاري ايتوله کريمون
 اله خبرن کمدين مک داتوله خبر کداره مقتاکن راج احمد سده تورن دري حاج
 اداله اي ددالم کفل بوازي ايت مک تورناه سيد ياسين منتتو انگو سيد محمد
 زين القدسي مک برجمقاله اي دشن راج احمد لالوله برسلا من ۲ مک راج احمد
 فون برتاينکن خبر سيغافورا فركادوهن دکريمون مک برخبرله سيد ياسين مان ۲
 يقددغرون ادفون سفرت فرخبران اورغ اتق داتوه بندار ماتي ايت مک يايت
 دوستا سئورغ فون تباد يغ ماتي هپاله چينا کريمون سئورغ سهاج يغ ماتي
 ادفون سبه يقدفرتوان سات اد جوک يغ ماتي دان يغ لوک سفرت امبوء اولو
 دان يغ لوک سفرت انجيء عبدالصمد اتق سياواتغ ليشک کمدين داتغ قول
 داهيغ روغکيء اتق تمشکوغ عبدالرحمن مغادف فادک نندان راج احمد لالوله
 اي برخبر حال ديرين سرت اورغ ۲ تاوه بلاغا تباد سئورغ يغ ماسوء سبب
 فکرجان ايت سده ساله قد قراتوران دانلاکي فون ممبوا فركارا فرغ ايت بوکنن
 سبنرن کهندق يقدفرتوان سات هپاله سمات ۲ هونر استرين سرت تفکو يحييا فون
 مقصود يقدتورتکن اوله يقدفرتوان سات ايت شهدان ستاه ساسي درفد برچاکف ۲
 ايت مک داهيغ روغکيء سرت سيد ياسين فون نايکه کداره کمدين مک داتغ
 قول انجيء سايمان دسوره اوله يقدفرتوان سات مپيلاکن فادک ايهندان راج
 احمد کران هندق برجمقاله مک راج احمد فون ترديماه سجورس ددالم برفيکر ۲
 کمدين جوابن ساي عذور تباداله داتغ مغادف قد ماس اين ننتيله قد هاري
 يغلاينله جک اد عمر بوله جوک ساي مغادف کران وقتو اين ساي تاه فنيغ
 کفلا سبب ترزالو لام ددالم لاوه ملينکن ساي هارفکن معاف دان امفون جوک
 شهدان بيرله سيد عبدالله منتنو ساي سرت اتق ساي سسي عاي کنتي ساي
 مغادف يقدفرتوان ايت ستاه ايت مک سيد عبدالله فون نايکه برسام ۲
 راج عاي دان انجيء سليمان ايت مک اقبيل تيبا کقد يقدفرتوان سات مک
 برتياله اي کقد سيد عبدالله کتاش مان ايه مت تيدق نايک مک جواب انجيء
 سايمان فادک ايهندا ايت گريغ هولو مک ايناه فادک ادندا کدوا دسوره
 مغادف کباوه دولي ستاه يقدفرتوان سات مندغر سمبه انجيء سايمان ايت مک
 برلينغ ۲ له اير متاش سلالو چوچر مناغيس کمدين مک دفرجاموله سيد عبدالله دان
 راج علي ايت اوله يقدفرتوان سات ستاه ايت راج علي سرت سيد عبدالله فون
 برموهنله تورن مندافتکن راج احمد ايت مک اقبيل سده سيد عبدالله سرت راج
 علي ايت تورن مک کفل فون ممبوغکر ساوه لالوله برلاير کريو مک اقبيل سمقي
 ماسوء کسات لوبم برجمقاله اورغ باليق درفد فرغ کريمون يايت راج حسين
 اتق يقدفرتوان ريو سرت انجيء صفر مک نايکه راج حسين ايت ککفل برجمقا

ايت برخبرله اي کتاش فادک ککندا يقدفرتوان مودا تغه برفرغ دغن فادک
انقندا يقدفرتوان سات دکريمون ستله راج احمد مندغر خبر ايت مک ايقون
ترکجوه مک کتاش کغد حاج ۲ همب توا يغبسرام دغندي ايت بايکله سکرا ۲
کفل اورغيغ هندق لکس کسيقاغورا چاريله کيت هندق سکرا باليق کريو تياد
اوسهله کيت نايک کداره لاکي فنده سهجاهه درقد بربک اين مک حاج
عبدالجميل سرت سيد عبدالله فون سکراهه منمبغ فرکي کغد کفل ۲ يقدفرتوان بوهن
فولو فينغ ايت .

شهدان کات صاحب الحکاي

سکتیک لاکي مک انجيء عبدالرحمن ملاک فون تورنله نيت هندق مفاحق راج
احمد ايت نايک کداره کرومهن مک اقبيل برجمفا راج احمد ايت کتاش
سيلاکتنه نايک کداره جواب راج احمد صبرله دهولو ساي لاکي منتتيکن سيد
عبدالله سينتر شهدان ددالم تغه برخبر ۲ ايت مک داتغله سورهن درقد يقدفرتوان
سرت اغکو فتري منداثکن راج احمد سرت اد مبابوا واغ تيک ريبو رثکيت
برکيريم کغد راج احمد ايت بارغکالي واغ يقدبابوا فرکي حاج ايت سده
هابس نماث سورهن ايت محمد صالح مک اقبيل برجمفاله اين ايت کمدين
درقد منچيوم کاکي راج احمد ايت مک اي فون برخبرله کتاش فادک ککندا
يقدفرتوان تغه برفرغ دغن فادک انقندا يقدفرتوان سلت دانلاکي فادک ککندا
راج ادریس سده مفاک ددالم رتیه جنازهن دبابوا کريو دمقامکن دبوکيت دان
انقندا راج سليمان تله مفاک جوک ستله راج احمد مندغرکن فادک ککندان
راج ادریس سده هيلغ ايت مک ايقون مناغيسله دغن تاغيس يقامت ساغت
اد سکتیک سيد عبدالله فون داتغله مک کتاش اد سده کفل اورغ هندق
کريو لاکي دوا هاري نام نخودان شينخ بوازي جواب راج احمد بايکله تياد
اوسهله کيت فنده کداره لاکي فنده ککفل سهجاهه کيت دان جک سيد عبدالله
هندق نايک کداره برجمفا يقدفرتوان قدح نايکله دهولو دانلاکي سي علي
جک اغکو هندق کداره برجمفا بيني اغکو فرکيله دهولو ايسوء لکس ۲ تورن
مک اقبيل سيد عبدالله سرت راج علي مندغر سيدا ايهندان ايت مک ايقون نايکله
کداره راج علي برمالله دداره کران اي اد بينين دقولو فينغ وقتو سيغکه هندق
نايک حاج دهولو ايت شهدان اقبيل همفير اکن برلاير مک تورنله اي ککفل
مک راج احمد ايتقون برلايرله دغن شينخ عثمان يقدريم دتانه جاوا شهدان برلاير
ايتقون همفيرله دغن سلاغور مک برجمفاله دغن سکونر دري سيقاغورا مک اغين
فون ماتي مک براپوتله کفل دغن سکونر ايت فرلاه ۲ لالوله بردکت ۲ مک
اداله معلم سکونر ايت نماث انجيء مومين ملاک فرانقکن بوکيس مک اقبيل
اي مليهت بايق اورغ حاج ايت مک ايقون منورنکن سکوپش بردايوغ کغد
کفل بوازي ايت مک اقبيل تيبا نايکله اي مفادف راج احمد ايت لالو کتاش
فادک ککندا يقدفرتوان مودا تغه برفرغ دغن فادک انقندا يمتوان سات دکريمون

يغدفرتوان مودا سمقي كقولو كريمون لالو برثرغ مك دبتو قول اوله توان رشيدين ريو يأت سبواه سكونر فرغ مك برثرغله لكوم لكم دكريمون ايت ددالم بيراف هاري تباد جوگك برالا هن مك يغدفرتوان مودا فون مشواراته دغن رشيدين هندق دفتنس دري سبله دارتن دنايككن دغن سلدادو دغن اورغ ۲ ريو دان فتران يغبيرانم راج عبدالرحمن دسورهن برثرغ دلاوة مك اقبيل ساسيله موافقتن ايت مك براغكتله يغدفرتوان مودا سرت رشيدين ريو سرت راج ۲ سكلين دان اورغ بسر ۲۸ ميمتس جالن دارة دبالكغ كويون مك هاري فون هوجن لبس سكتيك ايت مك يغدفرتوان سرت رشيدين ريو سرت سلدادون ايتفون تيباله كتفي كويون مك دبدل اوله سلدادون ايت دغن سناغف كدالم كويون ايت سرت ماسوء لالوله براموء ددالم كويون ايت مك اورغ ۲ كويون ايتفون بابقله بغ ماتي دان لاريله برتبوران ۲ كلوار دري كويون دان انجيء عبدالصمد اتق سياواتغ ليفك فون لوكاله دلاريكن اورغ ۲۸ مك الهله كويون ايت داثت اوله يغدفرتوان مودا مك تيغكلله ساتو كويون لاكي شهدان فته مادوء راج بوكيس فون داتقله ككريمون اكن ميمتو يغدفرتوان مودا ايت مك منتأله اي هندق ملقكر كويون ساتو لاكي ايت مك اقبيل هاري سده مالم مك لاريله سيد عقيل ايت باليق كسيغافورا سرت دغن سكل فراهو ۲۸ ادفون تغكو يحييا سده ميمغ اي كسيغافورا كتان هندق ماختياركن بتو دان اوبت بديل فون كورغ دمكينله دالهن شهدان ادفون اتق راج ۲ بغ فركي برسماء ۲ يغدفرتوان مودا فرغ كريمون ايت فترام راج عبدالرحمن فترا يغدفرتوان بغ كهراان كدوا راج فاسيم كتيك راج حسين كامفت راج يوسف دان منتتو سئورغ برنام راج حسين دان سئورغ لاكي منتتو جوگ برنام سيد مصطفى ادفون اتق اغكو سيد محمد زين القدسي فترام سيد حسين تغكو ابراغ يأت منتتو يغدفرتوان جوگ كدوا سيد هاشيم تغكو نوغ ادفون ايفر ۲ يغدفرتوان مودا يأت راج اسمعيل دان راج جعفر ادفون راج ملايون يأت تغكو محمود سودارا تغكو يحييا بغ سبله يغدفرتوان سلت ايت دان تغكو محمود بغ سبله يغدفرتوان ريو ادفون اورغ ۲۸ اد سموان سفرت داتوء شهنبدار دانلاين دان بايق لاكي بايك ۲ قرانقكن تباداله اكو سبوتكن دسيني كران هندق مقمبيل سمقنن ادان .

شهدان مك سلسيله فكرجان فرغ كريمون ايت مك يغدفرتوان مودا فون براغكتله باليق كروي جانن اوغر بورو دان تغكالكنن دهولو دكريمون راج عبدالرحمن كدين راج عبدالرحمن فون باليق قول كروي تيغكلله راج قاسيم منوغكو قولو كريمون ايت ادان .

القصة

مك ترسوتله فركتان راج احمد سودارا يغدفرتوان مودا راج جعفر يغبيرلاير دري نكري مكه المشرفه ايت مك ددالم تباد براف انتاران مك سمقيله اي كقولو فينغ مك اقبيل تيبا تورنله سئورغ برنام انجيء لمبق اتق امام سلاغور مغادف راج احمد

القصة

ست برسبوتاه فرکتان نگرې ريو
سبرمول

ادفون يقدفرتوان مودا راج جعفر سفننگالان سوداران راج احمد ايت

فرکي حاج کمکه المشرفه مک ايفون مشوارته دغن رشيدین ريو يایت توان ايلوة سرت فادک ککندا اڅکو سيد محمد زين القدسي قد فکرجان يقدفرتوان سات ملالوي فربتاسن يغ سده دفر بتسکن اوله اڅکريس دان هاندا ايت مک يقدفرتوان سات تياد جوا مهيرو فربتاسن ايت دسورهپاله اورغ ۲ يایت سيد عقيل مېوک تيمه ۲ دڦولو کریمون ايت دمکين لاکي سراه رېفي فنتا فنت دايو غ کاله قد تمقت ۲ يغ همفير دغن ڦولو کریمون ايت سفرت اوغر بورو دان کندور دان تمقت ۲ رعيت ڦول سفرت موره دان سوکي مک لاکي دڦرواة سفرت تتکل ماس اي ددالم ريو مک بيراف کالي يقدفرتوان مودا مېري سورة دان نصيحت ملارڅکن درغد ملاکوکن فربتاسن ايت مک تياد جوک دڦر دولیکن هڅک سيد عقيل مېواته اي رومه دڦولو کریمون سرت مغمځولکن چينا ۲ دان اورغ ۲ ملايو يغ مځکالي تيمه ۲ دڦولو کریمون ايت مک ايتله جادي ڦوکوه ڦرکلاهيڼ دان ڦربنتاهن دان برقرغ انتارا کدوان اداڼ.

شهدان کات صاحب الحکايات

مک مشوارنه يقدفرتوان مودا دغن رشيدین ريو توان ايلوة سرت اڅکو سيد محمد زين القدسي سرت اورغ بسر ۲ ددالم ريو مک کڦوتسن مشوارتن ايت مېوره ککندا اڅکو سيد ڦرکي منچاچق بنديرا دڦولو کریمون ايت مک ڦرکياه اڅکو سيد ايت برسما ۲ فترا يقدفرتوان يغيرنام راج عبدالرحمن سرت داتوه څکاکوا دان داتوه شهيندار دان راج اسمعيل سزدارا استري يقدفرتوان دان اورغ بايکن ۲ انچي ۲ ابراهيم دان انچي ۲ شمس الدين دان انچي ۲ احمد دانلایڼ مک اقبيل سمفي دکریمون مک اڅکو سيد ڦون منديريکله بنديرا هېتم برتځکوه ڦوتيه ايتڦون سده هابس تيموه ۲ اڅکو سيد دغن مېري سورة کقد يقدفرتوان سلت سرت مېري نصيحت کقد وکیل يقدفرتوان سلت ايت يایت سيد عقيل مک اقبيل ساسي اڅکو سيد ڦون باليقه کريو اداله يقدتيځککنن منوځکو بنديرا ايت يایت ساتو اورغ بوکيس برنام وأ ڦواس سرت اورغن دوا تیک باس اورغ مک اداله سفننگالان اڅکو سيد ايت باليق کريو مک وأ ڦواس ايت ڦون دهالو اوله سير عقيل دان بنديرا ڦون دتځن مک وأ ڦواس ايتڦون باليقه کريو مک دڦرمعامکپيه کقد يقدفرتوان مودا سرت رشيدین ريو مک مارهله کدوان ايت مک لالوله يقدفرتوان مودا برسيف الت ڦقراغن مک اقبيل سده مستعيب براڅکله يقدفرتوان مودا دغن کاڅکافن ڦرغ مک اداله سيد عقيل سدهله اي سيف مېواه کويو دان مځاتور فنجاجښ اداله يغ بسره دغندي ايت راج اندوه دان تځکو يحيا اقبيل

ايت ادفون شريف يحييا فد ماس ايت اداله اي ددالم نكري بدار تغه برمشواره
 دشن كفال ۲ ددالم نكري بدار ايت هندق كمصير شهدان ادفون راج احمد اقبيل
 سيغ ايسوئ فد هاري جمعت مك ماسوئه اي برسما ۲ شيخ احمد كدالم كوتا
 بدار فركي سمبيغ كمسجدن مك برجقاله اي دغن شريف يحييا ايت ددالم
 مسجد مك لالوله برجقلا قول دغن سيد محمد عطاس ايت سده ماسوئ جادي
 جوا ۲ شريف يحييا ايت دمعامكنپاه كغد شريف يحييا اد ساتو انق راج فيهق
 جاوي دنكري ريو سته درقد صحابت بقاء مك شريف ايتفون مبريه امان كغد
 راج احمد سرت سكل فافاه يغ برسام ۲ دغندي ايت مك اقبيل راج احمد ايت
 باليق كغد خيمهن مك دسورهپاه بيراف بايق عسكر بدوي منجكاي سكل خيمه ۲
 ايت سرت دقامشكن افه هفك سمفي سيغ سرت ايسوئ دسورهن برجالن سراي
 كتان جاشنه خواطر ۲ اكن بدوي ۲ يغ مومفق ۲ ايت مك برجالنه راج احمد دغن
 سكل قافيله ايت دغن امان تياد سسوات يغ دتا كوتي هفك سمفياه ماسوئ كدالم
 كوتا مدينه مك لالوله زياره كغد فبور رسول الله صلى الله عليه وسلم كمدين زياره
 كبافع كغد سكل صحابت كمدين زياره قول كجيل احد كغد قبور مام رسول الله
 صلى الله عليه وسلم يايت سيدنا حمزه يغ شاهد قد جبل احد ايت كمدين
 زياره اي كغد سكل تمقت ۲ يغ دزيارهن اورغ ۲ ستله ساسي مك راج احمد
 فون مبلي ساتو كبون دوقكشن كغد انق چوچو شيخ سمان شهدان اد كيرا ۲
 سباس هاري ددالم مدينه ايت مك باليقه راج احمد ايت كمكه المشرفه مك
 اقبيل سمفي كمكه مك راج احمد فون مبلي رومه وقف دوا بواه يغ سبواه
 دوقكشن كغد شيخ اسمعيل كمدين اخر ۲ ن برنده كغد مفتي شافعي دان يغ
 سبواه دو كيكنن كغد شيخ محمد صالح اخر ۲ ن برنده جوگ كغد مفتي شافعي
 اكن نظرن ستاه ايت وقتو حاج فون سمفياه مك راج احمد حاجيه دان عمره له
 دان وفواه دعره برسام ۲ سكل حاج ۲ يقداتغ درقد فيهق سكليايغ دنيا درقد
 درقد اورغ اسلام دان طوافه دان ساعيله كمدين درقد ملمقر جمراه دمينا مك
 ماسوئه كدالم مكه دان تحليله سرت ماضي سربانله كمدين مك راج احمد فون
 مبلي ساتو حوش تمقت تانه بمبواه رومه وقف دمينا مك دو كيكنن كغد شيخ احمد
 منفع دفر بواتيله رومه وقف دسيو شهدان اقبيل سلسي درقد سكل فكرجان ايت
 مك راج احمد فون تورنله باليق كجاوي مك مفتترله سكل مشايخ ۲ ددالم نكري
 مكه ايت هفك سمفي كجده مك لالوله نايك بريك تركي نام نجودان سيد
 محمد علي مپيوا سبيله كوروغ جوگ مك لالوله برلاير كنكري جاوي دمكينه
 حالن ايت.

شهدان كات صاحب الحكايات

اداله راج احمد اينله مولا ۲ انق راج ريو دان ليفك يغ فركي حاج تياد سسورغ
 دهولو درقدان سئوله ۲ اياه يغ مولا ۲ بمبوك فتنو راج ۲ ريو فركي حاج ادا.

دغن جمنښن سنديري قد كمبولن شهدان تباد براف لماښ دلاوة مك سميځله اي كجده يآيت قد دلاڼن باس هاريبولن شعبان قد هجرة سنه ١٢٤٣ مك نايكاه راج احمد ايت كداره مك داتغله سكل شيخ ٢ اورغ مغالو ٢ كن راج احمد ايت ايت داتغ كران مريكتيت سده تاهو اكن راج احمد ايت هندق فركي حاج قد تاهن ايت دان اداله يقداتغ ايت يآيت شيخ اسمعيل دان شيخ احمد مشفع دان سورهن شيخ داود مك ماسيغ ٢ شيخ ايت هندق ممباوا راج احمد ايت كرومهن ددالم حال ايت مك كقد شيخ احمد مشفعله راج احمد سوک سبب جمله درقد همد توا يآيت اي فرانكن بوكيس يغ امفت څوله جوک مك نايقله راج احمد ايت كمكه المشرفه دباوا اوله شيخ احمد ايت سرت ماماكي كاين احرام مك اقبيل سميځي كمكه المشرفه مك طواف سعيه سلسي درقد طواف ساعي ايت تحليله مك دودقه اي ددالم رومه شيخ احمد شفيع ايت مك داتغله مشايخ ٢ مكه ايت برجمقا ٢ كمدين فركيه اي كرومه مفتي شافعي كمدين ساسي برجمقا ايت مك تتغله اي دالم مكه المشرفه منتيكن هندق كمدينه المنوره اكن زياره كقد رسول الله صلي الله عليه وسلم هپاله منتيكن لفس رمضان سهاج مك ددالم حال ايت نكري مكه المشرفه څون برگادوه يقامت بسر څول يآيت شريف يحيي راج مكه المشرفه ايت ممبونه څول ساتو شريف قراښن جوک شريف شمير نماښ دونهن ايت ددالم مسجد الحرام مك مندعواله سكل قراښن يغ سبله څول برسام ٢ وكيل سلطان محمود خان راج اسطبول اداله نام باشه ايت احمد باشه اتق سودارا محمد علي باشه راج مصر كران اي ايت وكيل سلطان محمود خان منجكاي حرمين ايت مك ددالم ايت برگادوهله باشه ايت دغن شريف يحيي سفرت سده هندق برڅرغ روغان مك كسوساهنه سكل علما ٢ دان مفتي ٢ دان سكل اورغ بسر ٢ ددالم نكري مكه المشرفه ايت مك ددالم حال ايت مك شريف ايتقون لفسله كلوار درقد نكري مكه لاوله كبدار مغمڅولكن ٢ رعيت تنتراښ درقد بدوي يغبرڅوله ٢ لقسا ايت مك تياداله امان جالن ٢ اورغ ٢ فركي داتغ كمدينه ايت شهدان مك ددالم حال ايت كسوساهنه راج احمد ايت كران اي هندق كمدينه تياد امان جالن مك اقبيل سلسي بولن رمضان موافقتله راج احمد ايت دغن سكل مشايخ ٢ ددالم نكري مكه ايت سفاي داتق جالن بوله فركي كمدينه مك دغن تقدير الله تعالى مك داتغله اي جالن بوله فركي كمدينه ايت يآيت برسام ٢ دغن ببراق قافله يغ هندق كمدينه ايت كيرا ٢ له دوا ريو انت مك فركيه راج احمد ايت برسام شيخ احمد مشفع ايت دغن سكل جماعهن مك ددالم فرجلانن ايت مك سكل قافله ايتقون سدياله مغيسي سناڅ څيستولن دان مان تمفت دتاكوتي دبوپيكن سناڅ تركادغ ٢ اد جوک قافله يفترفچيل ٢ برڅرغ دغن بدوي سقنځغ ٢ جالن اد يغ كنا رمقس اد يغ كچورين مك تياد براف هاري برجالن سميځله كنكري بدار مك قافله ايت برهنتيله مبنځغ خيمه دلوار كوتا بدار

عبدالواحد کأتمت انجيء محمد صالح انق کورو يقدفرتوان مودا راج جعفر
 مهاجي فرآن دترغکانو کایم انجيء ابوبکر کأتم انجيء قاسیم کتوجه انجيء
 محمود کدلافن محمد انق انجيء معمور کسمیلان احمد انق انجيء معمور ایت
 جوک کسفوله ساتو لبي جاوا یغ فرهمباکندیری کقد راج احمد ایت نمان لبي
 اسمعیل شهدان تیاد براف انتاراث راج احمد ایت دلاوة مک سفیله کقولو فینغ
 مک داتغله سید هاشیم مغالو۲ کن راج احمد ایت سرت انجيء عبدالرحمن ملاک
 مک دباواله اوله سید هاشیم ایت کرومهن لالو دبرین ساتو رومه دان اد تیمه۲
 راج احمد ایت سدیکت۲ دتریم فیوتغ۲ اي دسیغافورا سید هاشیمه منجوالکنش
 سرت دکمفولکنپله واغن دسراهنکنش کقد راج احمد ایت کمدين درقد ایت داتغ
 قول انجيء نوراتي بکس کندیق یقدفرتوان سلاغور یغ اد انقش برنام راج
 حمیده مک داتغله اي بردوا برانق میپلاکن راج احمد ایت دیم کرومهن کتاش
 فادک انقندا این ساغته هارغن قاوس اشکو سلوم لاکي براغکت هندق دیم
 برسام۲ کران فادک فون تیاد براف لاکي کران فادک ککندا یقدفرتوان سلاغور
 فون سده مفلت ماینکن فاوس اشکوله کنتي ایهندا فادک انقندا این ستله راج
 احمد مندغر کات انجيء نوراتي ایت مک راج احمد فون ترسیوم جوابن اکو سکن
 اکن سید هاشیم سده دلتقکنش درومه این کاوار قول تیاد ساتو سبب تیاداله
 اکو سدق بکینو اکن تتافی اکو براولغ۲ سهاجه ددالم سهاری دوا این سبلوم
 اکو برلایر دان بیر سی علی سهاج دیم برسام۲ ادیقن درومه اشکو ستله انجيء
 نوراتي مندغر کات راج احمد ایت مک ایفون برموهنله بالیق لالو دباواث راج
 علی ایت کرومهن ددالم کریتا برسما۲ مک دقایهاراکنپله راج علی ایت ماکن
 مینوم برسما۲ دغن انقش راج حمیده ایت سبکیمان عادة اورغ دغن سانق
 سوداران کمدين درقد ایت یقدفرتوان قدح فون میپلاکن راج احمد ایت کاستانن
 دامیلن دغن دوا بواه کریتا مک فرکیله راج ایت برجمقا یقدفرتوان قدح سرت
 دفرجامون ماکن مینوم دفرمایاکنش ستله ایت راج احمد فون بالیق کرومهن
 کمدين یقدفرتوان قدح فون میپوره مغنتر مکانن کاون۲ براس بهارو سراتس کنتغ
 دان کربو شیکور کمدين برجمقا اي کقد راج احمد مک راج احمد فون مهدیهکن
 دی سبیله سکین کمدين مبري هدیه قول یقدفرتوان قدح کقد راج احمد ایت ساتو
 جم کیرا۲ هرک سراتس رغنکیت یأیت جم یقتله لام ماسن دان کمدين درقد ایت
 مک اد ساتو توان سید نمان سید زین عیدروس فراقکن کوبو یأیت سودارا یفتوا
 کقد سید مصطفی منتأله کقد راج احمد هندق برینیکن انجيء نراتي ایت مک
 دبريله اوله راج احمد لالوله دنکاکنش سید زین ایت دغن انجيء نراتي شهدان
 ددالم تیاد براف انتاراث مک راج احمد فون برلایرله کجده میپوا کفل ترکی
 برنام فلوک دان گفتن برنام حسین دسیوا اوله راج احمد سباه کوروغ کفل
 ایت سکیرا۲ بوله تمقت دوا باس اورغ دان بوله مفلکتوغ بواين سرت جوکف

القصة

مک ترسبوتله فرکتان اوروغ بلوا یغبرفرغ دغن رشیدین یغ اله لاری ای کسیفافورا
 مک دیمله ای دسیغافورا مک ددالم حال ایت یغدفرتوان مودا فون برمشوارتله
 دغن رشیدین ریو متناً کفد کبرنور جندرال بتاوی مدهمدهن سقاي بوله
 دامقونکنن کران ای ایت جمله قوم قرابت یغدفرتوان مودا جوک مک دامقونکنله
 اوله کبرنور جندرال مک اوروغ بلوا ایتقون داتقله کریو مغادف یغدفرتوان مود
 سرت رشیدین ریو ستله ایت مک اوروغ بلوا فون دبريله اوله کبرمنت کاجی
 لیم راتس روفا تمباک کمدین اد انقن سئورغ فرمقوان یغ برنام داهیغ فوجوفا
 دکھوینکن اوله یغدفرتوان مودا دغن فتران یغبرنام راج حسین بتاف عاده راج ۲
 نکاح کھوین مک تنقله اوروغ بلوا ایت ددالم ریو دان بوکیس ۲ فون برکمقوله
 کفدان سدیکیت ۲ کمدین مک ائکو فوان سلاغور فون مبری ای سئورغ کندین
 نشان سی فاتم کمدین فرکی قول ای کلیفک مک برگندیق قول ای اکن سئورغ
 انی بوکیس نشان سبج کمدین درفد ایت جاتوهله ساکیت ککیلان ۲ مک براوبهله
 حالن سھاری ۲ هفک ماتیش فد ماس یغدفرتوان مودا راج عبدالرحمن ادا.

شهدان کمالی فون چترا راج احمد سودارا یغدفرتوان مودا راج جعفر
 ایت مک اقبیل فد ماس یغلانین قول مک فرکیله قول راج احمد ایت کسیفافورا
 مک مغتترله داتوه فککاو احمد دان حاج داود دان هعب توات ۲۱۸ مک ائیل
 سقاي کسیفافورا مغادفله راج احمد ایت اکن فادک انقندا یغدفرتوان سلت
 برجما ۲۱۸ برسلا ۲ ستله ایت مک راج احمد فون برجما قول دغن شهنبدار
 سیغافورا ایت دکات ۲ اوروغ نشان مستری سامی مک دفرملیا کپله سرت دفرجامون
 ماکن ۲ فغانن مینوم دغن سندیریه ملاین ۲ کن لاکی استری ستله ایت مک راج
 احمد فون داتقله کفل تومغانن کفولو فینغ یأیت کفل سید هاشیم نخودان اوروغ
 مسفض نشان حس بدوی مک برلایرله راج احمد ایت کفولو فینغ دان سکل اوروغ
 بر ۲ دان اوروغ توات ۲ یغ مغتتر ایتقون بالیقله کریو سموا.

سبرمول

اداله یغ فرکی برسما ۲ راج احمد ایت سئورغ انقن برنام راج علی دان سئورغ
 منتون برنام سید عبدالله انق ائکو سید محمد رین القدسی دان سئورغ لاکی
 انقن یغ باوم بالغ نشان سید حامد دان اداله بکلن فرکی ایت واغ یغد بکلن
 اوله فادک ککندان ائکو فتری سقوله ریو رغیکت دان جملهن سرت واغ راج
 احمد ایت سندیری کیرا ۲۱۸ امفت بلس ریو رغیکت سموا مودالن فرکی ایت
 ادقون اوروغ ۲ راج احمد یغ دباوا ۲ برسام ۲ فرکی حاج ایت فترام حطیب
 عبدالرحمن فکاوی نگری ریو کدوا بلال عبدالله فکاوی نگری ریو فد فیهق راج
 ادریس کتیک حاج عبدالجمل انق اوروغ عالم ددالم ریو ایت یأیت حاج

اڅکړیس دان بهسا هلندا کمدين برجامو څول درومه کمس حاج متارام دان سکل ان۲ ملايو دان څراننکن بوکيس يغ دسماراغ ايت دانغله ملاوة راج احمد سرت اد ممباوا هديه علي مدارن شهدان تباد براف لمان ددالم سماراغ ايت مک راج احمد څون برلايرله دري سماراغ ايت مپوسور کتيمور مک افبيل سمفي دکت دغن جفارا مک انق راج احمد يغبرنام راج عالي ايت کنا څپاکيت هاوا مونته بيراق همفير تباد هارف اکن هيدوڅن مک سوسهله راج احمد ايت مک لالو سيفکه دجفارا ممبلي خرندا کران فيکرانن جکلو ماتمي جوک دلاوة هندق دباوا باليق کړيو جوک مک دغن تقدیر الله تعالی سرت خرندا ايت تورن مک راج عالي ايتڅون سمبوهه درفد څپاکيتن مک سلالو بلایر کجوانا مک افبيل تيبا کجوانا مک تورنله کفتن ملايو بفسا اورغ مفکاسر دان تورن جوک بوکيس۲ يغديم دجوانا ايت سقرت واً لالو دانلاینن مپيلاکن نايک کداره دان بکاور کفل هلندا يغجوانا ايت برجمفاله اي دغن راج احمد ايت داجنن کدالم کوتان سب اي سده جادي انق اغکت راج ادریس سودارا راج احمد ايت کونن جادي دفرمباکنبه راج احمد ايت اداڅ.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک تباد براف لمان راج احمد ايت ددالم نگرې جوانا سرت سده برموات براس مک برلايرله راج احمد ايت باليق کړيو مک سيفکه اي دليغک مفادف بگندا سلطان عبدالرحمن شاه مک کفد ساتو هاري تورنله بگندا سلطان عبدالرحمن لاکي استري کفد کيچي فادک ايهندا ايت راج احمد سرت برجاموله اکن فادک انقندا ايت راج انتيه مغمبيلله بارغ۲ فادک ايهندا ايت سقرت څتي جفارا يغ کچيل۲ ايت اد سکودي دان کاین باتيک سماراغ بکيتو جوک دغن تباد هرک کران سده عادة راج۲ سبله ريو دان ليغک افبيل ايهندا۲۱ اتو ککندا۲۱ ادندا۲۱ بهارو داغ دري تمفت يغ جاوه۲ مک جک اد ممباوا بارغ۲ يغ فاتوة دامبيلن تباد منجادي هرک خصوصا څول سقرت سلطان عبدالرحمن دان راج انتيه ايت یايت څفکت انق سوداراله کفد راج احمد ايت دمکينه اداڅ مک کمدين درفد ايت براغکتله سلطان عبدالرحمن لاکي استري کداره کاستانن شهدان ددالم تباد براف لمان مک راج احمد څون برمونهله کفد فادک انقندا سلطان عبدالرحمن څرکي حاج مک دبرکن اوله بگندا سلطان عبدالرحمن کران اورغ هندق ممباير ندرن دان فرض مک برلايرله راج احمد ايت کړيو مک افبيل تيبا کړيو برکمس۲له مک لالو برلاير کسيغافورا منجاري۲ کفل تميغ کنکري عرب مک مفتترله فادک ککندا اغکو څتري سرت داتو شهبندار عبدالله هغک سمفي کنوشا سمفي برماين۲ دسيتو مک کفل عرب څون لفسله برلاير مک تباداله جادي راج احمد څرکي قد ماس ايت.

سید عالی نمائ برجمفا راج احمد ایت کتائ توان رشیدین مپیلان اٹکو نایک
 کداره مک راج احمد فون نایکله سرت انقند۲۱ سکلین مک اقبیل تپیا کرومه
 رشیدین مک رشیدین فون کلوار فنتون لالو مپیموه تاغن راج احمد ایت دباوان
 ماسوه کدالم رومهن سرت انقند۲۱ ماسیغ ۲ دودق قد کرسین سرت دجامون
 دغن فغانن دان ایر تیه کمیدین کتائ راج احمد ادفون سفرت سورة کبرنور
 جندرال ایت ساي تیاد برانی منریماش دسینی بایکله راج احمد سندیری فرکی
 دبتاوی مک جواب راج احمد ساي این ترلالو سوسه برلایر بر بالیق ۲ نیت هاتی
 ساي هندن مپوسول کتیمور کمیدین بر بالیق قول کباره منجادی ترلالو سوسه
 دان براف باق روکی کمیدین منجواب قول رشیدین ایت بتول اکتنتاشی اد
 ساتو جالن یغ موداه ایت کیچی راج احمد تیغلل دسینی دهولو اتو دسوره
 مپوسور کتیمور دان راج احمد بوله ساي هتر دغن کریتا فوس سبتتر بوله سمفی
 دبتاوی ادفون درفد فیهق بلنجائ جاغن راج احمد سوسه ۲ ساتو دویت تیاد
 کلوار درفد راج احمد ساي کلوار سموائ ببراف اورغ راج احمد هندق باوا
 اورغ بوله ساي کاوارکن بلنجائ مک جواب راج احمد یغ ساي برلایر کجاوا
 این بوکنش مبابا اوتوسن سقدرکن مبابا فرکیرمین سهاج دان سده جوک
 سودارا ساي یغدفرتوان ریو برمشواره دغن رشیدین ریو کتائ دمان جاته نگری ۲
 تانه جاوا بوله دسراهنن سورة این کفد رشیدینن شهدان اقبیل رشیدین سماراغ
 مندغر کان راج احمد ایت مک ایفون تردیم سجورس کمیدین کتائ فیکر ساي
 بایک جوک راج احمد فرکی کیتاوی برجالن دارة بوله ملیهت ۲ جالن سبله
 دارة دان نگری یغددارة ترلالو باگوس بوله سمبیل برماین ۲ ستله راج احمد
 مندغر کات رشیدین ایت مک راج احمد فون برتمبه ۲ سوسهن کمیدین جواين
 فیکران توان رشیدین بتول اکتنتاشی یغ ساي برلایر این تیاد حاجت هندق
 برماین ۲ لاکي کران ساي هندق برداکغ منجاری ۲ بانجا هندق فرکی حاج
 تیاد بوله ساي لیقهکن لاکي ساي هارث کفد توان رشیدین جوا سقای بوله
 تولغ ریغکنن این فرکارا شهدان ستله رشیدین ایت مندغر فرکتان راج احمد
 ایت مک ایفون تردیم سجورس بر فیکر روفان کمیدین کتائ تیاد افله اکتنتاشی
 ساي منتا راج احمد تاروه تندتا تاغن فرمنتان راج احمد سندیری هندق سگرا
 مپوسور کتیمور کران عذر بسر جک فرکی کیتاوی سبب راج احمد هندق لکس ۲
 فرکی حاج مک جواب راج احمد بایکله بواتله توان رشیدین سورة ننتی ساي
 بوله تاروهکن تندتا تاغن کمیدین مک رشیدین فون ممبواته سورتن سندیری کفد
 کبرنور جندرال بتاوی مپتاکن حال احوال دغن راج احمد ایت کمیدین راج
 احمد فون مبري تندتا تاغنن ستله ساسي راج احمد فون منتا بالیق لالوله برسام ۲
 بردیری برفکغ تاغن مبري سلامت تیغلل دان برلایر مک اقبیل ساسي راج
 احمد فون کاوارله درفد رومه رشیدین ایت لالو سیغکه برجامو ۲ برسام ۲ دقاتی
 تربای یایت ساسو اتق راج جاوا یغ فندی بهسا عرب دان بفقال دان

کریمون ایت دکاوارکن تبمه ۲۴ دان بیراڤ یغدفرتوان مودا مبري سورة دان
سوره مېوره مېناکن حال احوال قربناسن ایت مک تیاد جوک یغدفرتوان سات
مشیکوۂ مک ایناه سب جادی فوکوۂ فرکلاهیڼ دان فرکادوهن انسارا یغ دمرتوان
مودا راج جعفر ریو دغن سلطان حسین یغدفرتوان سات مک مک ماسوۂ له فول
فېهن کبرمنت هاندا مفکین بسرله جادیڼ مک برېجاراله سدیکیټ ۲ دهرلو بری
مبري سورة اداڼ.

القصة

مک ترسبوتله فرکتان سودارا یغدفرتوان مودا یا ایت راج احمد مک اداله هد کتیک
ساکیت بالیق دری بتاوي ایت مک ایفون برنذر جک سمبوه فپاکیتښ سده واجب
برنمه ۲ واجبله ای فرکي حاج مک اقبیل سده سمبوه فپاکیتښ فولغ سدیکالا مک
ایفون برمونه کفد فادک ککندا یغدفرتوان سرت فادک ککندا اڅکو فتري مک
جواب فادک ککندا اڅکو فتري بایکاه اڅکو فرکي منچاري بانجا ۲ دهولو فرکي
برلایر کتانه جاوا دان فادک ککندا یغدفرتوان فون برتیه جوک بایکله دباوا
کیچی یغدباي ایت اف گونان دیم ۲ سهاج جواښ بایکله مک اڅکو فتریه مبري
مودالغ دان یغدفرتوان مودا مبري کیچی مک راج احمد فون برلایرله کتانه جاوا
دان اداله یغبرسما ۲ دغندي ایت انقن یغبرنام راج علي دان انق سوداراښ یغبرنام
راج محمد انق یغدفرتوان دان منتنوث سئورغ یا ایت سید عبدالله اڅکو اڅه انق اڅکو
سید محمد زین القدسي دان اورغ کباپکن یا ایت خطیب عبدالرحمن انق همب
توا بلال گریوا سئورغ دان اداله دفر بوتښ جراکښ اورغ بوکس نمان کورو میوغ
مک اقبیل مستعيب فد فکر جان برلایر ایت مک راج احمد فون برلایرله کتانه جاوا
سرت اد جوک ممباوا سورة یغدفرتوان مودا کفد کبر نور جندرال بتاوي بوکښ سورة
اوتوسن هپاله سورة ۲ برکیریم سهاج سده جوک دمشوارتن دغن رشیدین ریو
حال سورة ایت دمان ۲ راج احمد سیفکه بوله دسراهن کفد رشیدین شهدان
تیاد پراښ لمان راج احمد دجالن مک سمقیله کنکري سماراغ مک نایکاه
جراکن راج احمد اورغ بوکس ایت ممباوا فشن فشن دان سورة یغ کفد
کبرنور جندرال ایت کفد شهیندار مک اقبیل دلیهت اوله شهیندار سورة کفد
کبرنور جندرال ایت مک لالوله دباواښ کفد رشیدین مک اقبیل دلیهت اوله
رشیدین فشن دان علامتښ سورة ایت مک کات رشیدین لو جراکن تورن دکیچی
ننتي دبالکغ گوا سوره ساتو اورغ مقمبیل راج احمد ایت کداره لو تیدق ناهو
ساتو اف اورغ فداکغ مک تورنله واً کورو ایت برخبر کفد راج احمد مک اقبیل
راج احمد مندغر خبر واً کورو ایت مک کسوساهانه کران فرکیښ ایت برنیاک
مک مشوارته راج احمد ایت دغن فادک انقندا سید عبدالله بکیان ۲ یغدجوابکن
ایسوۂ شهدان مک اقبیل سمقیله کایوسفکن هاریښ داتغله انچي علي نمان
اصلن اورغ دری لیغک سده بریښي دسماړاغ سرت سانو اورغ بشکال

مك برلايرله اڭكو سيد ايت كبتاوي برسام ۲ ققولو هېم راج ايت دان ادقون
 انقن يغبرسام ۲ دغندي ايت يآيت سيد عبدالله اڭكو اغه دان منتئون سيد عبدالله
 جوڭ نمان يآيت اڭكو هېتم دان ساتو داتوء مات ۲ دان بوكنش مات ۲ اوقيس
 يآيت مات ۲ يغبكرج دباوه شهنبدار نمان مات ۲ يوسف مك برجمفاله اڭكو سيد
 ايت دغن كبرنور جندرال بتاوي اكن كداتغنن ايت دان مقصودن يغبديتهكن
 اوله سلطان عبدالرحمن سرت يغبذفرتوان ريو قد فكلرآن فرخبران اورغ ۲ دان
 فكلرآن فرمفق ۲ مك ايناه ققولو هېم راج دباوا مفادف سفاي مفاكو دان اقرار
 سنديري فد منچاري جالن مفاوسكن فرمفق ۲ ايت شهدان سكل فرمعلومن اڭكو
 سيد ايت سموان دتريم اوله كبرنور جندرال هپاله درقد فېهق فرخبران اورغ ۲
 ايت بلوم لاكي دجوابن ماینكن ننتي دبلاگف شهدان تباد براف هاري اڭكو
 سيد قون باليق كايفك دان كړيو كمدين تباد براف انتاران مك دانغاه كړيو
 اونوسن سورهن كبرنور جندرال بتاوي يآيت ساتو اورغ مودا يغب جرديق نمان
 توان اڭكليبيك مك برجمفاله اي دغن يغبذفرتوان مودا دان اياله يغب برخر ۲
 انتارا كبرمنت اڭكريس دغن كبرمنت هلندا سده موافقت فرهبكين تانه ۲ دباوه
 اغين انتارا سلطان حسين دغن سلطان عبدالرحمن يآيت ماسيخ ۲ اد فربتاسن
 يآيت مان ۲ فېهق تانه ملايو دسپاه كانن كفل انجيمان فركي كچينا يآيت
 بهاكين كبرمنت هاندا دان مان ۲ يفسيله كيرين حق بهاكين كبرمنت اڭكريس
 ادقون جوهر فېهق افساه درقد بهاكين سلطان عبدالرحمن دان لاكي داتغ
 اڭكاييك اياه بهارو نايك حاصل ريو يغب فولغ كقد يغبذفرتوان مودا كمدين
 نمان براف انتاران مك اڭكاييك قون باليق كبتاوي مك دهنتر دغن فنجاب
 ريو ايب كمنوء كمدين بهاروله بلاير اي كبتاوي دان تباد براف انتاران مك
 ايقون ساكيت لالو ماتي دنباوي شهدان ادقون قولو كړيمون دان قولو بورو مك
 نرماسوله كقد فېهق فرمتاهن سلطان عبدالرحمن سرت يغبذفرتوان مودا ريو
 مك ددالم حال ايت يغبذفرتوان سات سلطان حسين سرت تمككوغ دان انق بواهن
 سرت اورغ ۲ن ماسيه جوڭ دفر بوتن سفرت عاده لام يآيت ماس يغبذفرتوان سلت
 لاكي دريو برسام ۲ يغبذفرتوان مودا ريو كران فد ماس ايت انتارا يغبذفرتوان
 مودا دغن يغبذفرتوان سات سبكيان جالن عاده اورغ ۲ دغن انق بواهن استميو
 قول يغبذفرتوان مودا ايت فڅك ايه سودارا سفوفو كقد يغبذفرتوان سلت دمكين
 جوڭ تمككوغ انق سودارا دوا فوفو كقد يغبذفرتوان ريو فېهق سبله بوكيش
 لاكي منجادي منتن سوداران قول مك تباداله جادي بچارا لبه كورغ سديكيت
 انتارا اورغ انق برانق شهدان افبيل سده جادي دوا راج قد ساتو كراجان
 دان سده دفر بستكن قول اوله دوا كبرمنت هلندا سرت اڭكريس مك تباداله
 يغبذفرتوان مودا ماهو لاكي سفرت جالن يفتله سده مك يغبذفرتوان سات تباد
 جوڭ مهيراو حال احوال ايت ماسيه جوڭ لاكي منجالنكن فرتنهن قد فربتاسن
 سباه ريو ايت سفرت قننأ سراه ريفي داووغ كاله هڅك دسورهن بوك قولو

مودا سرب تفکو بسر ایت سرت دکت لالو نایک سموان راج ۲ ایت مک
بروپیا په قول تمبور سجورس کمدين بروپي فول میوسیک مک برجاموله ماکن
مینوم فقا ۲ دان موسیک فون بروپي جوک سینتر بروپي سینتر برهنتي
هفک ساسی ماکن مینوم ایت شهدان ادفون کفل ۲ قرغ قد هاري ایت قنوهله
مماسخ بدیرا کمدين درقد ساسي ماکن مینوم ایت مک یدفرتوان مودا سرت
تفکو بسر فون براغکنده نایک کداره دهنتر اوله راج لاوه دغن سکوجین مک
بروپیا په مریم هفک تیا یدفرتوان سرت تفکو بسر کداره بهارو برهنتي دان
سکوجي ایفون بالیقه ککفلن شهدان مک ددالم دوا تیک هاري مک راج لاوه
فون برلایرله کبتاوي دان تیاد براف انتارا مک بکندا سلطان عبدالرحمن
براغکنده بالیق کلیفک سرت فادک انقندا تفکو بسر ممباوا استرین مک دهنتر
اوله یدفرتوان مودا سمقي کلیفک مک اثیل سده سلسي یدفرتوان بسر سلطان
عبدالرحمن نایک کاستان مک یدفرتوان مودا فون برلایرله بالیق کریو مک
نممه دان سمقرناله قد فکرجان کراجان بکندا سلطان عبدالرحمن ایت مک
سناه ای ددالم نگري لیفک دان یدفرتوان مودا ددالم نگري ریو.

شهدان کات صاحب الحکایت

کمدين درقد ایت مشوارتله یدفرتوان سرت اٹکو سید محمد زین القدسي سرت
ادد ۲ دان اورغ بسر ۲ سکالین سناه ایت کمدين درقد سده مپوره دانو
سهندار عبدالله مندیریکن بندیرا دجوهر مک سدهله فرکي داتو شهبندار ایت
کموهر مندیریکن بدیرا ایت سناه ایت ایفون بالیق کریو دان سکل اورغ ۲
جوهر فون سدهله برهذاف کریو مک ددالم حال ایت یدفرتوان سات سرت دانو
معکوغ عبدالرحمن ملاکوکن جوک اکن فرنتهن ددالم جوهر سقرت جالن عاده
سهار ۲ نکل ماس یدفرتوان سات لاکي برسام ۲ یدفرتوان مودا ددالم ریو
ماس باوم دگلر اوله اٹکریس سلطان حسین دمکینه جوک دفرواتن مک ددالم
حال ایت باپهله داغ فرخبران درقد فیهق سیفاقورا مقتاکن راج اٹکریس هندق
مبھیکن نانه ۲ کراجان جوهر انتارا سلطان حسین دغن سلطان عبدالرحمن
کونن مک برقنجاغنده فرخبران ایت شهدان دري کران اینله منجادي یدفرتوان
موافت دغن اٹکو سید محمد زین القدسي اکن مپوره اٹکو سید ایت سکالي لاکي
کبتاوي سرت هندق منجاري جالن سفای بوله هابس فرمفق ۲ یغ کلوار دري
فیهق لیفک سفرت اورغ ۲ سکانتق دان قما دانلاین دمکین لاکي درقد فیهق
ریو سفرت گالغ دان موره دان سوکي دان فکاک دانلاین مک دافته کموافتن
ایت اکندباوا جوک کفال رعیت یغ بسر ۲ سکل سفرت فغولو هب راج دمقر
کبتاوي سفای دي مفاکو سندیري مان ۲ یدفشکاکنش کمدين اثیل سده قوتسله
مشوارتن ایت مک اٹکو سید فون برلایرله کلیفک مفادف بکندا سلطان
عبدالرحمن شاه مقررمامکن کموافتن اٹکو سید دغن یدفرتوان مودا ایت مک
دبرکنله اوله سلطان عبدالرحمن شاه مک اثیل سمقي وقتو ساعت یغ بایک

اغکو غه یأیت راج ادریس کمدين راج عبدالرحمن فترا یغدفرتوان مودا کمدين بهاروله سکل هاندان ۲ یغدتنجوغیغ یغبوکن اورغ فرغش ادفون انق راج ۲ یغ ممباوا جواتن ایت اداله بردیری براتور کیری کانن سغکسان ایت دان سکل اورغ بایک ۲ یغ ممباوا لمبیغ دان یغنیاد ممباوا لمبیغ سمان بردیری دتانه تیاد سئورغ یغ نایک کبالی ایت دان قد قسین بالی یغرسبله کیری ایت نوبت کراجان دان یغرسبانه کانن موسیک هلندا مک اقبیل سده مستعیب فراتوران ایت مک بردیریه راج لاوه مغمبیل ساتو فدغ کراجان یغرهولو قنجغ دان ساتو رنتی یأیت سایف سنداغ مک لالو دکت ای بردیری قد سغکسان ایت دان بگندا سلطان عبدالرحمن فون بردیریه قول مک یغدفرتوان ریو سرت رشیدن ریو فون سرت سکاینش بردیریه ستله ایت مک راج لاوه فون مغنجوه کن قدغ سرت سایف سندغ ایت کغد بگندا سلطان عبدالرحمن مک لالو دسمبوه اوله سلطان عبدالرحمن دغن تاغیش مک راج لاوه فون ترجغغ ۲ حیران مک اغکو سید محمد زین القدسی فون سکراله دکت راج لاوه ایت سپوم ۲ برخبر کغد راج لاوه کتاش مناغیس ایت سبب ای ترکنگنن ایهندان دمکینه عاده راج ملایو مک راج لاوه فون مغشکوه ۲ تیک کالی دان یغ دفرتوان ریو سرت تفکو بسر فون مناغیس جوک برمول ادفون بوی لفظ راج لاوه موملگنن کراجان کغد بگندا سلطان عبدالرحمن ایت دمکین بویش کیت سبب بناخ راج لاوه وکیل جندرال بتاوی درغد فیهق کبرمنت راج هاندان میراهکن کراجان ریو دان لیغک دان جوهر دان فیهق دغن سکل تعاق دأیره کغد ناغن سلطان عبدالرحمن شاه کمدين دنریآکنپاه کتاش توان سلطان عبدالرحمن شاه مک برسورقه قول سکل هاندان ۲ مغات هوری ۲ تیک کالی شهدان ستله ایت نوبت فون بریویه سجورس کمدين برهنی مک موسیک فون بریوی قول ستاه ایت دودقاه ماسیغ ۲ قد کرسی مک ایداغن فون داغکناه دان ادفون فلان ۲ فرستاقن بگندا سرت راج لاوه ایت یأیت اغکو ایراغ سرت سید مصطفی مک سنتقله راج ۲ سرت اورغ بسر ۲ هاندان ایت اقبیل سلسی درغد سنتف ایت مک تورناه کقسین بالی یغ مغادق کسلان ایت مک باریس هاندان فون برمانله دهداقن بالی ایت سینتر بریوی میوسیک سینتر برمان ۲ باریس سلدادو دارة دان سالدادو لاوه مغاچوکن فرغ مک ملیهته سکل راج ۲ دان اورغ بسر ۲ ایت دان سکل مریم دلاوه دان ددارة فون بریویه باکیکن عظمت بویش نکری ریو قد هاری ایت شهدان اقبیل ساسیاه درغد حال یغدمکین ایت مک سکل اورغ ۲ بسر هاندان سرت اورغ بسر ۲ فیهق ملایو دان بوکیس دان انق راج ۲ سکینن کمبالیه ماسیغ ۲ کرومهن شهدان هابساه فکرجان ایت کمدين درغد ایت مک براغکتله قول یغدفرتوان مودا سرت تفکو بسر سرت اغکو سید محمد زین القدسی سرت انق راج سکاین دفرسیلاکن اوله راج لاوه تورن ماکن مینوم ککقلش یأیت دامبیلش دغن سکوجین دری لاوه مک اقبیل همغیر کغد کقل ایت مریم فون بریویه مېمبوه یغدفرتوان

اي کليشک بروجمفا بدان کمدين سکراله اي باليق کريو شهدان رشيدين ريو
فون دانغاه ملاوه بکندا سلطان عبدالرحمن ايت سرت يقدفرتوان مودا ايت سته
ساسی مبري سلامت ۲ داغ ايت مک رشيدين فون باليقاه مک يقدفرتوان مودا
فون برکمساه مپيک سکال الت فرکاکس فکرچان منتيکن کراچان داتغ دري
ملاک دان سکال فراهو ۲ کاشکافن برلايوهاه دقيقت سموان ادا.

شهدان کات صاحب الحکاي

افيل سده تنغاه بکندا سلطان عبدالرحمن ددالم نکري ريو مک ددالم تيا د برف
انتاران مک داتغله سبواه کفل فرغ دري ملاک يقداتغ ايت راج لاوه سرت
کماریس کران مباواکن کراچان بکندا سلطان عبدالرحمن مک افيل تيا اي
دلاوه قپت مک ماسگاه اي مريم مک دسمبوه فول دري دارة سبکيمان بايق بدیان
جوک کمدين ايفون نايک کتنجوشينغ مک بروجمفاله راج لاوه دان کماریس
ايت دش يقدفرتوان مودا سرت اشکو سيد محمد زين القدسي مک برمشوارتا-
فد فکرچان مولفکن کراچان ايت دان میراهکن دي کغد سلطان عبدالرحمن
شاه مک افيل ساسيله دان قوتساه مشوارتن مک يقدفرتوان مودا فون مپورهله
داتوه شهنبدار عبدالله منديريکن بنديرا دنکري جوهر مک فرکيله داتوه شهنبدار
کنکري جوهر افيل سمهي اي کجوهر دديريکيله بنديرا دنکري جوهر ايت
کمدين ايفون باليقاه کريو کمدين يقدفرتوان مودا فون مپيکناه اکن بالي روغ
سري دکتوش ۲ تاير لاغيت ۲ دان داتورکن سگسان دان کرسی هگک فنهو بالي
ايت کمدين مک برکمشواه سکال اورغ ۲ کدالم سموان دان داتورکناه جوا
جواتن ۲ درفد قيهق اتق راج ۲ دان اورغ بايک ۲ ماسيخ ۲ دغن جواتن مک
افيل سده مستعيب سکايين ايت مک راج لاوه فون داتغله کقيقت سرت دغن
سکل اورغ بسر ۳ دارة لاوه دباواپاه کراچان ايت نايک کدارة دان راج لاوه
سرت کماریس ايت فون نايکه کأتس اوسوغن فرارکن ايت مک برجالناه
دغن سکال بوپين ۲ اداله يغ مقفلای اوسوغن ايت راج ادريس شهدان افيل
تيا اوسوغن ايت کبالي روغ مک دلتنکيله کراچان ايت داتس ميجا دتودغ
دغن بنديرا جوهر منتيکن بکندا سلطان عبدالرحمن نورن مک سکتیک لاکي
بکندا سلطان عبدالرحمن فون تورناه دایريغن دغن سکال جواتن اتق راج ۲
مک افيل تيا کبالي مک بردبرياه سکال هاند ۲ ايت مبري حرمت دان راج
لاوه فون ممفين تاغن سلطان عبدالرحمن لالوله ددودفکنش داتس سگسان مک
براتورله کيري کانن سگسان بيراف جواتن ادفون سباه کانن نايک کبالي
داتس سري بالي ايت يأت سکال هاند ۲ دان يغ همفير دغن سگسان ايت
راج لاوه دان کماریس دان رشيدين ريو دان کرنيل کفل فرغ دان کرنيل
کيجي فرغ کمدين سکال اوفسیر ۲ اد فون يقدسياه کيري نايک داتس سري بالي
ايت يأت يقدفرتوان مودا يغ همفير دغن سگسان ايت کمدين تگو بسر کمدين

فون مپوره کلوارکن اوبت ۲ مریم یغته دایسیښ ایت جادي تیاد تفکو بسر ایت دافت حرمت څولغ سته ایت مک یغذرتوان مودا فون براغکتله نایک کداره دایر یغکن اوله انقندا سرت اورغ بایک ۲ سکلین مک برجمقاله یغذرتوان مودا دغن فادک انقندا بکندا سلطان عبدالرحمن برچاکف ۲ سجورس مک یغذرتوان څون فرکیله برجمقا دغن انچي مریم کمدين درفد ایت بهاروله برجمقا دغن یغذرتوان ترغکانو مک اقبیل ساسي درفد برجمقان ایت دودقوله یغذرتوان مودا برسم ۲ فادک انقندا بکندا یغذرتوان بسر سلطان عبدالرحمن شاه ایت .

سبرمول

ادڅون کیچي څرغ ایت اقبیل سده لڅس یغذرتوان مودا نایک کداره ایت مک فد مالمن کناله اي فانه هللنتر فد تیغ اکوڅن مک فاتهله تیغ ایت مک فد فاکي ۲ هاري نایکه اوفسیرن منجاري کاو سرت دافت کاو ایت مک لالوله دگنتیښ تیغ فاته ایت سته ایت مک ایشون برلایرله بالیق کنکري ريو ادڅون یغذرتوان مودا فندهله کفد قراهو بله سمڅک سرت مېاوا گندیڅن څرانفکن چينا یغبرنام انچي خدیجه مک تیاد براډ انتارائ مک داتو بندهارا فېغ داتغله کترغکانو ایت مک برجمقاله اي دغن یغذرتوان مودا سرت بکندا یغذرتوان بسر سلطان عبدالرحمن مک موافقتا یغذرتوان مودا سرت داتو بندهارا فد څکرچان مېاوا فادک انقندا بکندا یغذرتوان بسر ایت بالیق کریو مک اقبیل سلسي درفد موافقت ایت مک بکندا سلطان عبدالرحمن څون منتأ دیریه کفد یغذرتوان برغکانو دمکینلاکي یغذرتوان مودا سرت داتو بندهره منتأ دیریه کفد یغذرتوان نرغکانو اکن کوار دري نرغکانو بالیق کریو ادڅون تفکو بسر محمد سدهله برقترا دغن استریښ تفکو تیه ایت سئورغ لاکي ۲ دنماکن راج محمود فد کتیک یغذرتوان مغمبیل سلطان عبدالرحمن عمرښ بهارو امقت څوله هاري مک تفکو بسر څون مېاوا جوکاله اکن استریښ ایت کنکري لیغک مک دلڅسکن اوله یغذرتوان ترغکانو اکن څترا دباوا اوله سوامیښ ایت شهدان اقبیل سمقبيله فد وقتو ساعت یغ بایک مک براغکتله بکندا سلطان عبدالرحمن سرت فادک ایهندا یغذرتوان مودا سرت داتو بندهارا تن علي سرت فادک انقندا تفکو بسر مېاوا استریښ تفکو تیه برلایر دري ترغکانو بالیق کریو ادڅون داتو بندهارا فېغ سیغکله اي دنکري فېغ ادڅون اغکان بکندا سلطان عبدالرحمن سرت یغذرتوان مودا سللوله برلایر کریو ادڅون باقی اغکانن ایت کیرا ۲ سراتس بواه لبه مک اقبیل تیبیا کتنجوڅ هوین دتغله اورغ ۲ مېمبوه دري ريو یأیت څترا یغذرتوان مودا یغ کهاران یغ برنام راج عبدالرحمن دان راج علي ادڅون درفد څیهق رسیدین ريو یأیت سهندارښ یغبرنام بورکان مک تیبیاله بکندا سلطان عبدالرحمن دڅولو څیفت مک دڅرسبلاکناه اوله یغذرتوان نایک کاستانښ دان یغذرتوان مودا فون فندهله ککدوڅ فوتیه تفي لاوه ادڅون تفکو بسر سللوله

اورغ دان قنجغ کيچين دوا فوله ساتو دقا دان مريمئن سميلن سياه قنجغ مريمئن
انم هستا دان براه قلوړون دلافن قاون دان اد تمبور سروليغن شهدان کيچي
ايتله يغ دفرنتهکن اوله کبرنور جندرال بارون قندير کفيللا اکن تمفت يقدفرتوان
مودا فرکي کترغکانو مقمبيل بکندا ساطان عبدالرحمن دباوا باليق کريو مک
اقبيل سمفي ساعتن يغ بايک براغکتله يقدفرتون مودا کترغکانو دغن کيچي
فرغ ايت ادقون بريك ريو يايت نمفت کنديق يقدفرتوان مودا اداله يغ مېاووان
داتو شهبندار عبدالله دان سئورغ فترا يقدفرتوان مودا يغبړنام راج محمود دان
اد لاکي دوا نيک بواه فراهو يغ مغير يغ يايت فراهو يغبسر ۲ ادقون يغ برسما ۲
يقدفرتوان مودا ددالم کيچي فرغ ايت انق راجان تيک اورغ فترام راج جمع
فترا يقدفرتوان سندري کدوا راج علي انق سوداران فترا راج احمد کتيک
مننون يغبړنام سيد مصطفي ادقون اورغ بايک ۲ قرانقنق فترام انچي جاوا
کدوا انچي عبدالرحمن کتيک انچي احمد کامث انچي محمد کليم انچي
ابراهيم انق دانو شهبندار کانم انچي جعفر کنوجه حامد ادقون همب ۲ راجن
فترام قا عصر کدوا ابراهيم کتيک سي احمد کامث سي حکمت کليم سي مامت
بسر هيدوغ دان سئورغ انق اورغ بايک جوک مفیکوه راج علي نماں انچي
عبدالله انق انچي ابوبکر شهدان ستاه ايت تياد براڤ لماں برلاير ايت مک
سمفياہ ککوالا نکري ترغکانو مک ماسغله مريم سکيليغ کيچي ايت مک عظمتاه
بويسن کوالا ترغکانو ايت مک دسمبوتاه فول دري دارة سابق ايت جوک کمدين
سقاله سکوحی برلاير منوجو کيچي فرغ ايت ماکي بنديرا کونيغ مک ديبان
اوله کرنيل سيف يغ تورن ايت مک جواب يقدفرتوان تشکو بسر فترا بکندا
ساطان عبدالرحمن يغ باکل کنتين مک کرنيل فون مپوره مغيسي مريم سرت
همفبر دکت مک دفاشکنپاه مريم ايت اکن مپمبوه دان مبري حرمت کغد تشکو
بسر ستاه ايت تشکو بسر فون تيباله کغد کيچي ايت لالوله دسمبوه تاغن تشکو
بسر ايت دغن حرمت مک نايقله تشکو بسر برکسي دودق برسما ۲ فادک نندا
يقدفرتوان مودا دان برچاکف ۲ قول دغن کرنيل ايت سجورس دان تشکل هاييس
ماسغ مريم مپمبوه تشکو بسر ايت مک دسوره اوله کرنيل لاکي مريم ايت دچادغکن
مبري حرمت باليق.

شهدان کات صاحب الحکايه

اداله تشکو بسر تورن کيچي ايت تياد قول برجاجو جادي سکل اوفسير ۲ ايت
برتاں فرلاهن ۲ کغد انق راج ۲ يقدودق دباوه کلاقق ايت کران اد ساتو اوفسير
يقدريس سب ساله ملاون کرنياں برکلاهي جادي دتوتف اوله کرنيل هفک
سمفي کترغکانو نماں دمان ايتله يغبړتاں کتاں اف سبب ايت راج تياد ماکي
باجو تياد حرمت کغد توان کرنيل ننتي توان کرنيل ايت بالس تيدق حرمت
قول شهدان سکتیک لاکي مک تشکو بسر فون هندق نايبک کدارة مک کرنيل

براف لماښ دجالن مك تيباله دكو'لا ريو مك نايكڼه اورغ مبري تاهو كغد.
 سوداراښ يايت يقدفرتوان مودا دان راج ادریس دان اغكو فتري دان اغكو بسر
 دان اغكو سلاغور مك كمفرله سكل راج ۲ ايت مندر خبر فادك ادندا بكندا
 ايت ساكيت ساغت مك تورنله يقدفرتوان مودا سرت راج ادریس دان داتو.
 شهنبدار عبدالله دان سيد عبدالله منتوډ دان راج علي انغن دان راج عبدالرحمن
 فترا يقدفرتوان دانلاين ۲۸ درقد انق راج ۲ دان اورغ توات ۲۱ مك اقبيل سمني
 ككيچي برجمقاله سكينين دغن راج احمد ايت قد حال تفه ساغت دمخ سرت
 دغن كورسښ مك سوداراښ ۲۸ فون مناغيسله مك راج احمد فون برخبرله كغد
 يقدفرتوان مودا حال احوال دان ساغت بايق تريما كاسيه كغد كبرنور جندرال
 تباد مريغنكن دي درقد بايقن هفك ساكيتن دغن سورهن انتر كغد اورغ ۲۸
 سرت دبكلكنن دغن سچوكوډن درقد واغ دان ماكن مكانن هفك بورغ مرفاتي
 فون دبكلكنن دان بواين يغ اكن مښكت اورغ هرگان تيك راتس روڤيا دبرين
 جوگك دان برخبر څول بلا فليهاران سيد عمر ايت دداره دان دلاوه مك جواب
 يقدفرتوان مودا جاغنه اغكو سوسه ۲ اكو بالس جوگك بودي اورغيغ برېواه بايك
 كغد اغكو ايت مك دباواله اوله يقدفرتوان مودا نايك كداره مك داتغه څول
 سورهن فادك ككندا بكندا اغكو فتري كغد يقدفرتوان منتا باواكن كدالم جوگك
 كغدان مك لالوله دباوا اوله يقدفرتوان مودا اكن فادك ادندا راج احمد ايت
 كاستان اغكو فتري دسناله دقلهاراكن مك براولغه سوداراښ ۲۸ تيف ۲ هاري
 كدالم دان حبيب شيخ سرت اغكو سيد فون براولغه مليهت ۲ راج احمد ايت
 دمكين لاکي راج ادریس حاضرله تيف ۲ هاري سيغ مالم دان رشيدن ريو توان
 رنسو داتغ جوگك سلالو كمدين يقدفرتوان فون برتيته كغد داتوه شهنبدار تيتهن
 كامې سده ممقي ميمغ سي احمد داتغ دري بتاوي كامې ليهت تباد بر باجو روڤان
 ايناه تعبيرن شهدان براف كالي سده بر كلباران اورغ ۲ دڅولو څيغت ايت مشتكن
 راج احمد ايت سده هيلغ درقد ساغت ساكيتن ايت كمدين تباد څول ساتو اف.

شهدان كات صاحب الحكايت

ددالم ايت دغن تقدير الله تعالى داتس هېبان تباد براف هاري اداله دكر نياكنن
 راج احمد ايتفون عافيتله مك يقدفرتوان مودا فون ساغتله سوكان مك لالوله
 دنكاككنن سيد عمر ايت دغن انق سوداران يايت توان شريفه بښا بنت يحيى
 فترا سوداران اغكو څيرق شهدان كمدين درقد ايت مك يقدفرتوان مودا فون
 برمشوارته كغد رشيدن ريو اكن براښكت كترغكانو اكن مښميل سلطان
 عبدالرحمن شاه مك فوتسلا موافقتن ايت اد ساتو كيچي فرغ كبرمنت نمان
 ورستيك دان كرنيلن برنام فادفير دان تيك اوفسيران سئورغ نمان هورستير
 دان سئورغ نمان دمان دان سئورغ نمان فارهونن تيك جوغكرن يايت فغليما
 سمقنن جمه اورغ فوتيهن سراتوس دوا څوله اورغ دان اورغ جاوان ټيگ څوله

لالوله دامبل اوله کبرنور جندرال فول سفرت فراهو راج احمد ایت مک ددالم حال ایت اٹکو سید فون منتآله هندو بالیق کریو مک دبنرکن اوله کبرنور جندرال ایت ای هندو بالیق کریو ایت دان دتومفگکش دغن ساتو کفل فرغ یغ بهارو دانغ دري ابروڤه نماڻ دولقین مریمن دوا لایس مک برلایرله اٹکو سید ایت بالیق کریو دغن کفل قرغ ایت برسما ۲ ساتو هاندا جادی جروبھساڻ یأیت اٹکلیک سودارا اٹکلیک یغ دبتاوي ایت فد حال اٹکو سید ایت ددالم ساکیت ماب فول مک تیاد براف لمان ای دلاوة سقیله ای کلیگک مک نایقه اٹکو سید ایت کداره دان کفل فرغ ایتقون برلایرله.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک داتقله راج ملاک تمرین تیسین برمشواره دغن یغدفرتوان مودا مک لالو مغبیل کراجاں جوهر کفد ناغن اٹکو فزری دغن مصلحت یغ فاتوة دکتاکن کفد راج ۲ فرمقون مک دباوان کراجاڻ ایت کنکری ملاک شهدان ادفون اٹکو سید اقبیل سمبوه درفد ساکیت مانغ ایت مک ایقون کریوله مک اقبیل تیبیا کریو لالو موافقت دان مشواره فد فکرجاڻ هندو مغبیل بکندا سلطان عبدالرحمن دترغکانو کران سده اد فپورهڻ کفد یغدفرتوان مودا مک دتقله موافقت ایت اکن مپوره قادک ادندا راج احمد منجادی اوتوسن کبتاوي سکالی لاکي فد فکرجاڻ مغبیل سلطان عبدالرحمن کترغکانو سرت منجاری فراهو یغ فاتوة اکن تمغت سلطان ایت مک اقبیل سلسله موافقت ایت مک فرگیله راج احمد ایت کبتاوي مپیوا کیچی سید احمد حبشی مک تیاد براف لمان ای برلایر ایت مک سقیله ای کبتاوي مک دنریماله اوله کبرنور جندرال بتاوي سفرت یقله سده جوک مک تیاد براف لمان ددالم نکری بتاوي ایت سلسله سکل یغدمقصودکن مک لالوله مبابی سبواه کیچی دغن فرتولغن جندرال ایت دغن هرک سمبلان ریو روفیه مک اقبیل ساسی درفد یغدحاجتکن ایت مک راج احمد فون منتآله هندو بالیق کریو کفد کبرنور جندرال مک داذینکنیله مک ددالم فد کتیک برکمس ۲ هندو بالیق ایت مک راج احمد فون جاته ساکیت دم یشساغت مک اداله دفربواه راج احمد نخودا کیچی ایت ساتو اورغ عرب مسقط نماڻ شیخ خلیفه دان راج احمد فرکی یغ کمین این تیاد مبابوا انق ۲ هب سهاج سفرت عصر دان فغلیما بمین دانلاینڻ مک کسوساهانه مریکثیت مک ددالم حال ایت دباواڻ جوک بالیق کریو دان اٹکلیک فون دسوره اوله کبرنور جندرال مغتتر سقی کیچی اد ساتو توان سید عمر نماڻ یأیت توان بفسا عرب برکل ۲ لن دغن راج احمد ایت ددالم بتاوي تتکال راج احمد ایت فرکی براولغ ۲ مغاجی علمو فلکیه کفد شیخ عبدالرحمن مصری ددالم بتاوي ایت مک ایقون تیاد سقی هاتی ملیهتکن راج احمد ایت ساکیت ددالم کیچی ایت مک ایقون میکیوتله برسما ۲ راج احمد ایت دري بتاوي کریو دان ایله یغ مبابا راج احمد ساکیت ایت دلاوة شهدان تیاد

فول اي برجمفا كغد كبرنور جندرال سندري بر بچارا درغد ساتو بچارا كغد ساتو
بچارا مك حاصيله سكل يغمقصودكنش اولهن ايت مك هپاله يغم تيغكل لاكي مان ۲
يغم بلوم هابس اجتهاد دغن يغمقروان مودا ريو ايتله سهاج يغمقكل اداش.

شهدان كات صاحب الحكايت

اد كيرا ۲ تيك بولن اغكو سيد سرت راج احمد ددالم نكري بتاوي مك باپقله
اورغن ساكيت دان ماتي كنا ثپاكيت بتاوي اد يغم ماتي ساكيت ثروة اد يغم ماتي
دم دان اتق راج احمد يغمرانم راج محمد دان راج علي ايتقون ساكيتله
دان گنديق راج احمد فون ماتيله فول مك كسوساهنله راج احمد ايت ممفكيركنش
مك سلالوله اي مشواره دغن فادك ككندا اغكو سيد فد ميكرانن باليق كرو
سبب سوسه مايهتكين اتق ۲ ساكيت ايت مك بر بچاراله راج احمد سرت اغكو
سيد ايت هندق منتأ كغد كبرنور جندرال باليق دهولو مك موافقتله كدوان
دغن اغكليبك مك دبركنله اوله اغكليبك لالوله دفرملمكنن كغد كبرنور
جندرال مك دبركن اوله كبرنور جندرال كمدين كبرنور جندرال فون مفاچقله
فركي كبوكور دهولو مك فركيه كبرنور جندرال ايت كبوكور دهولو كمدين اغكو
سيد سرت راج احمد دان اتق ۲ راج ايتقون مغيريغله دري بلاكغ مك اقبيل
سمشي كبوكور برماين ۲ دسان سينتر كمدين باليقله كبتاوي مك اغكو سيد فون
فركيه رياره راتا ۲ كغد رومه اورغ بسر ۲ بتاوي ايت كمدين اغكو سيد فون
برينيكن ساتو توان شريفه اتق بتاوي شهدان ادقون اتق راج احمد يغمرانم
راج محمد ايت مگكين سهارى مگكين برت ساكيتش مك دقتور فون سلالوله
مليهت ۲ دان ممبري اوبت مك تباد جوك سمبوه مك راج احمد هندق باليقله
كرو دهولو مك دبركن اوله كبرنور جندرال لالو دسيوان كقل نخودان برنام
سيد ابوبكر مك برلايرله راج احمد سرت فادك انقندا ۲ فترا يغمقروان سرت
دغن فادك انقندا يغمقروا اورغ يغم ساغت ساكيت مك تبادله ترباوا لاكي فراهون
باليق كرو سبب اورغن بايق ماتي مك دامبيل اوله كبرنور جندرال فراهو راج
احمد ايت دبارش سريو رغنكيت دان اداله فراهو ايت دبليش دري فغيران شريف
حسن قليمبغ امقت راتس رغنكيت دان كاكف سمبوه جادي باپقله اونوغش
شهدان فلايران راج احمد تباد براث لمان مك سمبيله كليغك مك انقش يغمرانم
راج محمد ايتقون ماتيله تيغكلله انقش يغمرانم راج علي ايت هيدوف سرت
سمبوه درغد ثپاكيتش مك راج احمد فون لالوله كرو برجمفا فادك ككندا بگندا.
يغمقروان مودا راج جعفر برخبركن فركارا حال احوال فكرجائن برسام ۲ اغكو
سيد زين القدسي ددالم بتاوي ايت مك دودفله اغكو جعفر يمتوان مودا ايت
منتتيكن فادك ككندا اغكو سيد ايت سبرمول ادقون اغكو سيد محمد زين القدسي
سغشگالن راج احمد ايت باليق كرو مك ماتيله فول انقش سئورغ يغمرانم سيد
حسن دان فراهو كنايقكن كاجه ايتقون تباد جوك ترباوا باليق كرو مك

لالوله برسیار ۲ سمفی بالیق ایت ادفون کبرنور جندرال نایقله قد کرتیان کودا
امقت دن اد فؤل هلندا دوا اورغ یغبرمیسی دان برجفکوة ترلالو راموسن ماکي
بانجو لیما سقرت روفاً قیرف برکودا قوتیه سفاسغ دان مفونس قداشن ایله
برجالن دهولو درقد کرتیا جندرال دغن برلاری ۲ انق کمدين برسیار ۲ اورغ
بسر ۲ دانلاینن هفک سمفی کقد ساتو قادغ یغ لواس رومفوة ۲۸ قنجغ ۲ مک
دسیتو اورغ برماین ۲ میوسیک انده ۲ بویین اد یغ روف ۲ سرولیغ اد یغ
روف سرونو اد یغ روف نفیری برسوروغ تاریک اد یغ برلغکر ۲ اد یغ سقرت
کتر ۲ ناسی برکتوغ کیریغ ۲ کقدان دهنناکنش بردریغ ۲ اد یغ تیک فرسکی
ایت دفوکل دري سبله دالمش دان اد تمبور یغ تیاد بردمفیر اد تمبور سقرت
بدو اد فؤل تمباک سقرت بریغ ۲ چینا مک اثبیل برماین بریویله سموان قد
تنغ ۲۸ ساغنه عظمت بویین سرت دغن هیئت نرکادغ مردو بویین مبري سایو
هاتی مندغر ن دمکینه حال فرماین ۲۸ ایت اثبیل سده هابس ماسو منهاری
ماسیغ ۲ فولعه کرومهن دمکینه حال تیغ ۲ هاری شهدان قد هاری احد یغ
دانغ دمکین جوک سکل اوتوسن ایت دفوکیل کاستان کبرنور جندرال ایت
سقرت کلکوان یغنه لالو ایت جوک مک تنقله تیغ ۲ احد دمکین ایت شهدان
قد ساتو مالم دانغ فوکیل کبرنور جندرال سکل انق راج ۲ اوتوسن ایت یغدرهه
یایت سید حسن مک فرکیاه سکلین اوتوسن ایت مک لالوله دباوان کقد ساتو
رومه ماین وایغ هلندا کات اورغ نماش وایغ کمیدی دان صفاة رومهن ایت
لکو کدالم تانه دان برتیغکت ۲ تمقت سکل اورغ منیغوه دان قد هدافشن ایت
اد ببراف بفکو دان کرسی یغتیاد بوله دالیه ۲ دسیتو تمقت کبرنور ایت ملیهت
دغن سکل اورغ بسر ۲۸ دان اداله کرتیا قد مالم ایت براتوس ۲ یغداغ کسیتو
دان اداله اورغ یغ ملیهت ایت برسبلاهن لاکي ۲ دغن فرمقوان اداله فرمایینن
عجاییله سکل یغ ملیهت اد کلوار کغل ۲ دان هوجن دان کوروه دان برفرغ
دانلاینن یغ عجایب ۲ سقرت روفاً سوغکوه دان برهنتی ای قصه مک دلا بوهکن
فول تیریئ مک بریویله موسیک مک اثبیل برهنتی میوسیک ترنایک تیری
ایت کلوار فؤل نکری یغلاین دان لاکوان یغلاین ۲ فؤل دمکینه حال هفک
سمفی فوکل دوا بلس برهنتیله ماسیغ ۲ فوغلعه کرومهن شهدان قد ساتو مالم
یغ لاین فؤل دانغ لاکي فوکیل کبرنور جندرال قد ساتو رومه تمقت اورغ ۲
برماین ۲ دان ماکن ۲ دسیتوله سکل هلندا یغ مودا ۲ مناری برسام ۲ فرمقوان
نونان برقلو ۲۰ برفوسیغ ۲ دغن میوسیک لفس سلسی ایت بهاروله ماکن ۲ هفک
فوکل ساتو ماسیغ ۲ فون بالیقله کرومهن دمکینه حال اغکو سید دان راج
احمد سرت اتق راج ۲ سکلین برماین ۲ دنکری بتاوی کیرا ۲۱۰۰ اد ساتو بولن
اوتوسن ایت ددالم نکری بتاوی مک بهاروله اغکو سید ایت ممبوک بچارا فکر جان
یغدر کیکنش ایت مک براولغ ۲ له ای کقد رشیدین بتاوی دان کقد اورغ بسر ۲۸
ترکادغ داتع فول اورغ بسر ۲ ایت کقد اغکو سید دان راج احمد کمدين فرکی

احد مك داتغه اغكليك مغمبيل اغكو سيد سرت راج احمد سرت انق راج ۲
 سكاين دان سيد حسن جني فون اد برسام ۲ مك نايقله كريت سكل اوتوسن
 ايت برجانن كجاك موثيت مك اقبيل سقي كاستان كبرنور جندرال مك ماسوءله
 راج ۲ ايت كدالم استان ايت فد حال سكاين اورغ ۲ بسر سده اد سموان برسيار ۲
 ددالم استان كبرنور جندرال دغن برچاكف ۲ فرلاهن ۲ بريسيك ۲ سهاج
 سئورغئون تباد برچاكف قوا سكتيك لاكي كبرنور جندرال فون كلوار مك
 سكاين اورغ بسر ۲ فون مميري حرمتاه كمدين كبرنور جندرال فون مئكيل راج
 احمد دان اغكو سيد دكت ۲ سرت اي مئجوه كن تاغئن كغد كدوان كمدين داتغ
 سئورغ جرو بهاسن نماش توان رودا برچاكفه برامفت اورغ ايت سمبيل برديري
 سبنتر لاكي جندرال فون ماسوء كبلاكغ رومهن سجورس داتغه دوا هاندا فكاينن
 سروف منوره اغكو سيد سرت سكل اورغ ۲ بسر ۲ هاندا ايت لالوله كبلاكغ
 سكاينن دان دلاكغ ايت اد ساتو ميجا فنجغ برايي ناسي ۲ لاء كمدين داتغ
 هلندا دوا سروفا ايت مغمبيل تاغن انق راج ايت ددودقكن ماسيغ ۲ دغن كرسيش
 شهدان اداله فرائوران دودق ايت اداله كبرنور جندرال دودق دتغه ۲ ميجا اد
 ساتو جمباغن بوغا دهداثن دان اد ساتو لاكي جندرال يغ كموء هييت روفان
 كات اورغ ايتله جندرال يغ مغالهن نكري قليميغ ايت نماش جندرال دكوق
 اداله استرين ايت كچيل موليق دان اداله استري كبرنور جندرال فندير ايت
 كموء اداله اي دودق برسنديغ ۲ دغن جندرال كموء ايت دان استري جندرال
 كموء يغ كچيل موليق ايت برسنديغ قول دغن جندرال بارون فندير ايت ادئون
 اغكو سيد سرت راج احمد ايت دودق سبله فيهق كبرنور جندرال كموء ايت
 كمدين بهارو سيد حسين حبشي كمدين بهارو انق راج ۲ سكلين ادئون اورغ ۲
 بسر هلندا سكلينن ماسيغ ۲ كرسيش كيرا ۲ له درغد دلاقن فوله اورغ يغ ماكن
 ايت شهدان كمدين مك برجانله قول هاندا يغ مماكاي دوا سروفا ايت
 بركليغ مك لالو اي دكت كغد سكل انق راج ۲ ايت مك لالو اي برچاكف
 بريسيق كئاش فرلاهن ۲ مان ۲ يغ بوله ماكن دان سوكن ماكن مك ماكنله
 دان مان ۲ توان يغ تباد سوكن اتو تباد بوله ماكن مئكيايغه سهاج جاغن
 بركات ۲ بايت فد كتيك دانجوه كن اوله فلاين ۲ ايت كمدين مك ماكنله انتهنكن
 بيراف كالي برگنتي فئغن دان بيراف كالي داتغ مكانن ۲ يغلاين ۲ روفان
 دان راسان شهدان اد كيرا ۲ ساتو جم له مك برهنهتياه ماكن كبرنور جندرال
 ايتله يغ مولا ۲ مناريك كرسيش اوندور مك دايكوه اوله سكاين اورغ ۲ كمدين
 اغس ماكن ايت لالوله كلوار قول كقسيين يغ مفادف كسيله فاداغ ميدان يغ
 لواس مك برسيار ۲ له دسيو مك داتغه قول فلاين ۲ مباوا بكس فيرق يغبرجرشكه
 سئوله ۲ فوكوه كايو مك ترچاكفه فد سگنق داهنن ايت چروو مك دايدر كنيابه
 فد سكل اورغ بسر ۲ يغبرسيار ايت مك مغمبيل سبانغ سئورغ كمدين اد سجورس
 اد كيرا ۲ له فوكول ليم مك باليقله ماسيغ ۲ كرومهن سرت نايك كريتاش مك

احمد سودارا يقدفرتوان مودا راج جعفر ايت ادقون راج ۲ يغبرسما ۲ فركي اوتوسن
 ايت يآيت راج جمع فترا يقدفرتوان مودا سرب سوداراڻ راج محمود دان فترا
 راج احمد دوا اورغ يآيت راج محمد دان راج عني دان اني اشكو سيد محمد
 دين فرنام سيد حسين اشكو ايراغ كدوا سيد هاشيم كييك سيد حسن ادقون
 قران سيد عبدالرحمن ايه جادي قفنجور اوتوسن ايت فركي دهولو برسما ۲ سيد
 مصطفى دان سيد عبدالله قرانقن كو بو اداله فراهون امقت بواه فرتام كنايقن
 يقدفرتوان مودا يآيت قنجاچ بر كفلا كمير كاجه كدوا قراهو راج احمد يآيت
 منبس كنيك فراهو ۲ فترا يقدفرتوان مودا يآيت باه سمغا كامقت قراهو نحوذا
 عباس اورغ بايك ۲ دليشك مك برلايرله مريكتيت سيفكه دليشك سبتتر مك
 برلايرله كبسوي جالن سات قايمبغ شهدان ددالم بياد براف هاري سمغياه
 ككولا بناوي مك تورناه شهبندارڻ برسما ۲ سيد حسين جبتي ماس ايت اي
 حادي مايور مك افيل برجمشا اين دشن اشكو سيد سرت راج احمد مك
 برسلا ۲ مده كمدين دباوا ۲ اشكو سيد سرب راج احمد ايت سرب انق ۲ راج
 سكرن نانك كداره سرت مماك ۲ چارا ملايو دان برفنديغ مس دان برنراغ
 مس دن برسوار برنتي دان باجو برنتي بربراهكن مس سرت ماسيغ ۲ قنجاوتڻ
 يغ مباوفكن تيفان دان كريس قنجهن مك افيل تيا كوم سده سديا منتتي تيك
 بواه كريت كودا امقت دان كوسبرن ايت مماك سوغكو فسمين مك نايكه اونوسن
 ايت كانس كريت ۲ ايت مك لالوله برجالن كد ساتو كمفوغ نام كروكو
 دسمو سده دسدياكن فول رومه تمقت اوتوسن ايت اداله كفلا يغ ۴ يهاراكر
 ماكن مينوم اونوسن ايت كقبن عمر طالب مك ديمه اوتوسن ايت درومه يغ ۴
 دسدياكن ايت چوكف دشن نمقت قراوانڻ سبكيمان تمقت قراوان راج ۲
 اتلاكي سكل فرستنافن راج ۲ ايت سده سديا سموان كمدين اد كبر ۲ نكه
 هاري مك دانغاه سورهن كبرنور جندرال فندير كقيلا اد سئورغ هاندا مودا نمان
 اشكاميك مبيلاكن اشكو سيد دان راج احمد سرت انق ۲ راج مبالوا سورة ۲ دان
 بغيكنس ايت سكالتي مك فركيله سكل اوتوسن ايت دباوا اوله اشكلييك برجمشا
 كبرنور جندرال سرت ماسوء كرومه كبرنور جندرال ايت مك سكل اورغ ۲ بسر دسيو
 ميري حرميله سكتيك لاكي كبرنور جندرال فون كاوارله مك اشكو سيد فون
 ميري حرميله كغد كبرنور جندرال مك دبالسن دشن حرمت جو ك كمدين دسورهن
 اشكو سيد سرت راج احمد سرب انق راج ۲ ايت دودق مك دودوه ماسيغ ۲ فد
 كرسين اداله كبرنور ايت دودق فد سانو بگو كمدين سورة يغدرې ريو ايسون
 ديجاله دان بر بويله مريم جاوه سديكيت بويش مك افيل ساسياه درفد مباح
 سورة دان مراهكن سكل بغيكنس ۲ ايت يآيت دوا كنور برداونكن امس مك
 مينومه اير تبه مك افيل ساسي باليله اشكو سيد سرب راج احمد سرت انق
 راج ۲ سكاين ايت كروكوه مك برجالله اشكو سيد سرب راج احمد سرب انق ۲
 راج ايت برماين ۲ مامهت نكري بتاوي ايت شهدان افيل سمغياه كغد هاري

ند مېچاراکن باکي مېايکن نکري ريو دان منمباهي اکن حاصيل ۲ دان مېتولکن موافقتش دغن رشيدين ريو سرت بچارا مېواغ ۲ قرمق يشرعاده ددالم کراجان جوهر دان ليکک دان ريو کران فکرجان ايت يغ سلالو ددعوا کيرمنت هاند دانلاکي مېچاراکن جوک درقد فکرجان منتشکن کراجان سرفادک انقندا بکندا ايت سلطان عبدالرحمن سرت منطبلکن دي سرت هندق کراجان دان کيسران جوهر يغ کقد تاغن فادک ککندا ائگو فتری کران عاده فريو کالا جکاو تيا د کراجان جوهر ايت بلومه لاکي صبح دان ظاهرث نام راج جوهر ايت دمکينه مسوارتن سهار۲۰

شهران کات صاحب التواريخ

مک سمقيه کقد هجرة النبي صلى الله عليه وسلم سنه ۱۲۳۶ مک بکندا سلطان عبدالرحمن فون براغکته برلاير کترغکانو سرت فادک انقندا بکندا تشکو بسر مک يقدفرتوان مودا فون مفتتر هفک نکري فغ سرت سودهله برجمفا داتوه بندرها نن عاي مک لاوله مېراهکن فلایران بکندا سلطان عبدالرحمن ايت کقد فادک انقندا داتوه بندرها کران يقدفرتوان مودا هندق باليق کريو کران نکري بايق سوسهث فکرجان برسام ۲ هاند مک يقدفرتوان مودا فون باليقه کريو دان سنفکالن يقدفرتوان مودا باليق ايت بکندا سلطان عبدالرحمن فون براغکته کترغکانو دان سئورغ فترا يغ دفرتوان مودا برسام ۲ مغيريشکن سلطان عبدالرحمن ايت برنام راج محمد شهدان اقبيل سمقيه بکندا ايت کترغکانو مک دسمبوتله اوله يقدفرتوان ترغکانو دغن بيراف کمايان سرت دفرسيلاکش بکندا ايت برسمايم ددارتن دبرين استان مک فندعله بکندا ايت کداره دغن فادک انقندا ۲ بکندا سرت اورغ بسر ۲۳ شهدان ددالم نياد براف انتاراث مک سلطان عبدالرحمن ايتفون براستريکنه سودارا يقدفرتوان ترغکانو کمدين تشکو بسر محمد براستري قول اکن فترا يقدفرتوان ترغکانو ايت يغيرنام تشکو تيه مک بکرجله يقدفرتوان ترغکانو ايت مفاوينکن فادک انقندا ايت دغن تشکو بسر بتاف عاده فکرجان راج يشسر ۲ نکح کهوين کمدين تيا د براف انتاراث مک مگکته استري سلطان عبدالرحمن ايت کمالی کرحمدت الله تعالی انا لله وانا اليه راجعون مک دفبورکن اورغ ۴ بتاف عاده راج بسر ۲ مگک شهدان ادفون تشکو بسر محمد مک اخبرث مندافته اي فترا سئورغ لاکي ۲ برنام راج محمود اداث انتهى.

القصة

مک ترسبوه فرکتان يقدفرتوان مودا راج جعفر مک اقبيل باليق کنکري ريو مک مسوارته اي دغن فادک ککندا دان فادک اندا سکايين سرت اورغ بسر ۲ اکن موافقت منواره مغوتس کبتاوي شهدان مک ماسق کقد تاهن سنه ۱۲۳۸ مک ائگو سيد محمد زين القدسي فون برلايرله کبتاوي منجادي اوتوسن سرت راج

شهدان کات صاحب الحکایت

مک فرکادوهن نکري ريو ايت سمفيله حبرن کنکري سیغافورا مک داتغله نغکو
بسر فرسا ساطان حسین دان نغکو یحیا مقصودن سقای اغکو قتری لاري کسغافور
ددالم حال ایت اغکو سید سرت راج ادریس دان اورغ ۲ بسر سکلین ممبري اختیار
سرت موافقت مک نیاداله دافت اغکو قتری ایت لقس کسغافورا اکنتتافي سدهله
تورن کسموان مک نغکو بسر اینغون بالیقله کسغافورا تیاد حاصلله مقصودن
دان فرابوغ تیمه استان اغکو نتری اینغون دتفککن اوله نغکو یحیا دباوا
کسات سبرمول ادمون سورهن دري ريو اینغون سمفيله مغادف یغدفرتوان مودا
معامکن حال ريو سنه یغدفرتوان مندشکن حال ريو ایت هندق مپورهله اکن
قدادک اندا راج احمد کریو تیبا ۲ نغکو بسر محمد هندق فرکي جوک کریو
مک لالوله براثکت کریو دان راج احمد فون مغیر یفکنانه نغکو بسر ایت مک اثبیل
نیبا کریو دلپهنن قدادک ککندا اغکو قتری سودهله دفرهوه مک موافقتله نغکو
بسر سرت قدادک نندا ۲ یغدریو سرت اورغ بسر ۲ مناهن نندا ایت جاغن براثکت
سرب میلاکن نایک کداره مک نیاداله جادی اغکو قتری ایت براثکت کسغافورا
اکنتتافي بابق فرهوه ۲ هب سهیاث لقس کسغافورا سب کران دخبرکن اورغ
فد ساتو مالم کنایقکن باین سده بردایوغ کسغافورا جادی مغیکوتله فرهوه ۲
یغ لقس ایت کسغافورا ایت دمکینه حال.

سبرمول

ادنون هاندا برقرغ دشن بوکیس ایت مک تیاد براث لمان داتغله بنتون دري
ملاک یایت کیچی فرغ یغ بسر دان ساتو کیچیل مک لالوله ای مودیق کدالم
ریو برنتناغن کمفوغ بوکیس ایت مک لالوله ای مبدیلکن مرینن کداره مک
نیاداله تاهن سکل بوکیس ۲ ایت دان ساندادون فون نایکله دان سکل سادادو ۲
ددالم کوپو فون کادارله مندناغی کوپو بوکیس یغ مغورین ۲ تانه ایت مک بوکیس
فون مغاموله مک براموله بوکس دشن هاندا ایت ددالم حال ایت بوکیس فون
باباهه مانی دان رتیدین ريو فون لوکا کنا فاورو دان هاندا یغ بابق ایت اد
جوک یشمانی دان لوک مک براوندورله بوکیس ۲ ایت تورن کفرهون مپاوا
انی استرین مک لاریاه فد تروسن ريو لاله مپوسور فوجن مک لالوله کسغافور
مک الهیه بوکس ایت مک تتفله اروغ بیلاوا سرت بوکیس ۲ بابق یغ سرتان
برناوغ دسغافورا دباوه بدیرا انگریس اداث مک برهنتیه فرغ دنکری ريو دان
نغکو بسر محمد فون بالیفاه کنکری لیفک ادفون یغدفرتوان مودا راج جعفر تیاد
براف اناران درفد فرغ یغترسوه ایت مک ایفون برمونه کفد قدادک انندا
بکندا سلطان عبدالرحمن هذقی بالبو کریو مک دلفسکن قدادک انندا بکندا
ایت مک بالیفاه یغدفرتوان مودا ایت کریو مپاوا انی استرین مک تتفله ای
ددالم ريو برمسواره دان موافقت کفد ککندا ۲ اندا سکاین دان اورغ بسر ۲

شهدان کات صاحب الحکایت

اداله قد ساتو کتیک اداله اروغ بیلاوا ایت ایغین ای اکن سودارا فوئوانن
برنام راج فاطمه انق اشکو کرایغ قد حال سده جادی یینی کقد نخودا مدوغ
ددالم حال ایت اروغ بیلاوا ایت برکهندق جوک مک اخرن جادی برچری
نخودا مدوغ ایت دغن راج فاطمه شهدان اقبیل سده برچری نخودا ایت دغن
راج فاطمه تیاد براف انتاران مک اروغ بیلاوا فون نکاحله ای دغن راج فاطمه
ایت مک قد مالم نکاح ایت برجامو ۲ له ای اکن اروغ تنجوغفینغ دان اورغ ۲
دری فېغت مک دسرکده اوله اورغ ۲ قد مالم ایت مک لالوله ماسغ بدیل مریم
لنتوم لنتم بویش مک ترکجوتله رشیدین کونس ایت لالو دتپان اف سبب
بوکیس ۲ ایت ماسغ مریم مالم مک لالوله دغگیلن اروغ بیلاوا ایت مک تیاداله
اروغ بیلاوا ایت داتغ کران اروغ لاکي برغفتنن مک مغکتیله سودارا سفوون
یغبرنام داهیغ روغکي سرت اورغ بایک ۲ دوا تیک اروغ مک اقبیل سسفی
کفتنو کوپون مک دلارغ اوله هاندا ماسو برکریس مک تیاداله داهیغ روغکي
ماهو بمباوغ کریس مک دکراسکن اوله سلدادو ۲ ایت هندق دقفسان دسوره ماسو
مبباوغ کریس جوا کهندقن مک مارهله راج روغکي ایت دان هلندا فون ماره
جوک سرت برتقر ۲ مک ددالم حال ایت هندق دجبولی اوله هاندا ایت مک
راج روغکي مغونس کریس لالوله دتیکمن هلندا ایت مک هلندا فون کمفرله
مک داتغه سلدادو دغن سنافغ دان اورغیغ برسم ۲ راج روغکي ایت فون
ممامو فول مک برامو له راج روغکي دغن سلدادو براتس ۲ ایت مک ماتیه راج
روغکي ایت مک کمفرله فول سکل بوکیس مقتانن راج روغکي سده ماتی
مک مارهله اروغ بیلاوا لالوله دلغکرن کوپو هاندا ایت مک جادیه قرغ انتارا
بوکیس دغن هاندا ایت مک دقولو فېغت فون گادوهله فول مقتانن نکری ریو
این کمبالی کادوه سمولا دغن هاندا مک کسوساهنله راج ۲ ددالم فولو فېغت
ایت استمیوا واکیل یغدفرتوان مودا یایت اشکو سید محمد زین القدسی مک
سلالوله سوره مېوره کنجوغ فینغ کقد رشیدین دان کقد اروغ بیلاوا کران
منچاری کبجیکن برهنتی برگادوه مک تیاد جوک دهیروکن اوله بوکیس هفک
دلغکرن جوک کوپو هاندا ایت دفارینن دغن دکالین تانه بریوای کوپو فول
مرافانی کوپو هاندا ایت مک برفرغله سهاری ۲ لکوم لکم دان بویی سنافغ تراکول
سلالو سهاج مک بابقه هاندا ۲ ماتی کران کنا فلورو تراکول دان بوکیس اد
جوک ماتی دان لوکا شهدان ددالم حال ایت کسوساهنله اشکو سید سرت راج
ادریس قد ممجاراکن مک کدوان فون مېوره مبریتاهو کلیشک کقد یغدفرتوان
مودا مقتانن نکری ریو یایت بوکیس دغن هاندا برفرغ مک سورهن ایتفون
فرکده دغن سکران دان میت راج روغکي فون دمنتآله اوله اشکو سید محمد
زین القدسی کقد هاندا دتنام دقولو فېغت .

القصة

مك ترسو تاه فركتان نكري ريو دان ليغك مك اقبيل سده تتفاه سغا فورا دامبل
اوله راج انگريس دان نغو لوغ سده منجادي راج مك هامدا فون ممبايكنده
فول ننجو غفينغ دان قبين فون دتوغكوپاه مرفسا سكل فراهو ۲ داكغ فركي داتع
دمكدهه حالن سهارى ۲.

شهران كان صاحب الحكايت

ساد يراف انسانان مك يقدفرونان مودا فون هندق براغك كايغك كران
هندق مختنكن فادك چندا بكندا تغو بسر محمد مك دينيگا كنياله ددالم
نكري ريو اكن وكيان يات فادك ككندا اغكو سيد محمد زين القدسي دان
فادك ادندا راج ادريس دسوره فده كفولو فغت دكمقوغ بولغ سرت منجكي
فادك ككندا ۲ يددالم كوب يات اغكو فترى دان اغكو بسر دانلاينش درفد
سكل انى راج ۲ شهدان سناه ايت مك فد كنيك ساعت يغ بايكن مك براغكته
يقدفرونان مودا سرب انتق اسرين كنكري ليغك مك اقبيل سمقي كنكري ليغك
براغكدهه نايك كغد استان يقدسد ياكين اوله انجيء كالوء مك برجمفاله
يقدفرونان مودا دغن فادك انقندا بكندا سلطان عبدالرحمن سرت فادك انقندا
راج انتيه سرت فادك ككندا اغكو بسر سرت راج ۲ سكاين مك برمشوارته
فكرجان هندق مختنكن فادك چندا تغو بسر ايت مك اقبيل ساسي مشواره ايت
مولأيله مانق كرج بتاف عادة استعادة راج يفسر ۲ بكرج مك فده هاري ساعت
يغ بايكن مك لالوله دختنكن اوله يقدفرونان مودا اكن فادك چندا بكندا ايت
اداله يفسر ۲ برخن ايت درفد انتق راج ۲ قرتام راج محمود فترا يقدفرونان
مودا كدوا اغكو ووء سيد احمد انتق اغكو سيد محمد زين القدسي كنيك راج
عالي انتق سودارا يقدفرونان مودا يات فترا راج احمد كامقت انجيء وان
عبدالرحمن انتق وان امبوغ دان يغلان درفد ايت انتق همب سهيا بكندا سلطان
عبدالرحمن شهدان اقبيل ساسياه درفد مختنكن فادك چندا سرت فادك انقندا ۲
سكليين مك تتفله يقدفرونان ددالم ليغك ايت تم.

القصة

مك ترسو تاه فركتان نكري ريو يقدوا كياكن اوله يقدفرونان مودا كغد فادك
ككندا اغكو سيد محمد زين القدسي سرت فادك ادندا راج ادريس مك اداله
اروغ بيلوا تيغل ديم دتوجو غفينغ دان داتس بوكيتن يات رشدين كفتن
كونس ايت ديم سرت برواة اي بننيغ تانه ۲ سهاج دهولو سرت دفا كرن تكوه ۲
دناروهن مريم داتس بتنيغ ايت سرت بيراف سلدادو ۲۰.

سوره لكس اورغيغ قاتوة بوله امبيل تفكو لوغ باوا كماري بوله لكس كيت
 ساسيكن اكنساشي جاغن تاهو ۲ اورغ دهولو اكن رهسيا اين بارشكالي تاهو
 هامدا تننو دسورهن راج مودا ممككن تفكو لوغ ايت مك جواب تمفكوغ بايكاه
 مك تمفكوغ فون نايكاه كداره مك لالوله مپوره اغكو امبوغ مغمبيل تفكو لوغ
 كرىو مك راج امبوغ ايت فرگده كرىو مك برجمغاله اي دشن تفكو لوغ لالوله
 دخبركن سكل رهسا ۲ دان مقصود توان رفايس دان كرنيل فركوار سرت نمكوغ
 ايت مك ريشاله تفكو لوغ ايت اكن كهندق توان رفايس ايت مك فد كنيتك
 مانم هاري برلاير تفكو لوغ برسما ۲ راج امبوغ كسيغافورا دكتاكن هندق مغايل
 كنركولي مك سلالو كسيغافورا مك اقبيل سمقي لالوله دباوا اوله تمفكوغ سرت
 كرنيل فركوار ايت تورن منداثكن توان رفايس مك دحرماتيله اوله توان رفايس
 سبكيما محرمكن راج ۲ دفاشكن مريم دان دثوككن تمبور دانلاين مك كمدن
 بهاروله دباوان ماسوء كدالم كفل ايت دبرين كرسى مك دودقوله تفكو لوغ
 سرت توان رفايس سرت فركوار ايت مك برخبرله توان رفايس كغد تفكو لوغ
 دشن فركتان يغ لمة لمبوة سرت نصيحت دان فوجوء ۲ يغ هالوس ۲ مك منرباله
 تفكو لوغ اث ۲ مقصود توان رفايس ايت مك حاصيله فكرجائن دان تحفيقه
 مشواره موافقتن كمدين مك تفكو لوغ سرت دانوء تمفكوغ فون نايكاه كداره
 لالو كرومه تمفكوغ سرت مماكى ۲ دان توان رفايس سرت اورغ بسر ۲ فون نايكاه
 كداره ممنتغ خيمه دتفه فادغ كمدين مك دفرسيلاكنيله تفكو لوغ دان تمفكوغ
 سرت راج ۲ دان اورغ ۲ ملايو مان ۲ يغ اد ايت مك داتقله سموان مك اقبيل تيبا
 تفكو لوغ كغد خيمه نوان رفايس ايت مك ايغون كاوارله دشن سكل اورغ بسر ۲
 مبري حرمت دشن سهابس ۲ حرمت لالو دباوان ماسوء كدالم خيمه ايت دودقوله
 ماسيغ ۲ فد كرسين مك توان رفايس فون مپوره كلواركن دوا سورة ساتو بهاس
 اغكريس دان ساتو بهاس ملايو مك ديجاله سورة اغكريس ايت دهولو كمدين
 ديجا قول يغ بهسا ملايو ايت اوله ۱۰ يحيا جروتوليس فركوار ايت دشن پاريج
 سواران ادفون سورة ايت دمكين بوئين بهوا سسغوهن هندقه دكتهوي اوله
 سكل اورغ ۲ يفتوان كبرنور جندرال بشكالا مشفكت تفكو لوغ بركلر سلطان حسين
 شاه ابن المرحوم سلطان محمود شاه ددالم نكري سيغافورا رنتو تعاوق ججهن
 ستله ايت مك سكارغ اورغ ۲ قوتيه فون مبري حرمت سموان كمدين مك تفكو
 لوغ فون باليقله سرت تمفكوغ دانلاين مك اقبيل سمقي كرومه تمفكوغ مك
 مشوارتله هندق مغمبيل استرين دان مندهكن سكل اورغ ۲۳ مك اقبيل سده
 فوتس مشوارتن مك تفكو لوغ فون منيتهكن تمفكوغ مپواه استان اكن تمقت
 استرين شهدان كمدين هارين قندهاله سكل ايسي استانن دان ايسي استان
 تمفكوغ سرت اورغ ۲ كسيغافورا دان اورغ اغكريس فون مپواتله نكري سيغافورا
 ايت دان بايقه اورغ ۲ ملايو دان رعيت ۲ دان جينا ۲ برهمقون كسيغافورا ماكن
 كاجي كرج برپواه نكري ستيف ۲ هاري دان داكغ ۲ فون بايقله دانش ادا ۱۰

اكن نتافي بوله برنځكوه دهوولو جاښن دفرېواۍ فرجنجن بير ننتي كيت داتځ دهونو سبب كيت تاه برجنجي دانلاكي ټون كيت كمفي اغكريس يځ مولفكن نكري ريو اين كغد ساطان محمود المرحوم مك يځدفرېوان مودا تباد سمقت كيت مبري ناهو كران اي منتا سكر اكن جو ك فرجنجن ايت نياداله تمقت كيت مېوره مك حواب راج ملاك ميچر ويايام فركوار مسنجبل نياد فوكت ۲ سبكيتو بافښ نيك هاري بوله سمفي كنكري ملاك.

شهدان كات صاحب الحكايت

افبل يځدفرېوان مودا مندغر كات راج ملاك ايت ترديمه اي سڅورس سرت براوبه ۲ وړنا موكان مېره ۲ بهسا كمدين مك راج ملاك فون منتا ديرياه كغد يځدفرېوان مودا لالوله اي فركي برجمقا تفكو لوغ سرت داتوه تمڅكوغ دان فد ساتو ډول نياد راج ملاك ايت فركي سديري هپاله دسورهن سئورغ جرونوليسن سهاح مك افبل تورن دري سبتو هندق برلاير مك يځدفرېوان مودا فون مغترله دان افبل اي هندق تورن كسكوچين لالوله دجاووتن ساتو چنجن درفد جارين دهديهكنش كغد يځدفرېوان مودا مك ساسي درفد برسلامتن اي فون برلاير كنكري ملاك شهدان ادټون تمڅكوغ عبدالرحمن افبل راج ملاك سده برلاير ايت مك ايښون فركيه كسيغافورا بناف عاده يځ سدياكالا شهدان ادټون راج ملاك افبل اي تيبا كمالك لالو دسراهنپاله نكري ملاك ايت كغد تاغن كبرمنت هاندا كران مهراج اغكريس دغن مهراج هلندا سده بردامي موافقت ټولغ مولفكن نكري ۲ يځدباوه اغين دان توكر منوكر انتارا كدوا ۲۱ فيق ايت ادان كمدين مك راج ملاك فون برلايرله ټول منوجو كسيغافورا ادټون توان رفايس لاکي دټولو فينځ كران اي اكن برلاير كښكالا دان توان فركوارله وكيان اكننتافي سكل فكرجان يځنله دمواقتكنش بردوا ۲۱ ايت سدهله ماسق شهدان ادټون كرنيل فركوار ايت سميله اي كسيغافورا مك برجمقاله اي دغن تمڅكوغ عبدالرحمن مك موافقتايه اي فد فكرجان منتا سيغافورا ايت سرت هندق مراجان تفكو لوغ اكننتامي كرنيل فركوار ايت باوم لاکي براني مونتسكن فكرجان ايت كران اي هندق منتينكن توان رفايس جو ك داتځ دري ښكالا شهدان ددالم تباد براف انتاران مك توان رفايس ټون داتځله دري ښكالا ممباوا امقت بواه كفل فرغ دان دوا بواه كيچي مك افبل سمفي اي كسيغافورا مك نورزاه تمڅكوغ برسما ۲ كرنيل فركوار ككفل توان رفايس ايت افبل برجمقا برخبر كرنيل ايت فد فكرجان موافقت دغن تمڅكوغ ايت فد فكرجان اكن مراجان تفكو لوغ ايت دسيغافورا مك افبل توان رفايس مندغر فرخبران فركوار ايت ايښون تركجوه كنان باوم لاکي اغكو فرېواۍ برسما ۲ تمڅكوغ فكرجان ايت مك حواب تمڅكوغ سرت فركوار باوم دفرېواۍ سبب ايت فكرجان بسر هندق منتينكن توان جو ك ستله توان رفايس مندغر كات خبر كدوان ايت كنان سكارغ اين جو ك فركي

كعد يقدفرتوان مودا بير داتوء شهبندار عبدالله تورن مبري سلامت مك ادريغ كوق فون تورناه برسماء ۲ داتوء سهبندار دغن سكوچين سنديري اقبيل ساسي درفد مبري سلامت ايت مك دانوء شهبندار فون نايكاه كداره سرت ادريغ كوق برسماء ۲ نوان اياوه ايت مك برجمقاله دغن يقدفرتوان مودا لالوله برجارا مك اقبيل ساسي درفد برتريمان مك نورناه فول داتوء شهبندار دان انجيء كالوء سرت حاج داهبغ برسماء ۲ نوان اياوه كمدين نايك فول كداره سكل اورغ نوا ۲ ايت مك مشوارناه يقدفرتوان مودا دغن ككندا اشكو سيد دان فادك ادندا ۲ سرت دادك انندا نغو لوغ دان انندا تمككوغ سرت اورغ نوا ۲ سكاين مك نغاه موافغن ثد برتريمان تباداله جادي فرغ كمدين مك يقدفرتوان مودا فون براغكناه ككفل سرت سكل مريكنيت سكلينن مك دبرياه حرمت اوله راج لاوه دغن دباسكنن مريم دان اقبيل نيبا ككفل برتمبه ۲ فول حرمتن مك اقبيل ناه برهافن انارا كدوا فيهنق ايت مك مومتسكنله فرجنجينن ايت يأت دوا فوله تيك فصل دان دبلاكنغ فول اد تيك فصل ميتاكن سومقه ستيا يقدفرتوان مودا دغن تمككوغ جوهر مك اقبيل ساسي مك يقدفرتوان مودا فون نايكاه كداره مك دبرين فول حرمت سبكيمان داتغن جوكن شهدان سلسيله فركاران دان بماسغاه اي بنديرا دتجنوغيغ دان اشكان هاندا فون باليقله شهدان اداله يغ جادي وكبل يأت رشدينن تيفكل دريو ايت يأت ساتو اورغ فرغن يغبرنام كفتن كونس مك دودقاه اي دتجنوغ فينغ سرت ممتولكن بنتيغ يلام ۲ ايت ادقون سكل بوكيس ۲ دتجنوغ فينغ ايت تنف جوگاه دسيو اداش شهدان اداله برلاكو فكرجان اين ثد هجرة سنه ۱۲۳۴ ثد ۲۹ هاري محرم انتهى.

القصة

مك نرسوباه فركنان راج ملاك ميچر ويليام فركوار مك اقبيل اي مندغر خبر هاندا دانغ كرىو دغن اشكانن ايت مك دسورهپاله بيراث اورغ فركي مشينتي ۲ كرىو مك دافتاه اي خبر كبرمنت هلندا مشميل ريو تباد دغن فرغ تنافي اي هندق دودق دريو دغن جالن فرصحابتن سرت تله دتريما اوله يقدفرتوان ريو سدهاه بربواة فرجنجين سباه مپاه مك ترفكورله اي سجورس كمدين ايشون برلايرله ميچاري ۲ تمقت اكندفربواة نكري مك سلالو اي كرىو برجمقا يقدفرتوان ريو مك لالو دتبان اف سببنن مك دغن مودهتن سهاج راج مودا منريما هاندا بوككه كيت سده برجنجي ۲ جك داتغ كبرمنت هاندا ايت هندق مشميل ريو جوابكن سفرت يفتاه كيت خبركن كقد راج مودا ايت اف سببنن مك توان راج مودا تياد مپوره مبري تاهو كقد كيت مك جواب يقدفرتوان مودا اداله جنجي كيت دهولو ايت جك مشميل دغن كراس اتو برفرغ اين سقداركن أي هندق منولغ كيت اتس فكرجان مراميك نكري ريو سرت هندق بمسركن كراجان توان سلطان عبدالرحمن دغن جالن فرصحابتن اف كيت هندق كات جوابن ايت بتول

مکاننش دان بهکینش جاغن کایرو سفرت این ماسیغ ۲ مپمائی فرننه توانکو دان کواس توانکو دوا نیک کواس برسمان فد نکري فد حال قربواتن ماسیغ ۲ اخرن سانو فرنه اغکو کرایغ سانو فرنه دان مگکوغ ساتو فرنه انس کراجان یغ روسهه نکري سفرت یغ لالو ادندا راج ادریس سانو فرنه تفکو لوع سانو ایت جوک اخرن ۲ جادی برگادوه دان برفرغ سفرت یغ ناه لالو ککد، اغکو کرایغ دغ ادندا راج ادریس بوکناه جادی کروکین اتس توانکو شهدان سکل یغرسبوه ایتاه یغ کمفني هندنا هندو منولغ توانکو سفای بتول دان جکاو دینبغاکنش فون وکباش یأیت جادی سفرت همب کفد توانکو تیاد سکالي ۲ مهبافکن نام دان کامیائ نوانکو دان کراجان نوانکو اف لاکي حاصل ۲۲ ایتاه نصیبح ساي کفد نوانکو دانلاکي ساي تاهو جوک یغ توانکو تیاد اف ۲ هاله مگکو فیکران سانو ۲ سودارا نوانکو دان اورغ ۲۲ یغ دباوه توانکو جوک اکي حال ۲ ادندا ۲۱ انقندا ۲ سکاین سرت فاجل ۲ یغ توأ ایت بلوم لاکي هابس دان مهالوس ۲ کن فیکران فد اخبرن ایتاه منجادی ساي داتغ این کران نبت ساي بیر برفنچاغ فرسحابن اسارا توانکو دغن کمفني هندنا سلما ۲۲ جوا ادان.

شهدان کات صاحب الحکایت

افیل یغدفرتوان مودا مندغر فرکتان دان نصیحت دان فوجو ۲ آن ادریغ کوق ایت مک لمبوتاه قول هاتبش دان اداله یغ حاضر فد ماس مشواره ایت اغکو سید محمد رین القدسي دان انجي کالو دان شهیندار عبدالله مک سکل مریکیت ممبرکن نصیحت ادریغ کوق ایت مک تحقیقه اکن بطلن فکرچان فرغ ایت سرت یغنه برتریمان مقصود کبرمنت هاندا ایت جک داتغ اي کریو دغن جالن فرصاتبش مک خبر ایت سمغیه کفد تفکو لوغ دان تمکوغ مک برسلاهن ۲ له مقصود دانتارا کدوا فیهیق ایت دان اد قول یغبرکات فاثوتله یغدفرتوان مودا منوره سبب چانی هالوس یغ داتغ ایت مک بریسک ۲ سهاجاه ستغه اتس سنغهن فد منچاچت فکرچان یغدفرتوان مودا دغن ادریغ کوق سرت اغکو سید محمد زین القدسي دان لاین ۲۸ ایت دان مان ۲ یغ مبرتائی ممبرکنه اي اکن اجتهاد یغدفرتوان مودا مگیکو نصیحت ادریغ کوق ایت.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک ددالم تیاد براف انتاران مک اغکاتن کبرمنت هاندا فون داتغه کریو یأیت سبک بناحت والتریک ایهال یغ جادی راج لاوه دان ساتو کمساریسن یأیت کفتن اینوه دغن کفل فرغ یغبرنام تروم دان ساتو لاکي برنام والمنا ایتاه یغ بسرن دان یغلایش کیجل ۲ مک افیل ددالم قرلا بوهن مک بماسغه اي مریم دوا فوله ساتو مک دبالس دري داره دوا فوله ساتو جوک کمدين ادریغ کوق فون منتا

شهدان کات صاحب الحکایت

ادفون یغدفرتوان مودا ایت اد ممفوپای صحابت ددالم نگرې ملاک یایت سنورغ هاندا منجادی اورغ بسر نگرې ملاک نماښ ادریغ کوق مک اقبیل ادریغ کوق مندغر حال ریو ایت دان لیغک برېوۍ کوبو ایت اکن ملاون کبرمنت هاندا ایت مک ایغون مپورهه کنگرې ریو ممباوا سورة مضاکن ای هندق داتغ برجمفا یغدفرتوان ریو سرت ممباوا فرکارا یغ کبجکښ دان جاغنه یغدفرتوان مودا خواطر دان جاغنه ددغرکن فتنه ۲ اورغ مک جواب یغدفرتوان مودا منریماله ای هندق داتغ ایت مک تیاد براف انتاراش ادریغ کوق فون داتغه کریو مک برجمفاله ای کغد یغدفرتوان مودا مک برخبرله ای سرت مبرې نصیحت کغد یغدفرتوان مودا سرت اڅکو سید کاتش افکه مولاښ مک توانکو سرت یغدفرتوان بسر سوسه ۲ برېوۍ کوبو دان برسيف ۲ کن الت فقراغن این کران تیاد سکالي ۲ کبرمنت هاندا هندق مروسقکن کراجان یغدفرتوان بسر لیغک سرت توانکو اتو هندق مروکیکن توانکو دان انقندا یغدفرتوان بسر سکالي ۲ تیاد لاکي فون نگرې ریو این بوکنش اغگریس سهاج یغ ممولفکن کغد ککندا سلطان محمود کمښي هاندا فون ممولفکن جوک سقدر برسلیسه جمن سهاج ادفون فکرچان دان کمښي هاندا ایت سده لبه دهولو درقد کمښي اغگریس قد فکرچان فولغ ممولفکن ایت مستحیل راج بسر ۲ سده سسوات دبریکن کغد سماښ راج دامیل سمولا ایت تیاد عاده راج ۲ یغدمکین ایت کران کمښي هاندا دغن راج جوهر سده میمغ جادی صحابت یغتوا ادفون سفرت فرخبران اورغ ۲ یغ مبرې نصیحه کغد توانکو ایت سنات ۲ هندق منجادیکن فتنه سقای انقندا سلطان عبدالرحمن دان توانکو بیر فوتس فرصاحبتن انتارا کدواښ دغن کمښي هاندا ایتله مقصود اورغیغ بمبوا فتنه ایت جکڼو توانکو دغرکن جوک نصیحت ایت نننې توانکو دافت فرسایسهن دغن کمښي هاندا دانلاکي بایک سوغکهن سفرت کات هندق منولغ توانکو ایت جکلو تیدق توانکو جادی کسئوراغن اخیر ۲ توانکو سرت انقندا یغدلیغک جوک یغ کروکین چوباله توانکو فیکر بایک کران سای صحابت توانکو یغته لام سرت سده فوټیه هاتي جرنه سبب ایتله مک سای سکرا داتغ منداقتکن توانکو این سقای سای ایغت ۲ کن اف ۲ یغ جادی کروسقکن کغد کراجان توانکو دانلاکي توانکو بوله فیکر سکل فاجل ۲ یغددالم ریو دان لیغک این سمواښ منچاري کهیدوفتن کتانه جاوا مک اقبیل توانکو برموسه دغن کمښي هاندا افله کهیدوفتن مریکنیت بوکنله جادی کسالن مریکنیت کغد توانکو بایک تا بایک نوانکو تیغکل کسئوراغن سفرت فکرچان یغته لالو دهولو ۲ شهدان سوغکه جوک کمښي هاندا هندق تیغکل ددالم نگرې ریو این اکنتتاشي کران هندق منولغ توانکو منداقت حاصل ۲ دان مرامیکن دگاغن دان مهاوسکن اورغ ۲ جاهت درقد فرومفق یغ کبنچین سکل بشا دان لاکي بوله برنتوان حاصل ۲ ریو فولغ فوکل کغد توانکو ادفون سفرت ساتق ۲ سودارا توانکو بوله دثاوتنکن

بارغکالي مغبيل ريو اف فيکران راج مودا مک جواب يمتوان مودا ادفون
 فکرجان ايت صحاب کب لبه ۲۴ معوم حال کبت دغن اورغ کوليت فونيه اين
 سالخک ايه کت مرحوم راج حاجي يع بايق کواشن لاكي تيا د تاهن اف لاكي
 ماس کبت اين مک جواب راج ملاک ايت سميل ترسبوم کنان راج مودا جاش
 لکس فکر مديق راج مودا بوله جواب گفدان اين نگري ريو کمفني اغکريس
 يع موملکن کفد نوان سلطان محمود المرحوم مک جک اي هندق مغبيل دغر
 کراسن حوک لاونه برفرغ دهولو لکس بري خبر کفد کبت ننتي کمفني اغکريس
 منولغ سبوله ۲۸ کران اي هندق بمطلکن قمبرين کمفني اغکريس کفد راج ملايو
 شهدان ستاه راج مودا مندغر کات راج ملاک ايت مک ايئون ترديمله سجورس
 کمدين جواين بایک ننتي کيت مشواره دغن سانق سودارا کيت دهولو دان
 کبت هندق فرسبهنک کليغک کفد سلطان عبدالرحمن اف ۲ مشواره کيت بردوا
 کمدين بهارو کيت بمبواه ساتو فرجنجين فد فکرجان برداغ کمدين مبري
 هديه اي کفد يغدفرتوان يأت ساتو سناغ برتاهنک فیرق دان قمبروراس
 برسغور دانلایش درفد سخالت دان بلدو سرت بيراف قول هديه کفد سکل
 انق راج ۲ دان اورغ بسر ۲ ريو کمدين مک ايئون لالوله برلاير کسيأ سلالو باليق
 کفولو فينغ برمول ادفون يغدفرتوان مودا اقبيل سده برلاير راج ملاک ايت مک
 ايئون برمشوارتله دغن فادک انقندا تشکو لوغ دان فادک انقندا تمغکوغ
 عبدالرحمن سرت سانق سوداران دان سکل اورغ بسر ۲۸ مک سکل مريکنيث فون
 ممبرکن سفرت اخيار دان فيکران راج ملاک ايت مک يغدفرتوان فون مشيکوت
 جوکاله سفرت اختيار دان کموافقتن اورغيغ رامي ۲ ايت مک تحيقله اقبيل داتغ
 اعکاتن کبرمنت هلدا ايت هندق مغراسي مغبيل ريو اکن دلاونه برفرغ مک
 برسيفاه يغدفرتوان مودا برواه کوپو دان مغاتور مريم فد بوکيت ۲ سرت مپيشکن
 فنجاجب دان مقمقولکن رعيت ۲ دان منسدياکن اوبت فلورو مک مغاروه ۲ سکل
 انق راج ۲ دان اورغ بسر دان اورغ بایک ۲ ماسيغ ۲ دغن چاکفن افلاکي سکل
 بوکيس ۲ کمدين ممبريله قول سورة کليغک کفد فادک انقندا بکندا سلطان
 عبدالرحمن دان کفد فادک ککندا اغکو سيد محمد زين القدسي مک اقبيل تيباله
 سورة يغدفرتوان مودا ايت مک سکل اورغ بسر ۲ دان اورغ توا ۲ فون برسيفله
 قول برواه کوپو دان مغاتور مريم دکوالا دایک سرت منورنکن فنجاجب ۲ درقد
 کلاعتن سرت مقمقولکی رعيت ۲ دان منسدياکن اوبت فلورو دان مکانن فون
 دنوهکننه بلور ۲ ستله سديا نغقله اقبيل داتغ اغکاتن هلدا دلاون برفرغ
 شهدان ادفون اغکو سيد محمد زين سرت انچي کالو کريوله اي مندافتکن
 يغدفرتوان مودا مک اقبيل سمقي کريو مشوارتله اي دغن يغدفرتوان مودا فد
 فکرجان فرغ يغ اکن داتغ ايت دمکينه حالن ادا.

شهادت

کات صاحب انکایت

قد ماس یغدفرتوان مودا راج جعفر منجادی راج دنکری ریو مک داتغه سودارا
 انکو کرایغ ایت دری بوکیس نمان کرایغ جنندرا فولی مک دودوله ای برسمای
 انکو کرایغ نایبای ایت اد برسلاهن ۲ فهم دان مقصود دغن سودارا یغدفرتوان
 مودا یغبرنام راج ادریس درقد فکرچان بحرته چینا ۲ مک مارهاه انکو کرایغ
 ایت اکن راج ادریس لالو دسورهن لغکر کقد جنندرا فولی مک مارهاه قول راج
 ادریس ایت مک دلاونن برفرغ مک برفرغه انکو کرایغ دغن راج ادریس ددالم
 ریو دان راج ادریس فون برکوبوله مک ددالم حال ایت براغکده انکو دسری
 مدامیکن انتارا کدوان مک لالوله بردامی کمدین برفرغ قول انکو کرایغ ایت
 دغن کرایغ چندرا فولی مک کوارله جنندرا فولی ایت دری ریو مک ساسباه
 فکرچان فرغ ایت نیاد همب فنجفکس کران هندو مغمبیل کسمفنن جوا ادان.

القصة

مک ترسبوه فرکتان راج ملاک یأیت میجر ویایام فرکووار اورغ اشکریس مک
 برلایرله ای دغن سبواه کفل فرغ سرت سادادون سیغکهاه ای دریو مک نیاد
 برجمقا یغدفرتوان مودا ایت سقدار ای میوره سهاج شهبندارن یغبرنام کرنکی
 منتو ادریغ کوڤ برسمای ۲ انچی یحیا جرو تولیسن یغای مبری سلامت سرت
 مبری تاهو هندو کفوتیانن کمدین برلایرله قول ای لالو کفوتیانن مک اقبیل
 تیا کفوتیانن قد مالم هاری نیت هاتین قد سیغ هاری هندو نایک کداره
 برجمقا سلطان فونتیانن تیا ۲ دلیهتن قد سیغ هاری کفل ۲ فرغ هاندا بابق
 برلایرله سباه دارتن مک تباداله ای جادی نایک کداره مک لالوله ای مبری
 سورة سهاج کقد سلطان فونتیانن کمدین مک ایفون برلایرله کنکری لیفک
 مک برجمقاله دغن بکندا سلطان عبدالرحمن دان برخبرله ای کقد سلطان
 عبدالرحمن اکن حال احوال هاندا بارغکالی داتغ مغمبیل ریو دان لیفک مک
 جواب سلطان عبدالرحمن ادفون سفرت فرکتان صحابت کیت ایت تیاد اوسهاه
 برخبر کقد کیت ۲ اف ۲ حال احوال بایکاه کریو کقد ایه کیت یغدفرتوان ریو
 کران سکل فکرچان کراجان کیت سده ترسراه کفدان سفرت عاده دان استعاده
 دهولو کالا ستاه میجر فرکووار مندغر تیت بکندا ایت مک ای فون ترسیوم مک
 لالوله ای منتا بالیق تورن ککفان مک سیغکهاه ای درومه ساواتغ مایهت اورغ
 ملاک کریو کمدین لالو ای برلایر کریو مک اقبیل تیا کریو مک برجمقاله ای
 دغن یغدفرتوان مودا راج جعفر دگدوغ ثقی لاوه مک داجقن یغدفرتوان مودا
 برچاکف ۲ قد تمقت یغ سوبی مک لالوله دباوا اوله یغدفرتوان نایک کاتس
 ثکثت کدوغ یغدانسن مک برخبر ۲ له ای کقد یغدفرتوان ایت اکن حال هاندا

شهدان کات صاحب الحکایات

اداله یغدفرونواں مودا راج جعفر ایت ساتو راج یغ بایک قراغیش دان سوک مغاسیهی ساقو ۲ سوداران دان صحابت هندین اقلاکي توان ۲ سید یغدفري عرب دان یوان ۲ سید فرانقکن دان حرمت بنر دغن اورغ توا ۲ دغن فرکي زیاره کرومهن نرکادغ مننا منواره درقدان دان تیاد اي تکبر ممسرکنديري هغک ترکادغ ماکن اي ناسي سسا همبان دان سوک اي اکن علما سرت قواة مننتوة علمو سفرت مباح کتاب یغ بهسا ملايو سفرت اصول الدين دان کتاب مرة الطلاب کفد کورو سانو علما یغ بسر کفد ماس ایت یأیت حاج عبدالواهب سرت سوک مدغز ۲ و'ن ۲ سید برجریناکن حکایت راج ۲ یغدهولو ۲ یغدهله اتس اغین دان ریا اکن اورغیغ بایک بچاش فد مغاجي فراں جکاو داتغ فاري یغ فندي ۲ مغاجي ایت کریو مک دفکغله دوا تیک بولن مک مغاجيله اي سرت دسورهن اکن اف ۲ن دان فکاوي ۲ن مغاجي اثیل خنم دبرپاله فاري ایت واغ براتس ۲ رغنکت دان تیاد اي نکبر درقد برنان بارغیغ نیاد دافت کفد اورغیغ کورغ درقدان ابو یغ مودا درقدان هغک فد اتق ۲ سکالیفون برتپاله اي درقد حکم شرع بطل حلال حرام دان اداله اي سوک اونس مغوتس کسبواه نکري یغلاين دغن هدیه هدیاهن سرب سوک منجاري صحابت درقد اورغ بایک ۲ شهدان بابده صحابتن درقد اورغ بایک ۲ درقد اورغ ۲ اسلام دان اورغ ۲ فوته استموا فوول ددالم نکري ملاک سفرت کبرنورث دان رشیدینن دان سوداکرث مک باپقه سوداکر ۲ ملاک ایت سوک برصحابه دغن یغدفرتوان مودا راج جعفر ایت دان اداله یغدفرونواں مودا ایت سوک ممبوة باریس ففراغن اداله فکاین دان سناقغ باربسن ایت سموان فرتولوغن درقد نورغ بسر ۲ دان سوداکر ۲ نکري ملاک دان اورغبع مغاجرن اورغ فویه جوک دان اداله اي مپوره بودق ۲ امقت لیم اورغ برلاجر میوسیک چارا هاندان کمالک یأیت برلاجر تمبور دان ترومقیث دانلاین ۲ن درقد سکل فرکاکس فرماین میوسیک اداله یغدتیتیهکنن برلاجر ایت کفلان اأ کده دان کفلا بیولان نماث سي أم دان کفلا ترومقیثن سي کنتن شهدان لاکي یغدفرتوان مودا ایت سوک مغوکهنن نکري دان مآندهنکندی دغن کوک فارین سرب اورغ حکان دان اداله سمبغ جکان سئوله ۲ سمبغ جاک ملاک جوا دان دمکین لاگی سوک اي ممبوة فنجاب فرغ دان انده ۲ فربواتن دان براو کبر دان برتولیس فرادا امس سرت ممبوة لیلا ۲ سنتیغن برفیچو سموان دان سوک فول اي ممبوت سنجاب ۲ یغدفاکي دغیغکغ سفرت کریس دان بادیق دان سکن دانلاین یغانده فربواتن بوم راج ۲ ممبواتن یغبرماچم ۲ کمدين اغیل سده مک موة دجادبکنن بگکسن فرکبرمین کفد سکل راج ۲ سفرت فتنیانق دان فهغ دان فاح دانلاین نکري اف لاگی ککري بوکس دمکینه حالن ددالم بیراف ماس دان کتیک.

شهران

مك سنهغه بگندا سلطان عبدالرحمن ايت بر بواة عبادة قد ماس ايت ددالم نكري
ليگك ايت في الايا والايام.

سبرمول

اداله سلطان عبدالرحمن ايت اياه راج يغ فواة بر بواة عبادة مك اقبيل مالم
جمعة تياداله اي برادو عاشيق دغن بر بواة عبادة سهاج دان اقبيل سيغ هاريت
ثركيه سمبهغ جمعت دغن ماکي چارا عرب بر جوبه دان بر سربان مک اقبيل
ساسي درقد سمبهغ جمعت ايت سيفگهله قول کمقام فادک ايهندا مرحوم سلطان
محمود مباح قرآن دان تهليل سرت فکاوي ۲ نكري کمدين بهاروله براغتک باليق
دان سکل اورغ ۲ نكري فون مغبريقله برسام ۲ مک اقبيل سفي کبالي روغ سري
سيفگهله سکل اورغ ۲ يغ مغبريغ ايت دفرجامو ماکن روتي برکواه ايم اتو کنجي
کمدين بهاروله باليق ماسيغ ۲ دان بارغسياق يغاد حاجت سائق سودارا ايت
صحابت هندی ايت حاجت ديري ايت اد سسوات عذر يثلاين مک تياداله اي
مغبريغ بگندا ايت دمکينه حالش قد تيف ۲ هاري جمعت شهدانلاکي اداله بگندا
ايت سوک اکن توان ۲ سيد دان توان شيخ دان سوک برچمشور ماکن مينوم
دغن مريکثيت دان سوک سمبهغ برسام ۲ مويکثيت دان سوک براماکن اورغ
عالم دان سوک اي يغ دغن ديري سندیري دان اداله سوارا بگندا ايت ترلالو
هييت سرت دغن برش دان اقبيل اي يغ ترکنلله دري جاوه ۲ اکن سوارا بگندا
ايت دانلاکي سوک بگندا ايت زياره کقد سائق سودارا کقد رومه ۲ اورغ
توا ۲۱۳ ترکادغ ۲ اي منتا هندق سنتف کقد سکل مريکثيت دان بگندا اين
سوک برکوداو ۲ دغن سائق سودارا ايتلاکي دغن هب سهيا کران ميوکاکن
مريکثيت دان سوک سنتف برامي ۲ دان لاکي بگندا اين کباپکن مناغيس
سبب خنوع هانيش کقد الله سبحانه وتعالی کباپکن تاغيس ايت قد کتيک
خطيب مباح خطبه دمکينه ادا ايت استري بگندا ايت يايت راج ايتيه فتران
بدان راج بوتيت استري راج سليمان سده مفاداکن فترا برنام تفکو بر محمد
لاکي ماس حيات مرحوم سلطان محمود ادا.

سبرمول

ادفون يقدفرتوان مودا راج جعفر ددالم ريو دغن فادک ادندا راج اديس دان
راج احمد دان فادک انقندا راج حسين سودارا بگندا سلطان عبدالرحمن سرت
انقندا تمفکوغ عبدالرحمن سرت اورغ برش درقد فکاوا دان شهيدارن مک
برهيمقوزاه سکالينش ددالم قولو فېقت ماینکن راج اديس سهاج يثتياد ديم
دقولو فېقت يايت ديم دسغکاراغ بر بواة استان ديسو دغن سکل اورغن دان
اشکو کرايغ تايبا ديم قولو فېقت جوک براولغ ۲ کنجوغ فينغ کران گديقش
اد دتنجوغشغ.

جنازه مرحوم ايت دغن الت فرکاکس راج ۲ مفکت دغن نوبت نغيرين دانلاين ۲ ن
 درفد الت کراجان راج بر ۲ مفکت مک افيل سمقي فد فيهق قبله مسجد دتند
 مک دفبورکنده دسينو مک افيل ساسي درفد دفبورکن ايت مک باليقاه سکالين
 اورغ ۲ ايت سرت برکابوغة سکالينش بناق عادة راج ۲ ملايو يفسر ۲ مفکت مک
 يقدفرتوان مودا منيتهکن نوان ۲ سيد دان حاج ۲ دان لبي تهليل تيف ۲ مالم سرت
 براف دول مغاوارک صدفه کفد سکل مريکنيث هغک سمقي امقت فوله هارين
 دان مراتوس هارين.

تهدان کات صاحب الحکايث

اداله فترا بکندا مرحوم سلطان محمود يغيرنام راج حسين ايت فون داتغله اي
 کابغک مک برجفاله اي دغن فادک ادندان سلطان عبدالرحمن سرت فادک
 ايهدان يقدفرتوان مودا مک برتاغيس ۲ سنله برتيک فترا ايت کمدين براغکته
 راج حسين ايت زياره کقد مقام فادک ايهدان المرحوم مک تياد براه ائتاران
 راج حسين اينفون باليقاه کريو دان يقدفرتوان مودا فون براغک جوک باليق
 کريو مک نغاه اي دريو برسام ۲ فادک انقندا بکندا ايت راج حسين سرت فادک
 انقندا تمفکورغ عبدالرحمن سرت انق راج ۲ بوکيس دان ملايو دان رامياه نگري
 ريو دان ناگخ ۲ فون فئوهاه داتغ دري جاوا دان سيم افلاکي و غغخ دري چينا
 دمکين جوک فراهو ۲ دري بوکيس کران اشکو کرأ يغ تاييا اد ددالم ريو مک
 کساغناه اتس اورغ ۲ بوکيس برنياک فولغ فرکي اداث.

شهدان

ادفون بکندا سلطان عبدالرحمن ددالم نگري ليفک ساما ۲ اي مفکتنيکن کراجان
 فادک ايهدان المرحوم يغ ممرتهکن کراجان فادک ايهدان المرحوم يغ ممرتهکن
 کراجان فادک ايهدا بکندا يقدفرتوان مودا راج جعفر ادفون يفسر ۲ دغندي
 دليفک ايت يأت فادک ايهدا سيد کونيغ يأتوله اشکو سيد محمد زين القدسي
 دان ساوانغ ابراهيم وکيل يقدفرتوان مودا ددالم نگري ليفک سرت سوداران
 شهسدار محمد دان انجيء عبدالمنان دان کفلا ۲ کمفوغ بوکيس دانلاينش اماناه
 نگري ليفک ايت سرت منداقت مکانن درفد تانه سيغکيف دان اداله يغ ممبايقن
 نگري درفد کوب فاريتش دان فردلامنن دان سکل فنجاجب نرغ سرت
 منسد ياکن بارس سناغغ يأت انجيء کالوء اياله کفلا يفسرسوة ايت مک اداله
 سکل مريک يفسرسوة ايت سموان يدهارف اوله يقدفرتوان مودا ريو منجکاي
 نگري ليفک مک تباداله برهنتي سکل مريکنيث سوره مپوره مغادف يقدفرتوان
 مودا کريو استميوا فول اشکو سبد محمد زين القدسي سرت انجيء کالوء مک
 تباداله نرسميوي اف ۲ فربواتن ددالم ليفک ايت مک جک ترکنا قد فکراجان
 يفسر ۲ مک براغکته يقدفرتوان مودا سندري فرکی کايغک مک افيل ساسي
 باليغاه فول کريو دمکينه حالش اداث.

براف انناران مک گریځه بڼندا سلطان محمود مټکین سهارې مټکین براه مک
 سوسه ايسې نکري افلاکي سکل اورغ توا ۲ دان اورغ بسر ۲ برهيمفونه سموان
 کالم برنوڅکو اکن بڼندا گريغ ايت مک اقبيل برتمبه ۲ گريغ بڼندا ايت
 مک مپوره اورغ توا ۲ مپيلاکن يقدفرتوان مودا راج جعفر کړيو سته سمقي
 سورهن ايت کړيو لالوله مفادف يقدفرتوان مودا مملکن حال بڼندا گريغ
 ايت مک اقبيل بڼندا يقدفرتوان مودا مندغر خبر سورهن ايت مک يقدفرتوان
 مودا فون ټرکجوتاه سرت داتغه سينتر ۲ ايت دوکچيتان مک تياداله اي مناروه
 سبر لاکي هندف براغت کايغک تياداله سفت دغن کاشکافن لاکي مک دباوان
 سانو ټوک چينا اکن کنايقکن سرت جوان ۲ سئورغ دوا لالوله برکايو.
 کيغک دان سوداران راج احمد غيکوة ټول مک ددالم تياد براف هاري سمقيه
 اي کايغک مک نايکه اي مفادف فادک بڼندا ايت مک دداتن فادک بڼندا
 بڼندا ايت ساغته براتن سته بڼندا ايت مايهت فادک ادندا بڼندا ايت داتغ
 مله بڼندا فون برتته ددالم گريغ يغ ساغت ايت تيتهن جعفر سکوميغ دان جعفر
 سکوميغ بيراف کالي دمکين ايت نيتهن مک يقدفرتوان مودا راج جعفر فون
 مناغيساه سرت برنوڅکوله اي دکت فادک بڼندا ايت سلطان محمود گريغ
 ساغت ۲ ايت.

شهدان کان صاحب التواريخ

مک اقبيل سمقيه فد دلافن داس هاريولن ذالحجه مالم ثلاث وقتو صبح مک
 مغت بڼندا سلطان محمود کبالي درقد نکري يغ فنا کنکري يغ بقا انا لله وانا
 اليه راجعون يات ند هجرة النبي صاى الله عليه وسلم سنه ۱۲۲۶ شهدان مک
 کفرله ددالم نکري ليغک کران مټک بڼندا ايت مندروله راتب تاغيس سکل
 ايسې اسنان دان سکل ايسې نکري ليغک ايت مک برکوندوله سکل اورغ يغ
 ددالم ليغک اورغيغ مايا ۲ دان اورغ بسر ۲ دان اورغ کچيک ۲ توا مودا مک
 برهيمفونه سکل ايسې نکري ليغک ايت ماسوء کدالم سموان اکن مفرجاکن تيته
 فرنته يقدفرتوان مودا ايت قد مفرجاکن جنازه سريفاک بڼندا سلطان محمود
 ايت مک اقبيل تاه سديا عادة استعادة برتانه راج ۲ يغ بسر ايت مک دباواله
 جنازه المرحوم ايت دبالي روغ سري دان برکفوله سکل اورغ بسر ۲ دان سکل
 ايسې نکري مک يقدفرتوان مودا فون مپيلاکن فادک انقندا بڼندا تغکو عبدالرحمن
 مک حاضرله تغکو عبدالرحمن ايت دبالي روغ سري مک يقدفرتوان مودا فون
 منيتهکن سئورغ اتق راج منرياکن مپتاکن کفد سکل اورغ بايق ۲ سقاي تاه
 سکل ايسې نکري رعية تنترا بهوا سغکوهن تغکو عبدالرحمن ايناه يغ مټکنيک
 کراجان فادک ايهدان سلطان محمود المرحوم برکسر سلطان عبدالرحمن شاه
 مک منجواباه سکل خلاق يغ بايق ۲ ايت سرت سوکاله سرت دولت برتمبه
 دولت شهدان اقبيل ساسيه درقد منظاهرن سلطان عبدالرحمن ايت مک يقدفرتوان
 مودا فون منيتهکن اغت جنازه المرحوم ايت اکندفورکن مک داغک اورغاه

فرا فادک ککندا مرحوم راج عای فرکی کاندرا کیری منیفو لبي تامت ایت سثای دباوا کریو مک برلایرله راج اسمعیل ایت کاندرا کیری مک برجمقاله دغن لبي تامت ایت سرب دتیقون دغن روف ۲ فرچای اکن لبي تامت ایت مشتاکندیرین المرحوم راج حاجی ایت مک راج اسمعیل فون مېمبه کفدان مغات کندیرین دسوره اوله فادک انقدا راج جعفر میبلاکن توانکو کریو کران ساغتاوه حسرتن هندق برجمقا دغن توانکو دان بیراف قرکناں موبو ۲ سرت تیفو دکناکن مک لبي تامت اینفون فرجیاله ای سرب کناں دغن سوکاں بایکاه اکو فرکیاه این برسام ۲ اشکو این شهدان برلایرله راج اسمعیل کریو مېباوا لبي تامت ایت سرت دفرمایاکش سفنج ۲ لاوه ایت مک افیل سمفی کریو مېریتاهوله راج اسمعیل کفد فادک ایندا بکدا یغدفرتوان مودا مک یغدفرتوان مودا فون مېورهله سیفکن عال فیمبوتن بناث عادة مېمبوه راج یغبر ۲ دغن داتورکن باریس سناق دانلین کمدین برتینهله یغدفرتوان کفد اورغ توار ۲ مېوره امیل دغن سبواه کاکف مک افیل سمفی دکت دغن دارة تفکفاه مک فرکیله سکل اورغ تو ۲ ایت مفرجاکن تینه ایت مک افیل سمفی کفراهو راج اسمعیل مک نایک مریکنیت مفاذل لبي تامت ایت کناں فادک انقدا میبلاکن نایک مک سوکاله لبي ایت جوابن بایکله مک تورناه ای ککاکف لالوله برکایوه کداره مک افیل سمفی دتفکفاه اوله اورغ ۲ یغ دسوره ۲ اوله یغدفرتوان مودا ایت لالوله دایکت ددغ تاغش کمدین بهاروله دسوره بونه دکرة کفلاں دکیریمکن کایغک کفد فادک بکندا سلطان محمود مک هاساه قصه لبي تامت ایت انتهی.

شهدان کات صاحب الحکایت

تیاد براف اننراں یایت قد هجرة سنه ۱۲۲۵ قد لیم باس هاریزلن ذالحجه هاری خمیس جم فوکل دوا باس مک بکندا سلطان محمود فون ممکل فادک ادندا بکندا یغدفرتوان مودا راج جعفر دان سکل اورغ بسر ۲ دان اورغ بایک ۲ یغ کیلاغن مک افیل سده هابس حاضر سموا مک برتینهله بکندا سلطان محمود کفد راج جعفر یغدفرتوان مودا ایت تیتهن جعفر جکاو اکو دکهندافکی الله تعالی ددالم سهاری دوا این اکو ماتی اتو یغد بلاکش ملینکن سکومبغ یعنی فتراں تفکو عبدالرحمن اشکو وکیاکو دانلاگی وصیت اکو جکلو اکو ماتی سکومبغله اشکو گنتیکن کراجانکو شهدان افیل مندثر یغدفرتوان مودا سرت اورغ توار ۲ دان اورغ بسر ۲ سکلین مک مناعیسه مریکنیت سکاینن اداله اورغ توار ۲ قد ماس ایت یغ حاضر فرتام انجی عبدالمنان فرانقن بوکیس کدوا انجی کالو فرانقن بوکیس جوک کتیک فغایما دالم کامقت فغایما فرغ جمل کلیم سیلواتغ ابراهیم کانم شهبندار محمد ادقون توان سیدن یایت اشکو شریف محمد زین القدسی شهدان کات صاحب الحکایت افیل ساسیله بکندا بروصیت ایت مک یغدفرتوان مودا فون براغکته بالیق کریو ممرتنهکن نگری ریو مک ددالم حال ایت تیاد

اجرائن یغ مخالف الشرع دان اقبیل ای برکایوه مک دکایوهکن اوله مرید ۲۸
سمعی برذکر حبیب الرحمن اللهم صل علیه شهدان جادی بسرله فکرچان ایت
شهدان فد ماس ایت یغدفرتوان مودا ددالم نکری لیغک مک داتقله سکل
فکاو ۲ لیغک ایت معامکن کغد یغدفرتوان مودا مک مرکاله یغدفرتوان مودا
مک لالوله لبی ایت دغن سکل مرید ۲۸ دتوبتکنن سرت دتغزیر دکندولکن کقلان
کمدین شرفد ایت مک کنوارله لبی ایت دري لیغک دغن بیراف مرید ۲۸
برلایر کلمقوغ مک اقبیل سمعی ای کلمقوغ مک مفاکو قول ای مقتانن دیریئ
یغدفرتوان مودا راج حاجی المرحوم شهید فی سبیل الله هیدوف سمولا سرت
دخبرکنپله حال احوال ماس مرحوم راج حاجی کلاکوان دان فرواتنن دان
اورغ ۲ کنل ۲ لنن سیانو ۲ دکاتن قول انقن سیانو مک دغن تقدیر الله تعالی
باقله اورغ ۲ فرچای دان سکل بوکیس ۲ یغ دلمقوغ فون باقله یغ فرچای
مک بسرله فکرچانن ایت مک دافله ای کواس دوا تیک بواه فراهو دان باقله
اورغ ۲ بوده ۲ ممبه دی مک تیاد براف انتارنن بلایرله قول ای کلیغک قصدن
هندق منظاهیرکن فکرچانن ایت مک اقبیل سمعی ای کلیغک فراهوئ ماکیله
بندیرا کونیغ ماسوء کدالم لیغک مک فد ماس ایت یغدفرتوان مودا سده براغک
بالیق کریو مک سودارانن راج ادریس اد ددالم لیغک مک لبی تامت ایتقون
فرکیاه منداقتکن راج ادریس سرت ممباوا هدیه بیراف اورغ بودق ۲ دقغکین
راج ادریس ایت سی ادریس سهاج مک راج ادریس ایتقون منریماله فرکتانن
ایت انتهنکن دغن مصلحتکه انتهنکن فرچای بنر ۲ که والله اعلم مک ددالم حال
ایت بسرله فکرچانن ایت سبب فرسندرانن کغد راج ادریس مک کباپکن اورغ ۲
تیاداله برانی مغوسیق ۲ لبی ایت مک مشهورله فکرچانن ایت هغک سمقیاه
کغد بکندا سلطان محمود مک مرکاله بکندا اکن لبی ایت مک دداتقکنن حجه
کقدانن جکاو سغکه مرحوم راج حاجی بالیق هیدوف سمولا منتأ کمالیکن روفاث
یغلام مک تیاداله حاصل فکرچانن خارق العاده مک مرکاله بکندا دغن مرکا یغ مها
ساعت مک دتیتهنکنن سوره بونه لبی تامت ایت سرت یغبرسما ۲ دغن دی ایت
درفد بوکیس ۲ دانلا ۲۸ مک دکرجاکنله اوله اورغ ۲ سفرت تیتنه بکندا ایت
مک باقله بوکیس ۲ ماتی دان مرید ۲۸ فون برتبورانه لاری کسان کماری
ادفون لبی تامتنن دسموپیکن اوله راج ادریس مک لقسله ای لاری مک لارینه
ای کاندرا کیری مک هارو هاراله قول اندرا کیری ایت ستقه اد یغ فرچای ستقه
تیدق فرچای سفرت اکوان لبی تامت ایت مک سمقیاه قول خبر ایت ایت کغد
بکندا سلطان محمود مک برتمبه ۲ له مرکا بکندا ایت بکن لبی تامت سرت اورغ
اندرا کیری مک بکندا فون ممبری سورة بکغد قادک ادندا بکندا یغدفرتوان
مودا ریو منتأ چاریکن عقل دان حیلله بوله دبونه لبی ایت کران ای ماومرکن ارغ
کموک کیت ادیق برادیق شهدان اقبیل یغدفرتوان مودا تله منریما سورة بکندا
ایت مک مرکاله یغدفرتوان مودا لالوله دسورهنن قادک انتقندا بکندا راج اسمعیل

بکندا راج جعفر مک فد وقتو ساعت یغ بایک برهمقوله سکل اورغ ۲ دان اتق راج ۲ دان سکل اورغ ۲ نګري کدالم بالي روغ سري کمدين بهارو بکندا سلطان محمود م تفکن کلاراڼ اکن فادک ادندا راج جعفر ایت یغدفرتوان مودا سلطان علادین رعایت شاه یغ مرنهکن ريو دغن سکل تعوق دأیرهڅ دغن فرتنه یغ مضی ادان کمدين بهاروله دیارځ کاستان اغکو راج بونتیت یأیت سودارا فرمقوان یغدفرتوان مودا ایت مک دسینوله بهاروله اورغ ۲ مغارو برلانو رامین شهدان ساسیه درفد برلنني ایت بتاق عادة استعادة مغکار ۲ یغدفرتوان مودا یغدهولو ۲ دمکس جواله ادان اداله جاتوه نکرچان ایت قد هجرة نام سنه ۱۲۲۱ شهدان مک یغدفرتوان مودا راج جعفر فون مپوره فادک ادندا بکند راج احمد مغمیل اهلي ۲۵ دسلاخور ددالم کالغ مک برلایرله راج احمد ایت ککالغ مک افیل سغی لالو دامیباله اهلي ۲ فادک سرت اهلي ۲ دباوان برلایر کریو مک تیاد براب هاري سغیه اي کریو دان یغدفرتوان مودا راج جعفر فون سدها کریو دان براسنري فول اي اکن فترا مرحوم یغدفرتوان مودا راج علي یشیرنام راج لیر مک بریوانه یغدفرتوان مودا ایت استان دان کوت فارینش چوکف دغن بالي روغن دکوت رنغ مک تنغله یغدفرتوان مودا راج جعفر ایت مرنهکن نګري ريو سغرت عادة استعادة فکشان فربکال دغن سومغه ستیان مک ريو فون رامیه ماسو فراهو ۲ داڅغ دري جینا سغرت وڅکغ ۲ دان توب ۲ سیم دان فراهو ۲ جاوا دان کفل دان کیچی دان بوکس فون نرلانو باین استمیوا فول اغکو کرایغ اد ددالم ريو ادفون سوداراڅ راج ادریس ممبراتاه اي تمت دسکارغ چوکف دغن اسنان بالیش دان سوداراڅ راج احمد اداله برسما ۲ فادک ککندا بکندا ایت دقولو ثبقت دان یغ منجادي شهنبارڅ انجيء عبدالله بن احمد فرانفکن بوکس دان نوان ۲ سید فون باپقه دانغ مک تنغله یغدفرتوان مودا راج جعفر ددالم ريو برسوکا ۲۰۰ برامي ۲ سهارې ۲ ادان.

القصة

کات صاحب الحکایت

اداله قد ماس بکندا سلطان محمود کراجان ددالم نګري لیغک دان یغدفرتوان مودا راج جعفر دنګري ريو مک دانغله سغورغ لبي بفسا منکفابو کنګري لیغک نمائ لبي تامت مک مفاکوکن دیرین اورغ عالم قد علم حقیقت مک مفاجرله اي اکن سغه اورغ لیغک دان لبي ۲ لیغک ایت اکن عام ۲ حقیقت کونن دنماکن عامون ایت ایسي کونن دان باپقه فرتکان یغ ساله هفک اخر ۲۵ فکرچان ایت جاته اعتقاد مفاکو دیرین الله تعالی مک باپقه مرید ۲۵ مفیکوة اعتقاد ایت سرت سهارې ۲ برکمفوله اورغ کفدان سغه اورغ مفتاکن اي کرامت اد قول ي. مفاجر بچارا اسنجا دان برسوچي یفدانغ بورغ دري شرک نمائ سراحن اتو عساره ایتله یغ منسوچیکن جنب دانلینش دان باین لاکي کونن

ايت مغكين سهارى مغكين براهه مك تياد براهه انتاراڻ مك يقدفرتوان مودا راج
عالي فون مغكتاهه كمبالي، كرحمت الله تعالى درفد نكري يڄ فنا كنگري يڄ بقا
انا لله وانا اليه راجعون مك كسوساهنه نكري ريو سبب كماتين راج ايت مك
بركا بوغا، اورغ ۲ ريو بتاف عادة راج ۲ بسر ۲ مغكت دقوركتاهه اوله سكل راج ۲
دان اورغ بسرڻ دتنجوڄ اښكت كمدين مپورهه اورغ مپوري خبر كقد بكندا
ساطان محمود كايفك مك اقبيل بكندا مندغر خبر فادك ككندا ايت سده هياغ
كسوساهنه بكندا ايت سرت مشوارته دغن سكل اورغ بسر ۲ دان اورغ بايك ۲
اف لائي سكل انق راج ۲ قد هندق منجاري كنيښ مرحوم مودا يڄ بهارو هياغ
ايت شهدان مك ددالم حال ايت تياد جوڄك لايڻ يقبرات كقد هاتي بكندا ايت
ماينكن فادك ادندا راج جعفر جوڄكاله يقدكهندقكښ مك كبتولن قول كمواقفتن
ايت دغن راج ۲ دان اورغ بسر ۲ سوڄو ملايو استميو ڄول سكل سوڄو ۲ فرانقن
بوگيس تياداله يغلان يقدچيتا ۲ اوله مريكنيت ملينكن راج جعفر جوڄكاله
يقدكهندقكښ.

۱

شهدان كات صاحب الحكايت

مك اقبيل سده تنفاهه كمواقفتن بكندا ساطان محمود دغن سكل ايسي نكري ايت مك
بكندا فون مپورهه براهه اورغ بايك ۲ فرانقن بوگيس سفرت انچي عبدالمنان
دان داهيغ توجيغ دانلاين ۲ڻ ككلڄ اكن مغمبيل فادك ادندا بكندا راج
جعفر فترا مرحوم في سبيل الله مك برلايرله سكل مريكنيت مك اقبيل سمفي ككلڄ
مك نايبه مريكنيت مفادف راج جعفر مپيڄيكن تيته بكندا ساطان محمود يايت
مپيلاكن راج جعفر كروي دان كايفك اكن مغكننيكن فادك ككندا يقدفرتوان
مودا راج عالي المرحوم مك راج جعفر فون برتفكواهه مفادف فادك ككندا
يقدفرتوان سلاڄور دهولو معامكن حالق دنفكيل اوله بكندا ايت مك دبنركن
اوله يقدفرتوان سلاڄور مك راج جعفر فون برسيفله اكن فركي كايفك ايت ستله
سيف مك براغكتاهه اي بلاير كايفك برسام ۲ اورغيغ مپيلاكنڻ ايت دان اهاي ۲ڻ
ماسيه لائي تيغكل ددالم كنغ تياد سمفت دباواڻ اداڻ.

شهدان كات صاحب الحكايت

اداله وفنو راج جعفر براغكت كايفك ايت بايقه اي ممباوا واغ كيرو ۲ ساتو فنيڻ
ايت اښكانن اورغ دلاڄن مك تياد براهه لمان دلاوة سمفياهه اي كايفك مك
كلوارله انق راج ۲ دان اورغ بسر ۲ ميمبوت مغالو ۲كن كداتفن راج جعفر ايت
مك سلالوله راج جعفر ماسوء مفادف بكندا ساطان محمود سرت منجنجوڄ دولي
بكندا ايت كمدين درفد ايت فرگياهه راج جعفر برجمقا ۲ فادك ككندا ۲ ادندا ۲
سكلين شهدان دودقلاه راج جعفر ايت دكمفوڄ انچي كالوء دان سهارى ۲ له
سكل راج ۲ دان اورغ بايك ۲ داتغ مفادف راج جعفر ايت شهدان ددالم تياد
براهه انتاراڻ مك بكندا ساطان محمود فون مولايه فكرجان مانتيق فادك ادندا

سیا. اکن مغتاکن فادک بندا اغکو بسر سرت فادک ایهندا راج احمد داتغ دری کلغ ستله تفکو سولوغ اکو غ مندغر فادک بندا دان ایهندا ایت داتغ مک ساغته ای هندق برجمقا منتا باوا هیایر کغد یغدفرتوان سیا مک یغدفرتوان سیا فون تیاداله تربجارا لاکی راس هاتین ساغته سوسهئ تاکوت اکن فادک ادندا بگندا ایت کنا فیاکیت کتموهن ایت کران قد ماس ایت ترلالو کراس هاوا کتموهن ایت مک درقد ساغت تاکوة اکن استرین سرت کاسیه سایغن سرت ساغت ۲ مالو اکن فادک بندان مک دباوان جوک هیایر برجمقا دغن نندا بگندان ایت شهدان افبیل برجمقاله نفکو اکو غ دغن فادک بندا بگندان ساغته سوکاں له ۲ معمله اورغ بهارو ۲ برجمقا دغن ایون مک دودقاه یغدفرتوان سیا دداله سیا برهیمقون دغن فادک بندا دان ایهندا یغ بهارو داتغ دری ریو ددالم بیراف هاری شهدان ددالم تیاد براف انتارائن مک راج احمد ایتقون موهنله قد فادک ککندا اغکو بسر هندق بالیق کریو مک دبرکن اوله اغکو بسر اکن فادک ادندا ایت بالیق کریو مک برلایرله راج احمد ایت بالیق کریو شهدان افبیل سده راج احمد ایت بالیق کریو مک دغن تقدیر الله تعالی ملاکوکن قدرة اتس همیان مک تفکو اکو غ فون کناله فیاکیت اورغ ۲ بایک ددالم سیا مک ساغته سوسهئ یغدفرتوان سیا ایت اکن استرین سده کنا فیاکیت ایت سرت دغن سسان هیایر ککوالا ممباوا فادک ادندا بگندا اکتتاقی اف بوله بوات سبب کران فادک بندان منتا باواکن جوک فتران هیایر مک سبب ایتاه مک دباوان جوک هیایر شهدان سوسهاله یغدفرتوان سیا مایهتکن استرین ایت مغکین سهاری مغکین براه دان اغکو بسر فون ساغته قول سوسهئ مایهتکن حال فتران دمکین ایت شهدان ددالم تیاد براف هاری ساکیتن تفکو اکو غ مک ای فون کمبالی کریمت الله تعالی مک مناغیسه یغدفرتوان سیا سرت فادک بندان سرت ایسی ۲ استان سرت سکل راج ۲ دغن برباگی ۲ بوبی بیجی راتین مک افبیل ساسی درقد برتاغیسن ایت مک دتامله اوله یغدفرتوان سیا اکن فادک ادندا بگندا ایت بتاف عاده راج یغبر ۲ مشکه مک بردوکچیتاله نکری سیا ایت استمیا قول یغدفرتوان سیا سرت فادک بندا بگندان تیاداله کریغ ایر متان لاکی ددالم سبولن دوا ایت شهدان ددالم حال یغدمکین ایت تیاد براف انتارائن مک اغکو بسر فون منتا دیرله کغد فادک انقندا بگندا یغدفرتوان سیا ایت هندق بالیق کریو مک دلغسکنله اوله یغدفرتوان سیا اکن فادک بندان براغکت بالیق کریو ایت قد کتیک ساعت یغ بایق برلایرله اغکو بسر ایت بالیق کریو دغن دوکچیتان مک افبیل سمقی کریو تتغاه ای ددالم ریو برسما ۲ فادک ادندا بگندا اغکو فتری استری بگندا سلطان محمود شاه سرت یغدفرتوان مودا راج عالی ددالم نعمت کسوکان ددالم بیراف ماس دان کتیک شهدان تیاد براف قول انتارائن مک داتغاه فرایدان دنیا یغ تیاد ککل ایت مک یغدفرتوان مودا راج عالی فون گریشاه یایت نساکیت فیاکیت راج یایت فا ایضا مک کسوساهنله سکل فتران ۲۲ ملیهتکن حال یغدمکین

فراهو ۲ دري جاوا دان دري چينا دان دري سيم دانلایښ ادڦون نکري ريو یمتوان مودا راج علي له مرنتهکنښ سبکیمان عادة فمرنتاهن یغڦرتوان مودا مک بمبواتله اي استان دڦولو باین دان دودقه اي تنڦ ددالم کراجان سرت اي منتتوه علم بمبواه عباده اداله کورون ساتو اورغ مندورا نماښ شیخ عبدالغفور اداله طریقتښ خلواتیه یأیت سمانیه مک برسما ۲ اي بمبواه عباده دغن شیخ عبدالغفور ایت ایت سرت مرامیکن نکري ريو دغن ڦردگاښ اداښ.

القصة

مک ترسبوه ڦرکتان راج جعفر ڦترا مرحوم راج حاجي فی سبیل الله ادیق برادیق ددالم نکري کلغ.

شهدان کات صاحب الحکایت

اقبیل تنڦاه راج جعفر ایت سودارا برسودارا ددالم کلغ ایت مک دکلوارکنپاه تیمه ۲ مک سوره مپورهه اي کملاک دان باپقه سوداگر ملاک ایت سواکښ راج جعفر ایت کران تولغ منولغ انتارا ملاکوکن دگاښ ۲ ملاکوکن ڦرنیکان انتارا کدوا فییق دان باپقه سوداگر ۲ ملاک ایت جادي صحابتن سرت کاسیه سایغ اکندي افلاکي کبرنور ملاک سرت راج موداښ مک سلالوله اي برکیریم سورة دان هدی ۲ دغن ببراف ماس دان کتیک شهدان ادڦون سودارا راج جعفر یغڦدوا اورغ یأیت یغ کچیان راج احمد دان راج ادریس مک راج ادریس ڦون ڦون برمونه هندق ڦرکي کریو کفد ککندا بکندا ایت مک دلفسکده اوله راج جعفر مفادڦ بکندا سلطان محمود کریو ایت مک برلایرله راج ادریس کریو سرت دباواښ سوداراښ راج احمد ایت برسما ۲ کریو مک اقبیل تیبای اي کریو مک مفادقه کدواښ کفد یغڦرتوان مودا راج علي کران راج ادریس ایت سده جادي منتتو کفد یغڦرتوان مودا ایت یأیت دنکچکن دغن ڦتراښ راج صفیه مک دودقه اي دتنجوغ اڅکک بردوا سودارا مک ددالم تیاد براف انتاراښ مک اڅکو بسر راج سیتی سودارا راج ادریس دان راج احمد ایت ریندوله اي اکښ ڦتراښ تنڦو مندق یغ جادي استري یغڦرتوان سیأ سید علي ایت مک برمونه اي کفد سلطان محمود اداله یغ مباواښ یأیت سوداراښ راج احمد مک مفادقه راج احمد ایت کفد بکندا هندق مباوا ڦادک ککندا ایت ڦرکي کسیا مک دبرکن اوله بکندا سمبیل برتیه ایت سې احمد کلغ سمڦي کسیا سبارغ ۲ سمبه سهاجه مک ڦد ماس ایت انچي کالو اد حاضر مفادڦ بکندا مک لالوله دچویتښ راج احمد کاتښ دغر ۲ ڦسن ککندا بکندا ایت جاغله مېمبه کفد انقدا یمتوان سیأ ایت شهدان سته ساسي درڦد راج احمد برمونه ایت مک برلایرله اي مباوا ڦادک ککندا اڅکو بسر ایت کنکري سیأ مک اقبیل سمڦي کنکري سیأ دداقتښ یمتوان سیأ تیاد دهیلیر سده لاري کهولو سیأ مباوا استرین سبب تاکوکن ڦپاکیت کتمبوهن مک اورغ ۲ بسر سیأ ڦون ڦرکیاه مودیق معامکښ کفد یغڦرتوان

القصة

مک ترسبون څرکټان نکرې ريو

سبرمول

ادفون راج محمد څترا يقدفرتوان سلاڅور تياد براق انتاراش دودق ددالم ريو مک ايڅون برمونهځه کځد بگندا سلطان محمود سرت کځد فادک ايهندا يقدفرتوان مودا راج علي هندق باليق کسلاڅور مک داذينکن اوله فادک ايهندا بگندا کدواڻ مک براڅکته اي باليق کسلاڅور مک اقبيل تيبا اي کسلاڅور تنځه اي سڅرت عاده سهارې ۲ دمکينه اداڻ شهدان ادفون بگندا سلطان محمود سده فادک انځندا کدوا ايت باليق مک بگندا څون مپوره څڅکاوا باکا منبس څولو څښت اندرا سڅتي دچوپيکن کران څڅکاوا ايت ميمځ دي دودق دسيټو ادمځت ليم بواه رومه مک اقبيل سده چوچي څولو څښت ايت دتبس مک بگندا څون برپواته استان سرت دځن کوت څاريتښ دان مسجد باليښ ادااله يځ مرتهکن سکل څکرځان ايت يآيت انجيء کالوء بن انجيء صوله څرانڅکن يوکيس مک تياد براق لمان ساسيله څکرځان ايت مک اقبيل ساسي څولو څښت ايت منجادي نکرې تمځت کرځان مک بگندا څون مندهاکن فادک اندا بگندا اڅکو څتري يآيت راج حميده استريښ کاستان څولو څښت دځن راج ۲ دان اورځ بايک ۲ سکلين سرتان.

شهدان کات صاحب الحکايت

سکاليفرستوا سوات ماس مک برتبهځه بگندا سلطان محمود کځد فادک اندا بگندا اڅکو څتري دهځان بيراف راج ۲ سڅرت راج محمود څترا څڅکو څځايما بسر څترا سلطان سايمان بدرالعال شاه دانلاينښ دمکين بويي تيتهښ هي راج حميده ادااله ساي ممبواه څولو څښت اين دجاديکن نکرې سده چوکځ دځن استان دان کوت څاريتښ مک راج حميده يځ ساي بوتکن جادي ماڅله کځد راج حميده شهدان لاکي درځد فصل نکرې ريو اين درځد حاصل ۲ دانلاينښ يآيت جادي ملک مکانن راج حميده له اديق براديق يآيت سکل څترا راج حاجي المرحوم في سبيل الله مک تياداله ساي چمڅوري لاکي بارځ سواتن ادفون نکرې ليڅک يآيت بهاگين سکوميځه يآيت څترا راج جمع څڅکو عبدالرحمن دان جاځنه راج حميده اديق براديق چمڅوري لاکي درځد څيهق حاصل ۲ خراجتن شهدان کات اهل الروي اينده څرملان برهڅي مکانن اتارا کدوا څيهق يآيت يقدفرتوان مودا دځن يقدفرتوان بسر څيهق حاصل دان خراجتن سبرمول ادااله جاتوه څکرځان اين ددالم تاهن هجرة سنه ۱۲۱۸ ځد تاهن جيم ځد دوا هارڅبولن ذى القعيد هاري سبت سده لفس ممبواه استان شهدان اقبيل سده ساسيله بگندا درځد منتڅکن نکرې ريو ايت مک بگندا څون براڅکته کنکرې ليڅک ممتولکن نکرې ليڅک څول سرت مغلوارکن تيمه ۲ دڅولو سيڅکځ ۲ داتورکن بهاگين مکانن اورځ بسر ۲ دان اورځ توار يځ ددالم ليڅک مک رامياه نکرې ليڅک دځن ماسوء بيراف

لکم لگوم سفرت هللنتر بمباه بوکیت دان فاوروڻ برکا بوتله مک مغناله اکن
 فنجاجب ۲ ایت مک لینتغ ټوکڅه سکل فنجاجب ۲ یمتوان سیا ایت مرادفکن
 دیری کداره سرت برکوفوه ۲ ماسوه کدالم ریو تیاد برکتهوان چوڅکه چمڅکه
 دغن لایر سرت دایوڅ مک تفکامنه امفت بواه فنجاجب دن یغلاین ۲ن لفس
 ماسوه کدالم ریو شهدان کفل یغ مراغي سید علي ایتغون برلایرله اي ادقون
 سید علي اقبیل سمفي کدالم ریو نایقه اي مفادف بکندا سلطان محمود مک
 دفرمایاکنه اوله بکندا بتاف عاده اورغ دغن انق بواهن کمین تیاد براف
 انتاران مک داتغه فترا یدفرتوان سلاغور یخبرنام راج محمد یغ جادي راج مودا
 سلاغور مفادف بکندا سلطان محمود مک بکندا فون ساعتله سوکاڅ کداتغن فادک
 انقندا بکندا راج محمد ایت مک برکمفول بکندا دغن فادک انقندا یفدري سیا
 دان یفدري سلاغور ماکن مینوم برسوکا ۲۰ن بتاف عاده اورغ دغن سانق سوداران
 یغ بهارو داتغ برسوکان سهارې ۲۰

شهدان کات صاحب الحکایت

ددالم حال تیاد براف انتاران مک یمتوان سید علي فون موهنه کفد فادک
 بکندا سلطان محمود منتا ټرهب هندق براسترین تفکو منداق فترا اغکو بسر
 راج سیتی ایهندان اغکو کرایغ تاییا کران مقصودن دجاذیکنش راج سکل
 ټرمفوان ددالم نکري سیا مک مشوارته بکندا دغن فادک ادندا اغکو فتری سرت
 سکل اورغ بسر ۲ یفددالم ریو تله هابساه موافقتن مک لالوله. دتریا مقصود
 یمتوان سید علي ایت مک ساعتله سوک سید علي سبب سمفي مقصودن شهدان
 مک اقبیل سمفي وقتو ساعتن مک دنکاحکنه اوله بکندا اکن سید علي دغن
 فادک انقندا بکندا تفکو منداق بتاف عاده راج یغ بسر ۲ نکاح کهوین مک
 اقبیل سلسي درقد دفرساتوکن دودقه یمتوان سیا ایت برکاسیه ۲هن سرت ساعتله
 کاسیهن اکن استریڅ سفرت مناتغ مییق یغ فنه عبارتڅ مک ددالم حال ایت
 تیاد براف انتاران یدفرتوان سیا برسوکا ۲۰ن ایت مک ایفون برموهنه کفد
 فادک ایهندا بکندا سلطان محمود هندق بالیق کسیا سرت موهنکن استریڅ
 هندق دباواڅ کسیا هندق دکارڅ سکالي تفکو اکوڅ راج ټرمفوان ددالم نکري
 سیا مک دبترکن اوله بکندا کهندق سید علي یدفرتوان سیا ایت مک یدفرتوان
 سیا فون ساعتله سوکاڅ شهدان مک اقبیل سمفي وقتو ساعت یغ بایکن مک
 برلایرله اي دري نکري ریو ټولغ کنکري سیا سرت مېاوا استریڅ مک اقبیل
 سمفي اي کسیا مک تورانه سکل استري اورغ بسر ۲ن مغالو ۲کن یمتوان سیا
 مېاوا استریڅ یغ سام کهرا ایت مک نایقه یمتوان سیا ایت کاستانن شهدان
 ددالم تیاد براف انتارا مک یدفرتوان سیا فون ملتتق اکن فادک ادندا
 بکندا ایت تفکو منداق دکار تفکو سولوڅ اکوڅ راج سکل ټرمفوان ددالم نکري
 سیا مک تتفله کلاران ایت هفک مفکتڅ انتهى تم.

ماهو مك برسلسيه فهم ڦول يقدفرتوان مودا دغن يقدفرتوان بسر سبب يقدفرتوان
 بسرڻ هندو منريما لانون يأت توه لوکوس هندو دڦرواتڻ مننتو مک جادي
 جوک يقدفرتوان بسر محبوة لانون مننتو يأت ددودقکڻ دغن انقڻ راج ميمونه
 يڄ اي ايبو راج سولوڄ ڦڦايمو بسر درتیه کمدين اخر ۲ڻ برلاير يقدفرتوان بسر
 ايت ديم کرتیه کمدين برلاير ڦول کترغکاڻو ديم ڦول ددوڻون اخر ۲ڻ مفکته
 اي ددوڻون انا لله وانا اليه راجعون اداله وفتو اي مفکت ايت سده براوبه عقاڻ
 سڦرت اورڄ کيلا دان برڦنجاڻاهه قيصهن نياداله دسورتکن دسيني کران هندو
 مغمبيل سمڦڻن سهاج شهدان ادڻون وقتو راج ۲ سيا مبالوا ديرين. کايڻگک ايت
 دهولو سديکت ڦرڄ اڻکو مودا دغن يقدفرتوان مودا راج عاي ريو.

شهدان کات صاحب الحکائ

ادڻون يقدفرتوان سيا يڄرنام سلطان يحي ايله يڄ اخر راج ۲ سيا منجادي راج
 ددالم نڳري سيا يڄ کتورنن درڦد يقدفرتوان راج کچي، کمدين درڦد اين
 برتبورانه راج سيا ايت سڳڻف نڳري اورڄ ڦوتسه نسب کراڄان انق چوڄو راج
 کچي، مک برڦدهاهه کڦد بڦسا يڄلاين يأت بڦسا توان عرب سيد. يأت سيد علي
 بن سيد عثمان بن شهاب هپاله سيد علي ايت سباه ايوڻ سديکت بڦسا يقدفرتوان
 راج کچي، ايتڦون سده برڄمڦور ڦول دغن سباه بو کيس ڦيهق يقدفرتوان مودا
 ريو دان ماس کراڄان سيد عاي اين تباداله لاڳي خرڦطهن سلطان ليڻگک
 دان يقدفرتوان مودا ريو دغن راج ۲ سيا هپاله ڦيهق اي سام ۲ سنديرين برامبيل ۲
 دان برپوة ۲ اکن. کراڄانڻ اداڻ.

سبرمول

کيمالي ڦول کڦد روايت ايت سمولا ادڻون سيد علي اڻبيل سده هابسله راج ۲
 سيا ايت برتبوران کسان کماري مک ايله منجادي راج ددالم نڳري سيا دغن
 سڳل تعلق دايرهن ممرته عاي الاطلاق سرت منعواقکن مان نڳري ۲ دان تلو.
 رنتو يڦدکت ۲ دغن نڳري سيا ايت دمکينه حالڻ اداڻ.

شهدان کات صاحب الحکائ

تتکل تتڦاهه سيد علي کراڄان دنڳري سيا مک برسيفاهه اي هندو ڦرکي مڦادڦ
 بڳندا سلطان محمود کران قد ماس ايت بڳندا سلطان محمود ددالم نڳري ريو
 بهارو منداميکن سوکو ۲ ملايو دغن بو کيس سرت موافقت هندو مرامیکن نڳري
 ريو دان ليڻگک شهدان برسيفاهه يقدفرتوان سيد علي کير ۲۱ انم ڦوله يواه کاڻکاڦڻ
 اداله کنايڦکنڻ برنام ماڄن تاڦ مک اڻبيل سده سيف قد کتيک يڄ بايک
 مک برلايرله اي کريو دغن انم ڦوله يواه ڦنجاڄب اڻبيل اي ماسوء کچجاهن ريو
 يأت انتارا لوبم دان ترکولي مک برڄمڦا دغن ساتو بنوار ڦرڄ اڻگريس مک
 سڳل ڦنجاڄب ۲ ايت موکل کندڄ ناوا ۲۰ مک دسڻگک اوله کرنيل کڦل ڦرڄ ايت
 ڦرومڦق اتو اورڄ جاعت مک لالوله دباريسڻ دغن مريم يڦدوا تيک لاڦيس ايت

برتموله دغن بنتو دري كمثر تفكو محمد يقداتغ ايت مك لالو سام ۲ كمبالي
 برجالن دان هاري فثغ سمي دثفكالن سياه لالو برهنتي دسيتو دان هاري سيغ
 لالو هياير كفولو لاون هاري فثغ سمي دنكري دان تفكو بسر فون داتغه لالو
 دباواڻ فادك انقندا ۲ سكاين نايك كرومهن كمدين موافقده سرت يقدفرتوان بسر
 دان يقدفرتوان مودا مك لالوله مبايكي كوپو ۲ دان بتاغن سرت ميپفكن سنجاتڻ ۲
 كمدين براختيار قول هديق كايفك تفكو بسر ايت كقد بگندا سلطان محمود
 منتا قربنوان مك اختيار ايت بنرله كقد يقدفرتوان بسر مك يقدفرتوان موداله
 يقدفرتي برسم ۲ تفكو محمد اقبيل سده سيف فراهون مك لالو برلايرله اي مك تفكو
 محمد ايت تياد جادي قول فركي ادثون يغ فركي برسم ۲ تفكو عقيل دان تفكو
 سمبو كران تفكو محمد دثفكن اوله ايهنداڻ تفكو بسر كمثر يايت راج عبدالله
 شهدان ادثون يمتوان مودا برلاير ايت سميابه كاوغر مك منتا هنتر كقد اورغ
 كاي اوغر كبولغ مك اقبيل سمي كبولغ ماس ايت اڭكو مودا اد دبولغ مك
 برجمقاله يمتوان مودا ايت دغن اڭكو مودا مك برتان ۲ له انتارا كدوان درفد
 حال احوال داتغن يمتوان مودا ايت مك برخبرله اي هديق مغادف سلطان محمود
 اد مباوا سورة منتا بنتو كران نكري سيا سده اله اوله سيد عالي دغن تيفون سته
 اڭكو مودا مندغر فركتاڻ يمتوان مودا ايت لالوله دبرين ساتو ماليم اورغ فسكوان
 مغنتر يمتوان مودا كايفك مك برلايرله اي كايفك لالوله مغادف سلطان محمود
 ميمبهكن سورة يقدباواڻ ايت مك ديجااله اوله بگندا سلطان محمود مك تاهوله
 بگندا مقصود يقدفرتوان سيا ايت منتا بنتو مك باوماه لاي دافت ككتاشن سقدركر
 دبرين سهاج يمتوان مودا ايت دو' بواه فراهو دان سلطان محمود فون منسدياكن
 فنجاب فركي ۲ امثت فوله بوام دان يمتوان مودا ايتفون منتياه مك ددالم تغه
 حال يقدمكن ايت مك داتغه سورة دري راج موسي دري سيا مفتاكن كمثر سده اله
 دافكر اوله سيد عالي دسورهن سوداراڻ سيد عبدالرحمن يغ بهارو داتغ دري
 فولو توجه دان سكل اورغ فلاوان سده هابس لاري كاندرا گيري دان اورغ
 بايق ۲ دان راج ۲ سمواڻ سده فركي كنكري اندرا گيري مباوا ديرين .

شهدان كات صاحب الحكايت

مك اقبيل يمتوان مودا مندغر حال احوال كمثر ايت مك ايقون ترديم مك ددالم
 حال ايت تفكو بسر كمثر سرت يقدفرتوان سيا فون داتغه كايفك مباوا ديرين
 كقد بگندا سلطان محمود سرت اي منتا فراهو هندق مغميل فرمقوان يشاه لقس
 كاندرا گيري مك دبري اوله بگندا فراهو ۲ مان ۲ قدارڻ مك يمتوان سيا فون
 مپورهه مغميل اهل ۲ قوم قرايتن دباوا فينده كايفك ادثون يقدفرتوان مودان
 مك برلايرله كبايتوغ ملاره ۲ له سمي ككوپو دان كفوتيانق مفاواه منداث كروسكن
 دكوپو دغن ببراف عذاب دتغكوغن سبب بركلاهي دغن اورغ ۲ كوپو شهدان اخر ۲
 برباليق سمولا اي كايفك مغاجق يقدفرتوان بسر برلاير مك يقدفرتوان بسر تياڻ

فرکي مقامو، ٿراهو سيد علي ايت شهدان مک ڪمڻرله ددالم سڀا مڻاڪن ڀمٽوان مودا
 دڻن سيد علي، دان يڏڦرتوان بسر هندق برامو، ستاهه بنداڻ تڦکو امبوغ منڏغر
 ٿادڪ انڦندا بڪندا ايت هندق فرکي مقامو، ٿراهو سيد علي ايت مک ايڦون سڪراله
 دانغ برلاري ۲ مندافٽڪن ٿرتاڻ سرت دڦاوڻ منٽا بونه سرت مناغيس مڦگوليڦڪن
 ديريڻ دتانه ستاهه ڀمٽوان مودا مايهٽڪن حال بنداڻ ايت مک ديماهه اي تياد
 جادي فرکي ڪمدين ڪتاڻ فرکيله بندا دافٽڪن يڏڦرتوان بسر ٿاتيڪ منٽا
 سودارا ٿاتيڪ راج امينه تياد ديري باوا بيرله سڪره سٿورغ دڻن ٿاتيڪ مک
 تڦکو امبوغ سڪراله فرکي برلاري ۲ مندافٽڪن يڏڦرتوان بسر ممرقسا بئرکه تيدق
 هندق ڪمندو ايت ادڦون ڀمٽوان مودا فرکيله اي مڦيڪوه بنداڻ مک مننتي
 اي دتانه سمبيل برديري مک ڀمٽوان بسر ٿون تورنله مندافٽڪن ڀمٽوان مودا
 مک سمبه ڀمٽوان مودا جڪلو توانڪو فرکي ڪمندو سودارا ٿاتيڪ جاڻن توانڪو
 باوا مک جواب ڀمٽوان بسر تياد نيت ساي هندق فرکي مک سمبه ڀمٽوان مودا
 جڪلو سده توانڪو تياد فرکي اڪن سودارا ۲ توانڪو يڦ ڦرمڦوان بريڪن ٿاتيڪ
 هندق دباوا ڪسڦي مڦورا مک نته بڪندا بايڪله مک لالوله دباواڻ سودارا
 يڏڦرتوان بسر تورن ڪٿراهوڻ يڦرنام ناک ٿڪن سرت دڻن سڪل هرت بنداڻ
 يڦ ڪمس ۲ دڻن سڪل ڦرمڦوان ۲ ايسي استان بڪندا ايت شهدان ادڦون سيد
 علي ستاهه هاري سيڦ مک ٿراهو ۲ ٿون ددڪنڪن دڻن رومه ڪماراج دان ڪماراج
 ٿون برپچارا دڻن اورغ ڪاي ليم ٿوله مڦاجق ايلوه سباه سيد علي ايت دان
 ڀمٽوان مودا مپوره مڦڪيل سڪل اورغ بسر ۲ ٿڦد ٿڦايمه رحمت هڦڪ سمڦي
 تيڪ ڪالي تباد سٿورغ اورغ بسر ايت داتغ دان وقتو راج موسي تورن ڪٿراهو
 سيد علي ممرقسا ڦرڪاڻ هارو بيرو ايت دان ٿڦايمه دالم ٿون مڦڪيل ٿڪما راج
 لالو برپچارا دجماڻن برتڦڪر ۲ مک ٿڦايمه دالم ٿون ماره لالوله منچابوه دڻن
 دتتڪن ٿڦد ٿڪما راج مک ٿڪما راج ٿون ترجون ڪدالم اير دان ٿڦايمه رحمت
 ٿون نايڪ ڪٿراهو ٿڦايمه لآيسي هندق نايڪ اڻيان مک ددبيل اورغ مک
 ايڦون ماتي مک سيد علي ٿون برداتغ سمبه ٿڦد راج موسي ٿون نايڪله سمڦي برڪات
 نايڪ انڦندا تڦکو ابو سده مقامو، مک راج موسي ٿون نايڪله سمڦي برڪات
 چيه سي علي ترڪناله اڪو اوله منڏرڪن مولت اڻڪو يڦ مانيس ايت مک راج
 موسي ٿون مندافٽڪن تڦکو ابو دان بنتارا ابراهيم مڦاواڻ ڪمبالي مک ڀمٽوان
 مودا ٿون هندق براڻڪت مک دڦڪنڪن اوله بنداڻ تياد ديريڻ دان راج موسي
 ٿون مڦاجق اونڌور مک انڦندا بڪندا تياد ماهو اونڌور دان ڀمٽوان مودا برتته
 ڪڏ ادندان تڦکو عقيل مپوره مڦاوا استريڻ تڦکو فطمه موديق مک موديقاهه
 تڦکو عقيل ايت سرت مڦاوا ڪڪندا ۲ ادندا ۲ سڪلين ماسوء ڪسڦي مڦورا دان
 يڏڦرتوان بسر سده موديق دهولو دان تڦکو موسي سلالو جوڪ تڦڪل دبالاڪڻ
 دان يڏڦرتوان مودا ٿون موديقاهه ٿول مک هاريڦون ٿڻغ سمڦي ڪڦڪالڻ دان
 هاري مالم برهنٽي دان هاري سيڦ برجالڻ اقبيل سمڦي وقتو تڦه هاري مک

کفد الله تعالى مک جواب یغذرتوان مودا ایت سبترن اکتتافی دی ماسوء سیأ
 دغن الت ففراغن ایت اینه فاتیك خواطیرکن کران فاتیك تیاد فرچای امت
 اکن مولت ابغ اودا ایت اورغیغ فنیفو ستاه راج موسی مندغر کات انقندا ایت
 مک مارهاه ای کاتن بارغسیاف بمبوة کوبو اکو سومقاهی مک تردیمه یغذرتوان
 مودا لالو ای بالیق تیاداله جادی ای بمبوة کوبو شهدان اینله تند اناق چوچون
 هندق جادی ففسی نگری اورغ حتی ددالم حال ایت سید علی فون تیباله کدالم
 سیأ مک برلا بوهاه فراهون فد رومه سید عاوی دثفگیل اورغ تفکو فوتیه مک راج
 موسی فون تورن کفراهو سید علی بزتمو سید علی مک دفرقسا راج موسی کداتغن
 مک جواب سید علی سبب فاتیك داتغ این دغن برالت کران فاتیك هندق
 مندهکن سودارا ۲۱ فاتیك کباتو بهرا دانلاکیفون فادک ککندا مرحوم فکن سده
 تیاد لاکي هپاله تیغکل کباه دولی توانکو ستورغ ادفون فادک انقندا یغذرتوان
 مودا تیاداله بوله فاتیك هارث دانلاکي کفد فادک ککندا دکمر ایتفون
 فاتیك تاکوه مک جواب راج موسی ادفون ابغ عبدالله ایت جاغن اغکو تاکوه
 جک ای هندق برواة انهای اکوله لاونث مک جواب سید علی ادفون کفد توانکو
 تیاد سکالی ۲ فاتیك نیت هندق درهک هارث فاتیك دسمفیکن کفد یغذرتوان
 مودا جکلو بتول فرجنجین دغن فاتیك بایکاه سرتأي فاتیك هندق مانگر کمفر
 کران فادک ککندا ایت موسه کفد فاتیك مک جواب راج موسی بایک بیر
 اکو بچاراکن دغن ادیق اغکو ایت مک راج موسی فون کمالیله منداثکن
 یغذرتوان مودا سرت یغذرتوان بسر برخبرکن مقصود سید علی ایت سرت دسرتأي
 کهندق سید علی ایت ستاه یغذرتوان مودا مندغر خبر ایهندان ایت مک تردیمه
 ای سچورس کمزین یمتوان مودا فون میورهه اورغ مبابوا سورة ککمفر فد مالم
 ایت جوک مفتاکن سید علی هندق مانگر کمفر مک برجالله اورغ یغذسوره ایت
 شهدان ادفون سید علی هندق منیفو یغذرتوان بسر مک فرکیله مالم ایت مفادف
 یغذرتوان بسر دباویر کارام مک لالوله یغذرتوان بسر ایت مخبرکن سفرت
 موافت فادک ایهندا دغن فادک ادندا ایت تیاد لولس بچاران ستله سید علی
 مندغرکن تیته یغذرتوان بسر ایت مک ای برداتغ سمبه کاتن جاغن توانکو لاری
 فاتیك هندق ملگر سودارا فاتیك ایت یمتوان مودا کران ای موغکیر فرجنجین
 کفد فاتیك یغ توانکو فاتیك راجاکن جوک اکتتافی توانکو بایک سیلاکن
 برانودور کسوغی مندو سهاج شهدان اداله حال احوال دافله خبر اورغ بسر
 دان اورغ ۲۱ سیأ مک سرب سالهه مریکثیت کران فکرجان راج ۲ ایت ادیق
 برادیق مک اداله ددالم حال ساتو اورغ بسر نشان بنتارا ملیق مک ایفون
 فرکیاه مفادف یمتوان مودا دغن تاغیسن برخبرکن حال احوال یغذرتوان بسر
 سده ددافت اوله سید علی سده دسورهن لاری کمندو ستله یمتوان مودا مندغر
 خبر ایت مک ایفون ساغده مارهن مک لالوله ای فرکی منداقت یغذرتوان بسر
 سرت برجمفا سمبهن فاتیك سودارا فاتیك ایت تفکو اکوغ ادفون فاتیك هندق

دهدافن بگندا يقدفرتوان بسر ساطان محمود سرت راج ۲ سكاين اداڻ كمدريز بهاروله فول ممبوة سومفه ستيا مرحوم مڃت دكوت مك اقبيل ساسياه درفد بردامي دان برسومفه ستيا ايت مك برتنبهاف بگندا كقد يقدفرتوان مودا دان كقد اغكو مودا دان كقد اغكو بوسو دان اتق راج ۲ سكاين تيتهڻ كريوله كيت مك جواب سكاينڻ سيلاكله توانكو مك بگندا فون براڻكتاهه كريو دايريشكن سكاين راج ۲ ايت مك اقبيل تيا كريو بگندا ساطان محمود فون دنكاحكنه اوله يقدفرتوان مودا دغن فادك انقندا راج حميده يآيتاه اغكو فثري فترا مرحوم راج حاجي في سبيل الله شهدان سته ساسياه درفد برنكاح كهوين مك لالوله مفرېوآه استان دتجوڦ اغك مك تنفاه بگندا ساطان محمود ايت ددالم نكري ريو برسوكا ۲۰۰ سهاري ۲ اداڻ انتهی .

القصة

مك ترسبونله فركتان نكري سيا

ادفون يقدفرتوان محمد علي باليق دري سلاڦور مك سلاولوه اي مندافت ساكيت كمدريز وقتو سيد علي سده باليق دري مقمبارا ايت مك برهنتي دبوکيت باتو مك يقدفرتوان محمد علي فون داتغه فول ساغت ساكيت اد كيرا ۲ دوا هاري مك يقدفرتوان محمد علي فون مڃتاهه انا لله وانا اليه راجعون مك دتاتم اوله يقدفرتوان بسر راج يحييا سرت اورڦ بسر ۲ڻ بتاف عادة راج يغبسر ۲ مڃت سلسيله فركجائن تيځگل يقدفرتوان بسر راج يحييا دغن فادك ادندا بگندا يقدفرتوان مودا فترا يقدفرتوان محمد علي ممرتهكن نكري سيا ايت .

شهدان کات صاحب الحکایت

اقيبيل سيد علي مندثر خبر يقدفرتوان محمد علي سده مڃت ايت مك برسيفله اي اکن کاهگانن فرڦ ددالم بوکيت باتو ايت كيرا ۲ دوا فوله بواه فنجاجب مک کدگران خبرن ايت کدالم سيا مک مېورهاف راج موسی سرت يقدفرتوان ساتو اورڦ يآيت سيا علي بن شيخ کبوکيت باتو ممرفسا سيد علي سوځکهکه تيدق سفرت خبر اورڦ ايت مک اقبيل تيا کبوکيت باتو مک دفرقساپله سيد علي ايت مک جواب سيد علي تياد نيت ساي هندق ماځگر سيا سقدرکن هندق مفادف سهاج مک سيد علي بن شيخ باليق برسما ۲ تشکو حسين مھامکن کقد يقدفرتوان سيا فرکتان سبد علي ايت مک ديماف يقدفرتوان بسر ايت کمدريز تياد براف انتاران مک داتغ فول اورڦ مېاوا خبر مفتاکن سيد علي سده موديق دغن کاهگانن فرڦ مک يقدفرتوان مودا فون برتيته کقد بنتارا ابراهيم مېوره اورڦ مقمبيل کايو اکن دفرېوآه کوبو مک ددالم حال ايت تاهوله راج موسی مک لالوله مڃکيل يقدفرتوان مودا مک يقدفرتوان مودا فون داتغ مک کات راج موسی ايت اکو دغر اغکو ممبوة کوبو کران فد فيکران اکو تياد فاتوة اغکو برېوآه کوبو سبب اغکو سده برسيتا دغن سيد علي بيرله دي موځکير کيت جاځن موځکير بارغسياف موځکير دياه ساله

بايك ۲ فرانككن بوكيس نماڻ انجيءَ عبدالله سرت بگندا برفسن ۲ قول كغد سوروهن ايت تينهڻ هي عبدالله سفكيڻ ٿسڻو كغد سودارا ڪو راج علي مان ۲ بباڻن راج علي يڄ برب يڄڌيڪول نايڪ بوكيت تورن بوكيت يڄ ملاوي ڦاي هاڻ مڃتو ۲ يڄاي برفنت ۲ ميڪولڻ ايت مڪ سڪارڻ اڪوله قول هندق مڃڪنتيڪن ميڪولڻ قول شهدان سته هابس بگندا برفسن ۲ ايت مڪ انجيءَ عبدالله ڦون مڃبه برموهن مڪ سلاوله اي برلاير ڪريو مڪ اڻبيل تيبا اي ڪڊالم ريو مڪ نايڪه اي مڃاڌ يڄڌرتوان مودا مڃيڪن تيته بگندا مڃيلاڪن يڄڌرتوان مودا ايت ڪبولڻ سرت دڦرسبھڪنڻ سڪل ڦسن ۲ سلطان محمود ايت كغد يڄڌرتوان مودا راج علي ايت اڊان .

شهدان ڪات صاحب الحڪايت

اڻبيل يڄڌرتوان مودا راج علي ايت مندڦر ڦسن ۲ بگندا سلطان محمود ايت مڪ يڄڌرتوان مودا ڦون مڃيله ترناوا سميل تيتهڻ هي عبدالله شڪورله كغد الله تعالى اڪن مقصود بگندا ايت تمڦا بڻرله اي برسڳوه ۲ هندق مڃيلا مڃيهارا انس ڪيت سماءُ اتق بوكيس اين برمول اڊاله ڪنايه سنديران ٿسڻ ايت يآيت هندق براسيريڪن راج حميده ڦترا مرحوم راج حاجي ڦي سبيل الله برتيله يڄڌرتوان مودا كغد سورهن ايت يڄ اڪو اينله جوڪ ساعتڻ هندق برڪايوه ڪبولڻ نياد اوسهه دڻن ڪلڻڪاڻن لاڳي مڃايله دڻن اڻمڻ ڦوله پواه ڦوڪت ۲ چينا دان ايسي دڻن ڦڙليما ۲ بوكيس سرت اتق ۲ پواهڻ سڦاي لڪس سڪرا ڦڊ ڦڪرجان يڄ بايك مڪ يڄڌرتوان مودا ڦون برسيفله ڦوڪت ۲ ايت مڪ اڻبيل سده سيف برانگنله يڄڌرتوان مودا ايت ڪبولڻ سلالو مڃاڌ يڄڌرتوان بسر بگندا سلطان محمود مڪ دتڪور اوله بگندا سرت دلاونڻ برچاڪڦ ۲ ڏد ڦڪرجان دامي بردامي ايت مڪ يڄڌرتوان مودا ڦون منريماله سڦرت مقصود بگندا سلطان محمود ايت شهدان اڻبيل سڦيله ساعتڻ يڄ بايك مڪ برهيمڦونه سڪل راج ۲ دان اورڻ بسر ۲ ڪڪنايڪن سلطان محمود ايت مڪ بگندا ڦون مڃوره مڃيلاڪن اڻڪو مودا مڪ اڻڪو مودا ڦون داڻله مڪ ترڦندڻه اي كغد يڄڌرتوان مودا راج علي مڪ ڪٽان اف خبر ابڄ علي هندق لاڳي ڪيت برڦرڻ ڦواسڪه اتو بلوم مڪ يڄڌرتوان مودا ڦون ترسنيوم سراي ڪاڻن يڄ ابڄ اين ڦواسه دڻن تيته تيبا براني ملاوي تيته شهدان اڻبيل بگندا مندڦر ڦرڪٽان ڪڊوان مڪ تيته بگندا اڦله ڪيت ڦڻجڪن لاڳي انتارا ڪيت اڊيق براديق مان ۲ يڄته سده هابسڪنه مان ۲ يڄدهاڻن اين موافقت سهاڄله ڪيت اڊيق براديق لاڳي سام ۲ اسلام .

شهدان ڪات صاحب الحڪايت

اڻبيل اڻڪو عثمان ايه سودارا اڻڪو مودا ايت مندڦر تيته بگندا ايت مڪ سڪراله اي مندڪني ڪڊوان يآيت لالوله دتاريڪنڻ تاڻن ڪڊوا دڦرتوڪنڻ كغد ڪڊوان برسلاام ۲ برفاوه برچيوم برناڻيسه ڪڊوان برمعاف ۲ ڦن مڪ برداميه ڪڊوان

القصة

مك ترسبوتا ٲركتآن يقدفرتوان مودا راج عني ددالم نكري موار مك اقبيل سدهله باليق نا-ك اددا بكندا كسلاخور مك يقدفرتوان مودا راج علي فون براغكتاه كريو مك اقبيل نيبا كريو مك لانوله محبوباة تمثت دتنجوغ اشكت مك يغ مرنتهكن ريو قد ماس ايت يأت اشكو مودا مك اقبيل يقدفرتوان مودا ايت سده اد ددالم ريو مك سكن بوكيس ٢ فون برهدافه كقد يقدفرتوان مودا دان بر ٢٤له اورغ يغ ددالم ريو قد منوغكو قرننه كدوا راج ايت اداله فهم اشكو مودا ديه واكيل بكندا يقدفرتوان بسر تباداله سياف يغ بوله لبه درفدان دان فهم يقدفرتوان مودا اداله اي يقدفرتوان مودا قسكان ميمغ مرننه نكري ريو كران بكندا سلطان محمود منتقندي درند مولاڻ هفك اخرن مك تباداله سئورغ يغ لبه درفدان كران اي ممكغ فسكان دان سومقه ستياڻ مك ددالم حال ايت جادي برساله سالهن فهمله انتارا كدوا قيهن ايت لبه ٢ معلومه ساتو فراهو نخودا دوا ساتو نكري براج دوا مك اينه جادي فوكوه فتنه انتارا كدوا فيهق مفكين لام مفكين بسر فتنه ايت ساومفا امي مفكين بسر پالاڻ مك اقبيل سده بسر سوكرله مدامكنن هفك ساسيه يقدماكنن ايت مك بهاروله برهنتي دمكينه امفاڻ مك اخرن ٢ جاديله وربناهن دان فر كلاهين انتارا كدوا فيهو ايت لالوله برثرغ يقدفرتوان مودا راج علي دغن اشكو مودا ايت اداله كدواڻ برسودارا سفوفو كران يقدفرتوان مودا راج علي قترا مرحوم جفكوت دان اشكو مودا ايت نثرا راج ميمونه سودارا مرحوم جفكوت اكن اشكو مودا ايت ايهنداڻ تمغكوغ راج ملايو دمكينله حالن اداڻ شهدان اداله اشكو مودا ايت دودق دتنجوغ فينغ مك تباد براف لماڻ برثرغ ايت اشكو مودا فون الهله سبب كفواتن يقدفرتوان مودا ايت لبه درقد كفواتن اشكو مودا كران فغليما ٢ بوكيس بايق سباه يقدفرتوان مودا ادفون يغ سبله اشكو مودا هپاله فغليما ٢ ريعت جوا شهدان اقبيل سده الهاه اشكو مودا مك براوندورله اي كبولغ برسيف فول اي دسيئو هندق برثرغ لاكي برمولا اداله قد فرغ اينله ماتي تريونه سئورغ انق راج سيا نماڻ راج حسين انق سلطان محمود راج دنكري سيا مك دفبوركن دبولغ همفير دغن قبور تمغكوغ جوهر اداڻ.

شهدان كات صاحب الحكايت

مك قد فكرجآن اين تردغرله خبر كقد بكندا سلطان محمود ددالم نكري ليغك مك سكراله بكندا ايت براغكت كبولغ كران هندق منداميكن انتارا فادك ككندا فيهق ايت مك اقبيل بكندا نيبا كبولغ مك داتغله اشكو مودا ايت مغادف سلطان محمود مك بكد: فون برتيتهاه كقد اشكو مودا ايت سرت ممبري نصيحت هندق دداميكن دغن يقدفرتوان مودا راج علي ايت كران بوكشن اورغ لايڻ سانق سودارا يغ همفير جوا مك منريماله اشكو مودا ايت اكن مقصود بكندا سلطان محمود ايت مك بكندا فون ساغتهه سوكاڻ مك بكندا فون ميورهله كريو مپيلاك فادك ككندا بكندا يقدفرتوان راج علي ايت اداله يقدسورهن ايت ساتو اورغ

فرجنجین فیرق دغن سلاڭور سهمقاران تیکر مالم دڤیرق مالم دسلاڭور ساکیت
 دڤیرق ساکیت دسلاڭور مڭکت راج بسر کنتی راج مبریتاهو کسلاڭور دان سلاڭور
 فون دمکین جوک مک سکارڅ سده برسلاهن سفرت یقدالدالم فرجنجین ایت اینله
 کیت هندق برسومفه ستیا سمولا مک سیمه لقسمان بایکله توانکو قاتییک برتڭکوه
 سفوله هاری هندق مبریتاهو یقدفرتوان فیرق مک تیته یقدفرتوان سلاڭور بایکله
 مک لقسمان فون مودیکله کرننو فنجڭ برسما ۲ فقولو جرم مک ددالم حال ایت
 مک لقسمان فون لاریله بهارو تیک هاری جنجین مک بتاغن رنتوهله مک سکل
 فراهو فون مودیکله لالو کاوموه مک اورځ ۲ فیرق فون بمبدیلله مک تیاد دبالس
 مک سمقی تیک هاری بمبدیل ایت بهاروله دبالس مک برثرڭله بریدیان ۲ فراهو
 دغن کوبو ایت مک ماتې سئورځ قغلیما یقدفرتوان سلاڭور مک مراثله اورځ ۲
 سلاڭور مک کوبو ۲ ایتفون داشتله مک اورځ ۲ فون لاریله کهولو مک تیاداله
 برکتهوان فکرڭان فیرق ایت شهدان اداله فرځ یغکدوا کالین مک یایت ترله
 بسر درڤد فرځ دهولون ایت مک باپقله سباه مپبله برماتین ۲ دان قغلیما فرځ
 تڤا بوکیس فون ماتیله کنا فالورو مریم کوبو اورځ فیرق ایت سبب کران فراهو
 انق راج ۲ ريو سرت سلاڭور ساغت مراثت کڤد کوبو ۲ بهارو بمبدیل سبب کران
 انق راج ۲ ایت برمالو ۲ وان کران راج محمد فترا یقدفرتوان سلاڭور برتریاکن
 فادک ایهندان راج جعفر فترا مرحوم یقدفرتوان راج حاجي کاتن سیلاکن ایه
 راثت کڤد کوبون بهارو بدیل مک اقبیل راج جعفر مندڭر اکن فرکتان راج
 محمد ایت مک ایفون مارهه سرای مڭونس بادیقن برکنجر ۲ داتس اقبیل
 مپوره دایوڭ راثت فراهون کڤد کوبو ۲ اورځ فیرق ایت ستله سکل سوداران ۲
 راج ادريس دان راج احمد ملیهت حال فادک ککندا ایت مک ایفون مراثکن
 فنجاجین قول دغن مارهن مک اقبیل سمقی کتفي کوبو ایت بهارو دبدیلن
 دغن مریم سرت نایک مقاموه دغن سناقڭ فموراسن مک عظمته بویین بهنا
 مریم سفرت هللنتر مپبله بوکیت لکم لکوم دان سناقڭ فموراس فون مڭکروتڭاه
 سفرت اورځ مڭکور یغ برتیه مک براموه له ماسوه سکلیش کدالم کوبو اورځ ۲
 فیرق ایت مک باپقله اورځ ۲ فیرق ایت ماتې مک تیواسله اورځ ۲ فیرق ایت
 مک مان ۲ یغ هیدوف لاریله داڤت کوبون ایت مک الهاه نڭری فیرق دلڭکر اوله
 یقدفرتوان سلاڭور شهدان اقبیل سلسیله درڤد مڭکر فیرق ایت مک یقدفرتوان
 سلاڭور فون براڭکت بالیق کسلاڭور مک اقبیل تیا بکندا ایتفون مبریکن سوڭی
 کلڭ ایت کڤد فادک ادندا بکندا راج جعفر اکن جادی فرمکاننن ادیق برادیق
 مک دودقله راج جعفر ادیق برادیق ددالم کلڭ ایت مغلوارکن حاصل ۲ تیمه ۲
 دسیتو مک باپقله کلوار حاصل ۲ تیمه مک دباواپاه کملاک برجوال بای
 دسیتو مک باپقله سوداگر ۲ دنڭری ملاک ایت برصحات دغن راج جعفر ایت
 سرت کیریم مقیریم اڤ ۲ یغ کسوکان راج جعفر ایت ددالم نڭری ملاک مک
 تنڭاه دغن حال یغدمکین ایت ادان.

سرت سمفي ککيجي کنايکڻ ايت لالو ايڻ نايڪ مفادف يقدفرتوان سلاغور
ادنون راج جعفر تياداله اي ماهو برجمفا دغن انجيء کالوء ايت مك دسورهن
ننرا ۲۱ يڻ فرمفوان يغيرنام راج خديجه لاکي کچيل منداقت انجيء کالوء ايت
مک لالوله درييا اوله انجيء کالوء ايت کمدين راج جعفر فون مپوره عبدالطيف
موديق امبيل فآ کرسأ تورن دغن انق بينين جکلو تياد ماهو اي فرکي جوالکن
کفلان ايت مک عبدالطيف ايتفون فرکيله اقبيل اي نيبا کدالم دايک مک
فآ کرسأ ايت فون لاريه برسمبوي مک دتات اوله عبدالطيف درومه ۲۲ يقدکت ۲
دسيو کمان فرکين توکغ بسي فآ کرسأ جواب اورغ دسيو دي فرکي کقد اڻکو
راج سايمان مک فرکي فول عبدالطيف ايت کاستان راج سايمان مک تياد
جوک برجمفا مک عبدالطيف فون برفيکر جکلو اکو باليق دغن تياد سسوات
اف اي اکو کنا مرکا ستاه ايت مک عبدالطيف ايت فون نايقله کرومه فآ کرسأ
ايت لالوله درمشن بارغ ۲ فآ کرسأ ايت مان ۲ يقاد کمدين درمشن فول فکاکن
يڻ بکرج بسي ايت سفرت لنداسن دان توکل ۲ دان سفت ۲ دان همبوسن
مک لالوله اي مواتکن ددالم سمفن لالو اي هيلير برکايوه کلبوه مک برجمفا
دغن انجيء کالوء موديق مک انجيء کالوء ايت برتان اف يڻ اڻکو باوا ايت
لطيف جواڻن فرکاکن فآ کرسأ مک انجيء کالوء فون ترتاوا مک عبدالطيف
فون سمفي ککيجي دفرمه کمکپاله حال احوال فآ کرسأ مک راج جعفر فون ترتاوا
ادفون انجيء کالوء اقبيل تيبا اي کداره مک دنسپاله سکل اورغ يڻ مغات
اورغ سلاغور مغمبيل وڻکغ ايت دمکينه يڻ اکو دافت فرکتن اورغ ۲ توا ۲۱
ادان کمدين مک يقدفرتوان سلاغور فون برلاير باليق کسلاغور سيفکه دريو سبتتر
کمدين برلاير فول دري ريو سيفکه دموار برجمفا فادک ککندا بکندا يقدفرتوان
راج علي مک مشوارته کدوان دسيو تياداله اکو دافت اکن مشوارتن کمدين
براغکته برلاير کسلاغور مک اقبيل تيبا اي کسلاغور مک مشوارته اي سرت دغن
سکل اورغ بسر دان موافت دغن فادک ادندا راج جعفر قد فکرچان ملفکر نگري
فيرق ايت مک اقبيل ساسي موافتن مک لالوله يقدفرتوان سلاغور براغکت برلاير
کفيرق اداله يغيرسما ۲ فرکي انق راجا ۲۸ فرتام راج جعفر کدوا راج ادريس دان
راج احمد دان راج محمد فترا يقدفرتوان سلاغور دان راج اسميل فتران جوک
دان راج عبدالله فتران جوک دان راج حسن فترا يقدفرتوان مودا سلاغور يڻ مفکت
ددالم نگري اچيه تتکل راج اچيه منتأ بنتو کقد يقدفرتوان سلاغور تتکل اي
برفرغ دغن اورغ دوسن مک لفس برفرغ ايت مک يقدفرتوان مودا سلاغور ايتفون
کريغ لالوله مفکت انا لله وانا اليه راجعون مک دقور کن اورغ ددالم نگري اچيه
ايتاه فتران راج حسن نماڻ دان فکاوا توا دان فکاوا قماغ مغيريغ بلاک.
نهدان اقبيل سمفي کفيرق مک يقدفرتوان سلاغور فون ممکيل لقسمان مک لقسمان
فون مفادف مک تيته بکندا کقد لقسمان کيت هندق برجمفا کران کيت داتغ
اين يوکنن هندق جاهت ملينکن هندق منچاري جالن موافت جوک کران

برسیغه هندق بالیق کسلاڅور ددالم حال ایت باپقنه فتنه ۲ خبر ۲ درفد فییق سوکو ۲ ملایو دان سوکو ۲ بوکیس سامقما فیقکن مغکوء ددالم فیقن فراهو کنا کاومبغ مک برسیغکیتاه برهنتق مغکین سهاری مغکین بایق سومیقن مک یغدفرتوان سلاڅور فون برسرکاله هندق براعتک ایت دان سکل فترا ۲ فادک ایهندا بگندا مرحوم راج حاجی فون هندق دباواپاه سموان مک راج جعفر فون برمونه کفد بگندا سلطان محمود هندق مغیریقکن فادک ککندا یغدفرتوان سلاڅور مک تیته بگندا جاشن اغکو فرکی کمین برمونه سکالی لاکي مک تیته بگندا جاشن فرکی وقتو این جعفر ننتیله لفس ابغ بریما برلایر سبولن دوا بهاروله اغکو فرکی جکاو بکینی هاری اغکو فرکی براث بواهله کلفکاشن اغکو یغاد ننتی دبالکغ بوله کیت برسیف ۲ بارغ دوا تیگ فوله بواه فرکی برسما اغکو ایت فاتوه جوک سبب کران ابغ بریما هندق سکره بالیق ایت بوکنکه هندق ماشکر نکری فیرق بیرله دغن سفرتین ستاه راج جعفر مندغر تیته بگندا ایت مک ایفون برداتغ سبه قول امقون توانکو سبوله ۲۸ فاتیگ برمونه جوک دهولو مغنتر فادک ککندا کمین فانیگ مغادف ستاه بگندا مندغر سبه فادک ادندا ایت مک بگندا فون مرکاله مک تیتهن جکلو تیاد بوله اکو تاهن لاکي فرکیاه اغکو سلام ۲ این تیاد برانی اغکو منفکرکن کات اکو سده ابغ بریما داتغ بهارو اغکو منفکر کات اکو روفان لبه ابغ بریما درفد اکو بگندا بریتیه ایت سمبیل برلینغ ۲ ایر ماتن مک راج جعفر فون برمونه بالیق سمبیل مپافو ایر ماتن شهدان تحقیقه راج جعفر فرکی کسلاڅور مک برلماه فرانقکن بوکیس اد ستغه هندق مغیکوه راج جعفر ایت اد ستغه تیاد هندق فرکی ایتله یغ کباپقکن سهشک همب بسکا فون دمکین جوک اد ستغه متناً تاهن کفد بگندا سلطان محمود دمکینه حالن ددالم هارو هارا انتارا اورغ ۲ کچیل ایت کران توان فقولو برسلاهن ۲ ایت ادفون یغدفرتوان سلاڅور افبیل سده ای برسیف ۲ ایت مک براغکنه ای دري لیغک ایت ممباوا فادک ادندا بگندا فترا مرحوم راج حاجی ددالم ساتو کیچی مک برلایره یغدفرتوان سلاڅور ایت مک فد کتیک یغدفرتوان سلاڅور کاوار دري دالم نکری لیغک ایت اد سبواه وغکغ چنچو باب بهارو داتغ دري چینا مک چنچو وغکغ ایت اد ممباوا فسن ۲ تفکو تفه ایت مک افبیل ددغرن تفکو تفه ایت هندق برلایر کسلاڅور مک برهنتیاه ای برلایره باوم ماسوء دان کیچی کنایقکن ایت فون برلایره جوک دهولو هندق ممبیل بارغ تفکو تفه ایت کفد وغکغ مک جادیه تمفاً دري کوالا دایک ایت برامقیتاه وغکغ دان کیچی ایت مک گمفر سوکو ۲ ملایو ایت مقناکن اورغ ۲ سلاڅور ممبیل وغکغ دقولو کامبوء سده ددکنکن ستاه انچیء کالوء مندغر کات اورغ ۲ ایت مک ای فون مارهله اکن اورغ ۲ بشیرکات ایت دمکین کاتن فمبوهغ بنر ۲ اغکو سما این مک لالوله ای برکایوه هیلیر کقولو کامبوء ایت

خبرن شهدان کات روايت انچيء عبدالطيف اداله چندروغ سوکوء ۲ سبله ملايو ايت يغ هندق دجادکنش يقدفرتوان مودا ايت يأت راج جعفر فترا مرحوم راج حاجي التهد مک اداله مقصود سوکوء ۲ ملايو ايت هندق ددودقکنش راج جعفر ايت دغن فترا ائگو مودا يفرنام انچيء فوان بولغ مک اد ساتوا اورغ نمائ انچيء حسن اداله اي سلالو موجي ۲ صفات ۰ فوان بولغ ايت کقد راج جعفر سمبهن اداله فادک انقندا ايت جنتيق تياداله دامت بنديشن انق راج ۲ فرمفوان ددالم نکري بلهک ريو اين سفرت فادک انقندا ايت ستورغ فون تياد بوله ميمائي فادک انقندا ايت مک اقبلي راج جعفر مندغر کات انچيء حسن ايت مک ايئون ترسيوم روفان ۲ سوکاله کونن کمدين سکل حال احوال ايت دکتهويله اوله يقدفرتوان سلاشور مک يقدفرتوان سلاشور فون سلالو جوک برخبر ۲ کقد فادک اندا بگندا راج جعفر ايت سکايين حال احوال جالين کموافقتن سام ۲ انق راج بوکيس جاشن لئس سوکوء ۲ ملايو ايت محرواة کيت سموا برقيج بلهکنش سفرت راج ۲ سباه سيا اديق براديق عاشيق برامبيان ۲ کبساران جوا اخير ۲ کيت سموان برتوران سکشف نکري اورغ ۲ شهدان ددالم حال ايت مک بربرچاراله جوک يقدفرتوان سلاشور ايت دغن يقدفرتوان بسر ساطان محمود مک يقدفرتوان بسر ايت ستفه ميمتولي جوک اکن مقصود يقدفرتوان سلاشور ايت مک جاديله برسلاهن ۲ مقصود مک کچيلاه هاتي يقدفرتوان سلاشور مک منتا ديريله اي هندق سگرا باليق کسلاشور لالو ايئ مفکيل انچيء کالوء يغ جادي سورهن مولا ۲ ايت مک انچيء کالوء فون دانقلاه مک تينه يقدفرتوان سلاشور کالوء سمبهن کقد يقدفرتوان بسر اداله سفرت نيتهن يغ ائگو باوا کقد اکو هاري ايت ايناه جواين اداله يغ جاوه منتا دککن ايت يأتياه راج علي دغن سوکوء ۲ بوکيس ايت بايکاه امبل قواغکن فسکان سفرت يغناه دتتهکن کقدان تتکل مولا ۲ اي مفادف هاري ايت ادقون يغ روسو منتا بايکن يأتيله نکري ريو فيکر اکو اقبيل سده اد راج علي ددالم نکري ريو سرت تتفله کموافقتن انتارا بوکيس دغن ملايو بوله اکو منا تولغ کقد کمفني هاندا دان کمفني ائگريس ملاکوکن فرنيکان درفد نيمه دانلاينش استميوا فول ددالم سيفکيف ايت فون سده بايق جوک بوله کاوار تيمه ۲ ايت جک سده کيتولن دغن موافقتن واغ ۲ قدر سلقسا دوا لقسا تيدق سوسه بوله مرايکن نکري ادقون يفتياد منتا اداکن ايت فهم اکو ايتاه اوبت فاورو مک اوبت فاورو ايت فد ماس بيلا ۲ سهاج يقدفرتوان برکهندق دفرکوناکن يغ ايت سده سديا ددالم سلاشور دغن سنجانش جکلو سقدرکن دوا تيک فوله فنجاجب بوله جوک ترايسي اوله اکو علي قدرن مک سکارغ اکو ليهت فهم اکو ايت روفان ۲ کورغ ترفاکي کقد يقدفرتوان بسر افلاکي کقد سوکوء ۲ ملايو جکاو بکيتو بايکاه اکو باليق کسلاشور مک انچيء کالوء فون برمونهانه باليق دغن مشغولن کران توان فقولو بلاک شهدان مک يقدفرتوان سلاشور فون

مك داتغله فرتمان درغد الله تعالى يآيت موافقتله بگندا سلطان محمود دغن
 فادك ككندا يقدفرتوان سلاغور سرت فادك ادندا راج جعفر دان راج سليمان
 مك لالوله ددودفكنش يقدفرتوان سلاغور دغن فادك ادندا بگندا ايت تفكو تغه
 فترا مرحوم راج حاجي في سبيل الله مك كتيك وقتو ساعت يغ بايك دنكاحكنله
 اوله بگندا سلطان محمود اكن فادك ككندا يقدفرتوان سلاغور دغن فادك
 ادندا تفكو تغه ايت بتاف عادة راج ۲ برنكاح كهوين دفرساتوكن سكالې مك
 دودقه كدوان بر كاسيه ۲ هن بتاف عادة اورغ لاکي استري شهدان اداله قد
 كتيك يقدفرتوان سلاغور ددالم ليفك مك داتغله اوتوسن فيراق مفادف يقدفرتوان
 بسر بگندا سلطان محمود مولفكن نكري فيرق كغد سلطان محمود دانلاگي بايق
 برسلاهن فربواتن يغ مپلاهي فرجنجن يدهولو ۲ سته بگندا سلطان محمود
 مندغر بويي سورة دري راج فيرق ايت مك برتتهله بگندا كغد اورغ توات ۲۸
 اين فربواتن راج فيرق ايت سجاج هندق منچاري كمارهن ابغ بريماله اتس
 تتتوله برسايسيه دغن ابغ بريما كمدين كيت قول هندق دماسوقكنش مك بگندا
 فون ديم مك تياد براف انتاراه اوتوسن ايتفون باليق كفريق مك سكل حال
 احوال ايت سموان دكتهوي اوله يقدفرتوان سلاغور مك اي فون ديم سهاج
 شهدان كيرا ۲۱ دوا تاهن يقدفرتوان ددالم نكري ليفك بر بچارا دغن فادك ادندا
 بگندا سلطان محمود سرت سوکو ۲ ملايو ايت مك بلوم لاکي جوا دافت بر بتولن
 كهندق يقدفرتوان سلاغور كغد سوکو ۲ ملايو ايت كمدين اكو دافت چترا درغد
 انچي عبدالطيف اداله بگندا ايت مپوره انچي كالوه مفادف يقدفرتوان سلاغور
 مخبركن مقصود بگندا سلطان محمود كغد يقدفرتوان سلاغور ايت يآيت تيك
 فركارا فرتام يغ جاوه منتا دكنكن كدوا يغ روسق منتا بايقكن كتيك يفتياد
 منتا اداكن مك تيته يقدفرتوان سلاغور بايكاه سمبهكن كالوه جك سفكوه
 سبنر ۲۸ بكيتهله كهندق يقدفرتوان بسر ايت دمكين ايت بولهله اكو كرجاكن
 يغ اكو داتغ اين فون هندق منچاري كيجيكن جوک اتس يقدفرتوان بسر سرت
 كيت سموانق بوگيس كمدين سورهن ايتفون كمبالياه معلمكن كغد بگندا سلطان
 محمود كمدين ددالم حال ايت بر بچاراله قول يقدفرتوان سلاغور دغن بگندا
 سلطان محمود درغد فكرجان يقدفرتوان مودا راج عالي ددالم موار بايك سوره
 جمفوه فونفكن سفرت فسكاك كمدين بوله موافقت انتاراه كدوا فيهق مراميكن
 نكري ريو شهدان سته بگندا سلطان محمود مندغر مقصود فادك ككندا ايت مك
 بگندا فون مشوارته دغن سبله سوکو ۲ ملايو ايت يآيت سفرت اشكو مودا دان
 اغكو بوسو دانلاين ۲۸ مك تياداله بر كبتولن مقصود يقدفرتوان سلاغور كغد
 سوکو ۲ ملايو كران مقصود سوکو ۲ ملايو ايت ادقون فكرجان يقدفرتوان مودا ايت
 بوله كيت ميايه كران ريو ايت دقونفكن كمفني اغكريس كغد بگندا سلطان
 محمود سكارغ مان ۲ سهاج سوک سلطان محمود هندق منچاديكن يقدفرتوان
 مودا ايت اصلكن جاغن يغلان درغد ككورنن او فو ۲۰ راج بوگيس دمكينله كونن

شهدان کات صاحب الحکایت

افبیل کبرنور ملاک مندغر خبر اونوسن ایت مک کبرنور فون تردیم سچورس کمدین کاتن کفد اوتسن ایت بالیقاہ اوتسن کفد راج سلاغور ادالہ سکل فرمنتان راج سلاغور ایت کفد کیت باوم لاکي منتتوکن ننتیلہ کیت معامکی کفد اسپسین جندرال دنکری بناوي اف فرنتهن کاتی ادالہ کیت مبریتاھو کفد راج سلاغور ایت کیت فنتا کفد راج سلاغور بری فرایقانن بایک ۲ کفد سوداران سلطان محمود هندقلہ دلارغکن فرکارا یغ جاہت ۲ درقد مرومق ۲ یغ میوسهکن اورغ ۲ داگخ فرکي داتغ کمدین مک سورهن ایت فون بالیق کسلاغور میسبهکن کفد یغدفرتوان سلاغور سکل فرکتان کبرنور ملاک ایت مک یغدفرتوان سلاغور فون مپورہاھ مبریتاھو کایشک کفد فادک ادندا بکندا سلطان محمود درقد بچاران دغن کبرنور ملاک ایت شهدان ددالم حال ایت مک دغن تقدیر الله تعالی ملاکوکن حکمت اتس همبان مک کمفنی ائگریس مغمبیل فون ملاک سرت ریو کمدین کمفنی ائگریس فون مولفکناھ نکری ریو کفد سلطان محمود سرت دتشن سبکیماں عادہ استعادہ فریکال ادالہ یغ مپاواکن سورہ کمفنی مولفکن نکری ریو کفد سلطان محمود ایت یأیت شیخ عمر بارجا قد توجہ هاریبولن صفر هاری احد فوکل سمبان وقتو مندیریکن استان دھولو کمدین قد هاری ایت جوک سید عبدالرحمن داتغ دري بتاري مپاوا سورہ اسپستین جندرال بتاوي کفد سلطان محمود مولفکن نکری ریو کفد بکندا سلطان محمود دغن تیاد سوات فرجنجین جوا ادالہ تیباث ایت قد فوکل تیک قد هجرہ سنہ ۱۲۰۸ تقریباً مک دتریمالہ اولہ سلطان محمود دوا ۲ سورہ ایت دغن کسوکاتن مک بکندا سلطان محمود فون مپایکن ۲لہ نکری لیفک ایت دغن مخربوۃ مسجد دان فاسر دان کون فاروت مک رامیہ نکری لیفک ایت کمدین مک بکندا فون مپورہاھ ائگو مودا انی داتوہ تمغکوغ بندان راج میمونه اکن منوغکو ریو ایت سمنتارا بلوم کنتننواں یغدفرتوان مودا دان سبلوم لاکي ساسی فراتوران نکری جوهر اداں.

سبرمول

ادفون یغدفرتوان مودا راج علي ددالم نکری سینتن مک ایشون موافقتلہ دغن سکل اورغ توا ۲۱۰۸ مفادف کایشک کفد بکندا سلطان محمود مک ائبیل سمفی وقتو یغبایک مک یغدفرتوان مودا راج علي فون براغکناھ کنکری لیفک لالولہ مفادف فادک ادندا بکندا سلطان محمود مک سلطان محمود فون برتپالہ درقد فرلایران فادک ککندا بکندا ایت مک دسمبهکنپالہ سکلین درقد اولن هفک اخرن کمدین برداتغ سمبه فون یغدفرتوان مودا ایت کاتن اداکھ تیدق لاکي ستیا انتارا فاتیک سموا دغن دولی توانکو یأیت انتارا بوکیس دغن ملايو مک جواب بکندا نیاد سیاف یغ محبت راج علي شهدان ستلہ ساسی درقد برجمقان ۲ دان ماکن میوم سودارا برسودارا ایت مک یغدفرتوان مودا راج علي فون برمونه کفد فادک ادندا بکندا سلطان محمود ایت ھیدق کسلاغور

ابو اوڤو ليم براديق ايت فون داغله مك برجمفاله اي دغن يقدفرتوان مودا راج
عالي ايت مك لالوله سام ۲ برجالن هفك ببراف اي ملالوي گونځ ۲ دان ملالوي
فاي هاج مغنوه سان دري لاور اينده فول يقدفرتوان مودا ايت برلاير كتمبل
دان كسينتن سبرمول وڤنو يقدفرتوان مودا راج عالي ددالم تمقه يغبمرنام لاور ايت
مك دسيتوله اي مندودفكن كرايغ تاييكن ايت دغن فادك انقندا بگندا راج
سيتي اغكو بسر فورا مرحوم يقدفرتوان راج حاجي يغ شهيد دتلوه كشافغ مك تنفله
يقدفرتوان مودا راج عالي ايت ددالم نكري سينتن دان سكل اورغ ۲ سينتن فون
تنفله برخدمه كفدان ايت سرت دتولغ فريگان مريكنيت مان ۲ عالي قدر مك
ددالم حال ايت بركير ۲۱ جوگ اكن كريبو دمكينه حالن اداڻ.

القصة

مك برسوه فركتان بگندا سلطان محمود ددالم نكري ليفك مك دنتئين بچارا
يقدفرتوان ترشكانو مبايقكن دي دغن كمفني هاندا مك تياد جوگ داتغ جوا
كسننوانن مك بگندا سلطان محمود فون مپورهه كسلاغور كغد فادك ككندا بگندا
يقدفرتوان سلاغور منتا فربايقي انتاراه دغن كمفني هاندا ايت مك يقدفرتوان
سلاغور فون مپورهه فركي كملاك كغد كبرنور ملاك منتا فربايقي انتارا كمفني
هاندا دغن بگندا سلطان محمود ايت مك جواب كبرنور بكيان ماهو بربايقكن
انارا كيت دغن سلطان محمود ايت مك بهارو ۲ وان اين تادي كيت سده برجنجين
اد كيرا ۲۱ دوا فوله انم فصل مك سلطان محمود سده روسقكن فرجنجين ايت سرت
دموڭكيركن فرجنجين ايت ادفون راج سلاغور سرت سكل بوكيس ۲ سوغكوڤن
فون فرغ دغن كيت دافت جالن كيت بردامي كران عاده ددالم قفراغن فرتام
منغ كدوا كاله كنيك بردامي ادفون فكريان موڭكير فرجنجين ايت بوكش جالن
راج ۲ ادفون كيت موكل نكري ليفكي دان نكري ريو ايت راج سلاغور ترليه تاهو
سموان داتغن درفد بچارا راج ۲ ملايو جوگ اكننتافي راج حاجي تياد صبر
جادي روسق ديرين مك سكارغ بلومله كيت تريم اكن فرمنتان راج سلاغور
ايت شهدان كمدين درفد ايت باليقه سورهن ايت كغد راج سلاغور مفرسمبهكن
فركتان كبرنور ملاك ايت مك اثبيل يقدفرتوان سلاغور ايت مندغر خبر سورهن
ايت مك يقدفرتوان سلاغور فون سوسهله سرت دو كچيتان ميكركن كمدين مپوره
فول سكالی لاگی سرت برسگو ۲ له منتا كغد كبرنور ايت اكن فردامين بگندا
سلطان محمود دغن كمفني هاندا ايت سرت يقدفرتوان سلاغور له منغكوڭكن
برسما ۲ بگندا سلطان محمود ايت جك اد دلاكڭن سموات يفتياد فاتوه ددالم
فرجنجين ايت كران ماس فركلاهين دان فرگادوهن لانون ۲ دغن كمفني هاندا
ايت كبرنور له ۲ معاومله بگندا سلطان محمود ايت راج مودا دغن كسئورغن
هپاله منتر ۲ ښ سقرت راج اندر ۲ بفسو دانلاين ترليه كراس درفدان مك سكارغ
هارفله جوگ اكن كموراهن كمفني هاندا داتس كيت سموا راج ۲ ملايو دان
راج ۲ بوكيس ۲ دمكينه حالن.

راج حاجي انگري اندرا کيري اداله يغلنگري ايت راج توا سبب اد سسوات
 قربواننن يفتياد فاتوة کفد عادة استعادة مک برثرغله راج جعفر دغن راج توا
 ايت ددالم حال ايت راج توا سده جادي مرتوا کفد راج جعفر ايت بهارو نکاح
 اداله يبرسما ۲ مانگر ايت اورغ ۲ ليگي دان فرانکن بوکيس سرت لانون مک
 برثرغله قول مک الهاه راج توا ايت برثرغ دغن منتون ايت راج جعفر ايت
 سته ساسي برثرغ ايت مک راج جعفر فون باليقاه کليگي مباوا فادک ادندان
 سرت اورغ ۲ اندرا کيري مک اقبيل سمقي کليگي مک تنفاه اي ددالم ليگي
 برسما ۲ بکندا سلطان محمود سرت فادک ادندا بکندا سکين لاکي ۲ دان
 قرفوان دمکينه ادا انتهی الکلام.

القصة

مک ترسبوتله فرکتان يقدفرتوان مودا راج علي ددالم نكري سيکودانا مک اقبيل
 رامياه نكري سيکودانا ايت مک داتفاه قول فتنه دنيا يغ کروه يغ منجوقکن
 دنيا اين نكري يفتياد ککل دان نعمتن يفتياد تنتو سفاي مقبيل عبارة اورغ يغ
 فون مات هاتي اکن تياد هاروس مهابسيهي دنيا اين مک هندقه کاسيه اکن
 اخره نكري ککل دان نعمتن يفتياد برکفتوسن سالما ۲۰.

شهادن

اداله سبب دانغ ککروه دنيا اتس يقدفرتوان مودا راج علي ايت يایت برسلاهن ۲
 مقصود دان کهندق دان برسلاهن ۲ فهم انتارا يقدفرتوان مودا راج علي دغن
 سلطان فونتياق دان سرت هاندا ليه ۲ معام ددالم دنيا اين تياد سويي درقد
 طمع دان لوبا ددالم حال ايت بردغکين ۲ له انتارا نعمت يغ نعمت يثابه اکن
 نعمت يغ کورغ مک ايتاه جادي فوکو فربتاهن دان فرکلاهن کران دنيا اين
 نكري يغ فبجيق نياداله منوهي نفسو سستورغ اتس سستورغ استميو قول قد نعمت
 کرجان مک دسيتوله مشکين بايق دانغ ککروه سبرمول مک اقبيل برفتجاغن
 فربتاهن انتارا کدوا قيهق ايت جادياه هاندا سرت سلطان فونتياق ايت ملنگر
 يقدفرتوان مودا راج علي ددالم نكري سيکودانا مک برثرغله انتارا کدوا قيهق مک
 تياد براف لمان مک يقدفرتوان مودا راج علي فون تيواساه کران يغلان ايت
 دوا بشا فرتام هاندا کدوا اورغ اسلام اني چوچو رسول الله صلی الله عليه وسلم
 مک اقبيل دراس ۲ اوله يمتوان راج علي اکن تنتوله تيواسن مک ايئون موافقتاه
 دغن اورغ توا ۲۰ سرت سکل فرانکن بوکيس مغاجق اوندور کران تياد سياق
 يغ کيت هارغ لاکي سباه تيمور اين ادفون يغ کيت هارغ ۲ سالما ۲ اين سانق ۲
 سودارا ۲ کيت يقددالم فونتياق دان مقاواه مک سکارغ سانق ۲ سودارا ۲
 کيت سده برسما ۲ هاندا موکل کيت دمانله دافت کيت اکن کمنان لاکي
 مک سبه سکل اورغ توا ۲۰ فکرجان ايت مان ۲ تيته سهاجه کمدين مک
 يقدفرتوان مودا راج علي فون برجالنله کلار مک کرايغ تليک چوچو دانور

مک تیتھن کفد عبدالله ایت هی عبدالله کران الله تعالی له اڅکو کفد اکو اورغ
توا این دان جاغنه اڅکو فندځن اکو این اڅکو ځندځ سجاله توان اڅکو ایت
راج مودا کران اکو این اورغتوا ملینکن سېوله ۲ به اڅکو چاریکن ځناور انتارا
اکو دغن یغدفرتوان ریو ایت دان اڅکو باواکنه ایر اکو کفد یغدفرتوان ریو ایت
کران خیلغ بېل کو یغدهولو ۲ ساغنه باپقن کفد یغدفرتوان ریو ایت مک
لالو دتقو ۲۰ څن بلاڅخ انجی عبدالله ایت مک صح دغن پتان دوا ۲ مات سندیری
مایهت دان دوا تایفا سندیری مندغرڅ درفد تیتھن ایت دمکینه یغرسېوه قد
هوجغ سیاره کراغن اڅکو بوسو دوڅون ایت اداڅ.

القصة

مک ترسېوه څرکټان بکندا سلطان محمود ددالم نکري څهغ

اڅیل دننتیښ بچارا یغدفرتوان ترڅکانو څرباپقن دي دغن کمځني هاندا تباد
جوا داتغ سورة اتو خبرن مک بکندا سلطان محمود څون براغکته بالیق کلیڅک
مک اڅیل سمځي کایڅک تتفا ه ای ددالم لیڅک سرت اورغ ۲ ملایو دان بوکس
سهاری ۲ جوک ممځیکرکن څنچارین اورغ ۲ څ سام اد سوکو ۲ ملایو دان سوکو
بوکس مک دغن تقدیر الله سبحانه وتعالی مک تربوکاله تانه سیڅکځ مک
بکندا څون مېورهه اورغ ۲ څ مفرجاکن تیمه ۲ دسیتو سرت ماسیغ ۲ څون بهاګین
مک داتفا کفل ۲ اغکریس کسیتو منیڅکاکن بیراف بایق واغ چڅکرام تیمه ۲ ایت
مک داتله رزقي دان کهیدوڅن اورغ ۲ څ دان فراهو ۲ دري تیمور سلالوله داتغ
مباوا براس کایڅک دان براس دري رنتو ۲ څون دانغله جوک دان وڅکغ ۲ دري
چینا مک ددالم حال یغدمکین ایت فرمق ۲ څون بایق جوک کران بکندا سلطان
محمود ایت بلوم تتف بردامي دغن کمځني هاندا دان کمځني اغکریس سلالوله
سهاج مباواکن اوبت بدیل دان مریم سناڅ برځالو ۲ دغن دکاڅن تیمه ۲ دانلاین ۲ څ
مک بسرته څرومق سکتیک ایت اداله کڅلان څغایما رام نماڅ هڅک
مرومقغه ای کتانه هڅک هڅک کجاوا مک باپقه اورغ جاوا دان هڅک ایت
دتاوانن دباوان کاڅکی دجادیکنځ ایسی نکري لغکي لام ۲ سوکاله اورغ ۲ هڅک
ایت دیم دلڅک مېوآه کېون دان دوسون تباداله ای ماهو بالیق کڅک لاکي
ترکاڅغ ۲ داتغ څول ساتق ۲ سوداران دري هڅک دغن سوک هاتیش سندیری
نبا دغن رومق مڅرهمباکندیرین دباوه فرنه بکندا سلطان محمود جادي رامیاه
سوکو ۲ هڅک ایت ددالم نکري لیڅکي ایت.

شهدان کات صاحب الحکایت

داله څکرځان رومق مرومق ایت مان ۲ داڅغ یغ هندق ماسو کنکري لیڅکي
تیاداله درومق کونن شهدان ددالم حال ایت مک بکندا سلطان محمود څون
مېواتله استان دهولو سرت کوتا څاریتن دان مبایقن ۲ نکري مک قد ماس ایتاه
بکندا مېوره څادک ادندا بکندا راج جعفر څترا څادک ایهندا بکندا مرحوم

سام ۲ اورغ ۲ توا ۲ مك كورغنه اندهن كيت بوكاكن دغن صريح فركتان مادمادايه
 دغن كنايه فركتان سكير ۲ بوله منجادي فرايغتن دان منجادي توارينغ قد اورغ
 يقد بلاگش مك فكرجان ايت دهاروسكن اكننتاقي انتارا كيت سمو يقد بلاگش
 هنده مندعاكن انتارا كدوا فيهي ايت مدهمدهن الله سبحانه وتعالى مغمقونكن
 انتارا كدوا فيهي سرت منداميكن انتارا كدوا فيهي آيت ددالم نكري آخرة
 مك يات هاروس كغد الله سبحانه وتعالى سمرت كان صاحب الجوهر (ومن يمت
 ولم يتب من ذنبه - فأمره مغوض لربه) يعني بارغ سياف ماتي اي دان تباد
 اي توبت درقد دوسان مك فكرجان ايت سرهكنله باكي توهن انشا يعذب
 وانشا يغفر يعني جك دكهندقكين دسكسان دان جك دكهندقكين دامقونين
 ادان شهدان اداله ترسوة ددالم سياره فيهي سبه لغكا قد هوجش سياره يغ
 دري قد ائكو بوسو دوغون ايت مك دمكين بوپين مك اثبيل باليق انجي اسمعيل
 ايت كترغكانو ممباو سورة بلاسن درقد قمبرام ايت مك ايقون نايكاه مغادف
 يقدفرتوان ترغكانو ايت كمدين كايسوقكن هارين فرگياه اورغ ۲ رامي ميمبوة
 سورة درقد قمبرام ايت بتاف عادة استعادة ميمبوة سورة راج ۲ جوا ادان مك
 دباواله سورة ايت نايك كباي روغ مك دامبيلله اوله يقدفرتوان ترغكانو لالو
 دبچان شهدان اداله سورة ايت دوا فوجوء ساتو بسر دان ساتو كچيل كمدين
 سورة يغ كچيل ايت دباچ دباوه فابوغ مك سورة يغ كچيل ايت سهاجاه ددغر
 اوله اورغ بايق دان سورة يغ بسر ايت يقدفرتوان سديري ممبچان كمدين
 ستله سده دبچان لالو دلتنكن كباوه فهان كران دغن پتان فغليهان مات
 سديري فرتنه ايت كمدين درقد ايت ستاه هاييس سكلين اورغ قولغ مك
 يقدفرتوان ترغكانو فون براغكتاه ككوالا ابي دان تيقا يقدفرتوان ايت فون دباو
 اورغ نايكه كتلا كمدين مك منتا اميل قول كغد تغكو كجي دان تغكو فرتي
 چچون يقدفرتوان ايت مك لالوله دامبياكنن دباوان نايك كايس فبالين مك
 دبچاله كدوا ۲ سورة ايت دغن تغكو بوسو انقش يقدفرتوان دغن تغكو تغه دان
 تغكو لحد دان تغكو سيد دان تغكو ووء ستاه هابس دبچان رامي ۲ ايت مك
 بهاروله رهسيا يغ بسر ۲ ايت هاييسله ددغر بلاك درقد اولن هفك اخرن
 الله توهن ببراف ماچم بگيكتن هاندا ايت سرت كات نوستان اكن يقدفرتوان
 ترغكانو ايت بورو بايكن جكاو سكيران چارا مرتبت اورغ ۲ كيت دسيني تياداله
 چاكف مفتاكن فركتان يغمكين ايت جكاو سكيران كغد بهاس ملايو درامس
 سورة ايت دغن سكر دبري ماكن كغد انجيغ تيدفله ترجيلت اولهن اكن حال
 احوال كات نوستان قمبرام اكن يقدفرتوان ترغكانو ايت درقد ساتو فصل كغد
 ساتو فصل منچايت يقدفرتوان ايت درقد فكرجان فتنه ۲ يفته مبناسكن بوكيس ۲
 درقد ماس فرغ ليگكي مرحوم داهيغ كمبوجا هفك سمي فرغ ريو مرحوم راج
 حاجي دمكينله حال كمدين تياد براف انتارا درقد ايت انجي عبدالله انق
 لبي امام فنداق ايت كترغكانو مك نايك اي مغادف يقدفرتوان ترغكانو ايت

کادوه ددالم نکري مک کاوارله سيد عبدالرحمن دري فونبیاټق مېاوا انجي،
سلامه دان تفکو عقل ایت مک برجمقاله اي دغن توان بسر لالو دباوان ککوبو
ادفون تفکو عقيل ایت کنا چاچر کمدين سده بایک تفکو عقيل ایت مک سيد
عبدالرحمن قون برلايرله دري کوبو ماسوء سمفغ لالو دلفگرث سمفغ ایت مک
سمفغ اله کمدين برلايرله اي کنمبان مک اقبيل سمفي اي دتمبان مک سيد
عبدالرحمن قون برينينکن ادين تفکو موسی یغبرنام تفکو خديجه کران سده
نيکج ميمغ چارا عرب دنکري سیا یايت ددقذکن اوله ايهندان تفکو موسی
شهدان نغفه سيد عبدالرحمن ایت دقولو تمبلن ایت اداځ.

القصة

مک ترسبوتاه فرکآن یغدفرتوان بسر سلطان محمود ددالم نکري ترغکانو اقبيل
ساسی درفد مندایکین سيد عالي دغن یغدفرتوان ترغکانو ایت مک بکندا فون
بربجاراله فول دغن یمتوان ترغکانو ایت منتأ فربايقی انتارا بکندا دغن کمفني
هاندان ایت مک برسفکوقاه یمتوان ترغکانو مېایقکن دان مېجاراکن کمدين مک
بکندا سلطان محمود قون منأ دیرياه کفد قاذک ايهندان یمتوان ترغکانو ایت
هندی کفغف منتيکین خبر ۲ دثغف سهاجاه مک جواب یمتوان ترغکانو سیلاکنله
فاذک افندا براغتک سفنکالان فاذک افندا این اداله فاذک ايهندا مغوتس
کفد فینور جاکوب فمبرام کمالاک اتو کریو مک جواب سلطان محمود بایکله مک
بکندا فون براغتک برلايرله کفغف مک تنغاه اي دثغف سبرمول ادفون یغدفرتوان
ترغکانو اقبيل سده بکندا سلطان محمود براغتک کفغف ایت مک ایفون مېوره سئورغ
بایک ۲ نماځ اسمعیل دان سئورغ لاکی نماځ وان کوبت ادفون وان کوبت ایت
کلارانش سري ستیا دان سئورغ لاکی نماځ انجي، انق انجي، عبدالله مک
مريکيتاه جادی اوتوسن کفد راج لاوه فمبرام ایت مک برلايرله مريکيت مندافتکن
فینر جاکوب فمبرام ایت ددالم ريو مک اقبيل سمفي اي کریو مک اوتوسن ایتفون
برجمقاله دغن فیتور ایت ددالم کفل فرغش لالو دبريکنن سورة ایت کفد فیتور مک
قینور ایتفون موره باج کفد جرو توليسن یايت انجي، عبدالله انق امام لبي فنداق
نساه فمبرام مندغر سورة یغدفرتوان ترغکانو مک ایفون ترتاوا سرت مففکو ۲۰ کن
کفلان سرت ميره فادام موکان کنان ترله بایک کیت فرچاي کفد بوکیس یغ
ملاون کیت برفرغ کیت برفرغ این درفد کیت فرچاي کفد راج ترغکانو یغتیاد
ملاون کیت برفرغ کمدين لالو دسورهش بالس سورة ایت انجي، عبدالله مېوره
ایځ مغاتورکن فرکتانځ ددالم کفل فرغ ایت مک ساعتاه کاسرن فرکتانځ دغن
برراف تمفان دان بفکینن دان چرجان کفد یغدفرتوان ترغکانو ایت درفد فصل
فرغ لیغکي دان فرغ ملاک دان فرغ ريو دان کروسقکن نکري ريو مک سموځ
ایت سکالي ۲ بوکن فوکوځ درفد بوکیس داتغن هباله سمات ۲ درفد یغدفرتوان
ترغکانو جوا ند باطنن دان براف لاکی فرکتان ۲ یغ کجي یغتیاد هاروس
دسورتکن قد سیاره این کران فکرچان یغ سده لالو ماسن فربواتن اورغ توا ۲

مك افيل سمفي كسراسن مك سيد علي فون برينينكن انجيء مریم دان سيد
 عاي فون باليقه كسيا دان سيد عبدالرحمن فون لالو برلاير كسمبس مرومفق
 دكوالا سمبس دافت سبواه وځكځ لالو دباوان كڅولو كمبوڅ شهدان سته
 ددغر اوله سلطان سمبس مك دسورهن انقن فقيران كايوڅ نمأير ارتين منجاك
 سيد عبدالرحمن ايت كيرا ۲۱ تيك څوله بواه فراهون دان سيد عبدالرحمن ايت
 سڅوله بواه فراهون مك افيل برتمو دغن فایر ارتين جاك سمبس ايت لالوله
 برقرغ بربدیلن ۲ دغن مریم ليلا رتنكاڅ عظمتاه بوپين بهنا مریم ۲ اورغ ۲ برقرغ
 ايت مك سكتيك برقرغ ايت مك درافتي اوله اورغ ۲ سيا كنيقن فقيران كايوڅ
 ايت لالوله دياموڅن مك الهله فقيران كايوڅ ايت لالوله اي اوندور لاري دان
 فقيران تمڅوڅن فون ماتي دتيكم اوله اورغ سيا دان دافته فراهو اورغ سمبس
 ايت امفت بواه دان وځكځ سبواه مك برسوراه اورغ ۲ سيا ايت سمبيل بركنجر ۲
 داتس برندان مجهكن سيا ترلومت ۲ دغن قدغ برچابوه فريسي بركتنا مك
 سيد عبدالرحمن برلايرله ماسق كڅونتياق مك برجمقاله اي دغن سلطان فونتياق
 دان باليقه اي دغن بينين يغبړنام انجيء سلامه مك ديمله اي درومه تڅكو عقيل
 شهدان تنڅله اي دڅونتياق مك اد قد ساتو هاري برتيكم اورغ ۲ دغن چينا
 سبب مڅربواه فكرجان هارو بيرو دغن چينا مك درامي ۲ كن اوله چينا ايت مك
 لوكاله فغليمان يغبړنام ماروس دان ماتي جرو باتون مك سيد عبدالرحمن فون
 ساڅته مارهن لالو برسيف اكن فراهو ۲ مڅناكن افيلن مالم ۲ هاري هندق ملڅگر
 چينا ۲ ايت مك منتاله اي كڅد سلطان هندق ملڅگر چينا ۲ ايت مك جواب سلطان
 جاڅن ممبواه گادوه نكري مك كات سيد عبدالرحمن ايت فاتيڪ لڅگر جوڪ
 مك تيته سلطان جاڅن چينا بايق تيدق تاهن حكم سهاجاه مك دحكمه چينا ۲
 سكاتي امس كران دچاري يغ ممبونه ايت تيا دافت مك جواب سيد عبدالرحمن
 حكوم اين فاتيڪ تريماله اكننتافي تڅكو عقيل فاتيڪ منتا هندق دباوا باليق
 كسيا جكاو تيدق دبري تڅكو عقيل ايت فاتيڪ ماهو كلوار دري فونتياق اين
 جواب سلطان سي عقيل ايت دبريكن اوله بڅان كڅد اكو فسنن سياف ۲ ورثن
 هندق مڅمبيل جاڅن دبري سكارغ جكاو ورثن هندق مڅمبيل دي فون سوڪ
 فرگيله اكن تتافي بيرله لڅس اي برختن دهولو افيل سده برسونت بهاروله
 اكو سوره هنتركن كڅد بڅان سڅاي جاڅن جادي سيا ۲ مڅمبيل انق اورغ دمكينه
 عادة اورغ بايك شهدان افيل سيد عبدالرحمن مندغر كات سلطان ايت
 جوابن فاتيڪ هندق باوا جوڪ جك جالن دمركاكن فون سته سلطان مندغر
 جواب سيد عبدالرحمن ايت مك سلطان فون ماره تيتهن بوڅكا بتر اڅكو اين
 تيا دممبايغ توتر كاتن فرگياه اڅكو هنجيت دري سيني په دري فونتياق اين
 سته سيد عبدالرحمن مندغر تيته سلطان ايت لالوله اي تورن كڅراهون مك
 سلطان فون مپوره توندوغ سيد عبدالرحمن ايت هاري اين جوڪ كلوار دري
 نكري فونتياق اين جاڅن برتاهن لاكي كران اي بربواه بوڅكا دان بربواه

انددا بکندا سيد عبدالرحمن دان سيد زين دان سيد علوي فغليما بسرڻ سرت
 فغليما ۲۸ يفتوا۲۸ مک سيد علي ڦون داتقله مفادف فادک ايهندا بکندا سلطان
 محمود دکنایقکن يقدفرتوان ترغکانو ايت شهدان اداله قد کنيک ايت سکل
 انق راج ترغکانو سموان حاضر مفادف بکندا کدوا ايت تنافي تباد دأتس
 برندان اداله اي براتور برجيجير دباوه سموان دان يقدفرتوان مودا ڦون دباوه
 جوک مک سيد علي ڦون برجالنله هندق نايک کأتس برندا منجونجوغ دولي
 فادک ايهندا بکندا سلطان محمود مک هندقله لالو درقد سبله انق راج ۲ ايت
 مک اد ساتو انق راج ترغکانو ايت برنام راج موسی دلارغش سيد علي لالو سبله
 انق ۲ راج ايت مک سيد علي ڦون هندق لالو ڦول قد سبله ڦيهق يقدفرتوان مودا
 ايت هندق نايک کأتس برندا ايت مک لالوله دڦکڦکن. اوله راج موسی کاکي
 سيد علي ايت تباد دبرين نايک کأتس برندا ايت ستله سيد عبدالرحمن
 مايهتکن راج موسی ممکڦکن کاکي سيد علي ايت مک سيد عبدالرحمن ڦون ممکڦ
 کفلا کريش سميل کاتش هندق مجري مالوکه اين اتو هندق برتيکم ماريله
 ستاه بکندا ساطان محمود مايهتکن تڦکو موسی ايت ممکڦکن کاکي سيد علي
 سرب مايهتکن سيد عبدالرحمن ممکڦ کفلا کريس ايت مک بکندا سلطان محمود
 ڦون برتيته هي عبدالرحمن سميل مرکاکن راج موسی تيتهن مفاف اڦکو هندق
 مجري مالو اکو کران اکو يغ ممکڦيل سي علي دان سي عبدالرحمن نايک کأتس
 اين ستاه راج موسی مندغر تيته بکندا ايت مک لالوله دلڦسکنش کاکي سيد علي
 ايت مک سيد علي دان سيد عبدالرحمن ڦون نايکاه کأتس برندا ايت منجونجوغ
 دولي بکندا ايت ستاه ساسي منجونجوغ دولي ايت برجاڦله سبتنر کمدين
 سيد علي ڦون بروهناه باليق کفراهون لالو اي ميمبه کڦد بکندا ايت لالوله
 اي تورن دري اتس برندا ايت.

شهدان کات صاحب الحکايث

اداله سيد علي تورن دري اتس برندا ايت ناغن کانئن ممکڦ هولو کريس دان
 ناغن کيرين منکن کفلا ۲۸ انق راج ۲ ترغکانو ايت سفره مميلغ کفلاڻ مک لالوله
 اي نورن کسمڦن لالوله برکايوه باليق کفراهون دان بکندا ساطان محمود ڦون
 تورنله درقد کنایقکن يقدفرتوان ترغکانو ککنایقکنش سرت مک تيته بکندا بواغ
 کاجغ ايسي مريم اکو هندق مليهتکن ايم تبتان سيأ دغن ايم تبتان ترغکانو
 برلاک بکندا برتيته ايت دغن مرکاڻ ستله يمتوان ترغکانو مليهتکن حال
 يقدمکين ايت مک يمتوان ترغکانو ڦون سکراله ڦرکي ککنایقکن بکندا سلطان
 محمود ايت مياواکن راج موسی منتأ امقون کڦد بکندا سرت منتا معاف کڦد
 سيد علي مک لالوله بردامي دان برمعاڦ ۲ فن انتارا کدوا ڦيهق اورغ ۲ سيأ
 دغن اورغ ۲ ترغکانو ستاه ساسي مک سيد علي ڦون بروهنه باليق کسيأ دان
 سيد عبدالرحمن ڦون موافقله دغن سيد علي برموهن کڦد فادک ککندا ايت
 سيد علي هندق ڦرکي کسراسن مک دبرکن اوله سيد علي لالوله برلاير کسراسن

شهدان کات صاحب الحکایت

مک اداله حال احوال سید عالی ایتفون کدغرانله خبرن کنکری ترغکانو مک کسوساهانه یمتوان ترغکانو تاکوتکن سید عالی ایت ملغکر ترغکانو تاکو۲ کالو۲ دفر بواتن سفرت مپرو کوالا سفگورا ایت کمترین برکراهله ای اکن سکل اورغ بسر۲ن مپوره سدیا کاشکافن اد کیرا۲ سراتس بواه کچیل بسر کمترین برخبرله ای کفد بکندا سلطان محمود اکن خواطیرن ایت مک تیته بکندا سمیل ترسنپوم جاغنهله ایه خواطیر قد فنداقتن سای تیاد برانی سی عالی ایت محربو۲ ترغکانو این سفرت سفگورا ایت کران برافله کاشکافن سی عالی ایت سهابس۲ن باقن امقت فوله بواه ادفون یغ کیت سموا. ددالم ترغکانو این تننوله لبه درقد سراتس بواه شهدان ستاه یغدفرتوان ترغکانو مندغر تیته فادک انقندا بکندا ایت مک ایفون برکات جکاو بکیتو بایکله کیت برسما۲ دغن انکو مغلوار سی عالی ایت مک جواب بکندا سلطان محمود بایکله ایه ایسو۲ کیت کلوارکندی.

شهدان ترسبوة ددالم سیاره سیأ

اد قول سبواه کفل اشکریس دترغکانو ایت منچاری دگاشن تیمه۲ اداله کفل ایت چوکف جوک سفرت الت کفل فرغ دان اورغ۲ن فون رامی مک منتأ تولغ قول یغدفرتوان ترغکانو ایت کفد کفتنن مک جواب کفتن کفل ایت بایکله جکاو توان سلطان برفرغ ایسو۲ اداله سای مبحثو جاغنهله توان سلطان تاکو۲ بوله کیت فوکل سام دی دوا تیک جم فون بوله هابس کران مریم کیت بسر۲ ای برچاکف۲ ایت سمیل ترتاوا۲ شهدان ستاه کایسوکن هارین مک یغدفرتوان ترغکانو فون کلوارله ککوالا ترغکانو برسام بکندا سلطان محمود سرت مپوره اورغ ترغکانو ایت مغشوغ کاشکافن سید عالی ایت یأیت ددالم سات قولو کافس مک سکل اورغ۲ ترغکانو فون مافسله اکن کاجشن سرت مغیسی مریم هندف بردایوغلله منداقتن کاشکافن سید عالی شهدان ستله اورغ۲ سیا مایهت حال یغدمکین ایت مک سید عالی فون مپورهله قول مافسکن کاجشن سرت مغیسی مریم سرت مبابکر تونمن سرت دبرین ففکلک مریم ایت.

شهدان کات صاحب الحکایت

افیل بکندا سلطان محمود ایت مایهت حال یغدمکین ایت مک بکندا فون مپوره مندا یوغلن کنایقکنن برلا بوه دکت کاشکافن سید عالی ایت مک بردایوغلله کاشکافن بکندا سلطان محمود ایت سرت کاشکافن لیغک ایت مک افیل دکت لالوله برلا بوه مک سلطان محمود فون براغکتله فرگی کنایقکن یغدفرتوان ترغکانو ایت مک دیلاکن اوله یغدفرتوان ترغکانو نایک کأتس برندا مک سلطان محمود فون نایکله دودق برسام یغدفرتوان ترغکانو ایت مک لالوله بکندا سلطان محمود مپوره ممکیل سید عالی ایت مک سورهن ایتفون فرکیله مغادف سید عالی برداتغ سمبه مغانن فادک ایهندا مپیلان مک سید عالی فون مپوره ممکیل فادک

القصة

مك ترسوبة ڤر ڪنٽان يڌڦرتوان مودا محمد علي سيا

اداله منجادي يڌڦرتوان سيا ڏد ماس ايت اني سوداران ڦترا مرحوم راج اسماعيل
 يغيرنام راج يحيي ايله يڌڦرتوان بسر ددالم نڪري سيا ايت دان اداله يڌڦرتوان
 مودان يأت سوداران جوڪ ادڦون يڌڦرتوان محمد علي ايت منجادي راج توا
 سهاجله مبري نصيحت اڪن انڦ ۲۲ شهدان اداله يمنوان محمد علي ايت مڃميل
 سيد علي بن سيد عثمان دڦربواتن منتنو دان اداله بندان ايت تڦڪو بدره نماڻ
 ڦترا راج عالم اداله راج انده ايت ايفر سيد علي ايله يڄ مبري سيد علي دڄن
 ببراف ڪڻڪاڦن سرت سيد علي ايت داڦت ڦول عمرنته دبوڪيت باتو دان مڃميل
 حاصل ۲۲ دڄن اتوران مرتوان سرت راج موسي مڃڪين برتمبه ۲ له قواڻن سيد
 علي ايت مك برپواته اي ڪڻڪاڦن ڪيرا ۲۱ نيڪ ڦوله بواه اڪندڦربواتن ڪڻڪاڦن
 ڦرڪي مرومڦق اتو ماڱر نڪري ڪڇيل دمڪينه حالڻ شهدان اڻڻيل مده سڦله
 ڪڻڪاڦن ايت مك سيد علي ڦون ڪلوارله دري سيا برلاريله اي مڃيڪوتڪن اڻين
 سلاتن مك سڦياه اي ڪڪولا سڦگورا ايت دبدبان دڄن مريم دان ليلا دري
 ڦراهون سرت ڪندڄ تاوق ۲۲ سرت دڄن سورأ تمڦيڦن مك ترڪجوتله اورڄ ۲
 سڦگورا ايت مڃناڪن ڦرومڦق ۲ دانڄ مڃرو ملڦڪر مك سڪل اورڄ ۲ سڦگورا
 ايتڦون برلاري ۲ بانه ڪسان ڪساري ڪباڦڪن ماسوء ڪدالم هوتن اد يڄ موديق ڪهولو
 مان ۲ سڦڻن سهاڄ ڪران هندڦ ماڻسڪن پاوان دان انڦ استرين مك ترٽيڦڪله
 ڪباڦڪن هرتان مك سيد ڦون مڃورهه اورڄ ۲ نايڪ ڪداره مڃاموء دان مرڦس
 سرت مڃويڪن سناڦڄ ڦمبورسڻ مڃڪين برتمبه ۲ دهستن اورڄ ۲ سڦگورا ايت مك
 لاريله اي لنتيڄ ڦوڪڄ برڪايوه برڇڦت ۲ ڪهولو مڃريتاوه راجان دان ڪڦد اورڄ ۲
 توان شهدان مك سيد علي ڦون مڃراهڪن اورڄ ۲ لڪس ۲ مرڦس هرت بندا
 اورڄ ۲ يڄلاري ڪهولو ايت مك مرڦساه اورڄ ۲ ڦارڄ ۲ يڄ داڦت داڻڦڪوتن
 ڪڦراهون مك باڦقه سيد علي ايت منداڦت هرت درڦد امس ڦيرڦ دان ڦرڪاڪس
 تمباڪ دان ڪاين ۲ دان براس دان سڪل ماڪنن يڄلارين هڦڪ سڦيله ڦنڄ اي
 مرڦس ايت مك ڦنوهه سڪل ڦراهون دڄن بارڄ ۲ رڦماسن ايت مك بهاروله اي
 سڪرا ڪاوار ڪڪولا مک لالوله اي برلار دڄن دايرڄ ۲۲ منوجو نڪري ترڻڦڪانو
 سيرمول ادڦون اورڄ ۲ يڄلاري ڪهولو ايت مك سڦياه مڃيڪنٽ ڪڦد راجان دان ڪڦد
 اورڄ بسر ۲۲ مک راج سڦگورا ڦون سڪراله مڃورهڪن هلبالڄ منترين دان ڦڄليما ۲۲
 سرت ببراف رڃو تنتران هيلير ڪڪولا اڪن ملاون ڦرومڦق يڄ مڃرو ايت مك
 اڻڻيل تيبا مڃيڪيت دڪولا مک دلپهڻ ڦرومڦق ايت سده تباد لاڪي سرت دسورهڻ
 لپهت دڄن ڦراهو ۲ ڦرڻن دري ڪولا مک تباداله تمڦا لاڪي لايڻن مک ماکي دان
 مڃومه دان مڃرانه سهاجاه يڌاڦت لاڪي مک ڦولڄاه اورڄ ۲ سڦگورا ايت ماسيڄ ۲
 ڪرومهڻ دان ڪمڦوڄ هلامنڻ دڄن ڪروگين يڄ مها بسر اڏان .

کبا یقنن فرومفق ۲ جوک یغوله لکس مندافت رزقي مک ددالم حال ایت مک
 سلطان محمود فون هندق براشتک کترغشکانو هندق منتأ بچارا کقد یغدفرتوان
 ترغشکانو مفر بایقنن نگرې جوهر دان ریو یغته دروسقنن اوله هاندا ایت قد
 ظاهرن ادقون قد باطنن سموان فتنه ایت درقد یغدفرتوان ترغشکانو جوک داتغن
 سفرت یغته ترسبوه فد فرغ لیغکی دان فرغ ریو مک افبیل سمقيله وقتو ساعت
 یغایقنن مک براشکده بکندا کترغشکانو یأیت فد هجرة سنه ۱۲۰۶ کقد سهارییولن
 حاج مک افبیل سمقي بکندا ایت کترغشکانو مک بر بچاراله بکندا سلطان محمود
 ایت دغن یغدفرتوان ترغشکانو ایت قد فکرجان مبابیقنن نگرې جوهر دغن کمقني
 هاندا ایت مک مفاکو یغدفرتوان راج کچي ترغشکانو ایت برسغکوڤ مبابیقنن
 یغدفرتوان بسر سلطان محمود ایت دغن کمقني هاندا نننتي لاکي هندق منچاري
 فیکران هندق مغوتس کملاک کقد فیتور جاکوب قمبرام دان کقد گیرنور ملاک
 دان جکلو تیاد دافت برکبتولن هندق مغوتس قول کبتاوي شهدان ستله
 یغدفرتوان بسر بکندا سلطان محمود مندغر سغکوڤ یغدفرتوان ترغشکانو ایت مک
 بکندا فون دیماه دان دودقه منوغکو ددالم ترغشکانو ایت.

القصة

مک ترسبوتاه فرکشان یغدفرتوان مودا راج علي یغکاووار دري دالم نگرې ریو
 یغ فرکي کسباه تیمور یأیت کمقشواوه مندافت سابق سوداران دسیتو یأیت انق
 چوجو مرحوم اوڤو داهیغ منمبون یغته برکار فقیران امس سري نکارا دان اداله
 یغ منجادي راج قد ماس ایت قنمباهن ادي ویجاي مک افبیل تيبا یغدفرتوان
 مودا راج علي ایت کمقشواوه مک دفرمایاکنپاله بتاف عادة راج ۲ بهارووان برتو
 دغن سابق سوداران برسوکا ۲۰۰۰ن ماکن مینوم برکورور سندا کمدین مک
 دنکاکنپاله دغن انق سوداران یأیت قترا سوداران کستي سینا یغبرنام اوتن
 سلامه بتاف عادة راج یغسر ۲ بر نکاح کهوین مک افبیل سلسي درقد برلاکي
 استري ایت مک یغدفرتوان مودا راج علي فون برقندهله کسکودنا مک لالوله
 برواه نگرې دسیتو سرت چوکف کوتا قاریتن دان استان بالین سرت مرایمکن
 فرنیکان مک راميله نگرې هغک ماسوله کفل ۲ دان وڅکغ ۲ دان بیراف قول
 قراهو یغلاين ۲ قول ماسوه برنیاک کسیتو مک باقوله یغدفرتوان مودا راج علي
 ایت مندافت حاصیل ۲ دان برگنتیه سکل هرت بندان یغته بناس ددالم نگرې
 ریو دهولو ایت.

شهدان کات اهل التواریح

قد ماس اینله هلندا دودق ددالم نگرې فوتتیانق دغن کسوکان سلطان شریف
 عبدالرحمن اکنتتافي قد وقتو باوم سایسیه یغدفرتوان راج علي ایت دغن سلطان
 شریف عبدالرحمن اکن تتافي ددالم برموسهن جوک دغن هلندا شهدان تنقله
 یغدفرتوان مودا راج علي ایت ددالم نگرې سیکودانا هغک مندافتله اي انق
 دغن اوتین سلامه ایت سئورغ لاکي ۲ برنام کستي حسین اداډ.

مباوا دیرین ماسیغ ۲ هاوانش دان تیاداله یغ تیغکل لاکي ددالم ريو ماینکن
 چینا ۲ یغددالم هوتن سهاج یغ تیغکل یغ مقبیل کولي ۲ کغد اورغ ۲ ملایو دان
 فرانکتن یغبرکون ۲ کمبیر دان لادا ادقون چینا ۲ منجادی کولیش دمکینه مولان
 سبب ایت بایق چینا ۲ یغداغ تیغکل تیاد کسان کماری شهدان روسقاه نكري
 ريو شهدان ادقون فیتور (نجاك) دنكري ريو اقبیل لفس این کملاک مک
 کبرنور قون برسقه سرب مبریتاهو کغد فیتور جاکوب قمبرام مک فیتور (قنجاك)
 اینقون فرکیاه کریو دغن بیراف کاغکاغن فرغ مک اقبیل ای اگریو مک دداغتن
 سکل اورغ ريو سده هاس سموان هباله یغ تیغکل چینا ۲ سهاج لاکي مک
 ایقون تیاداله ترکات ۲ لاکي مک دفرقسا کغد چینا کانتن کمان فرکي اورغ ۲
 ملایو دان فرانکتن مک جواب چینا ۲ ایت سده برقه ۲ کسان کماری توان اد یغ
 کایغک اد یغ کفهغ اد کترغکانو این سکارغ ترلالو سوسه ننتی جکاو توان
 فرکي ایکوه لاکي راج ۲ ایت دمان ۲ دي دیم ننتی سوسه بسر لاکي سفوله کالي
 این دان سفوله تاهن قون لاکي تیاد بوله هاس جکاو منغ قون برقوله ۲
 بواه نكري ۲ ملایو یغ روسق افلاکي ددالم لاوه سموان اورغ ۲ گولیت هیتم سده
 جادی فرومفق کیت سوا اورغ ۲ چینا قون تیاداله بوله دودق ددالم ريو لاکي
 اف چینا ماهو ماکن کلاوه قون تیاد بوله لاکي تاکوتکن فرومفق مک ددالم ريو
 این سموان مکانن ۲ دري لوار توان فیکرله دسیتو.

شهدان کات صاحب الحکایت

اقبیل فیتور (قنجاك) ایت مندغر خبر چینا ایت سرت دمواققتن مک تیاداله
 داوسیرن سکل اورغ ۲ ملایو یغ لاری ۲ ایت دان فیتور جاکوب قون بالیقه کملاک
 مک دتیغکانپاله ساتو فیتور سرت ساتو کفل فرغ سرت بیراف اورغ جاک ۲
 دان دفر بوتپاله لوجی دتجوغشینغ ایت دان چینا ۲ ایت قون دسورهپاله مفرجاکن
 کون ۲ کمبیر ایت یأیت کون ۲ یغ دتیغکان اوله اورغ ۲ ملایو ایت دان فراهو ۲
 جاوا قون دسورهپاله داغ کریو برنیاک براس برقالو ۲ دغن کمبیر ۲ اکنتتافی
 ددالم بیراف کسوساهن اتس سکل اورغیغ برنیاک کران فرومفق دلاوه سفرت
 اتق ایم امشا بایقن مک تیاد برهنتی هلندا قأیر مأمیر ارتیش جاک منجکا
 سهغک کروه لاوه ایت اوله کبایقن قنجاکن ایت شهدان ادقون کشفنی اغکریس
 سلالوله جوک ممباواکن هویت بدیل دان مریم دان سنافع برجوال بلی ددالم
 نكري ملایو برقالو دغن دگاغن نكري ملایو دمکینه حالن سهاری ۲ ادا.

القصة

مک ترسبوه فرکتان یغ دفرتوان بسر بکندا سلطان محمود شاه مک تتکل بکندا
 ایت سده تنف ددالم لیغک مک تیغ ۲ هاری ددالم کسوساهن جوک کران
 سکل اتق راج ۲ ملایو دان بوکیس سده برتوران کسان کماری اد یغ کترغکانو
 اد یغ ککانتس اد یغبر بوا تمقت دسات بولغ منجاری رزقي تیاد برکنتتوان ماینکن

مودا دان کأمفت داتو۲۰ن ښيرنام سکلو مک اقبيل سلسيله مريکښت درقد
 موافقت دان مشواره مک برلايرله مريکښت کړيو ادا له کلغکاښن براغي دان
 ښجانب کير۲۱ تیک فوله بواه کمدين اقبيل سمځي اي بلاکځ ريو مبريتاهوله
 اي کفد سلطان محمود دان کفد راج اندرا ښسو مک دلغسکنله اوله راج
 اندرا ښسو مشتاکن څرومقق لانون باين دبلاکځ ريو مک دبريتاهو کفد څيتور
 هلندا ايت مک څيتور څون مېشکن بله سمځکاښ دان ساتو کيچين کران
 هندق مشلواړي اورغ۲ جاغت ايت مک ددالم حال ايت لانون ايت څون سده
 ماسو۰ درقد تروسن مک ددالم ريو څون کمځرله مک هلندا څون مغيسيله
 مريمن هندق بمديل فراهو۲ لانون ايت مک ښجانب۲ يقددالم ريو څون برسدياله
 روڅ۲ هندق بمديل مک لانون څون راقده کنجوغښځ مک دبديل اوله
 ښجانب۲ ايت تيدق برځلورو مک لانون څون نايکله کداره دامو۰ پاه تنجوغښځ
 ايت مک دلاون اوله هلندا لالو برامو۰ مک بايقله هلندا۲۱ ايت ماتي لالوله اي
 تورن ککچين مان۲ يغ هيدوڅن اد يغ تورن کسبه سمځکاښ برلايرله اي کملاک
 يغ مان هيدوڅن کات قول ادا له کيچي ايت سځت مک دکرومکنن اوله براغي۲
 ايت مک الهه کيچي ايت دان کوږو يقدتنجوغښځ ايتڅون ډاځتله دان سځيکور
 هلندا څون تياد تيځکل ددالم نکري ريو لاکي شهدان ادا له راج تيو۰ دان راج
 عالم سرت لانون يغ بايق څون مډاډاهه کفد بکندا مک دڅرجاموله اوله بکندا
 سرت دڅربايککي هاتښ سرت دڅايهرا دان دڅرملياکن اتس سځاتوتښ مک دودقه
 بکندا ايت برسما۲ راج لانون ايت ددالم ريو سرت راج اندرا ښسو ادا له برلاکو
 څکرځان اين هجرة سنه ۱۲۱۵ کمدين درقد ايت مک راج۲ لانون ايتڅون برومونه
 باليق کتمځاسو۰ سموان ماینکن راج مودا او۰ ما يغ تيځکل ددالم ريو کمدين
 داڅ توه لوکوس دان اکوس مخڅرهبياکنديريښ کفد سلطان محمود سرت برسومځه
 ستيا تياد برنيت ساله دان تياد برنيت درهک کفد بکندا سلطان محمود
 يقدڅرتوان بسر سرت منتر۲۱ ماینکن اي منجاري سهاج کهيدوڅن مان۲ يغ
 فاتوه جوا اداښ انتهی کمدين مک مشوارته بکندا دڅن راج اندرا ښسو دان داتوه
 بندرها سکلين مک تيته بکندا تياداله ساي ترهت دودق ددالم نکري ريو سبب
 هلندا ايت تننو داڅ سمولا اي ملځکر نکري اين څد حال ددالم نکري کڅواتن
 سده تياد لاکي جکلو بکيتو بايک ساي ټينده کليځک مک سمبه سکل اورغ۲
 بسرښ مان۲ تيته سهاجله اداښ۰

شهدان بکندا څون برسيله بيراف کلغکاښن براځت برلاير کليځک
 برسما۲ راج اندرا ښسو سرت سکل ملايو دان څرانځکن بوکيس کير۲۱ له دوا
 راتس فراهو۲ يقددالم ريو ايت بسر کچيل يغ مځيريځي بکندا براځت څنده
 کليځک ايت شهدان اډڅون سوکو۲ څيځ داتوه بندرها برلايرله اي کڅهځ
 کير۲۱ تغه دوا راتس فراهو۲ بسر کچيل دان سته سوکو۲ ملايو ايت برلاير
 کترځکانو مک برڅه باهله سکل راج دان اورغ۲ بايک۲ دان اورغ۲ کبايقن

شهدان

کات قول یفترسبوه ایت ایزده سبب جادی تیاد دڅوکل اوله کمښي هلندا نګري سلاڅور ایت نرهنتي امقت باس بولن تیاد دقراغي کمښي هلندا هڅک کفل یځدوا بوا یغیر تفکو ایتاه سهاج دکوالا سلاڅور هڅک سمځي بردامي دمکینه قصه کون شهدان مک بهاروله سځ اورغ ۲ سلاڅور ایت فرګي داتغ برنیاک کملاک دالاینش فد سکل نګري یځددالم فرنتاهن هلندا سرت سکل سوداګر ۲ ملاک څون منریماله کغد اورغ ۲ سلاڅور دان کغد نګري څیسیرانن درغد سکل دکاځن دان هونع څیوتغ یغیرسڅکونن برتاهن ۲ سالما ۲ ددالم فرکاډوهن انتارا نګري ملاک دغن نګري سلاڅور سرت سکل څیسیرانن اداڅ انتهی.

القصة

مک نرسبوه فرکتان بکندا سلطان محمود ددالم ريو دودق برسما ۲ هلندا ایت اداله فیتور (فتجاک) نګري ريو هندق سکراله څربواتنن مک دفتنأپاه اف ۲ کهندفڅ سفرت کايو کاین دانلاینش درغد څکرچان بمبايقن نګري دغن فرنتهڅن یغکراس نرکاډغ ۲ دسبوتڅ څول هوتغ ماڅکر نګري ريو براولغ ۲ کغد بځندا سلطان محمود دان کغد راج اندرا بځسو دمکینه حالن سهارې ۲ کمډین لاګي بیراف مدانځکڅ څرکارا نګري ۲ تیغ هاري درغد کهندفڅ دان فرنتهڅن دغن کراس دان برسلاهن مقصودڅ دان کهندفڅ دان پرلاین ۲ فیکران دان برتوکران ۲ لبه ۲ معاومه اتوران سبه اتس اغین هندق دڅاکیکن کغد اورغ ۲ کولیت هیتم مځیکوه دغن سکران مک یايت ساغتاه کساکیتن اورغ ۲ کولیه هیتم منځوڅن منجادي ساتو څوکوه فرنتاهن دان فرکلاهین جوا اداڅ.

شهدان کات صاحب الحکایت

اداله کیرا ۲ تیک تاهن ددالم حال ایت مک دوکجیتاله بکندا سلطان محمود سرت راج اندرا بځسو مک جادیاه دوکجیتان دان کسوساهنن ساومځما افې مک ماکنله کغد صبرن مک هیالغه صبرن جادی مځیکوتکن هوا نفسون سبب کران هندق ماڅسکن څیچیقڅن دان سوسهڅن څد سڅکاڅ مک تیاداله میکرکن یځدبلاکڅن مک دجالنکښپاله څکرچانن یايت مپورهه اي ساتو اوتوسن کتمځاسوه اداله یغ فرکي ایت نماڅ انچي طالب سرت بیراف اورغ لاګي سرتڅ ممباوا سورة کغد راج تمځاسوه مننا څرتولځن کځدان ایت څد مقاموه کن هاندا یغ ددالم ريو دان څد ساتو قول میغ کتورنن درغد راج جوهر ددالم تمځاسوه ایت برنام راج اسمعیل مک تتکل تیباله انچي طالب ایت دمعلمکښپاله سفرت مقصود راج اندرا بځسو ایت کغد راج تمځاسوه مک دتریماله اوله راج تمځاسوه کهندق راج اندرا بځسو سرت سلطان محمود ایت مک لالوله اي مپوره اتق ۲۸ تیک اورغ امقت دغن راج اسمعیل ایت دان اداله راج اسمعیل ایت جادی څقلیما برنن اداله نام راج ۲ یځدسورهڅن ایت فرتام راج تمیق کډوا راج عالم دان اداله راج عالم این ممباوا استریڅ برنام راج عیشه کتیک راج

سبب ايت ملينکن هپاله اکو دافت مندغر خبر دري اورغ توا ۲۱ انتهنک ايكه انتهنک تيدفکه والله اعلم مک يايت قد ساتو قول اداله سبب تيا د جادي دلفکر اوله هاندا اکن نکري سلاغور ايت سبب کران بايق سوداگر ۲ دملاک دان دڅولو څينغ مندعو کبرنور ملاک ايت درقد فکرچان کمځني هاندا ممبوا فرکادوهن دغن راج ۲ کوليت هيتم برنچاغن فکرچان فرغ برتاهن ۲ مک ساغتنه کروکين اتس اورغ ۲ برنياک ددالم ملاک دان لايښ کران سکل تيمه ۲ يقدالم نکري سلاغور دغن سکل څيسيرانڅ مک تيا د لاکي داتغ کملاک دان سکل دکاغن ۲ يغ ددالم کدوڅ ۲ سوداگر ۲ يقرتننو کباوه اغين ايت تيا داله برجالن لاکي دان بيراف څول کايښ ۲ يغ بناس سبب لام دسيمغن دماکن اوله هولت دان کلکت دان بيراف لاکي څول واغ ۲ سوداگر ۲ ددالم ملاک يغ لکت کغد اورغ ۲ کوليت هيتم سبب برفالو ۲ وان سما ۲ دکاغن مک تيا داله دافت منځکو لاکي سبب ددالم فرکادوهن سهاج سهارې ۲ استميو څول اورغ ۲ مسکين بيراف بلاه دان بهيا اتس مريکښت دمکينلاکي ددالم ريو ساما ۲ کمځني هاندا ممبوا فکرچان فرغ دغن راج ۲ ريو مک بيراف کروکين درقد کانتوغن اورغ ۲ برنياک دان سوداگر ۲ ددالم نکري سيم دان چينا دان کوچي سبب کران سکل مريکښت ممباوا دکاغن مريکښت کسبله تانه جوهر جوک يغ کباپکن دان دمکينلاکي براس دري جاوا دان بالي سمواف دباوا کښهق ريو دان جوهر جوک برفالو دغن کبير دانلانيښ دمکينلاکي وڅڅچ چينا برفالو دکاغن دغن دکاغن اورغ ۲ کوليت هيتم سمرت تبغ وڅڅچ دان اکر ۲ دان گامت دانلانيښ درقد سکل دکاغن وڅڅچ مک سده هاندا ممبوا فکرچان فرغ ايت سمواف ترهنتياه فکرچان ايت مک بيراف کروکين اتس اورغ ۲ منچاري کهيدوقن افلاکي اورغ ۲ يغ بلایر سفنجڅ ۲ لاوه ددالم کسوساهن کتاکو تن ددالم برتريق رنتون دغن کڅل فرغ دان څنچاچ ترکادغ ۲ هياغ دغن پاوا مک اداله سکل فکرچان يقرسبوه ايت پتاله هندق مروسقن دنيا يغ الله تعالی سوره هيدوقن دنيا اين دغن معمور دغن جالن عاديل دان انصاف شهدان دمکينله دعوا سکل مريکښت کونن کغد کبرنور ملاک ايت شهدان قد ساتو قول فرکتان اورغتوا ۲ کمځني اغکريس کونن ميري خبر کغد څيتور جاکوب قمبرام کاتن اغکو سئورغ هندق منچاري اوتوغ دان نام دان دوا تيک بواه نکري اورغ کوليت هيتم اغکو بناسکن دان بيراف څول جيوا مانسي يغ هياغ دان بيراف اورغ ۲ دودق ددالم کسناغن ددالم تانه بومين جادي هارو هارا کسان کماري دان هيلغ کليانښ دان فوتس څول رزقين اداکه قاتوه دمکين ايت خيانه اکن اورغ ۲ دغن تانه بومين جادي بناس دمکينله اکو دغر فرکتان اورغ ۲ توا والله اعلم انتهنک سڅکهکه انتهنک تيدفکه تيا داله اکو تاهو ملينکن يغ مان ۲ اد ددالم سياره ۲ يغ اکو دافت اتو يغ اکو دغر درقد مولت اورغ توا ۲ اکو سورتنکله سرت هارف اکو اکن کسيهن الله سبحانه وتعالی اکندا کو بارغ ۲ ترساله دان خلاف بيل اکو انتهی ملخصاً.

اورغ ملایو انتهنک مان اورغ هاندا تنافي سکل اورغ سلاڅور ایت کنل اي اکن روڤ اورغ هاندا ایت مک دتیکمپاه دغن لمبیغ کریسن قد کتیک ایت باقاه سدادون ماتي مک سکل هاندا یغ ددالم کوتان څون منوتوڅاه اکن فینتو کوتان دتکوه ۲ کپاله مک مان ۲ سدادو یغ لقس کاوار ایت تیاداله دافت ماسو، لاکی مک برفچه باهه اي لاري مېاوا دیرین اد یغ ماتي تیاداله برکتهوان لاکی مک هاندا یغددالم کوپون ایت مالمیکن اکن مرین قد څیېق سبله داتغ لڅکر ایت مک هاریڅون سیغه دان یغدفرتوان سلاڅور څون اونډوله کفماتغ سمولا اقبیل تیا کفماتغ لالو برمشواره دغن څکاو ۲۱ سرت اورغ ۲ باقی هندق مافکر سمولا مک سبه اورغ باقی ۲ ایت بایک کیت کورق تانه مالم ۲ همځیت کوتان ایت سکیرا ۲ بوله تاهن سکاکی بدیل مرین بوله دافت کیت مغامو، کدالم کوت کران اي سده تیاد باقی لاکی یغاد ددالم کوتان کران اي کاوار تادي دسڅکان کیت تباد باقی مک ایڅون کاوار سته یغدفرتوان مندغر سبه سکل اورغ ۲ سلاڅور ایت مک تیتهن بایکاه ادڅون سید عالي سدهه اي لاري میمغ بالیق کسپا...

سېرمول

ادڅون هاندا یغ تیڅکل لاکی ددالم کوتا سلاڅور ایت مک موافقتله اي لاري تورن کسبه سڅکان قد وختو دنیهارې مک لالوله بالیق کمالک ادڅون یغدفرتوان سلاڅور اقبیل هاري سیغ مک برسپناه اي اکن مافکر بوکیت ایت مک تیا ۲ دافت خبر هاندا سده تیاد لاکی دبوکیت سته یغدفرتوان مندغر سبه اورغ ۲ ایت مک ایڅون براڅکنله کبوکیت برسامیم دبوکیت ایت دان څادک ادندا بکندا یمتوان مودا دیم دتنجوغ شهدان ادڅون هاندا یغلاري کمالک ایت برخبرله اي دغن څیتر جاکوب مک مشوارته څیتور ایت دغن کبرنور ملاک هندق مافکر سلاڅور ایت سمولا مک دسورهیاله دوا بواه کفل څرغ منوڅکو دکوالا سلاڅور ایت سقدر منتیکن څیتور جاکوب څمبرام سهاج یغداغ دغن اغکانن یغ باقی مک برهنتیه کفل یغ منوڅکوڅون ایت کیرا ۲ سیاس بولن دان تیاد څول برڅرغ سقدرکن دتوڅکوڅون سهاج مک قد کتیک ایناه براس مهل ددالم سلاڅور برهرک لیم کنتغ سرڅکیت دمکینه سکل مکانن ۲ یغلاین شهدان اقبیل سڅفي امقت باس بولن بهاروله څیتور جاکوب څمبرام داتغ دغن کفل یغ باقی قد حال تیاد څول داتغ ایت هندق برڅرغ ملینکن داتغ ایت سمات ۲ هندق موافقت دامی برواه څرجنچین مک قد کتیک ایناه هاندا برواه څرجنچین دغن یغدفرتوان سلاڅور اد کیرا ۲۱ دوا څوله فصل اکنتافي یغدفتریم اوله یغدفرتوان سلاڅور اد دوا تیک فصل سهاج مک لالو بردامی انتارا کمځتي هاندا دغن یغدفرتوان سلاڅور ادان شهدان ادڅون سببن کفل یغ دوا بواه ایت برنڅکو امقت باس بولن باوم لاکی داتغ یغ باقی ایت کمځین داتغ څول مک تیاد څول جادي څرغ مک تیاداله دافت اکو اکن سببن ایت ددالم سورة ۲ سیاره دوا تیک سیاره اکو څرقسا تیاد جوک اکو دافت اکن

سئورغ ڦيټور ڦنجاڪ ددالم ريو دودق دتجوغ ڦينغ مرنٽهڪن نكري ريو درقد
سكل فردگاشن مك ددالم حال ايت تياد پراف انتاراشن مك بگندا ساطان
محمود ڦون براغكتاهه كملاك زياره كغد مقام فادك ايهندان يقدفرتوان مودا
راج حاجي المرحوم سرت برىچارا دغن كبرتور ملاك ايت مك ساسياه درقد
برىچارا ايت مك بگندا ڦون براغكت باليق كرىو ادڦون بچاراشن ايت تياداله
اكو داقت اكن سورة ۲۰ ايت مك توقفاه اكن پتاكندي شهدان كات ستغه روايت
اورغ ۲۱ يغ سمڦي كغد اكو اداله وكيل كمڦني ددالم ريو ايت نماش ايران
رودي اداله تركراس سديكيت ڦرنٽهش اتس اورغ ۲ ملايو دان سلالو جوڪ
برسلاهن ۲ فهم دغن راج اندرا بڦسو دان اڦيل اي بركهندقن كايو كايه هندق
ممايكن رومه دان كوتاشن مك ڦركياه اي سنديري كغد سلطان محمود دقتايله
اف كهندقش دغن ڦركتاشن يغ كاسر ۲ تياداله اي هيرو امت اكن اورغ بسر ۲
ددالم نكري ريو ايت اف ۲ مقصودش ڦركياه اي سنديري اتو مپوره اورغ ۲۲ اڦيل
ترلمبت سديكيت داقتش مقصودش ايت مك مارهاه اي ددالم حال ايت جادي
كسوساهنه بگندا سلطان محمود سرت اورغ ۲ بسر ددالم نكري ريو ايت مڦكين
سهارى مڦكين برتبه ۲ ڦرنٽهش ڦيټور ڦنجاڪ ايت مك جادي سلالو جوڪ
برسالة ۲ هن فهم دان مقصود دغن راج اندرا بڦسو ايت دمكىنه حال سهارى ۲
كونن اداش.

القصة

مك ترسبوة ڦركتاشن يقدفرتوان سلاغور ددالم نكري ڦهغ مك موافقتله اي دغن
داتوه بندرها ڦهغ سرت اورغ ۲ ڦهغ هندق ملڦكر سلاغور سمولا مك اڦيل سده
ڦوتساه موافقتش مك برسيڦاه اي اكن الت ڦركلاهين مك اڦيل سده سيڦ برجالناه
يقدفرتوان سلاغور ايت سرت اورغ ۲ ڦهغ موديق كهولو ڦهغ دان دري هولو
ڦهغ لالوله كهولو سلاغور كمدين لالوله هياير ككوالا مك اڦيل سمڦي ككوالا
هاري مالم ايت جوڪ يقدفرتوان سلاغور نايك كڦماتغ درقد تيرم بوروه نماش
لالوله نايك كرومه ڦڦكاوا ڦماتغ مك برتتهاه يقدفرتوان سلاغور كغد ڦڦكاوا
ايت مپوره ملڦكر بوكيت ڦد مالم ايت جوڪ مك ڦڦكاوا ڦون برتڦكوه مالم
ايسوء كران انق بواهن بايق بلوم تاهو اكن يقدفرتوان سلاغور اد برسمايم
دڦماتغ مك تياداله ملڦكر ڦد مالم ايت مك ڦد وقتو صبح يقدفرتوان سلاغور ڦون
مپوره مڦكيل ڦڦكاوا توا مك ڦڦكاوا توا ڦون مڦادڦ كڦماتغ هاري ڦون مالمه
مك يقدفرتوان ڦون براغكتاهه سنديري سرت دغن سيد جعفر سرت اورغ ۲ بايق ۲
نايك كبوكيت مك لالوله دلڦكرش بوكيت ايت دددياش دغن ڦمبوراس دان سناڦغ
سرت دغن سورا تمشيقش ستاه هلندا مندغر حال يقدمكىن ايت مك ايڦون تركبوة
يغ مها بسر مك لالوله دكاوارين دغن سدادوش لالوله براموء مك تياداله سمقت
اي مڦيسي سناڦش لاکي كران اورغ ۲ سلاغور سده راقت متيكمين لمبيغ دان
كرين سمنتلش ڦول مالم هاري گلڦ گليتا تياد برگنتوان انتهڪن مان

شهدان کات صاحب الحکایت

افبیل تیباله اښکاتن هلندا دري ملاک ایت یایت راج لاوه یغبرنام څیتر جاکوب څمبرام مک راج توا فون تورنا څرکي برجمڅا کغد راج لاوه ایت سرت اي برخبر ۲ یغ اي سرت سوکو ۲ ملايو تياداله مېرتاي څکرچان راج حاجي المرحوم فی سبیل الله ادفون سکل بوکيس سده هاييس کالوار تیغکله سهاج اورغ بتول ۲ دان اورغیغ بایک ۲ عملهاراکن راج یغ ساغت مودان این سکارغ کیت راج یغبرموافت منتری یغ بسر اف ۲ سهاج سوک راج لاوه کیت بوله جالکنن ستله راج لاوه مندغر کات راج توا ایت مک اي فون ترسپوم سمیل مښکوکن کفلاښ کونن دمکینله خبر اورغ توا انتهنک اف هرتهن تياداله اکو تاهو والله اعلم مان ۲ اکو دغر دان اکو لیته ددالم سیاره ایتله اکو سورتن کمدین مک جواب راج لاوه ایت کناښ بایکله ننتي کیت بواة ساتو څرجنجین سرت بوله کیت تیغکاکن ساتو وکیل کمښي ددالم نکري ريو سڅاي بوله منولغ توان سلطان مرامیکن نکري مېاپکښ حاصل جواب راج توا باکوس لالوله اي مېري تابیک بالیق برکایوه ماسو کدالم سوڅي ريو مک افبیل تیبنا نایک اي کداره مک مشوارته اي دغن داتوه بندرها دان تشکوڅ سرت راج اندرا بشو ستله څوتس مشوارتن مک لالوله کامښتن مفادف سلطان محمود ستله بگندا ایت مندغر اختیار راج یغبرامفت ایت مک تیتهن مان ۲ سهاج بایکن کغد اېهندا ۲ سکلین شهدان افبیل سمقي وفتوښ مک نایکله راج لاوه ایت بمبواة ساتو سورة څرجنجین دغن بگندا سلطان محمود سرت راج ۲ یغ برامفت ایت کیرا ۲ دوا څوله انم فصل دان تیک فصل څول هو بوغن اداله ستغه مضبون یغترکندوڅ ددالم څرجنجین ایت تیاد دبرین لاکي بوکيس ممکڅ څکرچان یغبر ۲ لاکي دان راج تواله کفلا سکل منتری یغ بسر سکالي دان تیاد بوله سلطان محمود بر بواة سسوات اف ملینکن هندقه موافت راج یغبرامفت ایت دهولو کفلاښ راج توا دمکینله اداښ.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک دافتاه خبر راج لاوه اکن حال کلاکوان راج توا یغ کجي ۲ ایت دردف څکرچان رمښ مرمښ اکن سکل هرت بندا څرانق ۲ کن بوکيس یغ تیغکل ۲ ایت سرت هرت بندا یغدفرتوان مودا مک کورغله برکنن قد هاتي راج لاوه ایت مک لالوله دماسوفکنښ ددالم څرجنجین قد فصل یغکتیک ددالم څرجنجین ایت ترسبوة بوبین مان ۲ سکل هرت بندا اورغ ۲ بوکيس دان څرانقکن یغ کتیغکالن ایت بارغسیاف مندافتښ مک هندقه دسراهن کغد توان کمدان څیتر جاکوب څمبرام کران سکل هرت ۲ ایت بارغ کانتوغن اتس کمښي ددالم څقراغن دمکینله بوبین یغترسبوة ددالم سورة څرجنجین یغ تیک فصل یغ جادي هو بوغن قد اخر څرجنجین یغدوا څوله انم فصل ایت شهدان اداله بمبواة څرجنجین ایت ددالم کفل څرغ یغبرنام اوترک دمکینله اداښ مک افبیل سلسيله دردف بمبواة څرجنجین ایت مک برتنډا تاغیه سبله مېبله کمدین مک بالیق راج لاوه ایت دتیغکنکښاله

یغ ترتیگل اتو سفهاج تیگل کران فترا ۲ مرحوم راج حاجي دان سودارا ۲
اد تیگل کفد سلطان محمود کران بندا سلطان محمود ایت سودارا راج حاجي
جادي سکل اهلي یغدرتوان راج حاجي المرحوم ایت سثوله ۲ جادي اهلي ۲
بگندا سلطان محمود جوا سب ایتله سته فرائنکن بوکیس باقی یغ تیگل
ملینکن دوا اورغ سهاج فترا مرحوم راج حاجي یغترباوا یغدرتوان مودا راج
علي ایت یأیت حمیده دان راج سیتی کدوان فرمقوان اداله بندان ایت سودارا
کفد یغدرتوان مودا راج علي ایت سبب جادي ترباوا اوله یغدرتوان مودا راج
علي ایت کاوار دري دالم نكري ریو برلایر کنكري دان کسیکودانا ادا.

شهدان کات صاحب الحکایت

اداله فد کتیک یغدرتوان مودا راج علي کاوار دري ریو ایت ساغته هارو
هاران ددالم نكري ریو تیاداله بوکتهوان لاکي اورغ ۲ کاوار دالم نكري ریو
سکل فرائنکن بوکیس دغن بریوه ۲ دان برکووه ۲ تیاد برکتهوان لاکي سمنلهن
دکرتق دان دتاکوتی اوله راج توا کران راج توا ایت سده میمغ ییاده سباه
هاند سرت میرتای سوکو ۲ سباه ملایو ایت مک کیکی کفرله ددالم نكري ریو
دان فد کتیک یغدرتوان مودا راج علي ایت کاوار برجریتنله دان برتاغیس ۲
اد یغترتیگل انی بواهن اد یغترتیگل سائق سوداران افلاکي سکل هرت بندان
جاغن دکات لاکي برجیجیران فد سگنڤ رومه تفکان سبب ملفسکن دیری ماسیغ ۲
میریکنیت هغک استان یغدرتوان مودا فون بیراف باقی تیگل هرت بندان.

شهدان

لفسله یغدرتوان مودا ایت کاوار دري دالم نكري ریو شهدان ادفون راج
توا سرت سته درفد سوکو ۲ ملایو اقبیل سده کاوار یغدرتوان مودا راج
علي ایت مک راج توا فون مرمسله استان یغدرتوان مودا ایت دان اورغ ۲ راج
توا فون مرمسله سکل رومه فرائنکن بوکیس ایت مک باقیله سکل میریکنیت
براوله هرت بندا دان راج توا فون مرمسله هرت بندا یغددالم استان یغدرتوان
مودا ایت اد کیرا ۲ دوا بواه فراهو درفد هرت بندا فرکاکس تمباک دان کاین
یغ مهل ۲ هرگان دان فیگن مشکو یغهاوس دان بیراف قول فرکاکس ۲
فیرق ۲ مان ۲ یشتیاد سمفت دباوا تورن سموان ایت درمفس اوله راج توا مک
باقیله راج توا ایت منداقت هرت یغ حرام خیب الله وجو هم فیالدنیا والاخرة
شهدان مک تیاد ترکات ۲ لاکي سلطان محمود ایت ملیهتن فریواتن راج توا
ایت اکن تنافی افله بوله بواه کران سده جاتوه کاماهن کران سهاری ۲ تولغ
عوره بگندا ایت اومشمان سکل بوکیسه سکارغ سکل بوکیس ایت سده برتبوران
اد یغ تیگل سئورغ دوا فون تیاداله مدای کران لاکي سموان مک دودقله
بگندا سلطان محمود ایت ددالم اف ۲ کات راج توا سرت راج ۲ سوکو سباه
ملایو ایت جوا ادا.

القصة

مك ترسبوة فركتان سلطان محمود ددالم نكري ريو دودقوله اي ددالم دوکچيتان سبب کهيلاغن فادک ايهندا بکندا ايت راج حاجي المرحوم اداله يغ برسماء ۲ قد ماس ايت انق راج بوکيس راج علي دان راج عبدالصمد دانلاين دان انق راج ۲ ملايو يأت بندهر دان تمغکوغ سرت راج اندرا بشون ادئون انق راج بوکيس يغ مېمبه کقد سوکو ۲ ملايو ايت يأت راج توا انچي اندا شهدان ددالم حال ايت مک سوکو ۲ ملايو سرت راج توا موافقتنه اکن مگنتيکن يقدفرتوان مودا يغ هياغ ايت کقد سلطان محمود اکن تنافي ددالم لاکي برابه ۲۴ فيکران کران اد يفتربله توا قد ماس ايت راج علي دان اد جوک فترا مرحوم راج حاجي ايت امقت اورغ لاکي ۲ يفتوان راج جعفر لاکي باوم رماچ فترا باوم قاتوة ممکغ فکرجان کراجان مک جادياه برابه ۲۴ فيکران انتارا سوکو ۲ ملايو ايت قد يميايه کنتي راج مودا ايت اکنتتافي کبابکن چندروغ سوکو ۲ ملايو ايت کقد راج جعفر سبب کانق ۲ منريم اف ۲ يقد کهندقي اوله مريکثيت ددالم حال ايت فون توان ۲ سکالين له معام عادة مانسي مان ۲ يغ منفعت کقد ديرين ايتاه يغ دکهندقکين شهدان ددالم حال ايت جادي توفقه بکندا سلطان محمود قد ميکيرکنش.

شهدان کات صاحب الحکايات

افبيل راج علي منداقت اي اکن رهسيا حال سياه سوکو ۲ ملايو ايت سرت راج توا مک اي فون مغمقولکن سکل بوکيس ۲ فرائقکن دان بوکيس ۲ جاتي برسو ۲ مک فرکياه اي مغادف کقد بکندا سلطان محمود مک سکل راج ۲ فون حاضرله سموان مک برداغ سمبهله اي سياف يغ قانوة اکن فادک ايهندا يفتنه هياغ ايت قاتبک سموا انق بوکيس منتا تنتوکنه وقت اين مک جواب بکندا سلطان محمود سياف لاکي يفلان راج علي له يغ قاتوتن کران قد ماس اين راج علي له يغ تربله توا درقد يفلان شهدان سته راج علي مندغر تيته سلطان محمود ايت مک راج علي فون برديريله مغمونس کريسن لالو اي مغارو ۲ سته ايت افبيل بوکيس فرائقکن دان بوکيس جاتي مليهت راج علي ايت مغارو ۲ مک سکالين فون مغارو ۲ له برکنجر ۲ باکيکن عظمتله بويين مک افبيل سلسي درقد مغارو ۲ ايت لالوله منجونجوغ دولي بکندا سلطان محمود ايت کمدين مک برمونهه باليق مک برکارله اي يقدفرتوان مودا ريو جوهر دغن سکل تعلق دأيرهن سکالين ادا شهدان اد کير ۲۱ تیک هاري سافن مک کمفوغ چينا فون ترباکر هابس دان اد کير ۲۱ تیک بولن لمان افگاتن دري ملاک فون داتقاه مافکر نكري ريو مک ددالم حال ايت برساله ۲۴ هن فهماه سوکو ۲ ملايو دغن سوکو ۲ بوکيس ماسيغ ۲ دغن کهندقن دان مقصودن مک تباداله ترلسيکن اوله سلطان محمود دفرساييهن انتارا کدوا فيهق چوغکيه چمغکيه سمرت تندو کنا برکس سرت هارو هارن ددالم نكري ريو مک يقدفرتوان مودا راج علي فون کوارله دري نكري ريو سرت سکل انق بوکيس مان ۲ يغ سقه اد جوک

علي اقبيل اي مندغر کبر نور ملاک هندق ماڻگر سلاڻور ايت مک ڦر کيله اي برسام ۲
 اتق سوداران سيد علي کمالک مفتاکن اي هندق مڃنتو کبر نور اينه يڻ ظاهرڻ
 ادڦون يڻ باطنن اداله تڱکو امبوڻ ايت سده دامبيل اوله سيد جعفر سلاڻور
 دڦربواتن بيني ايتله يڻدساکيتکن هاتي اوله ڀمتوان محمد علي کونن اينه
 يڻترسبوة ددالم سياره سبله سيا شهدان مک ڦر کياه اغکاتن هلندا ايت برسام ۲
 اغکاتن ڀمتوان محمد علي ايت ماڻگر سلاڻور مک اقبيل سمفي کسلاڻور لالوله
 برڦرڻ دڱن يڻدڦرتوان سلاڻور مک تياد پراف لماڻ برڦرڻ ايت مک سلاڻور ڦون
 الهله دان يڻدڦرتوان سلاڻور ڦون اوندورله کهولو برجالن کبرنم برسام ۲ ڦادک
 اندنا يڻدڦرتوان مودا سرت سيد جعفر سلالو کڦهڻ دان تڱکو امڦوان دان اروڻ
 توجوڻ لاڳي استري برجالن کڦيرن کمدين يڻدڦرتوان سلاڻور ڦون برجمڦاله
 دڱن داتوه بندرها ڦهڻ مک دڦرمالما کنه اوله داتوه بندرها اکن يڻدڦرتوان سلاڻور
 ايت سرت سيد جعفر بتاف عادة راج ۲ مڦاوا ديرين کڦد ساتو راج دان ديرين
 رومه تڱک دمکيناه حالن مک تنڦله يڻدڦرتوان سلاڻور ددالم نڳري ڦهڻ ايت
 سرت برمشواره دڱن داتوه بندرها سهاري ۲ ڦد ڦکرڄان هندق مڃمبيل نڳري
 سلاڻور ايت سمولا اداڻ.

سبرمول

ادڦون هلندا سرت ڀمتوان محمد علي اقبيل سلاڻور ايت اله مک دايکوتپاله
 کهولو سلاڻور تاکوة اکن يڻدڦرتوان سلاڻور ايت باليق هيپير سمولا کمدين
 مک داڦت اي خبر دهولو مفتاکن يڻدڦرتوان سلاڻور سدهله لڦس کڦهڻ مک هلندا
 ڦون هيليرله باليق سمولا ادڦون ڀمتوان محمد علي اقبيل هلندا ايت سده موديق
 کهولو مک ايشون مرامڦساه سکل هرت بند اورڻ ۲ سلاڻور دتورنکنڻ کڦراهون
 اقبيل تله ساره فراهون ايت مک اي برلايرله باليق کسيا تيڱکل سيد علي مڱگار
 ديرين يڻدڦرتوان سلاڻور شهدان ادڦون هلندا کڦتن کڦل ڦرڻ ايت اقبيل سمفي
 اي ککوالا مک دليهتن ڀمتوان محمد علي ايت تياد لاڳي مک دتپان سيد علي
 کمان توان راج ڦون باف مک جواب سيد علي اي سده باليق کسيا سبب اي
 بيلڻ اکن نڳري سيا يڻ ساڻي اد کنتين اڦ ۲ توان ماهو بچارا کمدين اورڻ ۲
 سلاڻور ڦون مڦريتاهوله کڦد هلندا کڦل ڦرڻ ايت مفتاکن هابسه سده هرت
 بندان اورڻ سلاڻور يڻڦلاري دان يڻتيدق لاري درمڱشن جوک دباوا باليق کسيا
 ستاه کڦتن کڦل ڦرڻ ايت مندغر کات اورڻ ۲ سلاڻور ايت مک ايشون مڱڦرڦ ۲ کن
 کڦلان سمبيل کاتن ايتله ساتو راج يڻدي ڦون عقل ترلالو بوروه.

شهدان

تنڦله سيد علي ايت ددالم سلاڻور برڱار ڀمتوان سلاڻور برسام ۲ هلندا تيڱکل
 دبوکيت کوت نڳري سلاڻور ايت ادڦون کڦل ۲ يڻ بايق ۲ ايت باليقه کمالک
 موافقت هندق ماڻگر ريو اتو هندق دساڻيکنڻ بچاران اداڻ.

ڦون مناغيسله سموان كچيل بسر توا مودا سمنتلهن بگندا ايت مليهت اهلي ۲
 فادك ايهندا ايت مك مځين برتمبه ۲ روسق هاتين شهدان اڦييل سلسيله
 درڦد برتاغيسن ۲ رامي ۲ ايت مك بگندا سرت اورغ توا ۲ ڦون براغكتاهه باليق
 كړيو بمباوا اهلي ۲ فادك ايهندا مرحوم راج حاجي ايت مك تباد براڦ هاري
 تيباله اي كړيو مك اڦييل تيبا بگندا ايت كدالم ريوه رنده ڦول دغن راتب
 تاغيسن بسر كچيل توا مودان افلاكي سانق سوداران فادك ادندا ۲ دان فادك
 انقدا سكاين مناغيسله سكاينش دغن دو كچيتان ښامت ساغت جوا اداڻ شهدان
 ادڦون يډډرتوان سلاغور سرت يډډرتوان مودان تورنله اي دري رمو بردو
 سودارا ايت كسوفي بارو دري سيتو لالو كباتغ تيك مك تيبا ۲ منداقت خبر
 يځ صځ اكن تنو كباتغ سدهله اله دان فادك ايهندان مرحوم راج حاجي
 سدهله صځ كمځكاتن مك اڦييل يډډرتوان سلاغور مندرځ حال يډمځين ايت
 مك ايڦون تركجوة لالوله مناغيس ښامت ساغت بردو سودارا ايت كمدين
 بهاروله كدوان ايت براغت باليق كسلاغور دغن سكل اورغ ۲ سلاغور ددالم
 حال دو كچيتان سهاري ۲ جوا اداڻ.

شهدان كات صاحب الحكايت

سبرمول

ادڦون كبرنور ملاك اڦييل سده ساسيله اي برفرغ دغن راج حاجي مرحوم تاو
 كباتغ ايت مك موافقتله اي دغن ڦيتر جاكوب ڦمبرام اكن ملځگر سلاغور ڦول
 سبب كران راج سلاغور يځ مځاجق راج حاجي ملځگر ملاك ايت ستوله ايله
 يځ مځربووه ڦوكوه ڦركلاهين ڦد ملځگر ملاك ايت كران وقتو كمځني لاكي تغه
 برفرغ ددالم ريو سده سځفي سباس بولن كمځني هلندا سده ماهو بر بچارا موافقت
 دغن راج حاجي سرت لفس كځل كيت يځتر باكر ايت ڦرغ كيت دغن راج حاجي
 سده برهنتي لاكي منچاري بچارا تيبا ۲ راج سلاغور ڦرگي داتغ موكل ملاك
 سرت اي ڦرگي سندري ڦول مځمبيل راج حاجي ڦستي ايت راج حاجي ايت
 ڦرگي كران اي راج يځتر بيلغ ڦد راج ۲ ملايو اين انقن داتغ مځاجق برفرغ
 تباد ڦرگي بوكنكه جادي مالو كځدان ادڦون اي ملاون كيت ددالم ريو برفرغ
 ايت يايت ڦركجان فاتوه كران كيت داتغ ملځگر نكرين دي ملاون ايت عادته
 باكي راج يځتر بيلغ اځنتافي ددالم ڦرغ ايت اد كلاڻ منغ اد كلاڻ كاله آتو
 بردامي مك كيت تغه بچارا هندق كيت بايك ۲ كن هاتي راج حاجي ايت بير
 جادي بردامي مك راج سلاغور كاجو ڦول ڦركجان كيت دغن راج حاجي ايت
 كمدين جادي روسق بچارا كيت اولهن كمدين تله تنف راج حاجي ايت برفرغ
 دغن كيت دتاو كباتغ دي ڦرگي بريني درمو سده راج حاجي كاله بهارو اي
 تورن دري رمو ايت باليق كسلاغور ايت ڦون ڦركجان تباد فاتوه جكلو بگيتو
 راج سلاغور يځ ساله بايكله كيت ڦوكل نكري سلاغور ايت مك سكراله ڦيتر
 جاكوب ڦمبرام كسلاغور ملځگر نكري سلاغور ايت شهدان ادڦون ميتوان محمد

شهدان کات صاحب الحکایت

اقبیل سودهاله الهاه تاوه کتافغ ایت مک کبر نور ملاک فون میورهله کفتن ملایو دان کفد اورغ ۲ توا یغد دالم ملاک ایت مغمبیل میت راج حاجی المرحوم ایت مک داتغه سکل اورغتوا ۲ ایت لاکي ۲ دان فرمقوان سرت دغن راتب تاغیس مک دباواله اورغاله میت مرحوم ایت کدالم کوت ملاک ایت بتاف عادة استعادة مباوا جنازه راج یغسر ۲ مگت مک ریوه رندهاله ددالم نکري ایت دغن راتب تاغیس اف لاکي فرانقن یوکیس بر دو کچیتاله سموا شهدان ادقون کبر نور ملاک ایتقون مگکیل کفتن ملایو سرت اورغتوا ۲ ملایو دان فرانقن یوکیس میوره کرجاکن جنازه راج حاجی ایت بتاف عادة مفرجاکن جنازه راج یغسر ۲ مگت ادقون درقد فیقه بانجا اتس کبر نورله مغلوارکن سموا شهدان مک کفتن ملایو دان اورغتوا ۲ ملاک فون مفرجاکنه سفرت قرنته کبر نور ایت قد مفرجاکن جنازه راج حاجی المرحوم فی سبیل الله ایت بتاف عادة استعادة راج ۲ یغسر ۲ مگت قد فکر جان منامن ایت دان بیرا فو کبر نور مغلوار بانجا کفد کفتن ملایو اکن صدقه قد هاری کبومی ایت سرت دقاسگن مریم دغن بیرا فو فوجو بدیل ایت شهدان اداله دتانه جنازه راج حاجی المرحوم ایت کدالم کوت ملاک د بلاکغ کبون کمقنی دمکینه حالن اخرن دامبیل اوله فتراش دباوا کنکري ریو دتانه دبو کیت فولو فبغت یأیت قد بو کیت یغسبه سلاتن فولو فبغت ایت ادان.

شهدان

اداله اکو دافت خیر درقد خبر اورغ توا ۲ یغ متواتر اداله سباوم لاکي دتانه میت یغدفرتوان مودا راج حاجی ایت مک دتاروهن ددالم فتنی هندق دباوا کبتاوی سده سدی کفل اکن مباوا جنازه المرحوم ایت مک منتیکن کایسوقن هارین سهاج مک قد مالم ایت کاوارله منجر کاتس سفرت افی درقد فتنی جنازه المرحوم راج حاجی ایت مک کادوهاله اورغ ملاک ملیهتکن حال ایت مک ددالم تغه بر کادوه ایت مک کفل یفاکن مباوا جنازه المرحوم راج حاجی ایت فون ملتوبه تر باکر تربغ کاودارا سکل ایسین سرت اورغن ستورغ فون تیاد یغ لفس شهدان کات قول یغ متواتر ایت تیاداله جادی دباوا جنازه المرحوم راج حاجی ایت فنده کنکري یغلاین مک دتانه پاله جوک دملاک ایت هغک داتغ دامبیل دري ریو ایت ادان شهدان کات قول یغ متواتر سبب ایتله دکلر اوله هلندا ۲ یغدهولو دغن نام راج افی انتهى سیرمول ادقون سکل فترا ۲ مرحوم راج حاجی سرت اورغ ۲ ریو یغ اوندور کموار مندافت بکندا سلطان محمود ایت مک سمقیله مریکیت کموار مک مخبر کده مریکیت کفد سلطان محمود اکن حال فادک ایهندا بکندا یغدفرتوان راج حاجی سده هیلغ مگت شهید فی سبیل الله ایت مک اقبیل بکندا مندغر خبر مریکیت مک سلطان محمود فون ترکجوتنه مک مناغیسه ای دغن تاغیس یقامت ساغت مک سکل یغحاضر ۲ دسیتو

يقدفرتوان راج حاجي فون مپوره اكن فغليما ۲۸ كاوار مقامو مك ادا له راج
 حاجي استغال اي دغن مباح دلايل الخيرات مك فغليما ۲۸ يغ كاوار مقامو ۲۸ ايت
 فون برتموله اي دغن هاندا ۲۸ ايت مك لالوله برامو ۲۸ كن برماتين ۲ سبله مپبله
 مك ادا له سدادو يشيريو ۲۸ ايت فون بمبديله اكن سناغف مفكرو تنقه بويش
 سقرت اورغ مفكور يغ برتبه مك باقه سكل بوكيس ۲ ايت ماتي شهيد في
 سبيل الله سبب تباد سمفت تباد سده كنا فاورو مان ۲ يغ سمفت تبا ايت مك
 برتيمكه اي دغن هاندا ايت برماتي ۲ ين دان برلوكا ۲۸ ايت دغن ريوه رندهن
 دان كلكف كمفتا دغن تمقيق سوراث مك سكتيك برامو ۲۸ كن ايت مك سكل
 سدادو يغ بريو ۲۸ ايتقون مفقو ۲۸ كوو بسر يقدفرتوان مودا ايت مك برصف ۲ له
 اي مفايغ كوو ايت مك يقدفرتوان مودا راج حاجي ايتقون برتبه مپوره امو مك
 اروغ لقا فون عماچو كودان ند حال اي تنقه ساكبه فا ايغا مك كاوار له منمقوه
 بارس هاندا ايت لالو اي مقامو مك ماتيله اي دغن كودان دان هاندا فون
 بايق جوگ يشماتي مك دماسو كنياله كوو يقدفرتوان مودا ايت اوله سكل
 اورغ ۲ بسر هاندا ايت سرت دغن سدادو ۲۸ مك مقامو له قول داهيغ سليكف دان
 فغليما تاييغ سرت حاج احمد مك كتيكان مقامو مپرو كنديرين كغد بارس
 هاندا يغ برلافيس ۲ ايت مك سكتيك اي مقامو ايت مك ماتيله اي شهيد في
 سبيل الله كتيكان ايت دغن نام لاکي ۲ دان بيراف لاکي اورغ يغ بايك يغ
 شهيد ايت مان ۲ يفتياد بمباغ بلاكف شهدان ادفون هاندا بايق جوگ يشماتي
 ددالم فرغ اين ادكير ۲۸ توجه فوله اورغ دان تيك اورغ بسر يشماتي ددالم برامو
 ايت مك يقدفرتوان مودا راج حاجي بشكيت مغونس باديقن سباه تاغنن ممكف
 دلايل الخيرات مك دقلو اوله بيراف اورغ مك ددالم تنقه ۲ حال يقدمكين ايت
 مك يقدفرتوان مودا راج حاجي فون كناله فاورو بارس سناغف مك اي ربهله
 مفكتنه شهيد له انا الله وانا اليه رجعون اللهم اغفر له وارحمه وعافيه واعف عنه
 واجعل جنت الفردوس ماو اللهم ارفع درجت في جنت العاليا وبارك ادرجته
 في الدنيا والاخرة امين شهدان اقبيل سكل هاندا ۲۸ ايت ماهيت يقدفرتوان راج
 حاجي ايت سده مفكت ايت مك برهنتيله اي بمبديل مك برصف ۲ اي برديري مك
 دسور هپاله سكل اهلي ۲ راج حاجي ايت كلوار بتول ۲ دري دالم كووون لاکي ۲
 فرمقوان مك تياد له دهيرو بيروث مك كاوار له سكل اهلي ۲ راج حاجي ايت ادا له
 قد ماس ايت يقدباوان يات راج جعفر دان راج ادريس دان انق سوداران
 سثورغ يغبمر نام راج سايمان ادفون يقدفرتوان اندرا كيري يغبمر نام راج ابراهيم
 ادا له اي لوک دلا ريکن اوله اورغ دباوان كلوار ادفون راج جعفر ددو کوغ اورغ
 برنام انجي لاير سوکو ۲ مکت اينو مک هابسه سکل اهلي ۲ راج حاجي ايت
 کاوار دري تلوه کتاغف ايت دغن برجالن بتول ۲ دغن تباد داوسير اوله هلندا ۲۸
 ادا له کلوارن سکل اهلي ۲ راج حاجي سرت اورغن دري تلوه کتاغف ايت سلالوله
 کموار سکالي دان الهله تاوه کتاغف ايت.

برفرغ دغن راج حاجي مك بارغسياف راج يځ سوک مېنتو کمښني منغ اداله اي
مېري څر تولغن کغد راج ۲ يځ مېنتو ايت شهدان مک اڅييل سميڼله سورة کبرنور
ايت کنکري سيا مک موافقته یمتوان محمد علي دغن انق سوداران سيد علي
بن عثمان مک لالوله اي څرکي کملاک مېنتو کبرنور ملاک ايت کران برکهندکن
هرت دنيا اين جوا اداښ شهدان ادقون ترسبوه ددالم سياره سبله سلاغور وقتو
هاندان ملنگر دتلوه کناڅغ ايت تباد یمتوان محمد علي دان سيد علي ايت
برسما ۲ شهدان ادقون يځدڅرتوان سلاغور څرکيله اي کرمبو برسوکا ۲۰۰۰ بېراف
لام کمدين تباد براف لمان انتاران مک يځدڅرتوان سلاغور هيلير قول کسوفي
بهارو سرت بېراف اورغ ۲ رمبو مغيريکنن مک اڅييل سميڼ اي کسوفي بهارو
ايت مک تنغله مځيک څرغ سرت مځاتورکن اکن ملنگر ملاک ايت شهدان
ددالم حال ايت مک بنتو دري بتاوي فون دانغله دغن بېراف کغل څرغ
دان کيچي فرغ کير ۲۱ له ۲۰ تیک څوله بواه کچيل بسر بېراف ريبو سادادون
اورغ ۲ څوتيه دان اورغ ۲ کوليت هيتم مک اڅييل تيبا اي لالو دلغکرښ تلوه کناڅغ
ايت اد کير ۲۱ سميان بواه کغل يځ بسرښ مک لالو برفرغ بسر کوبو ۲ دتلوه
کناڅغ دغن کغل ۲ ايت عظمتله بوپيښ ککڅ کښتيا تباد کدڅران اف ۲ لاکي
بويي مريم سفرت هلنتر مېله بوکيت لکوم لکم دان اسف بدیل فون کاکما بوتله
مک اڅييل هاري مالم برهننيله څرغ مک اڅييل سيځ برفرغ قول دمکينله حالښ
سهار ۲ اداښ.

شهدان کات صاحب الحکايات

ددالم حال يځدمکين ايت مک يځدڅرتوان مودا ريو فون برسوکا ۲۰۰۰ جوک تيف ۲
مالم دغن برماين جوکيت دان تندڅن سرت ماکن مينوم برجامو ۲۰۰۰ وان دغن سکل
انق راج ۲ دان اورغ بسر ۲۰۰۰ مک ددالم حال ايت تباد جوا اي منسيا ۲ کن وردن
دان تباداله اي برهننې مېچ صلاوه دلايل الخيرات دان تباد لقس دتاغښ
ددالم حال ايت قد مالم جمعت تباد جوک اي برهننې مولود النبي محمد صلى الله
عليه وسلم سبکيمان کدودکن اورغ ۲ يځتيا ددالم کسوساهن دمکينله خبرښ.

شهدان

اڅييل سميڼله سده ساعتښ دان بېلاغن جنجښ قضا دان قدرښ درقد الله سبحانه
وتعالی دغن سبب حکمتښ يځ بالغة لامانع لما اعطيه ولارادلما قضيه وانه علي
مايشاء قدیر مک نايقه سادادو هاندان بېراف ريبو سبله څرنو دځيتناسښ درقد سبله
داره بلاکڅ کوبو تنجوغ فالس کوبو يځ بسرښ سکل تمقت يځدڅرتوان مودا ايت
دان ساتو کوبو کچيل سبله داره يايت کوبو انجي ابراهيم انق بندار حسن
مک هاندان ايتفون مېرکبله کغد کوبو انجي ابراهيم ايت لالوله برفرغ برامو ۲ کن
کوبو ايتفون الهله مک انجي ابراهيم ايتفون لاريه ککوبو تمقت يځدڅرتوان
راج حاجي ايت مېريتاهو مځاکن سلدادو سده دکت مځتس سبله داره مک

سيرمول

دڦون يقدفرتوان مودا راج حاجي سرت فادك انقدا بکندا يقدفرتوان سلاغور راج ابراهيم مك مشوارتله اي فد فکرجان فرغن ايت مك يقدفرتوان سلاغور فون فرکده کباتغ تيك بر بواة کوبو دسيټو دان مپوره ملفکر سبله دارة ملاک مک دکاوارې اوله اورغ ۲ ملاک سرت سلدادو هاندا مک لالو بر فرغ بر بدیل ۲ لن سناغف دان فمبوراس سباه مپيله ساغته عظمه بونين دغن ککک کمفیتان مک اقيل برافت لالوله برامو دغن قدغ دان لمبيغ دان کايواغ دان کريس مک بر ماتينه سبله مپيله دان برلوکا ۲ انه انتارا کدوا فيهق مک تياد انتارن تيواسله اورغ ۲ ملاک ايت لالو اوندور ماسو کدالم نکري ملاک مک برهنتيله قرغ بيراف هاري کمدين مک يقدفرتوان سلاغور فون مپوره ادليم فوله اورغ سلاغور کتاو کتاغف مغبيل کنایقکن يقسر يقدبري اوله يقدفرتوان بسر هندق دباوا کباتغ تيك مک دلغکر اوله هاندا کنایقکن ايت لالو بر فرغ بر بدیل ۲ لن سکتیک بر فرغ ايت کنایقکن ايتفون تفکلم کنا فاورو مک تياداله تر باوا اوله اورغ ۲ سلاغور مک سکل مريکنيټ فون باليقه کباتغ تيك سمولا مک قرغ ايتفون برهنتيله سيرمول ادڦون يقدفرتوان مودا راج حاجي اقيل سده تتفاه تمفتن دتلوق کتاغف تجوغ فالس ايت مک راج حاجي فون مپوره ملفکر سباه تيمور ملاک ايت دغن بيراف راتس بوکيس دان ملايو مک دکاوارې اوله اورغ ۲ ملاک براتس ۲ سلدادون مک اقيل برتمو کدوا فيهق ايت لالوله برامو ۲ کن عظمته بويين ککک کمفیتا تياد کدشرا ۲ اف ۲ لاکي سرت دغن سورا تمقيقن ادڦون بوکيس دغن کیلوغ موسغن مک سکتیک بر فرغ ايت برماتي ۲ يناه دان برلوکا ۲ انه انتارا کدوا فيهق مک فنگاوا فون مغراهن اورغن مارا مقامو بر بواة مريم کريتان مک ماراله سکل بوکيس دان ملايو ريو لالو برامو بر تيکمن لمبيغ کريس دان قدغ کديواغن مک سکتیک برامو ۲ کن ايت مک مريم کريتا ايتفون دافته مک اورغ ۲ ملاک ايتفون اوندورله ماسو کدالم نکري مک قرغ فون برهنتيله شهدان سلغ سبولن بر فرغ فول انتارا اورغ ۲ ريو دغن اورغ ملاک ايت کمدين برهنتي فول کمدين بر فرغ فول شهدان مگکين سهارې مگکين تيواسله اورغ ۲ ملاک هغک هابسه سده سکليايغ نکري ملاک ايت دداث اوله يقدفرتوان مودا راج حاجي ايت هپاله تيغکل نکري ملاک ايت دغن کوتان سهاج بولت ۲ ادان.

شهدان کات صاحب الحکايټ

اداله کيرا ۲ ستاهن لمان ددالم قرغ ايت دان سميل بر بچارا مک تياد جوک برکتیواسن انتارا کدوا فيهق ايت مک کبرنور ملاک فون ساغته سوسهن سبب بنتون دري بتاوي لبست داتغن مک کبرنور ايتفون مماسوقکنله سکل اورغ ۲ قوتيه مان ۲ يقدیم دلوار کوت ايت دکمفولکنن ماسو کدالم کوتا دغن استرين سرت ساغته کاول سمغن فد سيغ مالم سرت مپوره کبرنور ايت کقد نکري ۲ ملايو مان ۲ يخدک دسيټو مگتاکن کمفتي اد سديکيت کسککن هندق تيواس

ددالم لاوتن فرلا پوهن ريو ايت شهدان ادئون يقدفرتوان سلاغور مك براغكتله اي كړيو دغن ساتو كاكب اورغ تيك فوله هندق مغادف فادك ايهندا بكنندان ايت مغاجق كملاك مك تتكل ايت باپقله برابه ۲ فيكران ۲ انق راج ۲ يقددالم ريو اد ستغه ممبركن راج حاجي يقدفرتوان ريو ايت براغكت كملاك اد ستغه تباد ممبركن يأت فترا مرحوم جفكوۃ سفرت راج عالي دان راج عبدالصمد دانلاين ۲ ن مك جادياه برساله ۲ هن فهم ستغه اتس ستغن اداث.

شهدان كات صاحب الحكايت

مك كراس جوگ يقدفرتوان راج حاجي ايت هندق فركي سبب كران اورغ سلاغور سده برفرغ كدوا فادك انقندان سندرې داتغ مغاجق سندرې فركي ايت كتيك مهارف اي اكن فضاۃ جهاد في سبيل الله تعالى مك درقد سبب يغ تيك فركارا اينه تباد دات اي دتا هن لاكي مك سيفله اكن بيراف كلغكافن فرغ مك اقبيل سده مستعيب سكاينن مك لالوله اي براغكت كملاك مك مغيكوتله قول فادك انقندا بكندا يقدفرتوان بسر سلطان محمود برسا ۲ مك اقبيل سمفي كموار مك دتيغكاكتن فادك انقندا بكندا يقدفرتوان بسر ايت دموار مك يقدفرتوان مودا راج حاجي فون لالوله كملاك مك برپواتله اي تمقت سرت كوپو دتاوه كتافغ تنجوغ فالس نماث سرت مپوره ففكاوا فناسي ملغكر سماپوه مك برفرغه دسماپوه ايت بيراف هاري براموه اموه كن كلكي كمفتا بويي سنافغ سدادو دان قموراس بوكيس سفرت بويي اورغ مگورېغ برتیه سرت دغن سورا تمقيقن دان سكل بوكيس دغن كيلوغ موسفن دان برماتي ۲ ينله دان برلوكا ۲ آنله سباه مپاه مك تباد براف لماث برفرغ ايت مك تيواسله اورغ سماپوه ايت سبب بابق سدادو ماتي سرت فغليما ۲ اورغ سماپوه فون باپقله ماتي مك سماپوه فون الهه دان داتله سماپوه ايت اوله يقدفرتوان راج حاجي كمدين دري ايت تباد براف انتارن مك سلطان محمود فون داتغه كتلوه كتافغ مندافتكن فادك ايهندا بكندا ايت مك تباد براف لماث برسا ايهندان ايت مك سمبه يقدفرتوان مودا راج حاجي كقد فادك انقندا بكندا سلطان محمود باليقه فادك انقند سيلاك باليق كموار ننني ايهندا ددالم موار تباد اوسهله ماسوه بيرله ايهندا سهاج كران بارغكالي دكهندفكي اوله الله تعالى ايهندا سمفي جنجي ددالم فرغ اين دهولو الله وبعد رسول الله كمدين فادك انقنداله اكن ايهندا هارف مامپهاركن اهلي ۲ ايهندا سرت مامپهاركن فاجل ۲ ايت بوكيس ادئون فادك ايهندا سوک سرت رضا كران دوسا فادك ايهندا سلما ۲ اين مك ايهندا هارف اكن دامقوني الله تعالى دغن سبب كماتين فرغ اين شهدان اقبيل سلطان محمود مندغر فركتان فادك ايهندا ايت مك بكندا فون مناغيسله ترلالو ساغت مك يقدفرتوان راج حاجي فون مناغيس جوگ شهدان اقبيل سلسي درقد برتاغيسن دوا فترا ايت مك يقدفرتوان بسر سلطان محمود فون براغكتله باليق كموار منتيكن هابس فكرجان فادك ايهندا بكندا ايت.

سمولا دغن کوبو تلوء کریتیغ ایت عظمتله بوپین بهنا مریم کفل ایت کلق
گمفتا نیاد کدگران اف ۲ لاگی مک سکتیک برفرغ ایت مک کوبو تلوء کریتیغ
ایتقون همغیر تیواس سبب اوبت بدیلن هابس مک میورهله یغدفرتوان مودا
مغهترکن اوبت سبواه سمغن اداله یغ مغهترکن اوبت بدیل ایت شهیندار بوئیغ
اداله بودق ۲ یغ مغایوهکنن کفلان ساتو بودق انق بایک نمان کالتق مک دسمغن
ایت فون بدیل اوله کفل دری لاوه دغن فلورو فناپورن مک سمغن ایتقون
تفکلم مک لفسله ستوغ اوبت بدیل ایت دقیکول بودق سمغن ایت نایک کداره
کفد کوبو تلوء کریتیغ ایت مک دافتنله امقت لیم کالی بدیل مک دغن تقدیر
الله تعالی کفل ایتقون ترباکر ملتوب برترباغن کلادق کفل ایت کاودارا دان
سکل اورغ ۲ فون هابساه ماتی دتر بگنن اوله اوبت بدیل یغ ملتوف ایت ادا.

شهران

اداله قد سوات قول اورغن اد دلامن راتس یغ ماتی دان قد ساتو قول لیم راتس
دان ساتو کمساریس یغ مانی برسم ۲ تربغ دغن کفل ایت اداله نام کفل ایت
مالک سورفار دمکینله یغداقت درقد فرکتان اورغ توا ۲ هلندا یغدملاک شهران
اقبیل سده ترباکر کفل یغسیر ایت مک برهنتیله فرغ برسم ۲ دیم سگکھشون دیم
ددالم بچارا جوک انتارا کدوا فییق ایت تم.

القصة

مک ترسبوه فرکتان یغدفرتوان سلاغور کدوا برسودارا مک یغدفرتوان سلاغور
راج ابراهیم سرت قادک ادندا بکندا راج نالا یغدفرتوان مودا سلاغور مک
کدوان اقبیل ای مندغر فادک ایهندا بکندا ایت سده برفرغ دغن هلندا ددالم
ریو مک بکندا فون مشوارته دغن قادک ادندا یغدفرتوان مودا سرت داتوه
فنگاوا سرت اورغ بسر ۲ دان اورغ توا ۲ یغددالم سلاغور ند فکر جان
میرائی فادک ایهندا بکندا ایت مک اقبیل فونس مشوارتن مک یغدفرتوان سلاغور
فون کنوارله هندو ملنکر ملاک مک سگکله درمبو موافقت دغن فقولو امقت سوکو
ایت مک اقبیل سده فونس موافقتن مک لالوله براغکت کفدس قول مک موافقتله
قول دغن فقولو فداس یع امقت سوکو جوک مک اقبیل فونس موافقتن مک
لالوله ای براغکت کسوتی بهارو لالو بمبواه کوبو کمدین براغکت قول کباتغ
سیک مک لالو برپواه کوبو یغسیر دسینو مک ددالم حال ایت داتقله لنگر
دری ملاک دغن بیراف باقی سدادو هلندا سرت اورغ ۲ ملاک مک
برفرغله اورغ ۲ سلاغور دغن اورغ ۲ ملاک ایت برپونه ۲ هن مک باقله سدادو
هلندا سرب اورغ ملاک مانی سرب نرکراف کملان ساتو اورغ سرن مک نیواساه
اغکانن دری ملاک ایت اوندورله ای بالیق کمالک سمولا شهران مک کبرنور
ملاک فون مبري سورة کریو کفد فیتیر جاکوب قمبرام مقتاکن نکری ملاک سده
قول دلنگر اوله یغدفرتوان سلاغور مک اقبیل قمبرام مندغر سورة کبرنور ایت مک
ایقون مبري ثرننه اکن سکل کفل ۲ فرغ ایت برلایر بالیق کمالک مک ترغله

لکوم لکم بوبي بهنان مک تياد جوک برکتیواسن انتارا کدوا ڦيهق ايت اڏان
 شهدان کان صاحب الحکایت اد کقد سوات هاري مک دلڳر اوله هاندا کوبو ۲
 اورځ سينتن دفولو ڦيهت دنايکتن باریس دري بلاکڅ ڦولو ڦيهت دغن بېراف
 سکوجي مک دسربوپاله کوبو ايت وقتو اورځ ۲ سينتن ايت تغه الفا وقتو هاري
 هوجن لبت مک الهله سکل کوبو ۲ اورځ سينتن ايت برتبورانه کاوار درقد کوبو
 مېاوا ديرين کډالم سقم مک هاندا فون منايکن انجيڅ برڦوله ۲ ايکور مک
 دبورپاله سکل مريک ږلاري برسبوبي ايت مک مان ۲ ږبرجمفا اوله انجيڅ
 ايت دسالقپاله مک داتغه سادادو ۲ ايت مبدیل دغن سناڅ مغکروتنله بويين
 سڦرت اورځ مغکورېږ برتیه مک هابساه ماتي سکل اورځ ۲ سينتن ږدفولو ڦيهت
 ايت تياد تيڅکل بارځ سڦورځ فون جوا سبب هندق لاري تياد سمقت قد کتيک
 ايت شهدان سداه سکل ڦنجاجب ږدکوالا ريو ايت مندځر بوبي سناڅ مغکروتنف
 دفولو ڦيهت ايت مک سموان فون ماراله کڦولو ڦيهت سته همڦير کڦولو ڦيهت مک سکل
 سادادو ۲ فون ماسيځ ۲ تنه تورن کسکوجين هندق باليق ککڦلن مک ڦنجاجب
 فون نيبا مک لالوله برڦرځ سکوجي دغن ڦنجاجب ڦول برېدیل ۲ لن سناڅ ڦمبوراسن
 سکنيک برڦرځ ايت مک ڦهڦاه سکوجي ايت تيک بواه هاس ماتي اورځن مک
 سکوجي ۲ ږلاين ايتفون لڦسه کلاوه مک کڦل ۲ فون داتغه دلڳرن کډاره
 مبدیاکس مريمن مک لالوله برڦرځ ڦول دغن ڦنجاجب ايت برتمين برتيمېکن
 لکوم لکم سڦرت بوبي هلمانر مېله بوکيت مک برڦرځ ايت مک تياد جوک
 برکتیواسن انتارا کدوا ڦيهق ايت مک هاريڦون مالمله مک کڦل ۲ ايتفون
 اوندورله کلاوه مک سکل اورځ ۲ ملايو ۲ دان پوکيس ۲ ايتفون نايکله کڦولو
 ڦيهت منچاري ميت اورځ ۲ سينتن ايت مک اد ږغ دافت اد ږغ تياد دافت مک
 مان ۲ ږدافت دانامه تياد برکتهوان لاکي اد ږغ دوا سلوږغ سته ساسيله
 براوندورله کلاوه ڦنجاجب ۲ ايت مک اڦييل هاري سيځ مک برڦرځاه ڦول سڦرت
 عادة سهارې ۲ مک تياد جوک برکتیواسن انتارا کدوا ڦيهق ايت تم .

سهدان کان صاحب الحکایت

اد کيرا ۲ سمبيان بول لمان برڦرځ ريو ايت کاب ڦول اډاله کيرا ۲ سباس بول
 همڦير واه اعام اننهکن ږغ مان ۲ ڦول ږشتر مک برېچاراله انتارا کدوا ڦيهق
 ږدڦرتوان مودا راج حاجي دغن ڦيتر چاکوب ڦمبرام کات ساتو ڦول اورځ ۲ بسر
 هاندا نمان کڦلا ڦرځ ايت توان ابو هندق برېچارا موافقت ڦول برهنتي ڦرځ منچاري
 بچارا ږغ بايک سرت هندق ماسوڦکن ساتو کڦل ڦرځ بسر کډالم سوځي ريو مک راج
 حاجي فون ملارځه جکلو هندق برېچارا دان موافقت جاځن دماسوڦکن کڦل ږبسر
 ايت کډالم ريو جواب هاندا تيدق مځاف تيدق بمبواه ساتو اف ددالم بچارا اين
 مک ږدڦرتوان مودا راج حاجي ڦون ملارځ جوک سته ايت جواب هاندا ږغ کيت
 ماسوء تياد دغن سادادو مک کات راج حاجي کيت خواطير جوک سبب
 کيت ددالم ڦځراځن مک کڦل ايت کراس جوک هندق ماسوء مک لالوله برڦرځ

اد یغ دانغ دری سباه رتنو ۲ مباوا براس شهدان ددالم سهاری ۲ برقرغ جوکاله نیاد برهنسی ددالم فرلابوهن ریو ایت بربدیل ۲ کن مریم دان سناغ فمبوراسن دان لیلا رتنکاځ اداځ.

شهدان کات صاحب الحکایت

اداله یغ مرتهکن قرغ ایت یغدفرتوان مودا راج حاجی سندیری اداله ای برکایوه سانو سمغن بیدار یغ فنجغ اداله ای بردیری تغه ۲ سمغن ایت برسیار ۲ مک برکایوهله ای مرفسا سکل کلغکاځن قرغن ایت اف ۲ یغکورغ درغد ساتو فنجاب کغد سانو فنجاب فد کتیک تغه اورغ ۲ برقرغ ایت ددالم قاورو یغ سابوغ مباوغ ایت دان اکو دافت ساتو خبر درغد ساتو اورغ ۲ توا ۲ بایک نماځ انچی سومغو فرانقن بوکیس کاتځ اداله ای قد ماس ایت بهارو بالغ سده لکت کریس اداله یغ مقایوهکن یغدفرتوان مودا راج حاجی ایت برسا ۲ براف اورغ بودی ۲ یغ سام ۲ عمرن دغندی ایت قد کتیک یغدفرتوان مودا ایت مرتهکن قرغ ایت مک قد کتیک ای هندق مبله مپیرغ درغد ساتو فنجاب کغد سانو فنجاب مک دبدیل اوله ساتو کغل قرغ هیتم دغن مریم مک تیباله فاورون ایب کنفی سمغن مک ملومقناه فاورو ایت کسباه مک باسهله یغدفرتوان مودا ایب کاینش مک نیاد جوک دهیروکن یأیت دسورهن جوک بودی ۲ ایت برکایوه مک مان بودی ۲ یعترندق کفلان سکل فاورو بردغوغ لالو ایت مک دقوکلن دغن روین چمتیش کمذین اد فول ساتو کیچی قرغ هلندا یغ فنجغ مارا کداره سبله فیهی قولو لوس مک اغنن لمه دکوارای اوله فنجاب اد انم نوجه بواه مک لالوله برقرغ لکوم لکم عظمنه بوین بهنا مریم ایت مک سکتیک برقرغ ایت همغیره تیواس کیچی ایت همغیر ۲ دافت شهدان اداله قرگی مراهی ایت ساتو فغایما نماځ انچی کوپو فراهون غوراب فنجغن لیم باس سکتیک برقرغ ایت برباکرله برندا کیچی ایت مک سده بابق اورغن تورن کسکوچین هندق اوندور کلاوه مک اغنن فون کراس تورن مک داتغله کغل بنتون دری لاوه براف بواه مک فنجاب فون اوندورله فول مک کیچی ایبقون لغسله مک هاریقون مالماه قرغ فون برهنسی مک امبیل هاری سیغ برقرغ فول دمکینه حالن سهاری ۲ جک اغنن کنجغ کغل ۲ ایت دکت کداره برقرغ دان جک اغنن بدوه فنجاب ۲ کلاوه برقرغ دان جکاو مالم سکالی ۲ تیاد برقرغ سهغک کغل قرغ دان فنجاب ایت بردک ۲ بوله برتریا دان برچاکف ۲ کران اد جوک ددالم کغل ایت اد جوک سئورغ دوا فرانقن بوکیس یغبرمقیم ددالم ملاک برقراب جوک دغن فرانقن بوکیس نکری ریو مک کدوان فون برچاکف ۲ له مقتاکن اف بوله یواۋه ابغ انو ادیق دمان ماکن دسیتوله بکرج یغ فرسوداران کیت تیاد جوک برقوقسن دان اد جوک هلندا مغات کونن هی ملایو هی بوکیس ایسوۋ کیت برقرغ بایک مک دجواب اوله ملایو انو فرانقن بایکله دمکینه یغ اکو دغر درغد مولت اورغتوا یغ سماسن شهدان مک افبیل هاری سیغ برقرغ قول سمولا

ايت ٢٢چه اد بيراف فراهو ٢ ٢غلاين برسما فچه اد کير ٢١ سراتس سقوله بواه
سموان ماسوء دغن فراهو اورغ سمبس بسر کچيل دان سرت ساوب يقدفرتوان
راج کچي نرغکانو فون فچه جوک اداڻ.

شهدان ايتله سبب يخذوا يغ باطينن انتهي ٢٢.

سبرمول

شهدان کات صاحب الحکاي

اقبيل کبرنور ملاک تياد منريم سفرت مقصود راج حاجي ايت مک يقدفرتوان
راج حاجي فون مولفکن سورة ٢٢ فرجنجين ستفه دفاکي ستفه تيدق اقبيل ساسيله
اي درقد مولفکن سورة فرجنجين ايت مک ايقون براغکتاه باليق کريو
شهدان ادفون کبرنور ملاک اقبيل راج حاجي مولفکن سورة فرجنجين ايت مک
مارهه اي مک مشوارتاه دغن راج لاوه يغيرنام فترجاکوب فمبرام کات سوات
قول اورغ ٢٢ بسر هلندا نام کفلا فرغ ايت توان ابو مک ددالم تغه ٢٢ بچارا
ايت مک بايقه فتنه ٢٢ يقدسفکين اورغيغ خيانه کقد کبرنور ملاک سرت راج
لاوه فيترجاکوب فمبرام مشتاکن يقدفرتوان مودا راج حاجي هندق مومکل ملاک
سرت سده سيف سکل کلفکافش کونن مک برکاتله کبرنور ملاک ايت کقد
فيترجاکوب فمبرام ايت راج حاجي ماهو مومکل ملاک يات کيت فرکي فوکل
دهولو مک فرکيله کافکافن هاندا ايت دغن بيراف کفل فرغ دان کيجي فرغ
ماغکر ريو سرت منوغکو کوالا ريو تياد ديرين فراهو داگ ماسوء ستاه ايت مارهه
يقدفرتوان راج حاجي لالو دکاوارين دغن بيراف فنجاجب مک لالوله برفرغ بسر
لکوم لکم ککق کفشيتا بويي مريم سفرت هلائتر بمبله بوکيت دان اسف بدیل
فون کامکا بونا ده کوالا ريو ايت سرت دغن سوراق نمقيقن دان بوکيس ٢٢ فون دغن
کيلوغ موسغن هکک سمغيه فتنغ بهاروله سام ٢٢ برهنتي اقبيل مالم اوندورله
کفل ٢٢ ايت کلاوه دان سکل فنجاجب ٢٢ فون ماسوءله کدالم ريو ستفه مک اقبيل
سيغ برفرغ قول ککق کفشيتا باکيکن بويي بهنا مريم انتارا کدوا فيهق ايت
مک اقبيل مالم برهنتي قول مک بيراف بولن تياد جوک برکتيواسن انتارا کدوا
فيهق ايت دمکينه حالڻ سهاري ٢٢ دان براس فون ماهلله مکانن يغلاين دمکين
جوا دان سکل فراهو ٢٢ داگ هندق ماسوء کفياهنه برمقسن ٢٢ دغن کفل فرغ
ايت برتريق ٢٢ کن ترکاڊغ ٢٢ لقس ترکاڊغ تياد لقس شهدان مک يقدفرتوان راج
حاجي فون مپورهه مبهواه کوپو دتنجوغ فينغ دان تاوه کريتغ دان دغولو فيغت
ماسيغ ٢٢ دغن اورغ منوغکون اداله کوپو دغولو فيغت سکل اورغ ٢٢ سينتن منوغکون
دان سکل فنجاجب يغبسر ٢٢ يغبمرم برکلياراناه سقنجغ لاوه ايت اد کير ٢١
تغه دوا راتس بسر کچيل همغير اد يغ کسبله تنجوغ اوبن اد يغ کبلاکغ ريو
ماسوء کن فراهو ٢٢ داگ يداغ دري سيم دان سکوجي مباحوا براس دانلاين ٢٢

دان یغ مغیر یغی اکندی یأیت اداله یغدفر توان مودا راج حاجی ایت اد فرجنجین کونن دغن کمفنی هلندا موسه کمفنی هلندا موسه راج حاجی ادقون جک اد فکرچان بگفک منگفک رمفکس مرمفکس موسهت ایت اد بهکین ددالم انتارا کدوا فیهن جک راج حاجی قون فکرچان کونن کمدین داتغله سانو کفل موسه هلندا ایت ماسوف برلا بود کدالم ریو دقولو باین مک یغدفر توان مودا راج حاجی فون مپوره مپریتا هو کملاک کفد کبرنورن مک داتغله سانو کفل قرغ دری ملاک مک دفرغپاله کفل ایت یأیت کفل موسهت ایت دقولو باین ددالم قولا بوهن ریو مک دامیان کفل ایت دغن سکل مواتنن دباوان کملاک مک افیل سمفی کملاک مک جادیاه کفل ایت حکوم رمفاسن کفد هلندا جالن سفرت عاده فرموسهن مک تیا ۲ راج حاجی ایت مندافت بهکین دسپتو کونن مک راج حاجی فون مغیکوتاه کملاک هفک موار هندق مرقسا فکرچان ایت مک راج ملاک فون مسوره ساتو کفرچیانش فرکی کموار بر بچارا دغن راج حاجی ایت اداله نمان ترسبوه ددالم سجاره سلاشور یأیت سیوا برام کاب ستغه نمان ابرام فوکیل هلندا یغداغ ایت دان ساتو کفتن ملاو جادی واکیل راج ملاک قد فکرچان ایت مک راج حاجی فون بر خیره کفد کدوا وکیل ایت یغ کفل ایت دان یغ مپری تا هو کملاک دان لاکی دامیل دالم فلا بوهن کیت دنکری ریو سکارغ مان بهکین کیت دسپتو مک دعوا راج حاجی ایت تیا داله کدوا وکیل ایت منریمان جادی برساله ۲ هن فهماه دان برسلاهن ۲ مقصوده مک جادیاه فرکلاهین اینه سبب یغ فرتام یغ ظهیرن ددالم سیاره سلاشور سرت خبر اورغ توا ۲ یغ مواتر ادان سهدان ادقون فد فول یغ کدوا یغ اکو دافت ددالم سیاره لیغک دان ریو یأیت کاراغن اشکو بوسو ایهندان تفکو ووه دوغون اداله سبب قرغ یغدفر توان راج حاجی دغن کمفنی هلندا ایت سبب راج کچی تن دالم یغدفر توان ترشگانو موافقت دغن کفتن کلاس منجاری جالن کروسقن نکری ریو یأیت اد یغدفر توان ترشگانو مناروه سئورغ انق چینا یغ بایک روفان انق چینا ایت بهارو دماسوقکن اسلام دبرین نام جمیله مک دکهنداکی اوله کفتن کلاس ایت مک دبریه اوله یغدفر توان راج کچی ترشگانو سرت دمنتا کفد کفتن کلاس ایت ممبوه فوکو فرکلاهین دکوالا ریو سفای ساکیت هاتی اورغ ۲ ریو اکن کمفنی هلندا ایت مک دفاکیه اوله کفتن کلاس جمیله ایت لالوله بونتیغ مک تتکل کفتن کلاس ایت هندق فرگی کریو هندق ممبوه فوکو فرکلاهین ایت مک جمیله ایت دتیغکلکنش کفد ادیقن یغرنام کفتن کدس دسورهن باوا کچینا مک سفنکالان کفتن کلاس ایت فرکی کریو ممبوه فوکو فرکلاهین دغن فراتیس دکوالا ریو مک کفتن کدس فون برلا یرله هندق کچینا تیا دغن تقدیر الله تعالی سرت سمفی دکوالا ابی مک اغین بسر فون تورنله مک کفتن کدس فون کفل ایت فون فچله دان سکل هلندا اشگریس یغدالم کفل ایتقون مانیله تیا د تیغکل بارغ سئورغ جوا فون دان سی جمیله ایتقون مانیله جوک سهدان اداله وقتو کفل کفتن کدس

مڱڪت دٻالي شهدان اداله يڄ مڱڪتيڪن ڪراڄاڻن يأت ڦترا يڄبرنام راج يحي
برگارڪن اي سلطان يحي شاه ڪراڄاڻ ددالم نڪري سيا اڌون راج عبدالله
منجادي راج دڪمڙ دڪلر تڱر بسر ڪمڙ شهدان اداله انق راج عالم المرحزه
برنام تڱو بدريه دغن داهيڄ خديجه ڦترا اوڦو داهيڄ فراني مڪ برسواميڪن
سيد عثمان بن شهاب مڪ منداڻڪن انق تڱو بدريه ايت براڻ لاکي ۲ يڄتوان
برنام سيد عالي دان يڄ موداڻ برنام سيد عبدالرحمن مڪ اداله اي ماس اين
سده لڪت ڪريس يعني سده بسر ماکي ڪريس اداله سيد عالي براستريڪن انق
راج موسي مڪ اداله بوڪيت بانو ايت دسراهن اوله راج موسي ڪڏان شهدان
اخڙن ڪلق اياه يڄ مڱبيل ڪراڄاڻ سلطان يحي ايت اڪنداڻ فسهن دٻلاڪڄ
اين جوا اڏان.

القصة

مڪ ترسيو ڦرڪٽان نڪري ريو يأت ماس ڪراڄاڻ سلطان محمود شاه دان
يڄڦرتوان مودا راج حاجي مڪ نياد براڻ لمان يڄڦرتوان مودا راج حاجي
ڪراڄاڻ ددالم نڪري ريو مڪ ڪڪندا بڪندا يڄڦرتوان سلاڻور سلطان صالح الدين
ڦون ڪريڻه مڪ تياد براڻ انتاراڻ مڪ مڱڪناه ڪمبالي ڪرحمت الله تعاليٰ مڪ
دمعامڪناه اوله سڪل اورڄ بسرڻ ڪنڪري ريو مڪ يڄڦرتوان راج حاجي مڱڪتيڪن
ڦادڪ ڪڪندا بڪندا يڄ هيلڄ ايت دغن ڦادڪ انڦنداڻ راج ابراهيم منجادي
يڄڦرتوان بسر دان ڦادڪ انڦندا راج نالا دجاديڪنن يڄڦرتوان مودا اڏان.

شهدان ڪات صاحب الحكايت

اداله ڪيرا ۲ دلائن تاهن يڄڦرتوان مودا راج حاجي ممرتهڪن ڪراڄاڻ ريو دغن
سڪل تعلق دأيرهن مڪ داتڙه تقدير الله تعاليٰ يڄ امت ڪواس سرت ملاڪوڪن
ڪهنڊڻ داتس همبان دغن ڪمڪڻ يڄ مبالغه سرت ممبريتاهو اتس همبان اڪن
ڪڪجين دنيا يڄتياد ڪڪل دان نعمتن يڄتياد تننو ڦد حال برڦنده ۲ درڦد ساتو
حال ڪڦد ساتو حال حال ڪاڏان سڪل همبان جاغن مڱاسيهي دنيا اين
دان هندڦله ڪاسيهڪن اخرة نڪري ڪڪل دان نعمتن يڄ مها بسر دان ڪراڄاڻن
يڄ مها بسر سفرت فرمانن ددالم قرآن العظيم فاذا رايث ثم رايث نعيما وملڪا
ڪبيرا يعني مڪ اڻبيل اڻڪو دسان يعني داخرة اڻڪو ليتهله اڪن نعمت دان
ڪراڄاڻ يڄ مها بسر هڪڪ بيراف ايات دٻلاڪڻ مپتاڪن نعمت اخرة ايت دان
ڪهيٽان دنيا اين.

شهدان

ڪات صاحب الحكايت

اداله ڦرمولان سبب ڪڪروهن نڪري ريو دان سبب ڪروسڪنن مڪ يأت اتس دوا قول
شهدان سبرمول اداله قول يڄڦرتام يڄ اڪو دافت ددالم سجاره دان سياره ڦيهن
سلاڻور سبب ظهيرڻ سرت اڪو ڦرڪسا خبر ۲ يڄ متواتر ڪڦد اورڄتوا ۲ يڄ سماڻ

ابغ دڦوکل ابغ اودا ایت دان ابغ فیتیم ترجاتوه ڦد کیسی ۲ تیغکف ایتله لوک
ادڦون ابغ اودا ایت ای تغه تیدق ننتو هاتین کران ای مباح اسم سالم ۲ من
براف هاری سده مک کات راج عبدالله سهاج ابغ سمویکن سایشکن لاکي
ابغ ایت مک جواب تڦکو امبوغ ایت تیدق ابغ دوستا شهدان سکتیک لاکي
یغڦرتوان محمد علي فون ملومفت ۲ کلوار سمیل تر تاوا ۲۱ برچاکف ۲ تیدق
کنهوان مک تیته بکندا سرت راج عبدالله ابغ این سده براوبه عقلن بایکله
کیت قاسوغ سهاج مک نایقله سکل سودارا ۲ بکندا ایت لالو دتغکفن یغڦرتوان
محمد علي ایت ستله یغڦرتوان محمد علي ملیهت ککندا ادندا سکلین هندق
منغکف دي ایت مک ایفون مڦکوچوهله سرت منینجو دان منندغ سراجغ ککندا
ادندا ایت مک برتغکفله ددالم استان ایت برمڦس ۲ توغکغ لڦکغ لتوم لتوم
ددالم استان ایت مک تڦکو امبوغ فون منجریته کانن جاغن دتیکم ابغ اودا
ایت مک دتغکیغ اوله بکندا نیتهن سیاف فول هندق منیکم سقدار هندق منغکف
اورغ کیلا این هندق دڦنجارکن ایت سندیری بهارو دڦوکلن ایسوه دبونهن
سنه تڦکو امبوغ مندغر تیته ادندا بکندا ایت مک ایفون دیم شهدان سکل
اورغ ۲ بسر ۲ دان اورغ توا ۲ فون فرکیاه سموان کرومه یغڦرتوان مودا ایت
دڦن الت سنجاتن مک سبب دکنانن اورغ توا ۲ ایت بکندا برتیکم ادیق برادیق
مک افیل سمڦی اورغ توا ۲ ایت کاستان یمتوان مودا ایت مک بهاروله تاهو
مریکیت یغڦرتوان مودا کنا تڦکف سبب براوبه عقلن مک سکل مریکیت مندیمن
دیریه دتانه مننیکن تیته فرنته سهاج شهدان یغڦرتوان محمد علي فون دافتاه
دتغکف اورغ لالوله دڦنجارکن ددالم استانن جوک سرت بکندا بریتیه کفد
ککندا بکندا تڦکو امبوغ سوره یاریکن دوکون یغ فندی ۲ ماماس سرت دڦنتاکن
تغکل عزیمت کفد توا ۲ سید سرت کفد فادک انقدا بکندا ایت توان بسر
مک تیاد براف لمان مک سمبواهه ای درڦد ڦیاکیتن ایت کونن مک بهاروله
ای دکلوارکن دري ددالم ڦنجاران سڦرت عاده سهاری ۲ جوا اداڻ.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک تیاد براف لام انتاران مک سمڦیله ڦرایدان دنیا مک گرڦله یغڦرتوان
راج اسمعیل ایت دڦن گریغ ساغت مک برهیمڦونله سکل اورغ ۲ بسر ۲ کدالم
مک یغڦرتوان مودا سرت راج عبدالله فون سوسهله منجاریکن اوبتن سرت
مڦمڦولکن سکل دوکون ۲ مڦوبتکن بکندا ایت مک تیاد اوسهکن کورغ مڦکین
برتمبه ۲ ڦول شهدان مک بکندا فون تاهوله بیلاغن اجلن مک لالوله مڦمڦولکن
سودارا ۲۱ دان یغڦرتوان مودا سرت اورغ بسر سکلین سراه مپراهکن انق ۲ کفد
سودارا ۲۱ سرت برڦسن اکن گنینن یأیت انقن یڦرنام راج یحیا تیمانغن تڦکو
سولوغ مک افیل هابس ای برڦسن ۲ ایت مک بکندا فون مڦکته کمبالی
کرحت الله تعالی انا لله وانا الیه راجعون مک دکرچاکن اورغله میت بکندا ایت
بتاق عاده راج ۲ مڦکت مک دمقدمکن دمڦورا مک دڦکلیل اورغله ای ایت مرحوم

ایت ملیهت ککندا ادندا سکاین تورن ایت مک ایفون سکراله منداختکن ککندا
 ادندا ایت سمبیل برتاغیسن ۲ ادیق برادیق ادفون یمتوان محمد علی لاریله
 ای کفتقاهن مک سیأ فون الهله مک داتناه نکری سیأ ایت کناشن یغدفرتوان
 راج اسمعیل قول شهدان یغدفرتوان راج اسمعیل فون برتیهله کفد ککندا ادندا
 سکین تیتنه مغاف ابغ محمد علی لاری بوکنن ساي هندق بمونه دي یغ ساي
 این مارهکن سی حسن هندق مندرهک کفد ساي کمین یمتوان راج اسمعیل
 فون مپورهه مغبیل ککندا بکندا ایت یمتوان محمد علی کفتقاهن مک افبیل
 سمفی سورهن ایت مک ایفون برداتغ سمبه کفد یمتوان محمد علی سمبه
 قادک ادندا یغدفرتوان سرت ادندا ۲ یغ فرموان ۲ مپیلکن توانکو ایلیر کسیأ
 مک تیتنه یمتوان محمد علی جک داتغ راج غه اتو امبوغ مغبیل اکو کماری
 برانیه اکو بالیق مک سورهن ایت کمبالی مفرسمبهکن کفد یغدفرتوان راج
 اسمعیل اکن کات یمتوان محمد علی ایت مک بکندا فون مپورهه اکن ککندا
 بکندا تفکو امبوغ مغبیل سوامین مک افبیل تفکو امبوغ داتغ بهاروله یمتوان
 محمد علی ایت ایلیر مک افبیل برجمفا یمتوان محمد علی دغن یغدفرتوان راج
 اسمعیل ایت مک سمبه تفکو امبوغ ایناه ککندا ایت اف ۲ تیتنه مک تیتنه
 یمتوان راج اسمعیل جکاو ابغ امبوغ هندق بالیق دغن ابغ محمد علی ساي
 بالیقکنله مک جواب تفکو امبوغ جکاو ابغ اودا ایت منجادی یمتوان مودا لاکي
 ماهوله ابغ امبوغ بالیق دغندی شهدان کات صاحب الحکایت فد کتیک ایت
 راج عبدالله سده داتغ دری قدح مک حاضرله ای تغه بچارا ایت مک سمبه راج
 عبدالله بایک کیت سوره برسومفه دهولو مک کات راج عبدالله ایت برسومفهله
 ابغ محمد علی کفد بکندا این دهولو جاغن برنیت ساله لاکي کفد بکندا لاکي
 بوله ابغ بالیق دغن ابغ امبوغ مک یمتوان محمد علی فون برسومفهله مک لالو
 دبالیقکن اوله بکندا ایت ککندان کدوا لاکي استری ایت مک لالوله دکدر
 سمولا یغدفرتوان مودا مک دودقاه ای سفرت اورغ لاکي استری شهدان تیاد
 براف لمان قد ساتو هاری مک یغدفرتوان محمد علی مغادف یغدفرتوان بسر
 راج اسمعیل مک راج عبدالله فون داتغ سرت تیبا لالو دتاریقکنن تاغن
 یغدفرتوان مودا دباوان دودق کفد تمفت دودق ای مولا ۲ داتغ ایت دان
 تمفت دودق یغدفرتوان مودا ایت دودقکنن اوله تفکو عبدالله ایت مک یمتوان
 مودا فون ساغنه مالون مک لالو ای بالیق کرمهن ممواتله ای سفرت اورغ
 ساکیت سرت مباح اسم اد کیرا ۲۱ دوا تیک هاری براوبهله عقلن کونن لالو
 موکل تفکو امبوغ کنا کنیغن مک ملنجرله داره سفرت سئیکور کمبیغ مک کمفرله
 ددالم استانن مشتاکن تفکو امبوغ لوک دفوکل یغدفرتوان محمد علی مک کمفر
 ایتفون سمفیه کفد یغدفرتوان بسر راج اسمعیل مک ایفون سکراله براغکت دغن
 قادک ادندا راج عبدالله سرت تیبا مک نایقله کدوا برجمفا تفکو امبوغ سمبیل
 برتان اف سبیلن مک ابغ دفوکل ابغ محمد علی مک جواب تفکو امبوغ تیدق

مفکله یمتوان محمد علي ایت اکن فغلیماں برنام حسن مک فغلیما حسن فون
مغانورکن کاشکافتن کیری کانن سوغي ایت سرت کیچی ساتو دان بیراف لاکی
فراهو جاوا یغبرسما ۲ مک فغلیما حسن فون دودوله داتس برندا فنجاجین سرت
برفایوشکن اوپور ۲ سرت برکوه مغيسی مریم دان مبابکر تونم دان ممبوه ففکالق
منتبکن کاشکافتن راج اسمعیل ایت دودیو مک اقبیل مودیو یمتوان راج اسمعیل
ایت مک برفرغله کدوا مهن اغکاتس ایت عطمتاه بونی بهنان ککق کمفیتا لکوم لکم
مک سکتیک برفرغ ایت مک باپقاه کاشکافتن فغلیما حسن ایت روسق مک مارهله
فغلیما حسن ایت سمیل ممکیس مپوره رافت دغن کنایقکن یمتوان راج اسمعیل
ایت کنان رافت ۲ سمیل ای برکنجر ۲ دان برنتق ۲ ستله یمتوان راج اسمعیل
مایهت کاکوان فغلیما حسن ایت مک ایفون ممکیس فول سرای کنان چیس چلاک
سی حسن هندق مندرهک رواقان اغکو مک تیته یمتوان راج اسمعیل کغد ادندا
بکندا سکلین مپوره رافت کرومونکن فراهو فغلیما حسن ایت بونه جوک ای ایت
سبب ساغت درهکان هندق ملاون ۲ کیت مک فراهو تانه فوته فون رافتله سموان
مغرومونی فراهو فغلیما حسن ایت لالوله برسما ۲ رافت مک اقبیل سام رافت مک
لالوله بربدیل ۲ کن فمبورس دان ستغکر مک مغکر توفله بویی فمبوراس دان
ستغکر ایت سفرت بویی اورغ مغکور یغ برتیه مک راج ۲ ایتفون برتریا هی حسن
هندق مندرهک اغکو ای مک جواب فغلیما حسن تیدق فاتیک مندرهک
فاتیک مفرجاکن فادک ککندا مک انق راج ۲ ایت مارهله لالو دسورهن لومفت
فراهو فغلیما حسن ایت کغد سکل فندیکر ۲ یغتانه فوته مک لالوله برامو
ددالم فراهو فغلیما حسن ایت مک فغلیما حسن فون مغاموه دان سکل انق
فراهو فون برترجونته مک تیغکله فغلیما حسن ستورغ دیری مک ماتیه فندیکر ۲
تانه فوته ایت دوا تیک اورغ دونهن مک فغلیما حسن فون باپقله لوکان
مک توبهن فون لمهله لالو تردودق مک درامی ۲ کن اوله جواق ۲ یمتوان راج
اسمعیل ایت اد یغ منتق اد یغ منیکم فغلیما حسن فون ماتیه مک برسورقه
اورغ ۲ تانه فوته ایت کمورهله بویی شهدان ستله کلفکافتن سیا ملیهت فغلیما
حسن تله ماتي ایت مک برفچهله فرغن اوندورله ای برترجون نایک کداره
تیغکله فراهو ایت مک یمتوان راج اسمعیل فون مودیقله کدالم سیا سمیل
مبدیل کانن کیری سرت مپوره اکن اورغ ۲ نایک مغاموه دان مبابکر شهدان
ادفون یمتوان محمد علي دلاریکن اوله اورغ تو ۲۱ ماسو سوغي مغفورا ادفون
کمفوغ حکم دان کلاک دباکر اوله تشکو طیب دان بالي کمفغ دباکر اوله
محمد نینا سده مبابکر ای لاری شهدان کاکب ۲ یمتوان راج اسمعیل فون
ترسفکوتله دجباتن شهدان سکل راج ۲ فرمقوان فون برجریتنله دان برتاغیسنله
مک تشکو امبوغ استری یغدفرتوان محمد علي سودارا یمتوان راج اسمعیل ایت
جوک تورنله کجباتن ایت دان توه اغکو حوی انق راج عالم المرحوم مک
تورن جوک ای منداقتن یمتوان راج اسمعیل ایت ستله یمتوان راج اسمعیل

يأيت خبر اورغ ترلانو ماهرل اداڻ شهدان ددالم حال يشمكين ايت مك كبا بقر
 سوکو ۲ ملايو تياد جوک مريما شکور کچوالي سته درقد ستهن هڅک مناره
 دندم خصمت جوک ددالم هاتين، کن راج بوکيس دغن ببراف جنس ثربواتن
 دان کنکوان هندق منچاريکن جوک نام يقدفرتوان مودا سرت بوکيس بير
 داغت نام بورو، سهڅک کلوارله راج اندرا بفسو ايت اديق براديق اتق برانق
 ايفر برايقر دغن تن کچي، دان تن لحد مغيکوت تفکو فطمه کترغکانو سبب
 کچي، هاتي اکن بوکيس کونن کاتن کاي سئورغ سئورغ ميواهن سئورغ
 ددالم حال ايت برجالن فول فتنه درقد يقدفرتوان ترغکانو دغن راج اندرا بفسو
 دان داتو، بندرها فغ سلالو سهاج تيف ۲ تاهن برکيريم سورة کقد هاندا هڅک
 سمفي، کلاک دان کبتاوي دان کثد انگريس کبشکالا دان کمدراس دان
 کسيلون دانلاين ۲۲ اداله کهندقن متا تولغ فوکاکن ريو جوک متا امياکن
 بکندا سلطان محمود دباوه تافق کاکي بوکيس کونن ايتله جادي ثربسان
 سباه سوکو ۲ ملايو کونن شهدان اداله يغ سورتکن اين يات يفترسبو ددالم
 سجاره دان سياره کاراغن اڅکو بوسو دوغون سودارا مرحوم ايهندان تفکو وو،
 اياه راج ملايو يغ مندافت رهسيا انتارا کدوا فيهنق اداله سبب اي کاوار دري
 ترغکانو ايت سبب اي مارهکن راج کچي، مريما راج اسمعيل ديوانن منتو
 دمکنه بفترسبو ددالم سجاره دان سياره ايت اداڻ.

القصة

مک ترسبو فرکتان يمتوان راج اسمعيل دتانه فوته مک بکندا ايت منتيکن
 راج موسي فرکي ککندواغن تياد داتغ دان سوداران يغ فرکي کقدح فون تياد
 جوک داتغ بگتو يغ فرکي کاوتنا تياد جوک داتغ مک بکندا فون مموانه
 فراهو کاکب ددالم هوتن ايت دکراهن اورغ تانه فوته ايت قد حال سئورغ
 فون تياد تاهو کمدين لام ۲ ناهوله اورغ ۲ سيا مک داتغله اورغ ۲ سيا کقد
 بکندا مک دتاهن اوله بکندا مک تياداله براني اورغ ۲ سيا ايت داتغ دان تياد
 فول براني برخير ۲ شهدان کمدين مک بکندا فون مريما ساتو توان سيد بفسا
 سقاف دفریوانن منتو دنکاکن دغن فتراڻ يغيرنام تفکو قمريه مک توان سيد
 ايتفون دکار توان بسر اوله بکندا مک مشوارتله بکندا دغن توان بسر ايت
 مک کات توان بسر ايت بايکاه مولان ماڅکر سيا قد وقتو اين کير ۲۱ هب مولان
 بوله داغت دغن موداهن سته يمتوان راج اسمعيل مندغر خبر توان بسر ايت
 مک اي فون يقينه مک برسيقله اي فراهو کاکب ۲ دوا بلس بواه دان قنجاچ
 يغيرن اد امقت بواه مک دبهکي اوله بکندا اکن سودارا ۲۱ سواه سئورغ
 قنجاچ ايت تفکو حسن دان تفکو کامت دان تفکو ياسين دان تفکو طيب مک
 اقبيل تله مستعيب سکل کاڅکافن ايت مک بکندا فون کلوارله دري تانه فوته ايت
 سلالو ماسو کسيا تياد سڅکه ديوانن لاکي مک خبر بکندا ايتفون سمفياه کدالم
 سيا مک ترکجوتاه يقدفرتوان محمد علي قد حال وقتو ايت اي تغه، گريغ مک

بیراف څول سوداګر ۲ چينا دان بوکيس دان بیراف څول کفل دان کيچي دان
 وڅکڅ ۲ برځوله ۲ بواه يغبړلا بوه ددالم نګري ريو دان څولڅ څرکي برنياک ددالم ريو
 اف لاګي څراهو ۲ بوکيس ۲ دان څراهو ۲ جاوا دان توب سيم براتوس ۲ له يغبړلا بوه
 اسنميو څول څراهو ۲ رتنو جاڅن دکات لاګي برچوچوه ايکناه درځد کولا هڅک سمځي
 ککڅوڅ چينا شهدان يغبړتوان بسر دان يغبړتوان مودا څون باېقه مندافت
 حاصل ۲ دان چوکي ۲ دان انتاراڅ چينا وڅکڅ دان توب سيم ايت درځد څيغبړن مڅکوه
 دان څير يغبړ ۲ يغبړالوس ۲ دان کاسر بيراف کدوڅ افلاکي کايڼ څربواتن چينا سڅرت
 ديوڅک دان کميک دان بلاکڅ څارڅ دافتن ددالم ستاهن اغين دان سکل توان ۲
 سيد څون باېقه داتغ دري تانه عرب افلاکي لبي جاوا هڅک څنوهله تومفت
 درومه وفف دان مسجد دان سکڅ سوراو اورڅ بسر ۲ دان اورڅ کاي ايت اڅيل
 هاري مال م جمع برکڅوله اورڅ کدالم سواڅ مولودالنسي سلسي درځد مولود
 ميري سدغه اد يغبړ دافت جکټون اد يغبړ دافت رڅکيت اد يغبړ دافت روځيا دان
 لاين ۲ درځد مال م جمع ايت بيراف څول فرماينن يغبړماين سڅرت جوکيت دان
 وايغ دان بيراف څول څنجاجب څرڅ يغبړه سديا دڅرلا بوهن سرت چوکڅ اوبت
 څاوروڅ دان څنجاېما ۲ دوا تيبک څوله تورن دوا تيبک څوله نايک دان سکل مريمڼ
 څون برکټوڅله اڅييل داتغ سوات حاجت بکڅن مک ددکټکنڅ سهاج څنجاجب ۲
 ايت دتورنکڅن مريم ايت دان يغبړتوان مودا څون سلالوله تورن برماين ۲ کلاوه ۲
 کڅولو باين دان کټرکولي دان کڅکاڅاراغ برسبرام دانلاين اداڅ شهدان دمکينه
 ددالم بيراف تاهن برسوکا ۲ ڼ کران نګري امان لاګي معمور مکانن څون موره
 سکل اورڅ ۲ برنياک څون بايق انتوڅ سڅرت کمبير دباي دوا جکټون ددالم ريو
 دجووال دتانه جاوا برکند ۲ اونتوڅن سمځي دجووال دلاڼن جکټون سڅيکل ترکاڅ
 سمځي سڅوله جکټون دان براس جاوا دافت تيبک روځيه څکالا سڅيکل دان اف
 لاګي مکانن يغبړلاين ۲ سڅرت کولا باتو دان کولا څاسير دانلاين ۲ درځد ماکنن
 سبب ايتله مک منجاځي معمور نګري دمکين لاګي سترا برهرک سکاتي ليم سوکو
 دان مبالو برهرک تيبک ريل سڅيکل دان کايڼ سترا تنون سينتن هرک دلاڼن
 رڅکيت سهاي دان سلوار هرک ليم ريل سهاي دمکينه يغبړسبوه څول سياره
 حاجي څودي دان براس سيم سڅوله رڅکيت سکوين شهدان ترسبوه ددالم څول
 تواريخ توه څه اداله بايقن اورڅ ددالم سوځي نګري ريو يايت سمبيلن لقسا
 کات سته څول ليم لقسا اورڅ ملايو کچيل بسر جتنن بتينا دان لواڅ رعيت ۲ دلاوه ۲
 دان امفت لقسا بوکيس جاتي سرت څرانڅکن کچيل بسر جتنن بتينا لاقن ريو
 بوکيس دسوځي تيمون دان دوا ريو دڅولو بيرام ديو دان څکالڼ رام دان دسوځي
 بارو دانلاين ۲ تمفت دان انم راتس انق راج ۲ دلاڼن اورڅ کاي ۲ دان سوداګر ۲
 بوکيس دان توان ۲ دان لاين چينا ۲ دان کليڅ شهدان اداله جنس مکانن ۲
 سواڅ موره ددالم نګري ريو ملينکن جنس درځد کايڼ ۲ جيت ايروفه دان سخالت
 دان کايڼ څوتيه دان کايڼ اطلس دان ساڅو تاغڼ باتيک دان کايڼ باتيک مک

راج عبدالصمد فترا مرحوم جڳوۂ ادفون اورغ توارغ ۲۱ ث بندار بوڳيغ مك تياد براه
لماڻ دجالن مك سقميله ككوالا فڳهغ مك اقبيل يدفرتوان مودا سرت داتوء بندهرا
فڳهغ منداڳت خبر اكن سرشادك انقدا بگندا ايت سلطان محمود مك كدواڻ
ايتقون ايايرله ككوالا مغالو۲ كن فادك انقدا داتغ ايت مك اقبيل برجمفا
يدفرتوان مودا سرت داتوء بندهرا اكن فادك انقدا بگندا ايت مك دباواپاه
مودني سرت نيبا دنايكنياله كااستان مك دودواه بگندا ايت سرت فادك ايهندا
بگندا ايت يدفرتوان مودا سرت فادك داتوء بندهرا ددالم فڳهغ پرسوكا۲۰
ماكن مينوم بتاف عادة راج يغسرس ۲ برهمقون دمكينه حالن شهدان تياد براه
لماڻ يدفرتوان مودا ددالم فڳهغ مك منداڳتله اي سئورغ اتق لاکي ۲ دنماڻ
راج فڳهغ شهدان تياد براه لماڻ بگندا سلطان محمود سرت فادك ايهندا
بگندا يدفرتوان مودا راج حاجي مك براڱكتله باليق كرويو مك داتوء بندهرا
ئون مڳهترله شهدان تياد براه هاري دجالن سقميله كرويو مك يدفرتوان مودا
ئون برواتله استان دڳولو بيرام ديوا سرت دغن کوتاڻ يغ انده ۲ يأت کوتا
باتو برتانه دغن فيڳن دان فيريغ ساڱتله اندهن دان ساتو فول بالي دنديش
چرمين اداله تيغ كاكي بالي ايت برسالوة دغن كاكي فھر تماڳك دان کوتا
ايت سبله اتسن برکسي ۲ كن بوچوغ ادفون کوتا ايت اقبيل كنا متھاري منچر ۲ له
چھياڻ كمدن مڳرواة فول ساتو استان لاکي دسوشي گالغ بسر ساڱت جوڳ
انده ۲ برواتن يأت استان فادك انقدا بگندا يدفرتوان بسر سلطان محمود
دان فرياسن استان يدفرتوان بسر دان يدفرتوان مودا ايت درقد امس دان
ڳيري هڱك رنتي ۲ دغن رنتي ڳيرق جوڳ دان سڳرت تالم دان چيڳير كباڳن
دڳرواة نڳري چينا دان سڳرت تيڳا دان بالغ اير مادو درقد امس دان ڳيرق
درقد دنڳري منيلا يغبركارغ دان بتاتھن ايتن دان يغسرسودي ادفون ڳيڱن
مڳوۂ دان چاون قھوا دان تيه كباڳن دڳرواة دنڳري چينا سرت ترسورة دغن
اير امس قد فنتت چاون ايت ترسورة فولو بيرام ديوا اتو مالم ديوا اداله چاون
ايت هڱك سقمي كغد اتق چوچون يأت صح دغن پتاڻ شهدان اقبيل تنقله
يدفرتوان مودا ايت ددالم ريو مك منداڳتله يدفرتوان ايت اتق سئورغ لاکي ۲
مك دنماكن راج احمد يأت قد بولن رجب هاري خميس وقتو عصر مك ماسوۂ
قد جملة فٿغ يوم المبارڪ يأت هجرة النبي صلى الله عليه وسلم سريبو سراتس
سميلن ڳوله تيڪ سنه ۱۱۹۳.

شهدان قد هجرة يثتله لالو درقد ايت يأت سنه ۱۱۹۳ منطابلڪن فادڪ
انقدا بگندا ايت يدفرتوان بسر السلطان محمود شاه ايت ستاهن مك بهاروله
اي منداڳت اتق لاکي ۲ يغبرنام راج احمد ايت.

شهدان کات صاحب الحکايت

اداله فد ماس يدفرتوان مودا راج حاجي منجادي يدفرتوان مودا ايت مك مڳس
برتمبه ۲ رامين نڳري ريو سرت دمعمورڻ دان اورغ ريو فون باڳله يغ کاي ۲ دان

ايت تياڊ ماسخ بنديرا کونن مک اڦييل دانوءَ بندھرا ايلير ميمبوءَ راج حاجي ايت مک دليھتن تياڊ بنديرا کنايڪن راج حاجي ايت مک اڦييل اي نايڪ ککنايڪن راج حاجي ايت لالو دسورھن نايڪن بنديرا ڦڪاين يڏڦرتوان مودا شھدان اد ڦول ساتو ڦول اورعتوا ۲ جوک اڊاله ڦڊ کتيڪ راج حاجي ماسوءَ کڦھڻ ايت تياڊ ماکي بنديرا کونن اکنتاڦي ڦڊ تيغ اگوڻن سوات کيدا ۲۱ ڦاڦن سڦرت روف کافي مک اڦييل دانوءَ بندھرا مايھت حال يڏمکين ايت دڦاسڦڪن بنديرا يڏڦرتوان مودا کونن شھدان اڦون اگو دڦر کات اورعتوا ۲ جوک ڦڊ کتيڪ راج حاجي ماسوءَ کڦھڻ ايت سکل بنديراڻ دسيمڦولن مک اڦييل دانوءَ بندھرا نايڪ لالو ملڪسن سڦولن بنديرا ايت کونن شھدان دڊالم ڦڊ ايتڦون واهءِ ائم انتھڪن مان ۲ يغ بنڙ نياڊاله اگو تاهو سرت اگو مهارڦڪن الله تعاليٰ مڊھمڊاھن مڦڦونکن ڊاڪو ڊرڦڊ ساله دان خيلاف بيل کو يڦتريواۃ اوله کو دڊالم سجاره دان سياره اين تم.

انه روءِ الرحيم وجودالڪريم امين.

شھدان اڦييل تنڦنه راج حاجي ايت دڊالم نڪري ڦھڻ مک دانوءَ بندھرا ڦون مولايه نڪرڄان ڦڊ ملنتي راج حاجي ايت مک اڦييل سڦي وقتو دلنتي پاله راج حاجي ايت بتاف عاڊه استعاڊه مانتي، يڏڦرتوان مک منجاڊيله راج حاجي ايت يڏڦرتوان مودا دڊالم نڪري ريو دان جوهر دڦن سکل تلون دأيرھن سبب مريما فساڪ ڊرڦڊ سريڦاڊڪ ايھڊاڻ دان فاڊڪ کڪڊاڻ اڊاڻ انتھي الڪلام.

القصة

مک نرسبوءَ ڦول ڦرکٽان بگنڊا سلطان محمود دڊالم ريو مک اڦييل سڊه مڦڪت فاڊڪ ايھڊاڻ يڏڦرتوان مودا داھيغ کيمبوجا يأت مرحوم جڦگوت سرت سلسيله ڊرڦڊ ڊمڦامک فاڊڪ ايھڊا ايت بتاف عاڊه راج ۲ يڦسر مڦڪت مک ڊوڊڦله بگنڊا ايت دڊالم کيمڦولن کران دانوءَ بندھرا ڦڊ ماس ايت تياڊ دڊالم نڪري ريو سڊه ڦرکي کڦھڻ اڊاله سڦورڦ ڊوا راج يغ نوا ۲ اڦون ڦترا مرحوم جڦگوت اد جوا سموان مک بگنڊا ڦون ترنتياھ ۲ اکن سورھن يغ ڦرکي کيمڦاواه ايت بلوم جوا لاکي داٽغ من بگنڊا ڦون سلالو جوا لاله مڦوره رعيت ۲ مايھت کيلاڪڦ ريو ايت بارڦگالي اد نمڦا اٽڪاٽن فاڊڪ ايھڊا راج حاجي ايت شھدان دڊالم تڦه ۲ حال يڏمکين ايت مک سورھ ڊري ڦھڻ ڦون داٽڦله مڦاوا سورة ڊري دانوءَ بندھرا مڦاڪن حال فاڊڪ ايھڊا بگنڊاڻ اد دڊالم ڦھڻ سڊه برلنتي اوله دانوءَ بندھرا ن عبدالمجڊ سڊه بگنڊا منڊرڪن حال فاڊڪ ايھڊا بگنڊا سڊه اد دڦھڻ ايت مک بگنڊا ڦون ترلار سوکاڻ مک لالوله برموھن کڦڊ فاڊڪ بندان ۲۱ يأت سودارا ۲ راج حاجي ايت مک دلفسڪن اوله فاڊڪ بندان اکن فاڊڪ انڦڊا بگنڊا ايت ھنڊڦ کڦھڻ منڊاٽڪن فاڊڪ کڪنڊا بگنڊا يڏڦرتوان مودا ايت مک بگنڊا ڦون براٽڪٽه برلار کڦھڻ مک اڊاله يغ مڦيريفڪن بگنڊا ايت يأت

شهدان مك نيبا ۲ داتغه سورهن دري ريو مپيلاکن راج حاجي باليق کريو
 کران يقدفرتوان مودا داهيغ کمبوجا ساغت کريغ شهدان ستله راج حاجي مندغر
 خبر سورهن ايت مک راج حاجي فون منتا ديرياه کغد سلطان شريف عبدالرحمن
 لاکي استري هندق باليق کريو ستله سلطان شريف عبدالرحمن مندغر اکن
 فادک ککندا بگندا ايت هندق بر باليق کريو ايت مک بر کمسله سلطان عبدالرحمن
 ايت لاکي استري مپيکن اکن قربکالن فادک ککندا بگندا ايت شهدان مک
 مک ددالم حال ايت مک داتغ قول سکالي لاکي سورهن دري ريو مبادوا سورة
 کغد راج حاجي مفاتکن حال سري فادک ککندا بگندا ايت يقدفرتوان مودا داهيغ
 کمبوجا تله سدهاه کمبالي کرحت الله تعالى انا لله وانا اليه راجعون سرت راج
 حاجي دان سلطان شريف عبدالرحمن لاکي استري مندغر سورة دري ريو ايت
 مک کتيگان فون سما ۲ له مناغيس يقامت ساغت ستله سلسي درغد بر تاغيسن ايت
 مک سلطان شريف عبدالرحمن فون مغمقولکن سکل توان ۲ سيد دان حاجي ۲ دان
 لي ۲ بر کمقول کدالم تهليل دان مباح قرآن دهد يکن فهلاش کغد روح المرحوم
 فادک ککندا بگندا يقدفرتوان مودا ايت دان براه قول اي مبادواکن صدفه دان
 خندوري بتاف عادة اورغ کماتين سائق سوداران شهدان ادقون راج حاجي مک
 برسيفاه اي اکن بر لایر مک افبيل سمقي وقو یغ فاتوتن مک راج حاجي فون
 براغکتاه بر لایر کاوار دري قوتیانق ايت مک سلطان شريف عبدالرحمن لاکي
 استري فون مهنترله هغک ککوالا فونيانق مک افبيل سمقي دکوالا مک
 براغکتاه سلطان لاکي استري ککنا یکن فادک ککندا بگندا راج حاجي ايت
 بر سلام ۲ من بر معاف ۲ فن بر ناغيس ۲ سن سرت بر جنجيله کتيک سودارا ايت جاغن
 دوتسکن فرسوداران انتارا بگندا ايت بردوا سودارا هغک سمقي انق چوچون
 يقد بلاکش مدهمدهن تواش والمجهه عالی الدوام مک افبيل ساسي درغد بر سلام ۲ من
 ايت مک سلطان شريف عبدالرحمن لاکي استري فون موديقله کهولو ماسو،
 کدالم کوتان تنف ددالم کمليانن ادان ادقون راج حاجي افبيل سده فادک
 ادنا ايت باليق موديق مک راج حاجي فون بر لایرله کباره سبله ريو مک افبيل
 همفير دغن هونن سباه ريو مک لاوله اي منوجو نکري فهغ مک تياد براه هاري
 سمقيله ککوالا فهغ مک افبيل تردغر خبر تن عبدالمجيد يأت داتوء بندرها فهغ
 بوکش بندرها تن حسين ادقون بندرها تن حسين ايت يأت بندرها ماس مرحوم
 يقدفرتوان مودا داهيغ کمبوجا لاکي هيدوق بر فرغ ددالم سيفافورا ايت ايله
 بندهران تن حسين يأت اصلن اندرا بشو داغکت دجاديکن بندرها دمکينه
 يترسوة ددالم سياره دان سجاره يقدسبله ريو شهدان مک بندرها تن عبدالمجيد
 فون کلوارله ککوالا ميمبوة راج حاجي ايت مک افبيل برجمقا لالو بر سلام ۲ من
 کدوان مک لالو دباوا اوله بندرها اکن راج حاجي ايت موديق کدالم نکري
 فهغ سللوله دبرين استان سکالي مک نايقله راج حاجي ايت ديم سکليتن دداره
 شهدان اداله قد ساتو قول اورغتوا ۲ اداله راج حاجي ايت ماسو نکري فهغ

شهدان اقبيل ساسي برصف ۲ دان برانور سکل جواتن ايت مک برديريله راج حاجي مځونس هلامځن دهادځن سځگسان ايت مک برتريقله اي دځن پارينځ سواران دځن کاتځ بارځ تاهو کيران سکل راج ۲ دان اورځ بسر ۲ درځد فيهي بځسا بوکيس دان بځسا ملايو کچيل بسرځ توا مودان بهوا سځگهځن کامي مځشکت دان مانتيء اکن فقيران شريف عبدالرحمن اين منجادي راج ددالم نځري قونتياځق اين دځن سکل نعاو دأ يرهن اداله اي برکلر سريقادک سلطان شريف عبدالرحمن نور عالم فرار دان تتځ کراجانځ ددالم نځري اين تورن منورن اتس انق چوچون اداځ شهدان مک منجوابله سکل اورځ ۲ سده دولت برتمبه ۲ دولت کمدين بهاروله دځوکاکن نوبت کمدين بنتارا يځدوا اورځ ايتځون برنريقله مځگيل راج ۲ دان اورځ بسر ۲ ايت منجونجوځ دولي برتلايت برجالن سيکو کلووا مځفرچاکی تاځن کدواځ دهادځن لځس سځورځ سځورځ ځول هځک ساسياه سموان مک اقبيل سلسي درځد اورځ منجونجوځ دولي ايت مک بهاروله دباوا نايک کاستان سنتځ ناسيء هداځ ۲ ځن مک اقبيل تله سلسي درځد سنتځ ناسيء هداځ ۲ ځن ايت مک هابسله ځکرجان مک راج حاجي ځون تورنله کبالي منجامو سکل راج ۲ دان اورځ بسر ۲ سرت ايسي نځري سکاين مک اقبيل سلسي درځد برجامو ۲ ايت مک سمفرناله ځکرجان لنتيء ملنيء ايت اداځ انتهي.

شهدان

کاب صاحب الحکايت

اقيبيل ساسي درځد ځکرجان لنتيء برلنتيء ايت مک راج حاجي ځون مځربواتکن ځول اکن فادک ادندا بځندا سلطان شريف عبدالرحمن لاکي استري ساتو کوب فردلامنن کايو ايت کايو کوب سځکو يځدځندهن کځونتياځق کمدين بهاروله دانورکنځ سکل اورځ بسر ۲ دځن کلارنځ دان ځځکځن دان ځکرجانځ دان دانورکنځ ځول عاده ددالم اسنان دان دبالي روځ ځد اځکټ براځکټ اورځ ۲ ماکن مينوم دبالي سفر عاده نځري ريو دمکين عاده نکاح کهوينځ سموان دانورکن اوله راج حاجي ايت سفر عاده نځري ريو يعني عاده جوهر دمکينه قصه اداځ.

شهدان کات اهل التواريخ

ادله کيرا ۲ انم باس بولن اتو توجه باس بولن راج حاجي ايت ددالم ځونتياځق دځن برسوکا ۲ ځن دځن فادک ادندا بځندا سلطان شريف عبدالرحمن دوا لاکي استري دځن ځرمابين دان ممالو کمالن ۲ سرت برماين جوکيت دان وايځ ددالم بيراځ هاري سرت ماکن مينوم برامي ۲ دځن سکل اورځ بسر ۲ دان اورځ تواځن دان راج ۲ سکاين سرت گوراو سنداځ مک تتځله دځن حال يځدمکين ايت کاداځن اداځ.

کوبون ایت کران فغلیما ۲۰ سده ماتې مک لاریه ای ماسیخ ۲ مېاوا دیرین مک داغته کوبو سگو ایت اوله اورغ ۲ ريو مک برسوراهه سکل اورغ ۲ ريو دان فونتیانق سرت سکل بوکیس ۲ کمورهله بویین مک الهله سگو ایت اوله راج حاجي برسما ۲ فغیران شریف عبدالرحمن مک اداله الهن ایت قد سېلس هاریبولن صفر شهدان مک کدوا راج ایتفون مودیکله کنکري سگو تمقت کراجانن مک برهنتیله کیرا ۲۱ دوا باس هاري کمدين مک کدوا راج ایتفون ایلیرله مک برهنتي فولو سیغ لا بی مک کدوا راج ایتفون بمواتاه ساتو بینتخ دقولو لابی ایت سرت دتاروهن انم مریمن سرت دبیرین نام فولو ایت جم جمبو بصراه ستله سلسیله درقد فکرجان ایت مک کدوا راج ایتفون برالبیقله کفونتیانق دغن سکل کلکافن ایت مک تنقله کدوا راج ایت ددالم فونتیانق برسوکا ۲۰۰ن ماکن مینوم سودارا برسودارا ایفر برایفر سرت دغن سکل اورغ ۲۰۲ن یغدری ريو دان ددالم فونتیانق دان ممقاواه دغن بیراف فرمایین جوکیت تندقن دان لاین ۲۰۲ن درقد سکل فرمایین اداڼ.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک تیاد براف لماڼ راج حاجي ددالم فونتیانق ایت مک ایفون موافقتله دغن سکل اورغ ۲۰۲ن یغددالم فونتیانق ایت هندق مٹفکت قادک ادندا فغیران شریف عبدالرحمن ایت منجادی سلطان ددالم نکري فونتیانق دغن تعلقه دایرهن مک سبه سکل اورغ ۲۰۲ن ایت مان سهاج تیته دولي توانکو کران فاتیك این همب شهدان ستله راج حاجي موافقت مشواره ایت مک راج حاجي فون ملتقکن کرج سرت منسداکن الت فرکاکس راج برطبل سبکیمان اتوران عادة استعادة فیهق سبله جوهر دمکینه دفرواتن ملینکن برتمبه ساتو عادة بوکیس سهاج یا ایت مغاروه ۲۰۲ شهدان اثبیل مستعيب سکلینن الت فرکاکس ایت مک قد کتیک هاري دان ساعت یغ بایک مک راج حاجي فون مغفولکنله سکل اورغ ۲۰۲ بسر دان راج ۲ مان یغ حاضر ددالم فونتیانق دان ممقاواه سرت انق راج ۲ سبله فغیران مگو بومي دسمبس سرت مبري سورة کما تن دان کبنجر شهدان برکمفوله سکل راج ۲۰۲ ایت کدالم نکري فونتیانق مک اثبیل سده برکمفول سکل راج ۲۰۲ ایت دان اورغ ۲۰۲ سرت ایسی نکري سکلین مک راج حاجي فون مماکیکنله اکن فغیران شریف عبدالرحمن ایت دغن فکاین برلنتي ستله ایت بهارو دتورنکن کبالي روغ سرت دغن جواتن سمبرابن سفرت قدغ دان کریس فنجغ دان فوان دان کیفس دان کنور دانلاین سرت فرمقوان مېاوا کاین دوکوغن انم باس دان مېاوا دین برکلوثق فون انم باس چوا کمدين بهاروله دنا یقکن فغیران شریف عبدالرحمن داتس سگکسان کراجان کمدين مک بردیریه دوا اورغ بنتارا قد کانن دان قد کیرین ممکغ توغکت برکفلا امس.

يغيسر سرت ببراف بايق ٲول اورغ ٢ن دغن ٲگوهن مك برهنتياه سكل اغكائن
 ايت دسيٲو دهولو موافقت سرب مشواره كدوا راج ايت قد ٲكرجان فرغ ايت
 مك راج حاجي ٲون مفانوركناه اغكائن فرغ ايت دغن دنتنوكشن اكن جادي
 ٲفايما كانن دان كيرين سرت مفانوركن مانكر فرغن سرت سموين ٲغدالم فرغ
 ايت ستاه مسنعيابه سرب تكواه سده قرايكائن فرغن مك اداله قد دوا ٲوله انم
 هاري بولن محرم سنه ١١٩٢ مولاياه برفرغ ايت مك برورغاه سكل كنهكافن
 ايت مانكر كو بو ٢ اورغ ٢ سفكو ايت مك بر بديل ٢ لنله انتارا كدوا ٲيهق ايت
 دغن مريم ليلا رنتكان كمورهه بوبي بهنائ سفرت بوبي هلائتر مبهه بوكيت
 مك بر بالسن ٢ سنه انتارا كدوا ٲيهق ايت دغن مريم دان ليلا رنتكان مك تياد
 جوك بر تيواسن سباه مبهه مك اٲيل هاري مالم برهنتياه شهدان مك اٲيل
 هاري سيق بر بويه كندغ فرغ سرت بوبي تمبور دكٲل دان كيچي ايت مك كدوا
 ٲيهق ٲون سام ٢ منچوچه مريش سام ٢ له بر بوبي كدوا ٲيهق ايت مك عظمتله بويش
 اورغ برفرغ ايت لكوم لكم تياد كدگران اف لاكي سرت دغن كام كا بوه اسف
 بديل مريم ليلا رنتكا ايت سرة دغن سوره تمٲيقن دان سكل بوكيس دغن كيلوغ
 موسفن درٲد ٲاكي ٢ سقمياه ٲغغ مك بايقله يغ برماتي ٢ ين دان برلو كا ٢ن سبله
 مبهه مك تياد چوك بر كيواسن انتارا كدوا ٲيهق ايت مفكين ٲغغ مفكين جارغله
 تيمنسن ساه مبهه مك اٲيل سمي مالم مك برهنتياه فرغ ايت مك راج حاجي
 سرت ٲفيران شريف عبدالرحمن كدوا سودارا ايتفون موافقتله دغن سكل اورغ ٢
 توان مك برسدا راج حاجي ايت ايسوه كيت برفرغ كيت رافتكن سكال سكل
 فنجاجب ٢ كيت سرت لافيس اٲيلن كيت فد مالم اين تبل ٢ دان چاري كا يو
 نكي ٢ نايقكن ليلا كچيل ٢ كاتس كا يو ايت بديل كدالم كو بو ايت مك جواب
 اورغ ٢ توان ايت مان ٢ تيته توانكو كدوا سهاج مك اورغ ٢ توا دان سكل
 بوكيس ٢ ايت ٲون مفاروه له سواه ماسيغ ٢ دغن چاكشن شهدان اٲيل ساسيله
 درٲد مشواره دان موافقت ايت مك قد كا يسوقن هارين مك بر بويه كندغ فرغ
 بكين باه بويش دٲوكل اورغ سرت دغن تمبور سرويغن مك كدوا ٲيهق ٲون
 مغييله مريش سرت دبرين ٲغكالق سكتيك لاكي مك سما ٢ له منچوچه اكن
 مريش مك سماله بر بوبي مريم انتارا كدوا ٲيهق ايت مك عظمتله بويش ككق
 كمفينا لكوم لكم سرت كامكا بوه اسف بديلن مريم ليلا رنتكان سرت دغن
 سوره تمٲيقن اٲون بوكيس دغن كيلوغ موسفن شهدان مك رافتله سكل
 فنجاجب ٢ ريو ايت كقد كو بوئ مك برفرغله انتارا كدوا ٲيهق برافائن مك
 سكيك برفرغ ايت مك نايله سكل بوكيس ٢ ريو دان مفاواه سرت اورغ ٢
 ريو دان ٲوتنيان مقاموه كو بو ٢ ايت مك براموه له ددالم كو بو ايت بر بديان
 سناٲغ دان ٲمبورسن دان برتيكمن لميغن دان برتنقن كليواغ دغن
 دان برتيكمن كريس بر كجر كجاران همت برهمت كسان كماري مك سكتيك
 لاكي نيواسله اورغ ٢ سفكو ايت مك ٲجهه فرغن بر تابوران لاري بر ترونن دري

شريف عبدالرحمن ايت اکن راج حاجي ايت سبواه استان مک نايکاه راج حاجي ايت کاستان ايت سرت ممباوا انی گنديقن سرت جوکيت تندقن مک برکاسيه ۲هنا فقيران شريف عبدالرحمن ايت دغن راج حاجي ايت سفرت برسودارا بتول سرت تياداله حالين فقيران شريف عبدالرحمن ايت قرکي کاستان راج حاجي لاکي استري برماين ۲ جوکيت جمبي مک ساغته سوکاڻ اوتين چندرا ميدي اکن فرماينن فادک ادندا بکندا ايت کران تياد ددالم ممقاواه دان فونتيانق جوکيت يغ دمکين ايت هپاله جوکيت جاوا سهاج يقاد دمکينلاکي راج حاجي فون دمکين جوک تياد خالين نيغ ۲ هاري برجمقا دغن فقيران شريف عبدالرحمن ايت برکورو برسندا برسوکا ۲۰ن ادان.

شهدان

کات صاحب الحکاي

مک تياد براف لمان ددالم يغمکين ايت مک فقيران شريف عبدالرحمن فون برخير کغد راج حاجي حال احوال برکادوه دغن فتمباهن سفکو ايت سده ليه دلافن بولن اورغ فونتيان تياد بوله برنياک کسفکادو لاکي ادفون سبب برهنتي برقرغ ايت سبب لاکي برسيف ۲ برواه کلغکاڻ قرغ کران دهولو سده جوک دجوبا برقرغ دغن فتمباهن سفکو ايت مک تيواسله ساي سبب کران کلغکاڻ تياد دغن سفرتين لاکيئون کچيل ۲ دان اورغ ۲ ساي فون تياد براف برسفکوه ۲ ماهو برسوسه ۲ ايت شهدان افيل راج حاجي مندغر خبر فقيران شريف عبدالرحمن ايت مک جواين اڏه کيت فنجغ ۲ کن لاکي ماريه کيت لغکر سمولا دان جکاو تياداله اي دغن سکالي اين ننتي ساي سوره امبيل کريو کاغکاڻ سکالي اين لاکي باقن سته فقيران شريف عبدالرحمن مندغر کات راج حاجي ايت مک لالوله اي برکره مپفکن سکل کاغکاڻن دان راج حاجي فون برسيف جوک مک افيل سده مستعبله مک فقيران شريف عبدالرحمن دان راج حاجي فون موديقله کنکري سفکو ايت يآيت دوا بواه کافل دان سانو کيجي دان دوا فوله دلاقن بواه فنجاجب مک افيل سمفي دتايين مک اورغ ۲ سفکو فون تاه سديا مننتي اڻکاتن يقداتغ ايت مک راج حاجي فون مپوره ملغکرکوبو تايين ايت کغد اورغ ۲ ريو دان اورغ ۲ فونتيانق مک برقرغله سکيرا ۲۱ دوا هاري لالوله دسورهڻ اموء کوبو ۲ ايت مک داموءله اوله بوکيس يقدري ريو ايت سرت بوکيس ۲ ممقاواه دان فونتيانق مک براموءله دتايين ايت کلکي گمفيتا دان بوبي فمبوراس دان سناغ فون کمورهله بهنان سفرت بوبي برتیه سرت دغن سوراً تمقيقن دان سکل بوکيس ۲ دغن کيلوغ موسغن شهدان اد کيرا ۲ دوا هاري لمان مک کوبو تايين ايت فون الهه سبب بايق اورغ ۲۸ ماني دان لوک دان بيراف فول قغليما ۲۸ يغترکرة کفلان مک برتابورانه اورغ ۲ سفکو ايت ممباوا ديرين لاري کسان کماري شهدان مک راج حاجي فون برمشوار تاه دغن فقيران شريف عبدالرحمن مک لالو دموديقنن سکل کاغکاڻن ماسوء کدالم سفکو ايت مک افيل سمفي دکايو تونو برجمقا فول دغن ساتو کوبو

دان مکان ۲ مک راج موسی فون میورهله مغمبیل بارغ ۲ ددالم منتو ایت دان مکان ۲ سچوکف ۲ دان دسورهباله نمککوغ منتو ایت مغمبیل دان منچاری ۲ نیک جنس بارغ ۲ ایت یسدالم مسو ایت اکن جادی فربکالن کاتکافن راج حاجی ایت مک اقبیل ۲ چوکف مک لالو دسوره راج موسی هنترکن کفد راج حاجی سرت دفسنکنش کفد اورغیغ مقهننرن ایت کاتش فون سمبه سهاجله کفد ایه مان ۲ صفت دافش سهاجله ددالم منو این جاغنه ایه کچیل ۲ هاتی سرت بایک سکرا ایه سیلاکن برلایر کران اورغ فایمبغ ایت منصفتن اکو سموا دغن ایه ایت سام سهاج هفک جمبوروله سهاج اکن اکو سموا دغن ایه ایت ستله سده ای برشن ایت مک سورهن ایفون فرکیانه مقهنترکن بارغ ۲ ککفل راج حاجی ایت مک اقبیل برجمفا دغن راج حاجی دفرسمبکپاله سفرت فسن ۲ راج موسی ایت مک اقبیل راج حاجی مندغر سمبه سورهن ایت مک راج حاجی فون ترسنپوم مک برسبدا فون ای خبرکن کفد انق کیت ایت راج موسی یغ کیت منربما کاسیه کفد انق کیت ایت تباد سمف کیت برجمفا دغن انق کیت ایت جکلو اد پاوا دبلاکغه ستله سده ای برسبدا ایت مک سورهن ایت فون برموهنله بالیق مفادف راج موسی ایت محاکن سفرت فسن ۲ راج حاجی ایت مک راج موسی فون ترلالوله سوکان ادن.

شهدان مک اقبیل راج حاجی اشکو کلان سده برمواة کایو ایر دمنتو ایت سرت نه سده بیراف بایق دافت واغ دان مکان دري سلطان فلیمبغ ایت مک ایفون برلایرله کمفواوه مک نیاد براف هاری لمان مک تیباله ای کمفواوه مک تردغرله کفد فادگ ککندا بکندا فتمباهن فقیران ادی ویجای ایت یأت کستی جمریل فترا ایهندا بکندا داهیغ منمبون مک ایفون ترلالو سوکان سبب کدائن فادک ادندا بکندا ایت مک دسورهباله فتران یفیرنام کستی امس سرب انفن یغلاین ۲ سرت دغن اورغ بسر ۲ مپمبوه مک مودیکله سکل کاتکافن راج حاجی ایت ماسو کدالم محفواوه مک برجمفاله فقیران ادی ویجای ایت دغن راج حاجی مک برسما ۲له برسلا ۲من برتاغیس ۲سن سبب بهارو برجمفا ۲ن دغن سانق سودارا مک راج حاجی فون براغکتله زیاره کفد مقام توان بسر محفواوه کمدين مک دفرجاموله اوله فادک ککندا بکندا ایت فتمباهن بتاف عاده راج ۲ بهارو برتمو سودارا برسودارا کمدين اقبیل سده سلسيله درفد فرجمفا ۲ن سودارا برسودارا ایت مک راج حاجی فون برموهنله هندق کفونتیانق هندق برجمفا دغن فادک ککندا ادندا بکندا اوتن چندرا میدی یأت فترا اوغو داهیغ منمبون جوا یغ منجادی استری فقیران شریف عبدالرحمن القادری مک براغکتله راج حاجی ایت کفونتیانق مک اقبیل سمفی کفونتیانق مک دفرمیاکنله اوله فقیران شریف عبدالرحمن سرت دفرجمفاکنش دغن استرین اوتین چندرا میدی مک برجمفاله کدوان مک برتاغیسنه انتارا کدوان ایت سبب بهارو ۲وان برجمفا سانق سودارا یغ جاوه ۲ کمدين مک دبیرله اوله فقیران

کایفکي مک افيل سمفي برنتاغن دغن کوالا منتودا مک اشکو کلان راج حاجي
 فون منداتنه انق سئورغ لاکي ۲ دماکن راج ادریس مک تباد براف هاري
 برلایر ایت مک سمقباله اي کنگري منتوء مک کمرله نگري فایمبغ مفتاکن اشکو
 کلان راج حاجي اد دمنتوء مک خواطیرنه سلطان فایمبغ یقامت ساعت کالو ۲
 راج حاجي ایت ماسوء کفایمبغ مک مشوارتنه سلطان فایمبغ ایت دغن سکل
 منتري ۲ منتأ اختیار مک سمبه منتري ۲ن بایکاه دهولو کیت فرقسا جاغن کیت
 میفک ۲ یغ نیاد بایک دهولو شهدان مک سلطان فایمبغ فون میپوره منتري
 مرقسا راج حاجي ایت مک جواب راج حاجي کیت این هندق زیاره کمقام توان
 بسر مٹاواه سرت هندق کفونتیاق هندق برجمفا سانق ۲ سودارا یقدسان شهدان
 سته سورهن ایت مندغر تیته راج حاجي ایت مک اي فون برمهذه بالیق مملکن
 حال احوالن فرکنان راج حاجي ایت مک سلطان فایمبغ فون میپوره ساتو
 کرشکان ممباوا واغ دان مکانن دغن براف بایق سکیرا ۲ مدای قد اشکاتن
 راج حاجي ایت مک راج حاجي فون برسبداله کقد سورهن ایت کاتن کیت منریما
 کاسیهاه کقد سلطان فایمبغ دان برکیریم سلام تعظیم کقد سودارا کیت ایت
 دان تیاداله کیت ماسوء فایمبغ لاکي کران کیت هندق سکرا برلایر سقدرکن
 سغکه مغمیل ایر دان کایو سهاج دمنتوء این سینتر دان جاغنه سودارا کیت
 ایت کچیل هانی شهدان سته سورهن ایت مندغر تیته فسن راج حاجي ایت
 مک اي فون برمهذه بالیق کفایمبغ مک افیل سمفي لالوله دفرسمبهنش کقد
 سلطان سکل فسن ۲ راج ۲ حاجي ایت مک سلطان فایمبغ فون ترلالوله سوکاڻ
 مندغر فسن ۲ راج حاجي ایت.

شهدان ترسبوء ددالم سیاره سبله سیأ اداله فد ماس ایت سلطان فایمبغ
 ساعت خواطیرکن راج حاجي ایت مک قد کتیک ایت یقدفرتوان راج اسمعیل
 اد جوک ددالم فایمبغ ایت مک مشکین برتمبه ۲نه خواطیرن دان تاکوثن اکن
 راج حاجي ایت کالو ۲ اي موافت دغن راج اسمعیل ایت مک لالوله دسراهنش
 نگري فایمبغ ایت کقد یقدفرتوان راج اسمعیل جک داتغ راج حاجي هندق
 مانگر فایمبغ ایت کونن مک سلطان فون مبري قول یقدفرتوان راج اسمعیل ایت
 گولا باتو تیک کرنجغ دان تیغ ۲ ساتو کرنجغ ایت سریو رغیت دسیمقن
 دباوهن مک دهترکنپانه کقد یقدفرتوان راج اسمعیل ایت مک دتریماله اوله
 یقدفرتوان راج اسمعیل سرت کتان مغاف دتاروه واغ این برسا ۲ گولا باتو
 مک جواب سورهن ایت قادک ایهندا تاکوۛ جادي فتنه کقد هاندا دان درفد
 ساعت کاسیه سایشن اکن توانکو جادي مصلحت دمکین ایت دمکینه یفترسبوء
 ددالم سیاره سبله سیأ کمدين سلطان فایمبغ منتأ قول سئورغ سودارا یقدفرتوان
 راج اسمعیل اکن دودق دمنتوء مک دبریه اوله یقدفرتوان راج اسمعیل سوداراڻ
 راج موسی مک دودقه اي دمنتوء ایت مک قد کتیک راج حاجي ایت داتغ
 کمنتوء ککوراغن ایر دان کایو مک میپوره کقد راج موسی منتأ چاریکن بارغ ۲

يغدقوتوان سلاغور يغيرنام راج ابراهيم كمدين درئد ايت مك راج حاجي فون
مندودقكن انقندا بگندا راج سلامه دغن فترا ككندا بگندا يغدقوتوان سلاغور
برنام راج نالا مك دنكاحكنباله كدوا فترا ايت بتاف عادة راج ۲ برنكاح
كهوين كمدين مك تنغه راج حاجي ايت ددالم نكري سلاغور اداڻ.

القصة

مك ترسوة فركتان فقيران شريف عبدالرحمن بن سيد الشريف الحبيب حسين
القادري جمل الليل

شهدان اداله فقيران شريف عبدالرحمن ايت بندان اورغ ماتن پابيء توا ادفون
اي مندافت گلاران فقيران ايت يأت ددالم نكري بنجر تتكل اي براستريكن
اتق سودارا سلطان بنجر يغيرنام راتو شهر بنون شهدان ادفون فقيران شريف
عبدالرحمن ايت سده ممغ اي براستريكن فترا اوغو داعيغ منميون يغيرگار فقيران
امس سري نكارا يأت فترا فقيران اوتين چندرا ميدي سبرمول كات صاحب
الحكايت اد فدا ساتو ماس فقيران شريف عبدالرحمن فركي كنكري سفكو مك
هندقه لالو موديق ملاكوكن فرنيكانن والله اعلم تفتتن مك دتاهن اوله فنباهن
سفكو تياد دبرين موديق كسفكادو هفك سفكو سهاج مك فقيران شريف
عبدالرحمن كراس جوكن هندق ماسوء موديق كسفكادو ايت مك جادياه
فربنتاهن دغن فنباهن سفكو ايت يأت دبديان فراهو ۲ شريف عبدالرحمن
ايت مك ايغون مبالس قول مك منجادياه فرغ بربديان ۲ دغن مريم دان ليلا
عظمتله بويش لكم لكوم بهنا مريم ايت سرت دغن سورا تمغيكش مك
برماتي ۲ يناه سبه ميباه شهدان اداله كلفكافن فقيران شريف عبدالرحمن
ايت اد امقت قوله بواه بسر كچيل مك اقبيل سمقي دلائن هاري فرغ ايت
مك تيواساه فقيران شريف عبدالرحمن ايت مك اوندوله اي سلالو باليق
كفوتيانق مك اقبيل سمقي كفوتيانق مك ممواته اي فراهو يغ بسر قول
اد كيرا ۲ دلائن بولن برسيث ايت مك سيفاه سموان كمدين سمفياه
خيرن ايت كرو كغد راج حاجي اكن فقيران شريف عبدالرحمن سوامي
ككندا بگندا اوتين چندرا ميدي ادفون سمقي خبر ايت دغن ميورهكن فقيران
شريف عبدالرحمن كرو متتا بنتو مك تياد ترسوة ددالم سياره فونتيانق اكن
تتافي جك كيت تيمبغ ۲ سرت دغن فيكران انتارا اورغ برسودارا ۲ ايفر برايقر
توان ۲ سموان فون لبه ۲ معام شهدان كات صاحب الحكايت اقبيل راج حاجي
اڻكو كلان مندغر خبر اتو سورة دري فونتيانق ايت مك ايغون برسيقه ددالم
نكري سلاغور اكن ببراف كلفكافن كفل فرغن سيواه دان فنجاجن سفوله بواه
يغ بسر ۲ تاهن مريم يغ بسر ۲ دان ببراف قول كاكف ۲ ڻ مك اقبيل سده
مستعيابه الت كلفكافن ايت مك ايغون كاوارله دري سلاغور مك لالوله بلاير
كسبه ريو ليغك دغن ممباوا فرماينن جو كيت تدان سرت ممباوا اتق كنديقن
سرت كغكوغ بدوندان بتاف عادة راج ۲ برافكش مك برلايرله يأت سمفياه

تسائي بايقه جوڪ انق ۲ راج تيڳل دسيٽو مڪ تياڊ ڊري اوله راج حاجي
 چابولڪن شهدان ٿڊ ماس ايت ڪٽل ڪليغ اد سباس بواه ددالم ڦلابوهن قدح
 مڪ داڻتله سنوان مڪ نڪري قدح فون الهاه شهدان ادڦون اورغ يڱ ممبريتاهو
 ڪڦيرق ڪڦڊ صالح الدين راج سلاغور ايت مڪ تيباله اي لالو دڦرسمبهڪنن سورة ۲
 ايت ڪڦڊ يڱدڦرتوان سلاغور مڪ يڱدڦرتوان سلاغور ڦون سڪراله براغڪت مندائت
 ٿڊاڪ ادندا بگندا راج حاجي ايت مڪ سرت تيبا ڪڦڊح مڪ قدح ڦون سده اله
 مڪ يڱدڦرتوان سلاغور ڦون برجمقاله دغن ڦاڊڪ ادندا راج حاجي دان راج سعيد
 مڪ مشوارتاه دغن ڦاڊڪ ادندا ۲۱ بگندا سرت سياواتڱ دان سرت انق راج ۲ قدح
 سرت اورغ تواڻن مپوره مپيلاڪن يڱدڦرتوان قدح باليق ڪڊالم نڪرين ڪران ڦڪرجان
 سده هابس تيڳل لاکي ڦول ڦڪرجان موافقت سهاج سام ۲ اسلام مڪ باليقله
 يڱدڦرتوان قدح ايت ڪڊالم قدح سمولا مڪ دسراهنه اوله راج حاجي نڪري قدح
 ايت سمولا ڪڦڊ يڱدڦرتوان قدح سرت برپواه ڦرجنجن سبڪيمان جالن اورغ
 برسودارا ۲۱ سهاج ڪمدين دودڦاه راج حاجي ايت ددالم قدح ماڪن مينوم برسوڪا ۲۰
 شهدان تياڊ براڦ لمان مڪ راج حاجي ڦون ڪاوارله ڊري نڪري قدح برسما ۲
 ڦاڊڪ ڪڪندا سرت سياواتڱ مڪ برلاير ڪمربق سبرمول اد ساتو ڪٽل ڪليغ تنڪل
 برلاير ڊري قدح ايت ڊي لڦس لاري مڪ اڻيل ڪلاوه مڪ اي هندق منوجو ڪنڪري
 ڪليغ مڪ اداله ددالم ڪٽل ايت اورغ ۲ بايڪ ۲۰ دوا برسودارا سئورغ نماڻ انجي
 طهير دان سئورغ نماڻ انجي جاوا ڪڊوان انق بوڪيس تنڪل اي ماهيت اورغ ۲
 ڪٽل ايت هندق منوجوڪن هلوانن ڪلاوت مڪ مارهاه انجي ايت اڪن نخودان
 مڪ نخودا ايت ڦون ماره ڦول ڦڊ انجي طهير دان انجي جاوا ايت اداله انجي
 طهير بردوا سودارا ايت سهاج ددالم ڪٽل ايت مڪ ڪليغ هندق منڱڦ مڪ انجي
 طهير ڦون مڱمبيل ڪريس لالو مقامو ماتيه ڪليغ ايت سئورغ دوا انجي طهير
 ايتڦون ڊرامڪنن دتتقن دان دتيڪم مڪ انجي طهير ڦون ماتيه دان سوداران
 دتتڪن لالو دبوغڪنن ڪڊالم لاوه دغن لوڪان ڊبرين سڪيغ ڦاڻن برنڦله اي
 ڪڊاره هيدوڦاه اي دان ڪٽل ايت برلاير لڦس ڪڪليغ دان انجي جاوا ايت لڦس
 جوڪ اي ڪسلاغور دمڪينله حالن اڊان.

شهدان

ادڦون راج حاجي مڪ ماسوله اي ڪمربق سرت ڦاڊڪ ڪڪندا يڱدڦرتوان سلاغور
 دان راج سعيد اورغ بايق ادڦون انق راج يڱڊري قدح يايت اغڪو مڱڪو ڦترا
 دان اغڪو لوغ ڦترا دان ٽڦڪو بوغا لاکي استري ڦون اد جوڪ برسما ۲
 شهدان تياڊ براڦ انتاراه دمربق ايت مڪ برلاير ڦول ڪبرنم سڪلينن ڪمدين
 دڦڊ ايت مڪ يڱدڦرتوان سلاغور ڦون ڪمبالي ڪسلاغور دان ڦاڊڪ ادندا بگندا
 راج حاجي ڦون برسما ۲ سرت مڱاوا ٽڦڪو مڱڪو ڦترا دان توه اغڪو لوغ تيڳل
 ڊبرنم دغن انقندا اغڪو ڱه لاکي استري سرت ٽڦڪو بوغا ادڦون ڦترا توه اغڪو
 مڱڪو ڦترا يڱ ڦرمنوان ددودڪن اوله راج حاجي دغن ڦترا ڦاڊڪ ڪڪندا بگندا

رامي چوگف دشن مڪانئن سهارى ۲ نگرى فون بسر لاکي برهولو دان مڪانن دري هولو ايتاه سبيئ منجادي ڦايه مائينڪن مغادف انتوغ تواه دان براني جوا اداڻ شهدان سنڌه راج حاجي ملهت حال يغممڪين ايت مڪ مشوارته اي دشن ڪڪندا بڪندا راج سعيد سرت برسيدا ڪفد سيلواتغ دان ڪفد سڪل اندرا ڪوروڻ دان فغايماڻ سداڻ جڪ دمڪين سبولن ڦون تباد برنتوان اله منغن جڪاو بڪيتو بايڪ ڪيت اموء نايڪ ڪداره مڪ سمبه سيلواتغ مان ۲ تيتهله شهدان فد ڪايسونڪن هاريئ مڪ برڪراهه سيلواتغ اڪن اندرا ڪوروڻ سرت بوڪيس ۲ يغ بايق دسورهئ برڪمس اڪن نايڪ ڪداره براموء مڪ سڪل بوڪيس ۲ ايتفون برسيفاه اڪن سڪل ڦمبورس تراڪولڻ مڪ اڦيل سده سيف مستعب سموان مڪ نايڪه سيلواتغ دان فغايماڻ سرت بوڪيس ۲ يغ بايق سرت اندرا ۲ ڪوروڻ لالوله دلغرون سڪالي ڪوبو بناڻو ايت دياموءن دڪاوارى اورغ ۲ قدح دشن باريئ مڪ لالوله براموء ۲ ڪن مڪ بوڪيس ۲ ڦون مراقت جوڪ دشن تراڪول ڦمبورسن دان لمبيئ مڪ لالو برتيڪم برڪجر ڪجارن دان برهمبت همبانن ڪسان ڪماري مڪ نخودا لالولوء فون منايڪن ڪوبو ايت سبله فئمغف مڪ لفس اي ماسوء لالوله اي مقاموء مڪ بايقه لوڪاڻ شهدان سڪل ڦئيكامن بوڪيس اڦيل اي مايهت اندرا ڪوروڻ ماسوء ايت مڪ سڪائين ڦون منشفوله ماسوء سرت ممبدياڪن ڦمبورسن دان سنافئ مڪ مفكرو تفله بوبي سنافئ ڦمبورسن سفرت بوبي برتبه مڪ تتڪل ايت بايقه اورغ ۲ قدح ماتي دان تمغڪوڻ لقسمان ڦون لاريه ممباوا لوڪاڻ ڪهولور ستار نماڻ مڪ دڪجر اوله اندرا ڪورو يغبمرنام لاسوله مڪ براموء له سئنجع جالن ايت مڪ لاسوله ڦون بايق ڪنا ڦاورو سنافئ مڪ ايفون ربه لالو ماتي دان لالولوء ڦون ماتي جوڪ ددالم ڪوبو بناڻو ايت تباد سمقت تورن لاکي مڪ تينه راج حاجي ايڪوتله اولهم سمو ماسوء ڪنگري سڪالي مڪ سيلواتغ ڦون برڪراهه مپوره مارا مڪ ماراله سڪل بوڪيس ۲ ايت سميل ممبدياڪن ڦمبورسن دان سنافئ دان ڪياوغ موسغن مڪ سيلواتغ ڦون برڪات فبڪول ليلا ۲ ڪچيل ۲ ايت بديل دشن ليلا بير جاوه سديڪيت ماڪئن مڪ دڦيڪول اورغاه ليلا ۲ ايت دنايڪن داتس باهون دوا تيڪ اورغ مڪ لالوله دبديان ڪفد اورغ يغ لاري ۲ ايت سڪالي بديل دوا تيڪ ربه مڪ ڪات سيلواتغ اين ليلا باگوس بنر فانتوتاه دنماڪن سهاروغ داره شهدان بوڪيس ۲ يغ مڦجر ايت فون سمغيه ڪهولور ستار مڪ لالو مپبراغ ڪڦشڪالن ڪفل ڪمدين لالو ڪمڦوڻ تڦكو بوغا انق افڪو ڪلان جيء اونوء ڪمدين بهاروله ايلير ڪڪوالا مڪ اڦيل سمغي ڪڪوالا لالوله براموء ڦول دسبتو برپونه ۲ هن مڪ بوبي سنافئ ڦمبورسن ڦون سفرت برتبه ددالم ڦرغ ايت مڪ ددالم تغه براموء ۲ ايت اورغ ۲ بوڪيس ڦون سميل مربه ۲ محبوك رنتي يغ مرنتغ ددالم سوغي ايت مڪ لالو تربوك مڪ سڪل فنجاجب ڦون ماسوء يغ سنغه تيغڪل دڪوالا شهدان ادڦون يغدفرتوان قدح اڦيل راج حاجي ايت تاه ماسوء ددالم نگرى مڪ اوندروله اي ڪهولو قدح

حاجي فون مپوره سیاواتغ ماسوء کدالم قدح منداختن یمتوان قدح مپتان
سورة ۲ فرجنجین اورغ ۲ توا دهولو دفاکياه لاکي اتو تیدق مک سیاواتغ فون
فرکياه مک اقبیل سمقي کدالم قدح دلیهتن سوغي قدح سده دیرین رنتي بسی
تیاد بوله ماسوء فراهو لاین ۲ ماسوء لاکي مک سیاواتغ فون برکات هندق برفرغ
راج قدح این سکتیک مک ایفون برجمقاله یغدفرتوان قدح تفه دهذاف اوله
هابالغ منترین سرت الت سنجاتن دان دغن باریس سناغ دان باریس قدغن
کباپکن قول نیکامتن اورغ ۲ کایغ دان بشکالا مک سیاواتغ فون مفرسمبهکن
سورة ۲ فرجنجین ایت مک دبیاله اوله یغدفرتوان قدح ستاه هابس دبیان مک
تیتهن کقد سیاواتغ این سورة فرجنجین اورغ ۲ توا دهولو یغفرجنجی دان یغ
منیرم فرجنجین تیاد لاکي دان یغ ساي منجادی راج بوکنش بوکیس مفشک
ساي بندرها تمفکوغ ساي سندیری یغ مفشک ساي منجادی راج ساي کیریم
سلام تعظیم سهاج کقد راج حاجي جاشده دغنجن لاکي فرکارا این انتارا کیت
سده سفرت منجادی سانق سودارا بالیقه سیاواتغ تیاداله کیت مبري سورة لاکي
کران سیاواتغ یغذاتغ این ممدایاه ستاه سیاواتغ مندغر تیته یغدفرتوان قدح
ایت مک میرهه موکان لالوله ای برموهن تورن دري بالي بالیق کبتاغو مغادف
راج حاجي مموکن فرکتان یغدفرتوان قدح ایت مک اقبیل راج حاجي مندغر
فرکتان راج قدح ایت مک میرهه موکان سراي برسدا ای کقد سیاواتغ برفرغله
کیت قد هاري ایسوء مانگر کوپو بتاغو ایت دهولو مک سمبه سیاواتغ تیاداکه
مننتي فادک ککندا دهولو مک جواب راج حاجي اف یغننتي ابغ ایت لاکي
کیت مپوره سهاجه مبریتاهو کفیراق یغ کیت تله برفرغ مک سمبه سیاواتغ
بایک مک سیاواتغ فون برکرهه اکن سکل اندرا کوروډ دان جو ۲۸ دان
سکل بوکیس باپق دسورهن برسیف دان ماکي فکان فرغ سرت مپیکن مریم
دان لیلا رنتکان دان تراکول فمپورسن دان کریس لمبیئن کمیدن مغاروه
سکل بوکیس ۲ ایت سرت دغن کیاوغ موسوئن شهدان ستله دلیهت اوله اورغ ۲
کوپو بتاغو حال یغدمکین ایت مک ایفون برسیقه اکن مقيسي مریم دان تمفکوغ
سرت لقسمان فون ماسوءله کدالم کوپو ایت مپاوا بیراف باریس شهدان اقبیل
سمقي کاسوقکن هارین مک مملایاه فرغ راج حاجي دغن کوپو بتاغو ایت
بردیان ۲ دغن مریم لیلا رنتکا مک بهنا بوبی مریم فون سفرت هلانتیر بوبین
لکوم لکم ککق کفیت سباه مپباه سرت برسور ۲ ادفون بوکیس دغن کیاوغ
موسوئن کلماک بوتله اسف بدیان مک کدوا فیهی تیاد جوک برکتیواسن مک
اقبیل مالم برهنتي دان اقبیل سیغ بریوبی قول کندغ فرغ دان تمبور باریس
مک برفرغله قول سموا باکیکن عظمه بوبین تیاد کدگران اف لاکي مک تیاد
جوک برکتیواسن انتارا کدوا فیهی ایت اقبیل مالم برهنتي اد کیرا ۲ امث
هاري تیاد جوک برتیواسن کران نگری قدح قد ماس ایت تفه معمور کاي
جوکف اوبت فاوروډ دان بیراف کفل دان کیچی یغددالم سوغین سرت اورغن

جوک مک کدوا فیهق فون سام ۲ باوم سیف سیاق ۲ برانی مندا تفکن شهدان
کمدین درقد ایت اعام انتھی فرکی کفلیمبغ کمدین بالیق سمولا ای کتانه
فوتبه انتھی.

الفصه

مک نرسبوه فرکتان راج حاجی ائگو کلان ففیران سوتا ویجای ددالم نگری
اندرا گیری مک تیاد براف لمان ای ددالم اندرا گیری مک ایفون براغتکده
کسلاغور مک برجیاله ای دغن فادک ککندا یغدفرتوان سلاغور مک برمشوارتله
کدوان فد فکرجان سستی ۲ راج قدح زمان اورغ ۲ توا هیاله این بویش
یغترسبوه ددالم سیاره یغ سبانه سلاغور ادفون یغترسبوه ددالم سیاره سبانه
تیمور یایتوله سغرت یغترسبوه دباوه این فاتوه واقع مننتوه فرججین
ایت منجادی فرغ سبب کران فرججین کران قدح سده معمور کران فرججین
اوفو ۲ دهولو اقبیل معمور نگری قدح اداله بانجا ۲ اوفو ۲ ایت ماغگر قدح
دهولو ایت فاتوتاه هندق دگنتی سرب اد قول فرججین یغلاین درقد لیم بلس
بهره واغ مک سده دبایر تیک بهرا تیغکل لاکی دوا بلس بهرا سده برهوله ۲
تاهن باوم جوک راج قدح مبمقرناکن فرججین ایت دان سورتق فون اد بابکاه
کبت تنحوفکن کغد راج قدح ایت مک جواب یغدفرتوان سلاغور جکاو بکیتو
بابکاه کیت سندیری فرگی مک جواب راج حاجی بابکاه شهدان اقبیل ساسیاه
موافقت ایت مک راج حاجی سرت فادک ادندا راج سعید فون برلایرله کقدح
سرت سیاواتغ مک سیفکهاه راج حاجی دنکری فیرق کران هندق برجیاله
یغدفرتوان فیرق مک دفرملیاکنپاله اوله یمتوان فیرق بتاف عاده راج بسر ۲
برجفان مک دفرجامون ماکن منوم سرت دبرین استان مک تیاد براف لمان ددالم
فیرق ایت مک منتا دیرباه ای کغد یغدفرتوان فیرق سرت فادک ککندا بکندا
راج سلاغور مک برلایرله ای برسما ۲ راج سعید ادفون یغدفرتوان سلاغور تیغکلاله
ای دفریق دهولو کران باوم تنتو فادک ادندا برفرغ کران لاکی ددالم بریچارا
شهدان ادفون راج حاجی سرت راج سعید سرت سیاواتغ ایت مک اقبیل سمقی
ای کشفکور مک راج حاجی فون مندافت اتق لاکی ۲ مک دنماکنش راج جعفر
تیمغ ۲ غنش راج لاوه شهدان ادفون کاشکافن راج حاجی ایت براغتک کقدح ایت
دغن کفل دان کیچی دان انم فوله بواه فنجاجب لبه کورغ سدیکت شهدان
یغدفرتوان قدح اقبیل ای مندغر خبر راج حاجی هندق داتغ ایت مک ایفون
مبواته کوپو دبتاغو سرت داتورث مریم دان داسین اورغ بریپو ۲ سرت دغر
الت سنجانت سرت دغن بیراف بابق فقلیماس شهدان تیاد براف لمان مک
کاشکافن راج حاجی فون تیباله بتاغو سرت دلیهتن دبتاغو سده سیف دغن کوپو
مک راج حاجی فون ترسنپوم سمیل برکات کغد فادک ادندا راج سعید ادفون
اورغ ۲ قدح این بوکنش هندق بریچارا روفان ۲ هندق برهوله گراغش سبب اد
یغدمکین این مک جواب راج سعید بنرله سغرت فرکتان ککندا ایت کمدین راج

برجالن اداله یغبرسما ۲ دغندي ایت اورغ ۲ بایکن دوا بلس اورغ دان فٹکامنن
تغه دوا راتس اد یغ مبابوا فمبوس دان اد یغ مبابوا فدغ فرسی کمدین
برساواناه راج موسی تیک کالی بهاروله منمقوه برلاری مارا مک دبدیل اوله
اورغ کانتن دغن لیلا رتکاش مک تیاد جوک دغدولیکن اورغ ۲ سیأ برکات
راج موسی ایت رافت ۲ مک درجم قول اوله اورغ ۲ کلنتن ایت دغن جمقأ بواغ
مک اورغ ۲ سأ ایت مغاب رافت ۲ جوک شهدان ترسبوة ددالم سیاره سیأ اقبیل
اورغ ۲ کانتن مایهت اورغ ۲ سیأ مبابی بوتنا ایت سرت دلیهت کنا فلورو تیاد
لوک ایت مک کانتن اورغ ۲ سیأ جاغن ماسوء بیرکن اورغ ترغکانو سهاج کران
اورغ سیأ تیاد دماکن بسی فوکیموئن اورغ ۲ سیأ کیت مبدیل دی سفرت مبدیل
هنتو بوکنش اورغ مک اورغ ۲ سیأ فون مغات رافت شهدان اقبیل سمفی ککاکي
کوبون بهاروله اورغ سیأ مغمبور دان ماومفت کدالم کوبون ایت بهاروله مغات
امو سمبیل مبدیلکن فموراسن دان منتقن فداغن دان منیکمن لمیغن مک
باپقه اورغ ۲ کانتن ماتن دان مان یغ اد هیدوف لاریله ای برترجونن دری
دالم کوبون مک دفرهتبله اوله اورغ ۲ سیأ اکن اورغ کلنتن یفتاه لاری ایت
مک سکل اورغ کانتن ماسیغ ۲ منیگلکن کوبون مک دافتاه سکل کوبو ۲ ایت
اوله سیأ الهه نکری کلنتن مک یغدفرتوان سیأ فون معامکن کغد یغدفرتوان
ترغکانو مفتاکن کانتن سده اله مک یغدفرتوان ترغکانو فون ترلالوله سوکان سرت
موجي ۲ چندا بگندا ایت کمدین تیاد براف لمان یغدفرتوان ترغکانو فون پوره
فغکیل راج کانتن مک داتغه ای لالو دغولفکن کراجانن سرت دغن سومفه ستیان ۰

شهدان

ترسبوة ددالم سیاره سیأ

ایت جوک دوا کالی اورغ ۲ کلنتن موغکیر ملان سمولو مک دلغکر اوله یمتوان
راج اسمعیل اله جوک شهدان دودقه یمتوان راج اسمعیل ایت دترغکانو
دغن کمایانن ۰

شهدان کات صاحب الحکایت

تیاد براف لمان یغدفرتوان راج اسمعیل ایت دترغکانو مک ایفون برکهندقله
ماتکر سیأ مک اداله دیرین دان سوداراش سده بایک موافت سمولو کمدین
برموهنه ای کغد یغدفرتوان ترغکانو هندق برلایر کسبله نکری سیأ مک دلغسکن
اوله یغدفرتوان ترغکانو مک ایفون برلایرله ادقون راج موسی دسورهن ککندواغن
مغمبیل ایهندان تفکو بوسو دان راج عبدالله دسورهن کغدح منتأ بنتو کغد
یغدفرتوان قدح دان راج حسین دسورهن ککونتا دان کسلاغور منتأ بنتو جوک
دان دیرین برلایرله کتانه قوته اداله ای فوکي ایت برکاکف سهاج دان
فنجاجین یغبرمریم دتیغکانن دترغکانو شهدان اقبیل سمفی ای کتانه قوتیه
برسیغه ای دسیتو مک کدغراناه خبر ددالم سیأ مک اورغ دسیأ فون برسیف

ایت مک سوسهله هاتین مک لالوله ای ممگیل یغدفرتوان سیاً مک تیتھن اواغ
 داتوء باوا برسما ۲ فرکی مک سمبه یغدفرتوان سیاً بایکانه توانکو شهدان ادقون راج
 عبدالله تیغکاله ای تیاد ای ماهو فرکی اداله قراهو یغ تیغکیل برسما ۲ راج عبدالله
 ایت لیم یاس بواه ای لاکي بریفکر هندق کاوار دري ترغکانو شهدان براغکتله
 یغدفرتوان ترغکانو ایت برکاجه دان یغدفرتوان راج اسمعیل فون برسما ۲ له دان
 اداله سوداران یغ فرکی ایت هباله تفکو موسی دان رعیت یغدابوا اوله یغدفرتوان
 ترغکانو ایت کیرا ۲ تک ریو مک تیاد براف لمان برجالن ایت مک سمقیله
 ای ککلتنن مک اقبیل دکت دغن کوپون مک اورغ ۲ کلتنن فون کلوار میونسوغ
 دغن لمبیغ مک لالوله برقرغ برتیکمن کریم دان لمبیغ دان برلمفرکن چمفا بواغ
 مک برما ۲ له مک اورغ ترغکانو فون اوندورله مک مارهله یغدفرتوان راج
 اسمعیل دسورهن ماراکن کاجهت مک ماراله کاجهت ایت دان اورغ ترغکانو فون
 دسورهن برهننتی دان موره فول اورغ ۲ سیاً مارا دغن فمبوراسن مک ماراله اورغ ۲
 سیاً ایت سمبیل مبدیاکن فمبوراسن مک یغدفرتوان راج اسمعیل فون مپوره رافت
 مک رافته اورغ ۲ سیاً ایت مبدیل فمبوراسن سکنتیک لاکي اورغ ۲ کلتنن فون
 اوندورله مک هاریون فغاله دان یغدفرتوان راج اسمعیل مغادف یغدفرتوان ترغکانو
 مملمکن حال اورغ ۲ ترغکانو ایت تیاد ملان اورغ مک تیته یمتوان ترغکانو
 فکرچان این مان ۲ سهاج فندی اغکوله اواغ کران فکرچان داتوء سراهکن کغد
 اواغله دان اواغله کغلا فرغ داتوء مک سمبه یغدفرتوان اسمعیل مان ۲ تیته
 فاتیک کرچاکداه شهدان ترسبوه ددالم سیاره سیاً سمبه راج اسمعیل ایسوق
 جک مانگر بیرله اورغ ۲ ترغکانو دهولو اقبیل تیواس ای بهاروله فاتیک سمو
 اورغ سیاً مارا مک تیته یغدفرتوان ترغکانو مان ۲ فندی اواغله شهدان قد کایسوفکن
 هارین مک اورغ ۲ ترغکانو فون مانگرله کوپو اورغ ۲ کلتنن اداله بایق کوپون
 تغه تبک فوله یغسرشن سکالی ساتو اداله اورغ ۲ مانگر لیم ریو شهدان اقبیل
 اورغ ۲ کلتنن مایهت حال اورغ یغداغ ایت مک دلمیغپاله سرای کاتن داتغله
 ماریه اورغ ترغکانو جودهن اورغ کاسن مک ماراله اورغ ترغکانو ایت مک
 دبدیله اوله اورغ کلتنن دغن رنتکاڭ دان جالا رمیغش دري اتس باغونن ۲
 کوپون مک تیاداله تردکشن اوله اورغ ترغکانو مک دکلوار فول اوله اورغ
 کلتنن مک اوندورله اورغ ترغکانو ایت شهدان سنله یمتوان راج اسمعیل
 مایهت حال یغدمکین ایت مک تبتهن کغد قادک ادندان راج موسی برچاکغاله
 دیری مک برچاکغاله راج موسی کاتن جکاو تیاد فاتیک ماتن کوپو ایت
 دافت اوله فاتیک سته یمتوان راج اسمعیل مندغر چاکف قادک ادند
 ایت مک ایشون ترسنپوم مک سمبه راج موسی لشکهکنله فاتیک این مک
 یغدفرتوان راج اسمعیل فون سمبیغ ظهر کمیدن مندعاکن ادندا ایت
 سمبیل کاتن سای سراهکنله کغد الله تعالی مک راج موسی فون میمه لالوله
 برجالن اداله یغبرسما ۲ دغندی ایت اورغ بایکن ۲ دوا یاس اورغ دان فکمانن

نايك كفلامين مك دودقه يقدفرتوان راج اسمعيل ايت برسوكا ۲۰۰۰ بتاف
 عادة ففتنين مك يقدفرتوان ترغكانو فون منجاموله سكل راج ۲ دان اورغ بسر ۲
 سكاين مك سمقي تيك هاري لالو دفرمدي ۲ كن اورغاه بتاف عادة راج ۲ بسر ۲
 مندي مك افيل ساسي درقد مندي ۲ ايت مك برداميه كدوا ففتنين ايت بتاف
 عادة اورغ لاکي استري دمکينه حاله مك تنقله يقدفرتوان راج اسمعيل سيا
 ايت ددالم ترغكانو.

شهدان کات صاحب الحکایت

کمدین درقد ایت مک جاتوهه فرساسیهن نگرې ترغكانو دغن نگرې کانتن
 مک مپورهه یمنون ترغكانو سراتس بواء کغکانن مافکر نگرې کانتن مک
 برفرغاه اورغ ۲ ترغكانو دغن اورغ ۲ کانتن مک هندق تیواسه اورغ ۲ ترغكانو
 ایت کران بابق ماتی اورغ ۲ دان کفلا هلبالغ برنام وان اندین ایت فون
 سده ماتی مک ممفرسمبهکن سورة هلبالغ ترغكانو ایت کغد راجان منتأ بنتو
 شهدان ترسوة ددالم سیاه سیا قد وقت ایت اداله یقدفرتوان راج اسمعيل برنته
 دغن تفکو عبدالله سوداران سبب ساتو فتنه کونن تفکو داود سوداران یقفرمقوان
 یغبرنام تفکو سایه یغ سایو دغن راج عبدالله ایت مک تفکو سایه ایت ماتی
 دراجون اوله تفکو نیه مک راج عبدالله فون منتأ کغد یقدفرتوان سیا هندق ممبونه
 تفکو داود ایت مک دتاهن اوله یقدفرتوان سیا تیاد دبرین مک تفکو عبدالله
 فون منتأ جوک دغن کراسن مک تیته یقدفرتوان راج اسمعيل تفکو سایه ماتی
 ایت بوکن سبب دکوجود ای ماتی ایت ماتی ساکیت فروة مونتهکن داره مک
 تفکو عبدالله منتأ جوک دغن کراسن مک تیته یقدفرتوان راج اسمعيل بایکله
 کیت بواغ کبوگیس سهاج مک جواب تفکو عبدالله جکلو توانکو تیدق ماهو
 ممبونه سودارا فاتیکن این راج داود فاتیکن تیدقه ممبونه توانکو لاکي مک تیته
 یقدفرتوان راج اسمعيل اف جالن کیت هندق ممبونه سودارا کیت ایت دغن
 تیاد صح فربواتن بوکنه تربوک کماوان کیت ددالم نگرې اورغ سبب یغ
 کلم دترغکن قول مک جواب راج عبدالله جک تیاد برلاکو سمبه فاتیکن سکالي
 این فاتیکن تیدقه برتوانکن توانکو لاکي مک جواب یمتوان یقدفرتوان راج
 اسمعيل ساي فون تیاد هارکن لاکي ۲ راج عبدالله ایت مک جواب راج عبدالله
 فاتیکن فون تیاد تاکوة اکن لاکي ۲ توانکو ایت مک کدوان فون سام ۲ اوندور
 مقونس کریسن کمدین سام ۲ مارا مندکاتی انتارا کدوان ستاه راج موسی مایهت
 حال یدمکن ایت مک ایفون ماومفة سام تغه انتارا کدوان سمبیل مغادف کغد راج
 عبدالله سرای دتنجوه کتاش اینله فروة برایسی تاهیه سهاج جکلو هندق برتیکم
 ماریله برتیکم دغن اکو این دهولو جاغن یقتله کیت سمبه دان کیت راجاکن
 هندق دلاون ستاه راج عبدالله مندغر کات سوداران راج موسی ایت مک ایفون
 برجالن تورن دان یقدفرتوان راج اسمعيل فون نایکله کاستان مک ساسیله
 فرکاران سبرمول اد فون یقدفرتوان ترغكانو اقیل ای مندغر سورة کلتنن ایت

تاکونڻ ڪمدين نياد براڻ انتاران لالو دحڪومت سڪاين اورغ ۲ سينتن ايت
 ڪران مبرنئي ديوا ڊرڪاس ايت کونن مک برتمبه اورغ ۲ سينتن ايت دغن واغ
 دان يعباد واغ دغن هر بنداله بابنه يقدرتوان راج اسمعيل ايت منداقت
 هر حرام دان سڪل فغيمه ۲ دان جوا ۲ ن فون دمكين جوگ ان ۲ يقدسوكاڻ
 حق اورغ ۲ سينتن ايت داميباله اف لاکي سقرت ڪربو ڪمبيغ ايتي ايم
 دفرشکنن سهاجه دباواڻ ڪفراهو ماسيع ۲ دغن قدرن شهدان ائيل يمتوان راج
 اسمعيل ۴ه بابي منداقت هر دسينن ايت مک ايفون برلايرله ڪنرغکانو مک
 ائيل سمئي مک دسمونه اوله يقدرتوان ترغکانو دغن ڪمايانن مک دبرپاله
 ساو ڪمقوع مک بايقه يمتوان راج اسمعيل ايت سرت سودارا ۲ ن سرت ان ۲ ڪنديقن
 اداله سوداراڻ يغبرسما ۲ دغندي ايت راج عبدالله دان راج موسي دان راج داود
 يغ سبندا دغن راج اسمعيل ايت راج عبدالرحمن ادفون يغ فرمفوانن ايت تفکو
 سابه سانو ايو دغن راج عبدالله دانلاکي سوداراڻ يغ فرمفوان برسما ۲ دغندي.

شهدان ائيل ۴ه تتف يمتوان راج اسمعيل ايت ددالم ترغکانو مک
 ايفون ميمنه فرا يمتوان نرغکانو ايت مک ائيل سمئي وفتون يقدرتوان ترغکانو
 مولايه بکرج سرت مندياکن الت ڦرڪاس فغتينن مک اداله بکرج ايت اداله
 ڪيرا ۲ لمان نيڪ بولن دغن بيراف فرماينن سقرت وايغ دان مندو شهدان
 ائيل سميه ومون يغ قانوه مک دنڪاڪنه يقدرتوان راج اسمعيل ايت اوله
 يمتوان نرغکانو ايت دغن فتران سته نيڪج ايت مک دفرساتوڪنه دغن دارق
 برڪايغ نكري دغن سڪل بويين ۲ سرت دغن سوراً تمقيقن شهدان ترسوه ددالم
 سياره سياه اداله يغ منجادي گاديغ يقدرتوان راج اسمعيل ايت يأت سوداراڻ
 ڪبو موسي دکانن دان تفکو عبدالرحمن ڊکيري دان تفکو عبدالله دهداقن ممڪغ
 ندغ ڪراجان برارنه دغن ڪندغ سرونين ڪنق ڪميتا مک ائيل سمئي ڪفيننو
 کونا مک اورغ ترغکانو هندق مميري مالو يقدرتوان سياه کونن مک دكونجين فتنو
 کونا دلاوان هندق واغ بايق ۲ مک برهنتيه اوسوغن ايت دفتنو کوتا بيراف
 ساغن مک مرکاله يقدرتوان راج اسمعيل ميره موکاڻ سته تفکو عبدالله مليهت
 موک ڪکندا بکندا مورک مک ايفون ماره اکن راج ۲ ترغکانو ايت مک لالوه
 اي ممڪيس ۲ سرت مپنسيغ ۲ لشن باجوڻ سرت کاتن هي راج ۲ ترغکانو بوک
 فتنو کوتا اين جکاو تياد اغکو لکس بوک ننڍي اغکو اکو همبور دان اکو لومقت
 کونا اين ائيل لفس اکو کدالم اکو هاموه کوتا اين دان اداله اي برکات ۲
 ايت سده تورن ڪتانه برڪنجر ۲ مک ائيل سڪل راج ۲ ترغکانو مندغر سوارا
 راج عبدالله ايت مک سموان ڪناکوتن مک يقدرتوان ترغکانو ساغله مرکاڻ اکن
 راج ۲ ترغکانو ايت مک سڪرا دسورهڻ بوک فتنو کوتا ايت مک تفکو عبدالله
 فون ماومفناه سمولا گآتس اوسوغن ايت مک ماسوفاه اوسوغن ايت ڪاستان بالي
 مک دابعه راج ۲ توا ميمبوه تاغن فغتينن ايت مک لالو دباواڻ نايڪ ڪاستان
 دفرسنديج ۲ کن مک تمقينه قول راج ۲ فرمفوان مپواڻ ۲ کن سته ايت لالو دباواڻ

سینتن این سقدرکن کیت منتأ تولغ سدیکیت ۲ جک اف ۲ یفکورغ کقد کیت تانجوران تاو رنتو توکوغ فولو انق کیت جوک دان بولهله کیت منومشغ ۲ سدیکیت ۲ مسکیقون کقد ایه کیت یقدرنوان مودا ریو سکالیقون تیاد اکن منچاری ساله کران تتکل کیت دتوغلل هاوی ایت اد جوک ایه راج حاجی هندق مغمیل کیت مفاحق کریو کیت لاکی برتفکوه هندق مغمولکن سودارا کیت ایتاه حالئ مک سفک دی سموا انتارا کیت سام ۲ راج انق برانق دی قول هندق له ۲ دان جکلو کیت برخصائن دغن ایه کیت یقدریو ایت فاتوتاه ای بکیتو این تیدق ساتو اف جکاو بکیتو ایه یغ جاهد نیتن مک کات راج عبدالله بایکله کیت سلالوکن سهاج دیوا فرکاس این مک تیته یقدرتوان راج اسمعیل کیت لاون برفرغکه ای مک سبه راج عبدالله اف کونائ کیت لاون برفرغ سفرت ملاون ایو کاکای بایک کیت سوره ففکیل دهولو بایک ۲ کیت فربایک ۲ کمدين کیت کرچاکنله مک یقدرتوان راج اسمعیل فون مپوره ففکیل دیوا فرکاس ایت کقد شعورغ جواں مپوره کاتکن ای هندق برجمفا سبنتر هندق برشن کران ای هندق لکس برلایر کترغکانو تیاد نایک کداره لاکی سته دیوا فرکاس مندر سورهن ایت مک ایفون فرچیهاله مک سکراله ای داتغ مفادف مک امیل سمفی کهاوان کنایقکنن ایت مک راج عبدالله فون دودق دکت ای سمیل ملاون ای برچاکف ۲ سرت دیوا فرکاس ایت لیقه ۲ سدیکیت روفان مک راج عبدالله فون سکران منندیه فهان سمیل منشفک هولو کریسن سرت ففلیما ۲ مایهتکن راج عبدالله منندیه فها دیوا فرکاس ایت سرت ممکغ هولو کریسن برتفکف ۲ ایت مک ففایما ۲ ایتفون منرکمله منشفک دیوا فرکاس ایت مک دیوا فرکاس فون مرتأ مک برامقس ۲ له دغن ففلیما ۲ ایت گروهه گردهاواون کنایقکن ایت مک کات راج عبدالله تیکم ۲ مک دتیکمله اوله ففایما ۲ ایت درامی ۲ کنن مک دیوا فرکاس فون ماتیهله مک میتن ایت دسوره راج عبدالله هنترکن کروهه انق بینین دان سکل فراهو ۲ فون دسورهن مغمیسی مریم سموان دهدافکنن گروهه ۲ اورغ سینتن ایت سکل تونم فون سده دباکرن دان مریم فون تله دبرین ففکالقی سقدر منتیکن تیته سهاج شهدان ادفون انق استری دیوا فرکاس سرت قوم فرابت انق بواهن مایهتکن میت دیوا فرکاس ایت مک ترکجوتله سموان سمیل مراتف ریوه رنده مک کمقرله ددالم سینتن مفتاکن دیوا فرکاس سده ماتې دپونه اوله یقدرتوان راج اسمعیل مک هارو هاراله نکری سینتن ایت اد سته هندق ملاون سته اد یغ هندق لاری سنغه مغات تیاد بوله کیت ملاون درهک کیت کران ای فیتیس راج جوهر جوک مک هارو هاراله سینتن استمیا قول تاکوتکن دبیل اوله یمتوان راج اسمعیل ایت منجادی تیاد برکنهوانله لاکی ایسی نکری سینتن ایت مک یمتوان راج اسمعیل فون مپوره ساتو اورغ توا مفتاکن کقد اورغ ۲ سینن ایت جاغنه خواطیر ۲ یغ سالهه یقدرتوان دان یغ تیدق ساله تیدقله دفرهواتو ساتو اف مک اورغ ۲ سینتن فون دیمله سرت دغن

دېديان دغن فمبوراسن دان سورا نمقيقن مك يمتوان راج اسمعيل فون لارياه
مباوا ديريث كدالم كمفوغ نوان بسر منچاري امان دايكوة اوله بوكيس ككمفوغ
توان بسر ايت مك يمتوان راج اسمعيل فون نايكاه كرومه توان بسر ايت منتا
نولع امانكن كغد توان بسر مك بوكيس فون برگايايغله دهلمن توان بسر ايت
هندق ميمونه يمتوان راج اسمعيل ايت سكينيت ايت توان بسر فون تورناه كئانه
مارهكن بوكيس ۲ ايت مك بوكيس ۲ اينفون اوندورله سبب ناكوة كنا سومغه
توان بسر ايت مك افساه يمتوان راج اسمعيل ايت درغد بلاؤ بوكيس ۲ ايت مك
مك افيلل بوكيس ۲ ايت سده باليق مك يمتوان راج اسمعيل فون تورناه
كفراهون لالوله اي موديق سرت فراهو ۲ن مك برافراغه سديكيت ۲ مك قئمباهن
فون برفيكر جك سده توان بسر ايت تياد مبرتاي دي مك تياداله اي براني ملاون
سبب كران تاكوب سومغه توان بسر ايت مك لالوله اي اوندر دهولو اداث. شهدان
ترسوه ددالم سجاره سيا تياد سلطان قايمبغ مپوره اين ادااله اي تنكل دتمبان
مندغر سلطان قايمبغ مفكر مفاواه مك ايفون سكراله فركي كمفاواه ممنتو سلطان
قايمبغ ايت شهدان لالوله برهني فرغ مك تياد جوكر جادي سمقي اورغ ۲
قايمبغ ايت بناسكن نكري مفاواه ايت دغن يغ بوكن سفانوتن كران توان بسر
ايت لاكي اد لاكيثون سيد عالي بن شيخ ايت اورغيغ بر عقل لاكي انق چوچو
رسول الله عليه وسام كمدن مك برموهنه سكل افكانن قايمبغ ايت كغد توان
بسر باليق كقايمبغ مك برلايرله مريكنيت دان راج اسمعيل فون برسما ۲ جوكر
مك افيلل سمقي كقايمبغ مفاواه سوان مك سلطان قايمبغ فون مبريله سكل
اورغ بسر ۲ن فرسالبن يغ لايق كغد مريكنيت ادفون يغدفرتوان راج اسمعيل
بارقه اي مداثن هرب فمبرين درغد فادك سلطان قايمبغ ايت مك دودقله اي
ددالم نكري قايمبغ دغن كسناغشن اداث.

كات اهل التواريخ

اداله برلاكو فكرجاا اين قد هجرة تاهن سريبو دان سراتس انم فوله دلاقن.
شهدان كاك صاحب الحكايت

مك تياد براف لمان يغدفرتوان راج اسمعيل ايت دقايمبغ مك ايفون برمونه
كغد سلطان قايمبغ هندق كاوار مك دبكلكنه اوله سلطان ايت دغن واغ دان
هرت عالي قدرن مك برلايرله راج اسمعيل ايت كئمبلن سغه مقمبلل انق استريث
كمدن برلايرله فول لالو سغه دقولو سينن شهدان ادااله فد ماس ايت جادي
اورغ بسر دسينتن ايت يايت اورغكاي ديوا فركاس مك تتكل ددغرن يمتوان
راج اسمعيل ايت اكنداغ كسينتن مك اي فون برسيثله ممواة كو بو ادااله
فيكرن ايت افيلل يمتوان راج اسمعيل داتغ ممواة هارو بيرو دالم سينتن
هندق دلاونن برفرغ شهدان ددالم حال ايت مك مشهورله خبر ايت هغك سمقيه
كغد يمتوان راج اسمعيل مك مارهله اي سمبلل اي بركات تياد قاتوة ديوا
فركاس ايت برنيه سالة كغد كيت كران كيت تيدف برنيت سالة هندق مروسقن

ددالم تمبلن کران انق استریخ اد دتمبلن سبرمول ادثون سلطان ځایمبغ اقبیل راج اسمعیل ایت برلایر مک ایقون مپوره ملگر مخاواه اداله سببش اد سوات توان سید نمائ سید عیدروس بن عبدالرحمن عیدروس برینیکن سودارا سلطان ځایمبغ دافناه سورخ انق څرمقوان مک سید عیدروس ایت تله مېاوا انقش ایت کاوار دري ځایمبغ فرکي کمخاواه ند حال فکرچان ایت دغن تیاد ستاهو سلطان ځایمبغ مک مارهاه سلطان ځایمبغ اکن سید عیدروس ایت مک لالو اي مېورهکن سید علي بن شیخ دغن بیراف توان ۲ سید سرت منتری ۲ اداله کڅکافن ایت یأیت سانو کیچی دان دوا ساوب دان انم فوله ښجانب فرکي کمخاواه ایت هندق مننأ کغد سید عیدروس اکن انقش شریفه مزنه جادي انق سودارا سلطان ځایمبغ اداله عمرث توان شریفه ایت کیرا ۲ توجہ تاهن شهدان مک اقبیل سمقیاه سورهن ایت کمخاواه مک لالو برېجارا مننأ توان شریفه ایت کغد ایهندان مک سید عیدروس څون مننأ ساسیکن کغد توان بسر مخاواه یأیت سید حسین القادري مک دساسیکنه اوله سید حسین ایت دغن جالن برصبر دهولو مک اورغ ۲ ځایمبغ کراس جوک مننأ سید عیدروس ایت هندق دېاواڅ ځایمبغ مک مارهله سید عیدروس ایت لالو اي کلوار دغن تیگ بواه فراهو مک دقراښن اڅکاتن ۲ ځایمبغ ایت مک سکل اڅکاتن ځایمبغ څون مېدیلله سمواڅ کفراهو سید عیدروس مک تیاداله ناهن فراهو سید عیدروس کران څلورو یغ بسر ۲ باکي هوجن داتقش مک فراهو سید عیدروس څون تفکلمله دان سید عیدروس څون نایک کداره منداقتکن څنمباهن مخاواه یأیت څغیران ادې ویجاي کستی جمریل فترا څغیران امس سري نکارا اوڅو داهيغ منمبون مک ماس ایت اوڅو داهيغ منمبون تله مگت مک څنمباهن ادې ویجايله مگتتیکن کراجانن مک اورغ ۲ بسر ځایمبغ څون مننأله څول سید عیدروس ایت دغن کراسن مک جواب ښمباهن مخاواه تیاد عادتش ماتې دوا کالي مک سید علي بن شیخ ایت مننأ جوک دغن کراسن برېجاراله اي اد کیرا ۲ سفوله هاري تیاد جوک برتولن مک لالو برفرغ برېديان ۲ کوږو دغن څنجانب سېنتر برفرغ سېنتر برېجارا دان بنتو دري ځایمبغ څون داتغ جوک سلاو کران راج ځایمبغ ترلالو کايڅ قد فصل کايڅ ایت ایله یغ لېه کاي درقد راج ملايو سېله بارة شهدان مک سمقیله برفرغ ایت سفوله بولن لماڅ تیاد برالاھن کمدين داتغ څول راج اسمعیل یغدفرتوان سیا دسوره سلطان ځایمبغ مېننؤ سید علي بن شیخ اد کیرا ۲ دلافن باس بواه فراهوڅ مک بردايوڅله اي موديق مک اقبیل برتنتاغن دغن کوږو مخاواه مک دتان اوله اورغ کوږو ۲ ایت مک جوابڅ فراهو اوتوسن مک اقبیل سمقي کتفي سوغي ایت نایکه اي کداره یأیت یمتوان راج اسمعیل سرت راج عبدالله دغن الت سنجاتن سته دلیهه اوله بوکیس ددالم کوږو ایت مک ایقون کاوارله دري دالم کوږو کیرا ۲ تیگ راتس اورغ مک داوسیرن یمتوان راج اسمعیل سرت سوداران راج عبدالله مک لاریله یمتوان راج اسمعیل ایت مک دکجر اوله بوکیس ۲ سرت

القصة

مک ترسبوة فرکتان یغدفرتوان فدح اد اي مناروه فترا لاکی ۲ تغه رماچ فترا بلوم براسنري مک موافقنه اي دغن سکل اورغ بسر ۲ن هندق مینفکن فتران برنام راج عبدالله ایت اکن فترا یغدفرتوان سلاغور یغبرنام تفکو بسر ایت مک دتریماله اوله یغدفرتوان بسر سلاغور دغن موافقت اورغ بسر ۲ن شهدان تیاد براث انتارا مک دانغله یغدفرتوان فدح مباحوا فتران راج عبدالله ایت کسلاغور سرب اورغ بسر ۲ن شهدان اداله انق راج ۲ یغبرسما ۲ یغدفرتوان فدح ایت یأیت نو، انکو مغکو فترا کدوا به، انکو لوغ فترا کتیک تفکو شه ایه تفکو احمد لاکی استري کامفت تفکو بوغا بنرا تفکو کلان جيء اونوء مک افیل تببا کسلاغور نایکاه سکل راج ۲ ایت ماسیغ ۲ دبري یغدفرتوان سلاغور استان کمدين بهاروله بکرج کهوین ایت کیرا ۲ا تک بولن لمان مک بهاروله دنکاحکن اوله راج سلاغور اکن فادک انقندا ایت دغن فادک انقندا راج عبدالله بتاف عادة راج یغ بسر ۲ نکاح کهوین کمدين بردامیاه اي بتاف عادة اورغ لاکی استري شهدان ادفون یغدفرتوان فدح ایت افیل تاه سلسيله فادک انقندا برساتو ایت مک ایفون منئا دیریه کفد یغدفرتوان سلاغور هندق بالیق کفدح مک جواب یغدفرتوان سلاغور سیلاکناه مک یغدفرتوان فدح سرب انق راج ۲ یغ برسما ۲ دغن دي سکایش برلایرله بالیق کفدح شهدان اد کیرا ۲ا تیک بولن فول رشگفتن درند یغدفرتوان فدح بالیق ایت مک راج عبدالله فون برموهنله کفد فادک ایهندا یغدفرتوان سلاغور هندق بالیق کفدح مک دلفسکن اوله یغدفرتوان سلاغور مک بالیق راج عبدالله ایت کفدح مک افیل سمفی اي کفدح دودوله اي براف لام دودح کمدين بالیق فول اي کسلاغور مک لالو اي برتمو دغن یغدفرتوان سلاغور برمین ۲ دغفکور کمدين ایفون بالیقاه کسلاغور دان یغدفرتوان فون کمبالیاه کسلاغور شهدان تیاد براف لمان راج عبدالله ایت ددالم سلاغور مک ایفون برموهن فول هندق بالیق کفدح مک تیتته یغدفرتوان سلاغور بایکله اکنساقی هندوه برجی براث لمان داتغ دان تباد داتغن مک سمبه راج عبدالله تک بولن فانیک مغادف مک جواب یغدفرتوان سلاغور جک تیاد داتغ اف بیجارا مک سمبه راج عبدالله مان ۲ تیتته مک تیتته یغدفرتوان سلاغور بایکله مک راج عبدالله فون بالیق کفدح شهدان سمفيله نیک بولن تیاد اي داتغ کسلاغور مک لالو دفسکن اوله یغدفرتوان سلاغور فادک انقندا بکندا ایت دغن راج عبدالله ایت ساسیاه فکرچان انتارا لاکی استري راج عبدالله دغن فترا یغدفرتوان سلاغور ایت ادان.

القصة

مک ترسبوة فرکتان یغدفرتوان راج اسمعل ددالم نکري فلیمیغ مک نیاد براث لمان مک ایفون برموهنله کفد سلطان فلیمیغ هندق کسمان مک دلفسکن اوله سلطان فلیمیغ مک برلایرله اي کتمبلن مک افیل سمفی اي کتمبلن ننغله اي

تاغن مبري سلامت برلاير مك دفاشكنن مريم سبگيمان داتغ جوگ مك راج حاجي فون برلايرله كسلاغور مك بر بچاراله دغن فادك ككندا راج سلاغور مندودقن فادك انقندا راج علي فترا يقدفرتوان مودا ريو دغن فترا فادك ككندا راج سلاغور برنام راج فنوه يغبركار تغكو بسر مك دنكاحله اوله راج حاجي بتاف عادة انق راج ۲ نكاح كهوين كمدين برداميله اي كدواڻ بتاف عادة اورغ لاکي استري شهدان تياد براڻ لمان راج حاجي ددالم سلاغور مك اي فون براڻكتنه كرىو برسم ۲ راج سلاغور سرت فادك انقندا راج ابراهيم فترا راج سلاغور مك افبيل سمقي كرىو برجمفاله راج ۲ ايت سودارا برسودارا كمدين بر بچاراله اغكو كلان راج حاجي دغن فادك ككندا يقدفرتوان مودا فد فكرجان هندق مندودقن فادك انقندا راج ابراهيم ايت دغن فادك انقندا راج اندق فترا يقدفرتوان مودا مك افبيل سمقي وقت يغ بايكنن مك دنكاحكنيله فادك انقندا راج ابراهيم ايت دغن فادك انقندا راج اندق ايت بتاف عادة راج يغ بسر ۲ نكاح كهوين سرت دفرساتوكنه دان برداميله كدواڻ بتاف عادة اورغ لاکي استري كمدين راج سلاغور فون برمونهه كفد فادك ككندا يقدفرتوان مودا باليق كسلاغور مك برلايرله اي كسلاغور ادفون فادك انقندا راج ابراهيم تيشكلله اي دريو مك برئسنه اي فد فادك ادندا بكندا ايت افبيل سنغ منتا سكر ا كسلاغور مك جواب فادك ادندا بكندا ايت بايكنه مك تغكو راج سلاغور فون برلايرله كسلاغور مك افبيل تيبا تنفاهه اي ددالم سلاغور اداڻ.

شهدان كات صاحب الحكايت

مك فد ساتو ماس براڻكتنه تغكو راج سلاغور ايت برماين كفشكور مك كدشرانله خبر كقد يمتوان فيرق مك لالو دسورهڻ سكل اورغ بسر ۲ مفرسيلاكن تغكو راج سلاغور ايت ماسوء كففيق مك ماسوءله تغكو راج سلاغور ايت كدالم فيرق مك افبيل سمقي كدالم فيرق بر بچاراله يقدفرتوان فيرق ايت دغن اورغ بسر ۲ سرت اورغ بسر ۲ سلاغور فد فكرجان هندق مراچاكن تغكو راج سلاغور ايت ددالم نكري سلاغور مك برتولناه كمواقتن انتارا كدوا قيهق ايت مك لالوله دلتتيق اوله يقدفرتوان فيرق اكن تغكو راج سلاغور ايت منجادي يقدفرتوا بسر ددالم نكري سلاغور دكار سلطان صالح الدين مك افبيل سده سلسيله مك براڻكتنه سلطان صالح الدين ايت باليق كسلاغور دان يقدفرتوان فيرق فون برسم ۲ جوگ فركي مك افبيل تيبا كسلاغور مك لالوله دطلبكن قول سسرت دفوكلكن نوبت مك منجنجوغ دولياه سكل انق راج ۲ دان اورغ بسر ۲ بتاف عادة استعادة راج ۲ دطلبكن شهدان افبيل هابسله فكرجان ايت مك يقدفرتوان فيرق فون باليقاه اي كففيق مك سوره مپوره سهاجاه كسلاغور سئوله ۲ نكري يقدوا منجادي ساتو اد دغن فرجنجين سومغه ستياڻ اداڻ.

مودا دان فراهو راج عبدالله فون دافت جوگ کتیک ایت شهدان فرغ این تیاد دافت تاریخن اکنتتاقی دکیراکن بارغکالی تاهن ایت دالم قد ایتفون والله اعلم باوم دافت اکن ناهنن ماینکن سیاف ۲ یغ دبالکغ اکوله قول ممفربوانن انتهی تم .

شهدان ادفون فرغ یغسیستن یأیت فرغ سلطان سلیمان سندیری دغن راج عالم سلطان سلیمان سرت راج نرغکانو کیرا ۲ لیم بولن لمان بهارو یغدفرتوان مودا دانغ ممبنتو لالوله راج عالم اوندور کمانن دان جکلو هندق دماسقن فرغ این دنماکن فرغ بوکیس جوگ جادیله سبلس کالیاه هابیسن فرغ راج سیا دغن راج ۲ بوکیس ایت ددالم قد حال ایت فون فرغ دسیغافورا اله جوگ یغاخیرن اداث .

سبرمول کات صاحب الحکایت

اداله یغدفرتوان مودا داهیغ کمبوجا اقبیل ساسیاه درفد فرغ دسات ایت امانله نگرې ریو مک دودفاه ای دغن کستتوسان بیراف ماس شهدان اداله فد ساتو ماس مک یغدفرتوان مودا فون میوره سیاواتغ مغهتر فادک انقندا راج اندوه دان راج اوسوه کسلاخور مک اقبیل سمفی کباتو موسغ مک فراهو انق راج کدوا اینفون کنا ربیوه لالوله ترنایک کباتو ایت لالوله فچه مک انق راج کدوا ایتفون دباوا جوگ اوله سیاوانغ کسلاخور تیغکله فراهو یغدوا بواه ایت ترسادی داتس باتو ایت مریم لیلان فون تیغکله سموان دان اورغ ۲ نایک کداره سکلین فرگی کسلاخور کمیدن داتغ جاک ۲ ملاک دبدیان فراهو یغترسادی ایت براف کال کمیدن دامیلن فراهو ایت دباوان کملاک کتان فراهو فرومقا سیا شهدان اقبیل دانغ اورغ ۲ دری سلاخور هندق مقمیل بارغ ۲ ایت مک دلپهتن فراهو ایت سده تیاد لاکي مک دافت خبر سده دامیل اوله جاک ۲ ملاک مک بربالیق ۲ اورغ ایت کسلاخور مک تفکو راج سلاخور فون برکیریم سورة کریو کغد فادک اندا راج حاجي مک راج حاجي فون براغکتاه کملاک سرت فغکاوا فونا سیتی مک اقبیل تبا کملاک مک کبرنور فون میوره میمبوه اغکو کلان ایت بتاف عادة استعادة مایاکن راج یغسر ۲ دفاغکنن مریم لالوله دبرین سبواه رومه دسورهتن دیم کداره دفرجامون ماکن مینوم دان تیغ ۲ هاری برکمفولله اورغ توا ۲ ملاک سرت کشتن ملایو افلاکي سکل فرانقنن بوکیس مغادف اغکو کلان ایت شهدان ددالم دوا تیک هاری سکالي برجمقا ۲ کغد کبرنور ملاک ایت ددالم کوتا مک کبرنور فون برتا ۲ فراهو یغدامیل اوله جاک ۲ ملاک ایت بتولکه فراهو انق سودارا توان راج کلان مک جواب راج حاجي بتول کمیدن مک فراهو اینفون دقوفلکتن مان ۲ هرت ۲ یغته تیاد تنتو دجابوتی اوله جاک ۲ ایت سموان دکنتی کمیدن تیاد براف هاری مک راج حاجي فون منتا هندق بالیو کریو مک جواب کبرنور ایت بایکله دانلاکي بیلا ۲ توا راج کلان سوک داتغ برماین ۲ داتغه مک جواب راج حاجي بایکله مک لالوله سام ۲ برقکغ

شهدان

جاديابه ستاهن ايت امفت کالي فرغ اوڦو ۲ ايت مراجاکن راج سايمان برکەر
ساطان سايمان دان اوڦو کلان جاي ڦترا فون ماس يتله منجادي يڦدڦرتوان مودا
ريو دغن سکل تعاوق دأيرهڻ سکلين.

فرغ يڦکليم

فرغ ددالم قدح دغن راج کچيء بونکن فرغ يڦڦرتام يأيت مېننو راج قدح لالو
مانتين راج قدح يڦ تووان مک يأيت بونکن فرغ راج کچيء ادڦون دغن راج
کچيء فرغ قدح يڦکدوا کالي ددالم نکري قدح تتکل ايتاه مڦکت اوڦو داهيڦ
ڦراني کنا ڦاورو ليلا مک راج کچيء فون اله جوک لاري باليق کسيا يأيت ڦد
هجرة ناهن سريو دان سراتس تیک ڦوله انم سنه ۱۱۳۶

فرغ يڦکانم

ڦرغ راج کچيء ماڦکر ريو ڦد سمبيان ليکور هاريبولن شعبان هڦک سمڦي کڦد
دوا ڦوله هاريبولن ذالحجه مک لالوله بردامي کمدين راج کچيء ايتڦون داتڦ
مڦميل استريڻ لالو برسومڦه ددالم مسجد.

فرغ يڦکتوجه

ڦرغ راج کچيء ماڦکر ريو برکوبو دڦولو باين مک راج کچيء فون اله جوک
لاري اي ڦد مالم هاريڻ اداله لام ڦراڦڻ ايت يأيت دوا هاري هجرة تاهن جم
سنه ۱۱۳۹ شهدان سکل ڦرغ يڦترسبوة ايت يأيت ماس لاکي هيڦوڦ اوڦو
کلان جاي ڦترا يڦدڦرتوان مودا يڦڦرتام ددالم ريو لڦس درڦد اين ڦرغ ماس
اوڦو يڦدڦرتوان مودا داهيڦ چلاء ڦول.

فرغ يڦکدلاڦن

ڦرغ راج کچيء ماڦکر ريو برلايوه دڦرلابوهن ڦڦت تياد بوله ماسوء ڦرغ ڦد
توجه باس هاري بولن صفر هاري رابو مک ڦد مالم خميسن راج کچيء فون الهله
مک لالوله اي لاري دايکوة سمڦي کاوڦر هجرة سنه ۱۱۵۰

فرغ يڦکسميلن

ڦرغ راج کچيء مپوره انڦن راج عالم دان راج امس دان داهيڦ متکوه ماڦکر
ريو مېواه وڦکڦ کوتا برجالن برڦرغ ڦد ليم باس هاريبولن ربيع الاول مک اڦييل
سمڦي دلاڦن هاريبولن ربيع الاخر مک راج عالم فون الهله مک ڦد مالم خميس
وقت عيشا راج عالم فون لاري سلالو کسيا ڦد تاهن سنه ۱۱۶۱

فرغ يڦکسڦوله

ڦرغ چوجو راج کچيء يأيت راج اسمعيل دغن يڦدڦرتوان مودا داهيڦ کمبوجا
دسيڦاڦورا مک اله راج اسمعيل دان کانڦکافڦن فون باڦله داقت اوله يڦدڦرتوان

ايت دي برکفل کيت برکاکف يعني مالو کيت مک تياداله جادي کونن کمدين
راج اسمعيل فون لالوله برلاير کچمي مک داتغ فون سلطان جيمي منتا اموء هاندا
يغ اد دجيمي ايت مک تباد ماهو يقدفرتوان راج اسمعيل ايت مک لالوله اي
ککوالا سنسغ مک ايئون مپوره مقادف سلطان قليمغ هندق ماسوء قليمغ مک
دتريماله اوله سلطان قابمغ سرت دتولوغن درغد بلنجا مان ۲ يغ قاتوة اتس
قدرن مک نتفاه اي ددالم قليمغ دان سوداران راج موسی دودفله دمنتوء منجاري
رزقي دسيتو اداڻ.

القصة

مک ترسبونله فرکتان يقدفرتوان مودا ريو داهبغ کمبوج سرت فادک ادندا بکندا
راج حاجي سرت فادک انقدنا ۲۱ سکلين مک افبيل ساسيله درغد فرغ سيغاثورا
ايت مک تياداله لاکي داتغ فيهن سيا ممبوة فرکادوهن لاکي سفيله ماس تاريخ
ممبوة سجاره دان سياره اين.

شهدان

اکو اتورکن فون باريق کالبث برفرغ راج کچي سيا دغن اوڤو ۲ راج بوکيس
يغ جادي يقدفرتوان مودا ددالم ريو هفک سفي کفد انق چوچون اينله بيلان
يغترسبوة دباوه اين

فرغ يغفرتام

تکمل ماس اوڤو ۲ يغايم براديق ايت مولا ۲ مغمبيل ريو درغد تاغن راج کچي
دسراهن ريو دغن سکل تعاوق دأيرهش کفد سلطان سليمان يأت قد هجرة
سنه ۱۱۳۴

فرغ يگکدوا

تکمل راج کچي اله درغد برفرغ ددالم ريو لالوله اي لاري کليشکا لالو دايکوة
اوله بوکيس ۲ سفي کليشکا مک لالوله برفرغ مک راج کچي فون اله لالو باليک
کريو سمولا دان اوڤو ۲ ايت سده کسلاور

فرغ يگکتیک

فرغ لبعکي سکل راج کچي فرکي کلبغکي مبننتو ڦڦولو ليغکي برفرغ دغن اوڤو ۲
راج بوکيس ايت مک راج کچي تيواساه دان اله فون لالو اي لاري فرکي کسيا
ممبواه نکري دبواننن دان برکوکوه دسينو فون

فرغ يشکامشت

فرغ اوڤو ۲ راج بوکيس ايت فرکي ماغکر نکري سيا سبب کراجان سلطان سليمان
دامبيل اوله راج کچي ددالم فرغ ايتشون اله جوک راج کچي مک لاريله اي
کهولو مک دايکوة اوله اوڤو ۲ راج بوکيس ايت هفک سفي کسنا فالن مک
الهله راج کچي ايت مک ڦولغله کراجان جوهر سمولا کفد سلطان سليمان کران
سبب فرتولغن اوڤو ۲ راج بوکيس جادي دات سمولا کراجان جوهر ايت.

این تیاد بوله مک راج عبدالله اینفون هیایرله مک یمتوان محمد علي فون مپوره
 اورغ بسر ۲۰ منندوغ راج عبدالله ایت سرت دباوان ساتو کچی یغبرمریم سرت امغه
 بواه فنجاجب جک لمبت دسورهن بدیل مک یمتوان اسمعیل فون تیاد ترکات ۲
 لاکي هیایرله اي سرت سمبه اورغ بسر ۲ ایت بایکله سیلاکن کلوار جاغن نوانکو
 بربنته ادیق برادین ننتی هاری یغ لاین نوانکو داتغ قول تیاد اکن سمقی
 هاتی بکیمان انتارا نوانکو سودارا برسودارا شهدان ستله راج عبدالله مندغر
 خبر سکل اورغ ۲ توا ایت مک کات راج عبدالله کغد راج اسمعیل بایکله بیرله
 فاتیک اموء سهاج نکري سیأ این ادفون ابغ محمد علي فاتیک منجودهین ملاون
 اي برتیکم بیرله فاتیک ماتی ددالم کوت سیأ اصلکن جاغن نوانکو منداثت مالو
 ستله راج اسمعیل مندغر کات ادندا ایت اي فون ترسنیوم سرای کنان بنرله یغ
 ادندا ساغنه هندق برجاکن ککندا اکنتتافی اف بوله بواه کات ککندا سده
 ترلالو تیاد هندق منجادی راج ددالم سیأ این ماریله کیت کلوار شهدان یغدفرتوان
 راج اسمعیل فون کلوارله لالو کمریا یأیت ساتو تفت برنام مربأ کمیدین
 سودارا یغبرنام راج موسی فون مگیکوتله اي کلوار لالو سمقی کبوکیت باتو
 دجارین تیاد برجما مک راج موسی تیاد دافت بلنجا ملینکن اد لیم بس ریل
 سهاج مک بایکله اي کرومه نخودا جغ مک برجما قول چینا برجودی دسیتو
 مک لالوله راج موسی ماسوء ملاون جینا ایت مک باقله اي منغ کمیدین بهاروله
 ممبلی ثمایغ سبواه هرک دوا تیک فوله مک دافته اي اورغ ۲ دسیتو یغ هندق
 مریسو ۲۰ اد کیرا ۲ دوا فوله اورغ مک ایفون برلایرله منچاری یغدفرتوان راج
 اسمعیل ایت مک برتوله اي داوغر کمیدین برلایرله قول اي کرتیه مک منتأله اي
 کغد بندار رتیه اکن بکل سدیکت مک دفرسمبهن اوله بندار رتیه ایت براس
 تیک کوین کمیدین برلایرله قول کتوغکل دودقله اي دتوغکل دهولو ادان شهدان
 سمقیه خبر یمتوان راج اسمعیل مرایو کسان کماری تیاد تنتو هاوان ایت کغد
 راج حاجي اغکو کلان قد حال وقت ایت راج حاجي ایت تغه مغلیلیغی ۲ تلوه
 رتتو بلایر دغن سبواه کفل دان سقوله بواه فنجاجب مک ممبری سورة راج حاجي ایت
 کغد یمتوان راج اسمعیل ایت مپیوتکن ددالم سورة ایت افله فادک انقندا مرایو ۲
 سفنجج جالن لاوه اخیرن جادی فتنه کمالک ماریله سهاج برسام ۲ ایهندا بوله
 ایهندا باوا کریو برجما ایهندا یغدفرتوان ریو دان بوله برجما دغن سانق ۲
 یغدریو ایت مک جواب بلاسن سورتش دبلاکفله انقندا مفادف کریو جکاو تیاد
 ماتی وقت این باومه سمقت لاکي هندق منچاری انقندا ۲ سکلین برتبوران
 سکف نکري ۲ اورغ دکلوارکن اوله انقندا راج محمد علي مک افیل راج حاجي
 مندغر سورتش ایت اي فون دیماه شهدان ترسبوة ددالم سیاره سیأ اداله راج حاجي
 ایت مغاجق یغدفرتوان راج اسمعیل ایت ملغکر قلیمبغ کونن مک مشوارتله راج
 اسمعیل دغن سکل سودارا مک راج عبدالله فون سوکاله سده موافت دغن راج
 ایت مک سودارا راج موسی فون ملارغ بکیمان کیت هندق برسام ۲ راج حاجي

برلایرله کریو مک اقبیل سمفی کریو برجیقاله ای دغن فادک ککندا یغدفرتوان مودا مک برخبر ۲له کدوا سودارا ایت درغد فربواتن سبله سوکو ۲ ملایو کمدین اقبیل سده ساسی فکرچانث مک تنفاه کدواث ددالم ریو دغن موافت دان مشواره قد مراعیکن نکری ریو دغن فردگاغن دان فربکونن دمکیله حالث تیغ ۲ هاری اداث سبرمول ادقون راج اسمیل یقتله اله فرغ دسیغاورا ایت مک برلایرله ای کنکری سیأ مک لالوله ماسو کسیأ لالوله کبوانتن مک اقبیل سمفی کبوانتن لالوله ای نایک کقد مقام نندان مرحوم راج کچی مک سمفی کهداغن قبور ایت مک ایقون مقونس قدانث مک لالو ماموافت ممجهکن سیلتن سرت مغبورکن دان منچنچکن قدانث ککانن دان ککیری دان کهداغن دان کبلاکغ مک اقبیل قنت برهنتیه ای دودق برسایم دهادث اوله سکل منتری ۲ دان سوداراا سرت فغایما ۲ سبرمول کات اهل التواریح فرغ اینله اخیر فرغ راج ۲ بوکیس دغن راج ۲ سیأ کمدین درغد ایت تیاداله برفرغ لاکی انتارا راج بوکیس دغن راج ملایو سیأ استمیوا قول کراجان سیأ ایت سده جاته کقد تاغن بفسا یغلاین یأیت بفسا توان سید یأیت سید علی بن عثمان بن شهاب مک تیاداله لاکی خصمة انتارا بوکیس دغن ملایو سیأ هفک سمقیله تاهن ۱۲۸۳ امانانه ماینکن ای سام سدیری سقرت یغلاکی اکنداغ قسهن دبلاکغ این اداث.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک مبرهه یغدفرتوان راج اسمیل اکن فادک ادندا راج عبدالله ایت کمقورا مندافکن فادک ککنداث تگکو امبوغ بسر سرت میتانن اداله کداتغن فادک ادندا یمتوان راج اسمیل ایت هندق برجیقا دغن سوداراا یغ فرمقوان سهاج دان تیاد برنیت هندق خیانت اتس فادک ککندا یغدفرتوان محمد علی بیرله فادک ککندا یغدفرتوان محمد علی ایت منجادی راج دان فادک ادندا یغدفرتوان راج اسمیل ایت بیرله منجادی کلان راج لاوه سهاج اف ۲ یغکورغ منتأ بنتو سهاج شهدان اقبیل یغدفرتوان محمد علی مندغر راج عبدالله ایت مک ایقون سکراله محکیل اورغ ۲ بسر ۲ مک لالوله ای برتیه کقد راج عبدالله ایت ادقون سقرت ابغ قد وقت این تیاداله بوله منریم یغدفرتوان راج اسمیل سودارا کیت ایت ددالم نکری سیأ کران تنتوله روسق نکری سیأ این قول دلغکر اوله هلندا سبب ناه برجیجی تیاد بوله منریم موسهن کدالم نکری سیأ این درغد زمان مرحوم دهولو لاکی دان اقله لاکی یغدفرتوان راج اسمیل سده مشهور ببراف نکری دجماهن اورغ سوک بواة کادوه ددالم تمثت اورغ اینله مک ابغ تیدق ماهو منریم بایک کلوار لکس دری نکری سیأ این جاغن لیقه.

شهدان اقبیل راج عبدالله مندغر خبر یغدفرتوان محمد علی ایت مک ایقون برداغ سمبه کاتن فاتیک هندق تیدور بارغ دوا مالم سهاج دغن سودارا ۲ فاتیک یغ فرمقوان ۲ ایت مک جواب یمتوان محمد علی لاین هاریله جکلو وقت

عبدالله ايت سمبيل مبدیل فمبوراسن مک فغلیما قدیم فون کناله فلورو فناور
مریم قاتناه سباه فهان شهدان سکتیک لاکي کاکف فون داتغاه کران دسورهکن
راج اسمعيل مغمبيل راج عبدالله ايت یايت راج نگارا دغن راج هلغ مک هندقاه
دبدیل اوله بوکیس کاکف ايت دلارغ اوله یغدفرتوان مودا تیتنه بیرله راج
عبدالله ايت لفس کران سکل راج ۲ ايت سدولت اف بوله بواه جک ترکنا
ددالم ففراغن ادفون راج عبدالله ايت نیاد ماهو اوندور مک لالو دتغکف دفاوه
اوله راج نگارا دباوا تورن ککاکف ايت لالو بردایوغ منوجو کنایقکن راج
اسمعیل شهدان فد کتیک اي بورن ککاکف ايت دبوکان فندیغ امس درقد
میغکش لالو دچمفکشن کانث تندا فراهو راج شهدان افیل راج عبدالله ايت سده
لفس مک فغلیما لوریق دان فغلیما لوفوه فون نایکاه کفراهو راج عبدالله سرت
تیبا لالو برتیکم دغن فغلیما تلا دان فغلیما قدیم تیاد بوله ملاون لاکي سبب
فهان سده فاته مک ترتغکفاه کدوا فغلیما ايت مک تیتنه یغدفرتوان مودا درقد
کنایقکن میوره تنداس کفلا کدوا کنتوغ دباوه جواغ ۲ سبکیما راج عبدالله
مقر بواه بندار امین بکیتوله جوک فربواه جاشن لیه دان جاشن کورغ شهدان
اثیل فغلیما کدوا مندشر تیتنه یغدفرتوان ايت مک فغلیما لوفوه مغمبیل فارغ
بوکیس فنجغ لالوله دتاریقش کدوا فغلیما ايت مک لالوله دسمبیلش مک فوتسله
کفلا کدوا فغلیما سیأ ايت لالو دکننتوغ کفلا کدوا فغلیما ايت دباوه جواغ ۲
کمدین مک فغلیما لوریق دان فغلیما لوفوه فون مرمفسله فراهو راج عبدالله ايت
دان کندیق راج عبدالله ترتیغکل جوک لالوله دامبیل اوله فغلیما لوریق دسمبیلش
کفد یغدفرتوان مودا دان اد ساتو فني کامدان راج عبدالله ددافشن دفرسمبیلش
جوک مک دبوکاله اوله یغدفرتوان مودا فني ايت مک دافتاه امفت فوجوه سورة
درقد راج ۲ ريو یايت بندرها سرت سوکو ۲ ملایو لاکي ۲ فرمفوان ادفون بوپین ساتو
جوا یايت مننا دانغ مانعکرکن ريو جوا دان مننا امبیلکن انتن کملا دباوه تانق
کاکي بوکیس ستاه یغدفرتوان مودا مایهت سورة ايت مک یغدفرتوان مودا فون
مغکران کفلا سمبیل مغان لاحول ولا قوه الا بالله العالی العظیم.

شهدان کات صاحب الحکایات

الهاه راج اسمعیل یغدفرتوان سیأ ايت برثرغ دغن یغدفرتوان مودا ريو مک فراهو
راج عبدالله فون دسوروه یغدفرتوان مودا تغاکمکن مک یغدفرتوان مودا فون
براشکنله بانیق کریو برسام ۲ فادک انقدا سکلین شهدان ادفون راج اسمعیل
برلایرله اي دري سیغافورا منوجو اوغر دغن کلغاکش مان ۲ یغاد لاکي ايت فون
ددالم حال اد یغ فانه تیغش دان روبه دندانش شهدان تیبا ۲ برجمقاله دغن
کلغاکش انکو کلان راج حاجي داتغ دري اندرا گیري هندق مینتو کریو مک
برکهندفاه سکل فغلیما ۲ راج حاجي ايت مبدیل مک دلارغ اوله راج حاجي
نیتنه جاشن ممرافي اورغیغ لاري سده سفرت کچونداغ اورغ مک تیاداله کییلاغن
فکر جان یغدفرتوان دمکین ايت مک فغلیما ۲ ایتفون دیمله مک راج حاجي فون

نېاد برگون فکرجان کيت مک جواب راج عبدالله جکاو بځينو بايکله بنډار امين کيت ساسيکن دهولو مک راج عبدالله فون مېوره مخکيل بنډار امين ايت مک بنډار امين فون داغنه مقادف بهارو هندف دودق مېمه راج عبدالله فون متشکفاه مک اقبيل بنډار امين مراس ديرين برتکف ايت مک ايقون برنیاکن بودف سمغش کانن فرکيايه اغکو فد راج نکارا منأ سمغیکن کريو حال اکو اين سده برلاکو حکم الله سرب دلېمفرکنش جېچنن کعد بودف ايت مک بودف ايت فرکيايه برکايوه سلالو کريو سکالي ادفون بنډار امين ايت دباوا راج عبدالله کهلوان کنایقکن ايت لالو دکراتش گفلان دکموغ فول دجواغ ۲ کنایقکن ايت شهدان فراهو بسر فغاوا سرت فراهو ۲ داهيغ معدن اقبيل اي مايهت حال يقدميکن ايت مک لالوله اي مغيسي مريش سباه کاغکافن سيا مايهت حال ايت مک اي فون مغيسي مريش فول مک لالو دبديان فراهو فغاوا دان فراهو ۲ داهيغ معدن ايت مک لالوله برفرغ بربدیلان ۲ لکوم لکم مک دکروموني اوله کاغکافن سيا فراهو ۲ بوکيس ايت مک بوکيس فون مقاموله دغن فمبوراسن دان تراکولن مک برهنتياه مريم لالوله برامووک مک فراهو ۲ بوکيس ايتفون داغنه اوله کاغکافن سيا شهدان بود بنډار امين ايتفون تيساه کريو مک دمعلمکنياله کقد يقدفرتوان مودا سناه يقدفرتوان مودا مندشر حال ايت مک يقدفرتوان مودا فون ساغته مارهن مک لالوله اي مېوره فادک افندازن سکلبن فرکی دهولو کسات ملغکر راج اسمعيل ايت مک فرکيايه فترا يقدفرتوان مودا ايت يایت سفرب راج اندوه دان راج عبدالصمد دانلایين سرب بوکيس ۲ دان يقدفرتوان مودا فون مغيکه دري بلاکغ فول ادفون راج اندوه دان راج عبدالصمد اقبيل تيبا کسيغافورا مک لالوله برفرغ دغن يمتوان راج اسمعيل دسيغافورا ساغته عظمه بويش لکوم لکم بربدیلان ۲ ساغته سابور مباورن کلف کلينا ددالم اسف بديل مريم دان ليلا رنکا مک سام ۲ رافده کدوا فبهو سفربکن برتمو جواغ ۲ کدوا فيهق مک سکتیک برفرغ ايت مک اوندرله کاغکافن سيا ايت کنانه ميره مک يقدفرتوان مودا فون تيبا فول کسات لالو دفينسنش اوله کاغکافن يقدفرتوان مودا کنانه ميره مک اقبيل برجمفا کدوا فبهو ايت لالوله برفرغ بسر فول بربدیلان ۲ لکم لکوم ککن کمفيتا بوي پنه مريم سفرب هلانتر يغ ممبايه بوکيت اسف بديل فون کام کاپوتاه مک بوکيس فون باغاه بورن کسمش ممباوا فمبورس دان تراکولن دان درافش دان مک دبديان سباه فميککغ کاغکافن سيا ايت سفرب بويي برتبه بويي سناغ فمبورس ايت مک باغاه کاغکافن سبا ايت ناس دان تفکام مک لالوله اي ادور برفچه باه کسان کماري دان کنایقکن يمتوان راج اسمعيل فون فانه تيفو لالو اندور هندف دايکوه اوله بوکيس ۲ مک دلارغ اوله يقدفرتوان مودا ادفون فراهو راج عبدالله دکفوغ اوله فراهو بوکيس لالو دبديان دغن مريم دان دوا اورغ فغايمبا يغ براني ددالم فراهو راج عبدالله ايت سئورغ نماش فغايمبا فديم دان سئورغ نماش فغايمبا نلا مک بوکيس فون مرافتکن فراهون دغن فراهو راج

هندق زیاره جوک تیباً ۲ تینه ایه ساي ایت تیاد بوله ماسوء سبب ایه ساي تاه برجنجي کغد کبرنور ملاک جادي تیاداله جادي ماسوء این سکالي قول ساي ممتاً کغد ایه ساي ایت جک تیاد جوک ایه ساي ایت مبري ساي ماسوء تندا ایه ساي ایت تیاد هندق برانق بواهن اکن سایه دان هندق برانق بواه اکن کمفني هانداله شهدان ستاه فغکاوا مندغر تیتہ یمتوان راج اسمعیل ایت مک سمبهن بایکاه توانو فاتیگ مامکنده کغد فادک ایهندا دریو ایت مک تیتہ یمتوان اسمعیل ایت بایکله فغکاوا اکنتتافی فغکاوا مودیق کریو ایت برسمن سهاجاه فراهو بسر بیرله تفکلکن دسینی جاغن خواطیر هیلغ فنتغن جاروم فاته فون سایه اکن مشکنیش کران جکلو فغکاوا مودیق دغن فراهو بسر تنتوله لمبت سمفین سبب اغین سلاتن تغه کنجغ بنر این مک سمبه فغکاوا بنرله تیتہ توانو ایت مک فغکاوا ایتفون برلایرله کریو مک اقبیل تیباً کریو لالو دفرممامکنباله سفرت مقصود یمتوان راج اسمعیل ایت کغد دولی یدفرتوان مودا ایت مک تیتہ یدفرتوان مودا کامی تیدق فرجای فغکاوا فرتکتان راج اسمعیل سیاً ایت کران کرف موغگیر لاکي فنیفو سالقن داتوءن راج کچی بیراف کالی سده برسومغه ددالم مسجد لاکین موغگیر جوک ای این قول چوچون ددالم قد ایتفون جاغنله قول کیت دسغا سائق سوداران یدفسینی کیت مناهن دی سموا هندق برجمفا دغن سائق سوداران مک بایکله فغکاوا فرتگی سمول برسما ۲ داهیغ معدیق دان بندار امین کسغافورا منتاً سومفهن مک فغکاوا فون فرتگیله برسما ۲ داهیغ معدیق دان بندار امین مک اقبیل سمفی کسغافورا لالوله ای مفاذف یمتوان راج اسمعیل مک دفرممامکنباله سفرت مقصود یدفرتوان مودا ایت مک جواب یمتوان راج اسمعیل بایک فغکاوا سکالي لاکي کریو سمبهن کغد ایه ساي ایت برسومغه برله فون بیارله دهذافن ایه ساي ستله فغکاوا مندغر تیتہ راج اسمعیل تردیم سجوروس کمدین سمبهن بایکاه توانو مک تیتہ راج اسمعیل برسمن جوکاله مودیق ایت فغکاوا برسما ۲ داهیغ معدیق سیاف کفرجیان دواکیانکله منوغکو فراهو بسر ایت جاغنله فغکاوا سرت داهیغ معدیق خواطیر ۲ تیاد ساي هندق بمبواه فکرجان یغتیاد فاتوه مک سمبه فغکاوا بایکله توانو ماینکن فجل محمد امین بندارله تیفلک دسینی دهولو مک تیتہ یمتوان راج اسمعیل بایکله هارفاه فغکاوا سموا کغد الله تعالی مک فغکاوا سرت داهیغ معدیق فون مودیکله کریو برکاکف دغن سکران.

شهدان کات صاحب الحکایت

اقبیل سده کریوله فغکاوا ایت مک یمتوان راج اسمعیل فون مشوارتله دغن ادیقن راج عبدالله مک سمبه راج عبدالله بایکله کیت سربوله سهاج مالم ۲ کدالم ریو ایت کیت اموء کران بوگیس ایت تیاد میغک کران کیت لاکي ددالم بجارا مک تیتہ راج اسمعیل اقبیل کیت برلایر دریو سینی تنتو بندر امین ایت میگوکوه کیت کران ای دواکیلکن اوله فغکاوا بایک تیدق بایک دی تیباً دهولو جادي

منځگو ريو اين ساي هندق امبيل سواڻ هندق دتاروه سانو تمقت يآيت فولو باين جاغن اورغ کاي کچيل هاتي جکاو اد سنجات ۲ ايت اد دالم تاغن سانق سودارا اورغ کاي سکاليقون ساي امبيل جوک اين هاري جک دغن جالن فرسايسهن سکاليقون ساي لاکوکن جوک فکرجان ساي اين انشا الله تعالي شهدان اقبيل يقدفرتوان مودا سده برخير کفد داتوه بندهر ايت مک ايقون منتا ديراه کفد داتوه بندهر لالوله اي باليق مک اقبيل سمقي کاسنانن مک يقدفرتوان مودا فون مپورهه فترا ۲۱ سکايين مغمبيل سکل سنجات ۲ يقسر ۲ کفد فيهق ملايو ايت دغن کراسن مک دکمفلکنپاله دفولو باين کمدين دسورهن جاک کفد اورغ بوکيس دان دغنسن سفنگالن اي کاوار برفرغ اقبيل سياث هندق مغمبيل سنجات ۲ جاغن دبري دان جکاو دکراسين جوک لاوان براموه مک جواب سکايين بوکيس ۲ ايت بايکاه توانکو کمدين يقدفرتوان مودا فون مپوره برسيقکن سکل کاشکاقنن اد کير ۲۱ ليم فوله بواه فنجاجب يغ منځکوغ مريم سرت سديا دغن اوبت فلوروڻ سرت دغن اورغ ۲۱ براتورله سکل فنجاجب ايت دلاوه فولو باين ايت سقدر منتتيکن موسوه ملاونن دان تيته ثرنه سهاج اداڻ.

شهدان ادفون راج ۲ سوکو سبله ملايو

يغ فرمفوانن يغيرکمفل ددالم استان المرحوم بتاغن ايت مک برکيريماه اي سورة کونن کفد راج دسيغافورا ددالم سورة ايت وقت اين جاغلنه فادک انقندا داتغ دهولو مانځگر ريو صبرله دهولو جاري سهاجله بچارا تيقو حيله بوله ماسوه کدالم ريو دهولو کران وقت اين بندا ۲ سوا دکمفلکن اوله راج مودا ددالم ساتو رومه مک اقبيل ساتو ۲ حال تنتوله بندا ۲ سوا دباکرڻ دان دبو نهن شهدان کات صاحبالحکايث اقبيل راج اسمعيل ايت مندغر سورة دري ريو ايت مک سوسهه هاتيښ سرت سوسه قول اکن يقدفرتوان ترغکانو بلوم جوک داتغ دان دمکين جوک بنتو دري فادک ککنداڻ يقدفرتوان محمد علي بلوم داتغ مک يقدفرتوان راج اسمعيل فون حيرانه سرت دغن سوسه هاتي روقاڻ ايت انتهی تم.

سبرمول

ادفون سورهن يقدفرتوان مودا کسلاغور ايت فون سمقيه اي مک لالوله دفرمعامکنش کفد تفکو راج سلاغور حال احوال ددالم ريو ايت مک تفکو راج سلاغور فون مپورهکن ففکاوا فونا سيتي کريو مک برلاير ففکاوا ايت کريو مک اقبيل تيبا اي کسيغافورا برتموله اي دغن کاشکاقن راج اسمعيل ايت مک راج اسمعيل فون مپورهه مځکيل ففکاوا ايت مک ففکاوا ايت فرکياه ککنايککن راج اسمعيل ايت مک راج اسمعيل ايتفون برکات ففکاوا معامکنله کفد ايه ساي يقدفرتوان ريو يغ ساي اين هندق ماسوه کريو کران هندق زياره کمقام مرحوم بتاغن جاغلنه ايه ساي ايت سفکا ۲ هندق خبانه تياد ساي هدق بمبواه خبانه کفد ايه ساي ايت سکالي ۲ تياد برنية ساله ساي اين دانلاکي دهولو سکالي ساي هندق کريو

منیځکلکن یډفرتوان بسر ایت ددالم حال بکیتو سوسهکو تیاد ډد جوک لاکي
 ډد دي سموا ماسیه لاکي هندق دهمبوټن پاوا کیت جکلو بکیتو سکالی این
 اکو فربوانه مان ۲ یغ جادي کبیچکن دیریکو تیاداله اکو هیروکن لاکي تیاد
 اکو ډرډولیکن بسیجی مارهش یغ اکو فربوآه سفرت کهندقکو شهدان افبیل سلسی
 یډفرتوان مودا برتیه ایت مک لالوله ای مپورهکن سبواه کاکف کسلاڅور
 مپریاهو ډادک ادندا بکندا راج سلاڅور سرب فڅگاوا سیاواتغ سکاین دان
 سبواه کاکف څول کاندرا کیری مڅکیل راج حاجی اشکو کلان مک سورهن کدوا
 اینځون برلایرله شهدان افبیل لځس سورهن ایت برلایر مک یډفرتوان مودا څون
 مڅکیل راج توا څون داتغه مک افبیل سمځی ای دهداڅن یډفرتوان مودا مک
 یډفرتوان څون برنیهه کډاڅن چیه راج توا سمځی هاتین هندق ممبوآکن سای
 هافوس دڅن پاوا سکالی څراسان هاتي سای راج توا دڅن سای سهابیس ۲ کیت
 برکلاهی دان برننه سهڅک انتارا کیت پردوا سهاجله سام ۲ انق بوکیس این
 سکارڅ انق بوکیس سده منجادي انق ملايو مک سکارڅ این دان ډد هاري این
 سده څوتسه هارڅ سای دان څرجاي سای کډد راج توا دان تیاداله سای مناروه
 څرجاي سکالی ۲ وقت این کډد راج توا شهدان افبیل راج توا مندرڅ تیه یډفرتوان
 مودا ایت مک براو بهله موکاڅ سرت مالوڅ مک ایځون تردیم سجوروس کمدين جواڅن
 جکلو سده یمتوان نباد څرجیاکن فاتیک بیرله فاتیک کلوآر دري ريو این مک جواب
 یډفرتوان مودا مان ۲ سوک راج توا سهاج سای مپوره تیدق دان مناهن څون تیدق
 اکنتتافي وقت این سکالی ۲ نیاد سای مناروه څرجاي کډد راج توا ستله راج توا
 مندرڅ تیه یډفرتوان ایت مڅکین برتمبه ۲له کچیل هاتین لالوله ای برموهن
 بالیق افبیل سمځی کرومهن مک برسیځه ای اکن څراهوڅ مک افبیل سده سیف
 مک ایځون تورناه کڅراهوڅ ممباوا بندان دان انق استریڅ لالو برلایر کڅلیمبڅ.

شهدان کات صاحب الحکایت

افبیل راج توا ایت برلایر مک یډفرتوان مودا څون برجځاله دڅن بندرها مک
 برکاله یډفرتوان کډد بندرها ادڅون سای برجځا اورڅ کاي این هندق برڅبرکن
 حال دڅن سبنر ۲څ جڅنله اورڅ کاي کچیل ۲ هاتي اکن سای یایت سای دات
 خبر راج اسمعیل انق راج بواڅ خبرن هندق مانځکر ريو این اځاه اختیار کیت
 ستاه داتوه بندرها مندرڅ کات یډفرتوان مودا ایت مک ایځون تردیم سجوروس
 کمدين مک جواڅن څکرځان ایت څولځه کډد راج مودا مان ۲ یغ بایقن یغ سای
 این مڅیکوه سهاج مک جواب یډفرتوان مودا جکاوه سده بکیتو کات اورڅ کاي
 بابځه اکنتتافي سای متا دوا څرکارا څرتام ۲ کیت کمڅولکن انق استري کیت
 کدالم سموان ساما ۲ سای برڅرڅ دڅن راج اسمعیل ایت دان اورڅ کاي تیڅکل
 منوڅکو نکري سټورڅ څون جاڅن سوکو ۲ ملايو ممبنتو سای بیرله سای دڅن سوکو ۲
 سای بوکیس سهاج کدوا مان ۲ سنجات ۲ یغ بسر ۲ ددالم ريو این یغ تیڅکل

قوله كلعكائن مك افيل اي سمفي لالوله اي برهني مننينكن يقدفرتوان ترشكانو
داتغ دان بنوان دري فتهغ قون بلوم جوک داتغ دان بنتو دري سیا قون بلوم
جوک داتغ مک دودمله اي دسیقاورا ایت بیراف لمان اداډ.

القصة

مک ترسبوة څرکنان یقدفرتوان مودا داهیغ کمبوجا ددالم نځري ریو مک مندافتله
اي اکن خبر یغ صحن اکن کمققاتن

انبارا یقدفرتوان ترشكانو دغن یقدفرتوان راج اسمعیل هندق مانځگر ریو ایت مک
یقدفرتوان مودا قون منتفاحوصله ددالم نځري ریو ایت اکن سوکو ۲ راج ملایو ایت
اداکه سبه دي دهالوس ۲ سبڅ څریقسان ایت ددالم بیراف هاري مک ددافتباله
کپتان سوکو ۲ ملایو ایت جکاو داتغ راج اسمعیل ایت اداله سوکو ۲ ملایو ایت
بیاوه سبه راج اسمعیل سرب ددافتن څول سکل رهسیا راج سوکو ۲ ملایو لاکي ۲
فرمځوان مبري سورة کڅد راج ترشكانو دان کڅد راج اسمعیل سیا ایت سرت
ددافتن څول رهسیا راج توا څیھق بوکیس اکن بیلوه جوک دان ایله اکن مېاکر
کدوځ اوبت بدیل یقدفرتوان مودا سرب دافتله صح اکن اورڅیغ هندق داوفهڅ
ایت دان اورځ ایت څون براني برسوک دغن راج توا ایت مک یقدفرتوان څون
مقاب لاحول ولا فوة الا بالله العالی العظیم لالوله اي برتینه کڅد څادک ادندا ۲ دان
انقندا ۲ سکاين تیاداله لاین لاکي ایسي قروه سوکو ۲ ملایو ایت هڅک سمات ۲
دڅکي حیانت اکن کبت سمو انق بوکیس ۲ این جوک منجغ دان تیاد برکونا
سومغه سیان دانلاکی تیاد برکونا سنیا ۲ مرحوم یغدهولو بیراف کالي څون
کیت سمو سوده براله یغ کیت امییاکن جادي بایک جوک څرواتن سرت بیراف
کالي کیت مغنکن دان کت صبرکن مک ماسیه جوک څرواتن فعل لاکو یغدمکین
ایت اتس کیت سمو انق بوکیس جکاو بکیتو یغ سېنډ دي سمو هندق
منولکن کیت سمواله دري ناه جوهر اینه کراغتن دان ماس مرحوم بناغتن
دهولو سده جوک کیت سمو اوندور کوار دري ریو این تیغکله اي سمو دغن
بگندا مرحوم تیاد جوک اي سمو فواس ماسیه لاکي څرېواوه فتنه داتس کیت
هڅک کیت سمو هارو هارا هغیر ۲ څرکي دغن پاوا کیت کمدين مرحوم څول
مغکبل کیت سمو انق بوکیس دفولگن ستیا لام دغن موافقت دي سمو جوک
دان سکل څرکجان یغته لالو دي سمو بمېوا کیت مک تیاد کیت څنځکن یغدي
سمو ماسیه جوک هندق منجاریکن کېنسان کیت جوک دغن برباکي ۲ فتنه
لځس ساتو څرکارا ساتو څول جک دمکین تیاداله اکو څوله تاهن لاکي هندق اکو
تیغکاکن بالیق کبوکیس بکیمناڅه حالځ انق څوچو مرحوم سده منجادي انق څوچو
دان انق بواه کیت سده منجادي بنډا بگندا این بکیمناڅه اکو هندق مومتکن
هاتي منیغکاکن سمناهن سلطان محمود این لاکي کچیل ساغت جک دڅیچیت ۲ ن
سډیکیت ۲ ستورځ څون ماني دغن سبب اینه اکو نرتاهن ۲ جوک هندق

ريو ايت يايت تمڭكوغ دان بندهرا سرت سوکو ۲ ملايو بمبواة ڦول ساتو سورة
 کڦد راج کچي ترڭگانو دمکين بويين يځ اکو دافت ترسبوة ددالم سياره سيا
 مضمون ڦرکټانن تاه ساسي درڦد ڦوجين ۲ اما بعد کمدين درڦد ايت اداله ڦادک
 نندا ۲ سرت ڦادک بند ۲ مملکن کڦد ڦادک چندا اداله بندا سموا يڦددالم
 ريو هندق دبناسکن اوله بوکيس ۲ هندق دبونهن دان هندق دڦوقوسن سکالي
 مان سوکو ۲ کيت سموا قوم ملايو ادڦون ڦادک ادندا سلطان محمود ساغتله
 کچيان سيافله ڦادک نندا سرت ڦادک بند ۲ سموا تمغت مغادوکن حال شهدان
 جکاو ڦادک انقندا لاکي مڦاکو قوم قرابت سکراله داتځ کريو اين.

شهدان کات صاحب الحکايات

ادڦون سورة يځ سروڦ ايت بويين تیک ڦوجو کترڭگانو ساتو کڦاهځ ساتو
 کڦد يڦدڦرتوان راج اسميل ساتو دڦولو تمبلن ايئن شهدان اڦيبل يڦدڦرتوان
 ترڭگانو مندڦر سورة دري ريو ايت مک اي ڦون مبري سورة ڦول کڦاهځ دان کتمبلن
 ستاه راج اسميل مندڦر سورة ترڭگانو ايت مک اي ڦون تياداله جادي ڦرکي
 کڦنتي امس مک ايڦون مبالس سورة يڦدڦرتوان ترڭگانو ايت مڦتانکن يځ اي
 برسر تاله دان سورتن کڦاهځ ڦون دمکين جوک کمدين راج اسميل ڦون مپورهله
 کڦولو توجه منتا کاوارکن ڦراهو دڦن الت سنجاتن تيف ۲ ساتو ڦولو ايت دڦن
 سکران کمدين برکيريم سورة ڦول اي کترڭگانو مڦتانکن سيلاکنله ڦادک ايهندا
 سکر ابراځت ڦادک انقندا اد مننتي دسيڦاڦورا مک راج اسميل ڦون برلايرله
 کسيڦاڦورا مک رعيت دسيو ڦون دڦرنتهپاله دڦن کراسن دڦقساڻ سبله دي
 سرت دسورهن مپيڭکن ڦراهو ۲ دان سمڦن کمدين برکيريم سورة ڦول اي کڦد
 ڦادک ايهندان راج عالم دان کڦد ڦادک ککندا يڦدڦرتوان راج محمد علي
 ادڦون مضمون يڦترکندوځ ددالم سورة ايت مڦتانکن ڦادک ادندا منتا بنتو ملڦکر
 ريو دان جکاو هيلځ ڦادک ايهندا ڦادک ککنداله منجادي راج ادڦون ڦادک
 ادندا تياد ماهو منجادي راج ددالم نکري سيا بيرله ڦادک ادندا منجادي راج
 ددالم لاوه سهاج شهدان اڦيبل سورة ايت سمڦي مک دڦن تقدير الله تعالی
 راج عالم ڦون مڦکنده انا الله وانا اليه راجعون مک دڦبورکنله اوله ڦادک انقندا
 بکندا ايت سرت اورځ بسر ۲ ددالم نکري سبا بتاڦ عادة راج يڦسر ۲ مڦک
 مک اڦيبل ساسي درڦد مامکن ڦادک ايهندان ايت مک يڦدڦرتوان محمد علي
 ڦون مبالس سورة ڦادک ادندا بکندا ايت کاتن ککندا بنتوله دڦن ڦراهو دوا
 ڦوله بواه دان اڦ ۲ يڦکورځ اداله بنتو دمکينه يڦددالم مضمونن ادان
 شهدان اڦيبل يڦدڦرتوان اسميل مندڦر خبر ايت مک ڦرچياله اي کدين مک
 برلايرله اي ڦول ڦرکي کترڭگانو موافقت مڦاجق يڦدڦرتوان ترڭگانو سکر املڦکر
 ريو مک جواب يڦدڦرتوان ترڭگانو سيلاکنه ڦادک انقندا ڦرکي دهولو ايهندا
 اداله دبلاکځ مک يڦدڦرتوان راج اسميل برلايرله ڦول کسيڦاڦورا کيرا ۲ اد انم

امس دکت کمبوجا سبب اد اورغ منځکابو کیرا ۲۱ لیم راتس اورغ دیم دتمقت
ایت سده مبري سورة کفداڻ جکاو راج اسمعیل ماڅگر ځنتي امس ایت ایاه بیلوله
مک یمتوان راج اسمعیل ځون برسیقله اد کیرا ۲۱ سراتس بواه ددالم ځولو توجه ایت
ادځون سوداران تغکو بوسو دسورهڅ کترغکانو مینځ انق یغدفرتوان راج کچی
ترغکانو مک دتریماله اوله یغدفرتوان ترغکانو مننتیکن اي سهاج داتغ مک تغکو
بوسو ایت ځون بالیقله کسینتن مک دودفله یغدفرتوان راج اسمعیل ددالم ځولو
توجه ایت کران مننتیکن اغین بسر لفس سهاج هندق ملځگر ځنتي امس ایت
جوک کهندځن اداڻ انتهی تم.

القصة

مک ترسبوه څرکټان یغدفرتوان مودا داهیڅ کمبوجا سرت راج حاجي کلان ددالم
نکري ريو مک تياداله لاین فکرچانځ ملینکن ممسکرکن څرنیکان ددالم نکري ريو
مک داتغه بیراف بواه څراهو داځغ دري جاوه داتغه کڅل ۲ دان کیچی ۲ دري
بځکالا مېاوا دکاځن بځکالا برځوله ۲ بواه دان دري چينا داتغ ځول وځکڅ ۲ کڅلا
هیچو دان کڅلا میره برځوله ۲ بواه داتغه ځول توب ۲ دري سیم مېاوا براس
دانلایش دان څراهو جاوا دمکین جوک افلاکي څراهو ۲ دري بوکیس دان افلاکي
څراهو ۲ دان رنتو ۲ برچچو ۲ ایکته ددالم سوځي ريو دري کوالا سځي کهولو
ريو مک برځالوله دکاځن چينا دځن دکاځن جاوا دان دمکین لاکي برځالو دکاځن
جاوا دځن دکاځن ريو سفرت کمبیر مک باپقه سوداگر ۲ چينا افلاکي بوکیس
باپقه یغ کاي ۲ مک قد ماس ایت باپقه اورغ کاي ۲ ريو ادځون یغدفرتوان مودا
سلالوله مېوره کمالک کران وقت ایت سده بردامي انشارا یغدفرتوان مودا دځن
کځني هندو دان ددالم ريو ځون براتوره اورغ بسر ۲۸ درقد شهبندار دان متمات
مایاني سکل داځغ ۲ ایت سرت مایهاراکندي دان څنجاجب براتوس ۲ بواه یغ
سدیا امقت لیم ځوله تورن دان امقت لیم ځوله نایک کالځن دان سکل مریم ۲ ځون
دکنتوځه اقبیل کادوه ددکتکن سهاج هلاوان څنجاجب ایت سځاي لکس مېنتو
دان اوبت بدیل ځون مېوۄ سندیري برکوين ۲ مک لاکوله سنداو ددالم ريو
دمکین لاکي ځاورو مېوۄ جوک اد یغ دري چينا توکڅ منواځن دان دري اتس
اغین توکڅ منواځن دمکینه حالځ ددالم بیراف ماس.

سیرمول

ادځون نغکو کلان راج حاجي مک تياداله اي تنف امت ددالم نکري ريو اداله اي
سلالو برلایر مرقسا سکل نکري ۲ دان تاوۄ رنتو مک اقبیل سلسيله درقد مرقسا
تاوۄ رنتو ایت لالوله کسلاڅور بالیک سلاڅور کچمبي دان کاندرا گیري دمکینه
حالځ ددالم بیراف ماس اداڻ.

شهران کات صاحب الحکایت

تله تنقله ريو ایت ددالم امان مک سباه سوکو ۲ ملایو برېوۄ ځول هونر یغ مبري
کڅروهن اتس نکري ريو کڅد فهین یغدفرتوان مودا سرت انق ۲ بوکیس یغ ددالم

راج اسمعیل ایت کدالم کو بوٹ مک دلگر قول اوله هلندا کو بوٹ ایت دنا یکن
 باریس سندادو مک یقدرتوان راج اسمعیل قون لاریله قول سرت تفکو عبدالله
 دان تفکو عبدالرحمن دان تفکو حسین دان تیگل نفکو موسی دان تفکو امبوغ
 بسر شهدان ادفون یقدرتوان محمد عالی تیاداله ای لاری کران ایهندان اد
 برسام ۲ هلندا ایت ادفون لاریش ایت کقولو لاوان منتا قراهو ای کقد مهراج
 لیلا لالوله ای کلوار برلایر منوجو کسبانه ریو شهدان اداله اکو دافت ترسبوه
 ددالم سجاره دان سیاره سبله سیأ اداله هلندا مانگر سیأ ایت انم بولن لماث
 تیاد برالا هن دوا کالی کونن مغبیل سلاادو ۲ کمالک تیاد جوک اله مک
 مارهاه گفتن کفل ایت اکن راج عالم کتاث توان راج برکات کقد کیت نکری
 سیأ تیگ جم بوله دافت سبب راج کانتق ۲ این سکارغ راج سیأ این ترلالو
 برانین ننتی جکاو تیاداله جوک هاری ایسوء مستی راج عالم کیت هنترکن
 دسیاوغ مک جواب راج عالم جکاو این کفل مغتتر کیت کسیاوغ کیرا ۲ کیت
 تیاد سمقی این کفل بکندا برکات ۲ ایت سمبیل ترسنپوم کونن کمین مک
 مالم هارین راج عالم قون مبری سورت کقد انقش یمتوان محمد عالی مغتاکن
 جکاو تیاد اله نکری سیأ هاری ایسوء ایهندا دهترکن اوله هلندا کسیلوغ مک
 افبیل راج محمد عالی مندغر سورة ایهندان ایت لالوله دتمبوءکن کنایقکنن ایت
 دان سکل اوبت بدیل قون ددیروسن دغن ایر مک ایقون مفادف یقدرتوان راج
 اسمعیل معاومکن حال اوبت بدیل سده هابس باسه دان کنایقکن سده تفکلم
 مک تیته راج اسمعیل ساي سده میغ تیاد هندق ملاون ایهندا ایت مک سمبه
 یمتوان محمد عالی سیلاکاه توانکو کاوار دهولو بیرله ایهندا ایت منجادی راج
 ددالم نکری این دهولو ننتی افبیل ایهندا ایت مفکت کلق توانکو داتقله سمول
 منجادی راج سناه یمتوان راج اسمعیل مندغر کات ککندا یمتوان محمد عالی
 ایت مک یمتوان راج اسمعیل قون اندورله کقولو لاون سفرت یقتله ترسبوه ایت
 دمکینه ترسبوه ددالم سیاره یقدسبانه نکری سیأ شهدان الهه نکری سیأ ایت
 مک راج عالم قول منجادی راج یقدرتوان بسر سیأ ادفون انقش راج محمد عالی
 ایت منجادی یقدرتوان مودا جوک ای سبکیما لام جوک ففکتش تم.

سبرمول

ادفون یقدرتوان راج اسمعیل ایت کلوارله ای درثد قولو لاوان ایت دغن تیگ
 بواه کاکف مک لالوله برلایر کقولو تمیان مک افبیل سمقی کتمبلن ممبواتله ای
 قراهو لیم باس بواه مک سودار ۲۱ یغیرامقت ایت قون دبرین سبواه سئورغ
 قراهو کمین مک ای قون برلایر قول کسیننن لالو دبنچین اورغ ۲ سینتن ایت
 دغن کلوار واغ دان هرت جادی فرسمبهن کفدان مک تیاد برانی اورغ سینتن
 ایت مناهن کهندن کران یمتوان اسمعیل ایت ففکت چوجو جوک کقد مرحوم
 بتاغن کونن مک برلاکوله کهندن ایت کمین موافقتله ای هندق مانگر فتنی

تیتھڻ چیه سايڻن ھایم اڪو این سده بوله دسا بوڻ جواراڻ ماتي ڦول اف بوله
 بواه کھنڊق توهن کیت الله سبحانه وتعالی کمدین برڻسن اي کڏ سکل منتری ۲۳
 ڦتراڻ راج اسمعیل اینله کنتیڻ.

شهدان

مک اقبیل سده اي برڻسن ۲ ایت مک سلطان محمود ڦون مڱتله مک دکر جاکله
 اوله اورڻ بسر ۲۳ اکن جنازه بکندا ایت بتاف عادة راج یڄسیر ۲ مڱت مک
 دمقامکله اوله اورڻ بسر ۲۳ ددالم مڱورا مک دسبوتله اوله اورڻ مرحوم مڱورا اداڻ

انتهی

مک انقن ڦول یڄرنام راج اسمعیل ایت مڱنتیکن کراجاڻن.
 شهدان کات صاحب الحکایت

اداله کیرا ۲۱ تیک ناهن لفس اي منجادي راج ایت مک داتڙله ڦول اتسن
 ککروهن دنیا یڻ هینا یأت داتڻ ایه سوداراڻ راج عالم یڄدیم دباتو بهرا
 تنکل اي سده اله درڦد برڦرڻ دڻ سوداراڻ سلطان محمود دان سده اله برڦرڻ
 دسینتن دان بالیق درڦد مڱنتو یڄدڦرتوان مودا دملاک مک تنڙله اي دباتو
 بهرا ایت.

سبرمول

اقبیل راج عالم مندڦر خبر سوداراڻ سلطان محمود ایت سده ماتي دان مڱنتیکن
 کراجاڻن انق سوداراڻ یڄدڦرتوان راج اسمعیل دان انقن راج محمد علي منجادي
 راج مودا مک اي ڦون برسڙله اکن کلڱکاڻن اد کیرا ۲۱ لیم بلس بواه مک ڦرکیله
 کملاک برڄمڱا گبرنور ملاک مک برڄبرله گبرنور ایت کڏ راج عالم حال نڱري
 سیاً سده ماتي سلطان محمود سکارڻ انقن راج اسمعیل منجادي راج مک ددالم
 حال ایت ماسیه جوک اي مڱرجاکن رومڦق ۲ سهڻک ڦراهو ۲ جاوا یڻ هندق
 کماري بیراف سوده دامیبلی مک سکارڻ کیت دافت فرنته دري بتاوي ایت
 نڱري سیاً فاتوة دڦوکل دان سیاف ۲ یڻ هندق منجادي راج دسیاً این کتیک
 بوله کیت تولڻ اکننتافي ماهوله برڄنجي دڻ کمڻي هلندا جاڻن لاکی ڦکرڄاڻ
 رومڦق ایت شهدان مک راج عالم ڦون سفکوفله مڱڻڻ ڦرجنجین ایت اکننتافي
 ایله منجادي راج سیاً مک دتریماله مقصودڻ ایت مک هلندا ڦون مڱورهکن ساتو
 کڦل ڦرڻن دان تیک کیچین ادڦون راج عالم لیم بلس بواه ڦنجاجین مک ڦرکیله
 کدوا ڦیهق اڱکاڻن ایت ملڱکر نڱري سیاً مک اقبیل تیا کسماً مک اورڻڦون سده
 سیڻ میمڻ دڻ بیراف کوپوڻ مک دکنواري لوله یمتوان محمد علي سرت
 یمتوان اسمعیل مک اقبیل برتموله ڦنجاجب دڻ کڦل ڦرڻ ایت مک برڦراڻله
 باکیکن عظمت پویش بربدیل ۲ لن سرت دڻ سورت تمڦیکڻ حتی سکیرا ۲۱ انم
 هاري مک باڦله کلڱکاڻن سیاً یڻ روسی هڻک کنا یقکن راج اسمعیل ڦون تنڱلم
 دان سکل بتاڻن دان جوجول ڦون هابس دچا بوه اوله هلندا مک لاریله یڄدڦرتوان

داهيغ کچي دان داهيغ چلاء دان اغکو مودا اديق براديق دودق بردکت دغن تمغکوځ مک تيته يقدفرتوان کچي چلاء مودا کماري اغکو سبله اکو سموا دسيني مک اتق راج کتيک براديق ايت براليهله کسبله يقدفرتوان مودا کران اي فترا راج ميمونه کونن سکتیک لاکي مک يقدفرتوان مودا فون نايک کاستان لالو ددو کوغن راج محمود دباواڅ تورن کبالي ايت سلالو دريبان داتس سغکسان شهدان قد ساتو قول اورغ توا ۲۱ اداله يغ منجولغن ايت ساتو اتق بايک کتورنن درقد بوکيس يغ امغت فوله يغب نام توء کو بو اداڅ ستله اتق راج بوکيس مليهت حال يقدفرتوان مودا ايت مک ايغون ماسيغ ۲ ممکځ هولو کريسځ مک يمتوان فون برتيله بارغ تاهو کيران سوکو ۲ سبله ملايو سرت بوکيس بهوا سسغکوهن اينله راج جوهر دغن سکل دأيره تعلقن يداغکت اوله بوکيس سبکيمان مغلکت نندان مرحوم سلطان سليمان دان اي فون دمکين جواله مک بارغسياف يفتياد مېتولي اتوران اين مک قد هاري دان وقت اينله کيت برهاس ۲ مک لالوله اي مځونس هلامغن شهدان ستله داتوء بندرها مليهت حال يقدمکين ايت مک تراليقله موکاڅ سمواڅ مک داتوء بندرها فون فيکر جک تياد دبتولکن تন্তوله روسق نگري ريو اين تياد فأيدهن مک ايغون برسدا کاڅن جکلو سده فاتوة قد ابغ سموا سبله بوکيس راج محمود اين منجادي راج جوهر دغن سکل دأيره تعلقن مک ساي سموا فون سرتاله کران سمواڅ فون اتق چوچو مرحوم جوک فاتوة ساي سمواڅ سمبه مک جواب يقدفرتوان مودا جکلو سده بکيتو اورغ کاي الحمد لله له سمواڅ سام ۲ بتولله موافقت انتارا کيت کدوا فيهق مک لالو دساروغکځن هلامغن مک لالوله دياجق يقدفرتوان مودا انتارا کدوا فيهق سام ۲ منجونجوغ دولي مک منجونجوغ دوليله کدوا فيهق ملايو بوکيس ايت کمدين بهاروله برستيا فون سفرت ستيا مرحوم يغ مغلکت دسوغي بارو مک تله سلسي نيت يقدفرتوان باچ فاتحه مک دباچله اوله امام اکن فاتحه دان دعاء مک هابسله فکرجان ايت مک کمباليله کدوا فيهق ايت کرومهن دمکينهله قصهن درقد بيراف خبر متواتر اورغيغ توا يغ سما سماڅ انتهي.

القصة

مک ترسبوة فركتآن سلطان محمود ددالم نگري سيا کات امځون چترا مک اقيل سده دتغکلکن اوله هلندا فولو کنتوغ ايت بلوم لاکي داتغ لفکرڅ اتو دعواڅ مک تتقله بکندا سلطان محمود ايت منجادي راج مک ادځون راج محمد علي جاديله منتتوڅ سبب ايتله مک تتف جوک اي منجادي يقدفرتوان مودا مک اداله کيرا ۲۱ انم تاهن اي منجادي راج تتف بتول مک سلطان محمود فون گرځله مک بيراف داوبکتن اوله اورغ بسر ۲ تياد جوک سمبوه مک ايغون تاهوله اکن سده هابس عمرڅ ايت مک ايغون ممکيل اورغ بسر ۲ سرت فاداک انقندا راج اسمعيل سراي دځنداڅن فتراڅ ايت لالو اي برتيله کقد سکل منتري

شهران

اداله سبله سوکو ۲ ملایو اداله دفیلهین سودارا ۲۱ مرحوم راج دباروه یأیت سفرت
تفکو عبدالقادیر دان تفکو عثمان دان تفکو بواغ اکنتاقي یغ باقی چندروغ
هاتین کفد تفکو عبدالقادیر اتو تفکو بواغ جوا ادقون فیهق سوکو ۲ بوکیس
اداله یغدیلهین اتق یغ کهاراش یأیت راج محمود فترا مرحوم دباروه دغن تفکو
فوتیه مک حال ایت دالم برساله ۲ هنله مقصود دان کهندق کدوا فیهق مک داتو
بندهر فون مفاجقله برسام ۲ میلیه سام ۲ مننجوق دهادن انتارا کدوا فیهق
مک جواب یغدفرتوان بایکله ایسوء هاری برکمقول قول کیت سکلینش.

شهران

مک داتو بندهرامغفولکله سکل راج ۲ دان اورغ بسر ۲ فیهق ملایو سرت
دسورهن ممکي کاین لفس دان برفندوا دغن الت سنجات سفرت روغ اورغ
هندق برتیکم اتو برفرغ شهران سکل خبر ۲ دان فرته سوکو ۲ ملایو ایت فون
سمفیه کفد یغدفرتوان مودا مک فانسله هاتین لالو مپوره ممفکیل راج حاجي
دان سکل اتق راج ۲ بوکیس سرت ففکاوا فونا ستي سرت بوکیس ۲ سکلین
مک داتقله مریکثیت سکلینش مفادف مک برتیه یغدفرتوان مودا کفد راج حاجي
دردف فربواتن بندهرامودا سرت سوکو ۲ ملایو کمدین تیتیه لیتهله سوکو ۲ ملایو
ایت بهارو سالم امفمان ای سموا برکات نگري ریو این دغن کیت فوته هیتمش
ترسراهنه کفد کیت سفرت جالن لام ماس مرحوم دسوشي بارو دمکیله لاکي قد
کنیک کفشن کفل منغو هوتغ بکندا هاری ایت بکیمان روفان این سده لاین
فول نغکه لاکون سفرت روغ هندق مننجوقن لاکي ۲ن جوا مک سمبه راج حاجي
جکلو سده فیکران اورغ کاي بندهرامندق مننجوقن لاکي ۲ن کیت فون هندق
جوک مننجوقن لاکي ۲ کیت کفدات مک تیه یغدفرتوان قد فیکران آبغ دمکین
جوا بایکله بریتاهو داتو بندهرامبایکله سدیاکن سفکسان میمغ دبالی روغ
ایت ننتي افبیل سده تتف فمیلین انتارا کدوا فیهق کیت نایککن سکالمله
کسفکسان سلالو کیت سموا منجونجوغ دولي سکالي شهران مک یغدفرتوان مودا
فون مپورهله مبریتاهو کفد داتو بندهرامجوابن بایکله شهران مک یغدفرتوان
مودا فون مبریهل فرته کفد سکل بوکیس ۲ اکن الت فتمکامن مک سکل اتق
راج ۲ بوکیس سرت بوکیس ۲ جاتي فون برسيفله سموان سفرت سیف مفادف
موسه شهران مک کایسوقن هارین مک برکمقولله سکل راج ۲ سوکو ملایو سرت
داتو بندهرامغکوغ سموان کبالي سرت برکاین لفس سموان دان برفندوا
دان بوکیس ۲ دغن سکل اتق راج ۲ن فون حاضرله دغن ممکي سلوار سمفا
برتندري باتوغ سموان برفندوا جوک دغن کلیواغ دان هلامش مک دودقله
برسپلهن بوکیس دغن ملایو مک یغدفرتوان مودا سرت راج حاجي فون دودقله
برتتاغن دغن راج ۲ ملایو ایت مک یغدفرتوان مودا فون مندغ ۲ مک دلیهشن

ددالم ایت شهدان مک افیون ایتله دسراهنک اوله یغدفرتوان مودا کغد سکل
 قراهو ۲ بوکیس دان قراهو داگخ ۲ یشمان ۲ اورغیغ صحابت هندي تولن کفدان
 مک هابسله ائیون ایت کونن مک چوکفله اکن قمبر هوتغ مرحوم ایت شهدان
 ادئون کفتن یغ بالیق کملاک ایت اقبیل سمقی تیک بولن کامفتن مک ایقون
 داتغله لالو نایک کرومه یغدفرتوان مک یغدفرتوان فون براکتنله ککمقوغ بولغ
 منداختن قادک انقندا سلطان احمد کران ای برسمایم دسیتو مک اقبیل سمقی
 دکمقوغ بولغ ایت مک یغدفرتوان مودا فون مغمقولکن داتو بندهرا دان تمقوغ
 سرت راج ۲ سودارا مرحوم ایت کران بر بایر هوتغ برسام ۲ برهداقن سباه مپباه
 سفای ترغ مک برکمقوله سکل اورغ بسر ۲ دان راج ۲ ایت سرت سلطان احمد
 فون حاضر جوک مک قد کتیک ایت بر بایرله یغدفرتوان مودا اکن هوتغ مرحوم
 ایت دهداقن اورغ بسر ۲ دان راج ۲ سکلین مک اداله باقن هوتغ مرحوم ایت
 ترسوت ددالم سیاره کاراغن ائگو بوسو یایت توجه لقسا توجه ریو نوجه راتس
 توجه رغیکت دان ترسوت ددالم سیاره سلاغور باقن توجه لقسا امفت ریو لیم
 راتس توجه رغیکت شهدان ادئون یغدا قول این انتهنک یغ مان بتولن والله اعام
 شهدان اقبیل سلسی بر بایر ایت مک یغدفرتوان مودا فون برتیه دغن ایر متان
 چیه اورغ کای اف بوله بوات سده جادی داکیغ داره بوسق هابیر فون اقاله
 یغ هندق دکات لاکی جکاو سکیرا تیدق ایتله کتیکان سای مهالی بالیکن
 نکری ریو این چیه سمقی هاتین مفر بوات سای سوا انق ۲ بوکیس سکلین
 سمقی سده بکینی قول جادین سفرت فنتون اورغتوا ۲

تیغکی بوکیت سکودانا ✽ تمفت برتانه هایا فادی
 ساکیتن مودا کنا بنجان ✽ سبارغ کرج تیدق منجادی

ستله داتو بندهرا مندغر فنتون یغدفرتوان مودا ایت مک ایقون ترتندقله دان
 سکل راج ۲ سوکو ملایو تردیمله سموان تیاد سوات فون اد جوا بن برقدغ ۲ غنا
 سام سندیرین مک راج حاجی فون ترسنپوم مایهت حال یغدمکین سرت مندغر فنتون
 فدوک ککندا ایت شهدان سجورس راج ۲ ملایو ایت فون قولغله سکلین ادان.

شهدان کات صاحب الحکایت

اقبیل سلسیله درقد ممبایر هوتغ ایت مک دغن تقدیر الله تعالی سلطان احمد فون
 کریقله مک براف هاری کریغن مک مگتنله ای مک یغدفرتوان مودا سرت داتو
 بندهرا فون مفرجاکنله جنازه مرحوم سلطان احمد ایت مک دمقامکنله بتاف
 عادة راج یغسر ۲ مگت مک اقبیل سلسیله درقد منقبورکن سلطان احمد ایت مک
 مشاورتله یغدفرتوان مودا سرت داتو بندهرا دان اورغ بسر سموان سبله ملایو
 دان سبله قیهق بوکیس منجاری اکن کنتی مرحوم سلطان احمد ایت.

مك كفتن كفل ايتفون تر تاوا سراي كتان جكلو سسده راج مودا سرت توان
بندرها تمغكوغ تياد داغ لاكي مبايرن بايكله انق راج دوا ايت سراهنك كغد
كيت سفاي كيت باواكن كغد گبرنور ملاك كران گبرنور تله ممبري فرنته داتس
كيت جاغن كيت باليق همغا سهاج جادي مالو.

شهدان كات صاحب الحكايت

اڅييل داتوۛ بندرها مندغر څركتان كفتن كفل ايت كسسكنله اي سبب تياد داغ
تمغت هندق مشواره لاكي دان راج كچيۛ ترغكانو څون سده باليق كترغكانو
كران اي څون هونر سمفي جادي دمكين اين درغدان جوگ مك بركات قول داتوۛ
بندرها كغد يغدڅرتوان مودا الله الله جاغنه ابغ كنگن ساي سموا اين ملينكن
ابغ فندغ سهاجله كغد انتن كمال كيت يغ څياتو ياتيم ايت درغد ورث امانه
څيروهن مرحوم كغد ابغ سرت ساي سموا اين دمان لاكي ساي مغادوكن كسسكن
ملينكن كغد ابغله ادڅون جوهر دان ريو سرت سكل تعلقو دأيرهن ملينكن تله
څولغ دڅولفكن لاكي كغد ابغ دان ابغله ممرنتهن سرت سكل قوم قرابت ابغ بغسا
بوگيس سلماۛن دغن موافت سرت تولس اخلاص ريزاله ساي سمواۛن
كغد ابغ سموا اديق براديق انق برانق څو وقت اين دان وقت يغ لاكي اكنداغ
سلماۛن اد فرايداران متهايري دان بولن اداۛن شهدان اڅييل يغدڅرتوان مودا
مندغر كات داتوۛ بندرها دان تمغكوغ سرت راجۛۛ سكلين مك تيته يغدڅرتوان
مودا جكلو سده بگيتو كات اورغ كاي سموا انشا الله تعالى سايله يغ مبايرن
هوڅ مرحوم ايت جالن ساي برجوال كاي دڅيڅكغ سكاليفون ريزاله ساي سموا
اديق براديق انق برانق ترجوال كغلا دغن سبب مغشكن انتن كمال يغدوا بوتير
كمدن برتته څول يغدڅرتوان مودا كغد كفتن كفل ايت ادڅون درغد هوڅ مرحوم
ايت كيتله مبايرن مك كفتن فرغ ايت مغشكوۛۛۛ كمدن برتته څول يغدڅرتوان
بوله معلومكن كغد گبرنور كيت منتاۛ تيمڅوه تيك بولن كامفتن مك اڅييل سمفي
تيك بولن كامفتن داغله تريما كړيو اين مك كفتن ايت څون مغشكوۛۛۛ سمبيل
كاتن منريما كاسيهله كيت كغد راج مودا يغ ايت تيمڅوه كيت تريماله مك ايڅون
ترتاوا مك لالوله اي ممبري تاييك سرت ممبري سلامت كغد يغدڅرتوان مودا مك
لالوله اي تورن ككفلن سلالو برلاير كملاك.

شهدان ادڅون يغدڅرتوان مودا برتڅكوه ايت اداله كات اورغ تواۛۛۛ اد
كونن ساتو اورغ څوتيه كفتن كفل صحاب كغد يغدڅرتوان ايت ميمغ ماس دليغكي
يغدڅرتوان برنياك تيمه دغندي جادي برصاېتله تولغ منولغ څو فكرجان برنياك
ايت مك اڅييل يغدڅرتوان مودا تله باليق كړيو سمولو مك داغله اي كړيو
منداڅكن يغدڅرتوان مودا منتاۛ جوالكن اڅيون بريوۛۛۛ فتي مك تتكل اي اكن
برلاير كچينا دتيغكلكن سته كغد يغدڅرتوان منتاۛ جوالكن ننني اڅييل اي
باليق دري چينا جك هابس لاكو دتريمان واغن دان اد څول كاۛنوغن يغدڅرتوان

مځکين راميله مريدۍ دتاوۍ رنتو ايت اداله ايڅ مځاکوکن ديريڼ داتوۍ ملایکت مک باپقله اورغ ۲ رنتو برهمقون کفدان مک اخر څکرچانڅ دفرنتهپاله سکلين رنتو ايت هڅک سمځيله څولو يغ دلاوۍ ۲ دسيټو څون دفرنتهپاله سڅرت کريمون بورو دان اوغر مک اخرڅ تياداله اي ماهو مېمبه کريو دان کمڅکاڅو مک دودقله اي سڅرت کراچان سنديري سرت دکوکوهکنڅ تمڅت ۲ ايت دغن بيراف بواه کوڅو مک سکل اورغ تلوۍ رنتو دسيټو باپقله دڅربواتڅ کنديق مک مشهورله څربواتڅ ايت شهدان مک خبر ايتڅون سمځيله کفد کلان سوتا ويجاي مک براڅکتله اي دغن بيراف کلڅکاڅن څرغ مک دلڅکرياله سکل تاوۍ رنتو ايت دغن څرغ براموۍ ۲ کن دان بروڼه ۲ هن مک تياد براڅ لمان څرغ ايت مک دافتله ترټڅکف داتوۍ ملایکت ايت لالو ددڅغ تاغنڅ سرت درتي مک دسورهڅ باوا کريو مک اڅبيل سمځي کريو دسورهکن اوله يغدڅرتوان مودا ڼونه مک لالوله دڼونه مک ماتيله اي ادڅون سکل هريت بندان دان انڅ کنديقڅ دامبيل اوله اغکو کلان دباواڅ کريو مک تتڅله تمڅت ۲ ايت جادي کفد راج حاجي دامبيل دغن څرغ سبکيمان کادان باتين انم سوکو جواڅ کمدين مک تتڅله څڅيران سوتا ويجاي ايت ددالم ريو مک اڅبيل اي سمځي کدالم ريو مک تياداله ديريڼ مېپوۍ نام څڅيران سوتا ويجاي ايت لاکي دمکينه حالڅ مک تتڅله اي ددالم ريو دغن کمايانڅ برسام ۲ يغدڅرتوان مودا ريو ادان.

القصة

مک ترسبوته څرکټان کبرنور ملاک مک اڅبيل سده ددڅرڅ نڅري ريو تاه معمر مک مپورهله اي ساتو کفل څراغن اکن منڅکو هوتڅ مرحوم سلطان سايمان ايت مک اڅبيل تيبا کريو مک دتڅکڅباله سلطان احمد ايت يغلاکي بلوم رماچ څترا ايت مک کسوساهنه داتوۍ بندرها سموا مک لالو داتوۍ بندرها سرت اورغ بسر ۲ سوکو۲ ملايو سموان برهمقون منداڅتکن يغ دڅرتوان مودا مک کڅتن کفل ايت څرکيله څول منداڅتکن داتوۍ بندرها سموا دنڅه استان يغدڅرتوان مودا ايت دتڅکوڅ څول دسيټو دهڅاڅن اورغ ۲ رامي مک تيته يغدڅرتوان مودا سمبيل ترسپوم جکلو تله تربيت واغ کمځني ملڅگر کيت ايت واغ بلنجا کيت ملاون کمځني دلڅگي دان بلنجا کيت ملڅگر کمځني دملاک سياڅ څول کيت تڅکو ستله کڅتن کفل مندڅر تيته يغدڅرتوان ايت مک ايڅون ترسنيوم سراي کاتڅ ڼنر توان راج مودا څون څرکټان ايت شهدان مک داتوۍ بندرها څون ترنتدقله کمدين مک برتيتهله څول يغدڅرتوان څول کفد داتوۍ بندرها دان کفد سکل اورغ ۲ بسر دان راج ۲ سوکو ملايو اڅله بجارا کيت اورغ کاي سرت تن ۲ اغکو۲ سکلين مک جواب داتوۍ بندرها اڅله ساي سموا هندکن بايرکن حال ريو اين سامڅما څوکوه بهارو هندق برتونس جاغنکن بواه بوغاڅ څون بلوم کلوار مک سکل څکرچان ايت څولڅله کفد راج مودا مک تيته يغدڅرتوان مودا سڅگو۲ اورغ کاي سموا تياد ترداي دان تحيلهکن لاکي مک جواب داتوۍ بندرها سڅگو۲له راج مودا مک

القصة

مک ترسیوت څرکتان انق راج منځکابو امفت اورځ
اداله سټورځ نمان راج بايغ دان کدوا راج هيڅو کتيک راج مستيک کامفت
راج لاس شهدان اداله راج بايغ ايت مينيځ کاندر کيري اکن څترا سلطان
حسن راج اندرا کيري برنام راج حليمه مک تياد دتريم اوله سلطان حسن ايت
مک مارهله راج بايغ ايت مک کامفت انق راج ايتقون څرکيله ملځگر اندرا کيري
مک برفراغله سلطان حسن دغن راج برامفت ايت مک تياد برفا هاري برفرځ
ايت مک سلطان حسن قون تيواسله اي لالو براوندور لاري ککاوورځ مک اندرا
کيري ايتقون داقتله اوله امفت اورځ انق راج ايت دغن سکل تعلقو دايرهن
مک دڅرنتهپله اندرا کيري ايت اوله راج ۲ يڅبرامفت ايت ادقون راج بايغ څرکيله
اي کرتيه ممرنتهله اي اکن رتیه ايت.

شهدان

اڅبيل ددغر اوله کلان څغيران سوتا ويځاي نځري اندرا کيري ايت تله روسق
دان رتیه قون تله دڅرنته اوله راج بايغ مک کلان قون ساغتله مارهن مک لالوله
اي څرکي کرتیه ملځگر راج بايغ مک برفراغله برامو ۲۰ کن دان برونه ۲۰ هن مک
تيواسله راج بايغ ايت لالوله اي براندور کاندر کيري مک دڅرايکوت اوله اڅکو
کلان کاندر کيري مک لالوله برفرځ قول مک بنتو دري جمبي قون داقتله
قول مک جادي بسرله فراغن ايت برامو ۲۰ کن دان برونه ۲۰ هن ماتيله سبله مپيله
مک تياد برفا انتاران څرځ ايت مک تيواسله راج يڅبرامفت ايت باپقله څغليمان
ماتي سرت ترکرا کڅلان اوله بوکيس مک څجهله فراغن دان ايتقون لاريله تياد
برکتهوان ممباوا ديريڅ بالين کمنځکابو مک اندرا کيري قون داقتله اوله اڅکو
کلان ايت کمدين څرکيله اڅکو کلان ايت کسوفي کاوځ مځمبيل سلطان اندرا کيري
ايت سمولا دان ترماسوله باتين انم سوکو ايت سکالي دامبيل اوله اڅکو کلان
ايت کران وقتو راج هيڅو مځمبيل نځري اندرا کيري ايت سلالو دامبيلن باتين
انم سوکو ايت سکالي.

شهدان کات صاحب الحکايه

اڅبيل سلسيله کلان څغيران سوتا ويځاي ايت مځمبيل اندرا کيري دان رتیه دان
باتين انم سوکو ايت مک سلطان حسن اندرا کيري قون منکاڅکن کلان څغيران
سوتا ويځاي ايت دغن څتراڅ يڅبرنام راج حليمه ايت بتاف عادة راج ۲ يڅبسر
برنکاح کهوين برکاسيه ۲۰ هن کدوا لاکي استري کمدين اڅکو کلان ايتقون
مبواتله نځري دکوالا جناکو دان څکن لاس مک سوره مپورهله کريو تياد برهنتي.

سبرمول

کات صاحب الحکايه

اد ساتو لبي منځکابو مځاکوکن ديريڅ کرامت دغن علمون يځ دغن برفا مپلاهي
عادت کونن څد تمځت يڅبرنام داني مک باپقله اورځ برکورو کڅداڅ مځکين سهاري

تاو. رانتو فون داتقله مبابوا دگاغن تلوه رنتو فئوه سسقله برچوچق ۲ ايکن درقد کوالا ريو هفک ککمشوڅ چينا دان کفل ۲ دان کيچي ۲ فون داتقله ليم انم بواه مک امانله ريو قد ماس اين سرت باپقله منداقت حاصيل ۲ اداډ.

شهدان

مک يقدفرتوان مودا فون ممبواتله استان دفشکالن رام مک راج حاجي فون جاديله کلان ممرنتهکن کراجان دباوه يقدفرتوان مودا سرت ممبتولکن توکڅ څولو تلوه رنتو سرت مايهت سکل راج ۲ دان څولو ۲ ددالم تلوه رنتو ايت سياف ۲ يغ بتول دان سياف يفتياد بتول اياه يغ ممبتولکن اتو ممرافي شهدان مک تياد براه انتراډن مک اغکو کلان راج حاجي فون څرکيله ممرقسا سبله ليڅک ايت مک اڅييل سمفي لالو مفاطورکن سکل کدودفکن مکت ۲ دسيتو سرت حاصيل ۲ مکانتڅ سرت دسورهڅ بر بواه کڅفاڅڅن يقدسدياکن بيلا ۲ دکهندا کي اوله يقدفرتوان مودا قد کنيک ساکيت سوکرڅ هندقله دسدياکن مک ممرجاکنله سکل مکت ۲ ايت اکن تيته فرتنهڅ ايت تم.

القصة

مک ترسوة څرکتان سلطان جمبي مک اداله بگندا ايت اد مناروه څترا سئورڅ څرمقوان يغ بايک څارسڅ سدڅ مانيس دفتداڅ مات مک ددالم حال ايت بگندا سلطان هندق منچاري اتق راج ۲ ددالم نڅري جمبي ايت اکن جادي سوامي څتراډن ايت مک تياداله سدڅ قد ماتڅ مک اداله نام څادک انتقندا بگندا ايت تشکو راتو امس شهدان ستله هاييسله اي برفيکر مک لالوله اي مپوره کليڅک مپيلاکن اغکو کلان راج حاجي ايت برماين ۲ کجمبي مک اغکو کلان فون براغکنله کجمبي مک اڅييل تيبا کجمبي مک دڅرملياکن اوله سلطان جمبي بتاف عادة استعادة راج ۲ يغسر ۲ داتڅ دڅن دبريڅ استان ساتو مک ددالم حال ايت تياد براه هاري مک مپورهله اي کقد راج حاجي ايت جکلو سوک هندق دبريڅ استري دڅن څتراډن ايت يأت تشکو راتو امس ايت مک اغکو کلان راج حاجي فون ريضاله مک اڅييل سمفي وقتوڅ مک دکهوينکڼيله اغکو راج حاجي ايت دڅن څتراډن تشکو راتو امس ايت بتاف عادة راج يغسر ۲ ايت نکاح کهوين مک اڅييل ساسيله درقد نکاح کهوين ايت مک برکاسيه ۲ هنله اي لاکي استري کمدين مک سلطان جمبي فون ملتقکن کلاران اکن څادک انتقندا بگندا اغکو کلان دڅن کلاران کلان څغيران سوتا ويجاي مک سکل اورڅ ۲ فون مپوتله نام ايت ددالم نڅري جمبي سرت تعلقوڅ سکلين اداډ.

شهدان

تياد براه لمان تشکو کلان څغيران سوتا ويجاي ايت ددالم نڅري جمبي ايت مک ايڅون برمونهله کلوار کقد څادک ايهندا بگندا سلطان جمبي مک دلفسکن اوله سلطان جمبي مک لالوله اي کلوار دري جمبي ايت اداډ.

ادندا راج حاجي دان فادڪ ادندا يڄ ڦرمڦوان ۲ شهدان اڻپيل سلسيله درڦد برتاڻيسن ۲ ايت مڪ يڏڦرتوان سرت فادڪ ادندا بگندا منورنڪنله ادندا يڄ ڦرمڦوان ۲ ايت ڪفراهو سرت سڪل هرت بندان مڪ برلايرله اي ڪريو مڃاوا جنازه راج دباروه ايت مڪ تياڊ براه ڦاري دلاوه سمڦيله ڪريو لالوله ماسق ڪدالم سوڻي ريو مڪ ددالم ريو ڦون ڪمڦرله ڦول اورڄ مڻناڪن يڏڦرتوان مودا دري لبڱي مڃاوا جنازه بگندا راج دباروه سده مڦڪت شهدان اڻپيل داتوه بندرها سرت داتوه تمڱوڳ دان اورڄ توا ۲ يڏدالم ريو مندڦر حال ايت مڪ برترجونله ڪسمڦن ماسيڄ ۲ برڪايوه منوجو ڪنايڪن يڏڦرتوان مودا ايت مڪ داتوه بندهارا دان تمڱوڳ ڦون برجمڦاله دڄن يڏڦرتوان مودا لالوله برتاڻيسن ۲ برامي ۲ ماسيڄ ۲ دڄن بيڄي راتڻ مڪ ڪنايڪن ايتڻون تيباله ڪيتاڻن مڪ لالوله دنايڪن خرنڊا ايت دماڦڪن بتاف عاده راج ۲ بسر ۲ مڦڪت دڦورڪن دمڪينله دڦر بواه اوله داتوه بندرها سرت يڏڦرتوان مودا يايٽ دڦورڪن دبتاڻن برسام ۲ دڄن فادڪ ايهندان مرحوم سليمان بدرالعالم شاه.

شهدان ڪات صاحب الحڪايت

استري راج دباروه ايت يايٽ تڱو ڦوتي ڦترا مرحوم مڦڪت ڊڪوت مڪ اداله بهارو برانق اڪن راج محمود دنماڪنڻ بلوم لڦس امڦت ڦوله ڦاري ڪران يڏڦرتوان مودا ماسوه ريو ايت سرت تيبا مڙاجاڪن دهولو مرحوم تڱه يايٽ راج احمد ڦترا مرحوم راج دباروه مڪ اداله راج احمد ايت ڦد ڪتنيڪ ايت اداله عمرڻ ڪيرا ۲ دلاڦن تاهن اتو سمپيلن تاهن مڪ اڻپيل سلسي درڦد مڙاجاڪن راج احمد ايت مڪ بهاروله دمقامڪن مرحوم راج دباروه ايت شهدان ادڦون تڱو ڦوتي اڻپيل تله مڦڪنله فادڪ ڪڪندا بگندا ايت المرحوم راج دباروه مڪ دوڪچيتاله اي مڪ تياڊاله ماهو سنتڻ اوٻت لاڳي مڪ مضرته ڦياڪيٽن ايت تياڊ براه انتاراڻ مڪ مڦڪنله ڦول تڱو ڦوتي ايت مڪ مڦڪن برتبهه ۲ له دوڪچيتا يڏڦرتوان مودا ددالم ريو تياڊاله برڦوتسن اورڄ ۲ برڪابوڄ اوله برڪابوڄ ايت سنڱه درڦد علامت راج بسر ۲ مڦڪت.

شهدان ڪات صاحب الحڪايت

اداله بگندا سلطان احمد ايت برسمايم ڊڪمڦوڄ بولڄ برسام ۲ فيڙق سوڪو ۲ ملايو اڪنتاڻي ڦرڳي داتڄ سهاڄله اي ڪڦد فادڪ ايهندا بگندا يڏڦرتوان مودا ڪران لاڳي ڪاتڻ ۲ ادڦون راج محمود اداله اي ڪڦد بنڊا سوداراڻ مڃاهاراڪندي يايٽ تڱو هيتم دان راج امينه دان راج حليمه اديق براديق.

شهدان

مڪ تنڦله ڦول يڏڦرتوان مودا ممرنتهڪن نڪري ريو ايت مڪ نڪري ريو ڦون رامياه دان سڪل ڦراهو ۲ داڳ ڦون داتڦله دري فيڙق باره دان تيمور دان وڱڪڄ ۲ ڦون ماسڦله برنيآڪ برلاونن دڄن دگاڻن يڏري سبله تيمور ايت مڪ ڦراهو

القصة مك ترسبوة فرکتان السلطان سليمان ددالم نكري ريو

کات صاحب الحکایت

مک اقبیل سده فادک انقدا بکندا راج دباروه برلاير کليغکي برسام راج سلاغور ايت مک بکندا فون کريغله ادفون تفکو فوته ددالم کريغ بکندا ايت مک ايقون برانفکن سئورغ لاکي ۲ دنماکن اوله بکندا راج محمود ادفون فتراش يغ توا تله بسر نمان راج احمد اکن تنافي بلوم لاکي عقل بالغ ماسيه کانق ۲ لاکي شهدان ادفون بکندا سلطان سليمان کريغ ايت مغيکن سهارى مغيکن برتمبه ۲ مک برکمفولله داتوه بندرها سرت تمفکوغ دان سکل اورغ بسر ۲ ماسق کدالم برتوگکو سيغ مالم مک داتوه بندرها فون ساغته سوسهن منجارىکن اوبت دان مغمفولکن بيراف دوکون ۲ دان طيب ۲ مغموتکن بکندا ايت تياد جوک سمبوه مغيکن برتمبه ۲ سهاج مک تياد بيراف هاري دغن تقدير الله تعالى مک بکندا فون مغيکنله کمبالي کرحت الله تعالى انا لله وانا اليه راجعون مک کمفرله ددالم نكري ريو اف لاکي ددالم استان ريوه رندهله دغن راتف تاغيس راج ۲ ايت لاکي ۲ دان فرمفوان اف لاکي سکل اورغ ۲ بسر .

شهدان مک داتوه بندرها فون ممرنتهکنله اکن جنازه بکندا ايت اکن دتنام دقبورکن بتاف عادة راج ۲ يغبسر دمقامکن يأت دوا اسوغن مياوا جنازه ايت دان داتس اسوغن ايت راج دراج سرت جواتن برسام ۲ دان دين دان کايں دوکوغ انم بلس سرت نوبت دان دبنتشکن فودي جالن هفک کقبوران دان برکابوغله سکلين اورغ ۲ هفک سراتس هاري مک بيراف قول داتوه بندرها مغلوارکن صدقه کفد سکل فقير دان مسکين دان برخدوري تيک هاري دان توجه هارين بتاف عادة راج يغبسر ۲ مفک شهدان اقبيل سلسيله درقد دمقامکن بکندا ايت مک داتوه بندرها فون مپوره کسلاغور مبريتاهو راج دباروه سرت يقدفرتوان مودا شهدان مک برلايرله سورهن ايت دغن برسکرا ۲ تياد براف انتاراش سمقيه سورهن ايت کسلاغور مک نايکله اي مفادف راج سلاغور مفرسمبهکن سورة ايت دان سورهن ايت فون ماسيه لاکي ماکي کابوغ مک اقبيل راج سلاغور مليهت سورهن ايت برکابوغ مک ايقون ترکجوه دان سورهن ايتفون مفرسمبهکن سورة درقد داتوه بندرها ايت سفوجوه کفد راج سلاغور دان سفوجوه کفد راج دباروه دان سفوجوه کفد يقدفرتوان مودا دقداس شهدان ادفون راج دباروه ستله اي مليهت سورة مپوتکن فادک ايهندا بکندا سلطان سليمان بدارالعالم شاه مفکت ايت مک راج دباروه فون مغيکنله قول انا لله وانا اليه راجعون مک راج سلاغور فون مناغيسله لالو دفرىواتکنياله خزندان کات ستغه قول وصيتن متناً تانم دريو جوک مک اقبيل سده خرندا ايت مک لالوله دماسقکن جنازه کدالم خرندا ايت مک لالو دباوا اوله اورغ بسر ۲ کقداس ستله يقدفرتوان مودا مليهت خرندا فادک ادندا ايت داتغ مک يقدفرتوان مودا فون مناغيسله ترلالو ساغت سرت فادک

سفرت تيته راج دباروه ايت مك اقبيل راج سلاڻور سرت اورڻ توڻا ۲۸ مندڻر خبر سورهن ايت مك لالوله اي مپوره مفاڻس ڪاجڻ لالوله برلاير ڪريو براريرڻ ۲ دڻن ڪلفڪاڻن راج دباروه ايت مك اقبيل تيبا ڪڊالم ريو مك نايلڪه سموڻ راج ۲ ايت مڦادڻ بگندا مك داتوءَ بندهارا سرت داتوءَ تمڦڻوڻ دان راج اندرا بڻسو سرت اورڻ توڻا ۲ سڪلين حاضره سموڻ انتارا ڪڊوا فيهي ايت.

ڪمدين مك سلطان سليمان فون برتيتيه دمڪين بوپيڻ بارڻ تاهو ڪيران منتفڪن سومڦه ستيا انتارا بو ڪيس ۲ دڻن ملايو سفرت ستيا مرحوم يڦلام مرحوم مڦڪت دسويي بارو يڦڏرڦڪڻ هڦڪ سمڦي انڻ چوچو چچيڻ بارڻسياف انتارا ڪڊوا فيهي مونيڪير سفرت يفتله ترسيوه اين دناسڪن الله دان ڊڪو توڻ تباد سلامت دنيا اخره ستله بگندا برتيتيه ايت مك برداتڻ سمبه ڦول راج حاجي يڻ ڦاتيڪ سوڪو ۲ بو ڪيس فون دمڪين جوڪ اقبيل ڦاتيڪ سمو تباد مڦيڪوه سفرت سومڦه ستيا مرحوم ايت مك ڪناله ڦاتيڪ سمو سفرت يڻ دتيتيڪن ايت اڊاڻ.

شهدان ستله ايت مك تيته بگندا اين هاريه ڪيت مپراهڪن ڦرنته بچارا ڦنجڻ ڦنداڻن ڪچيل بسرڻ ڪڦڊ يڦڏرڦتون مودا مك بو ڪيس ۲ فون منريماله مك تيته بگندا باج دعا مك لالوله مباح دعا مك هاسله سڪل ڦرڪارا بو ڪيس دڻن ملايو برڦولڻ سدبڪالا ستله ايت مك راج حاجي دان راج سلاڻور بردوا سودارا ايت فون ڦرڪيله برجمڦا دڻن سوداراڻ تڦڪو ڦوتييه دان تڦڪو هيتم مك تڦڪو ڦوتييه دان تڦڪو هيتم فون ترلالوله ساڻت سوڪاڻ مك دهمبورڪنڻ براس ڪونيڻ سرت دبريڻ ستنڦ مڪ ستنڦله برامڦت براديق ايت ڪمدين ڪڊواڻ فون برموهنله باليق ڪمڦڪن شهدان سڪاين اورڻ ۲ بسر فون برموهنله ماسيڻ ۲ باليق ڪرومهن اڏون سلطان سليمان ڦڊ هاري ايسوڻ ايت مك برتيتيه اي ڪڦڊ راج سلاڻور دان ڪڦڊ راج حاجي دان ڪڦڊ ڦادڪ انڦندا راج دباروه ڦرڪيله انڦندا سڪلين مڦمبيل راج مودا دليڦڪي ڪمبالي ڪريو سفرت عاده ڪنتاڻن سهاري شهدان مک راج يڦڪتيڪ ايتفون برلايرله سڪاين ڪڦڊاس مک برجمڦاله راج ۲ ايت دڻن راج مودا مک لالوله راج ۲ ايت معلومڪن تيته بگندا مپوره مڦمبيل راج مودا ايت باليق ڪريو سمولا مک جواين بايلڪه توانڪو مک راج دباروه فون هندڻ منڻا ڪسلاڻور دهولو سبتتر برسام ۲ راج سلاڻور مک راج سلاڻور فون باليقله ڪسلاڻور برسام ۲ راج دباروه سرت اورڻ توڻا ۲۸ مک اقبيل تيبا ڪسلاڻور مک راج سلاڻور فون مپيلاڪن راج دباروه ايت نايلڪ ڪڊاره ديم داستاڻن مک راج دباروه فون نايلقه ڪاڻستان راج سلاڻور ايت مک تباد براف لمان مک راج دباروه فون داڻتله ڪريڻ دم مک راج سلاڻور فون ساڻتله سوسهن مليهڪن ڦادڪ اڏندا ايت ڪريڻ مک دڦڦڪيله اوله راج سلاڻور بيراف دوڪون دري هولو دان دري هيلير اڪن مڦوڻڪن ڦادڪ اڏندا مک سڪل اورڻ ۲ بسر فون برڪمڦولله سيڻ مالم دڊالم استان يڦڏرڦتون سلاڻور ايت دمڪينه حال سللملان راج دباروه ڪريڻ ايت اڊاڻ.

مندغر حال یدمکین ایت مک بکندا فون ساغتهل مرکاڻ مک تیتہ بکندا فرکي تان سیاف برچاکف ۲ هندق بمبدیل ایت اکو منتا جالنن دان سببن جکلو تیاد بربتولن کفد اکو دغن جالنن دان سببن ننٹی دیاله یغ فاتوت دبیل دان تیاد لاین ایسی فروتن دغکی خیانت دان دندم خصمت جوک یدفونوهکنن سمفی نکرې سده همفییر ۲ منجادی فادغ تکوکر ماسیه جوک تیاد دفیکرکنن مک لالو سپف فرکتان سوکو ۲ ملایو مپیوة ۲ فکرجان بدیل بمبدیل ایت مک بکندا فون مپوره مخکیل راج حاجي ایت نایک کداره مک راج حاجي فون نایکله مفادف اقبیل برجمقا مک تیتہ بکندا اف کهندق اوله راج حاجي داتغ این مک سمبه راج حاجي تیاد اف سبب لام فاتیك تیاد مفادف مک تیتہ بکندا اف بجارا راج حاجي سکارغ این مک سمبه راج حاجي تیاد بجارا کفد فاتیك ماینکن کفد دولي توانکو جوک مک تیتہ بکندا عاده یغ مان هندق دفاکي اوله راج حاجي کران عاده این دوا ساتو عاده مرحوم دسوغي بارو دان ساتو عاده مرحوم مفکت دکوت مک سمبه راج حاجي عاده مرحوم دسوغي بارو ایتله عاده ددالم سومفه ستیا ادفون عاده فادک ادندا مرحوم مفکت دکوت ایت عاده بهارو کران دولي توانکو سودارا برسودارا دغن فادک ادندا ایت لبه کورغ سدیکت تیاد مفاف شهدان اقبیل بکندا مندغر سمبه فادک انقندا بکندا ایت مک تیتہ بکندا بایکاه ننتیه مخکیل سودارا راج حاجي ایت دهولو بالیق کریو کران ای فون ایهندا سوره مخمبیل راج مودا کلیفکي مک سمبه راج حاجي ادفون سودارا ۲۱ فاتیك یدسلاغور سرت اورغ بسر ۲۸ اد بلاک داتغ مفادف برسام ۲ فاتیك این سقدر ای ترکمدین سدیکت سهاج مک تیتہ بکندا بایکله لالوله بکندا منیتهکن ساتو اورغ بایک منجمفوة فادک انقندا بکندا راج دباروه مپوره بالیق کریو سرت راج سلاغور دان اورغ توا ۲۸ ایت سموان دففکیل برکمفول کریو شهدان مک اورغیغ دتیهکن ایت فون سکراله ای فرکي دغن ساتو کاکف بردایوغ دان سرت دغن لایر منوجو جالن اوغر دان بورو بارغکالي ترجمفا.

شهدان

سبرمول ادفون راج ۲ سلاغور سرت سیلواتغ ففکاوا ایت فون برلایرله ای سمفی کاوغر مک برجمقاله دغن اغکاتن راج دباروه مک برهدافله ففجایب اورغ سلاغور دغن ففجایب اورغ ریو مک ددالم حال ایت سورهن درقد بکندا ایتفون تیا لالو مخرمعلمکن کفد راج دباروه سفرت فادک ایهندا بکندا مپیلاکن ماسوه دهولو کریو برکمفوغ دان فادک ادندا راج حاجي فون سده اد دریو ستله راج دباروه انتارا کدوا فیهق سبله سوکو ۲ ملایو دان سبله سوکو ۲ بوگیس اداله کیت مندغر سمبه سورهن ایت مک تیتہ راج دباروه ایت فرکیله معلمکن کفد سودارا کو راج سلاغور سرت اورغ توا ۲۸ کتاکن برسما ۲۴ کیت ماسوه ریو برکمفول مک سورهن ایتفون فرکیله کفیهق اغکاتن راج سلاغور ایت مک لالوله دمعلمکنن

القصة

ترسوة فرکتان بکندا السلطان سليمان

ددالم نكري ريو دودفاه ددالم فرچنتان سب فرپواتن راج كچي ترغكانو ايت دان نكري فون ناه سوبي دان براس فون مهله هفك برهرك سأس تباد فنه ستاغن سيريه دان كساكتنله اتس اورغ ۲ رعيت ۲ فون باقله كلغاران هفك ستغه درفد ستغه مغبيل اموت ستو دقولو باين دان اد يغ مغبيل اموت نبوغ دماكن افلاكي كايديق دان اوبي مك يات كباپكن نام قراو داكغ سواه فون تباد ماسوء مك سويابه نكري ريو قد كتيك ايت شهدان ستله سلطان سليمان مايهتكن حال يغ دمكين ايت مك بكندا فون ممكيل فادك انقندا بكندا راج دباروه مك راج دباروه فون مفادفله اقبيل برهدافن مك تيته بكندا اواغ بايقاه ائكو فركي امباكن سودارامو راج مودا كليشكي كران جاشن كيت دماكن سومفه ستيا سفركارا لاکي نكري ايت اينله روفان قد حال نكري چوكف دغن بندهارا تمفكوغ سرت اورغ بسرئ مك نكري فون مفكين سهارى مفكين روسق سب فردگاغن ناه ماتي دكاچو اوله وان دالم ايت سرت سوکو ۲ كيت سبله ملايو دانلاكي نيت هاتيكو جكاو اكو سده برجمفا دغن راج مودا جك اكو ماتي شكورله اكو متئا جامه جوک كفدان دان اكو هندق فتاروهكن ائكو سما كفدان دان ادفون سوکو ۲ كيت سبله ملايو اينله ماچمن درفد دهولو سمفي سكارغ تباداله مېنغن هاني هفك دودق ددالم خواطير سهاج سمات ۲ سمرت يفتاه لالو هفك همفي ۲ سكارغ فركي دغن پاوا شهدان اقبيل راج دباروه مندغر تيته ايهندان ايت مك ايفون برداتغ سمبه ادفون فاتيك اين مان ۲ سهاج تيته فرنه فادك ايهندا ايت فاتيك فون دمكين جوک شهدان اقبيل تله مشواره ايت مك راج دباروه فون برکسياه اكن كلشكانن مك اقبيل سده مستعيب براغكناه اي تباداله اتق راج ۲ مغيريفكندي هپاله ثقليما ۲ ملايو دان رعيت ۲ جوا مك برلايرله اي جالن اوغر بورو.

شهدان

ادفون راج حاجي برلاير ايت تباداله سيغه ۲ لاکي سلالوله اي كړيو جالن سيفافورا مك برسليسهله فرجلانتن ايت دغن راج دباروه سب تباد اي برجمفا دلاوة مك سلالوله اي ماسوء كدالم ريو مك اقبيل اي ماسوء كدالم ريو كمقرله قول سوکو ۲ ملايو مېشك ۲ راج حاجي ايت داتغ هندق ملغكر ريو مك راج ۲ ملايو سرت ثقليما ۲ن اد يغ ستغه ساغت هندق مبدیل راج حاجي ايت مك تباد داندھكن اوله راج حاجي دلايركنن جوک بولغ ليغكي ايت هفك سمفي كباشن برتنناغن دغن استان بكندا ايت بهاروله دلاوهكنن مك كادوهاه سوکو ۲ ملايو ايت هندق مبدیل ۲ ايت مك اقبيل سلطان سليمان

سرت دغن تكوهن اكجادي قراهو قرغ مك دنماكنن بولغ ليغكي شهدان يقدفرتوان
 فون سمايله دسلاغور مك تياد براف لماڻ لالو كمبالي قول كقدس برسما
 تفكو راج سلاغور دان سيلواتغ دان ففكاوا توا دان ففكاوا مودا دان داتوء
 شهنبدار تقولي ملينكن تفكو راج سعيد سهاج تيشكل منوڭكو سلاغور تله سمغي
 كقداس تياد براف لماڻ يقدفرتوان مودا سرت راج ۲ سيلواتغ فون براڭكت
 كملاك مك ددودقكن اوله كبرنور قد ساتو رومه دتلفگيرا سرت دفرملياكنن
 دغن دفرجمون ماكن مينوم سهارى ۲ سرت دغن فرماينن برماچم ۲ اد كيرا ۲ دوا
 بلس هاري مك بهاروله بر كفشول سكل اورغ بسر ۲ هلندا ايت كلوار كتلفگيرا
 بهارو بريجازا مضمحن بردامي دان منظرهن موافقت سرت برواة فرجنجن
 سبله مپيله يايت فرجنجن ستيا انتارا كمفتي هلندا دغن يقدفرتوان مودا سرت
 سكل بوكيس ۲ برمولى اداله جاتوهن فكرجان اين قد هجرة تاهن ۱۱۶۶ قد
 سهاريوون رمضان شهدان ائبيل سلسيله درقد ايت مك يقدفرتوان مودا فون
 باليقله كقداس مك تفكو راج سلاغور سرت اورغ بسر ۲ دان اورغ توا ۲ فون
 كمباليله كسلاغور شهدان تياد براف انتاران مك راج حاجي فون برمونهله كقد
 فادك ككندا يقدفرتوان مودا هندق فركي مضمبيل فادك ادندا بگندا يغ
 فرمفوان ۲ ددالم نكري رتبه يقدكلواركن اوله راج كچي، يستوان ترغكانو دري
 ريو ايت سرت فرانقكن بوكيس يغ سفنكگالن راج حاجي دان يقدفرتوان مودا
 دودق دليغكي دهولو ايت ادان مك دبركن اوله يقدفرتوان مودا اكن راج حاجي
 ايت فركي مك راج حاجي فون برلايرله مك ائبيل سمغي كسلت تيوغ مك
 برجمقاله اي دغن سبواه وغكغ يغ بسر مك سيفكهله قد وغكغ ايت ممبلي بارغ ۲
 دان ببراف بايق قول فرسمباهن چنچو وغكغ ايت اكن بارغ ۲ هالوس ۲ دان
 يغ بايك ۲ كمدن راج حاجي فون برلاير كرتيه مك ائبيل تيبا كرتيه مك لالوله
 مضمبيل فادك ادندا بگندا سكلين دباوان باليق كقداس سرت سكلين انق ۲
 بوكيس يغ بايق ائبيل سمغي كقداس تنقله اي ددالم قداس ايت لالو برمواقت
 دان برمشواره دغن فادك ككندا يقدفرتوان مودا سرت فادك ككندا راج سلاغور
 سرت فادك ككندا راج سعيد سرت داتوء سيلواتغ دان داتوء ففكاوا مودا سرت
 داتوء شهنبدار تقولي دان راج توا انجي، اندق اداله موافقتن ايت اكن فركي كرو
 سئوله ۲ فركي بريجاراكن سومغه ستيا انتارا بوكيس دغن ملايو مك برسما ۲ له
 فيكران سكل راج ۲ دان اورغ ۲ بسر ايت مك ائبيل تنقله كمواقتن ايت مك
 راج حاجي فون برلايرله كرو دغن كنايقكنن يغبمرنام بولغ ليغكي ايت سرت
 فقيريش امت ليم بواه فنجابج دان كاكف ادفون راج ۲ دان اورغ بسر ۲ سلاغور
 ايت دبلاكفله سديكيت كران مريكنيت تغه برسيفكن سكل فنجابج مك تردهولوله
 راج حاجي برلاير كرو مك راج ۲ يغ تيشكل ايتفون برسوغكوه ۲ له مپيشكن
 فنجابج ايت مك تياد براف هاري سيفله سمواڻ.

سکل اورغ توا ۲۱ سلاڅور ادځون يډفرتوان مودا لاکي ددالم ماس بکرجان منکاحکن راج حاجي دغن فتراڼ يډيرنام تڅکو راج څيرق جادي تياداله اي براڅکت کملاک شهدان راج سلاڅور سرت اورغ توا ۲۱ ايت ځون داتغ سموان مک برېچاراله سکل اورغ بسر ۲ ايت مک پتاله څکرجان يڅتله لالو ايت سمات ۲ خيانه دان فتنه دان سسل مېسل ځون تياداله ممبري فايده کران څکرجان تله لالو شهدان کمدين بهاروله بکندا برجمقا دغن کبرنور ملاک دبوغا راي نام تمقتن مک برېچاراله ددالم کدوڅ ايت مک کبرنور ځون مخبرکن فرکتان راج کچي سرت منجوفکن دڅتر واڅ بلنجا ۲ ملڅکر ليڅکي ادځون ترسبوه ددالم سياره سلاڅور بايقن توجه لقسا نيک رييو امقت راتس ليم ځوله توجه رڅکت مک جواب بکندا ادځون څکرجان ايت سکالي ۲ تياد دغن سورهن کيت يڅ کيت سورهن لاین يډفرتوانن لاین کيت تياد سڅکوڅ مېايرن ايت مک جواب کبرنور سڅرت تيته توان سلطان ايت سېنرڅ اکن تنافي توان سلطان بوله فيکر توان سلطان ساتو راج جوهر اورغېغ مېوآه څکرجان يڅ کچي ۲ ددالم نکري ريو توان سلطان تياد تاهو مک اثلاکي ساي سڅرکارا لاکي ځول يډفرتوان ترغکانو ايت ساتو راج لاکي جادي منتنو توان سلطان جکلو کيت تيدق څرچاي بوکنکه توان سلطان جادي مالو کڅد راج ۲ يڅلاين سئوله ۲ توان سلطان مڅبيل منتنو اورغ جاهت لاکي ځول يڅ کيت سده برصبايه مان ۲ يڅ کڅرچيان توان سلطان مستي کيت څرچاي دان مان ۲ يڅ ساي تله څرچاي مستي توان سلطان ايکوه ادځون حکومنت اتس توان سلطان ځون سانق ۲ يڅ ساي تياد بوله چمڅور دسيو دان جکلو توان سلطان منتا تولغ مان ۲ يڅ فاتوتن ساي تولغ مک اينله ساي برخير تروس شهدان ستله بکندا منډر څرکتان راج ملاک ايت مک بکندا ځون ديم سجورس کمدين تيتهڼ يايک ننني بارڅ اف ځون بيرله ساي ماو برجمقا جوک دغن راج ترغکانو ايت يڅ ساي تياداله منولق درڅد فيکران راج ملاک ايت مک جواب راج ملاک ايت تيدق اثب لمبت باغت اتس کڅيچيکن دان کسناغن توان سلطان ساي څرتيمبڅ جوک دسيو شهدان مک اثبيل سلسيله برېچارا ايت مک بکندا ځون براڅکتله باليق کريو سرت برتته کڅد اورغ بسر ۲ سلاڅور يڅ کيت باليق اين دبلاکڅ کيت مېوره مڅبيل راج مودا اداڅ.

القصة

مک ترسبوه څرکتان يډفرتوان مودا ددالم نکري قدس مک افبيل سميڅله ساعت کتيک يڅ بايک لالو منکاحکن ځادک ادندا بکندا راج حاجي دغن فتراڼ برنام راج څيرق مک دڅرساتوکنياله يتاف عادة استعادة راج يډسرت ۲ نکاح کهوين کمدين مک برکاسيه ۲هنله کدوان يتاف عادة اورغ لاکي استري مک تياد براڅ ستاران راج حاجي ځون څرکيله کاساهن مک برتموله اي دغن يمتوان اساهن کمدين راج حاجي ځون ميمليه سبواه څراهو لاير يآيت سلوب لالو دباوان کسلاڅور مک سلوب ايتڅون دتوتهڼ دڅربواتن څنجاچ امت انده څربواتن

اورغ ايت بگندا فون تركجوة سرت برهمبوران اير متان لالو مپوره مخكيل راج
 كچيء يم توان ترغكانو ايت مك راج كچيء فون داتخ مك بلوم سمقت اي دودق
 مك بگندا فون برديري دهداثس سمبيل مخمشكن بولخ هولون سرت برتته چيه
 سمقيش هاتي تن دالم لاي يغ اكو سوره لاي يغدربو ايتله اورغ يغتيا
 هاروس دفر بو ا سانس سودارا اتق بو ا تر لالو خيانتش اتس ايو بقات مك
 اقبيل يغدرفوتوان ترغكانو ايت مليهت بگندا تر لالو ساغت مر كاكندي ايت مك
 ايقون سكراله تورن ككنايكن بگندا ايت هندق ددايوغكنن ككنايكن ايت
 كآيلير كمقرله ددالم استان ايت مختاكن بگندا مر كاكن تن دالم سبب ليغكي
 سده اله دلغكر هلندا دان تن دالم سده تورن ككنايكنن بگندا هندق ايلير
 مك كمقر دان خبر ايت فون سمقيه كغد راج دباروه مك راج دباروه فون تركجوة
 سرت بگيتله مارهن سرت بيراغش مك ايقون مغونس كريش يغ فنجش لالو
 برلاري كفشكالن سمبيل كاتش تيا د بالس تن دالم ايت ملينكن تنتوخ كريسكو
 اين مك كمقرله ددالم كوت مختاكن راج دباروه هندق برتيكم دغن يم توان
 ترغكانو مك خبر ايتفون سمقيه كغد داتوه بندهارا مك ايقون برلاري ٢له
 منداختن راج دباروه ايت دان سكل جواء ٢ دان اورغ ٢١ فون بركلييارانه
 منركم ككنايكن بگندا ايت اد فون راج دباروه اقبيل سمقي ككنايكن ايت
 تيتهن هي تن دالم هندق ددايوغكنن كمان فراهو بقات تيري ائكو ماريله كيت
 برتيكم سوكت اكو بورايكن فروتش بهاروله فواس هاتيكو مك داتوه بندهارا فون
 مبري ايشاره كغد يم توان ترغكانو مك ايقون تورنله دري بلاكش ككنايكن ايت
 لالو بر كايوه اياير مك تيا داله جادي اورغ ٢ ريو كترغكانو اكن تنافي مان ٢
 فراهو يفته كلاوة ايت تر باوا اوله راج كچيء ايت كترغكانو دان بايق جو ك
 نق راج يغترباوا اولهش شهدان فد هاري ايت كمقرله بنر ددالم ريو سفرت
 هارو هارا محتر دنيا جو ك كران اد يغبجرچي دغن ايو بقات دان اد يغبجرچي
 دغن سانس سودارا كران مان ٢ يفته تورن كقراهو ايو بقات دان اتق استريش
 اد يغ تيفكل لاكش دان سودارا بلوم تورن تر تيفكلله اي مك بر تاغيسنه ٢ سغه
 اتس سغهش ريو رنده هارو هارا شهدان اد فون راج دباروه اقبيل راج كچيء
 ترغكانو ايت برلار مك ايقون مغادف ايهندا بگندا بر مشواره هندق مخمبيل
 يغدرفوتوان مودا ايت دلغكي.

شهدان كات صاحب الحكايت

مك تيا د براه انتارا ن مك داتغه ساتو اورغ بسر ملاك دسوره اوله كبر نور
 مپيلاكن بگندا سلطان سليمان كلاك هندق بر بچارا قد فكر جان يفته لالو
 فربواتن يم توان ترغكانو داتس يغدرفوتوان مودا سرت كمقني ايت مك براغكتله
 سلطان سليمان كلاك مك اقبيل سمقي كلاك مك بگندا فون مپوره منجمقوة
 فادك انقندا بگندا راج سلاغور سرت ففكاوا مسكين دان داتوه شهنبار دان

اداله لام فرغن ايت کيرا ۲ سميان بولن مک هلندا فون مغاچقه بر بواة فرجنين انتارا يقدفرتوان مودا سرت بوکيس ۲ ريو دان سلاخور دان ليغکي دان لاغت فون سقاي سنغ اورغ ۲ برنياک منجاري کهيدوئن مک يقدفرتوان مودا فون برتغکوه منتأ فرساکن سلطان سايمان دهولو سرت اي هندق باليق دهولو کليغکي مک دبترکن اوله هاندا مک باليقه يقدفرتوان مودا کليغکي برسما ۲ راج رمبو دان راج عالم فون کمباليه کباتو بهرا دان راج سعيد فون باليقه کسلاخور.

شهدان کمبائي فول کفد قصه يقدهولو

ادفون راج کجي نرثگانو افيل ليغکي سده اله مک ايغون برلایرله کريو دغن کوفوه ۲ سرت تيبا کريو مغادفنه اي کفد سلطان سايمان معامکن راج مودا برتغکوه کمدين دي مغادف کمدين درفد ايت بهاروله اي ممبوة فرکارا يغ گروه موافت دغن سوکوه ۲ ملايو هندو مياوا استريث کترثگانو فنده سکالي سرت اورغ ۲ ريو دان فرانکن بوکيس ۲ يغ تيفکل سئورغ دوا دالم ريو سدهله روغ ۲ هندق ديهکنن مک مغميل هاتيه راج امينه سرت راج حايه مک لالو فنده کرتبه ادفون راج کجي برثري ۲ له اي منورنکن انی استريث دان سلطان سايمان فون دفرسیلاکن جوک کترثگانو کران اد نيتش سدیکيت هندق موهکنن برکت دري کباوه دولي بگندا مک بگندا فون ماسوله جوک منريما مقصود راج کجي ايت لالوله مپيکن کنایيکن اکن براغت کترثگانو برسما ۲ فتران راج بولغ استري راج کجي ايت مک سده بايق تورن هرت بندا کدالم کنایيکن دان فرمقوان ۲ فون سده تورن بلاک هباله راج دباروه یأيت راج عبدالجلیل لاکي اسنري سهاج نياد ماهو نورن نينه اکو نياد ماهو منورتن هونر نن دالم ايت ادفون يغ غه هندق مغیکوتکن لاکي بيرله دي فرکي يغ اکو سئورغ هندق مننتي راج مودا دهولو داتغ شهدان مک بگندا سلطان سايمان فون سلالو جوک برتاث بيل راج مودا دانغ مک سمبه راج کجي ددالم بولن اين جوک اي دانغ کران فاتيک تيفکلکن هاري ايت اي تغه برسیف ۲ لبه ۲ معلومه رمبیتن سودارا فاتيک يغ فرمقوان ايت اکن تنافي مسکيقون کباوه دولي براغت کترثگانو تننو سودارا فاتيک ايت راج مودا منداثکن کباوه دولي کترثگانو دمکينه فيکران فاتيک ستله بگندا مندر سمبه راج کجي ايت مک ايغون ديم شهدان مک راج کجي فون برکرهله مسورهکن فراهو ۲ مان يغ سده براسي اورغ دان بارغ دسورهش اياير ککوالا برلايوه دلاوة سکالي برساوه توغکل سقدرکن منني بگندا سهاج فترا برثرا تورن دان اورغ ۲ کنایيکن بگندا ايت نياد دبريث نايک سئورغ جوا فون دسورهش جاگ دان سکل اتق راج ۲ فرمقوان فون اد جوک ددالم کنایيکن بگندا ايت.

کات صاحب الحکاي

داتغله اورغ دري ملاک برداگف مياوا خبر مېمېکن کفد بگندا مفاکن ليغکي تاه اله دلغکر اوله هاندا دغن فرمنان بگندا دري ريو ستله بگندا مندر خبر

فغولو ۲ رمبو ايت سرت برسومغه ستيا دغن سكل بوكيس ۲ يقداللم ليڭكي ايت اداله
ليم باس هاري انتاراڻ لالوله تورن كملاك مك هاري ايت جوڪ ملڳر تفكيرا
مك برقرغه دسيٽو دغن هلندا برامو ۲ ڪن مك ماتيله سبله مپيله دان ماتيله قفليما
داهيغ مادوء برنام لاسنداغ دتفكيرا ايت ترڪرة كفلاڻ كمدين مك يقدفرتوان
مودا فون بررواة (كوبو) دكليغ مك دسيٽوله يقدفرتوان مودا برساييم دان راج
رمبو فون بررواة فول ساتو كوبو منجادي دواله كوبو يغ بسرڻ دان سكل بوكيس ۲
فون ساتو فول كوبون شهدان ستله مستعيب كوبو ۲ ايت مك يقدفرتوان مودا فون
ماڳر فرغكت مك فرغكت فون الهله مك سلالوله كيوكت چينا تيك كاللي دلفكر
يوكت چينا ايت الهه جوڪ يوكت چينا ايت كمدين سباق فول دلفكرڻ لالو
ڪناو ڪنافغ مك يقدفرتوان مودا فون باليق سمولا ڪكليغ مك تياد براف لمان
مك تفكو راج سعيد فون داتغ دري سلاڻور ممباوا فتيڪامن دري سلاڻور ببراف
راتس اورغ ۲ بوكيس جاتي دان بوكيس قرانقن كمدين راج عالم فون داتغه
فول ممباوا ببراف راتس فتيڪامن اتق باتو بهرا لالوله راج عالم بررواة كوبو
بسر ساتو كمدين تياد براف انتاراڻ مك داتغه سورهن دري رمبو مفتاڪن
انقندا بكنداڻ مڱت يڱيرنام راج لڱكي ايت يقدفرتوان مودا فون براڱكتله ڪرمبو
اداله يغ تيغگل دوڪياڪن فرغ ايت يآيت فادڪ ادندا بكندا راج سعيد سرت
راج عالم كمدين داتغه لڱكر دري ملاڪ ترلالو باقن سلدادون سبب بنتون
سده داتغ دري بتاوي يآيت اد انم بشسا يغ داتغ ايت فرتام هلندا سرت نصراني
كدوا بالي ڪتيڪ جاوا ڪامفت بوكيس ڪايم چينا ڪانم ملايو مك راڻده سكل
سلدادون ايت مفقوڻغ كوبو يغ تيك بواه ايت مك لالو براموله دغن سنافغ
فمبوراسن سباه مپياه مك دغن تولغ الله تعالى تياد جوڪ تيواس مك بابلقه
ماتي سبله مپيله ادفون فڪاين سلدادون يغ ماتي سفرت چقيو ۲ دان ڪاسوة ۲
جڪ دگندار دوا تيك گندار كمدين برهنديه فرغ كمدين فول يقدفرتوان مودا
مپوره ماڳر فرغكت سمولا مك برقرغه فرغكت ايت برامو ڪن مك فرغكت فون الهه
مك برهنديه فول فرغ بر بچارا فول سمولا منچاري بچارا بردامي مك يقدفرتوان
مودا فون مپوره منتا ڪسلاهن ڪغد ڪمفني هاندا اف سبب دلفكر اي دليڭكي
دغن سرڪف دغن تياد دنتوڪن سببڻ مك هاندا فون ممبري سورة ايفاتن
سكل فرڪتان راج ڪچي ترغكانو ايت مك اي دسوره اوله سلطان سليمان ڪغد
ڪبرنور ملاڪ ايت مك اقبيل يقدفرتوان مودا مايهت سورة راج ڪچي ايت مك
يقدفرتوان مودا فون ممبري جواب ڪغد هاندا اداله يغ دسوره راج سليمان ايت
مغيبيل ڪيت تن دالم راج ڪچي سرت دغن سودارا ڪيت راج حاجي اين مان
دي فرايفاتن فرڪتان راج حاجي چوباله ڪبرنور قرقسا ڪريو ڪغد سلطان سايمان
بنرڪه سفرت فرايفاتن فرڪتان تن دالم ايت اتو تيدن شهدان اقبيل ڪبرنور
مندغر جواب يقدفرتوان مودا ايت مك ايقون موافقتله دغن سكل اورغ بسرڻ
قد فڪرجان يشنه لالو ايت مك هاندا فون مفاجق بردامي مك لالوله بردامي

فون نايکه دري تنجوڅ سري مک لالو دتمفوهن دغن باریس کمفوغ یغدفرتوان مودا ایت لالوله برامو۲ بوکیس ۲ دغن هاندا ایت ادفون اورغ ترغکانو سئورغ فون تیاد نایک دان بیراف کالي دسوره اوله راج حاجي تریاک نایک کداره دغن فرکتان یغ کجي ۲ تیاد جوک ماهو اورغ ۲ ترغکانو ایت نایک کداره برتیکم مک مندیمن دیرله اي مک برامو۲ ایتفون تیاداله دافت ملاون بتول ۲ سبب کران کادوه دغن بیسغ مان هندق ملاون موسه دان مان هندق ملفسکن انی استري سرت سکل فرمفوان ۲ کهولو قد حال باریس سده ماسو۲ کدالم کمفوغ مک راج حاجي ایت مغامو۲له ملاون دغن باریس ایت مک لولکاله راج حاجي کنا سغکور سناغ قد فهان مک ایفون تیاد بوله برديري مک لالوله ددو کوغ اورغ دلاریکن کلوار دري ففراغن ایت مک اروغ مندار فون مغامو۲ قول لالوله ماتي ترکرة کفلاش شهدان لیغکي فون الهاه مک لالوله لاري کرمبو تتفاه یغدفرتوان مودا ددالم رمبو موافت دان مشواره دغن فغولو رمبو یغ امفت سوکو ایت قد فکرجان هندق ملغکر نکري ملاک قول اداښ.

القصة

مک نرسبو۲ فرکتان راج عالم ددالم نکري ماتن مک تیاد بیراف لمان اي دمان ایت مک ایفون برمونهله کفد سلطان ماتن ایت هندق برلایر بالیق کباره مک دبکلکن اوله سلطان ماتن بارغیغ فاتوه کفد عاده استعاده راج ۲ بلایر مک برلایرله راج عالم ایت دري ماتن لالو ماسو۲ کباتو بهرا مک تتفله اي دباتو بهرا سبرمول مک اقبیل ددغن فادک ککندا بکندا یغدفرتوان مودا اد درمبو تفه موافت دغن فغولو رمبو ایت مک راج عالم فون فرکیله منداقتن یغدفرتوان مودا ایت کران سبب مغتفکن استریډ داهیغ خدیجه ایت سودارا کفد یغدفرتوان مودا شهدان اقبیل برجمفا راج عالم دغن یغدفرتوان مودا ایت مک برسلامن ۲له کدوان دان راج عالم فون برخبهرله اکن حال دیریډ وقتو اي دسوره اوندور ایت یا ایت وفو فرغ دسینتن دهولو ایت دان یغدفرتوان مودا مخبرکنله حال دیریډ سرت سکل انی ۲ بوکیس دفتنهکن اوله راج کجي ترغکانو سمفي هارو هاراله نکري ريو هفک کمالک بڼه درفداښ مک کات راج عالم وقتو ابغ دلغکر اوله هاندا ایت تن دالمن اداکه نایک سام مک جواب یغدفرتوان مودا تیاد اي نایک بیراف کالي دسوره اوله راج حاجي تریاکن سوره نایک جاغنکن اي نایک ساهوتن فون تیدق مک راج عالم فون ترتاوا سراي کاتن دسینتن بکیتو جوک بیراف کالي ساي اجق برتیکم کداره مندیمن دیری جوک اي جکاو بکیتو اورغیغ مولت تاجم هندق مبناسکن اورغ دغن مولتن ایت علامت سنجات لاکي ۲ن تومفول مک یغدفرتوان مودا فون ترسنیوم شهدان اقبیل سده ساسي درفد برخبیر ۲ ایت مک راج عالم فون بالیقنه کباتو بهرا مغفولکن اورغ ۲ باتو بهرا دباوان مبنسو یغدفرتوان مودا ایت اداښ مک یغدفرتوان مودا فون موافتله دغن سکل

یغ کوسوه اکو منأ ساسیکن مک موافضاه راج حاجي دغن تن دالم این امبیانکن
اکو راج مودا بالین کرپو مک سمبه راج حاجي یغ فانیکن مان ۲ تینه سهاج
مک یغدفرتوان راج کچی فون برکاک کفد راج حاجي بایکاه کیت سکرا برلایر
مبکراکن نیته مک جواب راج حاجي بایکاه مک کدواڻ فون برموهنه مک لالو
برلایر کایفکي مک راج کچی فون مغاجق سیفکه دملاک دهولو مک کدوان
فون سیفکهها.

شهدان کات صاحب الحکایت

افبیل نیبا اي کملاک مک نایکاه راج کچی برجمفا کبرنور ملاک کات قول
مک مغاکوله اي کفد کبرنور یغ اي اوتوسن لاکي وکیل سلطان سلیمان مېاوا
بچارا کفد کبرنور ملاک درفد فصل بگندا سلطان سلیمان هندق مېواغ بوکیس
ددالم ریو کران بوکیس هندق مغمیل کراچان جوهر سبب ایتله راج مودا
دکوارکن دري ریو سکارغ اد اي دلپکي لام ۲ بارغکالي دافت کقواتن دسیو
ایناه سلطان سلیمان منتأ لفرکن راج مودا ایت بارغ براف بانجا کمفني
هایس مافکر لیفکي ایت ننني سلطان سلیمان بوله گنني دانلاکي این اد
ساتو سوداران جادي کاکي باغش راج حاجي اد ساي این بگندا منتأله بلوئکن
دسینی شهدان سناه راج ملاک مندغر خبر راج کچی ایت مک جواب بایکله
ننني قد هاري جمعت کبت ففکیل ماکن ۲ دکبون سفای بوله سالو کیت تفکف
سام دي ادشون راج مودا دلپکي بایک راج کچیک برسمما ۲ کیت فرکي فوکل
مک جواب راج کچی بایکله شهدان اد ساتو اورغ نام انچی اوال اي مندغر
رهسا ایت مک لالوله اي فرکي کایفکي ممامکن کفد یغدفرتوان مودا مک
یغدفرتوان مودا فون موراه یغدفرتوان سلاغور دان سیاواتغ دان ففکاوا مسکین
مغمیل دغن سکرا فاداک ادندا راج حاجي کملاک مالم این جوک کران اخیرن
دتفکف دملاک ایت اوله بهارو دانغ دري ملاک سمالم وفتو عیشأ ستله راج
سلاغور مندغر خبر فاداک ککندا بگندا ایت مک ایفون سکرا له تورن کسمش
لالوله برکایوه مک مالم ایت جوک سمفيله کتنجوغ کایغ مک راج سلاغور
فون مېوره منچاري قراهو فاداک ادندا راج حاجي ایت مک ددافتش دفولو جاوا
مک سمبه سورهن ایت فاداک ککندا راج سلاغور اد دتنجوغ کایغ مک راج
حاجي فون مېوغکر ساوه لالو بردایوغ مندافتکن راج سلاغور ایت افبیل سمفي
کتنجوغ کایغ مک برجمفاله دغن فاداک ککندا راج سلاغور مک لالو دباوا اوله
راج سلاغور فاداک ادندا ایت بالیق کایفکي کمدين مک راج سلاغور ایتفون
بالفاه کسلاغور شهدان اد کیرا ۲ دوا هاري انتاران اورغ ۲ سلاغور بالیق ایت
مک کفل دري ملاک فون دانغاه کیرا ۲ دوا باس بواه دغن ساوین سکالي دان
دغن فراهو ۲ قنجاج راج کچی ترغکانو منجادي اد کیرا ۲ امش فوله بواه مک
دانغاه اي دغن ترسکف مک تیاد سمفت یغدفرتوان مودا بر بواه کوبو لاکي
دان سکل سنجات فون تیاد هابس دسیفکن مک لفر فون دانغاه دان باریس

ایت دغن دانوء بندهارا برېچارا دغن هلندا ایت تيا ۲ دملکښ کغد بگندا
 هندق دغوښکنځ راج حاجی تکک برادین یایت راج امینه دان راج حلبه بوله
 دسراهنک کغد هاندا ایت ییار دکوارکنځ دري دالم ريو این کران بابقی کجیکن
 ددالم کغد بگندا کونن دبالکښ مک دوا تیک هاري سکالی دغوښکنځ کغد
 بگندا سلطان سایمان مک ددالم حال ایت ناهوله نغو هوبته دان نغو هینم
 مک الله مغمفسکن دیریه مناغیس مک کمفرله ددالم ريو سرت مسهورله خبر
 ایت ددالم ريو مک هاندا فون ممراتیکن حال نیغه لاکو راج کچیء ایت کمدين
 هاندا فون برلایرله ای شهدان سمغه خبر ایت کغد راج حاجی مک ایفون
 ساغنده مارهن مک لالو ای فنده کسوغی تیمون مک راج حاجی فون برسيفاه الت
 سنجانش سرب فنجاجبښ دغن مریم لالان اداله کیرا ۲۱ لبه کورغ دوا فوله بواه
 مک افیل سده سقب لالو دهدافکنځ هاونځ کغد کاشکافن راج کچیء ترغکانو
 ایت مک کمفرله اورغ ۲ ترغکانو ایت مغانک سکال کاشکافن راج حاجی ایت
 سده مفادفکن هاونځ کغد کاشکافن ترغکانو مک راج کچیء فون مپوره اورغ ۲۸
 بون کفرهون مک هندق برفرغ بنرله راج حاجی دغن یغدفرتوان ترغکانو ایت
 مک راج حاجی فون مېمه مغنتر سوداران راج امینه دان راج حلبه ایت کداره
 سرت سکال فرموان ۲ کغد سوداران نغو فوټیه کمدين مپورهله راج حاجی کغد
 یغدفرتوان ترغکانو ایت مجاجی کوار برفرغ دمان ۲ نمقت یغدسوکاښ سفای
 لکس هابس فرکاران مک کمفرله ددالم ريو مفتاکن راج حاجی هندق برفرغ
 ایت مک سلطان سایمان فون تيا دترکات ۲ لاکي مک راج عبدالجلیل فون
 برساغده مارهن اکن یغدفرتوان ترغکانو ایت مک بگندا فون ممکیل راج کچیء
 ایت دان دانوء بندهارا سموا مان ۲ سوکو ۲ ملایو ستاه داتغ مریکثیت سکالین
 مک بگندا فون ربه کغد راج کچیء دان بندهارا ادفون سای این برخبر بنر
 سکالی این جکاو ابغ سرت نن دالم تيا دماهو موافقت دغن راج مودا سرت سکال
 بوکس سای هندق کوار دري ريو این بارغسیاف هندق مگیکو فرکناں سای دان اخیار
 منحدابه یغ سای سئورغ نیاد ماهو دماکن سومغه کنا کوتوء لعنت الله دنیا
 اخره دان جکاو ابغ سای سموا نن دالم هندق مگیکو فرکناں سای دان اخیار
 سای امپاکن سای راج مودا کایغکی سفای سومغه ستیا کیت بهاروکن سمولا
 کران اف سدهن کبت ددالم خصمت سمان جکاو ماني ددالم حال این بوکنکه
 بهیا برانس کت فد هاري یغ کمدين شهدان سناه تن دالم مندرغ تیه بگندا
 ایت مک ایفون برديم دیری سرت ندوء سجورس کمدين بهاروله ای بردانغ
 سمبه سراي کناښ یغ فاتیک این مان ۲ سهاج تبته قرنته تيا دفايیک برسته
 ساله کغد دولی توانکو اکن تناقي فد فندافن فانییک بیلا اکن فادک انقدا
 راج مودا ایت فرحباکن فاتییک مایکن فانییک فوښکن راج حاجی برسما ۲
 فاتییک مک نینه بگندا بایکه لالوله ممکیل راج حاجی مک راج حاجی فون
 دانع دان بگندا فون برتیهله انغو راج حاجی یغ کروه اکو منئا جرنیهکن

توانکو تباداله دافت فاتيک برتاهن لاکي ساومشما کاروغ تاه فتوه سسقه تباد مواء لاکي جکاو فاتيک برتاهن سهاري سهاج لاکي تنتوله جادي کروکين اتس ديري توانکو افاه نام فاتيک سالما ۲۱ اين فادک ککندا مهايککن نكري ريو تيبا ۲ ماس فاتيک اين مروسقن قولق افله نام فاتيک ادقون فاتيک سموا اتق بوکيس دمان ۲ ديم اقبيل اد تيته فرنته کباوه دولي ممشکيل فاتيک مپوره بکرج انشا الله تعالی فاتيک کرجاکن اکن تتافي وقتو اين برمونه دان برجرباه دهولو انتارا توانکو دغن فاتيک سموا اتق بوکيس سبب جاغن روسق بناس هاتي سودارا توانکو کران فاتيک اين سلاکي اورغ سوک فاتيک توغکو فد کتيک اورغ بنجي فاتيک کلوار دهولو يقدرهک چلاک مروسقن نام دان سسقه ستيا تباداله هاروس مهييلقکن نام اورغ تواد ۲۱ فاتيک دمکينه سبه کقد بکندا ايت دغن رغکش سهاج سديکيت درقد نسخهن کران ترالو فنجغ اداڻ.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک اقبيل بکندا سلطان سليمان مندغر سبه فادک انقندا بکندا ايت مک بکندا فون مناغيساه سمبيل کاتن هي راج مودا سمفي هاتين راج مودا هارغن هاتي ساي اکن راج مودا قراسان هاتي ساي جکاو ساي ماتي منتا جامهله کقد راج مودا اين سکارغ افاه بوله بواه مک سبه راج مودا اف بوله بواه سدهله نصيب فاتيک فد کتيک اين کران فاتيک مملهاراکن کروکين دولي توانکو جوک مک لالو اي برمونه نورن کفراهون مک سلالوله اي برلاير کايغکي مک بکندا فون تباداله ترکات ۲ لاکي عياغه کير ۲۱ تباد دافت لاکي جالن مناهن هغک اير مائن سهاج يغبهرهبوران دغن دوکچيتان سهاري ۲ سرت دغن سبلن اکن فربواتن سوکو ۲ ملايو سائق سوداراڻ سرت برتمبه ۲ فول خواطيرن اکن سائق سوداراڻ يغب سباه ملايو کالو ۲ بمبناکندي قول اکن تتافي تباداله دتمفاکتن کران اي تاکوت کالو ۲ داتغ قول فتنه يفتربله بسر اتسن ملينکن منجاري فيکران جوکاله اي بردوا فتراڻ برنام تگکو راج عبدالجليل فد هندق منتقن بوکيس ايت.

سبرمول

ادقون يقدفرتوان مودا اقبيل سمفي اي کايغکي مک نتفله اي ددالم ليغک سرت فولغ فركي کسلاغور سوره مپوره کسلاغور دان بوکيس ۲ فون بايق برهمقون سرتان تم.

شهدان کات صاحب الحکایت

تيغکله راج حاجي ددالم نكري ريو اديق براديق مک ددالم حال ايت مک داتفله قول کاجو هارو هاراڻ درقد راج کجي تن دالم سرت فيهق داتوه بندهارا سموان اکن سکل اتق راج ۲ بوکيس يغب تيغکل ايت دان يآيت داتغ سبواه کفل هاندان ايت تيبا دکوالا ريو انتهنک بکيمان بجارا حکمت راج کجي ترغکانو

راج عبدالجلیل سفهاج دي سوما هندق ممبواة ففکل فرگادوهن دان جکلو سوغکوه
ترجمفا دغن بوکيس يغ مرادق ايت اتو ملايو هندق بر بواة اغکارا يقدمکين ايت
تيکم سهاجله اف يفتترجربة ۲ ترفکو ۲ تفه مالم دينهاري برلاري ۲ برهمت ۲ کسار
کماري مک ايئون تورن لالو باليق کاستانن دان سکلين اورغ بسر ۲ فون باليقاه
ماسيغ ۲ کرومهن اداڻ.

شهدان

ادفون يقدفرتوان مودا مک تاهوله اي اکن سوکو ۲ ملايو ايت سفهاج هندق
منداتفکن فتنه اتسن جوا ادفون بهکين بکندا يقدفرتوان بسر سرت فتران مگين
برتمبه ۲ مسراڻ دغن بوکيس مک حال يغ دمکين ايت مگين برتمبه ۲ له فديهن
هاتي تن دالم ايت مک منجفکن جوکاله فتنه ايت سهار ۲ شهدان مک
يقدفرتوان مودا فون برفيکر جک دودق دغن بکيني اخير ۲ن بربنته جوک دغن
سوکو ۲ ملايو ايت بايک تيدق بايک جکلو تيدق درفداڻ منداتفکن اتو درقد
اکو افاه جاديغ سومفه ستيا ايت مک لالو ممفکيل فادک ادندا راج حاجي مخبرکن
حال احوالن ايت سرت اي برکات يغ ککندا اين هندق برموهن کاوار دهولو دري
ريو اين دان راج حاجي تيغکله دهولو تياد تاهن ککندا اين اخير ۲ن مروسقکن
سومفه ستيا سهاج مک جواب راج حاجي يغ ادندا اقبيل تن دالم ايت ممفربواة
هارو بيرو اتس ادندا ملينکن تياداله ادندا فنجفکن لاکي ادندا اجق سهاج اي
کلوار دري ريو اين دمان ۲ تمثت اي سوک برفرغ اتو برتيکم بوله سکرا هابس
کنتنوان مقصود کدوا فيهق شهدان اقبيل ساسيله درقد مشواره ايت مک يقدفرتوان
مودا فون برموهنه کقد سلطان سايمان هندق کاوار دري دالم ريو ايت مک
تياداله دلفسکن اوله سلطان سايمان مک برهنتي قول اي مک اقبيل دليهت دان
ددغر اوله يقدفرتوان نرغکانو تن دالم اکن بکندا مناهن يقدفرتوان مودا ايت مک
ترباکرله هاتين مک ممبواته اي اکن بيراث ماچم فتنه يغ منجفکن خصست مک
تياد ترناهن اوله يقدفرتوان مودا ايت لالو برموهن قول اي کلوار ريو کقد
سلطان سايمان مک دتاهن جوک اوله بکندا اکن يقدفرتوان مودا ايت هندق
کاوار دري دالم نکري ريو ايت.

شهدان کات صاحب الحکايت

برفوله کالي يقدفرتوان مودا ايت برموهن کقد بکندا سلطان سليمان هندق
کلوار ايت تياد جوک دلفسکن اوله بکندا شهدان ددالم حال ايت مک يقدفرتوان
مودا فون مپشکن قراهو ۲ن سرت دتورنکن سکل هرت بندان دان انق استرين
مک اقبيل سده مسنعب مک بهاروله اي قرکي برموهن قول کقد سلطان سليمان
سرت تيبا لالو منجونجوغ دولي سمبيل برداتغ سبه دغن ناغيسن افقون توانکو
يغ فاتيک اين کلوارله دبري فاتيک کاوار تيدق دبري فاتيک کلوار جوک
درهک چلاک فاتيک تيدق بوکنش فربواتن فاتيک دان بوکنش فربواتن

سرت منتوځ راج کچي ترغکانو مک بکندا فون دوکچیتاله هاتین ممفیکرکن افلاکی راج عبدالجلیل مگیڼ فانساه هاتین کمډین رغځغ دوا تیک هاري دانغ قول فسه مغانکن بوکیس هندق جاهت ماکي باجو رنتي برترنداء بنتن برکریس برجاووه برجالن دداره کون مک برکایارناه سکل ترغکانو دغن لمبیغ سرکس ۲ مفر کداره دان مقفوغ ریوه رنده برجرتین برلاري ۲ مک اقبیل قنت بالیقه سمولا کدالم کون ریوه رنده برکات سدیکت سئورغ کسیتو لاریش کامي کجر کات سئورغ دمکین جوک ممبرکن جاکفن سهاج اورغ ۲ ترغکانو ایت شهدان مک دکمفولکن فول اوله بکندا سرت یقدرتوان مودا بوکیس ۲ هفک بوکیس ۲ فرداځغ فون دفککيل جوک دفرهادفکن سوره کنل مک تیاد فول سوکو ۲ ملایو ایت ترتنجوه مک تیته بکندا سیاق ۲ مولا ۲ ملیهت مک تیاد فول تنتو کات سئورغ سیانو برخبر مک دتاث فول سئورغ لاکي دي برخبر سیانو ایت فول مایهت هفک بکیتوله حال مک تیاداله داقت کنتوان یغ صحن اورغیغ ملیهت مک برهنتیه فول فرکادوهن ایت شهدان اد کیرا ۲ سغوله لیم بلس هاري رغځغ دانغ فول قننه یفسر فول مغانکن اورغ بوکیس مرادق رومه اغکو تن واغسا مک کفرله فول مالم ایت دان اورغ ۲ ترغکانو فون برلارینه دغن لمبیغ ببرکس فرکی کرومه اغکو تن واغسا ایت ریوه رنده مغانکن کفوغ ۲ ایت دي مک برکجر ۲ له اورغ نرغکانو ایت مک راج عبدالجلیل فون جاک درقد برادون لالو اي فرکی مایهت اورغ گادوه ایت سرت دتباڼ اف دگادوهکن ایت مک سمبه اورغ ایت اورغ بوکیس مرادق استان فادک بندا اغکو تن واغسا توانکو مک کات راج عبدالجلیل براف اورغیغ سده لوک درادقن مک جواب مریکثیت تیاد یغ لوک سب ترسغکوه کریسن مک کات راج عبدالجلیل اغکو گنلکه اورغیغ مرادق ایت اورغ بوکسکه انو اورغ مان اداکه اغکو سولوه موکاڼ اورغیغ مرادق ایت مک جواب مریکثیت تیدق توانکو مک تیتهن جکلو تیدق اغکو سولوه موکاڼ دمان اغکو ناهوکن بوکس دغن سبکیني کلف مالم این مک جواب مریکثیت فرفساله توانکو فاجل ۲ راهي این مغانکن بوکیس کونن مک فاتیک فون مگیکوتله مک نینه راج عبدالجلیل ایت جکلو بکیني کلکوان اغکو سموا این هندق مغادو توان اغکو برتیکم دغن اکو اتو دغن بوکیس ۲ مک راج عبدالجلیل فون براغکنله بالیق لالو اي مفرسمبهکن کقد فادک ایهندان سکل حال احوال ایت مک بکندا فون ساغتنله سوکچیتان مک تاهوله بکندا اکن انقندا تن دالم ایت سرت سوکو ۲ ملایو هندق منچاري فتنه جوا کلکوانن ایت ددالم حال ایت تیاد سنغ هاتي بکندا ایت دودواه اي ددالم فرچننآن دان ددالم خصمت تیغ ۲ هاري مک اقبیل سیغ هاري مک یقدرتوان مودا فون فرکیله مغادف بکندا کبالي روغ سري مک بکندا فون مپوره ففکيل تن دالم سرت بندهارا سرت فثران راج عبدالجلیل دان راج حاجي سرت انق راج ۲ سکلین مک دفرهادفکن فول دفرسا سبله مپياه مک تیاد جوک ترکات ۲ کن اوله سوکو ۲ ملایو ایت مک برکات فول

سېرمول

ادفون راج بواغ يقدفرتوان سباً فا كتيك اي هندق باليق دري سينتن كسياً
مك درمقسه سكل فركاكس دان هرب بندا راج عالم انت افلاكي ليلا رتتكان
هابسه سموان دباوان بالبق كسياً كمدين درقد ايت برلايرله اي باليق كداً
مك تنفاه اي دسياً انتهى ماخصاً.

القصة

مك ترسپوتله فركتان سلطان سليمان ددالم ريو دغن فادك انتندا بگندا
بغدفرتوان مودا دان سكل انفندا ۲۱ بگندا سكاين شهدان اداله يدهارفتن اكن
باكل گنتين فتراث يغ كهراڻ ايت يأت راج دباروه تفكو عبدالجبل اداله
راج دباروه ايت سدهاه اي براستريكن فترا يقدفرتوان مودا اوڤو داهيغ چلاه
دغن فادك بندان تفكو منداق اداله اسنريش ايت رنام تفكو فوتيه دان اداله
فترا مرحوم مئكت دكون ايت يغلاكي ۲۸ سڤرت راج حاج سدهله اي روماج فترا
سرت سقسامخ اي مغرجاكن فكرجان دباوه فادك ككندا بگندا يمتوان مودا
سرت امناه بركاسيه ۲۸ هن دغن ايڤرت راج عبدالجبل ايت سڤرت اورغ برسودارا
سجالن جادي فد روفان دمكيانه بگندا سلطان بالبق درقد ملڤكر سينتن ايت
ساغتهه رافتن دغن سوكو ۲ ڤيهي بو كيس سرت تمفا كاسيه سايفن تونس اخلاص
دان مسران دغن فادك انفندا يقدفرتوان مودا اديق براديق ايت شهدان اقبيل
دلپهت اوله سوكو ۲ ملايو حال يغمكين ايت مك ترباكرله هاتين اوله اڤي حسد
دان حقد يفتريانم ايت مك مامكناه اڤي ايت كغد عقاش مك ترباكرله هاتي دان
عقاش جاديله مڤكونكن هوي نفسون يفتياد دهپروكن منفعت دان مضرة في الدنيا
والاخرة شهدان اداله فنه انتارا بو كيس دغن ملايو ايت اكو دقت ددالم سباره
يغركارغ اوله اورغ توا ۲۱ جنرا درقد اشكو بوسو سودارا سلطان سليمان يغ فنده
دري ترشكانو كدوغون ايهندا تفكو ووه مك دمكيانه اينله بوپين اداله سوكو ۲
ملايو دان راج كچي ترشكانو مېواة گادوهاه تيف ۲ مالم برجاك كاتن بو كيس ۲
اين هندق خيانه مك ستبڤ ۲ مالم برپواته گادوهه مغتاكن بو كيس هندق مېاكر
رومه دان هندق مقاموه مك ددالم سېولن دوا تيك كاللي داتغ فتنه ايت مك
دفرسا اوله يقدفرتوان مودا دتفاحص برسا ۲ بندهارا سرت راج اندرا بغسو
مك نياداله فول دقت سمر يدهنهنكن ايت كمدين ساغ امفت ليم هاري
گادوه فول سوكو ۲ ترشكانو مغتاكن بو كيس هندق مېاكر كوت دكېرتن لاري
مك كمڤرله فول فد كييك تغه مالم دنهباري گادوهاه ددالم ريو ايت مك وڤنو
سيغ هاري مك يقدفرتوان مودا فون سكراله مغمولكن سكل بو كيس ۲ دان ملايو
دفرهافكتن كدوان مك دفرسا تغه فركمڤولن اورغ رامې ايت اوله يقدفرتوان
مودا سياڤ يغ مابهت دان سياڤ يغ فركي مڤجر دان سياڤ يقدكچر دان سياڤ
يغرخبر سمالم دان سافه يغ مندغر مك سئورغ فون نياد يغ مڤاكو شهدان
سپنه بگندا سلطان سليمان مليهت اكن حال فرپواتن اورغ بر ۲۸ سوكو ملايو

اكننتافي فجل ۲ يڄ بهارو داتڄ اين بكيان اي هندق مفرجاكن كباوه دولي
 جكاو تيدق كباوه دولي منتوكن لاون دان كاون مك جواب سلطان سليمان
 ايت سبڀاله دان مان ۲ بايڪ كقد راج مودا فربواتله ڪران فڪرجان سده
 ترسراه كقد راج مودا بايڪ جاهتش ڪمدين تن دالم راج ڪچيء ترڱكانو ڦون
 برڪات ڦول سبلوم لاڳي ابڄ داتڄ اين مڃاڄ ساي سموا نايڪ ڪداره برتيڪم
 سهاج جاڱن برقرڄ دڄن مريم لاڳي دمڪينله مقصودن مك جواب يڌفرتوان مودا
 ايت بايڪ سڃاي فڪرجان لڪس هابس ادفون يڄ ساي هندق فربواه اين ايتوله
 جوڪ بير لڪس هابس فڪرجان ڪيت برتننوانله اله منڄن شهدان ستله سلسي
 متواره دان موافتت مك يمتوان مودا ڦون مپوره بوڪيس ۲ ايت بموسوڄ ڪمدين
 لالو دسورهن لڱگر ڪوبو ترمڃق ايت لالوله دڪلواراي اوله اورڄ سيا دان اورڄ
 سينتن مان ۲ يڄ سبله دي مك برامو ۲۰ له دان برديان ۲ مريم ليلا رنتڪاڻ ڪمدين
 براءت برديان ۲ دڄن سنافڄ ڦمبوراسن ڪمدين براءتله برچنڄنڪن ڪليوڄ دان
 ڦدڄ دان لمبيڄ ڪمدين براءت برتيڪمن ڪريس فندق يڄبرتيڪم برچنڪي ڦيڄڄڄ
 سام سئورڄ مك ساڄتنه رامين فرڄ ايت ڪران سام تيا د ماهو اوندور انق
 سلاڄور دڄن انق سيا شهدان اڦيبل لڪانق دان فڄكاوا مليهت حال يڄدمڪين ايت
 مك ايفون منرڪمله ڪميدان دڄن بيراف اندرا ڪوروڻ دان جوا ۲۰ ڻ مك لالوله
 ماسوه برامو ڦول مك باڀقه ماتي سبله مپيله ايت ڪات ستڄه فركتان اورڄ توا ۲
 ڪيرا ۲ امقت راتس اورڄيڄ ماتي برامو ايت سبله مپيله مك ددالم حال ايت
 تيواسله سباه راج عالم ايت ڪران فڄليمان باڀق ماتي مك ماسوله اي سمواڻ
 ڪدالم ڪوبوڻ مك دڄڦوڄله اوله بوڪيس ڪوبو ترمڃا ايت دليڄڄوڄن مك ددالم
 حال ايت همڄير داقت مك سوداراڻ راج بواڄ ڦون مپوره راج عالم ايت لاري
 اوندور سڪتيڪ لاڳي سورهن يڌفرتوان مودا ڦون داتڄ ڦول مپوره اوندور مك
 راج عالم ڦون اوندورله دڄن تيڪ بواه فراهو مبله لالو اي برلاير ڪمانن مك
 اڦيبل تيبا ڪمانن مك دڄايهارا اوله راج ماتن دڄربواتن سڄرت عاده سائق
 سوداراڻ دان انن راج ۲ جوڪ مك تنڄله اي دمانن دان اداله جادي راج ماس
 ايت راتو مڄڪوره يايت انق سلطان محمد زين الدين شهدان ادفون يڌفرتوان
 مودا اڦيبل سده راج عالم اوندور ايت مك ايفون برموهنله كقد ڦادڪ ايهندا
 بڪندا ساطان سايمان هندق باليق ڪريو ڪران نڄري سوبي شهدان زمان ايتله
 باڀق اورڄ ڦولو سينتن دتاوان مان ۲ يڄ برڄاليڄ دري ڪراجان ريو دان جوهر
 برمولا اداله يڌفرتوان مودا براءتت باليق ڪريو ايت ڦد هجره سنه ۱۱۶۳
 ڦد توجه باس هاريبولن ذالحجه هاري خميس ڪمدين بڪندا سلطان سليمان
 ڦون براءتت باليق ڪريو ڦد سبلس هاريبولن ربيع الاخر فڄتم خميس ڦد هجره
 سنه ۱۱۶۴ مك ماسوله بڪندا ڪدالم ريو دڄن سلامت سبڄرناڻ مك تنڄله بڪندا
 ددالم ريو سرت ڦادڪ انڦندا بڪندا يڌفرتوان راج ڪچيء ترڱكانو ددالم ريو
 برهمڄونڻ.

ادفون راج عالم ایت

سدیکیت فون تیاد این تیواس سرت روغ ۲ دفرموداهکنن سهاج فرغ ایت سلالو جوک ای میوره راج کچیء نایک کداره برتیکم مک تیاد جوک راج کچیء ایت نایک کداره کران تغه مشواره دان موافقت لاکي.

شهدان کات صاحب الحکایت

اقبیل سمفی لیم بولن برفرغ ایت مک کسوساهنله بکندا سلطان سلیمان سرت دوکچیتان تاکوه جک تیاد اله تنتو جادی مالو بسر شهدان مک بکندا فون ممگیل هغ دیوا میوره فرکی کریو ملکسکن یغدفرتوان مودا داهیغ کمبوجا مک هغ دیوا فون برلایره کریو مک تیبا کریو قد دوا بلس هاریبولن صفر قد هاری جمعت مک مفادقه کغد یغدفرتوان مودا ریو محاحکن حال قادی ایهندا بکندا ایت دسینتن مک یغدفرتوان مودا فون برتیه یغ کامی لاکي منتی اورغ بوکیس دری سلاغور شهدان اقبیل سمفیله قد هجرة تاهن ۱۱۶۲ قد دوا هاریبولن جمادالآخر قد مالم اثنین مک داتغله کاشکافن اورغ دری سلاغور یایت لکانیق سرت فنگاوا دغن سکل بوکیس ۲ سلاغور سرت لیم راتس فنگامن انق بایک ۲ درقد بغسا بوکیس مک ماسوقله سکلین کدالم ریو قد سیغ اثنین لالو مفادف یغدفرتوان مودا سرت تیبا مک لالو مریکتیت مغونس کریسن دهدافن یغدفرتوان مودا سمیل برکنجر ۲ مغارف شهدان مک کمیدین درقد حال ایت مک یغدفرتوان مودا فون براغکته کسینتن منداقتکن سلطان سلیمان یایت قد دوا لیکور هاریبولن رجب هاری اثنین برسا ۲ تن کو راج محمد شهدان اقبیل تیبا کسینتن لالو مفادف قادی ایهندا سلطان سلیمان ایت موافقت مشواره دغن بکندا ایت شهدان ددالم حال ایت مک افکاتن دری سیا فون داتغله اد کیر ۲۱ تیک فوله بواه کاشکافن کچیل بسرث یغداغ ایت سلطان محمود راج بواغ مک تیبا ای سلالوله مفادف سلطان سلیمان مک دفرساله اوله یمتوان مودا ادندا این سبله مان مک جواب راج بواغ ایت یغ سای این تیاداله سبله سان دان تیاد سبله سینی کران دسان ابغ سای دان دسینی ایه سای مک جواب یغدفرتوان مودا بایکله ادفون سای این سباق ۲ یغ مفادفکن مولوه مریمش کغد بکندا سلطان سلیمان ایتوله موسه سای دان سترو سای جکلو سودارا اتو انق سای یغدجسدکن سکالیفون تیاداله سای هیروکن انشا الله تعالی سای بدیل جوک شهدان راج بواغ فون برموهنه بالیق تورن کفراهون ادفون یغدفرتوان مودا اقبیل راج بواغ ایت تله بالیق مک ایفون برداغ سمبه کغد سلطان سلیمان سمبه قد فنداقتن فاتیک اورغ ۲ ریو دان اورغ ۲ ترغکانو تیاد اوسه برفرغ بیرله فاتیک سمو اورغ سلاغور سهاج بهکین دارة ادفون اورغ ریو دان ترغکانو سدا سهاج هدافن مولوه مریمش کغد فیهق راج بواغ کران تیاد سدف هاتی مندغر فرکتانن کران سوداران لاکي دلغکرن ادفون سفرت کباوه دولی دغنندی تیاد فاتیک چمفور

بگندا فون مېواته کړېو ۲ منتیکن لڅکر دري ملاک مک هلندا فون بلوم جوک
لاکي دانغ ماڅکر مک انقن راج اسمیل فون برینیله برانق دغن یبني ایت
بیراف لاکي ۲ دان فرمقوان ادفون یشتوان برنام تڅکو عیسی دان تڅکو یحیا
تیماشن ۲ تڅکو سولوغ دانلاین مک تباد دسوتکن دسیني مک تنقله اي ددالم
سیا مک برهنیه فیه سلطان محمود ترسبوه فول یغدرتوان راج عالم سودارا
بگندا سلطان محمود ایت.

القصة

مک ترسبوه فرکنان راج عالم دباتو بهرا مېواته بیراف کلڅکافن اقبیل تله سده
مک ایفون برلایرله کسینتن لاوله اي مغامو سېواه کفل مک دافته هرت بیراف
باق مېوانله کلڅکافن دان فرکاکس قرغ سرت مملي اوبت فلورون مک دفرتهپاله
فولو سینتن ایت سفرت ملکن مک تیاداله دبرین لاکي اورغ ۲ دسیتو برهداف
کجوهر دان کریو سکالي ۲ کمدين برکیریم سورة فول اي کفد سوداران سلطان
محمود راج بواغ مشاکن مېوره دانغ کسینتن منتاً بنتو جک اد دريو دانغ لکس
مک جواب سلطان محمود ادندا داتفه این شهدان فکرچان راج عالم ایت اقبیل
تیاد ترامیل سینتن ایت اوله اورغ ريو دافته اي منجادي راج دسیتو تیاد اي
برخصمت دغن سوداران لاکي ادفون سوداران فون دمکین جوک فیکرانن
اکنتتافي اي اد سديکیت سککن بگندا سلطان سلیمان سبب بگندا سلطان
سایمان اد جوک برکیریم سورة کفدان منتاً بنتو جوک دمکینه حالن ادان.

سېرمول کات صاحب الحکایت

ادفون بگندا سلطان سلیمان اقبیل اي مندافت خبر حال سینتن سده دامیل
اوله راج عالم ایت مک بگندا فون مشوراته دغن راج کچي ترغکانو سرت اورغ
بسر ۲ سکاین اکن فرکي کسینتن ملڅکر راج عالم ایت مک یغدرتوان مودا بلوم
اي هندق فرکي کران اي لاکي منتیکن فتکامنن یغسللاور شهدان سلطان
سایمان فون فرکيه دهوئو برلایر کسینتن برسام راج کچي دان تن
حیضو دان تن فاسغ مک اقبیل تیا دسینتن سکل کلڅکافن ريو دان ترغکانو
فون برفرغه دغن کلڅکافن راج عالم ایت سرت کوپون مک راج عالم فون مېوره
فغایما ۲ ملاون برسوڅکوه ۲ هاني مک کلڅکافن ترغکانو فون اوندورله برسما ۲
کلڅکافن ۲ ريو مک راج عالم فون برکات کفد اورغ ۲ ترغکانو جک لاکي ۲
نایکاه کداره کت برتیکم سهاح مقادو جواء ۲ اتو کیت سندیري برتیکم
مک تیاداله سانو اف بالسن جواب اورغ ترغکانو ایت هڅک بریدیلن ۲ دري
جاوه جوا مک تیاداله داندھکن اوله راج عالم امت فرغن ایت شهدان اداله
سلطان سلیمان براغت کسینتن ایت قد دوا باس هاریبولن شوال هاري جمعت
وفتو عصر سنه ۱۱۶۱ سمقي کسینتن بولن ایت جوا برفرغله هڅک سمقي کفد
بولن صفر مک تیاد جوک برالاهن دغن راج عالم ایت.

بولن دان هاریښ تیاد سکالي ۲ اکو برتمو دان سوراتنښ فون تر لالو کوفي دان کراغښ فون باغ کورغ سدو دباچ سبب باغی برفنده ۲ اکاښ درقد تاغن سئورغ کقد تاغن سئورغ سرت یغ مپوره فون کورغ سلیدیق قد مقصحن دمکینه سفکا کو تم.

سبرمول

مک ترسبوه ددالم سیاره سیا ایت اداله اوندورن هاندا دفولو کنتوغ ایت سبب دیامو ساطان محمود اداله مصهن ایت تتکال ساطان محمود راج بواغ ایت سده تیاد دبري اوله هاندا ماسوء کسیا ایت مک ایفون ماره لالو ای مودنی کسیا کفولو کنتوغ دشن امفت بواه کاکف اورغن اد سراتس اورغ مک دلفکر جعباتی دشن کاکفش مک فینور هلندا اینفون ترکجوه لالو ای برجالن کجعباتی برنباکن فراهو سیاف ایت مک افیل ساطان محمود مندغر فینور یغ تورن ایت مک ایفون مقبوره سفرت هریمو یغ فننس دري فراهو کجعباتی سرب تیا مک لالوله ممکغ تاغن فیتور ایت مک کات فیتور ایت مغاف توان ساطان داتغ تیاد ممبري ناهو کیت مک جواب ساطان محمود اف ممبري تاهو کیت فون نکري مک کات فیتور اف ۲ کهندق برخبرله دسبنی مک جواب ساطان محمود بکیمان کیت هندق برخبر اورغ رامی برسم ۲ کیت این تاکوه فول و ساران این رونتوه مک فیتور فون تر تاوا سمیل کاتغ دوا ریو اورغ فون نیاد رونتوه مک ساطان محمود فون منکن کاکین ساه مک فاساران ایت فون هندق رونتوه بردریک ۲ درقد کاکهش مک لالو دکفینش ناغن فیتور ایت دباوان ماسوء کدالم کوتا سرت لقس سلطان محمود بردوا فیسور ایت کدالم کوتا مک هدق دتودوغ اوله سادادو فنتو کوتا ایت مک بر فوا ۲ له جواء ۲۰ ښ فد ماسوء کوتا ایت لقسله لیم باس اورغ مک فیتور برنان اف بچارا مک جواب ساطان محمود نننی شیخ سالم داتغ بوله کیت بر بچارا جاغن توان تاکوت مک دسوره بکندا ففگیل شیخ سالم ایت مک لالوله ای ماسوء مپاوا اورغ اد امفت فوله اورغ ماسیغ دکت فنتو مریم مک سادادو فون برسدیاله مک فیتور فون هندق بر بچارا مک بکندا فون ممبري اشاره کقد مننون سید عمر مک سید عمر فون منیکم فیتور ایت دشن کریسن برنام جعبوان مک فینور ایفون ماتیه مک باریسن سادادو هلندا فون مبدیله سفرت هوجن کقد بکندا مک انقدنا بکندا تفکو اسمعل دتاروهن دبالکغ مک بکندا ایت مناهنکن دادان کقد فاورو یغ سفرت هوجن ایت مک فلورو یغ تیا کقد توبه بکندا ایت سفرت امفیغ تیاد ماسوء کقد توبه بکندا ایت درقد ساعت قبلن مک سکل جواء ۲ فون مقامو له هابس ماتی سادادو دفولو کنتوغ ایت مک فراهو جاک ۲ هاندا فون لاریاه بالیق کملاک مک دافته سیا ایت کقد تاغن سلطان محمود سمولا مک بکندا فون مپورهله سکل فراهو ماسوء کدالم سیا سموان مک

سېرمول

اداله فوکو سوکو ۲ ملایو مېوآه جالڼ خربطه ایت داتغ انتی راج کچې سیآ یغبرنام راج بواغ دفتکیل اورغ سبله سیآ سلطان محمود منتأ امقون کغد بگندا سلطان سلیمان سرت کغد راج ۲ بوکیس سفرت یغتله سبوتنن ای منتأ امقون کغد سلطان سلیمان ایت کمډین بهاروله ای منتأ بنتو کغد بگندا ملغکر سودارا توان راج عالم نگري سیآ مک کمواققتن سباه ملایو کفلان راج کچې ترغکانوله سقاتوتن دبتو ادفون کمواققتن سباه بوکیس تیاد فاتوة دبتو کران ای برقرغ دغن سوداران مک سباه سوکو ۲ ملایو ترغکانو کراس جوک هندق بمبتو ایت مک بگندا منورتاه کمواققتن سباه سوکو ۲ ملایو ایت مک منجاديله برسلاهن ۲ فهم بوکیس دغن ملایو قد کتیک ایت مک براغکتله سلطان سلیمان قد هجرة سته ۱۱۶۱ قد دوا داس هاریبولن شوال هاري ثلاث مک اقبیل سمقي کسیآ منتأ تولع قول بنتو کغد هاندا ملاک کران کات اورغ اد فرجنجین سلطان سلیمان دغن هاندا ملاک مک بمبتوله هاندا ایت اکن سلطان سلیمان مک سیآ فون الهله مک اوندورله راج عالم ایت کباتو بهرا مېاوا دیرین مک راج بواغ فون منجاديله یغدفرتوان سیآ لالوله ای مېوآه نگري ممفورا فنده ای دري بوانتن شهدان هلندا فون دودواه دفولو کنتوغ تیاداله ترتولق اوله سلطان محمود ایت کران فرتولغن کمځني هاندا کغد سلطان محمود سده سمقي چوکف مک لالوله برېوآه فرجنجین انتاراش دغن سلطان محمود ایت کمډین مک سلطان سلیمان فون براغکتله بالیق کریو قد دوا فوله هاریبولن ذالقعیده مالم اربع ادفون سلطان محمود سته هلندا دودو دفولو کنتوغ ایت مک داتغ قول فیکرانن تیاد پرکتهوان لالوله ای کلوار کسغلار فرکي مرومق قراهو ۲ جاوا یغ هندق ماسوء کسیآ دان کیچي هلندا فون درومقی جوک مک مارهاه کبرنور ملاک لالو دسورهن ساتو کیچي فرغ دان ساتو کفل فرغ مانگر سلطان محمود ایت دسغلار مک برقرغله کیچي فرغ ایت دغن سلطان محمود فون فنجاجب مک ترباکر فنجاجب ۲ ایت دوا بواه کنا فلورو کرندرایت مک لاریاه فنجاجب ایت سکنف ۲ لاوه بالیق قولو سغلار ایت مک هلندا فون بالیق کملاک مک برفسنله راج ملاک ایت کغد هلندا یغډیم دفولو کنتوغ جاغن لاکی دتریم سلطان محمود ایت ماسوء کسیآ لاکی کران سده بکیتو فرتولغن کمځني برسام سلطان سلیمان ماسیه جوک هندق درومق جوک لاکی مک تیاداله بوله ای ماسوء کسیآ لاکی لالوله ای مرایو سکنف لاوه ۲ ایت مېسرکن رومق جوک کبرا ۲ له امثت فوله کاغکاخنن شهدان تیاد براغ انتاراش مک هلندا فون منیغکلکن قولو کنتوغ ایت بالیق کملاک والله اعلم انتهنک سبب نیاد اونتوغکه فرنیکانن دسیتو اتو انتهنک تاکوتکه تیاداله اکو کنهوي اداش شهدان اکنتناثي اکو ترجمفا دغن ساتو سجاره سبله سیآ اکن تنافي سجاره دان سیاره سیآ ایت درقد اولن هفک اخرن تیاد برتاهن دان تیاد برتاریخ افلاکي

اورغ خصوصاً فون سده برسومفه ستيا سبله مپيله مك اداكه دبطلكن اكن سكل
يغترسبوة ايت مك يأت تيا د هاروس مك اينه فرفكاغن بگندا سلطان سليمان
مك برتوكر دان برسلاهنه دغن فرفكاغن سانو سوداران يقدقيهق سوكو ۲ ملايو
شهدان ادقون فكاغن سبله بوكيس ادااله اي سموا دقكيل اوله سلطان سليمان
تكلل اي باوم منجادي سلطان منتأ تولغ مفاقوسكن كملوانن دان منتأ فولغن
كيسرانن دان كراجانن منتأ لاونكن موسه سترون مك سدهله كيت سمقين
مقصودن دان حاجتن يغير كندا ۲۱ كمدن سلطان سليمان سرت سوكو ۲۸ سباه
ملايو هندق مبالس جاس دان بودي كيت سموا سباه بوكيس اكن بالسن يغ
سفاتوتن دغن بغسا كيت دان نام كيت مك تريماله ايتقون دغن ببراف كالي
كيت تولق تيا د منريما كهندقن مك تيا د جوا سوكو ۲ ملايو ايت مافسكن سفرت
يغترسبوت قد ماس كيت دقيايه هندق دجاديكن يقدفرتوان مودا ايت مك سكارغ
سده جادي بگيني سودارا داكيغن سده جادي كاسيه سايع كيت دان انق چوچو
كيت سده منجادي انق چوچون مك وقتو بگيني بهارو هندق دتولقكن كيت سموا
بوكيس سرت هندق دروسقن قول سومفه ستيا سرت قول كيت هندق دبرين
مالو دغن دبطلكن قول جباتن كيت مك يأت فكرجان تيا د هاروس ددالم قد
ايت فون جكاو سلطان سايمان هندق ميرتاي فكرجان سباه سوكو ۲۸ ايت كيت
لاون دهولو قد جالن يغ فاتوة اتو كيت اندور دهولو تمفت يغ فاتون ادقون
يغلاين درقد سلطان سايمان بوله جوك دچوب لاكي ۲۸ بايك سوكو ۲۸ سباه
سيا اتو سباه فېغ اتو سباه كانتن اتو سباه ترغكانو بوله جوك دچوب لاكي ۲۸
شهدان اينه امبيان بوكيس دان فكاغنن سبرمول ادقون راج توا انق داهيغ
منقو، ايون راج ملايو مك تيا داله فكاغنن يغترتنتو تركادغ سباه فيكران سوكو ۲
سباه ملايو دان تركادغ سباه بوكيس دان ميمتولي فكاغن سلطان سايمان مك
حال يقدمكن اينه منجادي فوكوء حسد المحسود وحا قدالمحقود يعني فكرجان
يقدغكي قد يقدغكيكن دان فكرجان دندم قد يقدندمكن ماسيغ ۲ ددالم هاتي
برتمباهن قول مايهتكن نكري سده رامي بوكيس قول ممرنتهكن مگين برتمبه ۲
دندم هاتين ايت بريالاله مگين لام مگين بسر مك اقيل افي ايت سده بسر قايله
قول مادمكنن اخير ۲۸ منجادي افي سترو دان ماره مك مامكنله افي ايت اكن عقل
يغ بايك مك كاوارله بواه افي ايت سرت بوغان قد فركتان دان كلكوان قد
منجاري اف ۲ يفاكن منجادي كبنسانن دان كسوساهن اتس سترون ايت انتهي .

سبرمول

اداله فرملان سبله سوكو ۲ راج ملايو ايت ميموة هونر اتس راج ۲ فرائقن بوكيس
مك يأت اكو دافت ترسبوة ددالم سجاره دان سياره فيق ريو ساتو دان فيق
ترغكانو ساتو دان فيق سيا ساتو كنيكان ماسيغ ۲ فرجلانن اكن لاكي اكو
بتاكن دباوه اين جالن سكل كلكوان دان فربواتن انشا الله تعالى .

برام تن دالم اداله اي ايت منجادي منتتو بگندا سلطان سليمان مك مبرتاي سنده درفد راج ۲ ملايو ايت يأت بندهارا دان تمغكوغ دانلاين ۲۸ مان يغ مبرتاي دغندي شهدان اداله امبيان فد هاتي مريكتيت يغ ظاهرث قد كلکوانث اداله سکل بوکيس ۲ ايت اورغ بهارو منداتغ دغن حال يخدمکين ايت مک بگندا سلطان سايمان مبرهکن فمرتنهث کراجآن دغن مطلق منجادي يقدفرتوان مودا دان سکل منري ۲ هلبالغ يغبسر ۲ يقدباوه فمرتنهث فد حال اورغ بسر ۲ سفرت بندهارا نمغکوغ ايت منري يغ سديا ميمغ مک دکورغکن کواسان درفد اورغبخ بهارو دانع مک ايتله جادي تيمو ۲ کبناران دري سبله ملايو.

شهدان ادقون سلطان سليمان قد

امبيان يقدظاهرکن فد فربوانث اداله کراجآن ايهندان دان کراجآن ديرين فون سده هيلغ دامبيل اوله راج کچي سيأ سرت دپونهث ايهندان اوله راج کچي دامبيل کراجآن دان دهيناکن سکل انق ۲۸ دقربواتن فنجواوه دانلاين ۲ دان جوهر دغن سکل تعاوه دأيرهث سده لفس کتاغن راج کچي دان سده اي برنوبت ددالم جوهر مک ددالم حال اين کيرا ۲۱ تیک تاهن لمان مک تياد سواران ۲۸ درفد فيهي راج ملايو سفرت فثاني کانتن دان ترغکانو منولغ مغمياکن کراجآن سمولا کغد ناغن راج کچي ايت ماینکن يغ اد درفد سکل سائق سواران ايت سمات ۲ مهينا ۲ کندي هفک مغات ستغه درفد ستغن سلطان سايمان ايت تياد قاتوه منجادي راج سبب مأ ايت اورغ کچي اورغ اجه فيدير نمان نوسمه دتوکرکن دغن تودغ ساجي فريوه امس ساتو دان اد قول سائق سواران مغات سلطان سايمان ايت تياد قاتوه منجادي راج سبب مأ ايت انق سي فمنجت دان بابو لاکي فرکنان يغ لاین ۲ ماچم سکيرا ۲۱ فوتس اساله اي درفد مندافت کراجآن دان فوتس اساله اي درفد مندافت فرتولغن سائق سواران مک فوتمه اجنهادهن درفد يخدمکين ايت مک ايتله سبب مک اي منتأ فرتولغن دری راج بوکيس اوغو يغبريم براديق ايت شهدان اقبيل داتغه بوکيس اوغو ۲ ايت مک سمقيه مقصودث دان بربالس کماتين ايهندان دان دافت کراجآن جوهر کتاغنث دان سوسه ستروث دان سائق سواران هندق منداتغن کجهاتن اتسن دغن براث کالي سوسه لاه برقرغ دان بيراف سوسه مرامکين نگري مرفيا لاوه ۲ تاوه رنو نوکغ فولو ججهان دأيره جوهر کمدين مک تتفله کراجآن فولغ سفرت ففکت درجه ايهندان مک تياد لاین بالسنث ملينکن ايتله سهاج سفرت يقدلاکوکنث ايت فون دغن موافقت جوک دغن بندهارا تمغکوغ سرت سکل اورغ بسر ۲ فد فرملان هندق منجاديکن ايت يأت هندق مغمثک يقدفرتوان مودا ايت دغن سوک رامي جوک تيبا ۲ سده بکيني دان سده منجادي داره داکیغ دان برجمفور باور دان منجادي ايفر دوای دان منجادي سائق سوارا بوکيس ايت سرت نگري فون سده رامي فولغ سديکالا بايک قد فکرجآن دانلاين مک بهاروله سائق ۲ يقلاين سبله ملايو هندق مغمياکن جاس بودي

بولن رجب فد انم باس هاریش مالم رابع کمالی کرحمت الله تعالی راج توا انجیء موسوء شهدان براغت بگندا کسیا فد تیک لیکور هاریبولن رجب تورن ککنا یفکن فد دوا باس هاری بولن شوال برلایرن کسیا بالیقن فد دوا قوله هاریبولن دالقعده مالم رابع مک ماس بگندا بالیق دري سیا ایناه راج پواغ انق راج کچیء منئا امشون کغد بگندا مبرهکندیریث مک دامقونی اوله بگندا سرب برمعاف ۲ فن دعر راج ۲ فرانکن بوکیس لاکي اکنداتغ قصه فرکي مبنو سیا اداڼ.

شهدان

ادفون داهیغ کمبوجا افیبل سده سلسیله موافت ددالم سلاخور ایت مک ایقون دانغاه کریو یأیت فد نوجه باس هاریبولن محرم سنه ۱۱۶۱ کمدين درفد بولن صفر سهاریش فد هاری انیس ممکنله نغو قوان منداق یأیت استری مرحوم یغذرتوان مودا اوفو داهیغ جلاء انا لله وانا الیه راجعین مک دفورکن فد هاری ثلاث شهدان ادفون بگندا سلطان سایمان افیبل داتقله فادک انقندا بگندا ایت مک لالوله دلسیفن مسجادی یغذرتوان مودا ریو دغن سکل تعلقو دأبرهن دلنتیق ایت بناق عادة اسنعادة مانتیق یغذرتوان مودا یغدهولو ۲ جوا مک تنقله داهیغ کمبوجا ایت جادی یغذرتوان مودا ددالم ریو مک اداله فادک اندا راج حاجی ایت مسجادی کلانات مرنهکن کراجان دباوهن اداڼ اداله برگار یغذرتوان مودا داهیغ کمبوجا ایت فد هجرة سنه ۱۱۶۱ فد سبلس هاریبولن ربیع الاول هاری شهدان افیبل ساسی درقد برلنتیق ایت مک یغذرتوان قون براغتکله کسلاخور ممباوا فادک اندا راج حاجی مک افیبل تیبیا کسلاخور ایت لالوله مندودفکن فادک اندا ایت راج حاجی دغن فادک انقندا انجیء اڅکو راج عیشه فترا فادک اندا بگندا اڅکو کلان مودا مک دنکاخنله اوله یمتوان مودا ایت بتاف عادة اسنعادة راج ۲ نکاح کهوین مک برکاسیه ۲ هناه سفرت عادة اورغ لاکي استری شهدان مک تیاد براف لماڼ سکدودفکن ایت مک اڅکو راج عیشه قون ممکنه کمالی کرحمت الله تعالی انا لله وانا الیه راجعین مک دتامله بتاف عادة مانم راج ۲ مگت شهدان کمدين درفد ایت تیاد براف لماڼ مک راج حاجی قون براستریکن قول انق راج امران یغیرنام اڅکو چیء سجوء مک اداله نکاح کهوین ایت بتاف عادة راج ۲ نکاح کهوین سرت برکاسیه ۲ هناه لاکي استری کمدين مک یغذرتوان مودا قون براغتک بالیق کریو.

سیرمول کان صاحب الحکایت

فد ماس یغذرتوان مودا ایناه بابی ککروهن ددالم نکري ریو انتارا راج ملایو دغن راج ۲ فرانکن بوکیس اداله سبب داتغ فتنه ایت یأیت درفد سبب برسلاهن ۲ مقصود دان برنوکړ ۲ کهندف دان برسلاهن ۲ فهم انتارا انق راج ۲ ملایو دغن انق راج ۲ بوکیس اداله کفلاڼ قیهن راج ۲ ملایو یأیت یغذرتوان راج کچیء ترڅگانو

ماينکن دوا اورغ سهاج يقدفرتوان مودا ريو يغبوکن درقد ذريت صابين يأت
 انق سوداراث داهيغ کمبوج دان چوچو سوداراث راج علي يقدفرتوان يغبوکن لفس
 ايت منجادي يقدفرتوان مودا انق چوچو چيچتن درقد صليبن هفک قد تاريخ
 يفترسبوة ايت اداث.

سبرمول کات صاحب الحکاي

ادقون بگندا سلطان سايمان بدارالعال شاه افبيل سده هيلغله فادک ادندا
 بگندا يقدفرتوان ايت مک کسوساهنه هندق منجاري کنتين ايت سقرت يقددالم
 سومفه ستيا انتارا بوکيس دغن ملايو مک تياداله يغلين فاثوة اکن کنتين
 ماينکن داهيغ کمبوجا فترا اوڤو داهيغ فرائي دان سځکه فون اد فترا فادک
 ادندا ايت راج حاجي مک نرلالوله موداڻ بوم سځي روماج فترا دان اد سئورغ
 فترا فادک ادندا ايت راج لومو مک فتراڻ يقدفيهق نکري سلاغور ملينکن هپاله
 داهيغ کمبوج جوا يفتربله فاثوة اياه ترلبه توا سرت کسوکان موافقه فيهق سبله
 بوکيس مک تنفاه داهيغ کمبوجا اکن جادي يقدفرتوان مودا ددالم ريو مک
 بروهنه اي هندق کسلاغور دهولو کران هندق موافقت دغن فادک ادندا بگندا
 ايت يقدفرتوان سلاغور سرت اورغ بسرڻ دان بوکيس يغباق مک دلشکنله
 اوله بگندا اکن فادک اتقندا ايت مک داهيغ کمبوجا فون برلايرله کسلاغور
 برسما فادک ادندا بگندا ايت راج سعيد فترا يقدفرتوان مودا کلان جاي فترا
 مک افبيل سځي انق راج ايت کسلاغور مک ايڤون موافقتاه دغن فادک ادندا
 بگندا سکين سرت اورغ بسر ۲ بوکيس يقددالم سلاغور هفک ستاهن لماڻ
 شهدان مک افبيل سده کاوارله انق راج ايت کسلاغور ايت مک اداله اورغځيغ
 ففارو بهارو داتغ برواة لاکو دان فعل يفتياد برلاکو کقد عادة استعادة ملايو
 دهولو کال زمان برزمان شهدان ايناه بويڻ فرکتان يفترسبوة ددالم سورة
 توارينغ يځاکو قندهکن کقد سورت اين تياد دتتوکنڻ اورغځيغ بهارو داتغ ايت
 نماڻ شهدان اداله راج کچي يقدفرتوان ترغگانو ايت داتغ دغن سيوا راج
 دري ترغگانو يأت قد دوا باس هاريبولن ربيع الاخر قد بيلاغن تاهن اربعيه
 تاهن با دان جک قد تاهن بيلاغن خمسيه تاهن اليڤ ادقون يقدفرتوان مودا
 اوڤو داهيغ چلاه مځت قد توجه باس هاريبولن يفترسبوة ايت جادي انتاراڻ دغن
 تن دالم راج کچي ترغگانو ايت داتغ دغن مځت يمتوان مودا ايت انم هاري
 انتاراڻ مک فيکرکناه اولهم اکن کنايه فرکتان يځ مبهم يفتله ترسبوة ايت انتهى.

ملخصا

شهدان کمدين درقد ايت مک بگندا سلطان سليمان فون برغاکنله کموار قد
 هجرة سنه ۱۱۵۹ قد سهاريبولن ربيع الاول هاري خميس اداله يځ مغيريقکن
 يقدفرتوان راج کچي ترغگانو دان تن کو راج محمد دان داتو سيوا راج کمدين
 باليق کريو قد سباس هاريبولن جمادالآخر مالم جمعت تيبا کريو کمدين قد

شهدان کات صاحب الحکایت

بد ماس اینله یقدرتوان مودا اوفو داهیغ چلاء میوره فکاکوا تاروم دان فغولو چدون مغمیل بنیه کمیر دسبه قولو فرج دباوا کریو مولای برتنام کمیر مک برتنامه سکل بوکیس دان ملایو مک ممواتاه اورغ بوکیس دان ملایو بیراف رابوس لادغ کمیر اداله کولی ماسفش یأیت جینا یقداتف دري نگری چینا مک افیل جادیاه کمیر ایت مکیں رامیله ریو مک داتقله فراهو دري تیمور سقرت جاوا دان بوکیس مک برفالوله دگاغن تانه جاوا دغن کمیر مکیں سوکاله داگخ ۲ ماسوء کدالم ریو ایت کران سکل دگاغن برلاون سام دگاغن قولغ فرکی اونتوغ بابق شهدان مک بکندا سلطان سلیمان سرت یقدرتوان مودا سرت اورغ بسر ۲ فون بابقه براوله حاصل درقد چوکی دان لیوه باتو مک تتکل ایت بابقه اورغ نگری کای ۲ دان کافکاش فرغ بابقه یغ سدیا مک حال اینه دبهاکن اوله اورغ توا ۲ ریو بایک کمیدین فد ماس یقدرتوان مودا داهیغ کمبوجا روسقه قول سبتر کمیدین بایک قول سمولا هفک یقدرتوان مودا راج حاجی مکیں رامیاه اداله ماس راج حاجی ایت جادی یقدرتوان مودا برتمبه ۲ قول رامین کیرا ۲ نوجه تاهن ماسوء کدلاقش شهدان افیل مگنده یقدرتوان مودا راج حاجی ایت ریو فون روسقه دمکینه حالن لاکي اکن داتغ قصه ددالم سیاره این ادان.

سرمول کات صاحب الحکایت

مک افیل سمقیاه فد هجرة سنه ۱۱۵۸ تاهن الیف مک کریغله یقدرتوان مودا اوفو داهیغ چلاء ایت مک تیاد براف لمان کریغ ایت مک لالوله مگت کمالی کرحت الله تعالی انا لله وانا الیه راجعون یأیت قد توجه بلس هاریبولن ربیع الاخر هاری رابع قد اول وفنو عصر دمافمکن قد هاری خمیس وقنو تفه هاری دکوت مک اقبیل مگت یقدرتوان مودا ایت کمقرله ددالم ریو سبب کماتین یقدرتوان مودا ایت افلاکی سکل اورغ بسر ۲ سرت اورغ نوا ۲ مک دوکچیتاله سکلینن سمکین بکندا سلطان سلیمان ترساخته بسر فرچنتانن کران فادک ادنا ایت سده سقرت دجادیکی سودارا سجالن جادی فراسانن سمنتلهن مندگن مات فادک انقدا کدوا سقرت تفکو هیتم دان تفکو فوته فترا مرحوم ایت مکیں هنجورله هاتین.

شهدان

مک بکندا سلطان سلیمان فون مغمولکن اورغ ۲ نگری ماسوء کدالم مفرجاکن جنازه فادک ادنا سرت دفورکن بتاف عادة استعادة راج بسر ۲ مگت مک برکابوغله سکل اورغ ۲ ریو امقت قوله هاری بتاف عادة راج ۲ یغسر ۲ مگت شهدان مک دتفگیل اورغ مرحوم مگت دکوت شهدان اتق چوچون له یغ برککالن منجادی یقدرتوان مودا ریو تورن تمورن هفک سمقی ماس مفریوة سیاره این یأیت فد هجرة سنه ۱۲۸۲ مک بنوم لاکي برفنده کقد اتق چوچو چیچت یغلاین

مک الهاه نکري ڦيرق ايت شهدان اڦييل سده اله ڦيرق ايت مک يقدڦرتوان مودا ڦون دودقله دڦيرق مېتولکن راجاڻ دان اورغ بسر ۲ن سرت داتورکنښ ستيا ڦرجنجين انتارا مريکښيت دښن يقدڦرتوان مودا سرت يقدڦرتوان سلاڦور دان يقدڦرتوان مودا ڦون برکنديقه دوا اورغ ڦرمڦوان ڦرتام انچي سميده کدوا انچي ستيه ڦيرق دڦڦکيل اورغ شهدان مک ددالم حال ايت مک ڦپوره سلطان سايمان ڦون داتقله يايت اورغکاي سيوا راج مپيلاکن يقدڦرتوان مودا ايت باليق کريو مک يقدڦرتوان مودا ڦون ږوم جوک کوار دري ڦيرق کمدين مپوره ڦول بکندا سکالي لاکي تڦکو راج ابراهيم اداله يځ مغيريځکنښ ڦرتام تن عبدالقهير کدوا تن سبتو کتيک ڦڦکاوا جمع کأمقت ا. عبدالجمل کليم ڦغليما بشو سبب بکندا سلطان سايمان منداڦت خبر اکن نادک ادندا بکندا ايت برڦرغ دښن راج ڦيرق مک سبب ايتوله بکندا ايت مپورهکن فادک انقندا راج ابراهيم سرت اورغ بايک ۲ ڦرکي کڦيرق دښن بيراف کڦکاڦن دان اغکاڦن ڦرغ اڦييل سده ساسي ڦکرچانن دڦرسيلاکن باليق سهاج کران ددالم ريو ند ماس ايت ترلالو محل شهدان اڦييل سمڦي سکل سورهن ايت مک يقدڦرتوان مودا ڦون تباداله برتاهن لاکي سلالوله باليق کريو مک اڦييل سمڦي کريو لالو مڦادڦ فادک ککندا بکندا سلطان سايمان سرت مخبرکن ڦکرچان ڦرغښ ددالم ڦيرق مک بکندا ايت ڦون ساغته سوکاڻ اکن فادک ادندا بکندا ايت سلامت درڦد بلاه اداڻ.

شهدان

اداله برلاکو ڦکرچان ايت فد هجړه سنه ۱۱۵۲

اداله ڦرکي راج ۲ دان اورغ بسر ۲ مپيلاکن يقدڦرتوان مودا ايت يايت ند انم ليکور هاريبولن ربيع الاول فد هاري اثنين فد کتيک تڦه هاري شهدان مک تباد براف انتاراڻ مک بکندا سرت فادک ادندا يقدڦرتوان مودا سرت راج ۲ دان اورغ بسر ۲ سکايين براغکته ڦرکي برماين ۲ سرت مباير قول دڦقوجن اداله بکندا سرت فادک ادندا يقدڦرتوان مودا مېاوا ايسي استان سکايين سرت فادک انقندا سکايين برماي ۲ براغت ايت دښن بيراف بواه کاکڦ دان بيدار سرت سکل اورغ بسر دان انق راج ۲ دښن بيراف بواه ڦراهو دان سمڦن ۲ اڦييل تيبا دڦقوجن برماين ۲ له ماکن مينوم برسوکا ۲ن شهدان اداله براغکښ ايت فد سڦوله هاريبولن ربيع الاخر دان فد امقت باس هاريښ مک لالوله براغت باليق کدالم ريو انتهی.

شهدان کات صاحب الحکايث

فد ماس اينله نکري ريو ايت رامي سرت معمورڻ دان سکل داځڦ ڦون باڦقله داڦغ دري نکري جاوا دان کڦل دري بڦکالا مېاوا اڦيون دانلاين ۲ دکاځڦ دان سکل ڦراهو داځڦ دکوالا ريو ڦون ڦنوهله درڦد کڦل دان کيچي دان سلوب دان سنت دان وځکڦ دان توب سيم دان اڦلاکي ددالم سوڦي ريو سکل ڦراهو ۲ رنتو برچوچو ايتکته برسېمواځ دان برڦنداره دمکينله حالڻ اداڻ.

سبرمول

ادفون يقدفرتوان راج كجيء اقبيل انقش راج عالم سده كاوار دري سيا ايت سبب اله برقرغ دغن انقش تفكو محمود ايت مك راج كجيء فون جاتواه ساكيت ساغت ددالم كيلان ايت مك تباد براف لمان مفكتله انا لله وانا اليه راجعون مك دفبوركن اورغه بتاف عادة راج بسر ۲ مفكت دمكينه حالش شهدان مك مفكتنيكن كراجانن فتران سلطان محمود مك كراجاناه سلطان محمود ايت ددالم سيا دغن سكل تعافش شهدان ددالم تباد براف لمان مك داتقله راج عالم ايت مانكر سيا سمولا مك برقرغه ددالم سيا ايت براموء ۲ كن ببرااف هاري مك تيواسله تفكو محمود ايت مك ايقون اوندورله مباوا ديريش كفولو لاوان مك لالوله اي ممبواه فراهو سفنجف جانن ايت برسما ۲ مرتوان داهيغ متكوه كمدين مفمباراله اي كسان كماري منچاري كواسن دمكينه حالش ببرااف ماس.

سبرمول

ادفون راج عالم اقبيل سده دافت نكري سيا ايت اولهن مك ايقون ملنتيقاله انقش راج محمد عالي ايت منجادي يقدفرتوان مودا مك تنقله اي ممرته نكري سيا ايت دغن سكل دأيره تعاوقن سرت دكوكوهكنش شهدان اكو دافت ددالم سستغه قول سياره كمدين درفد ايت دافت قول سيا ايت كغد سلطان محمود سمولا سبب دبننو دري ريو كونن كمدين دافت قول سيا ايت كغد راج عالم سبب دبننو دري منفكابو يأت راج براليه يغ مبننو راج عالم ايت دمكينه ترسبوه ددالم سياره ايت اداش شهدان يغ اكو دافت ددالم سياره يغ برتوارينخ اداله بكندا سلطان سايمان هندق مبننو سلطان محمود ايت يأت راج بواغ دثفكيل اورغ دسياه جوهر مك ايت سكالتي ايتفون سده اوغو داهيغ چلاء يقدفرتوان مودا المرحوم مفكت مك ماس ايت يقدفرتوان مودا برسلاه ۲ فهم دغن سلطان سايمان لالو يقدفرتوان مودا داهيغ كمبوجا فنده كايفكي كمدين اخير ۲ن جادي بتول سمولا موافقتن سفرت يثلاكوي اكنداثغ ددالم سياره اين دغن تاريخ تاهن بولنش ادا.

القصة

مك ترسبوت فركنان سلطان سايمان بدرالعالم شاه سرت فادك ادندا بكندا يقدفرتوان مودا اوغو داهيغ چلاء دان دسياه بارة دثفكيل اورغ داهيغ قالي مك اداله فده هجرة سنه ۱۱۵۳ فده تيك باس هاريبولن ربيع الاخر هاري جمعت بعدالصلاة مك بكندا فون براغكت كاوغرن ادفون يقدفرتوان مودا سده تردهولو برلاير مرقسا سكل لاوه ۲ سياه بارة لالو سفكه دموار شهدان ادفون بكندا سلطان سايمان اقبيل مندفر فادك ادندا بكندا ايت دموار مك لالوله بكندا ايت كموار مك برجمفاله اي دغن فدوك ادندا بكندا ايت دموار ادفون سبب يقدفرتوان اد دموار سئوله ۲ن هندق دفرتنهن موار ايت مك يقدفرتوان فون تيباله لالو دسورهن

مک هارو هاراله نکري سیأ کمدين ماسیغ ۲ انق راج ایت مغبیل تمفت برکوکوه اداله تفکو محمود ایت ددالم کوت بسر دان راج عالم دالم کوت توان بسر مک برفرغه تیغ ۲ هاری شهدان ادفون تفکو محمود ایت بابق جوک بوکیس سبله دی سبب ای برینیکن انق داهیغ متکوه سرت سده قول برانقن لاکي ۲ دوا اورغ یقتوان برنام راج اسمعیل سدهله بسر دان یقومداښ برنام راج داود دان ببراف لاکي انقن یغلاين سدهله بابق اهلیش ادفون راج عالم سده جوک مناروه ببراف انق لاکي ۲ قول یقتوان برنام راج محمد علي سده بسر جوک دان ببراف لاکي انق ۲ن یغلاين استمیا قول ای سده برینیکن انق اوفو داهیغ فرانی دسینتن یأیت داهیغ خدیجه مندافت قول ای انق برنام داهیغ بدریه یغ جادی بندا سید علي اخیرن سقرت یقتله ترسبوة ددالم سلسیله این اداښ.

شهدان

مک هارو هاراله نکري سیأ کران انق راج دوا اورغ ایت کادوه دغن برفرغ ددالم نکري برسلاهن مک کسوساهنه سکل اورغ بسر ۲ن لالو مریکیت مغادف یغدفرتوان راج کچی مک راج کچیک ټون ددالم حال قول سده براوبه عقلع مک اقبیل اورغ بسر ۲ن برداتغ سبه مفتاکن فادک انقندا کدوا برفرغ مک جواب راج کچی بارغسیاف یغ هیدوف ایتوله انقکو مک سکل اورغ ۲ بسر فون حیرانه مک اقبیل بروبي بدیل ۲ برتان راج کچی ایت کتان ایت بدیل ۲ اف بروبي ایت مک سبه اورغن فادک انقندا برفرغ دغن اورغ ريو توانکو مک راج کچی فون ترتاوا شهدان مک ددالم حال ایت استریغ تفکو قمریه فون گریغه ساغت مک لالوله مگت مک دقورکن اورغله بتاښ عادة استعادة راج مگت مک اقبیل سده هیاهه تفکو قمریه ایت مک راج کچی فون سلالوله کیلا سکالي لالو ای تیدور دقور استریغ مک دتفکو سهاجله اوله اورغ تواښ ۲ن دان جواښ ۲ن اداښ.

شهدان

ادفون انقن تفکو عالم دغن تفکو محمود ایت برفرغ مک مگین سهاري مگین رامیه اورغ ۲ سبه تفکو محمود ایت دان اورغ بسر ۲ فون بابق سبله تفکو محمود ایت بکیتو جوک بوکیس بابق جوک مک دغن تقدیر الله تعالی دلفکرله اوله تفکو محمود ایت برسکوه ۲ هاتی کمفورغ راج عالم ایت مک راج عالم فون تبادله تاهن سبب اورغ ۲ سرتان سدیکی مک راج عالم فون تیواس لالو براوندور کاوار دري سیأ ایت مېاوا دیریښ کباتو بهرا منچاري کواس دسیتو کمدين مغباراله ای لالو کفلمېغ مندافتنه ای سدیکی هرت مک بالیق قول ای کدلي مک بابقه اورغ ۲ دلي مگیکه فرنتهن سرت تاکوت اکندي مک قواتله ای مک تنغه ای ددالم دلي دغن برسیقن الت ففراغن دان کلکاشن فرغ دفر بابق ۲کنښ تم.

القصة

مک ترسبوتاہ فرکتان راج عالم دان داهیغ متکوه دان راج امس یغبالیق الہ ملگر ریو ایت سرت سدهاہ بابو کیرا ۲۱ کروکین کاشکائن دان اورغ ۲۸ ثون باپاہ ماتر دان لوک مک ایقون بالیفاه مفادف فادک ایهندان یغدرتوان راج کچیء معامکن حال ملگر ریو ایت بابو کروکین مک اقبیل راج کچیء مندغر سمبہ فادک انتندا بکندا ایت مک تر فکورلہ ای سجورس تیاد برکات ۲ سرت قوتساہ اسان ہندق ملگر ریو لاکي.

شہدان کات صاحب الحکایت

ایناہ اخیرن فرغ راج کچیء سیأ دغن اوڤو ۲ یغدرتوان مودا ریو ایت لفس این تیاد لاکي راج کچیء ایت مغاچو ۲ کریو لاکي هفک مفکتش ماینکن چوچون راج اسمعیل دان انقش راج عالم یغبرفرغ دغن یغدرتوان مودا داهیغ کمبوجا دسیفاقورا یأیت راج اسمعیل الہ جوک ای دان راج عالم دغولو سینتن دغن سلطان سایمان دان یغدرتوان مودا الہ جوک ای دمکینلہ قصه اکنداغ دسبوتکن ددالم سجارہ این.

سبرمول

ادقون راج کچیء لفس درؤد ملگر ریو سکالی ایت مک براوبہلہ عقاش تیادالہ تنتو ممرنتھکن کراجانن لاکي مک دسراھکنش کغد انقش راج عالم ممرنتھکن نکری سیأ دگلرن راج عالم ایت یمتوان مودا انقش یغکو محمود نماش دغن سودارا سلطان یغبرنام یغکو قمریہ ایت باوم دگلرن سواب نام ایلہ انقش یغ کھارا شہدان ددالم حال ایت اسارا انقش یغبردوا ایت سالولہ برنتہ براتاسن ۲ مک کات راج عالم اکو یغ توا دان فاتوت اکو منجادی راج مک کات یغکو محمود اکو ترلبہ فاتوت منجادی راج کران اکو انق یغ کھارا مک ددالم حال ایت یغکین سھاری یغکین برتنبہ ۲ بسر خرېطھن دان یغکین سھاری یغکین برتنبہ ۲ اورغ ددالم نکری سیأ ایت اد یغ ستغہ کفھق یغکو محمود دان اد یغ ستغہ کغد راج عالم منجادی برگادوہلہ جواء ۲۸ سام جواء ۲۸ اد یغبرنتہ ۲ دان برؤکل ۲۸ اد یغبرتیکم برماتی ۲ ین یغکین سھاری یغکین بسر سأمٹما افی یغکین برپالا مک اقبیل سده بسر فایہلہ مادمکنش مک ماکنلہ کغد نکری مک ہارو ہارالہ نکری کساکیندناہ سکل ایسی نکری افلاکی اورغ مسکین کسوساھنلہ ہندق منچاری کھیدوفن سبب نکری گادوہ ماسیغ ۲ عاشیق دغن ملبھارا کمٹوغ علامنن دان رومہ یغکان دان انق استریغ تاکوہ ای کالو دچبولی اولہ جواء راج ۲ ایت کران انتارا کدوا فھق ایت سٹولہ ۲ سفرت سده سام ۲ ریسو.

شہدان ددالم حال ایت

مک برتنبہ ۲ لہ کدوان ایت یغکوتکن ہوا نفسون مک لالولہ جادی برسلاھن انتارا کدوا فھق مک لالو برفرغ ددالم نکری دان برامو ۲ کن دان بریونہ ۲ ہن

هاري ايت مك دغن تقدیر الله تعالى منولغ اورغ ريو قد کتيک ايت سئورغ فون تباد ماسي لوکا فون تبديق شهدان سکتیک برقرغ براموء ۲ کن ايت تيواسه راج عالم سب فغابماث بايق يغ چاچت مک راج عالم فون لاريه برسام ۲ داهيغ متکوه دان راج امس بر باليق کفراهون دتنجوغ سبادم مک دافتاه وغغغ دان ساوب سمارغ دان سمغن کوتقن ايت بيراف بايق قول مريم ليلا رنتکان دان ستيفکرن يفاقت شهدان سکتیک برقرغ براموء ۲ کن ايت سمغيله مالم کمدين اقبيل صبح ۲ هاري اربع ترغاه سده هاري ايت قد توجه هاريبولن ربیع الاخر ند هجرة سنه ۱۱۵۰ مک دلغکر قول اوله يقدفرتوان مودا تنجوغ سبادم ايت مک راج عالم دان داهيغ متکوه سرت راج امس فون برترجونله کفراهون ماسيغ ۲ لالو براوندور ککوالا ريو مک يقدفرتوان مودا فون منيتهکن موکل کوغ چابول سرت دغن کندغ سرونين سرت دغن سورا تمقيقن دان سکل بوکبس فون برکياوغ موسغاه دان سکل فتنجاحب فون ماسغاه تنغکول سموان مک ساقشاه ککو کمفيتان هفک سمغي وقتو عصر.

شهدان

قد دلاقن باس هاريبولن يفترسبوة ايت قد مالم وقتو عشا مک راج عالم دان داهيغ متکوه سرت راج امس فون لاريه مک بايقله کاهکافن تريتفکل اف لاکی سمغن ۲ مک اقبيل فاکي ۲ هاري مک ترغاه سکل کاهکافن سیا ايت دکوالا ريو هپاله تمغا سواه دوا لايژن دسات تيوغ مک سکل فغليما ۲ ريو فون هندق مغيکوة مک دلارغ اوله يقدفرتوان مودا تبتهن تباد عادة دمکين ايت مک برهنتياه سکل فغابما ۲ ايت مک بکندا سلطان سايمان دان يمتوان مودا فون موديقاه کهولو لالو منجامو سکل منتری هابالغ سرت فغليما دبرين فرسالين مان ۲ يغ سفانوة بکيژن شهدان کمدين درقد ايت مک يقدفرتوان مودا فون مغلر تن عبدالله منجادي راج توا مگنتيکن راج توا داهيغ منمقوء يفته کمالی کرحمد الله تعالى سقرن يفته لالو سبوتنن مک دودقاه بکندا سرت يقدفرتوان مودا سرت راج اندرا بشسو سرت راج توا برسوکا ۲۷۰۰ ددالم نکري ريو بيراف ماس دان کتيک کمدين بکندا سرت يقدفرتوان مودا فون منکاکن فترا بکندا يغ فرمقوانن برنام راج بولغ دغن يقدفرتوان راج کچی انتق مرحوم سلطان زين العايدین ترغکانو بتاف عادة استعادة راج ۲ نکاح کهوين يأت قد هجرة سنه ۱۱۵۲ قد تاهن دال اخر قد سهاريبولن محرم فتنغ جمعت مک تنقله اي برکاسيه ۲ هن لاکی استري بتاف عادة اورغ.

شهدان

قد اُمشت باس هاريبولن محرم هاري خميس مک ماتياه راج توا تن عبدالله کمالی کرحمد الله تعالى درقد نکري يغ فنا کنکري يغ بقا.

كدوا فيهق برديان ۲ دغن مريم دان ليلا رنتكان يأت قد هاري اربعة مك
 بابه ۴ بناس كنهكافن راج كجيء ايت كران الت كنهكافن ريو بايق يغ بسر ۲
 مريم فندا يون رعبت دان فتنكامن بو كيس ادفون فندا يون راج كجيء اورغ
 رنو سكامن متهكابو داره بايقه كنهكون قد فكرجان فرغ دلاوة سمتهن قول
 بو كيس مرفاتي دغن سمشن ۲ سرت تراكون فمبوراسن مك بايقه بناس اورغ ۲
 دان فنيما ماني سهاري ايت برفرغ مك قد مالم خميس راج كجيء فون فجهه
 ايكاتن فرشن برتوران كسان كماري مياوا ديرين سب هاري مالم مك راج
 كجيء فون لاريه برلاير سبواه ۲ دري برچري براي دغن سكل فراهون يغباق
 ماسيع ۲ مياوا هاوانن اد يغ كاوبم دان اد يغ كسات تيوغ مك قد سيغ هارين
 هيغاه سكل كنهكافن راج كجيء ايت لغس سلالو باليق كسيأ دغن بايق
 كنهكافن دان اورشن ماني دان لوكت اورغ ۲ ايت ادا.

شهران

بگندا سلطان سايمان سرب يقدفرتوان مودا سرت راج اندرا بغسو فون تورناه
 كنهايكن ماسيع ۲ برلاير مهيكوة راج كجيء ايت مك اقبيل تيبا كاوغر راج
 كجيء فون سده سمفي لغس كدالم سيأ مك بگندا سلطان سايمان فون لالو
 برانكت كنهغ لالو كترغكانو يأت قد دوا فوله هاريولن ربيع الاول هاري جمعت
 قد هجرة سنه ۱۱۴۸ اقبيل سمفي كنهغ لالو بمبوة ديوال مقام مرحوم دكوالا فنهغ
 كمدن بگندا فون لالو كترغكانو برسمايه بگندا ايت دترغكانو مك تباد براه
 اساران دانقه انجيء ابراهيم اورغ تمبان اي مذاقت خبر راج كجيء اكن
 كترغكانو سناه بگندا مندغر خبر ايت مك بگندا فون ميورهه بمبوة كويو دكوالا
 نرغكانو شهدان ددالم حال ايت مك راج اندرا بغسو سرت داهيغ كمبوجا فترا
 اوغو داهيغ فوني فون داتغ دري ريو دسوره اوله يقدفرتوان مودا محفريلاكن
 بگندا باليق كروي سرت فنهكاوا توا فون اد جوكت برسام ۲ بگندا ايت مك بگندا
 فون براغنده باليق كروي يأت قد سايكور هاريولن جمادالآخر قد هجرة سنه
 ۱۱۴۹ مك اقبيل بگندا سمفي كروي مك دودفله بگندا ايت برسام ۲ يقدفرتوان
 مودا سرب راج اندرا بغسو موافقت سرت مشواره قد مشو كهكن نكري مراميك دي
 سرب مخنكن راج ابراهيم قد هاري خميس بولن ذالحجه شهدان كمدن درند
 ايت مك دانغ قول حاج رمو مياوا خبر مفتان راج كجيء كمبالي دري سينتن
 كمدن فنيما بغسو قول داتغ دري اوغر بورو مياوا خبر بوكنن راج كجيء يغ
 هندف مانگر ريو هبانه انغن يغ برنام راج عالم ايت سهاج شهدان تيته ميتوان
 مودا افه كيت گادوهكن بيرله اي داتغ يقد يلاكي ۲ يغ كيت فون لاكي ۲ جوكت
 دان لاكي ۲ ديقون سده كيت تاهو مك بگندا يقدفرتوان بسر سرت يقدفرتوان
 مودا فون براغنده فركي برماين ۲ كفهوجن مياوا استريخ سرت انقندا بگندا
 سرت كندا ادندا سكلين برسوكا ۲ ن مياير قول ندر كرامت ففوجن يأت براغكتش

گیلا مراچو ۲ تیاد برتنتوان لاکی فرکتانن مک داو بتکن اوله بکندا سرت یغدفرتوان مودا دغن بیراف اوبت تیاد جوک سمبوه کمدين درقد ایت یغدفرتوان فون مندیریکن استان قد هاری احد توجه بس هاریولن شوال قد تاهن یغ ترسبوه ایت جوک کمدين اقبیل سده ساسی فنده مک یغدفرتوان مودا فون براثکت ممرقسا تاو، رنتو یغ سبله فیهق تاڤوء کن دغن بیراف کاغکاڤن مک سڭکهله یغدفرتوان مودا کتنجوغ اوبن مغمیل اڤیان کران مقصود یغدفرتوان مودا ایت هندق ممرقسا درقد جوهر دان سیفاڤورا کمدين بهاروله لالو کتاڤوء کن یایت اوغر بورو کریمون لالو کباتین انم سوکو اداله یغبرسام ۲ یغدفرتوان ایت راج اندرا بشو سودارا بکندا ایت جوک.

القصة

مک ترسبوتاه فرکتان راج کچیء تنکل ای تاه بالیق دری ریو برسام ۲ داهیغ متکوه موهنکن استرین راج تغه مک تیاد دبری اوله راج توها ماس لاکی ای هیدوڤت مک مارهله ای مک موافقتله ای دغن راج کچیء سهارین ۲ بربولن ۲ دان برتاهن ۲ منچاری الت سرت بانجا اکن ملنگر ریو مک اقبیل سده راسان چوگفاه الت سنجاتن ایت سرت بانجا مک ایئون برسیقله اد کیرا ۲ انم فوله بواه ئنجاچ یغ تاهن مریم مک اقبیل سده مستعیب مک ای فون کلوارله دری سیا مک داڤتله خبر اورغ ۲ رنتو مک سکرانه ای مبریتاهو کریو کقد ساطان سلیمان مک بکندا فون ترکچوه سبب تیاد ناتوه دغن جاگفن تنکل ای برجمفا دریو شهدان سته بکندا مندغر خبر اورغ ایت مک بکندا فون مپورهله دفرسیلاکن ادندا بکندا یغدفرتوان مودا سرب فادک ککندا راج اندرا بشو مک اقبیل یغدفرتوان مودا داڤت مندغر خبر سورهن ایت مک ایئون معاجقه راج اندرا بشو مک کدواڤ فون بربالیقه کریو اقبیل تیبیا کریو مک یغدفرتوان مودا فون مقاتورله سکل کاغکاڤن ریو ایت دتنجوغ فینغ هڭک کسکاڤارغ کمدين مپوره فول بکندا فقاایما بشو سرت انچیء مودا سرت انچیء رمقی مایهت کاغکاڤن راج کچیء ایت سده تیبیا ای کمدين مپوره فول سکالی لاکی انچیء ریو دغن فقاایما کچیء مک کدواڤ فون فرکیله مک تیاد براف انتاراث مک کدواڤ ایئون بالیقله مڭتاکن سده دکت مپیرغ دری سات تیوغ سرت تیبیا ای لالو ای براتور دڤولو فیغت کران هندق ماسوء تیاد بوله سبب کاغکاڤن ریو سده براتور دری تنجوغ فینغ هڭک کسکاڤارغ دان فراهو ۲ داڭخ فون سده سسق ددالم سوغی ریو ایت ادڤون قد بوکیت تنجوغ فینغ ایت رامیاه اورغ ۲ هندق ملیهت اورغ هندق برفرغ ایت شهدان اد کیرا ۲ توجه هاری راج کچیء برهننتی دڤولو فیغت ایت تیاد ملنگر کران لاکی مشواره دغن سکل منتری ۲ کران ماس ایت نکری ریو سده کوکوه سرت اورغ ۲ فون رامیاه سرت معمورث مک ددالم حال ایت یغدفرتوان مودا فون مپوره لنگر کڤیغت یایت قد توجه هاریولن صفر وقتو تغه هاری مک برفرغله

فقيران مځكو بومي ټون اياير جوځ اكن برلاير باليق كسمبس مك فقيران سري
نځارا فون مفتترله لاکي استري هڅک سمځي کځوالا مک اځييل سده نادک ادندا
بکندا کځوا برلاير بهاروله اي مودين کسوکيت ادځون يځدځرتوان مودا برلاير
کباره دان فقيران مځكو بومي برلايرله منوجو سمبس سبرمول ادځون يځدځرتوان
مودا نياد براق اځان اي دلاوه مک سمځيه اي کريو مک اځييل سلطان سايمان
مندځر خبر فادک ادندا ايت سده بيا دځوالا ريو مک دسورهن سمبوه کځد
سکل اورځ بسر ۲۰ دان راج اندرا بځسو تورناه مځبوه يځدځرتوان مودا ايت مک
يځدځرتوان فون بايک سلالو معادف فادک ککندا بکندا سلطان سليمان سمبيل
برخبر ۲ اکن فمرکينش دان منځ فرځش تله سلسي درځد ايت مک يځدځرتوان مودا
ټون براقکت نايک کاستانن منداځتکن استرين مک دبدق دلاځيري اوله استرين
سرت دمندیکنش اير تولی بالا دعا سلام بياځ عادة استعادة استري راج يځ
بسر ۲ دځس سوامين دمکينه حالځ راج ۲ يځدهولو ۲ اځان شهدان کمدین درځد
ايت تنځه يځدځرتوان مودا ايت سرت يځدځرتوان بسر سلطان سايمان دځالم نځري
ريو برسوکا ۲۰ن دان فترا ۲۱ بکندا ټون سده بسرله بلاک سموان سځرت تنځو
ځونه دان تنځو هيتم دان راج حاجي سرت سوداران ايت سده بسر ۲ بلاک
شهدان اداله جاتوه سياره اين ځد هجره سنه ۱۱۴۱ کمدین ځد هجره ۱۱۴۳
ځد تاهن با مک يځدځرتوان مودا قون براځکتله کسلاځور ځرکي ملاځر داهيځ منکوه
مک داهيځ منکوه ټون اله لالو لاري مځباوا ديرين کسيا کځد راج کځي بربمول
ادځون يځدځرتوان مودا کماليله کريو اځان.

شهدان ځد هجره سنه ۱۱۴۴

يځدځرتوان براستريکن راج باکل مک ځد وقتو ايت راج کځي کريو مځباوا داهيځ
منکوه منځا امځون دان معاف کځد يځدځرتوان مودا سرت موهنکن استرين مک
کسلاهنځ دمعاځن يځدځرتوان مودا ادځون موهنکن استرين راج توا ځول تياد مځبري
کران سبب بلوم ځرچاي لاکي اکن سکل ځرکتنځ سبب اي برسام راج کځي
ايت مک ايځون برمونه باليق کسيا شهدان اد کيرا ۲ ستاهن انتاران مک سلطان
زين العايدین راج ترځگانو ټون مځکتاه کمالی کرځمت الله تعالی ځد سليکور
هاريبولن رمضان مالم احد صبح ځد تاهن هجره سنه ۱۱۴۶ سبرمول اداله ځد
هجره سنه ۱۱۴۷ ځد سځوله هاريبولن ذالحجه مالم سبت وقتو عشا مک مځکتله
راج توا داهيځ منځوه مک دوکځيتاله يځدځرتوان مودا سبب کهيلاځن اورځيځ
دهارځن جادي کاکي تاځن ځد ځرځان ځرځ دانلاينش شهدان کمدین درځد مځکت
راج توا ايت ستاهن بکندا سلطان سليمان قون براځکتاه کسينتن دان يځدځرتوان
مودا براځکت کسلاځور کمدین باليق راج کځوا کريو لالو مځقسا لاهوه ۲ کاوځر بورو
کريمون دوري يايت ځد هجره سنه ۱۱۴۸ ځد تاهن جم مک يځدځرتوان مودا ټون
باليقنه کريو مک دځن تقدير الله سبحانه و تعالی داتوه بندهارا تن عباس ټون

رو بهله مك اورغ كوپو ۲ ايتفون برترجونله درفد قيهق قنمقغ يفسبله مك لاريله
اي سنوان سلالو كفينغ سكاپو۲ مك دايكوة اوله بوكيس ۲ سرت اورغ ۲ سبوكيت
سرت درجان مك برقرغاه سفنجغ جالن ايت سبيل دفرهبتن هفك سمقي
كفردلامن فقيران دقاتي ايت مك لالو دماسوء كنن كفردلامن فقيران دقاتي ايت
مك دليهتن سده كوسف تباد اورغن لاكي تيفكل بارغ ۲ن سهاج اورغن سئورغ
فون تباد لاكي مك بگندا سرت راج ۲ يقدري سبوكيت ايتفون برهنهيا۲ دفينغ
سكاپو۲ ايت موافقت دان مشواره ادفون اورغ ۲ فينغ سكاپو۲ يغلاري ايت اد
يفجرجالن دارة اد يفسرسمغن هفك سمقيه دمفكافس تيفكله كيبي ۲ مغراه
ممواة كوپو دسيو مك فقيران دقاتي فون موديقله دايلير كوالا سومفاء تمباوغ
بفسل كيرا۲ دوا بلس هاري بوكيس فون داتغ قول ملغكر كسيو مك لالو
برقرغ رامي قول دسيو دغن اورغ ملايو مك برتاهنله دسيو كمدين لاري قول
فقيران دقاتي ايت دغن انق استرين برجالن كفهر كمدين كسيري كمدين
كمتيلاو۲ لالو كسغت تورن كتاين لالو كمليو ممبواة تمقت دسيو مك تباد دايكوة
اوله بوكيس ۲ لاكي مك سكل اورغ ۲ فينغ سكاپو۲ فون برتورانه اد يغ تيفكل
دسكاپو۲ اد يغ دتمباوغ اد يغ دتاين مك الهاه فقيران دقاتي ايت ادا۲ن ادفون
فقيران مس سري نكارا سرت فادك ادندا۲ يقدفرتوان مودا سرت فقيران مگو
بومي سرت راتو باكرس يفسرهتتي دفينغ سكاپو۲ ايت برمشوارته سكلين هندق
ممتولكن سكل دايا۲ يغ تعلقو كفينغ سكاپو۲ ايت يفتياد دقولفكن اوله فقيران
دقاتي كغد فنباهن سفكاوو۲ يفسرنام مس اندرا واتي يايت ايو فثري كسمبا
يفرگار راتو اكوغ سنوهن ايت كران وقتو فنباهن سفكاوو۲ مفكت مك سكل
فركاكس كراجان ايت دانلاين سنوان دقولفكن اوله فقيران داتي كند انقن
يايت يفسرنام مس اندرا واتي هپاله سكل فمرنتاهن دايا۲ جوك يفتياد دقولفكن
شهدان قد ماس فرغ بهارو اينه دايا۲ ايت قولغ كفسرينبناهن مفقاواه سبب دايا۲
ايت بهارو تاهو اكن مس اندرا واتي ايت انق اوله فنباهن سفكاوو۲ مك حال اينله
يقدبجاراكن فقيران مس سري نكارا سرت يقدفرتوان مودا ريو سرت فقيران مگو
بومي سميس سرت راتو باكرس ايت اداله باپن نكري دايا۲ ايت تيگ فوله بواه
نكري شهدان برهيفقونله سكل كقلا۲ دايا۲ ايت مفادق فقيران مس سري نكارا
مك لالوله برستيا۲ دان برسومفه يغ اي تباد موغكر دان اي تباد اشكر درفد فرتنه
مفقاواه مك افيل سده سلسي درفد ممتول ۲ كن دايا۲ ايت مك فقيران مس سري
فادك ادندا۲ سرت فادك انقندا۲ سكلين فون ايليرله كسبوكيت دودقوله بگندا
برسوكا۲ن دغن فادك ادندا۲ سرت فادك انقندا۲ سكلين ماكن مينوم سرت
دغن سكل فرماينن مك سمقيه كيرا۲ توجه هاري مك يقدفرتوان مودا فون
برموهنله كغد فادك ككندا بگندا هندق باليق كرو دان فقيران مگو بومي
فون دمكين جوك هندق كسمبس مك دبركن اوله فادك ككندا بگندا افيل
سمقي ساعت يغ بايك مك براثكتله يقدفرتوان مودا ايلير اكن باليق كرو دان

درفد مندي ۲ هاساه فکرجان ایت دان راتو باکرس دکار اوله یغدفرتوان مودا
 فقئیمیا فرغ دان یغدفرتوان مودا منجادی فقئیمیا بسر قد فرغ این شهدان افبیل
 ساسی درفد فکرجان یغفسبوة ایت مک مودیکله سکل راج ۲ ایت فکری ملقکر
 قینغ سکایو مک افبیل راج ایت ککوالا مانسوم برجقاله یغدفرتوان مودا ریو
 دغن فادک ادندا بکدا فقیران معکو بومی یأیت اوقو داهیغ کاماسی مک برقاو
 برجیوماه برتاغیس ۲ سن دوا سودارا ایت سبب ترکفتن سوداران یغ دوا اورغ
 ایت تاه مغت مک داتغه انق فقیران مس سري نگارا ایت میجه لوت فادک
 ایهندا یغدفرتوان مودا ریو مک یغدفرتوان مودا برتا انق مودا ۲ این انق سیاف
 مک جواب فقیران مس سومان این انقکو مک نرلالوله سوکان یغدفرتوان مودا
 ایت انق مودا ۲ ایت بایک بلاک سیکش سرت بوله سده دهارف ددالم فقراغن
 نهان افبیل ساسی درفد برجقاف ۲ن ایت مک سکل راج ایتقون موافقتله اکن
 مولای فرغ شهدان ادقون فقیران دقانی سرت انقن رادین جاگ مک ای مندافت
 خبر اکن یغدفرتوان مودا ریو سده داتغ کسبوکیت دان راتو باکرس فون سده
 منجادی مننوو فقیران مس ایت مک ای فون برمتوارتاه کفد منسری ۲ن دان هبالغن
 مک سمبه مریکیت ادقون فاتیگ اف تیته قرنته سهاج اکنتافی فراسان فاتیگ
 تنسو کیت سوما این اله کران امشت بواه نکری یغ کیت لاون اینله فکرجان
 یغنیاد اد فیکران دري مولان فکرجان فادک انقندا دغن بوت تولی تیاد دغن
 منواره دان موافقت دغن اورغ توا ۲ اینه جادیئ ستاه فقیران دقانی مندشر سمبه ۲
 سکل منسریئ ایت مک تردیمه ای سبورس سبب سسق میکرکنش قولغ ۲ یغسسلکنش
 ایت بد فاستی جوک یغ ممیوة فتنه سبب کران هندق میهاکن واغ اورغ
 سمفی جادی روسی نکری مک دودقه فقیران دقانی ایت منجاری کلفاسن لاری
 جوا ادان مک رادین جاگ فوون برکراهه میوره اورغ ۲ن سدیا مناهن لفکر
 اورغ ۲ دري سبوکیت ایت دان دایا ۲ فون دکمفولکنش له بریوو ۲ سرت موارکن
 بیراف بنجا کفد دایا ۲ ایت سیغ مالم برجاگ برکاوال هفک سوسهاله نکری
 فینغ سکایو ایت مک مان اورغ ۲ مناروه انق بینی هرت بندا برکمسله ای سبب
 نکری اکن روسی جوک قد سفکا مریکیت ادان.

سیرمول

ادقون فقیران مس سري نگارا افبیل فوئسله موافقتن مک لالوله ای میوره اندرا
 گوروئ دان فقئیمیا ۲ن مانگر کوو یغبرتنناغن دغندی ایت مک دلفکرله اوله
 بوکیس ۲ ایت لالو برقرغ مک دراقتی اوله بوکیس کوو ۲ن ایت دبدیلش دغن
 سنافغ فمبوراسخ مک اورغ یغددالم کوو ایتقون لاریله کمیدین دداتقی قول اوله
 بوکیس کفد کوو رادین جاگ ایت مک ملاونله ای سبنتر جوک سرت ماتی
 اورغن دوا تیک اورغ مک ایقون لاریله قول کمیدین دداتکنش قول ساتو کوو
 لاکی فنتون برکنچغ مک دتمیوکن اوله بوکیس فنتو ایت مک فنتو ایتقون

راج ایت برتاغیس ۲ سن مک سکل یغ مغادف ایت فون مناغیس جوک سموث سبب
 باس کسین مایهت بکندا ایت کدواث شهدان اقبیل سلسی درفد برتاغیس ۲ سن
 ایت مک فغیران مس سري نکارا فون مباواله فادک ادندا ایت نایک کداره ماسو-
 کدالم کوټ برجامو ماکن مینوم دبالی روغ سري مک اقبیل سلسی برجامو ۲ ایت
 برکتاله فغیران مس کفد یغدفرتوان ریو اکن کهندف راتو باکرس ایت هندو
 مدامیکن ای دغن فغیران دقاتی ایت مک دي مننیکن اختیار درفد یغدفرتوان
 مودا جوک مک جواب یغدفرتوان ریو ادقون درفد فیهق بردامی ایت اددا موهنله
 دهولو سبب کیت سده برفرغ ددهولوین بمبواه فرغ جکاو باوم برفرغ جوا سکالیفون
 اقبیل اددا داتغ این فاثوته جوک دبوپیکن مریم ولو فون سفوجوه سکالیفون
 سفای جاعن تکبر امت ای اتس ککندا سفرت ککندا تیاد مناروه سابق سودارا
 یغ جاوه فول دثربوانن سنه فغیران مس مندغر چاکف ادندا بکندا ایت مک
 جوابن بنرله سفرت کات ادندا ایت مک راتو باکرس فون بمبرکن جوک ستله
 ایت مک بالیقه ماسیغ ۲ کرومهن ادقون یغدفرتوان ریو فون دباوا اوله فغیران
 مس سري نکارا نایک کاستان برجمفا دغن استریخ راتو اکوگ سنوهن ستله
 ایت یغدفرتوان مودا فون تورناه کفراهون شهدان ادقون راتو باکرس ستله ای
 سمفی کتمقتش یأیت درومه توان امام سبوکیت مک ایفون مپوره توان امام سبوکیت
 ایت معلومکن کفد فغیران مس سري نکارا هندق منتأ فرهمب کفد بکندا ایت
 یأیت هندق موهنکن فترا بکندا یفتواث یشرنام اوتین دوا من مک اقبیل حاصل
 مقصودن ریضاله این منجادی هب کباوه دولی بکندا فغیران مس سري نکارا مک
 توان امام سبوکیت فون مغادفله کفد بکندا فغیران مس سري نکارا معامکن
 حال ایت مک بکندا ایتفون مپوره میلاکن فادک ادندا بکندا یغدفرتوان مودا
 ریو مک یغدفرتوان ریو فون داتغله برجمفا فادک ککندا بکندا ایت مک فغیران
 مس فون برخبرله اکن مقصود راتو باکرس ایت دسرهنکن کفد فادک ادندا
 بکندا یغدفرتوان ریو مان ۲ سهاج یغ بایکن کفد یغدفرتوان ریو مک لالوله
 یغدفرتوان نایک کاستان منداقتکن راتو اکوگ سنوهن مخبرکن مقصود راتو
 باکرس ایت مک راتو اکوگ سنوهن فون برکاتله مان ۲ سهاج بایک کفد ادندا
 ککندا منورته کسوکان ادندا ستله یغدفرتوان مودا مندغر فترکتان راتو اکوگ
 سنوهن ایت مک ایفون برکات قول قد فیکران ادندا بایک کیت تریم کران
 تاه فاثوته دغن کفون لاکی ایفون اورغ سده مپراهکن دیری کفد کیت سفرت
 بنغ فوټیه مک یغدفرتوان مودا فون مپوره توان امام بالیق مخبرکن مقصود راتو
 باکرس ایت سدهله دتریم یغدفرتوان ریو مک راتو باکرس فون ترلالوله سوکان
 سرت ماهوله ای دفرهمب اوله فغیران مس سري نکارا ایت شهدان اقبیل سده
 فوټسله بچاران ایت اقبیل سمفی ساعت یغ بایک دنکاحکنله اوله فغیران مس
 سري نکارا سرت یغدفرتوان مودا ریو اکن راتو باکرس ایت دغن فترا اوتین
 دوا من بتاف عادة استعادة راج یغسره ۲ برنکاح کهوین شهدان ستله سلسی

ملك بر خبرله اي كغد فغيران دفاى اكن كداس دي بردوا ايت كران هندق منداميكن
 فغيران دفاني دش فغيران مس سري نكارا ايت كران افله فايدة بر كلاهي بر بننه
 كران كدوا ففك سده سفرب اى بواه ساق سودارا مك جواب فغيران دفاني يغ
 ساي بياد اف ۲ مان ۲ سهاج يع بايك كغد رانو باكرس كران اداله فكرجان اين
 بوكش سكالي ۲ كران فربوان ساي اداله فكرجان اين فربواتن انق ساي رادين
 جاك ايت دش نيا د اوصول فرمسا دان نيا د صبر سرت مغيكونكى هوى نفسو
 سيطان براث كالي سده ساي ملارغش نيا د جو ك داند هكنش شمقي ماسن اينله
 جادين بيدق فد دغندي سئورغ ايسى نكري دان اورغ رامى جو ك يغ منكوغ
 سوسهش ايت ساه ايت مك جواب رانو باكرس بايكاه جكاو بكيتو بيرله ساي
 قركي كغد فغيران مس سري نكارا كوالا كنسم مك فركيه رانو باكرس ايت
 مندا فكن فغيران مس سري نكارا مك اقبيل برجمقا بر باپاه اي دري اولن هفك
 اخيرن مك رانو باكرس فون بر خبرله قول ادقون انقندا داتق اين بردوا دش
 رادين عثمان جكلو بوله دقوهنكن جاغنه بر كلاهى بيرله بردامي كران بوكش
 اورغ لاي انتارا كدوان مك جواب فغيران مس سري نكارا ايت كهندق انقندا
 ايت سبنتر ۲ اكننتاقي ايهندا اين سده تر لالو مبري سورة كرىو كغد يقدفرتوان
 مودا ريو مكيل اي داتغ كماري كران فرغ اينله فيكران ايهندا اف ۲ فون هندق
 دقربواه بيرله مننتي اي داتق دهولو برمشواره دغندي شهدان ددالم نغه برمشواره
 ايت سورهن دري سبكيت فون داتغ مفتاكن يقدفرتوان مودا ريو سده داتغ اد
 توجه بواه فنجابج يغبمرمريم سدهله اد دكوالا محقاوه بردايوغ مودينى مك فغيران
 مس سري نكارا فون بر كاك كغد رانو باكرس ايت يغ ايهندا اين هندق ايليرله
 سبنتر دهولو دان اف ۲ كفو تسن اداله ايهندا مبري تاهو رادين باكرس مك
 جواب رانو باكرس جكلو بكينو انقندا هندق مغير يغ جوكاله كران هندق جو ك
 بر كنل ۲ دش فادك ادندا يقدفرتوان مودا ريو ايت مك جواب فغيران مس بايكاه
 مك لالو كدواش فون تورناه كسمقن دو كيلكن فرغ ايت كغد فادك ادندا فغيران
 مكو بومي سبس مك راج كدوا ايت فون ايليرله سبواه سئورغ بيدار اد كيرا ۲
 امفت فوله اورغ مك بر كايوها كدواش ميمبوة يقدفرتوان مودا ريو ايت كسبكيت
 سرت تيبا نايك كقراهو ادندا ايت سرت برجمقا لالو بر تاغيس ۲ سن مك يمتوان
 مودا فون بر تان اكن رانو باكرس ايت راج مان مك جواب فغيران مس ايله راج
 لندا ق برنام رانو باكرس مك رانو باكرس فون سكر داتغ منچيوم لوتت يقدفرتوان
 مودا مك لالو دسمبوة يقدفرتوان دش حرمتش مك يقدفرتوان مودا فون بر خبرله
 اكن فادك ككندا يقدفرتوان مودا ادقون كلان جاي فترا مغلكنش ايت اقبيل باليق
 دري تافو كند دقولو فيتوغ لالوله مغلكت دان اوفو داهيغ قراني مغلكتش بر فرغ دقدح
 ستله فغيران مس مندغر خبر ادندا بكندا ايت مك مناغيسله اي امت ساعت سفرت
 هنجورله هاتيش كران كهياغن كدوا سوداران ايت اكننتاقي اف بوله بواه دش
 نقدير الله تعالى مك رانو باكرس فون مناغيس جو ك كران كسيهن مليهتن كدوا

فولو فرچ ماینکن اخیل بیلا بالیو یغدفرتوان مودا بهاروله اوغو داهیغ چلا.
 براعتک برلایر ادغون اندرا کورو لمالوۛ ایت مننیله ای ددالم ریو شهدان اخیل
 ساسی مسواره ایت مک یغدفرتوان مودا فون براعتکله کتافوۛ کن مرفسا سکل
 ججهاش ایت سرب مغانورکن سفت ۲ ایت مک دغن نقدیر الله سبحانه و تعالی
 یغدفرتوان مودا فون گریغه ساغت مک لالوله دباوا اوله اورغ بسر ۲ دان اورغ
 بوا ۲ سکر بالیو کریو برلایر سرت دغن دایوۛ ۲ مک اخیل سمقی دغولو یعبرنام
 میسوۛ مک یغدفرتوان مودا فون مکتله کمبالی کرحت الله تعالی انا الله وانا الیه
 راجعوۛ مک دباوا اوله اورغ بسر ۲ له جنازه بکندا ایت کریو مک اخیل نبیا کریو
 کمفرله ددالم ریو مفتاکن یغدفرتوان مودا مکت مک بکندا سلطان سلیمان سرب
 فادک اوغو داهیغ چلا، سرب راج اندرا بغسو براعتک مېمبوه جنازه یغدفرتوان
 مودا ایب دغن دوکچینان سرب دغن تاغیش مک لالوله دباواۛ نایک کداره
 دنانم بناف عاده اسعاده راج بسر ۲ مکت لالو دمفکن دسوۛی بارو مک
 دهککل اورغه مرحوم سوۛی بارو مک برکا بوغه اورغ ریو بتاف عاده راج بسر ۲
 مکت دمکیں لاکی دسمفرتاکی جوک سرف خندورین درفد تیکو هاری دان
 موجه هاری دان مکت فوله هارین دان مرانوس هارین شهدان اخیل ساسی
 درفد فکرجان کامین ایت مک سلطان سلیمان فون مانتیقله اکن فادک ادندا
 وغو دهیغ چلا، منجادی یغدفرتوان مودا ریو دان لیفک دان جوهر دان فمخ
 سرت سکل دایره معلوف برکلر سلطان علی الدین رعایه شاه ابن اوغو مک
 یغدفرتوان مودا فون برموهنله کفد بکندا سلطان سلیمان هندق فرکی کممقاواه
 ممبسو فادک ککندا فقیران امس سري نکارا مک دبترکن اوله بکندا سلطان
 سلیمان اکن فادک ادندا بکندا ایت فرکی کممقاواه سرت دسورهن باوا فنجاجب
 فرغ بارغ دوا فوله بواه مک جواب یغدفرتوان مودا تیاد اوسهله ممباوا کاشکافن
 بابو ۲ کران نکري کیت این سوۛی فاتیك خواطیر بارغکالی داتغ فرکلاهمین
 فرکادوهن نکري ریو سقرکارا لاکی فون یغ فانیك این فرکی ممبنتو سهاج
 کسان سودارا ۲ فاتیك یغ سان سده چوکف سبب دوا بواه نکري بوله دفرتهن
 ایت ممقاواه سمبس شهدان ند کنیک ساعت یغ بایک مک براعتک یغدفرتوان
 مودا ایب برلایر کممقاواه دغن توجه بواه فنجاجب دلاقن بواه دغن فراهو اندرا
 کورو لمالوۛ ایت مک تیاد براث هاری یغدفرتوان مودا فون سمقیله کسبله نانه
 فولو کلمنتن ایت اداۛ.

القصة

مک ترسبوتله فرکتان راج لنداق

برمول اداله راج لنداق ایت نمان راتو باکرس مک اخیل ای مندغر راج فینغ سکاۛو
 برفرغ دغن راج سبوکیت ددالم سوۛی ممقاواه ایت مک ایقون برسکراله فرکی دغن
 رادین عثمان برجالل دارة سرت دباواۛ سکالی اورغ ۲ اسلام لندق دغن دایا چوکی
 مغیریغ ای برجالل ایت مک سمقیله ای کفینغ سکاۛو لالو برجمقا فقیران دقاتی

احوالش ایت مک افیل فقیران سری نکارا مندغر خبر دمغ ایت مک ساغتنه مارهن لالو ای موره سیف الت مرغ سرب کلشکافن مودیفاه ملغکر فقیران دفاتی ایت سرب مپوره مبري تاهو کفد فقیران مغکو بومي دسمبس شهدان ادقون رادین جاک افیل سده لفس دمغ ریلاک ایت ایایر مک ایقون مپورهله ممبوة ببراف کو بو سفنجغ ۲ سوغی ایت اکن مناهن اغشکاتن دري سیوکیت شهدان ادقون فقیران امس سری نکارا ایت امیل ای هندق براغکت مک فقیران مغکو بومي دري سمسب فون داتقاه فول کسبوکیت کمیدین مپوره فول ای اکن اندرا کورو لمالو مبریتاهو کریو کفد فادک ادندا بکندا یغدفرتوان مودا ریو مک فقیران امس سری نکارا فون براغکده مودیو کفینغ سکایو ایت بسرة فقیران مغکو بومي سرت فادک اعندا کسنی جمریل دان کستی جمادین دان کستی فغلیما سرت اندرا کورو نجرفا سرب کبای دان سکل فغلیما ۲ سیوکیت دان سرت اورغ ۲ باوي یایت داهیغ لولو جمه فراهو بسر کچیل یغ مرکي ایت اد کیرا ۲ لیم فوله بواه لالو مودیو سمبیل برفرغ سفنجغ جالن ایت دغن کو بو ۲ رادین جاک ممبدیل کیری کاس مک افیل دنایفکی اوله بو کبس کو بو ۲ ایت دافناه سبب دایا ۲ ایت نیاد یغ تاهو برفرغ اکن سناقغ ممبوراس اقلاکي مریم لیلا رنناک مک ددالم حال ایت هفک سمقباه ککوالا ملنسم لالوله فقیران امس مپوره بو کبس ۲ ایت ممبوة کو بو دان فقیران دفاتی فون بر بواة کو بو جوک سبراغ برنتاشن دغن کو بو کوالا ملنسم ایت مک ددالم حال ایت باپقله جوک دایا ۲ کوالا ملنسم ایت ممبمله کفد فیهق فقیران امس سری نکارا ایت کران ای تاهو اکن امس اندرا واتی ایت اتق اوله فتمباهن سفکاوه بندا فتری کسبیا اسری فقیران مس سری نکارا ایت ادان.

القصة

مک ترسبوتله فرکتان نگرې ریو دان یغدفرتوان مودا ریو یایت اوغو داهیغ مریواه کلان جاي فترا سرب فادک ادندا اوغو داهیغ چلاه سرب بکندا ساطان سلیمان بدرالعالم شاه مک بکندا ۲۱ ایت افیل سده بالیو راج کچی کسبا مک بکندا سرب یغدفرتوان مودا فون موافقتله ممبولکن نگرې دان تعلوق رنتو جوهر یغتنه دمولفکن اوله راج کچی ننتکل ای سده برسومفه ددالم مسجد دهولو ایت مک کفنوس مسواره ایت یغدفرتوان موداله یغ اکن فرکي ممرنسا سکل ججاهن ایت مک برسقیاه یغدفرتوان مودا دغن ببراف کلشکافن یغ اکن دباوا براغکت سکنف ججاهن نعلوق رنتو ایت شهدان ددالم تغه ۲ حال یغدمکین ایت مک اندرا کورو لمالو فون سمقیله مفرسمبهکن سورة یغدباوا ایت مک لالو دباچ اوله یغدفرتوان مودا سرت اوغو داهیغ چلاه مک مفهومه کدوان اکن فادک ککندا بکندا اوغو داهیغ منمبون تغه برفرغ دغن فقیران دفانی قینغ سکایو مک مشوارناه یغدفرتوان مودا سرب فادک ادندا بکندا مک اوغو داهیغ چلاه یفاکن فرکي ممبتو کممقاواه ایت ادقون یغدفرتوان مودا هندق براغکت کسبیه تلوه رنتو ججاهن جوهر یغدسبيله

بوبين اما بعد مك ادا له افندا معامكن كقد فادك ايهندا انقدا مپورهكن فاجل
 بوا دمع ريلاك مغمبيل فراهو يغ دفعلك ساليه ايت دغن سكران كران فادك
 انقدا هندق سكرامپورهكن فادك چدا ايت سي جمريل باليق كبتاوي مولفكن
 سكل واغ ۲ سوداگر تو كوه يغدبتاوي ايت كران فرججيش سده لمقو سيلوم لاكي
 داسع نوعكو ۲ سوداگر ايت مك افبيل داسع نوغكو اورغ كافى بهاروله فركي افله
 نام چدا جمريل جادي اخير ۲ اورغ بيدى فرچاي دان فادك ككندا مايور فون
 مالوله مك افبيل فاك ككندا مايور منداقت عايب مك عايب جو ك فادك ايهندا
 كران سكالى باوم دوا كالى بلوم مپمپوه مودال اورغ شهدان ادفون درفد فصل
 فادك ايهندا هندق مخربوا هب فادك چدا جمريل ايت سمولىق ۲۸ اكن
 سامي حق اورغ ساسيكنه دهولو ننتي افبيل باليق كلقي مان ۲ سهاج سبدا
 فادك ايهندا دان جكلو بكيني هاري ننتو دكان اورغ سده داميل مودال اورغ
 باين ۲ كمدين دفرينيكن قول دان ايو بفا داتوه نيني دبتاوي دتغكوغكن
 هوتغ مك بوكنه سانو فكرجان يغ بايك ايتا فادك انقدا معامكن شهدان
 عارفه انقدا اك فادك ايهندا مپكركن تربيت هوتغ دايا ايت سفاي جاغن
 جادي برسكوتن دمكىله اداا والسلام شهدان اقبيل فغيران دقاي مندغر سورة
 دري سبكيت ايت مك اي ترديم سجورس كمدين لالو دانجوفكن سورة ايت كقد
 اهن رادين جاك ايت كنان سورهنكه دمغ ريلاك ايت موديق منوغيكو دايا ۲ ايت
 مك جواب رادين جاك سوسه جكلو بكيتو لالو كاتن كقد دمغ ريلاك فركيه
 موديق منوغيكو مك دمغ ريلاك فون موديقله سرت نيبا كفقكالن ساليه لالو اي
 منجوفكن سورة فرهيتوغن كقد دايا ۲ ساليه مك دايا ايت هندق برتغوه لاكي
 نيك بولن مك دمغ ريلاك فون بركات ۲ كقد دايا ۲ ايت تباداله كيت ماهو
 ساما ۲ اين اب دفرىوان تباد هندق منجاريكن واغ اتو دكاشن اورغ شهدان
 تتكل كفلا ۲ دايا ايت مندغر كات دمغ ريلاك ايت مك سئورغ درفد كفلا ۲ دايا
 ايت نماش فاسنتي مك اي فون سكراله منداقتكن رادين جاك ممبواه فتنه مفتاكن
 دمغ ريلاك ممبواه كرس دفعلكالن ساليه هندق مرمفس بارغ ۲ اورغ يغبرهوتغ
 ايت سناه رادين جاك مندغر خبر دايا ايت مك تباداله دفرقسا لاكي مك قد
 كتيك مالم دكفولكنپناه اورغ اسلام دفينغ سكاپوه ايت سرت دايا براتوس لالو
 دلفكرن فراهو يغ تيك بواه ايت مك دمغ ريلاك فون تركجوتله لالو برپوه ۲
 اي مغيسي مريش سرت فمبوراسن مان ۲ يغ سمة مك لالو برفرغ دكفورغ اوله
 اورغ ۲ رادين جاك اكن فراهو يغ تيك بواه ايت مك تورنله دمغ ريلاك ايت
 كسمفن سرت ملاون دغن فمبوراسن سمبيل ملاون سمبيل اوندور سمبيل دبديل اوله
 رادين جاك شهدان ادفون دمغ ريلاك يغبركاپوه هيلير ايت اقبيل برتنتاشن
 دغن فينغ سكاپوه ايت لالو برترى اي كنان بايكله ننتي دبلاخ كامى سموا
 منريما بايكن اوق سموا منريما جاهتش مك ايقون بركاپوهله هيلير مك اقبيل
 سمقي كسبكيت مك مغادفله اي كقد فغيران امس سري نكارا مخفرسمبهن حال

مك جواب گستي ايت ادقون سقرت كهندق نندا ايت بلومله بوله قاتيک منتتوکن
 برموهنله قاتيک مغادف فادک انقندا فقيران سري نکارا دهولو اقبيل دبنرکنش
 جاديله دان جکلو تباد دبنرکنش تياداله جادي هارثکن امقون بریو ۲۰ امقون کران
 له ۲ معلومله فادک نندا اکن قاتيک اين تياد داي دان اوڤاي مک جواب فقيران
 دقاتي بایکله کمدين مک گستي جمريل فون برموهنله هندق موديق کشفکالن
 ساليه هندق مایهت ۲ دکاغن یغ فراهو بسرث کران فراهو بسر ايت تیگل دقکالن
 ساليه دوکیلکنش کغد انچي عبدالواهب انق توان امام سبوكيت کدوا انچي
 صبح کتيک قفليما مالو شهدان جواب فقيران دقاتي بایکله نندا فون هندق
 برسام ۲ جوک برماين ۲ کيت ماکن ۲ بواه کران موسيم اين موسيم بواه ۲ هن
 مک لالوله موديق اي مباوا گستي ايت دان فقيران دقاتي فون مباواله انقن یقوا
 اورغ فرمقوان ايت سرت دبرين ماکي دغن سدرهنا فکان یغ انده ۲ درفد امس
 فبرق دان اينتن سرت دامياش بيراف انق دارا ۲ اکن فقيرغ انقن ايت مک
 موديقله اي لالو دسيفگاهش سفن گستي ايت دياجقش برسام ۲ مک گستي فون
 برکايوهله برسام ۲ سفن فقيران دقاتي ايت برلومبا ۲ هن مک اقبيل سمفي کبالي
 لام لالو نايک سموان ماکن بواه ۲ هن درفد دورين دان چمقدق دان رمبوتن
 دانلاین ۲ ستله سلسی درفد ماکن بواه ۲ هن ايت لالو بالیق کفیغ سکايو
 اقبيل تيبا لالوله هندق دنکاحکن اوله فقيران دقاتي اکن گستي جمريل ايت
 دغن انقن مس سري سکا مک گستي جمريل فون برموهن جوگاله هندق هيلير
 کسبوكيت کران هندق معلمکن کغد فادک ايهندا مک جواب فقيران دقاتي
 بایکله جک سقدر مبريتاهو کغد فادک ايهندا سهاج دهولو هيلير سهاجله
 برسمن کچیک تتافي لکس ۲ موديق دان فراهو یغسر ايت بيرله تیگل دقکالن
 ساليه برجوال باي دهولو مک گستي فون هيايرله برسمن کبوكيت اقبيل تيبا
 لالو دفرسمهکنش کغد ايهندا اکن مقصود فقيران دقاتي ايت مک تيته بگندا
 یغ انقکو هندق داميل اوله فقيران دقاتي جادي منتتو ايت سبايک ۲ اکنتتافي
 حوب فيکرکن بوکنکه انقندا سده برينينکن سودارامو دبتاوي دان انقکو فون
 سده هندق مباوا اديقمو ايت کماري دان باف مودامو فون تله ريشا انقن دباوا
 تيبا ۲ ددغرن انقکو سده بريني فول بارثکالي تباد ماهو اي کماري مک بنيمو
 ايت بوکنکه فوتس هارثکو هندق برهيمقون دغن سانق سوداراکو دان فوتس
 فول هارث سودارا ايکو مايور اکن اي هندق مختارهکن انق چوجون کغد اکو
 حوباله اشکو فيکر بایک ۲ مک جواب گستي جمريل یغ قاتيک اين تياد سکالي ۲
 رانی ملالو ۲ اف ۲ فرته فادک ايهندا ستله بگندا مندرغ سبه فادک انقندا
 ايت مک بگندا فون ميورهکن دمغ ريلاک موديق مقبيل فراهو یغ تیک بواه
 ايت دقکالن ساليه سرت ساتو سورة کغد فقيران دقاتي مفرسمهکن حال احوال
 گستي جمريل ايت مک برکايوهله دمغ ريلاک ايت مک اقبيل تيبا لالو اي
 مغادف فخران دقاتي مسهکن سورة ايت مک لالو دباح اوله فخران دقاتي دمکن

جيدان لوتتن دان بيق ۲ کفلا ۲ کشوغ دان کفتن چينا مک افبيل سلسي درفد
منجامو ۲ ايت مک بر ناليقه سکلين عابس فکر جان برساتو شهدان افبيل لفس
تيک هاري دمنديکن اورغله کدوا فغنتين ايت بتاف عادة استعادة راج ۲
مندي ۲ کمدين هابسه فکر جان ايت .

شهدان کات صاحب الحکايه

افبيل سلسياه گستي جمريل درفد بردامي لاکي استري سرت برکاسيه ۲ هنله
کدوان مک اداله کبر ۲۱ ليم بولن اي ددالم بتاوي مک برموهنله اي کفد فادک
نندا بگندا مايور هندق باليق کمفواوه ادقون سقرت استرين داهيغ مودا ايت
بيرله تيغلک دهولو ننتي سده سديا رومه تفکاڻ دمفواوه بهاروله اي داتغ مغمبيل
مک دبرکن اوله بگندا مايور مک افبيل سمقي ساعت يغ بايک برلايرله اي
دري بتاوي دهنتر اوله سوداراڻ داهيغ دغن سبواه فنجالغ دغن دکاغن ۲ بتاوي
يغ هالوس دان کاسر مک افبيل سمقي کمفواوه مک لالو اي موديق کسبوکيت
مغادف فادک ايهندان ادقون فقيران سري نکارا لاکي استري ترلالو سوکاڻ
سنتاهن قول فادک اقتدا ايت سده براستريکن اتق سوداراڻ داهيغ مودا
ايت مگين برنمه ۲ له سوکاڻ کمدين ددالم تياډ براف انتاراڻ مک برموهنله
گستي جمريل ايت کفد فادک ايهندان هندق موديق کهولو مبابوا دکاغن يقدري
تاوي ايت مک نسه فقيران سري نکارا فرکبله انکو موديق کهولو بولله سکالي
برجمقا دغن فکد دانو مويغ سباه ايومو يايت فقيران دقاتي دقينغ سکايو
کران فقيران دقاني ايت اتق سودارا سقوون کفد قنمباهن سفکاوو ادقون امس
اندرا واتى ايتله ايو فترى کسما ايو گستي جمريل شهدان موديقله گستي
جمريل ايت کهولو مفاواه لالو کفشکالي سابه مک تورنله سکل کفلا ۲ دايا ايت
سرت اتق بواهن مبابي دکاغن ايت مک لاکوله سفاروه دکاغن ايت اکنتتافي
اد يشرهوتغ دايا ايت مک فورهن فقيران دقاتي ثون داتغله ميمبو گستي ايت
اباير کران فقيران دقاتي ايت ساغنه هندق برجمقا مک ايايرله گستي جمريل
ايت مک برجمفاله اي دغن فقيران دقاتي مک فقيران دقاتي ثون ساعت ۲ له سوکاڻ
سبب کران بهارو برجمقا ۲ ن ايت دغن چوجو سله ايوڻ مک دقکيليله گستي
جمريل ايت برادو ددالم استان سرت دفرجاموڻ ماکن مينوم برسام ۲ دغندي
سرت دتبان چوجوکو سدهکه مغاجي صرف دان نحو مک جواب گستي ايت سده
مک لالوله دسورهن مباح قرآن سرت دسورهن معناکن سکالي مک ديجاله اوله
گستي ايت سرت دمعاکنن سته فقيران دقاتي مليهت حال گستي ايت ترلالو
سوکاڻ شهدان اداله فقيران دقاتي ايت اد مناروه اتق تيک اورغ فرتام لاکي ۲
برنام رادين جاک کدوا فرمفوان برنام مس سري شکا کنيک فرمفوان برنام
مس چندي مک برکتهاله فقيران دقاتي کفد گستي جمريل ادقون چوجوکو اکن
اکو امبيل بواه منتنو چوجوکو فيليهله انکو يقدوا اورغ ايت مان ۲ سوک چوجوکو

یغدهسبه منگابو کونن سبب ای سوما مندریکن ایقرن سلطان سایمان بدرالعالم شاه سغکوهه سغرب خبر اورغ ۲ ایت اتو تیدقکه ایتاه حالئ بایک انقکو قرکي لیعت دان بارغ سیاق سودارامو ایت اد مناروه انق لاکي ۲ یغ قاتوه بوله ددودفکن انق ۲ ایت امبیل اولهمو باوا کماری کران انقمو ایت تله بسر سمواں ادقون یغدالم بتاوي این نیاداله یغیرستوجو دغن هاتیکو شهدان ستله اوقو داهیغ کلولا مندغر تیته ایهندا ایت مک ایقون منجواب کاتن یغ انقندا این ۲ مان ۲ سهاج تیته قرنته ایهندا شهدان ستله ایت مک اوقو داهیغ کلولا قون میپشکن سبواه قنجالغ یغ بسر اکن برلایر ایت مک اقبیل سده سیف دان سمئی وفتو ساعت یغ بایقن مک برلایرله اوقو داهیغ کلولا ایت دري بتاوي مقصودن هندق کریو دهولو کمیدین دقوکل اوله ائین بارة مک لالو جاتوه کممقاواه مک اقبیل سمئی کممقاواه سلالوله مغادف فادک ککندا بکندا فقیران امس سري نکارا یایت اوقو داهیغ منمبون مک فقیران امس سري نکارا ایتقون ترلالو سوکاں سبب کداتقن سوداراں ایت مک دیاجقبه دیم برسام ۲ داسنانن سرت دفرجامون ماکن منیم برکورو سندا برسوکاں بتانف عاده اورغ برسودارا شهدان تیاک براف لمان اوقو داهیغ کلولا ایت ددالم ممقاواه اد کیرا ۲ سبولن دان سکل دکاغش قون تله هاییس لاکو مک ایقون برموهنله کغد سوداراں فقیران امس سري نکارا اکن بالیق کبناوي سرت دفنئان قول انقن دغن فتري کسبا ایت یغیرنام کستی جمریل هندق دباواں کبناوي هندق ددودقن دغن انقن یغیرنام داهیغ مودا مک دبريله اوله فقیران امس سري نکارا اکن قومنئان سوداراں ایت مک اقبیل سده ساسی درقد حال ایت مک برلایرله بالیق مک اقبیل تیا کبناوی ترلالوله سوکاں بکندا مایور ایت مک دباواں قول کستی جمریل ایت قرکي برجما خندرال آیبهوف سرت دخبرکنن ایتاه اس راج ممقاواه یغ هندق ددریماں دیواب مننن اوله انقن اوقو داهیغ کلولا مک خندرال اینقون سوکاله مندغر کمدین تباد براف هاری مک لالو اوقو مایور مولای بکرج هندق منکاحکن چوچو سوداراں دغن چوچون بنر مک جنرال آیبهوف قون منولغله اکن اوقو مایور ایت دغن بیراف قرتولغن درقد واغ دانلایتن مک اقبیل سمئی وفو یغ بایک دنکاحکنپله دغن دارق بیراف بایق کریتا دان کودا دان اورغ ۲ هاندا دان ملایو دان بوکیس دان چینا سمواں داتغ بلاک فد هاری برار ایت مک اقبیل ملالوئی کوب انن ایت مک دفاسشکن مریم مک کلوارله سدادو کمقنی قرکي برسام مغارق ایت سمئی ککمقوغ بارو شهدان اقبیل سمئی ککمقوغ بارو ایت مک دسمیه اورغاله فغنن ایت دباوا نایک کدالم استان دفرسند یغ ۲ کن دان دفرسوائ ۲ کن ماکن ناسی کویت هدافن ۲ بتانف عاده فغننن انق راج ۲ بسر کمدین بهاروله اورغ قرمقوان یغ نوا ۲ نایک کفلامین مک کدوا فغننن ایت برسوکا ۲ نه اوقون بکندا مایور قون منجموله اکن سکل اورغ ۲ هاندا درقد ماکن منیم سرب دغن سکل فرمایتن درقد موسیک دانلاین ۲ دن دمکیلاکي سکل اورغ ۲ درقد.

برفرغ دغن راج کچی، ایت دان بیراف قول سمن ۲ بوگیس دتیهکنش کلوار
دری تروسن ممتس سبله کوالا ریو مقامو، دری قیهق سبله بلاکغ کلغاکفن راج
کچی، ایت شهدان برفرغله کدوا قیهق ایت کیرا ۲۱ دوا هاری مک راج کچی،
قون تیواسله مک الهاه ای سبب بابق اورغ ۲۸ بناس سبب دتیتس اوله بوگیس
دری قیهق بلاکغ مک نیاداله برکتنتوان لاکي قد مالم ایت این لاری لالو بالیق
کسیا مک قد ماس ایناه براس مهل ددالم ریو برهرک انم چوق سأس سبب
کران نکری سلالو گادوه تم.

شهدان کات صاحب الحکایت

لقس درقد فرغ ایناه بکندا سلطان سلیمان سرت یقدفرتوان مودا میوره راج توا
کترشگانو مراچاکن تن زین العاییدین برکار سلطان زین العاییدین راج ترشگانو
مک افبیل سلسی مک راج توا قون بالیقه کریو مفرسمبهن فکرخان یقدتیهکن
کترشگانو ایت تاه سلسی دقربواتن ادا.

القصة

ترسبوة فرکتان اوغو داهیغ ییاس یأت سودارا اوغو تندری بوراغ داهیغ ریلاک
یغ بشسون سکالی اداله ای سده منجادی مایور ددالم نکری بتاوی ممرننه سکل
بوگیس یقددالم نکری بتاوی سبب ای اد ممبتو کمفنی هلندا ملشکر سسونن
کونیغ کدوا سبب ممبتو کمفنی هلندا ددالم قفراغن تتکل بتاوی دلشکر اوله
کفتن قنبج افبیل سمنی ماس جندرال نموف منجادی جندرال مک ای مذاقت
نام یغ بایک مک اداله ای برانقکن سئورغ انق لاکي ۲ نماش اوغو داهیغ کلولا
مک اوغو داهیغ کاولا این ریسی تیک اورغ فرتامن بینش انق راج مفکاسر
برانق سئورغ فرمقوان برنام داهیغ مودا اخبرن منجادی ایبو سلطان محمد
زین الدین چوجو اوغو داهیغ منمبون یأت راج ممقواوه کدوا گندیقن فرانقکن
چینا برانق سئورغ فرمقوان نماش داهیغ بوه اخبرن منجادی قغیران مرت کتیک
بنین دغن مرادیا انق بایک مدار مک مذاقت انق تبک اورغ یقتوان لاکي ۲
برنام داهیغ ممقا کدوا داهیغ جاجو کتیک فرمقوان برنام داهیغ لایلا یأیتله کلن
ابو قغیران فریو انوم دان ایون جوک اوله قنساغن ادی نات کرما عمرالدین
سماش ایت راج این فرانقکن بوگیس ددالم نکری ممقواوه اداش سبرمول اداله
قد ساتو هاری برخبرله اوغو داهیغ ایت کقد اوغو داهیغ کاولا کتاش هی انقکو
بایقه انقکو لیعت ۲ سودارامو انق اشکو اوغو تندری بوراغ داهیغ ریلاک اف
خبرن حال احوال کران اکو دغر ۲ سموان سودارامو ایت سموان ماسیغ ۲ سده
مذاقت کتتافن بلاک کلیماس ۲۸ خبرن اد یغ منجادی یمتوان مودا ریو دان اد
یغ منجادی قنساغن ممقواوه دان اد یغ منجادی قغیران مگو بومی دسمس دان
اد یغ منجادی ایقر راج جوهر جوباله انقکو فرکی لیعت ۲ اف حالن خبرن ۲۸
اورغیغ داتغ دری بارة ایت سودارامو ۲ ایت گادوه سهاج دغن راج ۲ ملایو

مك برداميه كدوا فيهن ايت لالو برهنتي فرغ مك راج كچيء فون برموهنله
كقد فادك ادندا بكندا سلطان سليمان سرت منتأ ديري كقد يقدفرتوان مودا
هندق باليق كسيأ مك افيل ساسي درقد برسلامن ۲ ايت مك راج كچيء فون
باليقاه كسيأ مك افيل تيبا كسيأ مك دودوله اي ميپكن كلغكافن فرغن دغن
برراف بواه فنجاجب دمكينه حالئ تيف ۲ هاري مك داتوركش سكل فنجاجب
ايت ددالم سوشي سيأ دغن سدبا اوبت فلوروئ ادان.

شهدان كات صاحب الحكايت

قد هجرة سنه ۱۱۳۸ ماس ايتله تورن سلطان خليفة الله محمد شاه كنكري كشر
لالو مپوره سومفه ستيا انتارا راج فاكرويوغ دغن راج جوهر دان انق منغكابو
يقدفسير لاوه ادفون بويي ستياث ايت مك بارغشياث انق منغكابو يقددالم
فرتاوان راج جوهر هندقله مفيكوه فرتناهن جوهر بارغشياث تباد مفيكوه دماكن سومفه
بسي كاوي تباد سلامة سمقي كقد انق جوحو دان تيف ۲ ساتو فكرجان يقدجيتان
دكوتو، كي الله تعالى دمكينه بوي سومفه ستيا ايت شهدان ادفون سورة سومفه ستيا
دفر بواتن تيك فوجوه يغ ساتو دبريكن كقد بكندا سلطان سليمان بدارالعالم شاه
دان يكدوا كقد يقدفرتوان مودا سلطان علادين رعاية شاه دان يگكتيك كقد
مطوا يأت راج توا داهيغ منمقوه شهدان ادفون راج كچيء افيل سده سلسي
انق منغكابو دشسيران لاوه ايت برسيا دغن يقدفرتوان ايت مك ايغون داتقله
كرو تباد دغن افكانن فرغ ماسوفاه اي كرو مغادف سلطان سايمان سرب
برجمفا يقدفرتوان مودا دان راج نوا موعنكن استريئ هندق دباواش كسيأ يأت
نغكو فمريه ندا راج بواغ يأت سلطان محمود سآ سرت برخر تاداله اي برنيت
ساله لاکي كقد بگد سلطان ساسان سرب يقدفرتوان مودا ريو سرت مولقكن
رعبت ۲ جوهر دان عاوي رنو جوهر مك دريساله اوله سلطان سلیمان سرب
يقدفرتوان مودا مك دياحقن اوله بكندا سرب يقدفرتوان مودا برسومفه ددالم
مسجد مك برسومفهاه اي ددالم مسجد ادفون سومفهن دمکن بوش افيل اي برنه
ساله لاکي ممواف فرکلاهن دغن بکندا سلطان سايمان سرت دغن يقدفرتوان
مودا مانکن اي ساد دانت سلامة سحر هيدوفن هغک كقد انق جوجون بناس
هباغ دولت کراخان سفرت تمباو دباله سرب دماکن بسی کاوي شهدان افيل
سده اي برسومفه ايت مك راج كچيء فون برلايرله كسيأ مبابوا استريئ مك افيل
نسا كسيأ تنغاه اي ددالم سبأ شهدان تباد براف انتاران قد هجرة سنه ۱۱۳۹
فد ناهن جم مك موغکيرله اي اکن سومفهن ايت کران قد سغکان اله جوک
نکری ريو ايت اولهن مک برسيفله اي دغن بيراف کلغکافن ستله سيف مک
فرکبله اي کريو افيل سمقي دسريون کدالم ريو مک لالو اي برکوبو دقولو ناین
دان سکل کلغکافن فون ماسوله کدالم ريو هاوانن مغادف کهولو مک يقدفرتوان
مودا فون مسوره هبايرکن فنجاجبن نغله سدبا ددالم سوشي ايت مک دسورهن

کوبو ایت ترفیکو ۲ مک لالو برامو. برماتی ۲ین دان برلوکا ۲ن مک داقتله کوبو راج کچی. ایت سمولا شهدان تیاد براف انتارائ مک کلشکافن یغدفرتوان مودا سرب اوکو ۲ ایتفون مودیله هندق مانگر کوبو راج کچی. سبله هولون قد رومهن مک اقبیل سمفی ککوت هولون ایت لالوله برفرغ ترساعت رامین بریدیل بدیلن دغن مریم دان رتناک سرت سورا تمفیکن مک دغن تقدیر الله تعالی سرت سده سمفی جنجین مک اوکو داهیغ قرانی فون کناله فلورو مریم تنتغ دادان مک ایتفون مشکتله داتس برندا غورابن دغن نام لاکي ۲ کران وقتو ای تغه برفرغ بسر ایت ای برسیار ۲ داتس برندا غورابن ممرتنهکن سکل اورغن برفرغ ایت شهدان اقبیل اوکو یغدفرتوان مودا سرت سودارائ اوکو داهیغ چلاء ملبهت فادک ککندائ تاه هیاغ ایت مک یغدفرتوان مودا سرت اوکو داهیغ چلاء فون نایقله کداره معامو. کوبو راج کچی. دان کوبو راج قدح یغمودا سرت کمشوغ ۲ کدواش مک لالوله برامو ۲کن دان بریونه ۲هن سبله مبله مک سکتیک لاکي تیواسله سبله راج کچی. ایت کران فغایما ۲ن بابی ماتی مک لالوله ای اوندور دان کمشوغ ۲ ایتفون بناسه مک راج کچی. فون لاریله سالو ای بالیق کسپا ادفون راج مودا ریو سرت اوکو سودارائ سرت راج توا ایت اقبیل راج کچی. ایت سده لاری مک دمقامکنله میت اوکو داهیغ قرانی ایت بتاف عادة راج ۲ مشکت مک اقبیل ساسی درفد فکرجان فرغ ایت مک یغدفرتوان مودا فون منتتله دیری کفد یغدفرتوان قدح هندق بالیق کریو مک برلایرله یغدفرتوان مودا سرت سودارائ اوکو داهیغ چلاء. ایت بالیق کریو شهدان مک ددالم فلایران ایت مک داقتله ای فرخبران مفتاکن سلطان سایمان اد دکمفر مک یغدفرتوان مودا فون سفکله دکمفر لالوله مپاوا اددا بکندا ایت سلطان سامان برسا ۲ بالیق کریو مک اقبیل سمفی بکندا برتیک سودارا ایت کریو مک تشله ای ددالم ریو بچارا مرامیکن نکری ریو دغن فردکافن سرت مفوکهن نکری دغن بریو ۲ کوبو ۲ سدیا دغن براف کلشکافن فنجاجب فرغ سرت دسدیاکر دغن اورغ ۲ن دان اوبت فلورون شهدان اداله جاتوه فرغ قدح یغ کمدین این فد هجرة سنه ۱۱۳۶

شهدان کات صاحب الحکایت

اداله کیرا ۲۱ رشکفن سناهن درفد فرغ قدح ایت مک راج کچی. فون دانغ فول مانگر ریو یأیت فد هجرة سنه ۱۱۳۷ ثد سمیان لیکور هاریبولن شعبان فرمولان فرغن فاکی ۲ هاری مک برقرغه اورغ ۲ ریو دغن اورغ ۲ سیأ تیغ ۲ هاری سبتر برفرغ سبتر برهنتی ترکادغ راج کچی. مودیق کهولو مندافتکن استرین تفکو فمریه ترجمفا دغن اوکو داهیغ چلاء ایت ماکن مینوم سام ۲ مک اقبیل برالبیق ککوبون برفرغ فول سمولا دمکنهه حالن هفک سمفی کفد دوا فوله هاری بولن ذالجه مک کسوساهنه اتس سکل ایسی نکری مک موافقتله سکل اورغ ۲ توا دان اورغ ۲ بسر موهنتن کفد یغدفرتوان مودا سرت راج کچی. ایت سفای بردامی

ايت مك ايڤون برموهنه كغد سلطان سمبس هندق باليق كمانن ستله ايت مك لالو اي برلاير كمانن مك اثبيل تيبا كمانن مك سلطان محمد زين الدين فون مپورهه ميمبو منتون ايت مك اثبيل برجمقا سلطان محمد زين الدين دغن منتون ايت مك لالو دكارن فغيران امس سري نكارا دان استريش فثري كسبا ايت دكلر اوله سلطان محمد زين الدين فتراش ايت راتو اكوغ سنوهن كمدين جاديله فقيران امس سري نكارا ايت راج ممرنتهكن نكري ممقاواه مك تنقله اوفو داهيغ منميون ايت منجادي راج ددالم نكري ممقاواه ايت اداش.

القصة

مك نرسوتاه فركنان راج قدح يغمودان يغيرفرغ دغن يقدفرتوان قدح يفتوان يقدفرتو اوله يمنوان مودا ريو سرت سوداران اوفو ۲ ايت مك نباد سنف عاتين مك ددافن فول كواس بركهندفله اي مراهي اكن سوداران يفتوا ايت مك ايڤون مپورهه كنكري سا متا فربنتوان كغد راج كجي يمتوان سبا مك راج كجي فون دانفله كقدح هندق ممنتو راج قدح يغمودا ايت مك ددالم حال ايت راج كجي فون دبري اوله راج قدح يغمودا ايت براستري باس سوداران مك نكاحله راج كجي ايت بتاف عاده اسنعاة راج نكاح كهوين شهدان ادقون يقدفرتوان قدح يع نوان اصل مندر حال يدمكين ايت مك ايڤون ممريله تاهو كريبو فول منسا فرستوان فول كغد يقدفرتوان ريو سرت سوداران اوفو ۲ ايت مك يقدفرتوان ريو سرت سوداران فرگله اي ممنتو كقدح شهدان كان صاحب الحكايت شفتكالي يقدفرتوان مودا ايت فركي كقدح مك بگندا سلطان سليمان فون برسلاه ۲ فهم دغن انق بوگيس ددالم ريو مك بگندا فون براثكنا كبولغ تباد براف لسان ددالم بولغ مك بگندا فون فركي فول ككشر مك برهنتيله اي ددالم كشر ايت سرمول ادقون يقدفرتوان مودا سرت سوداران يقددالم قدح ايت مك بربراله اي هندق مبايفكن راج قدح ايت دغن اديقن كران اي دغن سوداران مك ايڤون مغاجقه راج كجي موافقت مك تياداله دهيروكن اوله راج كجي ماسيه هندق جوگ منجاري جالن فركادوهن مك ددالم حال ايت مارهله فول يقدفرتوان مودا لالوله بفرغ بسر يقدفرتوان راج كجي دغن يقدفرتوان مودا برسام ۲ برواة كوپو مك بفرغاه انتارا كدوا قيهق ايت براميل ۲ لن كوپو سبتتر كوپو اورغ سيا دامبيل اوله بوگيس سب دماسوي بوگيس ادقون داهيغ قراني سرت جوا ۲۰ لالو دياموئن مك راج كجي فون ترجونله دري كوپون ايت كغد فاريت اير قد تقى كوپون ايت برسما ۲ دغن قغليما دالم دان قغليما دالم ايت دباوه دان بگندا داتش لالو بفرغ كسبراغ منداثكن كوپون يقدسبراغ ايت مك اثبيل سمقي اي كسبراغ لالوله اي موافقت دغن ستورغ هبالقش يغمودان فغاسما يحيي انق مفاكسر مك قد كتيك مالم هاري قغليما يحيي فون مپورهه ماسو كدالم كوپو بوگيس ايت لالو دياموئن مك تركجوتله سكل بوگيس ددالم

تعاون شهدان کات صاحب الحکایت اقبیل راج قدح یغ مودا ایت مندغر سوداران
یغتوان ایت دلنتیء اوله یغدورتوان ریو سرب اوڤو ۲ ایت مک ایقون ساغتنه
مارهن مک لالو ای مغمولکن هلبالغن دان منتري ۲ن سرت براف رعیت تنتران
مک اقبیل سده کمقول لالو ای ماشگر اکوب راج قدح یغتوان ایت مک لالو برفرغ
سر دغن یغدورتوان مودا ریو سرب سوداران مک ساغتنه رامین سباه مپباه دغن
ککلی کمفیتان درقد بویی مریم دان سناقغ دان بهنا سورا تمقیق مک
برماتی ۲ینله انتارا کدوا ڤیھق ایت شهدان اد کیرا ۲ سبولن لماث ای برفرغ
ایت مک فجهله فرغ ڤیھق سباه راج قدح یغ مودا ایت کران بایق فغلیما ۲ن
ماتی ترکرة کفلان مک الهله ای لالو اوندور دری قدح مبابوا دیرین کغد تمقت
یغ جاوه شهدان اورغ ۲ بوکیس دان ریو ڤون ماسوقله کغردلامن یغدورتوان قدح
مودا ایت مک مرمسده سکل مربکیت شهدان افیل سلسی درقد فرغ ایت مک
یغدورتوان مودا ریو سرت اوڤو ۲ برجقاله دغن یغدورتوان قدح هندق منتا بالیق
کران فکرجان فرغ سده سلامت مک دبایرله اوله یغدورتوان قدح یغتوان ایت
تبک بهرا واغ رغکیت یغ لاکین ایت ای برتغکوه مک اقبیل سلسی مک یغدورتوان
ریو سرت سودارا ۲ن ڤون برلایرله کریو مک اقبیل تیا کریو لالو مقادف بکندا
سلطان سلیمان ایت سرت منچترکن فکرجان منغ فرغ ایت کران ستغه قول
براستری قول داهیغ اوڤو داهیغ قرانی اکن سودارا یغدورتوان قدح ایت منداث
انق سئورغ فرمقوان شهدان تیاد براف انتاران مک اوڤو داهیغ منبون سرت
سوداران اوڤو داهیغ کماسی برموهنه کغد سوداران یغدورتوان مودا سرت سلطان
هندق بالیق کماتن مک داذینکنله اوله یغدورتوان مودا سرت سلطان سلیمان
مک برلایرله کدوان کماتن کران راج سمبس برکبریم سورة کغد یغدورتوان مودا سرت
اوڤو ۲ ایت میپلاکن کسمبس اداله مقصودن ایت هندق ددودقکنن دغن سوداران
ساله سئورغ درقد اوڤو ۲ یغ لیم برادیق ایت شهدان ادڤون اوڤو یغلیم برادیق این
ماسیغ ۲ تله اد کتتاقنن هیاله اوڤو داهیغ کماسی سهاج یغلول تنتو کتتاقنن دان
بلوم اد رومه تفکاٹ مک سبب ایتوله دباوا جوک اوله اوڤو داهیغ منبون این بالیق
کسبله تیمور دمکینله قصه اداث شهدان تیاد براف لماث اوڤو دوا برادیق ایت
ددالم لاوه مک تباله ای کسمبس لالو ماسوء کوالا مک کبای ۲ سرت اورغ بسر ۲
یغلاین ڤون تورنله میپوه دسوره اوله راج سمبس ایت مک برجقاله اوڤو بردوا
سودارا ایت دغن سلطان عادیل راج سمبس ایت سرت دڤرملیاکنن دان دجامون
ماکن مینوم بتاف عادة راج سام راج ۲ برداتغن دمکینله حالن شهدان تیاد براف
لمان اوڤو داهیغ منبون ددالم سمبس ایت مک سلطان عادیل ڤون منکاحکن
اوڤو داهیغ کماسی ایت دغن سوداران یغبرنام رادین تغه بتاف عادة استعادة
راج بسر برنکاح کهوین کمیدین دکارن اوڤو داهیغ کماسی ایت یغبران مغکوبوم
نکری سمبس مرنتهکن کراخان دباوه سلطان سمبس ایت دمکینله حالن شهدان
ادڤون اوڤو داهیغ منبون افیل سده ساسی فادک ادندا بکندا نکاح کهوین

مسجاديکن راج بوکس يعدمروان مودا اوو کلاڻ جاي فترا ايناه فرملان برسنيا
اسارا بوکس دغ ملایو سمرت يعرسوه ددالم سورة ۲ سنيا ايت مک نغمه
بکندا سلطان سايمان دان يعدمروان مودا ايت مرننهکی کراجان جوهر دان
ريو دان هج سرت نعاون دایره سکالين مک دودوله اي ممبايکی نکري
نان معوکهن اکدي سرت مرامیکی ريو اداڻ.

شهدان کات صاحب الحکايث

اد کيرا ۲ دوا ناهن لمان مک وغو ايناه ماسيغ ۲ اوڦو ۲ ايت منداقت اي اد
يع لاکی ۲ اد يع فرموان سمرت يغاله لالو سونتن فد باب يفتوتام فد مپتاکن
ساسيا کورس اوڦو ۲ ايت سرت بکندا سلطان سليمان فون دمکين جوا اداڻ.

شهدان

کمدین بباد براڻ لمان مک اوو داهيغ فراني فون برموهنا کغد سلطان سايمان
سرت ادندا يعدمروان مودا هندو فرکی کسلانور مک دبرکن اوله فادک ادندا
يعدمروان مودا سرت بکندا سلطان سايمان مک اوڦو داهيغ فراني فون برلايرله
کسلانور برتیک سوداران يات اوڦو داهيغ منمبون دان اوو داهيغ کماسي
سواء سنورع فراهون مک اقبيل بيبا کسلانور مک اوڦو داهيغ فراني فون براسنريک
فرا يعدمروان سلاڦور مک دافناه اي اتق ستورغ فرمقوان مک ددالم حال ايت
مک دافناه سورة درمد راج فدح کمد اوڦو داهيغ فراني هندو منا بنتو کران
کراجانن دامبيل اوله اديمن فد فابون ايله يع منجادي راج کران اي يفتوان
شهدان دبالس اوله اوڦو داهيغ فراني سورة راج فدح ايت مشتاکن اي برنگکوه
هندو بالی کريو برمشواره دهولو دغن سکل سوداران سرت بکندا سلطان سليمان
کمدین مک اوو داهيغ فراني فون برلايرله کريو برتیک سودارا ايت مک اقبيل
بيبا لالوله دفرممنکن کغد سلطان سليمان سرت فادک ادندا يفتوتوان مودا
مک سام ۲ سوكاله سرت برتولن موافت سکلين مک يفتوتوا مودا سرت اوڦو ۲
ايتقون برموهنا کغد بکندا سلطان سليمان لالو اي برلاير کغدح مک اقبيل
تيبا کغدح برجمفاله اي دغن راج فدح يفتوا ايت مک لالو برجنجي راج فدح
دغن اوڦو ۲ ايت اقبيل حاصيل مقصودن مک اي مبري هديه کغد اوڦو ۲ ايت ليم
باس بهرا رڻگيت مک جواب اوڦو ۲ ايت مان سوک راج فدح کران ساي سمو
اين کماري تباد لاین هپاله منولغ راج فدح جوا اداڻ شهدان مک اوڦو ۲ ايتقون
مغفلکن سکل بوکس ۲ يغ سدیا ميمع ددالم فدح ايت لالو دفرقسان سيله مان
سموا ديرمو اين جک اکو برقرغ دغن راج فدح يغ مودا ايت مک جواب مريکيت
ادفون يغ فاتیک سمو اين تباد بوان فاتک سمو يغلين ملينکن توانکوله
اديق براديق مک جواب اوڦو ۲ ايت بايکله ننني هاري ايسوء اکو هندو ملنتيء
راج فدح يفتوان ايت منجادي يفتوتوان فدح شهدان قد کاييوقکن هارين
مک اوڦو ۲ ايتقون ملنتيء راج فدح يفتوان ايت منجادي يفتوتوان فدح سرت

مرسماي یغ مطاوع مک گانکوان مانتنبی ایت بتاف عادة استعادة ملتنبی یغذرتوان مودا ایت یأیت دفاکیکن دغن فکاین کراجاں دیارا، برکلیلیغ نکري کمدين بهاروله دباوا نایک کأتس بالي مک مغارو، له اي دهذاقن یغذرتوان بسر دمکینه بويي اروءن جک دملايوکن درفد بهسا بوکيس یقینه سلطان سليمان بدرالعالم ساه اکوله یغذرتوان مودا یغ ممرنتهکن کراجاں مو بارغتباد سوک مجبور دهذاقن مو اکو لنتنکن دان بارغیغ تباد سوک ملینتغ دهذاقن مو اکو بوجورکن بارغ یغ سق بردوري دهذاقن مو اکو چوچیکن دمکینه بويي اروء ایت مک اقبیل ساسي اي درفد مغارو، کغد یغذرتوان بسر ایت کمدين بهاروله اورغ ۲ رامی مغارو، کغد یغذرتوان مودا ایت فرتام سودارا ۲۱ دهولو کمدين داهیغ کمدين سکل بوکيس ۲ یغایق مک ماسیغ ۲ ایت دغن چاکقش امیل ساسي درفد معارو ۲ ایت مک بهاروله نایک کاستان ماکن ناسی، هدامی ۲ سنه ساسي درفد ایت مک هابسه فکرجاں یغذرتوان مودا کمدين مک بهاروله منکاحکن سوداران یأیت اوفو داهیغ جلاء ایت دغن سودارا سلطان سایمان یغبرنام یغو مندو ایت بتاف عادة استعادة راج ۲ یغسر ۲ برنکاح کهوین درفد فکرجاں برلتی هینی دان دبرارو، دان برسندیغ ۲ دان مندی ۲ کمدين بهاروله ساسي مک بردامبله اي لاکي اسري بتاف عادة اورغ لاکي اسري برکاسیه ۲ هن.

شهدان کاب صاحب الحکایت

ادفون اوفو داهیغ جلاء اینه راج بولیس یغ بایک فارسن دغن سیکف قهلاوان شهدان امیل ساسي اوفو داهیغ جلاء این بیکاح دغن تفکو مندو مک بهاروله قول داهیغ منمو، دیکاحکن سلطان سليمان دغن بندا سوداران یغبرنام نب ییغه دان داهیغ مسورو دنکاحکن سلطان سایمان دغن نن کچی، سودارا سقوتون ادفون داهیغ منمو، دیکاحکن دغن نن اینه سقوتو جوک کغد سلطان سليمان یأیت قترا مرحوم مودا مغتک دکایو انق سیرمول ادفون یغذرتوان مودا جاي کلان قترا فرکیله اي کفرقت سراتس دغن سوره بکندا سلطان سليمان مغمبیل نن انچی، ايو جدا مرحوم مغتک دجولع یغیلوم ستیدوران دغندي کران تن ايو ایت لاکي کچیک دیواتن استري جادي تباد سمقت دفراترین شهدان اقبیل سمقیله یغذرتوان مودا ایت کفرقت سراتس لالو دفرواتن استري تن ايو ایت مک باوايله بالین کریو جادي استري یغذرتوان یغ خاص دمکینه حالن کمدين تباد براف لمان مک داهیغ منمو، قون دکدر اوله یغذرتوان مودا دان سلطان سليمان راج نوا یعنی توا ۲ یغ ممرنتهکن فکرجاں یغدباوه یغذرتوان مودا دان جاغنه ساله ۲ فهم بوکنش سلطان توا اتو یغذرتوان توا کران اداله یغبرنام سلطان ایت یغذرتوان بسر دان یغذرتوان مودا کران یغذرتوان مودا برکلر سلطان علاءدین رعایت شاه ابن اوفو سقرت یغترسبوة ددالم چقش ایت شهدان قد

پوکیس برسلاهن ۲ جکاو سفر ماتن دان سمس ایت مان ۲ کموافسن ابغ ۲
سای له مک منجواب فول کلان جای فترا ادفون سای جکلو برچری دغن سکل
سودارا ۲ سای نیاد سای ماهو مجادی یغدفرون مودا دنانه باره این دمکینه
کات اوفو ۲ ایت .

شهدان کات صاحب الحکایت

امبیل بکندا سلطان سلیمان مندشر فرکتان اوفو ۲ ایت مک دیمه ای سجورس
دان سکل اورغ بر ۲ فون دیمه سموان سپف شفی تیاد براف برکات ۲ سرب
برنداغن سام سندیریش سرب سوسه میکرکن دان سثوله ۲ نیاد برجالناه مقصود
سلطان سلیمان ایت شهدان برکات فول داهیغ منمقو دغن بهاس پوکیس
خاعده کبران مادک اقتدا سکا بن همفاکن مقصود سلطان سلیمان نیاداله سدب
کراں یغ کیب فون نه مغفکت دان میسرکندي ادفون بیهش اتس فادک اعدا
سکا بن سببانه برلاکو مک کات اوفو داهیغ فرانی سفر مقصود فادک ادندا
بیاد ماهو برچری دغن ککندا ادندا سکلین مک یایت فکرچان موده جوک اقبیل
فادک ادندا بمکخ فکرچان دنانه باره این نیاداله ککندا دان ادندا سموان
بعککن سیاهوم لاکي کمتاف دان کنگوهن جباتن فادک ادندا سمو فول فد
ماس این کیت دداهم فرکادوهن سهار ۲ دنماکن دانت ککندا ادندا سکلین
دام برچرای دغن ادندا مک برینه فول سلطان سلیمان ادفون ادندا این جکلو
دیغکاکن سومو این تباداله ادندا سفکوب منجادی راج ادفون ککندا دان
ادندا سکا بن سبکیما کدودفکن ککندا دان ادندا سمو دپوکیس بکیوله
حوک دسیی مک داهیغ منمقو برکات فول اقتدا اوفو داهیغ منمبون دان اوفو
داهیغ کما سی کمدین کلو امبیل ساسی دره فکرچان کیت بولهاه بالی کمان
کراں کما س دساں سوده اد افون سفرت اقتدا اوفو داهیغ چلاه جاغنه برچری ۲
دغن ابقندا اوفو کلان جای فترا مک برتینه فول سلطان سلیمان ادفون سفرت
ادندا اوفو داهیغ چلاه ایت نیت ابقندا هندق دفریوة سودارا یایت ددودفکن
دغن سودارا ابقندا یغکچیل یغبرنام تعکو مندق ادا .

شهدان کات صاحب الحکایت

اقبیل ساسی برمنواره بکندا سلطان سلیمان دغن اوفو کلان جای فترا سرب
سکلین اوفو ۲ ایت مک نحقیقه دان قوتسله اوفو کلان جای فترا منجادی یغدفرون
مودا کراں ای نیاد ساتو مانع دان سفکوتن دان تحقیقه اوفو داهیغ چلاه اکن
ددودفکن دغن تفکو مندق شهدان اقبیل سده برساتوله فهم راج ۲ ایت مک بکندا
سلطان سلیمان فون ممولای ماتا کرج ملتتف سلطان سلیمان ایت اکن یغدفرون
مودا سرت منکاکن اوفو داهیغ چلاه شهدان اقبیل سقفی قد وقتو یغ بایک
مک بکندا سلطان سلیمان فون ماننیکله اوفو کلان جای فترا منجادی یغدفرون
مودا ممرتنهکن کراچان ریو دان جوهر دان فمخ دغن سکل دایره تلوقن اتس

مك تركوځاځه راج كچي: ايت همځير نبواس مك شكل ايت منتا امانله اي سرب
 مولعكن شكل سميراب كراچان راج سايمان ايت شهدان كات صاحب الحكايب
 اميل سده اوځو ۲ ايت منداف شكل سميراب كراچان ايت مك كلان جاي فترا
 سرب سودارا ۲۱ن فون براځكده باليو كړيو مك افيل سمځي كړيو دسموتله اوله
 راج سليمان دځن بندهارا سځكوځن دان اورځ بسر ۲۱ن اكن اوځو ۲ ايت دځن
 بيراف كميان دان فتي كراچان ايت ديارو اورځ ۲له كاستان بالي روځ سري
 لالو دسيمځن ددالم استان راج سايمان مك تباد پراف انتاران مك كلان جاي
 فترا سرب سودارا ۲۱ن دان داهيځ مسموء بركهندفله مځكتيكن راج سايمان ايت
 اكن كراچان فادك ايهندان ساطان عبدالجليل يق مځكت دكولا فهځ مك
 دننځيپاه راج سليمان ايت بركلر ساطان سليمان بدرالعالم شاه مك برهمځونله
 شكل بوكيس ۲ ملايو د ماس ملنځي راج سليمان ايت بتاف عاده راج بسر ۲
 برلنځي اداله يغيرنريا منونيهكن كراچان ايت يايت كلان جاي فترا سميل
 برديري سرب مځونوس هامځن كانن بارغناهو كيوان شكل انق بوكيس دان
 ملايو مك اداله هاري اين راج سايمان بركلر ساطان سليمان بدرالعالم شاه
 مځادي يځدفرتوان بسر مرننهكن نكري جوهر دان ريو دان فهځ دځن شكل دايره
 معلوځن سكاين مك منجوابله شكل خلايق درود اورځ بسر ۲ دان اورځ كچيك ۲
 دولت برنمبه دولت كمدين بهاروله دسوره بنتارا مځكيل شكل راج ۲ دان اورځ
 بسر ۲ منجنجوځ دولي سفرت عاده استعاده راج ۲ دان اورځ بسر ۲ منجنجوځ
 دولي د هاري برطبل دمكين جوا كمدين درځد ايت بهاروله برجمځ سكلين
 اورځ ددالم نكري شهدان افيل ساسي اوځو ۲ ايت ملنځي سلطان سليمان
 بدرالعالم شاه ايت مك موافقه ځول سلطان سليمان دځن داتو بندهارا
 يغيرنام تن عباس يځ منجادي بندهارا سري مهراج ايت اكن مبالس جاس
 اونو ۲ راج بوكيس ايت مك ممنتا له سلطان سليمان اكن اوځو ۲ ايت جاغنه
 باليو كبوكيس دهولو دمنتا پله ساله سئورځ درځد اوځو ۲ يځ ليم براديق ايت
 منجادي يځدفرتوان مودا مرننهكن كراچان ريو دان جوهر دان قهځ دځن شكل
 دايره تعلوځن مك منجوابله اوځو داهيځ ځراني ادځون سفرت ساي سئورځ تباد
 ساي ماهو منجادي راج كران ساي اين يفتوا سكالې تباد لايڼ هپاله منچاري
 ككتافن اديق ساي يځ برامځت اين كمدين منجواب ځول اوځو داهيځ منمبون
 ادځون يځ سفرت ساي اين نياډ سځكوځ منجادي يځدفرتوان مودا تانه بارت
 اين كران ساي سده برجنجي دځن سلطان ماتن اكن مملهاراكن نكري مځاواه
 تباداله ساي ماهو مځچيلكن هاتي مرتوا ساي ايت كمدين منجواب ځول اوځو
 داهيځ چلاء ادځون ساي اين سلاكي اد ابځ ساي يفتوا يايت كلان جاي فترا
 تباداله ساي منجادي يمتوان مودا كمدين منجواب ځول اوځو داهيځ كماسي اداله
 ساي تباداله برحاجت منجادي يمتوان مودا دريو اين كران جاوه امت دځن

سلاڅور دان ريو درېد بښا فرانتکن بوکيس امفت فوله ايتوله اداڅ شهدان
 ادفون اوډو ۲ ايت افيل اي سمځي کړيو برحمناله اي دغن راج سايمان دلاوة
 ريو سرب براف کڅکافن مک لالوله اي برسما ۲ مغامو کدالم ريو مک دافته
 ريو ايت کدوا کائين کغد ناغن بوکس يایت اوډو کلان جاي قنرا سبرمول
 افيل دليته اوله بوکيس کڅکافن راج کچي سده برلایر کسياء مک ايغون
 ماسوله کايغکي مک فغولو بڅکي ايت تندوه کغد بوکيس مک دافته ليغکي
 ايت کتاغن اوډو ۲ ايت مک لالو برستيا دان برجنجي فغولو ليغکي ايت دغن
 بوکيس نياد مندرهک کغد راج بوکيس دان تياد خيانه سامان کغد اوډو ۲
 ايت هڅک هاري يغبلاکڅ دمکينه چيرا اورغڼوا ۲ اداڅ.

شهدان

فد فرغ اينه دغرواۃ اورغ ۲ ريو فنتون ساوک
 اوډي ۲ ايکن بمباغن : ميځو کنيو دهوجڅ کاله
 راج کچي سيلاکن فولغ : ليغکي دسرغ ريو يغکاله

شهدان کات ستغه فنتون

ترکتي ۲ اتق سمباغن : بودق مرايو دغن کاله
 راج کچي سيلاکن فولغ : ليغکي دسرغ ريو يغ اله

سبرمول

ادفون بکندا ۲ سکايين يایت راج سامان سرب اوډو ۲ ايت برمشوارته اي سکايين
 ادفون مفضود اوډو ايت هندو مننيني راج سايمان هندو دجادیکڅ راج جوهر
 دغن سکين ته وځن مک موافقه اي دغن داتوه بندهارا سرت تشکونځ دان اندرا
 بغسو سکين مک ترسغوة سوات عرض يایت کراجان جوهر سغرت سکل سمبراښ
 دان دغ کراجان دان لايښ سغرت ليلا مجنون دان کريس فنجڅ دانلاينښ ايت
 مک سموات ايت اد کغد تاغن راج کچي تشکل اي سده برنويت دريو دهولو
 ايت مک مشوارته اوډو ۲ ايت اکن څرکي مغبيل کراجان ايت کنکري سياء کغد
 راج کچي مک افيل ساميه مشوارتن ايت مک کلان جاي قنرا فون براغکته
 کسب سرب سودارا ۲ دان دغن براف کڅکافن مک افيل سمځي کسي لالو موديق
 کبرانښ مک اوډو ۲ اينغون مپوره کغد راج کچي مننأ کسران ايت مک تياداله
 راج کچي هندو مومځن مک مارها اوډو ۲ ايت لالو دلفکرڅ نکري سيا ايت
 مک برفرغ سبرله منځکابو دغن بوکيس ادفون بوکيس برنياک ميمغ ددالم سيا
 ايت ماسوله مېمبه اوډو ۲ ايت مغکين راميه څرغڅ سيله مېمبه مک تياد براځ
 لمان فرغ ايت مک بواتن فون الهه مک راج کچي فون لاري کهولو دغن سکل
 اورغڼ مک دايکوب اوله بوکيس هڅک کغد ساتو يغبړنام سينافالن مک نايکه
 راج کچي کداره دان بوکيس نايک جوک مک برفرغله دسيتو برامو ۲ کن

کوبو لیڅکي ایت سده ددافت اوله بوکیس مک راج کچیء قون ترکجوة دسڅکان
 قولو لیڅکي سده بیاوت سباه بوکیس مک ای فون بردایوڅاه ککوالا سمبیل دبدیل
 اډه بوکیس درې ملاکڅ دغن سراه نمفڅ سراه کاتڅ توات کامی اوفو سده
 کریو مقبیل ریو سته راج کچیء مندغر بوکیس ۲ سده کریو ایت مک ایفون
 کوارله بلایر سرت دغن دایوڅ کلاوة مک مشورتاه ای دغن داتو ۲۰ دمکین
 کاتڅ بایک کیت مځیکوة اوفو ۲۰ ایت کریو اتو بایک کیت کسیاء منچاری منجه
 کراس لاکي مک منجوابه منتریش جکاو توانکو کریو اوفو ۲۰ ایت تنتو تیا دهولو
 ماسوه کدالم ریو مک اقبیل توانکو مانگر دي جک ای سسقی تنتو دیاموقن اتق
 استری توانکو اف کوناڅ لاکي جکو کیت منغ سکالیفون اتق استری کیت
 سده هابس سفرکارا لاکي ننتوله اوفو ۲۰ ایت سده موافقت دغن فادک ادندا
 راج سایمان مځکین برتمبهاه قواتڅ دان بابق کلڅکانڅ کران تنتو بندهارا
 فیکوه ایت مېنتو راج سایمان کران سوداران بیلاک کیت تاهن دوا فاسوفکن
 کاڅکافنڅ دان اڅکاتڅ یغ کیت لاون سالڅکن ساتو فاسوفکن اڅکاتڅ بوکیس
 سهاج بیراف کالي کیت نرقسا افلاکي دوا قول فاسوقن ایت.

شهدان کات صاحب الحکایت

سته راج کچیء مندغر اختیار سمبه منتریش ایت بنرله کفد هاتیش مک لالو ای
 برلایر کسیاء مک اقبیل سمځي کیوکیټ باتو مک بندار بوکیټ باتو ایتفون لاریاه
 ککنا فرغ کاتڅ سبب ناکوت اکن راج کچیء ایت ممالس فربواتڅ تشکل ای
 منجادی نخودا برلایر کملاک یأیت دحکمڅ دوا اوله ریل شهدان راج کچیء
 ماسوفه ای کدالم سیا لالو ای مېوآ نگرې دان مېوآ کوبو دېواتن سرت مغاتور
 فنجابڅ تاکوتکن اوفو ۲۰ ایت داتغ ملڅکر.

شهدان کات ستغه قول

راج کچیء مېوره بیراف کاڅکافنڅ مېرو ۲ کریو مک فد کتیک ایت قد حال
 اوفو ۲۰ ایت سده مغاتورکن جواه ۲۰ یغ امقت قوله اورغ ایت یأیت اورغ بایک ۲
 دبریش سئورغ سبواه سمځن دسورهن برجاک سڅنڅ ۲ لاه ایت مالم ۲ هاری
 دسورهن هیدوفکن افی تیڅ ۲ قراهو ایت اد دغن کندغ تاواه ۲۰ دري لوبم
 هڅک کترکولي دري ترکولي سمځي کڅبغت مک اقبیل سورهن راج کچیء ایت
 ماهیت حال یغدمکین ایت مک ایفون بربالیقه لالو کسیاء سمولا مېمېهکن کفد
 راج کچیء ددالم ریو ترلالو بابق فنجاب برکلیاران سڅنڅ لاه ایت اد کیرا ۲
 امقت قوله بواه مک اقبیل یغدرتوان راج کچیء مندغر خبر یغدمکین ایت
 دیمله ای.

شهدان کات قول اورغ توا

اداله بوکیس امقت قوله جواه ۲ اوفو ۲۰ ایت یأیت بڅسا داهيڅ ۲ سمان درند
 اتق اورغ بایک ۲ بوکیس کونن شهدان کبابڅکن سکل اورغ برڅسا فرائنکن

مندشر فرمناں فغولو ایت مک اوفو ترناوا تینهن ټرگیاه ټغکیل لکس ۲ توانو راج کچی، ایت شهدان مورهله فغولو ایت کریو مېاوا سورة کقد راج کچی، موهنکن ترېنواں جکړ سدر سکر دایغ برتوانکن بوکیسه قایک سمو این.

شهدان

اقبیل راج کچی، مندشر سوره فغولو ایت مک ایئون برسکراله مېشکن الت کڅکافن اکن ترکی، مگر کڅکي ایت مک اقبیل سمفي کڅکي لالوله برفرغ دغن راج بوکیس ایت یایت اوفو کلان جای ټترا سرت سوداران اداله ټکر جان فرغش راج کچی، میورهکن اورغ ۲۸ نورن کسمفن برسديا میغ تاکوت دفتنس اوله بوکیس دري سبه مېشکن اکسفاني فراهو راج کچی، برنداره سموں مېهادفکن هاوانن کقد فراهو بوکیس دان فراهو بوکیس سمفن برلفس تباد برمقت نکل دانغ سمف ۲ راج کچی، دلاون بوکیس دغن سمفن جوک کمدين سمفن بوکیس فون اوندور فرلاهن ۲ دایکوه اوله سمفن راج کچی، ایت دسغکان بوکیس ایت نیواس مک اقبیل سمفن بوکیس ایت سرت فراهو بسر مک اي برساندوغ دبالکغ فراهو بسر ایت فون ماراله سمفن ۲ ایت سبب اي تباد برنداره لالو دبدیان دغن مریم بسر دان لیلا سرت فاورو فناپورن مک بانغه روسن سمفن ایت سبب ستافع برلاون دغن مریم شهدان اقبیل فراهو بسر راج کچی، مېهت سمفن ۲۸ برلاون دغن فراهو بسر ایت لالو دبدیان دغن مریم مک کناله کاوون سندیري سبب اي تغه ۲ هاسله بناس سمفن راج کچی، ایت سرب بابی فعايما ۲۸ ماني سرب اورغ ۲۸ مک تیواسله راج کچی، فرغ هاري ایت شهدان برمولى اداله فد سکالي فرغش کلان جای ټترا مغاتورکن فرغن دوا بهاکي یعدوا فوله غوراب ایت برفرغ سمیل اوندور ککوالا دوقا تیواس دکر جاکنله اوله بوکیس ۲ ایت وفتو همفبر مالم یغ سفوله بواه دبهاکي دوا انم بواه ملنکر دان مغامو کوو لیچکي یغ امثت بواه ایت منتیکن هاري مالم ادفون اوفو ۲ ایت ستغه ددالم غوراب یعدوا فوله بواه ایت یایت کلان جای ټترا سرت اوفو داهیغ فراني دان اوفو داهیغ جلاء سرت داهیغ منمشو ستغه تیغکل منتیکن راج کچی، مگیکوه ککوالا ادفون راج کچی، برفرغ دغن غوراب یعدوا فوله بواه ایت برفرغ سمیل اوندور هکک هاري مالم مک غوراب فون سالو برلاير ککوالا لالو کریو دان برهوه ۲ بوکیس ۲ یغ تیغکل ایت فون مغاموه کوو لیچکي ایت لالو ددافتن کران راج کچی، سده تورن کفراهو مک اقبیل مالم هاري فراهو یغ سفوله بواه ایت فون هیایر ککوالا هندف مانکر دري بلاکغ کڅکافن راج کچی، ایت ادفون راج کچی، اقبیل اي مندشر بدیل مک سکراه هندق مودیق باوم سمفت ممالغن فراهو سده دبدیل اوله غوراب یغ سفوله بواه ایت مک تباداله سمفت برقالیغ لاکي سبب دبدیل اوله بوکیس ایت دري ټیهق بلاکفن مک باقله روسق فراهو ۲ راج کچی، مک مفاثتله اي کقد کوپون مک کوپو ایت مبدیل قول سبب

القصة

مک ترسبوتاه فرکتان اونو کلان جاي فترا سرت سکل سوداران ۲۱ ددالم سلاغور مک برسیقه اي اکن کشکافن فرغ اد کیرا ۲۱ تیک فوله بواه غوراب یغ تاهن منکوخ مریم سرت دچوگکشن دغن اوبت فاوړون سرت برسديا ببراف کودی سناقغ دان قمبراس افلاکي تراکول مک سیقه اي سقدر منتیکن موافقت دان تیمو ۲۱ انتاران سرت سوداران دان هابالغ منترین سهاج یقندننننن اداځ.

سبرمول کات صاحب الحکایت

اداله دکوالا لیڅکي ایت اورغ بوکیس ۲ سلاغور مولای ماسخ بات مغمیل ایکن مک داته ۴ سئورغ سورهن درغد فغولو لیڅکي ایت متا حاصل کغد بوکیس ایت مک جواب بوکیس ایت سهاری ۲ قد نمث این تیاد دامیل حاصل کران فکر جان اکو این بوکن ددالم لیڅکي ایکن دلاوه مان رزفیکو ماسوله مان تیدق لفساه اي مک بالیقه سورهن ایت مخبرکن کغد فغولو لیڅکي مک فغولو ایت فون مارهاه لالو دسورهن ببراف اورغ جوا ۲۱ فرکي مفراسکن بوکیس ۲.۱ ایت هندق دتغکفن مک بوکیس ملاونه لالو برتیکم برلوکا ۲۱ن مک اوندوره سورهن ایت متا بنتو کند فغولون شهدان ادون بوکیس اقبیل سده سورهن ایت بالیق مک ایفون بالیقه کسلاغور ادون اورغ ۲ سورهن ایت اقبیل تله رامي کاون مک ایفون هیرله ککوالا مک دلپهتن بوکیس ۲ ایت سده تیاد هپاله باتن سهاج یقاد لاکي مک لالو دامیلان بلت ایت لالو دباوان کغد فغولون مک دسوره فغولو ایت چنچغ ۲ کمدين دسورهن هنترکن کسلاغور کغد کلان جاي فترا سرت سوداران اوڅو ۲ ایت مک مارهاه کلان جاي فترا سرت اوڅو ۲ ایت سرای کاتن بوغکاء بنر فغولو لیڅکي ایت شهدان ادون فغولو لیڅکي اقبیل سده سورهن ایت بالیق مک ایفون برکرهله انق پواهن بر بواه کوږو دوا تیک بواه کران لیڅکي قد ماس ایت دباوه فرننه راج کچي دمکینله یقندچتراکن اورغ.

سبرمول ادون کلان جاي فترا سرت اوڅو ۲ سوداران سرت هلبالغ سرت منترین مک براغکتاه اي کښکي دغن سکل کشکافن ایت مک اقبیل اي تیا لالو اي ماسوه کدالم سوڅي لیڅکي سمیل دسورهن اموه کوږو ۲ ایت دغن سبتر ایت جوک ددافتن سبواه کوږو دغن مودهتن سته فغولو لیڅکي ایت ملیهت حال یقندمکین ایت لالوله اي برکات قد سکل انق پواهن این فکر جان بوکن لاون کیت بایکاه کیت متنا امان دهولو کغد راج بوکیس ایت کیت مبریتاهو راج کیت دهولو یایت راج کچي جکاو کیت لاون بکینی هاري بایک ماس کیت منغ جکاو کیت کاله بوکنه جادي کتغکوغن کغد کیت سموا شهدان سته انق پواهن مندغر کات فغولون ایت مک ممبرکنله مرینگیت مک لالوله اي متا امان کغد اوڅو ۲ ایت منتیکن هندق مبریتاهو راج کچي کریو سته اوڅو ۲ ایت

دسیتو ادفون بوکیس ۲ دسیتو اقبیل داتفاه اوڤو ۲ ایت کسلاڭور دان کلاڭت
 دفرمایاکنپاه کران مریکنیت تاهو اکن اوڤو ایت انقراج بسر توان ڤقولوله کفد
 مریکنیت سموا اسنمبوا ڤول کداتفن اوڤو ۲ ایت بوکنش مریسو ۲ اکندی اکتشافی
 اداله داتفن چوکف دغن هبالغ منتریخ سرت ڤڭکاوا اندرا کوروښ سرت جواء ۲
 عسکر تنتراښ سرت مریکنیت مهارافی اکن اوڤو ۲ ایت مندافت نام دان ڤڭکت
 دتانه بارة دغن برککالن تورن تمورن شهدان سبب کران فندغ اینله منجادی
 سکل بوکیس ۲ یڤدسلاڭور دان لاغت ایت برسکرا اف ۲ مقصود اوڤو ۲ ایت
 دتولوڭ ۲ مان ۲ قدرن بایک درڤد بانجا اتو سنجات اتو اورغ شهدان کران
 اینله اوڤو ۲ ایت هندق کسلاڭور دهولو منجاری تمبه کواسن درڤد ڤکرچان ڤرغ
 کران ڤد اجتهاد ڤرغ دغن راج کچیء ایت برڤنجاښن اخیرن شهدان کات یغامڤون
 چترا اقبیل راج سایمان مندشر مشواره اوڤو ۲ ایت مک بنرله ڤد هاتین مک ایڤون
 هندق ڤول کڤهڤ منجاری ۲ بانجا دان کاڭکافن ڤد بندهارا ڤیکوۛ یڤدڤهڤ ایت
 مک اقبیل سده ڤوتس متواترن ایت مک کدواښ ڤون لالوله کلوار دري نڭری ریو
 دان اوڤو ۲ ایڤون برلایرله کسلاڭور دان راج سایمان ڤون برلایر کڤهڤ تیڭکله
 ریو ایت اورغ تواء ۲ سهاج منڭکون شهدان سته بوکیس ۲ دسوره اوله اوڤو ۲
 ایت مڤوسیر راج کچیء یڤلاری کاڭک ایت جادی تیڭ ڤاسوڤکنده اڭکاتن دري
 ریو ڤرگی برجالن ماسیڭ ۲ هداڤن شهدان ادفون اوڤو ۲ ایت اقبیل سمڤی ای
 کسلاڭور لالوله بمبواۛ کاڭکافن غوراب تیڭ ڤوله بواه باڤش اکن جادی ڤراهو
 ڤرغ سرت دجوکڤکنش دغن الت سنجاتن دان اوبت ڤاورون ادفون راج سایمان
 اقبیل سمڤی ای کڤهڤ مک ایڤون دافت بلنجا دان سرت کاڭکافن دبنتو اوله
 بندهارا ڤیکوۛ ادفون بوکیس ۲ یڤ مڤوسیر راج کچیء کلیڭک ایت مک برتموله
 ای دغن راج کچیء لالوله برڤرغ مک الهاه راج کچیء ایت لاری دري لیڭک
 ایت سات مپات مک تیاداله نرایکوۛ اوله بوکیس ایت کران دی سموا تیاد تاهو
 اکن سلۛ ۲ لیڭک ایت کمدين مک مشوارته ای سام ۲ بوکیس لالوله مندافتکن
 اوڤو ۲ ایت کسلاڭور ممعاکن حال احوال راج کچیء ایت تیاد ترایکوۛ اولهن
 کران ای تیاد تاهو اکن سات ۲ ایت سبرمول ادفون راج کچیء لڤساه ای کریو
 مک ڤد وقتو هندق لالو کریو ایت ترجمڤاله ای دغن ڤراهو بوکیس ڤدیواء ڤرداڭڭ
 تیڭ بواه ادفون راج کچیء دغن بیراڤ کلڭکافن ڤرغ مک لالو برڤرغ دغن
 تیڭ بواه ڤراهو ایت مک الهاه بوکیس یڤتیڭ بواه لالو درمڤس اوله راج
 کچیء سکل هرت بندان شهدان ترسبوۛ ددالم سیاره سیاء اد سلقسا مودال
 بوکیس ایت کمدين راج کچیء ڤون ماسوۛله کریو ڤول سرت دڤربایک ۲ کنن
 اورغ ریو ایت سبب دهارڤن جوک سبله دی کمدين مک ای ڤون مڤوکوهکن
 نڭری ریو دغن بمبواۛ کوڤو ۲ ڤد تمڤت ڤاتوۛ سرت مڤاتور ڤنجاڭش ڤد تمڤت یڤ
 دتاکوتی اکن موسه مپرو دمکینه حالن سهاری ۲ ادفون سوکوۛ سبله بندهارا
 سرت اورغ ۲ ریو دودوقله کسوسهن یڤ سرب ساله سهاج سهاری هاری .

ريو جاڻن دھيروڪن بديل دري ڦولو باين ايت مڪ دمڪينه تيته اوڦو ۲ ايت
مڪ دڦر بوتاهه اولهه بويڪس ۲ سفرت تيته راجاڻ ايت .

شهدان کات صاحب الحڪايت

مڪ سرب سالههه ڪلشڪافن راج ڪچيءَ ايت مڪ ايفون مپوره اورغش تورن ڪفرهون
ملاون بويڪس يغماسوءِ ايت مڪ اقبيل دليهت بويڪس ڦولو باين ايت سده تباد
اورغش ڪران بايق تورن ڪفرهون مڪ ڦر بوتيله ڦولو باين ايت مڪ لالو دياموءَ
مڪ برترجونناهه سڪل اورغ ڦولو باين ايت مڪ تورنله راج ڪچيءَ هندق موديق
مڪ دبديل ڦول اولهه ڦراهو ۲ بويڪس يفتله ماسوءِ ايت سبب هلوانن سده مڦادڻ
ڪڪوالا مڪ تباد جادي راج ڪچيءَ ايت موديق لالو مراقتي تنجوغ اوغش مڪ
بهارو نايڪ ڪدارهه ستهه اورغ ۲ ڻ هندق لاري ڪهلوه مڪ دڦنتاسي اولهه بويڪس
دري دارهه دبديان دغن ڦمبوراس تراڪولن مڪ برترجوننله ڦول ڪفرهون مڪ
اوندورله راج ڪچيءَ ڪڦولو ڦيغت مڪ تيغڪلهه اورغ ۲ دان ڦغليما ۲ راج ڪچيءَ
ددارهه ايت ڪران تباد سمثت تورن لاکي مڪ هاريقون هوجن لبس سابور مپا بورله
براموهه بويڪس دغن منشڪابو ددارهه ايت ادڦون منشڪابو دغن ڦدغ دان بويڪس
دغن ڦمبوراس دان لمبيغ لاکي بر باجو رنتي مڪ لاريله سڪل منشڪابو ايت
ڪنشي ڦنتي مڪ ددڪتله اولهه ڦراهو بويڪس ايت لالو اي نايڪ ڪدارهه دبونهن
سڪل منشڪابو ايت هابساهه ماتي سموان دان ڦولو باين ايتقون داڦتله دياموءِ
اولهه بويڪس يغدري تنجوغڦنبغ ايت مڪ اوڦو ۲ ايتقون تورنله ڪفرهون لالو
مڦوسير راج ڪچيءَ يغلاري ڪڦولو ڦيغت ايت شهدان اقبيل راج ڪچيءَ مليهت
ڦراهو ۲ بويڪس ايت منوجو ڪڦولو ڦيغت مڪ ايفون مناريق لار لالو برلاريله
دغن داووغ ۲ ڻ منوجو نڪري ليڻ مڪ برسوراءِ ۲ بويڪس ايت عظمتاهه بويڪس
مڪ الههه راج ملايو منشڪابو برڦرغ دغن راج بويڪس مڪ ڪمڦرله ددالم ريو
مشتاڪن منشڪابو ۲ سده هابس لاري دان ماتي دان راج ڪچيءَ تله لاري ڪليڻڪ
مڪ داڦتاهه ريو ايت اولهه بويڪس دان بايقاهه منشڪابو تترتاون اولهه بويڪس مان ۲
يغ سباهه راج ڪچيءَ مابينڪن ڪچوالي يغددمال استان راج ڪچيءَ ايت تباد دبري
اولهه اوڦو ۲ ايت تاوان شهدان ادالهه ڦرغش ايت دوا هاري سهاج يائت ڦد هجره
سنه ۱۱۳۴ سبرمول ادڦون اوڦو ۲ ايت اقبيل تله ساسي درڦد ڦرغش ايت مڪ
ايفون موديقاهه برجمڻا راج سليمان سرت داتوءِ بندهارا سڪاين دان اوڦو داهيغ
ڦراني ڦون نايڪاهه ڪرومه استريڻ تفڪو تغه مڪ مشوارتله اوڦو ۲ ايت دغن راج
سليمان سرت بندهارا ڦد ڦڪرجان يغلاري اڪنداتغ دغن راج ڪچيءَ ايت شهدان
مڪ اوڦو ڪلان جاي ڦترا فون منتا ڪڦد راج سايمان هندق ڪسلاڦور مندافتڪن
بويڪس ۲ دسلاڦور دان لاغت دان هندق موافقت منچاري ڪقواتن ڪران ادالهه ڦد
ماس ايت نڪري سلاڦور دان لاغت ايت بايق ميمغ بويڪس ۲ برداڻغ ديم دسيتو
سبب مهمڻيري نڪري ملاڪ سنغ برنياڪ ڦولغ ڦرڪي مڪ بايقلهه بويڪس ۲

داهيغ فراني کڅلا فرغش يأت اوځو داهيغ مريواه کلان جاي څترا ايله سټوله ۲ راج ددالم څفراغن ادفون اوځو داهيغ ځلاه ايله سټوله ۲ جادي څځايمه بسر ددالم څفراغن ادفون اوځو داهيغ منمبون دان اوځو داهيغ کماسي ايله سټوله ۲ جادي څځايمه فرغ کابن دان څځايمه فرغ کيري اداله راج توا ايله جادي هالبالغ توا تمقت سکل راج ۲ ايت مځمبيل مشواره ادفون داهيغ مسورو دان داهيغ مځتوه ايله کڅلا داتس اندرا کوروڅ قد ممرتهکن څفراغن شهدان اځبيل سده تکهواه ايکاتن فرغش مک براغکته اي برلاير کريو اداله کڅکاتنن فرکي ايت يغ بسرڅ توجه بواه ساتو کيچي يځدتوتهڅ ديواتڅ څنجاځب دان ببراف څراهو ۲ بوکيس سځرت څتتا دان کورا ۲ دان ببراف څول سمځن کچيک ۲ اداله اورځ ۲ بوکيس سرت جواه ۲ يغ امث څوله کيرا سريو دان کڅلا جواه ۲ ايت دوا اورځ فرتام اندرا کورو لمالو نماڅ.

شهدان تباد براف لامڅ برلاير ايت

سمځياه اي کريو مک لالو ماسو برهنتي دڅولو څځوجن مځيکت فرغ دسيتو سرت مځاتور کڅکافن فرغش مک اځبيل مستعيب مک لالوله مپوره اي ميري تاهو کهولو ريو کڅد راج کچي مپوره کاوار فرغ جک سوڅکوه لاکي ۲ جاغته برڅرځ ددالم نکري روسقه ايسي نکري مک اځبيل سمځي سورهڅن ايت گمځرله ددالم نکري ريو مځتان راج بوکيس مځگر ريو مک راج کچي څون برسځله دغن ببراف کڅکافن ادفون اورځ ريو دسورهڅن مځکاځ نکري مک کاوارله راج کچي ايت دغن سکل کڅکاتن فرغش مک اځبيل سمځي کڅځوجن لالوله برڅرځ برديل ۲ لس عظمتاه بوپين بهنا مريم سباه مبياه کڅک کڅځيتا تباد کدځران اف لاکي اسځ څون نايک کاودارا مځگرين مک برڅرځ ايت مک بوکيس ۲ څون تورناه کڅمځنن مځاوا تراکول دان ځمبوراسڅ لالوله دځنتسڅ سباه ځمځځ څراهو ۲ مځکاځو ايت دراځتکنڅ مک تياداله ترتهان اوله مځکاځو ايت کران تباد بوله مځيسي مريم لاکي سرت بايق ماتين اداله کيرا ۲ سهاړي سمالم څچهله فرغ راج کچي ايت برځچه بله کسان کماري لينتځ څوکځ تباد تننو هلوانڅ سبب کران سده دراځتي اوله بوکيس ايت دغن تراکول دان ځمبوراسڅ مک براپوته اي اونډور سمځي ملاون سمځي لاري مک دايکوه اوله بوکيس سمبيل دبدياش دغن مريم دان رنتکاڅ مک لاريله سکل کڅکافن راج کچي ايت مځاوا ديرين کڅولو باين دان مان ۲ يغ تفکاځ تيشکلاه اي سځنځ لاوه ايت برهاپوتن مک نايکله راج کچي کڅولو باين دان مان ۲ تيشکل تياداله سمقت ماسو کڅولو ايت مک نايکله راج کچي کڅولو باين ايت کران اد کوپون ميمځ دسيتو دان سکل څراهوڅ برکليايغله دڅولو باين ايت سځغه اورځن نايک کڅاره شهدان اځبيل اوځو ۲ ايت مايهت حال يځدمکين ايت مک دبهاکپه کڅکافن ايت څول دوا بهاکي يأت ساتو بهاکين نايک کتنجوځ ځينځ دڅرپواتڅ کوپو دسيتو مځديل کڅولو باين دان ساتو بهاکين ماسر کڅولو

رېهاه لالو مفکت فول ادځون تفکو تفه اځييل مندغر قادک ايهندان مفکت ايت
 کلاوارله اي دغن ساتو هلامغ دتتقش فد منځکابو يغ تيځکل ايت مک منجريتاه
 لقسمان سمبيل کاتن جاغن اځکو لاون انق راج فرمځوان ايت ننني اځکو سمو
 دپونه اوله بکندا راج کچي دهمبونځ رومه تفکا اځکو دان انق بيني اځکو مک
 اځييل منځکابو ۲ ايت مندغر کات لقسمان نخودا سکم ايت برترجونزه کدالم اير
 مک راج ۲ فرمځوان يقددالم کوروغ غوراب ايت ځون کلوارله مامو تفکو تفه دان
 راج سايمان ايت دباواځ ماسوء کدالم کوروغ ستاه ايت داتغه لقسمان نخودا
 سکم مفادف راج فرمځوان ايت دغن اير متان موهنکن دچوپيکن ميت بکندا
 ايت اکندمقامکن مک لالو دمقامکن دکوالا څهغ ايت دتلوه کنداغ نماځ مشهورله
 هڅک سکارغ اين مرحوم مفکت دکوالا څهغ دفکيل اورغ شهدان ادځون لقسمان
 نخودا سکم اځييل سده ماقمکن مرحوم ايت مک ايځون برلايرله کړيو مېاوا سکل
 انق راج ۲ ايت کغد راج کچي مک اځييل تيبا کفرلابوهن ريو مک تورنله راج
 کچي کغوراب ايت مغمبيل استريش سرت سکل انق راج ۲ ايت مک دباواپاه
 نايک کداره سرت دځايهاران دغن سڅاتوتځ دان دبريځ ځول استان مک دودقه
 سکل انق راج ايت دغن کمشغولنځ سهار ۲ کران کماتين بکندا ايت سلطان
 عبدالجليل اداځ.

شهدان

ادځون راج سايمان ايت تبادله سنخ هاتين سفرتيکن ترباکر هاتين تيف ۲
 هاري مک تياداله فيکران يځلاين لاکي ماینکن مشغکن اوځو ۲ ايت جوک مک
 اځييل تياد دافت لاکي دتاهنن مک مشوارتاه اي دغن داتوه بندهارا مېوا سورة
 کغد اوځو ۲ يغ ليم برادير ايت مک اځييل ساسي لالو دسورهکنځ کغد ساتو
 بدوندا يغ کفرچيانن مېاوا سورة ايت دسورهن چاري دمان ۲ اد اي ددالم
 نکري ۲ اورغ حتی مک دافته خبر سورهن ايت اورغ مفتاکن اوځو ۲ ايت اد
 دمان مک فرکيه سورهن ايت برلاير کماتن مک اځييل تيبا اي دمانن مک
 برجمله اي دغن اوځو ۲ ايت لالو دفرسمېهکنځ سورة راج سليمان ايت کغد
 اوځو ۲ ايت شهدان اځييل اوځو داهيغ ځواني مندغر بوي سورة راج سايمان ايت
 برېځکيتاه کسيران سفرت افې يځبربالا ۲ مک دانجوککنځ سورة ايت کغد کلان
 جاي ځترا سرت سکل سوداراځ مک برېځکيتله سموځ مځونس کريش مځارو
 برکنجر ۲ مک کلان جاي ځترا ځون برکات جکلو باوم اکو امبيل ريو دغن
 سکل تعاون دأيرهځن اکو سراهکن کغد راج سليمان اکو حرامکن منجباء
 تانه بوکيس اتو اکو ماتي مک اځييل ساسي درغد مځارو ۲ ايت مک
 مېمېهله اي اکن کړيو منچيرق سنجتان يعني مېمېه سنجتان کران عاده
 بوکيس کدين موافتاه اي دغن سوداراځ ۲ سرت څفکاواځ منترين يأت
 داهيغ منځو دان داهيغ مسورو دان داهيغ منځو دان اداله دجاديکن اوځو

برکنتتوان اداڻ شهدان کات صاحب الحکایت اقبیل راج کچیء مندر خبر سلطان عبدالجلیل بموٽ نگر دڪولا ڦهڻ ايت مڪ ايڻون مپوره بيراڻ بايق کڻڪاڻن فراغن ادا له ڪڙان لقسمان نخودا سڪم سماڻ ديتيھڪنن ميلاڪن سلطان عبدالجلیل ايت ڪريو جڪو تياڊ ماهو لاون ڦرڻ مڪ ڦرکيلھ سڪل اغڪائن ايت مڪ اقبیل تيا دڪولا ڦهڻ دسميڪن اولھ لقسمان اڪن تيته راج کچیء ايت مڪ تياڊاله ريزا سطان عبدالجلیل مڪ لالولھ جادي برڦرڻ تياڊ بيراڻ هاري مڪ کولا ڦهڻ فون الهه اڪنتتافي سلطان عبدالجلیل ايت تياڊ براني لقسمان ايت مغاڻ ۲ کن مڪ ڦرکياھ لقسمان نخودا سڪم ايت مغاڻڻ سلطان عبدالجلیل سمبهڻ امڻون توانڪو بايڪاھ سيلاکن ڪريو ڪران ڦسن ڦادڪ انقدا سيلاکن ايه ڪريو مڪ ڦد ڪيرا ۲۱ فاتيڪ بايڪ جوگ برائڪ ڪريو ڪران انتارا توانڪو دڻن ڦادڪ انقدا تياڊ سياڻ بولھ ماسوفڪي بولھاھ نانڪ همڻاڪن دوا بواه غوراب اڪن ڪنايڪن ڪباوه دولي توانڪو ڦترا برڦترا مڪ جواب بکندا ايت جڪ سده بايڪ ڦد فيڪران لقسمان کيت ڦرکي ڪريو مڪ ڪريولھ کيت مڪ تورناھ سلطان عبدالجلیل ڪڦد غوراب بڻسر ايت سرت ڦترا ۲۱ سڪاين ادا له ڦتراڻ يڻلاڪي ۲ ڦرتام راج سليمان ڪڍوا راج عبدالرحمن ادڻون يڻ ڦرمڻوانن ڦرتام ڦگکو ڦغه ڪڍوا ڦگکو قمره استري راج کچیء ڪران اي ترباوا اولھ ايهنڊاڻ نڪل ڪاوار دري جوهر دهولو ايت ڪنيڪ ڦگکو منڊاڻ ادڻون ڦترا مرحوم مڻڪ دڪايو انق شورڻ لاڪي ۲ توجه ڦرمڻوان مڪ برڪساه بکندا ايت اڪن برلاير ڪريو دان سبواه غوراب لاڪي ڦول نمڻن نن ناروڻسا ڦترا بکندا ايت جوگ مڪ برمواتله تن ناروڻسا ايت.

شهدان کات صاحب الحکایت

دڊالم حال ايت داتڙاھ ڦول سورھن راج کچیء دري ريو برنام سي امس راڊين ممباوا سورة ڪڦد لقسمان نخودا سڪم مڪ ترسيوتاھ دڊالم سورة ايت جاڻنله سلطان عبدالجلیل ايت دباوا ڪريو لاڪي بونھله سهاج کيت تاهوڪن ماتين شهدان اقبیل لقسمان مندر سورة راج کچیء ايت ترديمله اي سجورس برفيڪر ڪران اصاڻ تيته تيدق بکيتو سڪارڻ دمڪين ڦول اداڻ جادي حيران ڦول تياڊ دتورة ناڪوڻ ڦول داڻت سالھ ڪران سورة تيته ايت دڻن چڻن سڪالي مڪ اقبیل سده هابس فيڪرائن لالو اي مپوره امڻت اورڻ ڦڦليما برابجو رتنن سرت دڻن بيراڻ اورڻ ڦرکي مقاموء ڪنايڪن بکندا ايت مڪ ڦد ڪتيڪ منڻڪابو داتڻ مقاموء ايت مڪ بکندا لاڪي دتيڪر سمبهڻ بهارو لڻس سمبهڻ صبح ڦغه ممباچ ورد مڪ ڦڦليما ايتڻون نايقله ڦد سڦڪ جوا ۲۰ بکندا ايت ڦڦليما ايت سڦهاج هنڊق مغاڻڻ بکندا مڪ تياڊاله دهيروڪنن مڪ سڪتيڪ لاڪي لالو دڦارغن هولو بکندا ايت مڪ بکندا ڦون ترڪجوة لالو دسمبرڻ ڦڏڻ ڦڦليما ايت مڪ داڻتاه لالولھ بکندا ايت دڦارغن ڦڦليما ۲ ايت بايقله ماتن شهدان ترسيوتاھ دڊالم سياره سباه سيأ دلاڻن اورڻ ڦڦليما ۲ ايت ماتن ديو نه اولھ بکندا ايت مڪ بکندا ڦون

یغ تیک قولہ ایت مک ایتاه دفریواتئ کندیق سبب ایتاه فغیران اکورغ ایت
 بایق انقش شهدان ادقون سلطان محمد زین الدین اف بیلا ساسیاه ای درقد
 فکرچانئ مک منجادیاه ای راج ددالم نکری ماتن ادقون اووقو ۲ ایت دسراهنکیاه
 مخاواه ایت دغن سکل دایرهئن مک اووقو ۲ ایتقون برتقکوهله هندق فرکی کسباه
 بارة دهولو هندق مایهت انق استریئ مان ۲ یغراستری دسباه بارة مک تتقاه
 ای ددالم ماتن ادان انتهى.

القصة

مک ترسبوتاه قول سلطان عبدالجلیل راج جوهر
 مک اثبیل سده اووقو ۲ ایت کاوار مک باقاه فتنه ددالم جوهر کران سئوله ۲ نکری
 ساتو براج دوا مک برباه ۲ له اورغ ددالم نکری ایت اد یغ کفیھق راج کچیء
 اد یغ کقد فیهن سلطان عبدالجلیل مگیئن مبالا ۲ له فتنه ایت درقد سهاری
 مگیئن بسر یعنی اومقام اثی مگیئن بسرله بالان اخرن تیاد دافت دقادمکن لاکي
 شهدان ملارته اثی ایت مشتاکن راج کچیء ایت تیاد ننتو فترا مرحوم مگت
 دجولغ سبب تیک قول یقتاه لالو ایت برساله ۲ هن مک سمقیاه خبر ایت کقد
 راج کچیء مک مارهاه ای اکنتتافی ماسیه دصبرکنئ لاکي کمدين مک تفکو
 تفه قول کورغ سوک اکن راج کچیء ایت سبب کران فرخباران فتنه اورغ ایت
 مک سمقیاه قول کقد تفکو قمریه مک بنچیاه تفکو قمریه ایت اکن راج کچیء
 مک تیاداله دفرولیکن درقد ماکن مبنوم راج کچیء ایت مک ددالم حال ایت
 برجالزاه تفکو تفه ایت کاستان راج کچیء لالوله دامبیان تفکو قمریه ایت دباوا
 بالیق کرومهن وقتو راج کچیء تفه سمبیغ مک معلوماه سهاج عقل اورغ فرمقوان
 اثبیل سده ماره اتو بنچی مفریواتله فکرچان یغ تیاد قاتوه دان تیاد میکرکن
 حال یغدبلاکشن ایت مک راج کچیء مارهاه قول دسورهن امبیل استریئ ایت
 مک تیاد قول دبری اوله تفکو تفه مک جادیاه فرکلاھین مک راج کچیء فون
 فرکیاه مانگر سلطان عبدالجلیل مک سلطان عبدالجلیل فون برکوبوله دسلویه
 مک برقرغاه قول منقکابو دغن جوهر مک تیاد براث لمان برقرغ ایت مک الهاه
 کوبو ساویوه ایت مک سلطان عبدالجلیل فون براوندنرله کترغکانو اد ستفه راج ۲
 جوهر فنده کمالاک کمدين اد کیرا ۲ تیک تاهن ددالم ترغکانو مک سلطان
 عبدالجلیل فون برقنده قول کفغ لالو بمبواه نکری دکوالا فغھ مک راج اندرا
 بغسو فون داتقاه دری ملاک مباوا ۱ نق راج ۲ یغدباوان کمالاک ایت فنده کفغ
 شهدان ادقون راج کچیء اثبیل سده سلطان عبدالجلیل ایت کاوار مک ایقون
 برتیه کقد سکل منتریئ سرای کاتش این نکری چلاک بایک کیت فنده کریو
 مک لالو ای برقنده کریو اثبیل سمقی کریو ممواتله ای اکن استان یغربوغا
 لاواگن امس مک دفرنتهچاله ریو ایت دغن سکل رعیت ۲ یغدلاوه دان ستفه
 فرنته سلطان عبدالجلیل مک هارو هاراله کراچان جوهر قد کتیک ایت تیاد

سام ۲ تاه برساتوله موافقتن اكن فركى مك كتيك ساعت يڭ بايك مك اي فون برلڭكه لالوله برلاير كماتن دغن انم بواه فراهون مك اقبيل سڭهي اي كماتن مك لالوله اي ماسوء برجمفا فقيران اكوڭ منتا امفونكن اكن سوداران ايت سرت دجارينكن بچارا يڭ بايك يڭ مان ۲ يڭ فاتوة قد اتوران نڭري سرت كمواقنتن اورڭ رامى مك تباد فقيران اكوڭ ايت منريما كهندق اوڭو ۲ ايت مك اوڭو ۲ ايتقون فرڭكه كمسجد لالو دامبيان سلطان محمد زين الدين ايت دباواڭ جوڭ كڭد فقيران اكوڭ مك مارهاه فقيران اكوڭ لالو دسورهن كنجيڭ قنتو كوتان سرت دسورهن تندوڭ اوڭو ۲ ايت كالوار دري ماتن هاري ايت جوڭ مك كلوارله اوڭو ۲ ايت برلاير كنڭري بنجر منداقتن سلطان بنجر كران هندق مڭمبيل انق استرين.

شهران اداله فقيران اكوڭ ايت

اد مناروه سئورڭ منتتو سئورڭ انق راج بوڭيس برنام داهيڭ متكوه دان سئورڭ برنام حاج حافظ ايتله يڭدهارڭن منجادي هلبالڭن شهدان ادئون اوڭو ۲ ايت اقبيل اي سده برجمفا سلطان بنجر لالوله اي برلاير ممباوا سلطان محمد زين الدين ايت باليق كماتن سرت انق استري سلطان محمد زين الدين ايت مك اقبيل سڭهي كماتن لالو اي برهنتي دكولا كنداڭ كرو ممبواته اي رومه كچيل ۲ دسيو سرت اورڭ ماتن يڭ همشير دسيو سموان دكمولكنن جادي برسما ۲ دغندي مك دنكاكناه اوڭو داهيڭ منمبون دغن فتران يغيرنام فتري كسمبا مك اقبيل سده ساسي درڭد نكاح كهوين ايت مك سلطان محمد زين الدين ڭون منتا لڭكركن فقيران اكوڭ ايت مك موديقاه اوڭو ۲ هندق ماڭكر فقيران اكوڭ ايت مك اقبيل فقيران اكوڭ منڭغر خبر ايت مك لالو دسورهن مننتون داهيڭ متكوه سرت حاج حافظ ايت مناهن اوڭو ۲ سرت ملاون اوڭو ۲ ايت برڭرڭ اتو برتيكم شهدان ادئون داهيڭ متكوه سرت حاج حافظ ايت اقبيل اي برجمفا اوڭو ۲ ايت لالو دتاهنپاه اوڭو ۲ ايت جاڭن ماسوء كڭردلامن راتو اكوڭ ايت مك مارهاه اوڭو ۲ ايت لالو داجقن داهيڭ متكوه ايت برتيكم مك حاج حافظ ڭون مبري نصيحت كڭد داهيڭ متكوه ايت جاڭن ملاون اوڭو ۲ ايت كران اي انق راج بسر بڭسا كيت سموا بوڭيس مك منورتاه داهيڭ متكوه اكن نصيحت ايت لالو دامبيان سبواه فراهو اوڭو ۲ ايت دباواڭ برلاير دري ماتن كسبله سياء سرت ساتو مريم تمباڭ برنام سي قده شهدان اقبيل سده داهيڭ متكوه ايت برلاير مك اوڭو ۲ ايتقون ماسوءله كڭردلامن فقيران اكوڭ ايت مك لالو دتڭكڭن فقيران ايت دباواڭ كنداڭ كرو دڭرسمبهنن كڭد سلطان محمد زين الدين مك ترلالوله سوكان سلطان محمد زين الدين ايت سرت منريما كاسيه يڭ امت بايق مك فقيران اكوڭ ڭون دڭنچاراكن ددالم ساتو كوتا كچيل يڭبرڭاكو دري لوار سرت دماسوءكنن تيڪ ڭوله اورڭ فرمڭوان برسما ۲ سوداران ايت مك دجكاكنن دري لوار هڭك ماتن فقيران اكوڭ ادئون فرمڭوان

مک ایفون برموهنه کفد سلطان عبدالجلیل هندق فرکي کسینتن دهولو کران هندق مایهت انق ۲۸ سبتر مک اقبیل اد کوساهن بریاه سهاج ای سورة داتقه ای مک دینرکنه اوله سلطان عبدالجلیل ایت مک ایفون کلوارله دری جوهر لالو برلایر کسینتن لالو تنفاه ای دسینتن برسیف ۲ اکن الت کاشکافن فراغن اد کیرا ۲۱ توجه بواه فراهو یفسر ۲ یغ تاهن مریم سرت ببراف قول ای مغمقولکن اورغ ۲ بوکیس سرت مغاتورکن جواء ۲۸ دن کفلا جواء ۲۸ دن ففکاوا ۲۱ دن اندرا کوروں اداں انتھی.

القصة

ترسوة فرکتان راج سیاه ماتن یایت ستورغ انق السلطان محمد صفی الدین نمائ فقیران اکوځ مک اقبیل سده مگت سلطان محمد صفی الدین ایت مگکتیکن کراجانن انقن یفتوا برکار سلطان محمد زین الدین شهدان ادفون سوداران یغبرنام فقیران اکوځ ایت ساغت طمع هندق منجادی راج ددالم نکری ماتن ایت مک تیاداله صبر ای اکن فرهایسن دنیا این مک اقبیل سمفی شرط دان کواسان مک لالو درمشن کراجان سوداران ایت یایت دلفکرځ فردلامن سوداران ند کتیک مالم هاری مک الهاه سلطان محمد زین الدین لالوله ای کلوار دغن انق استرین ممباوا دیرین کنکری بنجر متا بنتو کفد سلطان بنجر قد مقمیل کراجانن ایت سمولا مک دبنتوله اوله سلطان بنجر دسورهن اورغ ۲ سمفیت دان منداوی دان کوت ریغین مک فرکیله سلطان محمد زین الدین ملشکر دان سکل انق استرین دتیغاکنن دبجر مک ایفون فرکیله کمان برسا ستورغ فغایما فرغ راج بنجر برنام فغایما فتنس مک اقبیل تیا لالو برفرغ دغن تقدیر الله تعالی فغایما فتنس فون ماتیه ددالم ففراغن ایت مک دلپهت اوله اورغ منداوی دان کوتا ریغین کفلا فراغن ایت سده ماتن مک ای سموا فون لاریاه تیغکلاه سلطان محمد زین الدین ترکفورغ ددالم ماتن مک سلطان محمد زین الدین فون ماسوء کدالم مسجد لالو دکونچین ننتو مسجد ایت مک سلطان اکوځ فون مپوره اکن ببراف هابالفن منجکان مسجد ایت مک ترتوتفله سلطان محمد زین الدین ایت ددالم مسجد ماتن ایت شهدان سبلوم ای ترتوتف ایت یغ ای سده ماشکن سورهن کفد اوځو ۲ یغبرلیم برادیق دسینتن دغن ساتو سورة مک اوتوسن ایفون فرکیله دان سلطان محمد زین الدین فون ترتوتف کمیدن بهاروله اوتوسن ایت سمفی کسینتن اداں انتھی.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک اقبیل سمفی اوتوسن ایت کسینتن مک نایکله مقادف اوځو ۲ ایت مغمرسمبهکن سورة ایت کفد اوځو داهیغ فرانی کران یفتوا درقد اوځو ۲ ایت مک اقبیل تله دبجان اکن سورة سلطان محمد زین الدین ایت مک ایفون مشاورتله ادیق برادیق سرت ففکاوا اندرا کوروں قد فکرچان ممبنتو سلطان محمد زین الدین ایت مک

يفتاه قاتوة فد تيمو ٢٠٠٠ ايتله يغ هندق دبتوٲٲ مك ددالم حال ايت ددغرٲ جوهر
تفه برغرٲ ساطان عبدالجاييل دغن راج كچيء مك سكراله اي ماسوء كنكري
جوهر دغن سكال كٲكافٲٲ سرت فٲكافٲٲ اندرا كورٲٲ دان جواء ٢٠٠٠ سكاين مك
اٲبيل تيباله اي كجوهر مك دليهٲٲ نكري جوهر ايت سدهاه اله اوله راج كچيء
دان راج كچيء فون تله جادي منٲٲٲ ساطان عبدالجاييل مك ايٲون حيرانله سرت
كاتٲٲ بكيمان نكري سبسر ٢٠٠٠ اين دغن موده سهاج اله مك لالو اي جمفا دغن
راج كچيء مك دٲرجاموله اوله راج كچيء بتاف عادة راج ٢٠٠٠ برجامو ٢٠٠٠ كمدين
مك ايٲون باليق كٲراهوٲٲ.

شهدان

ادفون ساطان عبدالجاييل سرت بندهاراٲ

سرت فادك انقدا بكدنا راج سايمان دودفاه ددالم دو كچيتا كسوسهس
دٲرهينا ٢٠٠٠ كن اوله راج كچيء سرت خبرٲ هندق دٲولٲكنٲٲ جادي بندهارا سمولا
مك ترباكړه هايتٲٲ ٲٲرا برٲٲرا دان ٲد كتيك هاري بسر دسورهٲ ٲٲرا ساطان
عبدالجاييل ايت مٲاوا سميراب كراجان مك مٲكين برٲٲٲٲ ٢٠٠٠ ٲٲه هايتٲٲ ٲٲرا برٲٲرا
اكن ٲربوان راج كچيء ايت سمٲٲاهٲٲ هاتي راج سايمان اورغ مودا ساغٲله
فانٲٲٲ مك لالو برموافٲٲ دوا برسودارا دغن ٲٲكو ٲٲه هندق ددودقكنٲٲ دغن راج
بو كيس اوٲو داهيغ ٲراني ايت مذهمدهاٲٲ دافٲ جالن يغوله مٲهاٲوسكن كمالوانٲ
ايت مك ريضاله ٲٲكو ٲٲه ايت منجادي استري اوٲو ٢٠٠٠ ايت شهدان ترسبوة ددالم
سياره سبه سباء ٲٲكو ٲٲه ايتله يغ ساغٲٲ ٢٠٠٠ هندق منوٲٲ كمالوانٲ ايت مك
موافٲٲٲه اي دغن سوداراٲ راج سايمان ايت لالو دٲٲكياٲ اوٲو ٢٠٠٠ ايت ماكن
كمدين نٲكو ٲٲه اينٲون برديري دٲٲٲٲٲ سلاسر مٲوك بيدي مليٲوء سوبغ دٲايٲان
سميل اي بركاب هي راج بو كيس جكاو سٲكوه توان همب براني ٲٲٲكناه
كمالوان بيتا انٲ برانٲ ادٲق برادٲق مك اٲبيل ترٲٲٲٲ كمالوان بيتا سموا
مك ريضاله بيتا منجادي همب راج بو كيس جكاو هندق دسوره جادي ٲٲانٲ
ناسيء راج سكالٲفون ريضاله بيتا مك اٲبيل اوٲو داهيغ ٲراني مندغر كات
ٲٲكو ٲٲه ايت مك ايٲون منجواب سراي كاتٲٲ انشا الله تعالى سبوله ٢٠٠٠ همباله
منوٲٲ كمالوان ٲٲكو سموا انٲ برانٲ ادٲق برادٲق كمدين بهاروله برجنجي
راج سايمان دغن اوٲو ٢٠٠٠ ايت جك حاصيل ساله ساتو اوٲو ٢٠٠٠ ايت منجادي
يغٲٲرٲوان مودا نورن نمورن سٲله ايت مك مغادٲله اي كٲد ايهٲدان مخبركن
حال احوال مقصودٲٲ ايت مك دٲركن اوله ايهٲدان اخٲيار ٲٲراٲٲ مك دنكاكٲٲٲ
ادٲقٲٲ نٲكو ٲٲه ايت دغن اوٲو داهيغ ٲراني بتاف عادة استعادة راج ٢٠٠٠ نكاح
كهوين مك بركاسيه ٢٠٠٠ هٲه ٲٲكو ٲٲه ايت بتاف عادة اورغ لاكي استري دمكٲله
حالنٲ مك راج كچيء فون واسواسله هايتٲٲ مناروه ٲٲمٲورو اكن بو كيس ٢٠٠٠ ايت
ددالم نكري جوهر شهدان ادفون اوٲو داهيغ ٲراني اٲبيل سده اي براستري ايت

بیاوت شهدان اقبیل سلسیله برجالن تیغو حکمت مک راج کچیء فون داتغه دغن بیراف کاشکافنن ماښگر جوهر مک تیاداله رعیت لاوه ایت مبریتاهو کدالم نگری مک ماسوله راج کچیء دغن کاشکافنن ایت کدالم جوهر دغن ترسکف مک ترکجوتاه اورغ یغدالم جوهر ایت مفتاکن موسه داتغ ملشگر مک دفرمعاحکنله اورغ کغد یمتوان مودا مک تیاد دهیروکنن سبب ای برلیقه برماین چاتور دوا تیک اورغ ممفرسمبهکن مک تیاد جوکک یغدفرتوان ایت ممفردولیکن مک راج کچیء فون تیباله دثفکالن رام لالو نایکله کجباتن دغن سکل فندیکر هالافن سرت ممبویکن سنانفن مک ملاوتاه اورغ ۲ جوهر ایت برفرغ مان ۲ یغ سمفت بر بونه ۲هزه سهار ۲ ایت مک باقه اورغ جوهر بیاوت کغد منغکابو کران لقسمان کفلا فرغش تاه بیاوت مک راج مودا فون مقاموله ممبونه استرین کمدین بهاروله ای کوار مقاموه فول کران فیکرانن درفد استرین دامبیل منغکابو دفریواتن کندیق ترله بایک بیار هیلغ سکالی کمدین یمتوان مودا ایت مقاموه مپروکندیرین کفیقه راج کچیء ایت مک لالو بر کجر ۲ران همت برهبت هفک سمفی ککابو انق نام تفتش مک یمتوان مودا فون مغلته دسیتو سبب کران سا بور مپابور اورغ براموه ۲ ایت شهدان تنکل سده مغلث یمتوان مودا ایت جوهر فون الهه مک تیغکلله سلطان عبدالجلیل مک کوارله ای دری دالم کوتان ایت فرکی ککمشوغ یغلاین فول مک مشوارتله ای بالیق مقاموه که اتو بایک مپراهکن دیری مک موافقتله سکل منترین بایک مپراهکن دیری مک لالوله ای فرکی کغد راج کچیء دغن تیاد برسنجات مپراهکندیری مک تیاد داف ۲کن اوله راج کچیء اکن سلطان عبدالجلیل ایت دفر بایک ۲کین سمبیل کاتش ایه سای هندق جادیکن بندهارا سمولا شهدان تیاد براف لمان مک راج کچیء فون برتونانغله دغن فترا سلطان عبدالجلیل ایت یغبرنام تفکو تغه ددالم حال ایت ئد کتیک هاری رایا مک داتغه سلطان عبدالجلیل فترا برفترا مئونجوغی راج کچیء مک فتران یغبرنام تفکو قمریه ایت فون دباواش برسم ۲ مک ترغندغه راج کچیء اکن فارس تفکو قمریه ایت مک براهیله ای فول مک سلطان عبدالجلیل فون بالیق لالوله دمتا اوله راج کچیء تفکو قمریه ایت فول تیاداله جادی دغن تفکو تغه ایت مک تیاداله ترکات ۲ لاکي سلطان عبدالجلیل ایت کران له ۲ معلومه اورغ سده اله شهدان مک نکاحله تفکو قمریه ایت دغن راج کچیء بتاف عادة استعادة راج ۲ یغ بسر برنکاح کهوین دمکینه حالن مک تفته راج کچیء ایت ددالم نگری جوهر مک سئوله ۲ نگری جوهر ایت راج دواله قد ماس ایت ادان.

القصة

مک ترسبوتاه فرکتان اوفو ۲ راج بوکس یغ فرکی کلاغت ایت مک اقبیل سمفی ای کلاغت مک موافقتله ای دغن سکل بوکس ۲ یغلاغت ایت مپیکن الت فترانن اکنتافی تیاد تنتو یغ هندق دبتون ایت کران بارغسیاف

جمبي ڦون برڦرغ ساتو راج ڀڦلاين مك تون بوجغ ڦون ماسوله برڦرغ لالوله
 لوکا ڦهان مک انبيل سمبوه لوکان مک باليقه اي کڦا کرويوغ مک برجمڦاله اي
 دغن ڀموان سڦي دان ڦتري جنڀان مک ديري نام اوله ڀمتوان سڦتي سرت
 ڦتري جنڀان دغن نام ڀمتوان راج کچيء کات سته ڦول ڦول داوجي دڦوکلکن
 نوبت دان دسوره برسندر دتيغ جلاتغ دڦاکیکن مهکوت مک تياداله اي توله
 کونن مک لالو ڦول ديري فداغ کسيران ڀڦير نام ساڦو رجب سرت ساتو سورة چڦ
 کواس ممرنتهکن انق منڦکا بو دڦسيسيران لاوه کونن مک سده دافت کواس دان
 کسيران ايت مک لالوله اي کاوار دري ڦا کرويوغ ايت تورن کسيأ بوکيت باتو باوم
 لاڦي دکاوارکنش کواس دان چڦ دان نام دري ڀمتوان سڦتي ايت مک برنيکاله
 اي ڦرگي داغ برجوال ڦي تاور ترويوه ڦد ساتو ماس ملالوي ڦرنه بندر بوکيت
 بانو ايت مک کناله اي حکم دوا ڦوله ريل مک بردندامه اي ددالم هاتين کمدین
 مبمبوت ڦول مودال اورغ اي ملايرکن ڦراهو اورغ برکار نخودا ڦنڦکوه برلاير
 ڦولع ڦرکي کملاک کمدین اڦيل ساسي اي درڦد برلاير ايت مک لالوله اي
 ڦرکي کمڦکاليس مک بهاروله اي مڦاوارکن نماڻ دان چڦ کواسن مک مڦيکوتنه
 سکل انق منڦکا بو ڦقد ڦڦکاليس ايت کمدین بهارو اي کباتو بهارا مک دڦرنهڦاله
 نڦري باتو بهرا ايت مک مشهورله نام راج کچيء ايت منجادي راج سرت مموات
 کوب ڦارينش دان مانتتيق بيراف اورغ بسر ۲ سرت هابلغ منترين مک لالوله
 اي ممواة الت کڦکافن ڦرغ دغن بيراف بايق ڦنجاجب ڦرغ شهدان ددالم تغه ۲
 برسيف اکن الت ڦراغن ايت مک اوفو ۲ ڀغ برليم براديڦ ايتڦون تيباله کمڦکاليس
 داغ درڦد مغمبارا مک برجمڦاله اي دغن راج کچيء مک راج کچيء ڦون مڦاجله
 اي مڦنکر نڦري جوهر مک اوفو ۲ ايتڦون برڦيکر مک تياداله برتولن دغن تيمو ۲
 مک تياداله اي ماهو مک لالو دداليهکنش هندق کلاغت دهولو منڦاري موافت
 دغن بوکيس ڀغ دلاغت ايت مک تياداله جادي بنتو ممبنتو ايت شهدان ادڦون
 راج کچيء ايت سته مستعيب کڦڦکافن مک ايڦون مڦوره ککوالا جوهر دان
 کسيڦاڦورا اکن ساتو منترين ڀغ ڦندي موجق ۲ دان منڦيو ۲ ماسوقکن کڦد هاتي
 رعيت ۲ بآيت مڦتاکن ڀغ اين سينر ۲ انق مرحوم مڦکت دجولغ سکارغ اين
 اداله اي هندو براڦکت کجوه کران هندق مڦمبيل ڦسکان منجادي راج مک
 بارغسياف ڦتياد ماهو مڦيکوه ننني دتمفا دولت مرحوم مڦکت دجولغ تياد سلامت
 سڦي انق چوجون شهدان مک بارغسياف ڀغ مڦرتأي انق مرحوم مڦکت دجولغ
 ايت مک مندافتاه کرنيا درڦد راج کچيء کران اي تله برسدیا بيراف کايو کايين
 ڀغ بايک اکن ڦرسالين جنغ باتين افلاکي راج نگارا شهدان کات صاحبالحکايت
 اڦيل مندغر سکل رعيت لاوه ايت اکن ڦرکتان سورهن راج کچيء ايت مک
 ريشاله سموا برسام ۲ راج کچيء مک منجوابله سکل مريکيت سيلاکله راج
 کچيء کجوه ساي سموا اداله مڦرتأي کمدین سورهن ايتڦون ڦرکي کڦد لقسمان
 بڦا انڦيء ڦوغ ايت ممباوا سورة درڦد راج کچيء مک لقسمان ڦون ريشاله ڦول

شهدان کات صاحب الحکایت

اداله ڦتري جنيان مایه‌ارا انق انجيء ڦوځ ايت ستاه بالغ دبرين نام راج براليه مک منتأله راج براليه ايت کڏ ڦتري جنيان هندق ڦرکي مڃبارا مليهت نکري ۲ اورځ مک دبرياه اوله ڦتري جنيان ايت مک راج براليه ڦون ڦرکيه منومځ اورځ منځکا بو ڦرکي دانځ ايت هځک سځيه کځمځ دان ککليمون باتځ هاري کمدين لالو اي کراواس دهولو ڦايمځ مک برجومقاله اي دځن سلطان لمبايځ مک مځرهبا اکندرياه کڏ سلطان لمبايځ ايت مک دڦربواتاه اوله سلطان ايت ڦنجاواه تيڦاه سيرين مک تتکل سلطان لمبايځ ايت برکلاهي دځن سوداران سلطان انوم دان سلطان اکوځ يأت بځا سوداران مک لالو اي کلوار برلاير کجوه مک راج براليه ايت دباوان برسام ۲ ڦمباوا تيڦان مک دحرماتيه اوله سلطان جوه دجامون ماکن مينوم بتاف عاده استعاده راج برجمڦا سام راج مک ڦد ساتو هاري سلطان لمبايځ ايت مځاڏڦ سلطان عبدالجليل دبالو روځ سري مک ترکنتوتله اي تياڏ دتاهنن سمپيل کاتځ ساي سما اورځ ڦليمځ تياڏ جادي مالو ترکنتوتله کران ڦياکيت هندق کاوار مک سلطان عبدالجليل ڦون ترسنيوم شهدان اداله کيرا ۲ تيک هاري مک لالوله اي مينځ ڦترا سلطان عبدالجليل ايت مک تياڏاله دترما اوله بکنڏا ايت مک سلطان لمبايځ ڦون کاوارله دري جوه ايت برلاير کسينتن لالوله اي بريني سئورځ ڦرمڦوان برنام يځ مريم انق ساتو توان حاجي کمدين توان بوجځ ڦون بهارو برسوت دسيتو حتی تياڏ براڦ لماځ سلطان لمبايځ ڦون برلايرله کځکا کوت برهنتي دسيتو اداله کهندځن ماځکر ڦليمځ جوک مک برکمه اي سرت منځاري فيکران سرت منځاري کواس سڦاي سکا داڦت مځالهنن ڦايمځ ايت.

شهدان کات صاحب الحکایت

اداله ڦد ماس اينله انق راج ۲ بوکيس ايت کلوار دري سينتن برلاير کځکا کوت ايت يأت برصحات دان برجينأ ۲ کن دځن سلطان لمبايځ ايت مک لالو سلطان لمبايځ ايت منتأ تولځ لځکرکن ڦايمځ شهدان مک سلطان لمبايځ ڦون منتأ تولځ ڦول دځن هلندا مک دتولځ اوله هلندا مک الهله ڦليمځ ايت مک سلطان انوم ڦون دبوځاځه کليلد شهدان اوڦو ۲ يځبرليم براديق ايت سئورځ برکار کلان جاي ڦترا يأت اوڦو داهيځ مريواه کمدين کلوارله اي ڦرکي مڃبارا کات سځغه ڦول اورځ داڦت کلان جاي ڦترا ايت دري بتاوي سبب مڃبتو هلندا ملځکر ڦريامن کونن شهدان اد ڦون توان بوجځ اڦليل ساسياه سلطان لمبايځ ايت منځادي راج مک ايڦون برمونه کڏ سلطان لمبايځ ايت هندق کڦاکرويوځ مک برجالنله اي کراواس مک توان بوجځ ايت لالو برينينکن انق دڦاتي باتو کوچيځ منځاڦتله انق سئورځ لاکي ۲ دنماکن راج ربع عالم کمدين کاوار ڦول اي کجبي مک لالو برځدمتاه ڦول اي کڏ سلطان جبي يځبرنام سلطان مهاراج مک سلطان

داهيغ ريلاک اينفون باليقاه کسينن سرب کيچي ايت مک اثبيل سمفي کسينن مک کيچي اينفون دتوتهن دپواتن فنجاب فرغ شهدان مک تتکل اوڤو تندري بوراغ داهيغ ريلاک بالي دري کمبوجا انقن اوڤو داهيغ قراني فون منداقت انق سئورغ لاکي ۲ دنماکنن داهيغ کمبوجا کمدين برانق قول سئورغ فرمقوان برنام داهيغ خديجه اخيرن کاتق داهيغ کمبوجا ايت منجادي يمتوان مودا ريو يفتکتيک دان داهيغ خديجه ايت منجادي استري راج عالم انق يقدثرتوان راج کچي سياء ايله داتوء نينيء يقدثرتوان سيد علي نكري سياء سبله فادک بندان ادان.

سبرمول کات صاحب الحکايه

مک تياد براف لمان اوڤو تندري بوراغ داهيغ ريلاک ايت باليق دري کمبوجا ايت مک ايڤون مگکت کمبالي کرحت الله تعالي انا لله وانا اليه راجعون مک تيغکلله فنراڻ يغيرليم اورغ ايت ددالم قولو سينتن اداله جنازه بکندا ايت خلاف تفت قبورن کات ستفه فول دباوا بالي کيوکيس والله اعلم شهدان ادڤون اوڤو يغيرليم براديق ايت اوڤو داهيغ قرانياه يفتترليه توا درقد سوداراڻ يغيرامقت ايت ايله کنتي فادک ايهندان نميهاراکن سوداراڻ يغيرامقت ايت کران سوداراڻ يغيرامقت ايت ترليه مودان آکننثافي سدهاه بالغ بلاک اوڤو ۲ ايت شهدان مک اوڤو داهيغ قراني فون ممبوانه فنجاب يغ ناهن مريم اد توجه بواه دچوکفتکنن الت سنجانن سکالي سرب دغن اورغن درقد انق بوکيس سرت جوا ۲۰ امقت قوله اورغ ڦڦکاوان يغيرنام نسکوبی دان دوا اورغ قول اندرا کوروڻ يغيرنام لمالوء دان تجوءا اثبيل سده سيف مک موافقاه اي هندن ماسوء کنکري جوهر دان ملاک مقمبارا قد سباه تانه ايت کران اي سده دافت ساتو علامت تتکل ماس اي سموا هندق کلاوار دري تانه بوکيس يأت اوڤو داهيغ منمبون اد برعمشکن اکن ذکر سوداراڻ اوڤو داهيغ يلاء ايت منجولور منجادي ناک اداله کفلان مقادف کسبله ڦيهق باره جوهر مک دتعبيرکن اوله اورغ انق چوچون اکن منداقت کراجان دسباه جوهر دان ريو يغيرفنجاغڻ جوا ماسڻ اداڻ شهدان اثبيل سده ڦوتسله موافقتنن مک لاوله اي برلاير مقمبارا کسبله باره ۲ مليهت ۲ ترماس نکري ۲ اورغ درقد ساتو نکري کقد ساتو نکري ادان.

القصة

مک نرسبوتاه فرکان سلطان عبدالجليل ددالم نکري جوهر

سبرمول

اداله کيرا ۲۱ سمبيلن بلس تاهن کراجان ددالم نکري جوهر يقددالم کسناغن دان معمور باکين مک داتفاه قول حوادث الدهروتبديل الحال دغن براف اسباب درقد الله سبحانه وتعالى دغن حکمنن يغ بالغه يأت فرملان جالن سبب درقد راج کچي سياء يقدفاکرويوغ يقدامبيل انق اښکت اوله فثري جنيلن ايت ادان.

دهرجامون ماكن مينوم برسوكا ۲۰ن سهارى ۲ شهدان مك فد ساتو ماس براغكتله راج بوي ايت كنكري مفكاسر مك دباواڅ جوځ سوداران اوڅو نندري بوراغ داهيغ ريلاك يغيرانم فترا ايت مك اقبيل سمقي اي كمفكاسر مك لالوله اروغ فونيه ايت براستري دغن ساتو انق راج مفكاسر ايت كمدين باليقه اي كبونيه دان دودفله اي تنف دنكري بونيه ددالم گوا يغيرنام رومقي كاديغ شهدان ادغون اوڅو تندري بوراغ ريلاك دبرين سيابه كريس يغيرنام تنجوغ لادا مك دفاككن اوله اوڅو ايت كغد انقن يغ سده جرديق يأت اوڅو داهيغ فراني يفتواڅ شهدان مك تشكل اروغ فونيه ايت براغكت باليق كبونيه مك دتيفكلكن اوڅو تندري بوراغ داهيغ ريلاك ايت سرت فترا ۲۱ن كنكري بونيه مك لالو برمونه كغد اتو دمان ۲ هندق دتاروهڅ شهدان مك داتغله تقدير الله تعالى بربوانله استري اروغ فونيه ايت سوات فكرجان يغ تياد فاتوة فد شرع دان فد عاده يأت برماين مودا دغن انق راج مفكاسر ايت مك كدقاتن دغن اوڅو داهيغ فراني مك لالو دتيكمن دغن كريسڅ يغيرنام تنجوغ لادا ايت مك ماتيله انق راج مفكاسر ايت مك تياداله براني اورغ ۲ مفكاسر ايت ممبوځ فركارا ايت كمدين فركياله اوڅو تندري بوراغ دايغ ريلاك سرت فترا ۲۱ن كنكري بونيه مك لالو برمونه كغد فادك ككندا بكندا ايت اروغ بونيه هندق مغمبارا كسياه باره مك دلفسكن اوله اروغ بونيه اكن سوداران ايت مك براغكتله اوڅو تندري بوراغ ريلاك ايت كمفكاسر دري مفكاسر لالو برلاير كتانه جاوا دان كبتاوي برجمفا سوداران داهيغ بياس دان اداله اورغ يغيرگي برسام بكندا ايت كبتاوي امقت فوله اورغ انق بايك درفد انق داهيغ سرت ففكاوا اندرا گوروڅ مك اقبيل برجمفا دغن سوداران ايت دودفله اي برسوكا ۲۰ن ماكن مينوم مك تياد براف لماڅ لالو هندق برلاير قول مغمسارا مك لالو دبري اوله سوداران سبواه فنجالغ چوكف دغن مودلن سرت الت سنجتان مك برلايرله دري بناوي لالو كسينتن مك اقبيل سمقي كسينتن مك اوڅو داهيغ فراني فون دنككن اوله ايهندان دغن ساتو انق اورغ مفكاسر يغيرنام نخودا الغ مك تياد براف لماڅ دسينتن ايت مك لالوله اوڅو ۲ ايت برلاير قول مغمبارا كغد فيهق تانه جوهر دان ملاك برماين ۲ مليهت نكري اورغ كمدين لالو برلاير كممبوجا مك اقبيل سمقي دكمبوجا دفرمليكنله اوله راج كمبوجا دبرين رومه دان دفرجامون ماكن مينوم بتاف عاده استعادة انق راج ۲ يغ بسر شهدان فد ماس ايت اد قول ساتو انق راج منځاڅو برنام راج چولن برتنداغ مپابوڅ ايم كممبوجا مك تياداله براني اورغ ۲ كمبوجا ايت ملاون ايم راج چولن ايت سبب ايمڅ ساغت برتواه كونن دانلاكيون تاروهڅ ترلالو بسر يأت سبواه كيچڅن دغن سكل ايسڅ اكن جادي تاروهڅن ايت كمدين برلاونله دغن اوڅو تندري بوراغ داهيغ ريلاك مپابوڅ ايت مك منځاه اوڅو تندري ايت سبب تاجڅن يغيرنام كرامي ايت ترلالو بيساڅ مك الهاه ايم راج چولن ايت منځله راج بوكيس مك دافته اي كيچي ايت كمدين لالو اوڅو تندري بوراغ

شهدان اداله کابما ۲ انی راج ایب نغه رماج فترا بلاک اکنتافی اوڤو داهیج چلاء دان اوڤو داهیج کماسی ایب بودی ساغده دردد ساغت کاسبه ایهدان ایب مک دباوان جوکاله بارغ کماش فترات یعلیم اورغ ایب اداله فترات یعلیم اورغ ایب بایک ۲ بلاک فارسش سرب دغن سیکف فهلاونش اکنتافی اوڤو داهیج چلاء له یفسراغت بایک فارسش مبری غیره هاتی فرمقوان ۲ مندغن دمکینه کات یغامقون چترا .

شهدان کاب صاحب الحکایت

مک اقبیل سمقباه وفتون برلاکو حکمت الله تعالی اسس همباش هندو منجالنکن اسباب مک داتغه خاطر کرای هاتی اوڤو نندری بوراغ داهیج ریلانک ایب هندو برماين ۲ کنکری نغمانه کران داتو، نغمانه ایب بوکش اورغ لاین دغن بگندا ایب ماسیه جوک موم مرات مک براغکنداه بگندا ایب کنکری نغمانه دغن سکل منتري ۲ جوا ۲۰ مک اقبیل سمفی کنکری نغمانه ایب مک دسمبونله اوله سکل اورغ بر ۲ نغمانه ایب دباوان برجمفا دغن داتو فرمقوان ایب مک دقرمایاکنده اوله دابو فرمقوان ایب بنام عادة استعادة راج ۲ سام راج برداشن دغن دفرجامون سرت دبرین تمغت دودو یغ نانوه حتی نیاد براف لماش مک موافقتله سکل اورغ بر ۲ نغمانه ایب هندو دقرساتوکش کدوا راج ایب جادی لاکي اسنری کران داتو، نغمانه راج فرمقوان لاکي مودا رماج فترا مک ریصاله کدوا راج ایب مشکوه کهندق اورغ بر ۲ ایب ستله ایب لالو دنکاکن اوله اورغ بر ۲ ایب بناف عادة استعادة راج بر ۲ برنکج کهوین شهدان برکاسیه ۲ هناه ای بناف عادة اورغ لاکي استری مک اداله کیرا ۲ ستاهن منداتله ای انی سئورغ فرمقوان دکارن نام داتورواتو ایتاه کننتی فاداک بندان ایب کران دغن کموافقتن سکل اورغ بر ۲ ددالم نکری ایب سرب سکل ایسی نکری مک تنقاه فکرچان ایب یأیت داتورواتو ایب جادی کننتی بندان منجادی راج نغمانه ایب تم .

شهدان کات صاحب الحکایت

تسکل اوڤو تندری بوراغ ریلانک دودق ددالم نکری نغمانه ایناه مندافت ساتو بسی یقترچاقق دثوکوه سمفور لالو دامبیل اوله کمالا کربو سبب کربون ماتی ترکنا فد بسی ایب نثکل سکل بولو ۲۸ درقد بیسان بسی ایب مک بسی ایب دامبیل اوله اوڤو تندری بوراغ داهیج ریلانک دسورهن تمقا کقد توکغ بسی دفربواه بادیق دبرین هولو تندو کوجیح اد لبهن سدیکیک دفربواتن تاجی کرامی ترالو قول بیسان هتک تیاد برانی اورغ ددالم نکری نغمانه ملاون ایم سابوغن ایب جک اد تاجی کرامی ایب فد ایم سابوغن ایب شهدان مک تیاد براف لماش مک اوڤو تندری بوراغ ایب فون فرکیاه کیونیه کران بهارو ۲ وان برجمفا دغن سوداران مک دقرمایاکنپاه بناف عادة استعادة یغ سقاتوتن سرت

اتقن فاقن دندیغن فاقن برچت دان برتولیس مک اخیرن استان ایت تر باکر
 کمدين برفنده قول بگندا ایت کریو برسمایم دریو ایتله ماسن بگندا ایت باقی
 سترو درقد بوکیس دان منگابو دان فطانی کمدين درقد ایت یمتوان مودان فرکی
 فرغ کباتو بهارو دان لالو کدلی قد هجرة سنه ۱۱۲۲ کمدين فرغ قول یغدرتوان
 مودا کاندرا کیری قد هجرة سنه ۱۱۲۶ کمدين برفنده قول کجهر سمولا کنکری
 مقام توحید لالوله میوره داتوه تمگوغ فرکی فرغ کلیشکی قد هجرة سنه ۱۱۲۸
 کمدين تنقله کراجان بگندا ایت دشن سکل تمگوغ بندهاران سرت اورغ بسر ۲۸
 راميله نکری مقام توحید ایت یأیتله نکری جوهر ایت سرت مشهورله سکل عادت
 هالوس ۲ افلاکی بهسان.

شهدان

اداله لام کراجان سلطان عبدالجلیل ایت یأیت دوا قوله ناهن اداله یغ سنتوسا
 ددالم کراجان سمیلان بلس تاهن دمکینه ادا انتهی.

القصة

مک ترسبوه فرکتان راج سبله بوکیس یأیت راج یغسر ۲ دنکری لووه اداله نام
 بگندا ایت لمدوصالت کات ستغه قول اورغ بوکیس لمدوصیلا اداله ای برانق
 تیک اورغ لاکي ۲ یغتوان برنام فاجوغ یغتغن برنام اوغو تندری بوراغ داهیغ
 ریلاک دان یغ بشون برنام اوغو داهیغ بیاس اداله کتیک ۲ انق راج ایت
 بایک بلاک روغان سرت سیکفن شهدان افیل بگندا ایهندان مشکت مک
 مشکنیکن کراجانن فتران یغوا یغبرنام فاجوغ ایت مک سوداران یغدوا ایت هندق
 دجادیکنن منتیرن یغ ۲ سر مک کدوان فون برتکوه برموهن فرکی مغمبارا دهولو
 ملیهت ترماس نکری ۲ اورغ مک دریضاکن اوله سوداران ایت مک کلوارله کدوان
 فرکی مغمبارا کنکری ۲ اورغ ادقون سوداران اوغو داهیغ بیاس ایت منجادی
 کلان سبله تانه جاوا ماسوه برفرغ سام هاندا ملغگر تانه جاوا مک دجادیکن
 اوله هاندا این راج ممرنتهکن سکل بوکیس دبتاوی دانلاینن مک تنقله ای
 دنکری بتاوی ایت.

شهدان

ادقون اوغو تندری بوراغ داهیغ ریلاک ایت اد مغفوپای لیم اورغ انق لاکي ۲
 ساتو ایبو قد ساتو قول اداله اوغو داهیغ چلاء ایت لاین بندان یأیت انقراج
 بوکیس برنام داتوه قوا دباوا اوله اوغو تندری بوراغ داهیغ ریلاک برلایر
 برسمایم ۲ دغندی کتانه سبله بارة شهدان اداله اوغو داهیغ چلاء ایت دسبله بارة
 دغفکیل اورغ نمان داهیغ قالی ادا ملخصا یغتوان برنام اوغو داهیغ فرائی
 دان ادیقن برنام اوغو داهیغ منمبون دان یغ تغه برنام اوغو داهیغ مریواه دان
 یغ مودان برنام اوغو داهیغ چلاء دان یغ بشون برنام اوغو داهیغ کماسی

یايت استريئ ايت کونن مک ترڦنچرله مهانيکمن کتيکر فرادوان بکندا ايت
 مک لالو دسورهئ تئن کقد کنديقئ انق لقسمان برنام انجيء فوڭ مک انجيء
 فوڭ ايتقون بونتيغله کونن شهدان تنتغ ڦکرجان اين اد تيک قول برسلاهن ۲
 سقرت يغتله لالو سيوتئن شهدان اداله يغتياڊ برچراي ۲ دغن بکندا ايت اد
 سئورڭ هلبالغن يڄيراني ددالم نکري ايت لاکي کاکه ڦرکاس برنام سري بيجا
 وڭسا مک هلبالغ ايت دتيغو اوله داتوء بندهارا لالو دسورهئ بونه مک ماتيله اي
 کران جکلو اد سري بيجا وڭسا ايت ڦايهله مکت سري راما ايت ملاکوکن کهندقئ
 شهدان مک اداله ڦد کتيک بکندا ايت داتس جولغ هندق ڦرکي سمبيغ جمع
 لالوله دڦارغن هولو بکندا ايت لالو مڭکت دان مکت ايتقون ماتي جوک کران
 دلونتر اوله بکندا دغن کريسئ شهدان اقبيل بکندا ايت مڭکت سکل اورڭ بسر ۲
 نکري جوهر ايت مڭکته اکن داتوء بندهارا ايت منجادي راج جوهر اداله مڭکتئ
 بکندا ايت ڦد هجرة سريو سراتس سبلس تاهن سنه ۱۱۱۱ ڦد بولن صفر هاري
 جمعئ دان مڭکتتيکن کراجان بندهارا بن بندهارا تن حبيب ڦد لافن هاري بولن
 ربيع الاول هاري خميس وقت ضحي دان راج سليمان ظهير کدنيا فون وقتو
 ايتله ادقون انجيء فوڭ يشونتيغ ايت تياڊ پراف لماش برانقله لاکي ۲ لالو
 دهترکن اوله بڭان لقسمان کقد راج نکارا کمدين دباواڻ ڦول کجوه کمدين
 اقبيل سده بسر انق انجيء فوڭ ايت لالو دسراهکن اوله لقسمان کقد نخودا ماليم
 اورڭ ڦاگرويوڭ برلاير کجمبي دبرين نام توان بوجغ کمدين بهارو دباوا اوله
 نخودا ايت کفاگرويوڭ دسمهکنش کقد راج ڦاگرويوڭ يڄيرنام يمتوان سقتي
 اداله بنڊا بکندا ايت برنام ڦئري جنيلن مک دڦليهارا اوله ڦئري ايت دڦربواتئ
 انق اڭکت دبرين ڦول نام سي بويوڭ مک اقبيل اي تله بالغ دبرين ڦول نام
 راج براليه شهدان ترسوة ڦول ددالم سجاره دان سياره يغلين تتکل سده مڭکت
 مرحوم مڭکت دجولغ ايت مک انجيء فوڭ ايتقون دلاریکن اوله ساتو اورڭ برنام
 ڦغليما لایس اتو ييس نماڻ لالو دباواڻ کفاگرويوڭ ڦد حال انجيء فوڭ ايت
 ددالم بونتيغ مک برانقله اي دفاگرويوڭ دان انجيء فوڭ ايت مڭاکو انقئ ايت
 انق مرحوم مڭکت دجولغ سبب ايتله راج ڦاگرويوڭ ايت ممليهراکندي دغن
 سبايک ۲ ڦمليهاران هڭک بالغن شهدان اداله يغدوا قول ايت والله اعلم انتهنک
 مان يغتريله اصح سبرمول ادقون سلطان عبدالجليل اقبيل سده تتف ددالم
 کراجان مک اداله سوداران تمڭکوڭ ايت دجاديکنش يمتوان مودا اکن عمرنتهنک
 نکري جوهر ايت اکات ستغه قول ترسوة ددالم ستغه سجاره دان سياره راج
 اندرا بڭسو دجاديکنش يمتوان مودا دان اد قول انقئ يڄيرنام دافت اي ددالم
 اي جادي بندهارا مک دجاديکنش تمڭکوڭ دان انقئ يڄيرنام دجاديکنش ڦول
 اندرا بڭسو شهدان تتڦله سلطان عبدالجليل ايت کراجان نکري جوهر دغن سکل
 تعلقو دأيرهن لالو بکندا ايت ڦينده کڦنچور ڦول برواة نکري ڦول دسيئو سرت
 برواة استان يڄير انده ۲ ڦنچڦن تيک ڦوله دفا سرت براوکير براير امس برتوليس

استريٽ ايت امفت اورغ تيڪ فرمقوان ساتو لاکي ۲ ادفون يغ فرمقوان فرتام
امس ساني کدوا امس ساج کتيڪ داهيغ اوتيه نماڻ ادفون يڦلاکين ۲ داهيغ
بوکاء مک سکارغ اداله انڻ جوجوڻ دنکري سمبس دمکينه حالڻ مک هاييسله
سده ساسباه اوفو ۲ يڦايم براديق ايت مک اکڻ لاکي اکو پتاکڻ ڦول سياره
فرجلاننڻ دغن فرکٽان يغ رڱکس دان سمغن دغرکن اولهم انتهي.

— الباب الثاني في سياره تهم —

برمول باب يڦکدوا ڦد مپتاکڻ فرجلانن دان کلکوان سکل راج يفتاه ترسبوه
ايت اتس جالن يغ رڱکس دان سمغن سڦاي موده محفظکن بک اورغڻيغ برکهندق
ڦد محفظکن دي ملحظا.

سيرمول ادفون سبب کراجان راج ۲ ملاک

ايت برفنده کڦد بندهاراڻ مک يأت دمکينه فمشن کات صاحب الحکايات اداله
ڦد اخر ۲ کترونن درڦد سري تري بوان درڦد راج ۲ زمان سڦاڦورا دان ملاک
دان جوهر اداله سئورغ راج جوهر برنام سلطان محمود اداله بگندا ايت برينين
فري کونن يأت سوات نوع درڦد جين جادي بگندا ايت تباداله سوک سکدودکڻ
دغن استريٽ يغ بفسا مأنسي اين مک ڦد سوات هاري بگندا ايت تغه برادو مک
داتغه سئورغ مفرسمبهکن نڦکا ماسق دتاروه اوله ڦهولو استان ايت کران
منتينکن بگندا ايت جاڪ تيبا ۲ داتغ بيني مکت سري راما يغ بونتيغ مڦيدام
هندق ماکن نڦکا لالو ڦنتاڻ سهولس کڦد ڦهولو استان ايت مک ڦهولو ڦون
مڦمبيلکن سهولس دبريکن کڦد بيني مکت سري راما ايت مک ايڦون باليقله
مک اڦيل راج ايت جاڪ هندق ماکن نڦکا ايت لالو دفرسمبهکن اوله ڦهولو
استان کڦد بگندا اد يڦتياد بايک تادي فاتک بريکن کڦد بيني مکت سري راما
درڦد تبواغ سهاج اڦيل اي مندغر مک بگندا ايت ڦون مرکاله لالو دسورهن ڦڦکيل
بينی مکت سري راما ايت دباه فروتن دکاوارکنڻ انڦڻ دري دالم فروتن ايت
مک ماتياه بيني مکت سري راما ايت مک اڦيل سمڦي خبر ايت کڦد سوامين
مکت سري راما مک ايڦون مناغيساه سرت هياغ عقان ترپاکر سبب مارهن مک
لالو اي منداڦسکن داو بندهارا مک دفرملمکنيابه يڦاي هندق ممالس کماتين
استريٽ ايت سراي کٽان جکاو داتوه هندق منجادي راج اينله کتيکاڻ يڦدفرهمب
هندق مندرهک تباد بوله تباد شهدان اداله مکت سري راما ايت ساتو درڦد
هابالغ يڦتبل بايق انڦ بواهن سرب قوا کواسن مک مشوارتله داتوه بندهارا
ايت دغن سوداراڻ تمڦکوڻ دان اندرا بفسو ڦد مقصود مکت سري راما ايت برساتوله
سکايڻ مريکٽيت ڦد ممبرکن مکت سري راما ايت کران سکل اورغسبر ۲ ددالم
نکري ايت بايق سوکاکن بندهارا ايت منجادي راج کران کات مريکٽيت اين
بارو مکت سري راما دبواتن اخر ۲ کيت سمو ڦون ننٽي دڦربواتن بکيتو جوک
مک تنڦاه کمڦقاتن ايت شهدان مک اداله سانو مالم بگندا ايت براهيکن ڦري

بیراف لاکی انق یغ فرمقوان ادقون راج سعید ایت براستریکن انق تمغکوغ عبدالرحمن منداقت ابو لاکی ۲ برنام راج کچیء دان لاکی راج اندوة دان راج سعید ایت بیراف لاکی انق دغن اورغ کماقنن لاکی ۲ فرمقوان دمکین لاکی راج فراغ مک تیاد دسیون دسینی اداث.

سیرمول

ادقون سودارا مرحوم راج حاج یغدفرتوان مودا المرحوم سییل الله یغبرنام راج لومو ایت ایله یغمنجادی یغدفرتوان بسر دسلاشور مک اقبیل ای تله مغت دکلر اورغ مرحوم صالح مک اداله ای مغاداکن بیراف انق لاکی ۲ دان فرمقوان اداله لاکین ۲ فرتام راج ابراهیم یغدفرتوان بسر سلاشور یغکدوا راج نالا یغدفرتوان مودا سلاشور کتیک راج فنوه برسوامیکن راج کده کمیدن برسوامیکن انق راج بوکیس برنام اروغ تموجوغ برانقن راج بسیء ادقون راج فنوه دان راج ابراهیم دان راج نالا ایت ساتو بندا کتیکان یأیت بندان فترا مرحوم اوغو کلان جادی فترا داهیغ مربواه یغدفرتوان مودا یغفرتام ددالم ریو کامقت راج فیراق اییون اورغ کماقنن اداله ای برسوامیکن سید محمد جمبول بقسا بن یحیا منداقت انق سئورغ فرمقوان کایم راج شریفه برسوامیکن راج فیراق تیاد برانق کمیدن برسوامیکن فقیران نکری بنجر برجری هیدووف شهدان ادقون یغدفرتوان سلاشور راج ابراهیم بیراف فول مغاداکن انق لاکی ۲ فرمقوان فرتام راج اسمعیل اداله بندان راج فده برنام جوچیء کدوا راج سعید اداله بندان راج فاطمه فترا یغدفرتوان مودا ریو داهیغ کمبوج کسک راج محمد اییون انق بوکیس امقت فوله اورغ بایک ۲ اخیرن ایله منجادی یغدفرتوان سلاشور یغکتیک کامقت راج عبدالله ایله براستریکن دوا فووش برنام راج خدیجه انق یغدفرتوان مودا راج جعفر ریو کلیم راج احمد ایله جادی منتو قغلیما فراغ ملک کآنم راج اوسوه کتوجه راج حسن کدلافن راج حسین کسمیلن راج یوسف کسقوله راج صالح شهدان ادقون یغ فرمقوانن فرتام راج فاطمه کدوا راج میمونه کتیک راج خدیجه کامقت راج امنه کلیم راج عایشه کآنم راج سنی کتوجه راج مریم کدلافن راج حمیده شهدان اداله سکل انقراج یغترسبوة ایت اد یغبرسوامی اد یغتبندق تتغله ای ددالم سلاشور دان مان ۲ یغبرانق اداله انق جوچون ددالم نکری سلاشور فد ماس این اداث.

فصل

ند مبتاکن ساسیله اوغو داهیغ کماسی یغبرکار ددالم نکری سمبس فقیران مغکو بومی

برمول اداله اوغو داهیغ کماسی ایت براستریکن ادیق سلطان سمبس یغبرکار سلطان عادیل کونن اداله سلطان عادیل ایت مناروه سئورغ سودارا فرمقوان برنام رادین نفه ایتله برسوامیکن اوغو داهیغ کماسی ایت منداقتاه انق دغن

اد یغ ماتي ماس مفریوة سلسیله این اداله کباپکن انق چوچون دنوگشا کدوا
 راج اسمعیل ایله یغبراستریکن راج سیتی انق راج عبدالصمد برانقکن راج
 محمد حاج دان راج محمود دان راج سایمان دان لاینش درقد انقن فرمقوان
 دغن اورغ کیچیل ۲ کباپکن انق چوچون دسیله قیهق مندا کتیک راج باسوء
 ایله براستریکن راج شریفه انق راج اندود برانق سئورغ فرمقوان دان سئورغ
 لاکي ۲ برنام راج سولوغ سده وفق وفتو ممیوة سلسیله این گامفت راج یونس
 ایله براستریکن راج حبیبه انق راج ادریس سودارا مرحوم یغدفرتوان راج جعفر
 برانقکن راج حاج دان راج تغه دان راج کچی کلیم گستی حسین تیاد انق
 چوچو دسیله ریو ملینکن دسیله ممقاواه کانم راج حسن براستریکن انق مرحوم
 جعفر یغبرنام راج سنی کتوجه راج جعفر براستریکن راج سوده انق مرحوم جعفر
 تیاد برانق ملینکن انقن دغن گندیقن سفرت راج حسین دان راج جمعت دان
 راج عبدالله دان راج محمد دان لاین ۲ لاکي ۲ دان فرمقوان اداله کباپکن انق ۲
 قد قیهق سبله لوکوت کدلاثن راج فاسیم براستریکن راج حبیبه جندا سودارا
 راج یونس شهدان ادقون فترا مرحوم قولو باین یغ فرمقوانن فترام راج صفیه
 جادی استری راج ادریس سودارا مرحوم جعفر سفرت یقتله لالو سبوتنن کدوا
 راج خدیجه جادی استری راج عمر انق راج عبدالصمد سودارا مرحوم قولو باین
 برانقکن راج زینل دان فرمقوانن سفرت راج بهید استری راج یعقوب انق راج
 عیسی کتیک راج لیبر جادی استری مرحوم جعفر گامفت راج حوی جادی استری
 راج احمد سودارا مرحوم جعفر سفرت یقتله لالو سبوتنن کلیم راج سید جادی
 استری راج محمد یغدفرتوان سلاغور کانم راج جمیله جادی استری راج قاسیم
 فترا مرحوم راج جعفر کتوجه راج شریفه جادی استری راج بوکیس اورغ بیلاوه
 کدلاثن راج امنه تیاد برسوامی سمقی توا وفتو ممیوة سلسیله این لاک اد
 هیدوف اداث ادقون سودارا ۲ مرحوم قولو باین یغبرنام راج عبدالصمد ایله
 برانقکن راج عمر دان راج حاج دان ادقون یغ فرمقوانن راج سنی جادی استری
 راج اسمعیل کدوا راج حلیمه جادی استری داهیغ احمد انق داهیغ معدیق
 برانقکن راج سلامه ادقون سودارا مرحوم قولو باین یغبرنام راج اندوة ایت
 برانقکن راج موسی ایله برینیکن انجی فاطمه فرائقکن بوکیس امفت قوله
 داقت انق فرمقوان برنام راج میمونه کدوا راج محمد ایله براستریکن راج بوروه
 انق راج اوسوه سودارا مرحوم قولو باین برانقکن راج فاطمه دان راج حسین
 دان راج علی دان راج صالح دان راج شریفه دان راج حوی شهدان اداله راج
 فاطمه ایت جادی استری راج جمعت فترا مرحوم جعفر دان راج شریفه ایت جادی
 استری راج باسوء انق راج ادریس سودارا مرحوم جعفر دان راج حوی جادی
 استری راج ترغکانو یقتله جادی حاج برمول ادقون راج جوهر دان راج هیتیم
 یأیت انق راج لوسوه دغن انجی قوان بندا راج نماش شهدان راج جوهر اینله
 برانقکن راج اندوة دان راج سعید دان راج فراغ دان راج عبدالصمد دان

برنام انجيء حليجه مك مندافت تيگ اورغ انتق لاکي ۲ ثرتام راج عبدالله
 براستريکن راج ذبيده فترا مرحوم راج جعفر يمتوان مودا مندافت انتق ليم لاکي ۲
 ساتو فرمقوان فرتام راج يحيى ايله براستريکن تغکو مريم فترا سلطان محمد شاه
 مرحوم کراتون کدوا راج اسحاق براستريکن سفوئون راج رقيه انتق راج حاج
 حاج عاي کتيگ راج محمد براستريکن راج ايراغ انتق راج کچيء سودارا راج
 عبدالله ايت گامفت راج عبدالرحمن براستريکن سفوئون راج سيه انتق راج
 عبدالحميد انتق اغکو حاج توا ايت کليم راج ابوبکر کانم راج سيتي کدوا راج
 احمد دغن انجيء حليجه ايت راج اندوة براستريکن فترا مرحوم جعفر يغيرنام
 راج علويه برانقکن راج الياس دان راج يونس کمدين براستري قول راج اندوة
 ايت اکن سفوئون راج حليجه انتق راج ادریس سودارا راج احمد ايت جوگ
 برانقکن راج حسن دان راج حسين دان يغ فرمقوان برنام راج هيتم دان راج
 حفصه کتيگ اس اغکو حاج توا احمد دغن انجيء حليجه ايت راج عثمان ايله
 براستريکن فترا يقدفرتوان فتراق يغيرنام راج لوغ مغاداکن انتق جوگ ددالم
 نگري فتراق کمدين بريني قول راج احمد ايت اکن انجيء عايشه انتق تسکوغ
 اندرا گيري برانقکن راج فاطمه دان راج ميمونه کدوا جادي استري اغکو
 بوسو انتق سلطان اندراگيري راج مسونه ايت برانقکن راج حسن دان اد قول
 راج احمد براستري دهولو درقد برانريکن راج حوی فترا مرحوم قولو باين
 يأت براستريکن راج امقوء فترا يقدفرتوان اندراگيري برانقکن راج محمد وقت
 ساکت باليق دري بتاوي کمدين مندافت قول راج احمد ايت انتق دغن انجيء
 فاطمه يفلاکين راج داود دان فرمقوان راج حوی تله وقت اي يأت يغ جادي
 استري مرحوم مرشيد راج عبدالله يقدفرتوان مودا سفرت يقتله ترسبوة قد سلسيله
 مرحوم راج جعفر دان راج مريم جادي استري راج عبدالرحمن حاج کمدين بيراف
 لاکي انتق راج احمد ايت يغلان درقد ايت لاکي ۲ دان فرمقوان تيا دسبوتکن
 دسيني يغلوم برذريت شهدان سهگک اينله سهاج يغ دفر بواة سلسيله کترون
 يفترتنتو درقد اوغو داهيغ چلاء يغ فرتيتيسن درقد المرحوم يقدفرتوان مودا راج
 حاج الشهيد في سبيل الله.

مك سکارغ اکو اتورکن فرتيتيسن يقدفرتوان مودا راج علي
 سرت سوداراں مک ترکمدين سبب اي فثکت انتق درقد راج حاج المرحوم
 في سبيل الله تعالى

کران مناسبه فثکت مودا ايت دبلاکغ سبرمول ادئون يقدفرتوان راج علي مرحوم
 قولو باين ايت ايله راج مودا يگکليم درقد بشا بوکيس درقد انتق چوچو اوغو
 داهيغ فرائي اداله اي مغاداکن بيراف انتق لاکي ۲ دان فرمقوان ادئون يغلاکين ۲
 فرتام راج عيسى ايله برانقکن راج يعقوب سرت سوداراں دان ايون راج ووء
 دانلاکي انقن راج ادریس مغاداکن جوگ انتق لاکي ۲ فرمقوان اد يشهيدوف

دسلاږور اکن انق فغليما فراغ ملک يغبړنام انچي. حميده مک دافت اي انق
امقت اورغ فرتام راج صالحه جادي استري سيد عبدالله تيماغښ تنگو غه انق
سيد کونيف دغن شريفه حايه فترا تنگو هيتم سودارا يقدفرتوان مودا راج حاج
الشهيد في سبيل الله تعالى مفاداکن انق راج صالحا ايت دغن سيد عبدالله ايت
تيک اورغ فرتام سيد عثمان تيماغښ اغکو امبوغ اداله اي براستريکن سفوفون
يقدسبه بندان يأت انق راج علي حاج يغبړنام راج کلثوم کدوا شريفه رفيه نماښ
اداله اي ماتي کچيل کتيک سيد شيخ اداله اي براستريکن سفوفون يغبړنام تنگو
شريفه انق سيد حسين تنگو ايراغ دغن راج ميمونه فترا مرحوم يقدفرتوان راج
جعفر منداقت انق لاکي ۲ فرمفوان اداله قد وفنو ميوه ساسيه اين سيد شيخ
ايت تله وفت ددالم فولو فېقت کدوا انق راج احمد اغکو حاج توا دغن انچي
حميده راج علي نماښ اداله قد عمرښ سمبلين باس تاهن قمره فرکي کمکه
المشرفه مغرجاکن حاج دان عمره برسام ۲ فادک ايهندان راج احمد اداله اي
مفاداکن انق لاکي ۲ فرمفوان اداله قمرلان اي منداقت انق دغن سئورغ فرمفوان
برنام سولوغ دافت انق لاکي ۲ نماښ راج محمد کران نام دفنکنښ وفت اي
فرکي حاج کمدين سده اي ظامير دسبوه اورغ تيماغښ ۲ راج بيه سبب جاريښ
اداله لبه ساتو کمدين داوبه اوله داتو اغکو حاج توا راج احمد دنماکن راج
سليمان اداله اي ايت برتيک براديق ساتو ايو يقدوا فرمفوان کدوا راج فاطمه
جادي استري راج عثمان انق راج محمد انق يقدفرتوان راج جعفر کتيک راج
حليجه کمدين براستري قول راج علي حاج ايت فترا يقدفرتوان مودا جعفر
مک منداقت اي انق دلاښ اورغ فرتام راج کلثوم جادي استري سيد عثمان
انق راج صالحه يقتله ترسبوه تادي کدوا راج شريفه سده وفت کتيک راج
حميده کامقت راج سلامه جادي استري سفوفون راج منصور تنگو لوغ فترا راج
عبدالله يقدفرتوان مودا المرحوم مرشد کلیم راج امه جادي استري سفوفون يأت
راج باسو انق راج ابراهيم فترا راج ادریس سودارا راج احمد ايت جوک
کأنم راج حسن براستريکن سفوفون راج ميمونه فترا مرحوم مرشد يقدفرتوان
راج عبدالله کنوجه راج ميمونه کدلاښ راج جوړيه کمدين براستري قول اي
اکن سفوفون جوک يأت راج صفيه فترا مرحوم يقدفرتوان راج جعفر مک منداقت
انق سئورغ برنام راج صالحه دان راج حسين کمدين برينیکن قول اي اکن
انق اورغ بوکيس نماښ داهيغ جهيا انق داهيغ مناروه برانقکن راج سيد دان
راج محمد تيماغښ داهيغ منمبون شهدان بايق لاکي انقن ۲ لاین درقد ايت
دغن گنديقت تياد دسپوتکن دسيني کتيک انق راج احمد اغکو حاج توا دغن
انچي حميده ايت راج جيء نماښ جادي استري داهيغ عبدالله انق تنغکوغ
عبدالرحمن شهدان کمدين براستري قول راج احمد ايت اکن فترا مرحوم فولو
باين يقدفرتوان راج علي يغبړنام راج حوی مک منداقت انق سئورغ فرمفوان
برنام راج عايسه کمدين بريني قول راج احمد ايت اکن انق ساواتغ لبفکا

راج عبدالله المرحوم مرشيد الخادي كأمفت راج حميده كايم راج زبيده اڭكو چو جادي استري تڭكو نوڭ راج محمد ايت جوڭ تنكل تاه وڤه راج سلامه ايت اڊفون انق يڤدڤرتوان راج عالي يڭلاين درڤد ايت اد جوا مك تباد دسپوتكن دسيني .

كتيڪ

ڦترا يڤدڤرتوان مودا راج جعفر دڭن راج ليبر ايت يأت راج عبدالله نماڻ ايله يڤدڤرتوان مودا يڭكسميان درڤد انق چوچو اوڤو مك ايله براس تريكن ڦترا يڤدڤرتوان بسر السلطان عبدالرحمن شاه ڦترا مرحوم سلطان محمود ليڭك يڭبرنام تڭكو نڱه برڦتراكن امفت اورڱ لاکي ۲ ڦرنام راج منصور تيمائڻن ۲ تڭكو لوڱ ڪدوا راج محمد تيمائڻن تڭكو نوڭ كتيڪ راج عثمان تيمائڻن تڭكو هيتم كأمفت راج جمعت تيمائڻن تڭكو بوسو مك افيل تله مڱت تڭكو تڱه ايت مك براس تري ڦول اي اكن سڦوڻن يڭبرنام راج حوى ڦترا راج احمد ڦترا مرحوم يڤدڤرتوان راج حاج الشهد في سبيل الله تعالى برڦتراكن راج ميمونه جادي استري راج حسن انق راج عالي حاج انق راج احمد يڭتربسوة ايت ڪدوا راج محمد طاعير كتيڪ راج ڦتري اڊفون يڭلاين درڤد ايت انق ڪنڊيقن تباد دسپوتكن دسيني ڪران هندق مڱمبل سمڱنان سهاج سڦاي جادي سڱرا .

كأمفت

ڦترا يڤدڤرتوان مودا راج جعفر دڭن راج ليبر ايت يأت راج ميمونه نماڻ ايله جادي استري دوا ڦوڻن يأت سيد حسين تڭكو ايراڱ بن سيد محمد زين القدسي اداله اي مڱاداكن ببراف انق ڦرتام سيد محمود ڪدوا سيد علوي كتيڪ شريفه حايه اداله سيد علوي ايت تله وڤت اي ڦد وقت بمبواة ساسياه اين اڊان .

سبرمول اڊفون راج اڊريس سودارا يڤدڤرتوان

راج جعفر ڦترا مرحوم يڤدڤرتوان راج حاج الشهد في سبيل الله تعالى مك ايله براس تريكن راج صفيه ڦترا مرحوم يڤدڤرتوان مودا راج عالي مڱاداكن دوا انق ڦرمڱوان دڭن استري ايت ڦرتام راج فاطمه جادي استري يڤدڤرتوان مودا راج عبدالرحمن ڪدوا راج سیتی جادي استري يڤدڤرتوان مودا راج علي مك ڪدواڻ ايت مڱاداكن انق سفرت يڱتاه ترسبوة داتس اين تادي شهدان اڊفون انق يڭلاين درڤد استري ايت ڦرتام راج حبيبه ڪدوا راج حليمه كتيڪ راج حبيبه كأمفت راج عائشه ڪليم راج سلامه ڪأنم راج امه اڊفون يڭلاڪين ۲ ڦرتام راج باسو ڪدوا راج عبدالرحمن حاج كتيڪ راج ابراهيم ڪليم راج عبدالغني .

سبرمول اڊفون راج احمد اڭكو حاج توا سودارا يڤدڤرتوان مودا راج جعفر ڦترا مرحوم يڤدڤرتوان مودا راج حاج الشهد في سبيل الله مك اداله راج احمد اين مڱاداكن براف انق لاکي ۲ دان ڦرمڱوان شهدان اداله اي بريني

راج ابوبکر دان راج ابراهيم دان راج علي دان راج انتيه فرمقوان دان راج
امنه دان راج نعمه ادقون راج محمد برانقکن راج عثمان دان راج ادريس دان
راج ابراهيم دان راج کچوت دان راج اسمعيل دان راج ابوبکر دان راج
حاج دان راج عمر ادقون يغ فرمقوانن راج حوی دان راج ميمونه دان راج سوده
دان راج لينه ادقون راج محمود اد جوک انقن لاکي ۲ دان فرمقوان ادقون
يغدفلو قیغت برنام راج زينه ادقون راج قاسيم برانقکن راج بيکب دان راج
کندوغ دان راج زينب ادقون راج حسين مغاداکن ببراف انق لاکي ۲ دان
فرمقوان اي برينينکن انق راج بوکيس اروغ بيلواه منداقت انق سثرت راج
ابراهيم دان راج عثمان دان رقاء دان راج عبدالصمد دان راج داود دان راج
عمر دان يغ فرمقوانن راج لبر دان راج ميمونه دان راج فا دان راج رفيعه
دانلاينن ۲ يغللاوه ۲ تياد دسبوة دسيني ادقون راج يوسف برانقکن راج حسن
دان راج محمد دان راج حاج دان راج احمد ادقون يغ فرمقوانن سثرت راج
حوی دان راج کتيجه .

سبرمول

ادقون يغدثرتوان مودا جعفر دغن راج لبر فترا مرحوم يغدثرتوان راج علي مک
يايت فرنام راج عبدالرحمن يغدثرتوان مودا يفتکوجه درغد بشا بوکيس انق
جوجو اوغو شهدان اداله راج عبدالرحمن اين براستريکن راج فاطمه فترا راج
ادريس سودارا مرحوم جعفر ايت برقترا راج انتيه جادي استري سيد محمود بن
سيد حسين تغکو ابراغ کدوا راج ادريس کتيک راج انداق جادي استري
سغوفون فترا يغدثرتوان مودا راج علي يغبرنام راج منصور يغ وفة دمکه المشرفه
کأمقت راج جعفر کلیم راج ميمونه جادي استري سلطان محمود فترا سلطان
محمد ليفکا دان انق ۲ دغن کنديقن تياد دسبوتکن .

کدوا

فترا مرحوم يغدثرتوان مودا راج جعفر دغن راج لبر ايت يايت راج علي
نماث ايله يغدثرتوان مودا يغلکلافن درغد بشا راج بوکيس شهدان اداله راج علي
اين براستريکن فترا مرحوم راج ادريس سودارا مرحوم جعفر يغبرنام راج سיתי
برقتراکن راج منصور کدوا راج اندوة کتيک راج محمد يوسف يغدثرتوان مودا
يغکسغوله دان راج محمد يوسف اينله براستريکن فترا سلطان محمود شاه يغبرنام
تغکو امبوغ مغاداکن انق جوا کأمقت راج عبدالصمد کلیم راج مريواه کأنم راج
سليمان کتوجه راج اواغ ادقون فرمقوانن فترنام راج فيرق جادي استري راج
ادريس فترا يغدثرتوان راج عبدالرحمن کمدين جادي استري سلطان سليمان
بدرالعالم شاه کدوا راج صفيه جادي استري راج محمد انق يغدثرتوان راج
عبدالرحمن کتيک راج سلامه جادي استري راج محمد تغکو نوغ فترا يغدثرتوان

مودا راج جعفر ایت براستریکن راج لیبر قترا یغدقوتوان راج علی مرحوم فولو
 بوین مک منداثت قترا تیک لاکي ۲ ساتو قرمقوان ادقون لاکي ۲ قرتام راج
 عبدالرحمن ایله منجادی یغدقوتوان مودا یغ کتوجه کدوا راج علی ایله یغدقوتوان
 یغکدلاثن کتیک راج عبدالله ایله یغدقوتوان مودا یغ کسمیلن درقد انق چوچو
 اوغو راج بوکیس ددالم نکري ريو ادقون یغ قرمقوان راج میمونه جادی استري
 سید حسین تگکو ایراغ شهدان ادقون انق یغدقوتوان راج جعفر یغلاين درقد
 ایت یغلاکي ۲ قرتام راج جمعه کدوا راج محمد کتیک راج محمود کامفت راج
 قاسم کلیم راج سلیمان کأنم راج حسین کتوجه راج یوسف کدلاثن راج حسن
 کسمیلن راج عباس شهدان اداله سکل یغترسبوة ایت سدهله ماتي سموان
 قد ماس مخربوة سلسيله این هپاله راج محمد دان راج حسین یغ هیدووف ادقون
 انق یغدقوتوان راج جعفر یغ قرمقوان قرتام راج خدیجه جادی استري راج
 عبدالله منداثت انق سئورغ لاکي ۲ نمان راج باسو کدوا راج سعوده کتیک
 راج صلیحا کامفت راج مریم کلیم راج حلیمه کأنم راج فاطمه کتوجه راج نور
 کدلاثن راج زبیده کسمیلن راج ستي جادی استري راج انق مرحوم فولو باین
 کشفوله راج حمیده کسباس راج علویه کدوا بلس راج صفیه کتیک بلس راج
 حبیبه کامفت بلس راج ساما جادی استري راج عبدالحمید انق راج احمد یغتلہ
 یغترسبوة ایت شهدان ادقون راج خدیجه سوامین یغکدوا راج اندراکيري برنام
 راج عمر ادقون راج سعوده برسوامیکن راج جعفر انق مرحوم فولو باین دان راج
 حایجه جادی اسري انق راج اندراکيري برنام راج حسین برانقکن راج
 عبدالجلیل دان راج کچی، قرمقوان دان راج مریم جادی استري سید مصطفی
 کمدين جادی اسري راج جمع چوچو یغدقوتوان راج علی ادقون راج حلیمه
 جادی استري راج عالی حاج انق راج حاج احمد برانقکن راج حسن دان بیرااف
 لاکي قرمقوان ادقون راج نور جادی استري راج عبدالرحمن حاج قترا راج ادریس
 قترا مرحوم راج حاج برانقکن راج سلیمان ادقون راج ذبیده جادی استري راج
 عبدالله انق راج احمد یغتلہ ترسبوة ایت برانقکن راج یحیا دان راج اسحاق
 دان راج محمد دان ابوبکر دان راج عبدالرحمن دان راج ستي قرمقوان ادقون
 راج حمیده جادی استري راج ابراهیم انق راج ادریس یغتلہ ترسبوة ایت
 برانقکن راج باسو سرت سوداران ادقون راج علویه جادی استري راج آندوه
 انق راج احمد ایت جوک برانقکن راج یونس دان راج الیاس ادقون راج
 صفیه جادی استري راج حاج علی انق راج احمد ایت جوک برانقکن راج
 حسین دان راج صلیحه ادقون راج حبیبه جادی استري راج عبدالغانی انق راج
 ادریس یغترسبوة ایت برانقکن راج عبدالرحمن دان راج کچی، قرمقوان دان
 راج جعفر دان راج حسن دان راج حسین برمول ادقون انق یغدقوتوان مودا جعفر
 یغلاکي ۲ ماسیغ ۲ اد منغکلکن انق لاکي ۲ قرمقوان دان مان ۲ یغياتي بلوم
 سمفي بالغ تیاداله منغکلکن انق ادقون راج جمع برانقکن راج عبدالله دان

تیماغثن ۲ تفکو ایراغ کلیم سید احمد نیماغثن ۲ تفکو وو. کائمن سید هاشم
 تیماغثن ۲ تفکو نوغ ادفون سید عبدالله ایت براستریکن راج صالحه انو راج
 احمد فترا مرحوم راج حاج یغ مکت دتلو. کتافغ مفاداکن انق تیک اورغ
 فرتام سید عنمان کدوا شریفه رفیه کنیک سید شیخ ادفون سید حسین براستریکن
 فترا مرحوم جعفر یغبرنام راج میمونه مذاقت انق تیک اورغ فرتام سید محمود
 کدوا سید علوی کنیک شریفه حله دان بابق لاکي انقن یغبوکن کهرا
 دمکینلاک سید هاشیم بیراف انقن یغبوکن کهرا شهدان ادفون فترا اوغو داهیغ
 چلا یغلاین درغد تفکو هیتم دان تفکو قوتیه یأیت امقت اورغ یغلاکین ۲ دوا
 اورغ فرمفوان فرتام راج حاج یغدفرون مودا المرحوم الفازی المجاهدی امامه
 کلمه الله هی العالیاء الشهدید فی سبیل الله احیاء ایاہ بالرزق النعمه فی جنه
 الفردوس کما قال الله تعالی ولا تحسبن الذین قتلو فی سبیل الله اموات بل احیاء
 عند ربهم یرزقون شهدان ادفون یغکدوا فترا اوغو داهیغ چلا ایت یأیت راج لومو
 نماث ایله جادی راج سلاغور یغبرکلر اثیل ای سده مکت مرحوم صالح ادفون
 یغ فرمفوانن دوا اورغ فرتام راج امینه کدوا راج حله تیماغثن ۲ تفکو کچی
 ایله جادی استری سلطان جمبی ادفون راج امنه جادی استری راج بوکیس
 برنام اروغ لغا یأیت ایهندان انچی اغکو راج سلیمان ایت مذاقت انق دغن
 راج بنتیت دوا اورغ فرمفوان فرتام اغکو دالم جادی استری سلطان عبدالرحمن
 شاه برقتراکن راج محمد تفکو بسر اخرن ایله مگننتیکن کراجان ایهندان برکار
 سلطان محمد شاه یأیت مرحوم کراتون کدوا انق انچی اغکو راج سلیمان دش
 راج بنتیت یأیت اغکو وو. نماث ایله جادی استری تمغکوغ عبدالرحمن برانق
 دوا اورغ فرمفوان فرتام راج لوغ کدوا راج چی نماث اداله کدوان ایت جادی
 استری یغدفرون مودا راج عالی فترا مرحوم جعفر شهدان ادفون مرحوم یغدفرتوان
 مودا راج حاج الشهدید فی سبیل الله تعالی اداله ای مفاداکن انق لاکي ۲ دان
 فرمفوان ادفون یغلاکین ۲ فرتام یغدفرتوان مودا راج جعفر کدوا راج ادریس کنیک
 راج فھغ کأمقت راج احمد کلیم راج قاسیم ادفون یغ فرمفوانن فرتام راج سلامه
 اداله بندا انق راج اساهن کدوا راج حمیده کنیک راج سیتی اداله کدوا
 بندا راج فیرق فتری یغدفرتوان مودا داهیغ کمبوجا کأمقت راج بونتیت کلیم
 راج تغه اداله بندا کدوان انق سلطان اندرا گیری کائمن راج امینه کتوجه راج
 قاسیر سیرمول ادفون راج سلامه ایت جادی استری راج نالا یغدفرتوان مودا
 سلاغور دان راج حمیده یأیتله اغکو فتری جادی استری مرحوم سلطان محمود
 مرحوم بسر دلشک دان راج سیتی ایله اغکو بسر جادی استری راج بوکیس
 کرا یغ تللیاء چوچو داتو رو تو دان راج بونتیت ایت جادی استری اغکو
 راج سلیمان فترا راج بوکیس اروغ لغا دان اغکو تغه ایت جادی استری
 یغدفرتوان سلاغور راج ابراهیم دان راج امنه تیاد برسوامی دان راج قاسیر
 جادی استری یغدفرتوان بسر اندرا گیری برنام راج سعید سیرمول اداله یغدفرتوان

فصل

قد مپساکن ساسياه کسرونی اوڤو کلاں جاي فترا يآيت اوڤو داهبع مريوه يموان مودا يغبمرنام ددالم نگرې ريو درفد انق اوڤو ننډ اري بوراغ داهبع ريلاکت برمول اداله اوڤو داهبع مريوه ايت ايله يقدفرتوان مودا دان ايله يقدفربوآة ټوکو، ټرملان سومغه سبنا ملايو دغن بوکيس دان ايله براستريکن انق راج ملايو يغبمرنام تن چي، ايو انق تمغکوڅ عبدالجمل دجوهر اداله چي، ايو ايت ديم دفرت سراتس شهدان اوڤو داهبع مريوه برقترا دغن نن انچي، ايو ايت تیک اورغ فرنام لمفاء اوڤو، دټکيل اورغ کلانا چي، اوڤو، کدوا راج سعيد کيک راج فاطمه ايله برسواميکن داهبع کمبوجا ټرا اوڤو، داهبع فراني ادقون سلسيله کتروننن کبايقکن دسلاغور کران انقن يغبمرنام کلان چي، اونو، ايت برييني دسلاغور برنام ټترات تن چي، عايسه دان لاین ۲ اداښ انتهي.

فصل

قد مپساکن ساسياه کترونن اوڤو داهبع چلا، يآيت داهبع ټالي برمول اوڤو داهبع چلا، اينله يقدفرتوان مودا يگدوا درفد ټيهق راج بوکيس دان ايله براستريکن راج ملايو انق سلطان عبدالجليل جاديه استريښ ايت سودارا سلطان سليمان بدرالعالم شاه يغ سايه سبندا دغن دي برنام ټگکو مندق کلارانش تتکل اوڤو داهبع چلا، ايت منجادي يمتوان مودا دکلر ټگکو ټوان قول اداله اوڤو داهبع چلا، منداقت انق دغن استريښ ايت دوا اورغ ټرمقوان ټرتام ټگکو ټوتيه کدوا ټگکو هيتم شهدان ادقون ټگکو ټوتيه ايت ايله جادي استري مرحوم عبدالجليل ټترا مرحوم سلطان سليمان بدرالعالم شاه مک منداقت انق دوا اورغ ټرتام ټگکو احمد کدوا ټگکو محمود ادقون ټگکو احمد ايت مگت لاکي کچيل تتکل تله دجادیکن راج اوله مرحوم اوڤو داهبع کمبوجا کمدين دجادیکن ټول سوداران ټگکو محمود ايت برکلر سلطان محمود شاه تتکل اي مگت منفکلکن ټترا دوا اورغ ټرتام ټگکو حسيد يآيت سلطان حسين دسيغافورا کدوا ټگکو جمعه يآيت سلطان عبدالرحمن شاه مرحوم بوکيت چغکيه شهدان سلطان عبدالرحمن اينله برقتراکن سلطان محمد يغ کهراښ دان ټتراتن يغبوکن کهرا دوا اورغ ټرتام سلطان سليمان بدرالعالم شاه کدوا ټگکو وو، ادقون يغ ټرمقوان ټرتام ټگکو ټغه کدوا ټگکو کچي، کتيک ټگکو اندق ادقون سلطان محمد ټترا سلطان عبدالرحمن ايت برقتراکن سلطان محمود يغتله دتورنکن اوله هلندا کراجانش برکنتي دغن ايه سوداران برکلر سلطان سليمان بدرالعالم شاه ادقون ټگکو هيتم سودارا ټگکو ټوتيه ايت برسواميکن سيد حسين بن شيخ بقسا بن يحيى برانقن شريفه حليمه مک شريفه حليمه ايت برسواميکن اغکو سيد محمد زين القدسي مک منداقت اي انق انم اورغ ټرتام شريفه ذبيده تيماغش ۲ ټگکو اندق کدوا شريفه مريم تيماغش ۲ ټگکو ني کتيک سيد عبدالله تيماغش ۲ اغکو څه کامقت سيد حسين

ايت برسواميکن راج عالم برانقکن نڱکو بدریه نماڻ جادي استري سيد عثمان بن شهاب برانقکن سيد عايي يمنوان سياء انق چوچو سيد علي له منجادي راج ددالم نڱري سياء فد ماس ممبوة سلسيله اين اداڻ.

فصل

قد ميټاکن سلسياه ڪٽرونن اوڦو داهيغ منمبون ڦترا يڱدوا درڦد اوڦو داهيغ ريلاک برمول اداله اوڦو داهيغ منمبون ايت براسٽريکن ڦٽري کسمبا ڦٽرا سلطان محمد زين الدين راج ماتن يات انق دڻن استريڻ انق راج سڱاووو نماڻ ڦٽري امس اندراوتي مک ڦٽري کسمبا ايت منداڦٽله اي انق دڻن اوڦو منمبون ايت سڦوله اورغ يات انم لاکي ۲ امفت فرمقوان ادڦون يڱلاکيڻ ۲ ڦرتام کستي جمريل کدوا کستي جمادين کتيڪ کستي جلدري کامفت کستي جلما کليم کستي سينا کانم راتو سريا کسو ما ادڦون يڱ فرمقوان ڦرتام اوتين دوامن کدوا اوتين چندرا ساري کتيڪ اوتين چند رميدي کامفت اوتين ڦاوغ ادڦون کستي جلدري ايت برانق توجه اورغ يڱلاکيڻ ۲ ڦرتام کستي اوريف کدوا کستي اسمعيل کتيڪ کستي قاسيم ادڦون يڱ فرمقوان ڦرتام اوتين اندراوتي کدوا اوتين بلالغ کتيڪ اوتين فاطمه کامفت اوتين سمڱغ ادڦون کستي جلما برانق دوا اورغ ڦرتام اوتين رتن ساري کدوا اوتين رتن ويليس ادڦون کستي سينا برانق تيڪ اورغ ڦرتام اوتين سلامه جادي استري راج عايي يمٽوان مودا ريو يڱکاييم درڦد انق جوچو اوڦو برانق سڦورغ برنام کستي حسين کدوا انق کستي سينا مس اوڦم نماڻ کتيڪ امس سي سبرمول ادڦون اوتين دوامن برسواميکن راج لندن رانو باکوق نماڻ برانق امفت اورغ ڦرتام اوتين نيت کدوا اوتين سعديه کتيڪ اوتين سونا کامفت اونين سلامه ادڦون اوتين چندرا ساري ايله برکدر راتو سمڱغ بلومله اکو دافت نام سواميڻ دان انقن قد کتيڪ ممبوة سلسيله اين ملينکن سياڦ ۲ يڱدبلاکڻ اکوله درڦد انق چوچو اکو هارڦ اکن منمبه ڪراڻن کو اين جڪ دافت ادڦون اوتين چند راميدي برسواميکن ڦڦيران شريف عبدالرحمن يڱداڻگت اوله يمٽوان مودا ريو راج حاج منجادي سلطان دنڱري ڦڦتيانق مک اداله منداڦت انق سڦورغ لاکي ۲ دان سڦورغ فرمقوان ادڦون يڱلاکيڻ ۲ برنام ڦڦيران شريف فاسيم ايله منجادي سلطان ڦونتيانق يڱدوا دان يڱ فرمقوان برنام شريفه عايشه برسواميکن سيد شيخ بن حامد باعبود ادڦون اوتين ناواغ برسواميکن ڦڦيران عبدالغفور راج بروني برانقکن کستي ڦوتيل شهدان هڱک اينله ڦڦتهوان اکو اکن سلسيله ڪٽرونن اوڦو داهيغ منمبون يڱدسبه تيمور سڦرت ممقاواه دان ڦونتيانق دان ماتن دان بروني ادڦون اوڦو داهيغ کماسي سلسيله ڪٽرونن لاکي اکنداڻغ دبلاکڻ ڪران اکو اتورکن مان ۲ سوداران يڱتوان اکو دهولوکن اداڻ.

نکري ريو هڻڪ ماس اين يأت سنه ۱۲۸۲ برککالن انق جوجون منجادي
يمتوان مودا ريو باومه فونس لاکي ادفون اوفو داهيغ کماسي ايت ايله منجادي
فغيران مڱکو بومي يغ مرنهکن کراجان دنکري سمبس دغن سکل تعاون دانلاکي
اکندانغ سکل سياره اوفو ۲ ايت فد باب يڱدوا ددالم کتاب اين انشاء الله تعالى.

شهدان

سکارغ اکو پتاکن اوفو ۲ يغ ليم برادين ايت اکن ساسبلهين

فصل

قد مپتاکن سلسله کترونن اوفو داهيغ فراني برمولى اداله اوفو داهيغ فراني ايت
بريني اي دسبنن دغن ساتو انق اورغ بوکيس نماث نخودا الغ دسبوة اورغ يأت
فاري عبدالملک مک فاري عبدالملک ايت برانق دوا اورغ ساتو لاکي ۲ برنام
عبدالفتاح دان عبدالفتاح برانقنک احمد دان احمد برانقنک عبدالله دان عبدالله
برانقنک ابراهيم دان ابراهيم برانقنک اسمبل يڱجادي داتو شهندر ريو دان انق
يغ فرمقوان درغد فاري عبدالملک ايت نماث انجيء فاطمه ايو داهيغ کمبوج
مک داهيغ کمبوجا اينله منجادي يڱدفرتوان مودا يغ کنيک ددالم نکري ريو
سرت تعاون دأيرهش دان سئورغ فرمقوان برنام داهيغ خديجه ايله قد اخرن
جادي استري راج عالم انق يمتوان راج کچيء سياء درغد اياهه کترونن يڱدفرتوان
سيد علي بن عثمان بن شهاب يغ کراجان دنکري سياء کمدين براستري قول
اوفو داهيغ فراني ايت اکن سودارا يمتوان بسر سلطان بدرالعالم شاه يڱبرنام
نڱکو تفه مک برفترا اي سئورغ برنام راج ميمونه کمدين براستري قول اي دسلاشور
اکن انق راج سلاشور دافت قول انق سئورغ فرمقوان کمدين براستري قول اي
دکده اکن ادیق يمتوان کده دافت قول انق سئورغ فرمقوان سبرمول ادفون فتراث
يڱلاکي ۲ برنام اوفو داهيغ کمبوجا ايت براستريکن سفوفون فترا يڱدفرتوان مودا
اوفو داهيغ مريود يڱبرنام راج فاطمه اداله بندان راج فاطمه اين تن انجيء
ايو مک منداقتاه داهيغ کمبوج انق دغن راج فاطمه ايت سمبلين اورغ فرتام
فرمقوان نماث راج ڦيرق ايله استري مرحوم تاوۛ کتافغ کدوا راج خديجه کنيک
راج اندق اياه جادي استري راج ابراهيم سلطان سلاشور يڱدوا يڱکامقت راج
سعيد کليم راج عأسه تيماغثن داهيغ اوتيه کأنم راج اندوة کتوجه راج علي
يأتياه يمتوان مودوا يڱکليم ددالم ريو کدلافن راج عبدالصمد کسميلين راج
اوسوه شهدان ادفون راج ميمونه فترا مرحوم اوفو داهيغ فراني ايت دغن تفکو
تفه ايت برسوامبکن تمڱکوڱ جوهر برفتراکن داهيغ جلاء دان داهيغ کچيء
دان اڱکو مودا شهدان داهيغ کچيء اينله برانقنک تمڱکوڱ عبدالرحمن دان
تمڱکوڱ عبدالرحمن اينله برانقنک تمڱکوڱ ابراهيم دان تمڱکوڱ ابراهيم اينله
برانقنک تمڱکوڱ ابو بکر دسيغافورا تاوۛ بلاشا يڱاد قد وقت ايت محبوة سلسيله
اين مک ايله يڱبر کدر سلطان جوهر ادفون داهيغ خديجه فترا اوفو داهيغ فراني

فولغ لفاء رمات بسي برانقن توتوي. رشي توفوسول چيئنا برانقن توري بوسوغي سيلا جايغي لفا نانا برانقن تندري لپوڭ متندرو ري لركودون برانقن تندري امفاء متندرو ري بلوسوي مابجايي ركلالان برانقن كوري لاغي متندرو ري چندرانا برانقن لتند ري امفاء برانقن مقاسخ متندرو ري ساكونا برانقن لتوانده متندرو ري ركلانا برانقن لتند ري يوفاء برانقن لندراغ رتلوه تندرايغ برانقن لمدوصالت.

شهدان

اداله راج اوڤو لمدوصالت ايناه اول راج بوكيس يڭ مول ۲ ماسوه اوگام اسلام يغبرايمانكن نبي كيت محمد صلى الله عليه وسلم

شهدان كات ستغه لغة بهسا بوكيس اللغة دغن دبواڭكن تان جادي لمدوصلا يآيتله يڭ مشهور سبرمول ادڤون اوڤو لمدوصلا اينله يڭ انق چوچو سكل داتو ۲ دلوه دان دسوڤيغ دان اروڭ بنيتيغ شهدان اداله اوڤو لمدوصلا اين برانق تيك اورڭ لاکي ۲ فرتام ڤاچوڭ نماڭ كراجان دنكري لووه كدوا اوڤو داهيغ يياس نماڭ ڤرکي منجادي اورڭ بسر سكل بوكيس دتانه جاوا منجادي چايغ سترووجهن ڤهلاون دتانه جاوا مك اخر عمرڭ منداقت نام مايور دكلر اوله جندرال هلندا مرنتهكن سكل بوكيس دبتاوي دان جاوا كتيك انقن برنام اوڤو تندري بوراڭ داهيغ ريلاك مك ايله يڭ مضبارا كسبه بارت درڤد تانه بوكيس شهدان ايله يق مقوپاي انق برليم اورڭ لاکي ۲ ساتو ايوو فرنام اوڤو داهيغ فراني نماڭ آياه يفتوا سكالې كدوا اوڤو داهيغ منمبون كتيك اوڤو داهيغ مريواه كأمقت اوڤو داهيغ چلاء كايم اوڤو داهيغ كماسي دانلاكي سئورڭ فرمقوان انقن دغن استريڭ راج تغمانه برنام انقن ايت داتو ريو توا كات قول اورڭ بوكيس داتو فرمقوان ايناه نيني اڭكو كرايغ تايبق دمكيناه چتران شهدان اداله اوڤو داهيغ فراني ايت سرت سوداراڭ ايله منجادي ڤنجوريت اكوڭ جايغ ستر ستروجهن ڤهلاون ڤد تانه سبه بارت درڤد تانه بوكيس هڭك تانه جوهر دغن سكل تعلق لاكي اكنداغ فسهڭ ايت ڤد باب يڭكدوا درڤد كئاب اين ادڤون اوڤو داهيغ منمبون اياه منجادي راج دنكري ممقاواه يڭكارا ڤغيران مس سري نكارا مرنتهكن دنكري ممقاواه هڭك سمڤي كڤد انق چوچون تورن منورن ادڤون اوڤو داهيغ مريواه اياه منجادي يڭدڤرتوان مودا ريو دغن سكل تعاوق دأيرهڭ دان ايله برگار كلانا جاي ڤترا دان ايله مقالهكن راج كچيء يمتوان سياء داميلش ريو درڤد تاغن راج كچيء دسرهكنن ريو دغن سكل دأيره تعاوق كڤد راج سليمان سرت دلنتيء راج سايمان ايت منجادي راج جوهر دغن سكل تعلق دأيرهڭ ادڤون اوڤو داهيغ چلاء ايله منجادي يمتوان مودا يڭكدوا ددالم

مک دغرله اولهم — فاعلم کتهوي اوليهم

برمول اداله اصل راج بوکيس يغ مغبارا کسبله بارة درغد فيهن تانه سبله
 بوکيس اداله اصلئ سئورغ راج قرمقوان نام نگرين لوو نام راج ايت ست
 مانگکايء اداله ست مانگکايء ايت فد سئغه فول اورغ بوکيس کتروتن درغد
 قتري بلقيس کونن ددالم فد ايت الله سبحانه وتعالى يفتربله تاهو اکن حقيقت
 الامور کلهئا کران باقيس ايت دنکري سبا فيهن يمن انق راج جين جادي
 استري نبي الله سليمان عليه السلام مک برجاوه ۲ هنله دغن بوکيس انتهنک صحکه
 فول سئغه بوکيس اين انتهنک تيدق الله تعالى يفتربله تاهو اکنتتافي قتري
 باقيس ايت برانق لاکي ۲ دغن نبي الله سليمان بيراف بايق تورن منورن کران
 تياد مانع يغ منگهنک کفد عمل يفتياد بوله سمقي انق چوچو نبي الله سليمان
 ايت کبوکيس کران فکرجان ايت هاروس لولس کفد عقل سقرت کبايقن توان
 سيد عرب يغ نورن کباوه اغين اين برتابوران سکف نکري دباوه اغين منگلکن
 بيراف انق چوچون مک اقبيل لولس دان صح انق چوچو رسول الله صلى الله عليه
 وسام ايت سمقي کباوه اغين سرت منگلکن انق چوچو بيراف بايق دمکين
 جواله انق چوچو نبي الله سليمان عليه السلام جاتوه کتانه بوکيس ايت فالحاصل
 تيف ۲ فکرجان يفتياد کيت داغ اکن حقيقتن جاغنه کيت دستاکن هندقله
 کيت تسامکن کران دليل برديري اداغ انتهي.

شهدان اداله ست مانگکايء ايت

منجادي راج کراجان دسيلاغي مک اينه برسواميکن راج بوکيس يفسرن سکالي
 دنکري لوو مک ست مانگکايء اينه برانقن داتو فلقيء اينه برانقن فاتونوه
 اينه برانقن باراکورو برانقن بارا لانوه برانقن فادک سوي رکاديغ
 اينه برانقن لکليکو.

شهدان

اداله فادک سوي رکاديغ بردوا قتري دغن لکليکو اين فسه يغ مشهور ددالم
 بيراف حکايت بوکيس دان ملايو کران فادک سوي رکاديغ ايت مغبارا اي
 برماين ۲ هفک سمقي کسبه بارت ملاک دانلاينش قد ماس ايت اينه راج
 يفتباد بنديغن فد کيسرانن دان گالک برانين.

برمول لکليکو ايت

برانقن فادک ساوغ رواراء برانقن لسلاک برانقن سياجاغي کورنا برانقن
 باري توجا ملجاغي لوقي بالي برانقن نو تندري الا ملجاغي اولرنا برانقن
 لارما فا منندرو ري ورا برانقن لاسوسوغ رواراء منندرو ري لاروفوغ برانقن
 بتارا نوشکاء مسدرو ري مانگکايء برانقن لفاء بيوي لوفي ريالا برانقن سوسوغ
 ريور منندرو ري لاروفوغ برانقن نوءا ماداغ منندرو ري نفا برانقن تولاي
 منندرو ري تان تکو برانقن ستي رواراء منندرو ري تکاء جاب برانقن لاوغ لاغي
 منندرو ري لگانان برانقن ما اکروما منندرو ري تمف تکاء برانقن لاما نبي

کریو کران سلطان سلیمان ایت ایه سوداراش منتاً تولغ لالو دتولغ اوله سلطان سلیمان مک اله قول راج عالم ایت کلوارله مقمبارا سکنف نکری اورغ هفک سقمی کمان شهدان اقبیل ددغرن سلطان محمود ایت تله مفکت مفکتیکن کراجآنش انفن برنام یمتوان راج اسمعیل مک راج عالم فون داتقله ملفکر سیاه برسام هاندلا ملاک مک یمتوان راج اسمعیل فون الهله قول لالو کلوار مقمبارا سکنف نکری ۲ اورغ کقلیمبغ دان کسینتن دان کترغگانو منچاری کواس ادفون نکری سیاه راج عالم له منجادی راج دسیتو دان انقش یمتوان محمد علی ایت منجادی یمتوان مودا قول مک تیاد براف لمان مک مفکتله یغدفرتوان راج عالم ایت ددالم نکری سیاه اداش.

شهدان کات صاحب الحکایت

اقبیل یغدفرتوان راج اسمعیل مندغر خبر ایه سوداراش تاه مفکت ایت مک ایفون داتغ قول کسياه مک اله قول سیاه ایت دان یمتوان راج اسمعیل کراجآنله دسیتو مک تیاد براف لمان مفکتله قول یمتوان راج اسمعیل ایت مک مفکتیکن کراجآنش فتران یغبرنام راج یحی دان یمتوان محمد علی تیاد دفتجش سقدرکن منجادی راج توا سهاج قد ماسش مک اد قول سوداراش دفرواتش یمتوان مودا مک ددالم ایت سید علی بن عثمان بشا بن شهاب یأیت چوجو راج عالم انق تفکو بدریه مک دتیفون یمتوان راج یحی ایت لالو دلفکرش نکری سیاه ایت مک الهله قول یمتوان راج یحی ایت برتابوران دغن انق استریش دان راج موداش سرت انق ۲ راج مان یغکاسیه اکندی لالو مبابوا دیریئ کنکری لیغکا کقد بکندا سلطان محمود فترا مرحوم عبدالجلیل فترا مرحوم سلطان سلیمان منتاً فربنتوان مک تیاداله ستو جواب سلطان محمود ایت مک دودقله یغدفرتوان یحیا ایت دلشکا دغن سانق سوداراش براف ماس دان کتیک کمدين تیاد براف لمان مک کلوار قول مقمبارا سکنف نکری اورغ ادفون سکل سانق سودارا برسام ۲ دغندي اد یغ دتغکلکنش دلشکا اد دبلیتوغ اد یغ دمفاوه دان کفونتیانق ادفون یمتوان یحیاث فرکی کترغگانو لالو ککمان مک تیاد براف لمان دسیتو ایفون مفکتله ددالم کمان مک اینله اخراامور فوس کراجآن راج سیاه یغ کترونن درقد راج ملایو برفندهاه قول کراجآن نکری سیاه ایت کقد بشا عرب لاکي قریش لاکي سید بشا بن شهاب یأیت سید عاي هیاله تیغکل سباه بندان ساج یقترکنا کقد یمتوان راج کچی ایت مک سکارغ انق چوجو سید علی له کراجآن ددالم نکری سیاه هفک سقمی بمبوة سلسیله دان سیاره این اداش انتهی.

فصل

قد میتاکن ساسیله راج سباه راج بوکیس یغماسوء کتانه بارة نکری جوهر یغجادی برماسوء ۲ کن قد قرابت قد فیهق راج ملایو دغن سبب برلاکي استری برامیلن ۲ انتارا کدوا فیهق

شهدان اداله تفکو محمود ایت برکتر سلطان محمود شاه مک ای بر استریکن
 انق داهبغ متکوه مندافت انق برنام راج اسمعیل دان راج داؤد اینه انق
 کهران برمول اداله انقن یغلاین درقد ایت فرتام راج عبدالله کدوا راج عبدالرحمن
 کتیک راج موسی کامفت راج کامت کلیما راج باقی کانم راج حسین کنوجه
 راج یوسف کدلافتن راج محمد کسمیلن راج بوسو کسقوله راج حسن کسباس
 راج طیب کدوا باس راج یاسین. ادقون یقثرمقوان درقد انقن ایت فرتام تفکو
 امبوغ کدوا تفکو سلیه کتیک تفکو جگر کامفت تفکو هیتم کلیم تفکو حلیمه
 دمکینه بارغ یفته اتو دافت ددالم بیراف شجاره دان سیاره یقدهولون ادا.

سبرمول

ادقون راج اسمعیل فتران سلطان محمود ایت برانقکن راج یحی تیماغن ۲
 تفکو سولوغ کدوا راج عبدالرحمن کتیک راج صالح ادقون یغ فرمقوانن تفکو
 سعیدیه کدوا تفکو عایشه کتیک تفکو تیجه کامفت تفکو بدریه کلیم تفکو قمریه
 کانم تفکو صافیه کنوجه تفکو زینب کدلافتن تفکو فتری یأیت انقن دغن انق
 راج ترشگانو سبرمول ادقون فترا راج کچی. یغبرنام راج عالم ایت ایله یقذر توان
 مودا ددالم ماس ایهن هیدوف اداله مفاداکن انق بیراف قول اداله استرین
 انق راج بوکیس یأیت داهبغ خدیجه فترا اوغو داهبغ فرائی یقدهسینتن اداله
 ای مفاداکن انق فرتام تفکو بدریه ایله جادی استری سید عثمان بغسا بن شهاب
 دان ایله برانقکن سید علی یغ منجادی یقذر توان سیاه یفاخر تتکل هابیس
 انق جوجو راج ملایو یقدهسبیه سیاه برتبوران سکشف نکری ۲ اورغ کدوا انق
 راج عالم ایت تفکو حاوی کتیک تفکو سوء ما کامفت تفکو امس ایو شهدان
 ادقون انق یمتوان راج عالم یغلاین درقد ایت فرتام راج محمد علی جادی
 یمتوان مودا یقدها دسیاه کدوا راج عقیل یغ ماتی دونه اورغ کچیل ددالم
 سلت بولغ ماس کراجان سلطان محمود راج بواغ سودارا راج عالم ایت آنهی.

شهدان کات صاحب الحکایت

ادقون یغمول ۲ منجادی راج ددالم سیاه یأیت راج کچی. اقبیل مفکت مفکنیکن
 کراجانن انقن برنام سلطان محمود مک فد ماس کراجانن نکری سیاه دودقکی
 اوله هلندا دقولو کنتوغ کمیدین سلطان محمود کلوار قول فرکی مرومقاء مفاداغ
 کقل ۲ یقبرداکغ دسقلر مک ماره قول هلندا لالو دلشکر قول سیاه ایت سمولا. اوله
 سلطان محمود ایت دتیقون هلندا ایت لالو داموئن مک هلندا قون اله لالو لاری
 کمالک مک تیاد براف لامن مک سلطان محمود قون مفکنله ددالم سیاه مفکنیکن
 کراجانن انقن یغبرنام راج اسمعیل دان یقذر توان مودان راج محمد عالی انق
 راج عالم سده میمغ کلوار مقمبارا منجاری کواس سبب ای اله برقراغ دغن
 سلطان محمود ماس لاکي هیدوف راج کچی. فرملان فرائن اقبیل تاه ماتی
 راج کچی. مک اله قول سلطان محمود لالو ممباوا دیرین کقد سلطان سایمان

ايت مك جادياه انجيء فوغ ايت بونتيف کونن دان اد قول ستهه مفتاکن تتکل
 بکندا مځت ذکرڻ برديرې مک تباداله براني اورغ منانم بکندا ايت مک
 مشوارناه سکل منترين اف سبب فکرجان ايت ساغت عجائب مک کات درفد
 ايسي استان اداله بکندا نغه براهيکن انجيء فوغ ايت مک بکندا ايت ټون
 مځت مک تعبير سکل منترين بکندا ايت تاکوة تباد منځاکلکن انق چوچو يځ
 بفسا درفدان مک دسورهه اوله اورغ بسر ۲ ايت اکن انجيء فوغ ايت ستوبه
 دغن بکندا ايت کونن ټد کتيک ايت مک اثبيل تله سلسي بهاروله ربه ذکر
 بکندا ايت مک انجيء فوغ ټون بونتځه کونن دان ترسبوة ټد شجاره ټيهق
 ترغکانو اداله انجيء فوغ ايت دفاکي ميمغ اوله بکندا ايت تله بوننيغ ميمغ
 کونن وقت بکندا مځت اورغ ۲ تغه برگادوه ۲ کن حال بکندا ايت مک انجيء
 فوغ ټون دلاريکن اوله فغابما ببیس دباوان کفکارويوغ کقد ټتري جنيلن لالو
 انجيء فوغ ايت برانق دسيټو يأت لاکي ۲ لالو دامبيل اوله ټتري جنيلن دبواتن
 انق اځت مک اثبيل تله بسر دلټسکنن مځبارا کفليمغ دان کجهر دانلاین ۲
 ټد وقت اي مځبارا ايت برنام توان بوجغ دان وقت اي دفاکرويوغ دټفکيل
 اوله ټتري جنيلن سي بويوغ دان تتکل سده اي باليق درټد مځبارا دگار قول
 اوله ټتري ايت راج براليه کمدين اخير ۲ کونن دټوکلکن نوبت اوله ټتري
 جنيلن سرت يمتوان سقتي دسوره برسندار دتيغ جلاتغ دلټقکن مهکوت داتس
 کفلاڼ تباداله ساتو اف کونن ايتله اُجينش صله کونن انق مرحوم مځت
 دجولغ مک لالو دبري نام فول اوله سقتي ايت راج کجيء لالو دسورهن کټسيران
 لاوه ټيهق بځکاليس دان بوکيت باتو سرت دبرين ټداغ کيسارن يځبرنام
 سافورجب سرت دبرين جټ ددالم ايت صله انق مرحوم مځت دجولغ کونن
 مک مځيکو تله سکل منځکاو ټسيران لاوه ايت سفرت بځکاليس دان سياء دان
 باتو بهرا دانلاین ۲ مک منلځتله اي کواس بهاروله اي ماځگر جوهر سفرت
 يځاکن داتغ چتران ايت ټد باب يځکدوا بچارا سياره راج ۲ ملايو جوهر دان
 سياء دان راج بوکيس انتهی.

شهدان يځدټرتوان راج کجيء اينله کراجان دنکري سياء دان اداله اي
 دوا اورغ انق لاکي ۲ يټتوان برنام راج عالم ايپون انق دټاتي باتو کوچيغ
 تتکل اي مځبارا مندافتله اي انق يځبرنام راج عالم ايت ستهه شجاره نمان
 راج ربع عالم کدوا انق برنام ټفکو محمود تيماغثن ۲ راج بواغ اداله بندان
 ټفکو قمريه ټتري مرحوم عبدالجليل تتکل جوهر دالهککن دان ټفکو قمريه ايت
 دبواتن استري شهدان اداله انق راج عالم ايت دجاديکنن راج مودا دان انق
 ټفکو محمود ايت منجادي کنتين يځدټرتوان بسر مک لالوله اي برټراغ ادق
 برادق کمدين اثبيل راج کجيء ايت ماتي برټنده ۲ له کراجان دانټارا انق
 چوچون دغن برامبيل ۲ لن کراجان ستهه اتس ستهه انتهی ملخصاً.

بسر ادفون یغ فرمقوانن څرندم تفکو نځه جادي استري راج حاج عبدالله یغدفرتوان ریو څترا مرحوم راج جعفر یغسا بوکیس کدوا تفکو کچي جادي استري بندهارا څهغ یغبرنام تن مطهیر کتیک تفکو اندی جادي استري تمځکوځ ابراهیم یغدی دسیغاقورا نلوه بلاغا کأمقت تفکو هیتم تیاد برسوامي ماتي ددالم داران ادفون سلطان محمد مرحوم کراتون ایت براف فول مناروه انق لاکي ۲ دان فرمقوان ادفون یغلاکین ۲ یایت سلطان محمود یغته ترسبوه تادي ایت یایت بردوا سودارا ساتو ایو یغ فرمقوانن برنام تفکو دالم اداله بنداڅ راج ترغکانو برنام تفکو تیه ادفون انقن یغلاين درځد ایت یایت تفکو سعید دان تفکو اندوه دان تفکو ابراهیم دان فرمقوانن څترام تفکو حمیده دان تفکو صافیه دان تفکو مریم دان تفکو ساما شهدان ادفون نځو دالم برسوامیکن راج ترغکانو دان تفکو حمیده برسوامیکن انق بندهارا څهغ دان تفکو مریم برسوامیکن راج یحیا انق راج عبدالله ابن راج حاج احمد سودارا راج جعفر څترا مرحوم نلوه کناځغ دان تفکو سلما برسوامیکن راج منصور څترا یغدفرتوان مودا راج عبدالله څترا مرحوم راج جعفر یغترسبوه ایت دان تفکو صافیه برسوامیکن راج سیم شهدان سلطان محمود څترا مرحوم سلطان محمد ایت برځترا سڅورغ فرمقوان نماڅ تفکو امبوغ برسوامیکن څترا یغدفرتوان مودا راج علي څترا مرحوم راج جعفر یغترسبوه ایت یغبرنام راج محمد یوسف یغدفرتوان مودا یغکښوله درځد راج بوکیس اداله اي مځاداکن انق لاکي ۲ دان فرمقوان څد ماس مڅرېوآه ساسیله این.

سېرمول ادفون سلطان حسین یغدسیغاقورا

اداله اي مځاداکن براف انق لاکي ۲ دان فرمقوان ادفون یغلاکین ۲ تفکو بسر دان تفکو علي دان تفکو جعفر دان دوا اورغ فرمقوان اینله یغ گهران ادفون یغلاين درځد ایت یایت تفکو عبدالجلیل ادفون سکل یغترسبوه ایت ماسیغ ۲ اد منځکلکن انق مک کباځکښله انق چوچو سلطان حسین این ددالم سیغاقورا دانلاین ۲ مک تیاد هېم څنځکښ سځدارکن هندق مڅمبیل رځکښ اداڅ.

فصل

څد مېتاکن سلسیله راج ملايو یغدسېله سیاه برمول اداله راج ملايو یغ دسېله سیاه څد ماس مرحوم عبدالجلیل راج جوهر یغ کترون درځد بندهارا تن حېب ایت مک یایت مولا ۲۸ زاج کچي یغ کلاران درځد څاکړیوېغ یغدفرتوان راج کچي مک راج کچي این اصل کجادیښ ایت یاځقله اخلاف برسلاهن ۲ سته سلسیله دان سیاره ادفون ترسبوه ددالم سجاره سېله سیاه اصل راج کچي ایت انق درځد مرحوم مځک دجولغ یغترېونه دکوت څکي اوله مکت سري راما ماڅ برنام انچي څوځ انق لقسمان مک تتکل بکندا ایت همځیر مځک مک انچي څوځ ایت څون ماکن ماني بکندا ایت کونن وقت بکندا ایت داتغ براهیکن استرین څري مک ترڅنځرله ماني بکندا ایت لالو دسورهن ماکن کځد انچي څوځ

تفکو تفه کتيک تفکو قمریه کأمقت تفکو مندق ادثون راج سليمان اي یغ منجادي راج داغکت اوله راج بوکبس یأیت اوفو یغ لیم برادیق لاکي اکنداتف قصه ددالم سیاره این دان ادثون تفکو تفه ایت جادي استري اوڤو داهیغ څراني برانقکن راج میمونه برسوامیکن تمفکوڅ جوهر برانقکن داهیغ کچي دان داهیغ جلاء دان اڅکو مودا ادثون داهیغ جلاء ماتي اي سبب تر باکر اوبت بدیل ددالم کچي یغداموڅ ایت ادثون داهیغ کچي اباله برانقکن تمفکوڅ عبدالرحمن دان تمفکوڅ عبدالرحمن برانقکن داهیغ رڅکي دان داهیغ عبدالله کدوان مفاداکن بیراث انق ادثون داهیغ رڅکي ایت جادي تمفکوڅ دسیغافورا اد انقن برنام تن ابوکر سکارڅ سودهه اي منجادي تمفکوڅ جوهر برکار تمفکوڅ سري مهاراج جوهر څد تتکل ماس مخربوآه سجاره این ادثون تفکو قمریه برسوامیکن راج کچي سیاه برانقکن راج محمود تیمغ ۲ غنن راج بواڅ ادثون تفکو مندق برسوامیکن اوڤو داهیغ جلاء برانقکن تفکو فوتیه دان تفکو هیتم اینله سته درڅد انق ۲ سلطان عبدالجلیل یغ فرمقوان یغبرچمقور نسب دغن راج ۲ بوکبس دان دغن راج ۲ سیاه لاکي اکنداتف چتران څد سیارهڅ اکنتتافي دغن جالن سمشن فرکتانڅ شهدان ادثون درڅد څیهق انقن ۲ یغلاکي یغبرککالن انق چوچون منجادي راج ددالم ریو لیڅک دغن سکل دایره تعاون مک اینله اکو پتانکن سلسلهڅ سته درڅد یغ اکو کنهوي درڅد مریکیت السلطان سليمان بدرالعالم شاه یأیت څترا سلطان عبدالجلیل یغداقت ددالم اي سوده منجادي راج جمهور دان سئورڅ انقن برنام راج عبدالرحمن انق درڅد انچي نوسامه یأیت دوا لاکي ۲ امقت باس فرمقوان شهدان سلطان سليمان اینله برانقکن راج دباروه یغبرنام راج عبدالجلیل اینله انقن یغ کهراڅ دغن انچي قوان څیریق ادثون انقن یغلاين ۲ یأیت راج عثمان دان راج اسمعیل دان راج احمد دان ایهندان تفکو فغايماسر دان یغ فرمقوانڅ راج بولغ دان بیراث لاکي انقن یغلاکي ۲ دان فرمقوان.

سیرمول

اداله راج عبدالجلیل ایت براستریکن تفکو فوتیه څترا اوڤو داهیغ جلاء برانقکن سلطان محمود المرحوم لیڅک دان سلطان محمود این برڅترا دوا اورڅ لاکي ۲ سئورڅ یغبرکار سلطان عبدالرحمن المرحوم بوکیت چڅکيه دلېڅکا دان سلطان عبدالرحمن این برڅتراکن سلطان محمد تتکل اي سده مڅکت دکلر اورڅ مرحوم کراتون دان سلطان محمد اینله برڅتراکن سلطان محمود یغ دتورنکن کراجانڅ اوله هلندا اداله مڅکتڅ ایت دڅهڅ شهدان مڅکتتيکن کراجانڅ ایت سوداران برکلر سلطان سليمان بدرالعالم شاه څترا مرحوم سلطان عبدالرحمن یغترسبوه اورڅ مرحوم بوکیت چڅکيه شهدان څترا مرحوم بوکیت یڅکيه ایت اد لاکي ۲ اد فرمقوان څرتام سلطان محمد یغدرسبوه اورڅ مرحوم کراتون اینله څتراڅ یغ کهراڅ کدوا سلطان سليمان بدرالعالم شاه یغته ترسبوه ایت کتيک راج داود تفکو

دریو سوځي چاراخ سرب ممبوة کانگکانن مرمقاء فرځگي يفرگي داتغ مک ماس اينله جوهر دالهکن اوله جمبي شهدان سناه ايت مځکته مرحوم مودا ايت دښهغ کمدين مځکته قول سلطان عبدالجليل ايت شهدان اقبيل تاه مځکته سلطان عبدالجليل ايت مک فترا مرحوم موداله يفرنام راج ابراهيم دجاديکن راج. اډئون بندهاراڻ تن فکرم حبيب برکدر بندهارا سري مهاراج شهدان اډئون تاهن مځکته مرحوم مودا ايت څد هجړه سريو دلاڅن څوله توجه تاهن سنه ۱۰۸۷ اډئون مځکته سلطان عبدالجليل ايت يآيت څد هجړه سريو دلاڅن څوله دلاڅن څد تاهن دال اخر سنه ۱۰۸۸

برمول سلطان ابراهيم شاه څون

څندهاه کړيو لالو مځالهکن حمبي دان سپاه شهدان اقبيل مځکته سلطان عبدالجليل ايت مځکنيکن کراجانن فتران يفرنام سلطان محمود شاه مک بگندا ايت څون څندهله کجوهه نتفاه اي دجوهه شهدان بندهارا سري مهاراج تن فکرم تن حبيب څون مځکته څول يآيت څد هجړه سريو سراتس سمبيلن تاهن څد تاهن دال سنه ۱۱۰۹ څد توجه هاريولن معرم مالم جمعت مک برکنتيه څول دغن انځن جادي بندهارا نگرې جوهر شهدان کمدين مځکته څول سلطان محمود ايت تربونه دکوت تيځگي څد هجړه سريو سراتس سپس تاهن څد تاهن واو مک مځکنيکن کراجانن بندهارا ابن داتوه بندهارا تن حب سري مهاراج اداله اي نايک کراجان څد هجړه يفرسوة ايت څد دلاڅن هاريولن ربيع الاول هاري خميس وقت ضحي شهدان څد کنېک ايت مک برکدرله اي سلطان عبدالجليل سناه ابن بندهارا تن فکرم تن حب.

کاب صاحب الحکاي

ماس ايناه راج سليمان فترا سلطان عبدالجليل ايت ظاهر کدنيا سبرمول اداله مځکته سلطان محمود ايت يآيت سبب تربونه اوله سڅورځ هالانځن يفرنام مکت سري راما سبب سلطان محمود ايت ممبونه استري مکت سري راما ايت سبب کران ماکن مهولس نځکا څد کتيک راج ايت لاکي تغه برادو اداله تربونهڅ دکوت نيځگي دمقام توحيد نماڻ ددالم جوهر.

سبرمول اداله سلطان عبدالجليل ايت اد ببراف څتران يځ کهرا دان ببراف يځوکن کهرا يآيت څتران دغن کنديځن يفرنام انجيء نوسامه انق اورځ اجيه اډئون څتران يځ کهراڻ ببراف اورځ يآيت څتران ددالم ماس اي جادي بندهارا برسلاهن راج سليمان سځکوه څون اي انق کنديک اکننتافي اي څترا ددالم منجادي راج سبب اينته انځن يځ توا دجاديکن بندهارا دان سڅورځ دجاديکن نځکوخ دان سوداراڻ دجاديکن راج مودا دان سڅورځ لاکي انځن دجاديکن اندرا بشمو اډئون راج سليمان څد نيت هاتين هندق دجاديکن کنتيځ شهدان کات روي اداله راج سليمان ايت انم بلس براديق اکننتافي يځداڅت دسپوتکن ددالم سلسله اين مک ايناه بيلانځن څترام راج سليمان کدوا

شهدان کات صاحب الحکایت

اداله سنجات یغلقس تتکل کوڤو اله اوله فرغکي ایت یأیت مریم دلافن
 فوله دان لیلا رنناک تیک راتس مک تتقله بکندا ایت دجوهر مک ددالم
 بیراف ماس مغوارکن فرومقاء فرکي ملغکر کملاک دان بیراف لنچا ۲ اورغ
 فرغکي یغداقت شهدان اثبیل مغتک سلطان علاءدین رعایه شاه ایت مک مغکتیکن
 کراجانن فتران یغبرکار سلطان مظفر شاه اداله عمرن وقتو ای منجادی راج
 یأیت سمبیان باس تاهن اداله بکندا ایت بایک ادابن دغن اورغتوا ۲ تباد
 ای مجپاراکن سوات فکرچان ماینکن ای موافت دهولو دغن داتو بندهارا
 دان سري نار دراج دانلاینن دان قد ماس کراجانله نباد بوله فرغکي کلاوة
 لاکي دغن سیواه دوا ملینکن دداقتله اوله جوهر شهدان قد ماس بکندا اینله
 ممبوة کوپو دساویوة لالو دفریوة نکري سکالي شهدان اثبیل مغتک سلطان
 مظفر شاه مک مغکتیکن کراجانن فتران برکار سلطان عبدالجلیل شاه قد ماس
 بکندا اینله داتغ لگکر فرغکي کسلویوة مک فرغکي فون اله لالو بالیق کملاک
 ادثون بکندا ایت برقنده قول دري ساویوة ممبوة نکري دهولو سوغي دامر ددالم
 سوغي باتو ساوار نمائ دکلر اوله بکندا نکري ایت مقام توحید تتقله بکندا
 ایت دسیتو ادان.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک اداله فترا بکندا ایت دغن کندیقن اد تیک اورغ فرتام راج حسن
 کدوا راج حسین کتیک راج محمود ادثون راج حسن ایت دراجاکنن دنکري
 سیاه دان راج حسین ایت دراجاکنن دکانتن دان راج محمود ایت دراجاکنن
 دکمفر کران قد زمان جوهر سکل راج ۲ ملایو سموان ایت دباوه فرتنه جوهر
 بلاک فگکتن دان فتران بکندا یغ کهران سفرت راج منصور دان راج عبدالله
 ایت تتقله کدوان ایت ددالم جوهر شهدان اثبیل مغتکله سلطان عبدالجلیل
 شاه ایت مک راج منصورله مغکتیکن کراجانن برکلر سلطان علاءدین رعایه شا.
 اکنتتافي بکندا ایت تیاد هیراوکن کراجان عاشیق دغن ماینن سهاج مک راج
 عبدالله له برسا ۲ بندهارا محکو کراجان بکندا ایت سنوله ۲ راج عبدالله له
 کراجان دنکري جوهر کمدين برقنده قول بکندا ایت ممبوة تمقت دسوغي رایون
 فاسیر راج نمائ مک تتقله قول ای دسیتو مک تیاد براف لمان مک مغتکله
 سلطان علاءدین شاه ایت مک راج عبدالله له کراجان دنکري جوهر برکلر سلطان
 حمت شاه شهدان قد ستغه چترا ماس کراجان راج عبدالله اینله راج اچیه
 داتغ ملغکر جوهر مک جوهر فون اله مک بکندا ایت فون براوندور کافک تیاد
 براف لمان دلیغک براغتک کتمیان مک بکندا فون مغتکته دتمیان شهدان مک
 مغکتیکن کراجانن فتران یغبرنام سلطان عبدالجلیل شاه دان سودران یغ
 منجادی یغدفرتوان مودا مک دودقه ای دغهغ دان لقسمان دتیهکن ممبوة نکري

بندهاراڻ ڀڃيرنام بندهارا سري مهاراج سبب ڪران بڳندا سلطان محمود ايت براهيڪن انقڻ ڀڃيرنام تن فاطمه يعرسوامبڪن نن علي مڪ اڀيل تاه ماتي بندهارا سري مهاراج دان تن علي ايت مڪ بن فاطمه فون دامبياڻ ديوا۽ استري ادفون مڪ سبب دجاديڪن دمڪين ايت ڪران ڦٽنه درڦد ڦرانقڻن ڪايڻ ڀرنام ڪيتول دان راج مندالير ڪمدين ڪيتول دان راج مندالير ايتفون ديونه ڦول سبب تباد ڀرتولن دڦن ڦٽنهڻ ايت اداڻ.

شهدان ڪات صاحب الحڪايت مڪ اڀيل

لقس سلطان محمود ايت درڦد بمبونه بندهارا سري مهاراج دڦن نياد سڀرن ايت مڪ دانڱاه فضا الله تعاليٰ يائيت دانڱاه ڦرڻڪي مانڱر نڪري ملاڪ ايت مڪ اداله فد ماس ايت سلطان محمود سوده منورنڪن ديرين درڦد ڪراڄان مڪ دجاديڪنڻ راج ڦٽراڻ ڀڃيرنام راج احمد برڪار سلطان احمد شاه مڪ قد ڪتيڪ ڦرڻڪي ملڱر ملاڪ ايت سلطان محمود ڦون ملاوان برسڱو۲ هاتي ادفون سلطان احمد شاه برڪوت دڀتايڻ مڪ لڱر ڦرڻڪي ڦون دانڱ ڦول لالو لاري ڪهولو موار لالو ڪڦناريڪن ڀرجالن ڪهولو ڦهڻ ماسوءله ڪهاڱ ماس ايت سلطان ڦهڻ ڀرنام سلطان منصور شاه ڦراي۽ بڳندا ايت مڪ تباد ڀراف لام بڳندا ايت دڦهڻ ڦندهله ڦول ڪجور لالو ممبوا۽ نڪري دجور شهدان ڦٽراڻ سلطان احمد شاه ايت موره ڦراڻين اڪنتافي تباد سوڪ اڪن اورڱ توا۲ سرت دهينا۲ڪنڻ اورڱ بسر۲ن سرت دلاڪوڪنڻ ڦڪراڄان۲ ڀڦتياد ڦاتوة داتس اورڱتوا۲ دان اورڱ بسر۲ن مڪ سلطان محمود ڦون مرڪاله اڪن ڦٽراڻ ايت لالو دراچونڻ مڪ مڱڪتله سلطان احمد شاه ايت مڪ جادي انله ڪنورون راج۲ ملايو ڪراڄان ددالم ملاڪ مڪ ڀرڻده ڪجور دري جوهر ڪنڻن ڦول مڪ لڱر ڦرڻڪي ڦون دانڱ مڪ بنتن ڦون الهله مڪ لالو لاري ڦول ڪڪمڱر مڪ ددالم ڪمڱر ايناه مڱڪت سلطان محمود ايت لاڪي استري مڪ مڱڪتيڪن ڪراڄانڻ ڦٽراڻ ڀڃيرنام سلطان علادين رعايت شاه ڪلوار دري ڪمڱر لالو ڪهڦڻ دان دري ڦهڻ لالو ڪجور ڦول اداڻ.

فصل

سڀرمول قد زامان جهور ڦول ڪنورون راج۲ ملايو ايت يائيت ڀڃيرنام سلطان علادين رعايت شاه يائيت ڦٽرا سلطان محمود ڀڃيرسبوة ايت عهدان بڳندا سلطان علادين اينله ماسوء ڪهڦڻ لالو براستريڪن ڦٽري سلطان منصور شاه ڀڃيرنام راج ڪسوءما ڪمدين ڪلوار ڦول دري ڦهڻ لالو ڪجور اداله اي ڪلوار ايت ڀراف راتس ڪڦڪافن اداله لقسمان هڱ تدڀم اياه منجادي راج لاوة اداله ڦراهون ڀرنام دنداڱ ڦنڦڻ تيڪ ڀاس دڦ ڀرمڀم دوا سهلوان سونتيڱ رنتڪاڻ سڦوله سبله دان تاهن توروتڻ دوا دان ڦڦاڦيت لقسمان ايت سري ڀيڇ دراج دان اداله ڦراهون ڀرنام جوروڱ ڦنڦڻ سڀاس دوا جوڪ مڀمڻ سهلوان دان سونتيڱ دلاڦن سبله ماهن نوروتڻ دوا.

کراچان سلطان منصور شاه اينله مغوتس کيوکيس کغد راج کوا دغن ممباوا
 ببراق بشکيسن دان هديه مرکبريس مک دبالس اوله راج کوا دغن سئورغ انی
 راج ۲ قذ نکري کچيل برنام داهيغ ممفاواه يآيتاه اخيرن جادي لقسمان هغ تواه
 ايله مشهور ددالم ملاک هلبالغ يغبركاس دان ايله يغ ممبونه هغ جيت يغ
 مندرهک مغمبيل کنديق راج دلاونن برموکه کمدين مغاموله اي ددالم استان
 مک راج فون کوارله دري دالم استانن مک تباد سئورغ درقد منتري دان
 هلبالغ راج ايت منأيکي هغ جيت ايت هپاله هغ تواه جوا براني منأيکي مک
 لالو دپونه هغ جيت ايت دان برقنجاغذله حکايتن ددالم سياره قنجغ ۲ سهدان
 بکندا سلطان منصور شاه اينله يغبراغکت براستري کتانه جاوا اکن اتق رانو
 منجافاهيت مک لالو دباواڭ باليق کملاک دان قولو توجه څون دبريکن اوله
 رانو منجافاهيت کغد منتئون راج ملاک ايت شهدان اداله قصه سلطان منصور
 شاه اين ترلالو قنجغ سغرت ترسوة ددالم سيارهڭ مک دسيني سقدر هندق
 رڭکسڭ سهاج اداڭ شهدان اقبيل مفکت سلطان منصور شاه اين مک مفکنتيکن
 کراچانن فتران برکار سلطان علادين رعایت شاه مک اداله بکندا ايت ساغت
 سوک ممفاوالي نکري څرکي سمبغ مالم هاري دغن ديرين سنديري دان ببراق
 بايق ممبونه قپامون دان فچوري دغن تاغڭن سنديري دان محکمکن دغن عاديل
 دان بنچيکن اورغ جاهت سرت مملهاراکن هرت بندا اورغ ۲ شهدان مک اقبيل
 مفکت اي مفکنتيکن کراچانن فتران يغبيرنام راج محمود برکلر سلطان محمود
 شاه مک ماس کراچان بکندا ايناه اي ممبونه سوداراڭ يغبيرنام راج زينل کران
 راج زينل ايت اداله بايک فارسڭ چنتيک مانيس مبري غيرة سکل هاتي
 فرمفوان مابهتن دان باق اتق ۲ اورغ ۲ ملاک يغبيراهيکن دي هڭک اسنري ۲
 اورغ تباد برکنتوان لاک مفیده راج زينل ايت دغن بوغا دکوبه دان برسولور
 مان ۲ يغبيرکنن دامپياڭ دان مان ۲ يغبباد برکنن دبريکنڭ کغد جوا ۲۰ مان مک
 چاڭولاه نکري ملاک ايت دغن حال يقدميکن ايت مک مپورهله سلطان محمود
 ايت اکن سئورغ همباڭ منيکم راج زينل ايت مالم قذ تمقت تيدورڭ مک ماتياه
 راج زينل ايت مک دکمفرکن اورغ ۲ نکري ايت راج زينل ايت ماتي دتبکم
 اوله فچوري کونن شهدان بکندا سلطان محمود اينله مغمبيل توناغڭ راج فغڭ
 يغبيرنام نن تيچ دسورهڭ چوري کغد هغ نديم دان بکندا اينله هندق ميمينغ
 فثري گونغ ليدغ دکهندقکي اوله فثري ايت داره فتران مک تياداله جادي
 بکندا ايت ميمينغ دان بکندا ايناه سوک برماين ۲ مودا دغن استري ۲ منتريڭ
 قذ ساتو ماس اي برماين مودا دغن استري تن بياجيت اتق لقسمان هغ تواه
 مک ترجمفا دغن تن بياجيت ايت دتفه جالن مک دتيمغ ۲ اوله تن بياجيت ايت
 اکن لمبغڭ کناڭ جيک تيدق اکو تاکوت درهک نسچاي تياداله نام سلطان
 محمود هاري ايسوء مک ددغر اوله بکندا مک دبريکنڭ گنديقڭ يقدکاسهڭ کغد
 تن بياجيت ايت مک تن بياجيت څون منطاق استريڭ قول مک بکندا ايناه ممبونه

فتران یغبرنام راج کجبل بسر شهدان کات صاحب الحکایت ایله راج یغ عادیل
لاکی سقسام فد زماں ایت دان ایله راج ملایو یغمو لا ۲ ماسق اکام اسلام یغ
برمقیکن برجمقا حضرة نبی کیت محمد صلی الله علیه وسلم یغداجر اوله رسول الله
صلی الله علیه وسلم دغن مفوجف دوا کاحه شهادة شهدان لا اله الا الله واشهدان
محمد رسول الله سرت ترکجوة درقد تیدورث دلیهتن ذکرث تله ترختن مک فد
فاکي ۲ هارین ای براثکت کفتتی مایهت کفل داتغ دری جده تورن اورغن
سمبیغ دلیهت اوله بکندا ایت سقر یغددالم محشین مک راج ایتقون مندرمکن
کاجهن لالو دامبیان اورشیغ سمبیغ ایت دباواں نایک کأتس کاجهن یأیت
شیخ مخدوم نمان لالوله دباواں ماسق کدالم کوتاں مک برلاجرله ای اکام اسلام
مک ماسق اسلامه سکل اورغ ۲ بسرث دان سکل ایسی نکری ملاک ایت مک
بکندا ایت قون برکلرله سلطان محمد شاه شهدان بکندا سلطان محمد شاه
اینله راج ملایو مول ۲ ماتقکن عادة ۲ ملایو سفرت ککونیغ یغترتنتو کغد راج ۲
جوا ملینکن ککونیغ ایت جک دجادیکن باجو دان دستر مک یغنیک فرکارا
ایت بوله دان دمکین لاک لاراغن جوک بریوای رومه بفرایشن دان تیغ برالس
تیاد ترلتق کنانه دان رومه برفلاین دان برفلانتاران دان جک فد فراهو لاراغن
جوک سفرت فراهو برتیغف دان برقفاداث دان برلاراغ جوک برگاغ کاکي
امس کرنچغ کفلا فیراق سکلپون تیاد دافت اورغ کلاوارن ممایش جک کای
سکلپون ماینکن دغن نکره راج جوا مک بوله دان لایش درقد عادة یغته
دنتوکن کغد راج دان کغد اتق راج ۲ جوا دان مغادف کبالی روغ جک راج
مودا دان بندهارا دان تمفکوغ دان اندرا بغسو دان سکل منتری ۲ درقد راج ۲
دسری بالیه کدودقگن دان لاک بیراف عادة یغدسوتکن فد سیاره یغ فنجغ
شهدان فد فکرچان سلطان محمد شاه اینله ساغت عادیل سرت رامبله نکری
ملاک ایت سرت امانن دان اداله لمان ای ددالم کراجانن انم فوله توجه تاهن
شهدان مک اقبیل مگت ای مک مگنتیکن کراجانن فتران یغبرنام راج ابراهیم
برکلر سلطان ابو شاهد شاه دانلاک اد سئورغ فترا بکندا ایت برنام راج
قاسیم ایوون اتق مانی فرتدان برنام تن رتن واتی دان ادقون فترا بکندا
راج ابراهیم ایت بندا راج رکن اخر ۲ فکرچانن ایت راج قاسیم منجادی راج
دان راج رکن ایت تربونه برسام راج ابراهیم یغبرکلر سلطان ابو شاهد شاه
ایت سبب میابور اورغ ۲ هندق منیکم راج رکن ایت مک راج رکن منیکم قول
سلطان ابو شاهد شاه ایت مک ماتیه کدواں سبب کران فکرچانن کبسانر دان
کراجانن دنیا این اداں اداله لمان سلطان ابوشاهد ایت منجادی راج ستاهن
لیم بولن مک برندهاه کراجانن کغد راج قاسیم برکلر سلطان مظفر شاه
شهدان سلطان مظفر شاه اینله مولای محربوای انداغ ۲ ملایو ممرنتهکن کراجانن
دغن عادیل شهدان اقبیل مگت ای مگنتیکن کراجانن فتران یغبرنام راج
عبدالله برکلر سلطان منصور شاه دان بندهاران برنام فادک راج شهدان فد ماس

مېونه ساتو علماً اولياً الله نمان توان زين الخطيب مك اقبيل ماتي علماً ايت مك بلاء درغد الله تعالى فون تورنله يأت ايكن تودق داتغ دري لاوه منيكم مأنسي ببراف بايق يغماتي تربونه اوله ايكن تودق ايت قد ماس ايت دان برفنجاغنه حكايث ايت قد سياره يغ فنجغ ۲ اداث شهدان اقبيل مځكت فادك سري مهاراج ايت مك مځكتيكن كراجانن فتران يغبړنام راج اسكندر شاه دان راج اينله نكري سيفافورا دالهكن اوله راج منجافاهيت اداله سببن ايت اداله راج اسكندر شاه ايت مناروه سئورغ كنديق درغد انق منترين يغبړنام سخ رجونا تاف يغبړكلر ففولو بندھري مك دفتنهكن اوله سئورغ درغد كنديق بكندا ايت كغد بكندا مځتاكن كنديق بكندا انق ففولو بندھري بړموكه دغن سئورغ لاکي ۲ مك مرکاله راج اسكندر شاه ايت اكن كنديقن انق ففولو بندھري ايت لالو دسورھن بونه كمدین دسورھكنن فنجوځ دھوجغ فاسير قد حال فکرجانن ايت تياداله دغن اوصول فرقسا لاکي شهدان مك اقبيل بځان تاهو اكن حال انقن دفرېوة يځدمکين ايت مالوله اي سراي كتان جكلو سځگوه فون دوسان دېونه مك بونهله دغن بړسمبويي جاغن دظاھرکن دتغه ۲ نكري جادي تمځاله عايين کران اي فون تله دېسرکن شهدان مارهله هاتيښ نأيك اثي مارھن ايت مېاکر عقلن مك لالو اي مېري سورة كغد راج منجافاهيت کران راج منجافاهية قد ماس ايت بړسترو دغن فادك سري اسكندر شاه ايت مك اقبيل دافت اي جالن اد يغ بيلوت ددالم نكري سيفافورا ايت مك راج منجافاهية فون داتغله ملنكر سيفافورا اين مك سيفافورا فون الهله کران رعية جاوا يقداتغ ترلالو بايق سکير ۲ دواکتي مک لاريله راج اسكندر شاه ايت مېاوا ديريښ هځك کملاک ادفون ففولو بندھري ايت اقبيل راج اسكندر شاه ايت لاري دري سيفافورا مک لالوله اي ماسق کېلوېر بړاس مک تومېغله بېلوېر بړاس ايت کدالم فاريټ مک ترجاتوهله اي بړسام ۲ رومه بېلوېر ايت لالوله ماتي دغن انق ۲ بينين منجاديله اي باتو کونن شهدان ادفون بکندا ايت دودقله اي مځفرواة نكري ملاک اداله لمان کراجان دسيفافورا کيرا ۲ تيک څوله تاهن دان کراجانن دملاک کيرا ۲ تيک تاهن دمکينه کات اهل التواريخ.

شهدان اداله کراجان راج ملايو دسيفافورا ايت يأت ليم کثرون.

فصل

شهدان اقبيل مځكت راج اسكندر شاه ايت مك مځكتيكن كراجانن فتران يغبړنام راج بړ مودا راج اينله مولاې مځفرواة منترې يغبړامځت دان بڼتارا يغبړامځت بړديري دكتافقكن مېمځيكن تېته راج كغد سسئورغ دان مېمځيكن فرسمباهن اورغ ۲ منتا معلمكن كغد راج دان ايله يغ مولاې مېموة الت سميراب كراجان يغبړاوا كېالي شهدان اقبيل مځكتله راج بړ مودا ايت مك مځكتيكن فتران يغبړنام راج تغه شهدان اقبيل مځكت راج تغه ايت مك مځكتيكن كراجانن

مقصودكو اكن مفربوآه چترا يغ فنجغ كران چترا يغ فنجغ ۲ ايت تله اد ببراق
 بايق كاراغن اورغ ۲ يندهولو ۲ درقد اكو دغن كتاب اد يقدسوره دغن تاغن دان
 اد يغ دجيتا دغن سورتن طبع ۰ ادفون يغ اكو فربوآه اين سقدركن هندق
 ميتاكن فرتوران يغجاتوه قد فرجلانن انتارا فرجلانن راج ۲ ملايو دغن راج ۲
 بوكيس تتكل قد ماس راج ۲ سبله جوهر دغن راج ۲ سبله بوكيس دان راج ۲
 سبله قولو فوج سفاي مفتھوي جالن سبب برچمفور نسب ستفه اتس ستفهون دغن
 فركتان دان كاراغن يغ كمس سفاي موده محفظكن دان ممھمكن بارغسيف
 يغبركهندق كقد ممھمكن اكندي ۰

سبرمول اداله راج سري تري بوان ايت كراجان دسيفافورا دان اداله
 منترين يغبرنام دمغ ليبر داون يقدانغ برسما ۲ دغندي دري فلمبغ اداله دمغ
 ليبر داون ايت راج فائيبغ جادي منتوا اوله راج سري تري بوان ۰ ادفون وان
 سري بيني ايت ما اشكت اوله سري تري بوان يايت راج فرمفوان دنكري بنتن
 افيل راج سري تري بوان ايت بموآه نكري دسيفافورا مك وان سري بيني
 ايتفون فندھله كسيفافورا دان اداله نما سيفافورا ايت مولا ۲۸ تماسيك كمدين
 قد وقت راج سري تري بوان ايت منبس تماسيك ايت مك لالو ستيكور بناغ
 برنام سيفا مك سبنتر اي فون هيلغ مك جاديله دكار راج ايت نكري سيفافورا ۲۱
 دمكينله قسهون ددالم حكايت فنجغ ۰۲

شهدان كات صاحب الحكايت

مك تياد براف لماث راج سري بري بوان ايت كراجان دسيفافورا مك
 هيلغله وان سري بيني ايت دان دمغ ليبر داون دان منترين ربا بواه قالا فون
 هيلغله منشكاكن دنيا مك كيرا ۲۱ دوا ناهن مك بگندا راج سري تري بوان
 فون مڭكتله قول مك دتامنكن اورغ دبوكت سيفافورا ايت تياد ببراق جاوه
 دغن فبور وان سري بيني ايت شهدان افيل تله مڭكت راج سري تري بوان ايت
 مك مڭكتنيكن كراجان دغن فتران يغبرنام سري فكرم ويرا مك راج اين اد
 قول مناروه سودارا سئورغ برنام راج كچي ۰ مودا مك دجاديكثن منترين يغبر
 دكارث بندهارا تن فرماته موك برجاير مك ايله راج يغمولا ۲۱ مفربوآه بندهارا
 يغ مرنتهكن سكل منترين ۲ يقدباوه نخت كراجان شهدان افيل مڭكتله راج
 فكرم ويرا ايت مك مڭكتنيكن كراجان ايت فتران يغبرنام راج مودا بركار سري
 رنن ويكرم ادفون بندهاران اتق تن فرماته موك برجاير دان ماس كراجانپله
 منداقت سئورغ درقد رعيتش يڭكاكه فركاس برنام سباداغ يغبوله منجاوآه كا يو ۲
 دوا تيگ قملوء سبب اي ماكن مننه هنتو كون شهدان افيل مڭكت سري رتن
 ويكرم ايت مك مڭكتنيكن قول اكن كراجان فتران يغبرنام دميا راج يغبركار
 فادك سري مهاراج كات يغامفون چترا ماس كراجان فادك سري مهاراج اينله
 نكري سيفافورا ايت كترونن بلاه دلڭكر اوله ايكن تودق سبب كران راج ايت

تحفت النفيس

يأيت سجاره ملايو دان بوكيس كارغن المرحوم راج علي الحاج ريو

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي خلق الدنيا والاخرة بقدرته وارادته وخلق الانسان يدعي صنعتة وحكمته . فاصلاة والسلام على سيدنا محمد سيد الانام واكمل الخلق التام صلى الله عليه وسلم وعلى اله واصحابه وفضلهم الله على سائر الامم . اما بعد فلما كانت في النبوت اثنان وثمانين دمثتان بعد الالف وهي في ثلاثة ايام من شهر الشعبان المعظم وهاج قلبي ان اصنع هذا الكتاب الاختصار وفيها السلسلت والسياره والتواريخ والاخبار يعني ادقون كمدين درفد ايت مك قد كتيك ايت اداله هجرة النبي صلى الله عليه وسلم سريب دوا راتس دلائن قوله دوا تاهن دان قد تيك هاريبولن شعبان يشمها بسر دان بر بشكيتله هاتيكو بهوا مقربواة كتاب اين يغ سمغن دان ددالمن ميتاكن سلسله دان فرجلانن دان تواريخ دان سكل خبر ٢ من قصة الملوك الملايو والبقيس والى ابنائهم يعني درفد قصه راج ٢ ملايو دان بوكيس دان هغك سكل اتق ٢ مريكنيت وسمته تحفت النفيس في احوال بين ملوك الملايو مع البوقيس دان اكو نمأي اكندي تحفت النفيس قد ميتاكن كلكوان انتارا راج ٢ ملايو سرت بوكيس وارجوا الله المغفرة من الخطاء في التواريخ والسياره امين قد حال مهارافي اكو اكن الله تعالى يغ مغمغوني درفد ترسالة قد سكل تواريخ دان فرجلانننن يا توهنكو فركننكن اولهم اكن قننأ هممو انتهى .

برمول باب يغفرتام قد ميتاكن سلسله مريكنيت مك يأيت . بيراف فصول يغلاك اكنداغ .

فصل

برمول فصل يغفرتام قد ميتاكن كترونن راج ٢ سبله ملايو دغن درغكسكن فركتانن مك اداله دمولاوي دسيني درفد سئورغ راج ملايو يغ اصل يشبرنام راج سري تري بوان ايباله اصل راج ملايو يغ تورن دري بوكيت سكتنغ لالو كغلمبغ كمدين لالو كبنتن كمدين كراجاناه اي دسيغاقورا . شهدان مك برشجاغلله حكايث ايت ددالم سجاره دان سياره ملايو اكن تتافي قد كتاب اين بوكن

1

PLATE I.

Vol. X.

Part III

Journal
of the
Malayan Branch
of the
Royal Asiatic Society

DECEMBER, 1932

SINGAPORE
PRINTERS, LIMITED.

1932

CONTENTS.

A History of Johore (1365—1895 A. D.) by R. O. Winstedt,
C.M.G., D.LITT. (Oxon.)

PREFACE.

I owe my best thanks to His Highness the Sultan of Johore, Colonel Sir Ibrahim, D.K., S.P.M.J., G.C.M.G., K.B.E., for the portraits of himself, his father and grandfather that illustrate this book. His Highness has also been kind enough to read the chapters devoted to Temenggong Daing Ibrahim and Sultan Abu-Bakar and to furnish me with valuable criticism and information, calling my attention to Mr. Vaughan's account of Johore in 1702. "I congratulate you," His Highness writes, "on the way you have touched on all Johore affairs. It appears to me that you conceal nothing. The work will be authoritative."

Engku 'Abdu'l-'Aziz bin Engku 'Abdu'l-Majid has done me a great service by hunting up much manuscript material in the Johore archives and by inspiring Malay officials on historic rivers with enthusiasm for exploratory research in the thickets and villages on their banks. I am indebted to Mr. G. B. Gardner for an appendix and a sketch of the Sayong Pinang fort and to the Survey Department for plans of the Sungai Telor and Old Johore forts. Mr. J. D. Hughes, a Portuguese scholar in the Malay Civil Service, has traced for me the Portuguese derivation of the word *kara* as descriptive of a fort. Mr. W. Bartley has given me unpublished particulars about the population of Singapore at the time of Raffles' landing. Dr. C. O. Blagden has sent me an early Dutch reference to Batu Sawar and Mr. R. J. Wilkinson C.M.G. and Mr. W. E. Dyer, Professor of History at Raffles College, have helped me with criticisms. I owe my grateful thanks to Major Dato' Haji Muhammad Said D.P.M.J. who has read every page of my proofs and furnished me with detailed advice. Tengku 'Abdu'l-Kadir J.P. bin Tengku Muhammad has kindly lent me a Kampong Gelam genealogical tree and Engku 'Abdu'l-Hamid bin Engku 'Abdu'l-Majid the variant Johore tree.

Engku 'Abdu'l-Hamid has also enlisted the aid of Tuan Bagus bin Sayid Hasan, Johore, and supplied a tentative translation of the grave-stones illustrated in this volume. Their complete and final elucidation must be a matter of time.

The official spelling, *Johore*, has been followed on the cover, front-page and preface of this history. Elsewhere I have preferred *Johor* partly because it is scientific and I cannot bring myself to write *Johore Lama* and partly because the shorter word costs less to print and reminds me of the story (I suppose by Arnold Bennett) of the man who won a fortune in business by cutting one letter off the description of a Railway Company and so saving it thousands of pounds a year!

R. O. WINSTEDT.

2 August, 1932.

CONTENTS.

Chapter	PAGE
Introduction	1
I Ancient Johor	3
II Hindu and Malacca Ancestors	5
III The Founding of Johor— <i>Bintan, Sayong, Johor Lama</i>	12
IV Johor, Portugal, Holland and Acheh— <i>Batu Sawar and Makam Tauhid</i>	26
V Johor, Holland, Jambi, Pahang— <i>Makam Tauhid, Batu Sawar, Riau</i>	37
VI Raja Kechil and the Bugis— <i>Panchor, Riau, Johor Lama, Riau</i>	51
VII Riau and the Bugis	58
VIII At Riau under the Dutch	66
IX The Last Phase of the Historic Kingdom— <i>Lingga and Singapore</i>	71
X Sultan Husain and Temenggong Abdu'r-Rahman	86
XI Temenggong Daing Ibrahim	91
XII Sultan Abu-Bakar	98

Appendices:—

(a) Malay Forts at Sayong Pinang, Sungai Telor and Johor Lama by G. B. Gardner	121
(b) Antiquities and ancient Sites	124
(c) Genealogical trees of the rulers of Johore	132
(I) 1530-1564	
(II) 1530-1699	
(III) From 1700 to 1895 A.D.	
(d) Bendahara Sekudai and N. Sembilan	135
(e) The Bendaharas of Malacca and XVIth and XVIIth century Johor	145
(f) The Bendaharas and Temenggongs of the XVIIIth century	147
(g) Mr. Vaughan's description of Johor in 1702/3 A.D.	151
(h) List of Works Consulted	155
(i) Inscriptions on ancient grave-stones by Engku 'Abdu'l-Hamid bin Engku 'Abdu'l-Majid	159

ILLUSTRATIONS.

Plates.

I	His Highness Colonel Sir Ibrahim D.K., S.P.M.J., G.C.M.G., K.B.E., Sultan of Johore	<i>Frontispiece</i>
II	Grave of Sultan 'Ala'u'd-din Shah at Ulu Pagoh	6
III	Grave of Sulaiman Shah, Sayong Pinang ..	8
IV	Grave of Sulaiman Shah, Sayong Pinang ..	10
V	A Grave and Grave-yard, Sayong Pinang ..	16
VI	A Grave-yard at Kota Tinggi and a Grave- stone on the grave of Sultan Mahmud (d. 1699)	50
VII	A Grave-stone from Sungai Telipok and (below) the grave of Raja Puteh, Sungai Tukul, Panchor	52
VIII	Temenggong. Daing Ibrahim, Sri Maharaja ..	91
IX	His Highness Sultan Abu-Bakar D.K., S.P.M.J., G.C.M.G., K.C.S.I.	98
X	Reverse of grave-stone of Sultan 'Ala'u'd-din Shah	
XI	Inscriptions (1) from 'Arabian Nights,' (2) Sultan 'Ala'u'd-din's tomb—both at Ulu Pagoh; and (3) from a Sayong Pinang grave	
XII	Inscriptions from the graves of (1) Sulaiman Shah and (2 and 3) another grave at Sayong Pinang	
XIII	Reverse of grave-stone of Sulaiman Shah ..	
XIV	One of two graves near the river, Sayong Pinang	
XV & XVI	The footstone of Sultan 'Ala'u'd-din's grave	
XVII	The Arabian Nights stone at Ulu Pagoh ..	
XVIII	The reverse of the same stone	
XIX & XX	An Ulu Pagoh stone	
XXI & XXII	A grave at Sayong Pinang with inscrip- tions (3) and (2) of Plate XII ..	
XXIII & XXIV	Two sides of a Sayong Pinang stone ..	
XXV & XXVI	The footstone of Sulaiman Shah's grave	
XXVII & XXVIII	Two sides of a Sayong Pinang stone	
XXIX to XXXII	Sides of a Sayong Pinang grave shown at the bottom of Plate V ..	
XXXIII & XXXIV	Inscriptions on the head and footstones of a Sayong Pinang grave	

PLANS OF FORTS ETC.

Sungai Telor. p. 15.	Sayong Pinang. p. 18.	Johor Lama. p. 20
One of the Panchor stones		129

MAP OF JOHORE RIVER.

INTRODUCTION.

On the scene of Johor history there are six principal actors: the Malays, the Portuguese, the Achinese, the Dutch, the Bugis and the English, overlapping but in that order of time. Trade brought them together and prompted their endless fighting, though other and lesser motives for war also occur. The three actors first on the stage sometimes advanced the Cross and the Crescent to excuse bloodshed; and a motive older than Christianity and Islam impelled those dynastic struggles that caused the sacking of Johor Lama by Aceh in 1615 and Jambi in 1673. But more powerful, more squalid and more persistent than all other motives for strife was *auri sacra fames*, a brutal accursed lust for gold, that robbed the actors not only of honour but of humanity. Of this dire covetousness the most evil symptom was monopoly, the confining of trade to one market, where the purchaser bought not at competitive prices but at prices fixed by the guns of his ships. As far back as we know, monopoly had been a feature of Eastern trade, Hindu, Parthian, Persian and Arab and it was the desperate effort of the Gujeratis to maintain their monopoly that led to the clash between Malays and Portuguese at Malacca. It was the good fortune of England that the spirit abroad at the beginning of the XIXth century gave her no chance to establish monopolies, induced her to declare for free trade and so led to the meteoric rise of Singapore.

From her foundation down to the XIXth century the kingdom of Johor was in a precarious state. She was not strong enough to stand alone and she needed trade. Yet even when they offered the gifts of peace and trade, she feared and hated the Portuguese conquerors of her Malacca ancestors. With good cause she distrusted Aceh, her young and piratical rival for Malay supremacy. The Dutch arrived. It took Johor a little while to decide if Holland could beat the great Portuguese galleons. Then from 1602 until English and Dutch spheres of influence divided her territory, Johor was the ally of the Netherlands East India Company. It was a long but uncomfortable partnership of the weak and the strong, the only kind of alliance possible for a Company determined to brook no rival power. Trade was to be diverted from Johor ports to

Malacca and more and more restrictions were introduced to benefit the European partner: for the aim of Holland was undivided and commercial, while from time to time Johor wasted the little strength she had on irresolute trimming or on dynastic quarrels.

Revolution at Kota Tinggi, the murder of the last and most decadent of the Malacca line of Sultans, the jealousies and intrigues of the Johor chiefs, these at the beginning of the XVIIIth century brought Johor an ally more insidious than any external enemy, so that her history for that century is a record of civil war, now veiled now open, between the Malays and the Bugis. There were periods when only Dutch interference appeared to save Johor from that "foe in her blanket," the ambitious virile sea-rover from the Celebes, whose enterprise in trade enabled him to purchase blunderbusses and chain armour. For a time it seemed that those same Bugis would rule the west coast of the Malay Peninsula, leaving on the mainland only impoverished Johor and remote monsoon-bound Pahang to the Malays. Yet in the end despite forceful leaders the Bugis were fated not to excel. Malacca was a thorn in their side, Malacca always the ally of the less energetic and therefore less dangerous Malay. Moreover the Malay throne was still invested with a venerable and mysterious sanctity to which no Bugis chief could aspire. Even when the Bugis seemed to have usurped all power, the mere self-exile of the Sultan could show the hollowness of their rule without the presence of that Malay *roi faincant* whose person, however weak, was the sacred lodestone that drew the ends of the ancient kingdom together. On the other hand, lacking the industry and enterprise of the Bugis, Malay trade was stagnant and insignificant. So the uneasy partnership between Bugis and Malay continued. In 1784 the Dutch broke it seemingly for ever. Then in 1795 the English took over the administration of Malacca. Again the Bugis ruled and traded from Riau, while the Malay Sultan held his old-world court at Lingga, potent only because sacrosanct. After the treaty of London in 1824, the islands on the starboard side of East Indiamen faring to China fell within the Dutch sphere of influence. Under Holland Riau ceased to have a Bugis ruler in 1900 and Lingga a Malay Sultan in 1911. Once more as in 1699 all that survived of the kingdom of Johor had passed into the keeping of its greatest chiefs, whose family, close kinsmen of the old royalty, have now ruled Pahang and Johor for more than a hundred years, retrieving from the wreckage of wide empire only those two original Sultanates.

I.

ANCIENT JOHOR.

Was there an ancient Johor, whose history is as yet built to conjecture? It is incredible that in the days of Buddhist Singapore there should have been no traffic up the great river of its hinterland whose upper reaches offered tin, camphor and aboriginal slaves. And, indeed, a Javanese work, the *Nagarakretagama* composed in 1365 A.D., speaks of Ujong Medini, that is Ujong Tanah or Land's End, along with Muar, Pahang and Tumasik (or ancient Singapore), as countries subdued by Majapahit. Even before that, between 700 and 900 of the Saka era, at Pasir Panjang on the Kerimun islands (afterwards part of the Johor kingdom) there lived an Indian Buddhist who possessed an armillary sphere.

One theory finds the earliest Johor in the place-name, Wurawari, an old Javanese word meaning "clear water." An inscription of 1006 A.D. in Sanskrit and Javanese (now in the Calcutta Museum) tells how Wurawari had brought disaster on Java and the *Kot Monthieraban* or Siamese laws (purporting to be compiled in 1360 A.D. but mentioning a king who ascended the throne in 1435) speak of Wurawari as subject to Siam. This theory hangs on the identity of *wurawari* "clear water" with *ganggayu* or *gangga ayu*, meaning in old Javanese "fresh water." The first chapter of the "Malay Annals," written about 1614, tells us how after he had conquered Gangganagara Raja Suran travelled on some while and came to the land of Ganggayu. "Formerly it was a large country with a fort of black stone: down to the present time the fort still exists on an upper reach of the Johor river. The origin of the name was Klang Kio, which in Siamese means the treasure-house of jewels: ignorance of the pronunciation has turned it into Ganggayu. The name of its raja was Raja Chulan: he was a great king and all the rajas of the east were subject to him."

This perhaps takes us back to the eleventh century A.D. and the wars between the Chola kings and Old Palembang or Sri Vijaya and its dependencies. If only that fort of black stone could be traced or a Hindu relic be unearthed at Chandi* Bemban up the Madek river or scholarship determine the origin of such names as Lenggiu (a tributary of the Johor), on whose banks are places with names so suggestive as Pasir Berhala and Gajah Mina, then at last the early history of Johor might be unravelled.

Having used the Javanese derivation of fifteenth century Ganggayu to connect it with the more probably Wurawari of the

*D. F. A. Hervev erroneously transliterates the word *Chendia*, but Johor Malays term the spot Chandi Bemban.

tenth century, Heer Rouffaer¹ uses its Siamese derivation to connect it with Galoh, the Javanese for a "jewel" and so the equivalent of the Arabic *jauhar* or Johor! For in 1302 A.D. the great Javanese conqueror Erlangga destroyed Jong or Ujong Galoh. And the combination of Ujong and Galoh leads us at once to Ujong Medini that is, the "Land's End" or Ujong Tanah of later writers and to Johor! There was, however, a kingdom called Galoh in East Java and Krom would put Ujong Galoh on the Brantas delta.

Perhaps Ji-lo-t'ing, of which Chao Ju-Kua wrote in 1225 A.D., was the modern Jelutong at the south-east corner of Johor?

Oddly enough the Sayong river the other and larger tributary of the Johor seems to be more definitely related to early history than its sister the Lenggü. At any rate one cannot help feeling that there must be some germ of truth in the circumstantial story told by the "Malay Annals" of the Jakun strong man of Sayong whose prowess in the days of Hindu Singapore still commands a place in folk-lore.

"There was a rice-planter of Seluang"—the last place that is visited by voyagers up the Johor River who are bound for Gunong Muntahak. "He had a slave called Badang, an aborigine (*orang Benua*) of Sayong who was employed by his master to fell jungle. One day Badang set a fish-trap: in the morning he saw it was empty, with nothing in it except that the scales and bones of fish were sticking to the trap. Every day the same thing happened. Badang threw the scales into the water, so that the river was called Besisek (the river of scales)"—as it is to this day. Badang found an ogre had been devouring the fish. So he wrestled with the ogre and worsted him and became a notable strong man. Sri Rama Wira Kerma, ruler of old Singapore, made him a Radin² and sent him to Kuala Sayong to get a tree-fruit (*ulam kuras*) for the royal table. The branch broke and Badang's head struck a rock and split it, so that to this day there is a rock at Kuala Sayong called the Split Rock (*Batu Belah*) and not far below it Badang's boat (*pelang*) and between Batu Sawar and Seluyut his punt-pole (*galah*). In one day Badang made the return journey to Singapore. His boat which was 48 feet long was heaped with sugar-cane, bananas, yams and aroids but he ate the lot before he got as far downstream as Johor Lama. After many feats of strength Badang died and was buried at Tanjong Buru³ (alias Bulus) under a tomb-stone (*nisan*) sent by a raja of Kalinga!

¹The late Dr. Rouffaer collected a number of interesting facts but one who has seen the Muslim Malay grave of Raja Puteh (p. 52) near the Sungai Tukul at Panchor on the Johor river, can never forget how encouraged by Hervey's "said to be the workmanship of a Chinese" this ingenious scholar by amending Tukul into Tukul and assuming Tukul to be an abbreviation of Portugal turned this Muslim grave into the tomb of a Portuguese "white" commander! ²The title of a Javanese prince. ³Neither this spot nor Johor Lama nor Batu Sawar are marked on the latest maps of Malaya or even on the modern maps of Johor!

II.

HINDU AND MALACCA ANCESTORS.

A Javanese history, the *Pararaton*, written in 1328, mentions one Tuhan Wuruju (or Tuan Bongsu), youngest son of a Ksatriya of Pamelekahan taken prisoner at Jambi in 1293 and carried to Majapahit, and it is possible that here is a reference to "Malacca land." Again just possibly in 1360, though a king mentioned in the preface began to reign about 1435, that Siamese code, the *Kot Monthieraban* cites as tributary to Siam: Ujong Tanah ("Land's End," afterwards Johor), Malacca, Malayu and Wurawari. But evidently still a small fishing-village, Malacca is not noticed by Marco Polo (1292), Fra Odorico van Pordenone (1323) or Ibn Batuta (1345) nor in that Javanese work, the *Nagarakretagama* (1365). Soon after 1360, however, when Majapahit sacked and burnt Singapore, Malacca grew populous with the advent of its refugees: by 1403 under Parameswara, the fugitive ruler of the destroyed port, it cast off the yoke of Siam and in 1409 got recognition from the Emperor of China*—"The eunuch Cheng Ho" (alias San-pau, Sam-po) "erected a stone and raised the place to a city, after which the land was called the kingdom of Malacca. From this time the Siamese did not venture to molest it any more." In 1411 Parameswara himself visited China with his wife and son. Finally about 1414 under the influence of Gujerati traders, the greatest missionaries of Islam in the East, Malacca became Muslim and rose to be a port of call for ships from the north of Sumatra, the Moluccas, Java and China, and from Gujerat, Malabar, Coromandel, and Arabia. This is from contemporary records and may be regarded as authentic but there are other accounts of later date.

Barros writing in 1553 says that after the death of prince Pararisa of East Java a dynastic war arose and many nobles left the country, among them a Parameswara who fled to king Sang-esinga (? Sanghyang Singha) of Singapore, murdered his host, and usurped his throne but was driven out by the king of Siam, suzerain of the murdered prince, and fled to Muar where he built a wooden fortress upriver at Pagoh. Finally about 1240 A.D. with the help of the sea-gipsies or Cellates (*Selat* or 'Straits'-folk) Parameswara founded Malacca on the Bertam river.

In his "Commentaries," the bastard son (1500-1581) of the great Albuquerque records in 1557 how a prince Parimicura of Palembang broke his promise to pay tribute to the Bhatara of Tumapel in East Java and was conquered by him, whereupon he fled to Singapore. Within a week of arrival he creased his host Tamagi and usurped the throne of Singapore and ruled there for five years till he was driven out by Tamagi's brother the king of Patani, and fled to Muar and finally with the aid of pirates and fishermen founded Malacca.

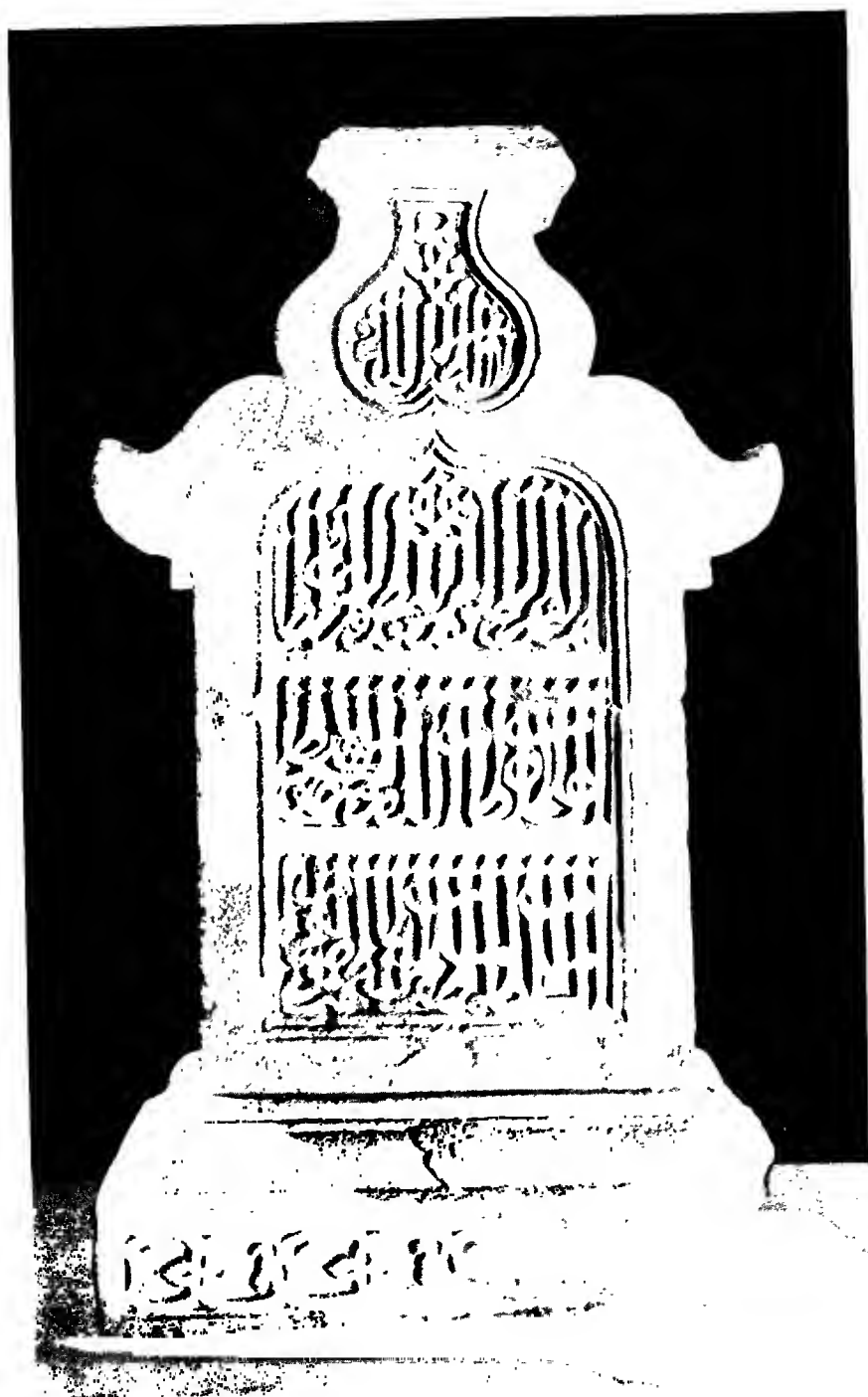
*In 1378 Tajau, ruler of Pahang and in 1411 Maharaja K'u-ma-r (? Kumara) of Kelantan sent embassies to China. Pahang also in 1414 and 1416

The "Malay Annals" (chapters 5 and 10) relate how the Batara of Majapahit had by a daughter of the Raja of Mount Si-Guntang two sons, the elder of whom succeeded his father and extended his rule over all the Rajas of the Malay Archipelago but failed in an attack on Singapore. Finally the Batara wiped out Singapore, and its ruler, Iskandar Shah, fled to Muar and later founded Malacca.

In view of what we now know of the great Palembang Buddhist kingdom of Sri Vijaya it seems certain that the early rulers of Singapore were princes of that kingdom, driven about 1360 from Tumasik, that is, Singapore, by Sri Vijaya's enemy, Majapahit, first, by way of Seletar, to Biawak Busok and Kota Burok on the Muar and afterwards to Malacca, where if perhaps not the founders they yet built up the most famous of Malay ports and dynasties. From this early period survive the Sanskrit terms of Malay court language, the Sanskrit titles of Malay nobility, the Sumatran *makara** found at Malacca, the five-headed pin (called *pancha-bichara*) stuck in the headdress of bride and groom at Pahang and Johor weddings, the heavy dragon armlets of the Perak regalia, the Perak coronation formula, the Perak State secret when, into the ear of the ruler on his coronation, Sri Naradiraja, like a Brahmin teacher, whispers the real Hindu name of the demigod who alighted on Mount Meru in Palembang to become the father and guardian of the Malacca and Perak royal house. While not long ago on "Singapore hill," now called Fort Canning, were dug up a pair of *kala*-head bracelets, a ring and other gold specimens of Majapahit art of the middle of the fourteen century.

Perhaps it was Parameswara who early in the fifteenth century embraced Islam and took the title of Iskandar Shah, perhaps it was his son, Raja Besar Muda or Muhammad Iskandar Shah (1414-1424) the Mu-kan-sa-u-ti-r-sha of the Chinese. This son paid two visits to China, one in 1414 to announce his father's death and one in 1419 to complain of Siamese aggression:—he married a daughter of Raja Sulaiman, ruler of Kota Mahligai. He was succeeded by his son (or brother) Sri Maharaja, alias Raja Kechil Besar alias Raja Tengah. Sri Maharaja was converted to Islam, under Pasai influence, by one Sayid 'Abdu'l-'Aziz and took the title of Sultan Muhammad Shah. He paid three visits to China (1424, 1431, 1433-5) and is reputed to have established the court customs of Malacca. Then for a short while his son Raja Ibrahim, daughter of a princess of Rokan, reigned or was regent under the style of Sri Parameswaradewa Shah, the Chinese Si-la Pa-mi-si-wa-r-tiu-pa-sha. Murdered by his half-brother, Raja Kasim, who was the grandson of a Tamil "prince" Mani Purindan (= Bendahara), he appears to have been called after death Sultan Abu Shahid. His murderer is the first of Malacca's rulers to be called Sultan by the Chinese.

*Dr Stutterheim has identified the Malacca *makara* as of Sumatran type.

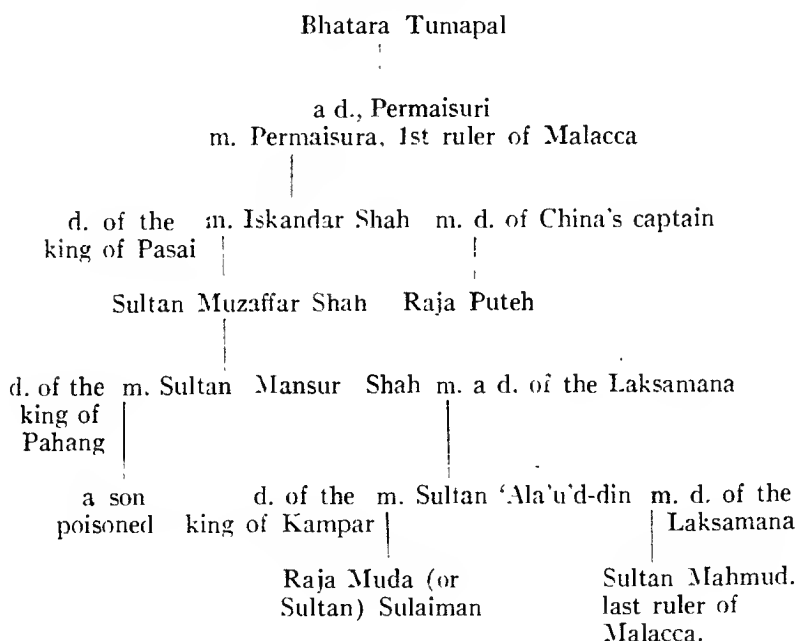

namely Su-lu-tan Wu-ta-fu-na-sha, the Portuguese Soltaõ Modafaixa and the Malay Muzaffar Shah (ca. 1445—ca. 1458) and it is significant that this first of Malacca's rulers in whose veins flowed the new Bendahara blood was also the first to start a policy of Sumatran expansion. In 1456 he got the Emperor of China to confirm him as Sultan. He beat the Siamese in Pahang and at sea off Batu Pahat. His son Raja 'Abdullah succeeded under the style of Sultan Mansur Shah (ca. 1458—October 1477). This Sultan paid little attention to China but followed his father's Sumatran policy. In his reign Hang Tuah crushed Hang Jebat's conspiracy and was made the first Laksamana of Malacca with Sungai Raya (or Batu Pahat) for his appanage. Mansur's palace was burnt and the Singapore regalia were lost in the fire. The builders of the new palace included men from the islands of Ungaran, Merbau (south of Bengkalis), Sawang and Kundor (near Kerimun) and Bentan. Sungai Tungkal in Jambi, from Tanjong Buru (==Bulus) in Johor, from Panchor or Pulau Rantau alias Tebing Tinggi, from Serapong an island at the mouth of the Kampar river, and from Muar. The grave-stone of Sultan Mansur Shah is now in Raffles Museum, Singapore.

Mansur's son, Raja Husain, succeeded his father with the style, Sultan 'Ala'u'd-din Shah (1477—ca. 1488). In 1481 he complained to China that the Annamites having conquered Champa (in 1474) were threatening Malacca. He made his son the first Sultan of Kampar. He endured a serious sea-attack from Haru. His Temenggong was his brother-in-law, Tun Mutahir later Bendahara Sri Maharaja, a style destined to become one of the two titles of the Temenggongs and Bendaharas of old Johor. According to d'Albuquerque this Sultan was murdered at the instigation of his prisoners, the princes of Kampar and Indragiri, when he was on the point of going to Mecca. His grave is at Ulu Pagoh. The grave of a brother of his, Sulaiman Shah ibni Sultan Mansur Shah ibni Sultan Muzaffar Shah has been found at Sayong on the Johor river. This brother is mentioned by d'Albuquerque but not in the "Malay Annals." Casts of both these graves can be seen in Raffles Museum.

According to the Portuguese Ra'ia Muhammad, the son of 'Ala'u'd-din Shah by the sister of Temenggong Tun Mutahir, usurped the throne and took the title of Mahmud Shah, after putting to death his better-born half-brother Raja Muda Sulaiman:—the second of Malacca's rulers thus to assert the power of the Bendahara family. A mere child Sultan Mahmud was installed by the Bendahara faction over the head of Raja Menawar a royal elder brother, ruler of Kampar, whom he did not assassinate. Only later from jealousy did he instigate the murder of Raja Zainal-'Abidin, his younger brother of royal descent on both sides. But now at Sayong up the Johor river has been found the grave of this Sulaiman son of Mansur Shah and so not a brother but an uncle of Sultan Mahmud. How did he meet his end? By murder? As an exile from Malacca and real founder of Johor? The silence about

this prince in the "Malay Annals" cannot have been accidental as Tun Sri Lanang's own mother lived at Sayong; it rather suggests scandal and tragedy. Barros tells us how in 1500 Mahmud Shah beat off Siamese attacks by land and sea and helped Pahang to beat off an attack by Siam's vassal, Ligor. In 1508 he sent tribute to China. On 11 September 1509 the first Portuguese under de Sequeira came to Malacca. In the middle of 1510 the Bendahara Sri Maharaja, Tun Mutahir, was creessed. The Sultan's son "Sultan" Ahmad, then became the leader of the war-party. On 1 July 1511 Affonso d'Albuquerque arrived with sixteen ships and in August captured Malacca. His son's "Commentaries" give the following genealogy of the dynasty then expelled:—

Of the origin of the other great Malacca family, the house of the Bendaharas, which in the XVIIIth century was to furnish rulers for Johor and Trengganu, we have no information beyond the fact that its members bore the Pasai title of Tun and that the author of the "Malay Annals," himself a Bendahara, claims for it from Singapore times blood relationship with the royal house, and has much to say of the power and privileges of his great ancestors. "Whenever the sovereign did not choose to show himself, his place was occupied by this minister. And the custom was, that on such occasions, when he represented the sovereign, whenever a son of the raja appeared before him, he did not descend, unless it were the heir apparent. Whenever he entered the raja's presence, he had also the right of sitting upon the carpet; and when the raja had

entered the palace after any public assembly, it behoved all the nobles and chief men to attend the Bendahara home whenever he took his departure. If the Bendahara be present, the royal drums should be present, and if he be not present, the betel-box should not be present." No one except rajas might wear a gold-hilted creese without the ruler's sanction, but the Bendahara could authorize his descendants to wear them. On festivals when the ruler showed himself "every one sat down on the ground, except the Bendahara, who conducted him to his state palankeen." When the Sultan of Malacca created a Sultan of Kampar, the Bendahara was too great to attend. If the Bendahara were affronted when investigating a case, the Laksamana could cut the offender down as if he had affronted the ruler. Along his own rivers or in the kingdom itself in the raja's absence, a Bendahara could slay without awaiting the ruler's sanction. The Bendahara ate alone (while the other chiefs waited) or with the royal family. On the death of a Bendahara, the royal drums were not beaten for seven days. The powers of a Bendahara are defined in the Malacca Code. "The Bendahara is he who rules the peasantry, the army and those dependent on the state. His sway extends over all islands, and it is he who is the king's law-giver." He always organized war. Later in Perak "he was the titular prime minister and commander-in-chief." And it seems to have been his duty both in Malacca and in Perak to provide his royal master with a palace.

Another title of a Bendahara was Mangkubumi, "supporter of the land," or regent. It was given to Chief Broad-Leaf, when the abdicated in favour of his sky-descended son-in-law. It was given often to the Bendaharas of Malacca. When in later times Sultan 'Abdu'l-Jalil of Johor was a minor, the Bendahara was regent and nursed the ruler on his knees on the throne, as if the Bendahara himself were ruler; to the disgust of the infant ruler's mother who was not even allowed to bring him up any longer. In Perak "when a Sultan died, his Bendahara would at once proceed to take possession of the regalia and to administer the government as regent. At the expiration of seven days he would send or head a deputation to invite the Raja Muda (Heir Apparent) to the palace.... The Raja Muda would be presented with the regalia and formally installed as Sultan..... The most active part at a coronation was the part played by the Bendahara; he was the *interim* ruler, he summoned the chiefs to the installation, he invited the heir-apparent to attend, he handed over the regalia, he conducted the new Suit in to the throne and he bore all the expenses of the installation festivities." After any period of court mourning when the royal drums had been silent and the ruler had given no audience, it was the Bendahara who presented the drums to the ruler again.

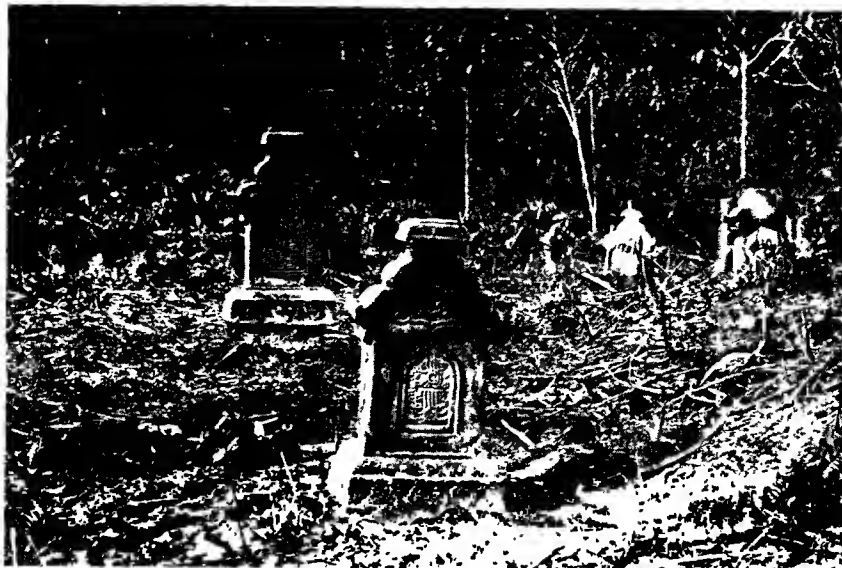
According to the "Malay Annals," early in the XVth century one branch of the Bendahara family received fresh blood from one of its daughters marrying a Muslim prince from the Deccan, whose

style was Mani Purindan, or "Keeper of Jewels," the Tamil equivalent for Bendahara: seeing that he is described as Baginda, the guess has been hazarded that he was of mixed blood and came to Malacca from Minangkabau. This man's son Tun 'Ali, became Bendahara and his daughter, Tun Wati, married Sultan Muhammad Shah (ca. 1424—ca. 1450) and bore a son Raja Kasim who, we have seen, usurped the Malacca throne and became Muza'far Shah.* The "Malay Annals" aver that according to custom "whenever there was no queen, a daughter of the Bendahara should become queen,"—so that the vengeance Sultan Mahmud took on Bendahara Sri Maharaja Tun Mutahir may not have been without cause, seeing that his daughter, Tun Fatimah, flaunted royal colours and her father was suspected of aiming at the throne. By these marriages, whatever blood ran in the veins of the Bendaharas was soon passed into the veins of the Malacca royal house. And there is little doubt that the foreign blood in the Bendaharas gave their sons intelligence and enterprise as also the fact that though their sisters could marry Malacca royalty they had to look for wives elsewhere. One member of the (pure Malay) family, Tun Perak, afterwards Bendahara, opened Klang in the XVth century. To another Bendahara Sultan Mansur Shah of Malacca gave Sungai Ujong, "which had formerly belonged half to him and half to the Bendahara." At that time the Bendahara possessed Bentan. The opening of the matriarchal States of Negri Sembilan was due to the Bendaharas, who according to local tradition became owners of the soil and ancestors of Malay chiefs like the *Undang* of Rembau by marriage with aboriginal women: as late as 1644, the Daghregister tells us, the Sultan of Johor asseverated that the Minangkabaus of Tampin and Rembau were not his subjects but tenants of the Bendahara. Again, Bendaharas married into an ancient Bruas family, and opened up Selangor and Perak. It is noteworthy, that before giving him Selangor to rule, the Bendahara to the first Sultan of Johor married his son to the daughter of the ruler of Bruas.

What then was this kingdom which the rulers of old Malacca lost to the Portuguese and whose tradition and trade they tried to transfer first to Bentan, then to Kampar and finally to Johor? d'Albuquerque tells us how traders from Cambay, Chaul, Dabul, Coromandel and Bengal, from Aden, Jeddah, Mecca and Cairo, from Java, from Pegu and from China all resorted to this port. "And I verily believe, that if there were another world, and another navigable route, yet all would resort to Malacca, for in her they would find every sort of drugs and spices which can be mentioned in the world, by reason of the port of Malacca being more

*Mr R. J. Wilkinson reminds me that thereafter there were two Bendahara families in the direct male line. The Malays ousted Sri Nara 'diraja, the Bendahara of mixed blood who was the worker of this *coup d'état*, and chose as Bendahara, Tun Perak, a pure Malay. His successor, Tun Mutahir, was a son of Sri Nara 'diraja and of mixed blood but Tun Mutahir was killed and succeeded by a pure Malay. See pp. 145-6 below

PLATE IV.

commodious for all the monsoons from Cape Comorin to the East, than any other ports that exist in those parts . . . Malacca, in point of fact, and merchant trade, is the most extensive place in the world." The great d'Albuquerque is reputed to have said " I hold it as very certain that if we take this trade of Malacca, Cairo and Meca are entirely ruined, and to Venice will no spiceries be conveyed except that which her merchants go and buy in Portugal " Gold came to Malacca from Minangkabau and Pahang, silver from Siam and Burma. " In Malacca were much copper and more tin and the gun founders were as good as those of Germany." Or take the testimony of d'Eredia. " All kinds of spices, aromatics, metals, precious stones and pearls found their way from foreign ports to Malacca, where they were exchanged for cloths, and all passed from Malacca to Coromandel and Egypt, where the trade centred in Alexandria. Extensive gold-mines exist in the territory of Malacca, especially in certain mountains such as the mountain of Gunoleden " (= Gunong Ledang). When d'Albuquerque captured the city with 800 white soldiers and 200 Malabar auxiliaries, it had a population of 100,000 inhabitants and was defended by 30,000 Malays and thousands of guns. According to Castanheda the booty was so great that the share of King Manoel alone amounted to £95,000.

III.

THE FOUNDING OF JOHOR.

Bintan, Sayong, Johor Lama.

In the latter half of August 1511 Affonso d'Albuquerque, the Portuguese Viceroy, captured Malacca. Sultan Mahmud fled first to Batu Hampar, a village d'Eredia's map puts on the Malacca river, and then, after his son Ahmad had been driven from Pagoh and his fort at Bentayan (near the present market of Bandar Maharani, Muar), father and son retreated right up the Muar river and at Jempul in the modern district of Kuala Pilah crossed at Penarekan (still today the "Place-for-Dragging" canoes over a watershed a few hundred yards wide) to the Seriting River a tributary of the Pahang. The lame old Bendahara Paduka Tuan died on the way and his grave, a round chunk of uninscribed stone, may be seen at Lubok Batu near Segamat. It must have been a bitter journey. Sultan Mahmud had a bad temper and a cruel tongue and, if the Portuguese are right, it was not he but his son that would not yield to d'Albuquerque's demands and invited war. In Pahang the Sultan stayed for a year marrying Fatimah, his daughter by a Kelantan princess, to Sultan Mansur Shah of Pahang—soon to be slain by his own father for adultery with that father's consort. d'Albuquerque's "Commentaries" relate how while in Pahang the exile sent one, Nasim Mudeliar, to China to ask the Emperor's help against Portugal, but hearing that the king of Malacca had practised tyrannies upon the Chinese over their merchandise, the Emperor made excuses.

From Pahang, according to the "Annals," Sultan Mahmud sailed to Bentan, Bintan or Bintang as it is variously spelt, namely the island of Riau. There he still received homage from the Maharaja of Lingga; from Narasinga, raja of Indragiri, to whom he gave his daughter Fatimah, now a widow, and the title Sultan 'Abdu'l-Jalil; from the ruler of Siak to whom he gave the title of Sultan Khoja Ahmad and the hand of another of his daughters, and from Sultan Husain of Aru (Deli) to whom he gave his daughter Puteh. After the fall of Malacca, Manjong and Bruas, the modern Perak, had omitted to pay homage, so the Sultan sent Paduka Tuan to fetch Aria Bijadiraja, one of the neglectful chiefs, to Bintan, on which trip the Paduka Tuan gave Selangor into the charge of his own son. 'Abdullah, Sultan of Kampar and son-in-law of Sultan Mahmud had become Bendahara of the Malays in Malacca, probably with an eye to the ancient throne. For thus currying favour with the Portuguese Mahmud determined to punish him and sent a fleet to besiege Kampar while 'Abdullah was there; but George Bottello was in the harbour with a Portuguese fleet that raised the siege and conveyed 'Abdullah back to Malacca, where he exercised his office with judgment and propriety until suspected by the Portuguese of treason he had his head cut off on a public scaffold. By open means and covert the Malays endeavoured to dislodge the

Portuguese. More than once the Laksamana sailed to attack Malacca—in vain—by sea. Once the Paduka Tuan attacked it by land and sea, having his master's elephant brought from Muar and breaking its left tusk in a charge. The latter attack failed owing to delay caused by a storm, but Sultan Mahmud wrote to his Paduka Tuan—"if a man professes to be braver than Hamzah and 'Ali and more learned than the Imam Ghazali but is not, then he is a bigger liar than the Sayid al-Hakk!" Once the Portuguese took Muar by assault, killed most of its garrison of 800 men and burnt it to the ground. The Portuguese tell of many plots and attacks against them. So for twelve years at Bintan lived the royal exile, last Sultan of Malacca. His house had lost Malacca and Naning for ever but he was still overlord in the Malay Peninsula of Muar and Rembau and Sungai Ujong*: (since about 1450) of Klang, the modern Selangor; of Manjong and Bruas, the modern Perak, of Pahang (since about 1460), a State that stretched as far south as the Sedili Besar; of Trengganu (since about 1480); of Land's End, or Ujong Tanah, the modern Johor: overlord of Siak, Aru, Kampar and Indragiri in Sumatra: and yet with all this greatness, owing to the presence at Malacca of a few Portuguese equipped with guns and armour, a king cooped up at Riau.

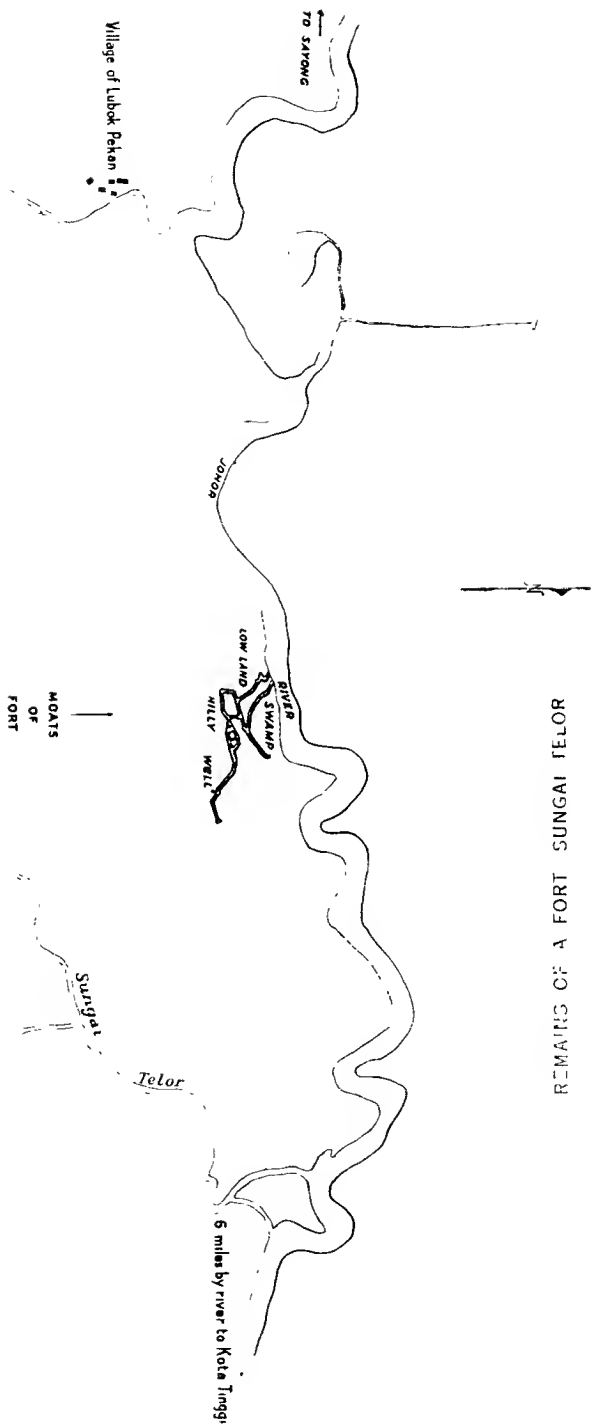
In 1521 George d'Albuquerque attempted to take Bintan but the two strong forts, the stakes across the river and Malay bravery were too much for his 18 ships and 600 men. In a later attempt Don Sancho Enriquez lost seventy out of two hundred ships in a storm. Then one day in 1526 news came that Mascarenhas with a fleet of twenty-five ships, galleys and fustas, had sacked Bengkalis. Next, Bulang went up in smoke and flames. Scouts saw the white sails of the Portuguese fleet coming from Tanjong Bemban towards Lobam. Both the Sultan's son-in-law, the ruler of Pahang, and the Sultan's Admiral (Laksamana) were put to flight. First the outer fort (*kota kara*) fell and then up-river Kopak was burnt. The overlord of so great a part of the Malay world, "shadow of Allah upon earth," wandered round the slopes of Gunong Bintan, his aching feet bound in cloth. The Bendahara, Sri Nara 'diraja, whose father Sultan Mahmud had murdered in Malacca in 1509, stole rice and fish from three peasant women and swore that he would run amuck if his despondent master did not eat. At last a son of the Paduka Tuan came from Selangor with twenty boats and took Sultan Mahmud to Kampar, where some years later (*ca.* 1528) he "left this perishable world for the world everlasting." Not only from the records of his enemies the Portuguese but also in the "Malay Annals" he appears as a weak and mean man, a dreamer,

*Note—In the 15th century Sungai Ujong was perhaps at one period under Klang (JRASMB, 1931, p. 134): in the same century its chief was called Penghulu Mantri (JRASSB 83, p. 123). In the next century the chief of Klang (like the governors mentioned in the 14th century Trengganu inscription JRASMB, 1924, pp. 256-7) was called Manduhka (JRASSB, 1925 p. 45). Both Trengganu and Klang were under Malacca and later under Johor. Under Bugis influence the Sungai Ujong chief took later the title Klana Putra.

a sadist who felt remorse for his murders, a Malay Nero. The "Annals" give us many vignettes of this ruler: as a sick boy tended by his chiefs, as a wanton youth treading the midnight way with the wives of his followers, as a student of Islamic mysticism propounding theological problems to Pasai, as a romantic dreamer wanting to marry the fairy princess of Gunong Ledang, as a repentant murderer living as a recluse and spurring his horse to avoid onlookers at Tanjong Kling. In 1510 Ruy d'Araujo wrote to d'Albuquerque that the Sultan had handed over all power to his uncle the Bendahara and stayed the whole time at home "like a monk." d'Albuquerque's "Commentaries" add that "this king was very vain and very proud, and made a quarrel with his father for wishing to go to the temple of Meca, for he used to say that Malacca was the right Meca; and being suspicious of his brother, Sultan Celeimao (= Sulaiman) he murdered him with a creese and in like manner he murdered seventeen of the principal men, all of them his relatives, without any cause, and even killed his son and heir, because he had asked for some money to spend." He killed his Bendahara, Tun Mutahir, in 1509, perhaps from lust for his daughter, more probably for fear of a rival near his throne. "A man's death comes at the appointed time" and he had his son, Sultan Ahmad, killed at Bintan, because, the "Annals" say, the young prince would not listen to his old counsellors or, as Ruy de Brito avers, because he did not share his opium-smoking father's wish for peace. For Sultan Mahmud, to quote a text from his grandfather's grave-stone, this world had verily been like a house built by a spider. At Malacca he had murdered to keep a throne, which soon the Portuguese wrested from him. Once more he had seen dire defeat at Bintan. Yet a wanderer with bandaged feet and a mean ungrateful temper he still had the white blood ascribed by Malays at various periods of their history to Siva, to royalty and to Muslim saints, and because of that blood men served and feared him. As Sri Nara 'diraja said after the fall of Bintan, "So long as Your Highness lives, ten kingdoms can be created."

Sultan Mahmud had killed his eldest son. Ahmad's brother Muzaffar then became heir to the throne, but when in 1513 at Kopak near Bukit Batu Tun Fatimah (daughter of Mutahir the murdered Bendahara) bore Sultan Mahmud a son, Raja 'Ali alias Raja Kechil Besar, she persuaded her husband forty days after the infant's birth to style him Sultan Muda with the title 'Ala'u'd-din Riayat Shah. When Sultan Mahmud died in 1528 'Ala'u'd-din Riayat Shah was still in his teens, but his mother got her step-son the Raja Muda Muzaffar (and his consort, Tun Trang, her daughter by her first husband, Tun 'Ali, whom also Sultan Mahmud had murdered) driven out of Kampar before there was time for "the rice in their pot to boil." Muzaffar became after some wanderings the first Sultan of Perak, but Johor claimed to be suzerain of Perak, and when his elder brother appointed Sri Agar Raja his Bendahara, 'Ala'u'd-din sent his own Bendahara the

REMAINS OF A FORT SENGAI FELOR

Paduka Tuan to Perak to fetch the improperly appointed officer to Land's End to do obeisance to the now head of the old Malacca dynasty.

Sultan 'Ala'u'd-din Riayat Shah ascended the throne, the second 'Ala'u'd-din of the Malacca house, and at once left Kampar for Pahang where, the "Annals" tell us surely erroneously that he married Kesoma Dewi, daughter of Sultan Mansur of that country and his own niece! About 1530 with the help of that hero of two and thirty wounds, Hang Tuah's son-in-law, Laksamana Hang Nadim, 'Ala'u'd-din apparently founded Johor. But when and where the dispossessed Malacca family first settled on the Johor river is a mystery. Valentijn declares that after the fall of Malacca Sultan Mahmud fled to the north-east side of Land's End and "built a new town at that place (the third one built by Malay kings in those quarters), enlarged it and finally finished it and gave it the name of Johor: he reigned for two years there" and it was his son who moved to Bintan. The large Batavian recension of the "Annals" says that after spending some time in Pahang Sultans Mahmud and Ahmad moved to Johor where they built an outer fort (*kota kara*) but, as it was inconvenient owing to its far distance from the sea, they removed to Bintan.¹

Now there are two Malay appendices to the original "Malay Annals," the older collected by Raffles and now in London, a recension whose story finishes before the death (in 1564) of 'Ala'u'd-din, first Sultan of Johor, and the later recension of Shellabear, purporting to have been got from a chief who was lost after Jambi sacked Johor Lama in 1673. The former, published by Dr. Blagden, was written by a Raja Bongsu, and one wonders if perhaps it was the work of the famous Raja Bongsu, (b. 1571 d. 1623) friend of the Dutch, patron of the author of the "Malay Annals" and afterwards Sultan 'Abdullah of Johor. The date fits. No one else of the same period and place would be likely to be called Raja Bongsu—at any rate without a *bin*. And perhaps no other contemporary Johor Raja Bongsu would be literate enough to write it or be interested in its compilation. Certainly the author knew every cape and reach of the Johor River. Moreover the introduction to the Raffles MS. says it was not at Pasai but at Pasir Raja (the Johor river capital of Raja Bongsu's elder brother) that the order was given to Tun Sri Lanang to compile the "Malay Annals." Some Leiden MSS.² say that it was at Pekan Tua the

¹In line 19 p. 225 Shellabear, the Batavian MS inserts: *hatta beberapa lama-nya baginda di-Pahang lalu berangkat ka-Johor dudok membuat kota kara: maka sembah orang itu, 'Tuanku, jauh sangat ka-hudu, negeri ini'. Maka baginda pun lalu ka-Bentan bernegeri di-dalam Sungai Batu Perlabuhan lama-nya, Sultan Mahmud diam di-Tebing Tinggi, Khoja Hasan dudo di-Bentan.*

²Dr. Ph. van Ronkel kindly tells me that Codex 1703 reads برنگري.

دفاسر راج Codices 1704, 1706 and 1736 read دفتكسوخ. برنگري. Codex 3210 reads دفتكسوخ. برنگري while a MS at the Hague Colonial Library reads *di-Pekan Tua*.

order was given, though this could hardly be the ancient Pekan Tua above Sungai Telor but more probably was Pasir Raja when it had been abandoned for Batu Sawar or Makam Tauhid: the 'Old Town' is a vague and common name. The Raffles version relates how after Kopak was burnt, Sultan Mahmud walked in the Bintan jungle to دمشق, followed by the Bendahara, while the Paduka Tuan and his family "went down *at the back of Bintan* and thence went to *Sayong*." Eventually the Paduka Tuan followed his lord to Kampar and became in the reign of Sultan Mahmud's son Bendahara of Land's End. After his marriage in Pahang, Sultan 'Ala'u'd-din Riayat Shah "returned to Land's End, lived at the Old Town (*Pekan Tua*) and built a fort (on the Johor) above the river Telor."* Then we hear how Sang Naya a Malay of Malacca plotted to attack the Portuguese while they sat unarmed in church. The Portuguese captain threw Sang Naya down from the fort and sent an envoy to inform Sultan 'Ala'u'd-din at the Old Town. Sultan 'Ala'u'd-din threw the envoy down from a tall tree. The Portuguese thereupon attacked the outer fort (*kota kara*) of the Malays but had to build a fort at the end of a cape over against it before they could take it. The Sultan fled to Sayong. On the way Tun Narawangsa felled a tree to impede the Portuguese pursuit and the spot was afterwards called Rebat "the obstruction": this spot was above the Split Rock (*Batu Belah*). At Sayong Sri Naradiraja died and was buried, being called the Chief with the big grave-stone (*Dato' Nisan Besar*). Raja Zainal succeeded Muhammad Shah as Sultan of Pahang and sailed to Sayong where 'Ala'u'd-din gave him the title of Muzaffar Shah.

There this older version of the "Malay Annals" stops. What are we to make of it? Were there two Kota Kara-s, one up the Johor River, one in Bintan? Is Kota Kara not a place-name but, as I have assumed, the name of the outermost of a system of fortifications? *Cara*, meaning "face, outer front" is still a technical term applied to an outer system of fortification in Portuguese and Spanish. Where were the Old Town and the river on which it lay? Five miles upstream from Kota Tinggi there is a Sungai Telor and just above it on the Johor River are the remains of an elaborate fort with a cape (*tanjong*) close below it, while a little further upstream is a deserted spot, Kangka Lubok Pekan, the "gambir-estate-at-the-pool-of-the-town" where fragments of a few Muslim tombs of the XVIIIth century exist. The Old Town cannot have been so very far below Kuala Sayong, seeing that it was so narrow a race between Sri Narawangsa's boat and the Portuguese that he had twenty men waiting with adzes to fell a tree and bar the river as soon as they had passed the Split Rock and that the Sultan's envoy to Malacca was paddled by aborigines from Sayong down to the Old Town

*Dr. C. O. Blagden has been good enough to scrutinize the Raffles MS. again and is satisfied that تَلَر is the reading.

PLATE V.

where the river was still so narrow that the envoy's boat did not escape shots from the Portuguese galleons. Two main tributaries flow into the Johor, the Lenggü and the Sayong. At Sayong was born the Jakun champion Si-Badang, who worked for a rice-planter at Seluang above Kota Tinggi and being sent by the king Sri Rana Wirakerma up the Johor river to get tree-pods for his refecton fell on a rock at Kuala Sayong and split it so that it is called *Batu Belah*, the Split Rock. The Split Rock by the left bank entering Kuala Sayong is still the halting place of Jakuns taking rattans down to Kota Tinggi. The Batin of Sayong says today that Rebat is the name of a spot on the left bank going upstream about three-quarters of a mile above Kuala Sayong. The "Malay Annals" relate that Tun Genggang the mother of their reputed author, Tun Sri Lanang (born about 1560), was called the Grandam of Sayong (*Dato' Sayong*). Finally at Sayong Pinang about thirty miles above Kota Tinggi there were recently discovered a fort rivetted with large cut slabs of coral stone like the Malacca laterite slabs and 27 Muslim grave-stones, several only to be equalled in Malaya for workmanship and design by the grave-stone of Putri Fatimah who died at Pekan Pahang in 1495. The back of this as of many Malay forts is open to the jungle allowing unimpeded retreat, but the ground to the rear of the upstream wing of the fort is full of small pits and seems to have been so defended, probably with caltrops. This upper wing consisted of two walls one 40 feet behind the other with a deep outer ditch 20 feet wide. The front of the fort consisted of a wall, in part destroyed and with an (original) opening for a gate, on the edge of a steep hill running down to the river swamp: on the slope is a ditch parallel to the wall. And the downstream wing now consists of one wall, with a deep pit in the wall itself at one spot. From wing to wing is about 300 yards.* The most important grave-yard, containing eleven graves and the oldest inscribed stones lies inside the fort, as also do two other isolated graves. The cut coral slabs must have been brought from the mouth of the Johor river.

The XVIIIth century "History of Perak from Native Sources" declares that 'Ala'u'd-din first Sultan of Johor fixed his capital at Pasir Raja, which Hervey in 1879 found above Kota Tinggi between Seluang and Batu Hampar, the last being two hours paddling below Kuala Sayong: but this history may have confused it with Pasir Raja, a capital of 'Ala'u'd-din, brother of Raja Bongsu. Anyhow in his account of the Endau (where he mentions a place up the Semadek called Chandi Bemban and brick ruins at Dalek half way up the Kahang) Hervey records a tradition that during their various vicissitudes "the Johor rulers sometimes took refuge in the interior of Johor when they did not go as far as Pahang."

There is some negative evidence—now no longer required—to corroborate that the Sayong whither the Portuguese pursued 'Ala'u'd-din was the tributary of the Johor river. No Portuguese authority

*I am indebted for this detailed description to Mr. G. B. Gardner of Johor, probably the first European ever to measure this fort. See Appendix (a).

mentions any attack on Bintan at this time but there was an attack on Johor in 1535 and the cause of it, a suggestive coincidence, was the mutual murder of envoys. In 1533 Paulo da Gama found off Malacca twenty-seven boats (*lanchar*) which Sultan 'Ala'u'd-din of Johor had sent to the help of his *brother*, the Sultan of Perak. The commander, whom Castenheda calls Tuan Barcalar (? = Laksmamana) came to pay 'Ala'u'd-din's respects to da Gama, who returned the compliment by sending an envoy to the Sultan. This envoy the Sultan took for a spy and killed, whereupon the Portuguese captain of Malacca, Garcia de Sa, retaliated by killing a well-born Malay whose relatives then fled to Johor. In June 1535 with two large vessels and a score of small and a force of 400 men Dom Estavao da Gama sailed to Johor, where seven miles* up river the Malays had a fort. Though the Portuguese bombarded this fort, the Malays would not sally forth. The Portuguese landed troops and shelled the fort from a neighbouring hill, until sickness and lack of ammunition made them retreat. The Malays then foolishly attacked and were worsted: that night they fled with all their valuables. The Portuguese destroyed the fort and sailed home to Malacca.

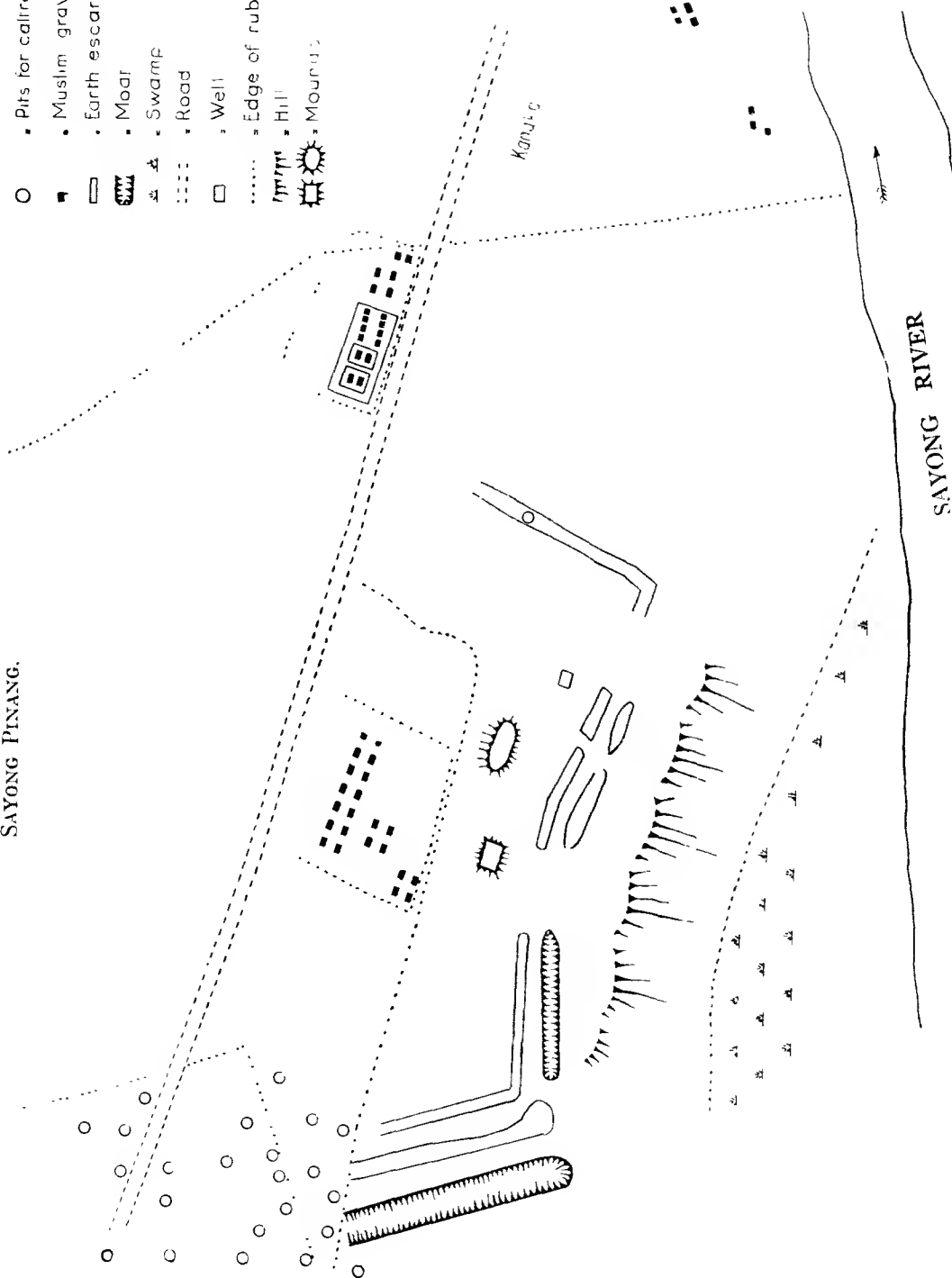
The later appendix to the "Malay Annals" makes no mention of Sayong. "After some days' voyage from Pahang they reached Johor, where Sultan 'Ala'u'd-din ordered the Bendahara and Sri Naradiraja to assemble the aborigines (*rayat*) to fell the scrub and make him a settlement" (Johor Lama or Old Johor)—... "There was a fort with ditches which were from the lower reaches of the Sungai Serling and from the upper waters of the Sungai Johor. The Bendahara and Sri Naradiraja hastened the building of a palace, a mosque, a hall of audience, a drum-stand and of ponds and wells.... The road in the market-place was full of shops. At that time hamlets stretched as far as Belading downstream and as far upstream as Bukit Piatu on the upper waters of the Johor estuary. The Laksmamana Hang Nadim administered Bintan and he made a very populous port at Rachoh, chock full of boats of the sea-gipsies (*ra'yat*)."

Owing to the "piracy" of the Malays, Estevao da Gama again in 1536 attacked Johor with four hundred men and many Malay helpers. Fire-arms won the day. The vessels in which the Malays entrenched themselves were burnt. Sultan 'Ala'u'd-din lost so many people that he sued for peace and got such good terms that he moved to Muar and became ostensibly a great friend of the Portuguese. For Acheh a new and formidable foe that drew Johor, Perak and Pahang into friendship with the Portuguese, had appeared and in September 1537 its lately installed ruler 'Ala'u'd-din Riayat Shah al-Kahar attacked Malacca in person.

*Note. This must refer not to the fort above the Sungai Telor but to Johor Lama. Topographical errors, however, are to be expected. According to Capitaô Botelho de Sausa, author of "Historia Maritima Militar da India," Portugal in the XVth Century had a sea-league of 5920 metres and a sea-mile of 1480 metres.

SAYONG PINANG.

- Pits for callirops
- Muslim graves
- ▭ Earth escarpments
- ▨ Moor
- △ Swamp
- ⋯ Road
- Well
- ⋯ Edge of rubber estate
- ⌘ Hill
- ☀ Mound

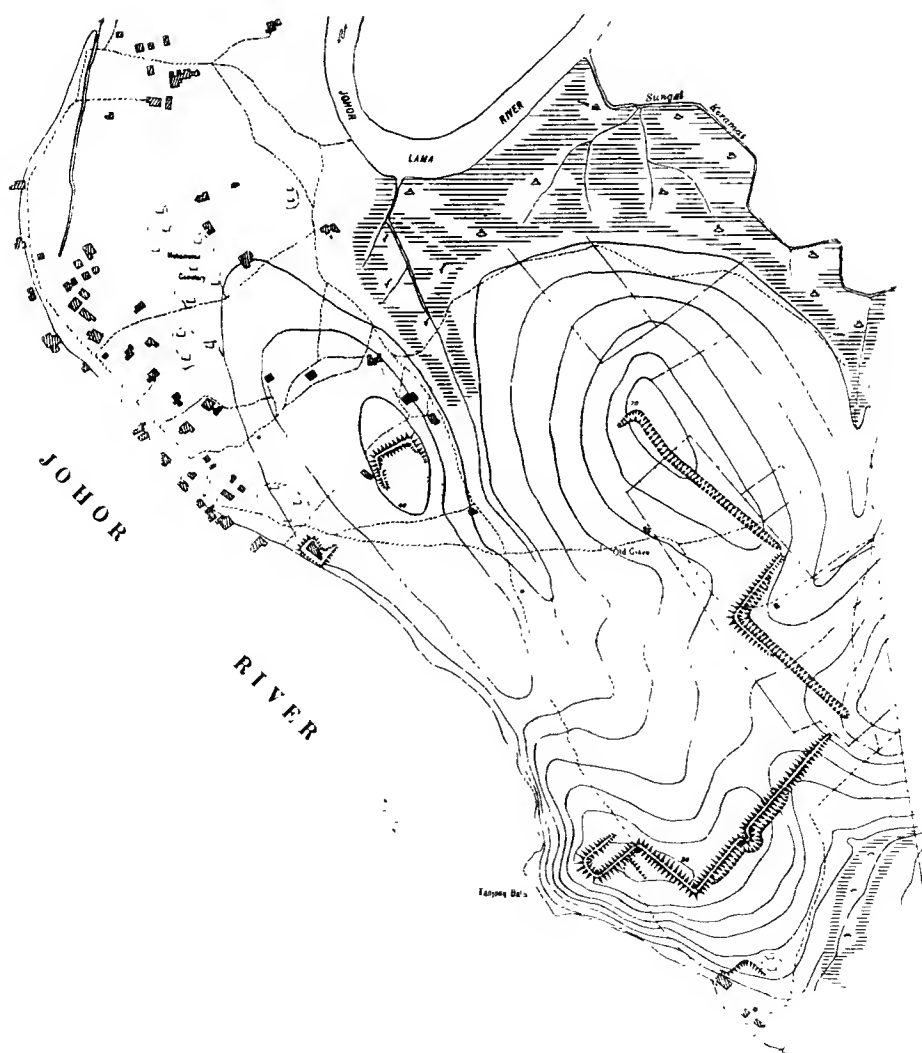

The Achinese were much like the Portuguese, buccaneers, adventurers and traders with a veneer of religion. Pedir and Pasai were the scenes of barbaric profusion, of brutal punishments, of orgies of hard-drinking. But Aceh like Portugal was also superstitious and was full of Muslim missionaries, mystics and theologians. Individual rulers had dynastic ambitions and a desire to fill the place the old Malacca Sultans had occupied. The first Sultan of greater Aceh was 'Ali Mughayat Shah, who died in 1528 the conqueror of Daya, Pedir and Pasai. By 1539 his son 'Ala'u'd-din Riayat Shah al-Kahar had a fleet of 160 vessels, mostly rowing-boats, manned by 12,000 men, of whom six hundred came from Malacca and Gujerat and some even from Turkey and Abyssinia. He attacked Aru and by the treachery of one of the chiefs took it. After waiting five months for Portuguese help, the princess of Aru sailed to Bintan, where the Sultan of Johor married her and promised aid. In 1540 having got help from Perak and Siak Johor beat the Achinese fleet in a great sea-fight. The Achinese leader was killed and ignorant of the strong tides the Achinese commanders lost 13,500 men and all but fourteen ships. Pinto's numbers sound Homeric. Johor held sway over Aru for fourteen years.

In 1547 Sultan 'Ala'u'd-din with his "brothers" the rulers of Perak and Pahang, assembled 300 sail and 8,000 men in the Johor River for an attack on Patani but negotiations settled the dispute. The Sultan then took his Johor fleet to help defend Malacca against the Achinese. The incident is described in "The Life of Dom John de Castro, the Fourth Vice-roy of India" written by Jacinto Freire de Andrada. I quote from the XVIIth century translation by Sir Peter Wyche. "The King of Viantata (= Ujong Tanah) finding he had force enough to set upon any great design, was by strength, and ease put in mind of many forgotten grievances, which his predecessors had received from the Kings of Patana and having good correspondence with the Princes of Queda, Pam, and other borderers, found a way to bring 'em into a league making them take their parts in revenging an others Injuries; they put to sea a great Fleet, and by Capitulations agreed, that the King of Viantata should be satisfied in being revenged on his Enemy, and they go away with the Booty of the Warr for Venturing their lives in an others quarrel. In this Conjunction, Simaon de Mello was Commander of Malacca, and on knowledge of the Breach betwixt those Princes, writ to Diogo Soarez de Mello, who was in the haven of Patane, to come to that Fortress, for all those Kings being friends to the State, he had rather arbitrate than side in their differences; besides it was in policy, reason to let 'em be broke by a Warr, that being drained they might live with more Subjection under the peace and obedience of our Arms, considering time might furnish 'em with an opportunity, and the'r strength with Courage, our Dominion over them being a sufficient cause for them to hate us, and for a Warr, a strong Army look't for no other pretensions. Diogo Soarez not refusing the advice dispatch't some Ships Laden

for China and parted himself with two little Galleys for Malacca. The King of Achem was at this time with twenty great vessels looking out for Prizes, with the force of a Prince playing the part of a Pirat; he took some Junks of Provisions, and at sea behaved himself insolently to some ships of his Friends, his success heightened his confidence, Landing by Night in the Port of Malacca, only to say he had set footing on ground that Liv'd under our obedience, and with this glory wonn solely by stealth, he immediately returned on Board. The City was in an Uproar.... Simaon de Mello was as sensible of the King of Achem's Cowardice as if it had been an outrage; so sacred were the walls of that Fortress, as if to march towards them had been an insolence, to look on them a Crime. He presently set forth a light vessel to find out the King of Achem's Course, whilst he put to sea two great Carvels and six Flyboats to find out Enemy. Diogo Soarez de Mello with the two Galleys we spake of came at this time into the Haven, as if steer'd by our Fortune to help the Victory.... The King of Viantata, and most of the Confederates had in the meantime receiv'd so good satisfaction from the King of Patane, as a peace was ty'd with stronger knots, and knowing our Fleet had gone to sea by that, concluding the Fortress was left without sufficient garrison, they designed to try if that occasion would make their way to free Malacca of so troublesome a neighbour, and made bold by their hating us, and Cowardly by their fear, they design'd in the semblance of Peace, to disguise a Warr; they sent an experienc'd Commander to Simaon de Mello, to condole with him for the King of Achem's destroying our Fleet, and advise him that on the joy of the Victory he was joyning more force to come upon the Fortress, that he having so few defendants, courage must necessarily yield to multitudes, since numbers and opportunities give Victories; that as friends to the State, they desired leave to land at that Port, and with their lives redeem the Fortress from so inevitable Ruine, that the World might see they were better friends in exigencies, then prosperity; besides so Cautious a message, the Envoy had instructions to observe what Soldiers were in the Fortress, and find out by the Governours countenance what Courage or Fear he betrayed at the news of the loss of his Fleet: the Heart being a more faithful interpreter of the affections then the Tongue. Simaon de Mello perceiving the offer Treachery, and the Messenger a spy, resolved to beat 'em at their own Weapon, making use of Stratagem against Stratagem. He gave them thanks for their offer of so seasonable succours, and in return of so great friendship, Challeng'd from them the usual gifts for good news, for just then he had received fresh advice of the Victory his Fleet had obtained against the King of Achem: and that he had in the Fortress men and Ammunition to spare, for their service against their Enemies; that the King of Achem went flying out of that Port, that in the persute the Portuguese had some difficulty, none in the Victory. These words were credited by the security of the delivery. and the Moor being dismist, Credulous and

ESCARPMENTS AND MOATS OF THE FORT AT JOHOR LAMA.

Discontented at the Governours resolution and the Victory of the Fleet, reported to those who sent him, that the Governour either understood the design, or was above the apprehension." Couto relates how the Johor fleet lay in the Muar river for several days that seemed to the Portuguese years. This was the time when in the midst of preaching St. Francis Xavier fell into an ecstasy and saw in his trance the victory of Portugal over the Achinese.

In June 1551, against the advice of the old Laksamana, Johor besieged Malacca. The siege lasted till 16 September. But the Portuguese fleet so harried the harbours of Johor, Perak and Pahang that the attackers had to retreat in order to defend their own homes. The Laksamana and his son-in-law are said to have lost their lives.

In 1564 feigning to sail to Patani, Sultan 'Ala'u'd-din Kahar ruler of Aceh from about 1537 until 1568 sacked Johor Lama and drove the Malays out of Aru, (which he gave to his eldest son 'Abdullah, who was killed before Malacca in 1568). Two Leiden MSS. say that 'Ala'u'd-din Kahar was married to a daughter of 'Ala'u'd-din, first Sultan of Johor, and once sent word that he was visiting his father-in-law who forthwith fled into the jungle, was captured, received with honour but taken to Aceh and made to do obeisance. The later appendix of the "Malay Annals" devotes its pages to royal weddings and beyond a reference to victories at sea against the Portuguese says nothing at all of the fights with the Portuguese and with Aceh. It claims that Johor's first Sultan, 'Ala'u'd-din Riayat Shah, died at Johor Lama. Couto says he was taken prisoner to Aceh and died there. The *Bustanu's-Salatin* says he was taken with all his family to Aceh, whose then Sultan 'Ali Riayat Shah (1568-1575) gave his "daughter" to Radin Bahr, son of the captive Sultan 'Ala'u'd-din by a lesser wife (*gundek*) and sent him back to Johor to succeed his father. The "Malay Annals" make no mention of Radin Bahr but say that Sultan 'Ala'u'd-din had two children, the elder Raja Muzaffar (also called Raja Muda Ferdana), the younger Raja Fatimah. Anyhow according to all authorities except the *Bustan* the successor of Sultan 'Ala'u'd-din Riayat Shah was Muzaffar Shah, Couto's "Malafaxa."

But was Muzaffar Shah the immediate successor of his father? Couto talks of a letter from the captain of Malacca asking the aid of the king of Johor against the Achinese in 1568 "as the Sultan now has a chance to revenge himself on Aceh for the death of his brother." And if Muzaffar Shah really married the daughter of a *Sultan*, he must have remained in Aceh from the sack of Johor in 1564 until 1568 when 'Ali Riayat Shah ascended the throne.

Couto relates that in February 1568 Malacca repelled an Achinese attack; immediately afterwards the king of Johor arrived with a fleet to help the Portuguese and was feasted and entertained by the governor of Malacca. In 1570 an Achinese fleet burnt the villages on the Johor river. In 1570 and 1573 Aceh besieged Malacca.

The "Annals" record that Muzaffar Shah moved the capital further up the Johor estuary to Seluyut. "Both sides of the Seluyut river were full of homesteads without a break up to Padang Riang-Riang and there was a large market at Kangkang." On the top of the steep Seluyut hill one can still walk along the earth escarpments of a fort. And just past the steep hill on the right bank ascending the Seluyut river is a flat spot where the palace must have stood. A stone's throw from the bank are two graves, one small and plain but ancient, the other smallish and of the lantern type. Past these graves, half way up to the fort walking at right angles to the Seluyut river are what tradition takes for royal graves, namely two adult graves of an older type with incised inscriptions and beside them the small plain stones of a child's grave. Muzaffar Shah and Raja Fatimah his sister (the wife of Raja 'Omar *alias* Sultan 'Ali Jalla 'Abdu'l-Jalil Shah) and her son, Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah, who died in 1580 within a year of ascending the throne at the age of nine, all of them were buried at Seluyut as also probably Bendahara Sri Maharaja Tun Isap Misai or else his son Tun Ahmad Paduka Raja, father of the author of the "Malay Annals."

Couto and the *Bustan* aver that Radin Bahr was poisoned and the *Bustan* points out that his death ended the Malacca dynasty in Johor. According to the "Annals" he had an intrigue with the daughter of Sri Naradiraja of Pahang, one of the wives of Raja 'Omar his brother-in-law and this might have led to his being poisoned. But the story of their marriage known only to the Bendahara and performed before the *iddah* of the lady was complete or her divorce from Raja 'Omar valid is obviously a clumsy invention designed to glorify the lineage of Sultan 'Abdullah Maayat Shah, the alleged offspring of this secret union, and to provide the later Sultans of Johor with descent from the Malacca dynasty. However the preface to the "Annals" naturally makes 'Abdullah the son of Raja 'Omar as no Malay chief would magnify a living ruler, his patron, at the expense of the virtue of that ruler's mother! The apocryphal story is found in the appendix to the "Annals" which was written after the deaths of their patron Sultan Abdullah and Tun Sri Lanang. According to the same appendix pursuing its legitimist theory of descent in the male line from Malacca through Sultan Muzaffar, the child Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah willed his throne to Raja 'Abdullah—who thirty three years later became Sultan 'Abdullah Maayat Shah; but Raja Fatimah sister of Muzaffar Shah and wife of Raja 'Omar of Pahang declared she would leave the country if her step-child rather than her husband were given the throne. So, in spite of the Laksamana Hang Nadim, the Bendahara* Sri Maharaja Tun Isap Misai gave way and in 1580 installed Raja 'Omar as Sultan 'Ali Jalla 'Abdu'l-Jalil Shah, the ruler known to Couto and d'Eredia as Rasale or Raja Ale. Shortly afterwards the Bendahara* died—presumably he was buried

*The appendix to the Annals (pp. 261-2) speaks of this Bendahara as Paduka Raja and says he was succeeded by Tun Sri Lanang also Bendahara Paduka Raja. Actually Tun Isap Misai was very old and probably Tun Sri Lanang's father, Tun Ahmad, may have acted for him. Tun Ahmad was Paduka Raja but not Bendahara.

at Seluyut—and Tun Sri Lanang, author of the Malay Anna's was made Bendahara Paduka Raja in his place and can therefore hardly have been born later than 1560: his mother, as we have seen, lived at Sayong.

The first of this Pahang line of Sultans removed from Seluyut to a spot called Tanah Puteh (White Earth), which according to the doubtful authority of the appendix to the "Annals" he named Batu Sawar, but it was so unhealthy that he left it after two years. He had married about 1570 two wives—one Raja Fatimah, the mother of only one child his father's predecessor on the throne, and the other a daughter of the Sri Nara'diraja of Pahang, by whom the Sultan had two sons both destined to become rulers of Johor. Now about 1580 he married according to d'Eredia, a daughter of Sultan 'Ala'u'd-din or Mansur Shah (son of a Sultan Ahmad of Perak) who ruled Aceh from 1577 till he was killed by his captains about 1586: d'Eredia relates how the lady came to "Cottabatu," namely Johor Lama, in pomp with a great fleet of galleys from Aceh. Couto says that, having poisoned his nephew, "Rasale" married that nephew's Achinese widow, the daughter of 'Ali Riayat Shah, a ruse which did not deceive the king of Aceh who thereupon attacked Johor. Certainly in 1582 after Johor had hospitably received one Singaraja who had fled from Aceh with a richly laden galley, Sultan 'Ala'u'd-din attacked Johor, which with the help of ten or twelve Portuguese boats beat off the invader. The Sultan of Johor went to Malacca to thank the Portuguese. d'Eredia tells how "a trade in spices and metals, including a large quantity of tin" grew up between the two ports. But by 1584 Portugal ceased to have a merchant at Johor, as it led to junks from Java paying dues to the Sultan of Johor instead of to Malacca. Moreover the Portuguese could not refrain from plundering even Johor vessels. The Sultan retaliated and sank old junks laden with stones to block the Singapore straits to ships coming from China and the Moluccas: whereupon the Portuguese took soundings and found that ships could pass through the straits south of the island of Singapore; this new passage they named the canal of Santa Barbara. In 1586 Sultan 'Abdu'l-Jalil with a fleet of 100 vessels, including 16 large galleys, besieged Malacca and caused famine. The Minangkabau betel-dealers (as d'Eredia describes them) of Naning and Rembau had hitherto been friendly to the Portuguese but now took the side of the Johor Sultan. An expedition of 100 Portuguese and 600 natives, mostly equipped with fire-arms, found the "Minancabos" 2000 strong in the open, drove them out of their village and set it on fire. Then they went to Rembau which a Johor captain had fortified; but before their arrival he had fled. So the Portuguese spared the villagers. In January 1587 'Abdu'l-Jalil appeared with 120 ships before Malacca and sought to make peace through the bishop. But the bishop referred him to the captain, Joao da Silva. 'Abdu'l-Jalil then landed on one side of the city and his general Singaraja on the

other but the Portuguese drove them off, and they returned to Johor. In July 1587 Antonio de Noronha was watching the Johor river with galleons that could do nothing against Malay row-boats, until Simao de Abreu arrived with galleys and fustas and took the galleons in tow. Twenty well-manned Malay boats assailed them but had to retreat. The Portuguese captured a fort that was firing on them and then came before the town which they bombarded for two days (20-21 July) doing damage (estimated at 200,000 ducats!) to houses and boats. de Noronha thought the attack should be pressed at once, but de Abreu considered it dangerous for 300 men to attack a place well-fortified and defended by ten to twelve thousand men. However de Noronha landed a force next day that had to be rescued by the other captains. On August 6 Dom Paolo de Lima arrived. Johor Lama had no walls or towers but the hill whereon it lay was (as today) a peninsula round which a river took a sharp bend. The fortifications were of wood but strong and with many cannons. Besides Minangkabau and Javanese fighting men, 'Abdu'l-Jalil had summoned to his aid the princes of Trengganu, Indragiri and Kampar. On August 15 after a hard fight the Portuguese entered the town where the resistance was even more strenuous. At last the Malays fled into the jungle. The Portuguese set fire to the town but got great booty of precious metals and costly wares that were buried in the ground. Two thousand large and small vessels, 1000 guns, mostly small, and 1500 muskets are said to have been taken. The Portuguese lost only 80 men, while the Malays lost thousands. On 15 October de Lima returned with his fleet to Singapore, captured some fustas on the Johor river and burnt Bintan.

Linschoten gives the following account, less accurate than the Portuguese version and introducing an Achinese princess otherwise unknown but a good description of a contemporary Malay stronghold:—

In April 1588 Dom Paulo de Lyma, on his way from Malacca to Goa, captured an Achinese ship taking the king's daughter to be married to the king of Johor "and made it a good prize, and by it they were advertised what had passed between the kings of Achein and Ioor: so that presently they sent certaine souldiers on land, and marching in order of battaile, they set upon the towne of Ioor, that was sconsed and compassed about with wooden stakes, most of the houses being of straw: which when the people of the towne perceived, and saw the great number of men and also their resolution, they were in great feere, and as many as could, fleede and saved themselves in the countrie: to conclude the Portingales entered the towne, and set it on fire, utterly spoyling and destroying it, razing it even with the ground, and slaying al they found, and taking some prisoners, which they led away captives, and found within the towne at the leest 2500 brasse peeces great and small, which were al brought into India..... Some of them were no greater than Muskets, some greater, and some very great, being very cunningly wrought with figures and flowers, which the Italians

and Portingales that have denyed their faith, and become Mahometistes, have taught them. which ye king of Acheh hearing and that his daughter was taken prisoner, he sent his ambassadour to Dom Paulo de Lyra with greates presentes, desiring to make peace with him, which was presently granted, and all the waies to Malacca were opened, and all kinds of merchandises and victuailes brought thether, which before had beene kept from them, whereat was much rejoycing."

Actually about 1588, an adventurer 'Ala'u'd-din Riayat Shah seized the throne of Acheh, having murdered his ward Raja Ashem son of Sultan 'Ali Jalla 'Abdu'l-Jalil Shah of Johor by his Achinese wife and the rightful heir to the Achinese Sultanate. This caused war with Johor even before the death of Raja Ashem's father.

For in 1597 Sultan 'Ali Jalla 'Abdu'l-Jalil Shah died and was succeeded on the Johor throne by his son Raja Mansur with the title 'Ala'u'd-din Riayat Shah, d'Eredia's "Raja Rade." The old ruler had been a man of energy and decision. Besides his well-born sons he left three children by a secondary wife, who became the Rajas of Kelantan, Kampar and Siak. Frederick de Houtman tells how on 15 November 1600, Portuguese envoys offered Malacca's help against Johor in return for the strongest fort in Acheh. Aru (Deli) deserted Acheh for Johor between 1599 and 1603. Sultan 'Ala'u'd-din Ri'ayat Shah of Acheh attacked and pursued his namesake of Johor to his own fastness, where Abangta Merah Upah son of the Achinese ruler died: want of supplies caused Acheh to raise the siege. On this occasion Acheh must have attacked Batu Sawar, which d'Eredia tells us was founded after de Lima had destroyed Johor Lama and became in "Raja Rade's" time "the metropolitan Court of the Malaios." The "Malay Annals" relate that Sultan 'Ali Jalla 'Abdu'l-Jalil Shah first, as we have seen, moved from Seluyut to Tanah Puteh,* but that after two years he left that unhealthy spot, when he must have gone downstream to Johor Lama, d'Eredia's Kota Batu or Stone Fort. Finally after 1587 he moved to "a spot up the River Damar, in the River Batu Sawar," where he walled in a spot and called it Makam Tauhid—which is still a well-known place on the Johor river just below Kota Tinggi.

Batu Sawar and Makam Tauhid, however, belong more properly to the Dutch period of Johor history.

*See below p 128.

IV.

JOHOR, PORTUGAL, HOLLAND AND ACHEH.

Batu Sawar and Makam Tauhid.

The new century opened on the old lines. The war between Aceh and Johor caused by the murder of Raja Ashem still continued. On 20 July 1599 the murderer said to John Davis at Aceh, "As touching your Merchandize it shall be thus: I have warres with the King of Jor, you shall serve me against him with your ships: your recompence shall be your loading of Pepper." A panic and a quarrel prevented the alliance. A year later, in June, 1601 sixty Johor vessels lay before Pasai and frightened the Achinese into suspecting an alliance of Johor and Malacca against them. But war with Portugal also continued. Early in 1604, after a long siege of Johor, Dom Andre Furtado de Mendoca, the new Governor of Malacca, offered peace upon condition that the Sultan delivered up the Dutch who were with him and deprived them of their property whereto on 8 February Sultan 'Ala'u'd-din replied that he would first lose his kingdom. The Sultan appealed for assistance to the English who despatched two ships "which relieved it and sent Furtado's armament to the devil, so that in all those parts they would, it is said, have given the English their property and their very souls if they could."

For now the Dutch and the English had come upon the Malayan scene. The English East India Company, a private enterprise made little headway as compared with the Dutch behind which stood the government of Holland. The English never had a factory in the Malay Peninsula other than one in Patani and hardly enter into Johor history until the nineteenth century.

In June 1602 Heemskerck had sailed for Johor and though wind and tide bore him to Patani. Raja Bongsu (alias Raja Sabrang) brother of the king of Johor had there come aboard his ship to ask for help against Patani. This led to the sending of Johor envoys to Holland, one Megat Mansur, who died on the voyage, and one Enche' Kamar. The Portuguese, scenting rival traders, required Johor not to be friends with the Dutch "thieves." On what d'Eredia calls "the bad counsels of his younger brother Raja Benco," the Sultan paid no heed. The Portuguese fearful for their galleons coming from Macao sent a fleet to lie off Johor. Irked by this the Johor ruler informed Heemskerck of the approaching advent of the galleons. At first Heemskerck awaited them off Tioman, caution that let one ship through, but after enquiry he sailed for the Johor river and on 25 February 1603 found the *Santa Catharina* lying there at anchor. She hoisted sail but was beset and fired upon from both sides, until in the evening her captain, Sebastiao Serrao, flew the white flag. "Her cargo was taken to Amsterdam. The curios, lacquer ware, silk and porcelain made a great sensation. The total value of the sale amounted to not less than 3½ million

guilders. Even nowadays the Dutch indicate the finest and thinnest porcelain by the name *kraakporselein* after this carrack." Valentijn says that Raja Bongsu was with Heemskerck when this engagement took place. Anyhow the impression made on Johor was great and lasting. In October, 1603. Jacob Pietersz van Enkhuizen passing Singapore with two ships and a yacht got letters from the Sultan and from Jacob Buijsen, the first Dutch factor in Johor, that the Portuguese were besieging Batu Sawar and had ships in the neighbourhood, whereupon he chased away the Portuguese ships and was presented with creeses by Raja Bongsu and the Sultan, in return for which he gave the Sultan a silver-hilted Japanese sword and his brother a musket. The "Annals" says that Achinese as well as Portuguese attacked without success Makam Tauhid, a spot close to Batu Sawar. In 1604 d'Eredia not only founded the Portuguese fort at Muar but measured the Kota Batu (Stone Fort) at Johor Lama with a view to using it as a Portuguese fort against the Dutch. On 3 May 1604 Admiral Wijbrand van Warwijck arrived in the Johor river and gave the Sultan gunpowder and some balls, getting in return two and a half bharas of pepper. In 1605 only the visits of the Dutch fleets saved Johor from attack by Furtado de Mendoca. On 5 May 1606 two prahus with Sri Raja Negara, Shahbandar of Singapore, arrived in Malacca harbour to see if there were Dutch vessels there and on 17 May Raja Bongsu with 50 galleys and 3,000 men arrived to arrange with Admiral Matelief for an attack on the port. At first Raja Bongsu demurred to letting Holland keep even the town of Malacca, though it had been built not by the Malays but by the Portuguese, and he wanted Matelief to promise to make war on Acheh. Finally a treaty was signed on the *Oranje* that same day:—

"Firstly the said Admiral in the name as above at the request of the said King promises to help him to conquer the town of Malacca and take it out of the hands of the Portuguese, their common enemy, and each shall use his powers to the utmost to drive these same out and, this being with God's help accomplished, the same walled town, as it now is within its walls and ramparts, shall be and remain for ever, without payment of any charges or acknowledgement of overlordship, in the free ownership of the States aforesaid, which the King aforesaid grants herewith as payment for the war; furthermore the whole territory shall remain subject to his Majesty, it being agreed that the States aforesaid or their Captain shall be allowed, if they propose to strengthen the town, to appropriate as much land for the said fortification as they shall think advisable

2

The aforesaid States shall also have the right to get and cut wood in all the lands of the King for the building of ships and for the needs of the town

3

Moreover all subjects of the aforesaid States may unload their ships and wares, from whatever place they come, also hired ships, junks and praos in the aforesaid town without the King's interference or the imposition of any toll, either on arrival or departure

4

The King also shall not allow any Dutchman or (other) Europeans or their descendants to trade in any of his lands unless they have authority from the Governor of Malacca, and, if they have not the same, they shall be held to be enemies and treated as much.

5

On the other hand his Majesty shall people the suburb of Campo Clingh, which is now burnt down, and rule it without interference from the States and, if possible, take up his residence there and fortify it, wherein the aforesaid States shall assist him with counsel.

6.

His Majesty shall, after the conquest of the town, have all the guns found therein, the one half of which he shall have the right to take away at once and the other half he shall be bound to leave in the town for its defence until it is provided for by the States.

7.

One half of whatever merchandise, money, wares, etc., shall be found in the town shall fall to the subjects of the States aforesaid on this fleet and the other half to his Majesty aforesaid.

8.

All merchandise not belonging to the subjects of the States aforesaid must be unloaded in the King's territory in the suburb, whither the subjects of the States shall be at liberty to go and buy with others and to bring their purchases into the town.

9.

Further they shall, with all their strength and to the utmost of their power, assist and help each other to inflict all possible damage on the Portuguese and Spaniards, their common enemies, and, should either of the parties make war on any others than the Portuguese or Spaniards, the other party shall not be bound to help him except on the defensive.

10

Neither of the parties shall have the right to make peace with the King of Spain without the consent of both.

11

Should any man give offence in matters of religion, he shall be tried and punished by the government under whose jurisdiction he is; this to apply to both parties.

12.

If any persons of the one or the other party have any complaint to make against the other as to debt or any other matter, the defendant shall be summoned before his own magistrates.

13

If any of the Dutch take refuge with the King of Johor by reason of crime or for any other reason, or if any of the King's people flee to the Dutch, the parties shall be bound to hand over the runaway to his government.

The Admiral gave Raja Bongsu a letter for the Sultan from Prince Maurice, who sent as presents from Holland a long fusil, a double-barrelled pistol inlaid with mother-of-pearl, two other pistols and a sword of honour, while the Directors of the East India

Company sent one fine harness, two halberds and six cuirasses. The siege of Malacca began but in August Matelief resolved to abandon it. "Whenever he asked Raja Sabrang for the help of his men, he promised to send him people but they never appeared; and concluding that there was something amiss between the King of Johor and his brother, he became aware that he was knocking at a deal man's door, the more so as they had conceived a sentiment of jealousy against each other." So Valentijn, adding that the Bendahara, (Tun Sri Lanang, the author of the "Malay Annals") told Matelief plainly that the Malays intended to leave the whole business of the siege to the Dutch, upon which "Matelief growled not a little at the Bendahara." On 17 August 1606 Matelief's eleven ships fell in with the Portuguese fleet coming to relieve Malacca and conquer Aceh, Johor, Pahang, Patani, Bantam and Amboina. This fleet of 16 great galleons, 4 galleys, 1 caravel and 14 other craft Matelief engaged, losing two vessels, 24 men killed and many wounded but destroying two Portuguese ships and killing five or six hundred men including many nobles and captains. On 24 August Matelief sailed for Johor, reached Johor estuary on 13 September and sailed on the 18th to Batu Sawar.

Of this place Valentijn writes as follows:—"Batu Sawar is a town 5 or 6 miles" (i.e. Dutch sea miles = 20 to 24 miles) "up the river of Johor, which is at that place very beautiful, broad and deep, and has therefore a supply of fresh water. The greater part of the country is low and the houses are built on piles along the river. There are two fortresses, one called Batu Sawar, one the Fort-across-the-river (Kota Sa-berang). Batu Sawar is about 1,300 paces in circumference, almost square, and is fortified with palisades 40 feet high, standing close together; it is further provided with some inferior outworks. It is built on level ground close to the river, a quarter of an hour's walk from the nearest hills, and the river could easily be conducted to the place. Inside it is thickly inhabited and filled with *atap* houses; but those of the king and some of the courtiers are built of wood. Kota Sabrang is about 4 or 500 paces in circumference and also is almost square. There are about 3 or 4,000 men able to bear arms within the forts, though most of the people live outside."

Admiral Matelief gave the Sultan plans and suggestions for the fortification of the place but the Malays were too lazy to work. He wanted gunpowder but this the Malays could not supply. On 23 September 1606 a new treaty was signed. All the articles agreed upon in the former treaty were confirmed, but what referred to the taking of Malacca was postponed. The Sultan agreed to give the Dutch on mainland or island a place as big as they wanted for houses and godowns. On 17 October Matelief left Johor and on the 22nd began a marine battle which gave the Dutch the command of the sea and sounded the knell of Portuguese empire: out of eighteen galleons nine were captured or destroyed and 6,000 men were lost. The Portuguese were required to send to Johor all

Hollanders who were still their prisoners in India. The Portuguese empire had been commercial, lacking in European territory and so in men. Her small trading stations and scattered naval bases like Goa, Malacca, Amboina and Tidor, could not survive the loss of command of the sea. Moreover Asiatics could not endure these corrupt bigots who regarded them as enemies at once of Portugal and Christ. Still, however, her dying struggles were to embarrass Holland and Johor for a few more years. On 17 October Matelief invited Raja Bongsu to come to Pahang to arrange an alliance against the Portuguese. A letter to the English East India Company of 9 December 1607 records how Matelief "being beaten from the coast of China by the Portugals and not suffered to trade there and returning towards Bantam he sent one of his ships to Patani, the other for Jor; they were also at Cambodia and Pahang but brought nothing but victuals." It was the *Erasmus* that visited Johor, taking the fiscal Martinus Apius, who discovered that the factor at Batu Sawar, Cornelis Francx, had made a mess of things. Apius left Johor, after entreating the Sultan to strengthen Batu Sawar. He told Matelief that unless Dutch ships came to her relief, Johor would make peace with Portugal. In Johor the Company's outstanding capital was 10,000 and in Patani 63,000 reals. In January 1608 news came that the Portuguese had attacked Johor and though they had not landed the Malays had burnt their town and fled into the jungle: Raja Bongsu had gone to Lingga. Had it not been called to fight the Spaniards off Ternate, a Dutch fleet would have arrived at Johor early in 1608. when, as Matelief records "the king was drinking hard, the chiefs favoured Portugal and" the Dutch adherent "Raja Sabrang had no influence" Leaving Holland with thirteen ships on 22 December 1607 Admiral Verhoeff reached Malacca on 24 November 1608 and sent a letter to Abraham van den Broeck, factor at Johor (November 1607—February 1609), to invite Sultan 'Ala'u'd-din to attack Malacca by land while the Dutch attacked it by sea. Van den Broeck and the Sultan's envoy satisfied Verhoeff that the siege of Malacca was impracticable. He therefore sailed on 29 December for Batu Sawar and on 5 January 1609 anchored in the Johor estuary. On 8 January the Admiral disembarked from his *Chaloup* at Johor Lama, where the Sultan had sent a frigate with his principal chiefs to greet him. On their arrival at Batu Sawar an elephant was sent to escort the Admiral and Vice-Admirals to the palace. On the feast-day after the Fasting Month the Admiral saw the Sultan ride to the mosque on his elephant, with Raja Sabrang in front of him and a great chief behind on the animal's rump. Afterwards the Sultan rode back to his palace, where his chiefs sat in a circle and the Admiral paid his respects. Later in the day the Admiral made presents to the Sultan and his brother, Raja Sabrang, who took him by the hand and led him to a table prepared in the Dutch fashion, where they ate and listened to music and saw some farcical dances. Two days later the king and his brother appeared in a

frigate before the Dutch factory at Batu Sawar, to invite the Admiral to accompany them upriver to inspect a new settlement which the Sultan had just made. After this inspection they returned to Batu Sawar, where the Admiral stayed to dine with the Sultan. Clearly they did not go far up-river, and it seems certain that they visited Pasir Raja and that its site was near the modern Kota Tinggi (p. 127) and not to be confused with Pasir Raja that lies not far below Kuala Sayong: the large Batavian recension of the "Anna's" says (p. 202) that the grave of the murdered Sultan Mahmud is "at Kota Tinggi *di-Riun Pasir Raja di-nulu Sungai Damar Makam Tauhid*." Admiral Verhoeff wanted to erect a fort to protect Johor against the Portuguese, but the Sultan demurred, fearing that like the Portuguese the Dutch might molest Malay women. Verhoeff therefore left at Batu Sawar until 1609, a couple of ships *de Roodde Leeuw met Pijlen* and *de Griffioen*, together with Jacques Obelaer as head and Abraham Willemsz de Rijck as under-merchants and Hector Roos as diamond-expert besides three assistants. Cornelis Franckx also remained. The Sultan was given 3,000 reals of eight, some spices and lead. Signing himself as King of Johor and Malacca, the Sultan gave the Admiral a letter to the States-General begging Holland to destroy Patani. The Sultan's father had approved of a marriage between the daughter of the king of Patani and his eldest son. One of the younger sons accompanied the eldest and misbehaved with his eldest brother's wife, so that the eldest killed him and his erring wife. The king of Patani had thereupon murdered the eldest brother. As Netscher remarks, "while a powerful European enemy held the chief town of the Johor kingdom, the chief mart of the whole East, and from there continually besieged the Sultan's capital, the Johor princes were set only on avenging a private quarrel that went back at least as far as 1602 or 1603. For this the Sultan would even grant permission to build a fort in Johor, permission for which Verhoeff had sought in vain." The *Red Lion* and the *Griffin* had to leave Johor for Patani and China and Japan on 15 February 1609 but on 4 May arrived a *chalup* of the *Delft*. Owing to the prolonged absence of Dutch ships, Jacques Obelaer could not combat the Portuguese leanings of the Johor princes. In November 1609 Raja Bongsu wrote to Prince Maurice that there could be no safety till Malacca had fallen. On 16 October 1610 Joao Lopes d'Amoreira from Malacca got Johor to sign a treaty of peace with Portugal. It was arranged by the king's half-brother, ruler of Siak, to whose daughter the king's eldest son was married on 18 January 1610. However Raja Bongsu still protected the Dutch merchants who remained in Johor though they did little trade, and apparently through Raja Bongsu the Dutch got into touch with Sambas, a Bornean feudatory of Johor. Indeed, in January 1911 "Johor" as Muller remarks, "seems to have had a chance of playing a preeminent part in the history of the Far East. If their new head-office in Java had proved a failure, the Dutch had resolved to transfer it to Johor." Relieved of the Portuguese menace, in September 1912, (Peter Williamson

Floris, one of Purchas' (Dutch) Pilgrims, tells us) "the king of Jor overran the Suburbes of Pahang, burning all before him and likewise Campong Sina (= China) which caused great dearth in Pahang." It was rumoured that Joor "maketh great preparation to goe in hiw owne person for Pahang." But Johor was allowed little time for domestic quarrels. Enraged by the Portuguese treaty, the great Mahkota Alam brought an Achinese fleet that attacked Batu Sawar on 7 May 1613. On the third of July Thomas Best was in Aceh when the king "a proper gallant man of war of 32 years" arrived with his armade "and had been but twenty dayes from the coast of Jor to Achen. In Jor they took the Factorie of the Hollanders and made a prey of all their goods and brought hither prisoners of the Hollanders some twenty or twenty four." One day Captain Best got no audience with the king "as his army had returned from Joar, bringing back the King of that place as a prisoner." In a letter to the East India Company, dated 2 July, 1613, Captain Best says "the king's Armada came from Joor, bringing the King thereof with his brother, many of their people, and 22 Dutch prisoners, most of them of the factory there; the rest, of a Dutch ship then there riding." Floris relates how on 21 October there arrived at Patani "the unhopd for *Hope* from Johor, where arriving and going on shoare, before they could return aboard, the Armada of Achen was before the Towne to besiege it. Wherefore they sent a letter aboard for thirtie armed men to be sent by land, and to come as high as they could in the River with the shippe to fight the Acheners, which by reason of the shoalds they could not do high enough to hinder them but after twentie nine dayes the Towne was rendered by composition. Thus remained twenty three Hollanders prisoners." Best's purser, Ralph Crosse, prefers, as pursers do, a more romantic tale about the king of Johor and relates how "the Generall of the Army, for his welcome because he did not bring the ould King of Joor, who was an old decreped man and had assigned his kingdome to his son, was by the King forced to eat a platter of turdes, and afterwards to wash his bodie in them, to the King's great infamie and dishonour, for so base a thing to be published among foreyners and strangers. Although this seeme strange, yett yt is trew, as God is in heaven." But the Dutch head merchant at Aceh, A. Theaunemans, reported to headquarters that the old Sultan, his wife and children, his brother Raja 'Abdullah, three or four other princes and his chiefs and the Dutch prisoners were all taken to Aceh. Adr. van der Dussen, whom Governor-General Pieter Both had delegated to Johor, wrote on 25 August 1614, that the Sultan was again at Batu Sawar, where he and his chiefs had been brought by the Achinese Raja Lela Wangsa. A Dutch letter of 22 October, 1615, quoted in the life of Jan Pieters Coen, records—"The town Batu Sawar or Jhoor has been restored by the Achinese and much enlarged. Since October last we have had there an Assistant." Aceh even helped Johor in its old feud with Pahang, and Netscher surmises that Aceh must have made

peace with the Johor princes on condition that Johor helped in the war against the Portuguese. Perhaps therefore the prisoners were sent back very soon. Floris records how on 8 November 1613 when his ship was passing the river of Johor, " divers Prawes came aboard us hard by the straight, being of the Salettes under the King of Johor, which for the most part keep in their Prawes, with their Wives and Children and live on fishing. By these we understood that the king of Achen had sent Raja Bounng Soe, younger brother of the king of Johor, backe again with great honour, attended with thirtie Prawes and two thousand Acheners to rebuild the Fort and Citie of Johor, having married him to his Sister, and that he should bee set up in the old King's place." But as Johor proved powerless or unwilling to help against the Portuguese, in 1615 Acheh attacked her again. In the beginning of 1616 the Dutch admiral Steven van der Haghen records how (postponing action to make sure of the Kerimun (Carimon) islands in place of Johor) he had sailed to the latter place in October (? 1615) with his ships the *Nieu-Seelandt*, *Hollandia*, *Middelbrugh*, *de Sonne* and *de Maene*, in order to damage the Portuguese and waylay a carrack from Macao. In the Johor river he had found the king of Acheh with a fleet of three hundred sail and with 30 to 40 thousand men. They had burnt the town and Raja Bongsu had fled in boats and hid under Bintang. The Portuguese from Malacca came to the help of their ally, Johor, but were beaten. The date and manner of Sultan 'Ala'u'd-din's death are uncertain. Was he present at the second attack on Batu Sawar? Or was he still a prisoner in Acheh or was he already dead? Clearly he died between 1613 and 1615 and in Acheh, so that it is very doubtful if the grave thought to cover his bones at Makam Sultan, Kota Tinggi, is really his. His Bendahara, Tun Sri Lanang of the " Malay Annals " was a prisoner with the Sultan at Pasai and records in the introduction to that work that his master died at Acheh: he also says his master was a ruler who liked music better than administration. Matelief in 1606 describes 'Ala'u'd-din as a man of little energy, who slept till noon, then ate and washed and proceeded to drink himself drunk so that after noon it was impossible to do business with him: provided he had wine and women, he cared neither for his kingdom nor his subjects.

Raja Bongsu (or Sabrang), who now came to the throne as Sultan 'Abdullah Maayat (or Hammat) Shah, is described by Matelief as being in 1606 a man of about thirty-five, almost white, discreet, forbearing, not choleric, far-seeing, a foe to the Portuguese: industrious in affairs: in short, a man worthy to be king of Malacca and Johor, who would recognize any help rendered to him and was a staunch friend to the Dutch. He was the only one of the brothers who did not drink. He had got his nickname of the " Raja across-the-river " from living at the fort opposite Batu Sawar, whence also Batu Sawar acquired the name of Pengkalan Raja as this " Raja's landing-place." Of his sojourn at Sabrang only the name of the spot and the carved stones of a grave (known as the Famous

Grave, *Makam Mashhur*) remain: to reach this grave one goes ashore exactly opposite Makam Sultan and walks some chains downstream. Raja Bongsu was called also Raja di-Hilir because his fort lay further "downstream" than the Sultan's at Pasir Raja (p. 31). After Aceh had sacked Batu Sawar and taken Raja Bongsu captive to Aceh in 1613, he was, as already related, married there to a sister of the redoubtable Mahkota Alam and was escorted home by an Achinese fleet under Raja Lelawangsa. While at Pasai in Aceh 'Abdullah ordered Tun Sri Lanang to compose the "Annals," which was done between February 1614 and January 1615. That, at any rate, was the story based on the reading in the printed text, but with more probability other MSS. say (p.15) the order was given in earlier and happier days at Pasir Raja, or Pekan Tua—perhaps before Raja Bongsu came to the throne. The Bendahara annalist describes his royal patron as the glory of his place and time, a vizier in assembly, religious, and an ornament to any place where the pious were gathered, loyal and compassionate and a doer of good works, generous and just. He is the most pleasing and worthy figure among the rulers of old Johor and the most tragic. While Sultan 'Ali Jalla 'Abdu'l-Jalil Shah stands out as a fighter, Sultan 'Abdullah stands out as diplomat, who fell because he could not serve three masters. Apparently after being placed on his throne by the Achinese, Sultan 'Abdullah remained across the river, whence he sent a secret envoy to the Dutch at Bantam. Thereupon on 25 August 1614 Adriaen van den Dussen came to Batu Sawar to reiterate the request Verhoeff had made in January 1609 for leave to build a fort for its protection. Again this request excited distrust and was refused: had it been granted, Johor would have been saved the agony of many sieges and Malaya would probably be under Dutch instead of English protection.

There was casual contact between English and Johor. On 24 July 1614, Robert Larkin, the English factor at Patani, complained that "the 308 pieces of gold I had at Sukadana, being Johor gold, proves much short here of so many rials I wit they were esteemed at." Captain Arthur Spaight reported to the East India Company that "on 15 April 1615 we arrived in the road of Achin, the king being 25 leagues off at Pedir with the king of Johor who has married his sister... . Although he be his prisoner, they do often drink drunk together." In June a Johor junk brought pepper to Aceh and asked the English $6\frac{1}{2}$ *tahil* for a *bahara*. On 28 June John Millward and his company "found the king of Aceh sitting with the king of Johor in a place built for the reception of strangers. He used us very kindly and drunk much (ar)rack, which we must pledge." But 'Abdullah, abstemious from youth, evidently had no stomach for these potations. He was still partial to the Dutch and at their request advised the king of Jambi not to entertain the English who were drunkards and thieves. But overtures to the Dutch to rid him of his turbulent oppressor had failed: so, he started negotiations with a Portuguese envoy from Malacca, Fernão

da Costa, and in August 1615 he made peace with the Portuguese, agreeing to evict the Achinese who since 1613 had lived in Johor as spies. Thereupon in the same August Mahkota 'Alam sent an Achinese fleet, which arrived before Batu Sawar in September to find that the Sultan had fled to Bintan and the town was deserted. The Achinese razed it to the ground as in 1587 the Portuguese had razed Johor Lama. Sultan 'Abdullah led the life of a hunted wanderer. In November 1615, accompanied by five or six prahus, he went aboard an English ship at Singapore: "he durst not remain in his country but lived on the water like a fugitive." In July 1616 writing to King James the ruler of Aceh described himself as "the mighty sacrosanct warrior" (*johan berdaulat*) king of Aceh and other parts of Sumatra, with authority over Batu Sawar and all countries subject to Batu Sawar." In 1618 'Abdullah went to Lingga as he had done in 1608, thus choosing a spot that was destined later to be the capital of the Sultans of Johor. His chief income was derived from trade with Malacca, the junks of Siam, Patani, Java and Macassar bringing rice and other necessities to Lingga and Riau, whence the goods were transhipped in small craft to Malacca. Coen, a Dutch friend of the Sultan, warned him not to give passes to these craft, but the trade was essential for him. So in March 1623 an Achinese fleet expelled him from Lingga and in May of the same year he died of a broken heart on the Great Tambelan Island: it is, therefore, very improbable that this illstarred prince was ever laid in his so-called grave at Makam Sultan, Kota Tinggi. His widow, a daughter of the ruler of Jambi, fled with her son to her father, from whom Aceh claimed the fugitives.

The conquest of Batu Sawar by the Achinese in 1615 closes one chapter of Johor history as the conquest of Johor Lama by the Portuguese in 1587 had closed another, and it appeared to the Dutch Government that the renowned kingdom of Johor had come to an end. To this second chapter there is indeed an appendix that hardly concerns Johor but carries history down to that momentous year 1641 when the extinction of the male line of Achinese rulers and the capture of Malacca by the Dutch removed Johor's two greatest enemies and gave her a new lease of life. In 1612 Aceh had conquered Aru (Deli), in 1613 and 1615 Johor, in 1617 Pahang, in 1620 Kedah and Perak, in 1624 Nias. In 1629 when Aceh in vain attacked Malacca, their old ally Johor contrived to come to Portugal's aid. In 1635 Aceh took dire vengeance on Pahang for being friendly to Malacca. Beaulieu, but no Oriental writer, tells of a plot against the life of Mahkota 'Alam which led to the execution of a son of the king of Pahang and of a son of the king of Johor, whom, Mahkota 'Alam suspected, his own mother designed for the throne of Aceh. On 27 December 1636 Mahkota 'Alam (alias Iskandar Muda) died. In 1639 his successor, Iskandar Thani (= the Second), sent a gravestone to Pahang for the tomb of his father Ahmad, Sultan of Pahang who in 1618 had been

carried a prisoner to Acheh, and at Pahang the Achinese fleet found Johor attacking the town.

From 1624 onwards glimpses of Johor appear in the pages of the famous Dagh-Register, or daily journal of events sent to headquarters by the servants of the Dutch East India Company from all parts of the Malay world. As early as December 1623 Johor junks are found at the Moluccas and on 8 February 1624 Malays from Johor, Patani and other harassed places are noted as living in thousands at Macassar. In September of the same year entries tell of 500 Johor prahus fleeing from the wrath of Acheh to Jambi, which the Dutch hoped to save from invasion by Mahkota Alam. In 1632 the queen of Patani suggests an alliance of Holland, Patani, Johor, Cambodia, Jambi and Indragiri against Spain and Portugal. In June 1634 there were still Malays in Johor, for they told Commander Coper of the yachts *Noordwijck* and *Cleijn Nassouw* that for eight months no Portuguese vessels had passed there. In February 1636 there is an entry that Indragiri was a friend of the Sultan of Johor, whom the Achinese had driven from his country. On 15 July 1636 forty Johor vessels had assembled at Bulang to resist the Achinese. In November 1636 a Portuguese fleet took refuge from the Dutch in Johor waters. Under 6 April, 1637, it is noted that Johor's friendship for the Dutch is strong, how the Portuguese disliked Johor's embassy to Acheh and how the Dutch fleet stayed at Kerimun to strengthen the friendship with Johor. In 1639 the Sultan sent envoys from Bintan to Batavia to arrange a new treaty but the upshot is unknown. In the siege of Malacca Acheh would take no part because Johor was an ally of the Dutch. But in spite of the efforts of the Laksamana the Johor contingent of 40 sail and 1,500 men was of little service during the siege except for digging earthworks. The siege lasted from June 1640 to 14 January 1641 when at last Malacca fell. On 15 February 1641 Iskandar Thani died. On 3 April 1641 the Dagh-Register records that the Johor empire then comprised the territory stretching from the river Klang to the Linggi and Cape Rachado, Muar, Batu Pahat, Singapore, Pulau Tinggi and other islands off the east coast of the Malay Peninsula, the Kerimun islands, the islands of Bintan, Bulang, Lingga and Ungaran and in Sumatra the rivers of Bengkalis, Kampar and Siak. A December entry adds Rembau to the vassals of Johor.

V.

JOHOR, HOLLAND, JAMBI, PAHANG.

Makam Tauhid, Batu Sawar, Riau.

Never had any period of Johor history opened with brighter prospects. 'Abdullah's successor, Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah, had been a wanderer since as a youth he ascended the throne in 1623. Now in April 1641, after a visit to Patani, he returned to a spot, that for the first time and only for the years 1641 and 1642 is mentioned in the Dagh-Register, namely Makam Tauhid, a place just above Batu Sawar and just below the modern Kota Tinggi. Her chiefs made a treaty stipulating that no Johor envoys should pay their respects to Taj al-'Alam, the new queen of Acheh, for fear friendship might lead to a marriage between her and the Johor Sultan, who might aspire to an Achinese throne as well as an Achinese consort: Acheh, therefore, was harmless. With Holland there was friendship, though at first the Sultan was sore with the Laksamana because Johor had got so little out of the capture of Malacca. Finally Johor was on terms of close friendship with Jambi. Sultan 'Abdullah had married a princess of that Sumatran State. In 1624 many Johor Malays had fled to Jambi to escape the wrath of Acheh. So close was the friendship that in September 1642 the Laksamana was busy fortifying Makam Tauhid against an expected attack from Jambi's enemy, Palembang. The stage was set for the chief actors in a new and apparently brighter scene.

In December 1641 the king of Patani had arrived at Johor for a year's visit which led in 1644 to a marriage between the queen of Patani and the youngest brother of Sultan 'Abdu'l-Jalil. The Laksamana of Johor was so free from cares of war that he could resent an attempt by the "head of the Malays of Ringi, Che Chelij," to settle near the Kesang river. In February 1642 the Fiscal Pieter Willemsz and Sabandar Jan Meine arrived at Johor on the yacht *Rijswijk* to welcome the Sultan on his return and found the Laksamana in high favour with his master. A new treaty was made. All Johor vessels sailing west of Malacca were to call there for passports and all slaves were to be mutually restored: the Duli Paduka Sri Sultan wrote from Makam Tauhid to Johan van Twist, Governor of Malacca, confirming this arrangement and sending one bezoar-stone, 10 tahils of camphor, one roll of flowered and one of black cloth. The Laksamana begged the Dutch envoys for two guns salvaged by his Malays from the wreck of the *Utrecht* but excuses were made. Nor would the Sultan help to build a new bridge across the river at Makam Tauhid. The envoys found the "black" Christian prisoners taken at Malacca very closely guarded and valued by the Sultan at 50 to 60 reals a head:—later the Dutch considered their ransom, as an increase in the population of Malacca was necessary! The Dagh-Register records visits in April of Javanese junks to Johor and Pahang for trade in pepper and how Malacca wanted to forbid

Javanese ships access to Johor and Perak, so that the natives of those two States should have to go to Malacca for their rice. In October 1642 the first blow fell on the new Johor settlement. The Bendahara had died and the Laksamana and many other nobles lay sick at Makam Tauhid. The king was in great distress and had changed the name of the place to Batu Sawar. Never again is Makam Tauhid mentioned in the Dagh-Register. The king moved across the river. Was it back to Batu Sawar across the Damar river or across the Johor? If the latter, did he go to a spot two miles above Kota Tinggi (up the modern Sungai 'Che 'Omar) where in a Chinese rubber-estate are two large grave-mounds side by side, with five and twenty-two graves respectively? All the graves have the carved stones of the period which alas! was too late for inscriptions such as occur at Sayong. Apparently the depletion of the population by this epidemic revived fears of Acheh. Four Johor Malays who had plundered the coast of Acheh were buried alive and two more were sent to Acheh for punishment to show that Johor wanted peace.

In 1644 the Dagh-Register records half a dozen visits of Johor vessels to Batavia. Mostly the crews consisted of fifteen or sixteen men and the cargo of sago, palm-matting (*kajang*), some tin and rice and salted fish-roe (*têrubok*). Only one vessel from Johor and Lingga had a crew of sixty men, and carried 20 baharas of tin, $1\frac{1}{2}$ tons of rice, 8 tons of sago and 100 pieces of palm-matting. In March a galleon visited Johor carrying cloth and Chinese wares; in May a *balouw* bringing gold-thread, Chinese wares and cloths, and a *penchalang* bringing 184 reals, cloths and a little gold-thread. But the peace of this year 1644 was threatened. In May the Sultan sent to Batavia 2 *bahar* of tin, 2 *bahar* of pepper, 1 *kati* of camphor, and 3 mats from Timor as presents to the Governor-General Antonio van Diemen together with a letter and two chiefs from Rembau, Sri "Maradia" Lela and Raja Lelawangsa to explain that the people of Rembau and Tampin who had stolen the goods of Jorge Fernandez and treacherously killed a Dutch captain, a collector, eight Dutch soldiers and some thirty others, were not subjects of his but Minangkabaus, tenants (*huijrders*) of the Dato' Bendahara! On 23 May of the same year the Sultan informed Malacca that his delegate, the *shahbandar* of Sungai Ujong, was guarding Dutch interests there. So anxious was Sultan 'Abdu'l-Jalil not to be involved in war with the Dutch that in October "assured of his treachery, the Minangkabaus very bravely removed their property from Pahang" and so, probably, Ulu Pahang (or the Temerloh region) ceased for ever to be one of the Negri Sembilan.

For now Pahang became awhile the scene of Johor's ambitions. As early as 1612 the king of Johor had wasted the "suburbs" of Pahang, apparently because the Pahang chiefs refused to let go the daughter of the deceased king of Pahang who was betrothed to a son of the Sultan of Johor. In 1614 the Achinese helped Johor to raid Pahang over the same quarrel. In 1615, in conformity with a

treaty with Johor signed at Malacca, the Portuguese conveyed the son of the Sultan of Johor to Pahang to take possession of that State. But in 1634 Johor and Pahang were allies of Portugal against the Dutch and sailed together to help Patani in her war with Siam. So Aceh attacked Pahang in 1635 and claimed the Pahang throne. In 1637, at Bulang, Pahang envoys made peace with Aceh, whose Sultan was now a son of the last of the old Malacca line of Pahang kings and still a claimant to his father's throne. And yet on 16 March 1637 the *Sultan* and *Laksamana* of Pahang made a treaty with the Dutch in Pahang to ally with them against the Portuguese and *promised to make a strong fort in Johor*. In 1638-9, when Iskandar Thani sent a stone for his father's grave in Pahang, the Achinese found Johor attacking it, their vassal. Evidently 'Abdu'l-Jalil Shah or his appointee now claimed to be Sultan of Johor and Pahang. Who else could offer to build a fort in Johor? And what other local claimant could have been on the Pahang throne after Aceh had wiped out the local Pahang-Malacca line? Johor's attacks on Pahang and claims to that throne kept Aceh from helping the Dutch to take Malacca in 1641. Another sign of dynastic ambition on the east coast was the marriage in 1644 between the queen of Patani and the youngest brother of the king of Johor. On 19 March 1648 three vessels arrived at Batavia bringing two envoys (Lela Wangsa and Tun Lela Pahlawan) and a letter from "the king of Johor and Pahang."* The envoys stayed a month, were taken by Governor-General Cornelis van der Lijn for a sea-trip to inspect shipping-yards at Pulau Onrust and were entertained by the General. They sailed home with cargoes free of toll.

On 27 July 1647 an Englishman Wylde visited Johor in the *Supply*. The broker was sent up to the King who "returned his boate and one of his people with courteous expressions desireing me to bring the ship to his towne; but unwilling to adventure her thither till I was acquainted with the people, the 30th ditto I accompanied the messenger to His Majesty, presenting the Company's letters with a present; which after perusal I was dismissed. The next day following, he demanded my desires; when I answered it was your request to have free trade in all his parts and dominions, not paying customes; which he and his orankayes at first seemed to admire my demands were so large on so small acquaintance. His answere was for this yeare our ship off goods was custome free, but in the future not to be expected: and that I had licence to build warehouses and unlade my goods if I pleased. After certain daies His Majestie sent messengers to make a contract how much money I would give him yearly upon a ship for trade; when I drew severall articles and promised him 100 taile (the Chinese ounce of silver); which after he had taken into consideration and consulted with his crankayes (who command as much as himself) it was concluded to

*Note.—In 1862 a letter from the Laksamana Paduka Tuan to the Governor-General of Batavia calls (evidently with reference to formal installation) Sultan Ibrahim Shah the first king of Johor and Pahang.

be dangerous to lett the English have any residence in his country, by reason they deny the priviledge to the Dutch, which might cause warrs to the dequiteing of his wonted quiet living. Therefore their answere was to me: whereas the King had promised custom free for this yeare, it was granted, but should not have any residence in his country longer than the ship stayed, and that should not trade to any part of his kingdome but in Johore; and so if you would condescend to paying the following duties and customes, you might have trade, vizt. to pay 5 per cent off all goods brought thither for sale; to pay 6 masse (*mas*) Acheene on each *bakar* pepper bought; to pay 10 masse per *bakar* on tynn; to pay 104 tale lungargow or anchoridge, on each ship you send thither." These demands Wylde attributes to the Gujerati skipper of Haji Zahid Beg's vessel, "in hopes to have all the trade to themselves; who paid not any custome the last yeare and have liberty to trade to all his ports. They were invited thither by the King from Mollaco and therefore the more favoured." These Gujeratis had sold up all their goods and had bought up everything obtainable. "The chief commodities are tin, pepper, aggula (lignum-aloes used for incense) and elephants' teeth. 'Aggula' is the principal product here." These goods came from Phaung (Pahang) Comper (Kampar), Boolaung (Bulang) and Keelaun (Klang), the first-named being "the greatest place of importance." Wylde found the Johor market glutted with Gujerat cloth and could sell no more than eight bales. He left Johor on August 28, sailed for the river mouth on September 2 and reached Malacca on September 8. The English complained that Acheh was now a very poor market and expected to desert the Malay seas "if Johore encourage us not": the chief cause of the depression being the excessive export of Indian goods. The Dagh-Register records for 1648 only one visit a month by small Johor galleons bringing only palm-matting and poor oddments, contributory evidence probably of the preeminence of the Gujerati trade. In 1649 the East India Company noted Johor and Perak as places where broad-cloth was vendible at good rates and tin and other commodities might be bought.

On 19 March 1648 the "king of Johor and Pahang" sent, as we have seen, a letter to the Governor-General, saying that the king of Mataram threatened Johor and asking for a free pass for a vessel to Coromandel. Then there is hardly any mention of Johor in the Dagh-Register until November 1657 when Jambi asks Batavia to settle differences between it and Johor. For 1661 there are many entries. All Sumatra, Perak, Malacca and Johor are reported to be overstocked with English and Moor cloths brought from Surat and Coromandel by Chinese merchants in Malacca. The exports to Batavia from Johor now have more variety and include slaves, wax, mats, tin, sago, wooden platters, oil, pepper, betel-nuts, salt roes and rice. Johor had become an entrepot for Chinese trade. One entry under 21 April runs: "Gonqua from Johor with a gillon, 26 men and a cargo of eight cases of gold-thread, 100 iron pans,

4,000 pieces of coarse Chinese porcelain, 4,000 large cups, 100 basins, 100 coarse dishes, 12 bundles Chinese paper, $1\frac{1}{2}$ pikuls of tea, 100 packets of Chinese tobacco." In May two junks came to Johor from Canton and Amoy. The smaller had a cargo of rough porcelain and a little gold thread, which was eagerly bought by Achinese then visiting Johor. In July two Chinese junks lay off Johor with goods so inferior that the Johor folk did not want them. The Dutch frequently sent ships to Johor with cargoes of cloth.

On 2 July 1661 an English ship from Surat passed Malacca on her way to Johor, whereupon the Dutch Governor sent a letter to the Sultan of Johor asking him to refuse to trade with her and despatched a sergeant Hendrik Jansz and a Portuguese Manuel Damotta on the pretext of looking for runaway slaves at Johor but really to spy and report. They discovered that the English merchant was Joseph Heynsmers, who had lived in Holland and spoke Dutch, a choleric overbearing man, gruff and stern, with whom Malays were afraid to trade. He and his captain fed at different tables. He had paid 600 r^a for toll, given a present of 300 r^a and rented a house for six months. The king had refused him permission to build a large lodge. His cloth was mostly fine Surattee and he would not give more than 30 r^a for a *baer* of tin. From the letters received by the East India Company it appears that Joseph Hinmers and William Forster were sent in the *Vinc* to Kedah and Johor and returned from Johor in 1662 having made a considerable freight. The English at Aceh also asked leave to build a house and trade at Johor or Bengkalis. In 1662 Clopton went from Aceh to Johor with goods he had to sell at a loss. About this time *damar* and copra and goglets of pottery appeared as articles of export from Johor. Slaves were imported: contrary winds drove a Makassar junk with 60 slaves for Johor into Jambi in April 1663. By the end of 1663, in defiance of Dutch injunctions, Johor boldly engaged in the tin-trade on a large scale and transported the metal to Johor for sale to the Chinese and others. Moreover the king and Raja Modliaer (= Mudeliar) sent a ship to Japara with the idea of despatching her to Coromandel. In March 1664 the "young king" (= Raja Muda) of Johor and the Laksamana were allowed passes to Perak on condition that like others they gave part of the tin bought to the Dutch, and sold the rest at Malacca for the usual price of 40 r^{as}. Even gold seems to have been exported from Johor seeing that in May 1664 there is an entry: "gold from Indragiri loses $10\frac{1}{2}$ and from Johor $23\frac{3}{4}$ per cent": and here one may add that a few years later, Alexander Hamilton tells us, "in Johore their *Macie* (*mas*) is a Gold Coin, in value about 3*sh.* 6*d.* *Sterling* and the *Coupang* is one fourth of a *Macie*." In 1665, after some hesitation, Holland decided to prevent Portuguese vessels from entering Johor to trade, and the Dagh-Register records that Johor was trying to attract trade from all outlying places in order to trade with the Portuguese in tin and gold and pepper from Jambi and

Indragiri. Moreover Johor's alliance with Aceh injured Dutch trade. Never had Johor been more prosperous. Even the rivers of Siak and Rekan were now under Shahbandars appointed by Johor and had no separate rulers. By 1669 Indragiri also was ruled by the Yang di-pertuan of Johor. But about this time Johor started another disastrous dynastic war.

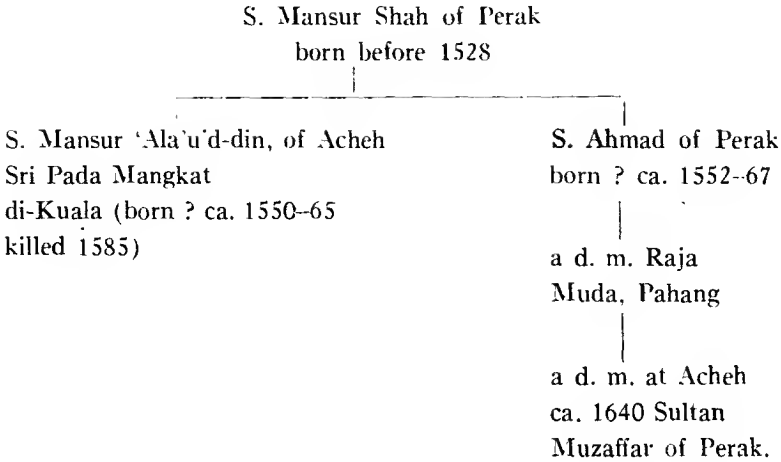
On 23 May 1661 the Yang di-pertuan Muda of Johor with many vessels and a great train visited Jambi. Under 6 February 1663 it is recorded how the brother of the King of Johor is betrothed to the daughter of the Pengiran of Jambi and is asked to come and marry her, to which the king answered that the Portuguese had retaken Ceylon and were expected at Malacca and therefore he could not come! On 22 May 1663 the queen mother of Johor died and the Governor-General sent his condolences but her death made no change in policy. In 1664 hearing that Jambi intended war, the Raja Muda sent envoys to explain that it was the fault of the Sultan ("old king") that he could not come to get married:—really it was because he had married the daughter of the Laksamana, feudal lord of Bentan. The Laksamana with 50 prahus and 2,000 men accompanied the envoy as far as Lingga to attack Jambi if the rumour of hostilities were true: the people of Jambi fled from their houses. Johor left 5 or 6 prahus to watch. On 21 May 1664 the young king of Indragiri sent envoys to Malacca to announce that he was going to fetch his bride "a daughter of Johor." Under 11 July 1664 the Pangiran Pati Enum, king of Jambi, complains that the Raja Muda of Johor had gone home, promising to return for his bride in six months but remaining away twenty-eight months:—in that same month the Laksamana and thirty Johor ships lay at Muar. Under December 1664 the king of Jambi tells the king of Johor he will nullify the marriage and wed the girl to another. Under September 1665 it is recorded that he had again asked the Raja Muda ("young king") of Johor to come, and getting no reply was marrying his betrothed to another and inclined to war. In July 1666 the Dutch try to settle the quarrel and in December Jambi asks Batavia for help, complaining that the Raja Muda of Johor had written to the Pangeran Ratu and then treacherously fired on the Jambi fleet. The Johor account says that the Jambi fleet attacked the Raja Muda as he was going to fetch his bride. In May 1667 Jambi again seeks help against Johor, which had burnt the villages on the Jambi river. In September 1669 Kee Deman Suranegara reported that Jambi had captured 1318 Johor folk and some guns, while Johor had captured 550 Jambi people: he sent as a present to the Governor-General one Johor Malay, a carpenter, and an elephant's tusk. By 1670 there was war. First Jambi reports to Batavia constant victory in her war with Johor: in November there are 80 Johor vessels in the Jambi river sacking all the villages: in December the Sultan of Jambi tells the Governor-General that there can be no peace until the Sultan of Johor comes or sends envoys to sue for pardon and give a person of royal birth

to replace Keey Deman Wira Perbangsa whom he had killed. In 1671 Governor Balthasar Bort of Malacca sent Adriaen Weyland to Johor to try to stop the war. In 1672 Johor sacked the villages on the Jambi river three times. On 15 May 1673 a letter reported that the Pangeran of Jambi with 75 vessels had surprised Bengkalis and then Johor (Batu Sawar), capturing 100 guns, muskets, and 100,000 guilders in gold: the king of Johor had fled to Pahang. On 21 November it was reported that four tons of gold and 2,500 prisoners, including the Bendahara, had been taken at the sack of Batu Sawar, but 1,200 prisoners escaped. An English ship took the news to Bantam and said that an Englishman Mr. Locq of Johor was captured with his ship and when he wished to complain to the Sultan of Jambi was strangled by the Pati who said he had hanged himself. In July 1674 there was hope of peace. The Pangeran of Jambi declared that he held the persons and property of the Johor prisoners as their "brother" and would return them. But war broke out again and another entry under 14 December relates how Sri Nara 'diraja of Johor had waylaid two great Jambi pirates, Langpassir and Pampouassa, and captured the former and taken him to the king of Johor (then an exile in Pahang), who had his hands and feet cut off, his backbone cut open and the wounds smeared with salt and pepper. Under August 1675 "with the death of the Johor Raja Muda, Jambi is inclined to peace" but in December it is rumoured that Johor had made an alliance with Siam in order to attack Jambi. In January 1678 Johor envoys reported at Malacca the death of their childless ninety-year-old king—according to Netscher, on 22 November 1677. In 1678 Balthasar Bort speaks of Malay vessels visiting Malacca from "Pahang where the King of Johor now holds his court."

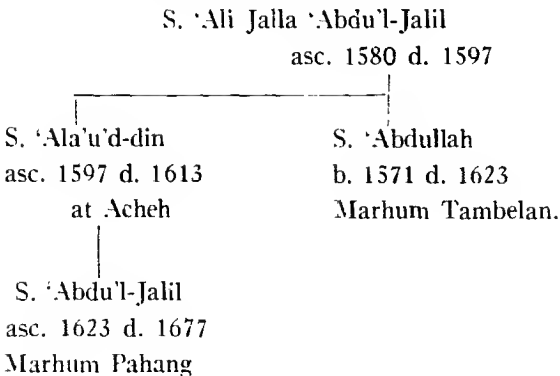
Here a dynastic puzzle confronts the historian. Who was Sultan Ibrahim, who now came to the throne of Johor? According to Bort "Johor was destroyed by the Jambinese in 1673 and the king with all his subjects went to settle in Pahang, a place belonging to his kingdom situated on the mainland 36 miles to the north of the Straits of Singapore. There he died at a great age leaving children and his cousin succeeded him in the same place. He is said to be busy getting Johor once more inhabited and even to fix upon it as his capital. This new king has announced the death of the other in a letter, which the Laxamana (living on the island Bintang which is well populated) has also done: he is an old man of great authority. We answered both these letters on the 9th of February last (i.e. 1678)..... The enmity between Johor and Jambi still goes on. On this account Johor still keeps many warships in readiness, on the designs of which a close watch must be kept, so as not to be surprised by them here, for the Johorites are not well disposed to Malacca

and must rather be regarded as false friends. However, all enmity must be avoided, as far as possible, especially now we are at war with the Manicabers, so as to give them no cause for going to the assistance of the latter." The Dagh-Register confuses this new ruler of Johor with a Sumatran adventurer who early in 1677 appeared in Naning and Rembau calling himself Raja (or Sultan) Ibrahim and apparently received the support of Sungai Ujong as well as of Rembau. Balthasar Bort writes: "he declares himself a cousin of the King of Johor but is, in fact, a fugitive Muslim priest who according to rumour was driven out on account of his turbulence by his own people in Sumatra." The Dagh-Register of 1677 says he was a Minangkabau, very holy and a miracle-worker, whose forefathers had possessed land in Malacca. But, whoever this pretender was, an entry under December 1680 informs us that he was treacherously murdered by a Bugis, Baggia, (for sixteen years the slave of Malacca Chinese but in 1677 a slave of Raja Mera, chief of Naning) who after the murder decamped to Pahang with his booty, was driven away by the Johor folk and finally imprisoned by the Paduka Ra'ia at Riau. This disposes of yet another theory that this Naning Sultan Ibrahim was the later famous adventurer, Raja Kechil, who died a very old man in 1746. The *Tuhfat al-Nafis* says that Sultan Ibrahim was the son of a Yamtuan Muda of Pahang, who was a "brother" of Sultan 'Abdu'l-Jalil and lived in Pahang, where he died in 1676 A.D. An 18th century Perak genealogy says the daughter of a Marhum Muda Pahang was married at Aceh by Sultan Mughal or Iskandar (ruler of Aceh 1636-1641) to a Raja Sulong whom he raised to the Perak throne as the second Sultan Muzaffar Shah. The Perak account of her parents' marriage runs:—"Marhum Pahang," presumably Sultan 'Abdu'l-Jalil, the exiled ruler of Johor, who died in Pahang in 1677, "created his son Raja Muda of Pahang, because he was about to ask in marriage for him a princess of the royal family of Perak:—the object of this was to take advantage of the custom which requires reigning sovereigns to take their wives with them to their own countries. He then sent to Perak to demand the niece of Sri Pada Mangkat di-Kuala (Sultan 'Ala'u'd-din Mansur Shah who ruled Aceh 1579-1585), daughter of Sultan Ahmad of Perak (ascended ca. 1580).... The Raja Muda of Pahang was installed as Raja by his father and he returned to Pahang and reigned there and begot two daughters. After his death, his widow and his two children were sent back to Perak. and carried captive to Aceh"—presumably after the conquest of Perak in 1620: one of these children it was who married Raja Sulong or Sultan Muzaffar Shah. Now Sri Pada Mangkat di-Aceh was one of sixteen children, of whom three were sons. His father was born before 1528 when Muzaffar Shah was driven from

Kampar by Tun Fatimah to become first Sultan of Perak. This gives the following tree:—

The dates are coherent but they do not fit with the Johor tree:—

How could a Raja Muda of Pahang who married a Perak princess about 1600 succeed Marhum Pahang who died in 1677? The Perak genealogy gives further details. 'Ala'u'd-din, the eldest son of 'Abdu'l-Jalil, begot Raja Bujang (= S. 'Abdu'l-Jalil) whom when he died people called *Marhum Mangkat di-Pahang*. Marhum Tambelan had a son Raja Bajau, who became Raja Muda to Raja Bujang. Raja Muda Bajau had a son Raja Ibrahim who was adopted by Raja Bujang. He was the father of Marhum Kota Tinggi, last of the Malacca line. Bort, as we have seen, talks of Sultan Ibrahim as a cousin of Marhum Pahang. The idea that he was a grandson of Sultan 'Abdullah rests on the Bugis chronicle, and on the Perak story that 'Abdullah was the father of Raja Bajau.

The Dagh-Register talks once of a brother of the king of Johor—and several times of a Raja Muda of Johor—who was betrothed to a Jambi princess in 1663 (and explained in 1664 that it was the Old King or Sultan who prevented his marriage); who joined his father-in-law the Laksamana as a leader of pirates (*bajau*) in Johor's many raids on Jambi, and who in 1674 with the Laksamana invested the Jambi river. It is clear that the prince who broke the Jambi engagement cannot have been, as the Perak record would make him, a man of eighty or the warrior who attacked Jambi in 1674 a man of ninety. On the present evidence it looks as if a generation had been jumped between Sultans 'Abdullah and Ibrahim. But if the Johor-Malacca line was wearing thin, all accounts but the *Bustan* agree that down to 1699 it was still the Malacca line.

Balthasar Bort writing in 1678 notes how "Songujongh and Calangh produce yearly about 400 bhaers of tin, whereof Malacca gets a very small share, since most of it is taken to Aatchin and Bencal's, also to *Pahangh and Riouw*. The last is now beginning to come to an end, the people there" (*i.e.* in Sungai Ujong and Klang) "being Manicabers who, since the conquest of Johor by the Jambinese and the flight of the king thence to Pahang, have not rençered their due obe'sance to that Kingdom and do still less now, being suspected of siding with the rebellious people of Nanning and Rombouw." Muar still belonged to Johor. The Bugis chronicle states that in 1678 Sultan Ibrahim removed to Riau, the home of the Laksamana and a good base for operations against Jambi, and the Dagh-Register now begins to record a small trade between the Dutch and Riau. In June 1679 Johor had 300 well-armed vessels ready to surprise Jambi and had found a Bugis ally, Daeng Mangika the earliest adventurer of his race to enter Johor history. Before the end of the year the Dutch thought they had made peace between Johor and Jambi, the king of Jambi to deliver to Johor 10,000 rix-dollars, two cannons and all the property and men carried away in 1673: two of the sons of the Pangeran of Jambi were to be sent to Johor as pledges that the treaty would be fulfilled. But in October 1680 Daeng Mangika, dissatisfied probably with his share of the spoil, attacked a ship conveying Jambi ambassadors to Johor and carried off 196 people. In January 1681 the Paduka Raja of Johor and his son the Laksamana helped Jambi to drub Palembang and its now ally, Daeng Mangika. The Laksamana took all the captured cannon and half the booty. Victorious over Jambi and with Jambi's help over Palembang and the Bugis, the "old Laksamana or Paduka Raja was" by May 1681 "drawing all power into his hands and ingratiating himself with the nobles and was grown so bold that he no longer paid proper respect to the Sultan at Riau who was thinking how to get rid of him. The Palembang campaign was perhaps to keep the Johor forces in his hands." On 15 May the king of Jambi sailed with 30 vessels and 600 men to Johor to thank the king for his help against Palembang, and in return for a visit from Johor envoys two envoys came from Siam and offered men and materials to help rebuild Johor (Lama). In February 1681 a French ship

the *de Voiltour*, had visited Riau on her way to Siam and brought a letter and gifts from the king of France to the Johor Sultan. On 2 April 1682 two letters from the king of Johor and his father-in-law the Laksamana Paduka Raja arrived at Batavia from their capital Riau. The Sultan and his chiefs were about to remove their capital to Johor Lama. The Sultan sent the Governor-General 4 Tioman mats, 4 elephant tusks and 114 catties of eagle-wood. The Paduka Raja sent a bezoar stone and 3 Tioman mats and described his master as the first ruler of Johor and Pahang. In the same year Kedah sent envoys to Johor and the Paduka Raja of Johor attacked Siak whose Minangkabau inhabitants had recognised as their prince a Minangkabau, Raja Hitam, perhaps the famous Raja Kechil of after years. On 16 February 1685 Sultan Ibrahim died; poisoned, rumour said, by three of his wives. His son, Sultan Mahmud, was a minor. His mother, therefore, became regent and her father, the Paduka Raja, in effect administered the government. On 6 April, 1685, a treaty was made with the Dutch as to trade in Johor's dependency, Siak, but the Paduka Raja's Malay version of the conditions differed so widely from the Dutch version that it never came into operation. The Malay version remarks that the Dutch had requested Johor to write to Rembau, Tampin, Sungai Ujong, Klang and Selangor to observe their old friendship with the Dutch at Malacca. In 1688 the (? Bendahara) Paduka Raja fled to Trengganu (where he died) and was succeeded by a Bendahara Sri Maharaja, namely Tun Habib 'Abdu'l-Majid who may have been the signatory to the 1685 Dutch treaty described as Dato' Bendahara Maharaja, son of Dato' Sri Maharaja. He at once took Sultan Mahmud to Kota Tinggi, just above the old Makam Tauhid, where on 9 April 1689 a new treaty was made with the Dutch. The Company was to enjoy a monopoly and toll-free trade in the kingdom of Johor. No Moors or Hindus were to be allowed to settle in Johor territory, and their goods were to be heavily taxed. Johor trade with Malacca was to be toll-free. Until the Sultan came of age, the Company was to enjoy a toll-free monopoly in linens, cash, tin and gold on the Siak river, with permission to erect a wooden house. A small vessel with linens from the Bendahara was to be admitted there yearly. The Siak river-folk were to be allowed to sell timber to the Dutch. Subjects of Johor could trade on the Siak river in provisions and small goods but their vessels were subject to inspection and forbidden goods to confiscation. Extradition of runaway slaves and deserters was to be mutual. Kidnapping was punishable with death. The first runaway slave was, as a deterrent, to be put to death. The main object of this one-sided treaty was, Netscher suggests, to safeguard the tin recently discovered on the Siak river from being bought by the Johor Shahbandar at the estuary and exported by him to Bintan. Whether the treaty removed this hindrance to Dutch tin-trade is unrecorded. Governor Bort too, has told how by 1678 Bengkalis, though only a fishing village, was the resort of Malays, Javanese and Moors who there foregathered for trade from Java,

Palembang, Jambi, Indragiri, Aceh, Kedah, Perak, Klang, Johor, Pahang, Patani, Cambodia and Cochin China, and how he kept sloops cruising round to cut ships off from going there and compel them to trade with Malacca. The new treaty was designed to crush all this Asiatic trade. No wonder that by April 1691 the Sultan sent envoys to Batavia to try to get it rescinded. "Throughout the 17th century there is not a single armed conflict between the Company and Johor, but there is a diplomatic struggle for commercial privileges.... At one time the Company thinks she has obtained the coveted trade monopoly and freedom of all tolls by her contracts of 1685 and 1689, but these are repudiated by Johor." Bort's Report for 1678 is full of illuminating detail. All subjects of Johor, nobles and common people, had to pay export and import duties at Malacca, though from courtesy—and policy!—the Governor generally excused the nobles. Any Johor (or Perak or Kedah) vessel trading in tin at Ujong Salang, for example, had half its tin removed and the owners were given a receipt, so that they had to visit Malacca and sell the rest of their tin there at the low fixed rate of 40 reals a *bahar*: if they refused to call at Malacca, all their tin was seized and they were paid only 30 ^{ra}. These regulations were often evaded and in 1663 the Dagb-Register complains that Johor vessels sailed to Perak and Sungai Ujong and bought tin, paying 56 reals, or more per *bahara* than the Company paid. Johor vessels voyaging to Bengkalis, Siak, Kampar and Rakan, Johor's own dependencies, were allowed to visit there without passes! But to prevent other vessels from going to Bengkalis without first calling at Malacca and paying the usual dues, a sloop was stationed "within and to the north of the Johor passage, so-called because the Johor vessels pass that way in great numbers, between the islands Tanjong Panchor and Tanjong Parpar Serattas" (= *Perepat Sa-Ratus*). All junks from China, Japan and Manila were driven away from Johor and brought to Malacca to trade there and to deprive Johor of their traffic. Such treatment did the monopoly system prescribe for Holland's "old and faithful allies."

In view of the long relationship between Holland and Johor it is part of the irony of the "Aristophanes of heaven" that the most intimate picture of Johor at the end of the 17th century should have been painted by the vigorous pen of an Englishman, Captain Alexander Hamilton:—

"The country is very woody, being daily refresht with Showers and Breezes of Wind. It abounds in Tin, Pepper, Elephants Teeth, Gold, *Agala* Wood and Canes, but the Inhabitants are such Drones, that they sow very little Rice or other Grain. And the inland People subsist mostly on *Sagow*, the Pith of a small Twig split and dried in the Sun, and on their Fruits which grow all Seasons of the Year, and Roots, which they always have in great Plenty, and Poultry, which they rear up.

About the Sea-coast they feed mostly on Fish and Rice brought to them from *Java*, *Siam* and *Cambodia*. The People of Industry

are the *Chinese* who inhabit among them in their Towns; and there may be about 1,000 Families of them settled in the *Johore* Dominions, besides a much greater Number who drive a foreign Trade among them.

In Religion they are heretical* *Mahometans*, and are supplied with Priests from *Surat*; but the *Scids* are in most Esteem among them. They are great Lovers of Praying and Preaching, and frequent their Mosques very often, and look very devout; but their Practices are the most irreligious and immoral of any People I know.

"*In Anno* 1695 their King was a Youth of twenty Years of Age, and being vitiously inclined, was so corrupted by Adulation and flagitious Company, that he became intolerable. I went to *Johore* Lami at that Time, to traffick with his Subjects, and some *China* Men, with a Cargo proper for their Turn, and, according to Custom, went to compliment his Majesty with a Present, in which was a Pair of screw-barrelled Pisto's. He desired me to prove them with a Shot, to try how far it would penetrate a Post that was at the Gate, which I did, and he much admired how so little Powder should have Strength to force a Ball so far in the Wood, and begged some Powder and Ball, which I gave him, and the next Time he went abroad, he tried, on a poor Fellow on the Street, how far they could carry a Ball into his Flesh, and shot him through the Shoulder.

"He was a great *Sodomite*, and had taken many of his *Orankays* or Nobles Sons, by Force into his Palace for that abominable Service. A *Moorish* Merchant, who was a Freighter on board my Ship, had an handsom Boy to his Son, whom the King one Day saw, and would needs have him for a *Catamite*. He threatened the Father, that if he did not send him with good Will, he would have him by Force. The poor Man had taken an House close by our Ship, and immediately came with his Son on board, imploring my Protection, which I promised him. He had not been half an Hour on board, till a Guard came in a Boat to demand him. I would suffer none to enter but the Officer, and an Interpreter for the *Portuguese* Language. The Officer told me his Errand, and, in an huffing Manner, threatened me, if I protected him. I made him no Answer, but taught him to leap into the River, and bid the Interpreter tell the King, that, if he offered the least Violence to any that belonged to me, I would fire down his Palace about his Ears. He had never been contradicted before, much less threatened, and he sent for his Orankays to know if I was a King or no. They told him that I was on board of my Ship, and that I would prove a dangerous Enemy, if provoked, and begg'd, that his Majesty would remove to a Village about twenty Miles up the River, and stay till our Ship was gone, which Favour he willingly granted us, and so we traded with some more Security, but were continually in Arms for fear of a Surprise.

*Note—This was quite untrue R. O. W

"He continued his insupportable Tyranny and Brutality for a Year or two after I was gone, and his Mother, to try if he could be broke off that unnatural Custom of Converse with Males, persuaded a beautiful young Woman to visit him, when he was a Bed, which she did, and allured him with her Embraces, but he was so far from being pleased with her Conversation, that he called his black Guard, and made them break both her Arms, for offering to embrace his royal Person. She cried, and said it was by his Mother's Order she came, but that was no Excuse.

"Next Morning he sent a Guard to bring her Father's Head, but he being an *Orankay* did not care to part with it, so the Tyrant took a Lance in his Hand, and swore he would have it; but, as he was entering at the Door, the *Orankay* past a long Lance through his Heart, and so made an End of the Beast."

Though it differs in detail, this account accords broadly with Malay tradition. The large Batavian recension of the "Malay Annals"* and the *Tuhfat al-Nafis*, that fine historical work which is the "Malay Annals" for the XVIIIth and XIXth centuries tell how Sultan Mahmud had a fairy wife, a genie who made him averse to all mortal women. One day while the Sultan slept some one brought a ripe jack-fruit to the palace. The wife of a captain, Megat Sri Rama, who was gone with child, begged for a section of the fruit. When the Sultan saw the damaged fruit, he was angry and ordered the woman to be ripped open. Whereupon Megat Sri Rama told the Bendahara, the Temenggong and Indrabongsu that he was going to avenge the death of his wife. These chiefs concurred and the Bendahara contrived the death of the Sultan's constant guardian, a captain Sri Biji-Wangsa, after which Megat Sri Rama smote the royal pervert on the head as he was being borne to the Kota Tinggi mosque on the shoulders of a follower. The *Tuhfat* says that the Sultan hurled his creese at his murderer and killed him also: the Batavian "Annals" declare that Megat Sri Rama lived four years in agony, grass growing in the wound on his foot! So, in August 1699 perished the last of the Johor branch of the Malacca royal line.

*The passage quoted by Mr. R. J. Wilkinson in JRASMB. vol. IX, p. 29 is not from a *Hikayat Johor*, as he wrote from memory (p. 28) but from pp. 198-9 of this MS.

PLATE VI.

VI. RAJA KECHIL AND THE BUGIS. Panchor, Riau, Johor Lama, Riau.

It seems possible that more than once in their long history the Bendaharas, like the Sultans, carried on their line through the distaff side and that the fresh blood thus recruited brought for a while the same access of energy which Mani Puridan had brought to the ancient house. In the third quarter of the seventeenth century the old Laksamana, Paduka Raja, had usurped all power, even signing the 1685 treaty with the Dutch before and above the Bendahara, and the Dutch heard that Ibrahim Sultan of Johor was seeking to get rid of this turbulent father-in-law. Suddenly in 1688 the Laksamana fled a refugee to Trengganu, where he died, while the Bendahara Sri Maharaja, Tun Habib (or ? Habab) 'Abdu'l-Majid, became lord of Riau and stepped into power. According to the present Temenggong of Muar (a collateral descendant of Tun Habib), this Bendahara was great-grandson of a Hadramaut Sayid, 'Aidarus, who had migrated to Aceh and whose son Zain al-'Abidin married a Kota Tinggi lady:—certainly *Habib* was a title given in Aceh to descendants of the Prophet. Rembau (and Naning) tradition relates that a daughter of Bendahara Sekudai married a Sayid and bore him a son who became Bendahara (pp. 135-6); Sungai Ujong tradition that she married a Sayid who was Temenggong of Muar (p. 136). Tun Habib 'Abdu'l-Majid died in 1697. It was with the connivance of his sons that Megat Sri Rama murdered the mad Sultan Mahmud, and it was Bendahara Paduka Raja, a son of Tun Habib, who stepped into the dead ruler's shoes and became on 3 September 1699 Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah. It looks as if foreign blood had again hardened a Bendahara's heart against the sacred person of a Malay ruler. Though it may appear strange that the descendants dropped the title of Sayid, the times were rude and remembrance of Aceh would be hateful; moreover, Johor tradition doubts the claim of 'Aidarus to be a real Sayid. Captain Hamilton describes 'Abdu'l-Jalil Shah as "a Prince of great Moderation and Justice, and governed well for eight or nine Years, that he held the Reins of Government in his own Hands. Trade flourished all over his Dominions, and he was beloved by all his Subjects, but being of a quiet Disposition, and a great Bigot to the Mahometan Religion, disposed himself to Prayer and hearing Sermons, and left the Management of his Government to a younger Brother, called *Rajah Moudah*, a covetous tyrannical Prince. The King never came out of his Palace, but devoted himself wholly to the Company of Priests, and his Brother keeping fair with the Priests, came to oppress the People, and keep the King ignorant. I had the Honour to be acquainted with him before he was King, and had free Access to him when he was King: but his Brother never suffered me to be alone with him, lest I should have discovered some of his evil Practices, which I certainly had done, if I could have found an Opportunity, and to have fore-warned him of the Danger he was falling into. In Anno 1703 I called at *Johore* in my Way to *China*, and he treated

me very kindly, and made me a Present of the Island of *Sincapore*, but I told him it could be of no Use to a private Person, tho' a proper Place for a Company to settle a Colony on, lying in the Center of Trade, and being accommodated with good Rivers and safe Harbours, so conveniently situated, that all Winds served Shipping both to go out and come into those Rivers. The Soil is black and fat: And the Woods abound in good Masts for Shipping, and Timber for building. I have seen large Beans growing wild in the Woods, not inferior to the best in *Europe* for Taste and Beauty; and Sugar-cane five or six Inches round growing wild also.

" In 1708 the King's Brother perswaded him to leave *Johore Lami*, and reside at *Rhio* on the island of *Bintan*, about three Leagues off the River of *Johore*, because he thought he could act his Tyranny with more Security than on the main Continent, and so at *Rhio* he engrossed all Trade in his own Hands, buying and selling at his own Prices, and punishing those who dared to speak against his arbitrary Dealings. At last, in 1712 a Rebellion broke out, that nothing could stop but a Revolution, which dissolved the the State into Anarchy.

" Upon the Rising of the People, the Tyrant got on board of a Galley, with his Wives and Children, and carried with him above a Tun Weight of Gold, and, without taking Leave of his Brother, fled to *Johore Lami*, but finding a small Army of *Monacaboes* (whom the People had invited to their Assistance) had taken their Quarters there, he betook himself to the Woods with his Family, and left his Galley and Gold a Prey to them. He knew that there could be no long Safety in the Woods, and despairing of Mercy from the injured People, made Desperation supply the Place of Courage. He first killed his Wives and Children, but began to hesitate about killing himself, but a Page of twelve Years of Age asked him if he was afraid to die a Prince rather than be butcher'd like a Slave by some Villain or Slave's Hand, and that he, tho' innocent, and who might expect Mercy, would shew him the Way to die, and with that took a Cress, and run himself through the Body. The Tyrant presently followed the Youth's Example, and immediately expired; but the *Monacaboes* coming soon after to the tragical Place, saw what had been done, and found the Boy alive, and in his Senses. They stopt his bleeding Wound, and carried him to *Johore Lami* till his Strength returned.

" When the King heard of the People's Mutiny, and his Brother's Flight, he came out of his Palace, and proffered to settle the State in its former Tranquillity, and if that could not appease them, he thought nothing else could bring them to Reason, but his Life, which he would willingly sacrifice to atone for his Mal-administration.

" The People told him, that he was too religious to make a good King, and that he might retire to *Pahaung* or *Trangano*, and

PLATE VII.

spend his Time, but as for *Johore* and the Islands between *Sumatra* and it, they would consider what to do with them, and so gave him some Vessels to carry him and his Family, with others who would follow his Fortune, to *Trangano*.

"On his Way thither, he called at *Pulo-aure*, *Tingi*, *Pissang* and *Timoon*, and the Inhabitants of those Islands received him with Demonstrations of Love, and promised to continue in their Duty as his Subjects. He put his eldest Son, a Youth about twenty Years of Age, ashore at *Pakuang*, to keep that Country from revolting, and went himself to *Trangano*.

"In 1720 *Trangano* was the place of refuge of the poor distressed King. I staid about a week and every day he wanted to see me. He often repented his taking the Weight of Sovereignty on his Shoulders and feared that his End would prove as tragical as his Brother's. While my ship lay in the Road, the Bougies came with a Fleet of two hundred sail of Prows, designing to plunder the Town of *Trangano*. They sent a Prow to my Ship, and the officer told me, that he had a commission to profer and pay me 3000 *Spanish* Dollars if I would let them pass quietly into the River. I ordered him away and threatened that, if they came, they should feel the Force of my Powder and Shot. When I came ashore, the King asked me if I would protect him. I told him I would with all the Force I had. He wept, as if he had been diffident and desired me to take him on board of my Ship, and carry him whithersoever I went, for his life was burdensome to him, and he could trust none of his own People.... He told me he had sent Ambassadors to the Dutch at Malacca for Assistance, according to the ancient League between his Ancestors and them, when they joyned their Forces to expel the Portuguese from Malacca; but instead of finding Relief there, his Enemies were assisted with Powder and Shot, and his rebellious Subjects had a safe Retreat at Malacca. I advised him to seek Protection from the *Dutch*, and allow them the Monopolezation of the Trade of his Country, and to part the Revenues between him and them. He seemed to be offended with the Proposal, but said he would be glad if the *English* would settle in his Dominions and fortify what places they pleased, and that he would willingly come under their Protection, and that there were none that ever entertained the Dutch in their Countries as Guests but would willingly be quit of them again if they could..... He told me, that when I came to Bombay, I should acquaint the Governor of the Desire he had to live under the Protection of the *English*, and that with 150 Men they might bridle the Insolence of his own rebellious Subjects, and their Allies the Bougies too." Hamilton says wrongly that 'Abdu'l-Jalil Shah was creessed by the Bugis at Trengganu. He states that Patani also fell within the kingdom of Johor. He also writes: "The Kings of Johore ever paid Homage to the Kings of Siam by sending them a Rose made of Gold in a Golden Box once in three Years. The Year 1719 happened to be the Year that the Rose came, for I saw the Messenger that brought it to Siam, where

he had Orders from his Master to know how my Affairs went." Inaccurate in detail Hamilton yet gives us the most vivid account of an unhappy reign.

It seems quite improbable that the heart of a religious man like 'Abdu'l-Jalil Shah was in the murder of Sultan Mahmud or that the hand of such a weak man played a decisive part. As the years went by, he devoted himself more and more to religion and became more and more infatuated by Che' Nusamah, his Achinese wife, who (scandal said) was originally a slave-girl exchanged for a dish-cover. His children by Che' Nusamah, Raja Sulaiman, Tengku 'Abdu'r-Rahman, Tengku Tengah, Tengku Kamariah and Tengku Mandak, these were regarded as being of royal rank, seeing that they were born after their father had become Sultan. His brothers seem to have been ambitious and got the highest offices. But his older children by ladies of good family, Tun Husain and Tun 'Abbas were never treated as royal. One doubtful account relates how in the end this drove Tun Husain into joining his father's enemies. But whatever may have been the attitude of the Sultan's older children, there seems little doubt that the chief who took most advantage of his weakness was the Laksamana. It is perhaps a significant token of that family's part in the Kota Tinggi murder that Megat Sri Rama is buried by the Sungai Kemang just above Kota Tinggi in a burial-ground known as the Laksamana's (*makam Laksamana*). Moreover legend has it that Raja Kechil the pretender who drove Sultan 'Abdu'l-Jalil from his throne and finally had him murdered was a posthumous son of Sultan Mahmud by Che' Apong, daughter of the then Laksamana. The story goes that from fear of the usurping ruler Che' Apong concealed the child's birth and that her father the Laksamana conveyed the infant to Raja Negara, the Batin of Singapore, who in turn handed him over to the Temenggong of Muar. This Temenggong pretended at Muar that he had adopted a child of Raja Negara but in 1707, when the boy was seven years old, he took him to Kota Tinggi to show to the Laksamana. The boy's likeness to Sultan Mahmud and his fondness for visiting the grave of that murdered prince aroused the suspicion of Sultan 'Abdu'l-Jalil. Hurriedly the Laksamana entrusted the boy to a Minangkabau trader, Nakhoda Malim, telling the man the secret of the child's birth. Nakhoda Malim styled his charge Tuan Bujang and taking the boy to Pagar Ruyong related his romantic story and presented him to the Yang Tuan Sakti, ruler of Minangkabau, who adopted him and brought him up. Having reached the age of thirteen Raja Kechil set out on his travels and went to Palembang where he became a page to the Sultan of Lemah-Abang. Driven from Palembang by a rival, this Sultan went to Johor to try to contract a marital alliance there but the Sultan of Johor was not disposed to become involved in a Palembang war and made the excuse that his daughter was too young. The Sultan of Lemah Abang passed on to Bangka-Kota where he met two Bugis chiefs Daing Parani and Daing Chelak and made an abortive arrangement

for them to help him take Palembang. So it was in the train of this Sultan of Lemah-Abang that Raja Kechil first saw Johor and met Bugis chiefs who were to be his future rivals. He now left the Sultan of Lemah-Abang and went to the Rawa country where he married a daughter of the Dipati of Batu Kuching and begot a son Raja 'Alam. Then he returned to Pagar Ruyong and got credentials sealed by the Yang Tuan Sakti. With these he proceeded to Siak, a dependency of Johor but with a large Minangkabau population that at once accepted credentials so authenticated. At Bengkalis he met again Daing Parani and Daing Chelak and promised to make the former Yang di-pertuan Muda of Johor if the Bugis forces would help him to take that country. But while the Bugis went to Langat to collect forces, the Johor Laksamana's sea-tribes under Raja Negara flocked to Bengkalis and, the *Tuhfat* tells us, were bribed by Raja Kechil not to announce the approach of his fleet to the Johor river. On land, too, there was treason; the guns filled with water failed to go off and Johor Lama was captured on 21 March 1717. All accounts agree that when Raja Kechil attacked, the Yamtuan Muda Mahmud (a brother of Sultan 'Abdu'l-Jalil) was playing chess and that seeing all was lost he ran amuck killing a wife famous for her beauty (and her golden loom) and many of his children: apparently (in spite of Hamilton) he, who as a younger man had campaigned in Batubara, Deli and Indragiri, died fighting. Sultan 'Abdu'l-Jalil fled to Kota Tinggi where he had lived formerly, tendered submission to the invader and was given his old office of Bendahara. Raja Kechil then usurped the Johor throne and adopted the style of Sultan 'Abdu'l-Jalil Rahmat Shah. That he was more than a swashbuckling pretender seems impossible. There is the misogynist history of his putative father, Sultan Mahmud. There is the suspicious connection with the Laksamana family. And finally there are chronological difficulties. If he was the son of Sultan Mahmud, he was born in 1699 or 1700 and conquered Johor at the age of 17. But a Dutch letter of instructions dated 15 February 1745 and addressed to the under-merchant Claas de Wind, who was then proceeding to Siak, speaks of Raja Kechil as "*now in extreme old age suffering from madness.*"

Again would a mere boy of 17 have acted as Raja Kechil acted in 1717? Betrothed to Tengku Tengah, the eldest daughter of the deposed Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah, Raja Kechil broke off the engagement to marry her younger sister, Tengku Kamariah, whom he had seen at a feast! Surely this was the act of a confident head-strong adult? The lady spurned apparently showed more spirit than her father. Anyhow she and her brother, Raja Sulaiman, now turned to Daing Parani, who was only waiting for some one to offer him the title and emoluments of Yang di-pertuan Muda, which Raja Kechil refused to bestow as he had anticipated the Bugis arrival in his conquest of Johor. The conspirators agreed that Daing Parani should marry Tengku Tengah and murder Raja Kechil. Tengku Tengah decoyed her sister away from Raja Kechil to her

father's house whereupon the deserted husband attacked the house and rescued his wife. Daing Parani hurried to Langat to recruit Bugis forces. The Bendahara and his elder daughter, Tengku Tengah, fled to Trengganu (or Pahang), while others of his family such as Raja Indrabongsu took refuge at Malacca. Finally the Bendahara found his way to Kuala Pahang, where his brother the Raja Indrabongsu joined him. Raja Kechil fearing that his father-in-law might cross the Johor border sent a Laksamana Sekam in 1720 A.D. to seize him. Actually the old man was cut down while engaged in prayer in his ship and is buried at Teluk Kandang at Kuala Pahang. Tengku Tengah sallied from her cabin dressed in fighting trousers and hacked at her father's murderers. She was captured. Her brother, according to one account, escaped into Pahang; according to another and more probable story, he also was captured and according to romantic precedent became the page who carried Raja Kechil's betel-box. Either before or after this incident Raja Kechil moved his capital to Riau, which was easier to defend.

However in 1721 A.D. Daing Parani's chain-clad Bugis defeated with their muskets and blunderbusses Raja Kechil's cannons and swords and in a two days' battle drove him from Riau. Raja Kechil sailed off to Lingga, while the Bugis entered into negotiations with Raja Sulaiman. The Bugis retired to Selangor for reinforcements, while Raja Sulaiman sailed away to Ulu Pahang to get help from his elder brother Bendahara Hussain (or Peko'). In their absence Raja Kechil retook Riau. The Bugis from Selangor then attacked Linggi, a district of the kingdom of Johor. Raja Kechil came to the aid of Linggi and drove away the Bugis fleet which doubled back and once more took Riau. In October 1722 the Bugis elevated Raja Sulaiman to the Sultanate of Riau and Johor with the title Badr al-'Alam Shah. His elder brother, Tun 'Abbas, was created Bendahara Sri Maharaja of Riau. Daing Parani at last married Tengku Tengah, the Sultan's sister, and other Bugis chiefs married other ladies of the Malay royal family. The eldest of the Bugis brothers, Daing Marewah, was created Yang di-pertuan Muda with the title Sultan 'Ala'u'd-din Shah. An old Bugis chief, Daing Manompo, took the title of Raja Tua and married Tun Tipah an aunt of Sultan Sulaiman. The agreement known afterwards as the treaty of the Deceased-who-died-at-Sungai-Baru (namely Daing Marewah) was signed and ran as follows:—

“ In the year *ha*, 1134, the 24th of the month Haji ” (4 October 1722), “ Sultan Sulaiman is established in authority over the kingdom of Johor and Pahang, by the Raja Tua (Daing Manompo) and the Raja Muda (Daing Marewah), at the time when Dato' Sri Maharaja is Bendahara.

“ Accordingly there is contracted by the Sultan of Johor a bond of sincere friendship with the Bugis princes which shall never be broken by them, their children or their children's children.

“ The Bugis princes and the Sultan of Johor shall treat one another as brothers and the interests of their different kingdoms

shall be regarded as the interests of one and the same kingdom. If either of the parties departs from this agreement, then shall God turn from him and grant no blessing either to him or to his children.

“As a token of recognition for the services shown him and his restoration to power over all the lands of the kingdom of Johor and Pahang, Sultan Sulaiman has adopted Daing Marewah as his brother, created him Raja Muda and given him the title of Sultan ‘Ala’u’d-din Shah, while on the Raja Tua (Daing Manompo) he has bestowed the name of Sultan Ibrahim Shah.

“All Bugis and natives of Makassar, Bima and Sumbawa, whenever captured by men of the Straits (of Singapore), shall be delivered up to the Bugis.

“In all lands and ports of Johor, without exception, the Bugis shall have free entry.

“As we shall live as brothers, the Bugis and their descendants shall at all times be free to quit the lands of Johor.”

After this, in spite of many raids on Riau, Raja Kechil had his headquarters and his throne at Siak. On one occasion (1727) he attacked Riau and recovered his wife, Tengku Kamariah, by force of arms:—she bore him a son, Raja Buang, afterwards Sultan Muhammad of Siak. At the beginning of 1728 he attacked Riau with Palembang as his ally but he was beaten and chased back to Siak. In 1735 he failed in yet another attack on Riau. In 1737 his eldest son, Raja ‘Alam, led a fleet of 90 vessels against it, which the Bugis defeated on 15 August. Tengku Kamariah died and Raja Kechil went mad and slept beside her tomb, till in 1746 he died also.

By the ‘40s the chief actors in these petty wars had all passed away. Daing Parani had been killed by a cannon-ball in a Kedah campaign as early as 1723 A.D. Daing Marewah, the first Yang di-pertuan Muda, died on 7 August 1728 and was buried at Sungai Baru, Riau. Daing Manompo, the first Raja Tua, died on 3 May 1735 and was succeeded by his nephew Tun ‘Abdullah who died in 1739. Daing Chelak succeeded his elder brother Daing Marewah and became second Yang di-pertuan Muda but died in May 1745, leaving two sons destined to become famous, Raja Haji of Teluk Ketapang and Raja Lumu first Sultan of Selangor. Before their passing these chiefs had established Bugis influence not only in the old kingdom of Johor but in the rich tin countries Selangor, Kedah and Perak (which last they conquered in 1743), while to the Malays were left only the remote and less wealthy States of Pahang and Trengganu. Moreover tin was not the only commodity that engaged the attention of the Bugis. It was Daing Chelak who introduced the planting of gambir to Riau, where at first the industry was in the hands of Bugis and Malay employers of Chinese labour. So redoubtable had the Bugis proved as fighters that some copyist of the old “Malay Annals” now interpolated a passage claiming that Hang Tuah was a Bugis Daing, the son of a Macassar prince.

VII.

RIAU AND THE BUGIS.

The power and prosperity of the Bugis soon excited the jealousy of the Malays and alarmed the Dutch at Malacca, who saw their tin monopoly disregarded and piracy wrecking their commerce: though down to 1759 when Sultān Sulaiman was so utterly weak as to make terms with Daing Kemboja, the Malays allied with the Dutch contrived to hold their own politically. In efforts to consolidate an impossible position the Bugis made treaty after treaty with the Malays, one in 1734, another in 1741, another in 1748 when Daing Kemboja was installed as Yang di-pertuan Muda and yet another in 1752, but all these protestations of brotherly love were from the circumstances scraps of paper.

In 1725 the first Raja Tua, Daing Manompo, had installed as Sultan of Trengganu Tun Zain al-'Abidin, son of Tun Habib 'Abdu'l-Majid and brother of Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah and uncle of Sultan Sulaiman Badr al-'Alam Shah. On 7 March 1733 Sultan Zain al-'Abidin died and was succeeded by his son, a ruler destined to play a leading part in the Malay struggle against Bugis dominance, namely Tun Dalam alias Raja Kechil, who at first used the style Yang di-pertuan Kechil. He married Raja Bulang the daughter of Daing Chelak, the Yamtuan Muda, and in 1739 Raja Bakul, daughter of Sultan Sulaiman. In 1740 Sultan Sulaiman went to Trengganu and formally installed his son-in-law as Sultan Mansur. One rumour said that when Daing Chelak died in 1745, he was poisoned at the instigation of this Sultan Mansur. Twice in that year (1745) the Dutch sent an under-merchant Claas de Wind to Riau to complain in friendly terms of breaches of their tin monopoly and of raids on their sea-borne trade. Sultan Sulaiman, Sultan Mansur of Trengganu and Raja Indrabongsu (Hasan son of a Bendahara Sri Maharaja, Tun 'Abbas) all looked to the Dutch to save the Malays from the Bugis yoke. Accordingly on 14 December 1745 Sultan Sulaiman (along with Raja Indrabongsu) made the gesture of ceding Siak to the Dutch for ever in return for help whenever he might be in difficulties with his neighbours: in the same treaty he undertook that, when he could exercise his former authority over Selangor, Klang and Linggi, he would observe all Johor's old treaties with the Dutch East India Company—a reference to the tin monopoly. Sultan Sulaiman with his heir, the Raja di-Baroh, and family came to Malacca and on 23 May 1746 a further agreement was signed that "henceforth Malacca and Johor folk shall be one as in old days according to the treaty of 1713," the matter of Siak being left to the friendly and final consideration of Baron van Imhoff, Governor-General of Netherlands India.

For now, alongside the inevitable commercial and racial rivalries of the time, was to arise another of those dynastic quarrels on which old Johor even in its most troubled days seemed ever ready to embark. Siak, which Johor owned only in theory, still belonged

actually to Raja Kechil, but Raja Kechil was mad and dying and both of his sons were claimants to the Siak throne, one of them Raja Muhammad (Buang) *a nephew of Sultan Sulaiman*. Raja Muhammad's claim was backed by his crazy father and by Sultan Sulaiman. Twice Sultan Sula'man enabled his nephew to drive into exile his rival half-brother, Raja 'Alam, who at the beginning of 1745 fled and settled with 500 piratical followers on Siantan, one of the Natuna Islands. Was Sultan Sulaiman merely temporising in order to secure Dutch help not only against the Bugis but for his nephew, when in 1745 and 1746 he made a gesture of giving Siak to Holland and of restoring the Dutch tin monopoly in the Malay Peninsula? Anyhow the Bugis were alarmed. As early as 1745 the Bugis chiefs of Selangor had elected Daing Kemboja to succeed Daing Chelak as Yang di-pertuan Muda but it was not till January 1748 that he condescended to go to Riau to be formally recognised by Sultan Sulaiman. Possibly Daing Kemboja promised then to help in a campaign against Raja 'Alam, which Sultan Mansur of Trengganu was urging his father-in-law to undertake. In the event Sultan Sulaiman did not wait for Bugis aid. In October 1748 he and Sultan Mansur attacked Siantan in vain for five months, till they had to ask assistance from Daing Kemboja, an ally more dangerous than their foe. In July 1749 Daing Kemboja left Riau and having driven Raja 'Alam to Matan on the coast of Borneo sailed back to Riau in November. Soon after this Raja 'Alam returned to the Straits of Malacca and married Daing Katijah, a sister of Daing Kemboja! Again his nephew had to appeal to Sultan Sulaiman for help against Raja 'Alam who now had a Bugis backing! On this occasion the Bugis seem to have resorted to intrigue, as they could not decently employ force. When in October 1752 Sultan Sulaiman went to Siak with a large fleet, Sultan Muhammad his nephew dissembled and on 17 January 1753 fell on his uncle and drove him back to Riau with great loss of men and guns. The Bugis had spread the report that the wicked uncle only wanted to win Siak for the Dutch!

When Sultan Sulaiman got back to Riau, Daing Kemboja naturally found the attitude of Sultan Mansur of Trengganu and the Malay faction intolerable. He therefore removed the leading Bugis and the biggest guns to Linggi, where he established himself as an independent ruler. In May 1753 Raja 'Alam drove Sultan Muhammad out of Siak, proclaimed himself Sultan 'Azim u'd-din Shah and declared commercial war on the Dutch. In October Sultan Sulaiman once more sent a fleet to help his nephew but it only confronted Raja 'Alam's fleet and nothing happened. The Dutch saw that to restore their commerce with Siak they must oust Raja 'Alam but first it was politic to come to terms with Sultan Sulaiman. In October 1754 they sent envoys to him at Buru, near the Kerimun islands, and suggested a treaty. Whenever Sultan Sulaiman became master of Siak, he should put a Bendahara to govern it. He should allow the Dutch East India Company a settlement on Pulau Gontong

or elsewhere on the Siak river. All cloth should be bought from Malacca. No one should enter Siak without a Malacca pass or leave it without a Siak pass. The Dutch Company should be free of tolls and port dues and enjoy half the tolls paid by others. Sultan Sulaiman insisted on an additional clause promising him help against his enemies. To this clause Malacca objected as committing the Company unduly for the future, though for the immediate present it recognised that Sultan Sulaiman must be helped to conquer Siak. A small fleet was sent to Siak in 1754. A large Company's ship stayed there in 1755. A garrison of 37 Europeans and 30 Asiatics were stationed on Pulau Gontong under Lieutenant Daniel Poppal. Arij Verbrugge was sent to advise Sultan Sulaiman, and finally on 31 July 1755 a Dutch fleet was despatched to Siak, to find on arrival that His Highness had secretly left. Sultan Sulaiman afterwards ascribed his departure to the conduct of Lieutenant Poppal but Lieutenant Poppal complained that not only did the Johor leaders object to fighting but they sold supplies to the enemy. Anyhow on 13 August the Dutch drove out Raja 'Alam and captured his defences. On 6 January 1756 Sultan Sulaiman arrived at Malacca, accompanied by his heir 'Abdu'l-Jalil (Raja di-Baroh), Sultan Mansur Shah of Trengganu and the Bendahara Sri Maharaja, and on 19 January a treaty was signed. The agreement of 1754 was annulled. The Company agreed as far as possible to take any opportunity of recovering for the Sultan his lost possessions. Siak, brought by the help of the Company under the Sultan's sway, was to be ruled by a regent who would study the Company's interests. The Company could maintain or abandon the settlement at Gontong and its emissaries could visit the Siak river and deal with breaches of the treaty. No ship should enter Siak without the Sultan's pass. The Company and the Sultan were to have a monopoly for the sale of cloth on the Siak river. The Company's ships were to be free of toll everywhere in the kingdom of Johor. The Company was to have a monopoly of tin in Selangor, Klang and Linggi. No other Europeans were to be admitted to the kingdom of Johor without the Company's pass.

Before he left Malacca on 30 January 1756 Sultan Sulaiman is said to have written to Daing Kemboja, Raja 'Alam, Raja Tua of Klang and Sultan Salehu'd-din of Selangor enquiring whether they recognised his rule or not, and demanding from Daing Kemboja surrender of the Johor regalia. Daing Kemboja gave Raja 'Alam two armed ships to go to Batubara and replied that the Johor regalia were on Johor territory. He also complained to the Governor at Malacca that he was calumniated and that Dutch ships were cruising off Linggi. In his reply the Governor termed him a chief (Orang Kaya), not Yang di-pertuan Muda, and said he could escape calumny by allegiance to his Sultan. At the end of April the Bugis were burning houses in Malacca. Ever a diplomat (or according to Bugis historians a coward), Sultan Mansur of Trengganu hesitated to attack Linggi and in the presence of Arij Verbrugge met the Sultan

of Selangor at Tanjong Kling and tried to get him to abandon Daing Kemboja. After this conference the four or five vessels belonging to Raja Haji deserted the Trengganu fleet and went over to the enemy, the Bugis version being that the Sultan of Trengganu had been plotting for the Dutch to arrest Raja Haji! At the end of July the Dutch and Trengganu fleets attacked Linggi and drove the Bugis to abandon their ships, Raja Haji being wounded in the thigh by a bullet. In August the Dutch had to send a fleet to fight Raja 'Alam at Batubara. By October Malacca territory was being wasted by Daing Kemboja and his Rembau allies. Before the end of the year the Dutch were driven out of Klebang, a suburb of Malacca. Nevertheless they refused a proposal to desert Sultan Sulaiman. But it took a year before the Bugis were worsted. By May 1757 Daing Kemboja was driven to Linggi and there blockaded until in December a strong combined fleet caused its fall. Sultan Sulaiman now tried to get the better of his insubordinate Bugis subjects by giving up Rembau and Linggi to the Dutch. This cession was signed on 12 December by Sultan Sulaiman, Sultan Mansur of Trengganu and the Temenggong 'Abdu'l-Majid. About this time Sulaiman's son and deputy, 'Abdu'l-Jalil, gave a seal and title to the ruler of Jelebu. On 1 January 1758 at Fort Filipina, Linggi, Daing Kemboja, Raja Tua of Klang and Raja 'Adil of Rembau signed a treaty promising that the Company's friends, in particular the Sultan of Johor, should always be their friends, and that they would sell their tin only to the Company for 32 Spanish dollars the *bahar* of 300 katis plus a present of two dollars to the local ruler. Nevertheless so afraid was Sultan Sulaiman of the Bugis that he instructed his son-in-law of Trengganu to ask for a garrison of 25 Dutch soldiers for Riau. Sultan Sulaiman also asked Dutch help to gain the thrones of Siak and of Selangor. Daing Kemboja again rose to the occasion. He sent his vigorous nephew, the afterwards famous Raja Haji, to Riau to induce the Sultan to grant his uncle Daing Kemboja his former status in the Johor kingdom. Sultan Mansur of Trengganu, the leader of the Malay party, was away. The Bugis say that Raja Haji terrified the Malays by taking his ship past the muzzles of their guns and dropping anchor opposite the palace. Some one may have been bribed. Some one may have urged that friendship with the Bugis was necessary for Riau trade. Anyhow Sultan Sulaiman, having had an eventful and exhausting life, in December 1759 committed the folly of making terms with the Bugis, whose claims had cost the Malay so many lives and so much money, and in the middle of 1760 he sent his son Raja di-Baroh to invite Daing Kemboja to Riau! In that year died both Sultan Muhammad of Siak and Sultan Sulaiman of Riau and Johor. The latter became known as *Marhum Batangan* "He-who-died-at-the-river-bar."

The gods did not forgive the dead ruler's last weak move in the political game. They now loaded the dice against the Malays, who had they stuck only by the Dutch might have saved their

island kingdom from Bug's control for ever. Even Siak was lost to Johor in 1761: for, Sultan Muhammad having massacred the garrison on Pulau Gontong in 1759, the Dutch made friends with his old rival Raja 'Alam, who signed a treaty of submission to the East India Company. In January 1761 Sultan Sulaiman's successor, the Raja di-Baroh or Sultan 'Abdu'l-Jalil Muadzam Shah died in Selangor: the Malays said, from poison. As his father's regent he had ceded Rembau to the Dutch, to the Bugis and possibly (along with other territories) to Raja Melewar, ancestor of the present royal house of Negri Sembilan. In February Daing Kemboja, supported by a fleet of 45 vessels, brought the body to Riau and proclaimed himself guardian of Sultan Ahmad Riayat Shah, the young son of the deceased. This boy soon died, perhaps also from poison, and, though the Malays pressed for an adult brother of Sultan Sulaiman as his successor, the Bugis forces overawed the Bendahara and Temenggong and carried the election of Mahmud, an infant son of Raja di-Baroh born in 1760. From now till he died in 1777 Daing Kemboja (or Marhum Janggut as he was called after death) lived at Riau, on good terms with the Dutch but grumbling at restrictions on commerce and trading with the English openly and to his great profit in tin, opium and cloth. The Dutch claim for the cost of the Linggi war he is said to have defrayed out of the sale of opium. Raja Haji was his assistant, with the title of 'To' Klana.

This Raja Haji was the most romantic figures of his time. He was a great fighter whom every ruler was anxious to have on his side. He was invited to Jambi by its Sultan and given the hand of his daughter, Ratu Mas, and the title of Pengiran Suta Wijaya. He helped the Sultan of Indragiri against a Minangkabau invader and married his daughter, Raja Halimah. He fought a successful campaign in Kedah on behalf of the Sultan of Selangor. He fought for the ruler of Pontianak. While at Pontianak he heard of the death of Daing Kemboja and immediately sailed to Pahang where he got the Bendahara (Tun 'Abdu'l-Ma'id) to instal him in accordance with custom as Yang di-pertuan Muda. Raja 'Ali, the son of Daing Kemboja, whom Malacca had already recognised as his father's successor, yielded to this formidable rival. According to the pro-Bugis *Tuhfat* Riau now had a population of fifty to ninety thousand Malays, including 600 Rajas!, and became exceedingly prosperous. With the Dutch, Raja Haji lived on amicable terms until 1782 when they refused to give him any share in the money got from the capture at Riau of an East Indiaman, the *Betsy* commanded by Captain Robert Geddes and containing 1,154 chests of opium. The ship was seized by a French captain, Mathurin Barbaron, who declared that he had got Raja Haji's permission through a Malay intermediary. Raja Haji said he had never given permission and feared English vengeance: anyhow he claimed half the prize. When the Dutch shared the prize with the Frenchman and rejected his claim, Raja Haji invoked the aid of Selangor and Rembau and started raids in the Straits of Malacca. So serious was the position

that the Dutch determined to capture Riau, their Bugis enemy's head-quarters. It was expected that the Malays of Trengganu and Siak would come to their aid. A fleet of six ships under one of the Company's captains, a Dane, Toger Abo, was despatched from Batavia: it carried a force of 910 men including 362 Europeans. At the beginning of September seven more ships arrived with a further 594 men. Raja Haji was in command of the Bugis and was paddled from boat to boat directing operations: if any one of his crew ducked at passing shots, the redoubtable chief hit him with a rattan. But the prolonged blockade was beginning to be effective, when Batavia despatched a further force and gave the supreme command to Mr. Arnoldus Lemker, a senior civilian from Malacca. On 6 January 1784 a direct assault on Riau was started, when a shot or an accident caused Lemker's own ship, *Malakka's Welvaren* to blow up. The siege was at once raised and before the end of the month the whole of the Dutch fleet with its force of 1,594 men had returned to Malacca. Various excuses were made for this disaster: the civil command, the merchant fleet, bad shells and poor equipment, lack of fresh food and dysentery.

Raja Haji did not delay. Dropping Sultan Mahmud at Muar, on 13 February he landed a force at Teluk Ketapang five miles from Malacca and built two stockades there, where until the end he amused his thousand warriors and their 300 women with feasts and plays and dancing. Sultan Ibrahim of Selangor was already attacking Malacca from Tanjong Kling, and Rembau and Pedas joined the fray. The Bugis took and held Semabok and by March 14 were making night attacks on the outer batteries of Bunga Raya. Later the outer batteries of Bandar Hilir and Bukit China were also attacked nightly so that every one in Malacca stood to arms. On May 5 a letter came from the Sultan of Trengganu and on May 14, Raja Muhammad 'Ali, Yamtuan Muda of Siak, arrived at Malacca in person. The enemy, however, got bolder from continued success. But on 4 March a fleet of 6 ships, 326 guns and 2,130 men had reached Batavia from Holland under the command of Jacob Pieter van Braam, and on June 1 this fleet dropped anchor off Teluk Ketapang. The Dutch now redoubled their land attacks on the Bugis entrenchments at Semabok and Ujong Pasir, but skilful resistance and muddy ground frustrated their efforts. On the night of 18 June van Braam secretly landed 734 bayonets. At daybreak he opened fire with his big guns on the Bugis fleet and batteries. "At about 8 o'clock," the contemporary Malacca journal tells us, "it was seen from St. Paul's Hill that the ships with the landing party moved into Teluk Ketapang bay, and soon afterwards the heavy firing from the ships ceased. Then for more than half an hour were heard continual volleys of musketry, an unbroken running fire, and a little after 9 o'clock one could see over the point, on this side of Teluk Ketapang or Tanjong Palas a thick smoke rising, which lasted off and on the whole day. About 10 a.m. the flag-ship signalled that the landing had been successful." According to the

Tuhfat, when the Dutch had surrounded the stockade, the Bugis charged, one of the chiefs Arong Lenga sick and mounted on a pony, which like his master was shot down. Raja Haji stood with a dagger (*badik*) in one hand and a Muslim treatise *The Guide to Grace* in the other. He was hit by a musket-ball or, some say, a round shot while his followers were embracing him. On June 21 a wounded Bugis prisoner was brought in who told the Dutch that he had seen the corpse of Raja Haji being carried away in a mat slung from a pole by the Penghulu of Padang and a slave: it had been followed by some women and laid in a small thicket. The body having been identified from its shaven head, short teeth and other marks was brought under escort late in the evening of June 24 to Bandar Hilir and was buried the next morning at the foot of St. Paul's Hill. The report was circulated that it was to have been taken to Batavia on the *Dolphin* but the ship blew up. Actually the *Dolphin* blew up on June 25 the day after the burial.

Most of van Braam's fleet, accompanied by Raja Muhammad 'Ali of Siak, sailed to Selangor which they conquered on 2 August. Sultan Ibrahim fled to Bernam and thence to Pahang. Sultan Muhammad 'Ali was proclaimed ruler of Selangor, but soon returned to Siak.

Meanwhile having fetched Sultan Mahmud from Muar the Bugis fled to Riau and elected Daing Kemboja's son, Raja 'Ali, Yang di-pertuan Muda with the title Sultan 'Ala'u'd-din Shah. At the beginning of August (1784) two Dutch men-of-war, the *Hof der Linden* and *Diamant* arrived at Riau. Raja 'Ali asked for terms and sent an envoy to Malacca. The reply caused him to hasten on his fortifications. On 10 October the main Dutch fleet arrived. van Braam attempted to get Sultan Mahmud and the Malays to break with the Bugis but the Sultan was under duress and unable. van Braam then issued an ultimatum that all the Bugis must leave Riau and that in future there must be no Bugis Yang di-pertuan Muda. On 29 October the Bugis began a naval engagement. At dawn on October 31 the Malays reported that the Bugis had all fled in the black night, impressing a thousand Malays for paddlers. Sultan Mahmud thanked the Dutch for having expelled them. On November 1 Raja Tua, Raja Bendahara and Raja Temenggong went on board the *Utrecht* and signed articles of capitulation on behalf of Sultan Mahmud. All strongholds and munitions were to be surrendered. The Sultan was to keep his throne and the Malays their property. Chinese who had helped the Bugis were to keep their property but to pay a fine of \$20,000. As to paying the whole or part of the cost of the war waged by Raja Haji in the Sultan's name, a separate agreement was to be made. A reasonable sum was paid to the victors in lieu of looting and burning. On 10 November a formal treaty was signed. *The Sultan and chiefs acknowledged that the kingdom and port had become by right of war the property of the Dutch, which the Malays would hold as a fief under certain conditions.* They annulled the

various contracts made between the Johor ruler and the Bugis. On account of his youth and inexperience the Sultan would decide and execute nothing except in consultation with the Raja Tua, Raja Bendahara ('Abdu'l-Majid) Raja Temenggong (? Daing Kechil) and Raja Bongsu. Riau and the Netherlands East India Company were to have the same friends and foes and for its protection Riau would accept a Dutch garrison, to whose maintenance the Sultan would contribute yearly. There was to be no Bugis Yang di-pertuan Muda or other Bugis officer of state and all Bugis not born at Riau were to be expelled. The Company was to enjoy free trade everywhere in the kingdom of Johor and the people of Johor to all places within Malacca's jurisdiction subject to existing regulations. All vessels from Johor, Pahang etc., that passed Malacca, must there take out a Dutch pass. The Sultan would help the Dutch suppress piracy. There was to be rendition of runaway slaves on payment of \$10 a head. No Europeans other than Dutch were to be admitted to the Sultan's territory, except the ship-wrecked. Chinese and native craft might trade at Riau provided they did not come from Celebes or Borneo or carry cloves or mace and provided they did not carry tin from Palembang or Bangka. If these forbidden cargoes were brought to Riau, the Sultan would confiscate them and sell the spices to the Dutch for the usual cost price and the tin at \$15 a *pikul*. All tin from other places should be sent to Malacca or sold to the Company at 36 Spanish dollars a *bakar*. On the death of the Sultan, his successor had to be one of the Johor royal family approved by the Governor of Malacca. Such were the main conditions making the future safe for a Dutch monopoly of all important articles of commerce. It was recognised that as the Bugis had removed all valuable property the Sultan could not pay the cost of the war but he bound himself to pay 60,000 Spanish dollars as prize-money to van Braam and his men. van Braam accompanied by all his captains and escorted by grenadiers, sailors and a band called on the Sultan. After a Haji interpreter had sworn on the Kuran that no harm would come to him Sultan Mahmud returned the Dutch Admiral's call aboard the *Utrecht* but was so terrified that the ceremony was brief. A garrison of 254 men, including 38 European officers and gunners was left to protect Riau against the Bugis and the English. The booty taken was sold at Batavia for \$60,670 and distributed among the crews. Twenty two flags were captured and in 1795 were taken by van Braam to Holland.

Naturally during all these years the old mainland kingdom of Johor had sunk into insignificance.

VIII. AT RIAU UNDER THE DUTCH.

On 19 June 1785 David Ruhdé took up his post as first Resident at Riau, living in a palm-mat house on Pulau Bayan; European troops and Sepoys were sent from Malacca and the top of Tanjong Pinang was fortified. But administration remained in the hands of Sultan Mahmud and his nobles and they cared little for the aims of European administration or were unable to accomplish them and they were hurt by the arbitrary methods of the Resident.

In December 1786 Sultan Mahmud, accompanied by the Raja Bendahara, the Raja Temenggong and Raja Indrabongsu, visited Malacca. At the same time (report afterwards said) he sent one Talib to entreat the ruler of Tempasok and his Ilanun pirates to rid him of the Dutch! At Malacca he was received with punctilious ceremony being escorted ashore on Sunday 24 December by Councillors Abrahamus Couperus, Francois Thierens, Reinier Bernhard Hoijnck van Papendrecht and Christiaan Godfried Baumgarten, and by *ex-dispensier* Gerrit Leendert Velge. A guard of honour, three salvoes of musketry, thirteen guns and a company of twenty-six men under a Lieutenant to conduct him to his lodging outside Tranquerah gate—every formal courtesy was paid. On 7 February 1787 a convention was signed. The Sultan had to hand over the administration of Riau to the Dutch East India Company, receiving for the first three years and perhaps longer one third of the revenue for himself and his chiefs. He was freed of the guardianship of his four counsellors, the Raja Tua, Raja Bendahara, Raja Temenggong and Raja Indrabongsu, and would consult them only on high matters of state: except in case of great urgency or of his own household affairs all was to be done in consultation with the Dutch Resident. Foreigners, convicted on a capital charge, were to be sent to Malacca. Important Chinese cases and disputes between strangers and the inhabitants of Riau were reserved for the Resident. Death-sentences even on Malays and Bugis required the Resident's sanction. Only disputes between his Malay and Bugis subjects were left for the Sultan's decision. No longer were merchants to be expected to make presents to the Sultan and his chiefs or to the Resident. There was to be a 5% *ad valorem* duty on all imports and exports not specially exempted. Pahang was to admit no Chinese or other junks to its ports but to direct them to the receipt of customs at Riau. Produce brought to Riau by the Sultan's subjects paid only export duty: even the Sultan and his chiefs had to pay this duty. The Company was to pay import duty on all *except* spices, opium, tin and pepper! The Sultan was allowed no private monopoly of produce exempt from duty.

Two months later on 2 May 1787 a fleet of 40 sail was descried heading for Tanjong Pinang. Though Sultan Mahmud pretended surprise, it took his scouts three days to surmise that the ships were apparently not pirate but a fleet under some Bornean prince.

On May 7 the Sultan reported that they were people of Solok, blown off their course in a storm, who wanted to buy rice and repair some of their boats. They were given rice, fresh supplies and two pilots: they said they would sail back to Borneo with the first wind. On the night of the tenth the Riau garrison heard the noise of many voices on the water and the fort fired in their direction. On May 13 there was fighting for nine hours and owing to the remissness of the Sultan's men the enemy entered the inner bay and plundered and burnt houses outside the Tanjong Pinang fort. The Chinese rallied to the Dutch but the garrison was small. All the Dutch officers advised capitulation. The enemy offered the Resident and the garrison undisturbed retreat to Malacca. The Resident asked for three days for the removal of the property of the Company and the garrison. The Ilanun chiefs gave him till next day and forbade removal of the Dutch guns. That very evening the Ilanuns attacked again. The garrison left their posts. A dark night and the enemy's want of small vessels enabled the Resident, the Dutch officers and part of the garrison to escape in the *Banka* to Malacca with nothing saved but the Company's cash.

Malacca decided that Sultan Mahmud and Raja 'Ali, the Yamtuan Muda, were both involved. The *Hikayat Negeri Johor* and the *Tuhfat* both admit that the Sultan was responsible for the attack. As for Raja 'Ali, the Dutch had driven him in 1784 from Riau and then in 1786 from Sukadana, compelling him to retire first to Matan then to the Tambelan Islands and finally to Siantan where he had to live on the proceeds of his followers' piracies. Naturally he hated the Dutch. In February 1785 he addressed a letter to Bengal (in vain owing to the treaty) asking for English help. In this letter, which did not reach the Governor-General until February 1786, Raja 'Ali asked for a seal, a flag and an army to protect him at Sukadana and added that the Dutch had expelled him from Riau on account of the friendship between him and the English Company. In June 1785 his brother-in-law, Sultan Ibrahim of Selangor with the aid of Bendahara 'Abdu'l-Majid of Pahang had driven the Dutch out of Selangor and asked Captain Light for authority to hoist a British flag on his fort. In the same year Raja 'Ali had requested a passage through Rembau so as to attack Malacca from Pahang but the Rembau chiefs had refused it. If he was not present at Riau, it was probably because his Bugis followers were few and scattered, and, had he gone, he would have had to bribe the Ilanuns to retire, a course that left alone they were certain to take gratis.

No doubt it was good fun to drive the Dutch out of Riau, but after this exploit, like children after a naughty prank, the Malay chiefs had to skedaddle. Sultan Mahmud sailed off to Lingga with 200 boats, the Bendahara sailed to Pahang with 150 and others went to Bulang. In 1788 Sultan Mahmud had fled to Pahang where four soldiers captured at Riau heard that he sent Raja Indrabongsu to Solok to ask the Ilanuns to attack Malacca overland from Pahang:

if the story is true, the Ilanuns had enough sense not to embark on such a desperate enterprise. But the life of a hunted wanderer was neither pleasant nor profitable for Sultan Mahmud. What was the next move? There were three possible courses: either to make peace with the Dutch or to persuade the English to take the Malay side against them or finally for all the Malays to combine against the two European races. Sultan Mahmud tried them all. He got his grand-uncle, Sultan Mansur of Trengganu, to write to the Dutch Governor of Malacca enquiring if he could mediate between the Company and his erring grand-nephew. In a second letter Sultan Mansur said that Mahmud had handed over to him his State seal, begging him to plead with the Dutch to let him return to Riau or else to live unmolested in Pahang. The Sultan of Selangor also tried in vain to make Mahmud's peace with Malacca. Meanwhile overtures had been made to the English. Sultan Mahmud wrote to Captain Light at Penang telling him of the Ilanun capture of Riau, saying that Ruhdé had broken treaties and inviting his help. In the Penang archives under 1788 there is an entry "Trengganu: the king writes to Captain Light, and he was out of all patience, it seems, that if he, Captain Light, could not assist him, he was determined to put himself under the Dutch colours and send back the Union Jack, but to him, when he was attacked by the Dutch"—an attack that never came off. A letter from the Sultan of Trengganu to Bengal was lost in the wreck of the *Prince Henry*, whose captain Glass, the chief intermediary between Trengganu and England, was at the same time drowned. In 1788 at Trengganu Sultan Mahmud met Raja Said 'Ali of Siak (who had just sacked Singgora) and sought his help to persuade Malay rulers to restore him to Riau, if necessary by force:—the Dutch heard of this and got the Sultan of Siak to call his nephew home. On 20 May 1790 the Sultan of Trengganu wrote to Governor Couperus at Malacca offering to come to Malacca and enquiring if the Dutch would prefer Sultan Mahmud to live at Riau under their eyes or in Pahang.

For after the Ilanun attack in 1787 the Dutch had soon re-established themselves at Riau: to have abandoned it would have meant ruin for Malacca. But though for the first six months of 1788 it was declared a free port, all the Malays had scattered, most of them becoming pirates; the Ilanuns had gone home and the Bugis had migrated to Selangor, Siantan and Borneo, so that Riau remained a village of Chinese *gambir*-planters with an expensive garrison of 312 men of whom 104 were Europeans.

Accordingly on 22 October 1790 Batavia accepted Malacca's view that peace should be made with Sultan Mahmud in the hope that it would make for the prosperity of Riau. But now it seemed that the offer of the Sultan of Trengganu had not been sincere and that this ruler had other fish to fry. Under December 1790 Colonel Low wrote that Trengganu, Rembau, Siak, Solok, Lingga, Johor, Indragiri, Kota Karang (in the straits of Bulang) and Siantan, finding that the English would not oust the Dutch, had determined

to combine and drive them both out. Under 20 June 1790 the Penang archives contained a note that the coalition's fleet consisted of 400 boats, large and small, armed with 6, 9 and 12 pounders, 120 guns beside small arms, and 8,000 men: the land force was said to be 20,000 men. In November 1790 about fifty of the boats under Raja Endut of Siak besieged the fort at the Dindings for two weeks, until two Dutch frigates chased them away. Later a force of Ilanuns made an ineffectual landing on the coast of Penang: they were driven off and a letter implicating the Sultan of Kedah was found in their hands. Never had Malayan waters been so unsafe. On some of the pirate ships the majority of the rowers were European prisoners. There was, however, no unity of command. Sultan Mansur of Trengganu died in 1794 but though the grand coalition had failed Sultan Mahmud could not get free of his pirate friends from Siak and elsewhere. The Dutch were in a ridiculous fix. Without its ruler Riau could not flourish. How to induce him to return?

Early in 1788 Raja 'Ali ex-Yamtuan Muda had sailed from Siantan to Lingga to endeavour to patch up matters between Bugis and Malays but the big Malay chiefs had been obdurate and over-ruled Sultan Mahmud. In August Raja 'Ali, therefore, passed on to his brother-in-law, Sultan Ibrahim of Selangor, who sent envoys to Malacca on Raja 'Ali's behalf. Selangor was bellicose and had abundance of tin which it would as lief sell to Penang as to Malacca. So Malacca allowed Raja 'Ali to remain in the Peninsula until it got an answer from Batavia, and Batavia in its turn approved his staying, provided Raja 'Ali agreed to support the Dutch treaty with Selangor. Raja 'Ali then settled with his family at Muar. Now, (as his title of Yamtuan Muda depended on the return of Sultan Mahmud) he asked to go to Riau declaring that he would soon get Sultan Mahmud to follow. On 17 October 1794 Batavia consented, on condition that, as soon as a reconciliation had been effected between the Company and Sultan Mahmud, Raja 'Ali should give up his royal rank and agree to be the chief noble. But Sultan Mahmud got wind of this at Kota Karang. Hotfoot Raja Indrabongsu, one of his obdurate Malay counsellors, arrived with an offer of \$60,000 if the Company would put his master in full possession of Riau as Sultan Sulaiman had been. Pirates under the protection of Sultan Mahmud infested the coasts of Java. It was of the utmost importance that the roving Sultan should settle down. In a letter dated 29 May 1795 Batavia accepted the royal offer. As it happened, however, the English had now occupied Malacca. So the letter offering Riau to Mahmud, Sultan of Johor and Pahang, was signed by Governor Couperus on behalf of the Netherlands East India Company and by Henry Newcome and A. Brown the heads of His Britannic Majesty's forces at Malacca. On 9 September Commander Newcome sailed to Riau, removed the Resident and the garrison and handed the island over to Sultan Mahmud, who once more resided at Lingga.

Here a nice point arises. Netscher records that on 3 May 1796 Sultan Mahmud thanked the Governor-General at Batavia for restoring to him Johor, Pahang and his other dependencies but adds that the Dutch actually restored only Riau, retaining their sovereign rights over the kingdom of Johor in accordance with the treaty made on 10 November 1784 and refusing to make a fresh treaty while the English held Malacca. The English claimed that when handing over Malacca, the Dutch declared that Riau, Lingga, Johor and Pahang were not dependencies of that settlement. There can be no doubt that Governor Fullerton summed up the position correctly. When the Dutch handed over Malacca to the English, they naturally declared that the old kingdom of Johor was independent so as to save it from the English. But when the Dutch occupied Malacca again, they naturally declared that the kingdom of Johor was a dependency of that settlement, once more to keep it out of English hands. It was a process of argument common at that time to Malays, Dutch and English.

IX.

THE LAST PHASE OF THE HISTORIC KINGDOM.

So to the throne of his fathers returned Mahmud, Sultan of Johor, Pahang, Riau, Lingga, the Kerimuns, Singapore and other lesser islands and dependencies. Although gilded by the discovery of tin at Singkep, it was an uneasy throne. Frequently the Sultan got guns and munitions from the Dutch under the pretext of combating Ilanun pirates but actually to resist Raja 'Ali and the Bugis. At some time during the ensuing trouble Sultan Ibrahim seems to have come from Selangor to throw his weight on the side of Raja 'Ali and to have stayed about two years at Lingga. Anderson in his "Considerations relative to the Malay Peninsula" quotes a letter from him to the Governor at Pinang,—“Raja 'Ali's mother and my mother were sisters, and Sultan Mahmud's mother was my father's sister. Surely you will not separate the white from the black of the eye, flesh and blood. It would be unreasonable to prevent my going to Riau. Raja Bendahara, who is at Pahang and Enche' Muda at Bulang, with Raja Indrabongsu, are under Sultan Mahmud and Raja 'Ali. The Malay and Bugis Rajas in that country are like husband and wife: the Malay Raja as the wife and the Bugis Raja as the husband, because the Bugis Raja 'Ali made the present Sultan Mahmud Raja and a Malay Raja created the Bugis Raja and they govern jointly. I understand that Enche' Muda has assumed the government of Riau and this changing the government is the cause of all the disturbances.” At the end of 1800 the Dutch Resident of Palembang informed Batavia that after a fight which cost 40 or 50 lives Sultan Mahmud had instructed Raja Indrabongsu to set up Raja 'Ali as head of the Bugis at Riau. But Raja Indrabongsu was not going to undermine his own authority and the Malays successfully beat off Raja 'Ali. Since 1784 when the Dutch had ousted the Bugis, Riau had been in the possession of the Malays in the persons of Raja Maimunah and Engku Muda (son of her and of the Temenggong of Johor), who, according to the diary of a Dutchman, F. G. Smidt, then at Riau, styled himself Sultan of Riau. But Engku Muda did not long remain in possession of Riau: after the English had removed the Dutch ban on Bugis officers of state, Raja 'Ali and Engku Kraing Talibak (son-in-law of the famous Raja Haji) took the place and drove him to Bulang. In May 1801, according to Smidt, Engku Muda blockaded Riau with a fleet of eighty boats of which half were Ilanun. Bendahara 'Abdu'l-Majid summoned from Pahang to settle the feud, reported to the Sultan that he could effect nothing. Mahmud invited both the leaders to Lingga. But on 30 December 1801 Engku Muda replied that he was not to be inveigled into captivity a second time, having suffered it the year before at Riau, and he demanded \$10,000 for loss suffered at Riau: he added that, if the Sultan would not take up the matter, he himself would proceed to take vengeance on Raja 'Ali and Engku Kraing Talibak. In February 1802 the Bendahara persuaded the

combatants to let their envoys accompany him to Lingga. The Sultan tried a compromise. Raja 'Ali was to rule Riau for life only and Riau was to pay tribute to the Sultan at Lingga. Presumably Engku Muda was to rule Bulang on the same terms. In March 1803 this decision was conveyed to the parties and satisfied neither of them. Raja 'Ali thought of inviting foreign aid, and sent Engku Kraing to Malacca to seek the English who had restored the Bugis to office. On 3 September 1803 Sultan Mahmud sailed from Lingga to the island of Bulang, met Engku Muda Muhammad, Kraing Talibak and the Sultan of Siak and made peace between the Malays and the Bugis. On 21 December 1804 he settled Raja 'Ali as Yam-tuan Muda at Penyengat. A Johor manuscript account tells us that "Engku Muda had the rank of Temenggong and governed Riau and Johor, refusing however the title of Temenggong" as was natural, seeing that he had been *de facto* Yamtuan Muda. "If I can't be Raja Muda, I don't want a title. But all the islands and islets and Johor are under me and certainly Pahang belongs to my 'father' (*ayah-ku*) Dato' Bendahara 'Abdu'l-Majid: for today the Sultan no longer heeds Malays but lives at Lingga and gives Riau to the Raja Muda. Look at our case. We ought to own the country because we are co-inheritors with the Sultan. Why should he do as he likes. Like him we are descended from Sultan 'Abdu'l-Jalil (*Marhum Kuala Pahang*) and custom ordains we rule the country and how can he stop us? Although I am not installed who shall object to my rule? If Engku 'Abdu'r-Rahman wants to be called Temenggong, let him seek audience at Lingga. I won't! If I die, you, Engku, will rule the islands and never lose Johor because to my mind if the Sultan behaves like this we've got to look after ourselves or be worsted. Moreover the man who did most to wrest Johor from Raja Kechil of Siak was our grandfather Bendahara Tun 'Abbas and our grandmother, daughter of Him-who-died-at-Kuala-Pahang, so that she consented to marry our grandfather Upu Daeng Parani When Engku Muda ceased speaking, 'Abdu'r-Rahman said 'True. Please God I'll remember.' The Sultan heard of these remarks and came and told Engku Muda not to be hurt. 'As for the islets and Johor, do you, Enche' Muda and 'Drahman, take them.—I mean Temenggong 'Abdu'r-Rahman. And Husain, my son, do you, Enche' Muhammad, do as you like with him—as you and 'Drahman like. 'Abdu'r-Rahman I'm giving to the Raja Muda, for he will succeed me. I hope that Enche' Muda and 'Drahman and all your relatives and Dato' Bendahara 'Abdu'l-Majid of Pahang will not desert me.' Engku Muda replied. 'True but if we do not assert ourselves, we are lost. You and your son will be Sultans but we though Bendaharas are slighted.' Then Engku Muda circumcised Tengku Husain and married him to his daughter Raja Bulang. And the Sultan went to Riau and married Raja Hamidah (1218—1803) In 1221 the Sultan installed at Lingga 'Abdu'r-Rahman as Temenggong Sri Maharaja and Tun 'Ali as Bendahara Siwa Raja of Pahang in place of his father Tun Koris."

During the life of Engku Muda, Temenggong 'Abdu'r-Rahman lived at Bulang. In 1805 Yamtuan Muda Raja 'Ali died on Pulau Bayan, and was succeeded by Raja Ja'far, another Bugis, son of the famous Marhum Ketapang.

On 12 January 1812 Sultan Mahmud Shah died at Lingga, leaving the succession to his throne unsettled and actual power in the hands of Yamtuan Muda Ja'far. The deceased had married a daughter of Tun 'Abdu'l-Majid, Bendakara Paduka Raja of Pahang (who died in 1803), and of a princess, whom Begbie calls Tuanku Besar. Had this consort, the Engku Puan, born Sultan Mahmud a son, history would have been utterly different, and in view of Dutch and English spheres of influence great difficulties might have arisen: for her father was the son of Tun 'Abbas, from whom the present Sultans of Johor and Pahang are descended and no one could have disputed the right of her son to the ancient and undivided throne. However this lady died childless long before Sultan Mahmud, and, according to Begbie, is buried in the royal cemetery of Pahang. Some years later, Sultan Mahmud married Enche' Makoh, daughter of a Bugis Daing Maturang alias Enche' Ja'far, who bore the Sultan his eldest Tengku Sulong alias Tengku Husain, later created by Raffles the first Sultan of Singapore. Owing to European ignorance of the Malay distinction between the children of royal consorts (*anak gahara*) and the children of commoner wives, doubts were thrown on the legitimacy of Sultan Husain and of his brother Sultan 'Abdu'r-Rahman. The same Malay word (*gundek*) was used for secondary wives and for concubines but to explain this to Europeans did not always suit the aspirations of Malay chiefs. In a letter addressed to the Resident Councillor of Singapore in 1827 Sultan Husain pointed out that the marriage between Sultan Mahmud and his mother Enche' Makoh was properly celebrated by one Imam Said, in the presence of Muhammad Tahir, Lebai Mustafa and five other respectable witnesses. In 1780 Sultan Mahmud was legally married to yet another wife, Enche' Meriam, daughter of a Bugis Bandar Hasan (of the family of Siringring) by Che' Senai, alias Pitis, a Balinese slave to Bandar Hasan's principal wife. This marriage was arranged by Raja Haji, the Bugis Yam-tuan Muda of Riau, and it was celebrated by one Haji Yakob, in the presence of the Suli-watang Ibrahim and the Shihbandar Muhammad. Enche' Meriam bore Sultan Mahmud his second son, Tengku 'Abdu'r-Rahman, afterwards recognised by the Dutch as Sultan of Lingga. In 1803 Sultan Mahmud married yet a fourth wife, Tengku Hamidah, daughter of the famous Raja Haji, the Yamtuan Muda of Riau who was killed at Teluk Ketapang fighting the Dutch in Malacca. This consort bore Sultan Mahmud a daughter who lived only an hour: but, best known as the Tengku Putri, Tengku Hamidah survived Sultan Mahmud, and stayed on in his palace at Pulau Penyengat, enjoying the revenue of several islands and being left in possession of the regalia.

Sultan Mahmud had failed to observe the Malay custom of formally naming his successor during his life-time. Which of his two sons had he meant to succeed him? Netscher's suggestion that rulers of Johor were designated by names beginning with 'Abd' is not convincing, nor does it seem that D. Ruhdé, the then Resident of Riau, had ground for his contention that the grandson of a Balinese slave-girl was of better parentage than Tengku Husain. According to the *Tuhfat al-Nafis* which takes the side of the author's relative, Yamtuan Muda Ja'far, and of the Dutch, Sultan Mahmud on his death-bed exhorted the Yamtuan Muda "Komeng, Ja'far! Komeng, Ja'far," meaning that his son 'Abdu'r-Rahman, nicknamed Komeng, should succeed. But such a cry might have borne any meaning and Tengku Putri Hamidah, sister of the Yamtuan Muda, who should have known her dead consort's wishes, took the other side and refused to give up the regalia until in 1822 the Dutch forced their surrender. Tengku Husain in his letter of 1827 claimed that he, the elder son, had been adopted originally by his father's first wife, the Bendahara's daughter, and was later adopted by his father's last and royal wife, Tengku Putri Hamidah, who was made keeper of the regalia on his behalf. Again when Sultan Mahmud sailed to Riau to settle the quarrel between the Yamtuan Muda 'Ali and the *de facto* Temenggong, Engku Muda, His Highness had taken with him his two sons, allowing Husain to fly the royal flag, while 'Abdu'r-Rahman flew a red flag; and when from Riau the Sultan had sailed on to Bulang, he there pointed out to the assembled chiefs the significance of his sons' different flags. Sultan Husain adds what would appear very doubtful that Sultan Mahmud openly declared to the Bendahara and Raja Indrabongsu that his younger son should inherit Lingga only and his elder all the other territory of the ancient kingdom:— according to Raffles 'Abdu'r-Rahman never claimed to be more than Sultan of Lingga and with a letter dated 12 February 1820 and addressed to Fort William Farquhar enclosed an epistle from Sultan Husain in which the Sultan declared how before his death Sultan Mahmud had let him choose Riau for his residence and seat of Government, a circumstance that led to the presence of 'Abdu'r-Rahman in Lingga. One thing certain is that, in order to hold that kingdom together, Sultan Mahmud had to please three masters the Bugis Yam-tuan Muda of Riau, the Malay Bendahara of distant Pahang and the turbulent Malay Engku Muda of Riau and Bulang. In marrying Tengku Hamidah in 1803 Sultan Mahmud married a sister of Raja Ja'far whom he proceeded in 1811 to create Yam-tuan Muda. He handed over his younger son 'Abdu'r-Rahman to the care of this brother-in-law, while his elder son Husain was entrusted to the *de facto* Temenggong Engku Muda, who had the youth circumcised and married to his daughter, Raja Bulang. A most significant fact is that, just before he died Sultan Mahmud escorted his elder son part of the way to Pahang to contract a second marriage with Wan Esah, a daughter of Tun Koris Bendahara of Pahang. Clearly Sultan Mahmud destined

Husain to maintain the balance of power against the Bugis, marrying him to daughters of the two greatest Malay chiefs in his kingdom, and both those great chiefs at first supported the claim of Husain.

Begbie gives the following vivid account: I have modernized the spelling of Malay names.

In the year 1811 "Sultan Mahmud Shah summoned his two sons, Tengku Husain and Tengku 'Abdu'r-Rahman, into his presence and addressed the former nearly as follows: 'You are my first born, and according to the law and constitution of the empire of Johor, you must succeed me on the throne. It is my earnest wish that, whilst I am yet alive, you will unite yourself in matrimony with Enche' Wan Esah, the daughter of Enche' Wan Koris and sister of Enche' Wan Ali, the present Bendahara of Pahang.'

"Then, turning to Tengku 'Abdu'r-Rahman he continued: 'As your turn of mind appears to be of a religious cast, I have designed you for the priesthood: you will therefore prepare yourself for a pilgrimage to Mecca.'

.... "That same year Tengku Husain quitted Lingga, accompanied by his father, who conducted him as far as Bulang, and as a proof of his attachment and intention that Tengku Husain should succeed to the crown, the Sultan caused him to hoist the royal standard, he himself displaying the white flag which is emblematical of a retirement from the cares and anxieties of empire. He further invested him with the grand seal of the empire, termed in Malay *chap kerajaan*, which Sultan Husain uses to this day.

.... "Sultan Mahmud Shah returned *via* Riau to Lingga, and again notified his desire that Tengku 'Abdu'r-Rahman should proceed to Mecca by the first favourable opportunity. The Sultan, however, suddenly expired shortly after his arrival at Lingga, not without strong suspicions of having been poisoned by Raja Muda Ja'far, the second person in the empire, who was then at Lingga."

"On the morning subsequent to the demise of Sultan Mahmud, the Raja Muda assembled such of the chiefs as were either able or willing to attend and thus addressed them: 'Our Sultan is no more. He died yesterday evening, but he has left us two sons. Say which of the two you will choose as your sovereign.'

"Two of the oldest and most influential of the chiefs, named Dato' Penggawa Bukka (*sic*) and Dato' Haji Peng-Hadji (*sic*), thus replied: 'Agreeably to the constitution of the empire, the eldest son must ever be selected to fill the vacant throne. We therefore wish that Tengku Husain may be proclaimed Sultan of Johor.'

"Upon hearing this speech, Raja Ja'far exclaimed in a peevish and discontented tone: 'Your wishes run exactly counter to my own.'

"The two chiefs replied: 'If your highness be desirous of acting contrary to the custom established by law and of subverting the fundamental principles of the empire, why did you assemble us

for the purpose of learning our sentiments? The desire that we have expressed is in strict accordance with the law of the State, and if your highness, Yang di-pertuan Muda, persist in your endeavour to set it aside, we must solemnly protest against it as a violent infraction of the constitution."

Begbie records that overpowered by these arguments the Raja Muda Ja'far quitted the council without reply and would probably have dropped his candidate except that that candidate's mother and uncles invoked the aid of Ja'far's step-sister, Tengku Buntit, and so persuaded him to proclaim Tengku Abdu'r-Rahman as sovereign that evening. Begbie then continues:—

"The following morning the members of the cabal proceeded to the residence of the newly elected monarch, who, having heard somewhat of the intrigues that were carrying on in his favor, had closely secluded himself since the death of his father, in the hope that when not encouraged by him they would die away. When the door of his room was opened (Raja Muda is accused of having forced it) this chief thus addressed him: 'The body of your late father, and our sovereign, lies still unburied. You are aware that, according to our custom, it cannot be committed to the earth, until the successor to the throne be appointed. Your brother is still absent and who can tell when he will arrive? There is consequently no one but yourself eligible to the crown and the election has fallen unanimously upon you.'

"Tengku Abdu'r-Rahman thus replied: 'My father, the late sovereign expressed his earnest desire, that my brother Tengku Husain should succeed according to custom, as well as that I should devote myself to the priesthood and with that view proceed to Mecca on pilgrimage. I dare not consequently, and positively declare that I *will* not disobey his wishes lest I draw down a curse from heaven and not a blessing. I therefore request you, Raja Ja'far, to act as Regent until the return of my brothers.'

"Raja Muda Ja'far, whose real reason for wishing to substitute Tengku 'Abdu'r-Rahman for his brother was that there was an existing feud between his family and that of Tengku Husain, in consequence of which he feared a serious diminution of his authority in the event of that prince's succession, while the weakness and vacillation of Tengku 'Abdu'r-Rahman's character held out to him a prospect of great power, especially as he was his own nephew, exclaimed in a tone of apparently great surprise: 'How can I venture to assume the authority of the Sultan when one of his sons is actually on the spot?'"

The weak and wavering 'Abdu'r-Rahman "vowing he'd ne'er consent, consented." Sultan Mahmud was buried and three days later 'Abdu'r-Rahman was installed and received homage—but, thanks to Tengku Putri Hamidah, not the sacred regalia.

So Begbie with an air of convincing realism, and right down to 1819 the Bendahara and Temenggong used seals given them by

the deceased Sultan Mahmud. But of all this, the author of the *Tuhfat al-Nafis*, nephew of Raja Muda Ja'far, says not a word. According to him, Sultan Mahmud died and 'Abdu'r-Rahman was unanimously proclaimed his successor: Tengku Husain came back to Lingga and having mixed his tears with those of the new ruler and the Yamtuan Muda Ja'far returned to Riau to live happily with the Yamtuan Muda Ja'far and Temenggong 'Abdu'r-Rahman! According to Begbie, Tengku Husain remained in Pahang delayed by the north-east monsoon and lulled by a crafty and antedated letter from the Yamtuan Muda ascribing the Sultan's death to the fatigue of the trip to Bulang and omitting all reference to 'Abdu'r-Rahman's installation. Tengku Husain afterwards claimed that Bendahara Tun 'Ali had installed him while still in Pahang—as Bendahara Tun 'Abdu'l-Majid had installed the famous Raja Haji as Yamtuan Muda of Riau in Pahang. At last he sailed for Lingga, landing "comparatively friendless, nearly all his partisans having quitted it under the new government." Sultan 'Abdu'r-Rahman received his brother with kindness and offered to abdicate, until the Yamtuan Muda warned his ruler that abdication would mean loss of the treasury and perhaps exile for himself and his supporters. Tengku Husain, therefore, sailed to Pulau Penyengat, where backed by Tengku Putri Hamidah he assembled forces and got the aid of his brother-in-law, Wan 'Ali, Bendahara of Pahang, for an attempt to recover the crown. Alarmed, Yamtuan Muda Ja'far complained of the young Bendahara's "piratical" intentions to the British Resident at Malacca, who sent Mr. Adriaen Koek to warn the Bendahara that intervention in the affairs of Lingga would displease Great Britain. Wan (or Tun) 'Ali took his forces at Bulang back to Pahang.

Netscher considers it incredible that with the regalia at their command the Bendahara and the Temenggong would not have ousted 'Abdu'r-Rahman in order to enthrone Husain, if he had had the rightful claim. But both those chiefs were young men, living in distant parts of the kingdom, and such a step would have meant war with the able and energetic Yam-tuan Muda supported by the Dutch, and for the Bendahara it might have meant war with Great Britain too.

Lingga prospered under Sultan 'Abdu'r-Rahman, though the author of the *Tuhfat* naively admits that he ruled under the close surveillance of the Bugis agents of Yamtuan Muda Ja'far. Seven years passed. Then having lost Java by the Treaty of Vienna Raffles returned in March 1818 from his house and his men-servants and his 'splendid equipage' in Berners Street to dreary derelict Bencoolen. "The Archipelago," as Coupland remarks, "with the exception of Bencoolen and its neighbourhood, had been recognised, to use the modern diplomatic phrase, as being a Dutch 'sphere of influence.' And it was vain for Raffles to hope, with the resources at his command, to keep native chiefs within that sphere true to their old engagements," (made with the English during the interruption of Dutch suzerainty), "even if they wished it, against the will of the

Dutch. It was indeed small kindness to them to attempt it." From "his second Elba," as with some lack of modesty he termed Ben-coolen, Raffles attempted the doubtful kindness of offering Riau the protection of the British flag. Netscher quotes a Malay letter written by Raffles on 5 July 1818 to the Yamtuan Muda, telling that chief how he had returned from Europe and had got news from Batavia, that contrary to treaty Holland was going to take Riau! The letter advised the Yamtuan Muda "not to receive any Dutch envoy, for as he was disposed to remain under the protection of the British flag, they could remain friends as before, rendering each other mutual help." Raffles "hoped to visit Riau shortly and talk over matters." A letter dated 25 May 1819 from the Sultan of Lingga and the Yamtuan of Riau was preserved in the Lingga archives in Netscher's time, giving their account of what then followed:—

"I, Sultan 'Abdu'r-Rahman with Raja Ja'far, Yamtuan Muda of Riau, who was my agent in the transactions hereunder described, make known to the whole world how it came to pass we made a treaty with the English on 19 August, 1818, that is three months after the engagement between the English and the Governor-General of Netherlands India. For two hundred years Johor had a treaty with the Netherlands East India Company and was always understood to be on the side of those who governed Malacca. For long there was war between them but in 1784 peace was made and a treaty was signed, under which the Company opened a station at Riau that lasted till in 1787 Riau was captured by Ilanun pirates. The station was abandoned and the bond between the Dutch and Johor was weakened. When the Dutch struck their flag at Malacca, the English could then have taken their place with Johor but neither they nor Johor sought such a step.

"In 1818, shortly before Malacca was restored to Holland, Major Farquhar its Resident came and asked us to sign a treaty. He was most insistent and in a great hurry. At that time we had no treaty with any one and did not know whether our old friends the Dutch would renew the former bond or not. We received a letter from the British, stating that the Dutch would come with a strong force to take our country and that this was surprising, as it was contrary to the treaty enacted in Europe between Holland and England. When we read this, we thought that, though Malacca was being restored to the Dutch, there might be some other clause preventing us from making a new contract with our old friends. Only because of the arguments and candour of Major Farquhar and that English letter did we make a treaty with Major Farquhar that was not of the slightest use to us.

"Then came Rear-Admiral Wolterbeek, who had hoisted the Dutch flag at Malacca, and he told us that a little land for the former stations was again allotted to the Dutch and that absolutely nothing appeared in the treaty about Johor. We perceived that we had been tricked into signing a treaty in haste and had been deceived

as to a Dutch attack on our country; for our old friends wished only to renew the old alliance. We were therefore very glad, and considering it necessary for our safety have set aside a treaty entered into with indecent haste, and with much pleasure have made an alliance with our old friends. In this treaty both sides have considered the welfare of our kingdom and the benefit of our subjects."

At the end of June, 1818, Farquhar had sailed in the *John Bull* to Riau, where he talked for two hours with the Yamtuan Muda Ja'far about making a treaty. He had then sailed for Pontianak but finding a Dutch commissioner, Boekholtz, there, he had left on 9 August for Lingga to ask the Sultan to sanction a treaty. Sultan 'Abdu'r-Rahman was devoted to religion: he wore Arab dress on Friday, would weep at prayers, and having a fine voice liked to act as muezzin. Explaining to Farquhar that he no longer concerned himself with worldly affairs, His Highness left the whole business to the Yamtuan Muda. The same day Farquhar left for Riau, where, reminding the Yamtuan Muda that since 1795 the English had restored Riau to the Malays, he enjoined him that the Malays must resist any Dutch attack and call at once for English aid. This friendly attitude coupled with rich presents of guns and velvet induced the Yamtuan Muda to sign on 19 August a treaty of commercial alliance, in virtue of powers granted him by "Sri Sultan Abdul Rahman Shaw, *King of Johor, Pahang and Dependencies.*" British vessels and merchandise were to enjoy in the ports of Johor, Pahang, *Lingga, Riau and elsewhere* the privileges granted to the most favoured nations. The Sultan was not to grant a monopoly of any of the produce of his territories to any one, nor to renew any treaty obstructing British trade. Farquhar then taking a ring from his finger handed it to the Yamtuan Muda and sailed away to restore Malacca to the Dutch.

After that the Malays started to build forts in order to resist the threatened Dutch attack. But Adriaen Koek came from Malacca and assured them that there was no fear of such an eventuality, and before the end of September Rear-Admiral J. C. Wolterbeek arrived from Malacca and opened negotiations that led to a treaty being signed on 26 November on behalf of Sultan 'Abdu'r-Rahman by the Yamtuan Muda Ja'far and by the *Temenggong of Johor*. A Dutch Resident and a Dutch garrison were to be stationed at Riau—and actually arrived on November 30. Riau and Lingga were to be free ports but *all other harbours in the Sultan's kingdom were to be free only to Dutch and local vessels*. All tin from Bangka and Palembang were to be sold to the Dutch at a fixed price and all spices from Borneo and the Moluccas at cost price. There was to be mutual surrender of runaway slaves. Monopoly and slavery, two of the old bugbears that made Raffles turn a blind eye both to Fort William and to international obligations! The *Tuhfat* tells how Major Farquhar returned and upbraided Yamtuan Muda Ja'far, who replied that the reason he had not applied for English aid was that the Dutch had used no force. Farquhar

(or his interpreter) next saw Tengku Husain and Temenggong 'Abdu'r-Rahman: Munshi Abdullah tells us that Farquhar gave Tengku Husain a considerable sum of money though Farquhar himself denied to Fort William that he had any communication directly or indirectly with His Highness 'immediately prior to his coming to Singapore.'

In November Raffles received his instructions from Lord Hastings and the Bengal government. He was first to go to Aceh and establish British interests there, and then, provided the Dutch had not started a settlement at Riau, to establish a port on that island. Additional Instructions gave him in December the option of negotiating for a port in Johor, after he had made enquiries with regard to "the actual political conditions and relations of the State, the degree of independent authority exercised by the chief, his power of maintaining any engagements which he may contract, his relations with other States, especially the Dutch settlements at Malacca and the Government of Siam." "There is some reason to think," the Instructions continued, "that the Dutch will claim authority over the State of Johor by virtue of some old engagements, and though it is possible the pretension might be successfully combated, it will not be consistent with the policy or present views of the Governor-General in Council to raise a question of this sort with the Netherlandish authorities."

Raffles returning from a visit to Bengal reached Penang on December 31 to find that Farquhar had written reporting the Dutch occupation of Riau. The Governor of Penang, Colonel Bannerman, strongly objected to Raffles sailing for Aceh pending certain representations he wished to make to Bengal. Raffles seized the excuse to tackle the vital Johor problem. Embarking on January 19, he overtook Major Farquhar, who favoured British occupation of the Kerimun (Carimon) islands, where on Saparua island the Temenggong of Johor had stayed for some time:—on October 15 Farquhar had already written to the Yamtuan Muda at Riau suggesting Kerimun as a suitable place for him to grant the British as a port. They found the islands uninhabited and covered with forest. So they sailed for Singapore and on the evening of 28 January 1819 anchored off St. John's Island. The next morning Raffles and Farquhar, accompanied by a Sepoy with a musket, landed and walked to the house of Temenggong 'Abdu'r-Rahman who gave them *rambutan*. When handing over Malacca in 1795 the Dutch had declared that Riau, Lingga, Johor and Pahang were not dependencies of that settlement, and now to his relief Raffles heard that there was no Dutch settlement at Singapore.

At that time the island was inhabited, according to Newbold, by the Temenggong, some 150 of his Malay followers, some 30 Chinese and about 30 proto-Malay families at Kampong Temenggong on the Singapore river. But Farquhar found at once a Chinese gambir plantation on Seligi hill and another to the westward of Government Hill towards the Panglima Prang's compound and

wrote that before British occupation the Temenggong had authorised Malays and Chinese to open about twenty plantations:—there were three gambir plantations on Mt. Stamford. How long the Temenggong had lived on the island is not certain. Crawford and Wa' Hakim, a proto-Malay eye-witness of the landing, say that the Malay and proto-Malay settlement was founded in 1811. Meursinge's *Leesboek* contains a letter written in 1814 by the Temenggong asking permission from the Sultan of Lingga to sail away to seek his fortune wherever fate might lead, and according to Munshi 'Abdullah he lived in voluntary exile from Riau. Netscher, as we have seen, says that he stayed for some time on Kerimun island. Newbold relates that the Temenggong had gone to Singapore "in 1815 or 1816 and subsisted by fishing and piracy," and Wa' Hakim declared as a very old man in 1882 that on Raffles' coming the Temenggong had the only large house, which stood back from the Singapore river, between it and the sea near the obelisk. The *Tuhfat* relates that the Temenggong had sailed there from Riau "in accordance with ancient custom" but only after Farquhar had suggested it and that he did not remove his family to the island until after Raffles had hoisted the British flag and installed Husain as Sultan. Probably he had visited the island pretty often but never settled there permanently before 1819.

On 19 August 1818 Farquhar had signed a treaty with Sultan 'Abdu'r-Rahman, King of Johor, Pahang and dependencies. On this occasion, according to a letter by Farquhar dated 12 February 1820 and addressed to Fort William, 'Abdu'r-Rahman publicly declared that he was not Sultan and asked Farquhar not to address him as such. In his letter of 15 October 1818 to the Yamtuan Muda of Riau asking for leave to found a settlement on the Kerimun Islands, Farquhar had apologised for not writing to the same Sultan 'Abdu'r-Rahman at Lingga, as the latter had delegated all power to the Yamtuan Muda. Now aware that under Dutch surveillance that ruler would not be able to convey any rights at Singapore to the British, Raffles determined to go back on the British recognition of the younger brother and to instal Husain as the rightful Sultan of the historic kingdom of Johor! Evidently the Temenggong abetted him and apparently the Bugis Yamtuan Muda Ja'far gave the arrangement his tacit consent, glad to be quit so easily of two discontented Malay leaders and to trim so conveniently between the Scylla of Holland and the Charybdis of Great Britain. That Raffles had any shadow of right so to interfere in the domestic politics of the Johor-Lingga kingdom, a kingdom bound for two centuries by intimate ties to the Dutch, no one can for a moment contend. However the Eastern seas had never been a school for fine sentiment, and Raffles was blinded to legal niceties by his hatred of monopolies and slavery and by chagrin at losing Java and Britain's place in the Malayan sun. On 30 January 1819 the Dato' Temenggong Sri Maharaja, who two months before had signed a treaty with the Dutch, now "in his own name

and in the name of Sri Sultan Husa'n Muadzam Shah, Raja of Johor " and in return for an annual grant of \$3,000 and for British protection, agreed to let the English company land, hoist the Union Jack and select land " at Singapore or other place in the government of Singapore-Johor " for the establishment of a factory.

Raffles now paid \$500 each to Raja Embong and Wan 'Abdullah to fetch the "rightful " heir from Riau. Tengku Husain pretended he was to go fishing in the Riau Straits and sailed to Singapore where in the name of the Governor-General of Bengal he was installed, in the open with the aid of a plumed and aiguilleted A.D.C., as Husain Muadzam Shah, Sultan of Johor. Raffles gave him a thousand collars, and rolls of black and yellow cloth and on the same day, being 6 February, 1819, Their Highnesses the Sultan and Temenggong signed a treaty confirming the preliminary agreement of 30 January in return for annual allowances of \$5,000 to the Sultan and \$3,000 to the Temenggong and substituting " factories " for " factory ": the Temenggong was also to have half of the duties collected from native vessels. Both Sultan and Temenggong were promised British protection so long as they lived " in the immediate vicinity of the places subject to their authority." On 7 April 1819 the garrison at Singapore was reported by Farquhar to consist of four companies of the 1st Battalion of the 20th Regiment—a detachment of 29 European artillery and 25 Golundauze.

So was divided the old historic Sultanate of Johor, Pahang, Riau and Lingga.

Shortly afterwards the " Tuan Raja " Temenggong addressed a letter to " Tuan Raja Muda Adriaen Koek " of Malacca saying that Raffles and Farquhar had landed men and stores at Singapore before he could send word to Malacca or Riau and that Tengku Husain had come there to remove his son Tengku Besar and been seized by Raffles and installed as Sultan of Singapore. " At the same time we in no way separate ourselves from the Dutch." An almost identical letter was sent to the Yamtuan Muda of Riau. The newly installed Sultan also wrote on February 15 to the Yamtuan Muda: " the Raja of Johor came to me at midnight reporting that there were a great many ships at Singapore and that many soldiers and stores were being landed. I was surprised at the news and anxious and worried about my son who was there. Without thinking of what I was doing I set off the same night. I so lost my head I had no time to inform you. When I reached Singapore, I met Mr. Raffles who took hold of me and would not let me go but forced me into being installed Sultan. I could do nothing but follow his wish." Finally the Dato' Bendahara Siwa Raja of Pahang wrote to " Tuan Raja " Timmerman Thyssen, Governor of Malacca, expressing amazement that the inscrutable Creator had parted brother from brother, father from son and friend from friend, declaring the cryptic intention of being a friend to the friends of the Raja of Johor and requesting that a large bottle of rose-water should be sent to him in Pahang! The seals used by this urbane diplomat and by

the Temenggong still described them as the delegates of the deceased Sultan Mahmud, a description that could offend nobody! Indeed the Bendahara's letter is a perfect specimen of Malay diplomacy in those difficult times. The Malays had heard of English justice and fairness in Java but the Dutch had always been and were top-dog. The only course was to be a trimmer, and no one could be angry for long with diplomats who mixed rose-water with politics. Unfortunately the European did not always understand finesse and so, at Farquhar's demand, the Temenggong of Singapore had to write on March 1 a declaration "freely acknowledging that I did write letters to Mr. Adriaen Koek of Malacca and one to the Raja Muda of Riau, but my motive for so doing arose solely from the apprehension of bringing on me the vengeance of the Dutch at some future period. I here call God and His Prophet to witness that the English established themselves at Singapore with my free will and consent; and that from the arrival of the Honourable Sir Thomas Stamford Raffles no troops or effects were landed, or anything executed but with the free accord of myself and the Sultan of Johor." Sultan Husain also affixed his seal to this disarming document.

For Raffles was still nervous as to Dutch intentions. He warned Farquhar that the Dutch might occupy Trengganu and that, even if British establishments in those quarters should prove unnecessary, he was to cultivate friendship with Trengganu, Pahang and Lingga, a good opportunity being to comply with Trengganu's request for arms.

The parting of "brother from brother" was not a clean-cut process. In 1820 two complications arose. A Bugis chief, Arong Bilawa, and five hundred followers migrated in February from Riau to Singapore, and the British refused to surrender him to the Dutch at Malacca. Batavia also complained to Bengal that with British connivance the Temenggong had sent a letter to the Sultan of Sambas inciting him against the Dutch. In February 1823 Sultan Husain in the presence of the Temenggong and Raffles handed an English flag to the Penghulu of Johor to fly in that State in order to protect it against the risk of occupation by Holland's allies at Riau. In August confidential orders came from Bengal to strike the flag and Mr. Crawford, then Resident Councillor at Singapore, gave instructions accordingly. But a Dutch commission discovered that the Union Jack continued to be flown at Johor Lama on Sundays and feast-days and whenever a ship entered or cleared. It decided that whenever the Union Jack was found flying there, it was to be hauled down and replaced by the Dutch and Johor flags; that if the English flag was not flown, then only the Johor flag should be flown in the name of 'Abdu'r-Rahman Sultan of Lingga and Johor; and that if the Union Jack was flown under protection of a military guard, the matter should be merely reported! In November the Commission visited Johor Lama and met a new Penghulu, who declared that the Union Jack had been flown not by him but his predecessor and that, though appointed by Sultan Husain and the Temenggong, he would

recognise 'Abdu'r-Rahman as the rightful Sultan as soon as he was given the Johor regalia. And in fact "finding that his authority over his subjects was little more than nominal for want of the regalia" Sultan 'Abdu'r-Rahman (and his son the Tengku Besar) had left Lingga as early as 1821, advancing the excuse of a marital alliance but intending not to return unless and until he did get the hallowed regalia. He had sailed first to Pahang, whence the Bendahara, Tun 'Ali, escorted him to Trengganu. There he and his son remained, while according to Dutch rumour Sultan Husain made many efforts at British instigation to get the regalia from Tengku Putri Hamidah, even offering her \$50,000 Spanish dollars. Finally in October 1822 the Governor of Malacca, Timmerman Thyssen, accompanied by Adriaen Koek went to Pulau Penyengat, where finding no argument would prevail, they marched, it is said, a body of troops with their pieces loaded into the presence chamber and took the regalia from Tengku Putri Hamidah by force. Sultan 'Abdu'r-Rahman was then invited to return at once to Riau, accompanied by Bendahara 'Ali of Pahang. From fear of the Tengku Putri His Highness delayed, until a Dutch brig took the Yamtuan Muda to Trengganu to fetch him. The main mast of the brig was struck by lightning in the Trengganu roads and she had to return. But on November 3 the Sultan and the Yamtuan Muda arrived at Riau. On November 27 Sultan 'Abdu'r-Rahman was formally invested with the regalia. The Temenggong was away in Singapore and supported Sultan Husain; the Raja Tua had long since migrated to Sambas; the Raja Indrabongsu had died in Pahang and his office was vacant; Bendahara 'Ali had written from Pahang authorising the Yamtuan Muda to represent him—in 1819 he had refused the British permission to hoist the Union Jack in his country and had assured Sultan 'Abdu'r-Rahman, distant and unassertive, of his allegiance; though he was soon to acknowledge Sultan Husain. Only the Yamtuan Muda Ja'far of all the great chiefs was present to see the consummation of the plot he had contrived in 1812. After the investiture Sultan 'Abdu'r-Rahman sent two Dutchmen and a party of Malays to claim Johor and hoist his own and the Dutch flag there. Crawford declined to interfere, pointing out that no clause of any treaty bound the British Government to maintain the authority of the joint protesters, Sultan Husain and Temenggong 'Abdu'r-Rahman, outside Singapore.

Then on 17 March, 1824, by the treaty of London Holland ceded Malacca to Great Britain, agreeing never to establish a settlement in the Malay Peninsula or make treaties with any of its Malay chiefs; and while Great Britain agreed never to establish settlements on the Kerimun islands, Batam, Bintang (Riau), Lingga or other islands lying south of the Singapore Straits, Holland gave up all claim to Singapore. This led on 1 October, 1824, to Mr. John Crawford, Resident of Singapore, writing to the Secretary to the Government at Calcutta: "The Carimon (Kerimun) Islands and the Malayan settlement of Bulang are two of the principal

possessions of the Temenggong of Johor or Singapore and his claim to them is not only allowed by the rival chiefs, but more satisfactorily ascertained by the voluntary and cheerful alliance yielded to him by the inhabitants. By the present treaty, however, he must either forego all claims to these possessions, or removing to them, renounce his connexion with the British Government." The cheerful inhabitants were mostly Malays from the Johor mainland who used the Kerimun islands for piratical purposes, while Sultan Husain had given an Englishman and a Sayid Akil permits to work the tin mines there. On 13 August 1827 Resident Elout informed the Resident of Singapore, that Sultan 'Abdu'r-Rahman was going to assert his rights over the Kerimun Islands but that it was not the intention to hoist the Dutch flag: the Yamtuan Muda Ja'far also wrote to Sultan Husain that his half-brother Sultan 'Abdu'r-Rahman was about to hoist his flag on the islands. The Yamtuan Muda then sent Engku Sayid Muhammad Zin al-Kudsi to plant the black and white flag of Riau. The "Sultan of the Straits," as the Riau Malays termed Husain, paid no heed. "On September 17 Husain told the Resident that the Yamtuan Muda had gone with twenty sail to take forcible possession of the Carimons but that on their arrival Sultan Husain's followers had refused to allow them to land, so they went to the south-east of the island and hoisted a flag and returned to Riau. Husain then wrote to his brother Abdu'r-Rahman remonstrating with him for trying to exclude him from his rights." The author of the *Tuhfat*, however, says that Temenggong Ibrahim told his father that no Teluk Belanga people took part in the fighting at Kerimun, which was not the work of Sultan Husain but of his wife. Anyhow Resident Elout wrote that he was bound to interfere and was sending two Dutch ships to reinforce the fleet of the Yamtuan Muda of Riau. Singapore replied that Sultan Husain was independent and the British Government had nothing to do with his movements beyond the limits of Singapore. On November 8 the Dutch Resident with two officers and fifty Dutch European troops landed and took the Kerimuns, which have ever since remained in Dutch hands. All land right of the East Indiamen's course to China now fell within the Dutch sphere of influence, and all land to the left of that course fell within the British sphere. "Brother had been parted from brother" politically for ever.

X.

SULTAN HUSAIN AND TEMENGGONG 'ABDU'R-RAHMAN.

In March 1819 Raffles sent from Penang to Singapore, building materials, tools and changkuls worth 2,143 Spanish dollars and provisions, ghee, biscuits and bullocks worth \$3,384. When in February the Singapore treaty was signed with Sultan Husain Muazam Shah and the Dato Temenggong Sri Maharaja 'Abdu'r-Rahman there were few inhabitants of the place, living in huts. On 26 June the Sultan and the Dato or Engku Temenggong, as he was variously called, signed regulations for this infant settlement, whereunder the Temenggong's people moved across the river and the Sultan and Temenggong (or their deputies) and the Resident were to meet every Monday at 10 o'clock at the Court in the Temenggong's compound in order to listen to petitions and grievances and to decide on the substance of proclamations: the consent of all three was required for the imposition of customs and duties and the establishment of farms. The Sultan was then receiving \$5,000 a year and the Temenggong \$3,000 and a half of the duties collected from native vessels. When the Sultan complained of the inadequacy of his allowance, Raffles suggested that he could arrange with a merchant-house in Bengal for the Sultan and Temenggong to receive large stocks of goods that they could sell on commission. The chiefs laughed and retorted that trade was not for men of their standing. By October Raffles had returned to Bengkulu and in November, against Raffles' wish, Farquhar started farms for opium, spirits and gambling, paying one-third of the proceeds to the Sultan and one-third to the Temenggong: from this source in 1820 the Sultan and Temenggong received between them \$325 a month—in October 1822 Raffles commuted this for \$500 a month.

"At that time," Munshi 'Abdullah tells us, "the Temenggong's men and the Sultan's men and traders of every nationality all went armed: there were some who robbed in broad daylight, others broke in and robbed people's goods, because they were afraid of nothing, for the town was not yet in a settled state, and there were not yet many Europeans and the Sepoys had not yet come and there were only four or five policemen. The people who began the fighting every day were the Temenggong's people, and they acted towards the Malacca people like sheep, for the Malacca people were never armed and did not know how to fight with a creese and they had never seen any bloodshed." Before the end of 1819 Sultan Husain started to build a large rambling palmleaf palace at Kampong Glam and there were daily murders on the jungle path to the royal settlement. The Resident had no control over the inhabitants of the Sultan's and Temenggong's compounds. By March 1820 the gift of presents from native vessels to the Sultan and Temenggong had been stopped but as late as February 1820, when the first junk

arrived from Amoy, the Nakhoda was seized and put in the stocks by the Sultan's followers, because he refused to wait on their master with presents.

In October 1822 Raffles came on a last visit to his political child, which now had 10,000 inhabitants. Lawlessness was still rife. On 11 March 1823 Farquhar was stabbed by an Arab who had run amuck, but so suspicious were the times that the commander of the Sepoys trained his guns on the Temenggong's quarters and would have fired had not Raffles counselled enquiry. Raffles persuaded the Temenggong to remove from the town to Teluk Blanga. He wanted to send one son of the Sultan and one of the Temenggong to Bengal to be educated but their mothers would not consent. Raffles then founded the educational Institution that still bears his name, subscribing \$2,000 himself and putting down the Sultan and Temenggong for \$1,000 each. On this visit he prohibited gambling, cock-fighting and slavery. In June 1823 he arranged for the Sultan to receive in future \$1,500 a month and the Temenggong \$800, their Highnesses to forego their monopolies of certain timbers and all claims to presents and customs from Chinese junks and Chinese generally and to put the whole of Singapore, outside their demesnes, at the disposal of the British. Their Highnesses were "relieved from personal attendance" at the Monday court but were always "entitled to a seat on the bench, and to all due respect" when they thought proper to attend. In forwarding a copy of this engagement to Mr. Crawford, who succeeded Farquhar as Resident, Raffles wrote, "I have had reason to be much satisfied with the honest intentions of these chiefs and particularly of their attachment to our Government and I recommend them particularly to your personal kindness and attention. There are not wanting mischievous people, however, to mislead them and you should be on your guard against these." In February 1824 the Resident sent a peon to Kampong Glam to proclaim that no one might wear a creese but the peon was afraid and sought audience of the Sultan who told him if he issued the proclamation he would have him creessed on the spot! However the Temenggong consented and the Sultan gave way.

Raffles regarded his 1823 engagement "as the basis of a more definite treaty to be entered into, after the permanency of the Settlement has been established." This permanency the Anglo-Dutch treaty of March 1824 secured but even before that in forwarding on January 10 to Bengal a memorial from the Sultan and Temenggong complaining of British protection having been removed from Johor and demanding that the Malay law of slavery should not be altered, Crawford had taken the opportunity of asking authority to negotiate a new treaty stipulating the unequivocal cession of Singapore and the freedom of the British Government from affording protection to the two Malay magnates outside Singapore. The same despatch forwarded a separate letter from the Temenggong demanding further compensation for the expense of removing to Teluk Blanga, and demanding also a residence in the town of Singapore. To avoid "even

a possible suspicion of ill-faith" Crawford recommended approval of the pecuniary demand but added:—"the residence of the Temenggong and his numerous and disorderly followers was a nuisance of the first magnitude. Three thousand dollars have actually been paid for his removal. Three thousand more are demanded for the same object, and yet he wished to preserve a temporary residence in the very same spot, and to occupy all the ground which he had ever occupied. This would have been to have perpetuated every nuisance for abating which so large an expense had been incurred. The matter would probably have been aggravated, when the followers of the Temenggong were living in his enclosure removed from the control of their chief. The present Sultan, when he connected himself with us, was not only destitute of all authority but living in a state of complete indigence. The condition of the Temenggong has not been ameliorated to the same extent, but I am not aware of any honest emolument which he has forfeited by his change of circumstances, and it may be added, although he is perhaps not entirely convinced of the beneficial nature of the change, that he has been rescued from a course of life of not the most respectable description. He is, at all events, unquestionably at present living in a greater state of affluence, security and comfort than it was possible for him to have enjoyed without our protection." Crawford wound up by declaring that the chiefs, whom Raffles had commended to his kindness and attention, were not fit to take part in the government of Singapore.

On 2 August 1824 a final treaty was concluded by which "Their Highnesses the Sultan and Temenggong of Johor" alienated for ever all right and title to Singapore and assumed the position of private individuals while residing within the island. Munshi 'Abdullah declares that Crawford only got their signatures by delaying the payment of their monthly allowances! The Sultan was to receive \$33,200 and a stipend of \$1,300 a month for life; the Temenggong was to receive \$26,800 and a stipend of \$700. If ever they or their heirs wanted to remove from Singapore, they were to be paid compensation fixed by the treaty. The Malay chiefs were to enter into no alliance with any foreign power without the consent of the East India Company. Neither party was bound to interfere in the internal affairs of the other's government or to support each other by force of arms against any third party whatsoever. The Sultan and Temenggong engaged to maintain a free and unshackled trade within their dominions and to admit the trade and traffic of the British nation into all the ports and harbours of the kingdom of Johor on the terms of the most favoured nation. Crawford reported that "the Temenggong in particular, the most influential and intelligent individual of the two, has been highly respectable and steady throughout the whole of the present negotiations and I owe in a great measure to his support such success as I may venture to anticipate." The main difficulty had been the chiefs' demand that their pensions should be made hereditary and perpetual.

Temenggong 'Abdu'r-Rahman died on 8 December 1825. Sultan Husain outlived him by ten unhappy years. Munshi 'Abdullah has left a picture of the Sultan's small neckless head, his pot belly, his thin legs, his awful husky voice and his habit of falling asleep whenever he sat down. He has also described his indolence and extravagance and dependence on unreliable followers. At last in despair his royal wife, Tengku Perbu, got a Tamil, 'Abdu'l-Kadir, son of an old mercantile friend, to manage their affairs. His economies infuriated the Sultan's dependents and Tengku 'Abdu'l-Jalil, the Sultan's eldest son, headed a party that started a scandal about 'Abdu'l-Kadir and his royal mistress. One night at Kampong Glam the Sultan saved the life of this 'Abdu'l-Kadir by taking him disguised as a woman in his royal trap down to a ship, where the Tamil embarked for Malacca. Very soon (1834) Sultan Husain also removed to Malacca. His Singapore dependents even planned to bring him back to Singapore by force and they stabbed 'Abdu'l-Kadir. Two days later the Tamil was given the style of Tengku Muda and married to Tengku Safriah (or Andak) a daughter of his royal master. Munshi 'Abdullah with cynical amusement designed a seal for the upstart as *al-wathik bi'llah Tengku Muda 'Abdu'l-Kadir ibnu's-Sultan Husain Shah*. But still Tengku 'Abdu'l-Jalil and his faction circulated their scandalous reports, so that when on 5 September 1835 Sultan Husain died, his widow got no pension, although each of his four children received a gratuity of \$70 a month. The funeral service of the Sultan was read by a Muslim Tamil. Tengku 'Abdu'l-Jalil and the Temenggong of Johor arrived later and wanted to take the body to Riau. Two years later the Tamil, 'Abdu'l-Kadir, died also.

What all this time was the condition of the ancient kingdom of Johor, so famous in story, so neglected in fact. Begbie, whose book was published in 1834, gives the population of places within the modern State as follows: Johor 1,000 persons, Pulau Tinggi 225 persons under a Batin and Sungai Papan 775 under a Batin, Segamat 400 houses. Newbold, whose book was published five years later, gives a larger population, namely, at Johor Lama about 300 houses, at Sedili about 70 houses, in the Padang district between Parit Siput and Pinang Sa-ribu about 200 people, at Segamat 2,400 people; besides these places there was "Polais" near Pontian, under Raja Semat, with about 100 houses, Pontian and Benut small villages under Penghulus, the district of Batu Pahat which ran from Pinang Sa-ribu to the Batu Pahat river and the large district of Muar with its villages Bokko (? Bekok), Langkat, Grisek, Ring, Pagoh and (the residence of the Muar Temenggong) Pengkalan Kota. Newbold estimated Johor's total population (exclusive of the islands) at 25,000 but all the figures are probably guess-work. At this time and down to the time of Temenggong Abu-Bakar Sedili Besar was the boundary with Pahang as it had been in the days of the Malacca Sultanate.

The Temenggong of Muar—and Segamat—had under him eight Penghulus,—four up-river, the Penghulu Besar, Penghulu Tanjong, Penghulu Dagang and Penghulu Mungkal (the last two, Minangkabau styles) and four downstream, namely at Grisek, Bukit Raya, Liang Batu and Ring. He sent annually to Sultan Husain the duty of \$1 levied on each house of the Padang settlers and 200 bags (*kambit*) of rice. He was also empowered by Sultan Hussain to levy duties on imports; \$20 on each *kati* of opium, \$2 on every *koyan* of rice, \$1 on every *koyan* of salt; and also duties on certain exports, \$1 on every *bhar* of ebony, \$1½ on every *bhar* of tin. Padang and Johor Lama were under Oiang Kayas. The immediate sway of the Temenggong of Johor ran from Pontian round Cape Rumenia to Sedili Besar. But Engku Konik, Temenggong of Muar from 1801 till 1830, was appointed by 'Abdu'r-Rahman, Temenggong of Johor and Singapore. The government of Johor was vague and vacillating. When Engku Konik died, Segamat broke away from Muar. Sultan Husain was nominal suzerain over the whole but exercised only one prerogative, that of trying to exact money for his privy purse. As a Malay MS. observes, the sole relics of a former kingdom were the dilapidated tombs of its nobles and a few gold coins. Then, when the English opened Singapore, traders got the Jakuns to bring down from Johor's rivers rattans, wax, lime, damar, eagle-wood, wood-oil and so on. Newbold enumerates these exports more closely though possibly inaccurately. Padang exported fruit, and Batu Pahat about 400 pikuls of ebony, 1,000 bundles of rattans and 15 pikuls of aloe-wood annually, some ivory, damar, wax and sandal-wood; above Johor Lama were tin and gold mines; Segamat produced a little rice, sago, ivory, ebony, gold-dust, tin, wax, aloe-wood, gum benzoin, camphor, rattans, damar, jaggery, lakka wood, and guligas from the heads of porcupines. But at Segamat "there were perpetual brawls among the petty chiefs. Thriving rice-fields have degenerated into barren marshes; an enormous forest, peopled with wild elephants, overshadows a soil naturally rich and prolific, while the gaunt rhinoceros and uncouth tapir stalk unmolested over spots once, if tradition belies them not, the sites of large and populous towns." One is glad to record that the gaunt rhinoceros and uncouth tapir still stalk unmolested a hundred years later, though the brawls were soon to cease and the age of the creese and pirate to yield to an age of peaceful trade justice and education.

PLATE VIII.

XI.

TEMENGGONG DAING IBRAHIM.

Temenggong 'Abdu'r-Rahman was succeeded not by his elder son, the eccentric 'Abdullah, but by his second son, Tun Ibrahim or Daing Ronggek,* who was also called Tengku Chik and Daing Kechil. "Although the treaties ceding Singapore did not require the Company to pay any pensions to the descendants of the Sultan and the Temenggong, it allowed the new Temenggong a pension of \$350 a month, because his father had lived to enjoy his subsidy so short a time." But not until 19 August 1841 was Tun Ibrahim formally installed as Temenggong Sri Maharaja. Probably the delay of sixteen years was due to hesitation on the part of Sultan Husain of Singapore to usurp the prerogative of the Sultans of Lingga and to the fact that after Sultan Husain's decease in 1835 there was no Sultan of Singapore until 1855. Anyhow after the installation at New Harbour in the presence of Governor Bonham and of Bendahara Tun 'Ali of Pahang, the Temenggong visited the new ruler of Lingga, Sultan Mahmud, one of whose sisters he married.

In 1846 at Government House, then on Fort Canning, the Temenggong was presented by the Indian Government with a sword of honour for his "powerful aid" in the suppression of piracy. Not only had he put down this evil off Singapore but he had persuaded the Rajas of Pahang and Trengganu to refuse to let pirates refit in their waters or dispose of their plunder and captives. In replying to Colonel Butterworth's speech he showed that liking for British ways which was to become a characteristic of his house:—"You govern wisely. May you govern long and may He who rules the destinies of Muhammadans and Christians watch over you in all your wise and good works." On St. Andrew's day, 1848, he showed the same liking by giving an exhibition of fireworks and a supper in a pavilion erected at Pantai Chermin. He had then built for himself "several extremely neat houses and *balais* in European style, gay with green and white paint," and many of his followers had done the same, "their smart green venetianed, tile-roofed houses being in extreme contrast to the rude huts in which they formerly were content to live." The hills above Teluk Blanga, which formerly were covered with tiger-infested jungle, had been planted with fruit and spice trees. "Moreover" as Mr. Mills has pointed out, "between 1835 and 1840 the failure of the spice plantations on the island of Singapore caused many of the Chinese to migrate across the strait of Johore. Here they established pepper plantations so that the country at last began to produce a revenue. The opium-farmer of Singapore offered the Temenggong \$300 a month for the opium farm of Johore." Then in 1843 gutta percha was discovered and fetched such a high price that the few Malays left in Johor

*Munshi 'Abdullah wrongly calls him Ganggek,' I elsewhere Renggek

abandoned their rice-fields to collect it. Indeed by 1855 Temenggong Ibrahim possessed a considerable fortune, which he had mainly acquired by trading in this gutta percha. In March 1848 the Singapore Chamber of Commerce complained that the Temenggong was monopolising this trade. His armed followers intercepted native boats bringing gutta percha for sale in Singapore. The trade then amounted to between 10,000 and 12,000 pikuls, valued at \$150,000 to \$200,000, a year and of this "about nine-tenths of the import had been, in defiance of all opposition, secured by the Temenggong, whence it was inferred that extreme influence of some kind was used, or some part of it would have found its way to parties who offered much higher prices for it than that which the traders received from him." Even if the Sri Maharaja had copied the old Dutch method of monopoly, the money earned was wisely expended and in fact enabled him to buy out Sultan 'Ali's vague rights over Johor.

On his father's death in 1835 'Ali had been too young to clamour for recognition as Sultan. Governor Murchison had then written to Bengal that "the late Sultan was never recognised by the Malay States as Sultan of Johore, and enjoyed neither revenue nor political sway in that country. He was pronounced Sultan by the British; but it was for a particular object, and no reason now exists for the recognition of a mere titular prince." In 1840 a proclamation was issued that 'Ali "is looked upon by the the British Government in every respect as the successor of his late father and entitled to all the property granted to the late Sultan by the East India Company" at Singapore. This, however, was meant and held merely to recognise 'Ali's right to property and not to the Sultanate. So in 1847 'Ali again petitioned the Government of Bengal to be recognised as Sultan. Governor Butterworth pointed out that Sultan Husain had been a mere figure and that Temenggong 'Abdu'r-Rahman had been "the chief, I may say, the only negotiator" in the cession of Singapore; ever since 1819 the Temenggong had controlled Johor, and not only was 'Ali unfit for rule but to create him Sultan would involve the grant to him of a larger allowance. The Directors decided: "unless compelled by positive engagement, we see no reason for your acknowledging a successor to this merely titular dignity." Then in 1852 Blundell acted as Governor and, though he admitted the superior capabilities of the Temenggong, he was "impressed with the injustice of disregarding the claims of the son of the prince from whom we obtained the island of Singapore, simply because it is less troublesome and perhaps more advantageous to us." The Indian Government retorted that neither the Treaty of 1819 nor that of 1924 bound the Company to interfere in the internal affairs of Johor, and it was not prepared to be involved in dissensions. In 1853 Blundell wrote again, saying he had arranged for the Temenggong to instal 'Ali as Sultan and pay him half the revenue of Johor, with the stipulation that 'Ali was never to interfere in the government. Half the revenue had been fixed at \$300

a month for three years, after which it was to be revised. The Indian Government disapproved of this "meddling in the face of its instructions not to interfere." If however the Temenggong "should be willing to purchase entire sovereignty by a sacrifice of revenue in favour of the Sultan, I conceive the measure would be a beneficial one to all parties."

In 1854 Butterworth returned and in 1855 'Ali accepted a settlement less favourable to himself than that arranged by Blundell two years before. Instead of a pension to be revised every three years, he agreed in return for \$5,000 Spanish dollars and an allowance of \$500 a month to himself, his heirs and successors to cede the full sovereignty of Johor to His Highness Dato' Temenggong Daing Ibrahim Sri Maharaja, his heirs and successors for ever, reserving for his own house only sovereignty over the territory between the Kesang and Muar rivers, which he prized *because some of his ancestors were there buried*. Two views were taken of this treaty at the time according as its critics were partisans of the indolent indigent Sultan or partisans of the able and energetic Temenggong. The former stated in the Legislative Council that the Sultan was the victim of cajolery and even of threats and that the Governor had exercised his power in favour of a personal predilection. The latter pointed out that Temenggong 'Abdu'r-Rahman had been in fact owner of Singapore and Johor, that the *de jure* suzerain (if legal rights were to be carefully observed) was not Raffles' puppet the Sultan of Singapore but his brother of Lingga, and Dutch and British spheres of influence had cut away Pahang and Johor from the old Lingga empire for ever and left them to the Bendahara and the Temenggong who were actually ruling on the spot. Moreover though Temenggong Ibrahim was a boy of fifteen at his father's death in 1825, never had Sultan Husain even then asserted any claim to Johor, while on this Sultan's death in 1835 the British refused for twenty years to recognise any successor to his throne. Only Governor Blundell, favouring the Kampong Glam family and looking for some way of supporting its members without cost to the Bengal Government, coerced Daing Ibrahim into recognising Tengku 'Ali as Sultan, paying His Highness a large sum in return for territory which the Temenggong already owned, and surrendering his possession of the Kesang territory to a Sultan who for some years at European instigation had encroached on the Temenggong's rights in Johor. Daing Ibrahim himself could not see why he should have to foot a bill which, if the claim were just, should be defrayed equally by Pahang as by Johor. On one occasion he abruptly left Blundell's* presence, requesting the Governor to convey his wishes through his eighteen-year-old son, Abu-Bakar, who showed his mettle by telling the Governor that if he insisted on the Temenggong acknowledging Tengku 'Ali as Sultan and giving him a share of

*Note—In his "History of the Peninsular Malays" Mr. Wilkinson wrongly says it was Colonel Butterworth. The Temenggong liked the Colonel and never suspected him of designs to elevate Sultan Ali to the Johor throne.

Johor revenue, they could not help themselves but of their own free will they would not consent, and the youth added, pointing to the police sentry, "If Your Honour insisted on making that policeman Sultan, we should have to submit." There was no doubt that the British were swayed mainly by practical considerations, which the event amply justified. The Temenggong was vastly superior to the Sultan and he had jealously cooperated in stamping out piracy. He had persuaded Tie-chiu Chinese to open gambir and pepper estates on the Sekudai in Johor. From Teluk Blanga he appointed headmen and arranged for the building of a town, then called Tanjong Putri but later Johor Baharu. In 1856 the opium and spirit farms of Johor brought him \$3,750 a month and in the following year \$5,000.

Though he used the (eighteenth century) style of Raja Temenggong Sri Maharaja of Johor, Tun Ibrahim still lived in Singapore. In 1855 he promised \$1,000 a year for the support of English and Malay schools at Teluk Blanga, the schools to be government institutions under the control of the well-known missionary, Mr. Keasberry: he offered also to defray part of the cost of building and to give a site. In 1856 he agreed to pay 500 rupees a month, being half the cost of maintaining two gun-boats to guard the Old Straits and suppress pirates: four years later he suggested as more effective four fast sampans, each carrying eight armed men, to be stationed at Tanah Merah Besar, Changi, Serangoon and Tanjong Merawang.

Unfortunately the sojourn of this independent ruler on British territory was attended by political difficulties. The unhealthiness of Blakang Mati was ascribed to the miasma arising from the decaying leaves of the Temenggong's pineapples! This was ludicrous. But in 1856 Governor Blundell, who loved red tape and the royal house of Kampong Glam, sent the Temenggong a copy of a letter he had addressed to the Government of India declaring that "the residence of an independent ruler in Singapore is the cause of some embarrassment to Government," and that, if he liked, the Sri Maharaja could stop the prevention of crime in Singapore by Johor subjects who then took refuge on the mainland. The Temenggong replied, "It would be with much pain and the strongest reluctance I should feel myself compelled by any measure of the Government of India, in furtherance of Your Honour's views, to relinquish my residence in this island. I am attached to Singapore by many and powerful ties, not the least strong among which are those that unite me to the British Government from my grateful recollection of the many good offices myself and my family have received at its hands." But the Temenggong's residence at Singapore caused far greater embarrassment on the outbreak of war in Pahang. In July 1857 he informed the Governor that Wan Ahmad (afterwards Sultan of Pahang) was fitting armed vessels at Pulau Tekong to attack the Bendahara (Tahir) of Pahang and asked that it should be stopped. In November the Bendahara's son, Wan Koris, married one of the Temenggong's daughters. In December the Governor was

informed that a letter from Sultan 'Omar of Trengganu to the Bendahara denouncing Wan Ahmad's invasion of Pahang had thrown its defenders off their guard and the Bendahara had had to flee the country before Wan Ahmad's attack. However the Governor refused to let Temenggong Ibrahim make Singapore a base for attacks on Wan Ahmad and in February 1858 the Temenggong referred to "the unfriendly sentiments which Your Honour is understood to entertain towards myself and family, the traces of which I have observed with pain and I cannot fail to contrast the alacrity with which Your Honour adopts measures to prevent aid being sent to my friend and ally the Raja Bendahara with the indifference manifested by you as to the preparations openly made in this Settlement by Enche' Wan Ahmad for his hostile inroad into Pahang. . . . I respectfully submit I must be considered as left at liberty to regulate my proceedings in this matter. Your Honour is therefore to understand that it is my intention to assist the Raja Bendahara with a force from the Johor territory to expel Enche' Wan Ahmad and his marauding followers." At this ultimatum Governor Blundell was evidently incensed. But the Temenggong's legal adviser, Mr. William Napier, indicted an even more stinging epistle for his client, declaring that Blundell's objection to the tone of the last missive seemed out of place in a letter viewing the Temenggong as "a simple citizen of Singapore," and threatening to treat him as a criminal for waging war on a power at peace with Britain. Would "a simple citizen" be given a sword of honour? or help the Colony maintain gun-boats? or conclude in 1885 a treaty with Sultan 'Ali? or share the revenue of the Johore and Singapore farms* with the Bengal Government. The Bendahara represented a power at peace with Great Britain and Wan Ahmad was attacking that friendly power. The Temenggong was ready, when required, to put Johor under the protection of Great Britain but the paramount power must maintain order in the Peninsula. When the Temenggong's son Wan Abu-Bakar had told the Resident Councillor that Wan Ahmad was taking three vessels and thirty or forty Bugis from Singapore to Pahang, that gentleman had told him "to go to the police and swear to it, a proceeding of which he did not understand the meaning at the time and which he would not personally have adopted had he understood it." Later (22 May, 1858) Ibrahim regretfully respects the decision of the Government of India that he may not interfere in the affairs of Pahang but in 1860 he contracted a treaty of friendship and alliance with Bendahara Mutahir, agreeing that each should help the other in case of attack and that both should help the British if ever there were trouble in Singapore. On 29 November 1860 he informed the Governor that the Bendahara was returning to Pahang; on 14 February 1861 that Wan Ahmad, a Bugis free-booter Suliwang and chiefs from Rembau and Sungai Ujong, had assembled at Muar under Sultan 'Ali to attack Johor; on 23 April

*Note.—Not till 1861 were they let separately

1861 that Wan Ahmad had burnt Kuantan and appeared off Kuala Pahang with fourteen boats: on 17 May that Wan Ahmad had captured Endau.

Temenggong Ibrahim did not live long enough either to see the end of the Pahang war or to put the domestic affairs of Johor on a modern basis. Governor Cavenagh gives us a glimpse of the then lack of any judicial system applicable to the mixed population of the growing State. In September 1861, the Governor relates in his "Reminiscences" (pp. 312-4), "a complaint having been preferred by some Chinese fishermen against the officials of the Temenggong of Johore, I determined to investigate the case in person, and having requested his eldest son to accompany me, I proceeded in one of the Government steamers to the spot where the collision had taken place. The young chief at once acknowledged that his people were in the wrong, and promised that redress should be afforded. I took the opportunity of pointing out to him the injudiciousness of the course his father had been pursuing, as although I was anxious to show him every kindness, I could not allow our subjects to be ill-treated. He acknowledged this, and stated that he and his father were much grieved at having incurred the displeasure of the British Government, and were desirous of meeting my wishes. I asked, if this was the case, why instead of writing improper letters, he or his father did not come to the Resident Councillor or myself to offer a verbal explanation on any point on which there might be disagreement? He said that he would be very glad to adopt that course, which he was not previously aware that I would sanction: that his father was often ignorant of the contents of the letters to which he attached his seal, and for the preparation of which he sometimes paid 2,000 or 3,000 dollars.

"I then referred to the case of some Chinamen who had been confined on a charge of gambling, remarking that although I did not wish to interfere with his authority, or to prevent criminals from being punished, I could not permit British subjects to be at the mercy of the caprice of any chief, and, therefore, required them to be sentenced according to some known law. He asserted that the law in force was the *Hukum Shara'* (ecclesiastical law), according to which the Chinese might have had their hands cut off, and he had inflicted a more lenient punishment. I pointed out that the *Hukum Shara'* applied to all gamblers, and consequently that their accusers should have been punished also. Upon this he observed that Mahomedans who violated the *Hukum Shara'* would be punished by the Almighty, and consequently human punishment was unnecessary. To this I replied that, if so, the Chinese should not have been punished at all, as the *Hukum Shara'* was not applicable to unbelievers. He then changed his ground, and stated that they had been punished according to the *'Adat* (common law), for cheating. I inquired whether he could furnish me with a copy of the rules prescribed by the *'Adat* that I might become aware whether our subjects had broken any law, and if so, to what extent of punish-

ment they had rendered themselves liable. He then confessed that there were no rules, and that the sentences were passed according to his own judgment. I told him that this was the very circumstance of which I complained; that there was no regularity or certainty about judicial proceedings in Johore, and that I could not allow persons under my charge to be punished according to his will. Upon which he promised to draw up a code and submit it for my consideration, and shortly after the prisoners were released. Upon his inquiring, with reference to the terms of the treaty defining the authority of Great Britain, what I considered low-water mark, I mentioned that although I was not quite certain of the law upon the subject, I believed that low-water mark was that limit to which, on the tide receding, a person could walk dryshod and would not include mud banks which were never properly dry; at the same time, although I could not abandon the control over the Straits conferred upon us by the treaty, under any circumstances, our rights would not be exercised in such a manner as to cause him unnecessary annoyance."

For one of Ibrahim's last political acts was to protest that the phrase "adjacent seas, straits and islets, to the extent of ten geographical miles from the coast" in Article Two of Crawford's treaty of 1824 was never meant to imply the surrender of all Johor's southern parts to the British. At the beginning of 1862 the Temenggong contracted fever and though for three weeks he persisted in going about as usual, mounting and alighting from his carriage, on 31 January, after two days of high temperature, he died, leaving Johor and the Pahang war as legacies of responsibility for his successor. Courageous, wise, energetic, Tun Ibrahim was the founder of his family's political and material fortunes, though his career has been overshadowed by time and the more spectacular achievements of his son.

XII.

SULTAN ABU-BAKAR.

On the eve of his twenty-ninth birthday, Abu-Bakar eldest son and eminently suitable succeeded his father. Governor Cavenagh described him as being in 1859 "an intelligent lad, most anxious to meet the wishes of our Government as well as to advance the prosperity of his own state. A few earnest but kindly words of counsel convinced him that he would always find a good friend and adviser in the Governor, and he has always maintained with my successors the friendly relations that existed with myself." There was not the customary installation. In 1855 Sultan 'Ali had ceded the full sovereignty of Johor to Temenggong Ibrahim, his heirs and successors for ever: the Singapore branch of the old Johor royal house of Lingga had thus renounced an overlordship of doubtful validity. In 1853 Bendahara Mutahir of Pahang had renounced allegiance to the same royal house and claimed independence: the Bendaharas, therefore, were no longer senior chiefs in the Lingga or Singapore court or competent to instal a Temenggong, even if he had not been independent. Though living in a British colony Tun Abu-Bakar came in effect to a throne, installed by no suzerain or chief senior to himself, an independent ruler. Did he yet realize that he was a sovereign prince? Though XVIIIth century treaties speak of the Raja Bendahara and the Raja Temenggong, he follows at first the older style—"the commoner chief (*dato'*) Temenggong Sri Maharaja of Johor," but only when addressing the representatives of the old Johor royal family, namely the Sultans of Singapore and of Trengganu, does he from courtesy use a honorific (*sri paduka*) higher than the one (*paduka*) he applies to himself. He addresses Sultan Ja'far of Perak with the higher honorific (*sri paduka*) but in that letter he arrogates it also to himself. To inferiors he styles himself Engku (or His Highness the) Temenggong and even in the first year of his rule (after the words Sri Maharaja which among Malays was not a royal title) he adds the description "Raja of Johor," thus claiming royal status and putting himself already on a level with the Raja of Kelantan. At the same time he terms his Pahang brother-in-law the Bendahara "Raja" of Pahang. A sovereign ruler he announces the death of his father to the Raja and Raja Muda of Kelantan, the Sultans of Trengganu, Perak, Kedah and Mempawa. He lived as a young man half in the old traditional Malay world and half in the world of a cosmopolitan British port. As an old-world Malay solicitous for his people, while rebuking a minor Johor chief for executing a murderer without trial, he advised him, if the British police enquired, to say the murderer was running amuck. As an old-world Malay he offered a reward of \$500 for the head of Wan Ahmad (afterwards first Sultan of Pahang) and \$10 each for the heads of his followers. As an enlightened ruler he informed the Tengku Empuan at Riau that he could not summarily arrest her runaway slave-girls

PLATE IX.

in a British port. As an enlightened ruler and the pupil of a missionary. Mr. Keasberry (whose grave he afterwards erected), he did not scruple just after accession to write his mind to Tun Koris, Bendahara Muda of Pahang, about the evils of opium-smoking:—
 “ We are like two brothers, but now night and day you neglect your friends, your counsellors, your country. Of what use is opium? Is it good for the mind or the body? If so, I and my relatives will take to it. If you do not think of your country, it will be destroyed.”

Able, energetic, trained in business and affairs as Abu-Bakar was, opium can have had no attraction for one of his industry and ambition. He carried on the commercial pursuits of his father and embarked on new ventures. One day he writes to a relative in the Archipelago to release a *tongkang* that belongs to a Singapore Tamil. Another day he addresses the Raja of Kelantan to help some Chinese recover debts due to them in that State. Yet another time he gives an English trader a letter to the Sultan of Deli. No detail or transaction is beneath his notice. For some years however he had conducted also the more important business affairs of his father. In 1856 Temenggong Ibrahim had asked for the abrogation of articles 6 and 7 of the treaty contracted in 1824 between the East India Company on the one hand and Husain Sultan of Singapore and ‘Abdu’r-Rahman Temenggong of Johor on the other. Those articles provided that if ever the Temenggong, his heir or successor should prefer to remove from Singapore and reside permanently in his own State, then the East India Company would pay Temenggong ‘Abdu’r-Rahman, his heir or successor 15,000 Spanish dollars, in return for which the Temenggong his heir or successor should relinquish all right and title to all his immovable property, whether in lands, houses, gardens, orchards or timber trees in Singapore. Temenggong Ibrahim had pointed out that in thirty years the value of his land at Teluk Blanga had greatly increased. In 1857 Ibrahim objected to the opening of coal wharves at New Harbour near his palace and he asked for a reply to his former letter about this property. In 1860 he consented to the transfer of Mount Faber flagstaff to a new site on his land. In 1861 he offered in return for the abrogation of articles 6 and 7 to relinquish without compensation the sea-frontage from the P. & O. Wharf to the Patent Slip and Dock Company’s property as far inland as the public road; the Government to give him a title in fee simple for the remainder of his land. In 1862 the Government consented and made a fresh treaty with Temenggong Abu-Bakar, who relinquished not only the sea-frontage but the sites occupied by the signal and battery stations on Mt. Faber with means of access and also a piece of land for a road running down to the sea opposite Pulau Brani. Another investment which occupied Abu-Bakar’s attention was his mining concession at Sungai Blat near Kuantan, Pahang. Very soon after his father’s death he wrote to the Bendahara Muda of Pahang, saying that till letters of administration had been granted he had much

property but no cash and could Tun Koris send four or five fishing-boats to bring his tin-ore to Singapore. Later the Engku Besar Pahang made trouble, ostensibly over non-payment of Chinese miners by the Temenggong's agent. Abu-Bakar wrote to his agent that the Pahang people were distrustful but that he was not dependent on Pahang for his living or his wealth. On the same day he refused a loan of \$2,000 to Tun 'Abdu'r-Rahman, the brother of Bendahara Muda, and sent instructions to Kuantan to mine hard and pay Pahang its 10 per cent royalty.

The biggest Malay political affair of that day was the invasion of Pahang by Wan Ahmad and for some time Abu-Bakar had taken part not only in his father's business concerns but in affairs of State. As early as 1858 he had been sent by his father to watch what was happening in Pahang and by the blunder of the then Resident Councillor of Singapore he had been arrested at Kuala Sedili as a pirate for taking a few spears out of some Pahang boat in Johor territorial waters! Though the East India Company and Governor Blundell had forbidden Temenggong Ibrahim to interfere in Pahang affairs, yet at the end of 1861 a treaty between Johor and Pahang had been drafted and on 17 June 1862 Governor Cavenagh and the British Government, afraid of Siamese designs, gave it their blessing at a Singapore Durbar. It contained clauses promising mutual assistance in the event of attack. This promise Abu-Bakar now eagerly observed. He was impelled by several motives. In 1857 the Bendahara designate (Muda) of Pahang, Tun Koris, had married one of his sisters Che Engku Besar. Abu-Bakar himself, before his father's death, had married Che' Engku Chik, a daughter of Bendahara Tahir and a sister of Tun Koris. These alliances had not been without political motive and Tun Tahir had even given Johor the territory between Endau and Sedili Besar in return for a promise of its assistance. For ever since the grand-father of Tun Koris, namely Bendahara Wan 'Ali, had died in 1847, his younger brother Wan Ahmad had disputed the succession with Tun Koris. "Neither side," as Mr. L. A. Mills tells us, "did much harm to the other, but between them they wrought havoc with the growing British trade in Pahang. The Singapore merchants complained, and the Governor of the Straits Settlements, Colonel Cavenagh, offered to mediate between the two brothers. The Bendahara agreed, and promised to allow Wan Ahmad whatever pension Cavenagh might name. Ahmad refused the amount offered, and the war continued until about July 1861 his forces were driven out of Pahang by his brother.

"At this point Siam appeared upon the scene. Shortly before the Dutch had deposed and banished the Sultan of Lingga because of his incurable propensity for intriguing. The Sultan was the descendant of Sultan 'Abdu'r-Rahman of Johor, whose career was described in the chapter on the foundation of Singapore. By virtue of his descent the banished Sultan declared himself to be the rightful ruler of Pahang and Johor. This claim the British Government

refused to recognise, since it challenged the basic principal of the Anglo-Dutch treaty of 1824, the division of the Empire of Johor into British and Dutch spheres. Eventually the banished Sultan went to Bangkok, and the Siamese Ministers saw in him a fit instrument for their designs. They had determined to depose the Sultan of Trengganu, because he firmly refused to do homage in person at Bangkok, or to acknowledge the supremacy of Siam except by the customary gift of the Bunga Mas. It was decided to instal the Sultan of Lingga in his place. Wan Ahmad had also come to Bangkok, and seems to have reached an understanding with the Siamese. Cavenagh received information of the Ministers' intentions, and asked the British Council at Bangkok, Sir Robert Schomburgk, to investigate the matter. By this time, July 1862, the Sultan had been taken to Trengganu on a Siamese warship. He was apparently accompanied by Wan Ahmad, and a small fleet of praus. Schomburgk was assured by the Siamese that the Sultan's departure had no political significance: he merely wished to visit his aged mother in Trengganu, and the Emperor of Siam, touched by this display of filial affection, had given him a warship to make the journey. Although Schomburgk and Cavenagh had to accept this explanation, they both took the liberty of doubting its truth. For one thing, the Sultan's arrival synchronised suspiciously with the appearance in Trengganu of three Siamese warships on which were the Crown Prince and the Chief Minister of Siam. Cavenagh had learned of their intended visit, and sent the *Hooghly*, a small gunboat, to watch them. When the Siamese squadron found her at Trengganu the Prince and the Minister decided not to land, but went on to Singapore. Wan Ahmad began to prepare for another attack on his brother. In this he was assisted by the Sultan of Lingga, who, Cavenagh suspected, had been the real instigator of the attacks on Pahang. The Sultan of Trengganu also assisted Ahmad by allowing him to gather arms and recruits, and prepare his forces in Trengganu.

"Colonel Cavenagh viewed this twofold design against Pahang and Trengganu in the gravest light. He was convinced that Siam intended to use the Sultan of Lingga and Wan Ahmad as tools to bring both states under the control of Bangkok. The success of this policy would do great injury to British trade; and even if Wan Ahmad's attempt on Pahang should in the end fail, the renewal of civil war with the Bendahara would be harmful to the commerce of Singapore. Cavenagh was therefore convinced that he had the right to intervene in Pahang, as he had done in the preceding war, and the more so as the Siamese themselves advanced no pretensions to supremacy over it."

Abu-Bakar worried less about Siam than about Mahmud Muzaffar Shah ex-Sultan of Lingga, *de jure* head of the royal house of Johor, Pahang and Lingga who deposed by the Dutch in 1857 was now looking for a new throne. If this ex-ruler were installed as Sultan of Trengganu, Abu-Bakar could foresee endless trouble.

The Resident Councillor of Singapore had even told him that it was rumoured the king of Siam thought of giving the ex-Sultan the throne of Kelantan:—so at least Abu-Bakar wrote to the Raja of Kelantan. If Wan Ahmad conquered Pahang, the Lingga house would probably get a footing there too and would certainly claim its former hegemony over Johor as well as over Pahang. By the 1862 treaty Johor had got Tioman and all the islands south of it and had fixed its northern boundary at the Endau river. In the old days Tioman and the islands north of the Endau had belonged to Pahang and Wan Ahmad would certainly want them restored. What was the British Government doing for the Bendahara? Would it do more for Johor, if it were attacked? At best Wan Ahmad was a disturber of that order, peace and trade which the Temenggong loved. At the worst he might become a serious political rival. On the other hand Abu-Bakar's brother-in-law, Bendahara Tun Koris, was a puppet. He smoked opium: he refused audience. Abu-Bakar wrote to him to consult the old men and the Hajis and not to lend his seal! He advised him to levy the old taxes on opium, tobacco and salt and not to introduce new taxes on boats and rice. He wrote as to a child or an inferior. Later he wrote to one of his own captains that rulers ought to have brains but Koris was a fool! Before the end Pahang chiefs excused themselves from attacking Wan Ahmad on the ground that the Temenggong was running the war and owned Pahang. Well, his ancestors had stepped into the shoes of incompetent rulers before.

In May 1863 Abu-Bakar reported to the Governor that Wan Ahmad, supported by Omar Sultan of Trengganu and Mahmud ex-Sultan of Lingga had been continually attacking Pahang: he himself had sent a small force to help the Bendahara but the expense was a drain on the Johor revenue. His correspondence in 1862 and 1863 with Malay chiefs shows that the expense must have been large and the part he played in the war all important. He had early informed the Sultan of Trengganu that Wan Ahmad was Johor's enemy as well as the Bendahara's and had begged him to prevent Wan Ahmad from accepting the invitation of the Maharaja Purba to descend from Dungun on Ulu Pahang. He had written to Sultan Ja'far of Perak thanking him for a long creese and satin-wood (intended as presents for the deceased Temenggong Ibrahim) and asking the Sultan not to sell arms to Wan Ahmad's Rawa and Pahang followers: he explained that the fate of Pahang was entrusted to him (*sudah terserah negeri Pahang itu kepada seri paduka anak-anda jahat baik-nya*). He sent to Pahang Engku 'Ali with the gun-boat *Muar* and Raja Kechil with a schooner. He forwarded guns, swords, oil with precise instructions for cleaning weapons, and medicine for fever with exact prescriptions as to the doses. He entreated Bendahara Koris not to keep his Johor helpers waiting for an audience. He wrote that engaged in the collection of men and material he could not himself sail for Pahang. He arranged to pay \$2,000 to two Perak warriors, Haji Abu-Bakar and Haji

Muhammad Taib a Minangkabau settler in Larut, to cross over to Ulu Pahang and stop Rawa people from enlisting with Wan Ahmad. He even issued a proclamation to the chiefs of Ulu Pahang to listen to those two warriors as to himself and he informed them that the fate of Pahang was entrusted to him. He exhorted Bendahara Koris to go upstream and hearten his defenders, again regretting that he himself was too occupied to sail to Pahang but he would defray the cost of the Bendahara taking the field. Early in the month of Rabi'u'l-awal 1279 (1862) he despatched another letter to Tun Koris and his brother Tun 'Abdu'r-Rahman, to his own cousin Raja Kechil, to the To' Kaya Temerloh, and to Sayid Omar al-Attas, exhorting them to fight, promising to supply men and munitions and declaring that if the Sultan of Trengganu or Mahmud ex-Sultan of Lingga helped Wan Ahmad, Johor would declare war on them. In that letter he offers a reward of \$500 for the head of Wan Ahmad! The Resident Councillor of Singapore may go to Trengganu and order Sultan Omar to surrender the rebel but kill him, if possible, before the Resident arrives. Johor is despatching 500 men to Pahang. Haji Abu-Bakar will descend from the Perak pass and attack upriver: his own cousin, Raja Kechil and the Johor forces should await Wan Ahmad at Temerloh. He gave a Bugis follower the old Bugis warrior title of Suliwatang and despatched him also with fighting men to Pahang. Then he waited but no news came. Again he wrote to Bendahara Koris that if need arose he would himself sail for Pahang. He added that at the Governor's request the king of Siam was removing the ex-Sultan of Lingga from Trengganu. He grumbled to his relative Raja Kechil that if the Bendahara's forces persisted in remaining at Pekan it would take ten years to finish the war. A month later he promised Raja Kechil 400 more Bugis fighters and implored him to persuade the Pahang people to go upstream and fight or at least to build forts and not let Pekan fall. He despatched a similar letter exhorting his Malay and Bugis captains to go upstream and build forts at Pulau Manis. The Governor was going to Pahang: if Pekan still belonged to the Bendahara, His Honour would arrest Wan Ahmad; if it had fallen, God knew what would happen! Raja Kechil ~~must~~ not leave all the women-folk in boats at the Pahang estuary or the Governor would think that Pahang was conquered. He must put them in a fort at Pekan and defend the capital to the last. Apparently Haji Abu-Bakar had failed to invade Pahang from Perak, for now the Temenggong wrote to the Yamtuan at Sri Menanti to let a Haji Abu-Bakar cross over Ulu Serting. He instructed Wan Idris and Wan Muhammad 'Ali at Muar to persuade the Dato' Johol to send help to the Bendahara, and to collect Muar men to accompany the force. Haji Muhammad Taib, the other Perak fighter, would attack Pahang from Ulu Muar. Eighty more Bugis were hurried to Pahang with letters informing the Bendahara and Raja Kechil that Colonel MacPherson, the Resident Councillor, was sailing to Trengganu with the sloop, *Coquette*, the 21 gun cor-

vette *H.M.S. Scout* and *H.M.S. Tortoise*, to remove the ex-Sultan of Lingga to Siam and to order the Sultan of Trengganu to recall Wan Ahmad or take the consequence. The Temenggong forwarded more supplies: 2 *koyan* of salt, 716 *pikul* of rice, 40 baskets of Javanese tobacco, 40 tins of biscuits, 50 guns bought from John Little. Raja Kechil could send Tengku Maimunah and other ladies by schooner to Tanjong Surat for safety but the old Bendahara should remain in Pahang to discourage deserters and be an example to his supporters. Still the Bendahara's forces lingered at Pekan.

Meantime the British were doing more than Abu-Bakar could have known. From July till October 1862 Cavenagh and Schomburgk tried in vain to persuade Siam to remove Wan Ahmad and the ex-Sultan of Lingga from Trengganu. Let Mr. Mills continue the narrative: "On 23 October 1862 the Government of India approved of Cavenagh's action in asking Schomburgk to call upon the Siamese to remove Ahmad and the Sultan of Lingga from Trengganu. About the same time, Schomburgk informed Cavenagh that the Siamese had at last consented to remove the Sultan. In his reply Cavenagh wrote that if the disturbances in Pahang continued he would, in accordance with the Governor-General's instructions, take whatever measures seemed necessary to protect British interests and maintain peace in the Peninsula.

"Barely a month later it became necessary to carry the threat into execution. The time of the North-East monsoon was rapidly approaching, when from the high surf it would be impossible to make a landing at any harbour on the East Coast of the Peninsula. The Siamese kept evading the fulfilment of their promise, and made no attempt to equip a warship for the voyage to Trengganu. It appeared that they were deliberately postponing action so that it would be impossible to carry out their pledge until the change of the monsoons in April 1863. In the meantime the Sultan of Lingga and Wan Ahmad would have several months in which to carry out their plans. About the end of October 1862 the Singapore Chamber of Commerce complained to Cavenagh that their Pahang trade was at a standstill owing to a fresh invasion by Wan Ahmad, which was openly supported by the Sultan of Lingga and Trengganu. They also pointed out that the change in the monsoons would occur in eight or ten days, and begged him to act speedily. Cavenagh satisfied himself of the truth of their information about the monsoons, and then being convinced by the despatches from Bangkok that the Siamese intended to take no steps until the weather made effective action impossible, he determined that drastic measures were necessary. A warship was sent to Trengganu with orders to bombard the port and blockade it unless within twenty-four hours after its arrival the Sultan of Trengganu handed over the Sultan of Lingga for conveyance to Bangkok, and promised that no further assistance should be given to Wan Ahmad."

In November, 1862, Colonel MacPherson reached Trengganu and when Sultan Omar refused to surrender his Lingga relative, for

a few hours Trengganu was bombarded and some 20 men were killed. Again the Temenggong wrote to Pahang, pointing out that the destruction of Trengganu should deter men from deserting to Wan Ahmad and that now was the time for Koris or his brother 'Abdu'r-Rahman to go upriver and attack the rebel. As a last resource, he sent to Pahang still more Bugis under a Eurasian (کرنی), who appears to have been Mr. N. N. Carnie a well-known tiger-shooter of Singapore. Abu-Bakar begged Suliwatang and the other chiefs to remember that they and their forefathers had served the Temenggongs time out of mind, to work therefore amicably under this Eurasian and to go up the Pahang river and fight or at any rate to defend their forts, until after the monsoon when Colonel MacPherson would arrive to arrest Wan Ahmad. Carnie went back to Singapore. But he could not be dismissed or all their secrets would be revealed. So Carnie returned to Pekan with more Bugis and the news that Wan Ahmad was sick and short of supplies and had offered Pahang to To' Klana of Sungai Ujong if he would help him. Word came too that the Dato' Johol would enter the fray. The Temenggong sent presents of guns to the To' Kaya of Temerloh and four other chiefs, asking them to join Haji Abu-Bakar in his descent from Chenor. But Wan Ahmad was poled up to Kuala Bra and so heartened his forces that the fort built on that river by Haji Abu-Bakar and Shaikh Haji Muhammad Taib was taken, many of their men were ambushed and the invulnerable Shaikh driven to flee for his life through the swamps round Bra Lake. Men from Johor Lama were despatched to Pekan and on the 1st Rejab 2 swivel-guns, 23 muskets, 8 barrels of gun-powder, one cannon, 10 spears, 15 creeses and 1000 cartridges. It was all in vain. In May 1863 Bendahara Tahir and his son Koris fled to Johor: the old chief died on the voyage at Sedili (11 *Zu'l-hijjah*) and his son four days later, both being buried at Johor Baharu. The Temenggong so informed the Governor, suggesting that Wan Ahmad should be made Regent and that Tun 'Abdu'r-Rahman, the eldest son of the old Bendahara, should succeed to the throne. But Tun 'Abdu'r-Rahman had long made himself unpopular by his lawless habits and opium-smoking and his uncle Wan Ahmad was in no mood to have his principal enemy arbiter of Pahang's destinies. In October Wan Ahmad condescended to inform the Governor that he had been invited from Kelantan to Pahang by four major chiefs and had conquered it at 7 a.m. on Tuesday the 22nd of the month *Zu'l-Hijjah*. The Pahang chiefs had elected him as their ruler in preference to Engku 'Abdu'r-Rahman younger brother of Bendahara Koris. Sultan 'Ali hurried over the Serthing to offer to instal the victor provided the victor would instal him! He was given a wife as a compromise.

Already in August the Temenggong had complained to the Governor that Wan Ahmad was claiming Pulau Tinggi, spent all his time in Kampong China and was going to send the Governor a tiger or a deer as a present!

In October Wan Ahmad summoned the chiefs of Pulau Tinggi, Tioman, Pulau Aur and Pekan to Merling. Next the ex-Sultan of Lingga escaped from Siam and crossed the Peninsula to beg Wan Ahmad to attack the Dutch. With Sultan 'Ali at Muar he was supposed to be plotting further trouble. So the Temenggong reported correctly but the ex-Sultan of Lingga died at Pekan and moreover the Temenggong found at last that he was no longer to be allowed to add fuel to dying fire. Seven thousand miles away from a personality whose charm had won Colonel Cavenagh and was soon to attract the regard even of Queen Victoria, the India Office on 24 June 1864 summed up the position with great acumen:—

“By the treaty of 1862 between the Bendahara of Pahang and the Temenggong of Johor, the latter was bound to render assistance to Tun Koris and his successors, whenever it might be claimed. The conclusion of this treaty was sanctioned by the British Government and it would appear that Colonel Cavenagh has since given his support to the party represented by the Temenggong and the Bendahara against that of Enche' Wan Ahmad and the ex-Sultan of Lingga, who is a member of the family of the Sultans of Johor. The Temenggong has obviously a strong interest in maintaining the elder branch of the Pahang family, and he will, doubtless, adduce the provisions of the Treaty of 1862 and its approval by the British Government as sufficient grounds for the active assistance which he has afforded to Tun Koris and his son. But the whole tenor and spirit of this Treaty and of our own treaties with the Temenggong are opposed to the supposition that he is to be allowed whilst resident at Singapore and in receipt of a pension from the British Government to disturb the peace of the Peninsula by fitting out hostile expeditions against neighbouring Chiefs. In what condition the family of Tun Koris is now left and who may be the rightful lineal claimant to the Government of Pahang, does not appear from the papers before me; but it would seem that before the end of last year, the people of Pahang were according to Colonel Cavenagh's statement ‘becoming reconciled to their present ruler’ (Enche' Wan Ahmad) and that the country ‘was rapidly become tranquillized and trade reviving.’ If this be the case, it would be sound policy to recognize Enche' Wan Ahmad as the *de facto* ruler rather than a child, who would be little more than an instrument in the hands of the Temenggong of Johor for the advancement of his own designs.”

To that letter the Governor replied that “ever since the death of the late Bendahara Tun Koris, further than affording an asylum to the family of the deceased, His Highness the Temenggong has abstained from all interference in the affairs of Pahang, whilst his warlike preparations have been strictly restricted to the adoption of measures to repel aggressions upon his own territories; he has, moreover, though unsuccessfully made friendly advances to Enche' Wan Ahmad.” The Governor asked sanction to inform Wan Ahmad that should he attack Johor, the British would help to clear it of the

invader. To this Fort William replied that "the proposed assistance to the Temenggong is, of course, out of the question. His Excellency in Council does not see how the British Government could help the Temenggong to clear his country of invaders without engaging in actual hostilities with them." The Temenggong's fears for his country had not been groundless.

In July 1865 two men-of-war steamers were sent to Pulau Tinggi to look for one, Che' Bujang, who had plundered and murdered a Chinese wood-cutter, a British subject, on Pulau Sri-buat. As he could not be traced, the Governor invoked the assistance of Wan Ahmad, now styled Bendahara Siwa Raja. Wan Ahmad replied that he would be delighted to look for him as he was a Johor man trespassing on islands that belonged to Pahang! In spite of Colonel Cavenagh's erroneous assertion that the islands had always belonged to the Temenggongs, Wan Ahmad stuck to his claims, until in 1867 Abu-Bakar offered to cede to Pahang the islands Tioman, Sribuat, Kaban and others to the north of latitude $2^{\circ} 40'$ and in 1868 Governor Sir Harry Ord awarded them to the Bendahara and so ended the first Pahang war.

Straitened perhaps by his Pahang expenses, Temenggong Abu-Bakar offered in June 1864 to sell Tyersall and its 50 acres of land to the Singapore Government for \$20,000. Even during the Pahang war he had still found time for business letters. He wrote to his agents at Sungai Blat warning them not to let Carnie get a concession from the Bendahara:—Paterson was his own partner. He wrote again fixing the price on his mine for 100 *gantang* of a rice at 1 *pikul* of tin, of one lump of opium at $2\frac{1}{2}$ *pikuls*, of tobacco, fish, oil, joss-sticks, *damar* and iron tools, at the rate of 10 cattles of tin for every dollar's worth. He wrote, later, a letter partly commercial, partly political: Raja Kechil was not to worry about Paterson's men on the Kuantan mine; if Wan Ahmad molested them, the British would destroy him. He wrote to his relative, Raja Husain of Pulau Trong, that owing to the war he had no cash to buy him a case of opium. Other wartime letters deal with Chinese cutting timber on alienated land at Tanjong Surat, with the release of a suspected smuggler detained at Penerang on insufficient evidence, with the indebtedness of Batu Pahat sawyers to a *taukeh*, with a robbery at Tanjong Surat, with a permit to a Malay to buy durians in Johor, with the grant of a small grave-yard to a Chinese at Teluk Blanga. Amazing industry in the tropics! and what a mind for detail in spite of the distraction of a war! In 1864 he leased St. James bay from the British Government for \$10 an acre for his followers. In 1865 he got a steamer from England and invited the Governor to go on a picnic on Easter Monday: but on the preceding Saturday the boiler blew up killing five Europeans and about thirty Malays, including a son of Raffles' biographer, Munshi 'Abdullah! Like the Pahang war, the *S. S. Johor* was a bad bargain but with his customary astuteness the Temenggong cut his losses and disposed of the ill-starred vessel to the Dock Company. His

business and political sense led him to change the fanciful name of his new capital to one that all races could remember and all Malays associate with the old-time history of the State: from 1 January 1866 Tanjong Putri became Johor Baharu. For the convenience of gambir and pepper planters the Temenggong established custom-stations at Johor Baharu, Pendas, Kukup, Batu Pahat, Tanjong Surat, Penerang. Under 24 January 1866, Colonel Cavenagh records in his *Reminiscences* (p. 361) how he was consulted as to the Temenggong levying duties in Johor. "I pointed out that it would be out of my power to sanction any duties being levied upon produce exported, as that would be a breach of the treaty, and if once we consented to its violation in any one respect, it would be difficult to require due adherence to its provisions in others, as His Highness might fairly claim freedom from its obligations on the ground that they had never been strictly enforced. As it was then represented that the Temenggong from 1,200 bamboo plantations did not receive more than \$1,000 a month, I stated that, from what I had heard, I believed the Chinese would willingly pay a higher land revenue, provided that they could obtain some document in the way of a title-deed that might be transferable and of which the validity could not be disputed; that what they complained of at present was the want of security for any capital they might expend. I therefore recommended that such title-deeds should be issued. The following day the Temenggong himself paid me a visit when I gave him the same advice." With the help of the Singapore government Abu-Bakar now drew up Johor land laws.

In 1866 accompanied by Ja'far bin Haji Muhammad (later Mantri Besar or Prime Minister of Johor) Abu-Bakar paid his first visit to Europe, was granted an audience by Queen Victoria, met the Prince of Wales and toured England with an eye on the needs of his own country. Perhaps that visit taught him that the title Temenggong was unknown in Europe. Perhaps his gracious reception by royalty set him thinking. Perhaps it was his English friends in London who stirred his ambition. As far back as 1855 Sultan 'Ali, that spendthrift representative of the Singapore line, had ceded (what it is doubtful if he possessed) the full sovereignty of Johor to Temenggong Ibrahim. Mahmud ex-Sultan of Lingga had died in 1864 in Pahang. It is true Wan Ahmad was troublesome—until Sir Harry Ord settled the boundary question on 1 September 1868—but what harm could Wan Ahmad do to a ruler who had kissed the hand of Queen Victoria and sent Manila cheroots to the Prince of Wales, a ruler who first of all Malay chiefs had on his return from Europe been made an honorary Knight Commander of the Star of India? Only lately he had got the British to recognise that Tanjong Surat, as part of the mainland belonged to Johor. It was a small matter but it showed his influence. Why should he not assume a title more in accord with his birth, his power and his place? Accordingly on 18 April, 1868, Abu-Bakar sent his cousin Engku Haji Muhammad and his Dato' Bentara (Ja'far bin Haji Muham-

mad) to Riau to that genealogist and prolific historian Raja Haji 'Ali (his deceased uncle's brother-in-law) to needle the way to the Yamtuan Muda and enquire if the Temenggongs could now assume "sovereign power."—which in fact they had assumed already, but at Riau it was a euphemism for "a royal title." The envoys met that student of Islamic mysticism, the Yamtuan Muda, in his half-finished stone palace, partook of cakes and coffee, talked of the wonders of London and the power of the white man, while Engku Haji Muhammad with Victorian sententiousness told the consort of their host that she must cherish her husband as man, royal master and relation! They visited the graves of Habib Shaikh and of Raja 'Ali a former Yamtuan Muda. They scanned Raja Haji's genealogies and talked of the time of the first Bendahara Sultan, son of Tun Habab. The critical historian put some shrewd questions to the visitors. Was Johor ever the property of Sultan Husain seeing that his brother was Sultan of Lingga? Why had Sultan Husain delayed appointing a successor to Temenggong 'Abdu'r-Rahman? Who installed Sultan 'Ali and did the English inform all Malay rulers as was the custom? The envoys went finally to the house of Heer von de Wall and had audience of its temporary inmate Sultan Sulaiman of Lingga, a neat attractive slip of white-blooded royalty with easy manners, who was on his way from Batavia and gave them presents of *batik* garments. On the last day the oracle spoke. "Tell the Temenggong to study all my genealogies. I and the Yamtuan Muda would like him to become Raja. It can be done, if he will let the Yamtuan Muda go to Singapore and instal him. The Bendahara too, can be made Raja but it would be difficult. If the Temenggong's people want it, that will be one good reason. Try and persuade Sultan 'Ali also to agree. But we must call the Temenggong by some name other than Sultan or Yamtuan, and I must come to Teluk Blanga to arrange things." On 7 May Raja Haji 'Ali and his son arrived; they were taken to see the noonday gun fired from the fort; they saw gas for the first time; after twelve days they left for Riau with the present of a twin-screw steamer from the Temenggong. On 30 June Abu-Bakar wrote to the Governor, Sir Harry Ord, thanking Her Majesty's government for acceding to his wish to be styled Maharaja. The Great Maharaja was the Malay translation for the Governor-General of Bengal: Maharaja was the title of Indian princes of the highest rank, and though unknown to Malays it was an obvious and convenient abbreviation of the old title Sri Maharaja.

The '70s were troublous years in the Malay States, and in all those troubles the Governors of the Straits Settlements turned to the ruler of Johor, the only Malay they could trust for information and help.

In 1868 Sultan 'Abdu's-Samad had made his Kedah son-in-law, Tengku Zia'u'd-din, viceroy of Selangor, an appointment bitterly resented by Selangor magnates like Raja Mahdi of Klang, who summoned to his side exiles from Pahang and Engku 'Abdu'r-Rahman

(*de jure* Bendahara), their leader. The British gave their blessing to Zia'u'd-din and the Maharaja sent a Wan 'Abdu'r-Rahman to help the British protégé. In November 1871 this Johor chief was captured by the Viceroy's enemies. Raja Mahdi then got together at Bengkalis in Sumatra a fleet of four vessels with money and munitions and boasted that the Maharaja of Johor had given him a ship! The British got the Dutch to seize these vessels, whereupon Raja Mahdi went for redress to Singapore, where the lawyers considered we "should not interfere with legitimate warlike operations carried on without prejudice to the interests of neutrals." Raja Mahdi crossed over to Johor and the Maharaja assured the Governor that Raja Mahdi had no hostile designs against Selangor. Two months later, in July 1872, Raja Mahdi vanished from Johor and again started war in Selangor! The Maharaja's inveterate critic, Mr. W. H. Read, knew that that ruler's sympathies were really opposed to Tengku Zia'u'd-din, brother of Tengku 'Alam's brother-in-law, the Sultan of Kedah, and he openly declared in the Legislative Council that the Maharaja had assisted Raja Mahdi. Abu-Bakar was indignant. He had arranged the meeting between Raja Mahdi and Governor Ord. The Governor had asked him to let Raja Mahdi stay in Johor. It was ridiculous to suggest that the Raja could have left Johor Baharu with armed forces in boats, in full sight of a British police-station across the narrow Strait! Abu-Bakar added that he had not seen eye to eye with the British Government over the Selangor troubles and had said so with "the full knowledge that I should not lose a tittle of the confidence or consideration of your Government, because my views did not coincide with yours. Instead I may lay claim to more if anything, as my own sentiments were suppressed, because opposed to those of your Government I have acted in conformity with the latter." Lord Kimberley declared that he had never suspected the good faith of the Maharaja.

In November 1875 Mr. Birch, Resident of Perak, was murdered. As always the Maharaja of Johor proved a useful intermediary between his own race and the British. To him Sultan Isma'il of Perak wrote several letters in order that their contents might be communicated to the Governor: the Maharaja advised Isma'il to surrender and when finally it was decided to banish him and his followers from Perak, the Maharaja arranged to keep them under his eye in Johor Baharu. It was to the emissaries of the Maharaja of Johor that the Maharaja Lela, Dato' Sri Agar and Pandak Indut, the three chiefs mainly implicated in Mr. Birch's murder, surrendered: though they declared they had been promised the same treatment as Sultan Isma'il, they were tried and hanged.

In consequence of this loyal service to the British there was some suggestion from London that the Maharaja might be created a Sultan and given the throne of Perak. Sir William Jervois was alarmed. On 19 August 1876 he wrote a despatch which was unfortunately published in a Blue-book (C 1709 of June 1877, pp. 52-57) and brought to the notice of the Maharaja. As sum-

marized by Abu-Bakar, the despatch contended that the post of Temenggong was not hereditary but elective, rarely held by a chief of royal blood, and not one conferring independent sovereignty. With the help of the British and of wealth acquired by trade, Ibrahim had bought sovereignty from Sultan 'Ali, in 1855, and it was the British who had styled him Maharaja; the Malays smiled at the title and did not regard him as a raja and Malaya would be incensed at his elevation to a Sultanate. Until his death Sultan 'Ali was regarded as the best-born ruler in Malaya and the Sultan of Trengganu was regarded as the next best-born. To recognize the Maharaja as a Sultan would be to assume a power we had not got and lower us in the eyes of Malay rulers. In answer to this the Maharaja wrote claiming descent from Tun 'Abbas, a son of Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah of Johor (who was murdered in 1719), a brother of Sultan Sulaiman of Lingga and nephew of the first Sultan of Trengganu. Abu-Bakar did not amplify his argument and owing to the partisan feeling of that time the Johor house has long suffered from undeserved criticism of its escutcheon. Until circumstances made them both territorial magnates, a Temenggong was ordinarily promoted to be a Bendahara, and his royal ancestor Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah had been a Bendahara. Again even sceptics who hint for no reason save the Bugis titles of Engku Muda's brothers that this descent from Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah was only on the side of Raja Maimunah admit that on the male side Abu-Bakar was descended from a Daing or Bugis noble, one of the class that furnished Sultans for Selangor and Raja Mudas for Riau, while Temenggong 'Abdu'r-Rahman, who it is hinted was the grandson of this mixed marriage, was actually a brother-in-law of the Sultan of Lingga! So far however from Engku Muda and Daing Kechil having Bugis blood in their veins except on the distaff side and from Daing Parani, it was just because he was a Malay that Sultan Mahmud could not recognize Engku Muda as Yamtuan Muda of Riau. Even the Kampong Glam genealogy makes Daing Kechil (whose personal name seems to have been Engku 'Abdu'l-Hamid) a Temenggong, son of Temenggong 'Abdu'l-Jamal and nephew of Bendahara 'Abdu'l-Majid! If, as is not the case (p. 150), that tree were correct in making the ancestor of the Johor house a brother instead of a son of Sultan 'Abdu'l-Jalil, it would be pedantry to deny it royalty. Certainly the Temenggongs like the Bendaharas were subordinate to the Sultans of Lingga and installed by them. But the Temenggongs were relatives of the Lingga family and always the most suitable adult male of the branch was installed Temenggong as a matter of course. The coming of the Dutch and English split the old Lingga Empire, which once included Pahang and Johor, into two parts, the one on the starboard side of Indiamen faring to China being under Dutch influence and the other on the port side being under English influence. The Temenggong in Johor (and the Bendahara in Pahang), to quote Crawford, "not only

virtually exercised the powers of government, but were, like other Asiatic sovereigns, *de facto* the real proprietors of the soil." Temenggong 'Abdu'r-Rahman had opened and administered Singapore and, so far as it was governed at all, ruled Johor, " though " (to quote Abu-Bakar's letter) " the suzerainty of the Sultan might well be, as it was, acknowledged by him, as well as by the Raja Muda (of Riau), the Bendahara (of Pahang) and the Chiefs of the Nine States round Malacca." But of which Sultan? If Johor had belonged *de jure* to the Lingga house, suzerainty had belonged not to Raffles' creation Sultan Husain or to his descendants of the Singapore-family but to the then Temenggong's brother-in-law Sultan 'Abdu'r-Rahman away at Lingga, whose " title and dignity over the Malay peninsula had," as the Maharaja said, " then become titular and an empty shadow."

The royal house of Lingga lasted till 1911 but the royal house of Singapore came to an end in 1877. In that year the death of its last Sultan 'Ali, raised one of the biggest political questions of Abu-Bakar's reign, namely the sovereignty of Kesang or, as it was more generally called, Muar. When in 1855 Sultan 'Ali had ceded Johor to Temenggong Ibrahim and his successors, the Temenggong withdrew all claim to the territory lying between the river Kesang and the river Muar. But Sultan 'Ali spent a very short time in his tiny kingdom of Muar. The population was only 800. The Sultan organised no Government and derived no revenue: what little authority prevailed was exercised by a Temenggong Paduka Tuan of Muar whose ancestors since the beginning of the XVIIIth century had held undisputed possession under the Sultans and Temenggongs of Johor. Sultan 'Ali made, it is true, an agreement with a Bugis entitled Suliwatang to govern Muar and send him two-thirds of the revenue, but all Suliwatang's agents were shot or poisoned. In 1862 being heavily indebted to a Kavana Chana Shellapa Chetty, Sultan 'Ali gave this Tamil money-lender the right to sell Muar to the British or the Temenggong of Johor or any one else in liquidation of his debt and handed him the originals of the treaties made between the British Government and his father Sultan Husain and between himself and Temenggong Ibrahim! In 1868 'Ali gave a power of attorney to one Babu Ramasamy, a schoolmaster to act on his royal behalf and collect the non-existent revenues of Muar. In 1872 he granted an European exclusive mining rights for five years. In 1875 he gave a concession over 45 square miles to an American. Nobody made any money or had an indefeasible title and on 20 June 1877 the irresponsible Sultan 'Ali died at Umbai, Malacca, heavily in debt.

Ever since the 1855 agreement relations between Muar and Johor had been strained. One of the first official letters of Temenggong Abu-Bakar had been to remind Sultan 'Ali that Segamat belonged not to Muar but to Johor and that the Sultan could not give Isma'il the Temenggong Paduka Tuan of Muar authority over that inland district. A little later he instructs his agent Raja Kechil that when the Governor visits Muar, it is to be explained to him

that formerly the Sultans and the Temenggongs of Johor both ruled Muar but since 1855 the Sultan has ruled the right and the Temenggong of Johor the left bank of the Muar river, and if Temenggong Isma'il of Muar argued that Muar was his indivisible property, he was to be reminded that his predecessor Konik had been appointed by Temenggong 'Abdu'r-Rahman of Singapore and that if the Temenggong of Muar did not obey Sultan 'Ali and Temenggong Abu-Bakar, they could divide him from top to bottom and take half each! A rather impetuous and youthful letter but drafted under provocation: the Muar muddle must have offended the orderly mind of Abu-Bakar. In 1857 the Resident Councillor of Malacca found the Temenggong had 400 men under arms against the Suliwatang's 70 or 80. Apparently Temenggong Isma'il stayed on in Segamat, for Abu-Bakar's next Muar letter (in 1861) warns Raja Kechil to remain at Pengkalan Kota and let the Governor evict the trespasser. Matters, however, went from bad to worse. On the 12th Muharram 1279 (1863) Abu-Bakar writes for Raja 'Abdullah to bring to Johor Baharu all the wounded, all the relatives of the killed and all foreigners robbed of property in the recent disturbance between him and the Temenggong Paduka Tuan of Muar. In 1873 the Suliwatang's attempt to collect custom dues at the Muar estuary led to further fighting.

Even at his death Sultan 'Ali wrought confusion, nominating as his heir not his well-born eldest son, Tengku 'Alam, but a boy of eleven, Tengku Mahmud, the son of his third and commoner wife and omitting to present this boy formally to chiefs and headmen, as Malay custom ordains. Pending a settlement of this disputed succession, Colonel Anson who was administering the Government of the Straits Settlements, rather imprudently, as it happened, wrote a letter dated the 29th June asking Abu-Bakar, then Maharaja, to undertake temporarily the guardianship of Muar. The Maharaja accepted, expressing himself "sensible of this further expression of confidence of Her Majesty's Government." Tengku 'Alam and Temenggong Isma'il both protested. Colonel Anson, however, frankly considered that the best policy for the British Government was to forego its prior right of purchasing Muar under the treaty of 1855 and to grant the Maharaja all lawful assistance to reannex it to the territory of Johor on condition that he provided for the family of Sultan 'Ali. On September 25 Lord Carnarvon replied: "I am fully alive to the fact that a good settled government in Muar is greatly to be desired, and I presume that for administrative and general ability no Malay ruler can compare with the Maharaja of Johor: but these advantages must not be purchased at the expense of setting aside whoever may be the rightful heir and the ruler acceptable to the people. I am unable at present to sanction any step being taken for the permanent annexation of this little state to Johor." Six of the nine electors (two being ill) had said they favoured the Maharaja, but, Lord Carnarvon was sceptical:—"I observe they were summoned to Government House at Singapore

and it must therefore be borne in mind that it would be in accordance with Malay character, in these circumstances, if they merely put their signatures to a document which at the moment they thought would be agreeable to the Colonial Government." Actually on 26 July the son of the Temenggong of Muar and six others and on 28 July Temenggong Isma'il himself had addressed letters to Colonel Anson thanking God that their proper lord, the Maharaja, had charge of Muar. They were such lay lawyers as to add that some of them had heard Sultan 'Ali remark "My affairs and my dominions have been made over to His Highness the Maharaja of Johor and of course all of you" and they even invited His Excellency's attention to the difference in condition between the Johor and Muar sides of the river. The local press declared that Temenggong Isma'il had been forcibly arrested, taken to Johor Baharu and compelled to sign the letter. This rumour was due to the indiscretion of Colonel Anson in making a candidate for the Muar throne its temporary ruler and in asking him to despatch one of his launches to invite the electors to Singapore! The Maharaja indignantly denied the "arrest" and put up the sworn statements of his men. With its usual ardour his practical mind had lost no time in trying to put the crooked straight at Muar. He had offered Tengku 'Alam \$68 being his monthly share, according to Muslim law, of the \$500 due to Sultan 'Ali's family under the 1855 treaty, though it is hardly surprising that Tengku 'Alam had used abusive language and refused to take this pittance. Tengku Mahmud had been delivered to Mr. Armstrong of Raffles Institution, tutor to the two sons of Sultan 'Abdullah of Perak. The Maharaja had also invited Colonel Anson's attention to Sultan 'Ali's concessions in Muar. He had selected sites and arranged for police stations on the Kesang and Muar rivers. And he was bearing all the expenses of the administration.

The British Government decided to let the Temenggong and headmen of Muar elect their permanent ruler. In spite of the contention of Tengku 'Alam that Sultan 'Ali's family should be the electors, the British Government took the only course. Sultan 'Ali had been a ruler without a court. The great dignitaries of the court of the old Sultans of Johor had died out: the Bendahara and the Temenggong had broken away and become independent rulers: there was no Indrabongsu: the Suliwatang was a Bugis adventurer. To have let a ruler's own relations, a few rajas without office, elect his successor would have been against all Malay custom. On 17 October the Muar chiefs again wrote to the Governor that they had always wanted the Maharaja as their ruler, and at 9 a.m. on 8 November 1877 "their sails dotted about the bay like so many boats in a regatta," they assembled at Kuala Kesang and (in the presence of the Assistant Colonial Secretary, Mr. A. M. Skinner) "spontaneously" elected him. Tengku 'Alam now lodged a further protest because the Johor gunboat *Pulai* had brought Enche' Andak (Muar's prospective Resident) and other Johor officials for the

election. But the British Government had done its best in unique circumstances and on 11 April 1878 the Secretary of State cabled that he was not prepared to interfere or upset the election. Backed by European and Asiatic partisans Tengku 'Alam, a quiet pleasant gentleman, still struggled in the toils of fate. On 25 September, the Muar chiefs, timorous but ever open to suggestion, sent the Governor a private letter by special messenger, saying they had elected the Maharaja because his men had fetched them to Johor Baharu, made them swear in the mosque to vote for their master and had then watched the election. On 11 January 1879 at Kampong Glam, Singapore, a few hundred Malays and Bugis proclaimed Tengku 'Alam Sultan 'Ala'u'd-din 'Alam Shah, king of Johor and Pahang, but on afterthought the government was informed that this was a purely religious title for the proper celebration of marriages! This was farcical, though the title assumed showed that Abu-Bakar's fears of the ex-Sultan of Lingga in the '60s had not been unwarranted. A difficult problem was that of monetary provision for Tengku 'Alam and his relations. They would not take money from the hands of the Maharaja. It was arranged that they should draw their allowances through the Colonial Treasury. But what were those allowances to be? Under the Singapore treaty of 1824, Tengku 'Alam's grandfather, Sultan Husain had received \$1,300 a month, a pension which died with him. His successor, Sultan 'Ali, on account of his poverty drew an eleemosynary grant of \$170 a month from the East India Company, which again died with him, and by the Johor treaty of 1855 he, his heirs and successors drew \$500 a month from the Temenggong family. Over this last \$500 the Maharaja had had infinite trouble. Sultan 'Ali had wanted it paid now to himself, now to his creditor Kavana Chana Shellapa Chetty, then again to himself and so on: he had also tried to borrow money from the Maharaja on the security of this treaty pension! With his business brain Abu-Bakar wanted to know where he stood. Muar was producing no revenue and a pension of \$500 a month, to end with the living members of Sultan 'Ali's family, seemed an adequate price to pay for it—in addition to the existing Johor treaty pension of \$500 a month in perpetuity. Moreover the British Government had persuaded the Maharaja to buy up some of Shellapa Chetty's Muar rights: would some future Governor want him to defray Sultan 'Ali's huge indebtedness to that Chetty and give the Kampong Glam royal family pensions in addition? Then again, though here he overrated his rival, his political instinct was against paying Tengku 'Alam a lion's share of the allowances and so enabling this 'king of Johor and Pahang' to bite the hand that fed him: the Governor, generous to the defeated, talked of recognizing Tengku 'Alam as social head of his family. but would Tengku 'Alam observe this nice distinction? Finally in addition to the Johor treaty money of \$500 a month (of arguable validity now that there was no longer a Sultan), the Maharaja agreed to pay the late Sultan's family \$750 a month, terminable with the consent of the British Government.

If Shellapa Chetty's claims against the treaty money were ever upheld by a competent court, then the Maharaja was to be relieved of paying so much of the treaty money as might be required to meet those claims. At last the Muar affair was settled, though Mr. W. H. Read and other incorrigible royalists now joined Abu-Bakar and his father as traitors to the old Sultanate and it was whispered in Singapore that the Sultan of Trengganu refused to sit at table with the Maharaja. In fact, of course, the Singapore Sultanate dated from 1819 and was of Raiffes' creation. Moreover the Maharaja had acted with generosity and Tengku 'Alam was far better off than he could have been as lord of 800 impoverished peasants with Shellapa Chetty as keeper of a royal but empty purse.

1877 was to witness the apogee of the Maharaja's dynastic hopes. Until 1757, when Sultan Sulaiman assigned his rights to the Dutch, Johor had possessed nominal authority over Naning, Sungai Ujong, Rembau and Johol, and now that the Dutch had long left the Peninsula, the Maharaja cherished thoughts of regaining Johor's suzerainty over Rembau and Johol, a design which the British welcomed at first as making for peace but which Sir Frederick Weld was to abandon in the next decade for the more speedily effective Residential system. By a series of treaties signed at Government House in 1876 and 1877 (just before the death of Sultan 'Ali) the chiefs of Johol and Ulu Muar, of Rembau and of Jelebu agreed that if they could not settle any disputes or difficulties arising in any of their States, they would refer them to the Maharaja of Johor. In July 1877 when the Colonial Secretary (Mr. Douglas) made a tour up the Muar river, he found "that Enche' Andak who was in charge of the Lingga district, was away in Sri Menanti, having been sent up as a sort of Resident to those States by the Maharaja." On the date when Tengku 'Alam's partisans declared that this same chief had been one of the men who dragged Temenggong Isma'il to Johor Baharu, Enche' Andak was in Segamat "having just arrived there from Sri Menanti, where he had been upwards of a month previously." and on 23 July he was at Segamat with the Yamtuan of Sri Menanti "who was to wait for the arrival of the Maharaja there." Rembau was the first to repudiate Johor suzerainty. As Sir Frederick Weld discovered, the treaty of 1877 had been signed by the territorial chief only and not by the tribal headmen and was therefore invalid. The territorial chief, Haji Sahil, had in fact contracted that treaty with the Maharaja (while that ruler was visiting Rembau) because he was at loggerheads with the tribal headmen and he had presumed on it to get titles and to borrow money from Johor. In 1883 the Rembau tribes deposed Haji Sahil and chose the Governor as their arbiter in place of the Maharaja. In the same year Jelebu asked for a British adviser. And in 1887 Sri Menanti, Johol, Ulu Muar and the smaller states of that area also asked the Governor to conduct their foreign affairs. Out of the old Negri Sembilan, only Segamat and Pasir Besar fell to Johor, the Maharaja having settled a boundary dispute between Batin

Gemala of Pasir Besar and the Dato' of Johol, the latter of whom had claimed that Pasir Besar was under his jurisdiction. Did the last of the Maharaja's dynastic dreams concern Pahang, the scene of his early ambitions? In 1886 His Highness was approached by the British Government to help bring peace and security to that troubled State. He sent his Prime Minister, the Mantri Besar, to live at Pekan for months. In 1887 the Sultan of Pahang signed a treaty with the British Government identical with the Johor treaty of 1885, agreeing if the British Government so desired to accept a British officer as Agent with the functions of a Consular officer. Then came the murder of a Chinese, a British subject, at Pekan. Again Sultan Abu-Bakar rendered service as an intermediary. But suddenly without his knowledge in August 1888 the Sultan of Pahang accepted a British Resident, and (his Malay biographer tells us) when Abu-Bakar heard of it "not a word came from his lips." His vision of suzerainty outside the territory of Johor, if indeed he had nursed such a vision, had faded for ever.

It was, however, in Johor itself that Abu-Bakar worked miracles. In the early '70s there were 29 Johor rivers with Chinese estates on their banks and ten years later double that number of rivers were opened. Where until 1855 there had been a fishing-village, the Duke of Sutherland found thirty years later a gay little Malay town "with an admixture of ten thousand Chinese, centralised by a market-place of architectural pretensions": years afterwards, in 1892, the Emperor of China was to give Abu-Bakar the first class order of the Double Dragon for his justice to the Chinese in Johor. The Duke found the present Astana Besar, its gardens sloping down to the sea and planted with palm-trees and flame-of-the-forest. Its master had always been a keen gardener: long ago as a young man he had written to the agents at his Kuantan mine to send him creepers, orchards, flowering trees, and shrubs with variegated leaves from the Pahang forest, and tradition has it that rising as always at daybreak he himself superintended the lay-out of the roads and flower-beds of his new Johor palace. Round the town the ducal party drove through plantations of coffee, tea, cloves, gambir, pepper and vegetables for the Singapore market:—at that time its ruler hoped to make Johor a coffee-producing land. They saw also gaol and hospital and police-stations and schools and a steam saw-mill reputed to be the largest in Asia. The Maharaja was concerned at the destruction of the gutta-percha forests and thought of replanting them. When his visitors left he escorted them by sea as far as Bandar Maharani, then recently (1884) founded at Muar. In those strenuous '80s there was talk of floating a company to build a railway from Tanah Merah on the Sekudai to a point at the north corner of the Pulai range, about twenty miles, to form later part of the main line to Malacca. There was talk, too, of a loan on the security of the revenue of the Opium and Spirit Farms in order to develop the State:—the Sultan had thanked the British Government before, for warning him against

granting concessions over large areas of land. His correspondence with the Governor was indeed voluminous. There were many letters dealing with the trial and rendition of criminals, until in 1889 Her Majesty's Government agreed to the mutual extradition of fugitive criminals between Johor and the Colony. Johor lunatics, too, were sent to Singapore asylum and as from 1887 Johor agreed to defray the cost of their maintenance. In 1886 the Sultan offered three acres of land on the Mahmudiah Road for a house for a British Consular Agent as agreed in the treaty of 1885. Johor's ties with Singapore were many. In 1887 the Sultan subscribed towards a battery of Maxim guns for the Singapore Volunteer Artillery. In the same year he asked for the site of the old gaol on Stamford Road to build a rest-house for Johor officers visiting Singapore. It was not till 1889 that he removed his relatives from Singapore to Johor Baharu. In 1892 the Johore Military Forces went to Singapore for musketry training and the Governor opened the new palace of Tyersall in the presence of the Sultan of Pahang and the Yamtuan of Riau. But Abu-Bakar's health was beginning to fail and in April 1895 he promulgated a Constitution for his State, one of the great accomplishments of his reign. It provided for the election of the sovereign, and the state allowance to him and his family and for the succession. It provided also for the constitution and duties of a sort of Privy Council, called The Council of Ministers, and of a State Council with functions similar to those of the Legislative Council of a British Colony, its enactments requiring the consent of the Sultan, which under certain conditions must be given.

Sultan Abu-Bakar played cricket and billiards, kept a stud of horses and was a lavish host. In 1882 he entertained Prince Albert Victor and Prince George of Wales. The royal princes found "the huge drawing-room like one of the state-rooms at Windsor and furnished from London" and they appreciated bathing from a dipper. From the Sultan's steam-launch, the *Gazelle*, they witnessed a regatta when for the first time a Malay crew rowed in outrigger boats against an English crew. After dinner they were entertained by Chinese conjurers and at 8 a.m. saw a ram-fight in the garden. In the afternoon the Sultan drove a four-in-hand to the Singapore races, with His Majesty the present King beside him on the box:—the Sultan won four out of five races, his best horse being an Australian 'Lord Harry.' A few years later the Sultan entertained the Duke of Sutherland for several days regaling the ducal party with "still hock that was a dream," durians that reminded them of the Wat Sraket at Bangkok and wonderful curries of which another guest the Prince of Saxe-Weimar was as much afraid as of the Duke's bag-pipes. "Other curries," writes Mrs. Caddy, the historian of the cruise, "other curries will be sorrow's crown of sorrows," making us remember happier dishes—and, she might have added, the Ellenborough gold plate. Tennyson was quoted by everybody then and seeing the ladies sipping coffee under the palms, "their gallant

host" (whose English was good) remarked "A dream of fair women." The Palace Library preserved this Victorian atmosphere, containing many of Wilkie Collins' novels and volumes of *Punch* and the *Art Journal*. His Highness gave all the party sarongs, which they wore one day at tiffin. He also gave the men Malacca canes and the Duke a box of Johor tea. They saw fireworks, and the then famous gambling-houses and they drove over to Tyersall to visit the Sultanah. His Highness liked to talk of his travels and of his reception at Marlborough House where according to Mr. W. H. Read "the Malay curries prepared by His Highness' own cook were duly appreciated." He was a great traveller. As a young man he had sailed along with Mr. Napier in 1857 as his father's envoy to fetch Tengku Teh, mother of the deposed Sultan Mahmud Muzaffar Shah from Lingga. In 1875 he went to Calcutta to meet the Prince of Wales. In 1881 he toured all over Java. In 1883 he visited Hongkong, Shanghai, Pekin, and Japan. He made many trips to Europe, first of all, on 22 March 1866 returning in November. On 2 August 1878 he wrote from 62 Queen's Gate South Kensington, to Colonel Anson at Penang:—"I intend, if possible, to visit Paris, Vienna and perhaps Italy. The Prince Henry of Lichtenstein has kindly honoured me with an invitation to Vienna and I shall certainly try to go there if I can.... I am highly delighted with my visit to this friendly people. Her Majesty the Queen has honored me with an audience, and I have had the honour of meeting the Prince and Princess of Wales and attending a State Ball at Buckingham Palace." He visited London again in 1885 when with the Queen's approval he arranged the treaty in which at last the British Government recognised him as Sultan and so safeguarded his dynasty for ever against the revival of legitimist claims by Sultan 'Ali's successors. For her Jubilee in 1887, he had presented Queen Victoria with a silver model of the Albert Memorial, which she treasured at Windsor. On 25 February 1891, he was invited to dine and stay at the Castle. The ruler with whom the Sultan of Trengganu had once refused to sit, dined seated at the right hand of the Queen, heard Her Majesty propose his health, responded in courtly Malay phrases and was carried off to another apartment to talk for hours with her whose words the East held sacred. In March the Queen wrote in her own hand a letter to the Sultan thanking him for a walking-stick and signing herself his "affectionate friend." In the summer the Queen sent the Sultan her bust in marble. Two years later he visited Europe with a physician in attendance. The climate improved his health: he travelled and met the Kaiser, the Emperor Francis Joseph, the King of Italy, and Sultan 'Abdu'l-Hamid of Turkey. In 1895 His Highness fell ill again, so ill that

he had to be carried aboard at Singapore in a chair. On May 10 he reached London and stayed at Bailey's Hotel. He was not allowed to receive many visitors but twice the Duke of Connaught sat by his bedside and the Queen sent her own physician, Douglas Powell, to attend him. Alas! the voyage had been in vain: the eager indomitable heart had worn itself out. On a summer evening, (4 June) in Mayfair, after a life of untiring industry,* great schemes and notable accomplishments for his people and his country, the father of modern Johor passed to his rest. The remains were brought back to the East and Sultan Abu-Bakar was buried at Johor Baharu on 7 September, being succeeded by Ibrahim his son.

*d'Albuquerque had the same industry. "If I do not go into details myself" he declared, "nothing goes ahead" and he wrote "*mandados* to provide flags for a galley, the cloth for which was to be cut in the factor's presence, material to bind up the wounded foot of an elephant and food for one of these animals and for a panther on their voyage to Portugal; to reward two native gate-keepers at Goa who had refused to admit a Portuguese at night, to remit a fine imposed on a man who had omitted to teach his slave the Pater Noster and the Ave Maria and to send a pipe of very good wine to the ambassador to the King of Ormuz. Most of the orders refer to payments in money, and the recipients include niggers who had carried oyster-shells to make mortar, and Indians who had brought in the heads of Moors they had slain."—*Afonso de Albuquerque* by Professor E. Prestage, Watford, 1929, pp 80-1.

APPENDICES.

A

MALAY FORTS AT SAYONG PINANG, SUNGAI TELOR AND JOHOR LAMA ON THE JOHOR RIVER.

Blagden's Variant Version of the *Sejarah Melayu* tells us that Sultan 'Ala'u'd-din Riayat Shah, (son of Sultan Mahmud, last King of Malacca, who was expelled from his kingdom by the Portuguese) lived at Pekan Tua, and expecting invasion by the Portuguese, constructed a fort, Kota Kara, above the Sungai Telor. Dr. Winstedt first surmised, that these two places were upstream from Makam Tauhid, which is near the town of Kota Tinggi on the Johor River. The story goes on to say, that the Sultan got word that the Portuguese were coming upstream to attack him, with a fleet of 3 galiasses, 2 long galleys, 10 fustas and 30 bantings (two-masted sailing vessels). So he ordered Kota Kara to be prepared for defence, and set in position 12 cannon which had a bore the size of a lime-fruit, and an outside of the thickness of a Chinese orange. The Portuguese came upstream and "began to fire their cannon without ceasing, with a noise that was most awe-inspiring, but they did not attempt to storm the fort." The cannonade continued for three days and three nights. "It was like heavy rain." We read how some of the defenders had broken arms, some broken legs and others broken necks, and the number of slain could not be counted. The Sultan left Pekan Tua and fled by boat to Sayong. The Portuguese followed, but at one place, still known as *Rcbat* "The Obstruction," his followers felled a tree across the river, and the Portuguese could go no further. I had heard from a Chinese friend that there were stone walls in the jungle at Sayong Pinang, and on 14 December 1931, through the courtesy of Engku Abdul Aziz, I went with a party who were going to take casts of the tombs Dr. Winstedt had discovered there. It took 8½ hours in a motor-boat to reach Sayong Pinang. We saw the headman, but he and all the other inhabitants denied that there were any walls extant. They said they remembered my Chinese friend coming, but they had never told him there was anything except the tombs. They said they were born there and knew all the country round. There was an old Chinese *kangka* built perhaps 60 or 70 years ago, when there many pepper planters there. They had never found anything while digging. I went to see the old *kangka* which has fallen down. It seemed to be of the usual type and had a cement floor. I went into the jungle and soon found the south wall of a fort—namely, a low earth rampart, about 4 feet high on the inside crowning a steep slope that runs down to the river. About 30 feet down the slope, there was a ditch running parallel to the wall about 10 feet wide and 4 feet deep, though it must originally have been much deeper. As the ditch was so far from the rampart, it probably had a stockade on its inner

side, the earth rampart being an inside line of defence. On the western side the ground was level and there was a double wall with a space about 40 feet between the two walls. The ditch was here about 20 feet wide by 10 deep. I fancy all these earth walls of ramparts must have been crowned by a stockade, but I discovered no trace of this. There was a lot of stone in these earth walls, mostly squared blocks of coral though I found also some undressed sandstone. The soil was rather sandy and the stone had been used to rivet it to prevent it slipping. The wall had been destroyed in places, probably by pepper planters, as I could trace beds where the wall had been. The south wall continued with some breaks eastward and disappeared in very thorny *belukar*, where I could not find it again. Inside the fort, there were traces of cultivation, lines of drains, etc. There were blocks of coral probably used to support house-posts, some small wells, a long mound and a square one that may have been a grave. This was all in big jungle. The next day we got the undergrowth cleared and some people showed Engku Aziz the eastern wall which I could not find in the thick scrub; they said the walls used to be much longer than they are now and ran all round where the old *kangka* is, but the pepper planters had destroyed them and built the floor of their *kangka* with stone from the walls: many people had removed stones from the walls.

I paced out the length of the fort as well as I could through jungle, and made it 370 paces, say 300 yards. If the walls originally enclosed the old *kangka* their length must have been 450 yards at least. There is one curious detail about this fort. There are several holes, like wells in the parapet of the walls about 3 feet across and 4 feet deep. They cannot be wells. Any one looking for buried treasure would have demolished the whole wall. One can only suppose that there was something in the wall in plain view that the pepper planters wanted. They may have been small gun platforms of stone which the Chinese wanted. The scrub was thick and our time was short. So we cleared only enough to walk along the top of the eastern wall and did not explore the ditch. We were told that many years ago, our guide's father had found two large jars covered with figures, which all the Chinese had said were very old, and they were taken to China. We were also told that sometimes they found knives and other things in the ground which were usually but not always useless.* In a house on a rubber estate nearby I was shown a large blue and white Ming jar about 4 feet high. This is said to have come from the old *kangka* but I suspect that it originally came from the fort. In the fort I found one undoubted fragment of 16th century Ming, a very rusty *parang*, and part of a knife (*tumbok lada*). Outside the fort I found an

*The District Officer, Kota Tinggi, had brought to him from Sayong Pinang an old curry-stone (with hollowed centre) and a heavy verdigris-green cannon of European type about a foot long with a plain handle for carrying it on the side, clear of the touch-hole. The butt had a deep rectangular groove. These objects are now in the Fort at Johor Baharu. (R. O. W.)

earthenware jar, and a small blue and white bowl. These appear to be old but unfortunately cannot be dated. Afterwards I obtained a blue and green glazed earthenware jar, said to have been dug up at Sayong. All these, together with a stone from the wall, are now in the Singapore Museum.

Sultan 'Ala'u'd-din Riayat Shah built a fort Kota Kara *di-hulu Sungai Telor* to defend his town of Pekan Tua. Dr. Winstedt suggested that these places were above Kota Tinggi as soon as he saw a Sungai Telor marked on the map about 6 miles above that town. I arranged with Engku Aziz to explore on the 3rd February 1932 though unfortunately he could not come and I had to go alone. *Di-hulu Sungai Telor*, suggested Dr. Winstedt, might be up the Telor or up the Johor above the Telor. Up-the-Telor proved to be so small that it could not have been the place, as Kota Kara must have been on a large river, where the Portuguese galliasses could go. So I searched the banks of the Johor River above the junction with the Sungai Telor, and about $1\frac{1}{2}$ miles up on the right bank (*kiri mudék*) of the main river were the remains of what must have been an old fort. There are three rows of trenches running roughly parallel with the river, which would seem to be outworks, and about 100 yards inland there is a space enclosed by a ditch about 20 feet wide and 10 to 15 feet deep. The earth from the ditch had been used to raise the level of the ground inside this enclosure, which seemed to be about 200 yards long by 100 yards wide. This enclosure is further cut up by cross trenches, presumably so that if one part was taken by assault, the rest could be defended, and also possibly to obtain more earth to raise the level of the enclosed ground. The absence of any parapet at first puzzled me, as all other Malay forts which I had seen had earth walls, but people in 1535 even in Europe trusted either to stone walls or else timber stockades, and as the biggest guns of Kota Kara fired a ball the size of a lime fruit, the people who used such small cannon would probably consider a stockade ample defence against artillery and a high stockade with outworks would be a nasty place to take by assault. The Portuguese evidently thought so, as they bombarded the place night and day with their guns until the defenders could stand it no longer and the Sultan fled to Sayong. Unfortunately I had no *parang* with me, and the undergrowth was thick. I got all round it, but could not pace distances or make an accurate plan, as Dr. Winstedt has since had done. As it was getting late, I had no time to go upriver to look for Pekan Tua. There is a place marked on the map, *kangka Lubok Pekan* and Dr. Winstedt and Engku Aziz found fragments of 17th century Muslim tombs there. I wonder if there is any Portuguese account of the siege of this Kota Kara?

On 21 February 1932 I found a small Malay fort, Kubu Budak, on the Sungai Johor Lama which is built like Kota Kara minus the outworks: it is a raised platform of earth which must have been crowned by a stockade. So the Malays did build forts without earth parapets.

B

ANTIQUITIES AND ANCIENT SITES.

(a) on the Johor River and its tributaries.

Sungai Lenggiu. "After Gongga-negara had been conquered, Raja Suran left and after some journey came to Ganggayu. Formerly it was a large country with a fort of black stone, which still (ca. 1614 A.D.) exists on an upper reach of the Johor river. The name is derived from Klang Kiu, which in Siamese means a store-house for jewels: we mispronounce it Ganggayu. The king of the country was Raja Chulan, a great raja to whom all the rajas 'below the wind' were subject"—*Malay Annals*, chapter I.

Did this Black Stone Fort ever really exist? If so, would not the author of the "Malay Annals" have defined the site more closely? A proto-Malay, Pa' Kombong (d. 1930) claimed to have seen it, in good condition built on white sand, its gate guarded by a serpent! It was, he declared, two days' journey from Pengkalan Rumpit on the Sungai Lenggiu. A Johor Game Warden (Captain Ahmad bin Muhammadun) once travelled for three days from Ulu Sembrong Ayer Rawa (or Sembrong Mati) where is a Jakun village, Menjar, to Pasir Chawil on the head-waters of the Lenggiu. A little further on, the Lenggiu was blocked with sand at a place called Selong. Half a day's march brought him to Sulo Kantan. His guides Batin Tala and Batin Jebus told him that travellers, who lost their way there, sometimes found themselves in orchards and among buildings surrounded by a Black Stone Fort called Kota Gelanggi. Travellers could eat the fruit on the spot but not take it away or they could never find their way out! There is a Kota Gelanggi a few miles from Pulau Tawar on the Pahang river!

The topographical surveyors have missed the Black Fort, if it exists, and the Jakuns have so far failed to get the reward offered for its discovery.

Other place-names on the Lenggiu River, to which Dr. Rouffaer called attention as possibly having an historical interest, are *Pasir Berhala* "The sand of the Image" and *Gajah Mina*, an expression that may signify a Hindu Makara.

Sungai Sayong. The most important spot yet discovered on this tributary of the Johor is Sayong Pinang on the left bank (*kanan mudek*). Blagden's variant version of the "Malay Annals" (JRASMB. 1925, p. 38) tells us that after the Portuguese had taken Kopak and driven Sultan Mahmud from Bentan, "the Paduka Tuan and his family went down at the back of Bentan and thence to Sayong" Again. After the Portuguese had taken the outer fort (*kota kara*) on Sungai Telor (*infra*), Sultan 'Ala'u'd-din Riayat Shah (the founder of Johor ca. 1530) fled from Pekan Tua by boat up to Sayong (*ib.* pp. 48, 52). At Sayong, too, (*ib.* p. 49) was

buried his Sri Naradiraja, getting the posthumous title of the Chief-with-the-big-tombstone (Dato' Nisan Besar). The mother of Tun Sri Lanang was called Dato' Sayong. This secluded refuge may well have been Johor's first capital. The fort there is described on pages 121-3 and all the inscribed tombstones are illustrated in this book. The position of the grave-yards is shown in the plan on page 17. One grave-yard has 10 and another 11 graves and there are two small grave-yards containing only 2 graves each. A picture of the most important grave-yard faces page 17. That facing p. 8 is the tomb of Sulaiman Shah ibni Sultan Mansur Shah ibni Sultan Muzaffar Shah " of Malacca. Cement replicas of all the inscribed stones are on view in Raffles Museum, Singapore. A stone grinding-slab, broken shards of Chinese pottery and a short thick bronze cannon (portable and with a small bronze handle of European type) have been found at Sayong Pinang. The gun and the slab are now at the Fort, Johor Baharu.

Rebat. Vide pp. 16, 17.

Batu Belah. Vide pp. 4, 17.

Batu Sawar. This spot that lies on the left bank of the Johor more than 2 hours' paddling below the junction of its two tributaries is not to be confused with Batu Sawar, the ancient capital just below Kota Tinggi. It is a not uncommon descriptive term for a rock,—the Rock like a Fishweir.

Rantau Raja, the "Raja's Reach." bears a name that must presumably date from the time when Sayong Pinang was a royal capital.

Pasir Raja just above Kampong Semangar and below the "Raja Reach" is not to be confused with the 17th century capital above the mouth of the (now unknown) Sungai Riun and near Kota Tinggi vide p. 31. It is too high up the river.

Pekan Tua, "The Old Town." Is the modern site of this old capital Kangka Lubok Pekan where are a few fragments of old tombstones, too small for identification but apparently of the 17th century? The "Old Town" was not very far below Kuala Sayong (pp. 16, 17) and it lay on a reach so narrow that no Malay dugout could escape the shots from Portuguese galleasses lying there. Also it was not very far above the *kota kara* at Sungai Telor (pp. 15, 16). For when the Portuguese from Malacca assailed that fort, (ca. 1535 A.D.) the Bendahara was paddled to it downstream from Sultan 'Ala'u'd-din's capital at Pekan Tua, and quickly returned up-river to say that the Malays could not hold out and to advise the Sultan to flee further upstream to Sayong (JRASMB. 1925 pp. 47-95).

But was it the same Pekan Tua where according to several Leiden MSS. (p. 15) Johor's ruler lived when he ordered the

compilation of the "Malay Annals"? Probably not. It is a common place-name and may have been used of Makam Tauhid when the court had moved to Batu Sawar or of Batu Sawar when the capital was Kota Tinggi or of Pasir Raja.

Sungai Sisek is, of course, the river where Badang found the demon taking fish from his trap (Malay Annals, ch. 6).

Sungai Telipok, "Lotus River." Beside this tributary and close to the Johor River are three carved graves and one of un-carved boulders on a high banked mound where some tall old fruit-trees are growing in the jungle. Two graves are of the common Malayo-Achinese type and one of a pattern unique in Johor, neat and shapely with foliate carving and medallions containing the Muslim creed in lapidary script (p. 52):—there are no inscriptions on the other stones. Below the banked mound here as elsewhere the common folk would have their graves. "Lotus River" is on the left bank (*kanan mudik*) of the Johor River: half an hour's run downstream in a motor-boat takes one to Kota Tinggi.

Danau Raja. This spot, a few chains below Lotus River and on the same bank, is now part of a European rubber estate (Pelepah Valley). In a *lalang* patch beside the river are four or more broken graves: three small inferior specimens of the elaborately foliate type (as on p. 52) and one of the European-lantern (or 'pine-apple') type (as on p. 50 top-foreground).

Sungai Che' Omar. Below Danau Raja one passes Kuala Panti, Sungai Beting, Sungai Penaga and then on the opposite (or right) bank two miles above Kota Tinggi one reaches a tiny inlet, with the modern name of Sungai Che' Omar, up which in a Chinese rubber estate are two large grave-mounds, side by side, with 5 and 22 graves respectively. Most of these are of the usual XVIIth century type and have no inscriptions beyond the Muslim creed. One grave has a border of bevelled stone (like the border of a Christian grave) with cut stone pegs fastening the slabs to their stone foundations. One is of the European-lantern type. Two pairs of the carved stones are the tiny stones of a child's grave and four are the graves of young persons.

Sungai Kemang on the left bank (*kanan mudik*) and within sight of Kota Tinggi is the Kemang river where Favre saw "the remains of an ancient fort." Here is a small bricked mound (perhaps 20 feet square), close to the Johor river, known as Makam Laksamana or Makam Megat Sri Rama (who killed Sultan Mahmud in 1699). In it are one carved female grave of the ordinary type for that period with no inscription and also the body slab of a child's grave bearing the Muslim creed thrice over in flowery script, once with letters running from right to left and once, a tour-de-force, with letters running backwards from left to right:—it is the only stone so far discovered in Johor of the same type as the flat foliate

body-stone that was presented to Raffles Museum, Singapore, in 1875 by Maharaja Abu-Bakar from some place unknown on the Johor river.

Kota Tinggi, the capital of Johor from 1688 until 1699 A.D., namely till Sultan Mahmud's murder. Here are four principal graveyards:—

(1) *Makam Sultan*, near the river, was revealed in a dream to the Mufti of Johor as the site of the graves of Sultans 'Ala'u'd-din, Abdullah and Mahmud. Under roof are 15 graves, four of the European-lantern type; the two end graves have ornate European-lantern stones with no inscriptions but were revealed as the graves of Sultans 'Ala'u'd-din and 'Abdullah, the former of whom died in Aceh and the latter on the Tambelan Islands. There are also two large Chinese-lantern graves, revealed as those of Sultan Mahmud and Sultan 'Abdu'l-Jalil his successor, the latter being actually buried at Kuala Pahang. Another of the roofed graves is said to be that of Sayid Salim al-'Aidarus. Outside the roofed shrine are several ancient graves:—two small ones of the Chinese-lantern type, one of the common carved female type and two children's graves. In the caretaker's kiosk is what appears to have been the stone-base to a wooden house-pillar: it may be Chinese.

(2) *Makam Bendahara*. This lies inland from the river off the road leading to Makam Sultan on a plain called Padang Saujana. Under a roof are 12 ancient graves and 11 outside. There are several, including the so-called Bendahara's grave i.e. of Tun Abdu'l-Majid (d. 1697 A.D.), of the Chinese-lantern type—found also at Pekan, Pahang, (JRASSB. No. 60, p. 36)—and a number of the European-lantern type. The only inscriptions are Kuranic texts in debased lettering.

(3) *Makam Sayid*. This lies inland near Sungai Pemandi. It is a mound with a well-built brick wall having a bevelled top. There are steps and a gate, damaged by a tree. It contains 3 graves of the common carved type (of which Raja Puteh's grave at Panchor and Makam Masshor at Sabrang are the most ornate examples), one child's grave and one small European-lantern grave. Outside and close to the roofed graves is one large European-lantern grave, and further away are 3 more graves of the same type.

(4) *Makam Tauhid*, a little downstream from Kota Tinggi and 6 chains from the Sungai Damar, consists of a small mound containing 1 small female grave of the common type and 1 male of the European-lantern type. The identification of this exact spot (18½ chains from Makam Sultan) as Makam Tauhid is perhaps uncertain. Between it and Makam Sultan further upstream runs one wing of the earth escarpments of a fort (? Kota Tinggi, "The Tall Fort") with a very deep bank and ditch outside it. The "Malay Annals" place Makam Tauhid *di-hulu*

Sungai Damar (i.e. above it on the Johor, as it is still sited) *di-dalam Sungai Batu Sawar itu*. It was the capital in 1641 and 1642. In the latter year an epidemic, the contemporary *Daghregister* tells us, caused removal to Batu Sawar. Unless the contemporary Dutch confused names, Makam Tauhid therefore and not Batu Sawar must have been the unhealthy settlement at Tanah Puteh which was the capital for two years only:—the appendix to the “*Malay Annals*” said it was Raja ‘Omar (Sultan Ali Jalla ‘Abdu’l-Jalil Shah 1580–1597) who made his settlement at Tanah Puteh *alias* Batu Sawar but the appendix was written much later and may well be wrong as to date and place and ruler. There can hardly have been two famous epidemics. The *Daghregister* says that the epidemic made the king change the name of Makam Tauhid to Batu Sawar, but this seems improbable, as it adds that “the king moved across the river” i.e. the Sungai Batu Sawar or the Sungai Damar. The first Bendahara Sultan, ‘Abdu’l-Jalil Shah, made Makam Tauhid his capital for a year after the murder of Sultan Mahmud at Kota Tinggi in 1699 A.D.

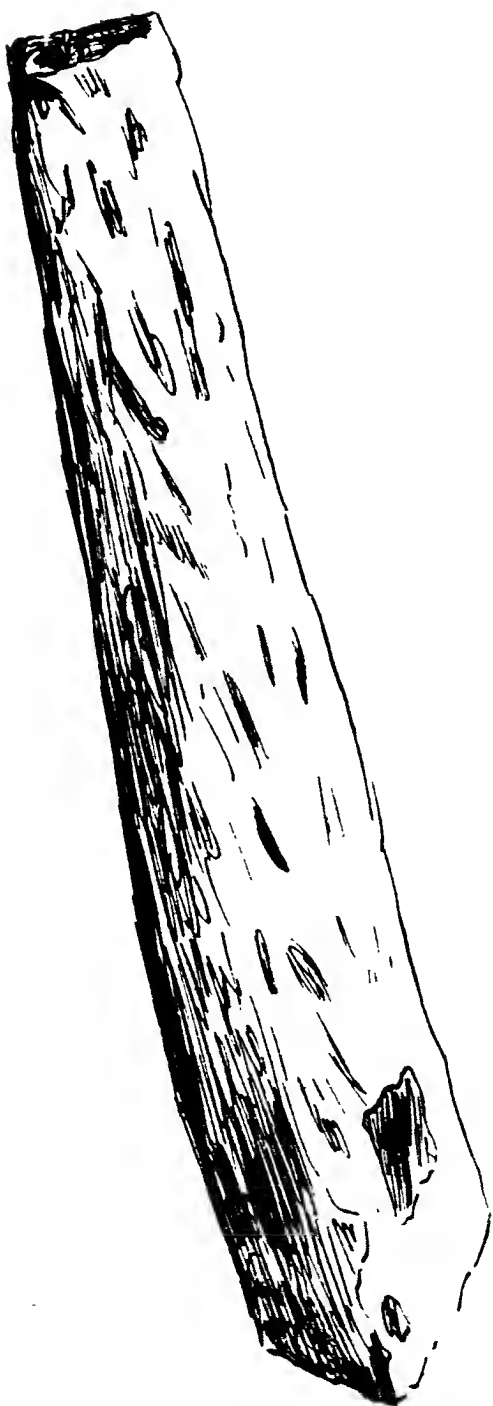
Batu Sawar, literally ‘Fishweir Rock,’ was described by Matelief in 1606 as lying opposite to Sabrang (viz. below Makam Tauhid). The rock is pointed out today about 2 miles below Kota Tinggi and half a mile below Tanjong Putus under the opposite bank but the settlement may well have been higher or perhaps have stretched for some distance upstream. The Dutch described the fort there as 1300 paces round with high palissades close to the river:—the fort on the opposite bank, Kota Sabrang, was smaller. In his letter of 1615 A. D. Iskandar Muda, Sultan of Aceh, describes himself to James I of England as lord of Batu Sawar and its dependencies.

There is no foundation for Rouffaer’s surmise that the same place was called Tanah Puteh (before 1587 A.D.), Batu Sawar (1587–1613), Pangkalan Raja (1609–1613) and Makam Tauhid (1614–1673 A.D.). The last three were separate but adjacent hamlets and, as I have said, only Tanah Puteh may have been another name for Makam Tauhid.

Sabrang—where Raja Bongsu (alias Raja di-Hilir), afterwards Sultan ‘Abdu’llah had his fort. Here a few chains below Makam Tauhid (Pangkalan Raja) and on the right or opposite bank is *Makam Masshor*. It is on a small mound in a Chinese holding. There are two elaborately carved stones almost identical with Raja Puteh’s grave at Panchor.

In a rubber estate on the left (*kanan mudik*) bank just below Batu Sawar rock are one man’s grave with two fine stones of the European-lantern type, two men’s graves with one stone each of the same type, one small stone of foliate pattern and the fragments of a child’s grave. One of the single stones is about 4 chains upstream from the others.

STONE RELIC AT PANCHOR, JOHOR RIVER.

Tanjong Sibadam (so pronounced and not as Si-Badang). On the opposite bank, in Nam Heng Estate, about 4 chains from the river is a grave mound ($4 \times 24 \times 15$ feet), walled with shallow bricks of the old Malacca type and containing one adult grave in perfect condition and fragments of two children's graves. The first has two stones of inferior marble with a pink tint. They each have carved foliate bases and carved rosettes into which the *kalimah* is skilfully worked, so that they remind one of the graves at Sungai Telipok, Sungai Kemang and Makam Masshor. Tradition says the adult grave is that of Che' Puan Luar, a royal consort killed for being a gad-about. A cast of one of the two identical stones is in Raffles' Museum.

Bukit Seluyut. At a landing-spot 16 chains up the Seluyut River on the left bank (*kanan mudik*) and $5\frac{1}{2}$ chains inland at the foot of the hill are one small Chinese-lantern grave and one grave plain and uncarved. Five chains away up the hill, just above the flat ground and on the way to the earthen escarpments of the fort on the hill-top are 3 graves, two large and inscribed and one child's grave. A cast of the two perfect inscribed stones of one grave and of the inscriptions on the broken adult grave are in Raffles Museum. According to the "Malay Annals" (chapter 38) Sultan Muzaffar Shah (reigned ca. 1564–1580) removed from Johor Lama and settled here. He and his sister, Raja Fatimah, wife of Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah (reigned 1580–1597 A.D.), are said in the "Annals" to have been buried here. (*Vide* p. 22 *supra*). It is from Bukit Seluyut that Temenggong Abdu'r-Rahman is said by Crawford (Viator) to have removed to Singapore old cannons now at the Fort, Johor Baharu.

Panchor. Here in the river at low tide are visible two long stone posts with oblong rectangular sockets near their tops (*vide* illustration). The stones are 9 feet 5 inches long, 1 foot 10 inches broad at the wider end and 1 foot 2 inches at the narrower. The holes are 1 foot 1 inch square. The Malays call them Achinese anchor-stones: if Achinese, they must date back to the siege of Johor Lama about 1587, not to 1613 when Batu Sawar was the object of the Achinese attack. Panchor is not mentioned in the "Malay Annals" or by d'Eredia. At Panchor near Sungai Tukul and on a height where the earthen escarpments of a fort can still be traced is a Malay grave with two fine stones (p. 52) elaborately carved in foliate pattern resembling that at Makam Masshor—a cast of one of the stones is in Raffles Museum. It is known as the grave of Raja Puteh. In Harvey's time (1879) there was an iron gun near by. He described the fort as being 50×160 yards in area with escarpment 8 or 10 feet high. Below on the flat, where Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah is said to have built a palace in 1112 A.D. (1700 A.D.) which was destroyed by fire a few years later, there is another grave with stones of the Chinese-lantern type. There are many other grave-mounds with a few fragmentary stones in a Japanese rubber estate at Panchor. None have inscriptions.

Kota Budak. Here are the remains of a fort described by Mr. Gardner above (p. 123).

Johor Lama, capital of Johor from 1530 until 15 August 1587, when it was sacked by the Portuguese. The Portuguese called it also *Cottabato* (Kota Batu). The remaining escarpments of the large fort are shown in the plan on p. 18. The remains of two ancient Malay ships are extant (1932), one on the beach buried under a tall coconut palm and one at Pangkalan Raja, inland on the Sungai Johor Lama, just behind Johor Lama village. Every blow from a *changkul* will unearth some of the innumerable shards of Chinese earthenware of the period. At the back of the fort are two old graves, one inscribed with texts. The village was never wholly abandoned. It was here that Raffles hoisted the British flag in 1823 to the annoyance of the Dutch. In 1826 its chief was the Suliwatang of Kampong Bugis—that lay between the Rochor and Kalang rivers in Singapore. In 1846 it was still a Bugis village (*Journal of the Indian Archipelago* V, p. 264).

Tanjong Belading has a burial ground with four ancient graves with no inscriptions.

Tanjong Surat. No remains have been found here in spite of Rouffaer's guess that the name may betoken the site of a Majapahit inscription. Could it have been the port for the frequent traders from Surat? If so, it should strictly be Tanjong Surati.

Pengerang. This may be the place d'Eredia calls Pangaranian.

Tanjong Si-Tapa is at the south-west end of the Jelutong district (? = Chau Ju Kua's *Ji(h)-lo-ting* of 1225 A.D.). Crawford's "Journal of a Voyage round the island of Singapore" (Moor's "Notices of the Indian Archipelago," pp. 269-273) records that "our Malay guides informed us that indications of an ancient population did exist along the whole of the coast in the presence of bricks, fragments of Chinese pottery and those stone pedestals which are used in the best description of Malay buildings."

(b) on the Muar River.

Muar is mentioned in the *Nagarakretagama* (composed 1365 A.D.) as subject to Majapahit.

Biawak Busok along with Kota Burok was visited by the fugitive ruler of Singapore about 1360 after the sack of Singapore. (Malay Annals ch. XI). No remains have been found.

Kota Burok. Here in an old orchard close to the Muar river is a grave having two small *nisan* with foliate carving of the type of the early XVIIth century grave of the wife of Sri Agar'diraja, Temenggong of Muar, at Segamat (Lubok Batu)—a far less elaborate copy of the Makam Masshor and Makam Raja Puteh on the Johor river. It is surrounded by graves of modern type. Across a small tributary of the Muar is what the Malays call a wall, *tembok*, (apparently an earth escarpment) about 18 yards long, in which are found some thin Malacca bricks. A specimen brick has been deposited in Raffles Museum.

Kampung Raja, Pagoh, 17 miles from Muar by road. The Pagoh is a left (*kanan mudek*) bank tributary of the Muar, a few miles above Panchor. Here on a pleasant knoll in a grave-yard above the river are two graves, said by village tradition to be those of Raja Berdarah Puteh ("The White-blooded Raja") and his wife. One day on his return from the hunt, this prince from Pagar Ruyong found his sister dead for no apparent cause. Had she died from the prick of a needle? He tried the needle on himself and fell dead. But both the graves have inscribed stones of a style that belongs to the XVth or early XVIth century, like stones from Malacca, Sayong Pinang and Pekan, Pahang and are older than the coming of the Minangkabau Malays. One is inscribed Sultan 'Ala'u'd-din son of Sultan Mansur son of Sultan Muza'ffar and as all four stones are of different type they may mark the place of *four* graves. One is unique in having an inscription from the "Arabian Nights." The occurrence of so many single stones from Malacca, Pekan Pahang, Sayong Pinang and Ulu Pagoh suggests that XVth century graves in Malaya were marked by one stone only. Casts have been placed in Raffles Museum.

(c) near Segamat.

At Lubok Batu, near to Segamat, is the grave of "The Lame Bendahara" (Bendahara Tepok)—*Sejarah Melayu*, ch. 34. The local tradition is that just as the Portuguese were about to take Malacca, his followers carried off this chief first to Bukit Berlubang in Ulu Jementah and thence to Lubok Batu which then had no name. Reaching that spot the Bendahara recovered consciousness and asked why he had been carried off and made to desert his Raja: he also asked the name of the spot. When he was told that it had no name, he flung a stone into the pool, exclaiming, "Only if that stone rises, will I return to Malacca." So the spot was called The Pool of the Stone. At that time Segamat was still called Leban Chondong. The story continues that the Bendahara lived four years at Lubok Batu before he died. "Then Dato' Sagar 'diraja bin Sayid Ja'far came from Kota Tinggi and opened Segamat. He was succeeded by his son Sa' Amar 'diraja and then by his grandson Paduka Tuan and then by his great-grandson, Wan Idris."

(d) Batu Pahat.

"The well at Batu Pahat was made by the Siamese"—*Sejarah Melayu*, ch. 13. Actually it is a natural formation, due to a flaw in the granite bed at the estuary, and is still used. The granite face is now being quarried and the granite formation is the most striking feature of the estuary. Hence and not, as Rouffaer suggests, from any inscribed stone must the place have got its name.

THE RULERS OF JOHOR, 1530-1564.

according to the *Bustani's-Salatin*.

MUHAMMAD, S. of Pahang

'ALA'U'D-DIN RIAYAT SHAH,
S. of Malacca.

AHMAD, S. of Pahang

MAHMUD SHAH,
last S. of Malacca,

m. (a) Putri Onang Kening, (b) Tun Fatimah.

MANSUR, S. of Pahang.

R. MUZAFFAR,
1st S. of Perak

Putri Dewi,
m. ZAIN AL-'ABIDIN,
S. of Pahang.

R. Radin, 'ALA'U'D-DIN RIAYAT SHAH,
first S. of Johor,
m. (a) a Pahang princess, sister (saudara) of S. Zain al-'Abidin, (b) a commoner wife

The Perak S. MANSUR SHAH
dynasty of Pahang, m.
P. Fatimah

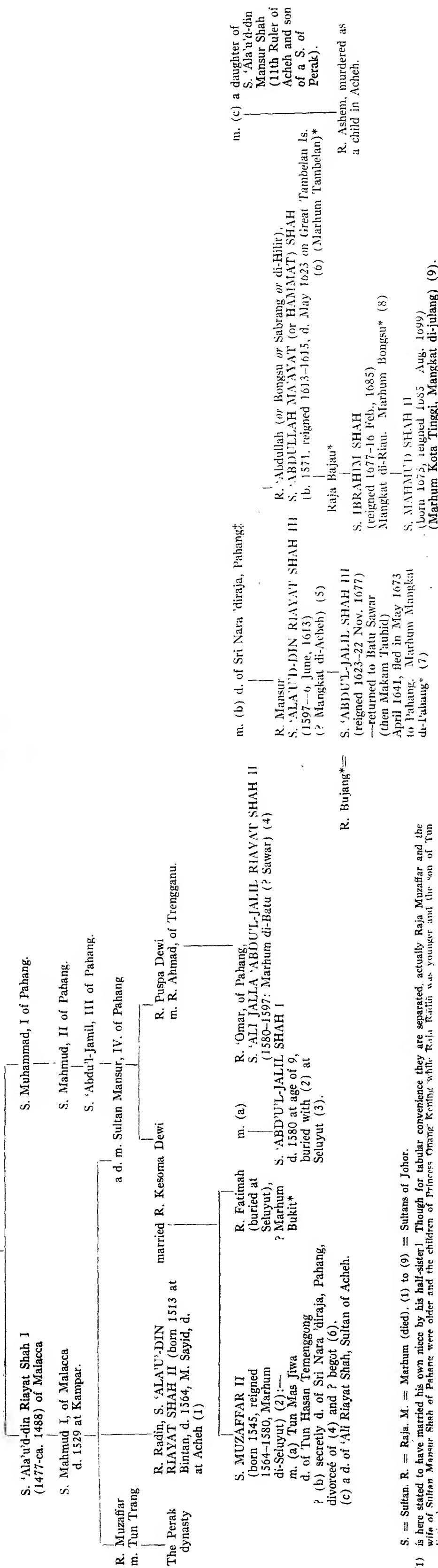
P. Khatijah m. Mahmud, R.
Kechil Besar,
d. in Pahang.

P. Fatimah
m. S. MANSUR
SHAH of Pahang.

Radin Bahr,
S. of Johor, asc. 1564.

no issue

- (1) This table is taken from the *Journal of the Straits Branch of the Royal Asiatic Society*, No. 81, pp. 39-47. S. = Sultan, P. = Puteri, R. = Raja.
- (2) In one passage the *Bustan* says that S. Mansur Shah of Pahang and Putri Fatimah had no issue; in another it gives them two children, Putri Puteh (alias Putri Kechil Besar) and Salleh alias Subang. The last entry of the Johor column in JRASMB. p. 40 vol. X, Part I is in error.
- (3) The *Bustan* says Radin Bahr was poisoned and that his death ended the Malacca line of Johor rulers. The next Sultan of Johor, Raja 'Omar of Pahang, would then be a usurper and may, as the "Malay Annals" say, have married Putri Fatimah, after the death of her husband, Sultan Mansur Shah of Pahang. How else could he have come to claim the Johor throne?

S. = Sultan. R. = Raja. M. = Marhum (died), (1) to (9) = Sultans of Johor. (1) is here stated to have married his own niece by his half-sister! Though for tabular convenience they are separated, actually Raja Muzaffar and the wife of Sultan Mansur Shah of Pahang were older and the children of Princess Onang Kenong while Raja Ratu was younger and the son of Tun Fatimah.

*JRASSB IX, p. 98 is the authority. For some undiscovered reason the Kampong Glam tree gives the name of the ruler before Sultan Mahmud as Sultan 'Abdu'r-Rahman.

The Mufti, Johore, states that the Muslim teacher of the first live Sultans was Sayid Hamid bin Husain bin Shiq'ab (شهاب), who is buried at Bukit Kuala Seluyut.

I
SULTANS OF JOHOR, RIAU—LINGGA, TRENGGANU, SINGAPORE AND PAHANG.

B.S.M. Abdu'l-Majid
of Johor, Marhum Padang Saujana (Kota Tinggi), d. 1697.

B.P.R.(S.) ABDU'L-JALIL RIAYAT SHAH
M. Kuala Pahang; reigned 1699-1719

Paduka Maharaja (1717).
Tun ZAINAL-ABIDIN
1st Sultan of Trengganu,
asc. 1725 d. 1733.

Tun Kechil, R. Dalam.
S. MANSUR SHAH
M. Besar (or Janggut)
m. R. Bakul & R. Bulang d. of D. Chela' Y.T.M.

S. ZAINAL-ABIDIN
M. Mata Merah
asc. 1793 d. 1808

TENGGU MUHAMMAD.
Yamtuan Kelantan (asc. 1793)

S. AHMAD SHAH
asc. 1808 d. 1827

S. ABDUR-RAHMAN SHAH
asc. 1827 d. 1851

S. MANSUR SHAH
Y. T. Muda
1851-6

T. Teh
m. S. Muhammad
Shah of Lingga

S. DAUD
ruled 1831
3 weeks

BAGINDA
S. OMAR
Y. T. Besar
1839-76

Y. T. M.
MAHMUD

S. MUHAMMAD
SHAH 1856-9

S. AHMAD MUADZAM SHAH
1876-1881

S. ZAINAL-ABIDIN MUADZAM SHAH
1881-1918

S. MUHAMMAD
asc. 1918 deposed 1920

S. SULAIMAN
BADR AL-ALAM SHAH
asc. 1920, m.
T. Meriam, d. of S. (Wan)
Ahmad of Pahang

Tun Abbas
B. S. M.

T. Tengah or Erang
m. D. Parani killed 1723.

T. Kamariah
d. ca. 1746,
m. R. Kechil
1st Y. T., Siak

T. Mandak
m. D. Chela',
2nd Y.T. Muda Riau

S. SULAIMAN BADR AL-ALAM SHAH
Mangkat di-Batangan; d. 1760
m. Che Puan Perak and others.

T. Puteh married

S. ABDU'L-JALIL MUADZAM SHAH
R. di-Baroh d. 1761

R. Bakul
m. S. Mansur
of Trengganu

B. P. R. Tun Abdu'l-Majid,
Pahang, d. 1803

Tem. Abdu'l-Jamal m. R. Maimunah

S. AHMAD RIAYAT SHAH
d. 1761

S. MAHMUD RIAYAT SHAH, (b)
Marhum Besar, b. ca. 1755 asc. 1761
d. Jan. 1812 at Lingga.

S. ABDUR-RAHMAN MUADZAM SHAH of Lingga
M. Bukit Chengkeh b. ca. 1780 d. 1830
m. E. Dalam & Others

S. MUHAMMAD
MUADZAM SHAH
M. Keraton
b. 1803 d. 1841
m. (1) R. Teh & (2) others

S. SULAIMAN BADR
AL-ALAM SHAH (c)
asc. 1857 d. 1883

T. Tengah
m. R. Haji
Abdullah,
9th Y.T. Muda,
Riau

Tun Kechil
m. Tun Mutahir
B.S.M. Pahang
ca. 1823

D. Kechil (a)
Tem. 'Abdu'l-Hamid

E. Muda (Muhammad)
of Bulang
de facto Tem.

Tem. Abdu'r-Rahman E. Puan, m. S. HUSAIN,
Bulang and Singapore Bulang
d. 1825

(2) 1811 Wan Esah d. of (3) T. Perbu
Koris, B.P.R. Pahang;
no issue

T. Jalil
m. s.
of Tem.
Ismail
of Muar.

S. ALI (of Muar)
Iskandar Shah
d. 1877 at
Malacca.

T. Jaafar

Che Puan Aisha m.
T. Muhammad
(T. Besar Hitam)
d. 1825.

T. Empuan Maimunah m.

S. MAHMUD MUDZAFFAR
SHAH b. 1823, asc. 1841, deposed
1857; (d) d. in Pahang 1864.

T. Embong (Fatimah)
m. R. Mhd. Yusuf, 10th Y.T.M.

S. ABDUR-RAHMAN MUADZAM SHAH
asc. 1885 deposed 1911: last Sultan of Lingga.

B.P.R. (1803-6) Tun Koris, Pahang
m. Che Puan Meriam.

B.S.R. (1806) Tun Ali,
Pahang, d. 1847.

B.S.R. WAN AHMAD
S. (1887) of
Pahang d. 1914.

Tem. Ibrahim
(D. Ronggek)
Singapore and
Johor b. 1811,
d. 1 Feb., 1862

Che Puan Meriam m.
B. Koris

S. MAHMUD
m. T. Meriam
asc. 1914 d. 1917.

S. ABDULLAH
of Pahang
asc. 1917 d. 1932.

S. ABUBAKAR
of Johor b. 3 Feb.,
1833, d. 4 June, 1895.

S. IBRAHIM
of Johor, b. 17 Sept., 1873.

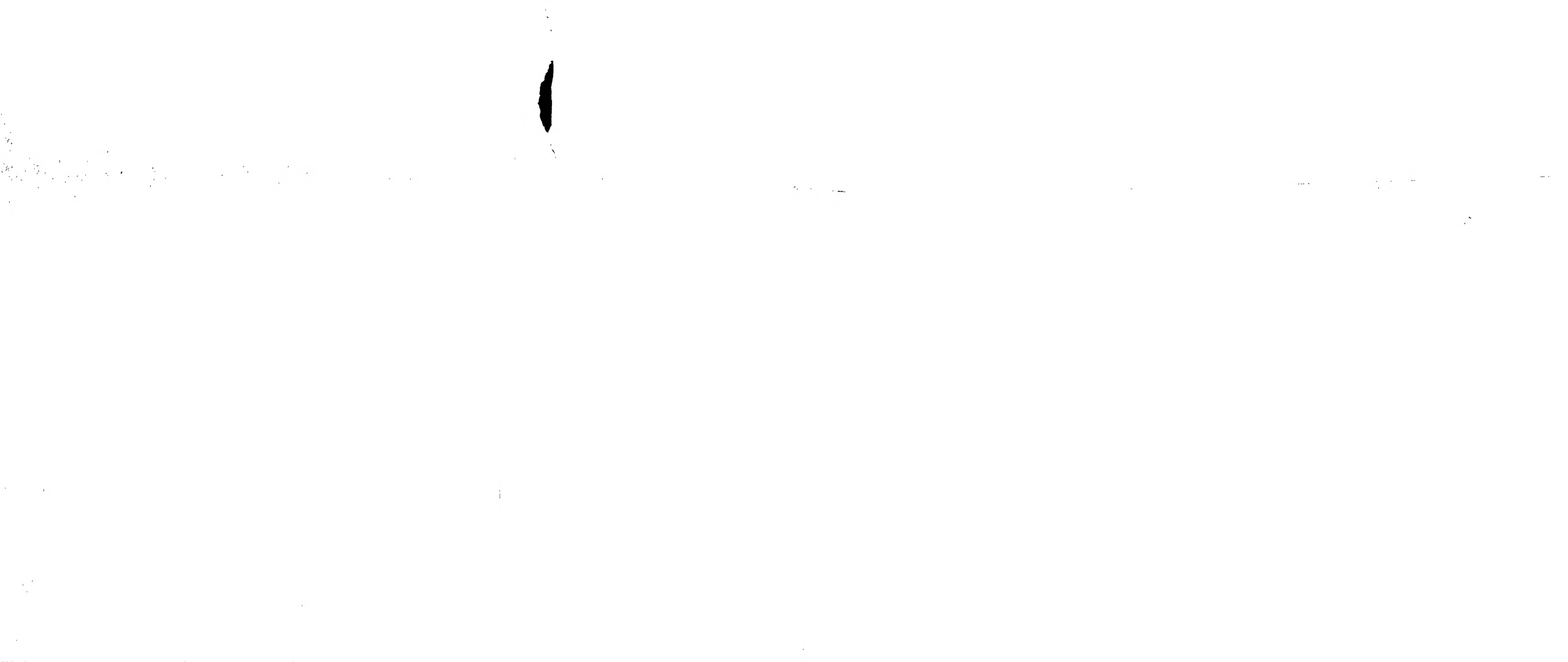
T. Meriam
m. S. Mahmud
of Pahang.

B. Che Engku Sentul
drowned 1803

B.S.M. (Tua) Tun (Mu)tahir
d. 1863, buried at Johor
Baharu

B. Muda Koris
asc. 1858 d. 1863.
buried at
Johor Baharu.

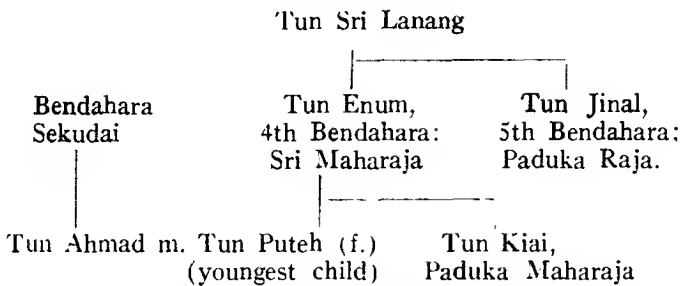
Notes.—These trees follow the *Tuhfat al-Nafis*, except for (I) Tun Abbas and the Johor branch, which is derived from sources cited in my paper on "The Bendabaras and Temenggongs"; (II) the Trengganu branch which is taken from the Johor MS. described in that article, Wilkinson's "Mahmud II and Abdul-Jalil III" (JRSMB 1931, pp. 28-34) and the Kampong Glam tree; (III) the Pahang Branch, taken from Mr. Linehan's paper (JRSMB 1925, p. 354) and the Johor MS; and (IV) some dates and events after 1856 taken from Netscher (Verhandelingen v. d. Bat. Gen. v. Kunsten en Wetenschappen, Deel XXXV Batavia 1870) while some are from Begbie's "The Malayan Peninsula," pp. 274-285.
S. = Sultan. Y. T. = Yang-dipertuan. Y. T. M. = Y. T. Muda. R. = Raja. B. = Bendahara. b. = buried. Tem. = Temenggong. T. = Tengku. E. = Engku. M. = M. Marhum. m. = married. D = Daing. d. = (1) died (2) daughter asc. = ascended. ca. = circa. B. S. M. = Bendahara Siwa Raja. B. P. R. = Bendahara Paduka Raja.
(a) The royal Kampong Glam tree gives his name as Enche' Kamis, calls him Temenggong and also makes him a son of Tem. Abdu'l-Jamal. A Johor tree, almost identical with that of Kampong Glam, calls him Engku Abdu'l-Hamid son of Abdu'l-Jamal. A gloss on an 1866 MS. of the *Tuhfat* calls Engku Muda Muhammad.
(b) S. Mahmud Shah of Lingga, d. 1812 m. (1) E. Puan, d. of B. Abdu'l-Majid (Johor M.S.) Pahang, no issue; (II) Che Mekoh, d. of D. Maturang, alias Che' Jaafar, issue T. (S.) Hussain of Singapore; (III) in 1780, Che Meriam, d. of 'Bandar Hassan, (and a Balinese slave—Begbie) issue R. (S.) Abdu'r-Rahman. (IV) T. Hamidah (E. Puti, who kept the Johor regalia) d. of R. Haji (M. Ketapang)—Netscher pp. 246.
(c) Not *gahara* i.e. not noble on both sides *ib.* After his death in 1883 there was no heir on the male side and the Lingga throne was vacant till 1885. This was the time when Tem. Abubakar took the title of S. of Johor, about which he had approached Riau in 1868 when he assumed the style of Maharaja.
(d) Formally installed as heir apparent by Bendahara Ali who came from Pahang to Lingga.

D

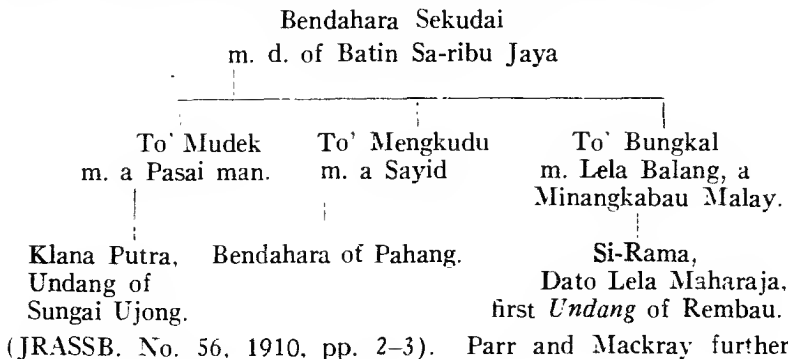
BENDAHARA SEKUDAI AND NEGRI SEMBILAN.

Who was this Johor Bendahara? From the *Malay Annals* (Shellabear's 2nd edition, romanised, 1909, p. 173) we know that a son of his married a granddaughter of Tun Sri Lanang, author of that history. Now Tun Sri Lanang was created third Bendahara of Johor with the title Paduka Raja shortly after 1580 when Sultan 'Ali Jalla 'Abdu'l-Jalil Riayat Shah came to the throne (*ib.* p. 262). His later patron Raja Bongsu, afterwards Sultan 'Abdullah of Johor, was described by Matelief in 1606 as a man about thirty-five years old. Tun Sri Lanang, therefore, cannot have been born later than 1560. He was still flourishing in 1614, when he is said to have written the *Annals* (*ib.* p. 2). A man of the next generation, as Bendahara Sekudai appears to have been, might have been born between 1580 and 1595 and have still been alive and vigorous in the '40s of the next century. The tree is

That is all one can learn from Shellabear's edition *Annals* except that Tun Kembak, a daughter of Bendahara Sekudai, married Tun Mahmud, Paduka Sri Indra of the Bendahara family (*ib.* p. 121).

Now turn to Negri Sembilan. Rembau tradition records that Bendahara Sekudai "a great chief, a man of title" married the daughter of a Jakun chief and had three children, who became two of them aboriginal ancestresses of the ruling houses of Rembau and Sungai Ujong and one the *mother of a Bendahara* of Pahang:—

record a tradition that *Bendahara Sekudai passed on to Pahang*. (*ib.* p. 11). A Rembau MS. confirms this and gives the Bendahara the title of Sri Maharaja.

Naning has a variant legend. One day while hunting Nenek Bangkong, of Ulu Jelebu, found a beautiful girl child, Puteri Mayang Selida in a cave and adopted her:—later she is called the daughter of Batin Sa-ribu Jaya and styled Nenek Berchanggai Besi. She married Chahaya Putra (a son of Sultan 'Abdu'l-Jalil of Johor) who became Bendahara Sri Maharaja of Sekudai. The couple had many children:—

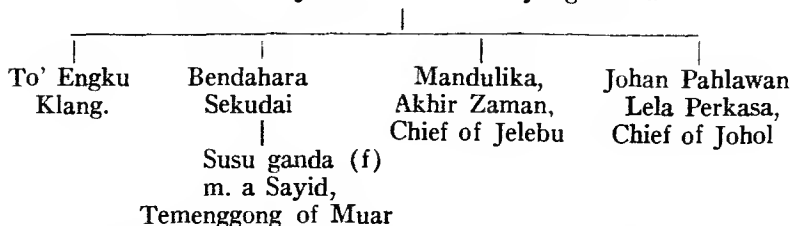
- (a) Nenek Tukul (JRASMB., 1931, pp. 134–5), who opened Pengkalan Pauh at Klang;
 - (b) Nenek Jelondong, who opened Sungai Lumut in Jelebu;
 - (c) Nenek Landasan, who opened Bandar Lima, i.e. Rahang in Sungai Ujong,—Batin Sa-Ribu Jaya being the feller of the jungle and being buried on Bukit Hitam at Ulu Langkat;
 - (d) Nenek Kerbau, who founded Lantai Kulit in Johor;
 - (e) Dato' Mudek, who married a Pasai man, Khatib Muhammad;
 - (f) Dato' Bungkal, who married Lela Balang of the Tiga Nenek tribe, at Kampong Bedara, Rembau;
 - (g) Dato' Mengkudu, who married *Tun Shahid of Pahang*.
- (e) and (g) differ slightly from the Rembau account.

The Sungai Ujong tradition, written down in 1908 for the then Resident, Mr. D. Campbell, gives another variant.

Batin Berchanggai Besi, "the aboriginal chief with the iron finger-tips" was married to Bedurai Besi of Berenang,—Bedurai being the usual Malay corruption of Wizurai, = the Portuguese Viceroy—who had a sister Ketopong Besi "of the iron helmet." One wonders if these aboriginal chiefs had been recognised by the Portuguese and given insignia by them?

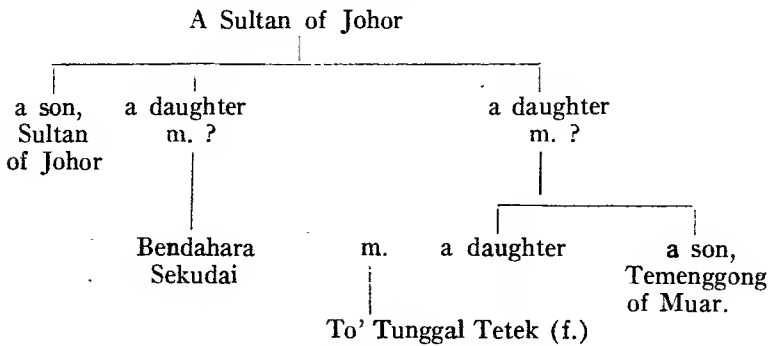
Batin Berchanggai Besi found the girl child, Mayang Selida, in a cave. When she grew up, she was taken in marriage by a Sultan of Johor, going ashore at Tanjong Putri, so named after her. The tree runs:—

A Sultan of Johor m. Putri Mayang Selida

This account adds that *Bendahara Sekudai was Penghulu of Rembau, till he went to Pahang*.

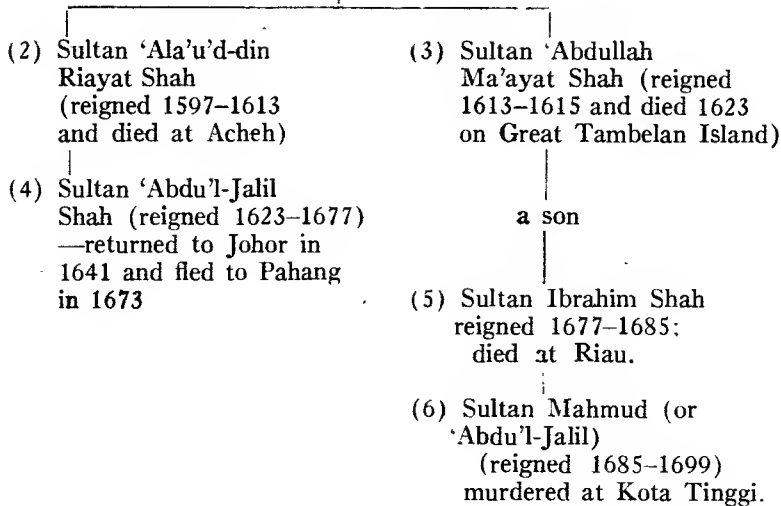
Mr. Bland collected yet another Sungai Ujong account in 1895 (JRASSB. No. 28, pp. 53-66). Its tree runs:—

This version also says that this Bendahara sailed to Kuala Linggi, proceeded to Sempang Rembau, and got the Batin Sa-ribu Jaya to acknowledge his overlordship and take him to Sungai Ujong. *After that the Bendahara went to Pahang.*

Can anything be got from this farrago of legends? The rulers of Johor for the period were:—

- (1) Sultan 'Ali Jalla 'Abdu'l-Jalil Riayat Shah
(reigned 1580-1597 and died at Batu
Sawar on the Johor river)
m. a daughter of Sri Nara'diraja of Pahang

Clearly Negri Sembilan legend is wrong in calling Bendahara Sekudai the son of any of these rulers. None of the sons of Sultans

ever were Bendaharas until, after the murder of Sultan Mahmud in 1699, the Bendahara line inherited the Johor throne. Nor yet can he have been the grandson of any of these Sultans. But at the date in question he must have been of the old Bendahara family though later a Sayid family apparently got the office of Bendahara by marriage with a girl of the old Malacca house. The large Batavian recension of the "Annals" (van Ronkel's CCCXLV, von de Wall 190) says that the Bendahara who did treason to the mad Sultan Mahmud, was a good man, a descendant of Demang Lebar Daun and of the blessed (*bertuah*) Dato' Sekudai.*

The story that the Bendahara Sekudai had a daughter with four breasts (*susu ganda*) and an aboriginal name, must also be discarded. Wilkinson has disproved the tradition that Malay noblemen of Malacca sought their title to the hinterland through aboriginal wives: it was only a theory of Minangkabau sticklers for a matrilineal title to their Negri Sembilan settlements (*Papers on Malay Subjects: Wilkinson's Malay History, Part V, Notes on the Negri Sembilan*, Kuala Lumpur 1911, pp. 11-12). The ancestors of the territorial chiefs of Negri Sembilan were kinsmen and nominees of the Bendaharas of Malacca: the ancestors of the tribal chiefs were Minangkabaus of good family. But discard his aboriginal amours and Bendahara Sekudai remains a notable figure on the west coast of Johor and there is no doubt that he travelled extensively in Negri Sembilan asserting Johor's suzerainty. He may probably have been the "father" of some of the Negri Sembilan chiefs in the loose sense in which the Minangkabaus use the term "father" to cover "uncles" and all relations of the same generation as a man's real father, so that *they would be ready to term any of the younger branches of the Bendahara's family tree his sons*.

When can this chief have had occasion to administer Negri Sembilan? Certainly not before 1614. Tun Sri Lanang was still Bendahara then. Moreover Tun Sri Lanang was succeeded immediately by two of his sons. If the universal tradition in Negri Sembilan that the Bendahara Sekudai bore the title of Sri Maharaja, is correct, then following the system of rotation (JRASMB., 1931, p. 30) it appears that he must have succeeded Tun Jinal, the fifth Bendahara, whose style was Paduka Raja (*see above*). But can Negri Sembilan tradition be wrong, borrowing the title Sri Maharaja erroneously from the now century-old title of the Rulers of Johor? The Batavian large recension of the "Annals" which corresponds with Dulaurier's Codex A, says it was actually Tun Jinal, Bendahara

*Immediately after *pada zaman ini-lah* (Shellabear p. 264) is a corrupt passage: *dan Bendahara yang Batu la hati-nya mangkat kerja Raja Johor karna Bendahara keturunan Demang Lebar Daun dan keturunan anak chuchu To' Sekudai bertuah, sampai-lah kepada anak chuchu-nya dia-lah yang durhaka kepada Raja Johor* (MS. p. 197).

Was Tun Dagang with that name a son or Sayid Zain al-'Abidin, son-in-law of Dato' Sekudai? And as Sri Maharaja was he Bendahara? All the MSS. of the *Sejarah Melayu* must be collated before we can reach certainty.

The Sungai Ujong tradition which says that a daughter of Bendahara Sekudai married a Sayid, who was Temenggong of Muar is interesting. Elsewhere I have recorded the Muar tree.*—

A Hashimite Sayid 'Aidarus of
Kampong Pasir, Aceh

|
Zain al-'Abidin,

m. al-Marhum كيعشي of Kota Tinggi, Johor

|
Maharaja Sri 'diraja

m. daughter of a Muar chief, Orang Kaya Derma.

|
Dato' Pasir
'diraja, ruled
Muar from
1699.

|
Bendahara Sri Maharaja,
of Padang Saujana, d. 1697 (father
of Tun 'Abdu'l-Jalil who in 1699
became Sultan of Johor).

|
Putri Bakal m.
Sultan Mahmud,
murdered 1699.

What does Marhum كيعشي mean? Is it "the lady who was taken to Aceh"? or was it the daughter of Bendahara Sekudai to whom Rembau tradition refers as the mother of a Bendahara? Is her son the Maharaja Sri 'diraja identical with the Dato' Sri Maharaja father of the Bendahara Maharaja of the 1685 treaty (p. 47)? And was the same title borne by three Bendaharas in succession because the Laksamana was promoted Paduka Raja and lived to be very old? One Segamat MS. reads *gengsi* 'kin' instead of *al-Marhum Kaishi*. It also makes Putri Bakal consort of *al-Marhum Kota Tinggi* and by him mother (and not consort) of the Sultan Mahmud murdered in 1699. And it claims that Dato' Pasir 'diraja was regent during Sultan Mahmud's boyhood and refused the throne after his murder. Another Segamat MS. gives Dato' Pasir 'diraja the personal name of Sayid Ja'far.

From November 1615, when the Achinese razed Batu Sawar the then capital of Johor to the ground, Sultan 'Abdullah led the life of a hunted wanderer. In 1618 he settled at last at Lingga. In 1623 an Achinese fleet drove him even from that refuge and he died on Great Tambelan Island of a broken heart. It appeared to the Dutch that after 1615 the renowned kingdom of Johor had come to an end. In 1617 the Achinese conquered Pahang, in 1620 Kedah and Perak, in 1629 they attacked Malacca, in 1635 they again sacked

*The Segamat MSS. make Sa' Amar 'diraja second Temenggong of Muar and father of the three sons ascribed in the Muar MS. to Ferdana Mantri.

Pahang. Not till 1641 did the extinction of the male line of Achinese rulers and the capture of Malacca by the Dutch and their Johor allies relieve Johor of her two invincible enemies the Achinese and the Portuguese. April of that year saw a ruler of Johor once more living on the Johor river *for the first time since 1615*. All those troubled years, when the Johor court was in exile and the country was struggling unobtrusively for bare existence, can have furnished no opportunity or desire for founding settlements at Sekudai or for extensive colonisation at the back of Malacca. Johor imperialism must have revived in 1641, and Bendahara Sekudai was its agent. He was already Bendahara before he toured the Negri Sembilan. When did he succeed to the title? In October, 1642? According to the *Dagh-Register*, a Bendahara died in an epidemic at Makam Tauhid (Kota Tinggi). Bendahara Sekudai must have been appointed then, just before affairs in Rembau and Naning began to demand the attention of Holland and her close ally Johor.

On 15 August 1641 Johan van Twist, Governor of Malacca, made a treaty with the chiefs of Naning. In 1643 the inhabitants of Naning and Rembau were rebellious, refusing to obey Raja Merah, first Penghulu of Naning, because the Dutch had banished one of their chiefs from Malacca territory. In the first half of 1644 Captain S. Alexander Mendos led an expedition of 180 men, accompanied by Governor van Vliet, to Naning and forced the chiefs to sign another and more stringent treaty. Soon after this, the Naning people killed two Dutch officers, Captains "Forsenberg and Menie." The Dutch then sent Pieter Soury to arrange matters with Johor (JRASSB. No. 67, 1914 p. 74). So much Newbold (*Political and Statistical Account of the British Settlements in the Straits of Malacca*, Vol. I, pp. 199-212) gleaned from the Dutch archives at Malacca. The *Dagh-Register* tells us more. In May, 1644, the Sultan of Johor sent to Batavia 2 *bhar* of tin, 2 *bhar* of pepper 1 *catty* of camphor and 3 mats from Timor to Governor-General Antonio van Diemen together with a letter and two chiefs from Rembau, "Sri Maharia Lela and Raja Lelawangsa" to explain that the people of Rembau and Tampin who had stolen the goods of Jorge Fernandez and treacherously killed a Dutch captain, a collector, eight Dutch soldiers and some thirty others were *not subjects of his but Minangkabaus, tenants (huidrers) of the Dato' Bendahara!* On 23 May 1644 the Sultan informed Malacca that his delegate, the Shahbandar of Sungai Ujong, was guarding Dutch interests there. In October, 1644, "assured of the treachery" of the Sultan of Johor "the Minangkabaus very bravely removed their property from Pahang" and so probably Ulu Pahang (or the Temerloh region) ceased for ever to be one of the Negri Sembilan.

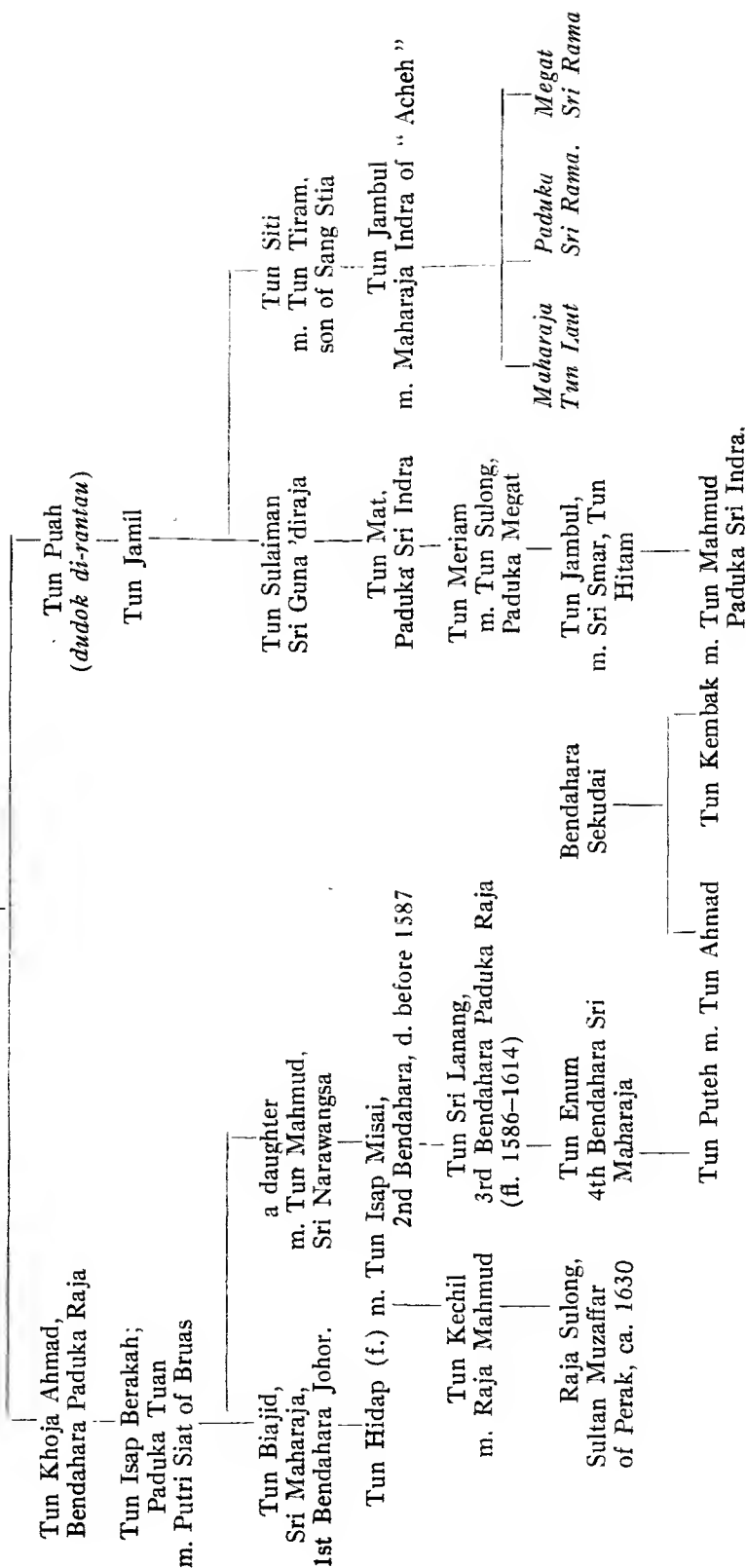
These records make it clear that Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah of Johor put all responsibility for managing the Minangkabau people of Negri Sembilan on to his Bendahara, and there is no doubt that the Bendahara had to take action, as Johor was most anxious to be

on the best of terms with the Dutch. All Negri Sembilan tradition bears witness that after settling their affairs Bendahara Sekudai passed on to Pahang and the entry in the Dagh-Register for October 1644 leads one to suppose that his coming was feared. Pahang was a different problem to the strong and populous Minangkabau settlements behind Malacca: it was isolated and could be reached over the Jempul watershed or more easily by the Johor fleet up the Pahang river. But in Rembau the Bendahara proceeded by the diplomatic method of putting his "grandson," that is, a relative and nominee in power, and the other Minangkabau States were eager to claim descent for their rulers from the same great house. The Jempul tradition, mixing up Johor and Minangkabau history relates:—"Two brothers came from Minangkabau, Temenggong and Bendahara. To Temenggong founded a settlement in Johor: To Bendahara first at Sungai Terap*, then at Sekudai, where after founding a settlement he died, leaving a son To' Panjang Rambut. Waris of his removed from Sekudai to Pasir Besar, where they made a settlement and later some of their descendants went from Pasir Besar to Johol" and became Undangs of Johol (Papers on Malay Subjects, *Johol* by J. E. Nathan and R. O. Winstedt, pp. 7-8, Calcutta 1920).

The Rembau tradition that Bendahara Sekudai was grandfather of a Si-Rama, first Undang of Rembau, must not be taken as proof that he was grandfather of Megat Sri Rama, the murderer of Sultan Mahmud in 1699 A.D. at Kota Tinggi on the Johor river. The frequency of the rare name Sri Rama at that time is puzzling. Under 9 July 1664 the Dagh-Register records that Raja Merah, Penghulu of Naning, went to Malacca on 27 March, 1664, to report that Orang Kaya "Siriana" had succeeded a deposed Raja Setia Wangsa as his second-in-command. The Ulu Muar story is that "Mogek" (the Minangkabau equivalent for Megat) Si-Rama (= Sri Rama) was the founder of Pasir Besar, Sri Menanti and Pasir Panjang, and that it was while he was so engaged that Sultan Mahmud of Johor murdered his wife. There is a Megat Sri Rama mentioned in chapters 17 and 33 of the *Malay Annals* (pp. 121, 173) with the following genealogy:—

*In the Padang highlands of Sumatra.

Bendahara Paduka Tuan of Lubok Batu

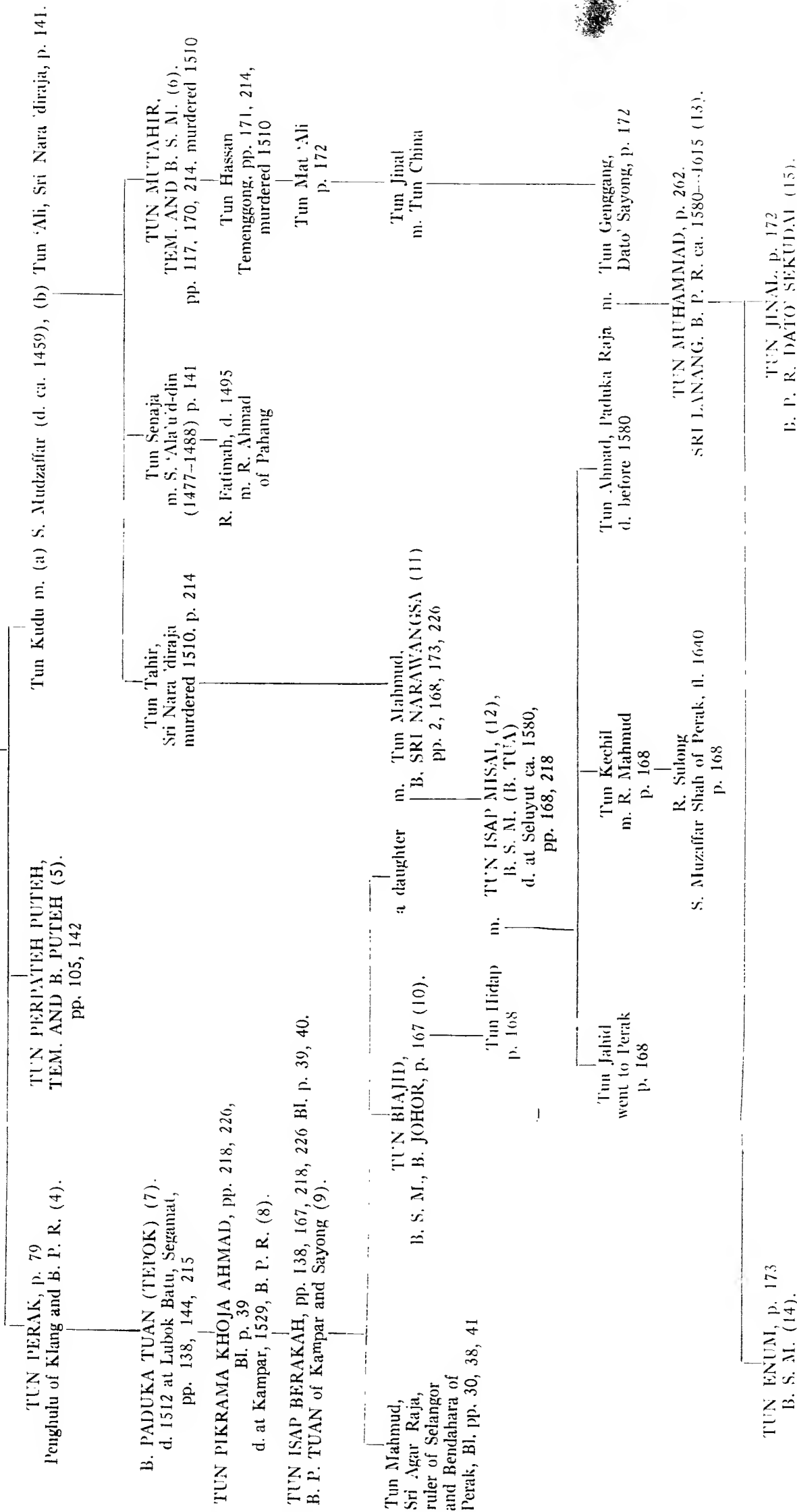
It is a strange coincidence that Rembau tradition (JRASSB. No. 56, pp. 3-4) makes one of the first founders of Rembau a To' Laut Dalam, and another Dato' Lela Maharaja Sri Rama and that Naning had also a chief called Sri Rama. The Rembau To' Laut Dalam was a chief who had a 'Javanese' wife hard to fit into the Minangkabau matriarchy. Has Minangkabau ignorance of old Malacca and early Johor history wrongly turned these early settlers into Sumatrans, when really they were representatives of their Bendahara suzerain? Did junior branches of the great house of the Bendaharas adopt such magniloquent titles as Maharaja from its Minangkabau subjects? The only title it had possessed containing that word was its ancient style of Sri Maharaja. Maharaja Indra is still the title of a Rembau chief (*lembaga*) of the Tanah Datar tribe: it is not a title of royalty and the sons of a man bearing it were not properly given, outside Minangkabau circles, such titles as Maharaja and Megat.

When Dato' Sekudai died is uncertain. If the corrupt passage on p. 197 of the Batavian MS. intends to describe as Bendahara the chief who was lost at Tanjong Batu after Jambi destroyed Johor Lama in 1673 (Shellabear p. 264) then we have a date but a date probably too late for the death of Dato' Sekudai; nor could a chief who died a fugitive be properly described as lucky (*bertuah*). According to Netscher (pp. 36, 38, VIII) a *Bendahara* Paduka Raja died a fugitive to Trengganu in 1688: "the Laksamana promoted *Paduka Raja* died in Trengganu in 1009 A. H." says the *Hikayat Negeri Johor* perhaps more accurately. In 1685 a Bendahara Maharaja (son of Dato' Sri Maharaja) presumably Tun Habib 'Abdu'l-Majid, signed the treaty with the Dutch: Tun Habib died in 1697 (JRASMB. 1932 vol. X, pp. 57-8). If Dato' Sekudai was installed Bendahara Paduka Raja in 1642, it looks as if he must have been followed by a Bendahara Sri Maharaja who died before 1673 to be followed by the virtual interregnum of the *Laksamana* Paduka Raja, whose power fell to one who was already Bendahara Sri Maharaja Tun Habib 'Abdu'l-Majid.

THE BENDAHARAS OF MALACCA AND XVth AND XVIth CENTURY JOHOR.

TUN PERPATEH BESAR,
B. SERIWA RAJA (1).

TUN PERPATEH SEDANG,
B. SERIWA RAJA (3).

S. = Sultan. B. = Bendahara. Tem. = Temenggong. P.R. = Paduka Raja. S.M. = Sri Maharaja.

When Raja Kechil Besar became Muslim and took the title Sultan Muhammad Shah, he instituted the title of Bendahara and created Tun Perpatih Besar Bendahara Seriwa Raja (p. 63). One Raja Kechil Muda was created Sri Nara 'diraja and by a daughter of the first Bendahara Seriwa Raja begat Tun Rakna Sandari, who married a Tamil nobleman, Mani Purindan (= keeper of jewels, Bendahara) ancestor of the Pasai royal house (p. 70). The tree then is

Mani Purindan m. Tun Rakna Sandari

Tun 'Ali
m. Tun Kudu
(see above)

Tun Wati
m. S. Muhammad Shah

Raja Kasim,
S. Muzaffar Shah d. ca. 1459

The first Bendahara Seriwa Raja was succeeded by a Bendahara Sri Amar 'diraja, father-in-law of Sultan Mansur Shah (p. 74), who in turn was succeeded by Tun Perpatih Sedang, son of the first Bendahara, who took his father's title. He was succeeded by Sri Nara 'diraja (p. 74), who however was either not installed or soon resigned in favour of Tun Perak. All the descendants of Tun 'Ali are of mixed blood. Mr. Wilkinson is responsible for the corrections in the Bendaharas' tree down to Tun Sri Lanang in an article explaining the changes that will appear in a later JRASMB. and he rightly points out that it was not Mani Purindan but Tun Sri Lanang with the *posthumous* honorific *kadāsa Allahu Sirrahum* 'God bless his secret being' (p. 2), who was a mystic. References are to the pages of Shellabear's 2nd romanised edition of the Sejarah Melayu (Singapore, 1909). Bl. = Blagden's Variant Version, JRASMB. 1925.

F

THE BENDAHARAS AND TEMENGGONGS OF THE XVIIIth CENTURY.

Since I compiled the list on page 60 of the JRASMB. vol. X, 1932, I have examined two more genealogical trees, one kindly lent to me by Tengku 'Abdu'l-Kadir bin Tengku Muhammad J. P. the head of the Singapore royal family and the other borrowed for me in Johor Baharu by Engku 'Abdu'l-Hamid bin Engku 'Abdu'l-Majid. The former I call the Kampong Glam tree, the latter the variant Johor tree. They are both almost identical with the Kampong Glam tree given on page 83 of Mr. R. J. Wilkinson's "A History of the Peninsular Malays," 3rd edition, Singapore, 1923 except (1) that *both make Temenggong Daing Kechil a son of Temenggong 'Abdu'l-Jamal*; (2) my Kampong Glam tree makes Hasan not Husain son of the first Bendahara Tun 'Abdu'l-Jamal; and (3) the variant Johor tree rightly makes Husain a brother of Sultan Sulaiman. Both also make Tun Mutahir a brother of Sultan 'Abdu'l-Jalil and the variant Johor tree says that as Temenggong he was given for his province (*dairah*) Tanjong Batu—presumably on the Sungai Bebar, Pahang. For want of contrary evidence I accept Mu(tahir) now as a son of Marhum Padang Saujana following the two Kampong Glam and variant Johor trees. In 1740 when Sultan Sulaiman repaired his father's grave in Pahang (*Hikayat Negeri Johor*), Tun Mutahir was still Temenggong but had a son Tun 'Abdu'r-Rahman old enough to be mentioned as one of the Pahang chiefs along with Bendahara Husain, a Tun 'Abdu'l-Majid and Raja Muhammad son of Yamtuan Muda Mahmud who was killed in a Pahang brake in 1719. Was Tun Mutahir ever Bendahara? The Kampong Glam and all the Johor trees, official (Wilkinson's "Peninsular Malays" p. 82) and variant, omit him from the list. Linehan's Pahang tree (JRASMB. 1925, pp. 335-6) is so utterly wrong over his children and also in calling him first Bendahara of Pahang that it cannot be accepted as good evidence. It is certain that Mutahir was a Temenggong and ruled in Pahang, but later when there had ceased to be Temenggongs in Pahang he has been erroneously promoted Bendahara. In my last tree I put him down as being Temenggong as early as 1734 owing to uncertainty as to the date of Sultan Sulaiman's visit to Trengganu (*ib.* 1932 p. 62). If, as seems certain, he were appointed Temenggong in succession to Tun 'Abbas in 1722 he would be a Paduka Raja and that suits the rotation.

Tun Mutahir removed, the list of Bendaharas becomes clear. Before his installation by the Bugis in 1722 A.D. Sultan Sulaiman, the *Tuhfat* and Batavian recension of the "Annals" (p. 215) record,

went to Ulu Pahang to his brother, Bendahara Husain or Peko,' for help against Raja Kechil. This Bendahara *Paduka Raja*, as my Kampong Glam and variant Johor trees call him, was therefore already in office then, and he was Bendahara still in 1740 A.D. at the time of the visit of Sultan Sulaiman when Tun Mutahir was Temenggong. But, according to Wilkinson (*ib.* 1931, p. 32) his title *Sri Maharaja* appears in the Dutch treaty of 1734 A.D.! The explanation is that when Sultan Sulaiman was installed in 1722 he created his other brother, Tun 'Abbas, Bendahara Sri Maharaja, Riau, and it was Tun 'Abbas who signed the 1734 treaty. A Johor MS., *Hikayat Kerajaan*, compiled at a time when the Bendaharas were always stationed in Pahang, relates that in 1722 'Abbas became first Bendahara of Pahang, a statement that contains two mistakes: he was neither *first* Bendahara of Pahang nor Bendahara of Pahang at all but of Riau. He went mad in 1736 and died at Bulang.

When Tun 'Abbas died, Husain was still Bendahara Paduka Raja and Tun Mutahir was Temenggong; therefore Tun Hasan, son of a Bendahara Sri Maharaja (i.e. 'Abbas p. 58; Netscher p. XXIX) not getting special promotion as a king's brother, had only the inferior title of Raja Indrabongsu until in 1748 he was appointed Bendahara Sri Maharaja (JRASMB. 1932, p. 59), all authorities saying that an Engku Indra Bongsu was then appointed; instead presumably of the aged Temenggong Mutahir. Hasan, according to the *Tuhfat*, was still Bendahara in 1764 but had died before 1777 A.D. Temenggong Mutahir must have died before 1757 when 'Abdu'l-Majid signed the Dutch agreement of 12 December 1757 as Temenggong. Tun 'Abdu'l-Majid was alive in 1802, outliving his (? elder) brother 'Abdu'l-Jamal Temenggong of Riau. The Johor MS., *Hikayat Kerajaan*, says that 'Abdu'l-Jamal was a Paduka Raja, the son of Paduka Raja Tun 'Abbas and that his grave is at Bulang. 'Tun Abbas was certainly Sri Maharaja but at Johor Baharu is preserved the seal (that appears on all the treaties with Raffles) appointing 'Abdu'r-Rahman Temenggong: *Al-Wakil Sultan Mahmud Shah Dato' Temenggong Sri Maharaja Chuchu* (i.e. grandson of) *Temenggong Paduka Raja*. Does this refer to the long-lived grand-uncle Tun 'Abdu'l-Majid, whom Engku Muda of Bulang called father (*ayah*)—p. 72 *supra*—or was Tun 'Abdu'l-Jamal for a short time Temenggong *before* Tun 'Abdu'l-Majid? If the reference were to the grand-uncle we should expect *Bendahara Paduka Raja*.

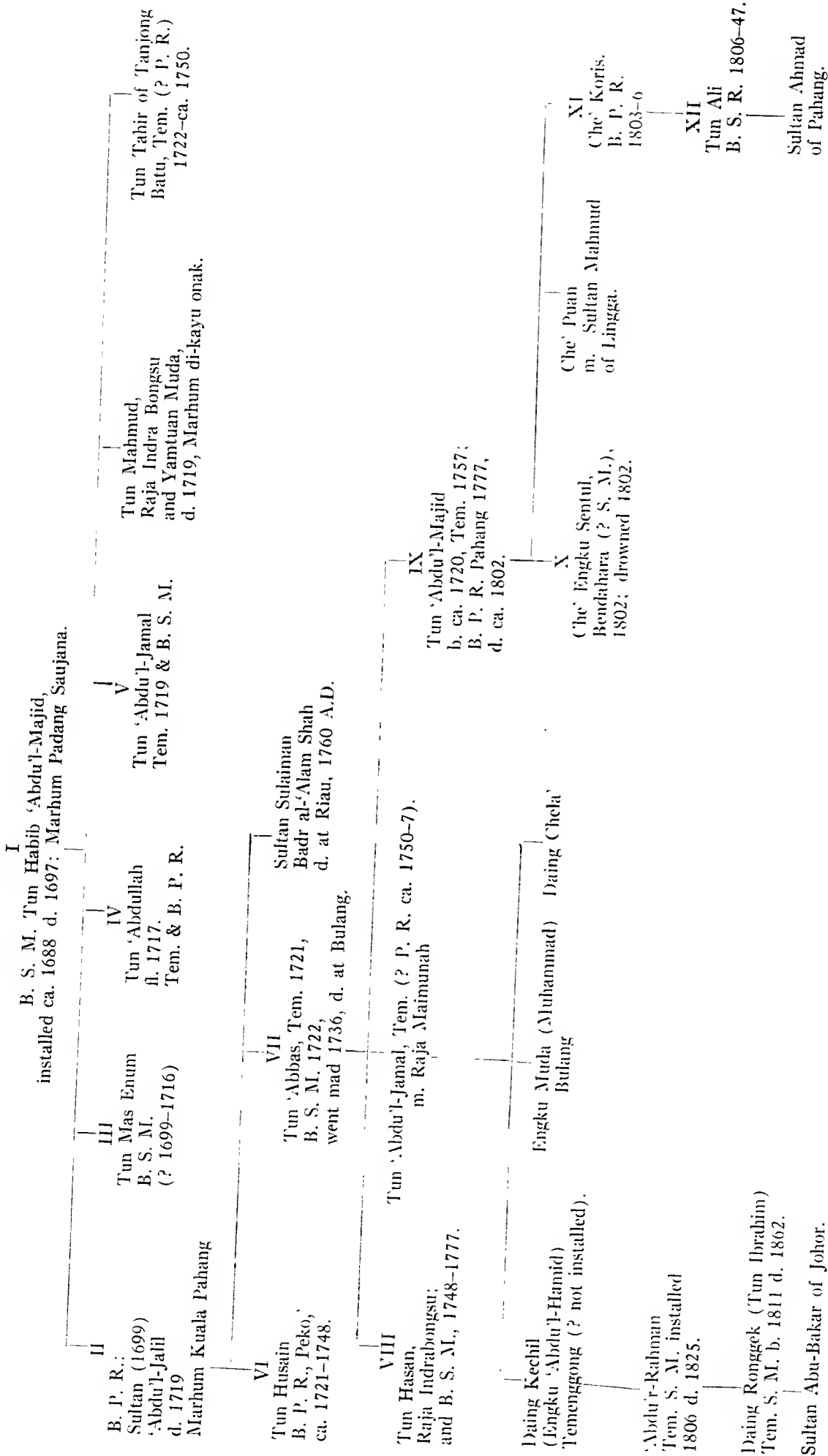
One other point. Mr. Wilkinson makes the fifth Bendahara 'Abdu'l-Jamal a Paduka Raja: my Kampong Glam tree makes him a Seriwa Raja and my variant Johor tree a Sri Maharaja, which latter I accept as it preserves the rotation of titles.

My Kampong Glam tree gives Che' Kamis and my variant Johor tree Engku 'Abdu'l-Hamid as the personal name of Engku Daing Kechil, Temenggong:—the seal just quoted leads one to suppose that he was never formally installed as Temenggong.

My table now is the first to show all the Bendaharas in proper rotation. It explains the errors in my Kampong Glam and the Pahang and the variant Johor trees. The first makes Hasan father of 'Abdu'l-Majid and 'Abdu'l-Jamal because he was the Bendahara immediately before 'Abdu'l-Majid; the second makes Tahir their father because he was the Temenggong immediately before 'Abdu'l-Jamal; the third makes their father Raja Indra Bongsu Bendahara, because Hasan immediately preceded 'Abdu'l-Majid as Bendahara and never was Temenggong but only Raja Indra Bongsu. In Wilkinson's Kampong Glam tree Husain is set down as son of the first 'Abdu'l-Jamal because he succeeded him as Bendahara; in my Kampong Glam tree Hasan is confused with Husain because Hasan must have immediately preceded the later 'Abdu'l-Jamal as Raja Indrabongsu; therefore the first 'Abdu'l-Jamal becomes wrongly the grandfather of the later 'Abdu'l-Jamal through a composite son Husain-Hasan.

In 1806 Tun 'Ali may have taken the title Siwa Raja because Temenggong 'Abdu'r-Rahman had been installed Sri Maharaja just before the death of Bendahara Paduka Raja Koris and Tun 'Ali would not have liked to take the title of his deceased father, when he and not as formerly the Temenggong became Bendahara.

*The variants for the Temenggong branch are: (a) Wilkinson's Kampong Gelam tree:—Marhum Padang Saujana begat Bendahara Tun 'Abdu'l-Jamal who begat Ben. Tun Husain who begat Tem. 'Abdu'l-Jamal who begat a daughter who married Daing Kechil; (b) my Kampong Gelam tree: Marhum Padang Saujana begat Ben. Siwa Raja 'Abdu'l-Jamal who begat Ben. Hasan who begat Tem. 'Abdu'l-Jamal who begat 'che' Kamis, Tem. Daing Kechil; (c) the Johor variant tree:—Marhum Padang Saujana begat Ben. Sri Maharaja 'Abdu'l-Jamal, who begat Raja Indra Bongsu Bendahara, who begat 'Abdu'l-Jamal who begat Tem. Engku 'Abdu'l-Hamid. Engku Muda Bulang and Daing Chala.'

Note.—B. S. M. = Bendahara Sri Maharaja B. P. R. = Bendahara Paduka Raja. B. S. R. = Bendahara Siwa Raja. I-XII = Bendaharas.

G

Extracts from "The Adventures of Five Englishmen from Pulo Condore, A Factory of the New Company in the East-Indies, who were Shipwreckt upon the little Kingdom of Johore" etc. hy Mr. Vaughan, London, 1714.

In spite of strange dreams and his nose dropping six or seven drops of blood on his hand, as he was smoking a pipe in the larboard gang-way, Mr. Vaughan with six other men and the Smith's wife and her young child set sail in stormy weather from Pulo Condore on 18 January 1702/3. Hard gales forced them to throw overboard their four gun-cartridges, and a butt of lime to lighten the boat, and drove them at last on 27 January, half starved to the mouth of the Endau, where the Captain di-Kuala gave them hoiled yams, salt and fresh water. "There was not above fifteen men belonging to the place," hut it was infested with tigers and wild hogs. "There were two English ships at Johore and if we would give him fifty dollars he would carry us thither." "Capt. Dequallo had another old plantation on the hanks of a small river that runs from the Northward into the great one, about half way from his house to the river's mouth." It had three houses in trees more than 3 yards above the ground, more than 30 people having been killed hy tigers and elephants in the year, the remainder being not above 40 men, women and children in both places. Soon afterwards "another grandee who said he was Captain of the men in the woods came down the river and bought canes for the merchants at Johore. He spoke Portuguese and sold Arse-clouts, taking canes for them, which he sold at \$3 a hundred"—others would take \$2 or an Arse-clout *per* hundred. Not till March 17 did a Grandee take the shipwrecked Englishmen to Johore. At 9 p.m. on March 19 the Englishmen pressed as paddlers reached "New Johore, where we found six great China junks and several proes." The next morning the King sent for a Dutch Renegado to interpret and asked if they wished to live in Johore. "Some of his nobles were at us to slarn, i.e. be circumcised and be of their helief, telling us what great matters we might expect, as wives, money &c., but we all refused it, begging that we might pass to Malacca." They were conducted hack to the "*Datto Bandaro*, who again told us we must slarn's hut we all agreed rather to die." Given a bag of rice and a gold dollar to buy fish they "were conveyed to a house into which they put cast-away men, and those designed to he the King's slaves. The name they have for this place is *Poonurlue* and *Baillee*" (? = *Balai Penghulu*)..... "We have been told by the inhabitants of Johore that the Datto Bandaro has as much land as the King; that this present King had murthered the other with his own hands; that he who is *Datto Bandaro* at the death of the King succeeds in the Throne, this having heen the title of the present King in the reign of the former, who had heen murthered about six years ago, he being a very Tyrannical Prince, who never miss'd a day without killing one

or other with his own hands. There are several *China*-men which live and trade in the place. Here we saw a man who is reported to have been maintained in splendor by the late King of *Johore Raja Coohesle*, his only business being to murder those to whom his master was not well affected. But the present King *Raja Busra* being a more merciful man and of a milder temper, having no occasion for this inhuman butcher, who is now called *Conechine* or cat, suffers him to beg alms about the Street." On the 24th the Dutch Renegado took them to the *Datto Bandaro* and "a convocation of Clergymen" who put it to them to slarn, holding out the choice of wives and gold or of death. On March 29 they pleased the *Datto Bandaro* and his wives by singing English songs. Next morning they were taken to fire a gun at a mark. "From thence they carried us to the Southmost fort, standing on the same side of the river with the Town; it is built upon a small rising on a point, made by a small river running into the great one. It is mounted with twelve brass guns, seeming very fair to the eye, five of which command cross the great river, and the other seven down it, guarding the entrance of the small one. We were ordered to fire one of those looking over the river, carrying a 9 lb. shot. This Fort is a long square, built with thick logs of wood, laid one on the other 12 foot from the ground on the outside and has a level raised within about five foot; the Ports are all cut so small that a man can't traverse a gun four points both ways." In the evening they were given beetle-nut, seery, pine-apples and sugar-canes and desired to sing and dance. Vaughan showed a conjuring trick with string. The next night they did the same for the King "and tumbled and walkt on their hands." The King now showed no anger when Vaughan refused to slarn, but "put Mr. Bright and Bethall in Malayan Habits." About noon on the 15th "the King sate in the Publick House on the right hand as you go into the Palace, the pillars of which were covered with cotten cloth of all colours, and roof hung with as great variety of very rich silks. At the upper end of the hall the King was seated in a small raised square, hung round with very fine silk curtains decently furled, so as he might be seen. The House was round beset with a great number of wax-candles, and for a farther augmentation of the Solemnity, all his Musiek was plac'd in another house not far distant, where they continually play'd during the time the King sate thus exposed to publick view. *Datto Bandaro*, with all the King's women and his own, were at their devotions in the Pagoda, that is, to the Eastward of *Datto Bandaro's* compound. Having ended their devotions, they all (both Clergy and Laity) made a solemn and regular procession with Musick before them to the Palace, where being arriv'd, all was ended with the noise of Musick and firing of guns, but with so great a silence of the natives, as was admirable, and quite contrary to the practice of Europeans on such occasions." Next day "the Supream of their Priests" cut the throats of two buffaloes stak'd down on the East side of the Mosque and the

Datto Bandaro had 60 fowls sacrificed. About 600 Chinese armed with swords and targets "march'd with China plays" and then fenced. In vain the Englishmen begged leave to depart. A master of one of the biggest Malay Proes was now put in stocks in their room. From necessity Vaughan now posed as a doctor. At the beginning of May the four guns salvaged from their boat arrived from Endau and were placed at the lower end of the Market-Place. "Soon after there came to anchor abreast the Town a *Portuguese* sloop and a *Moors* ship from Cadda (? = Kedah); the sloop had two European Portuguese belonging to her, whereof the Captain was one, but aboard the ship was never a Christian. The greatest of the Natives put great faith in me, seeing the many great cures I performed. I gave good sound purges and sweats, and infallibly cured agues after this manner. I infused tamarinds and tobacco all night in water, and the next morning strain'd it, and making it palatable by champoring honey with it, administered it at the time of the agues coming, (at the same time giving them a charm to hang about them,) which working by vomit, never fail'd of a perfect cure in two or three times giving. Nor was it physick only I pretend to, for I took the skin off a woman's right eye, which had for some years deprived her of sight, to which she was by this operation perfectly restored." They were now well off and a great man and his Syam wife "would needs have me call them father and mother, as they did me child." These two and the prisoner now released from the stocks would talk of Christianity and England. In June the King's son wounded an islander to whom he was indebted who "repaid the wound in the same Coin." Hundreds of men were under arms before they dared spear the offender. On the 9th a "Malaya and a Macasser fell out in their play for a woman" and the Macasser stabbed the Malayan and then armed and with 6 or 7 of his countrymen, with their hair let fall, went to the palace and got pardon from the King. "On the 15th the *Supply* sloop came hither, whereof Mr. Hall was merchant and Mr. Clifton Captain," and gave the five Englishmen pork and punch "at that time a very great Rarity." At 2 a.m., the hour of the full moon, on the 17th their fellow prisoner from the stocks was creased and his wife thrown into the river with a stone round her neck. Towards the end of the month the *Datto Bandaro* agreed with Mr. Hall to release the Englishmen for \$200. In July Mr. Hall bought a Chinese sloop and gave \$1,800 for her cargo viz. 500 pikuls of sugar. "August 3rd arrived here a country ship belonging to Delton, John Monkester Commander, from Achein." The same day Mr. Hall sailed for Malacca with his sloop *Supply*. He took Mr. Bright and Mr. Bremeridge but left the others to guard his large sloop in the Johor river. On the 24th the King was taken very ill and on September 2 four large Proes adorned with silks and furnished with Musick escorted a smaller Proe (= a *kapal hantu*) out to sea. "They had been to return thanks to the devil and make him presents for the King's recovery. On the 4th the King's sister, who was wife to

the Shebander, died in childbed,—“most part of the City went into mourning for her, which they do by shaving their heads, and tying a string of white cotton twisted about them; their mourning cloaths are red white and blue, and environed with so great variety of fancies, that it's rare to see two alike. Her grave was for several days after visited by a great many young girls singing over it.” At the end of September Mr. Hall, who had returned from Malacca, took both his sloops to Johore Lama for repair. “October 6th a Malayan man and his wife were put to death by Datto *Bandaro's* order; because (according to his own report) during the time of his sickness, whenever he slept or slumber'd, this man and his wife would appear to him, and taking him by the throat endeavour to strangle him. On the 7th Mr. Hall told us he had procured our freedom by a letter to *Datto Bandaro* from the Governor of *Malacca*.” Later a vessel from Malacca took them back safely to Pulo Condore.

Vaughan describes the Johore palace:—“it is a large irregular square, built with great logs of wood, or piles set an end in the ground close to one another, and about 16 foot high; within 4 foot of the top there is a gallery 6 foot broad, built quite round it for his men to stand on; on the top of the piles are placed brass rammeters in swivels, about 5 yards one from the other, that carry a ball of a pound weight; below are ports cut at a convenient distance, to run guns out at, some of which are supplied, but the greatest are altogether useless.” He notes that Johor abounded with pepper and praised their half-moon Proes, which turn up so much at each end from the water.

H

LIST OF WORKS CONSULTED.

JRASSB = *Journal of the Royal Asiatic Society, Straits Branch.*
 JRASMB = *Journal of the Royal Asiatic Society, Malayan Branch.*

Chapter I.

"Le Royaume de Crivijaya," by G. Coedès *Bulletin de l'Ecole française d'Extrême-Orient* XVIII (1918), No. 6; *Nagarakrtagama* ed. Kern-Krom (1919); Gerini's "Researches on Ptolemy's Geography of Eastern Asia" (London 1909) pp. 531-2; Hindoe-Javaansche Geschiedenis by Dr. N. E. Krom (1931) 241-2, 307, 417; Shellabear's *Sejarah Melayu* (Malay Annals) romanised, 2nd ed., Singapore, 1909, ch. I and VI; "Was Malaka Emporium voor 1400 A.D. genaamd Malajoer? en waar lag Woerawari, Ma-Hasin, Langka, Batoesawar" by G. P. Rouffaer, *Bijdragen tot de Taal-Land-en Volkenkunde van Nederlandsch-Indie, Deel 77, Af. 1, 3-4*, (1921) *Eerste Gedeelte, passim*; JRASSB. vols. VIII, pp. 110-2, III, pp. 97-99, XXV pp. 1-10.

II.

Rouffaer *op. cit.*; *Pararaton* ed Brandes-Krom, *Verhandelingen Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen* LXII (1920); W. P. Groeneveldt's "Notes on the Malay Archipelago and Malacca," *Essays on Indo-China*, 2nd series, vol. I; Krom *op. cit.*, pp. 365, 436-9, 453-8, d'Albuquerque's "Commentaries," London, 1880, vol. II, pp. 82-169; "The Book of Duarte Barbosa" tr. by L. M. Dames, 2 vols., London 1918-21; Shellabear *op. cit.* chs. 5, 10-34; *Papers on Malay Subjects*, Wilkinson's "History, Parts I and II," Kuala Lumpor 1908, pp. 74, 77, "History of the Peninsular Malays," 3rd ed., Singapore, 1923, pp. 18-25, 85-88; JRASMB. vols. VI, pp. 1-4, VIII (d'Eredia), III pp. 14, 15; *Oendang-Oendang Melaka*, ed. by Ph. S. van Ronkel, Leiden 1919, pp. 4, 11; Dagregister Gehouden uit Casteel Batavia *sub* 1644; JRASSB. Nos. LIII p. 149, LXXXI, pp. 39-47, LXXXV, pp. 1-3, LX 37-39.

III.

d'Albuquerque *op. cit.*, vol. II, pp. 82-169; JRASSB., Nos. VIII p. 112, IX p. 85-108, XIII p. 74B, XV pp. 119, 128, XVII pp. 117-150, LXXXI 39-47; JRASMB. vols. III, pp. 10-25, 36, 38, VI pp. 58-62, VIII, pp. 3, 23, 57-8, 71-2, 94, 231-2 and Plate I, X pp. 32-39, XIII 49-74B, XV 119-127; Rouffaer *op. cit.*, pp. 550-6, 583; Shellabear, *op. cit.*, pp. 38-40, 225-263, ch. 6; P. A. Tiele's "De Europeers in den Maleischen Archipel," *Bij. tot de T. L. en Vk. van N. I.*, volg. 4, dl. III, IV and V; Linschoten's "Voyage to the East Indies," London, 1885, vol. II, pp. 198-200; "Critisch Overzicht van de in Maleische Werken vervatte gegevens over de geschiedenis van het Sultanaat van Atjeh," by Raden Hoessein Djajadiningrat, *Bij. T. L. en Vk.*, Deel 65 (1911), pp. 135-265; Mendoz

Pinto, *Voyages and Adventures of Ferdinand*, tr. by H. Cogan, London 1891, pp. 49-76; "De Nederlanders in Djohor en Siak (1602 to 1865)" by E. Netscher, *Ver. Bat. Gen. v. K. en W.*, deel XXV, p. 3; Jan Pieters Coen, ed. Dr. H. Colenbrander, *The Hague*, 1919, vols. I pp. 27, 135.

IV.

Purchas his *Pilgrimes*; Anderson's "English Intercourse with Siam," London 1890, p. 37; P. A. Tiele *op. cit.*; R. H. Djajadinin-grat *op. cit.*; Lancaster's "Voyages to the East Indies," London, 1877 p. 257; Letters received by the East India Company, 4 vols., F. C. Danvers, London 1896, vols. I, pp. 6, 150, 270, II pp. 31, 40, III pp. 127, 189, 190, 212, 225, 324, IV pp. 26, 70, 123; Netscher, *op. cit.*, pp. 7-33; JRASSB Nos. LXVII, pp. 57-84, XXXI pp. 123-131, XV pp. 127-138, XVI 289-301, XXII pp. 225-239; JRASMB. vol. VIII pp. 3, 57-8, 71-2; Rouffaer *op. cit.*, pp. 436-496; *Daghregister*; "Grafmonumenten op het Maleische Schiereiland," by Dr. Ph. S. van Ronkel, *Bij. tot de T. L. en Vk. van N.I.*, deel 76, pp. 162-171.

V.

Daghregister; "The English Factories in India" by W. Foster C.I.E, Oxford (1914), pp. 83, 89, 114, 168-9, 279; Netscher *op. cit.* pp. 33-42; *Tuhfat al-Nafis* JRASMB. vol. X, part II, *Hikayat Negeri Johor*, *ib.* X p. 164 seqq., Balthasar Bort's Report on Malacca, 1678, *ib.* vol. V; Rouffaer *op. cit.*, pp. 495-505; JRASSB. No. IX, pp. 100-1; "A New Account of the East Indies" by Captain Alexander Hamilton, Edinburgh 1727.

VI, VII and VIII.

Daghregister; Netscher *op. cit.*, pp. 43-111, 166-202, 203-245; *Hikayat Negeri Johor*; *Tuhfat al-Nafis*; *Sejarah Raja-Raja Riau Collectie von de Wall* 195 (*Batavian Society's Library*) van Ronkel's *Catalogus* pp. 276-7, *Ver. Bat. Gen. v. K. en W. Deel LVII*; *Sejarah Melayu* IV *Collectie v. d. W.* 190, *ib.* p. 269; A. Hamilton *op. cit.*; *Salasilah Melayu dan Bugis*, Singapore A. H. 1329 and JRASMB. vol. IV, pp. 338-381; Begbie's "The Malayan Peninsula," Vepery Mission Press, 1834, pp. 48-70, 277-280; JRASMB. vols. IX, pp. 28-34, X, pp. 30-1, 55-66; JRASSB. Nos. XXII, pp. 173-224, 321-4, LXVII pp. 68-78; T. J. Newbold's "Political and Statistical Account of the British Settlements in the Straits of Malacca," London 1839, vol. II, pp. 48-51; Marsden's "A Grammar of the Malay Language," 1812 pp. 152-7; "Malay History Part V, Notes on the Negri Sembilan" by R. J. Wilkinson, *Papers on Malay Subjects*, Kuala Lumpor, 1911; *Journal of the Indian Archipelago*, New Series, vol. II pp. 187, 203.

IX and X.

Netscher *op. cit.* pp. 246-289; Begbie *op. cit.* pp. 71-84, 263-277, 288-9, 303-348; *Journal of the Indian Archipelago*, vol. IX.

pp. 442 seqq.; JRASSB. Nos. X p. 285, XII p. 282, XXIV pp. 1-12, LXIV pp. 1-68, LXVII, pp. 78-84 *ib.* Notes and Queries IV, pp. 104-111, 114; "An Anecdotal History of Old Times in Singapore" by C. B. Buckley, 2 vols. Singapore 1902, vol. I, pp. 1-285; *Tuhfat al-Nafis*; "Raffles," by R. Coupland, Oxford, 1926 pp. 69, 82; "Sir Stamford Raffles," by H. E. Egerton, London 1900; "The Life of Sir Stamford Raffles," by D. C. Boulger, London, 1897; *Tjakap-tjakap Rampai-Rampai, bahasa Malajoe Djohor* by Hadji Ibrahim (assisted by H. von de Wall) Batavia, 1875—it gives accounts of (a) the hoisting of the Lingga and Dutch flags at Johor Lama to counter the hoisting of the Union Jack by Raffles' orders and (b) the official nobility of Johor with their duties and prerogatives e.g. the Bendahara, Temenggong, Indrabongsu and Suliwatang; Anderson's "Considerations relative to the Malay Peninsula," Penang, 1824 pp. 194-5, XXIV-XXVI; Meursinge's "Leesboek," 3rd edition, Leiden 1880, pp. 46-7; *Hikayat Abdullah*; a Johor MS.; Newbold *op. cit.* pp. 475-482; "Treaties and Engagements affecting the Malay States and Borneo" by W. G. Maxwell and W. S. Gibson, London 1924, pp. 6-19, 115-122; Moor's "Notices of the Indian Archipelago," Singapore, 1837, p. 244, Appendix 73-76, 87-90; Farquhar's letters, Colonial Secretariat, Singapore; Straits Settlements Records, Vols. L 6 and 11; De Stichting van Singapore, de Afstand ervan met Malakka door Nederland, en de Britsche Aanspraken op den Lingga-Riouw—Archipel by P. H. van der Kemp, *Bij. tot T. I. en Vk. van N. I.* ser. 6, vol. X, pp. 313-476.

XI.

Hikayat Abdullah (Dari hal Gereja Inggeris Singapura, *lost para.*; *Tuhfat al-Nafis*; JRASMB (Mills' British Malaya) vol. III (1925) pp. 178-184; Buckley *op. cit.* pp. 45, 354, 613-615, 688; "A Sailor's Life under four Sovereigns" by Admiral Sir Henry Keppel (London 1899), vol. I, pp. 135-146; Return to an Order of the House of Lords, dated 27th May 1879 for Copy of the Treaty of 1855 between the Sultan of Johore and his Tumonggong, and for the Correspondence respecting Muar since the death of the late Sultan of Johore; Journal of the Indian Archipelago Vol. IX 1856, p. 69 (*Notes to illustrate the Genealogy of the Malayan Royal Families*); "Treaties and Engagements," pp. 126-8; "Our Tropical Possessions in Malayan India" by J. Cameron, London, 1865, pp. 12, 23; Correspondence regarding Johore and Muar in 1878, privately printed, Singapore, Government Printing Office; Johor MS. book of copies of English letters of Temenggongs Ibrahim and Abu-Bakar to the Governor of Prince of Wales' Island, Singapore and Malacca, the Resident Councillor, Singapore, and the Secretary to the Government of the Straits Settlements 1855-1868; "Reminiscences of an Indian Official" by General Sir Orfeur Cavenagh, K.C.S.I., London, 1884, pp. 312-4.

XII.

Tuhfat al-Vafis; Johor MS. book of copies of Malay letters of Maharaja Abu-Bakar A. H. 1275-1279 (1885-1893 A.D.); "Treaties and Engagements," pp. 129-133; Johor MS. book of copies of English letters of Temenggongs Ibrahim and Abu-Bakar v. *supra*; a MS. *Hikayat Pahang*; Cavenagh's "Reminiscences" pp. 273-4, 303-8, 312-4, 324; JRASMB (Mills) vol. III, 1925, pp. 164-6, 168, 183-4; Buckley *op. cit.* pp. 45, 688, 719-722, 729; Malay MS. account of visit of Engku Haji Muhammad (? son of Engku Haji Abdullah and cousin of Maharaja Abu-Bakar) and Dato' Bentara to Riau in 1868; Wilkinson's "History of the Peninsular Malays," Singapore, 1923, pp. 80-84; "Play and Politics," by an old Resident (W. H. Read, C.M.G.), agent to the Sultan of Johore 1850-1877, London, 1901, pp. 9-28; Correspondence regarding Johore and Muar in 1878 v. *supra*; Further Correspondence relating to the Affairs of certain Native States in the Malay Peninsula (c. 1709 of 1877) presented to both Houses of Parliament, London, 1877; "About Others and Myself," by Major-General Sir A. E. H. Anson, K.C.M.G., London, 1920, pp. 300, 354-8; *Hikayat Johor* by Haji Mohamed Said bin Haji Sulaiman, Methodist Publishing House, Singapore, 1916; The Constitution of the State of Johore with Supplements, Government Printing Office, Johore, 1931; "To Siam and Malaya in the Duke of Sutherland's Yacht *Sans Peur*," by Mrs. Florence Caddy, London, 1889; "The Cruise of H.M.S. Bacchante 1879-1882," London, 1886.

INSCRIPTIONS ON ANCIENT JOHOR GRAVE-STONES

By

ENGKU 'ABDU'L-HAMID BIN ENGKU 'ABDU'L-MAJID.

Kampong Raja, Ulu Pagoh.

There are four stones at this village in the Muar district which are figured on Plates II, X, XI (1) and (2) and XV to XX.

Plates II, X and XI (2) illustrate the grave-stone of 'Ala'u'd-din Shah, Sultan of Malacca from 1477 until about 1488 (See p. 7 above).

The inscriptions are

PLATE II

لا اله الا الله	Top
هذا قبر المنور المرحوم المظفر السلطان	Line 1
السلطان علاوالدين ابن السلطان منصور شاه	„ 2
ابن السلطان المظفر شاه (سلام الله يامرحوم وليا صفياء)	„ 3
<i>There is no God but God</i>	Top.
<i>This is the grave of the brilliant</i>	
<i>the blessed, the pure</i>	1.
<i>Sultan 'Ala'u'd-din, son of Sultan</i>	
<i>Mansur Shah,</i>	2.
<i>son of Sultan Muzaffar Shah</i>	
<i>(? the pure friend of the Holy).</i>	

PLATE X. This is the reverse face of the same stone. It has been so badly damaged that the lettering in lines 2 and 3 have been defaced.

محمد رسول الله	Top
قد ار تحل من دارالفنا الى دارالبقا	Line 1
Top. <i>Muhammad Apostle of God.</i>	
Line 1. <i>He has departed from the perishable world to the everlasting world.</i>	

On the apex of this Sultan's tomb the *Kalimah* is inscribed in Kufic.

On the top of this Sultan's tomb-stone are two side inscriptions:—

الناس نيام	Top
اذا ماتو انتبهوا	
<i>All human beings are asleep;</i>	
<i>When they have died, they awake.</i>	
ولا الحل الا من رحم محله	
لا يموت احد الا باجله	
<i>And nothing can overcome difficulty</i>	
<i>except through the compassion of</i>	
<i>God.</i>	
<i>None will die but at the appointed time.</i>	

On the sides are the following:—

الموت باب وكل الناس داخله Side
*Death is a door and every human being
 shall enter it.*

الموت كأس وكل الناس شارب Side
*Death is a cup and every human being
 shall drink of it.*

PLATE XV. The footstone of Sultan 'Ala'u'd-din's grave.

- الله لا اله الا هو الحي القيوم Line 1
 لا تأخذه سنة ولا نوم له ما في السموات وما في الارض من ذ „ 2
 الذي يشفع عنده الا باذنه يعلم ما بين ايدي „ 3
- Line 1. *God, there is no God but He, the living, the eternal.*
 „ 2. *Nor slumber seizeth Him nor sleep. His whatsoever is in
 the heavens and whatsoever is in the earth. Who*
 „ 3. *is he who can intercede with Him but by His own permis-
 sion. He knoweth what hath been before* (Continued
 on Plate XVI). Sura II v. 255.

PLATE XVI (continued from Plate XV).

- بهم وما خلفهم ولا يحيطون بشيء من علمه الا بما شاء وسع Top
 كرسى السموات والارض Line 1
 ولا يؤوده حفظهما وهو العلي العظيم „ 2
 „ 3
- Line 1. *them and what is behind them, and they cannot compre-
 hend anything of His knowledge save what He willeth.
 His Throne*
 „ 2. *extends over the heavens and the earth, and the upholding
 of both*
 „ 3. *tireth Him not. And He is the High, the Mighty, Sura III
 v. 255.*

The stone figured in Plates XV and XVI has two side inscriptions:—

لو كانت الدنيا
 تدوم لا هلكها
 لكان رسول الله

*If the earth were eternal for its inhabitants, then the Prophet
 of God*

حيا وباقيا خرجت
 الى التراب فعدت
 الى التراب الذي خرجت منه

would still remain alive. Come forth from the earth and return to the earth whence ye came.

PLATE XVII.

قال الله تعالى	Top
بسم الله الرحمن الرحيم	Line 1
كل نفس ذائقة الموت، خلقت من	„ 2
التراب فصر (ت) حيا وعملت الفصاحة في	„ 3
الخطاب وعدت الى التراب فصر (ت)	„ 4
ميتا كأنك ما برحت من الترابي	„ 5

Top. *God Most High said.*

Line 1. *In the name of God, the most Merciful, the most Compassionate.*

„ 2. *Every living things must suffer death. (Sura XXIX verse 35 and also Sura XXIX verse 57).*

With the last two words of line two begins a quatrain from the *Alf Laila wa-Laila* (vol. II page 164 Bulaq Arabic edition, A.H. 1279)—

خلقت من التراب فصررت حيا	وعلمت الفصاحة في الخطاب
وعدت الى التراب فصررت ميتا	كأنك ما برحت من التراب

which Burton (*Arabian Nights*, vol. IV page 190, the story of Ali Sher and the Slave Girl Zamrud, on the 309th night) translates:

“Thou wast create of dust and cam'st to life, And
learned'st in eloquence to place thy trust;
Anon, to dust returning, thou becamest
A corpse, as though ne'er taken from the dust.”

In the third line *علمت was done* is a carver's error for *علمت was taught*: it upsets the balance of the metre and the sense but carver's errors on tombstones are not uncommon. Similarly in lines 3 and 4 *ت* is missing from the end of *فصر*. In line 5 *التراب* is wrongly spelt *الترابي*

PLATE XVIII. This figures the reverse of Plate XVII.

قال الله تعالى	Top
بسم الله الرحمن الرحيم	Line 1
كل من عليها فان ويبقى وجهه ربك	„ 2
ذالجلال والاكرام كل شيء ها	„ 3
لك الا وجهه له الحكم واليه ترجعون	„ 4
منها خلقناكم وفيها نعيدكم ومنها	„ 5
نخرجكم تارة اخرى	„ 6

Top. *God the Most High said.*

Line 1. *In the name of God, the most Merciful, the most Compassionate.*

„ 2. *Every thing on earth must perish. And there will endure for ever the Being of thy Lord, the Lord of glory and honour. Sura LV v. 26.*

Part of line 3. *Every thing is perishable but He; His is the judgment, and to Him you shall be brought back. Sura XXVIII v. 88.*

Line 5. *From it We created you and into it We shall send you back and from it will We raise you a second time. Sura XX verse 55.*

PLATE XIX.

شهد الله انه لا اله الا هو والملا Line 1

نكة واو العلم قائما بالقسط „ 2

لا اله الا هو العزيز الحكيم „ 3

Line 1. *God hath borne witness that there is no God but He. And the angels*

„ 2. *and those who are endowed with wisdom profess the same; who executeth righteousness,*

„ 3. *There is no God but He, the Mighty, the Wise.*

PLATE XX. The reverse of Plate XIX.

هو الله الذي لا اله الا هو الملك Line 1

القدوس السلام المؤمن المهيمن العزيز „ 2

الجبار المتكبر الخالق الباري المصور „ 3

Line 1. *He is God, besides whom there is no God. The King,*

„ 2. *the Holy, the Giver of Peace, the Faithful, the Guardian, the Powerful,*

„ 3. *the Strong, the Most High, the Creator, the Maker, the Fashioner.*

Sayong Pinang.

All the graves described below come from Sayong Pinang (see pp. 121-2, 124-5 above).

PLATE III. This is the grave of a Malacca prince mentioned only by d'Albuquerque (see p. 7 above).

كل شيء هالك الا وجهه Top

هذا القبر المرحوم سليمان شاه ابن Line 1

سلطان منصور شاه ابن سلطان مظفر شاه „ 2

Top. *Everything shall perish except His face. Sura XXVIII, v. 88.*

- Line 1. *This is the grave of the deceased Sulaiman Shah son of*
 „ 2. *Sultan Mansur Shah, son of Sultan Muzaffar Shah.*

There are two side inscriptions:—

اللهم صلى على سيدنا محمد
وعلى اله وصحبه

*The blessing of God on the Beloved
Muhammad and on his family and
companions.*

ادخلهم الله بجوارح جنات الخلد

May God give them entrance to the paradise of eternal bliss.

PLATE IV. This shows the same tomb with the inscription on Plate III in the foreground. Behind is the stone shown in Plates XXV and XXVI.

PLATE XIII. The reverse face of Sulaiman Shah's stone (Plate III).

لا اله الا الله محمد رسول الله Top

كل من عليها فان Line 1

كل نفس ذاق الموت „ 2

Top. *There is no God but God and Muhammad is His Prophet.*

Line 1. *All on earth shall pass away. Sura LV, v. 26.*

„ 2. *Every living thing must suffer death. Sura XXIX, v. 35.*

PLATES XXV & XXVI give the footstone of Sulaiman Shah's grave

PLATE XIV. A face of one of two stones near the river.

It repeats eight times over

لا اله الا الله

There is no God but God.

Is it the grave of a mystic?

PLATE XXI (and PLATE XII 3). The reverse face to Plate XXII.

والشفاعة حق Top

يرحمها الله توء هن جومة قد نقلت من Line 1

دار الفنا الى دار البقا „ 2

فى يوم الا ربعا تاسع يوم مضت „ 3

Top. *And the blessing is ours.*

Line 1. *God bless Tu'han (? = Tun or 'To Hang) Jumat who has
departed from*

„ 2. *the perishable world to the world everlasting*

„ 3. *on Wednesday the 9th day he passed.*

On the sides of this tombstone are the same two texts as on the sides of the tomb of Sultan 'Ala'u'd-din.

PLATE XXII (and PLATE XII 2).

الموت	Top
حق حق	
من ربيع الاخرى	Line 1
اللهم اغفرلا هل القبور	„ 2
من المسلمين والمسلمات	„ 3

Top. *Death is certain.*

Line 1. *In the month of Rabi 'al-akhir.*

„ 2. *God forgive the deceased in the grave*

„ 3. *of the male and female Muslims.*

PLATE XXIII.

يا الله	Top
كل شي، هالك الا وجهه	Line 1
كل من عليها فان ويبقى وجه	„ 2
ربك ذوالجلال والاکرام	„ 3

Top. *Oh God!*

Line 1. *Everything shall perisk except Himself*

„ 2. *All on the earth shall pass away, But the Being*

„ 3. *of thy Lord shall abide resplendent with majesty and glory.*

Sura XXVIII, v. 88 and LV v. 26.

The side inscriptions are

اللهم صلى على سيدنا محمد

*The blessing of God on our beloved
Muhammad*

وعلى اله محمد وسلم

and on Muhammad's family, and peace.

PLATE XXIV. The reverse of Plate XXIII.

يارحمين	Top
لا اله الا الله	Line 1
محمد رسول الله وحيبيه	„ 2
كل نفس ذأيقه الموت	„ 3

Top. *Oh Merciful God.*

Line 1. *There is no God but God*

„ 2. *and Muhammad is His Prophet and His Beloved.*

„ 3. *Every soul shall taste of death. Sura XXI, v. 35 and XXIX v. 57.*

PLATE XXV. The footstone of Sulaiman Shah's grave.

يا الله يارحمن يارحيم
 الله لا اله
 الا هو الحي القيوم
 لا تأخذه سنة ولا نوم له ما في
 السموات وما في الارض من ذ
 الذي يشفع عنده الا باذنه

Sura II v. 255. See Pl. XV above.

PLATE XXVI. The reverse of Plate XXV.

ان الله قوي عزيز	Top
يعلم ما بين ايديهم	Line 1
وما خلفهم ولا يحيطون بشيء	„ 2
من علمه الا بما شأ وسع كرسيه	„ 3
السموات والارض ولا	„ 4
يووده حفظهما وهو العلي العظيم	„ 5

Top. Verily God is powerful, strong. Sura LVII, v. 25.

Lines 1-5. He knoweth what hath been before them etc., Sura II v. 255 - See Plate XVI above.

On the top of this stone is the *Kalimah* in Kufic and on the sides

اللهم صلى على محمد
 The blessing of God on Muhammad
 وعلى آل محمد وبارك وسلم
 and on his family benediction and peace.

PLATE XXVII.

الله	Top
كل شيء هالك الا	Line 1
وجهه له الحكم	„ 2
واليه ترجعون	„ 3

Top. God.

Line 1. Everything shall perish except

„ 2. His Being. Judgment is His

„ 3. and to Him shall ye return. Sura XXVIII, v. 88.

PLATE XXVIII. The reverse of Plate XXVII.

الله	Top
كل من عليها فان	Line 1
ويبقى وجه ربك	„ 2
ذوالجلال والاكرام	„ 3

Top. God.

Line 1. *All on earth shall pass away*

„ 2. *but the Being of thy Lord*

„ 3. *shall abide resplendent with majesty and glory.* Sura LV, v. 26.

PLATE XXIX.

Line 1 تولج الليل في النهار وتولج النهار في الليل وتخرج

„ 2 الحى من الميت وتخرج الميت من الحى وترزق من تشأ بغير حساب لقد جاءكم

„ 3 رسول من انفسكم عزيز عليه ما عنتم حريص عليكم بالموء منين رؤوف رحيم

Line 1. *Thou causest the night to pass into the day, and thou causest the day to pass into the night. Thou bringest*

„ 2. *the living out of the dead, and thou bringest the dead out of the living; and thou givest sustenance to whom thou wilt, without measure. Now hath*

„ 3. *an Apostle come unto you from among yourselves: your iniquities press heavily upon him. He is careful over you, and towards the faithful, compassionate, merciful.* Sura III v. 26 and IX v. 128.

PLATE XXX . The reverse of Plate XXIX.

Line 1 شهد الله انه لا اله هو والملائكة واولوا

„ 2 العلم قائما بالقسط لا اله الا هو العزيز

„ 3 الحكيم ان الدين عند الله الا سلام قل اللهم ما

Line 1. *God witnesseth that there is no god but He: and the angels, and men endued with*

„ 2. *knowledge, established in righteousness, proclaim "There is no God but He, the Mighty,*

„ 3. *the Wise."* The true religion with God is Islam. Sura III v.v. 17 and 18.

PLATE XXII. A side inscription on the same stone.

Line 1 لك الملك توء تي الملك من تشأ وتنزع

„ 2 الملك ممن تشأ وتعز من تشأ وتذل من تشأ

„ 3 بيدك الخير انك على كل شيء قدير

SAY: O God, possessor of all power, Thou givest power to whom Thou wilt, and from whom Thou wilt, Thou takest it away. Thou raisest up whom Thou wilt, and whom Thou wilt Thou dost abase. In Thy hand is good; for Thou art over all things potent. Sura III, v. 25.

PLATE XXXII. Another side of the same stone.

Line 1 فان تولوا فقل حسبي الله لا

„ 2 اله الا هو عليه توكلت وهو رب العرش

„ 3 العظيم الله الله

If they turn away, Say: God Sufficeth me: there is no God but He. In Him put I my trust. He is the possessor of the Glorious Throne. Sura IX, v. 130.

PLATE XI (3). The face of a gravestone at Sayong Pinang.

الفتاحه للمرحومة المغفورة	1
في يوم الاثنين من شهر	2
شعبان سنة سبع وخمسين	3
وثمان مائة مانت الست جدة المرحومه	4
للسيد المرحوم منصور	5
انتقلت الى رحمة الله تعالى	6
1. *The Fatihah for the blessed lady who has obtained forgiveness!*
 2. *On Monday in the month of*
 3. *Sha'aban the year fifty seven*
 4. *and eight hundred = 1453 A.D.! The deceased lady was the Grandmother of*
 5. *the honoured blessed Mansur.*
 6. *Returning to the Glory of Almighty God.*

PLATE XXXIII. The reverse of the same stone.

الموت كأس وكل الناس شارب	1
والموت باب وكل الناس داخله	2
لو كانت الدنيا تدوم لا هلكها	3
لكان رسول الله فيها حيا	4
وما احد منا باقيا	5
وما للناس احد حيا	6
1. *Death is a Cup of which all men drink.*
 2. *Death is a door through which all men enter.*
 3. *If the world were everlasting for its inhabitants*
 4. *then the Prophet of God would have lived for ever.*
 5. *None of us can remain everlasting.*
 6. *And no human being can live for ever.*

PLATE XXXIV. This is one face of the footstone of the grave illustrated in Plates XI (3) and XXXIII. Both faces are inscribed with Kuranic texts which seem corrupt and are hard to read.

I am indebted not only to Tuan Bagus bin Sayid Hasan but also to Sayid 'Abdu'l-Kadir bin Mohsin al-Atas, Mufti of Johor, and to Haji Amin bin Ahmat of Johor for help in deciphering all these inscriptions.

श्रीगुरुभ्यो नमः

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय
सर्वभूतहितं कुरु सर्वदा
सर्वदुःखहर्त्रा सर्वपापहर्त्रा
सर्वकलहर्त्रा सर्वदुष्टहर्त्रा

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय
सर्वभूतहितं कुरु सर्वदा
सर्वदुःखहर्त्रा सर्वपापहर्त्रा
सर्वकलहर्त्रा सर्वदुष्टहर्त्रा

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय
सर्वभूतहितं कुरु सर्वदा
सर्वदुःखहर्त्रा सर्वपापहर्त्रा
सर्वकलहर्त्रा सर्वदुष्टहर्त्रा

وَجِبَالُهَا

وَجِبَالُهَا
وَجِبَالُهَا
وَجِبَالُهَا

1

وَجِبَالُهَا

وَجِبَالُهَا
وَجِبَالُهَا
وَجِبَالُهَا

2

وَجِبَالُهَا

وَجِبَالُهَا
وَجِبَالُهَا
وَجِبَالُهَا

3

PLATE XIII.

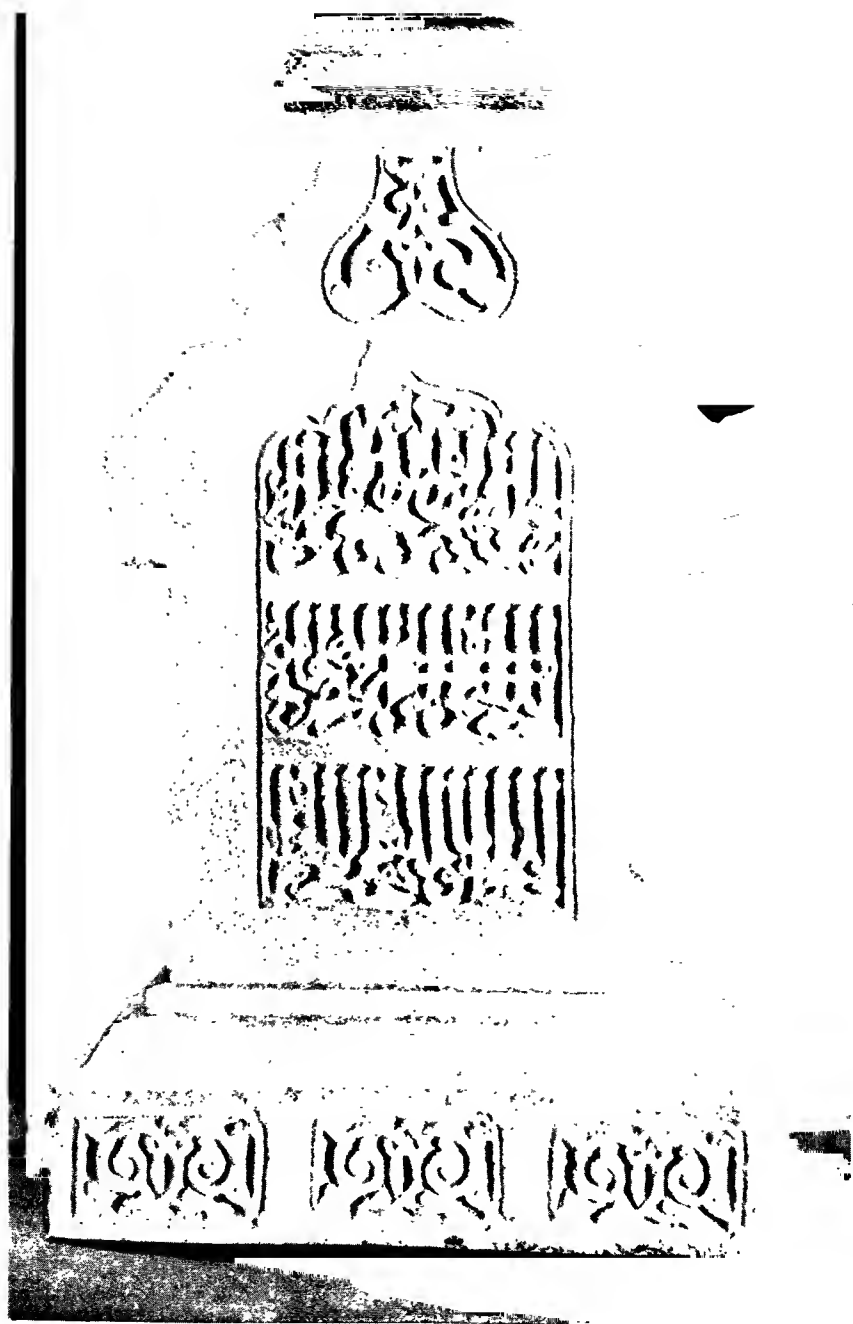
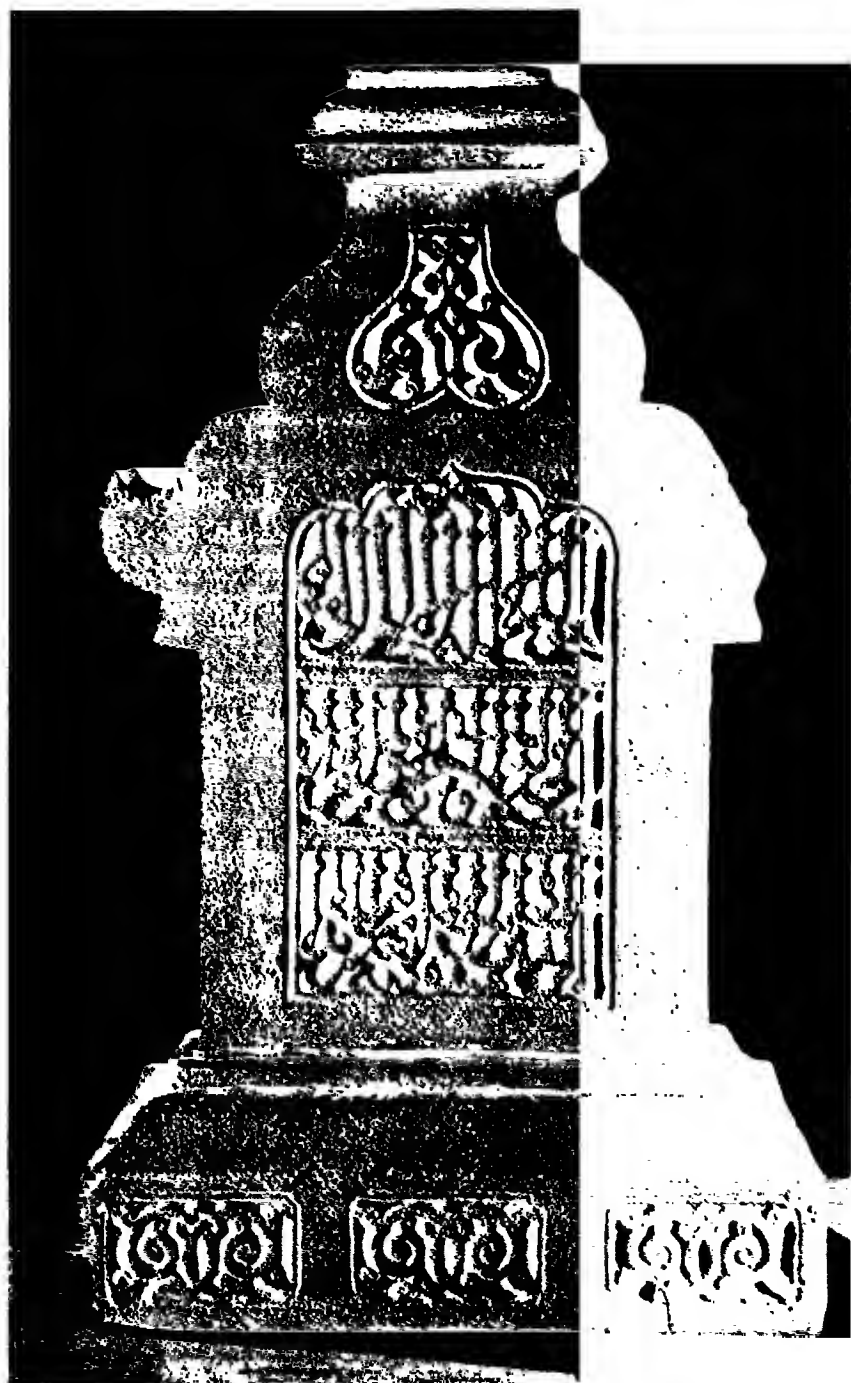
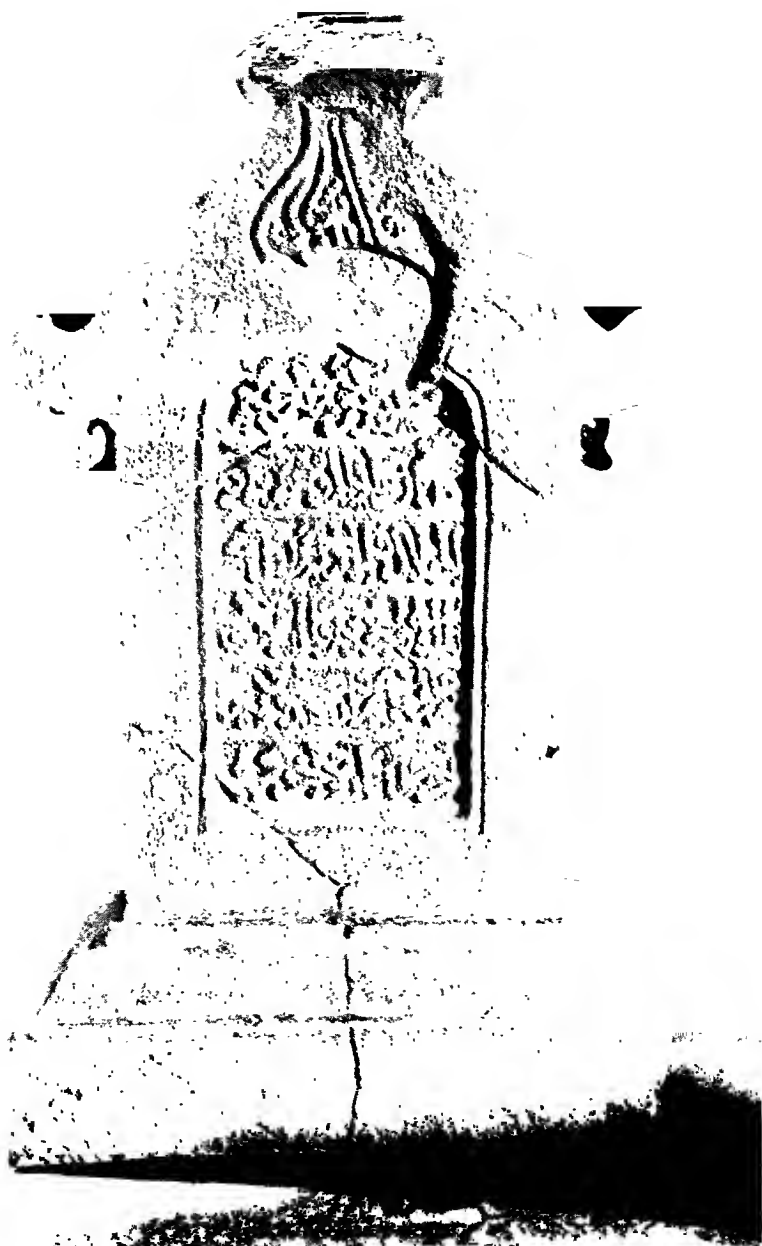
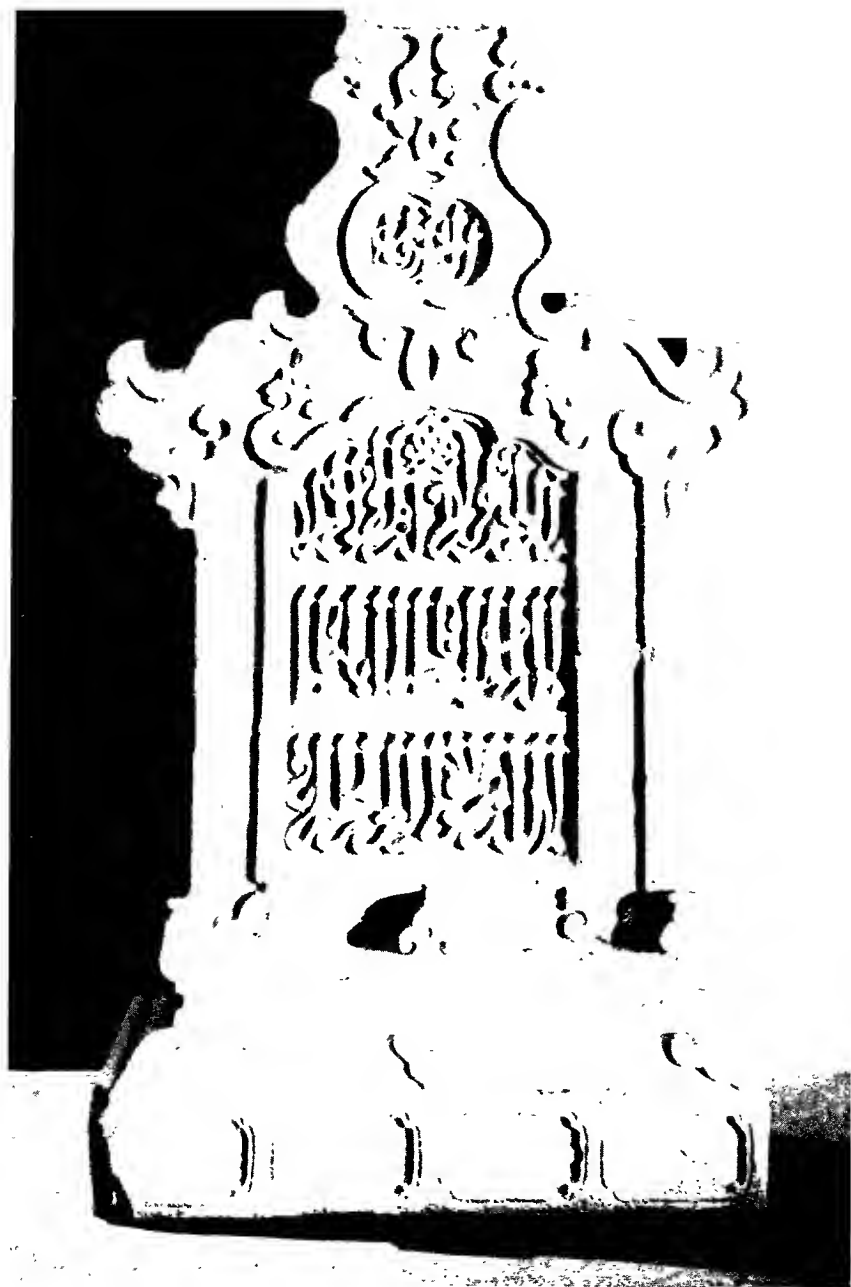

PLATE XVI.

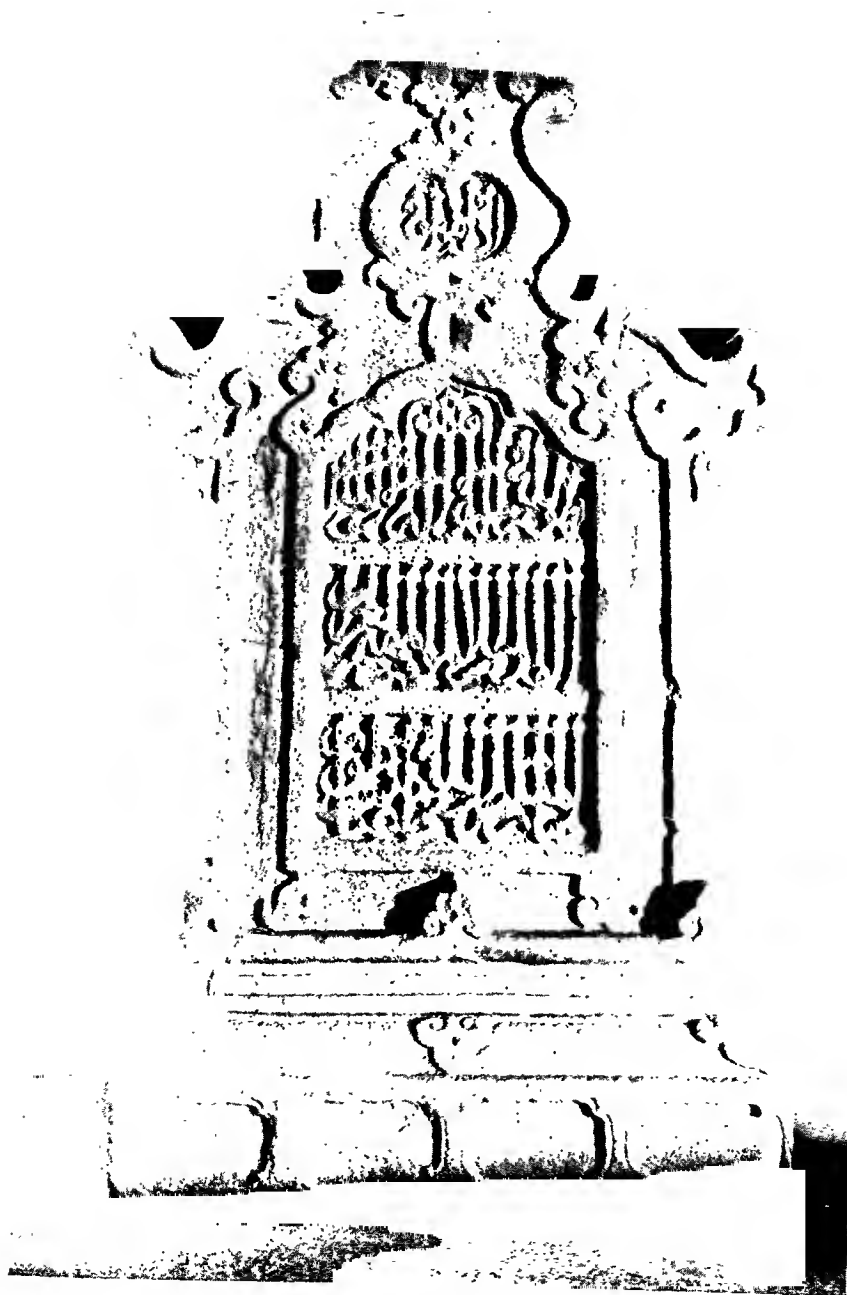

PLATE XXI.

PLATE XXII.

PLATE XXVII.

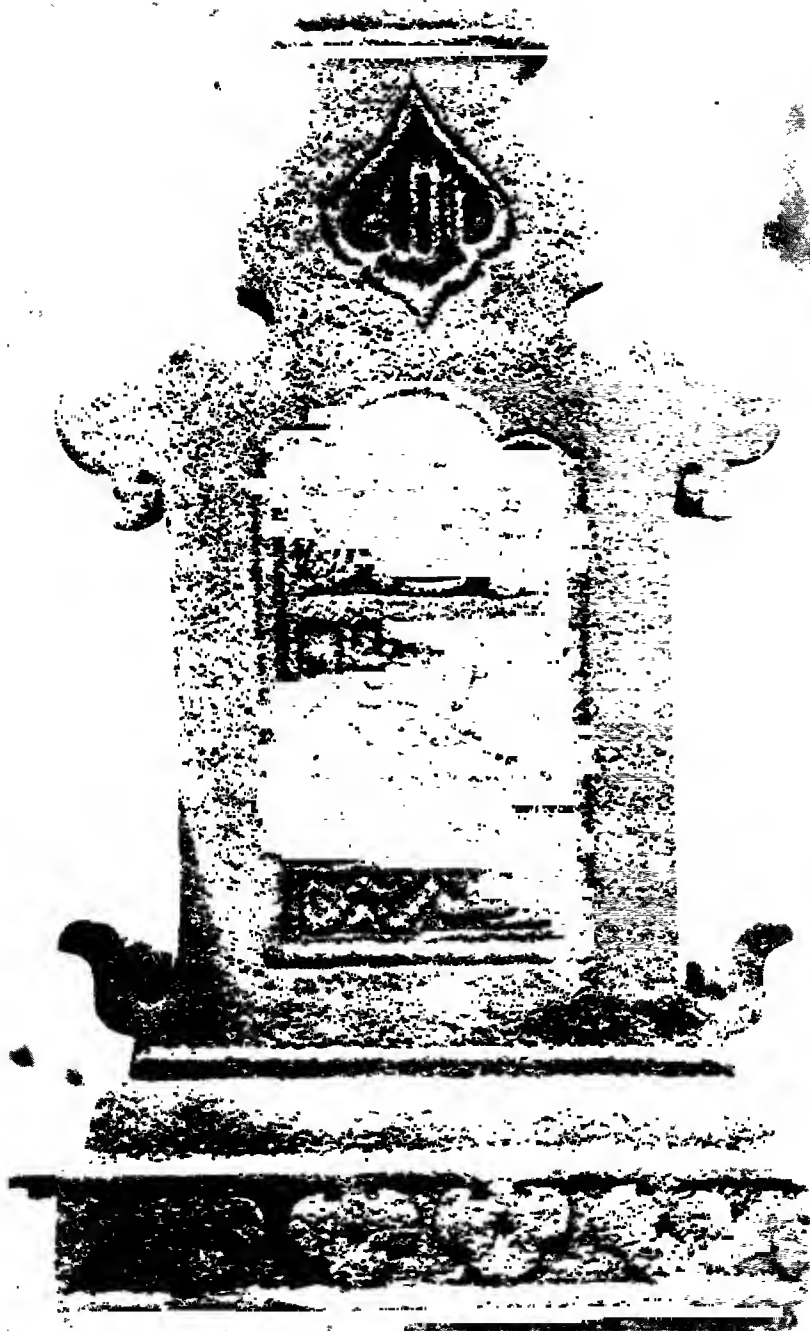
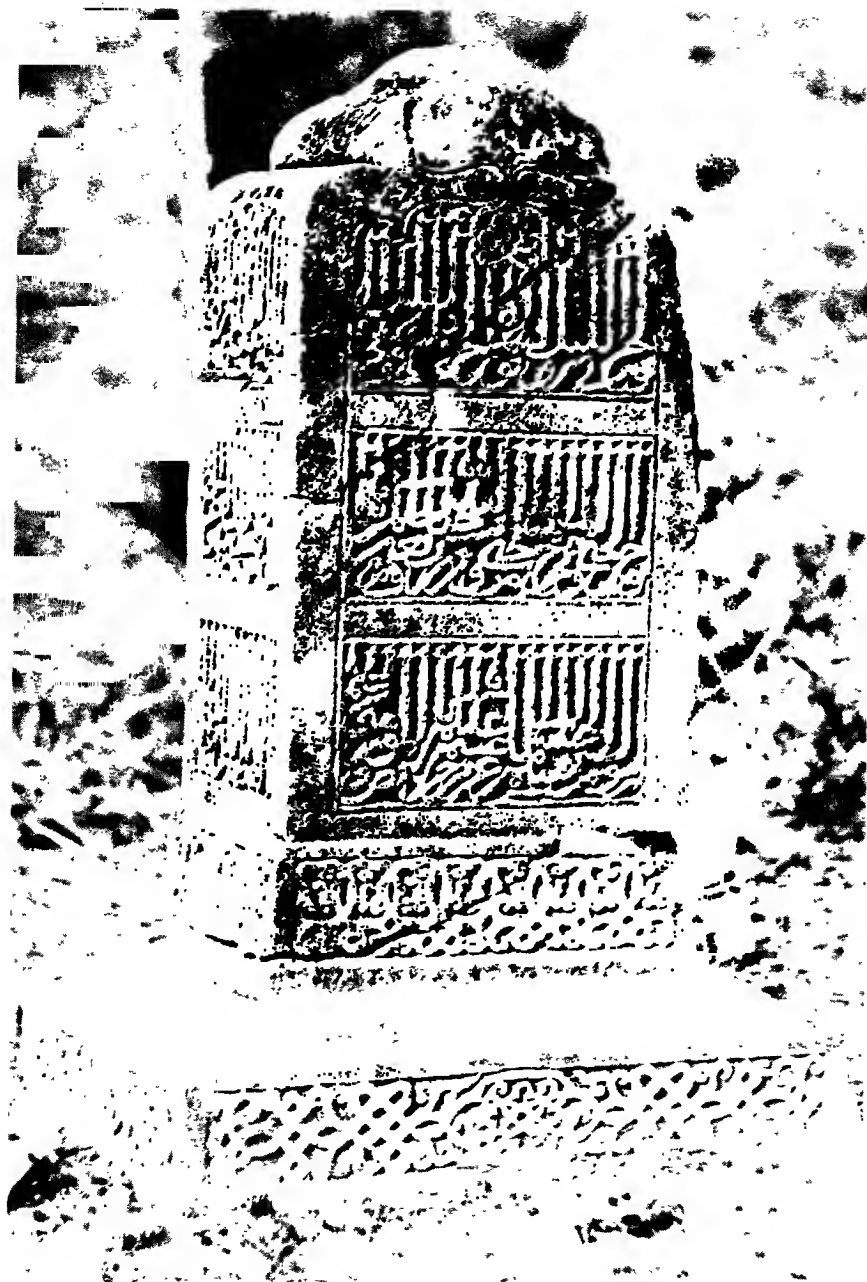
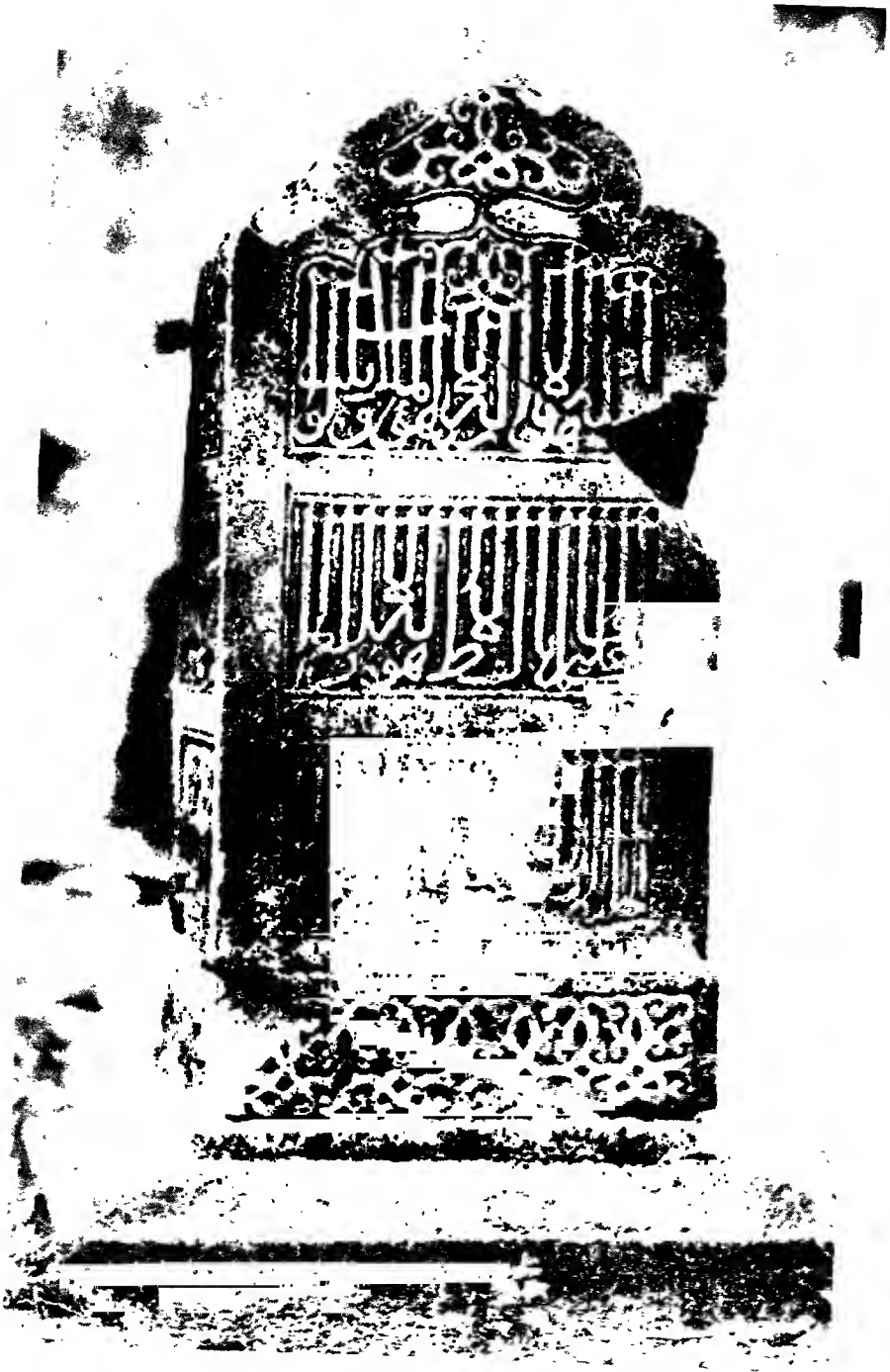
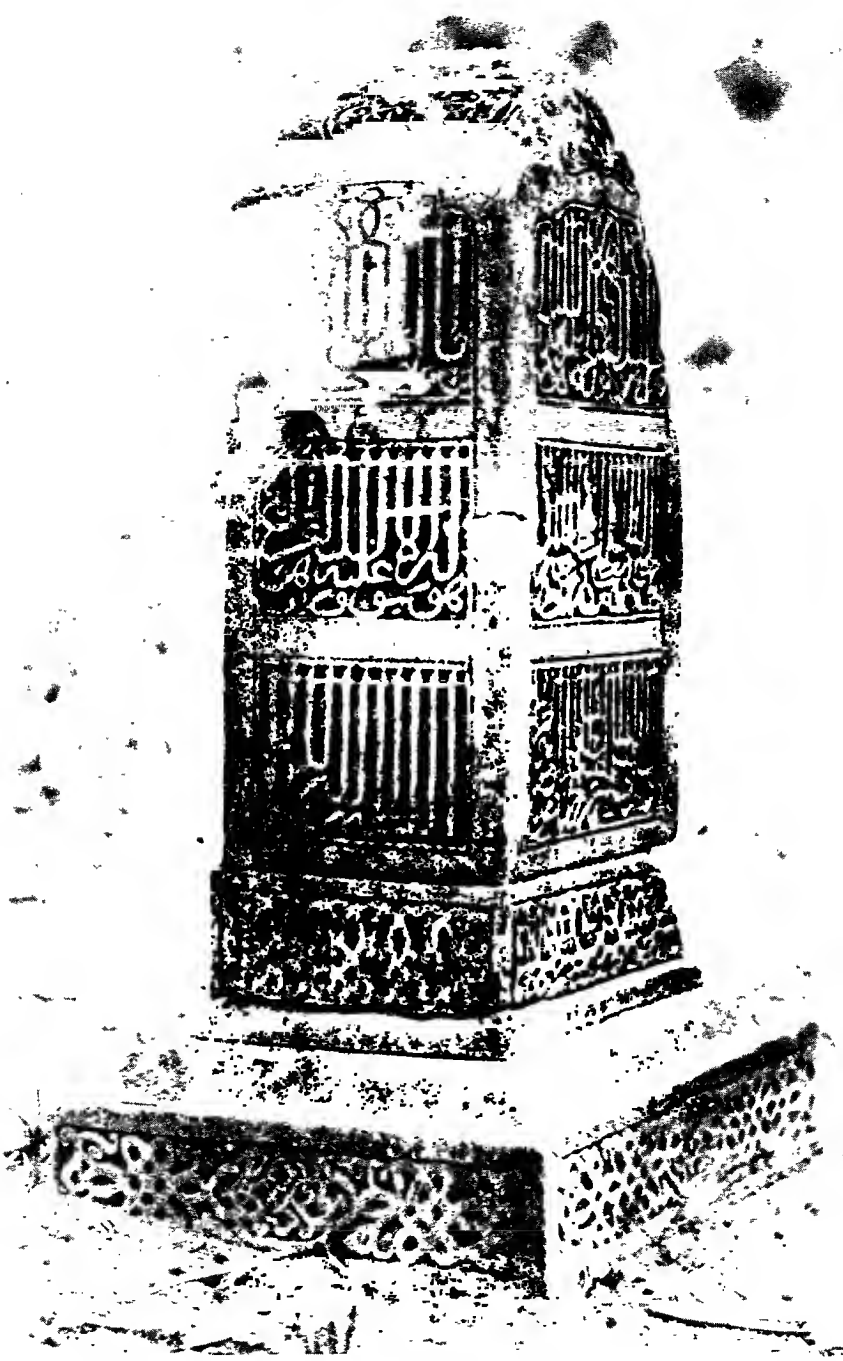

PLATE XXIX.

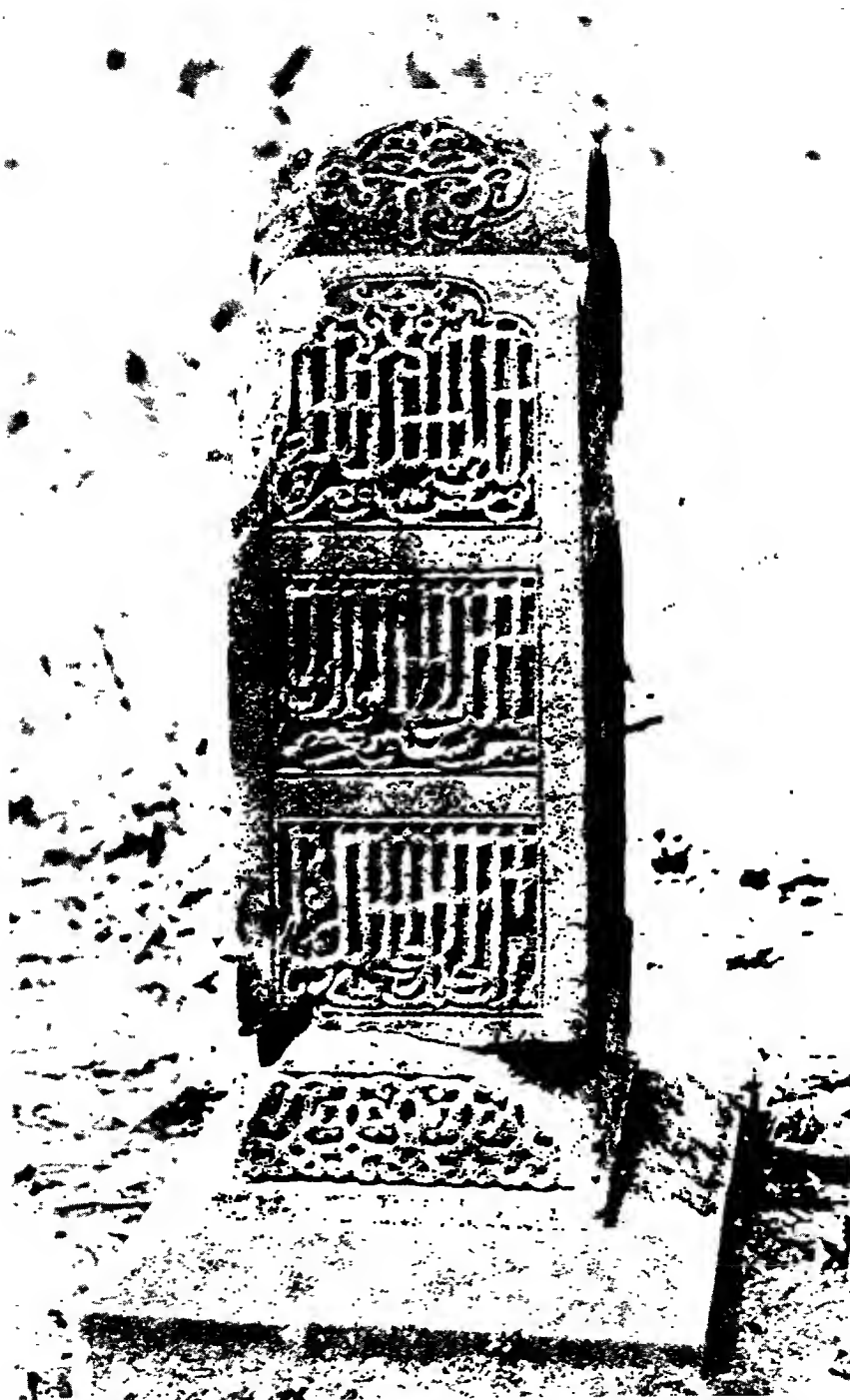
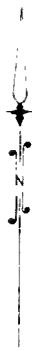
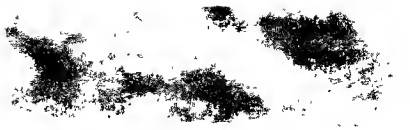

PLATE XXXIII.

CORRIGENDA.

Preface. For *J. D. Hughes* read *T. D. Hughes*

- p 5, ll. 10-11, for *lived an Indian Buddhist who possessed an armillary sphere* read *were Indian Buddhists who erected a stone to the illustrious feet of Gautama whom Mahayanists identify with the universe* (lit. *armillary sphere*) and add a footnote "Vide Kern, *Notulen Bat. Gen.* 1888, p. 155 and Kern's *Verspreide Geschriften* VII, pp. 141-2."
- p. 17, 1.16, for *rivetted* read *rected*.
- p. 18, note, for *Sausa* read *Sousa*.
- p. 19, 1.12, for *Malacca* read *Malabar*.
- p. 31 (bottom), for 1911 read 1611 & for 1912 read 1612.
- p. 38, l. 42 delete *and so, probably, Ulu Pahang (or the Temerloh region) ceased for ever to be one of the Negri Sembilan*.
- p. 39, note, for 1862 read 1682.
- p. 47, 1.23 delete (*? Benduhara*).
- p. 62, 1.24 for *figures* read *figure*.
- p. 65, 1.4 delete (*? Daing Kechil*).
- p. 94, third paragraph l. 2, after *difficulties* add *on 3 December 1856 the Governor regretted he could not allow fifty of the Temenggong's followers to go armed in Singapore*.
- p. 98 l. 13 for *Mutahir* read *Ali*.
- p. 100 ll. 32, 33 for 1847 read 1858 and for *Koris* read *Tahir*.
- p. 134, for *D. Kechil (a) Tem. 'Abdu'l-Hamid* read *D. Kechil (a), Tun 'Abdu'l-Hamid*.
- p. 148, 11.35-40 delete and read *This refers to Tun 'Abdu'l-Jamal who succeeded 'Abdu'l-Majid as Temenggong*.
- pp. 148, 150. On 20 Sharban 1160 A.D. (18 July 1747) Sultan Sulaiman and Bendahara Tan Hussan (= Tun Husain) made a treaty with William Decker on behalf of the Dutch East India Company as to rewards for the apprehension of slaves absconding by sea—to Linggi, Ayer Hitam, Jugra, Klang, Selangor, Muar, Padang, Batu Pahat and Pontian. Again *at the house of the same Bendahara, in Malacca*, Sultan Sulaiman decreed for the Dato' Kapitan (*i.e.* of the Malays) the fine for incivility to Penghulus. Tun Husain also laid down the qualifications for Malay headmen. And he paid the marriage price for the daughters of manumitted slaves, adding to the law promulgated "by the Sultan, Mangkat di-julang, after him, the Yang di-pertuan Besar, called Mangkat di-kayu anak, who followed the *'adat* of Sultan Mahmud Shah, King of Malacca." Newbold's *British Settlements in the Straits of Malacca*, vol. II, pp. 272-3, 276, 285, 289.

- p. 150, for *Tun 'Abdu'l-Jamal. Tem. (? P.R. ca. 1760-7)* read *Tun 'Abdu'l-Jamal, Tem. P.R. ca. 1760.*
 For *Daing Kechil, Temenggong (? not installed)* read *Daing Kechil.*
 Add *XIII Bendaharu Tahir d. 1863* as elder brother of *Sultan Ahmad of Pahang.*
- p. 159 for *Plate II* read *Plate III.*
 For هذا القبر المنور المرحوم read مد القبر المنور والمرقد
 and translate: *This is the gleaming grave and the pure sleeping-place of the Sultan, etc.*
 For سلام الله يا مرحوم وليا صفيا read تتمم الله نور قبره
 and translate *May God fill his grave with gleam and light.*
- p. 166, 1.28 for *XXII* read *XXXII* and for *XXXII* read *XXXI.*
- p. 167 *Plate XXXIII, for The reverse of the same stone* read *Inscription on the footstone of the same grave.*

62 N.J.

"A book that is shut is but a block"

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL LIBRARY

GOVT. OF INDIA
Department of Archaeology
NEW DELHI

Please help us to keep the book
clean and moving.